

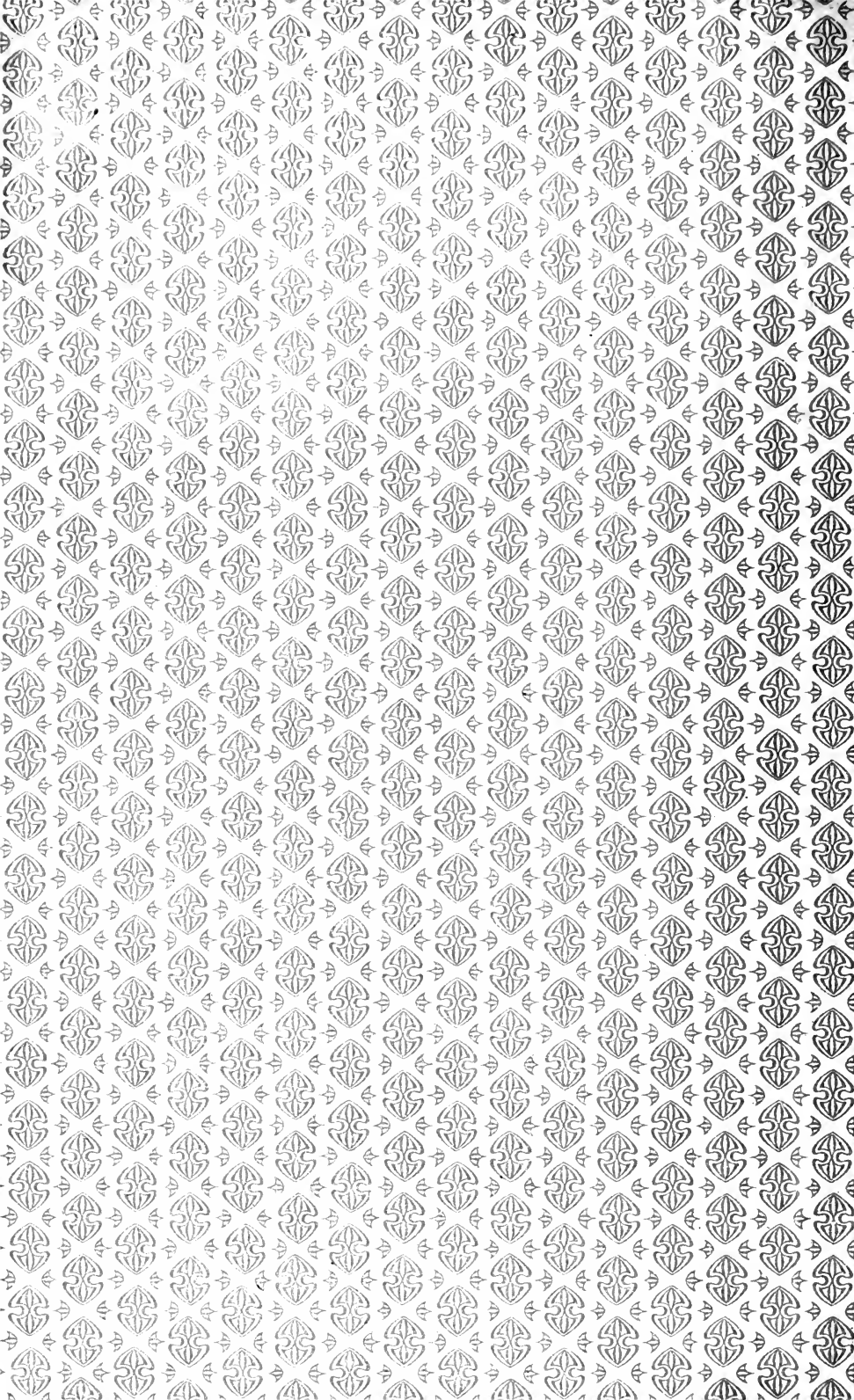
UNIVERSITY OF TORONTO

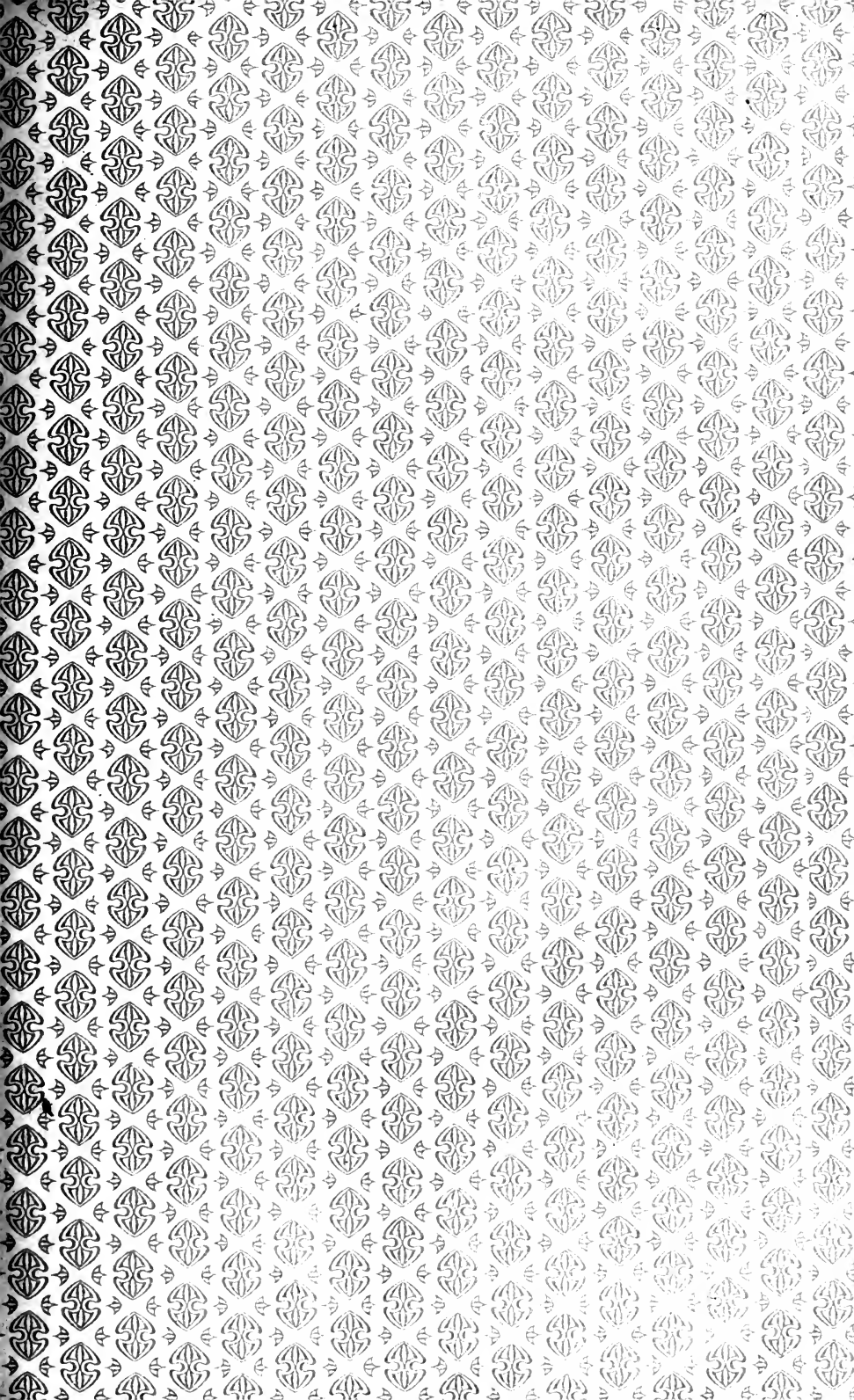

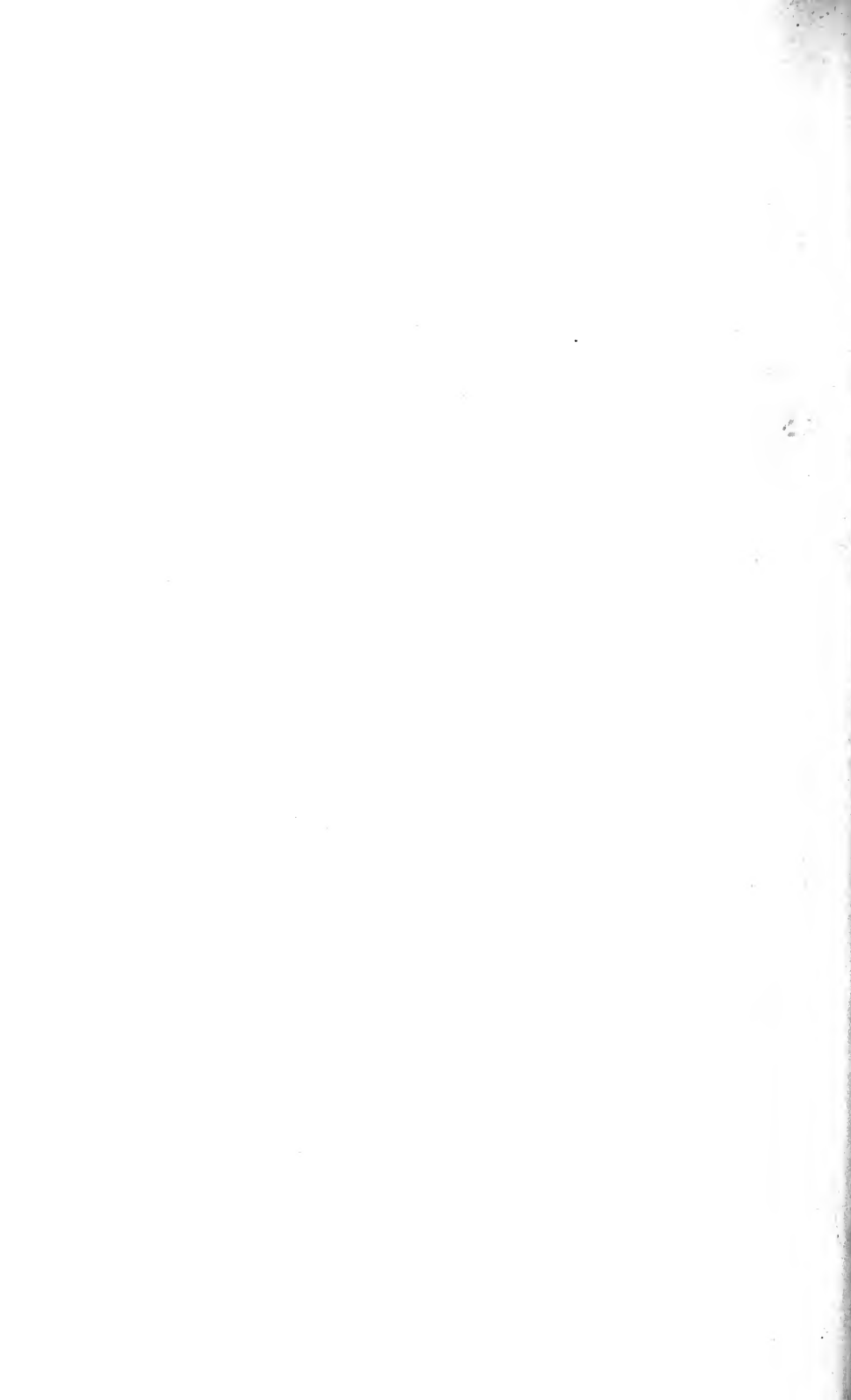
3 1761 01259870 2

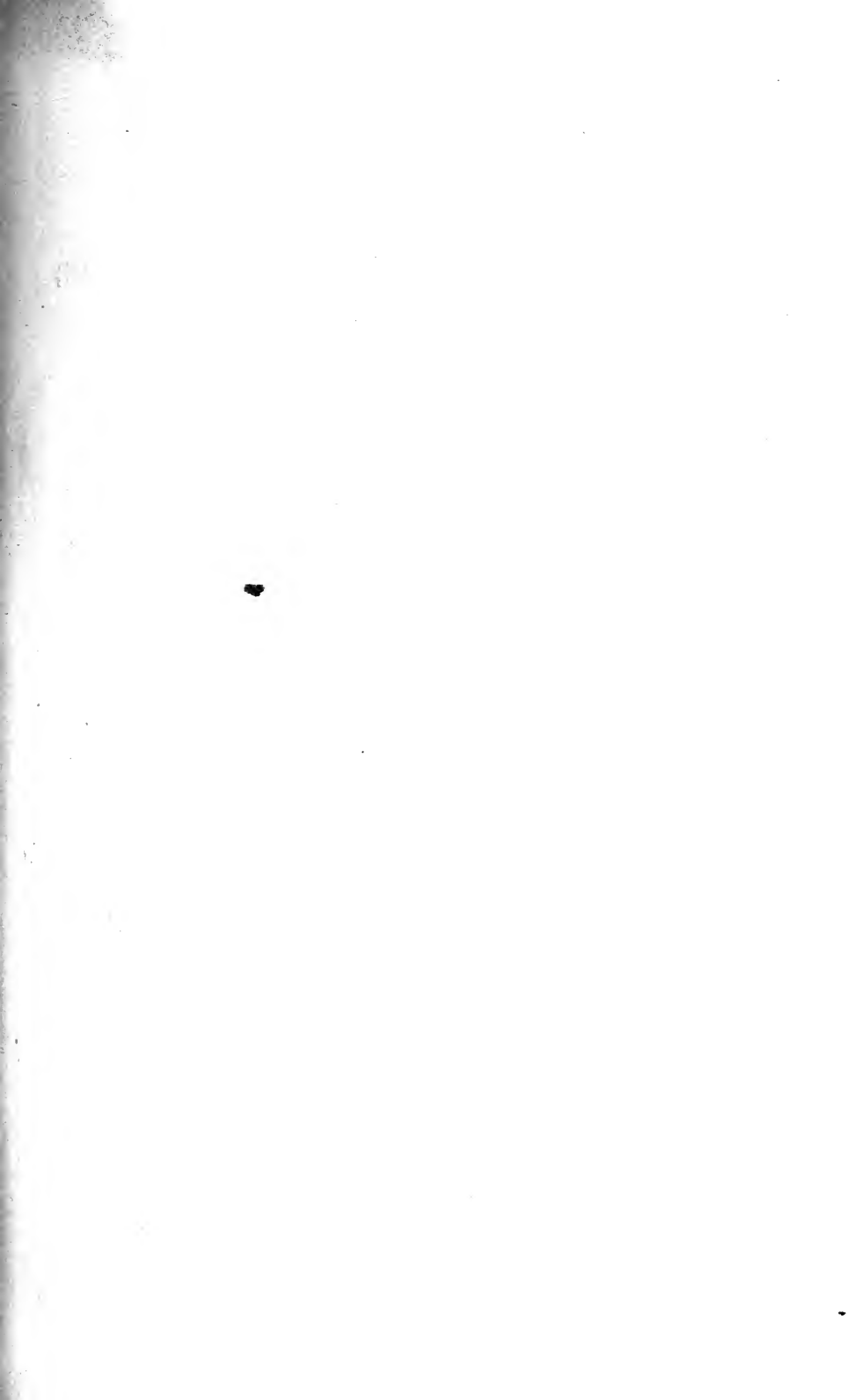
PC
829
G3
1891
v. 2
c. 1
ROBA

UNIVERSITY
OF
TORONTO
LIBRARY

CHRESTOMATHIE ROUMAINE.

TEXTES IMPRIMÉS ET MANUSCRITS DU XVIme AU XIXme SIÈCLE;
SPÉCIMENS DIALECTALES ET DE LITTÉRATURE POPULAIRE

ACCOMPAGNÉS

D'UNE INTRODUCTION, D'UNE GRAMMAIRE

ET

D'UN GLOSSAIRE ROUMAIN-FRANÇAIS

DE

M. GASTER.

TOME SECOND.

TEXTES (1710—1830), DIALECTOLOGIE, LITTÉRATURE
POPULAIRE, GLOSSAIRE.

LEIPZIG:

F. A. BROCKHAUS.

BUCAREST:

SOCECŪ & Co.

1891.

CHRESTOMATIE ROMÂNĂ.

TEXTE TIPĂRITE ȘI MANUSCRISE [SEC. XVI—XIX],
DIALECTALE ȘI POPULARE

CU O

INTRODUCERE, GRAMATICĂ

ȘI UN

GLOSAR ROMÂNNO-FRANCEZ

DE

M. GASTER.

Τόρνα, τόρνα φράτρε.

Theophanes.

VOL. II.

TEXTE [1710—1830], DIALECTOLOGIE, LITERATURĂ
POPULARĂ, GLOSAR.

80681
5/9/06

LEIPZIG:

F. A. BROCKHAUS.

BUCUREȘCI:

SOCECŪ & CO.

—
1891.

Toate drepturile rezervate.

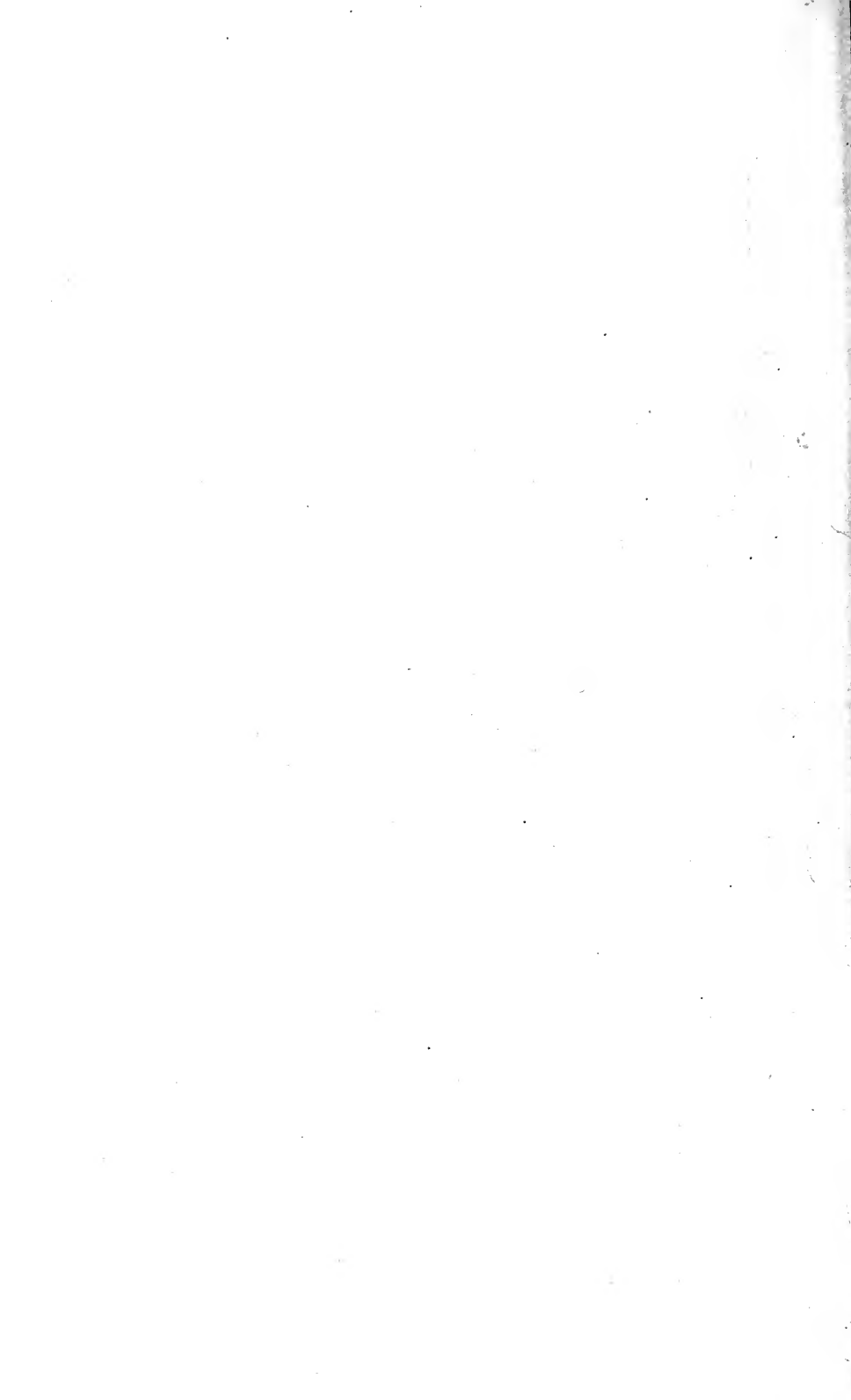
Tous droits réservés.

SCARA.

		pag.
113.	1713. N. Costin, Letopiseț	1
114.	1713. Anthim, Pilde filosofești	4
115.	1714. N. Costin, Ceasornicul domnilor	8
116.	1715. Anthim, Ceasoslov	15
117.	1716. Acsinti, Letopiseț	18
118.	c. 1700—1725. Theofilact, Tâlcul Evangheliei	20
119.	1729. Muste, Letopiseț	24
120.	1733. Calendar	26
121.	1741. Anthim, Învățătură bisericească	27
122.	1742. Ilie Miniati Cazani	30
123.	1742—1743. Neculce, Letopiseț	32
124.	1746. Evanghelia de Râmnic	35
125.	1747. Mihalcea, Comoara lui Damaschin	38
126.	1749. Mihaileu, Carte de bucate	42
127.	1750. Oxisteri	46
128.	c. 1750. (Costin) Istoria Rușilor	49
129.	1757. Moartea lui Petru cel mare	53
130.	c. 1750—1775. Descoperirea liturghiei	55
131.	1750—1775. Tâlcul buchilor	57
132.	c. 1750. Zilele rele	58
133.	c. 1750. Coliadnic	58
134.	c. 1750. Întrebări și răspunsuri	60
135.	c. 1750. Zodiari	66
136.	c. 1760. Viața sf-lui Alexie	67
137.	1760. (Danoviciu) Hronograf	70
138.	1762. Gheorgache, Condică de obiceiuri	75
139.	1764. Boțulescu, Varlaam și Josafat	76
140.	1765. Simeon Thesaloniceanul	78
141.	1769. Canta, Letopiseț	81
142.	c. 1750—1780. Omir, Odissea	82
143.	1773. Thoma, Învățătură de condică	86
144.	1773. Iliodor	88
145.	1773. Întrebarea înțeleptului cu lumea	93
146.	1773. Istorie poamelor	97
147.	1774. Catehismul mic	99
148.	1774. Cogălniceanu, Letopiseț	102
149.	1775. (Macarie) Omilie	106
150.	1777. Physiologus	109
151.	1777. Cogălniceanu, Stihuri pentru Ghica Vodă	111
152.	1779. Bertoldo	118

	pag.
153. 1779. Trepetnic	122
154. 1780. Ipsilanti, Pravila	124
155. 1782. Dumitrache, Cronica	126
156. 1783. Aravicon Mythologicon	128
157. 1784. Alicesăndrie	132
158. 1784. Archir, istoria lui Sanagrid	134
159. 1784. Descântece	137
160. 1784. Cântările steli	139
161. 1785. Strilbețchi, Fiziognomie	144
162. 1785. Alfavita sufletească	146
163. 1794. Critil și Andronius	150
164. 1794. Fălcoianu, Pravoslavnică învățătură	153
165. 1795. Clain, Biblia de Blaj	155
166. 1796. A. Văcărescu, Poezii	160
167. 1798. (Molnar) Retorica	162
168. 1799. Gromovnic	164
169. 1799. Alexandrie	166
170. 1799. Bertoldo	168
171. 1799. Avestița aripa Satanei	171
172. 1800. Barac, Arghir și Elena	172
173. c. 1800. Erotocrit și Aretusa	178
174. 1801. Clain, Acathist	183
175. 1802. Syndipa	188
176. 1802. V. Aaron, Patima	190
177. 1802. Zăbava fandasei	195
178. 1808. Pateric	198
179. 1809. Maior, Didahii	201
180. 1809. Viețile Sfinților	203
181. 1810. Șinca, Hronica	205
182. 1812. Esop	207
183. 1814. Țichindeal, fabule	212
184. 1815. Judecata cea de apoi	216
185. 1818. Așezământul Basarabiei	219
186. 1818. Furdui, Verșul Cotroanței	222
187. c. 1820. Colinde	228
188. 1821. Loga, Chiemare la tipărire	234
189. 1821. Barac, Risipirea Ierusalimului	235
190. 1821. Beldiman, Eteria	242
191. 1825. Mumuleanu, Caractere	246
192. 1826. Grigorie, Loghica	250
193. c. 1830. Goleșcu, Pilde	255
Dialectică	258—287
1. Muntenia	258
2. Hațegul	262
3. Macedonia	263
4. Istria	282
Literatura populară	287—376
Cântec de leagăn	287
Balade	287

	pag.
Doine	304
Hore	308
Orații la nuntele țărănești	310
Cântic de nuntă	320
Cântecul Paparudelor	320
Cântecul cununei la secerat	320
Cântece de stea	321
Colinde	324
Irozi	332
Plugul	333
Descânțece	338
Bocete	344
A norocului Oglindă	346
Basme	348
Snoave și povești	357
Ghicitori	368
Proverbe și zicători	373
Glosar	377—562

СХІІІ.

1713.

(Ms. bibl. centr. No. 11 din 1723 v. 1675.)

Лѣтопісец ал църый Молдóвей ꙗ анѡа дела
 зидирѣ лѡмій̄ зска . ѡар дела нѡцерьѣ лѡй̄ хрѣтос̄ .
 лѡ҃҃҃҃҃҃҃҃҃ . ѡкт . н̄ . де Мїрон' (! І. Некѡлае) Костин, кѡ-
 реле аѡ фост лѡгѡ . мѡре ꙗ Молдóва.

Predoslovie. (Fol. 24b — 25b.)

Предослóвіе.

. Де врѣме дѡрѣ че ам арѣтат лѡѡда ши рóдѡа исто-
 рїей, сокотїт-ам, прѣ лѡминáте дѡáмне, къ ши лїчѣ ꙗ цѡра нѡá-
 стрѣ ман мѡлат фолóс ва фáче скрисѡáрѣ де лѡкрѡриле църый̄
 нѡáстре, арѣтънд дескѣлекѣтѡáрѣ църый̄ нѡáстре днн чїне с'аѡ
 фѣкѡт ши пе че врѣме аѡ немерїт' Траїан ꙗгѡратѡа Рóмей
 ꙗтр'ачѣете пѣрци де лок, ши днн чѣ причїнѣ ши кѡм с'аѡ
 ашѣзát . ашиждерѣ ман наннте де ачѣа вом арѣтá дескѣле-
 кáрѣ църый̄ де Траїан ꙗгѡратѡа, чїне ши чѣ нѣм лѣкѡнїсѣ
 пе ачѣете лóкѡри, ши кѡм сѣ кїемá, ши де ѡнде аѡ немерїт'
 пре ачѣете лóкѡри, кѡ кáре вом арѣтá семнїцнле ши алтор
 нѡрѡáде че сѡнт де дѡпѣ потóпї; ши вом спѡне ши чѣ стѣмѣ
 аѡ лѡѡт' ман наннте де дескѣлекáрѣ ей де Транан, кѡ мѡлатѣ
 ѡстенѣлѣ афлáтѣ . къ нѡ пѡцїн лѡкрѡ іасте а лѡá ѡстенѣлѣ
 де кáте-ва сѡте де ани трекѡцї пѣсте мїе, ꙗ кáрїн нїмннн н'áѡ
 амелнїцát' кѡ скрисѡáрѣ; фѣрѣ ѡ сáмѣ де бáне а ѡншн Мн-
 санн кѣлѡгѣр, ши а оунѡїн Снлешн, дѡпре кáрїн с'аѡ фóст' лѡ-
 некát ши сѣрáкѡа Оуѣрѣкїе ворннкѡа; ѡрѣ маї пре оуѣрмѣ
 Мїрон Костин че аѡ фост логофѣт' мѡре лїчѣ ꙗ цáрѣ, кѡ
 мѡлатѣ ѡстенѣлѣ, ши кѣц-ва ани ꙗченѡсе а скрїе дескѣлекáрѣ
 църый̄ де Транан ꙗгѡратѡа Рѣмѡлѡнї, пре скѡрт, де кѡм вей

афла ачест л'ктописец ал нострѣ; к'ч вр'кма нѣ л'ас л'сат' май не ларг' а скрие . р'сѣ де ла д'нса авем р'чеп'ктѣр'к ши л'ѣи иас фѣст' м'ил'к а ар'ктѣ вк'кр'кле, ка пре нице в'асне, але л'ѣи Мисана ши а л'ѣи Симеон . ши д'ш'к че ком ар'ктѣ деск'лекѣр'к ц'ърк'и ноѣстре де Трапан р'п'крѣт'са Ромей, ком ар'ктѣ, к'кт'к вр'кме аѣ тр'к'ит' цѣра деск'лекѣт'к де Трапан; ши не оурм'к ч'ине ѡ аѣ п'сег'ит', ши не че вр'кме; ши де аѣ ман тр'к'ит' пре ач'к'ете лѣк'ѣри вре ѣи н'к'м', д'ш'к р'с'ина деск'лек'к'ри л'ѣи Трапан . ши ашѣ ар'кт'нд ла че вр'кме с'ас т'м-плат, ком н'рч'к'де а ар'ктѣ деск'лекѣр'к а дѣѡѡ, де Драгош' код, скрис де Оур'к'к'ие корник'са, п'к'н'к ла домни л'ѣи Ярон код; р'сѣ май не ларг' ком скрие, поменинд ши алте ст'к'п'ни м'ециаш', ши че с'ас л'скрат ла п'к'р'циле м'ециашилор нѣщри . ши дела Ярон код де оунде аѣ р'чеп'ст а скрие Мирон лого-ф'кт'са : [ашѣ де не ва л'ѣици д'мнзеѣ вр'кма ши в'иѣца]; пар ам поменит' де нице л'ктописец'кле пре оурм'к скоѣс'к а ѡ сѣлм'к де боѣри де цѣр'к . нѣ сокот'еск' алта, ф'ър де к'т ѡкар'к ан с'ар фѣче де ѡр помени; к'к ши ла истѣри а л(ѣ) скрие депани, ши пре ларг', тр'ек'ѣ ши р'к'ц'к'тѣра ши цинца алтор ц'к'ри, карин ши ач'ѣл нѣ ѡ аѣ авѣт' . ашѣ дѣр че ам п'с'т'ѣт, нѣ к'ѣ п'ѣцин'к ѡстен'к'л'к, чи к'к'к-ва ани, ам р'пр'ѣнат' тоѣте, ши дин тоѣте ѣиѣл ач'ѣста л'ктописец' . ниц с'к сокот'к'с'к'к чинекѣ, к'к ѣсте п'ѣцин л'ѣкрѣ а скрие, ши а л'сѣл вѣк'ѣрилор скрисѣре к'ѣ фѣптеле а ст'к'п'нией лѣр' . ши де вей чит'и м'ѣриѣ тѣ, л'ктописец'к'ц'еле алтора, ши оу'т'к'ндѣ-те ши ла ач'ѣста ѣиѣл, ши р'трѣ ѣиѣл тоѣте, вей к'ѣноѣце м'ѣриѣ тѣ пре ларг' ѡстен'к'ла ноѣстрѣ, ши ка пентр'ѡ ѡгландѣ вен пр'в'ѣи, ши а м'ециашилор л'ѣкрѣри . прим'к'цие дар, пр'к л'ѣминѣте доѣмне, ачѣст'к ѡстен'к'л'к а ноѣстрѣ к'ѣ в'к'с'ел'к ши домн'к'с'к'к ф'рѣнте, адѣк'ндѣ-ц аминте м'ѣриѣ тѣ, де Яртаѣерѣ р'п'крат'са Персѣл'ѣи, к'к'р'ѣи ап'к р' п'ѣмни ѡѣре кѣре л'ѣк'ѣнтѣриу дин принца ниним'и сѣле к'ѣтрѣ домн'са с'к'ѣ, ши ал дѣйл'к ѣи м'ѣр' аѣ д'ѣс л'ѣи, к'ѣноск'ѣр'к а м'ѣндон к'ѣв'ѣѡѡсе х'ѣр'ѣз'ириле де ла р'п'к'рац; нѣ пентрѣ к'к ар ф'и фѣст вр'к'д'н'че дарѣриле ач'ѣлор ѡѣмени прѣѣи адѣс, чи пентрѣ в'ѣна пр'иинц'к, ши плекѣт'к ѡѣ ач'ѣлора к'ѣтрѣ ст'к'п'ни, аѣ фѣст' прим'ит' . прим'к'цие дар ши м'ѣриѣ тѣ ка ач'ѣи вест'иц' ши пр'ѣ п'ѣт'к'р'ниц р'п'к'рѣци, кѣр'к ѡ р'кин м'ѣрией тѣле к'ѣ в'ѣн'к пр'иинц'к, ши ѡѣ плекѣт'к, ачѣст'к ѡстен'к'л'к а ноѣстрѣ р' нороч'ит' нѣмеле м'ѣрией тѣле ар'ѣтѣт; пре л'ѣн'г'к кѣре кѣ д'мнзеѣ х'ѣр'ѣз'итѣриѡл де м'илеле сѣле, с'к те х'ѣр'ѣзѣс'к'к пре м'ѣриѣ тѣ к'ѣ в'иѣц'к р'д'елѣн'гѣт'к ши пр'к ф'ери-

читъ, .лтрѣ прѣ феричита ши лѣминоаѣ стѣпънирѣ мѣриѣ тале, адѣнат кѣ мѣлатѣ вѣкѣриѣ пофѣск' ши приѣск'.

Pentru portul popoarelor acestor țări. (Fol. 54b—55a.)

Пентрѣ нѣмѣриле нѣмелѣи ачестор цѣри, ши пентрѣ портѣла лѣр.

зач . г. Ши ашѣ доведѣнд нѣмеле нѣмѣлѣи ачестор цѣри кѣм вѣзи, дин истѣрич мѣри ши мартѣри цѣрѣла .лпрециѣр, не траѣе рѣндѣла а поменѣ де порт'; кѣре акѣм портѣла стѣтѣтѣ-тѣрю кѣ нѣмеле ши ка лимѣа нѣ ѣсте, чи ѣѣ нѣм' дела нѣм портѣриле кѣ времѣи; ла кѣре скимѣаре а ханнелор адѣче ши лѣкѣла де ле кѣтѣ а фѣче .лвѣркѣминте трѣнѣлѣи прекѣм ѣсте ши фѣирѣк чѣрюлѣи ши не соаре а вре ѣнин пѣри де лѣк . кѣ .лтѣи ачѣсте пѣрици де лѣме, оунде трѣск' Москѣлиѣ, Рѣсин, Тѣтѣрки, сѣ фѣе ѣмѣла .лвѣрѣкат .л хѣйне францѣ-зѣци, ар перѣ де фѣриг; ши мѣкарѣ ши пре аичѣ пре ла нѣи че ерни сѣнт, цѣра Италиѣи ерни ка ачѣстѣа нѣ арѣ нич' ѣ датѣ, чи фѣарте вѣнде ерни; нич вѣра нѣдѣшѣле ашѣ мѣри, чи кѣ-вѣѣсе кѣлѣдѣри .лѣѣс кѣстѣт дѣрѣк ачѣстѣра ѣмѣнен' мѣтѣци пре ачѣсте лѣкѣри, а-ш мѣтѣ ши портѣла хѣйнелѣр дѣпѣ вѣрѣ-мѣ ачѣстѣр лѣкѣри . кѣтрѣ ачѣстѣа тоѣте, кѣтѣ че скѣри де портѣла Ромѣнилор искѣнт истѣрич Лаврентѣе Тѣпелтин дин Мѣдиѣш' . кѣвинтеле цѣ ле извѣдѣск': Рѣмѣниѣ де Йрдѣла, ан нѣири, поартѣ хѣйне дела ѣмерѣ пѣнѣкѣ пѣсте тот трѣнѣла .лвѣрѣ-кѣци; не фѣк мѣре .лвѣцѣтѣрѣ портѣлѣи, дин вѣкѣриле чѣле вѣки, кѣре аѣ цинѣт пѣрициле ачѣстѣа, дела Сѣптемѣтриѣи [адѣкѣ пѣрициле че сѣнт апропѣ де мѣзѣкѣ ноѣпѣте] тот трѣнѣла ако-перит; кѣре фѣкло де хѣйне поменѣциѣ оун дѣскал анѣме Мар-циалис, ши сѣ кѣмѣ ендромѣда вѣкѣю порт, немѣндѣрѣ, ар вѣи де лѣна лѣи декемѣриѣ; шѣичѣ аѣ де пѣслѣ, не лимѣа ноѣ-стрѣк дѣѣцѣскѣ: кѣгѣтѣ, поѣте фѣи кѣверѣ, кѣре нѣ де мѣлат ерѣ ачѣстѣ фѣкло де кѣверѣ ла коѣри аичѣ .л цѣрѣк .ларѣ пентрѣ ѣ-пинѣ кѣтѣ че зѣче тот' ачѣл' истѣрич Тѣпелтин, ши нѣ дела сѣне, чи пѣне кѣвинтеле мѣн вѣки де сѣне истѣрич', анѣме Йлѣфонс, ши Пѣкт' ши Йгѣл, кѣриѣ аѣ скѣис кѣрици де пор-тѣла чеа вѣкѣю (ал) лимѣилѣр . фѣклоѣ .лѣѣцѣминтелар Рѣмѣни-лор ѣсте кѣ шѣле крѣдѣкѣ фѣиѣе де чѣ довитѣк, пѣсте пичѣр .л-вѣлѣнт вѣне .л ѣвѣѣле де лѣнѣкѣ .лѣѣѣци, ши анѣи шѣлѣкѣ ачѣкѣ ѣ лѣгѣкѣ кѣ кѣрѣкѣ пѣсте пичѣр, де .лфѣѣшѣрѣкѣ пичѣрѣла

ТОТ, ДЕЛА ДЪЦЕТЕ ПЪКЪ СЪС ТОАТЪ ГЛЕЗНА. ШИ АЧЕСТА ИСТЕ
 ПОРТА А РЪМАКЪНОЛОР ЧЕЛОР КЕКИ СТЪКЪМОШИЛОР ЛОР, КАРИИ
 ПЪРТА А ШИИ АЧЕСТ ФЕЛЮ ДЕ АРКАЦЪКЪМИНТЕ, А СЪЖИТОРОЛОР
 ШИКЪНИ ЕРА ЛА РЪМАКЪНИ; НЪМАИ АТЪТА УСЕКИРЕ ВЕДЕМ ПРЕКЪМ
 ЧИТИМ А ИСТОРИЛЕ ЧЪКЛЕ ВЕКИ, КЪ ШИКЪНИ РЪМЪСАИ НЪ А
 ВЪКЪИИ А ШЕНАЛЕ, ЧИ ГОЛ НИЧОРОА АРКАЦЪА КЪ ИНАЛЕ ШИ КЪ ЛЕГЪ
 ТЪРИ А КЪСЪИШ', КЪ АЧЕА А ШИИЧИ НЪМАИ КЪТ' ЧИНЪИ НИЧО
 РОА А КЪАКЪЮ ЛЕГЪ. АЧЪСТА СЪНТ КЪКИНТЕЛЕ АЧЕЛШИ ИСТОРИК
 ДЕН КЪВЪН'Т А КЪВЪН'Т'. ЛА НОЙ ДЕ ЧИНТЕ ИСТЕ АЧЕСТ' ФЕЛ ДЕ
 АРКАЦЪКЪМИНТЕ АКЪМ ЛА АЧЕСТ КАКЪ, КАРЕ ЕРА ДЕ ЧИНТЕ ЛА РЪМ
 АКЪНИ, ШИ ДЕ ВИТЕЖИЕ ПОРТ; ВЕДЕМ АКЪМ ЛА ЧЕРКЕЖИ, КЪ АЧЕСТ
 ПОРТ' ДЕ АРКАЦЪКЪМИНТЕ ПЕНТРО СПРИНТЕННА ЦИН.

СХIV.

1713.

(8°, mic. defect, 135 fol paginate.)

ПИЛДЕ ФИЛОСОФЕЦИЙ.

Д ШПЪ ЛИМБА ЧЪ ПРОАСТЪ ГРЕЧАСКЪ ТЪАМЪЦИТЕ РОМЪКЪЦИ
 (. А ТЪРОВНИЦЕ).

(Fol. 1a—6a.) 1. ФРИКА ЛЪИ ДЪНЕЗЕС ИСТЕ ЛА ШМЪ СЪВЪР
 ШИРЪ ЧЪ МАИ МАРЕ, ШИ НЕТЪКЪМЕРЪ, ЧЪ МАИ МАРЕ ГРЕШАЛА.

2. ФРИКА ЛЪИ ДЪНЕЗЕС КЪРЪЦЪКЪЦИ НИИМА.

3. ЕС МЪ ТЕМЪ ДЕ ДЪНЕЗЕС, ШИ ДЪПЪ ДЪНЕЗЕС НЪ МЪ
 ТЕМ' ДЕ АЛТАВЪ, ФЪРЪ НЪМАИ ДЕ ЧЕЛА ЧЕ НЪ СЪ ТЪКЪМЕ ДЕ
 ДЪНЕЗЕС.

4. ПАТЪ СКЪПАРЕ ФЪРЪ ДЕ СМИНТЪКАЛЪ НЪ ИСТЕ, ДЕ КЪТЪ
 ФРИКА ЛЪИ ДЪНЕЗЕС.

5. КРЕЦИНЪТАТЪКЪ ИСТЕ АЦЕАПЪЧОНЪКЪ ЧЪ МАИ МАРЕ, ШИ
 ПЪГЪЖЪТАТЪКЪ ИСТЕ НЕВЪНИА ЧЪ МАИ МАРЕ.

6. АКИНЪЧОНЪКЪ ЧЕ СЪ ФАЧЕ КЪТРОЪ ДЪНЕЗЕС, ШМОБАРЪ
 ПОФТЕЛЕ ЧЪКЛЕ РЪКЛЕ.

7. АКИНЪЧОНЪКЪ ЧЕ СЪ ДЪ ДРАКЪСАИ, АДЪЧЕ ПЪЕРЪАРЕ; ИАРЪ
 АКИНЪЧОНЪКЪ ЧЕ СЪ ДЪ ЛЪИ ДЪНЕЗЕС, ИСТЕ МАРЕ ДОБЪНДЪ.

8. НЪМАИ УДАТЪ СЪ ПЪКЪТЪСАСКЪ ШМЪСАВЪ, АРЪ ИСТЕ
 МЪАТЪ. ИАРЪ ПЕНТРО КА СЪ-ШИ А ДЪНЕЗЕС КЪЗЪТА ЧИНТЕ ШИ
 МЪАЦЪМИТЪ, НЪ СЪНТЪ ДИИЪ ДЕСТЪАВЪ АМЪИТЕ БЪНЪТЪЦИЙ.

9. НѢ нечинстїи пре дмнѣзѣс, жѣржндк пре нѣмеле лѣи
чел сфнтъ, пентрѣ ка съ нѣ рѣмжїи ши тѣ де елк нечинстїитъ.

10. Чїне рш ласк крециннѣтатъ сѣ, пентрѣ денѣртѣчїо-
ниле лѣмїи, невѣнѣце съ ршлалъ.

11. НѢ пѣате съ кѣноаскѣ чиневѣ пре сїне-шї бїне, де
нѣ ва кѣноаце рѣжїо пре зидитѣрюлк сѣс.

12. Чїне сѣпѣне мїнтъ сѣ пѣфтелѣрк чѣлѣрк рѣкле, пїаре.

13. Де арк сокотїи ѡмѣлк сѣжршїитѣлк лѣи, ши трѣ-
черѣ ачѣшїи вїѣцїи, кѣ адектѣратъ арк ведѣ кѣм рлѣ кѣтрѣ-
мѣрк фѣптеле лѣи, ши мѣлта лѣрк ршѣлкѣчїоне.

14. Вїаца іасте оҹнь сѣмнѣ, динтрѣ кѣреле нѣ не пѣтѣмъ
деиѣптѣ, фѣрк нѣмай ла чѣсѣлк мѣрцїи.

15. Вїаца ѡмѣлѣи іасте оҹнь дрѣмъ, кѣреле рлѣ дѣче
спре мѣарте.

16. Май бїне оҹрлѣмъ ѡбнѣчѣлѣрк чѣлѣрк дѣстрѣмѣте
ле ачѣстѣи кѣкѣ, дѣжѣтѣ фѣптѣлѣрк чѣлѣрк вѣне, ши пїаде-
лѣрк стрѣмѣшнлѣрк нѣшри.

17. Бѣнѣтатъ, мѣиѣшѣгѣлк, ши вѣна рѣкѣѣтѣрѣ, ачѣстѣ
сжнтъ нѣмай лѣкрѣрїи, че не фѣкѣ вѣрѣдннчїи чинстїи.

18. НѢ іасте сѣрѣкѣ чѣла че нѣре тѣтѣ, чїи чѣла че нѣре
рѣкѣѣтѣрѣ, ши вѣнѣ пѣдѣпсѣ.

19. Анпѣрѣ мїнцїи чѣи вѣне, іасте май рѣ дѣжѣтѣ
тѣате сѣркѣїиле.

20. Нїчїи оҹн' лѣкрѣ нѣ аскѣнде май бїне ачѣкѣ че епї,
дѣжѣт тѣчѣрѣ.

21. Истѣчїонѣ іасте май вѣгѣтѣ, дѣжѣт тѣатѣ кѣцингѣрѣ.

22. Кѣ вѣреле чѣкле дѣлчїи, съ кѣцингѣ мѣлцїи прїѣтнїи.

23. Омѣлк кѣ кѣт' арѣ мїнте май пѣцинтїкѣ, кѣ атѣ-
та арѣ май мѣлтѣ трѣфїе.

24. Рѣсплѣтїрѣ нѣ іасте мѣре рѣсѣлѣцїре.

25. Рѣкѣѣтѣрѣ ла оҹнь тѣнѣрк іасте кѣнѣнѣ, ши рѣ-
лѣпчїонѣ оҹнь епгѣлпѣс де лѣрк.

26. Чїне ласк нѣнорчїирнле сѣ-л сѣпѣе, рѣмѣне дѣсѣкѣжр-
шїитѣ-нѣнорчїитѣ.

27. Чѣи че ювѣскѣ вѣнѣтатъ, нѣ ѡ лѣкрѣзѣ пѣрѣрѣ, ши
чѣи че ѡ лѣкрѣзѣ, нѣ ѡ фѣкѣ кѣ кѣзѣта сѣкѣршїире.

28. Нѣпрнѣкѣерѣ, ши нѣтрѣкннчїѣл нѣскѣ рѣкрѣкїерїи ши
рѣтре рѣдѣнїи.

29. Нѣвѣнѣлк арѣ иїнма лѣи р гѣрѣ, ши рѣлѣпѣтѣлк арѣ
лїмѣа лѣи р иїнмѣ.

30. Чине ал'крѣк не.р.фржнать, ши аре повѣцситориѣ нѣ-
д'ждѣ, ртилшинѣ часѣлк чѣлк дѣнк оурмѣ алѣ вѣицй сале,
ши кѣде.

31. Завистѣа нѣ аре вдиухнѣ.

32. Кжндѣ вей лѣа вре ѡ фѣчере де вине дела чиневѣ, нѣ
те арктѣ неврѣдникѣ кѣ немѣлц'кмѣта.

33. Пофта рѣсплѣтирѣи ѡсте ѡ рѣдекарѣ мѣре, кѣрк
нѣ лѣск съ трѣскѣк чиневѣ норочѣтъ, ши кѣ линице.

34. Кжндѣ те вѣзй май мѣре декѣт' вркѣмѣшлѣ т'ѣс,
иртѣ-й грешѣла, ши мѣлц'лѣкѣи лѣи дмнезѣс пентрѣ ачѣстѣ
добжндѣ че ай кѣцингѣтъ.

35. Ирктѣжндѣ фѣаца тѣ посоморѣтъ кѣтрѣ прѣѣтенѣлк
т'ѣс че вине съ те вѣзѣ, те липсѣицй де чинстѣк че ѡй дела елк.

36. Нѣ съ кѣде съ нѣи ла сокотѣлк кѣвинтеле оунѣи
ѡлк сѣпѣрѣлникѣ ши рѣкѡтѣциѣтъ.

37. Кжндѣ ерѣи вѣселѣ, нѣ съ кѣвине съ чѣрчй алтѣ рѣ-
сплѣтире .р. протѣва чѣлѣа че те завистѣѣице, кѣ-й ажѣице .р.
тристѣчѣиѣк че аре пентрѣ вѣкѣрѣа тѣ.

38. Ѡ кѣтъ ѡсте рѣвѣцѣтѣра де фолоситѣаре ла чѣла че
ѡ аре, де вркѣме че ѡсте фѣрк де прѣицѣ, кѣ нимѣнѣ нѣ ѡ пѣа-
те вине пре бѣнѣ.

39. Трей лѣкрѣрѣи, лѣ кѣржндѣ, лѣ кѣ зѣбѣвѣ, мижло-
чѣскѣ стрѣкѣчѣиѣк ѡмѣлѣи : мѣарѣк лѣи, кжндѣ ршии ва дѣ
инила ей ла алтѣлк ; шарпеле, че лѣкѣѣице .р. кѣса лѣи ; ши
прѣѣтенѣлк, че н'аре сокотѣлк.

40. Нѣ ѡсте алт' лѣкрѣ ка съ пѣатѣ лѣа май .р. припѣ
ертѣчѣиѣе, декѣтъ покѣиѣца.

41. Мѣре невѣиѣе ѡсте а алергѣ рѣнѣнтѣк оунѣа, че нѣ те
кѣлѣмѣ ; ши май мѣре невѣиѣе ѡсте а рѣспѣнде, фѣрк де а те
.р.тревѣ чиневѣ ; ши .р.доѣтъ май мѣре ѡсте, кжндѣ те лѣзѣи
кѣ ерѣи рѣвѣцѣтъ, фѣрк де а авѣ рѣвѣцѣтѣрѣ.

42. Нѣ ѡсте бѣалѣ май примеждѣѡѣтъ, де кѣтъ лѣиѣа
лѣиѣицй.

43. Дтре чѣле-л'алте грешѣлѣи, трѣфѣа ши ювѣрѣе де
.р.прѣкѣрѣи, сѣнтѣ в рѣкѡтѣицй, кѣреле, кѣ невѣе съ пѣтъ .р.
дрѣптѣ.

44. Динѣ вѣрѣе съ траѣе ши вѣнеле, ши рѣѣлк, че не вине.

45. Я те рѣрѣнѣа кѣ чиневѣ, нѣ ѡсте лѣкрѣ рѣс, ирк нѣ
съ кѣде съ ѡ фѣчй ашѣ адѣсе, пентрѣ ка съ нѣ съ рѣлмне
чѣлк рѣрѣнѣтъ съ-ицй зѣкѣ, ажѣице.

46. Чине дожънкѣ пре чиневѣ де фѣцъ, ꙗль нечинстѣце.

47. Чине ворѣкѣ пѣцинь, аратъ сѣмнь къ тасте ꙗце-лѣнтъ.

48. Смерѣнѣ тасте ѡ мнжлочиѣ пѣтинчѣасъ, пентрѣ ка съ ѡй ачкѣ че пофтѣи.

49. Ядевѣрата крѣцинтѣате кътръ дмнезѣс ла оунь дѣмнь, съ ꙗкѣде ꙗтрѣ ачкѣстѣ, адекъ, съ стѣ ꙗ хотѣръле салѣ : съ ꙗкъсккъ легѣтѣриле, съ фѣ мѣацѣмѣтъ ꙗтрѣ чкѣле че аре, ши съ сѣфере къ рѣбѣаре лиѡа ачѣлѣи лѣкрѣ че нѣаре.

50. Ядемнжндъ пре чиневѣ съ-ци чѣръ ши адѣѡѡ ѡаре ертѣчиѣне грѣшлѣи лѣи, ꙗноѣи адѣчере амѣнте а сѣдѣмѣи че ѡй лѣатъ.

(Fol. 65a—67a.) 550. Мѣацѣмѣ стрѣинилѡрь ла мѣса та, тасте благословѣнѣа кѣсѣ тѣле.

551. Чинчи лѣкрѣи сжнтъ нефолоситѣаре, кжндъ нѣ сжнтъ ꙗсоѣите къ алте чинчи : кѣвжнтѣалъ, фѣръ де испрѣкъ ; вогѣ-циле, фѣръ кивернисѣкъ ; цѣицца, фѣръ нѣравѣи бѣне ; мнло-стенѣа, фѣръ гжндъ бѣнь ; ши вѣаца, фѣръ сѣнтѣате.

552. Де вей врѣ съ нѣ-ци афле крѣжмѣшѣалъ тѣкс тѣйна, нѣ ѡ арѣтѣ ла прѣтѣнѣалъ тѣкс.

553. Сѣвмпѣтѣ, ши пѣфта, ши ювѣрѣ де сѣне, сжнтъ трѣи лѣкрѣи кареле сѣртѣкъзъ вѣаца.

554. Чѣлк де бѣнь нѣкъмъ де ва трѣи фѣръ вѣе ѡ дрегѣ-торѣ, нѣ съ кѣде съ се пѣе ꙗ нѣмѣрѣалъ чѣлѡр вѣи.

555. Де вей съ трѣѣи фѣръ де тѣрѣрѣре ꙗ дрегѣ-торѣа тѣ, фѣ лѣкрѣи крѣднѣче де ѡбрѣзѣалъ тѣкс.

556. Кжндъ чѣи сѣпѣши ꙗтѣмѣскъ стржмѣтѣате де салѣ-циле домнѣи, ши нѣ пѣтъ съ дѣ цѣре дѣмнѣлѣи лѡрь, ꙗнѣ-декжндѣи пѣтѣрк чѣ мѣре а коѣрилѡрь, норѣкъалъ ачѣлѡра тасте асѣмѣнк оуни ѡм' че-н съ сѣпѣръ де сѣтѣ, ши апро-пѣндѣсе де ржѣлъ Нѣлѣлѣи съ вѣ, афѣлъ аколѡ оунь корко-дѣлъ, ши вѣдѣрк ачѣлѣа ꙗ ѡ пѣфта кѣрк авѣ ка съ ѡ аꙗк.

557. Нѣмай мѣрмжнтѣалъ пѣате съ кирѣлѣскъ пе пѣфтѣ.

558. Исте мѣи вѣне съ мѣри де фѣаме, декжт съ ѡй пѣта сѣрѣчилѡрь.

559. Бѣкѣтеле сжнтъ хрѣна трѣпѣлѣи, ꙗръ вѣрѣеле чкѣле бѣне сжнтъ хрѣна сѣфлетѣлѣи.

560. Чѣм че ф́акъ лѣкрѣриле чѣле май неквѣйѡасе, сѣнтъ
 ꙗ Ware кáре кнпк май сѣферіцї, декжтъ кжнд' арк фи оуны
 с'крякъ трѣфань.

561. Минчїона цинне нѣмай ꙗтр'ѡ чїртъ, тарк адекрѣрак
 рѣмжне пжнъ ла зїѡа жѣдекѣцїй.

562. Дѡмнїй сѣнтъ ка фрѣмсїциле; дечї прекѣмъ ѡ фрѣмс-
 с'кїце кѣ кжт' аре май мѣлцї нѣкѡкннч', кѣ атжта аре май
 мáре слáкъ, ꙗтр'ачѣсташї кнпк шї дѡмнѣакъ, декжт ѡсте кѣ
 май мѣлцї ѡмненї кѣрт'к лѣй, шї май плннъ де бѡáрї, де
 атжта ѡсте май чнстїтъ шї май слáкїт' дѡмнѣакъ.

563. Рѣшїн'к чѣ май мáре че петр'кче ѡмѣак ѡсте, кжндъ
 чѣм че аѣ грѣїтъ, сѣ кѣнѡаце адекр' кѣ ѡсте минчѣнъ.

564. Рѣѡтáт'к чѣ май мáре ѡсте, а нѣт'ѣ сѣ ф́ачї кїне
 ѡмѣлѣй лнцїтъ, шї а нѣ врѣ.

CXV.

1714.

(Ms. bibl. centr. Jaši, No. 6, folio, V foї nepaginate + 278 paginate.)

Кáртъ че сѣ кїамж часѡрникѣл' дѡмнїлѡрь . де рѣпѣ-
 ѡсáтѣл Некѣлáй Костин ч'аѣ ф́ѡст вел . лог . с'аѣ
 скрїсь ꙗ ѡрáшь ꙗ Ишъ . ꙗ анѣл дела зидїрѣ лѣ-
 мїей зске . тарж делá нáцїѣрѣ лѣи хс . ꙗѡ (! л. ꙗѡдї)
 ꙗн аа трѣнле анъ, де аѣѡа дѡмнїѣл а мѣрїй сáле . ꙗ
 лѣна лѣи . ѡкт . сї . а.

Predoslovie. (Fol. 2a—5a.)

Прѣдѡслѡвіе кѣтрж мѣрїѣ са вѡдѣ.

..... Днтрѣ акѣрѡра рѡд шї ачáста кáрт'к, кáре
 с'аѣ скѡс ꙗтрѣ пре лѣмнáт нѣмѣле шї норѡчїрѣ мѣрїй тáле,
 ѡ аржтжм ꙗ лѣме а сѣ вѣдѣл пѡáтѣ (? л. тѡáтѣ!) неѡїннцá,
 шї грїже шї ѡсѣрдїе ꙗтрѣ аф́лáрѣ шї аѣѣчкѣрѣ мѣртѣрїлѡр
 шї ꙗѣцѣтѣрїлѡр а мѣлцї дáскáли, шї истѡрїчї алѣшї . а
 кѣрїѣ кѣрци нѣмеле с'аѣ дáт : чáсѡрникѣл дѡмнїлѡр . кѣчн
 адекрáтъ ка пе ѣн чѣсѡрник чáсѣрїле, сѣ арáтж вїáцá чѣ ѡ-
 кѣрмѣнтѡáрѣ ꙗтрѣ але стѣпжнїей шї ачелѡр пѣзнтѡрї де

дирептат'к . кѣ де врѣме чѣ чал маинт'к де качи монархау дмнѣсѣс, кѣр'к есте вглѣнда ши пѣлда тѣтѣрѣ стѣпжнѣилор вѣксѣши ачестѣа, аѣ алѣс ши аѣ ашесѣт стѣпжнѣиле ачестѣи вѣкк, кѣм а бесѣричѣи, ашѣ а политѣен лѣмѣци, фѣрѣ кѣре че алта немѣкѣ, фѣрѣ рѣсѣни, нетокмѣле, траѣори довиточѣци . ртѣрѣ оѣмени ар фѣи, прѣкѣсм сѣ вѣде ла вѣкѣле исторѣи, пѣкѣ а нѣ сѣ сѣпѣн'к лѣмѣ цѣдѣцелор, ши стѣпжнѣилор сѣле; кѣ кѣл'к аѣ фѣст а сѣ вѣтени пре лѣнѣк ачѣле че сѣри кѣвени стѣпжнѣирѣи политѣи лѣмѣци, лѣсѣнд а бесѣричѣи ла ѣци скрѣтѣори бесѣрѣчѣци . ачѣста дѣрѣ кѣртѣ ѡ рѣни мѣрѣи тѣле, кѣр'к есте нѣмѣтѣ : чѣсѣрникѣа, кѣр'к чѣсѣрник ѣсте а дѣмнилор, мѣи алѣс дѣжѣт алтѣр чѣсѣри чѣсѣрничѣле . кѣци чѣсѣрникѣа де чѣсѣри арѣтѣ кѣрѣа соѣрѣлѣи . р си, ши а лѣнѣи де ноѣпт'к; иарѣ ачѣста арѣтѣ лѣкрѣиле, вѣѣа, ѡкѣрѣмѣра ши адѣктѣорѣле, ши кѣтрѣ дѣнѣи ши алѣорѣ испрѣвничѣи ши дирѣгѣтѣори лѣсѣра дирѣтѣциѣи . ашѣждѣре прѣкѣм чѣсѣа ѣсте адѣнѣт днѣ пѣтрѣ чѣфѣртѣри, ши фѣѣце кѣр'к чѣфѣрт кѣ клипѣли(ѣ) сѣле, ашѣ ачѣст чѣсѣрник ал нѣстрѣ днѣ пѣтрѣ пѣрѣци ѣсте адѣнѣт кѣ кѣпетѣл(ѣ) сѣле; фѣѣце кѣр'к пѣртѣ ва арѣтѣ рѣвѣцѣтѣра ртѣрѣ ѡкѣрѣмѣрѣк . р пѣртѣ днѣтѣи ва арѣтѣ вѣѣа рѣпѣрѣтѣлѣи Роѣмен а лѣи Мѣрко Яврѣлѣе, ши рѣвѣцѣтѣрѣиле лѣи кѣр'к сѣ кѣви дѣмнилор ла кѣрма ѡвѣи; арѣтѣнд де-атѣкма дирѣптѣтѣ ши мѣжлѣчиле кѣ кѣр'к ва фѣи дѣмнѣа ртѣрѣ алѣцѣрѣ цѣдѣкѣтѣорѣилор ши испрѣвничѣилор пре ла ѡлѣтѣрѣиле сѣле, пре кѣрѣи снѣт дѣтѣри кѣ мѣре сѣргѣѣлѣ а-и алѣце ла фѣѣчѣрѣк дирѣптѣциѣи, де кѣре спѣнѣсѣрѣк тѣтѣ вѣнѣле стѣпжнѣилор, арѣтѣнд кѣтѣ де мѣре скѣдѣрѣа ѣсте лѣкомѣа, кѣр'к ши лѣи дмнѣсѣс ѣсте ѣрѣтѣ, ашѣ лѣкомѣа, кѣм ши лѣкомѣа р пѣртѣ а дѣа, ртѣи де ѡунѣа дѣмнѣсѣс чѣл адѣвѣрѣт рѣотрѣва пѣгѣнѣилор, де рѣепѣтѣра тѣрѣнѣилор, не чѣ врѣме сѣѣс ациѣт, ши де стѣпжнѣа че рѣсѣмѣ де дмнѣсѣс ши де порѣнка лѣи; ашѣждѣрѣа де вѣкѣа чѣл фѣричѣи, ши де лѣѣа ѡлѣменилор кѣ кѣре не рѣвѣлѣтѣчиѣм р лѣмѣ ачѣста . сѣче-сѣ-вѣ ши де фѣрѣмѣѣце тѣрѣнѣлѣи, кѣ кѣре нѣ ѣсте дѣтѣрѣа дѣмнѣилор, ши ачѣлор мѣре, а сѣ лѣсѣа, ши а сѣ тѣрѣфѣи, арѣтѣнд мѣлѣтѣ кѣнѣри мѣри, кѣм нѣ днѣ фѣрѣмѣсѣкѣле тѣрѣнѣлѣи, чѣ днѣ фѣнтѣле сѣле испрѣвѣите кѣ сѣ лѣсѣа сѣче-сѣ-вѣ ши де адѣктѣол дѣмнѣилор, кѣм лѣ сѣ кѣдѣ а фѣи ла скрѣсѣори лѣрѣи ши ла апѣкѣт скѣрѣци, ѡунѣк сѣ ва арѣтѣ ши вѣѣа ши мѣлѣртѣ а лѣи Пѣриандрѣ, ши че фѣа де прѣвѣле аѣ дѣт, ѡунѣк ши фѣричѣа вѣксѣ-

лши ачастѣа че ар фй, арѣтж . нѣне-сѣ-вѣ хотѣрѣа ши фѣр-
 шитѣа слѣжвей дѣмнилор, сѣ сѣ кѣноаскж ꙗ парѣа
 а трѣа, де кѣскѣтѣрѣа кѣм кѣ кѣт есте лѣкѣс чинстеш, ши де
 шѣше, кѣ атѣта мѣй де фолѣс дѣмнилор, ши чѣлор мѣри .
 ашиждѣрѣа легѣтѣра прѣжтешѣгѣаши ꙗтрѣс непрѣѣтнини кѣ кѣ-
 скрѣйле ман де мѣбатѣа шри кѣ сѣас испржкѣит . ши датѣрѣа
 фѣмѣкѣилор мѣрѣй ши де чинстѣа арѣтж, ши алѣс доѣмнелор
 кѣтрѣж вѣрѣвѣцѣй сѣй; ши де пѣза доѣмнелор, ши алѣор фѣж-
 мѣкѣ алѣсѣа, ка сѣ нѣ кѣсж ꙗ хѣлж . сѣче-сѣ-вѣ де рѣгѣ-
 мѣнтѣа Фавстѣнѣй ꙗпѣрѣтѣкѣсѣй лѣй Мѣрkw Яврѣлѣе пѣцѣр сло-
 вѣсѣнѣе фѣтѣй сѣле лѣкилани, ши де кѣнатѣа а ꙗпѣрѣтѣаши
 пре Фавстѣна ꙗ парѣтк а пѣтра сѣ вѣ арѣтѣа ворѣвѣа
 а прѣа ꙗцѣлѣптѣаши Гарамѣнтѣилор кѣтрѣж мѣриле Ялѣжѣандрѣс,
 аржѣтѣндѣс скимѣѣриле норѣкѣаши; ши арѣтж прекѣм кѣ авѣ-
 цѣйле ши кѣ мѣлѣцѣма вѣнилор, нѣ сѣ поѣтѣа фѣче вѣѣа
 ꙗделѣнѣгѣтж . ашиждѣра де Еѣас филѣсѣфѣа чѣне лѣ фѣст, ши
 де стѣтрѣа лѣй, ла скимѣѣриле вѣрѣмиле (!); ши де сѣѣа прѣ-
 виле чѣас дѣт; ши де вѣѣа лѣи Брѣжѣил, ши де сокѣтѣала лѣй
 пѣтрѣс дѣмнѣкѣн пѣгѣнѣци . кѣртк Яѣннѣилор кѣтрѣж сѣѣтѣа
 Лѣкедѣмѣнилѣр . ашиждѣрѣа прѣкѣм дѣмнилор нѣ сѣ кѣдѣ а
 авѣ дѣрѣгѣстѣа спре ѣимѣжшѣй ши пѣхливѣнѣй . ши кѣртѣа лѣи
 Мѣрkw Яврѣлѣе кѣтрѣж Пѣрамѣн прѣѣтѣнѣа сѣс . ши прекѣм
 дѣмнилор трѣвѣа а лѣа алѣнтѣа фѣрѣк чѣа мѣшѣлж шѣмѣ-
 нѣскж . ши де примѣждѣа нѣнорѣчѣтж а пѣтрѣкѣтѣѣрилѣрꙗ ꙗ
 лѣмѣк ачѣста . арѣтж ши фѣричѣйле лѣмѣй ачѣцѣй ꙗ че арѣ
 стѣа . ашиждѣра де моѣртѣа чѣ вѣнж, кѣмь ар фѣ мѣй де фо-
 лѣс дѣжѣт вѣѣа . пѣ ѣрмж сѣ вѣ сѣче де моѣртѣа лѣи Мѣрkw
 Яврѣлѣе ꙗпѣрѣтѣа Рѣжмѣлѣй; ши апроѣпѣ де моѣрте че ворѣвѣж
 лѣ авѣт кѣтрѣж сѣѣтѣникѣа сѣс Пѣнѣкѣе; ши пѣ ѣрмж кѣтрѣж
 фѣѣѣрѣа сѣс Колмѣа, ши че тѣстѣмент ѣс лѣсѣт ла моѣрте
 сѣ . ачѣетк дѣрж тѣѣте ꙗкѣнѣжндѣс-сѣ ꙗтрѣ'ачѣст чѣсѣрѣник ꙗ
 ꙗкѣнѣжм мѣрѣй тѣле . прѣ кѣртк сѣ-л прѣймѣци кѣ шкѣ мѣло-
 стѣиви, кѣ пѣкѣѣнѣк мѣ рѣг .

Cap. VI: Despre Iacomul. (Fol. 52a—53b.)

КѦНЬ АЛ ШКѦАЛЕ . СЪ АРАТЪ СЪЧЕ, КЪТЕ ДЕ МЪАТЕ ФАЧЕ ЛАКО-
МЪА ФЪРЪЖ КЪАЛЕ.

*) КЪ ЧЕ ЛЪКРЪ СЪ АРАТЪ ДМНСЪАСКА ПРИВЕДЪРЕ МИЖЛО-
КЪА ШТЪРЪМЪИРЕЙ СЪАЛЕ, НОАЖ НЕКЪНОСКЪТ АСТЕ; ШИ АЧАСТА АСТЕ,
ЧЕ ВЕДЪМ ДЕ СЪ ДЪ ДЕ АЧЪ ДМНСЪАСКЪ ПРИВЕДЪРЕ, МИНТЕ
ШМЪАШИ А КЪНОАЩА АВЕРИЛЕ, ДЪ ПЪТАРЕ А ЧЕРКА, КЪЦЕТ А НЕ-
ВОИ, РЦЕЛЕПЧОНЪА А СТЪЖИЦА, ИИМА А АПЪРА, ТРАЮ ВЕИЦЪИ А МО-
ЩЕНИ, ДЕ Ш ДАТЪ ШИ ПЪТЪРЕ А ЛЕ СТЪПЪНИ, ПРЕ ДЪНСЪАЛЕ А НЪ
ЛЪСА; КЪ ДИИ СЛОВЕСЕНЕ ЛЪИ ДМНСЪА, АЧЪАА ЧЕ АЪ СТЪТЪТ
ФЪР ДЕРЕПТАТЕ СТЪПЪЖИ ЧЕЛЪР СТРЕИИЕ, ПЕ ДЕРЕПТАТЕ АСТЕ, СЪ
С(Ъ) ФАКЪ РЪВЪ АЛЪР СЪАЛЕ . ДИИ ЧЪ СЪ РЦЕЛЪЦЕ, КЪ КЪТ МАИ
БЪИЖ АСТЕ, ЧИА КЪ ЧИНСТЕ СЪРЪЧИЕ, ДЕКТЪТ РЪПИТА ЛЪКОМИА;
КЪ ЧЕЛЪИ СЪРАК, ДМНСЪА ИИИМЪ РДЕСТАЛАТЪ КЪ ПЪЦИНЕ ДЪ-
РЪАЦЕ; ИАРЪ ЧЕЛЪИ БОГАТ ИИИМА ШИ РТРС МАРЕ РДЕСТАЛАРЕ,
РИ А . АША КЪТ ЧЕЛЪИ ЛАКОМ Р ТОАТЕ ЧАСЪРИЛЕ, СЪПЪРЪРИ,
ИАРЪ ДОВЪИШИ, НЪМАИ Р ТОАТЕ ИАРМАРОАЧЪАЛЕ КРЕСКЪ.

КЪ МАРЕ ГРИЖЪ ШИ КЪ НЕВОИИЦЪА А ФЪИ, СОКОТАСКЪ ЧЕИ ЛА-
КОМИ, СЪ НЪ ЛИ СЪ РИКЪЧЕ МОРИЛЕ ДЕ АПЪ НЕВАРИИКЪ, СЪ НЪ
ПАСКЪ ТЪРЪМЪАЛЕ, ШИ ХЕРГЕАИЛЕ ИАРБА, ШИ СЪ НЪ РМЕЛЕ ЛА ВЪ-
НАТ ВЪЖИТОРИИ; СЪ НЪ СЪ ШЦЕТЪКЪСЪ ВЪИША ШЕЖИД МЪАТС,
САЪ СЪ НЪ СЪ РЪСАФЛЕ; СЪ НЪ ФЪГЪ ДАТОРИИЧЪИ КЪ АГВИИСИТА;
СЪ НЪ РОАЪЖ ШОАРИИЧЪИ ПЪИИИЛЕ; СЪ НЪ ФЪРЕ НЕМИКЪ ФЪРИИ
ДИИ КЪМЪРИ; ЧЕ НЕМЪРЪА МАИ КЪ РДЕРЕПТИИЧЪА ДЕКТЪТ ЛОР
СИИГЪРИ, ЛЪКРИШОАРИЛЕ СЪАЛЕ НЪ РКИД . КЪ АЛТОРА САЪ МАИ КЪ-
РЪИД, САЪ МАИ ДЕ СИРЪШ ЛИ СЪ ДЪ ВРЪМА ПЪРЪРА А АСКЪИДЕ
КЪТЕ ВЪАРЕ ЧЪ; ИАРЪ ЛАКОМЪАШИ НИЧЕ ДЪИЖЪАРЪ НЪИ ИИИПЪЦИЕ
КЪЦЪТА, А НЪ ГЪИДИ ЛА БАИИ.

**) ВРЪДНИКЪ АСТЕ ДЕКТЪТ ЛАКОМЪА, КЪРЕЛЕ ДИИ ВРЪРА, НЪ
ДИИ НЕВОЕ, ЧАРЪКЪ ПАЮЛ СКЪТЪРАТ, ЧИЗМЕЛЕ ФЪРЪЖ ПОТЪКОАВЕ, КЪ-
РЪКЛИЛЕ НЕРАСЪ, ВРЪША ФЪРЪЖ ФРЪИИГИ, ХЪИИНА РЪПЪЖ, КОВОРЪ
ВЕКУ, ЧИИТИЕНЕ ДЕСКОСЪТЪКЪ, ШЛИКЪА ГРОС, ШИ КЪМЪКЪША ФЪРЪЖ
МЪИИИЧИ . АШИЖДЪРЕ МЪАЦИ ДИИ ЧЪИИ ИИИНОРОКОШ, СЪ АРАТЪ
МЪИИИИЦИ ПЕНТРС ЖЪАА, КЪРИИ НЪ ПЕНТРС ЖЪАЛЕ РЪАЖ ПРЪСТ,
ЧЕ ПЕНТРС СЪ НЪ КЪМЪКЪРЕ МАИ СКЪМЪС ПОСТАВ МАИ БЪИ, РЪАЖ .
ЧЕ НЪ МАИ ФАЧЕ ЛАКОМЪА? КЪ ПЕНТРС СЪ НЪ КЕАТЪАКЪ НИЧЕ
АТЪТА, РЪШ ЛАСЪ БЪРЪА НЕРАСЪ КЪТЕ . В . ЛЪИИ . ИАРЪ МАКАР КЪ

*) Note marginale: ЛАКОМЪА МАИ РЪЖЮ ДЕ ЧЕ АГОИИПЪЦИЕ, СЪ ПЕРДА ПРЕ СИИА,
ЗИЧЕ ПЕРДЕТИИ . **) ШТЪРЪИИТ ЛЪКРЪ АСТЕ СЪ С(Ъ) СТЪРЪИИАСЪ ПЕ СИИЕ, ЗИЧЕ ФАКИС.

лакомий рѣс съ чинстескѣс пре сине; ирѣ каселе лѣ цин гри-
житѣ вине . кѣ ꙗ кѣриале лор вѣй вѣдѣл кѣмѣриале пание де
пайнѣжинѣ, ѣшале ешиѣ дин цинци, фериѣстриале спарте, шгрѣ-
шале стрикате, пнтѣрѣйале микнѣратѣ, рогожинале чѣле ациер-
нѣте рѣктѣрнате, аконеремѣнтѣриале де пдѣй нѣтреде, лѣки-
целе скоѣсе, тиншале скѣрнаре, собеле кѣсѣте пентрѣс съ нѣ
прѣймѣскѣ ꙗ гѣздѣ пре вѣчинѣса сѣс прѣлѣтенѣса сѣс, сѣс съ
чѣрѣа пре апроѣпеле сѣс, ка сѣ-л прѣймѣскѣ, сѣс че ар фи де
трѣкѣж съ чѣрѣ, дин снаж съ фѣкѣ, нѣ дин вѣе.

*) Чѣ лѣкѣнд ꙗнерѣкѣмѣнта кѣре поѣртѣ, ши касѣ ꙗ
кѣре трѣкѣце, съ вѣдѣл мѣса кѣтѣ-н де фрдѣоѣсѣ, аѣ чѣ жѣте
адѣвѣрат . кѣ дин помѣци сѣй мѣнѣжнѣкѣ поѣме нѣтрѣде,
стрѣгѣри де вѣе, нѣтрѣси, дин тѣрмѣж мѣнѣжнѣкѣ кѣрне мортѣ-
чѣнѣ, грѣс кѣре нѣтѣ сѣс мѣчнѣ, вѣн кѣре-н стрѣкат сѣс
шѣкѣжѣт, вѣжнѣж кѣре ш аѣ рѣс шѣѣрѣчѣй, кашкавали кѣре
сѣнт рѣжнѣсѣ, лѣпте сѣрѣкѣд . ман пе оѣрмѣж, че нѣн ла мѣн-
кѣре, ачѣкѣ, норѣчѣре кѣ ари стрѣнѣце, чѣй лѣкоми сѣкотѣкѣс .
ш ненорѣкѣшѣи марѣгѣвал! ш ненорѣкѣшѣи лѣкомѣи! кѣ дѣл-
чѣа ачѣлѣр вѣцѣви, ꙗтрѣ ачѣкѣ че съ словоѣде пе грѣмѣши,
ирѣ ачѣсторѣ, норѣчѣре че сѣ ꙗкѣде ꙗ сѣкрѣю, жѣте . ашиѣж-
дѣре, макѣр кѣ чѣн лѣкѣмѣи сѣ ꙗвѣрѣкѣж, стрѣнѣс, вѣцѣѣскѣс,
петрѣк прѣст; ирѣж чѣ сокѣтѣкѣж аѣ алицѣ де дѣжнѣшѣи? де ари
авѣл сѣрѣчѣй оѣрѣкѣи дѣшкѣсѣ, сѣ аскѣлатѣ, кѣт сѣнт де кѣ
ниѣма сирѣгѣнѣѣаре спрѣл а стрѣнѣца ши аскѣнде, ꙗтрѣ о кѣн-
пѣлѣж ари аѣснѣ, кѣ-н нѣлѣкѣс: мнѣшѣй, кѣмѣкѣтѣри, лѣкоми, лѣн-
сѣици, сѣлѣи, дѣвѣжнѣдѣтѣри, кѣмпѣлицѣи, ѣнтѣжѣтѣри, нѣмѣлѣцѣмѣ-
тѣри, ѣсрѣкѣтѣри пе стрѣжѣмѣса ши нѣпрѣйтѣѣри . чѣ трѣвѣѣце ман
мѣлат? ашѣл сѣнт де оѣрѣжѣи шрѣшѣкѣнѣлѣр, кѣт ман вѣне ей,
трѣпѣриале лѣр кѣ мѣна сѣ лѣ бѣтѣж, дѣкѣжт сѣ-н чинѣтѣскѣж ашѣл
кѣ лѣмѣа, ари пофѣтѣи.

Cap. XX: De 12 întrebări ce s'au pus lui Thales, și răspunsurile
ce a dat. (Fol. 123a—124a.)

Кѣпѣ . ѣ . де вѣ . ꙗтрѣвѣри, че с'аѣ снѣс де дѣжнѣсѣ, ши че аѣ
рѣкѣпѣнѣсѣ ла тѣѣте.

Фѣст'аѣ ачѣст филѣософ, ка ѣ оглѣндѣ ꙗтрѣ тѣѣи а цѣ-
рѣжѣн грѣчѣици, чѣй прѣл ꙗцѣлѣици, ши де тѣѣи крѣани ꙗсѣй чин-

*) Notă marginală: Лѣкѣмѣи мѣрѣнѣскѣс пентрѣс ачѣкѣ, ка сѣ нѣ мѣрѣнѣскѣ
алици, снѣи Кириѣи.

стѣт ши кѣносѣт; ашиждѣра нѣмале лѣи ши ꙗ Рѣм ерѣ прѣвестѣт, къ ꙗтрѣ ꙗвѣцѣтѣри аша ерѣ десѣврѣшиѣт, кът ла тоѣте ꙗтрѣвѣриле незѣткнѣндѣс-сѣ немѣкѣ, рѣспѣндѣ. къ ерѣ фѣартѣ аскѣцит ла мѣнтѣ, ши врѣдник де мирѣре, къ ман мѣлци днн ѣамениѣ мѣрнтѣри, ниѣе а ꙗвѣца вѣр, ниѣе а ꙗтрѣвѣ саѣ а рѣспѣнде н'ас ꙗвѣцат.

Фѣинд дѣрѣ мѣате ши фѣлѣори де ꙗтрѣвѣри де Фѣлес, прѣкѣм спѣне Дѣдѣгѣнес Лѣертѣе, ꙗтрѣвѣте кѣ рѣспѣнесѣриле лѣи, ши пре вѣгѣта прѣ ꙗцелѣчѣнѣ, ши цинѣра мѣнтѣ, ши прѣ аскѣцитѣ, лѣ арѣтат. — ꙗтѣи фѣ ꙗтрѣвѣт: ѣе ар фѣи дѣмн-сѣсѣ? дѣмнѣсѣ, сѣиѣе, ѣсте ѣел ман прѣ вѣкѣ. аѣелѣра кѣре сѣнт а лѣи дѣмнѣсѣ, ниѣ ѣеа ѣ'ас фѣст, ꙗѣпѣтѣл н'ас вѣсѣт, ниѣе кѣрин вѣр фѣи, фѣршиѣтѣл нѣ вѣр вѣдѣ*). — ашиждѣре фѣ ꙗтрѣвѣт: ѣе ар фѣи ман фѣрмѣсѣ? лѣмѣ, сѣиѣе; къ тоѣтѣ, вѣри кът де мѣершѣгѣиѣтѣ зѣгрѣвнтѣрѣж, ниѣе ѡ пѣртѣ кът де мѣкѣ де а еи, прѣкѣм лѣ фѣкѣт'ѣ фѣира, а ѡ лѣиѣе нѣ поѣте**). — ꙗрѣш фѣ ꙗтрѣвѣт: ѣе ар фѣи ман мѣре? лѣкѣл, сѣиѣе; къ лѣкѣл кѣре тоѣте ле кѣпрѣнде, ѣсте ман мѣре де кът тоѣте. — ашиждѣрѣ ꙗтрѣвѣндѣс-л, ѣе ар фѣи мѣи прѣ ꙗцелѣпт? немѣкѣ, сѣиѣе, мѣи ꙗцелѣпт дѣкѣт врѣмѣ нѣи, къ нѣман врѣмѣ, ши ѣѣла нѣж лѣ афѣж, ши ѣѣла трѣкѣте ле ꙗноѣиѣе. — ашиждѣрѣ ꙗтрѣвѣндѣс-л: ѣе ар фѣи ман юте? мѣнтѣ, сѣиѣе, къ мѣнтѣ ниѣе ѡстенѣиѣе алѣргѣнд не нѣмѣнт, саѣ ꙗкѣнѣдрѣндѣс, ниѣе грѣжѣ арѣ, трѣкѣрнд мѣрѣк. — ꙗрѣш фѣинд ꙗтрѣвѣт: ѣе ар фѣи мѣи тѣре? ѡмѣл, сѣиѣе, кѣндѣ арѣ апѣс де невѣе, ѣсте прѣ тѣре; къ невѣѣ аскѣте ꙗцелѣсѣл ѣелѣи неꙗвѣцѣтѣ [ши прѣстѣ], ши пре ѣѣл невѣнѣ ꙗтѣрѣиѣе ла грѣжѣ***). — ашиждѣрѣ ꙗтрѣвѣндѣс-л: ѣе ар фѣи ман кѣ грѣсѣ? лѣ рѣспѣнесѣ: а сѣ кѣноѣиѣа не сѣиѣе сѣинѣсѣр; къ ниѣ ѡ прѣиѣ ꙗ лѣмѣ н'ар фѣи, де с'ар кѣноѣиѣа ѣмѣл не сѣиѣе сѣинѣсѣр†). — ашиждѣрѣ ꙗтрѣвѣндѣс-л: ѣе ар фѣи ман дѣлѣѣ? аѣела, сѣиѣе, лѣкѣс кѣре рѣхнѣци сѣ-л агѣнесѣци, къ мѣре десѣфѣтѣре арѣ адѣѣарѣ амѣнтѣ де дѣрѣрѣ трѣкѣтѣ. — ман ꙗтрѣвѣндѣс-л ашиждѣрѣ: кѣ ѣѣ токмѣлѣ фѣиѣе кѣре арѣ нѣтѣ пре лѣсѣе сѣ-фѣри нѣвѣжѣилѣ нѣрѣкѣлѣи ѣелѣи ꙗпотѣрикнѣк? де вѣ вѣдѣл, сѣиѣе, пре неꙗтѣтени, саѣ стѣнши, саѣ рѣс лѣиши; къ лѣ-

*) Note marginale: ꙗ дѣиѣтѣсѣи вѣртѣж а сѣ причѣе, нѣ сѣ поѣте; дѣи афѣр(ѣ) де дѣиѣтѣ немѣкѣ нѣ сѣ афѣл, сѣиѣе Назѣанѣс. **) Тот лѣкѣл ѣсте ман ѣѣс де мѣерѣл сѣс, сѣиѣе Тѣртѣман. ***) Де ѣе нѣ поѣе кѣ трѣнѣл, кѣ мѣнтѣ сѣфѣр, зѣч(ѣ) Окѣдѣс. †) Фѣарте лѣкѣс грѣс ѣсте, а не кѣноѣиѣе пре нѣи сѣи-гѣри, зѣиѣе Циѣрѣ.

вѣрат, феричире неприѣтенѣди, аскѣциѣтѣ сѣвѣ асте ннѣмѣи чен лѣхнѣте *) . — ашиждаре .ртрежндс-л : ксм ари кѣцѣи ѡмѣнии маи вѣне, ши маи кѣ дрептѣтѣ? че вор кедѣ, зѣче, де хѣлж .ртрѣ алицѣ, ей сѣ нѣ фѣкж, кѣ .ртрѣ ачѣста тѣци мѣри-тѣрии грѣшеѣсѣ; кѣ .рдестѣлжндс-сѣ .ртрѣ сѣфѣтѣри, кѣре по-ѣте алтора, ши ей оѣнк лѣкрѣ вѣнк, .р кѣре ари петраче, н'ѣс . — маѣ .ртрежндс-сж : че лѣкрѣ вѣн ари авѣ ачѣла, кѣрѣ нѣ-н лѣкѣм? ачѣст фѣл де вѣне, зѣче, кѣ есте слѣбод ши де мѣнчиле лѣкомѣи, ши прѣѣтен шѣ .рш фѣче; кѣ пре чѣл лѣ-ком ши гжндсриле .рл мѣнчѣсѣсѣ, кѣч нѣ не (?) стрѣнѣи; ши ѡмѣнии .рл сѣпѣрж, кѣчи нѣ келѣѣче . — ашиждѣрѣ .ртре-жндс-сж : ксм с'ѣри кѣдѣ сѣ фѣе домнѣлѣи ѡткжрмѣнтѣриу чѣлора-л'ѣлицѣ? .ртжн зѣче, пре сѣне сжнгѣр, апѣи пре ѣлицѣ сѣ ѡткжрмѣѣсж; кѣ нѣ поѣтѣ фи, сѣ фѣе оѣмѣра дирѣнтѣж, де ва фѣи стрѣмѣс лѣмнѣ, че арѣнкж ѣмѣра **) . пентрѣ рѣспѣн-сѣл ачѣст де не ѣрѣж, ми с'ѣс пѣрѣт а скрѣе тоѣте .ртреѣт-риле, пентрѣ сѣ вѣсж дѣмнѣи, ши чѣи мѣри, кѣ фѣеце кѣре динтрѣжнѣале сжнт ка ѣн арѣтѣтѣриу де дрептѣтѣ; ши не-мѣкж нѣ-н алта репѣѣлѣка, фѣрж оѣмѣра ачѣ арѣнкѣтѣж де ачѣл лѣмнѣ арѣтѣтѣриу де оѣмѣрж, кѣрѣ трѣѣѣ сѣ фѣе пре дирѣнт; кѣ .рдѣтѣ динтрѣ оѣмѣра репѣѣлѣкѣи, сѣ вѣде де асте дерептѣтѣ, ши вѣѣца дирѣгѣторѣлѣи де есте .ртоѣрѣж.***)

Ишѣ дѣрж пентрѣ сѣ .рѣидѣм тоѣте кѣте с'ѣс зѣс пѣн акѣс, де мѣ ва .ртреѣд пре мѣне врѣн дѣмнѣ : кѣч(ѣ) ар фѣи домнѣ? кѣ оѣн кѣѣжнт .рн рѣспѣнѣсѣ : ачѣла кѣре асте аде-вѣрѣт домнѣ, тѣс пѣс не тѣне дѣмнѣ ачѣиѣи лѣмнѣ ка сѣ фѣи : рѣспѣнтѣриу еретѣчилор, чертѣре тѣрѣнѣлор, пѣктитѣриу чѣлор вѣни, вѣчу чѣлор рѣи, пѣтроп ши акоперѣмжнт ши апѣрж-тѣриу бесѣрѣнѣи, ши пре юѣнтѣриу де ѣрж, ши дѣкѣт тоѣте сѣ фѣи десѣврѣшнт .ртрѣ фѣѣаре дерептѣѣи, .рчѣп.рд .ртжн дин кѣса ши кѣпѣл тѣс . нѣ .р тоѣте лѣкрѣриле сѣ поѣтѣ сѣ-фѣри сѣ фѣе маи де вѣцж дѣмнѣи, фѣрж кѣт .ртрѣ сжнгѣра дерептѣтѣ, кѣрѣ де тѣт сѣ кѣде ши трѣѣѣ сѣ фѣе .ртре дѣмнѣ, ши .ртре репѣѣлѣка.

*) Note marginale: Феричит ѡдиѣнѣи, ѡри чѣне пре чен че-н ѣрѣче дн сѣпѣне . зѣче Генѣка. **) Домнѣ сѣ фѣе ѡлѣнѣдѣ тѣтѣрѣр. ***) Ишѣ тоѣте ле ва кѣвернѣи домнѣ дирѣнт, де сѣ ва .рдерептѣ динтѣи пре сѣне сжнгѣр, зѣче Пѣлѣтарѣс.

CXVI.

1715.

(40, III foi nepaginate + 532 pagini paginate.)

Часослѡвь акѡмль .рѣжй тзлмзчйть .р лимба рѡмж-
нѣскз де Кѹрь Анѡймъ Ивирѣндль
с'ав твпзрйть .р сѣнта митрополіе динь скѡвндль
Тжргѡвнцей . ла андль ,зскг.

Rugăciune când se scoală omul din somn. (pag. 3.)

Рѡгъчѡне (кънд се скоалъ динь сомнь).

Мърйре ціе .рпърате, дмнзѣде а тѡт' пѣт'кр'ниче; кáреде
кѡ пѣртáрк тá де грйжъ чѣ дмнзеіаскъ ши де ваменн ювн-
тѡаре, м'ай лвредничйть пре мйне, пъккътѡсдль ши невѡрдни-
кѡд', динь сѡмнь а мъ скѡд', ши а довжндй .ртрáре .р сѣнтъ
кáса тá . прйймъціе дмне ши глáсдль рѡгъчѡнйй м'кле, ка ши
аль сѣнтелѡрк ши .рцелегътѡарелѡр' тáле пѣт'ери . ши вйне
воáще ка кѡ йнимъ кѡратъ, ши кѡ дхъ де смереіне сь ціе-сь
адѡкъ ціе лáсдъ динь спѡрkáте вѡзеле м'кле; ка ши еѡ сь мъ
фак пъртáшъ фѣтелѡрк (! л. чѣтелѡрк) чѣлѡрк .рцел'кпте кѡ
лвминатъ фъкліа сѡфлетѡдй мйѣс, ши сь те мърѣск' пре
тйне дмнзѣс, кѡ кжнтѡд' чѣль слъвйть .р тáт'къль ши .р дхъдль .
амйнк.

Tropare din tretii ceas. (pag. 106—107.)

Третйн часъ.

Грабникъ ши тáре мжнгжáре д'к д'к рѡвилѡль (! л. рѡ-
вилѡрк) т'кй Ісе, кжндъ сь мжхнѣскъ дхърнле нѡастре; нѡ те
оусней де сѡфлетнле нѡастре .ртрѡ некáзѡри; нѡ те дъпъртá де
гжндѡрнле нѡастре .ртрѡ .рквнцѡр'крй; чй пѡрѡрк не .ртіимпнкъ
пре нѡй . апрѡпйе-те де нѡй, апрѡпйе-те чѣла че епй претстйн-
денъ . прекѡмъ ши кѡ апѡстолй т'кй ай фѡсть пѡрѡрк, анá
ши кѡ чѣй че дѡрѣскъ де тйне те оун'кйе пре тйне, ши сь
слъвймъ пре дхъдль т'кѡ чѣл .ртрѡ тѡт' сѣнт'.

Нъд'кжд'к ши фѡлѡсйрк ши скъпáрк креціннлѡр', зйдъ
невнрѡйтъ, чѣлѡрк слáкн лимáнк невнфѡрат', тѡ епн нъскъ-

тоаре де дмнезѣс прѣ ксратъ . чѣ прекъмь лѣма ш мжнтс-
ѣиѣ кс не рчетатъ рсгъчѣнк тѣ, поменкѣне не шѣ пре ноѣ, фе-
чѣоръ, ртрѣ тот лѣдѣатъ.

Rugăciunea a marelui Vasilie. (pag. 140 — 141.)

Деветѣй часъ.

Рсгъчѣнк а марелѣй Василѣе.

Стъпжне дмне Ісе Хсе дмнезѣсак нѣстрѣ, чѣла че рде-
лѣнкъ ай рѣдѣатъ пентрѣ грешѣлеле нѣастрѣ, шѣ пжнъ ла
ачѣсть часъ де акѣмь нѣи адсѣ пре ноѣ; ртрѣ кареле пре
лѣмнѣсак чѣлѣ де вѣѣцъ-фѣкѣтѣорю фѣинд' рѣстигнѣт', тжл-
хѣрюлѣй чѣлѣй вѣне кснокѣтѣорю ртрѣре р рѣю иѣй фѣкѣтъ,
шѣ кс мѣарте пре мѣарте ай сфѣржмѣтъ; ксрѣцѣне не пре
ноѣ пѣкѣтѣошѣй шѣ невѣднѣиѣй рѣвѣй тѣй . кѣ амь грешѣтъ
шѣ фѣр де лѣѣе амь фѣкѣтъ, шѣ нѣ сжнтѣмь вѣрѣднѣи
сѣ ржднѣкѣм' ѣкѣиѣ ноѣри, шѣ сѣ привѣимь ла рнѣлѣцѣма
чѣрюлѣй; пентрѣ кѣ амь лѣсѣтъ кѣлѣк дрептѣкѣиѣ тѣле, шѣ
амь оѣмѣлѣтъ р вѣнѣе иннмнѣлѣрѣ нѣастрѣ . чѣ не рсгѣмь
неасѣмѣнѣтѣиѣ вѣнѣтѣкѣиѣ тѣле, ѣртѣ-не пре ноѣ дмне дѣпѣ
мѣлѣцѣма мѣлѣиѣ тѣле, шѣ не мжнтсѣѣце пре ноѣ пентрѣ нѣ-
мѣле тѣс чѣлѣ сѣнтѣ; кѣ с'ѣс стнѣс ртрѣ дѣшѣртѣчѣне зѣ-
леле нѣастрѣ . скоате-не пре ноѣ днѣ мжнѣ прѣтнѣнѣкѣлѣй, шѣ
не ѣртѣ нѣоѣм пѣкѣтѣеле, шѣ шмѣоръ гжнѣсак нѣстрѣ чѣлѣ
трѣнѣсѣкѣ . ка лѣпѣдѣндѣ пре шмѣлѣ чѣлѣ вѣкю, ртрѣ чѣлѣ нѣс
сѣ не рѣрѣкѣмь, шѣ цѣ сѣ вѣѣцѣимь, стъпжнѣлѣй нѣстрѣ шѣ
фѣкѣтѣорѣулѣй де вѣне . шѣ шѣ оѣрмжнѣ порѣнѣнѣлѣрѣ тѣле,
ла шдѣхна чѣк вѣчнѣнкѣ сѣ ажѣнѣѣемь, оѣнде ѣастѣ лѣкѣшѣлѣ
тѣтѣрѣрѣ чѣлѣрѣ че сѣ весѣлѣсѣкѣ . кѣ тѣс ѣиѣ дѣпѣ адеѣрѣкѣ ве-
сѣлѣа чѣк адеѣрѣатѣ, шѣ вѣкѣрѣѣа чѣлѣрѣ че те юѣсѣк', Хсе
дмнезѣсак нѣстрѣ . шѣ цѣ мѣрѣре рнѣлѣцѣкѣмь рпрѣвнѣ кс
пѣрѣнтѣеле тѣс чѣлѣ фѣрѣ рчѣпѣтъ, шѣ кс прѣ сѣнтѣсак шѣ
вѣнѣсак, шѣ де вѣѣцъ-фѣкѣтѣорѣулѣ дѣхѣсак тѣс, акѣмь шѣ пѣ-
рѣрѣк, шѣ р кѣчѣиѣ кѣчнѣлѣрѣ . аминѣ.

Psalm 69. (pag. 194—195.)

Ψάλλω Ψδ.

2. Дмнезѣде спре ажѣтѣрюль мѣс ѿ амѣнте; дмне ка сѣ-мь ажѣщѣ мѣ грѣкѣце. 3. сѣ се рѣшинѣзе, шѣ сѣ се рѣфрѣнтѣзе чѣй че кастѣ сѣфлетсѣ мѣс; сѣ се рѣтѣаркѣ рѣнапѣй, шѣ сѣ се рѣшинѣзе чѣй че-мь воѣсѣ мѣ рѣле. 4. рѣтѣаркѣ-се рѣдѣтѣ шѣ рѣшинѣндѣ-се, чѣй че-мь грѣсѣ мѣ : вѣне е, вѣне е. 5. сѣ се вѣкѣре шѣ сѣ се вѣселѣсѣ де тѣне, тѣщи чѣй че те кастѣ пре тѣне дмнезѣде; шѣ сѣ зѣкѣ нѣрѣрѣ : мѣрѣсѣ-се дмнѣсѣ, чѣй че юѣсѣ мѣнтѣрѣ тѣ. 6. арѣ еѣ сѣракѣ сѣнтѣ шѣ мѣшѣлѣ, дмнезѣде ажѣтѣ-мь . ажѣтѣрюль мѣс шѣ изѣвѣнтѣрюлѣ мѣс ещѣ тѣ, дмне, нѣ зѣбовѣ.

Irmos. (pag. 462—463.)

І р м ѳ с ѣ.

Дтѣнѣречѣле тѣлѣхѣришѣрѣ чѣлѣрѣ невѣзѣщѣ, че кѣдѣ рѣпрежѣрѣ асѣра мѣ, кѣрѣй кастѣ сѣ тѣрѣтѣ шѣ сѣ рѣпѣсѣ сѣфлетсѣ мѣс; нѣ лѣнѣи гѣнѣндѣ-ле кѣ сѣвѣлѣ тѣ чѣ де фѣкѣ, ка оуѣнѣ нѣтѣрѣнѣкѣ, ажѣтѣтѣрюль мѣс.

Кѣндѣ ва вѣтѣ сѣ мѣ жѣдѣче жѣдѣкѣтѣрюль, шѣ дмнезѣде мѣс, шѣ сѣ мѣ шѣжѣндѣсѣ пре мѣне чѣлѣ шѣжѣндѣтѣ дѣнѣ кѣнощѣнѣцѣ, мѣй нѣнѣте де жѣдѣкѣтѣ ачѣкѣ, нѣ мѣ оуѣтѣ пре мѣне рѣвѣсѣ тѣсѣ, повѣщѣнтѣрюль мѣс.

Ивѣндѣ-мѣ еѣ тѣрѣсѣ мѣмѣ, шѣ тѣна тѣтѣ, шѣ цѣрѣжна стѣрѣмѣшѣ, пѣнтѣрѣ рѣпрѣйтѣнѣрѣ ачѣстѣра рѣ пѣмѣжѣтѣ кѣ тѣтѣсѣ кастѣ; чѣ дѣ-мѣ, ажѣтѣтѣрюль мѣс, фѣрѣ фѣрѣкѣ сѣ мѣ оуѣтѣ вѣрѣ-дѣтѣ шѣ рѣ сѣсѣ лѣ фѣрѣмѣкѣчѣ чѣрюлѣшѣ.

Ка чѣла че ещѣ фѣрѣмѣсѣ кѣ подѣба, шѣ дѣлѣче, шѣ мѣнте кѣсѣлѣ рѣ кѣнѣсѣ сѣдѣрѣшѣ, лѣмнѣтѣ сѣ-мѣ стѣй рѣнѣнѣте, кѣ кѣсѣлѣ фѣцѣ, шѣ кѣ вѣдѣрѣ де вѣсѣрѣе, кѣндѣ мѣ вѣй лѣдѣ де пре пѣмѣжѣтѣ, рѣдрѣнтѣтѣрюль мѣс.

CXVII.

1716.

(М. Когълинчанъ: Летописцае църкѣ Молдови II, Иши 1845, pag. 133—192.)

И двѣ домниѣ а лѣи Некѣлаи Александрѣ Мауро- кордатъ ли Молдова де Аксинти Ърикарѣла.

Prinderea lui Carol XII. (pag. 164—165.)

Итѣнча аѣ порончитъ паша де с'аѣ стринс тоци Чорѣации ши Инчерии ши тоатъкъ оастеа, ши аѣ пѣс де аѣ погоритъ дин четатѣ а кекѣ тѣнѣри де ле-аѣ токмитъ съ батъкъ асѣпра касиі краиѣ-лѣи (швезекс); ши а доа зи съмѣтътъ аѣ ешитъ Ханѣла Девлетъ Герѣи кѣ Тъктари ши личѣнс кѣ съхаидачеле, ши паша кѣ пѣтоале ла каа, ши кѣ тоатъкъ оастеа къаърѣме че ера ла Тигѣнеа, ши аѣ личѣпѣтъ а да дин тѣнѣри асѣпра касиі, ѣнде ера ка ла 700 де оаменѣ кѣ краиѣла; даръ нѣ кредеа ници линтр'ѣн кин краиѣла къ'и коръ фаче пкънкъ линтр'атътъта . ши аѣ порончитъ паша Инчерилоръ съ деа нъвалъкъ асѣпра Швезилоръ ши съ ле деа ръзѣоѣс кѣ фок; еи аѣ ръкѣпѣнс, къ ла оаменѣ че нѣ ръдикъкъ арме асѣпра лоръ, ници еи н'оръ ръдика арме; ши аѣ личѣпѣтъ а зичѣ : алаѣ, алаѣ, ши с'аѣ линторѣ Инчерии спре четатѣ, ши с'аѣ дѣс пе ла газделе лоръ . Ръмас-аѣ Ханѣла кѣ Тъктари, ши паша нѣмай кѣ Чюхѣ-дарѣи, ши кѣ пѣцинъкъ къаърѣме, пани де мъниѣ амънѣоѣ; апоѣ с'аѣ линторѣ ши еи ли четатѣ . ачѣаста че аѣ фъкѣѣтъ Инчерии ши н'аѣ врѣтъ съ деа ръзѣоѣс Швезилоръ, аѣ фъкѣѣт'о ори къ нѣ (!) се линдѣра де краиѣла, къчи ле да мѣлатъ бакшиш, ори къ аѣнѣкъсе краиѣла кѣ дарѣри ла капѣтеле Инчерилоръ, ши пѣнтрѣс ачѣеа н'аѣ врѣтъ линтр'ачѣа зи съ'и деа ръзѣоѣс.

И доа зи дѣминикъкъ Феврѣварѣе линтъки дѣсдѣминѣацъкъ кѣ-латъ-аѣ паша еаръкъ пе Чорѣации, ши пе Инчерѣи, ши пе тоци кътръкъ-ниі Инчерилоръ, ши пе Инчерѣи-Агасѣи, ши аѣ скѣс хатишерѣфѣла де н'аѣ (! I. л'аѣ) четѣт, ши л'аѣ аѣзитъ тоци; ръкѣпѣнс-аѣ ши еи къ ачѣеа че аѣ фъкѣѣт'о съмѣтътъкъ де н'аѣ врѣтъ съ деа ръзѣоѣс краиѣлѣи, нѣ с'аѣ погоритъ де ла дънѣши, ши нѣ еѣте вина лоръ, че еѣте а Ъма-чилоръ, къ н'аѣ врѣтъ съ се батъкъ, ши аѣ зѣс съ мѣаргъкъ ши еи ла краиѣла съ'и гръѣаскъкъ, доаръкъ ли ка креде пе дънѣши, съ еасъкъ, ши-а воръ лѣа еи асѣпра лоръ, ши-и коръ фаче занѣс, към къ нѣ ва

авеа ници о невоѣ, ши съ-л дѣкѣ пѣнѣ ѡнде есте поронка рм-пѣратѣлаѣ . ши г-аѡ позволит паша, ши аѡ мерс тоци Чорбаѣи ши Одобашѣи ши аѡ грѣит краѣлаѣи, кѡм кѣ-л ѣаѡ асѡпра лор, прекѡм с'аѡ зѣс маѣ сѡс; еарѣ краѣла ле-аѡ рѣспѡнс, кѣ нѡ-ѣ кредѣ ници пе дѣнши, факѣ че ор вреа, кѣ н'а еши . аѡзѣна ши ѣ ачест рѣспѡнс с'аѡ мѣниат, ши аѡ ешит рнапоѣ тоци Іничерѣи ши аѡ лѣсат тѣнѡриле каре адѡсѣсе рнтѣѣѡ, ши аѡ адѡс ши маѣ мари балѣемерѣи ши кѡмбарале, ши аѡ мерс асѡпра краѣлаѣи . краѣла рнкѣ токмѣсе Швезѣи ши ста сѡнѡши ла локѡриле че ток-мѣсе, мѣкар кѣ краѣла аѡеа маре недежде ла Іничерѣи, кѣ нѡ-ѣ вор да рѣзѡѡѡ, кѣ-ѣ рмплѡсѣ пе тоци кѡ дарѡриле, дар тот рѣ токмѣсе пе ѣи сѣѣ, сѣ се аперѣ.

Дарѣ Іничерѣи кѡм с'аѡ стрѣнс ла ѡн лок, рндатѣ аѡ сло-возит кѣте-ѡа тѣнѡри ши аѡ арѡнкат ши кѡмбарале; дар ниѡе ѡна н'аѡ немерѣт каса краѣлаѣи, че о ковѣрѡша пе де асѡпра, ори кѣ нѡ вреа сѣ-ѣ оморѣ, ори кѣ нѡ ера мѡцѣри бѡни ла ачеле треѣи . аѡпѣ ачѣеа рндатѣ аѡ дат ѡрѡши, ши аѡ рнтрат пе о фѣреастрѣ рн касѣ ши аѡ рнчѣпѡт а жѣкѡѣ ши а сколате пре Швезѣи аѡарѣѣ, кѣте доѣи ши кѣте треѣи . краѣла шедеа рнтр'о касѣ маѣ рн лѣѡнтрѡѡ, кѡ чеѣ маѣ алѡши, ши се вѣтеа ши се апѣра де аколо, ши нѡ аѡеа пѡтере сѣ-ѣ факѣ нимѣкѣ . вѣзѣнд Тѡрѡѣи кѣ н'аѡ пѡтере сѣ-ѣ стрѣче ши се апѣрѣ дѣн касѣ, аѡ поронѡит сѣ деа фок касѣ; еар Швезѣи че ера рн лѣѡнтрѡѡ пѣзѣѣа де стѣнѡеа; ши ачѣаста с'аѡ фѣкѡѡт кѣте-ѡа чѣасѡри, пѣнѣ аѡ аѡат самѣѣ Іничерѣи пе ѡнде есѡ Швезѣи несте аѡперемѣнт де стѣнг фокѡа, ши пѣзѣѣа ачѣл лок аколо, ши кѣт се ѡѡѣа ѡре ѡн Швѣд сѣ стѣнгѣ фокѡа, да рнтр'ѡнсѡла кѡ сѣѡеѡеа; ши аѡа с'аѡ пѣрѣѡит Швезѣи де а ешѡре сѣ стѣнгѣ фокѡа, ши с'аѡ аѡрѣнс аѡперемѣнтѡа ши аѡ рнчѣпѡт а арде каса, ши краѣла тот ше-деа ши нѡ вреа сѣ еасѣ, пѣнѣ аѡ мерс ниѡе генѣралѣ де ѣи аѡѣи, ши л'аѡ рмѡпѣс аѡарѣѣ, зѣкѣндѡ-ѣ : че шеде, сѣ ардѣ рн касѣ ? ши аѡ ешит аѡарѣѣ кѡ арме, ши аѡ рнчѣпѡт а се батѣ кѡ Тѡрѡѣи, ши л'аѡ рѣнѣт ѡн Тѡрѣ ла о мѣнѣ пѡѡѣнтѣл . вѣзѣнд Тѡрѡѣи кѣ се апѣрѣ с'аѡ стрѣнс мѡѡѡи, ши аколо л'ор фѣ ѡѡѡѡѡт, де н'ар фѣ стрѣгат ѡн генѣрал, кѣ есте краѣла; ши атѡнчѣеа аѡ дат нѣ-ѡалѣ Іничерѣи ши л'аѡ принѡа (!) ши л'аѡ аѡат; нѡмаѣ ѡѡѡѡѡѣ рѣ ера крѡнтѣ, ши л'аѡ маѣ сѣѡрѣеат ѡн Тѡрѣ лѣнѣгѣ нас кѡ о сѡ-лѡѡѣ . ши рнтр'ачѣл чѣас с'аѡ стрѣгат ла мечѣтѡри ѣзѡнѡа, че се кѡмѣѣ ѡѡѡѣ, ла доѣ чѣасѡри де ѡѡѡѣтѣ . деѡи аѡа кѡм аѡ фѡст л'аѡ аѡс ачѣи Іничерѣи ла паша, карѣле кѡм аѡ вѣзѡѡт пре паша, рѣзѣнд аѡ рнчѣпѡт а-ѣ зѣѡе : аѡѣриѡм, аѡѣриѡм, аѡѣкѣ ѡѡѡѣ

м'аци киверисит . ши аша л'ас тримис рнтр'о одла рн сараида
 наши, д'кнд бакниш к'кте зече галкиш ши к'кте до'зечи аче-
 лор Инчери че л'ас адсс.

CXVIII.

ca. 1700—1725.

(Ms. Seminar. centr. București, No. 18/91. Folio, IV nepag. + 492 foī paginate.)

Ⲓ ⲗⲃⲓ Ⲑⲉⲱⲫⲓⲗⲁⲕⲧ' ⲁⲣϫⲓⲉⲛⲥⲟⲛⲃⲗ Ⲓⲃⲗⲛⲁⲣⲓⲉⲓ ⲧⲃⲗⲕⲃⲓⲣⲉ
 ⲈⲮⲘⲒⲒⲎ.

Mateiu cap. I, v. 1. (Fol. 1a.)

КѠпъ ѿ . ксвкнт де н'кмсалъ лѡи хс.

ⲈⲮⲘⲒⲒⲎ . ⲥⲫ . ѿ . (Ⲙ)ⲗⲣⲧⲕ ⲛ'ⲕⲘⲥⲗⲃⲓ . ⲧⲃⲗⲕ : ⲛⲉⲛⲧⲣⲔ ⲉⲛⲉ
 зис' : видѣнїѡ, саⲥ ⲕⲥⲪⲕⲛⲧⲥⲗ ⲛⲣⲉⲕⲥⲘ ⲛⲣⲟⲣⲟⲃїѡ? ⲕⲧⲁ ⲁⲉⲗⲁ ⲁⲣⲏ
 скрїѡ ⲗⲧⲕїⲟ : видѣнїѡ ⲕⲁⲣⲧⲕ ⲱ ⲁⲥ ⲱⲥⲫⲫⲧ' Ⲓⲥⲁⲓⲗ, ши ⲕⲥⲪⲕⲛⲧⲥⲗ
 че с'ⲁⲥ ⲫⲧⲕⲥⲧ ⲕⲧⲣⲧⲕ Ⲓⲥⲁⲓⲗ . ⲛⲉⲛⲧⲣⲔ ⲉⲛⲉ, ⲗⲧⲣⲉⲕ', сѡⲧⲉ ⲗⲱⲉⲛ';
 ⲛⲉⲛⲧⲣⲔ ⲕⲧⲁ ⲛⲣⲟⲣⲟⲃїѡ ⲕⲧⲣⲧⲕ ⲉїѡ ⲗⲛїⲉⲧⲣїⲛ' ⲗⲁ ⲛⲓⲛⲓⲙⲗ, ши ⲛⲉ-
 ⲁⲥⲕⲥⲗⲧⲕⲧⲟⲣ'*) ⲁⲥ ⲑⲣⲕїⲧ' . ши ⲛⲉⲛⲧⲣⲔ ⲁⲧⲕⲗ ⲁⲥⲧⲁ ⲕⲧⲁ ⲕⲧⲁ
 ⲓⲁⲥⲧⲉ ⲗⲗⲛⲉⲫⲓⲉⲓⲥⲕⲧ', ши ⲕⲥⲪⲕⲛⲧⲥⲗ ⲓⲁⲥⲧⲉ ⲗⲉⲗⲁ ⲗⲗⲛⲉⲫⲓⲉⲥ,
 ⲕⲁ ⲥⲧⲉ ⲥⲉ ⲧⲧⲕⲗⲕ ⲛⲟⲣⲟⲃⲗ' ши ⲥⲧⲉ ⲛⲥ ⲗⲉⲫⲧⲕⲓⲙⲧⲕⲧⲉ ⲉⲧⲕⲗⲉ ⲕⲧⲁ ⲕⲧⲁ
 ⲗⲁⲣ Ⲙⲁⲧⲟⲉѡ ⲁⲥ ⲑⲣⲕїⲧ' ⲕⲧⲣⲧⲕ ⲱⲗⲙⲉⲛїѡ ⲉїѡ ⲕⲣⲉⲗⲓⲛⲟⲃⲱ' ши
 ⲛⲣїѡⲓⲙⲧⲟⲣ' ши ⲁⲥⲕⲥⲗⲧⲕⲧⲟⲣⲓ, ши ⲛⲉⲛⲧⲣⲔ ⲁⲧⲁⲥⲧⲁ ⲛⲓⲙⲓⲕⲁ ⲗⲉ
 ⲁⲧⲉⲥⲧⲁ ⲫⲉⲗ' ⲛ'ⲁⲥ ⲕⲧⲁ ⲗⲧⲕїⲟ, ⲛⲣⲉⲕⲥⲘ ⲛⲣⲟⲣⲟⲃїѡ . ⲗⲁⲣⲕ
 ⲛⲟⲃⲓ ⲕⲧⲁ ⲕⲧⲁ ⲗⲁⲧ' ⲉⲧⲱⲗ : ⲕⲧⲁ ⲛⲣⲟⲣⲟⲃїѡ ⲕⲥ
 ⲙⲓⲛⲧⲧⲕ ⲱⲉⲗⲧⲕ ⲉⲧⲕⲗⲉ ⲉⲧⲱⲉⲧ', ⲁⲣⲕⲧⲃⲛⲗⲥ-ⲗⲓ-ⲥⲧⲁ
 ⲗⲟⲣ ⲁⲧⲕⲗⲁ ⲛⲣⲓⲛ ⲗⲧⲧⲱⲥ' ⲥⲫⲛⲧ', ⲛⲉⲛⲧⲣⲔ ⲁⲧⲕⲗ ⲛⲓ
 ⲱⲉⲗⲉнїѡ, ⲁⲧⲕⲗⲁ ⲗⲉ ⲕⲧⲉⲙⲗ . ⲗⲁⲣⲕ Ⲙⲁⲧⲟⲉѡ, ⲛⲥ
 ⲕⲥ ⲙⲓⲛⲧⲧⲕ ⲁⲥ ⲱⲥⲫⲫⲧ' ⲛⲣⲉ ⲧⲥ, ши ⲛ'ⲁⲥ
 ⲛ'ⲕⲗⲁⲥⲧїⲧ' ⲛⲣⲉ ⲉⲗ, ⲉⲛ ⲧⲣⲟⲛⲧⲕⲧⲉ ⲕⲥ
 ⲗⲧⲕⲛⲥⲗ ⲁⲥ ⲫⲟⲥⲧ', ши ⲛⲣⲓⲛ ⲥⲓⲙⲓⲗⲓⲣⲉ
 ⲛ'ⲁⲥ ⲁⲥⲫїⲧ', ⲱⲥⲫⲫⲛⲗⲥ-ⲗ ⲛⲣⲉ ⲉⲗ ⲗⲧⲣⲟⲛ . ⲗⲉⲧ
 ⲛⲉⲛⲧⲣⲔ ⲁⲧⲁⲥⲧⲁ ⲛ'ⲁⲥ ⲕⲧⲁ : видѣнїѡ, ⲕⲁⲣⲧⲕ ⲱ ⲁⲥ
 ⲱⲥⲫⲫⲧ', ⲁⲗⲉⲕⲧⲁ ⲁⲣⲕⲧⲁⲣⲧⲕ, ⲉⲛ ⲕⲁⲣⲧⲕ ⲛ'ⲕⲘⲥⲗⲃⲓ.
 ⲈⲮⲘⲒⲒⲎ : ⲗⲃⲓ Ⲓⲥ . ⲧⲃⲗⲕ : Ⲓⲥ . ⲛⲥⲙⲉⲗⲉ, ⲛⲥ
 ⲓⲁⲥⲧⲉ ⲉⲗⲓⲛⲉⲥⲕ', ⲉⲛ ⲕⲧⲁ ⲕⲧⲁⲕⲃⲓⲁⲧⲉ ⲙⲧⲛⲧⲥⲛⲧⲟⲣⲓ;
 ⲕⲧⲁ Ⲓⲁⲱ, ⲙⲃⲛⲧⲱⲓⲣⲉ ⲗⲁ ⲕⲓⲗⲟⲱⲓ ⲥⲧⲁ ⲕⲧⲁ . ⲈⲮⲘⲒⲒⲎ :
 Ⲑⲣⲉⲧⲱⲥ' . ⲧⲃⲗⲕ : Ⲑⲣⲉⲧⲱⲥ' ⲥⲧⲁ ⲕⲧⲁ ⲟⲱⲛⲧⲧⲁ
 ⲕⲥ ⲥⲫⲛⲧⲧⲕ ⲟⲱⲛⲧ ⲗⲉ ⲗⲉⲙⲛⲗ, ⲧⲥⲣⲛⲁⲧ' ⲫⲓⲛⲗ
 ⲗⲉⲛ ⲕⲟⲣⲛ' ⲉⲛ ⲥⲧⲁ ⲛⲥⲛⲧⲕ ⲗⲉ ⲥⲃⲓⲣⲁ
 ⲛⲣⲉ ⲕⲁⲛ; ⲕⲧⲁ ⲉⲧⲱⲉⲧ-ⲥⲧⲁ ⲗⲣⲉⲛⲧ ⲁⲧⲕⲗ
 ⲗⲗⲛⲥⲗ : Ⲑⲥ, ши ⲕⲁ ⲟⲱⲛ ⲗⲧⲧⲱⲥ',
 ⲛⲉⲛⲧⲣⲔ ⲕⲧⲁ ⲁⲥ ⲗⲧⲧⲱⲥⲧїⲧ' ⲛⲣⲉⲥⲧⲉ
 ⲛⲧⲕⲁⲧ', ши ⲕⲁ ⲟⲱⲛ

*) Glosă marginală: саⲥ : неплакацїѡ.

прѣвт', пентрс къ с'ас адѣс пре сине ꙗсѣш' ж'кртвкъ пентрс
ноѣ, ши с'ас оуѣс' ши еа дѣнкъ адек'р' къ оуѣтса де леми'
чѣа адек'рат, адек' къ дх'са сѣнт'. къ чине алтса ас авѣт'
дх'са прѣксам дмнса'; къ ꙗтрс сѣнци дарса дх'саш' сѣнт' ас
аскрат', ѡр ꙗ Хс н'ас аскрат' дарса дх'саш', чи Хс, къ дх'са'
де ѡ фѣнницъ фѣннд, ас аскрат' минсниле.

Mateiu cap. XXII, v. 34—40. (Fol. 73a.)

Дин Матѣи кан'. къ . зачало чр.

Євѣлѣа. 34. Прѣкъ фарисѣи, асзинд', къ ас асѣспат' г'сриле
садскѣлаор' с'ас адѣнат' ꙗпрѣсн'къ. 35. ши л'ас ꙗтрек'ат оуѣса дин-
тр'къншиѣ, цѣстѣорюле (!) де л'кѣе, испитиндс-а пре еа, ши зикънд:
36. ꙗвкъц'ктѣорюле! к'аре порѣнкъ ѡсте ман м'аре ꙗ л'кѣе? 37. ѡркъ
Іс. ас зне л'ш' : с'къ юбѣци' пре дмнса дмнезѣса' т'къ къ тоат'къ
нинама та, ши къ тѣт' сѣфлетса т'къ, ши къ тѣт' к'ѣетса
т'къ. 38. ач'аст'къ е ꙗт'кю ши ман м'аре порѣнкъ. 39. ши адѣѡа
ас'кмен'к ачѣциѣ : с'къ юбѣци' пре вѣциѣса т'къ ка пре т'ине ꙗсѣц'.
40. ꙗтрс ач'кет'къ доѡѡ порѣнчи, тоат'къ л'кѣк ши прѣрѣб'чѣи
с'къ цин.

Т'ѣл'къ : дин нелѣк'ср'ат'а пизмъ ас вѣнит испитиндс-а .
къ де врк'ме че в'кзѣсе пре сад'дскѣѣ рѣшнн'ац', ши пре дмнса
л'къд'ат' пѣнтрс ꙗцѣлѣч'иѣн'ѣ, ас вѣнит' ѣѣ испитиндс-а, ка де
ва адѡѡѣе чѣва ла порѣнка ч'к динт'к'ю, ка ксам ар ꙗдрѣнт'а
л'кѣк', с'къ афле прич'ин'къ ꙗпѣтриѡа л'ш'. ѡр' дмнса к'къдннд
р'къст'ат'а лор, ксам къ нѣ, ка с'къ се ꙗв'кѣе вѣн'исе, чи ксам' къ
нѣ ав'ѣ драгѣсте, ши пизмса ман к'кртѡс, ши завѣстннч' ер'а,
ас ар'к'ат'ат, къ юбѣрк' ѡсте ман прѣсѣс дек'кт порѣнчнлѣ; ши
ас ꙗв'к'ат'ат, къ нѣ с'къ к'адѣ дин парте а юк'и пре дмнезѣс, чи
пре нѣѣ де тѣт' с'къ не д'км' л'ш' дмнезѣс . къ ач'кете трѣѣ
оуѣсѣк'ор' ꙗ сѣфлетса ѡмсаѣш' кснѡѡиѣем : ч'ѣ вѣйтѣѡаре, ч'к ꙗ-
сѣфлѣнц'ѣѡаре [саѣ докнѣтѣч'аск'къ], ч'к к'ѣв'кн'т'къѡаре . къ ꙗтрс
к'кт' кр'кѣе, ши с'къ хр'кн'кѣе, ши ас'кмене род'кѣе, коп'ачнлор'
с'къ асамън'къ; ѡр' ꙗтрс к'кт' с'къ м'кн'ѣ ши пох'т'кѣе, докн-
тѣѡчѣлор'; ѡр' ꙗтрс к'кт' прич'кѣе, к'ѣк'кн'т'къѡор' и с'къ зѣче . вѣз'
дар'къ аѣчи ач'кете трѣѣ ꙗсѣмн'атѣ : с'къ юбѣци' пре дмнезѣса т'къ
къ тоат'къ ннинама та, ач'аст'къ е ꙗрт'к ѡмсаѣш' ч'ѣ ꙗсѣфлѣнц-
ѣѡаре [саѣ докнѣтѣч'аск'къ]; ши къ тѣт' сѣфлетса т'къ, ач'аста е
ч'ѣ вѣнцнѣѡаре, къ вѣѣ [саѣ ꙗсѣфлѣнц'] с'кнт' коп'ач'иѣ; ши къ
тѣт' к'ѣетса т'къ, ач'аста е ч'ѣ к'ѣк'кн'т'къѡаре . ши аѣл' с'къ к'адѣ

а юкѣ пре дмнезѣс кс тоѣт' сѣфлетса, адекъ прии тоате пѣр-
циле сѣфлетсаши, ши пѣтериле, а съ липи де джнсда; ачѣста
е рткю ши маи маре порѣникъ, кѣрк не ркѣцъ пре нѣи спре
тѣмерк де дмнезѣс, ши доѡа аскменк ачѣрѣа, карк не р-
дѣминъ съ фѣчем шаменилор' чѣле дрѣп'те . кѣ доѡа сѣнт',
кѣре не дѣк' пре нѣи р пейре : рѣкѣкѣтѣра чѣ рѣи, ши вѣща чѣ
стрикатъ . дѣч' ка съ нѣ кѣдѣм' рѣрѣ догмъ некрециникскъ,
трекѣдѣце съ юбѣм' пре дмнезѣс; ши ка съ нѣ авѣм' вѣдѣцъ
стрикатъ, съ каде, съ юкѣм' пре вѣчинса . кѣ чел че юкѣце
пре вѣчинса, тоате порѣничле плинѣце, ши чел че плинѣце
порѣничле, ювѣце пре дмнезѣс . ши ашѣ ачѣсте доѡа порѣни,
оуна кѣ алта съ рѣвинѣзъ ши рѣрѣнкъ ста, ши копринд . р
сѣне пре тоате чѣле-л'алте порѣни . кѣ чѣне, кѣреле ювѣце
пре дмнезѣс ши пре вѣчинса сѣс, ва фѣра? сѣс ва цинѣ минте
рѣсда? сѣс ва рѣкѣсрѣи? сѣс ва оучѣде? сѣс ва кѣрѣи? ши ачест
цѣтѣорю де лѣце, динтѣю венѣсе испитѣнд', апѣи дин рѣспѣн-
сѣа лѣи Хс . май бѣн фѣкѣндѣс-се, ас фѣст' лѣсдат', прѣсѣм' ши
Мѣрко зѣче кѣ : кѣстѣнд спре дѣнсда Іс . л'ас ювѣт' пре ел,
ши ас зис лѣи : нѣ еци депѣрте де рѣрѣкѣцѣа лѣи дмнезѣс.

Luca cap. XXI, v. 20—27. (Fol. 269b—270a.)

Дин Лѣска . кап . ка . к̃ .

Євѣлѣа: 20. Шрѣ кѣнд' вѣц' вѣдѣ Іерслимса рѣкѣнжѣрат де
всташ', атѣнче съ цѣиц' кѣ с'ас апропѣат' пѣстѣорѣк . 21. атѣнче
чѣи дин Ісдѣа съ фѣгъ ла мѣниц', ши чѣи дин мишлоксда лѣи
съ се дѣ р лѣтѣри, ши чѣи дин цинѣтѣри съ нѣ рѣре рѣрѣкѣн-
сѣа . 22. кѣ зилѣле изѣкѣндѣрѣи сѣнт ачѣста, ка съ се плинѣскъ
тоате чѣле скрѣсе . 23. іарѣ ван де чѣле, че вор авѣ р пѣнтече,
ши де чѣле че вор аплекѣ р зилѣле ачѣла; кѣ ва фѣи невѣе
марѣ пре пѣмѣнт', ши мѣнѣ рѣрѣ норѣдѣа ачѣста . 24. ши вор
кѣдѣ р гѣра сѣбѣи*); ши съ вор лѣшѣ рѣки р тоате нѣкѣмѣ-
рилѣ; ши Іерслимса ва фѣи кѣкаат' де пѣгѣни, пѣнѣ чѣ съ
вор плинѣ времиле пѣгѣнилор . 25. ши вор фѣи сѣкѣмне р соаре, ши
р лѣнѣ, ши р стѣле, ши пре пѣмѣнт' рѣсѣзѣкѣ***) пѣгѣнилор
рѣрѣ недомирѣре, сѣнкѣ мѣрк ши вѣлса . 26. май мѣринд вѣме-
нѣи де фѣрикъ ши де ацѣпѣтѣрѣк чѣлор че вор съ вѣе р лѣме .
кѣ пѣтериле чѣрюрилор съ вор' кѣкѣти . 27. ши атѣнче вор

*) Glose marginale: сас : р акѣцитѣа сѣбѣи .

**) сас : некѣз .

ведѣ пре фїюл ѡменѣск' вїннд .р нѡр' кѡ пѡт'крѣ ши кѡ славк' мѡатк'.

Тѡл'къ : маї лѡминат акѡм де робїа Іерѡлїмѡлїаши копрінде, де оунде сокотѣскк', къ ашà сь кѡвїне а сь .рцел'кѣе . къ маи наннте де ач'кѣтѡ тѡате, адекъ маи наннте де фѡамец', ши де чѡме, ши декът алте некѡй, карѣ кор сь се .р'ткм-п'л'зе .р в'р'км'к' сфършит'ѡлїаши, гонїц' вѣц' сь фїц' вѡй апостолий, ши алтеле, апѡй ши Іерѡлїмѡлїаши р'клеле кор сь-и сос'кѣкк' асѡпръ *). къ де в'р'кме че ачѣа сокотїа, къ .р в'р'км'к' сфършит'ѡлїаши сь кор сѡрпа зидит'ѡрїле бес'крїчїи, кѡ(м) аѡ зис ел: къ .р в'р'км'к' сфършит'ѡлїаши прорѡчи минчинѡши кор ав'ї, ши фѡамец' ши чѡме дин не.рчетателе шїїри, карѣ пентрѡ р'ч'ала драгостїй кор сь вїе асѡпръ; таръ вѡй маи наннте де в'р'км'к' сфършит'ѡлїаши, гонїц' вѣц' сь фїици, ши Іерѡлїмѡлїа сь ва робї; ши пїетрїле ач'кѣтѡ сь кор сѡрпа . к'к'ч' кьнд' вѣц' ведѣ четатѡ де шїиале р'мленїци .р'кѡнжѡратк', атѡнчѣ пѡстїїр'к' еї сь ш цїици . .р'с'къ кѡ жале аѡ спѡс ч'кле р'кле, карѣ атѡнче ерѡ сь .р'кѡнжѡре четатѡ; къ чѣй дин Ісдѣа сь фѡг'к' ла мѡнц' [зїиче], ши чен дин цинѡт'ѡри сь нѡ сокот'кѣскк', къ четатѡ .р'т'крїт'к' фїннд, .рї ва п'кзїи пре еї, чи сь се дѣ .р л'ат'ѡр', ши чѣй дин мїжлокѡл чет'к'її; къ знале изѡкндїрїи сьнт', ка сь се пани'кѣскк' ч'кле че-с скрїсе ла Данїла . маи вѡртѡс ван де ч'кле че кор ав'ї .р п'нтече, къ нѡ кор пѡт'к' сь фѡг'к' пентрѡ сарчина п'нтечелїи; ши де ч'кла че кор аплекѡ, пентрѡ драгост'к' ч'к спре копїй, ничи пѡт'кнд сь-и ласе ф'кръ грїжъ, ничи кѡ сїне сь-и поарте . таръ оунїй .р'тѡс ач'кѣтѡ зїїк', сь фїе .р'сѣмнат' д'мнѡл', м'кнкар'ѣ ач'кѡ де копїа, де кареле Іѡсїп' повест'кѣе; ши Іеремїа маи наннте аѡ спѡс . ши Іерѡлїмѡлїа [зїиче] ва фї к'какат' де п'кг'їни, п'кнъ аїч'к' де рокїе . апѡй таръши ч'кле де сфършїт', къ кор фї [зїиче] с'кмне .р сѡаре, ши .р лѡнъ ши .р ст'кле . пентрѡ къ ф'кпт'ѡра скїмвкндѡс-се, кѡ адекърат стїхїиале сь кор .рнѡй . ши .р'ѡлз'к'к' п'кг'їнїлор, адекъ неказ тѡт'ѡрѡр недѡмнїрїр'к' алестекьндѡс-се, ши м'ар'ѣ кѡ сѡнете гроазнїче ва вжжкї, ши вал ва фї, ши тѡср-ѡѡраре, атѡта кѡт ѡаменїй маи мѡрїнд де сїнѡѡръ фрїка, ши де ацент'ар'к' челѡр че кор сь вїе .р лѡме . рѣзи къ лѡминат' аїч'к' де сфършїт' гр'к'їще; къ маи сѡс аѡ зис, къ Іерѡлїмѡлїа ва фї .р'кѡнжѡрат ши к'какат' де ѡст'їшїи п'кг'їнїлор; тар аїч'к', кѡм къ асѡпра лѡмин р'к'ст'к'їц' кор сь вїе . дѣчи де

*) Glosă marginală: кор сь-и ст'к асѡпра.

сфършигѣла лѣмий исте кѣкнѣтѣла' лѣй аичк . кѣ пѣтериле чѣрю-
рилар сѣ кор калѣти, ши чѣ грѣск, зиче, кѣ вѣменій сѣ кор
тѣрѣрѣла, фѣлтѣрѣла тоатѣ скимѣкнѣдѣсе; кѣ ши сѣнѣср' . рѣерѣй,
ши пѣтериле чѣкле мѣн дентѣю сѣ кор тѣрѣрѣла, ши сѣ кор
спѣкмѣкнѣтѣла де ашѣла де . рѣфрикошѣте скимѣк' а тѣт' . ши
лтѣнче кор вѣдѣлѣ пре фѣюла вменѣск' . чѣне? тѣц' чѣй че кред
ши чѣй че нѣ кред; ши вѣнѣдѣ . р нѣри ка оун дмнѣзѣс, адѣкѣ
кѣ пѣтѣрѣе ши кѣ слѣвѣк мѣлатѣ, пѣнтрѣ кѣ ман пре сѣс де
кѣт содрѣле ва стрѣлѣсчѣй, ши ел, ши крѣчѣк лѣй, ши де тѣц'
сѣ ва кѣнѣоѣце.

CXIX.

1729.

(М. Когѣличанс: Лѣтописѣце цѣри Молдови III, Иши 1846, pag. 7—82.)

Лѣтописѣцѣла цѣри Молдови атрѣвѣлат лѣи Некѣлаи
Мѣсте дѣеак старѣ де дѣван.
(1662—1729.)

Secetă; Desetină îndoită a stupilor; Apă mare. (pag. 77—78.)

Еарѣ ла анѣла дѣпѣк че с'ас гѣтит кѣрѣце дѣспре доѣмна,
с'ас анѣкат Мѣхаи Еодѣк кѣм с'ас лѣат омѣтѣла де кѣрѣце
чѣле-л'алѣте, че сѣкнѣт дѣспре анѣс, ши лѣ стрѣкат . рнтѣки тоатѣ
чѣле веки : дѣванѣриле, спѣтѣрѣя пѣнѣк . рн пѣлѣкнѣт; нѣмай доѣ
касѣ че сѣкнѣт де Басѣлие Еодѣк фѣкѣсте ле-лѣ лѣсат ши ле-лѣ
токмѣт . рнтѣки ачѣле, еарѣ алѣтеле ле-лѣ фѣкѣст дѣн темѣлие кѣ
фрѣмоасѣ орѣкнѣдѣеалѣ преѣсѣм се вѣдѣс . мѣкар кѣ ачѣи доѣмнѣ
че лѣ фѣкѣст кѣрѣце ачѣсте мѣи . рн трѣкѣсте зѣле лѣ фѣост, ши
мѣи пѣтѣнѣошѣ дѣн лѣрѣце, ши вреѣме лѣ авѣт мѣи пе воѣе, нѣ
кѣ атѣте сѣпѣрѣрѣи дѣспре Тѣрѣчи; дар ори кѣ ле-лѣ фѣост ѣрит
а кѣлтѣи, ори кѣ нѣ ле-лѣ дат кѣнѣоѣнѣцѣла, преѣ ѣрит ши чѣсѣдат
ѣра фѣкѣсте касѣле ачѣсте доѣмнѣнѣи . дарѣ Мѣхаи Еодѣк ле-лѣ
фѣкѣст фѣоартѣ фрѣмоасѣ ши дѣскѣце преѣсѣм се вѣдѣс . лѣтр'ачѣст
ан 7232 фѣост'лѣ сѣчѣтѣк мѣре, пѣкнѣле проѣсте, моартѣ . рн
доѣвоѣоачѣе, стѣпнѣи . рн сѣкѣдѣре; ши пѣсте тоатѣ ачѣсте скѣс-лѣ
дѣсѣтѣна де стѣпнѣи . рндоѣитѣк, де лѣ дат кѣ тоѣцѣи ши воѣерѣи ши
мѣнѣкѣстѣри кѣтѣ 48 де бѣни пе стѣпнѣи . кѣ мѣре сѣпѣрѣ ѣра воѣерѣ-
лѣор ши цѣри; ши с'лѣ . рмѣнѣцинат стѣпнѣи де пе ла тоѣцѣ; кѣ

атѣта негѣсторіе ареа ши пѣмѣнтени, алес партеа воерімеи ;
 пѣнкъ а нѣ да десѣтинѣ, кѣ стѣши .рши кивернісіа каселе лор,
 ши .рши пактіа бірѣа . пентрѣ ачеста маре жале ши сѣпѣраре
 аѣ кѣзѣст престе тоѣи, фѣкѣндѣ-лі-се сѣпѣр де аѣ пактіт стѣ-
 ши .рндѣоѣи; мѣкар кѣ нѣ дін лѣкоміе с'аѣ фѣкѣст ачеста,
 ка сѣ стрінгѣ .рн каса аѣи ачесте сѣспне а тѣѣѣрор, че де
 маре невоіе ши асѣреле че-і веніа де ла Тѣрчи, кѣ нѣ маі ареа
 кѣ че пайні порончале .рмпѣрѣтеѣи, ши кѣ че ѣмпале пе Гречи,
 че ера пе лѣнгѣ дѣнеѣа . дарѣ тот ера маі кѣ кале а скоате
 де челе обичіѣте пе царѣ сѣ фі аѣат, де кѣт а се фаче обичі-
 еѣѣ . домніи кѣт ар нѣте сѣ се фереаскѣ сѣ нѣ скоаѣѣ обичіѣри
 че н'аѣ маі фост; де време кѣ сѣнт оамені марі требѣіе ши
 аѣкрѣрале лор сѣ ѣрмезе дѣпѣ чинстеа лор, ши пентрѣ ка сѣ нѣ
 рѣмѣіе .рн елѣтѣмѣла норѣдѣаѣи; кѣ сѣспінѣа сѣрачлор нѣ
 рѣмѣіе .рндешѣрт, мѣкар кѣт де тѣрзіѣ . ши дакѣ фаче ѣн
 домн обичіеѣ мѣкар кѣт де рѣѣ, аѣи пре ѣрма аѣи преа
 лесне факѣ пе обичіѣла ачела, фѣрѣ де ніч о .рндѣеалѣ, арѣн-
 кѣнд грижа саѣ пѣкатѣа асѣра ачелѣіа че л'аѣ скорніт . ши
 еатѣ кѣ рѣдѣчина ши .рнчепѣтѣра пѣкатѣаѣи че л'аѣ скорніт,
 де аѣ дат пладѣ ши алѣора а-а фаче; кѣ стінѣереа ши сѣрѣ-
 чіеа тѣѣѣрор воеріалор ши мѣнѣстіріалор ле-аѣ фост десѣтіна
 ачестѣ .рндѣітѣ, де аѣ дат доѣѣ десѣтіні одатѣ, каре нѣ
 се ва ѣта лесне де ла пѣмѣнтени Молдовіі . тот .рнтр'а-
 челаш ан .рн аѣна аѣи Генѣемѣріе, с'аѣ порніт пѣоі греле, кѣт
 аѣ веніт апеле марі аѣарѣ дін мѣѣѣра лор пе кѣм веніа де
 алѣтѣ датѣ, ши аѣ .рнекат мѣате довіѣоаче ши оамені, алес ла
 цінѣтѣа Текѣчіѣаѣи, ши пріѣччі де стѣш, фѣнаѣе, оамені, копн
 мѣаѣи; кѣ аша аѣ веніт де одатѣ Сіретѣа фѣрѣ де весте ши і-аѣ
 апѣкат пе оамені пин касе; кѣрн аѣ скѣпат, пин копачі аѣ скѣ-
 пат . хергеан де ене аѣ апѣкат ана ши нѣцінтеле аѣ скѣпат;
 тѣрме де оі, ши каселе кѣ тотѣа а вѣцлор оамені ле-аѣ .рннекат
 кѣ тот че аѣ аѣѣт; кѣте сате аѣ фост пе Сірет, пот зиче кѣ
 і-аѣ прѣдат Тѣтарн, кѣ нѣ нѣцінѣ парѣѣѣ аѣ аѣѣт; каре нѣ
 се ва ѣта кѣрѣнд де ачел че лѣскѣѣѣѣ пе ачеле локѣрі.

СХХ.

1733.

Календари . акѣмь рѣтѣи рѣмѣнѣскъ р Брашовѣ аѳлаг . фек . к.

(8°, mic. 75 pagini nepaginate.)

Planeta Saturnus. (pag. 5—7.)

Рѣтѣя планѣта ѣсте сатѣрнсе . шиѣ ачѣстѣ планѣтѣ ѣ фѣрѣ норѣкѣ [сѣкти жидовѣскѣ] . ѡамѣниѣ карѣи съ насѣкѣ рѣтрѣачѣстѣ планѣтѣ, сѣнтѣ мѣнчитѣори, лѣкоми, завѣстниѣ, виклѣни ла вѣрѣкѣ, гѣндитѣори, плѣни ла трѣпѣ, мѣлкомиши, недирѣпци, юбитѣори де авѣциѣ, рѣпончишаѣцѣ, мѣжниѣши, лѣдкѣтѣори амѣнте де рѣкс, неюбитѣори де мѣѣри, сѣрѣкѣчѣс, сѣѣмпѣ, пѣзитѣори де тайнѣ, юбитѣори де арѣинтѣ . тотѣ ачѣстѣ планѣтѣ фѣче рѣндѣлѣ ла ѡурѣкѣ дирѣптѣ шиѣ шѣселе мѣри, ла сплѣнѣ мѣлахѣниѣ, де ла карѣ съ скорнѣциѣ вѣалѣ, ѡурѣдинаѣ ла стомѣхѣ, подѣгриѣ, тѣсе, ѡумфлѣтѣрѣ ; стрѣкѣ аѣрѣ, фригѣри де а д зѣи, шѣлдинѣ . анѣл р карѣ ѣсте ачѣ планѣтѣ, фригѣрѣс, плѣѣс, неродитѣори . примѣвара фригѣрѣасѣ, рѣфлоритѣра шиѣ арѣа тѣрѣзѣ, гриндинѣ . вара фригѣрѣасѣ, тиноѣсѣ, неродитѣорѣ, вѣнтѣрѣасѣ, плѣѣ рѣ . ла юлѣ кѣлд шиѣ фѣрѣмѣс . тѣлмна фригѣрѣасѣ, тиноѣсѣ . нѣем . мѣи кѣлд . арѣа лѣ рѣчѣпѣт плѣѣ, ла мѣжлок де мѣсѣрѣ, фѣрѣ нѣдѣѣжде зѣпѣдѣ мѣлтѣ, ши ла апр(н)л . примѣвара нѣ трѣвѣ сѣмѣнат кѣрѣндѣ ла лѣк грѣс ѡрѣз мѣлт . ла нѣпи, ла инѣ, ла кѣнепѣ вѣне . вѣнѣ пѣцин . кѣлѣс тимпѣрѣс . тѣнет, фѣлѣѣре . пѣциѣ примѣвара ѣфтин, вѣра сѣѣмпѣ . копѣи примѣвара, вѣрсат, тѣсе, фригѣри, ловитѣри, ѡурѣдинаѣ.

Arătare pentru semințe și casnice. (pag. 52—54.)

Пѣнтрѣ семѣниѣ арѣтѣрѣ.

Кѣндѣ ѣсте крѣцѣерѣ лѣней, сѣмѣнѣца вѣртѣасѣ съ сѣмине ла пѣмѣнтѣ ѡусѣатѣ ; арѣк кѣндѣ сѣдѣ лѣна, сѣмѣ(н)ца чѣѣ мѣале кѣм ѣсте инѣл, кѣнепа нпрѣч . съ ѡ сѣмине р пѣмѣнтѣ мѣале . инѣл, кѣнепа дѣ съ вѣ сѣмѣнѣ кѣндѣ крѣциѣ

лѣна, съ вѣ фѣче прѣ рналтъ, паръ де съ вѣ съмжнѣ кжндѣ
скѣде лѣна, съ вѣ фѣче ман скѣртъ ши дѣск . съмжца каре съ
самжнѣ де тоамна, сжнтѣ ачѣкте зиле ман вѣне : ла септѣм-
врѣ де ла ε . ζ . η . κι . δι . κ . κν . κθ ши лѣ вктѣмврѣ г .
д . вι . κν . κς . κζ.

Геминцеле каре фѣкъ рѣдѣ р пѣмжнтѣ : чапа, ридикѣ,
нпроч . съ съ самине р сфжршитѣ лѣни . паръ кжндѣ ясте
лѣнѣ нѣав съ съ самине, каре фѣкъ рѣдѣ де сѣпра пѣмжнтѣ-
лѣни, кѣм' ясте, грѣс, вѣѣсъ, бѣкс, мѣзѣре, нпроч . пентрѣ
лѣмне де кѣсъ ясте вѣне съ тѣе ла авгѣсть, ла септѣмврѣ,
ноѣмврѣ, декѣмврѣ р сфжршитѣ ачѣстор' лѣни . пентрѣ тѣлѣтѣ
пѣрѣлѣни ка съ крѣскѣ, ясте вѣне съ съ тѣе ла лѣнѣ нѣав .
пентрѣ рѣцѣркатѣла копѣлорѣ, ла ман, авгѣсть, ноѣмврѣ, ге-
нарѣ сѣс рналнтѣ планиѣтѣлѣни лѣнен кѣ ш зѣ сѣс дѣпѣ пли-
нит' кѣ ш зѣ . пентрѣ лѣсѣтѣла сжнцелѣни, ла шфѣртѣла лѣни-
лор' чел' динѣтѣни ; ла шѣмени тѣнерѣ сжнцѣрѣши ла ачѣкте
лѣни : април, авгѣсть, декѣмврѣ ; паръ ла шѣмени юци, мжни-
шѣни, съ съ лѣсе сжнцѣ адѣав парѣ а лѣней мѣи, септѣмврѣ,
генарѣ ; паръ ла шѣмени мѣатѣ гжндитѣри, ши плани де ани,
съ лѣсе де ла планиѣтѣла лѣнен пѣнѣ ла а г шфѣртѣ дин' лѣна
юнѣ, вктѣм', фѣврѣарѣ ; паръ ла шѣмѣл' кѣ флѣгѣлѣк мѣатѣ
ши вѣтрѣн', съ лѣсе сжнцѣ ла сфжршитѣ лѣней . рдирѣптарѣ
де вѣще : шѣмѣлѣ тѣжнѣрк, съ нѣ-ш' лѣсе сжнцѣ фѣрѣ де невѣе.

CXXI.

1741.

Лѣвцѣтѣрѣ всеричѣскѣ а вѣздѣнкѣи ѣноѣмь . адѣа
варѣ тѣпѣрѣтѣ р шѣшѣлѣ Бѣкѣрѣцилѣврѣ . р тѣпѣ-
грѣфѣи шѣбѣлѣей Вѣкѣрѣцилѣврѣ . ла анѣл' дѣла хѣс .
аѣма.

(4°, VI + 34 fol nepaginate.)

Carte pastorală. (Fol. IIa—IVb.)

Картѣ пѣсторѣлѣи кѣтрѣ прѣвѣци.

Ла ачѣстѣ стѣпѣнѣ рналѣтѣ а арѣхѣрѣей, ртрѣ карѣ лѣ
врѣтѣ дѣмнезѣесѣл дѣр' съ не сѣе, грѣжа чѣ мѣи мѣре, ши

майн ал'кскъ че авемъ нѣ пасте алта, ф'ъркъ нѣмай кивернисир'к
век'ричій, ши сиксенїа сѣфлетеларъ шйларъ ноастре чѣлар'
квжжнт'ктоаре . пентрс кареле авем' даторїе съ привнѣмъ зиѡа
ши ноапт'к, къ авемъ съ д'кмъ с'кма дшиъ кѣмъ зиѣе Пѣ-
вель апостолзак . ши дшиъ ас'м'кнар'к р'чег'кт'орюлдш п'кт'орн-
ларъ Іс . Хс . кареле ш-ас пѣск сѣфлетзак пентрс шй, съ не
д'км' ши нош вїаца пентрс пѣза тѣрмеш ноастре
ши пентрс ачѣ мѣлатъ простїе а воастр'к (sc. а прещилар) ши
нещїиц'к ла сѣнта картѣ, м'ам' р'демнатъ, фїинд' кшпринс де
фрика дмнезїаск'к, а къ р'циица кѣ ачѣст'к мик'к кърти-
чѣ, кар'к ш ам' р'п'рцит' р' трїи п'рци.

Д парт'к чк дин'тжш с'ас пѣс' фбарте не скѣрт' варе
кареле дин ч'кле майн трекдїнчоасе ши майн де фолос' але сѣн-
тей век'рич' ши але сѣнтеларъ тайни, кареле сжнтеци датори
съ ле цинц ши съ ле п'кзици нѣ нѣмай вош, чѣ ши вїѣций кре-
цини прин мижлоксѣ воастр'к . р парт'к адѡав с'ас пѣс' р'в'ц'к-
тѣр'к асѣпра исповеданїей, ка съ цїе фїеце каре дх'овник' кѣм'
съ каде съ р'дрепт'ѣзе, ши кѣ чѣ мїжлокъ трѣвде съ испове-
дзїаск'к пре чїи че вѡръ венї ла джнелъ.

Д парт'к а трѣм, с'ас пѣс' р'в'ц'к'тѣр' пентрс кжте лѣ-
крѣри с'ас пѣтѣтъ афла пжнь р'тр'к ачѣст'к чѣс'к, кареле съ фак'к
кѣ неквнїиц'к ши ф'ъркъ де кале, ши трѣвде ка де акѣмъ
р'нанте съ нѣ съ ман фак'к . каре ш пѣю р'наинт'к квчер-
ничїей воастре ка ш мас'к дх'овничаск'к ф'ъркъ де плат'к, р
лѡк' де багсловенїе, сокотїндъ кѣмъ къ кѣ ач'кете пѣцине р'
в'ц'к'тѣр' вѣц' пѣт'ѣ съ в'к с'ктѣрац' де лѣмина квноциниций,
ши съ ажѣторацї ши пре крециниї чїи липсїци

Cele noao porunci marī ale bisericeī. (Fol. 14a—15b.)

Ноав порѣнци марї але век'ричїи.

а. Къ съ квїине а не рѣгѣ лш дмнзѣс, кѣ р'фржнцере де
инимъ, ши кѣ оумнаиц'к.

в. Съ п'кзиим' ч'кле д . пѣтѣри че сжнтъ порѣнциите ши
легате : аль нацрерїи лш Хс, ал' пацнларъ, ал' сѣнцилар' апо-
столн, ши ал майк'кш пр'кчисетїи.

г. Ш чисетїи пре п'крїициї чїи дх'овничѣци, карїи съ рѡаг'к
пентрс нош ла дмнезѣс, ка нище слѣций ай лш дмнезѣс, ши
трѣвде съ не сф'кт'дїимъ кѣ джншїи пентрс ч'кле сѣфлетѣци.

Д. И не исповедшї пѣкѣтеле нѡастрѣ де Дѡри ꙗтр'сн' ан' ꙗврѣме де поствѣ, ꙗнаинт'к пѣрїнтелсшї чѣлсшї дѡховни-чѣск', кѡреле ва фїи хрїотонїтъ пре лѣце крецинкѣце; ꙗрѣ чѣй маїи кѡ евлавїѣ де вїи ѡри; ꙗрѣ чѣй маїи проции мѣкарѣ ѡ дѡтъ ꙗтр'снѣ анѣ . шїи кѡрїи вѡрѣ фїи волнѡви съ съ испове-дѡскѣ маїи адѣсе, фѣкѣндѡ-шнїи маѡсѡ шїи съ съ кѡмїне-че адѣсе, шїи ашѡ съ вѡрѣ фѡче пѣртѡшнїи вїѣцїи чѣй де кѣчи.

Е. Съ нѡ съ читѣскѣ кѣрциле еретїчнѡврѣ, нїч' дѣскѣ-лїиле шїи ꙗвѣцѣтѡра лѡврѣ чѣ хѡантѡаре съ нѡ се аскѡлте де чѣй че нѡ-с' ꙗвѣцѡци, нїчи цїсѣ сѣнѣта скриптѡрѣ, нїч' съ се амѣстече кѡ еї, нїч' съ се ꙗтрѣбе кѡ еї.

З. Съ се фѡкѣ рѡгѣчїоннїи пентрѡ ꙗтемеѡрѣ тѡтѡврѡр' ѡмѡннѡврѣ, ꙗтѣ пентрѡ чѣй че сѣнтѣ ꙗтрѡ стѣпѡна преѡцїей шїи а кѡїрѡсѡшнїи, адѡѡшнїи пентрѡ чѣй че съ афѡ ꙗвѣдннїиле чѣле лѡмѣци, шїи але полїтїей, шїи ѡстѡшнѡврѣ; апоїи пентрѡ чѣй че фѡкѣ вїне ла бесѣрчнїи а спорїи шїи а кѣцїе съѡорннїи-чѡска шїи дѡрѣпта кѣрїнцѣ.

З. Съ се пѣзѣскѣ поствѡрїле шїи рѡгѣчїоннїе кѡреле съ вѡрѣ порѡнчїи де архїерѡсѡлѣ лѡкѡшнїи, съ се фѡкѣ ꙗ епѡрѣѡ лѡшїи, кѣндѣ с'ѡрѣ ꙗтѣмплѡ вѣрѣме де невѡе, ва съ ꙗтѡарѣ мѣнїѡ лѡшїи дѡмнѣзѡсѡ дѡпѣ норѡдѣ, шнїи съ съ мѣнтѡѡскѣ вѣрнїи де чѣ невѡе шнїи скѣрѣвѣ с'ѡрѣ ꙗтѣмплѡ.

И. Нѡ пѡсте ертѡтъ мнрѣннѡврѣ съ ѡ ннїмїкѣ де але бесѣрчїей ꙗ сїлѣ, шнїи съ се лѡкѣрѣ кѡ але дѡпѣ кѡмѣ вѡрѣ вѣрѣ, че нѡмаїи съ фїе де тѣрѣба преѡцилѡврѣ, шнїи ачѡлѡра че сѡсѣжѣскѣ ла бесѣрчїкѣ а съ хѣрѣннїи, шнїи а дѡ ла сѣрѡчнїи шнїи ла стрѣннїи.

О. Съ нѡ съ фѡкѣ нѡнѣ ꙗ зїлеле чѣле че сѣнтѣ шнїи рїте де бесѣрчїкѣ . нїч' съ кѡде крецинїей съ фѡкѣ жѡкѡрнїи ꙗтрѡ-чѣле зїле дѡпѣ кѡм' фѡкѣ пѣгѣннїи; че дѡпѣ кѣтъ ва фїи нѡ-тїнцѣ, съ се фѡрѣскѣ де ачѣскѣ.

СХХІІ.

1742.

Казаній де прѣзидире але лѣи Иліе Миніать
 Л туп . чѣ нѡаѡ а сѣнтѣй митроп(о)ліи . Ла анѡаь
 дела зид . лѡм . ѣсн .

(Folio, IV foī nepaginate + 267 paginate.)

Precuvântare. (Fol. Па—Пб.)

Нѡѡфитъ, кѡ мѣла лѣи дмнезѣс архіеп(н)скѡпъ, шѣ митро-
 політъ а тѡатъ оуггровлахѣа . прѣ чинстѣтъ шѣ еѣархъ плѡ-
 юриларъ.

Православникѡлаѣи шѣ ювнтѡрюлаѣи де дмнезѣс чититѡрю
 мѣаь, пѡче, спѣсэнїе дела дмнезѣс чѣаь кѡ тѡтѡаь бѣнъ, пох-
 тѣмъ.

... Шѣ прекѡмъ тѡатъ флѡарк, че рѣсарѣ дѣнъ рѣдѣ-
 чѣна еѣ, крѣще кѡ тѡапѣна, шѣ съ рѣнаацѣ дела пѣмѣнтъ ꙗ
 сѣсѣ, ашѡ шѣ ачѡстъ минѣнатъ шѣ дмнезѣаѣскъ флѡаре фѡар-
 те арѣ крѣщерк еѣ кѡ рѣнѣацѣме, пре карк мирѡсѣндѣ, адекъ
 читѣндѡ-ѡ кѡ рѣцѣаѣцѣре, не оѡмплѣмъ де прѣ скѡмплаь ен
 мирѡскъ, ка де ѡ дмнезѣаѣскъ мирѣзмъ, шѣ рѣнаацѣ сѣфле-
 теле нѡастрѣ . кѣчи рѣдикѣндѣ ѡкѣи нѡцрѣи дѣнъ рѣвнѣ дмне-
 зѣаѣскъ, шѣи привѣндѣ ла флѡарле грѣдѣнѣи ачѣпѣа ка съ ве-
 демъ, вѡре сѣнтъ крескѣте ꙗтрѣжнѣа чѣле че шѣмъ кѣ сѣнтъ
 де трѣвѣнѣа дофторѣен сѣфлетѣѣи, шѣи вѣзѣндѣ кѡмъ кѣ
 ꙗтрѣ алтеле анѣскѣе шѣи ачѡстъ минѣнатъ флѡаре, че пѡсте де
 сѣфлете фѡлоситѡаре : адекъ казанѣнале сѡс дѣдѣхѣйле лѣи Иліе
 Миніать че сѣаь фѣкѣтъ акѡмъ ꙗ зѣлеле нѡастрѣ ꙗ сѣнта
 висѣрка лѣи хс . чѣ мѡре а цѡградѡлаѣи, карѣ сѣнтъ ꙗподо-
 вѣте кѡ кѡвѣнте дмнезѣѣѣи, шѣи кѡ мѣщѣшѣгъ ритѡрѣчѣскъ, шѣ
 кѡ пѣаде фѣлософѣѣи, шѣи кѡ вѣсѡлѡвѣе адѣпѡте, шѣи кѡ мѣр-
 тѡрѣи дѣнъ сѣнта скрѣптѡрѣ, карѣ вѣнъ ла адеѡрѣ . кѡ мѣааь
 дѡрѣре дѣи кѣадѡрѡскъ сѣфлетѣ амъ пѡскъ де сѣаь тѣамѣчѣтъ
 дѡпре лѣмѡа грѣчѣскъ пре лѣмѡа рѡмѣжѣскъ . шѣи кѡ кѣааа
 нѡастрѣ сѣаь дѡтъ ꙗ тѡпѡрю, ꙗ тѡпогрѣаѣа чѣ нѡаѡ а сѣнтѣи
 митрополѣи, пѣнтрѡ фѡлѡсѡаь тѣтѡрѡр де ѡѡѣе, спрѣ адѣ-
 пѡрк шѣи лекѣирк сѣфлетѣларъ ачѣларъ че ѡ вѡрѣ читѣи кѡ
 бѣнъ ꙗцѣаѣцѣре, шѣи але чѣларъ че крескѣ ꙗтрѡ бѣна крѣдѣнѣѣ

а правослăвїей пăтрїей ачѣцїѡ шїи алицїи дшпре рпрежсрѣ правослăвнїчи, карїи грѣскѣ тóть кс ачáстѣ аїмевѣ рсмжнѣскѣ.

Duminica I a postului. (Fol. 79a—79b.)

Казанїѡ дннѣ дсмїнека ртжю а сфнтслшї нóстѣ.

Партѣ а двав.

Крединца ясте рдрептарѣ вїецїи . ной прексмы крѣдемь, ашд съ каде съ шїи вїецнїмь; кѣчи ртрáлтѣ кїпѣ де нс съ потривѣще вїаца кс крединца, ш крединцѣ ка ачáста ясте мóартѣ, шїи нимїка нс фолосѣще . че фолосѣ е фрацїи мїей, [зїче дмнезѣскѣ Іаковѣ], сѣборничáскѣ кап . в : де ва зїче чнне-вд ксмы аре крединцѣ, шїи фáпте вбне съ нс айбѣ; ас дóарѣ пóате крединца сѣ мжнтсїáскѣ пре ель? кѣчи прексмы трспѣлѣ фѣр де сѣфлетѣ мóртѣ ясте, ашїждерѣ шїи крединца фѣр де фáпте мóартѣ ясте . шїи Златобсѣтѣ тѣлкснндѣ чѣка че ас грѣїтѣ Хс : [нс тóть чѣла чѣ-мь зїче мїе дмне, дмне, ва ртра ртрс рпгрѣцїа лшї дмнезѣс, чїи чѣла (че) фáче вóл пѣрїнтелшї мїей] зїче : вд айче дмнезѣс сѣ араѣте ксмы кѣ крединца нс пóате нимїка фѣр де фáпте . каре вд съ зїкѣ ашд, крединца фѣр де фáпте ясте ка оунѣ трспѣ мóртѣ алѣ крединцей, нс-ї лскрѣзѣ нимїка, шїи шмѣлѣ ачѣла че крѣде ка оунѣ крецїннѣ, яре нс вїецсáще ка оунѣ крецїннѣ, сѣ н'айбѣ нѣдѣжде де мжнтсїре . айчи тревсáще шїи крединцѣ адеврáтѣ шїи вїацѣ вбнѣ, кс ачѣсте двав пóате шмѣлѣ сѣ сѣ мжнтсїáскѣ, кс ачѣсте двав арннїи пóате сѣ збóаре ла раїю . ной амь вѣзбѣтѣ чѣ фѣлю ясте крединца крецїннїлворѣ, сѣ ве-дѣмь дáрѣ аксма че фѣлю ясте вїаца крецїннїлворѣ . крединца крецїннїлворѣ ла рчепсѣтѣ, ла адашїре, ла ртѣрїре, ясте тóатѣ дмнезїáскѣ, ла дѣскѣлїе ясте тоатѣ адеврáтѣ, ла лѣце ясте тóатѣ кс сфнцїенїе . яре ware чѣ фѣлю ясте вїаца крецїннїлворѣ, а крецїннїлворѣ а кремїи ачѣцїѡ, ware чѣ фѣлю ясте? айчѣ нс сжнтѣ ксвїннїе денѣ дѣстѣлѣ пентрс ка сѣ ш скрїемь рпрежсрѣ, айчѣ тревсѣскѣ лáкрѣмнїи ка сѣ ш пажн-цемь . кїпѣлѣ ачѣлѣ че ас вѣзбѣтѣ р вндѣнїѡ лшї, рпгрáтѣлѣ Навохудоносóрѣ (Данїїлѣ . кап' . в.) цїїмь чѣ рсемнá . авемь сокотѣла шїи тжлкснрѣ лшї ла ачáстѣ сфнтѣ скрнпсрѣ, р-сѣ сѣ потривѣще шїи ла причїна нóастрѣ . кїпѣлѣ ачѣла акѣ кáпѣлѣ де асрѣ ксрáтѣ, акѣ мжннїле шїи пїїптѣлѣ де арцїннѣ, пжнтѣнїле шїи кóапселе де арáмѣ, пнчóареле ш пáрте де хїерѣ,

W пАРТЕ ДЕ ЛЪТЪ . ай КЪЗЪТЪ ЛПЪРАТЕ ШИ ІАТЪ КІИЪ, АЛЪ КЪ-
 РСА КАНСАЪ ЕРА ДЕ АСРЪ, МЖИИНАЕ ШИ ПІІІТЪСАЪ ДЕ АРЦІИТЪ,
 ПЖИТЕЧНАЕ ШИ КОПАНСЕАЕ ДЕ АРАМЪ, ПИЧЪАРЕАЕ W ПАРТЕ ДЕ ХІТЪР'
 ШИ W ПАРТЕ ДЕ ЛЪТЪ . АЧАСТЪ СЪ МЪ КРЪДЕЦИ КЪ ІАСТЕ КІ-
 ПСАЪ ЧЕЛЪ АДЕВЪРАТЪ АЛЪ КІЕЦІЙ КРЕПІИИЛАРЪ . КІИПСАЪ АЧЕЛА
 АКЪІ КАНСАЪ ДЕ АСРЪ КСАРАТЪ, ШИ ВІАЦА КРЕПІИИЛАРЪ Л КРЪМЪК
 ЧЪІ ДИИЪТЖИ А КРЕПІИИТЪКІЦІЙ АКЪІ . РЧЕНЪТЪСАЪ ЕЙ ДЕ АСРЪ КС-
 РАТЪ ЛА ФАИТЕ БЪНЕ ШИ ЛА СЪІИЦІЕНІЕ . АРХІЕРІЕІЙ, ШИ ПРІЕВЦІЙ,
 ДІАКОНІЙ, ШИ ППОДІАКОНІЙ, ШИ МОИАШИЙ, ТЪОЦИ ПРІЕВЦІЙ ДЕ WИЩЕ
 ЕРА АСРЪ КСАРАТЪ ЛА ПЕТРЪКЧЕРЪ КЪ БЪИЪ ШИ ЛА СРЪМАРЕ, АСРЪ
 КСАРАТЪ ЛА ДЪСКЪЛІЕ ШИ ЛА ФІІРЕ, АСРЪ КСАРАТЪ ЛА ТРЪПЪ ШИ ЛА
 СЪФЛЕТЪ.

СХХІІІ.

ca. 1743.

(М. КогълиничанЪ: Летописцила II, pag. 195 — 464.)

Летописцила цзри Молдовии де Іоан Нексалче.

Legende. (pag. 197.)

О САМЪ ДЕ КЪВИИТЕ ЧЕ СЪИТЪ АСЪІТЕ ДІИ ОМ ЛП ОМ, ДЕ ОА-
 МЕНИ ВЕКІ ШИ ВЪТРЪНИ ШИ ЛП ЛЕТОПІСЕЦЕ ИЪ СЪИТЪ СКРИСЕ; ЧЕ С'АЪ
 СКРИС АИЧЕ ДЪПЪ ДОМНИЕ А АІІ ГЕТЕФЪКЪИЦЪ БОДАЪ ЛПАИТЕ А
 ДОМНИЕ ДАВЕЖЕИ БОДАЪ.

(No. 3.) ГЕТЕФАН БОДАЪ ЧЕЛ БЪИ КЪИД С'АЪ АИКАТЪ СЪ ФАКЪ
 МЪИЪКЪСТІРЕА ПЪТНА, АЪ ТРАС КЪ АРКСА ГЕТЕФАН БОДАЪ ДІИТРЪИИ
 ВЪРВЪ ДЕ МЪИТЕ, ЧЕ ЕСТЕ ЛЪИГЪ МЪИЪКЪСТІРЕ, ШИ БИДЕ АЪ АИДИС
 СЪЦЕАТА, АКОЛО АЪ ФЪКЪТЪ ПРІСТОАЪА ЛП ОЛАТАР, ШИ ЕСТЕ МСАТ
 ЛОК ДЕ БИДЕ АЪ ТРАС ПЪИЪ ЛП МЪИЪКЪСТІРЕ . ПЪС-АЪ ШИ ПРЕ ТРИ
 БОИЕРИИИИ ДЕ АЪ ТРАС, ПРЕ ВЪТАВЪА ДЕ КОПИ ШИ ПРЕ ДОІ КОПИ
 ДІИ КАСЪ; ДЕЧИ БИДЕ АЪ КЪЗЪТЪ СЪЦЕАТА ВЪТАВЪАЪІ ДЕ КОПИ АЪ
 ФЪКЪТЪ ПОАТА; ЕАРЪ БИДЕ АЪ КЪЗЪТЪ СЪЦЕАТА БИДИ КОПИ ДІИ
 КАСЪ АЪ ФЪКЪТЪ КЛОПОТНИЦА; ЕАР БИ КОПИ ДІИ КАСЪ ЗИКЪ СЪ ФІ
 ЛПТРЕКЪТЪ ПЕ ГЕТЕФАН БОДАЪ ШИ СЪ-І ФІ КЪЗЪТЪ СЪЦЕАТА ЛПТРЪИИ
 ДЕАЪШЕА ЧЕ СЕ КІАМЪ СІОН, ЧЕ ЕСТЕ ЛЪИГЪ МЪИЪКЪСТІРЕ . ШИ ЕСТЕ
 СЪМИИ БИ СЪКАП ДЕ ПЕАТРЪ, ШИ ЗИКЪ СЪ-І ФІЕ ТЪІАТЪ КАПА АКОЛО,
 ДАР ЛПТРЪ АДЕВЪРЪ ИЪ СЕ ИИЕ; ИЪМАІ ОАМЕНИ АША ПОВЕСТЕСЪКЪ .
 ФЪСТ-АЪ ШИ БІСЕРІКЪЦЪ ДЕ ЛЕМН ЛПТРЪ АЧЕЛ ДЕАЪШЕА, ШИ С'АЪ
 РЪСІПІТЪ ФІИДЪ ДЕ ЛЕМН . ШИ АША АЪ ФЪСТЪ ФЪКЪТЪ МЪИЪКЪСТІРЕА
 ДЕ ФЪРЪМОАСЪ ТОТЪ КЪ АЪР ПОЛИТЪ ЗЪГРЪВААЪ, МАІ МСАТЪ АЪР

ДЕ КЪТЪ ЗЪГРЪВАЛЪ, ШИ ПРЕ ДИН ЛЪДНТРС ШИ ПРЕ ДИН АФАРЪ, ШИ АКОПЕРИТЪ КЪ ПАДМЕ . ЗИКЪ КЪЛЪГЪРИ ШЪ ФЪ ФОСТ ШИ СЪЕШНИЧЕЛЕ ЧЕЛЕ МАРИ ШИ ЧЕЛЕ МИЧИ ШИ ПОЛИКАНДРС ШИ ХОРА ТОТЪ ПРИСНЕ ДЕ АРЦИНТЪ, ШИ ПЕ БРМЪ СЪ ЛЕ ФЪ ЛСАТЪ ШИ ДОМНИ ШИ СЪ ФЪ ФЪКЪСТЪ АЛТЕЛЕ ДЕ СПИЖЪ, КАРЕЛЕ АМ АПЪКАТЪ ШИ НОИ . ЕАР СТРИКЪНДЪ-СЕ ШИ КЛОПОТЪ МАРЕ ЛА МЪНЪКЪТИРЕ, ШИ ФЪКЪНДЪ КЪЛЪГЪРИ КЛОПОТЪЛА А ДОА ОАРЪ, АЪ ПЪСЪ АЧЕСТЕ ТРОАТЕ ЧЕ СКРИЪ МАИ СЪСЪ РЪН КЛОПОТЪ КА СЪ ФЪИЕ МАИ МАРЕ .

(No. 5, pag. 199.) Стефан Бодъ чел бѣн кѣндъ с'асъ вѣтѣстъ кѣ Хроитъ Знгѣрѣла прекѣмъ зикъ ѣни ла Кашин, еар летописецѣла скрие кѣ с'асъ вѣтѣстъ ла Шкее пе Гиретъ, асъ фостъ кѣзѣстъ кааѣла кѣ Стефан Бодъ рѣн рѣсѣоисъ; еаръ ѣн Пѣрече апродѣла г-асъ датъ кааѣла аѣи, шѣ нѣ пѣтеа рѣн грабѣ рѣнкѣлека Стефан Бодъ финдъ омъ микъ . шѣ асъ зикъ Пѣрече апродѣла : доамне еѣ мѣкъ воисъ фѣче о мовианцѣ шѣ вин-о де те сѣе пе мине шѣ рѣнкалекѣ! шѣ с'асъ сѣитъ пре дѣн-сѣла Стефан Бодъ шѣ асъ рѣнкѣлекатъ пре калъ; шѣ асъ зикъ атѣн-чеа Стефан Бодъ : сѣраче Пѣрече! де оисъ скѣпа еѣ шѣ тѣсъ, атѣн-чеа ци-и скѣмба нѣмеле дин Пѣрече, Мовианцѣ . шѣ асъ датъ дѣмне-зѣсъ шѣ асъ скѣпатъ амѣндѣо, шѣ л'асъ шѣ фѣкѣстъ коеръ армашъ маре пре Пѣрече, шѣ динтѣрѣ ачел Пѣрече апродѣла с'асъ тѣасъ неа-мѣла Мовианцѣлар де асъ аѣиѣсѣ де асъ фостъ шѣ домни динтѣрѣ ачел неамъ . даръ шѣ апрозѣи атѣнче нѣ ера дин ѣамени процѣи кѣмъ сѣнтъ акѣмъ, че ера тотъ фѣчѣорѣ де коерѣ, шѣ портѣла лор ера рѣмѣрѣкаци кѣ шарѣанале кѣ кабанѣце . аша тѣреѣе шѣ акѣмъ сѣ се афѣле сѣѣци сѣкъ сѣѣжеаскѣ стѣпѣнѣсѣаѣи, шѣ стѣпѣнѣсѣа сѣкъ мѣ-лѣаскѣ пре сѣсѣгѣ аша .

(No. 7.) Стефан Бодъ чел бѣн вѣндъ сѣкъ мѣаргѣ ла кѣсе-рикѣ рѣнтѣр'о дѣмниѣкѣ дѣминеанцѣ ла агѣсѣргѣе, рѣн тѣкѣргѣ рѣн Касѣсѣисъ, шѣ ешиндъ рѣн полимарѣ ла кѣрѣцѣле доамнеѣи че ера фѣк-кѣсте де дѣкѣсѣла, асъ аѣзѣитъ ѣн гѣасъ маре де омъ стрѣгѣндъ сѣкъ аѣѣкѣкѣ бои ла пѣсѣгъ . шѣ мѣрѣкѣндъ-се че омъ еѣте ачела че арѣ дѣмника, рѣндатѣ асъ тѣримѣсъ рѣн тѣоате пѣрѣцѣле ка сѣкъ-л гѣ-сѣаскѣ пре ачел омъ сѣкъ-л аѣѣкѣкѣ ла дѣкѣсѣла; шѣ л'асъ афѣлатъ пре омъ рѣн сѣсѣ пре аша Касѣсѣисѣаѣи, кале де патѣрѣсъ чѣасѣсѣри арѣкѣндъ ла о мовианцѣ че се кѣламѣ акѣмъ мовианцѣ аѣи Пѣрчел; кѣ пе ачел омъ рѣнкѣ рѣн кѣема Пѣрчел . шѣ дѣкѣкѣндъ-л пре ачел омъ ла Стефан Бодъ л'асъ рѣнтѣрекатъ Стефан Бодъ, ел асъ стрѣгатъ аша тѣаре, шѣ пѣнтѣрѣсъ че арѣ дѣмника? ел асъ зикъ : кѣ асъ стрѣгатъ ел сѣкъ аѣѣкѣкѣ бои ла пѣсѣгъ, шѣ арѣ дѣмника, кѣ еѣте омъ сѣкѣракъ, шѣ рѣнтѣр'аате зѣле н'асъ вѣрѣстъ фѣратѣ-сѣкѣсъ сѣкъ-и дѣе пѣсѣгѣсѣа, шѣ акѣмъ дѣмника г-асъ датъ . дѣчи Стефан Бодъ асъ лѣсѣатъ пѣсѣгѣла фѣратѣ-аѣи чѣаѣи когатъ, шѣ л'асъ датъ фѣратѣаѣи чѣаѣи сѣкѣракъ сѣкъ фѣе л аѣи .

(No. 10, pag. 200.) ДСИГЪ ЧЕ АС АСАТ КОГДАН БОДЪ ДОМНИЕА АС ИИ ТРИМЕС ПРЕ ТЪКЪТЪСА ЛОГОФЪКЪТЪСА СОЛ ЛА ТЪСРЧИ, КЪНД АС РИКИНАТ ЦАРА ЛА ТЪСРЧИ. АША КОРКЕСЪС ОАМЕНИ, КЪ А'АС НЪС ВЕЗИРЪСА ДЕ АС ШЕЗЪТ РИАНТЕА ВЕЗИРЪСАСИ ПРЕ МЪКАТ, ИИ Н'АС ФОСТ АКЪНД МЕСТИИ ЛА НЪДРАЦИ, КЪ ТРЪКЪНДЪС-И ЧЕКОТЕЛЕ, НЪМАИ КЪ КОЛИЦЪНИ АС ФОСТ РИКЪКАЦАТ; ИИ ДЪКНДЪС-И КАФЕ НЪ ЦИЕА КЪМ О ВА БЕА, ИИ АС РИЧЕНЪТ А РИКИНАРЕ: СЪ ТРЪКЕСКЪ РИМИКЪРАТЪСА ИИ ВЕЗИРЪСА, ИИ РИКИНЪНД АС СОРЕИТ ФЕЛЕЦЕАНЪСА КА АЛТЪКЪ БЪКЪТЪСРЪКЪ.

Tractatul între Cantemir și Petru cel mare. (pag. 337.)

Кан . XIX.

Димитрашко БОДЪ АС ТРИМЕС СОЛ ПРЕ АЪКА ВЕСТЕРНИКЪСА ЛА МОСКАИ, ЗИКЪНД КЪ-А ТРИМЕТЕ ИСКОАДЪ, ИИ АС СКРИЕ ИИ ЛА ТЪСРЧИ ФЪКЪКЪНДЪС-ЛЕ ЦИРЕ; ДЕЧИ АЪКА ВЕСТЕРНИКЪСА АС ГЪСИТ ПРЕ РИМПЪРАТЪСА МОСКЪСАСИ АПРОАПЕ РИ ЦАРА ЛЕШАСКЪКЪ, ЛА ИАРОСЛАВ ЛА О НЪНТЪКЪ ЛЕШЕАСКЪКЪ А ШЪСИ ДОМН МАРЕ, ИИ АША АС АШЕЗАТ КЪ РИМПЪРАТЪСА ДЕ АС ФЪКЪСТ ЛЕГЪКЪТЪСРЪКЪ:

ЦАРА МОЛДОВИИ КЪ НИСТРЪСА СЪ-И ФЪИЕ ХОТАРЪСА, ИИ БЪЦЕАГЪСА ИИ КЪ ТОАТЕ ЧЕТЪЦИЛЕ ТОТ А МОЛДОВИИ СЪКЪ ФЪИЕ; НЪМАИ ДЕ О ДАТЪКЪ ПРИН ЧЕТЪЦИ СЪ АШЪКЪЗЕ МОСКАИИ ОЦЕНИ, ПЪНЪКЪ С'А РИТЕМЕИА ЦАРА; ЕАР АПОИ СЪКЪ АПСЕАСКЪКЪ ОАСТЕА МОСКЪЧЕАСКЪКЪ. — БЪР СЪКЪ НЪС ДЕЕ ЦАРА НИЧИ ШИ БАИ. — ПРЕ ДОМН СЪКЪ НЪС-А МАЗИЛЕАСКЪКЪ РИМПЪРАТЪСА ПЪНЪКЪ ЛА МОАРТЕ; ИИ ПРЕ ШРМЪКЪ ДИН ФЪИИ АСИ СЪКЪ ФЪИЕ ПРЕ КАРЕЛЕ ИИ-АР АЛЕЦЕ ЦАРА. — НЕАМЪСА АСИ СЪКЪ НЪС ЕАСЪКЪ ДИН ДОМНИЕ; НЪМАИ КЪНД С'АР ХАИИ, САЪ КЪНД ИИ-АР ЛЕПЪДА ЛЕЦЕА, АТЪШЧЕ АЧЕЛА СЪКЪ АПСЕАСКЪКЪ ИИ СЪКЪ ПЪСИЕ ДИН ФЪРАЦИ АСИ. — ПРЕ БОИЕРИ СЪКЪ НЪС-И МАЗИЛЕАСКЪКЪ ДОМНЪСА ДИН БОИЕРИЕ ПЪНЪКЪ ЛА МОАРТЕ, САЪ КЪ МАРЕ ВИНЪКЪ СЪКЪ-И СКОАТЪКЪ. — БАМА ОКНЕИ ИИ АЛТОР ТЪКЪРЪСРИ СЪКЪ ФЪИЕ ВЕНИТЪСА ДОМНИЛОР; ЕАРЪ АЛТЪКЪ ДАРЕ СЪКЪ НЪС ФЪИЕ. — МАЗИИ ИИ МЪНЪКЪСТИРИЛЕ СЪКЪ-ИИ СЪКЪПЪКЪНЕАСКЪКЪ ОЧИНИЛЕ, МОШИЛЕ ИИ ВЕЧИИИ СЪКЪ; ИИ СЪКЪ-ИИ ЕЕ ИИ ДЕСЕТИНЪКЪ ДЕ СЪТЪПИ ИИ ДЕ МАСКЪСРИ, ИИ ГОЦИНЪКЪ ДЕ ОИ ДЕ ПРЕ МОШИЛЕ САЛЕ. — ЗЕЧЕ МИИ ДЕ ОАСТЕ СЪКЪ ФЪИЕ ТОТ ГАТА РИ ЦАРЪКЪ, ИИ РИМПЪРЪКЪЦИЕА СЪКЪ ЛЕ ДЕЕ ЛЕФЕ ДИН ВЕСТЕРИЕА РИМПЪРЪКЪТЕАСКЪКЪ ДИН СТОЛИЦЪКЪ. — ДИН МОСКАИИ СЪКЪ НЪС СЕ АМЕСТИЧЕ ЛА БОЕРИЛЕ МОЛДОВИИ, НИЧИ СЪКЪ СЕ РИНСОАРЕ РИ ЦАРЪКЪ, НИЧИ МОШИ СЪКЪ НЪС КЪСАМПЕРЕ. — ДОМНЪСА ПРЕ БОИЕРИ СЪКЪ НЪС ФЪИЕ ВОЛНИКЪ А-И ПЕРДЕ ОРИ ЧЕ ГРЕШАЛЪКЪ АР ФЪАЧЕ, ФЪЪРЪКЪ СЪФАТЪСА ТЪСЪТЪСРОР, ИИ ФЪЪРЪКЪ ДЕ ИСКЪКАИТЪСРА МИТРОПОЛИТЪСАСИ. — КЪКЪТЪРЪКЪ АЧЕСТЕ И-АС ДАТЪ ИИ ТИТЪКЪ ДЕ ДОМНИЕ СЪКЪ СЕ СКРИЕ МАИ

де чинете ши май есе дѣпъ кѣм се скрѣ домни акѣм; еаръ аша ера : Генѣнатѣла домн ала църѣи Молдовѣи, Самодержец [адекъ, сингѣр стѣпъкѣнтѣр] ши Колегатѣр [адекъ, приетѣн] църѣи Москѣици; еар нѣ роб есѣсе, каре ачест нѣме есте нѣцин оаре че май де цѣос декът а нѣси краѣс, каре се кѣамъ лѣтѣнеце Serenissimus, еар словенеце Предесѣкѣнише, еар лешенеце Ешиносѣици; аша г-ас дат тѣт рѣмигратѣла, рѣнтр'ачест кѣи, ка съ се скрѣ домни Молдовѣи. — Яшиждере ници декѣм паче Москѣла кѣ Тѣркѣла съ нѣ факъ; еар де с'ар тѣмпла съ факъ паче, съ рѣмъкѣе Молдова еар есѣт стѣпъкѣнѣреа Тѣрчѣаскѣ, атѣнче съ аѣкъ рѣмигратѣла Москѣчѣск а да лѣси Дѣмитрашко Годъ, докъ пѣреки де кѣрѣи рѣи Столицъ, ши моши пѣнтрѣс мошиле дѣн Молдова, ши кѣлтѣеалъ пре зи рѣи тоатъ вѣацъ лѣси, ши оаменѣи лѣси съ нѣ-и лѣпсеаскѣ; ши де нѣ г-ар пѣкъе аколо, ши с'ар траце рѣнтр'алтъ царъ крѣщѣнеаскѣ, волѣик съ фѣе а мерце; ши алтеле мѣлате ка ачесте . ши пре ачесте пѣнкѣтѣри ас цѣсрат тарѣ рѣмигратѣцеа Москѣлѣси ши ас ши искѣлит май цѣос, ши г-ле-ас трѣмес пре Лѣска вѣстѣрѣникѣла, ши ас скрѣ лѣси Дѣмитрашко Годъ съ се гѣтезе, ши съ еасъ рѣнтрѣс рѣнтѣмпинареа оѣи Москѣици ла Нѣстрѣс; еаръ де н'а еши ла Нѣстрѣс рѣнаѣнтѣеа оѣи, ши ва аѣента пѣнъкъ с'а вате кѣ Тѣрчѣи ши г-а вѣрѣи, атѣнче ори съ се рѣнкѣне ори съ нѣ се май рѣнкѣне, кѣ атѣнче мѣлѣи домни се вор аѣла.

CXXIV.

1746.

(Folio, IV nepaginate + 164 foi paginate.)

Еѣнтѣ ши дѣмнезеѣска еѣангѣлѣе рѣ сѣнтѣ епискѣпѣе а Рѣмѣникѣлѣи . ла аѣиѣ дѣла фѣачерѣе лѣмѣи :
 зсѣд . гаръ дѣла хѣс . аѣмѣс.

Joan cap. I, v. 1—17. (Fol. 1a—1b.*)

Л сѣнтѣ ши мѣрк дѣмѣнекъ а пѣрѣилѣор . ла лѣтѣсрѣе . сѣнтѣ еѣглѣе дѣла Іѣвѣнъ кѣпъ а . зач . а.

1. Ла рѣчѣнтъ ерѣ кѣвѣжѣнтѣслъ, ши кѣвѣжѣнтѣслъ ерѣ ла дѣмнезеѣс, ши дѣмнезеѣс ерѣ кѣвѣжѣнтѣслъ. 2. ачѣста ерѣ ла рѣчѣнтъ ла

*) cf. vol. I, pag. 20 și pag. 308.

дмнезѣс. 3. тоѣте принктр'жнсаь с'ас ф'ккѣтъ, шн ф'кръ де джнсаь нмаика нѣ с'ас ф'ккѣтъ, че с'ас ф'ккѣтъ. 4. ртрѣс джнсаь вѣдѣа ерѣ, шн вѣдѣа ерѣ лсмина ваменнаур. 5. шн лсмина ртрѣс ртшн'крекь лсминн'кзъ, шн ртшн'крекьсак нѣ w ас кс-принск. 6. фѣст-ас вмаь трнмнск дела дмнезѣс, нѣмеле лшн Іw-аннъ. 7. ачѣста лс кенит' ртрѣс м'кртсрѣе, ка сь м'кртсрнскскъ де лсминн'к, ка тѣоцн сь кр'кзъ принь ель. 8. нѣ ерѣ ель лсмина, чн ка сь м'кртсрнскскъ де лсминн'к. 9. ерѣ лсмина чѣ адек'ратъ кр'к лсминн'кзъ пре тѣотъ вмаь че вѣне р лсме. 10. р лсме ерѣ (шн лсак принктр'ж)нсаь с'ас ф'ккѣтъ, шн лсак пре ель нѣ л'ас кснскскъ. 11. ртрѣс але сале лс кенитъ, шн ай с'кн пре джнсаь нѣ л'ас прнмнмтъ. 12. аръ кжцн л'ас прнмнмтъ пре джнсаь, л'кс датъ луръ нст'кре ка сь фѣе фнн лшн дмнезѣс, чѣлуръ че крѣдъ ртрѣс нѣмеле лшн. 13. карнн нѣ дннъ сжнце, ннчн днн пѣфтъ трѣп'кскъ, ннчн дннъ пѣфтъ в'крк'т'кскъ, чн де ла дмнезѣс с'ас н'кскскъ. 14. шн ксвжнтсак трѣпъ с'ас ф'ккѣтъ, шн с'ас сь-л'шашнть ртрѣс нѣн [шн амь в'кзѣтъ сала лшн, сала ка а ѣнса н'кскскъ дела тат'кль] пнннъ де даръ шн де адек'ркъ. 15. Іwаннъ м'кртсрнскн де джнса' шн стрнга гр'кнндъ : ачѣста ерѣ де кареле амь знск : кареле дшпъ мнне вѣне, май наинте де мнне лс фѣстъ, къ май ртжю де мнне ерѣ. 16. шн дннктрѣс пннннрѣ лшн нѣн тѣоцн амь лсатъ, шн даръ пентрѣс даръ. 17. къ л'кп'к прннъ Мwсн лс фѣст' датъ, аръ дарсак шн адек'рсаь прннъ Іс . Хс . лс фѣстъ.

Luca cap. XI, v. 1—10. (Fol. 59b—60a.)

Дела лска кань аї . зач . нѣ .

1. Л врк'мк ач'ка, фѣст-ас кжндъ ерѣ Іс . ла оу'н лок' рс-гжндс-сь, шн д'кка лс рчетатъ, знс-ас оу'ндъ дннтрѣс оуче-ннчнй лшн к'ктр'къ джнсаь : дмне, рвац'к-не сь не рсг'кмь, кѣмь лс рв'кцат шн Іwаннъ пре оученнчнй с'кн. 2. шн л'кс знск луръ : кжндъ вь рсг'ацн сь знчѣцн : тат'кль нѣстрѣс, кареле ешн р чѣрюрн, сфнц'кскъ нѣмеле т'кс, вѣ рп'кр'кцнѣ тѣ, фѣе вѣа тѣ, прексаь р чѣрѣ шн пре п'кмжнтъ. 3. пжнн'к нѣастр'къ ч'к де нѣрѣр'к д'к-не нѣлаь р тѣате знле; 4. шн не артъ нѣлаь п'кк'ателе нѣастрѣ; къ шн нѣн ерт'кль тѣст'срѣуръ датѣрннчн-луръ нѣцнрн; шн нѣ не дѣче пре нѣн ртрѣс нспнтъ, чн не нзек'-в'кцѣ пре нѣн де чѣль р'кс. 5. шн лс знск к'ктр'къ ен : чнне дннтрѣс вѣн аре прѣжтѣнъ, шн ва м'крѣе к'ктр'къ джнсаь ла мнѣзъ де

ноапте, шї вà зїче лшї : прїдтене, дк-ми рпрсмьтк трей пкї-
 нї. 6. пентрѡ ккчї лс венїт' дннк кале оунк прїдтен' ла мїне,
 шї нс амк че псне рнаїнт'к лшї. 7. шї ачела дннк лкшнтрѡ
 ркспншзждк, ва зїче : нс-м фаче штен'как, кк штк оушнле
 сжнтк ркшдте, шї копїї мїей сжнтк ртр'ашерншт' кс мїне,
 нс почї сь мк скбл' сь-цї дас цїе. 8. ıарк гркєскь вбав : мк-
 карь де нс ıар дà лшї скшлждс-сь, пентрѡ ккчї пасте лшї прїд-
 тень, дарь пентрѡ аколнсір'к лшї скшлждс-сь ва дà лшї ккте
 рї вбрк трекшї. 9. шї ес зїнк воав, чкрецї шї сь ва дà вбав,
 ккштаци шї вїцї афла, батецї шї сь ва дешкїде вбав. 10. кк
 тбтк чела че чкре ва лшà, шї чела че кастк ва афла, шї че-
 лшà че бате н сь ва дешкїде.

Marcu cap. II, v. 1—12. (Fol. 91a.)

Дела Марко кан' в̃. зачалк .з̃.

1. Д̃ вркмак ачк̃а, ртрат-ас Іс̃ . р Капернаѡмь, шї с'ас ас-
 зїтк, кк пасте р каск. 2. шї ачашк с'ас адшнатк мблцї, кжтк
 нс май пстѣ рккнѣ нїчї пре лжнгк оушк . шї ле гркїд̃
 лорь ксвжнт'. 3. шї ас венїтк ла елк, адшкждк оунк слккк-
 нбгк, че сь пшртà де пàтрѡ. 4. шї непштждс-се апропїд̃ де елк
 пентрѡ норбдк, ас дескоперїтк каса оунде ерд, шї сїкргждк,
 ас слокозїтк пàтсà', р каре зкчѣ слкккнбгсà'. 5. ıарк Іс̃ . вк-
 зждк кредїнца лворь, зїс-ас слкккнбгсàшї : фїоле, ıартк-сь
 цїе пккателе тале. 6. шї ерд аколш̃ оунїї дннк ккртсрарї шк-
 зждк, шї кшцетждк ртрѡ ннїмнле салє : 7. че грккцїе ачєста
 шшà хс̃ле? чїне побате ертà пккателе. фкрк нсмай оушслк
 д̃мнезєс? 8. шї рдат'кш кшноскждк Іс̃ . кс дх̃сà' с'кс, кк шшà
 кшцетà ачєа ртрѡ сїне, лшс зїск лворь : че кшцетаци ачкст'к ртрѡ
 ннїмнле вбастре? 9. че пасте май лєсне, а зїче слкккнбгсàшї :
 ıартк-сь цїе пккателе ; ас а зїче : скбалк шї-цї ржднкк пàтсак
 т'кс, шї оумблк? 10. чї ка сь цїцї, кк аре фїоль шменєск пс-
 т'кре а ертà пккателе пре пкмжнтк ! шї ас зїск слкккнбгс-
 лшї : 11. цїе гркєскь : скбалк шї-цї ржднкк пàтсà' т'кс, шї паск
 р каса тà. 12. шї с'ас скслатк рдатк, шї ржднккждс-шї пà-
 тсак, ас шїтк рнаїнт'к тштршр̃к, кжтк с'ас мїратк тбцї нн
 лкшдà пре д̃мнезєс, знкжд' : кк нїчн ш датк шшà н'ам' вкзшт'.

Mateiu cap. X, v. 16—22. (Fol. 124 a.)

Дѣла Матѣи капк . і . зачалъ лѣ.

16. Зис-аѣ дмнѣлк оученічнлвркъ сѣй : иткъ еѣ вкъ тримѣцк пре вѣй, ка пре нѣце ѡй .р мнжлѣкѣлк лѣпнлвркъ; дѣчй фѣцй .рцеленцй ка шѣрпѣй, шй некнклѣкни ка порѣмѣй. 17. шй вкъ пѣ-зійцй дѣ шаменй, ккъ вкъ вор' да пре вѣй ла сѣквоаркъ, шй .р сѣнагѡгѣрнле лѡръ воркъ бѣте пре вѣй. 18. шй ла .рпѣрѣцй вецй фѣй дѣши, пентрѣ мѣне, .ртрѣ мѣртѣрѣ лѡръ шй лѣмѣнлвркъ; 19. таркъ кжндъ вкъ вор' дѣ пре вѣй, сѣ нѣ вкъ грѣжійцй, кѣм' сѣѣ че вѣцй грѣй; ккъ сѣ ва дѣ вѣлѡ .ртрѣ ачѣл' чѣскъ че вѣцй грѣй. 20. ккъ нѣ вѣцй фѣй вѣй чѣй че вецй грѣй, чй дѣхѣлк пѣрѣнтелѣй вѣстрѣ, кѣреле грѣлѣце .ртрѣ вѣй 21. шй ва дѣ фрѣте пре фрѣте спре мѣарте, шй тѣткѣл' пре фѣй; шй сѣ воркъ скѣлѣ фѣчѣрѣй лѣспра пѣрѣнцнлвр, шй-й вор' шморж пре джншй. 22. шй вецй фѣй оуржцй дѣ тѣцй, пентрѣ нѣмеле мѣѣѣ; таркъ чѣла че ва рѣкѣ-дѣ пѣнкъ .р сѣжршйтъ, ачѣла сѣ ва мжнтѣй.

CXXV.

1747.

(Ms. bibl. centr. folio, 847 pagini paginate.)

Колоара лѣи Дамаскин тѣлмѣчит дѣ пе лимѣа грѣ-чѣскѣ пе лимѣа рѣлмѣнѣскѣ дѣ Мнхѣлчѣ Лого-фѣтѣла . Л анѣла дѣла фѣчѣрѣ лѣмѣи : зснѣ . тар' дѣла мжнтѣрѣ лѣмѣи . аѣмѣз.

Cuvânt la buna-vestire. (pag. 7—8.)

Лѣна лѣи Мартѣе . рн кѣ дѣ зилѣ.

Кѣвѣнтъ историчѣскѣ, .рнпреѣнъ шй повѣстнтѣрѣю ла дѣмнѣ-зѣѣска вѣна вѣстѣре а прѣкѣлѣгословѣтен стѣпѣнен нѣластрѣ дѣ дѣмнѣзѣѣ нѣскѣтѣрен, шй пѣрѣрѣк фѣчѣдрѣн Марѣен . [адѣнат дѣла мѣлѣи карѣи лѣ скрнѣ] шй с'лѣ тѣлмѣчнт пе лимѣкъ прѣд-стѣк, дѣ ман мнѣкѣ .рнтрѣ Іеромѣнаши, Дамаскин ѡподѣакѣнѣл, шй Стѣдѣнтѣла.

КЪВЪНТЪ : а.

ДНАНТЕ КЪВЪНТАРЕ ТЪКАСНТОАРЕ.

СѢВЧЪЮ АС РПЪРАЦІИ КЪНД ВОР СЪ МЪРГЪ АЪ СН ЛОК
 СНДЕ ВОР ВРЪ, РНТЪИ СЪ ТРИМІЦЪ СЪЦІНАЕ СЪЛЕ СЪ ГЪТЪКЪКЪ,
 ШИ СЪ РПОДОВЪКЪКЪ ЛОКЪА АЧЕЛА, АС АЪ ПАЛАТ ДЕ ВОР МЪРЦЕ,
 АС АЪ ГРЪДИНЪ АСЪМЕНЕ ФАК; ПЕНТРЪ КЪ ДЕ ВРЪМЕ ЧЕ СЪНТ
 РМПЪРАЦ, НИЧ АЪ ФЪЕЦЕ ЧЕ ЛОК НЪ СЪ ВАНХНЕСЪС, КА ФЪЕЦЕ
 КАРЕЛЕ ДЕН ЧЕА-Л'АЦИ ВАМЕНИ . МЪКАРЪ РН РЪЗБОЮ ДЕ ВА ВРЪ
 СЪ МЪРГЪ РМПЪРАТЪСА, ТРИМАТЕ РНАИНТЪК СЪ ВАЕТЪК ТОАТЪ,
 АПОН ДЪПЪ ДЪНСА СЪ ДЪЧЕ ШИ РМПЪРАТЪСА СЪ ФЪЕ РИПРЕШЪК .
 РНТР'АЧЕСТАШ КИП ДАР АС ФЪКЪСТ ШИ МАРЕЛЕ РМПЪРАТ АЪ ТЪ-
 ТЪРЪР РМПЪРАЦІАЛЪР, ДЕ ВРЪМЕ ЧЕ ЕРЪ СЪ ВЪЕ АЪ РЪЗБОЮ КЪ
 СЧИГЪШЪА ДЕ ВАМЕНИ, ДЪКОЛЪСА, АС ТРИМИС РНТЪИ ПРЕ ДЪМНЕ-
 ЗЕЦІИ ШИ СЪНЦІИ ПРОРОБИ, КАРІИ АС ПРОПОВЕДЪНТ МАИ НАНТЕ,
 АС РИСЕЛНАТ, АС ВЕСТЪНТ (!) ДЕ ВЕНІРЪК АШИ ХЪ . АС ПРОРОЧИТ
 КЪ ВЪ СЪ ВЪЕ РМПЪРАТЪСА ЧЕЛ МАРЕ ШИ ТАРЕ, ДАР Н'АС АСКЪАТАТ
 ПРИЛЪСТИЦІИ, ШИ АМЪЦИЦІИ ВАМЕНИ, НИЧ АС КРЕЗЪТ КЪВІНТЕ-
 ЛЪР ЛЪР, НИЧ ДЕН ПЪКАТЕЛЕ ЛЪР ЧЪКЛЕ МЪАТЕ НЪ С'АС РТОРСЪ СЪ
 СЪ ПОКЪІАКЪКЪ, ЧИ ПЪРЪРЪК ШИ ТОТ ДЪКЪНА, СПРЕ МАИ РЪС МЕРЦЪК
 ВАМЕНИИ . СЪМНЕ МЪАТЕ СЪ ФЪЧЪЕ РН ВРЪКЪК АЧЪКА, ЧЕТЪЦ АРДЪЕ
 ДЕН ПРЕШЪК КЪ ВАМЕНИИ, ЗІДЪРНАЕ ЧЕТЪЦІАЛЪР СЪ СЪРЪА, ПОТОП
 С'АС ФЪКЪСТ ДЕ АС РИНЕКАТ ТОАТЪК АЪМЪК . СЪДЪМА ШИ ГЪ-
 МОРА С'АС КЪФЪНАДАТ, ШИ С'АС АРСЪ, ШИ ААТЕ РИФРИКОШЕРИ СЪ
 ФЪЧЪЕ ДЕЛА ДЪМНЕЗЕЪС, ДАР НИЧ АША НЪ С'АС РИТОРСЪК ДЕН ПЪ-
 КАТЕЛЕ САЛЕ ВАМЕНИИ . АЪЦЕ ІАРЪИ АС ДАТ, ПРОРОБИ АС ТРИМИС,
 ДИРЕПЦИ АС АРЪКАТАТ, СЪНЦИ АС АЪМИНАТ, ШИ НИЧ АЪ КЪВІНТЕЛЕ
 ЛЪР НЪ С'АС РИТОРСЪК . КЪРКИИ ШИ ПРЪКЪСРКИИ ШИ СЧИДЕРИ ШИ
 АДЪЧЕРИ АМИНТЕ ДЕ РЪСТЪКЪ, ШИ ТОАТЕ РЪСТЪКІЦІНАЕ КЪТЕ СЪНТ
 РН АЪМЕ, АЕ ФЪЧЪЕ, ШИ ЧЪК МАИ РЪК ДЕ КЪТ ТОАТЕ ЕРЪ РИКИ-
 НАРЪЕ АЪ ИДОЛИ; КЪ АЪСА ДЕ А СЪ РИКИНА АШИ ДЪМНЕЗЕЪС, ЧИ
 ФЪЕЦЕ КАРЕ ВАМ ДЪПЪК ФАНТЕЛЕ СЪЛЕ СЪ НЪМЪКЪКЪ ШИ ДЪМНЕЗЕЪС .
 ПАДЪГАРИИ (!), ПЪКЪНТЪСА, АДЕКЪ НЕ ДЪМНЕЗЕВАЪ ДІАМЕТРА . ПЪК-
 КАРІИ ШИ КОРЪВЪАРИИ, ПРЕ ДЪМНЕЗЕЪСА ПОСИДЪИ, АДЕКЪ НЕ МАРЕ .
 КЪРВАРИИ ШИ ПРЪКЪСРВАРИИ ПРЕ ДЪМНЕЗЕВАЪ АЪФРОДИТА . РИЦЕ-
 ЛЕПЦИИ, ПРЕ АІОІНА . ХЪЦІИ, ШИ СЧИГЪШИИ ПРЕ АРИИ . ВИТЪКЪИИ ПРЕ
 ИРА . КЕЦІКІИ ПРЕ ДІВІНИС . МИНЧИНОШИИ ПРЕ ЕРМИ . КЛЕКЕТИТОРИИ
 ПРЕ ИРИИ . ЧЕН КЪАДЪРОШИИ ШИ АЪМИНАЦ ШИ РМПЪРАЦІИ ПРЕ
 АЪВЪЛЪИ . ВЪНЪКЪТОРИИ ПРЕ АРТЕМИИ . ШИ МАИ НЕ СЪСРЪКЪ [КОРЪКЪ]
 ФЪЕЦЕ КАРЕ ВАМ АЪКЪ ШИ КЪТЕ ШИ ДЪМНЕЗЕЪС . ШИ НЪ ДЕН ФЪН-

тѣриле чѣкле мѣри але лѣи дѣмнезѣс, чи ден чѣкле прѣк нечин-
стигте авѣ . рн лок де дѣмнезѣс.

Cuvânt XVIII:

Minunea sf-tilor Arhanghelii Mihail și Gavriil. (pag. 410—412.)

КѢВѢНТ III.

Днотрика Сѣнтѣгориен де чѣка партѣ ка ла шѣсезеч де
мѣлѣри, ѣсте ѣи ветров че сѣк кѣамѣк Логгос . деч рнтр'ачел
ветров авѣ мѣкнѣстѣрѣк метох, шѣ лѣнгѣк метох стѣ ѣи
стѣкѣнѣс дирент ден времѣлае чѣкле де дѣмѣат, шѣ скрѣа дѣсѣпра
лѣи ашѣ : чѣне мѣк ва локѣи . рн кап, вѣ афлѣ мѣлѣциме де гал-
бени де лѣр . деч мѣлѣци шѣмени арѣнкѣ пѣтрѣи . рн вѣрѣѣла
стѣкѣпѣлашѣи, шѣ нимѣк нѣ афлѣ; шѣ ачѣка ерѣ сокотѣкѣк, кѣ
ла ѣмѣра вѣрѣѣлашѣи стѣкѣпѣлашѣи, ера акѣнѣск ѣ комодѣрѣк . рн
пѣлѣкѣнт . ѣр кѣнд аѣ вѣрѣт дѣмнезѣс сѣк сѣк арѣте комодѣра
ачѣка, аѣ фѣкѣст пѣртѣре де грѣжѣк шѣ де ѣи лѣкрѣс ка ачѣста .
кѣ ла метохѣла мѣкнѣстѣрѣи ерѣ ѣи воинѣк кѣ де доавѣзеч де
ани, арѣат кѣ симѣрѣе, шѣ дѣ мѣлате ѣри мерѣкѣк шѣ ел лѣ
стѣкѣпѣла ачѣла, шѣ сѣк мирѣа де лѣкрѣла ачѣла . ѣр рнтр'ѣна де
зѣле рѣкѣрѣнд соареле, с'аѣ дѣс воѣникѣла лѣ стѣкѣпѣла ачѣла, шѣ
аѣ кѣѣстат ѣнде локѣиѣ ѣмѣра стѣкѣпѣлашѣи, шѣ лѣкѣнд сѣкѣма
аѣ сѣпат пѣцинтѣл . рн пѣлѣкѣнт, шѣ аѣ дат де ѣ пѣатрѣк
мѣрѣмѣрѣк, шѣ сѣнт пѣатрѣк ѣ кѣладѣре мѣре де арѣамѣк пѣинѣкѣ
дѣ гѣлѣбени де лѣр . шѣ кѣм аѣ вѣзѣт с'аѣ кѣтрѣмѣрат, шѣ нѣ-
ман де кѣт аѣ аѣтѣпат локѣла ѣнде сѣпѣсе, шѣ аѣ алѣргат ла
мѣкнѣстѣре де аѣ сѣнѣс нѣѣмѣнѣлашѣи Неѣфит зѣкѣнд : пѣринте
сѣнтѣ! авѣциѣ мѣлатѣк ам афлѣат ла метохѣла нострѣс, чи сѣк-м
дан кѣлѣгѣри сѣк мѣкрѣкѣк кѣ минѣ, сѣк ѣ адѣчем . рн мѣкнѣ-
стѣре . атѣнче аѣ алѣс нѣѣмѣнѣла трѣи кѣлѣгѣри, карѣи н сѣк
пѣрѣк а фѣи ман де трѣкѣкѣк шѣ ман кредѣнѣчѣши, шѣ ѣаѣ трѣ-
мѣс кѣ корѣбѣл мѣкнѣстѣрѣи сѣк адѣкѣк комодѣра ачѣка . деч
мерѣкѣнд ѣ аѣ афлѣат шѣ ѣ аѣ лѣат кѣ кѣладѣрѣк кѣм ерѣ, шѣ
кѣ мѣрѣмѣра карѣ ерѣ акѣперѣтѣк; шѣ вѣнѣд пѣ мѣре с'аѣ амѣ-
цит дѣ авѣциѣ тѣкѣлѣшѣи кѣлѣгѣрѣ, шѣ аѣ пѣс сѣфат сѣк ѣѣ еи
авѣциѣ, шѣ сѣк апѣкарѣк де лѣгарѣк пѣатра де гѣтѣла фѣчѣрѣлашѣи,
шѣ л'аѣ арѣнкат . рн мѣре; шѣ ерѣ тѣкрѣзѣс ла чѣсѣла кѣнд ешѣѣ
кѣлѣгѣрѣи дѣла вечерѣиѣ . шѣ воинѣкѣла кѣзѣкѣнд . рн мѣре, аѣ
кѣмат рнтр'ажѣстѣрѣю пре сѣнѣциѣи воѣнѣбѣзи, шѣ нѣман дѣкѣт
сѣнѣциѣи рнѣрѣи амѣндѣн Мѣхѣна шѣ Гаврѣил, с'аѣ арѣтат

рнанинт'к лши ка нице всат'сри кс арни де адр, ши л'ас р'к-
пит дентрс ад'нкса м'крїи, ши рнтр'о мїк'к де час л'ас дсе
т'окма рн мнжлокса вис'крїи лши Дохїарїе . тар к'лб'г'рїи
ачеа ас рмп'крїит лвїїа рнтре д'кшии, апон с'ас дсе де w
ас ак'снєс аф'ар'к де м'кн'кстїре, ши ен ас мас ла арсанá жос,
адек'к ла прїстáнице шде ста кор'кїнле . тар феч'орса де тре-
мдр ши де фрїк'к ас адормїт рн вис'крїк'к .

Ши димнїк'ца с'ас склал кандїларїю, с'к апрїнз'к кан-
дїлеа вис'крїи с'к ф'ак'к с'лс'жба димнїїи, ши ас в'кз'ст ш
воиник рн л'снтр'с дормїнд; ши ксм л'ас в'кз'ст, ас г'кндит
к'к іасте н'к'лб'к'к, ши с'ас рнтор'с рн напои, ши тар ас в'кз'ст
не воинїк'са ачела дормїнд . ат'снч'к с'ас дсе ла нг'б'менса де
іас зис : п'крїнте с'фїте, н'к'лб'к'к іасте рн вис'крїк'к ши м'к
тем с'к рнтр'с . зїсе лши нг'б'менса : че те т'емнї, ф'к-ц кр'б'че,
ши те д'с кс рндр'к'зн'к'л'к . ши тар с'ас дсе, ши тар ас в'кз'ст
не феч'ор дормїнд ши с'ас рнт'ор'с тар'ш ла нг'б'менса де іас
сп'сє . ши ксм ас асзїт нг'б'менса, с'ас склалт де с'ас дсе кс
екансїар'х'са ла вис'крїк'к, ши ас в'кз'ст кср'ат, к'к ерã феч'орса
ачела кс адев'крат каре дормїа не л'кспези, ши н ерã ши пїатра
лег'ат'к де г'к'т . ат'снч'к л'ас рнб'олдїт кс тоїг'са де л'ас де-
цїптат, ши іас зис : воїннче ! ел ас зис : сп'снїи-м, фрацїалор,
шде с'кнт ? п'аре-мн-с'к к'к с'кнт рн фшд'са м'крїи, дек'кнд м'ас
аршкат к'лб'г'рїи . зїсе лши нг'б'менса : дар н'с кш'оїи шде
ери ? іат'к м'кн'кстїр'к, іат'к вис'крїка а лши Дохїарїе, іат'к-м'к
ши ес нг'б'менса Не'об'їт, чї сп'снїе-не дар ксм т'кн афлат ач ?
ат'снч'к зїсе феч'орса : л'к'с'їи-м'к п'сїнїтел час, с'к-м кїе мїнт'к
ла лок . ши дш(к) к'к'т-ва час ас покестїт тоате к'к'те ас
п'кїит дела к'лб'г'рїи ачєа . ат'снч'к зїсе нг'б'менса : т'с шез
акол'к п'кн'к с'к ва ф'аче зїw, ши нон вом чети с'лс'жба аф'ар'к,
п'кн'к к'кнд вор венї ен дела арсанã рн м'кн'кстїре, к'к'те треи
к'лб'г'рїи с'к в'аз'к мнїш'к . ши димнїк'ца дака с'ас ф'к'к'ст
зїw, ас поршчїт нг'б'менса ла к'лб'г'рїи ачєа де ас венїт ла
м'кн'кстїре . д'к'їи л'к'с зїс : рн че фелю ац ф'к'к'ст п'крїнїи
пентрс комоара ач'кã ? зїсер'к к'к'тр'к нг'б'мен к'лб'г'рїи : мнн-
ч'ш'к ас фост, п'крїнте, корва лши; чи нсман к'к'т н'к'с п'сє ла
wетен'к'л'к феч'орса, ши рнфрїк'ошїнд'с-л нон к'к-л вен б'ате, ас
ф'сїит . зїсе к'к'тр'к д'кнїшїи нг'б'менса : слак'к цїе дсмнєзєса
н'острс; венїц дар рн вис'крїк'к с'к д'к'м м'с'їц'к'мїт'к лши
дсмнєзєс . ши ксм ас рнтрат рн вис'крїк'к, к'к'з'ср'к не воинї-
к'са ачєа кс пїатра де г'к'т сп'кнїз'срат'к . ши ксм ас в'кз'ст
к'к'те треи к'лб'г'рїи, де м'аре мнїшїе ас р'к'мас ф'к'р'к де глас .

атѣнчкѣ ѿѣ рнѣрнкошат не кѣлѣгѣрѣн нгѣменѣл, шѣ ѿѣ фѣ-
кѣт де ѿѣ адѣѣ тоѣтѣ акѣѣа ла мѣнѣкѣтѣре, шѣ нѣман де-
кѣт ѿѣ гонѣт ден мѣнѣкѣтѣре . шѣ нгѣменѣл Неѣфѣт ѿѣ фѣкѣт
кѣлѣгѣр не конѣнѣл ачѣла, шѣ ѿѣ зѣгрѣкѣнт шѣ мѣнѣкѣтѣрѣк,
шѣ ѿѣ ѿѣ нѣмѣт не нѣмѣла архѣстратѣзѣнѣлѣр Мнѣанѣл шѣ Га-
крѣнѣл.

CXXVI.

1749.

(Ms. Gaster, 4°, 124 paginŭ paginate.)

Кѣрте де бѣкѣте.

Кѣрте рнѣрѣ кѣре сѣ скрѣнѣ мѣнѣкѣрѣнѣл де пѣкѣѣ н рѣчѣн, стрѣ-
дѣн, мелѣчѣн, лѣгѣмѣн, ерѣѣрѣн, шѣ алѣте мѣнѣкѣрѣн де сѣк шѣ де
дѣлѣче дѣрѣѣ ѿрѣнѣдѣѣла лѣр.

Mâncări de pește. (pag. 1.)

Мѣнѣкѣрѣн де пѣкѣѣ, крѣп.

Дѣрѣѣ чѣ рѣн грѣжѣн пѣкѣнѣлѣ, сѣ-л фѣчѣн рн пѣтрѣѣ пѣрѣѣ
ѿѣ рн мѣнѣ мѣлѣте кѣм рѣѣ ва пѣкѣчѣѣ . шѣ-л пѣнѣ рн тѣнѣѣре,
пѣнѣнѣдѣ-н ѣнтѣѣ де лѣмѣнѣ, сѣре, пѣпер, пѣѣѣнтѣкѣлѣ нѣкѣшѣлѣре,
ерѣѣрѣн мѣрѣѣѣнтѣлѣре тѣкѣтѣте, шѣ ѿѣ чѣпѣкѣ тѣкѣтѣтѣ мѣрѣнѣѣл,
шѣ апѣѣн рл фѣѣреѣ; дѣчѣн кѣнѣд ва фѣн апрѣѣѣнѣ де фѣѣрѣтѣѣ сѣ-н
пѣнѣ пѣѣѣнтѣл мѣѣзѣѣ де пѣкѣнѣ фрѣкѣт, шѣ кѣперѣ, шѣ кѣнѣдѣ
рл рѣн тѣрѣнѣ сѣ-н пѣнѣ не дѣкѣѣрѣл пѣѣѣнтѣнѣкѣ нѣкѣшѣлѣрѣк, ѣрѣ
де рѣн рѣдѣкѣ кѣ ѣстѣ мѣнѣкѣре зѣмѣлѣсѣ, сѣ-н пѣнѣ не де дѣсѣпѣтѣѣ
фѣкѣнѣ де пѣкѣнѣ прѣжѣтѣтѣ.

(pag. 5.) Сѣ ѣн пѣкѣнѣлѣ грѣжѣт шѣ тѣѣт, сѣ-л пѣнѣ рн
тѣнѣѣрѣн, дѣчѣ сѣ-н пѣнѣ прѣнѣ дѣкѣтѣ де-ѣѣ ѣрѣ пѣкѣчѣѣ ѿѣ кѣкѣнѣрѣн,
шѣ рѣнѣнѣ дѣкѣтѣте, чѣпѣкѣ тѣкѣтѣтѣ мѣрѣнѣѣл шѣ прѣжѣтѣтѣ, рн
лѣѣѣ, шѣ агѣрѣнѣдѣ ѿѣ ѣѣѣт, пѣпер, сѣкѣрѣѣнѣшѣлѣрѣк, кѣнѣшѣлѣре,
сѣре де лѣжѣнѣсѣ, шѣ пѣѣѣнтѣнѣкѣ апѣкѣ ѣлѣѣнтѣтѣ кѣ шѣѣфрѣн; шѣ-л
фѣѣрѣѣ.

Plăcintă de icre. (pag. 26.)

ПентрѸ ка съ фачи пльчинтѸ де икре де нисётрѸ ши де по-
стрѸгѸ и де мворѸн.

ИѸ в литрѸ дѸ икре прѸаспете, мїезѸ де пѸине, ерѸдри
тѸкѸте, пѸцинтїѸкѸ чѸпѸ мѸрѸнт тѸкѸтѸ, сѸре, пипѸр, скѸр-
цишѸарѸ ши пѸцинтїѸкѸ ѸпѸ, ши ле амѸстекѸ бїне тѸате
дин прѸвнѸ, ши ле фѸ пльчинтѸ, ши ле прѸжаѸе пѸндѸ-ле
пе дѸсѸпра, дѸпре че ле вен ашѸзѸ Ѹн типсїе, захар ши скѸр-
цишѸарѸ.

Piftie. (pag. 30.)

П и ф т ї е.

ИѸ рѸчїи, пѸне-и а мѸю Ѹн щѸет съ стѸк кѸ чѸсѸри, апѸи
скѸате-и де-и пѸне ѸнтрѸ тинѸїре, пѸндѸ-ле щѸет в парте ши
Ѹ пѸрци де ѸпѸ ши в чапѸ маре ѸнтрѸкѸ ши и фїарѸе . де-
чин пѸне-ле ши чимѸир кѸрат ши тѸят мѸрѸнт, сѸре ши пи-
пер . дичи дѸпре че вор фїарѸе бїне, скѸате-и де-и ашѸзѸ Ѹн
типсїе, ши де нзнѸавѸ Ѹн фїарѸе зѸма, апѸи скѸате чѸпа
шї-и стрикѸарѸ зѸма пентрѸ Ѹ сїтѸ аѸ пен аѸа, ши в пѸне ла
рѸчѸкалѸ ка съ съ принзѸ пифтїе.

Stridiї. (pag. 30.)

Стридїи.

СтѸ ен стрїдїїле дѸпре чѸ ле вен спѸлѸ бїне, съ ле пѸи
пе грѸтар съ ле фрїци, дѸчїи скѸате-ле кѸѸа чѸ де асѸпра,
ши в дѸзлѸпѸїре дѸпрѸк ди де сѸптѸ, дѸчїи пѸне-и пипер, зѸма
де нѸрамзѸ акрѸ, ши кѸ Ѹпа лѸр че-ш лѸскѸ, калде ле дѸ ла
мѸскѸ.

Pătlăgele. (pag. 38.)

ПатлаѸкне.

СтѸ ен патлаѸкнеле съ ле кѸри де кѸѸа лѸр чѸ мѸѸ-
рѸтѸ сѸпѸїреѸ, апѸи съ ле дан ѸндѸ, шї дѸпре че ле вен да
ѸндѸ съ ле скѸри де ѸпѸ бїне, ши съ ле тѸи мѸрѸнтѸ; апѸи
ле прѸжаѸе кѸ ѸнтѸ де лемѸш шї кѸ чѸпѸ тѸкѸтѸ мѸрѸнтѸ

лнтрѡ тинцире, дечн пѣне-ле агъ, саре, пнер, скврицишваръ,
 w мънкъ де еркѣри твкѡте, пѣцинта ланте де пѣчи ши агѣ-
 ридъ де-и ва фи крѣмъ, таръ де нѣ зѣмъ де лѣмѣе тѡт лн
 тинцирѣ лн кѡре лѣи прѣжѣт . ши апѡи ле фѣарѣе, ши кѣн-
 дѣ ле вен тѣрнѡ, съ прѣсѣри не дѣсѣра скврицишваръ.

Tigve. (pag. 43.)

Т и г в е .

Тѣинд тигва фѣлин w прѣсаръ кѣ саре ши w лѣсѣ съ
 стѣ; пѣ w скѣндѣрѣ съ-ш лѣсе бѣне апа, апѡи ле скѣрѣ агъ
 бѣне ши дѣре чѣ ле вен лнфѣинѡ ле прѣжѣе . дечни ле пѣне
 лн типѣе ши ле пѣне не дѣсѣра шн wстрѡпѣел фѣкѣст де вѣр-
 фѣри де едѣиѡк, кѣ мѡлѡтрѣ ши кѣ лѣне писѡте ши амѣсте-
 кѡте тѡате бине кѣ агѣридъ, лѣ зѣмъ де лѣмѣе ши дѡте
 пен сѣтѣ.

Mâncare de oae. (pag. 67.)

Мънкаре де ѡае, кѣпѣцѣна.

Дѣре чѣ w вен грижѣ бѣне кѣ агъ лндезѡтѣ, съ-и скѡци
 креѣри бинишѡр ши съ-и фѣерѣи кѣ агъ ши кѣ саре; дечн
 съ-и лѣши съ съ рѣчѣскѣ ши дѣре чѣ съ вѡр рѣчи, съ-и тѡчи
 мѣрѣнтѣ, амѣстекѣндѣ-и кѣ фѡи де пѣтрѣжѣл твкѡте, чил-
 ерѣ, измъ; ши кѣ тѡате дин прѣнѣ амѣстекѣндѣ-и бѣне съ
 ѣмпи тар кѣпѣцѣна, ши съ-и пѣи ѡаселе ла лѡк легѣнд-ѡ кѣ
 ѡ сѣѡарѣ съ нѣ съ дезлѣе . апѡи съ w пѣи лн тинцире дин
 прѣнѣ кѣ пичѡареле, пѣиндѣ-и зѣмъ де карне съ w акѡпере
 де д . е . дѣѣте, ши съ-и пѣи ши дрѣсѣри, ши саре, грѣнѣе де
 агреш лѣ агѣридъ дѣне вѣрѣи, тарѣ тарна рѣшине ѣсѣте, чапѣ
 прѣжѣтѣ кѣ ѣнтѣ, ерѣри твкѡте, ши w фѣарѣе.

Ostropiel de inuperi. (pag. 94.)

Ѣстрѡпѣелѡ де грѣнѣе де генѣнерѣи, каре съ мѣнѣнкѣ кѣ гѣн-
 нѣши де пѣдѣре, кѣ стѣрѣи, мѣрле ши лѣте пѣсѣрѣни.

Ѣ ѡи грѣнѣе де генѣнерѣи драм п, съ ле спѣли бѣне кѣ
 вин лѣсѣ, ши ле пѣне апѡи съ стѣ лн вин в зѣле, мѣтѣндѣ

вѣнса де дваш ворн зѣва̄ . дечѣн фѣарбе-л . рнтр'ѡ слчѣ змѣн-
цѣнтъ кс н де драм шѣет бѣн, кс кн де драм зѣхар, кс ш
т'кнкю де кѣшшѡаре . рнтрѣцн, шн кс в драм де скврци-
шѡаръ . рнтр'кагъ; акоперѣтъ слч'кѡа вѣне съ нѣ р'ксѣфле
п'кнъ че ка ск'д'к а тр'кѣа парте.

Ostropiel de erburī. (pag. 94.)

Остропѣл де ербурн мнршентваре.

Съ сан есѣнѡк, п'ктр'кнж'кн ана драм(с)ри д̄, кскснѣри
ксрѣци шн писѣци драм н, в ф'клѣн де п'кнне пр'кж'кте шн
мѣѣте . рн шѣет де трандафир шн стѡарсе де шѣѣтѣла ачѣла .
пис'казъ-ле тѡате . рн пишлѣце пѣннд зѣхар алѣс драм н, тѡ-
пнт кс пѣцнтѣл шѣет шн кс мѣстѣс де л'км'ке.

Vin doftoresc. (pag. 104.)

Вин дѡфтѡрескс шн кр'ѣекс.

И р'ѣд'кчѣнъ де ангалѣнъ драм зѣ, галанга, кардамшмш
(кжкѣл'к) амѡмш, ѣдагѣч, ана драм г, кѡжи де л'км'ке, кѡ-
жи де нарамзъ, с'км'кнц'к де кѡланандрѣ ана драм д̄, гр'к-
шнѣ де ѡенѣпрѡ драм н, скврцишѡаръ драм кѣ, кѣшшѡаре
драм в, тѡѣте ач'кет'к ле пис'казъ грѡс шн ле пѣне . рнтр'шн
с'ккслец де п'кнзъ сѣшцѣре рѣсъ, шн-л л'кагъ слаб ла гѣр'к . де-
чѣн . рл сп'кнзѣр'к . рнтр'шн бѣрнѣс кс мѣстѣс де к'кд . ѣ . шн-л ласъ
съ ст'ѣ п'кнъ . рн прим'квѣр'к, к'кнд съ прнточекскс вѣнѣрнле, шн
ат'шч'к съ скоци с'ккслѣцѣла . ѣр'к де бѣст съ съ б'ѣ ка шн
лате вѣнѣри нѡѡ.

Плѣс фел.

Съ сан стрѣгѣри шѣ-н пѣне съ съ зѡнт'к'зе ла сѡаре д̄, ѣ,
зѣле, кѣр'кцннд крѡѡѡанеле ч'кле пѣтрѣде . дечѣн мѣст'кцѣ-н де-н
ф'к мѣстѣс, шн ѣ де ачѣстѣс мѣстѣс к'кд ѣ кн де-л кѡгъ . рн-
тр'шн бѣрнѣс шѣ пѣне . рн л'кснтрѣс . рн бѣрнѣла кс мѣстѣла ач'кет'к
ангалѣкъ т'кѣт'к бѣк'кцн драм н, кѡланандрѣ . рнтрѣг драм
м̄, кѣшшѡаре драм г, шн ласъ-ле . рн л'кснтрѣс съ фѣарѣкъ
мѣстѣла кс д'кнселе.

A face cerneală de scris. (pag. 119.)

ЛНКѸЦЪТЪРЪК ДѸ А ФАЧЕ ЧЕРНКАКЪ ДѸ СКОИС БЪНЪК . ЛНКѸЦЪКЪ
ТЪРА ЛЪН ФІѸР ЯВАНТИ.

СЪ ИИ ГЪГЪШИ ДѸ ЧЕРНКАКЪ, СЪ ЛЕ ПИСЕЗИ ГРЪС, ШИ СЪ ЛЕ
ПЪН А МЪЮ ЛН АНЪ СЪ СЪТЪ ЧАСЪРН КД . ДЕЧІН СЪ ЛЕ ФІЕРБИ
ПЪНЪК ЧЕ ВЪР СКЪДЪТЪ А ТРЪКІА ПАРТЕ; ШИ ДЪПРЕ АЧЪКІА ЛА ФІЕШ ЧЕ
ЛІТЪРЪК ДѸ АНЪ СЪ ПЪН ПІАТРА КАНАВЪР ДРАМ ЗІ, КЪМНІД ДРАМ
Д, ШИ ФІАРВЕ ПЪНЪК ЧЕ СЪ ВА ТЪПНІ ШИ ПІАТРА ШИ КЪМІДЪЛ;
АНЪН СТРЕКЪРН КЪ ІАСТЕ ФЪКЪТЪКЪ . ІАР ФІИИД ГРЪАСЪК ПЪНЕ АНЪ
ДѸ ТРАНДАФИР.

A spăla arginturi. (pag. 121.)

ЛНКѸЦЪТЪРЪК ДѸ А СПЪЛА АРЦІИИТЪРИЛЕ И ВАСЕ ДѸ КЪСИТЪР И
ДѸ АЛАМЪ И ДИ ЧИЪАЕ.

ІРЦІИИТЪРИ.

ІІ САРЕ СЪПЦІРЕ ПИСАТЪКЪ ШИ КЪ ДРЪЖДІН ШКАТЕ ДЪПРЕ БЪТЕ,
ШИ Ѡ АМЪСТЕКЪ БІНЕ, ФЪ ПРАФЪ СЪПЦІРЕ, ШИ КЪ АЧЕСТЪ ПРАФЪ
ФРЪКЪКЪ БІНЕ АРЦІИИТЪРИЛЕ, АНЪН ЛЕ ЦІКЪРЕ БІНЕ КЪ Ѡ КЪРЪКЪ
ШКАТЪКЪ АЪ АКА МАН БІНЕ.

CXXVII.

1750.

(*a.* Ms. Eminescu, copie din 1779, defect, foaia întâia cu titlu lipsește, V nepaginate + 228 pagini paginate — *b.* Ms. Gaster, folio, sec. XVIII defect, 274 pagini paginate.)

ЪКСИСТЕРИ.

Vorba trupului cu sufletul. (*a.* pag. 94—97; *b.* pag. 106—110.)

ЪРЪБА ТРЪПЪЛАШИ КЪ СЪФЛЕТЪЛ.

ТРЪПЪЛ:

БА, БА, ЕС НЪ МЪ РЪЮ СЪПЪНЕ НИЧИ Ѡ ДАТЪКЪ ЛД НЕВЪНІЛЕ
СЪФЛЕТЪЛАШИ . КЪМ ЛМ РЪЮ ДД СЪКЪПЪНІРЪК, КАРЕ АМ ПЪТЪТЪ СЪ
Ѡ ПЪЗЪКЪСЪ ЛТЪРАТЪЦЪКЪ АНИ? ПЕНТЪРЪ ЧЕ, ДЪНЕ ЧЪКЪ СЪАЪ СЪПЪСЪ
ѠРЪБІМЕ ЛЕЦІАВЪР МЪКЛЕ, СЪ РОМСЪКЪ АКСЪМ СЪ МЪ СЪПЪЕ ЛА АЛЕ СЪЛЕ,
ѠПЪРІИИДЪСЪМЪ ДѸ ТЪАТЕ АЧЕЛЪКЪ ЧЕ-М ПЛАКЪ, ШІ СІАІИИДЪСЪМЪ КА СЪ(Ъ)
ЛНЪРЪЦІИИШЪКЪЗЪ ТЪАТЕ АЧЕЛЪКЪ, ПЕНТЪРЪ КАРЕ МЪ СЪМЪТЪ А АЧЕ Ѡ

срѣчѣне дѣ мѡарте? вѡ, вѡ, ес нѣ вѡюу съ фак нимикъ . ел нѣ съ вѡ .рвредничѣ дѣ кѣтрѣ мѣне нѣчи в дѡтѣ а мѣ видѣ ла сѣхршнѣтѣ кѣлѣторнѣ, съ иѡс грѣжнѣле мѣнцѣн .рн лѡк дѣ .рдрентѡрѣк ѡкѣрмѣннѣн . кѣм лшн лѡѣ атѣкта слѣкѣчѣне съ фак стѣпѣн мѣ пре слѣгѣ, шн съ прѣмѣскѣс лѣнѣле ачѣлѣѡ, чѣ днн прѣнчѣе с'ѡс лѡкѣтѣт лѡ дрѣмѣрнѣле сѡле? немѣлѣцѣмнѣтѡрѡле! дѣне чѣ (б. те-н) .рнпѣртѣшнѣт кѣ мѣне .рн дезмѣердѣрнѣле чѣле ман дѣлчн тѣ вѣн акѣм съ мѣ фѡчн лнѣнѣт дѣ десфѣктѣрнѣле вѣнцнѣ, кѡ с(ѣ) скѡп дѣ ѡвѣрѣзе (б. грѡѣзе) немѣлчнѣтѡрѣе; ачѡста ѡсте мѣлѣцѣ-мнѣта кѣ кѡре ем енн дѡтѡрѡ, съ те лнѣчн съ стрѣчн кѡса ѣнде тѣм цннѣт атѣцѣк анн? шн съ вѡѣнн а-м пѡкѣтн кнрѣѡ кѣ лѡкрѣмн, кѣ сѣспннѣрн, кѣ пѡстѣрн, кѣ сѣнѣсрѣтѡте, кѣ не-вѡннѣцѣ, кѣ дѣфѣнмѡре, шн лѡ чѣк дѣн(ѣ) срѡмъ съ мѣ порцн пе тѡате лѡкѣрнѣле чѣле ман сѣмцнѣтѡрѣе? вѡ, вѡ, ес .рц вѡн стѡ .рнпѡтрѣвѣк кѣ тѡате пѣтѣрнѣле мѣле, лѡ тѡатѣ мнсан-ѡрѡшѡ тѡ . чѣ лѡтѣ-л кѣ съ апрѡпѣе, съ лѣкѣлѣтѣм шн ачѣѡ чѣ вѡ лѡѣ съ знѣкѣ.

Сѣфлетѣл'.

Кѣм, ѡ тнѣкѣлѡсе трѣпѣле, сѡкс дѣ лѣт, мѣнкѡрѣк вѣермн-лѡр, стѣрѡкс грѡзѡкс, .рдрѣзнѣннѣн а кѣртн .рпѡтрѣва лѣннлѡр кѡре цѡм пѣсѣ, .р пѣцннѣк вѣреме (б. кѡре) не рѣмѣне а ман лѣкѣнн .рн-прѣѣнѣ? дѣне чѣ шн ес .рнтр'атѣкта .рнделѣнѣгѡтѣк вѣреме, немѣмѣ-рѡте дезмѣердѣрн дннтрѡ — ѡ тнѣкѣлѡсѣк — сѣпѣнѣре ам прн-мнѣт . пѣнтрѣ чѣ, ѡ немѣлѣцѣмнѣтѡрѡле, шн пѣнѣгрѣнѣтѣле, нѣ прѣ-мѣнн шн тѣ акѣм кѣте-вѡ лѡкрѣмн, дѣне чѣ ес ам прѣмнѣт .рнтр'атѣкта мѣлѣте вѣреме ѡкѣрѣтнѣле десфѣктѣрн? кѣте-вѡ сѣспн-нѣрн, дѣне атѣтѣк вѣкѣрнн; пѣцннѣк пѡстѣрѣк, дѣне атѣкта дѣ-сѣрѣнѣрн; ѡ сѣнѣсрѣтѡрѣе фѡлѡснѣтѡрѣе, дѣне ѡ атѣкта дѣ-лѣнѣк шн ашѡ дѣ кѣ смннѣл(ѣ) товѣрѣшнѣе кѣ лѣмѣк; кѣте-вѡ невѡннѣце, дѣне мѣн дѣ дезмѣердѣрн дѣшѡрте; ѡаре кѡре пѣ-цннѣк дѣфѣнмѡре, дѣне атѣкта мѣндрѣе; .р сѣѣртѣс, ѡ вѣреме дѣ покѣннѣцѣ атѣкта дѣ сѣѣртѣк кѣтѣк кѡ фн, пѣнтрѣ атѣцѣк анн мѣтѡхнрнснѣнн спрѣ а те мѣлѣцѣмнѣ, дѣ кѡре ам дѡтѡрѣе ѡдннн-ѡѡрѣк съ дѡс сѡмѣк лѡ прѣ .рнѣлѣцѡтѣлѡ жѣдѣкѣтѡрѡ . лѣнѣтѣ-тѡрѡле! тѣ те фѡчн кѣ ачѡстѣк немѣлѣлѣтѡрѣе атѣкта дѣ невѣд-ннѣс пѣртѣрнлѡр мѣле дѣ грнж(ѣ), кѣрѡрѡ ес ам хѡтѣрѣкѣ съ лѣ срѣз, кѡ съ чѣр дѣла мнлѡстннѣрѣк дѣмнѣзѣкѣскѣ ертѡре дѣ чѣле трѣкѣте . шн днн дѡрѣлѡ шн мнѡла лѣнн лнѣсѣ Хрнстѡс ѡкнн мнѣн акѣм дѣшкнзѣкнѣдѣс-с(ѣ) кѡ съ кѣнѡвѣкс стѣпѣннѣрѣк чѣк мѡре шн слѡвѡдѣк, кѡре знднѣтѡрѡл мѣ-а дѡт лѣспрѡ тѡ, кѡю

и рѣши де ѡ дѣтѣ съ павкъ кѣтрѣ пѣмѣнтѣ, пѣтрѣшии де рѣшии, пѣтрѣс къ де атѣтѣк ѡри мѣс рѣшиглѣт ши мѣс пѣртѣтѣ лѣ фѣптиле чѣле де рѣшии. пичѣарнае мѣле нѣ вѡр съ ман маргѣ, фѣр нѣман лѣ вѣсѣрикѣ, ши мѣкниле мѣле нѣ вѡр съ съ рѣдѣче, фѣр нѣман кѣтрѣ чѣриу, пѣтрѣс ка съ чѣе мѣлѣ. ес мѣам фѣкѣст сѣрдѣс ла мѣгѣмѣрѣк чѣ рѣшиглѣктѣбаре лѣ мѣми, ши нѣ сѣнтѣс, фѣр нѣман сѣпѣрѣриле кѣре мѣ де цѣптѣ дѣн сомнѣла пѣкѣтелѡр мѣле. лѣ фѣи кѣсакѣт пе ченѣшѣ рѣми пѣре десѣфѣтѣре, ши рѣса рѣми пѣре ѡ подѣакѣ. ѡ сѣфлетѣ ла мѣе! акѣм кѣносѣс стѣпѣкѣнѣрѣк тѣ, ши вѣю съ мѣ сѣпѣю лѣ лѣцнае чѣле мѣнтѣнтоѣре кѣре тѣ рѣм сѣи; ши мѣ рѡг съ нѣ контенѣши. тѣт ачѣстѣ пѣртѣре де грѣж(ѣ) съ анѣи пѣтрѣс мѣне пѣн лѣ чѣсѣла десѣпѣрѣирии нѣастѣре, ка съ съ фѣк(ѣ) кѣс ли нице, ши съ пѣатѣ фѣи сѣкѣитѣ лѣ нѣастѣрѣ адѣѡѡ рѣнѣрѣснѣре рѣи чен-лѣатѣ вѣѣцѣ.

Сѣфлетѣла.

Ѧ сѣрѣче пѣм (b. пѣми) де пѣмѣнтѣ! тѣс кѣнѣици дѣр лѣ сѣфѣрѣит, къ фѣр де мѣне нѣ еци фѣр нѣман прѣф, ши кѣм къ лѣ тѣс хѣннаѣк де ман рѣнаѣнте, нѣ пѣате фѣр нѣман съ не дѣкѣ лѣ мѣнка де вѣчи. ши-и (l. ми-и) мѣлѣ де лѣ та тѣкѣлоѣс(ѣ) стѣре, ши дѣп(ѣ) кѣм дѣрагѡсте чѣ дѣн лѣснѣтрѣс мѣ рѣдѣторѣице ка с(ѣ) грѣжѣсѣс де тѣате ачѣле кѣте нѣ (! l. не) сѣнтѣс де фѣ-лѡс, вою ка съ-и сѣриѣс ши фѣл де вѣпѣцѣ, кѣре съ не пѣатѣ рѣнѣре-дѣнѣдѣ къ не вѣм есѣсѣрѣ рѣнѣрѣо зѣ рѣнѣрѣнѣк, дѣп(ѣ) чѣ мѣартѣк не вѣ десѣрѣи. тѣреѣе дѣр ка съ те гѣтѣири лѣ те вѣдѣ: адѣсѣс жѣртѣкѣ дѣрѣтѣици лѣи дѣмнѣзѣс, ши съ те фѣчи пѣкѣктѣѣи-лѡр пѣлѣдѣ, нѣман пѣтрѣс ка съ-и адѣчи лѣ покѣкѣицѣ. нѣ мѣ дѣзѣнѣдѣжѣдѣсѣс дѣр, пѣтрѣс къ ачѣлѣ чѣ ши чѣс мѣнѣице, рѣи вѣчи десѣфѣтѣре гѣтѣице.

CXXVIII.

ca. 1750.

(Ms. Gaster, 4°, 60 foj paginate.)

Исторѣя Росилор.

Inceputul neamului slovenesc. (Fol. 1a—1b.)

Де рѣкѣперѣ кѣиѡлѣи нѣм сѣвѣнесѣкѣ, ши де нѣмѣрѣк лѣи.

Мѣрѣле рѣтрѣс патрѣнарии нѣе, пѣкѣстѣла лѣ тѣтѣлаши чѣ-лѣи фѣрѣкѣ рѣчѣнѣт ши фѣкѣктѣѣриѡлѣи лѣ тѣатѣ фѣнѣтѣсѣла, рѣдѣкѣ

чина дѣлѣ трѣи, ши стрѣмошнѣ нѣмѣшнѣ шменѣск', дѣлѣ по-
тои спре трѣи стѣтѣри .рѣкѣциндѣ фечорилор сѣи виѣцирѣкѣ .р
лѣмѣкѣ ачѣста, дѣсѣвѣи фѣиѣ кѣрѣшѣ аѣ рѣемнат, ши аѣ хотѣ-
рѣтѣ лѣи Ѣмѣ', дѣрегѣторѣа прѣвѣиѣи, лѣи Хам, жѣгѣлѣ рѣвѣи,
лѣи Іафѣтѣ вѣрѣдничѣа .рѣкѣрѣкѣкѣкѣ, виѣтежѣа .рѣ waste, ши лѣ-
цимѣкѣ нѣмѣшнѣ дѣлѣ нѣмѣлѣ лѣи . кѣ Іафѣтѣ сѣ тѣкѣлѣшѣиѣ : лѣ-
циѣмѣ . шиждѣрѣкѣ ши пѣмѣжнѣтѣлѣ' лѣас .рѣкѣрѣцитѣ лор .рѣ трѣи
пѣрѣци, дѣи кѣрѣ чѣкѣ дѣиѣтѣжнѣ сѣ кѣамѣкѣ Іѣсѣа, адоашѣ Іѣфрика,
атрѣа Ѣвропа . лѣи Ѣмѣ нѣ сѣасѣ венитѣ пѣрѣциѣлѣ чѣ кѣштѣ спре
рѣсѣрѣитѣ .рѣ Іѣсѣа чѣкѣ мѣрѣ, ѣндѣ сѣжнѣтѣ акѣмѣ Перѣиѣ ши Іѣленѣрѣа-
нѣи (!) . лѣи Хам нѣ сѣасѣ кѣзѣштѣ солѣрта спре амѣмѣзѣкѣ-зѣи, оѣндѣ
иѣстѣ акѣмѣ Ѣгѣпетѣлѣ .рѣ цѣра лѣрѣпѣкѣкѣкѣ . иѣрѣкѣ лѣи Іафѣтѣ иѣсѣ
рѣкѣмѣсѣ пѣрѣциѣлѣ чѣкѣлѣ дѣспре апѣсѣ, ши дѣспре амѣмѣзѣкѣ-ноапѣтѣ, .рѣ
Ѣвропа . рѣсѣ Іафѣтѣ иѣстѣ стрѣмошѣ, ши тѣтѣтѣ тѣштѣрѣорѣ крѣиѣи-
нилор, мѣи вѣрѣтѣсѣ чѣлѣора чѣ лѣкѣѣсѣскѣ .рѣ Ѣвропа, дѣпѣкѣ вѣлѣгѣ-
словѣниѣ тѣтѣиѣнѣсѣкѣсѣ лѣи Нѣе . шиа дѣи нѣкѣмѣлѣ сѣкѣсѣ чѣлѣ нѣорѣ-
читѣ, спре мѣсѣатѣкѣ .рѣмѣлѣцирѣкѣ нѣкѣмѣшнѣ сѣкѣсѣ аѣ крѣсѣкѣштѣ, кѣжтѣ
нѣсѣ нѣмѣманѣ принѣ пѣрѣциѣлѣ чѣкѣлѣ дѣспре амѣмѣзѣкѣ-ноапѣтѣ, ши дѣспре
апѣсѣ сѣасѣ лѣкѣцитѣ, чѣи ши принѣ чѣкѣлѣ дѣспре рѣсѣрѣитѣ . ши нѣкѣмѣлѣ
лѣи Іафѣтѣ прѣ тѣоатѣ прѣ чѣкѣлѣ-лѣалѣтѣ, кѣсѣ нѣштѣкѣрѣкѣ, кѣсѣ вѣрѣрѣкѣциѣа,
кѣсѣ виѣтежѣа аѣ .рѣтрекѣштѣ; .рѣфрикошатѣ ши слѣвѣитѣкѣ лѣ тѣоатѣкѣ
лѣмѣкѣ фѣкѣжнѣдѣсѣкѣ : [прѣкѣсѣмѣ тѣоцѣ чѣи вѣки ши вѣрѣкѣдничѣ дѣ крѣ-
дѣницѣкѣ истѣорѣичѣ мѣкѣртѣсѣрѣисѣсѣкѣкѣ:] кѣкѣ кѣсѣ ниѣмѣикѣ алѣтѣсѣ, фѣкѣрѣкѣ нѣ-
манѣ кѣсѣ лѣкѣрѣсѣ дѣ waste сѣкѣ цѣнѣкѣ, ши дѣ аколѣо хѣрѣана, ши тѣоатѣ
трѣвѣдничѣлѣ сѣлѣ ши лѣ планиѣа . ши дѣи лѣкѣрѣсѣрѣилѣ сѣлѣ чѣкѣлѣ
слѣвѣиѣтѣ, мѣи вѣрѣтѣсѣ дѣи чѣкѣлѣ виѣтежѣиѣи, Ѣлованиѣ аѣдѣкѣ
Ѣлѣвѣиѣциѣ аѣ .рѣчѣпѣштѣ а сѣкѣ кѣиѣмѣа . шиждѣрѣкѣ лиѣмѣа слѣовѣнѣкѣкѣ
оѣна дѣи чѣкѣлѣ ѣвѣ дѣла фѣаѣчѣрѣкѣ тѣсѣрнѣшнѣ, дѣпѣкѣ амѣстѣкѣарѣѣ
лиѣмѣвилор, аѣ ѣшитѣ лѣи Іафѣтѣ, ши дѣи слава нѣмѣлѣшнѣ, слѣовѣ-
нѣскѣ' сѣасѣ нѣмѣнитѣ . пѣнтѣрѣсѣ ачѣста спре помѣниѣрѣкѣ нѣкѣмѣшнѣ слѣовѣ-
нѣскѣ' ши чѣи дѣ дѣмѣсѣлатѣ кнѣзѣиѣ рѣсѣиѣиѣ пѣнѣкѣ нѣмѣлѣ фѣилор
сѣи, лиѣиѣндѣсѣи лѣжнѣгѣкѣ слѣагѣкѣ, аѣдѣкѣ : Ѣвѣлѣтѣсѣлав, Іѣрослав, Мѣ-
тѣислав аѣдѣкѣ нѣзѣкѣндѣитѣорѣ' пѣнтѣрѣсѣ слѣагѣкѣ, Мѣчислав, кѣкѣ слѣ-
витѣ ерѣа принѣ сѣакиѣ . ши алѣтѣ асѣмѣниѣкѣ ачѣстѣора.

Despre idoliu slovenestii. (Fol. 20b — 23a.)

Дѣ нѣдолѣи.

Лѣтѣжнѣ аѣ рѣидѣкатѣ ѣи нѣдолѣ' мѣи мѣрѣ лиѣѣмѣ Перѣиѣ, дѣмѣнѣ-
зѣкѣлѣ' тѣснѣтѣсѣшнѣ, алѣ' фѣдѣлѣцѣрѣсѣшнѣ, ши алѣ' норѣилорѣ чѣлорѣ дѣ плоѣѣ;

Арт'р'шн д'клъ рнаатъ л'кн'г'к ржса' К'срюа, д'сп'к ас'км'жнар'к
 влмсаи . тр'б'п'ла' л'ш' ер'а в'кр'с'атъ д'е ар'цинт'к, д'рекил'е д'е адр,
 пнч'о'ареле д'е ф'їер, шн' р м'жнн' цн'г'к в патр'к ас'км'ене к'с
 п'атра тр'к'нет'саи, к'с рокнн'сри шн' к'с анф'раж [ч'е т'асте п'атр'к
 р кнп'ла ф'ок'саи] . р'подокит'к . шн' р'наннт'к л'ш' п'рср'к ар'д'ф'
 ф'ок'к . ар'ъ д'е с'к р'т'жм'пл'а пентр'с н'еп'рт'ар'к д'е гр'їже а
 жнртвнторн'олаи с'к с'к стннг'к ф'ок'са, ат'снча пентр'с ач'ла пре
 жнртвнторн'ола ач'ела, ка пре шн в'р'к'жм'аш ал д'мнез'к'саи с'к'с
 к'с моарте . р'а п'едеп'їа .

Ил доил'к ндоа л'с ф'ост Болос, д'с'мнез'к'са довіт'о'ачелор .

Ил тр'їа'к : Позвнздъ, пре кареле шнїй . р'а к'їема Похвннт'к,
 алиц'ї Бнхор, м'кр'т'срнсснд'с-а пре д'жнс'а а ф'ї д'с'мнез'к'са' в'к'з'
 д'с'х'саи, ал врем'їй в'сн'е шн' ал врем'їи р'к'лае .

Ил п'атр'са'к ндоа, Л'адо, шн' пре ач'ела . р'а а'в'к д'с'мне-
 з'к'са' н'снцнлор, шн' а то'ат'к нор'бчнр'к, шн' н ад'с'ч'ї л'си жнртве
 ч'їа че с'к г'к'т'їа с'к с'к р'нсо'аре, сокотннд к'ъ к'с аж'с'торн'ола
 л'ш' Л'адо, н'снт'к в'сн'к шн' в'їац'ъ др'к'г'к'с'то'ас'к вор доб'жнд'ї .
 шн' ач'аста м'к'ск'крнч'їоне дел'а с'л'с'жнторн'и ндоилор челор дн-
 де'м'с'лат с'ас трас, к'ар'їи пре шнн днн ндоай, Лел'ж шн' Полел'ж
 р'ї к'їема, а к'р'ора д'р'к'т'са д'е д'с'мнез'ес н'с'ме, шн' п'н'к ас'т'к'зи
 прин оаре-каре л'ат'ср'ї, прин ад'сн'кр'ї, шн' прин ж'ок'ср'ї к'ан-
 т'жнд : Лел'їо, Лел'їо, Полел'їо, пр'ек'с'м шн' ла нон знк : Лел'їо
 Лел'їо, р'а к'їам'к . ашнждер'к шн' пре м'с'ма л'си Лел'к, шн' л'аи
 Полел'ж : Л'ада о к'жнт'к ан'с'ме : Л'адо, Л'адо . шн' ач'аст'к р'ше-
 л'ч'їоне в'к'к'їе д'їево'л'к'ек'к' а ач'ест'ш' ндоа тр'к'г'жнд'с-с'к, ал ве-
 сел'їнае ч'к'лае д'е н'снт'к, р' м'жннн' п'л'есннд шн' р' м'ас'к в'к-
 т'жнд, к'жнт'к . д'е к'аре пр'авославннк'саи кр'їцнн . р' тот' к'ї-
 п'са н с'к к'аде с'к с'к п'к'з'к'ек'к'к', ка с'к н'с ф'ак'к' р'т'р'ж'тар'к
 пед'к'п'їи л'ш' д'мнез'ес пре д'жнс'а .

Ил чннчнл'к ндоа, К'сн'ало, пре кареле сокот'їа а ф'ї д'с'мне-
 з'к'са ро'аделор п'км'жнт'саи, шн' л'ш'ї, чел'ш'ї р'т'с'некат, к'с р'ше-
 л'ч'їон'к др'к'ч'ас'к'к' ад'с'ч'к м'с'ац'к'м'їте шн' жнртве, л'а р'ч'ен'д'т'са
 сечер'їш'саи . а ачел'с'аш д'с'мнез'к'с К'сн'ало, с'ас ман аде'в'крат
 драк н'с'мннд'с-а, пом'еннр'ї л'ш'ї п'кн'г'к ак'с'м прин в'аре-каре
 п'кр'їцн р'сеч'їй р'к'к' с'к ц'їне, м'ай алес . р' с'ара н'ац'ер'їи с'фн'т'с-
 л'ш'ї Іоан Котез'к'торн'олаи, ад'сн'жнд'с-с'к с'ара т'їнерн п'арт'е в'кр-
 в'к'т'к'ек'к' шн' м'с'ер'к'ек'к'к', р'ш'ї р'претес'к'к' к'сн'ш'ї лор, дннтр'о'аре
 к'аре в'ср'д'ан'к, шн' ле н'сн пре к'ан'с-ш, шн' с'к шн' р'чнн'г'к к'с д'жн-
 селе; шн' р'к'к' ла ачел жок др'к'чес'к'к' ф'ак шн' ф'ок, шн' р'пре-
 ж'ср'са л'ш'ї л'с'жнд'с-с'к д'е м'жн'к, с'мел'к ка н'їц'е нек'с'рац шн'
 жоак'к, шн' к'жнт'кр'їи в'жнт'к але сн'ср'кат'саи К'сн'ало . ад'к'се

похториндс-ле ши скаринд престе жок (1. фок), пре сине сингсри ачелсаш драк Кснало жкъртекъ съ адск, ши алте лскрсри дѣколѣи мсате ꞑ адснкрнае чкле спсркате фак, каре а ле скрѣнс есте кс нстѣицъ . дсгъ празникса ачѣста ал сфжнтсаш Юан Котезктѣриуа, ꞑккъ ши ла празникса сфнциалор апостоай, ал аш Петрс ши Павеа, ксрса са дѣволса о тѣнде прии лкцене; пентрс къ челора че съ лкжжкъ де мсате шрѣ, съ ꞑтжмпакъ де кад фъркъ де вксте ꞑ пкмжнтъ, ши мѣръ, ши ркъс фъркъ де поккницъ сѣфлетса ши-а даъ . пентрс ачѣа ши де лкценеле ачкла ка де нице ксрсе дѣколѣицѣ, а съ фери фѣице кърса ѡм крѣдинчос н съ каде, ка съ нс казъ ши съ съ ꞑксрче ꞑтржнсеае.

Де садъркъ кс апъ ла пѣри.

Оаре карѣи дин фъркъ де лѣиале чкле де демсат, пентрс ꞑмсацнркъ роадѣлор пкмжнтсаш, адсчѣ жиртве изволорелор ши пазерналор, таръ шне-ѡрк ши пре ѡамени афсндд ꞑ апъ . прии оаре-каре пкрѣи рсѣицѣ, ꞑккъ ши пкнтъ аксм а ачелсш лскрс нетрѣвеник де демсат, н съ ꞑноѣице поменѣрк . къ пе вркмакъ знаи чен лсминатѣ а ꞑвѣрии лши хс, адснжндс-съ тѣнерѣ ши ектрѣни, парте вкрѣкткскъ ши фкмеѣскъ, шсша пре алтса дсгъ асемжнѣрк шѣи мжнжѣрѣи оаре-кѣриа съ арснкъ ꞑ апъ; ши съ ꞑтжмпѣвзъ челсш арснкат ꞑ апъ, дсгъ лскрѣрк дѣколѣкскъ, дѣ съ ловѣице ас де шатркъ, ас де лемнь, ши ркъс ꞑш дъ сѣфлетса сѣс . таръ алицѣ мѣкар къ нс-н арснкъ ꞑ апъ, даръ адск апъ, ꞑноинд жиртва ачелсаш драк дсгъ ѡвѣицицеле сѣле чкле де демсат . мѣкар къ фак спре ѡвѣчаю де мкнжжѣре, таръ нс жкъртве идѣлилор; ꞑскъ май вѣице ар фѣи, ши ачѣста де нс ар фѣи.

Иа шасѣакъ идѣл, Колкъда, дсмнезъса празничелор, кърса празник мѣре ꞑ лсна аш декаемвриѣ ꞑ 24 де зѣле фѣчѣ . ꞑскъ мѣкар къ норѡдса рсѣсскъ с'ас ши лсминатъ кс сфнтса котез, ши идѣли ас сѣрпат; дѣрк шѣи поменѣрк ачелсш драк Колда, ши пкнтъ аксм нс ꞑчеткзъ а о ꞑнон . ꞑчѣжнд дѣлд нѣицѣрк дмнсааш нострс ѣс . хс . пентрс тоате зѣлеае чкле сфнте, адснжндс-съ ла жѡксри сржте лш дмнезъс, кжнтъ кжнткѣри, ши ꞑтржнсеае, мѣкар къ ши де нѣицѣрк лш хс . фак помѣнире, даръ ши пре Колкъда, ꞑшѣлѣчиѡнк чк вккѣе дѣколѣкскъ, де мсате орн фъркъ де лкѣе похторинд, ꞑ ꞑнпребнтъ . ꞑккъ-ш ла ачкле адснкрѣи але сѣле ккѣкѣтѡбаре де лкѣе, ши пре шн са-тана : Тсра оаре кареле, ши алте мѣскѣкрѣицшн сржте лш дмне-

зъс изводина поменескъ . алицн фѣцелє сѣлє ши тоатъ подоа-
 ба оменѣскъ, чѣ фѣкѣтъ дѣнъ кипса ши дѣнъ асемжнѣрк
 лѣн дмнезъс, кѣ нице кипсрѣ оаре кареле гроазниче, токмиѣте
 спре рѣкипсирѣ дѣволашн, рш акоапере фѣцелє, ргрозинд сѣс
 ши веселинд пре оамени; таръ пре фѣкѣкторѣл ши зидиторѣл
 сѣс окѣржнд, ка кѣм ар сръ ши с'ар скѣрѣн де фѣчерѣ мжн-
 нилор лѣн . каре даторѣ исте тотъ крѣцинѣл а о лѣса, ши
 дѣнъ кипса каре нѣс фѣкѣт пре ной дмнезъс а смєла, кѣ нѣ
 ши сѣ кѣде лѣте срѣчиони прѣтивниче лѣн дмнезъс а изводн .
 афѣрѣ де ачей ндоай, кипсрѣ дрѣчѣци, рѣкѣ ши алицн ндоай
 мѣлѣ ера, анѣме : Услѣд, Кѣрша сѣс Хорѣс нпроч.

CXXIX.

1757.

(Ms. Gaster, 4°, 12 foî paginate.)

Дирѣнцѣре пѣнтрѣ моартѣ мѣрєлѣн Петрѣ Имперѣ-
 торѣлѣн а тоатъ Рѣсѣл.

Ка кѣ сѣнѣсрѣ адеверѣнѣца, ши кѣ тот днн адѣнѣл,
 сѣ арѣтѣл моартѣ мѣрєлѣн монѣрѣшн нострѣ не нохтѣнѣ
 лѣкрѣл ачѣста . пѣнтрѣ кѣ де ла анѣнѣлє чѣлє стрѣнѣ, мѣлѣте
 исторѣн тнѣрѣнѣте ас ешт пѣнтрѣ ачѣстѣн лѣкрѣ, чѣлє че скнт
 фѣартѣ днѣртѣте де адекрѣ . Пѣнтрѣ ачѣста тоатѣ прѣкѣл
 с'ас рѣтѣмплат' сѣ вор арѣтѣ.

Moartea lui Petru cel mare. (Fol. 4a—5b.)

Ирѣ кѣнд с'ас кѣнѣскѣт, кѣ сѣ скѣкрѣнѣнѣ монѣрѣшн, ши
 асѣнѣд сѣнѣторѣн, гнѣкѣрѣнѣтѣл ши норѣдѣл де тоатѣ орѣн-
 дѣлѣл, ас рѣнѣт а рѣтра рѣ полѣтѣ ши а скѣрѣта мѣнѣл монѣр-
 ѣшн кѣ пѣнѣнѣре ши кѣ сѣснѣнѣре . Ирѣ монѣрѣшн ерѣ рѣтрѣ
 тѣчѣкрѣ, ши спре тоѣн чѣн че венѣл кѣтрѣ ел прѣвѣл, ка кѣнд
 рн прѣвѣтѣлѣл . дѣнъ ачѣста, кѣ мѣре трѣдѣ ас знѣ пре дрѣмѣ :
 нзѣкѣвнѣсѣ-ка де скѣрка ? пѣнтрѣ кѣ полѣта ерѣ пѣнѣнѣ де мѣл-
 цѣмѣл норѣдѣлѣн . кѣ кѣкѣнтѣл ачѣла ас нофтѣт' пѣнтрѣ вѣрѣмѣк
 чѣ дрѣмѣтоѣре, чѣ кѣнѣтоѣре а морѣн . сѣ фѣе грѣнѣт' пѣнтрѣ
 ачѣста сѣс пѣнтрѣ лѣт че-ка нѣ сѣ цѣе, ши аша тоѣн днн по-
 лѣтѣ ас ерѣнѣт' . Дѣрѣ ши атѣнѣн атѣкѣта нѣтѣкрѣ ас лѣст мо-

на́рхѡа, кѣт мѣкар ꙗ тоа́тъ кангѡа, съ нѣрѣа къ съ съ-
 вѣршѡаце, дар тот с'ас аснѡат нѣнкъ ла трѣи чѣсѡри дѡп(ъ)
 прѣнкъ . шѣ мѣкар къ нимнѣ нѡ грѣна, даръ сѡспнѡа, шѣ мѣ-
 на чѣ дѡраптѣ спре ѡ па́рте ѡ арѡна, пентрѡ къ мѣна чѣ
 стѣнгѣ, ерѡ днѣ паралиш аѡа́тъ . ѡрѣ кѣнд ꙗ аѡсчѣ аминте
 архѣереѡа пентрѡ фѣричѣрѣ чѣ вѣнтоа́ре вѣчннѣ, шѣ пентрѡ прец'
 кѡ кѡре ачѣа съ кѡмпѣрѣ, шѣ пентрѡ сѣнцѣле фѣоаѡѣ дѡеѡк',
 съ снаѡа мона́рхѡа ка съ съ ꙗпреѡне кѡ нѡтѣрѣ, съ съ сѡоале
 шѣ съ съ ꙗкѣне, шѣ спре чѣрю съ кѡсте; рѣдикѣнд ѡкѣи сѣи
 спре ачѡста, ꙗпреѡнѣ съ некоѡ, ка съ ꙗтоа́рѣ сѡспнѡнѣле сале
 ꙗ глас де вѡвѡрѣе, шѣ арѣтѣндѡс съ кѡ фѡцѣ вѡсѣлъ ка съ ꙗ-
 вѡрѣцишѣкѡе пре архѣереѡа . ꙗтрѡ ачѣетѣ аѡ венѣт' архѣман-
 дрѣтѡа дѣла мѣнкѣстѣрѣ сѣнѣтѣи Трѡоѣце, шѣ аѡ ꙗтреѡат пе
 мона́рхѡа, ка съ порѡнчѡеѣ де аѡоара (I. аѡоа оара) съ-а' при-
 чѣстѡѡеѣ кѡ сѣнѣтеле тѡннѣ, шѣ де ка фѣи порѡнка, съ фѡкѣ
 мона́рхѡа сѣмн' кѡ рѣдикѡрѣ мѣнн; шѣ аѡа рѣдикѣнд мѣна
 нѡмаѣи дѣкѣт мона́рхѡа, с'ас ꙗвѡреѡннѣт' де дѡеѡска еѡвѣа-
 рѣстѣе . дѡпѣ ачѡста аѡ ꙗченѡт' архѣереѣ не рѣнд шѣ маѣи тѡре
 а-а мѣнгѣа шѣ а-а ꙗтѣрѣи . ашѣкѡеѣрѣ шѣ мона́рхѡа н'ас ꙗче-
 тѡт а арѣтѡа коѣнѡа сѡ нѣнкъ ла ла па́трѡаѣ чѡс дѡпѣ мѣѡѡа
 ноѡѣи, атѡнѣи аѡ ꙗченѡт а рѣчѣи.

Иѡрѣ архѣереѡа дѣла Тѣеѡска аѡ чѣтѣт рѡгѣчѡнѣле, шѣ
 моѡѣтѡеле чѣле дѣла ешѣрѣ сѡфлетѡаѡѣ, ꙗ вѡкѡѣ апроѣереѣ
 мона́рхѡаѡѣ спре моа́рте . ѡрѣ дѣка аѡ ꙗченѡт' мона́рхѡа де
 а сѡспнѡа шѣ а сѡфла, тоѡи аѡ ꙗченѡт а съ ꙗѡѣи, мо́рт' с'ас
 вѣѡ ѡсте мона́рхѡа, шѣ н'ас нѡтѡт нѡмаѣи де кѣт а съ ꙗѡѣен-
 ѡа де сѡѣрѡшѣрѣ мона́рхѡаѡѣ кѣнд с'ас сѡѣрѡшѣт . шѣ ꙗ чѡсѡа
 ачѡла тоѡи кѣци с'ас афла́т аѡ рѣдикѡ́т тѣнгѡѣре . ѡрѣ мо-
 на́рхѣи́на кѡ аѡѣнкѡа ннѣмѣи атѣга с'ас фѣрѣмѡат, кѣт ерѡ ꙗ-
 доѡаѣ де вѣѡа еѣ, шѣ де нѡ (ѡ) ар фѣи цѣнѡт' ар фѣи кѣѡѡт'.
 атѡнѣчѣ тоа́те поѡѣнѣле кѡ глас де тѣнгѡѣре аѡ рѣсѡнат, кѣт
 нѣи ѡнѡа нѡ с'ас афла́т ꙗ поѡа́тъ, ка съ съ поѡа́тъ ѡпрѣи де
 па́нѣере.

CXXX.

ca. 1750.

(a. Ms. Gaster, Codex miscell. defect, fol. 5 b—19 a. — b. Ms. Gr. G. Tocileccu, ca. 1760, Codex miscell., fol. 94 a—103 b. — c. Ms. Gaster, Codex miscell., 1777, fol. XVIIb—XXVIIb.)

Дископерире сѣнѣи ши дѣмнеззецин летѣргѣи чи
с'ас дископеритѣ лимбилор дин дѣмнеззиаска стръ-
лѣчире пре кѣм скрѣе Вароним.

Venirea lui Amfilog cu oaste la Jerusalem. (a. Fol. 5 b—8 a,
b. 94 a—96 a, c. XVIIb—XIX b.)

Кънд .рнпъръцие Ямѣрат .рнпърат ла Павѣлон, таръ Ям-
филог .рнпърат .рнпъръцие ла Яравѣе . деч жѣдовѣи чен фъръ
де лѣци ши спѣркаци авкънд пѣрѣре пизамъ пентрѣ леце асѣпра
крецинилор, съ прѣчѣе кѣ дъншии .рн Иерѣсалим пентрѣ .рнвѣере
домнѣаши ноетрѣ Исѣс Христѣс, ши пентрѣ .рнкълѣаре лѣ чѣ-
рюри . апѣн аѣ.рндѣ мѣате дѣрѣри жѣдовѣи аѣ мерѣс ди мѣѣ
дѣс аѣн Ямѣрат .рнпърат .рн Павѣлон, ши аѣ пъръкт пре кре-
цинии зъкънд : .рнпърате! .рн веч съ трѣеци .рнпъръцие та!
алта вен цин, къ с'ас сѣкѣтѣнтѣ крецинии ши вор ка съ ен ен
.рнпъръцие .рн Иерѣсалим . дѣчи .рнпърѣтѣа къзкънд ачесте
де ла жидѣви, с'ас ѣмпаѣт де м'къне ка ѣн аѣс с'какатек, ши
аѣ порончит де аѣ гкѣтит мѣате щин, ши аѣ тримѣс ла Ям-
филог .рнпърат ди ла Яравѣа, скриннд .рнтрѣ ачесташ кнп:

Ѣс Ямѣрат, .рнпърат Павѣлонѣаши ши а тоатъ аѣме,
ам аѣзкѣтѣ, къ с'ас сѣкѣтѣнтѣ крецинии съ съ скоале асѣпра
ноетрѣ ши вор съ рѣдич(ѣ) .рнпърат ла Иерѣсалим! скрѣс цѣе
Ямфилоаѣи, .рнпърат ла Яравѣен, съ те рѣдичи кѣ щинле, съ
мерѣи ла Иерѣсалим; ши ц'ам тримѣс ши щин .рнтрѣ аѣю-
тѣрю . че съ арзи ши съ сѣкѣрми четате Иерѣсалимѣаши, ши
съ сѣкѣрми висѣрка крецинилор, каре есте дѣасѣпра грѣпѣи аѣн
Хѣс, ка съ нѣ ман помениаскъ нѣмиле ачѣлѣи .рншкълѣтѣрю .рн
аѣме . таръ де нѣ вен фѣче поронка м'къ, съ цѣи, къ кѣ моарт'къ
амаръ вен мѣри . дѣчи Ямфилог .рнпърат читѣ карте, ши аѣ
гкѣтит щинле ши аѣ плекат ла Иерѣсалим кѣ аткѣте мѣи де
щин пъръкне . таръ дѣмнезкъс, ка ачѣла че есте кѣноскътѣрю
тѣстѣрѣр нимилор шминѣици, н'аѣ лѣсат локѣа чел сѣкѣнтѣ ла
със, ка съ фѣе пре кѣе дѣяволѣаши ши пре кѣе дѣяволѣлор жи-

ДОВИ; че аз мъртв нѣмале със, ши аз пѣзѣт локса със, ка съ си ршинезѣ тоѣи чен че хслескѣ пре нѣмеле сфинциѣн сале, ши съ кшоаскѣ тоате анмвнле кредница че аднѣратѣ, кариле админназѣ ннмале челор .рнтѣнекаци . ши ачаста есте тана сфинтѣн летѣргѣн.

Антрѣ ачелѣ времи ера патриарх ла Иерсалим сфинтѣл Меодѣе, ши азънд кѣм кѣ вѣне Амфилог .рнпѣрат асѣпра Иерсалимѣлши кѣ атѣте анмвн пѣгѣне, сфинциѣ-са де фрикѣ аз фѣцит ла Антѣухѣ четатѣк . тарѣ ши кѣлѣгѣр че ера прѣвтѣ, зѣскѣ кѣтрѣ патриархѣ : чинетѣте пѣрѣнте! пре мине съ мѣлаши анче ла сѣнтѣа висѣрикѣ а грѣпѣн лѣн Хс . кѣ сфинциѣ-са нѣ ва лѣса локса ачиста нич ѡ дат(ѣ), ши пре мине мѣла ва .рнтѣри, де вѣю вѣрѣи пре вѣрѣжмаш, ши пре Амфилог .рнпѣрат, чѣлѣ страшникѣ ши мѣннѣс, кариле винѣ асѣпра грѣпѣн лѣн Хс, ши асѣпра висѣричѣн лѣн христѣс . азънд ачесте патриархѣла аз зѣс : брате Иѡнѣкѣ! рѣмѣн кѣ Христѣс (b. e. сфинциѣса, съ те .рнтѣрѣскѣ, ши-а вѣгословѣи, ши съ дѣсе ла Антѣухѣл . тарѣ Иѡнѣкѣ рѣмѣсе .р сѣнтѣа висѣрикѣ а лѣн Хс, .р тоате зилеле, фѣкѣндѣ сѣнтѣа лѣтѣргѣе ла грѣпа лѣн Хс,) ши алте рѣгѣчюни дѣмнезѣѣци, съ фачи кѣ ннмѣкѣ кѣратѣ ши кѣ мѣлате локрѣмн, ка съ нзѣваскѣ висѣрика лѣн Христѣс де пѣзма жидовнлѣр ши де мѣхнѣре ачелѣн .рнпѣрат страшник . ши аша фѣкѣндѣ пѣнѣкѣ че соси Амфилог .рнпѣрат, кѣ атѣте .рнтѣнериче де шѣи, ши сѣрѣмѣ тоатѣ четате Иерсалимѣлши, ши тримѣсѣ съ сѣфарме ши висѣрика каре есте дѣсѣпра грѣпѣн лѣн Хс . тарѣ дѣмнезѣлѣ чела че-ш ювѣци лѣкрѣрилѣ сале, погорѣ ши нѣврѣ ши акѣпери висѣрика атѣта, кѣт ннчи ѣнѣл дн воннѣчнн ачѣе кѣци ера, нѣ пѣте съ причапѣ ѣнѣи есте висѣрика . атѣнче мѣрѣсѣрѣ ла Амфилог .рнпѣрат шѣилор, ши зѣсѣрѣ : чинетѣте .рнпѣрате! дѣпѣ поронка мѣрѣѣн тале ам фѣкѣт, ши ам сѣрѣмѣт касѣле ши зндюрѣле Иерсалимѣлши; тарѣ висѣрика крѣпннѣаскѣ нѣ ам пѣтѣт-ѣ гѣскѣ . атѣнче .рнпѣратѣла съ ѣмпѣл де мѣнѣе ши кемѣ пре Мѣсалип чѣл кредничѣс ла лѣн, ши-н зѣскѣ : дѣ-те де вѣз де четате, кѣ нѣл .р нн есте а .рнпнннн поронка чѣлѣа че нѣл тримѣс пре нѣн анче . ши нѣман дѣкѣт съ дѣскѣ ачѣл кредничѣс ла висѣрикѣ . ши лѣскѣндѣ-л дѣмнезѣлѣ де .рнтрѣ .рн висѣрикѣ, ши пре ннмнне нѣ афѣл, фѣрѣ нѣман пре прѣвтѣла ачала Иѡнѣкѣн кѣлѣгѣрѣла, ши кѣ ѣн прѣвтѣ ла лѣн, гѣтѣт де сѣнтѣа лѣтѣргѣе . ши нѣман дѣкѣт сѣри асѣпра прѣвтѣлѣн ачѣлѣа, кѣлѣгѣрѣлѣн ачѣлѣе, Иѡнѣкѣе, ка ѣн лѣс страшникѣ, вѣрѣнд а-л дѣче ла .рнпѣратѣла кѣ

маре мѣниѣ . тарѣ дѣмнезѣс, чела че съ похтеши съ с(ѣ) спѣ-
сакѣ тѣтѣ, тинзѣндѣ-ш мѣниниле, рндатѣш рѣ (ѣ. рѣ) цѣпѣ-
нирѣ мѣниниле ка ди хер, ши нѣ нѣте съ ле рнтѣаркѣ кѣтрѣ
дѣнсѣл дѣпѣ фире лор; атѣнче ел нѣман дѣкѣт съ причепѣ, ши
кѣноскѣнд крѣдинѣа че драптѣ ши аднѣвратѣ, нѣман дѣкѣт
кѣзѣ ла пичоариле прѣвтѣлѣн чершинѣ ертѣчюне . ши зѣскѣ
прѣвтѣл кѣтрѣ дѣнсѣл : хѣ съ те ерте, фѣюле! ши те дѣ, де
спѣни стѣгѣнѣлѣн тѣс, съ вѣе анче, ши ман минѣнате лѣкѣрѣн
вен вид(ѣ) . ши благѣсловинѣд-л прѣвтѣл, рѣ венирѣ мѣниниле
ла лок.

CXXXI.

ca. 1750.

(Ms. Gaster, Codex miscellaneus.)

Tâlcuľ buchilor.

Тѣлкѣл вѣкиларѣ . кѣм :

(Fol. 38b — 39a.)

- а. еѣ сѣнтѣ лѣмина а тоатѣ лѣмѣк .
 б. дѣмнезѣс сѣнтѣ ман рннаните де тоѣ вѣчѣн .
 в. вѣз тоатѣ тоана ѡменискѣ .
 г. грѣскѣ вѣр фѣилор ѡменишн .
 д. вине есте а крѣди рнтѣрѣ нѣмиле мѣѣс .
 е. есте мѣниѣ мѣ спре пѣкѣтѣшн .
 ж. вѣпаѣ сѣнт а тоатѣ лѣмѣ .
 з. фѣарте кѣакѣторилор .
 з. пѣмѣнтѣл ацѣрнѣт пичоарелор мелн .
 і. ши нѣ есте латѣ дѣмнезѣс фѣрѣ де мине .
 и. чи есте скѣднѣл мѣѣс рѣ черю .
 к. кѣм сѣкѣтѣнрѣ лѣспѣла ме сѣат рѣс .
 л. ѡменин мѣн, кѣакѣторѣн де леѣе .
 м. гѣндирѣ спре мине рѣс пентѣрѣ вине .
 н. пре крѣче мѣ рѣстѣннирѣ .
 о. кѣ ѡцѣт ши кѣ хѣере мѣ адѣпарѣ .
 п. драптѣ-н фѣюл лѣн дѣмнезѣс .
 р. рнѣвратѣрѣ вѣнминѣтеле мѣле лорѣшн .
 с. чѣа че фѣк пѣкѣте рѣле .
 т. кѣнѣнѣ де спѣни рѣ кап рѣм нѣскѣ

8. спалъ-ш Пилат мѣкниле ши зъче : ксрат сѣнтѣ де
 сѣкниле ачестѣи дрепт .
 ф. фарисѣни стрѣга : и-а, и-а, рѣстигници-а
 х. врѣт-ам ши ам рѣбдат тоатѣ мѣкнѣшире коастрѣ .
 ш. де ла чен недрепци ши фѣрѣ де леце .
 ц. тарѣ рипѣрѣцѣе в'ас скрис во.р словозѣнѣ .
 ч. ксраци в'ас адѣс пре кон пѣринтеле .
 ш. тарѣ шоптириле челе дрѣчеци в'ас словозѣт .
 ц. крѣцѣрии тале доамне, чела че еци юбиторию де шамени .

Конецъ азѣскилар.

CXXXII.

ca. 1750.

(a. Ms. Gaster, Codex miscell., fol. 39b. — b. Ms. Acad. Rom., Codex miscell., 1799, pag. 19—20.)

Zilele rele de peste an.

Гѣ сѣ цѣе ши ачаста : рн тоатѣ лѣниле сѣнт кѣте . в .
 зѣле рѣле, ши чине наци рнтрѣкнскле нѣ трѣци, ши чине сѣ
 болнѣве(ци) нѣ трѣци, ши чине пѣрчеде рн кале нѣ-и мерѣи
 бине . ши сѣнт ачесте зѣле рѣле :

Март : д . к . априле : г . к . маю : с . к . юние : г . вѣ . ю-
 лее : с . к . августѣ : д . і . сѣпте : г . кд . октоврѣе : г . ка . но-
 емврѣе : е . аї . декврѣе : с . дї . генар : в . дї . феврѣарѣе : а . кг .
 фѣици кариле сѣ ле пѣзаскѣ ачесте зѣле ; рн кале сѣ нѣ пѣр-
 чадѣ .

CXXXIII.

ca. 1750.

(a. Ms. Gaster, Codex miscell., fol. 39b—41a. — b. Ms. Acad. Rom., Codex miscell., 1799, pag. 124—127.)

Coliadic.

Лисѣмнарѣ трипелникѣлди (!) сѣ сѣ цѣе .

Дѣминекѣ де ва фн нащѣрк лѣи хѣ : ирна ва фн рн-
 дѣнтѣ ши поаси (I. поаси) . тоамна, вѣнтѣрѣасѣ, пре времѣк

сѣчеришѣши, време бѣнѣ . шѣрпѣлор пѣрѣк ши шилор . поаме мѣате . мѣери мѣатѣ . рнѣлѣтиторилор пѣцин грѣс . двѣнтоа-чнелор (!) ши фѣарѣлор рнмѣлицре; тар шаменилорѣ пѣре.

Лѣни дѣ ва фн крѣчонѣл, тарна ва фн бѣнѣ . примѣвара ши вара плоаси; пре време сѣчирини плои мѣате . тоамна сѣ-четѣ . вин ши мѣери пѣцинѣ . поаме мѣате фѣрѣ дѣ самѣ . морци ман алес рн бѣтрѣни . шаменилор днн шасте бѣкѣрѣе . мѣерилор, сѣрѣн, ши мѣате динтрѣнѣкѣлѣ вор ши лѣри (!. мѣ-ри) . ши шнтѣ дѣ вакѣ мѣат.

Марци дѣ сѣ ва рнтѣмпла нацире лѣн христос, тарна ва фн гре . примѣвара плоасѣ . вара бѣнѣ, нѣман сѣчетоаси . тоамна тарѣ сѣчетоаси . поаме мѣате пе алокѣри . двѣнтоа-челорѣ сѣдѣри, болаѣ мѣатѣ . пѣтерничорѣ (!. —чилорѣ) сѣкрѣк ши дѣрѣрѣк . челор че ѣмѣлѣ пре ларе пѣрире . мѣри ши шнт ши бѣнѣ (!. б. вин) мѣат.

Мерѣри дѣ сѣ ва рнтѣмпла нацире лѣн х̄с, тарна ва фн ларе ши бѣнѣ дѣ w партѣ, ши кан рндонтѣ; дѣ ва ши плоа, ва цине пѣцинѣ . примѣвара сѣчетоаси . вара бѣнѣ ши фѣрѣ-моасѣ . грѣс пѣцин . поаме мѣате . вин мѣат, мѣре (!. мѣре) мѣатѣ . шнтѣ пѣцинѣ . шаменилор челор бѣни пагѣкѣ. (б. крѣж-машилор смеренне.)

Жин дѣ сѣ ва рнтѣмпла нацире, тарна ва фн таре, ши рндонтѣ, ши вѣнтѣроаси, ши плоан шшорѣк, геѣш ва фн мѣат . примѣвара плоасѣ . вара фѣрѣмоасѣ, ши нѣ ва фн сѣ-четѣ, ничи плое мѣатѣ . грѣлѣ каре ва фн сѣмѣнат тнм-пѣрѣс ва фн бѣн . поаме мѣате . мѣери пѣцинѣ . шнт дѣ вакѣ мѣат . тоамна плоасѣ; ши грѣлѣ чел сѣмѣнат тоамна, сѣ-дѣри мѣатѣ.

Бинери дѣ сѣ ва рнтѣмпла нацире лѣн христос, тарна ва фн гре ши нѣпрасникѣ . примѣвара плоасѣ . пре време сѣ-чѣри плоан мѣатѣ . тоамна сѣчетоаси . винѣ ши шнтѣ пѣцинѣ . роадѣ мѣатѣ . шилор дѣрѣрѣк . ла гѣриле шаменилор дн чел пѣрит, мѣаци вор фн болавн . мѣерилор челор греле сминтѣлѣ . пѣричилорѣ бѣлѣл, шора ши моартѣ.

Сѣмѣктѣ дѣ сѣ ва рнтѣмпла нацире лѣн христос, тарна ва фн вѣнтѣроаси . примѣвара плоасѣ . вара вѣнтѣроаси ши кѣлѣроаси . пагѣкѣ рн ши, а трѣа партѣ дѣ акѣе вор рѣ-мѣне . тѣнет мѣатѣ ва фн . сѣмѣктѣра бѣнѣ ши фѣрѣмоаси . тоамна плоаси . мѣери нич мѣатѣ нич пѣцинѣ . рнтѣре шамени вражѣк . бѣтрѣниилорѣ мѣатѣ пагѣкѣ, пе алокѣри ва фн ши моартѣ.

СХХХІV.

ca. 1750.

(a. Ms. Gaster, Codex miscell., fol. 43b—54a. — b. Ms. Gaster, Codex miscell., 1777, fol. 174a—193b. — c. Ms. Gaster, Codex miscell., 1802, pag. 69—74. — d. Ms. bibl. centr., 4°, 1809, 21 pagini.)

ЛТРЕВЪРИ ШИ РЪСПВНСЪРИ АЛЕ БЛАГОЧСТІВЕДЛВИ ЛНПЪРАТЪ КІРЪ ЛЕУНСЪ, КЪ ДАСКАЛДА СЪД ДИН ВЕУЛОГІЕ СФИНЦИЛОР БЛАГЪЧИСТИВИ.

ЛТРЕВАРЕ : ДЕ ШДЕ ФЪ ЛСАТ ЛЪТЪА АЧЕЛА ДИН КАРЕ ЗЪ ДІ ДЪМНЕЗЪС ПРЕ ЯДАМ?

РЪСПВНСЪ : ДИН ПЪЛМЪНЪТЪА МАДІАМ.

Л. РИ ЧЕ ВРЕМЕ ФЪ ЗЪДІТ ЯДАМ?

Р. РИ ЛЪНА ЛЪИ МАРТІЕ .РН ДЪЛЪЗЪЧ ШИ ЧИНЧИ ДЕ ЗЪЛЕ.

Л. КЪТЪ ВРЕМН АЪ ТРЪНТ ЯДАМ .РН РАЮ?

Р. МЪАЦИ .РН МЪАТЕ КИПЪРИ ЗЪКЪ : ШНІН .Л. ДЕ АНИ, АЛЦІН, ТРЕН АНИ .ІАРЪ ЕЪ ЗЪКЪ АША : КЪТ АЪ ФЪСТЪ ДОМНЪА ХРИСТОС ПРЕ КРЪЧЕ, АТЪТА АЪ ФЪСТЪ ШИ ЯДАМ .РН РАЮ, АДІКЪ, ДЕ ЛА ЛА ТРІНАЕ ЧАС ДИН ЗІ ПЪНЪ ЛА АЛ НО.РАЕ ЧАС, КАРИЛЕ ФАКЪ, ЧАСЪРИ ШЪСЪ.

Л. КЪЦИ АНИ АЪ ТРЪНТ ЯДАМ ПРЕ ПЪЛМЪНЪТЪ?

Р. РЧА ДЕ АНИ.

Л. ЧИНЕ АЪ ДЕШКИС РАЮЛ?

Р. ТЪЛЪХАРИОЛ КЪ СЪМНЪА КРЪЧІН.

Л. ЧИНЕ АЪ ЛСАТ ПРЕ ФІНКЪ-СА МЪЕРИ?

Р. ЯДАМ ПРЕ ЁВА.

Л. ЧИ ФАТЪ НЪСЪСЪ, ШИ КРЕСЪСЪ .РН ТРЪШ ЗЪ ШИ ПЪНЪ .РН САРЪ СЪ МЪРІТЪ?

Р. ЁВА.

Л. КЪНД АЪ ПЕРІТ А ПАТРА ПАРТЕ ДИН ЛМЕ?

Р. КЪНД АЪ ШЧИС КАНИ ПРЕ ФРАТИЛЕ СЪС ЯВЕЛ.

Л. .РН КЪЦІ АНИ АЪ ФЪКЪСТ НВЕ КОРАБІЕ?

Р. .РН .Н. ДЕ АНИ.

Л. КЪТЪ ВРЕМН АЪ ЦИНЪТ ПОТОПЪА?

Р. ДИ ЛА МАРТИ ПЪНЪ ЛА АНЪА ІАРЪ ЛА МАРТІЕ.

Л. КЪТЪ АЪ КЪВЪРШІТ АПА ДЪСЪПРА МЪНЦІЛОР?

Р. ДЕ .ЕІ. КЪЦИ СЪАЪ .РННЪАЦАТ АПА ДЪСЪПРА МЪНЦІЛОР.

Л. ПРЕ ЧИ МЪНЦІ АЪ ШЪЗЪТ КЪРАБІЕ ЛЪИ НВЕ?

Р. пре мѣнциѣи аши Ярарат.

Л. чи кѣкѣши ас кѣнтат, ши л'ас асзѣт тоатѣ асме?

Р. кѣкѣши дин корабѣе аши Нѣе.

Л. чи фелю де хѣарѣ н'ас асат Нѣе .лн корабѣе?

Р. ерѣаска ши пециле ши латиле ка ачесте, кѣрора ли есте вѣаца .лн апѣ.

Л. чине ас нѣкѣст ши моарте н'ас гѣетат?

Р. Енох ши Илѣе ши Іѣанс егагѣлестѣа ши пре сѣнта нѣкѣттоаре де дѣмнезѣс фѣчолѣрѣ Марѣе.

Л. .лн кѣци ани ас фостѣ аскѣнѣк крѣче домнѣаши ноетрѣ Нѣсѣ Христѣс?

Р. тѣи ани.

Л. чине черюл н'ас вѣзѣт, ши пѣмѣнтѣа н'ас кѣкат, ши аши дѣмнезѣс ас кѣнтат?

Р. Іѣан прѣрѣкѣа дин пѣнтичиле манѣкѣса Елисафѣтѣи.

Л. кѣци ани ас фостѣ де ла Ядам пѣнѣ ла потѣп?

Р. дѣслав де ани.

Л. кѣтѣ ас фостѣ корабѣе аши Нѣе де латѣ, де ашигѣ, де .лнвалѣтѣ?

Р. де . н . де коци дѣвалѣтѣ, де . т . де коци де ашигѣ ши де . л . де коци де латѣ.

Л. чине ас грѣнтѣ аднѣтѣрѣа ши ас пернт, ши чине н'ас грѣнт аднѣтѣрѣа ши н'ас пернт?

Р. Іѣда кѣнзѣтѣорюл де дѣмнезѣс, ши Петре апѣстѣлѣа.

Л. кѣте апе кѣрѣе дин раю?

Р. патрѣс : Фисѣн, Гѣѣн, Тигрѣ ши Ефратѣа.

Л. пе шде кѣрѣе ачеле апе?

Р. Фисѣн .лнкѣнѣюрѣ тот пѣмѣнтѣа Филатѣаши, ши пре ачѣстѣ апѣ сѣ афѣлѣ арѣнт ман кѣрат дѣкѣт асрѣа, ши ѣ пѣатрѣ (ѣ. че сѣ кѣлѣк адрѣкѣс) аднѣкѣ кѣрѣене, ши алѣе пѣетри верзи сѣдѣпе . Гѣѣн, ачѣста .лнкѣнѣюрѣ тоатѣ Еѣѣѣѣе, аднѣкѣ цара арѣпѣкѣкѣ, ши .лн аши аши Яргѣет сѣ сѣфѣлѣ ши сѣдѣ тот пѣмѣнтѣа Мисѣриѣаши, кѣ плаѣе нѣ плаѣа .лнтрѣа-чѣстѣ парте де лѣкѣ, ши де сѣмѣзала аши сѣ фѣк сѣмѣкѣтѣс-риле . Тигрѣ, ачѣста кѣрѣе асѣѣра Яскѣрѣѣе, кариле ѣ нѣмѣкѣс шиен дѣшѣре . Ефратѣс, ачѣста кѣрѣе асѣѣра Индѣен ши а Персѣден.

Л. чине ас фостѣ преѣтѣа нѣхѣротѣнтѣ, дѣпѣкѣн лѣнѣ-дѣтѣс де дѣмнезѣс, кѣнтѣрѣѣс преѣсрѣариѣ?

Р. прѣѣтѣа : Нѣѣн кѣтезѣтѣорюл, дѣпѣкѣн : Петре апѣстѣ-лѣа, кѣнтѣрѣѣс преѣсрѣариѣ : прѣрѣкѣа Дѣѣѣѣ.

А. чине ас фостс сол мст, ши адсчк карте нескрисчк ла четате не-рнтимнатк?

Р. swasa as fosts porwmasa, карнае л'ас тримес Нве пророкса дин квракїе; карте : сткларе маслинсаши; четате не-рнтимнетк : коракїе аши Нве.

А. чине ас мсрнт ши нс с'ас рнгронат?

Р. мсере аши Лотс.

А. чине де кїс с'ас рнгронат ши мормкнтса смеа (!1. смеа) ши рн мормкнтс ккнта?

Р. Іwana пророкса рн пкнтечнае кїтсаши . ши ачае Іwana ас пророчнтс ши ас дат скмнс рн Иерсалим ши рн тот пк-мкнтса : ккнд ва ашн аши сракнд кс глас свпцире ши гкн-дак дин лемнс гркннд аши дсмнезкс, атсиче ск с(ъ) цїе, кк с'ас апропїетс мкнтсире ши сфкрмаре де тот а Иерсалимсаши.

А. чине ас фккст двр скмне рн черю?

Р. Ісче Навн ккнд ас зкс : ск сте солриле кктрчк Га-ваши ши аша пре шксерн, пкнк ва бирши пре Ямалнк.

А. чине моарте нс ваде (с. виде) ши де дкнса фсцие?

Р. Іліе пророкса ккнд фсцие де рнпкрктыаса Незавела.

А. чине фс счигаши ши сасгк драгк аши дсмнезкс?

Р. Менси пророкса, ккнд счичк пре египтени ши-н рн-грок рн нкспс.

А. чїне ас цинст цюркмкнтса ши ас пернт?

Р. Ірва рнпкрат, ккнд ас дат Ирвадїадни капса аши Иван кштезкторюа.

А. чине фсра ши ск рндрепта?

Р. Твент, ккнд фсра трсприле сфинцилор ди ле рнгрона.

А. чи карте фс скрисчк рнткн пре пкмкнт?

Р. бланїе.

А. шн wms аке трин пдсгсри де кон, ши скмкнк трїн шкороач(е) де гркс, ши псчк двн-спрезкчи скчерктворн, ши патрс трїеркторн, ши трїерарчк ши фкксрчк трїн шкороач(е) де гркс?

Р. wmsa есте дсмнезкс; челн трїн пдсгсри, скнт сфкн-та тронцк; скмкнца : кквинтеле аши дсмнезкс; скчерктворїн : двн-спрезкче апостоли; трїеркторїн : патрс евангилїери.

А. чине ш-ас зкднт ашиш каск пре нкскп, ши чине пре пїатрчк?

Р. Ісда ккнзкторюа де дсмнезкс пре нксни, ши Петре апостоаса пре пїатрчк.

Л. чине ас дат палмъ аши Христос аи време патими-
лор аши?

Р. сѣбногса чел де трѣизъчи де ани, пре кариле ала
тѣмъ аши Хс . ла Еноездла.

Л. шде с'ас скрис ачели патрѣс евангелѣи ?

Р. Маѣю ла рѣскрит . Маркѣ ла Рѣма . Аска ла Іерс-
салим . Іѡан аи ѡстрѡвса Павлос.

Л. чи пом фс ѡприт аши Ідам, сѣ нс мѣнѣче дин-
тр'ѣнса ?

Р. змокѣнса.

Л. чине ас нсмит пре дсмнезъс аитѣи ?

Р. диволса, кѣнд ас зѣс аши Ідам : чи к'ас порончит
ѡла дсмнезъс, ка сѣ нс мѣнкаци дин помса раѡлси.

Л. чине н'ас нѣскст ши ас мсрит ?

Р. Ідам.

Л. чине дшѣ бѣтрѣнецѣле аши арѣш ас аитрат аи
пѣнтечиле манкѣ-са ?

Р. Ідам.

Л. карн сѣнтс чели шапте избѣндери, кариле ас зѣс
дсмнезъс кѣтрѣ Канн, кѣ де шапте ѡри сѣ ва избѣндн
пентрѣ пѣкатиле аши ?

Р. аитѣи, кс моарте аши Івѣл пре дсмнезъс мѣнѣ, а
дѡа пре мсмаѣ-са аитристѣ, а трѣе пре мсмаѣ-са спѣрѣе кс
стѣрѣе, а патра пре фратн-сѣс ѡморѣ, а чинѣе сѣнѣе дреит
вѣрсѣ, а шѣса пѣмѣнтса спсрѣкѣ, а шапте ѡдсаши фѣкс
парте де ѡаменн . ачестора пѣкате де моарте аи есте рѣдѣ-
чина пизма.

Пилднн евангелѣи :

Пентрѣ ѡмсае че ас кѣзстс аи тѣлахари.

Л. Антрекарѣ . шн ѡм ѡаре кариле, погорѣндс-сѣ дин Іерска-
лим аи Іерихѡн кѣзст-ас аи тѣлахари, де-а жѣфшре ши-а
рѣннрѣ, шѣ-а лѣсарѣ леѣе вѣс аи каан . ши трѣкс шн прѣстс,
ши дшѣ дѣнса шн дѣакон, ши-а лѣсарѣ . дшѣ ачѣа трѣкс шн
Гамаринян, шѣ-н сѣ фѣкс милѣ, ши меарсѣрѣ шѣ-н спѣлѣ пѣ-
чориле ши раниле кс винс, ши ле шнѣс кс шнт де лемнс, ши-а
леѣ кс пѣнзѣтсри, ши-а псѣк пре аѣн, ши-а дсѣк ла волницѣ
ши деде ѡланичѣрѡлши дѡла талери, ши-н зѣсѣ, сѣ-а тѣмѣ-
дѣаскѣ; арѣ кѣнд сѣ ва аитѡарѣе, сѣ-н пактаскѣ кс асшра
де мѣсрѣ . Тѣакса.

РѢСНЕСА . ѡМСА есте Ядам . ПерсалаиМСа ест(е) раюа .
 НериХонСа : аСме . тѣхАрїи : дїаколїи . жафСа : негрїжа аШн
 дСмнезѣС . раниле : гѣндСриле рѣле . диКїе кїС : рнгрет де
 пѣкате . превтСа : Мвнск . дїаконСа : леце веки . СамаринианСа :
 домнСа Христос . винСа : сѣнциле двмнСаШн . сїглаттСа : бо-
 тезСас . пѣнзѣтСриле : казинле . аСкнСас : кроче двмнСаШн . вѡ-
 ница : вискрїка . болничерїоа : апостолСа Павел . двн талерн :
 двр леци , леце нѡлр ши леце веки . кѣнд сѣ ва рнтолрче : а
 двѡв венїре . плата кС аСврѣ : рнпѣрѣїе черїолШн .

Л. Антреваре . Шн ѡм зѣскѣ фїчорСаШн челШн ман маре : мерце
 ла кїе , ши зѣскѣ : мерци-вїю , ши нС марсѣ . ши зѣскѣ челШн
 ман мик : мерци ла кїе , ши рѣспнесѣ : нС вїю мерци , ши аС
 мерс . тѣкСа .

Р. ѡМСа есте дСмнезѣС . кїе : рнпѣрѣїе черїолШн . фїчо-
 рСа чел маре : Исда . фїчорСа чел мик : апостолСа Павел .

Л. ѡ мѣри аве . ѿ . драхми ши пердѣ ѡ драхмѣ ; дечи
 апрнскѣ аСминѣри ши ѡ кѣстѣ пѣнѣ ѡ гѣси .

Р. мѣере есте рнцѣлепїе аШн дСмнезѣС . ѿ драхми сѣнт
 нѡлр четн рнцереци . аСмѣнаре : вискрїка .

Л. де шде сѣнтС тѣнитиле , ши трѣснитиле , ши фСлцери ?

Р. тѡате дин поронка аШн дСмнезѣС сѣ пинеск , кѣ
 аместекѣндс-сѣ (норїи) фїнд . рнфереѣнтаци де аСрСа пѣмѣн-
 тСаШн ши де припала соарелШн , сѣ лѡвѣкскѣ ка ѡцѣла кС кре-
 мине , ши рнтѣи тѣнѣ апон фСлцерѣ ; тарѣ пентрѣ кѣ видере
 есте ман аСкѣцитѣ , аСЗСа ман пестит , рнтѣ(и) видеМ фСлце-
 рСа , апон аСЗѣм тѣнетСа . тарѣ трѣснетСа , адикѣ сѣцата че де
 пїатрѣ , каре трѣснеци дин матерїе норнлор пентрѣ пѣкѣтиле
 ноастре ка ши кСтремѣрСа ; тарѣ пре чине тар трѣсни , зѣче
 сѣѣнта скриптѣрѣ , кѣ ва афла ачела ѡм мнлѣ ши ертаре де
 пѣкате дела дСмнезѣС .

Л. зѣпада ши грнндина дин че сѣ фачи ?

Р. зѣпада сѣ погоарѣ дин нѡри , апа тарѣ дин рѣчала
 вѣздѣхСаШн сѣ скимѣ рн зѣпадѣ ; пентрѣ ачеє кѣра нС есте
 зѣпадѣ , пентрѣ кѣлѣсра вѣздѣхСаШн . тарѣ ла Египат нС каде
 ниц ѡ дѣтѣ зѣпадѣ , пентрѣ кѣ есте соареле ман апроапе , ши
 лр векС соариле ши вѣздѣхСа есте ман хербинте , прекСМ ве-
 стескѣ чен че лѣкѣскѣ аколо . рнкѣ ши арапїи сѣнт пѣрлицн
 ши негрн де припала соарелШн .

Л. каре сѣнтС ачели . З . дарѣри ч'ас фостѣ дѣрѣнт дом-
 нСа дСмнезѣСа нострѣ , стрѣмошСаШн нострѣ аШн Ядам ?

Р. АТЪЮ, ЮБИРЕ ДЕ СТРЕНИИ . А ДВААА (!), ТЪРІЕ . А ТРІЕ, РЪБДАРЕ АН СКЪРБЕ . А ПАТРА, БАКНДЕЦЪЛЕ . А ЧИНЧЕ, ФРСМСЪЦЕЛЕ . А ШЪСЪЛЕ, АНЦЪЛЕПЦІЕ . А ШЪПТЕ, ФРСМСЪЦА ТРСНСАШИ.

А. ДАР МАИ ПРЕ ДРАМЪ КШИ АСА ДЪРСНІТ ДСАМНЕЗЪС?

Р. ЮБИРЕ ДЕ СТРЕНИИ, АШИ ЯВРААМ . ФРСМСЪЦА, АШИ ІУСЪФ . ТЪРІЕ, АШИ САМСОН . БАКНДЕЦЪЛЕ АШИ, ДАВИД . АНЦЪЛЕПЦІЕ, АШИ СОЛОМОН . ПЪРСА, АШИ ЯВИСАЛОН . РЪБДАРЕ АН СКЪРБЕ, АШИ ІУВ.

А. ЧИ ЕСТЕ : В . СТАС, В . АЛЕАРГЪ, В . СЪ СКИМБЪ, В . СЪ СФЪДЕСЪС?

Р. ЧЕЛИ . В . ЧЕ АЛЕАРГЪ, ЕСТЕ СОАРИЛЕ ШИ АШИ; ІАР ЧЕЛИ . В . ЧЕ СТАС, ЕСТЕ ЧЕРЮА КС ПЪМЪНТЪСА; ІАРЪ ЧЕЛЕ . В . ЧЕ СЪ СКИМБЪ, ЕСТЕ ЗЪАА КС НОАПТЕ; ІАРЪ ЧЕЛИ . В . ЧЕ СЪ СФЪДЕСЪС, ЕСТЕ МОАРТЕ КС ВІАЦА АМСАШИ.

А. ЧИНЕ АС ФОСТЪ АНТЪЮ ЦЮДЕКЪТОРИУ?

Р. ДРЕПТЪА ШИ МИЛОСТІУСА ДСАМНЕЗЪС ШИ ЕНОХ, ШИ ПЕНТРС АЧЕА ШИ ПЪНЪК АКСА ТРЪЕШИ.

А. ЧИНЕ АС ФОСТЪ ВЪЗЪТЪОРИУ (І. ВЪНЪ—) ТЪСТЪРОР ХІАРЪЛОР?

Р. КАИН ФІЧОРСА АШИ ЯДАМ.

А. АН ЧЕ ФЕАЮ ДЕ АИМЪК АС ПРОРОЧИТ ПРОРОЧИИ?

Р. АВРИЕШИ.

А. ЧЕ ВА СЪ ЗЪКЪ АМИИ?

Р. СЪ ЗЪЧЕ ДЪНЪК АИМЕА АВРИЕСКЪ : АДНЪЪР.

А. ЧИ СЪ ЗЪЧЕ АЛИАШИА?

Р. АЪСАДИЦ ПРЕ ДСАМНЕЗЪС ЧЕЛ АДНЪЪРАТ.

А. АН ЧЕ АИМЪК ГРЪЕ ЯДАМ ШИ ЕРА?

Р. А АИМЕА СЪРЕНІЕСКЪ, ШИ КС АЧЕ АИМЪК ШИ АФРИКОШАТА ЖЪДЕКАТЪ ВА ФИ.

А. ШДЕ СЪ ВА ФАЧЕ АНФРИКОШАТЪ А ДОМНАШИ (ЖЪДЕКАТЪ)?

Р. АН ВАЛЕ АШИ ІУСАФ АНРАВЕ ДЕ ІЕРСАЛИИ.

А. ЧИНЕ АС ВЪЗЪТ АНТЪИ ПРЕ ХЪ . КЪНД С'АС НЪКЪСТ?

Р. ПЪЗЪТОРИУА ШІЛОР.

А. КАРЕ ПРЪРЪК АС ПОСТИТ . М . ДЕ ЗЪЛЕ НЕКОТЕНІИТЪС?

Р. МЪНЪСЪ ШИ ІАІЕ ШИ ХЪ . ШИ ПЕТРС АС ПОСТИТ ШИ АС ВЪЗЪТ ФАЦА АШИ ХЪ . КЪНД С'АС СКИМБАТЪ АН АШИТЕ.

А. АСАЦИ АНЪРАЦИ ШИ ПРЪРОЧИ ШИ АСАЦИ ФІЛОСОФИ ШИ ВАМЕНИ АНЪКАЦИ АС ВРЪТ ВА СЪ ЦІЕ, ШДЕ ЕСТЕ РАЮА ШИ Н'АС ФОСТЪ ЛОРЪ КС ІСТИНЦЪ . ЧЕ СЪ ФІЕ АН ЦИРЕ, КЪ ШДЕ ВА ФИ ЦЮДЕКАТА, АКОАА ВА ФИ ШИ РАЮА АНРАВЕ, КАРЕ СЪ ВА НСАИ : ПЪМЪНТЪСА АШИ ЕДЕМ . ІАРЪШ АНТРЕКАРЕ : КЪЦИ АИ АС ПЕТРЕКЪТ ХЪ . ПРЕ ПЪМЪНТЪ?

Р. лг . де ани ши таръ с'ас рннѣлицат ла черю, шде рнтън ас фостс.

Л. чине ас мсрнт де трѣн шри?

Р. пророкѣ Ивана . рнтън ас мсрнт, кънд ера пронкс, ши ас рнвѣтс пре ел Иліе проворкѣ, а два, кънд л'ас рнгицит кнтѣ, а трѣе, къндс ас мсрнт.

Л. кари пророк ас фостс ман пре срамъ де тоци?

Р. Иван бвтезукторю.

Л. кари пророк ас рнчепст рнтън а фачи постѣ?

Р. Мшнск проворкѣ.

Л. чине ас рнчепст рнтън а фачи корабѣе?

Р. Нше проворкѣ.

CXXXV.

ca. 1750.

(a. Ms. Gaster, Codex miscell., fol. 114a—127b. — b. Ms. Acad. Rom., Codex miscell. 1799, pag. 34—51.)

Zodiac.

Картѣ Зодіи лди Еракліе рнпзрат, скоасъ пе лдни де доиспрезъчи фѣлософи.

Luna luī Septemvrie. (Fol. 114a—115b.)

Лсна лди сѣптеврїе . а капрїн зодїе.

Де ва наци фїчор ва фи чинстнт . ши кънд ва фи де шн анс ши де дши ши де дврзъчи ва боли рѣс, ши де нс ва мсри, норок ва аве ла ши ши ла тот двентокѣ . ши ш витъ рн ва шкишпа . ши ва фи смелъторю рн кале, воровиторю кс шаменїн, ши ва фи грижиторю . ши рн лсна че с'ас нѣскст, сѣ нс мѣнѣнче карне де капрѣ . ши кънд ва тѣна сѣ нс маргъ сѣпт копачи, къ ва перї де нс сѣ ва ферї . ши ва фї ювнторю ла мсери ши ла тоци шаменїн . ши ва фи кѣртѣрарю . ши ва фи рнцѣлепт . ши сѣ сѣжаскъ параклесѣ ланчини пречистїн тот дїашна . ши ва фи бѣрбат рѣвнторю . ши нсман де дсманезъс сѣ ва теми . ши кѣтрѣ бѣтрѣнецъ бїне рн ва фи . ши тар кънд ва фи де чинчи-спрезъчи ани ва аве примедїе де моарте, ши де ва трѣн ш сѣткъ де ани . ши ласѣ ла боалъ рн есте : трѣн грѣшнцъ де дафїнс ши шнт де

ЛЕМНЪ, ШИ ТЪМЪКЕ АЛЕЪ, СЪ ЛЕ АМЕСТИЧЕ ЛА ВЪ ЛОК ШИ СЪ С(Ъ) ВЪГЪ ПЕ ТОТ ТРЪПЪЛ, КЪ СЪ ВА ВИНДЕКА . ШИ СЪ ПРЪЗНЪСАСКЪ НАЦІРЕ ПРЕЧИСТЕН КЪ-И ВА ФІ РНТР'АЦЮТОРЮ.

ДЕ ВА НАЦІН ФАТЪ ВА ФІ ЛВНГЪРЕАЦЪ РИ ВЪБРАЗ . ШИ КЪНД ВА ФІ ДЕ ТРІИ АНИ ВА ВЪЛИ РЪС, ШИ ДЕ НЪ ВА МЪРИ, ВА ФІ ТЕМЪТОРЮ ДЕ ДЪМНЕЗЪСЪ ФОАРТЕ ТАРЕ . ШИ ВА ФІ ВОРЪВИТОАРЕ ШИ ПРІИМИТОАРЕ ДЕ ВАСПЕЦ . ШИ ВА ФІ МЪНЕВАСЪ . ШИ НЪ ВА ЦИНИ МЪАТ МЪНІЕ . ШИ В ВОР ЧЕРІ-В МЪАЦИ БЪРБАЦИ, ШИ В ВА ЮБИ ВЪ ВОИНИК, ШИ НЪ В ВА ЛЪА; ЧЕ В ВА ЛЪА АЛТЪЛ, ДИ ВА ЦИНЕ КАСИ КЪ ЕЛ, ШИ ВОР АВЕ ФИЧОРИ МЪАЦИ, МЕСТЕКАЦ КЪ ФЕТИ . ШИ ДЕ ТЪНЪРЪКЪ СЪ ВА СПЪРЕ, КЪ НЪ ВА ФАЧЕ ФИЧОРИ; ІАР АПОИ СЪ ВА ВЪКЪРА; ШИ-И ВА МЪРИ ВЪ ФИЧОРЪ ДЕ ВЪРСАТ . ШИ НОАПТЕ СЪ НЪ ВМЕЛЕ ПЕ ЛЪМИНЪКЪ ДЕ ЛВНЪ, КЪ СЪ ВА СПЪРЕ . ШИ ДЕ ЛА ДВИСПРЕЗЪЧЕ АНИ РНАИНТЕ, СЪ НЪ МЪНЪНЧЕ ПЕЦИ ВИНІРЕ, НИЧ СЪ ЛЪКРЕЗЪ НЕМИКЪ, НИЧ СЪ МЪНЪНЧЕ ДЕ ДО.Р ВРИ; КЪ ДЕ А МЪНКА, В ВОР ДЪРЕ-В ВИНІЛЕ, ШИ ВКИИ ШИ КАПЪЛ . ШИ ВА АВЕ НОРОК ЛА СТЪПИ ШИ ЛА ВИН НЕГРИ . ШИ ВА БОЛИ ДЕ ВЪРСАТ . ШИ ВА АВЕ СЪМНЪ РИ КАП, ШИ РНТР'О МЪНЪ ШИ РНТР'ВН ПІЧОРЪ . ШИ КЪНД ВА ФІ ДЕ ШЪПТЕ АНИ ШИ ДЕ НО.Р АНИ, ВА АВЕ ПРИМЕЖДІЕ, ШИ ДЕ НЪ ВА МЪРИ РНТР'АЧЕЛИ ПРИМЕЖДІИ, АТЪНЧЕ ЕЛ(?) ВА ТРЪИ АЧЕЛ ФІМЕН : ХЗ : ДЕ АНИ . ШИ ЛАКЪЛ ЛА БОЛАЪ РИ ЕСТЕ : ФЛОАРЕ ДЕ ТРАНДАФИР, ШИ РЪДЪЧИНЪКЪ ДЕ ВЪЖОРЪ, ШИ ТЪМЪКЕ АЛЕЪ, СЪ ЛЕ МЕСТЕЧЕ ЛА ВЪ ЛОК, ШИ СЪ ЛЕ ПИСЪЗЪКЪ ШИ СЪ С(Ъ) ВЪГЪ ПРЕ ТРЪП, КЪ СЪ ВА ВИНДЕКА . ШИ СЪ ПРЪЗНЪСАСКЪ НАЦІРЕ ПРЕЧИСТІИ, КЪ-И ВА СТА РНТР'АЦЮТОРИ.

CXXXVI.

ca. 1760.

(Ms. Gr. G. Tocilescu, Codex miscellaneus, 4°, defect, fol. 2a—9b.)

ПОВѢСТЕ ДЕ ФЛОС А ЛВН АЛЕЖІЕ ВМЪЛ АДИ ДЪМНЕЗЪСЪ.

Nașterea lui Alexie, și fuga din Roma. (Fol. 2a—3a.)

..... ТЕМЪТОАРЕ ДЕ ДЪМНЕЗЪСЪ ПЛАЦИА, ШИ Р ТОАТЕ ЗІЛЕЛЕ ШИ Р ТОАТЕ НОЩІАЛЕ ФЪЧЪКЪ ПОРЪНЧИЛЕ АДИ ДЪМНЕЗЪСЪ, ШИ СЪ РЪГЪКЪ АДИ ДЪМНЕЗЪСЪ, ШИ ЗИЧЪКЪ : ПОМЕНЪКІЦЕ ДЪМНЕ, ПРЕ НЕВРЪКЪДНИКА РОАБА ТЪ, ШИ МЪ ДЪРЪДЪЦЕ КЪ ФЪКЪТ, МЪКАР СЪ ФІЕ ПЪРКАРЪ, СЪ-М ФІЕ МЪНГЪЖЕРЕ СЪФЛЕТЪСАДИ МІЕС . ШИ ДЕ МЪАТЕ РЪГЪКЪЧІОНЪИ, ДЪМНЕЗЪСЪ В АС ПОМЕНІТ, ШИ ІАС АЪЗИТ РЪГЪКЪЧІОНЪКЪ; ШИ

дѣлѣ рѣшѣнѣи ѿи, ѡ аѢ дѣрѣѡт дѣмнезѣс, ши аѢ прѣимѣѡт' фѣѡт' ꙗ пѣнтѣчнѣ еѡ; ши аѢ нѣкѣст кѡкѡн . ши с'аѢ веселѡт' Ѣконѡмѣн ши фѣмѣк аѢн фѡарте; ши мѡаѢсѡмѣа, дѣнд лѡдѡ ши салѣк аѢн дѣмнезѣс, пентрѡ дѡрѡа че лѣс дат дѣмнезѣс . ши л'аѢ котѣзат ши ѡѢ пѢс нѣмелѣ ѡлеѣѡ . ши кресѣс кѡкѡнѡл пѣнѣ ера де вѣрѣтѣ; ши ꙗ дѣдѣрѣ пѣрѡнѡн де ꙗѣѣѣ кѡрте, ши ꙗѣѣѣ тоатѣ рѣндѡдѡла весѣрѡчѣѡ, ши тоатѣ ꙗѣлѣсрѡлѣ, ши тоатѣ скрѡптѣра . ши прѣ ꙗѣлѣпт' ерѡ ши тѡкѡмѡт ла тоатѣ аѢкѣсрѡлѣ ши ла фѡптѣлѣ аѢн:

Ши дѣка ажѣнѣ ꙗ вѣрѣта аѢн де ꙗѣсрѡт', аѢ зѡс' татѣ-сѣс кѣтрѣ фѣмѣѡа аѢн : сѡѡѡа мѣѣс, жѣпѣнѣѣсѣ, ѡнн сѣ (фа-чѣл нѣнтѣ) ши веселѡѣ фѣѡлѡн нѡстрѣ, ка сѣ не вѣкѣсрѣм (ши сѣ) не веселѡм ши нѡн . ѡр' жѣпѣнѣѣса аѢн, дѣка аѢнѡ аѢнѡ, фѡарте сѣ вѣкѣсрѣ де вѣвѣнтѡл сѡѡѡаѢн еѡ, ши сѣ веселѡ жѣпѣнѣѣса аѢн фѡарте, ши зѡсѣ кѣтрѣ ел' : дѡмнезѣс сѣ-ѡ ꙗѣтѣ-рѣѣѣ вѣвѣнтѡл, кѡре л'аѡ грѣѡт', дѡнѡл мѣѣс; ши алѣргѣнд ѡ, ши кѣзѣнд ла пѣѡбарѣлѣ дѡнѡлѡн сѣс лѣ сѣрѡтѡ, ши зѡчѣ : ѡнн сѣ фѡчѣл нѣнтѡ фѣѡлѡн нѡстрѣ, ка сѣ вѣдѣм' ши сѣ не веселѡм', ши сѣ нѡ сѣ веселѣѣѣ (!) ннѡмѡ нѡстрѣ, ши сѣ сѣ вѣ-кѣре сѡфѡлѣлѣ нѡстрѣ, ши аѡѡ мѡн мѡлѡт сѣ сѣ соѡѡѣѣѣ сѣрѡчѣѡ ши мнѡѡѡ днн пѡрѡнѣа аѢн дѡмнезѣс . ши кѣѡтѡрѣ фѡтѣ де рѡд де ꙗѣрѡт', ши фѣкѣсрѣ нѣнтѡ, ши сѣ кѣнѣ-нѡрѣ ꙗ мѣнѣѣѣтѣрѣ сѣнтѡлѡн Пѡнѡфѡтѣѣ, мѡчѣнѡнѣсѡ, днн чннѣтѣ прѣѡт' фѣннѡ' . ши ѡѢ дѣс' аѣѣсѣ, ши ѡѢ вѣгѡт' ꙗ кѣмѡрѣ; ши ꙗ зѡѡа аѣѣѡ тѡт' сѣ веселѡрѣ, пѣнѣ че аѢ ꙗѣсрѡт' . ши зѡсѣ татѣ-сѣс Ѣконѡмѣн' фѣѡлѡн сѣс, аѢн ѡлеѣѡ : пѡсѣ фѣ-тѡл' мѣѣс, ши ꙗѣ кѡстѣ нѣѡѣта ꙗ кѣмѡрѣ, ши ѡѡ-ѡ кѣнѡѡѣѣ . ѡр ѡѣл, ка сѣ нѣ рѣмѣжѣ вѣвѣнтѡл пѣрѡнѣтѡлѡн сѣс, мѣрѣе ꙗ кѣмѡрѣ, ши-шѡ аѣлѣ нѣѡѣта шѣзѣнд, ши ш'аѢ сѣѡѣ ннѣлѡл' де аѢр' днн дѣѣѣтѡл' аѢн, ши мѣѣрѡѡа чѣ ꙗѡѡѡѡѡѡтѣ кѣ сѣрѡѣ, ши-н лѣ дѣдѣ дѡѡмнѡн аѢн, шѡ-н [зѡсѣ] : прѡнѡѣѣѣѣ аѣѣ-сѣтѣ ши лѣ пѣзѣѣѣѣ, ши ка фѡ дѡмнезѣс ꙗтрѣ мѡнѣ ши ꙗтрѣ тѡнѣ, пѣнѣ не ѣа ꙗѡѡѡн дѡнѡл дѡмнезѣс; ши нѡѣѣ тѡнѣ мѡлѡтѣ ѡѢ зѡс', ши аѢ ннѡт' днн кѣмѡрѣ аѣѡрѣ; ши аѢ мѣрѣ ла кѣмѡра аѢн, ши аѢ аѡт' аѢѡѣѣ мѡлѡтѣ, кѣт' ѡѢ трѣсѡт', ши аѢ еѡнѡт' днн чѣтѡтѣ днн рѡѡа, ши аѢ аѣлѡт' шѡ ѡѣс', ши с'аѢ дѣс' ла чѣтѡтѣ Лѡѡѡѡѡѡ, ла Ѣнрѡѡ пѡрте.

Intoarcerea Sf-lui Alexie în casa părintească. (Fol. 5a — 6a.)

ШИ ПСРЧЕСЕ А МЕРЦЕ ЛА КСРЦНАЕ ПЪРНИЦАЛОР . ШИ МЕРГЖНД,
 АС РТИМНИНАТ НЕ ТАТЪ-СЪС ВІИИД' ДЕ ЛА КСРТЪК РПЪРЪТЪСАШ
 КС СЛЪЦНАЕ АШІ, ШИ ЕРА ТВОЦ ЖАЛНИЧ' . ШИ-И СЪ РКИИЪ АШИ ШИ
 ЗИСЕ : ЖСНЪНЕ, ФАКЪ-ЦИ-СЪ МІАЛЪ ДЕ ШИ СЪРАК' ШИ МИШЪЛА КА
 МІНЕ, ДЕ МЪ ПРІИМЪКІЦЕ ЛА КАСА ТА, ШИ ДИИ ФЪРЪКМИТСРНАЕ ЧЕ
 ВОР КЪДЪ ДИИ МАСА ТА, СЪ МЪ ХРЪКНЕЦІ' ШИ НЕ МІНЕ, ШИ ДЕ
 ВЕЙ АВЪЕ ВРЕ-ШИ СТРІИНАТ', ДМНЕЗЕС СЪ ЦИ-А ДЪЕ, ШИ СЪ-Ц СМПЛЕ
 ВОВА ТА . ІАР ТАТЪ-СЪС НЕКШНОСКЖНДЪ-А КЪ ІАСТЕ ФІЮ-СЪС, ШИ
 ПОМЕНИИДЪ-И ДЕ ДЖНСА, ЕА Ш'АД КІЕМАТ' ПРЕ ТВОЦ РВЕІИ АШІ,
 ШИ АЪС ЗИС АОР АША : КАРЕ ДИИ ВОИ, СЪ ВА АФЛА А ПСТЪЕ СЛЪЖИ
 АЧЕСТШІ СЪРАК', ШИ СЪ-А КАСТЕ ПРЕ ДЖНСА' ПЖИЪ КЖИД ВА
 МСРІИ; ІАР ЕС, ВІС Е ДМНСА ДМНЕЗЕС, СЪ ФІЕ ЕРТАТ Р ТОАТЪ
 ВІАЦА МЪ, ШИ ДШИЪ МОАРТЪК МЪ, СЪ АЙЕЪ ПАРТЕ ДЕ ТОАТЕ
 МОШІНАЕ МЪКЛЕ . ШИ СЪ-И ФАЧЕЦИ Ш КОЛІЕКЪ Р КСРТЪК МЪ, СЪ-А
 ВЪЗ Р ТОАТЪ ВРЪКМЪ, ШИ КЪИД ВОИ ШИ ШИ КЪИД ВОИ РТРА;
 ШИ РТРШ АВЪРЪК МЪ СЪ НС СЪ ЖЕЛЪКЕКЪ . ШИ ФС АША Р ТОАТЪ
 ВРЪКМЪ . ІАР МСМЪ-СА СЪ ТОТ ЖЕЛІА ШИ СЪ ШЕНІА Р ТАИИЪ;
 ІАР НЕКАСТА АШИ ЧЪК Р КИИДА ТЪРТЪРЪКІАІИ, ЗИЧЪ КЪТРЪ СОАКРЪ-
 СА : НЪ МЪ ВШИ МАИ ДЪЧЕ ДЕ АИЧІ Р ВІАЦА МЪ, ЧИ МЪ ВОЮ
 РКИИИ ТЪРТЪСАКІАІИ (! l. — ТЪРЪК —) КЪ НС-Ш МАИ ШИТЪ СВИЦА
 ІЕИ, НИЧІ КС АЛТЪА НС СЪ МАИ РПРЕШЪ, ШИ ЖАЛНИКЪ ІАСТЕ ДЕ
 СЪ ПШЕ ТВОТ ПЪ РАМСРЪ СКАТЪ; АША ШИ ЕС ВОЮ ШЕДЪЕ ТРИСТЪ
 ШИ МЪХНИТЪ ПЪИЪ КЖИД ВОЮ АСЪИ ДЕ СОЦСА МІЕС, ЧЕ С'АД ФЪ-
 КСТ . ІАР СЪЦСА ІИ ШИ ФІЮА ПЪРНИЦАЛОР' ШЕДЪЕ Р КСРТЪК АОР
 НЕКШНОСКСТ, КС МСАТЪ ДОСАДЪ ШИ БАТЖОВЪРЪ . КЪ ДЪКА РСЕРА,
 РШ БЪТЪК ЖЪК' ДЕ ДЖНСА; ШІИ РЛ АШЕІА КС ПАЛАМЪ ПЕСТЕ
 ШЕРАЪЗ, АЛЦІИ РЛ РШИИЦЪК РКОАЧИ ШИ РКОЛЪЕ, ІАР АЛЦІИ, СПЪ-
 ЛЪТЪСРНАЕ БАІДЕЛАОР И ЛЕ АРСИКА Р КАП . ІАР ЕА ФІИИД' ШМСА
 АШИ ДМНЕЗЕС, ВЕДЪЕ КЪ ІАСТЕ АЪКРСА ШИ РДЕМНАРЪК ДІАВОЛСАШІ,
 КАРЕ НС ЮЕКІЦЕ БІИНЕЛЕ ВАМЕННАЛОР' . ШИ ШЕЗЪ Р КАСА ПЪРНИЦИ-
 ЛОР' АШІ : ЗІ : АИ, ШИ НС-А КШНОСКЪ НИМЕНЪК ЧИНЕ ІАСТЕ.

CXXXVII.

1760.

(Ms. Eminescu, folio, defect, 505 foi nepaginate.)

Hronograf.

Jacov blagosloveşte pe fii săi. (Fol. 21a—22a.)

КѢМ Ш'АШ БЛАГОСЛОВИТ ІАКОВ ФИЧОРІИ, АЛ ДАТѢА СѢФЛЕТѢАШИ.
ГЛАВ . АІ.

ШИ АТѢНЧКЪ РЧЕНѢ А КІЕМА ПРЕ ТОЦ ФЕЧОРІИ СЪИ ПРЕ РЪНД,
ДЕН ЧЕЛ ДИНТЪИ ПЪНЪ АЛ ЧЕЛ МАИ ДЕ АПОИ, ШИ ЛЕ ЗІСЕ, АРЪ-
ТЪНДѢ-ЛЕ АЪКРЪРИЛЕ, КАРЕЛЕ МЕНІА КА СЪ СЪ ФАКЪ . ШИ ЗІСЕ Р-
ТЪИ АШИ РЪВИМ : КЪМ ТЪ ІЦИ ТЪРІРА ШИ ШИ (!) РЧЕПЪТЪРА А
ТЪТЪРОР ФРАЦИЛОР ТЪИ, ІАР ТЪИ ПЪРТАТ РЪШ ШИ ФЪРЪ НИЧИ Ш
СІАЛЪ ; КЪЧ КЪ ТЪ(И) СЪИТ Р ПАТЪА ТЪТЪНЕ-ТЪС ДЕ А'АИ СПЪРКАТ
КЪ ЦІИТОАРЕ ТЪТЪНЕ-ТЪС, КЪ БАЛА . ШІ-И ЗІСЕ : ДЕ АЪМ СЪ НЪ МАИ
ФІИ РХІЕРЪКЪТАТ СПРЕ ПАРТЕ ПОХТЕИ ТРЪПІЦИ, ШИ СЪ-Ц МЪЛ-
ЦЪШИ ЦІЕ ГРЕШАЛЪ ПРЕСТЕ ГРЕШАЛЪ . АЛ ДОИЛЪ АШ БАЪСТЪМАТ
ПРЕ СИМЕШИ ШИ ПРЕ ЛЕВИ, ШИ ЛЕ ЗІСЕ : ДЕ ПРЕ ВОИ МЪНІА ШИ
СКЪРБА СЪ НЪ МАИ ІАСЪ, ДЕ ВРЪМЕ ЧЕ ШМОРЪЦ АТЪЦА СИКИМИ-
ТЪНИ КЪ ИМЕА ТЪРЪРАТЪ, ШИ КЪ МЪНІЕ ІУТЕ, КА ПЕНТЪС СЪ
РЪСКЪМЪРАЦ СТЪМЪКЪТАТЪ СЪРОРИИ ВОАСТРЕ ДІИИИ ; ПЕНТЪС
КЪЧИ Ш АШ РЪПИТ СИХЕМ, ШИ ВОИ АЦ ШМОРЪТ АТЪТА НЪРОД
ДЕ ШАМЕНИ ДРЕПЦИ ШИ ФЪРЪ НИЧ Ш ВІНЪ . АЪПЪ АЧАСТА ВЕНІ ШИ
ЛА АЛ ПАТЪКЛЕ ФЕЧОР АЛ СЪС, АЛ ІЪДА ; ШИ РЧЕНѢ А-И БЛАГОВЕШІИ
ЛАЪДЕ ШИ РКИНЪЧЪНИ, ШИ БИРЪНИЦЪ СПРЕ ВРЪЖМАШІИ СЪИ ;
ПЕНТЪС КЪ ДИНТЪС АЧЕСТ ФЕЧОР АЛ СЪС, ІЪДА, СЪ МЕНІСЪ КА СЪ
РЪСАРЪ ВАЪСТАРЮА ДРЕПТЪЦІИ, ХС : АДЕКЪ ДИИ СЕМИНИЦІА ІЪДІИ .
ШИ-А АСЕМЪНЪ КА ПЪЮА ЛЕЪАШИ, ЗИКЪНДЪ-И : КЪ СЪ ВА КЪАКА ШИ
ВЪ АДОРМІИ КА ЛЕЪА, ШИ КА ПЪЮА ЛЕЪАШИ, ШИ ЧІНЕ ВА КЪТЕЗЪ
СЪ-А ДЪКЪПТЕ ПРЕ ДЪНСЪА ? РКИПЪИИД КЪМ НЪСКЪНД РПЪРАЦ
ДИНТЪС ІЪДА, НАШЕ-ВА ШИ ПРЕКЪРАТА ПРЕЧИСТЪ ДЕР СЕМИНИЦІЕ
РПЪРЪТЪКЪСЪ, ДИНТЪС КАРЕ СЪ ВА РТРЪПЪ ДОМНЪА НЪСТЪС ІС .
ХС . ДЕЧИ ЛЕЪА СЪ РКИПЪАЦИЕ РПЪРАТ, КЪМ ШИ ДОМНЪА ХС, ФІ-
ИИД РПЪРАТ ЧЕРЮАШИ ШИ ПЪМЪНТЪАШИ, МАИ НАИИТЕ ДЕ НАШЕРЪКЪ
СА . ІАРЪШ РТРЪС СЪМИНИЦІЕ РПЪРЪТЪКЪСЪ, АДЕКЪ ДИИ ПРЕКЪ-
РАТА, АШ АЪАТ ТРЪП ШИ ФЪШ ШИ ШМ ШИ ДЪМНЕЗЪС ДЕПЛИИ .
ДЕЧ ФЪРЪ АТЪТА РКЪ МАИ ПРОРОЧИИ ІЕРАИА, АДЕКЪ ІІКОВ ШИ
ЗІСЕ : НЪ ВОР ЛИПСИ ДОМНИ ШИ РПЪРАЦІИ ДИИ СЕМИНИЦІА ІЪДЕИ ;
ПЪНЪ ВА ВЕНІ ШИ ЧЕЛ ПРІИМИТ ШИ НЪМИТ, АДИКЪ(Ъ) ХС, КАРЕ

есте нѣдежде ши аднѣре тѣтѣрор лимбилор, ка съ ле ртоар-къ спре дѣмнезиѣре, ши ка съ кѣноаскъ нащерѣ ши молртѣ ши рвѣертѣ сфинциѣ сѣле . ши ш'алтеле мѣлате пророчи Иѣков, пентрѣ фѣю-сѣс, Исдѣ, ши-л благослови прекѣм съ афлѣ ман делѣнгат скрис р киблѣе . ши ман кени ши ал чинч'клѣ фечор ал сѣс, анѣме Завѣлон, ши-н зисе : де врѣме че похтѣци сѣ-ц фѣе лѣкашѣ лѣнгѣ мѣре, съ фѣе рделѣнгатѣ лѣкѣнина ши сѣлашѣ тѣс, ши пѣнѣ ла четате Гѣндонѣ . тар фечорѣлѣ ал а (!) шасале, лѣи Исахар, зисе-н : Исахар вѣзѣнд пѣмѣнтѣл кѣ вѣнѣ роадѣ, сѣ-н фѣе дат сѣ-л лѣкрѣзе, ши съ ва кѣмѣ пѣсгар . тар фечорѣлѣ ал шпнтѣ, анѣме Дан, зисе-н : ачеста ва жѣдека породолѣ сѣс, ка ши семинциѣ чѣ рпѣрѣтѣкѣ, ши тарѣш ка ши Самѣон . тар фечорѣлѣ ал шптѣле, анѣме Гад, зисе-н : семинциѣ та тѣлѣхѣнд ва тѣлѣхѣн . тар чѣлѣ ал ноаш-ле фечор анѣме, анѣм (!) Иѣр, зисе-н : сѣ фѣе богат де пѣине, кѣт ши ла домни ши ла коѣри сѣ дѣ хрѣнѣ, ши сѣминциѣ лѣи сѣ фѣе рѣрѣчинац де грѣс . тар фечорѣлѣ ал зѣчеле, анѣме Нефѣалим, зисѣ-н, кѣ сѣ ва асемѣнѣ ка ѣн стѣлпар рѣсѣдит ртрѣ тѣрѣе ши ртрѣ фѣрѣмѣсеце . тар фечорѣлѣ ал ѣспрѣ-зѣче, анѣме Вениамин, зисе-н : сѣ фѣе ка ѣн лѣп апѣкѣтор, де диминѣцѣ де ва мѣнка ел ; тар де кѣтрѣ сѣрѣ ва дѣ алтора хрѣнѣ.

Intrebările Saveliei cu Solomon. (Fol. 60 b—61 a.)

Ши съ штеши инема Савелѣи дѣспре тоѣте лѣкрѣриле кѣте лѣ ртребат пре Голомон . кѣч кѣ ши Савила ера рѣцелѣптѣ, атѣта кѣт ши алци рпѣрац де пре марѣнѣ пѣмѣнтѣлѣн тремнтѣ де лѣа сѣат ши рѣвѣцѣтѣрѣ де ла дѣнса, атѣта ера кѣ рѣцелѣпѣне мѣре . тар Савила дека лѣ кѣзѣт аша, кѣм ртрѣ нимик нѣ пѣтѣ принѣ кѣ (!) Голомон, рѣкѣ врѣ сѣ-л ман нептѣкѣкѣ ш датѣ сѣ ши ман вазѣ . ши адѣсесе Савила кѣ сѣне фѣте кѣрате фѣарте тѣнере, ши адѣсесе ши кокони тар тѣнери де ш потрикѣ кѣ фѣтеле . ши рѣвѣцѣ рпѣрѣтѣкса Савила сѣ ле рѣтѣзе пѣрѣлѣ канѣлѣн тѣтѣрор ртрѣн кѣи, ши фѣтелор ши кокониор, ши сѣ-н рѣраче пре тоц ртрѣн портѣ . ши фѣкѣрѣ ваменѣи Савилин ашѣ кѣм лѣс рѣвѣцѣт, ши-н адѣсерѣ рѣаннтѣ рпѣратѣлѣн Голомон ши а тот сѣатѣл . ши зисе Савила кѣтрѣ Голомон : рпѣрате! вою сѣ-м спѣи, динтрѣчѣци кокони, кѣрѣи сѣнт кѣрѣвѣци, ши кѣрѣи сѣнт фѣте? тар Голомон мѣлат с'лѣ чѣдит де ачѣста, ши зи(се) сѣ

ле адскъ шкъ съкъ съкъ спкъле рнаннтк рпкратъсашн . ши адсеркъ
 де съкъ спкъларкъ ачен кокони тоц рнаннтк рпкратъсашн, ши
 причепъ р лок Голомон каръи ерâ коннич, къкъ съкъ спкъла пре
 въраз' ши пре мкъни таре ши апкъсат; иар кареле ерâ ф'ите съкъ
 спкъла линишор ши смирен . ши зискъ Голомон, де-и алесеркъ де
 всеви, ши трианскъ де-и черкаркъ, ши фъд адекрат ксвкнтъсашн
 Голомон рпкрат . ши пентр'ачеста лъкръс мшат с'ас минс-
 нат рпккрткъса Савила, ши зискъ ртр'асзирк тстсрор : ман
 мшат възъсио къ шкъи м'ен, декът ам асзит къ срккнае пентръс
 рпкратъсашн Голомон . ши иаркъш зисе : w пре феричите Голо-
 моане! пркъ мкъндре ши рцеленте, къкъ есте феричит ши локъсашн
 шнде калкъ талпеле т'але, ртрекш пре тоц рцелепцин . де'нче-
 пстъсашн лшмин ши п'кънкъ р вечн нс ва ман наце ниме динтръс
 ваменн потривник ц'е . w фериче де шкървйи ши де шарбеле
 тале, каръи стаъ рнаннтк т'а де сасъжеск, ши адд ксвинтеле
 ростъсашн ткъс чкъле рцеленте, ши ман дсачи декът тоатъе
 дсачецилае; къкъ ксвинтеле рбостъсашн ткъс съкнт избкъвире ссфле-
 тсашн, ши виндекаре трбнъсашн . ши скоас(е) де-а дъръш къ . дф .
 де таланци де аср сафир, де чел алес сксмпкъ, ши п'етри сксмпе
 чопайте де мшат прец, ши дсачец сксмпе р тот фелюа; ши
 иас ман дъръит трбп'ина валсашн, каре ас фост леквитоаре
 де тоатъе боалеле къкъте съкнт . ши ш'ас лшат зйва ешкъ де ла
 рпкратъсашн Голомон, ши мшатъе лашде ши похф'але ф'къч'е рпк-
 ратъсашн . ши дъръи енсеричий Сишнъсашн мшатъе шдоларкъ сксмпе,
 ши ксвиненте ши аср ши п'етри сксмпе, ши съкъ дсскъ р цара ей
 иаркъш къ чинстъе маре.

Cyru și regele rob. (Fol. 101 b—102 a.)

Ши аткъта рн дед'къкъ дсмпнезес пст'кре маре Кирен
 рпкрат, къкъ ас екстст ман мшат де . а . рпкрац; ши лкъс
 лшат ц'крилъе ши аксцилае тоатъе . ши пре дкъншйи тот вйи иас
 принск ла мкъна лши, ши нич пре шнда н'ас шморкът; че пре тоц
 иас ркис, ши ле ф'къкссе сокотинцкъ де тоатъе, ши-и цинк р ки-
 соаре (!) нсман пентръс съ-и мбстре ши съ-и доскъд'къкъ . ши
 ф'къкссе ачест рпкрат w каркъткъ сксмпкъ, тот къ аср, ши
 шкъд'къ ртр'кънса ел ши къ боарин лши; иар кънд вркъ съкъ іаскъ
 аф'аркъ ла принеларе, съкъ съкъ десф'кът'къзе, ел шкъд'къ ртр'ач'къ ка-
 ркъткъ сксмпкъ ши къ боарин лши, ши рхъма пре ачен рпкрац
 пре тоц, ши тр'къцкъ каркъта Кирен рпкрат р лок де кан . аткъ-
 та-и доскъд'къ р тоатъе зилеле . иар w даткъ, тр'къгкънд ачен рпк-

рац тоц карѣта .рпѣратѣши Кіри, ир ѣна динтр'ачен .рпѣ-
рац, ел с'ас тот фост .рторкѣнд дес, ши ас фост кѣстѣнд
рпапон . ир Кіра .рпѣрат л'ас фост тот сокотинд кѣм с'ас фост
рторкѣнд де дес ш'ас фост кѣстѣнд рпапон . ши съ скѣрвѣ
Кіра пре дѣнса ши зисѣ : и .ртрекѣци-л, чѣ нѣ лѣсѣ карѣта съ
мѣргѣ тѣре, чѣ тот каѣтѣ рпапон ашѣ дес, ши нѣ траѣе ши
ел ка чѣа-л'алици? ир ачел .рпѣрат зисѣ кан кѣ фрѣкѣ : каѣт
ла чѣле роате л карѣтни .рпѣратѣши, кѣм съ .рторкѣ .р-
прекѣр, ши сокотесѣ, кѣм ете ши ачаѣтѣ лѣме минчиноасѣ
ши фѣцарникѣ, кѣ чѣле де есе съ погоарѣ .р жос, ши чѣле
де жос елѣ мергѣ .р есе, кѣм съ .ртоарче ши роата . ир .рпѣ-
ратѣ Кіра кѣносѣ тѣакѣса кѣвѣнтѣши, кѣ адеѣрат ете
ашѣ, ши ас ши скѣнт дин карѣтѣ, ши ас мерсѣ .рсѣш кѣ
сѣне, ши иас дезлегат дин легѣтѣрѣ, ши иас дезхѣмат; ши
ас ши тримис де ас адѣс кай, ши ас пѣс .р карѣтѣ пре ачен
рпѣрац кѣ сѣне алѣтѣрѣ, де ас шѣзѣт ши лѣс фѣкѣт чѣнсте
мѣре, ши иас рѣрѣкат ши иас словозит, съ съ дѣкѣ кареле
ѣнде-и ва фѣи воа.

Istoria Evdochieї cu mărul. (Fol. 214a — 215a.)

Ир кѣнд с'ас ѣмпаѣт . ѣз . де .рпѣрѣкѣи аѣи, .р зѣѣа де
в(о)гоѣлѣниѣ, фѣинд .рпѣратѣ ла ѣсѣрика чѣ мѣре, ла па-
трѣархѣе, ир ѣн миѣел де ѣм де ла рѣсѣрнт аѣ адѣс ѣн мѣр
.р ѣсѣрикѣ, шѣ-и л'ас дат . ши атѣта ерѣ мѣре ачел мѣр ши
фаѣш кѣт с'ас мират ши .рпѣратѣ, шѣ ас скос .рпѣратѣ
де иас дат . н . де галѣени де аѣр, ши л'ас тримис пре ѣн кре-
динчос ла сѣс, сѣ-л дѣкѣ .рпѣрѣтѣсѣи . ир .рпѣрѣтѣсѣ л'ас три-
мис ѣнѣи столник мѣре л .рпѣратѣши, анѣме Павлин, кареле
фоарте .рл поѣтѣи .рпѣрѣтѣсѣ пѣрѣрѣ, ши аѣе вероѣѣе кѣ дѣн-
са, кѣч кѣ ерѣ фоарте ерѣ (!) ѣн ѣм ѣн; ир атѣнчѣ ас фост
ѣолнѣвнт, пѣнтрѣ ачѣи и л'ас тримис .рпѣрѣтѣсѣ ачел мѣр .
ир Павлин ас цинѣт ачел мѣр . к . зиле, ши н'ас цѣѣт; чѣ л'ас
тримис .рпѣратѣши . ир .рпѣратѣ деѣ'ас кѣзѣт мѣрѣла, нѣ-
ман чѣ с'ас мират, ши л'ас ши сѣѣетат ла инѣмѣ кѣѣет рѣс,
кѣ поате фѣи кѣ ѣмѣлѣ .рпѣрѣтѣсѣ кѣ Павлин, ши сѣ ѣмпаѣ
де мѣнѣе ка ѣн лѣс, ши с'ас ши дѣс ла .рпѣрѣтѣсѣ, шѣ ѣ .р-
треѣкѣ : ѣнде цѣ-и мѣрѣла, каре цѣ л'ам тримис? ир .рпѣрѣтѣсѣ
зис(ѣ) : кѣ л'ам мѣнкат . .рпѣратѣ ирѣш ѣ ас ман .ртрекат,
ши-и зисѣ : сѣѣне-м кѣ дрепѣла, пѣнтрѣ сѣнѣтѣтѣк ѣѣци мѣле .
ир .рпѣрѣтѣсѣ с'ас жѣрат пре ѣѣаца .рпѣратѣши, кѣ л'ас мѣн-

кат . иар . рпъратъа, дек'ас азит, къ съ ждръ ши пре вѣща лши
 пре стрѣмѣа, скоасе мърѣа, шѣ-н-л аркт'к де фѣцъ . иар . рпър-
 ркт'кѣа шде вкзѣ мърѣа, нѣман че рпърквенѣ ши рченѣ а
 тремѣра . ши нѣ-н зисе рпъратъа алт нимик, къ ш вкзѣ къ
 съ спѣрѣе, че ас ешит де аколѣ, ши съ дсе шѣ ас ши тримис
 ман къркнд де а ткъат канѣа лши Павлин, ши л'ас дсе ла рпър-
 ратъа де л'ас вкзѣт . шѣ ас кѣемат апон пре рпъркт'кѣа, ши ш
 ас хоросент мѣат, шѣ ш ас фѣкѣт нехарникъ де рпъркѣѣе,
 ши динтр'ачѣла час ш ас срисит, съ нѣ ман фѣе волникъ а
 съ ман пѣртѣ . р пѣртѣа рпъркт'ек . иар . рпъркт'кѣа с'ас рѣши-
 нат де кѣтръ тоц ваменни рпъратъаши, ши нѣ аве шбраз съ
 пасъ нич . ртр'ѣ пѣрте, че тот пакнѣкъ ши зѣва ши ноапт'к . ши
 фѣаца рпъратъаши нѣ ман пѣт'к видѣ; че ас скрис ш скрисоаре
 ши с'ас рѣгат рпъратъаши съ-н д'к вое, съ с(ъ) дѣкъ ла Иерѣ-
 салим . шѣ шѣ дат рпъратъа вое, ши с'ас гѣтит рпъркт'кѣа,
 ши ш'ас лѣат кѣ сѣне авѣѣе фѣарте мѣатъ, ши с'ас дсе ла Ие-
 рѣсалим . ши кѣм ас сосит, кѣм(?) с'ас дсе де ас вкзѣт тоате
 локѣриле ч'кле сфинте, ши с'ас ркинат ла тоате . ши кѣте лѣ-
 крѣрѣй ас фѣст стрѣкате де пре ла рпъркт'кѣа Елѣна мѣма лши
 Костантин рпърат, тоате л'кѣ рѣнит рпъркт'кѣа Евдокѣа .
 зидѣриле л'кѣ рѣнит де изноакъ ши трѣле де пре ла висѣричи
 че ас фѣст кѣзѣте, ши вѣшмѣнте мѣате ас фѣкѣт, ши еван-
 гѣлѣи скѣмпе тот кѣ аѣр поленте, ши кѣвоте, ши кѣделницъ
 ши сѣшниче, ши тот алтѣ че ас фѣст, тот ас рѣнит . ши
 съ шмпѣд кѣвѣнтѣа лши Давид кѣм зиче . р Псалтѣрѣе : „Блажи
 гѣде ба(а)говолѣнѣем твоим Еївана, и да съзидѣтѣа стѣни
 Иерѣсалимскѣа“ : н . Псалмѣ (Пс . 51, v . 20) . ши с'ас съвѣршит
 рпъркт'кѣа Евдокѣа аколѣ ла Иерѣсалим . шѣ ш ас рѣропат
 . р висѣрика лши стѣы Стѣфан . ши кѣнд ас фѣст ла дѣтѣа сѣ-
 флетъаши със ас спѣс ши ас мѣртѣрѣит ртр'авѣзѣа тѣтѣрѣр
 кѣ жѣрѣмѣнтѣ мѣре, кѣм нѣ цѣе нимик де нѣпѣст'к кѣре ш
 ас нѣпѣстѣит рпъратъа кѣ Павлин столникѣа . иар кѣте во-
 роѣве кѣ таннъ ам авѣт ла тоате пре дѣнсѣа л'ас кѣемат ка
 пре шѣ фрѣте; кѣч кѣнд м'ас лѣат рпъратъа съ-н фѣѣ рпърѣ-
 т'кѣк, нѣман че ас цѣѣт сѣра рпъратъаши Пѣлѣрѣа ши кѣ
 Павлин . дѣч фѣинд еѣ ш мѣре стрѣинъ, ам цѣѣт нѣман пре
 сѣра рпъратъаши ши пре Павлин, пѣнтрѣ ачѣста л'ам цинѣт
 ка пре шѣ фрѣте ла тоате танниле м'кле; ачѣста цѣѣ ши ачѣста
 спѣю рѣни(н)т'к лши дѣмнезѣс ши ваменилор . ши дек'ас спѣс
 ачѣсте кѣвинте, ш'ас дат сѣфлетѣа . р мѣна рѣрѣаши ши с'ас
 съвѣршит .

CXXXVIII.

1762.

(M. Kогълничанс : Летописциѣе vol. III, Иши 1846, pag. 287—328.)

КОНДИКЪ ЧЕ АРЕ АНТРС СИНЕ ОБИЧЕИДИ ВЕКИ ШИ НОДЕ А ПРЕА
АНЗАЦАЦИЛОР ДОМНИ . . . ДЕ . . . ГЕОРГАКИ АЛ ДОИЛЕ ЛОГО-
ФЪТ, АЧИ АН ОРАШВА ІАШВАДИ АЛ АНИ 1762 НОЕМЕРІЕ 5.

Обiceiul și orânduiala Divanului. (pag. 321).

ОБИЧЕИЛА ШИ ОРЪНДЕАЛА ДИВАНСАДИ АН ЧЕ КИИ СЕ СРМЕАЗЪ.

КЪ О ЗИ МАИ НАИНТЕА ДИВАНСАДИ ПОРОНЧЕИЕ ДОМНЛА ВЪТА-
ВВАДИ ДЕ АПРОЗИ, СЪ ФАКЪ ЦИРЕ КОРНИЛОР ДЕ ПОАРТЪ, КА СЪ
АНИИЩЕЗЕ НЕ ЖЪЛДИТОРИ, КЪ ЕСТЕ СЪ СЕ ФАКЪ ДИВАН; ШИ ОРИ ЧИНЕ
ДИН АЪКДИТОРИ СЕ ВА ТРАЦЕ АЛ ДИВАН, СЪ ЛЕ ФІЕ ШИЛА ДЕСКИСК . ЕАР
ШНИ ДИН ДОМНИ, ЕРА ОБИЧИИЩИ ПЪНЪ НЪ ЕРА АМЪНДОЪ ПЪРЦИЛЕ
ДОВАЦИ, ЧЕ СЪ ПЪРИА, ФАЦЪ, СЕ ДА ПОРОНКЪ НЕ ШИЛА СИГЪСР АЛ
ДИВАН СЪ НЪ-А СКОАТЪ [КАРЕ АЧЕАСТЪ ПОРОНКЪ ШИ ХОТЪРИРЕ ШИ
АН ВРЕМИЛЕ ДЕ АКМЪ ШИ МАИ ТАРЕ СЕ ПЪЗЕИЕ, АТЪТ ДЕ КЪТРЪ
ДОМНИ КЪТ ШИ ДЕ КЪТРЪ ВЕЛИЦИ БОИЕРИ, КАРИ СЪНТ ЦИДЕКЪТОРИ.]
ДЕЧИ ВЪТАВВА ДЕ АПРОЗИ ГЪТЕИЕ ДИВАНЛА . АЛ ДИВАНЛА ЧЕЛ МАРЕ
ЕСТЕ ОБИЧЕИ СЪ СЕ АФЛЕ ШИ МИТРОПОЛИТЛА ЦЕРИ, ШИ БОИЕРИ ТОЦИ
НЕ РЪНДЕАЛЪ, ВЕЛ АГЪ, ВЕЛ АРМАШ, ВЪТАВВА ДЕ АПРОЗИ . В . АР-
МАШ . Г . АРМАШ, ВОРИЧИ ДЕ ПОАРТЪ, ИЗБАШЪ ДЕ ДИВАН; ТОЦИ
АЧЕСТИ СТАЪ АЛ РЪНДЕАЛА ЛОР, ШИ КЪ СЕМНИЛЕ БОИЕРИ ЛОР НЕ
АМЪНЪ; АСЕМЕНЕ ШИ ПАИЧИ ШИ ЧЮХОДАРИ СЕ АФЛЪ ЗВОРИТОРИ АЛ
ДИВАН АНАИНТЕА ДОМНСАДИ, СЪНД ШИ ЕІ АН РЪНД, ШИ АЛ ЛОКЛА
ЛОР . ДИН ВЕЛИЦИ БОИЕРИ МАЗЪКАИ НЕ КАРИ ВА ДОМНЛА, ЛЕ ПОРОН-
ЧЕИЕ СЪ ШАЗЪ АЛ ДИВАН АМПРЕДНЪ КЪ ЧЕИ-ААЦИ БОИЕРИ КЪ БОИЕРИ,
АЛ РЪНДЕАЛА ЛОР . ШИ ПЪНЪ АЛ ДОМНИА А ДОША А АДИ МИХАИ
БЮДЪ, АЪ ФОСТ ВЕКІС ОБИЧЕИ ДЕ ШЪДЕА ШИ . В . ЛОГОФЪТ АЛ ДИВАН
НЕ СРМА ААТОР БОИЕРИ; ЕАР АТЪНЧЕА НЪ С'АЪ МАИ ОБИЧИИТ А ШЪДЕА,
ДАР АЛ ДИВАН АНАИНТЕА ДОМНСАДИ ЗВОРИТОР СЕ АФЛЪ . ШНИ ДИН
ДОМНИ ЧЕИ ВЕКІ ЧЕ АЪ ФОСТ МОЛДОВЕНИ ЕРА ОБИЧИИЩИ А ЦИДЕКА
НОРОДЛА МАИ АШАТ АН СПЪТЪРИЕ, АКЪНД ШИЛЕ ЛОР ДЕСКИСК; ШИ
ФЪЧЕА ДИВАН ШИ АЛ ВРЕМЕ ДЕ КИНДИЕ, ЧЕТИНД Г . ЛОГОФЪТ ЖАЛ-
ВИЛЕ ОАМЕНЛОР ШИ АЛТЕ СКРИСОРИ, ЧЕ СЪНТ СЪ ЛЕ АКСАТЕ, ШИ СЪ
ЛЕ АЪЗЪ ДИВАНЛА . ЕРА ОБИЧЕИ ВЕКІС КАРЕ С'АЪ ШИ СРМАТ АЛ ДОМ-
НИ ЧЕИ ТРЕКДИЦИ ШИ ПЪНЪ АЛ КАНТЕМИР БЮДЪ : ЛОГОФЪТ АЛ ТРЕИ-
ЛЕА СЕ ФЪЧЕА КЪ АЧЕАСТЪ АЛЕЦЕРЕ : СЪ ФІЕ ОМ АНВЪЦАТ АЛ

ТЪЛАМЪЧИРЕА СЛОВЕНІИ, КА СЪ ПОАТЪ ЧЕТІ ШІ ТЪЛАМЪЧИ ХРИСОАВЕЛЕ ЧЕЛЕ СЛОВЕНІИ ДЕ МОШИ РНАНТЕА ДОМНСАІ, ШІ СЪ ШІ СКРИЕ СЛОВЕНІИРЕ ЧЕЛЕ ЧЕ КОР ФІ ПОРОНЧИТЕ ДЕ ДОМН, ШІ СЪ ЛІКЪ ЛЪНИГЪ ДЪНСА 5 ШІ 6 СРИКАРИ, КАРИ СЪ ЦИЕ ШІ АЧЕИ СЛОВЕНІА, ШІ А ЧЕТІ ШІ СКРИЕ; ФІНД КЪ ДИЧЕНСТСА, ШІ ДЕСКЪЛЕКАТСА ЦЪРИИ, АША ЕРА ОБИЧИСИТ А СЕ СКРИЕ ХРИСОАВЕЛЕ МОШИЛОР ПЕ СЛОВЕНІЕ, ШІ АЧЕЛЕ ЕРА МАИ ДЕ ЧИСТЕ, ШІ МАИ ДЕ КРЕДИЦЪ; ДЕ ВРЕМЕ КЪ АЧЕЛЕ ХРИСОАВЕ СЛОВЕНІИ, ОРИ РИТЪКРИТЪРИ ДЕ МОШИ, ОРИ ЦИДЕКЪЦИ СЕ СКРИА РИ СКЪРТ, КАРЕ ШІ ПЪНЪ АКМС АЧЕЛЕ СРИЧЕ ДОМНЕИ ПЕ СЛОВЕНІЕ Н'АС НИЧИ О РИДОЕАЛЪ А НЪ СЕ КРЕДЕ. ШІ ТОАТЕ ХРИСОАВЕЛЕ СЛОВЕНІИ ЕРА РИТЪКРИТЕ КЪ КРЕДИЦА ДОМНСАІ, ШІ А ФІЛОР СЕИ, ШІ А ТЪТЪСРОР ВЕИЦІЛОР БОИЕРІ, ЛА КАРЕ ХРИСОАВЕ ДЪИГЪ КОРИЧИИ ЧЕИ МАРИ, СЕ ПЪНЕА ШІ ПЪРКЪЛАБИ АЧЕСТГОР СКАШЕ, РИТЪКИ ПЪРКЪЛАБИ ДЕ ХОТИИ, І ПЪРКЪЛАБИ ДЕ ЧЕТАТЕА НЕАМЦСАІ, І ПЪРКЪЛАБИ ДЕ ЧЕТАТЕА НОЪЪ, ШІ АНОІ ПЪРКЪЛАБИ ДЕ СЪЧЕАВЪ. ІАР ДЕЛА О ВРЕМЕ С'АС РЪДИКАТ АЧЕСТ ОБИЧЕИ А СЛОВЕНІИ ШІ РЪНДЪЕАЛА ПЪРКЪЛАБИЛОР, СКРИНДЪСЕ ИСИСОАЧЕЛЕ МОШИЛОР, ШІ ЦИДЕКЪЦИЛЕ ПЕ ЛИМБА ЦЕРИИ, МАКАР КЪ ЛА ШЕ ХРИСОАВЕ ШІ АКМС СЕ СРАМЕАЗЪ, ДЕ СЕ ПЪНЕ КРЕДИЦА ДОМНСАІ, А БЕИЗАДЕЛИЛОР ШІ А БОИЕРІЛОР ЧЕЛОР МАРИ, ДЕ ЛА ВЕА ЛОГОФЪТ, ШІ ПЪНЪ ЛА ВЕА КОМИС.

CXXXIX.

1764.

(Ms. bibl. imperial. Wien. Cod. slav. No. 73, 4°, 120 paginî.)

ВІАЦА СЪХЪНТЪЛАШИ ІУСАФАТ, ПЕ КАРЕЛЕ БАРАЛАМ Л'АД РИТОРСЪ ЛА КРЕДИЦА КРЕЦИНИ'ЕСКЪ. ТЪЛАМЪЧИТЪ ДЕН ЛИМБА ИТАЛИАНЪ, РИ РОМЪНИ'ЕСКЪ ДЕ ВЛАДЪЛА БОЦЪЛАЭСЪЛА ДЕ МЪЛЪЛЪЦИИ ЛА АННДА' ДЕЛА ХЪ АШЪД.

Nașterea lui Iosafat. (pag. 2—3.)

ВІАЦА СЪХЪНТЪЛАШИ ІУСАФАТ.

СЪ ЧИТЪЦИЕ РИ' ВЪКНИЛЕ ИСТОРИИ, КЪ РИ ІНДИА АС ФОСТ ШИ КРАЮ АНЪМЕ ЯВЕНЕРІО, УМ ФОАРТЕ КРЪД, ШИ ТИРАН РИ ПОТРИВА КРЕЦИНИЛОР, КАРЕЛЕ ФЪКЪСЕ АЧАСТЪ ЛЪЦЕ РИ КРЪЛА АШИ: КЪ ТОЦИ КРЕЦИНИИ СЪ ФІЕ РЪСИНИЦИ ПЕНТРС МСАТА СРЪ ЧЕ АРЪКЪ АСЪПРА ЛОР, ШИ ТРИМИТЪ ПЕН ТОАТЕ ЧЕТЪЦИЛЕ СЪЛЕ ШИ КАСТЕЛЪРИ, ИЗГОНИД ШІ СЧИГЪНД КРЕЦИНИИ.

Еъ зиче, къ мѣрѣ ачѣтѣи краю, нѣ пѣтѣ съ аибѣ
 фин, шде краюа авѣ маре дѣрѣе. шѣ де мѣате ори порѣн-
 чѣе а съ адѣна прѣвции идолиаор лѣр шѣ кѣпции, фѣкѣндѣ-
 лор мѣри фѣгѣдѣлан шѣ дѣрѣи, пѣтрѣ ка еѣ съ съ роаѣ
 дѣмнезѣлаор лор шѣ идоли, ка съ-и дѣ мѣаъ, пѣтрѣ ка съ
 поатѣ авѣ фин. дар ниъ кѣ мѣжлока дѣ атѣтѣ рѣгѣчиѣни
 нѣ пѣтѣ еа авѣ фин. дар апѣн финдѣ кѣа, шѣ пѣкѣрѣ до-
 мѣлашѣ нѣстрѣ Іс Хс, дѣпѣ ѡ пѣцинѣ рѣкѣ мѣрѣ краюа шѣ
 аѣ фѣстѣ рѣгѣатѣ; шде краюа аѣ фѣкѣтѣ маре реселе, шѣ
 сѣрѣкѣтѣоаре тѣтѣрѣора идолиаор сѣи, шѣ дѣмнезѣлаор лѣр шѣ аѣ
 датѣ прѣвциаор ачѣлаор идоли доаѣкѣ сѣте дѣ тѣаѣри, шѣ доаѣкѣ
 сѣте дѣ берѣчи, шѣ мѣатѣ пѣниѣ, шѣ виѣ, шѣ маре реселе,
 шѣ сѣрѣкѣтѣоаре фѣкѣтѣ тотѣ норѣдѣла, пѣтрѣ рѣгѣкарѣ кѣкѣсен.

Pilda cu privighetoarea. (pag. 52—54.)

Дрѣтѣ ачѣа Барлаам аѣ зѣс аѣ Іѡсафат : Ювѣчѣе пѣ сѣ-
 рѣчи, шѣ фин мѣластѣв кѣтрѣ приѣтѣниѣ аѣ дѣмнезѣс. шѣ ачѣ-
 ста чѣ аѣм еѣ рѣ зѣк, пѣзѣчѣе съ нѣ шѣци, шѣ рѣзи съ нѣ
 фѣчи кѣм аѣ фѣкѣтѣ шѣ сѣтѣн, кѣреле аѣ принѣс ѡ привѣгѣ-
 тѣоаре. кѣрѣ привѣгѣтѣоаре рѣзѣндѣсе принѣсѣ, аѣ зѣс мѣжѣс-
 лѣш чѣ ѡ принѣсѣе : ѡ приѣтѣнѣла мѣс ! дѣ рѣн тѣ съ мѣ лѣши
 слѣбѣдѣ, съ мѣ дѣк, еѣ рѣ фѣгѣдѣсѣкѣс сѣ-ѣ дѣс тѣѣн рѣнѣ-
 цѣтѣрѣи, кѣ рѣн фѣ фѣричѣтѣ тѣ, дѣ лѣ рѣн шѣ а лѣ цѣнѣ, шѣ
 дѣ маре фѣлѣсѣнѣцѣ рѣ еѣр фѣ. Итѣшѣи сѣтѣнѣла аѣ зѣс : дѣ
 тѣ мѣ лѣ рѣн сѣѣне, рѣ фѣгѣдѣсѣкѣс, кѣ тѣ роѣо слѣвозѣи съ тѣ
 дѣчи. Иша привѣгѣтѣоарѣ аѣ зѣс : рѣнѣцѣтѣрѣа чѣ дѣнтѣю
 ѣстѣ ачѣста : шѣ лѣкѣрѣ чѣ тѣ нѣ поѣци сѣ-л аѣнѣ, нѣ-л чѣрѣа. Ил
 дѣнѣлѣ ѣстѣ ачѣста : шѣ лѣкѣрѣ чѣ тѣ рѣл аѣ, дѣ-ѣ ѣстѣ дѣ тѣ-
 вѣшѣнѣцѣ, цѣнѣ-л шѣ-л пѣзѣчѣе кѣнѣ. Итѣрѣа ѣстѣ ачѣста : шѣ лѣ-
 кѣрѣ чѣ нѣ поѣте фѣ съ фѣе, нѣ тѣрѣсѣ сѣ-л кѣзѣи. Еѣтѣнѣла рѣ-
 цѣлѣгѣндѣ зѣселе рѣнѣцѣтѣрѣи, фѣоартѣ ѣаѣ пѣкѣтѣ, шѣ ѡ аѣ
 слѣвозѣитѣ сѣ сѣ дѣкѣ. Привѣгѣтѣоарѣ аѣ зѣсѣратѣ дѣсѣрѣа шѣшѣ
 копѣчѣ фѣоартѣ рѣнѣалѣт, шѣ аѣ кѣмат пѣ мѣжѣк, шѣ ѣаѣ зѣс : ѡ
 приѣтѣнѣ ! рѣ пѣгѣсѣа тѣ мѣан лѣсатѣ сѣ мѣ дѣк, кѣчѣ еѣ аѣ рѣ
 гѣша ѡ шѣтрѣ сѣмѣпѣ, кѣрѣ ѣстѣ мѣан маре дѣкѣтѣ шѣ ѡаѣ
 дѣ гѣкѣкѣ, шѣ пѣкѣтѣчѣе ѡ маре колѣоарѣ. Еѣтѣнѣла рѣцѣлѣ-
 гѣндѣ зѣселе привѣгѣтѣорѣн, нѣман кѣтѣ аѣ рѣчѣнѣтѣ аѣ сѣмѣлѣ пѣ
 сѣрма еѣ пѣн тѣоатѣ кѣкѣнѣсѣрѣилѣ ка сѣ ѡ принѣзѣ. Итѣшѣчѣ привѣ-
 гѣтѣоарѣ ѣаѣ зѣс : ѡ мѣжѣкѣ нѣкѣшѣ ! аѣа дѣ кѣнѣ аѣ цѣнѣтѣ тѣ

рн минте рнвкцкѣтѣриле че ес цкм дат? Ес цкм зис: сн лѣкрос че тѣ рл ан, де-ц исте де тревдиницк пкзкцие-л ши-л цине; лата рнвкцкѣтѣрѣк ас фост, сн (лѣкрос) че нѣ поц сѣ-л анги, нѣ смеаа а-л черка; тѣ м'ан акст, дар н'ан шист сѣ мѣ цин, шн аксм тѣ кашци, шн смеан ка сѣ мѣ принзи, дар тѣ нѣ поци сѣ мѣ анги. И трѣка рнвкцкѣтѣрѣк ас фост: сн лѣкрос че нѣ поате сѣ фие, нѣ трѣксе сѣ-л крѣзи; ир тѣ крѣзи, кѣ ес ам рн гѣшкѣ в шатрѣк сксмикѣ, ман гробасѣ декѣт сн ос де гѣскѣ; шде сокотѣкцие аксм, ксм поч ес сѣ анги рн гѣшкѣ, финд осл гѣцин исте ман маре декѣт мѣне. Шн ас зис можкѣлши: дѣ-те дар ла невѣа, шн рѣмѣн кѣ рѣва рнтѣмпиларе, кѣ ес нѣ кою сѣ-ц ман даѣ нич в рнвкцкѣтѣрѣк, кѣч нѣ цин сѣ в цин рн минте.

CXL.

1765.

(Folio, III fol nepaginate + 564 paginI paginate.)

Свмеонъ архієпископъмъ Ѡссалоникѣлши Бѣкѣ-
рѣци . Ла андл' дела зидирѣ лѣмѣй лѣт' зсзг.

Predoslovie. (Fol. II b — III a.)

Предословіе кѣтре православици чѣтитѣри.

. Шн аша ерѣ ка в грѣдинѣ ркѣлѣтѣ, шн ка оун' извѣр' печетлѣшт' ла чѣй че нѣ пстѣ сѣ в причѣпѣ, адекѣ ла чѣй че шнл нѣмай лимба рѣмѣнѣскѣ. дѣч' аксм тѣламѣчин-дѣсѣ пре лимба рѣмѣнѣскѣ, с'ас дат' р стѣмѣтѣ, кѣ есна сокотѣницѣ шн кѣлатѣлѣ а прѣ сѣнциѣ салѣ, пѣринтелѣш Митрополит' а тѣатѣ Оуггровѣлѣхѣ, Кѣрис Кѣр Григорѣ, кареле фѣче тѣатѣ веждѣ пентрѣ еинеле шн фолѣсѣл' чѣл' де веце. дѣч' сѣнциѣ сѣ тѣпѣриндѣс-в, ас аѣѣросит-в шн ас дѣрѣит-в, ка оун' дар' маре шн фѣарте кѣвинчѣс' ла мѣйка чѣ де веце а тѣтѣрѣрѣ, сѣнта бесѣрекѣ а лѣш дѣнезѣс. чи дар' тѣламѣчин-дѣсѣ картѣк ачѣста, де акѣм' ва фѣ де веце ла тѣци, прѣкѣм' шн лѣмина, рѣжѣт' в ва причѣкцие нѣ нѣмай чѣй че шнл лимба еллинѣскѣ, чи шн чѣй че нѣ в шнл, шн май вѣртѣс' нѣлѣлѣ рѣмѣнѣскѣ, фѣинд' пре лимба лѣр' тѣламѣчитѣ

Шн де с'ас фѣкѣтѣ вре в грѣлѣлѣ оунде-вѣш' де мѣне, с'ас вѣ сѣ ва пѣрѣ, кѣм' кѣ нѣ с'ас тѣламѣчит' еине, мѣ рѣг'

съ мѣ лѣредничици ертѣчионій . [кѣчи нѣмай оуѣна дѣмнезѣс
пѣате а фѣче тѣате фѣрѣ грешалѣ, тар' влѣа фѣинд' сѣпѣс'
нѣшерій шѣ стрикѣчионій, шѣ сѣпѣс' фѣинд' ла атѣтѣк пѣтими,
шѣ пѣате фѣ недѣфѣймѣт' нѣчѣи ѡ дѣтѣ, дѣкка съ ва рѣди-
ка ачѣстѣ ертѣчионе дела фѣирѣк ѡмѣнѣскѣ]. фѣици сѣнѣтѣоши
р дѣмнѣа, чѣи че веци четѣи, шѣи въ адѣсчеи алѣинте ла рѣгѣ-
чиониле чѣле че фѣачеи кѣтрѣ дѣмнезѣс, шѣи де мѣне чѣл' че
ам' тѣламѣчѣит' ачѣстѣ картѣ кѣ мѣлатѣ ѡстенѣалѣ шѣи фѣр
де прѣчет' сѣрѣалѣ, дѣи лѣмѣа еллинѣскѣ пре лѣмѣа рѣмѣж-
нѣскѣ, дѣпѣ дѣмнезѣс фѣкѣжнд' мѣацѣмѣре шѣи чѣлѣа че м'ас
рѣемнѣт' шѣи мѣ-ас порѣнѣит' мѣе а сѣвѣршѣи ачѣстѣ тѣламѣчѣирѣ,
карѣле ас шѣи дѣт' ачѣстѣ картѣ р тѣпѣрю кѣ а сѣ кѣлѣалѣ.

И прѣчинѣтитѣи правослѣвѣи дѣмнѣвѣоастѣрѣ сѣерѣит'
Кѣсарѣа.

Cap. XI: Eresurile lui Manend Bogomil etc. (pag. 21—23.)

Какъ ѡи.

Исѣпра лѣи Сѣмон' вѣрѣжитѣорѣа' шѣи а лѣи Манѣнд', шѣи ачѣ-
лѣр' асѣменѣ лѣр', шѣи асѣпра пѣгѣжнѣлѣр' Бѣгомѣнд' (!. —мил)
адекѣ Кѣдѣгѣр'.

Ирѣхѣрѣсѣлѣ.

Дѣпѣ ачѣцѣк чѣле де ла рѣчѣшт' ерѣсѣр', карѣле пре хѣ.
адекѣ л'ас прѣимѣит' тар' нѣ дрѣпт', нѣчи прѣкѣм' ас дѣт' про-
повѣдѣирѣк апѣтолнѣлѣр', чи шѣи пѣнтрѣ арѣтѣрѣк шѣи рѣрѣпѣрѣк
лѣи мѣлатѣ фѣклѣр' де вѣрѣдѣнѣце ас прѣимѣит'; тар' рѣкѣ шѣи кѣ-
вѣнтѣа' чѣл' дрѣпт' карѣле ѡсте пѣнтрѣ сѣнтѣа тѣрѣцѣ л'ас ле-
пѣдѣт' . тар' оуѣиѣи шѣи мѣжнѣжитѣорѣи ас нѣмѣит' пре еѣи-шѣ пѣгѣж-
нѣцѣе, шѣи пѣтѣрѣ а лѣи дѣмнезѣс, ка Сѣмон вѣрѣжитѣорѣа',
гонѣнд' пре мѣрѣле Сѣмон' Пѣтрѣ, шѣи Манѣнд' вѣрѣкарѣле сѣсѣр-
кѣт', карѣ шѣи мѣи рѣи сѣнт' дѣкѣт' чѣи фѣрѣ дѣмнезѣс . рѣкѣ
шѣи Кириѣо вѣрѣкарѣле, шѣи Карпѣкрѣтѣс' сѣсѣрѣкѣиѣи, рѣпрѣтѣи-
нѣчѣи апѣтолнѣлѣр' лѣи хѣ . шѣи алѣц' мѣац' вѣрѣжмѣан' ай аде-
вѣрѣсѣлѣи, карѣиѣи шѣи недѣмнезѣцѣе ас рѣвѣцѣат' дѣѣѣ стѣкѣж-
нѣр', дѣнтрѣ карѣиѣи шѣи акѣм' сѣнт' Бѣгомѣнѣиѣи, ѡмѣшѣр' фѣр
де лѣцѣе, карѣиѣи шѣи Кѣдѣгѣр' съ кѣлѣмѣк . дрѣпт' ачѣл' дѣр' тѣре-
вѣдѣце кѣѣѣ а шѣи пѣнтрѣ дѣжнѣиѣи, ка де оуѣиѣи чѣ сѣнт' апрѣѣ-
пѣ кѣ рѣдѣтѣтѣк де кой . кѣч' кѣ мѣлатѣ фѣкѣцѣрѣе а съ рѣгѣ
съ фѣк', шѣи еѣглѣа адекѣ фѣкѣцѣрѣнѣчѣкѣе а ѡ прѣимѣи, шѣи кѣр-
цѣле шѣи фѣапѣтеле апѣтолнѣлѣр' . рѣсѣ шѣи пре ачѣкѣстѣа, шѣи пре

ачелк-а'а́лте скриптѣр' де w дѣтк ле лѣпкѣдк, ши нимик' чей
 фѣр де дмнезѣс нс лскрѣзк де чѣле еуглѣци' ши апстолѣци',
 чи май вжртѣс' чѣле дни' протѣвк, кс мѣлатк рпротивѣре
 стжнд, рпротѣка а тѣате кскѣнтеле ши лскрѣриле ши лециѣ-
 риле дмнсаѣи . ѡр май кѣне сѣ зѣк', кѣ сжнт' десквжршинт'
 кс гжндѣриле ши кс лскрѣриле пѣрѣци' лѣи антихрист', wаре-
 кареле ешире дни фѣре, ши рѣгкѣчиѣн' . лтр'аскѣнс', ши кжнт'ѣр'
 снѣркате, ши алтеле фѣрѣ дмнезѣс, лскржнд' некѣрате ши прѣ
 снѣркате, кареле ниѣи сѣ кѣвѣне а ле дѣ . л скрисѣаре . ши лѣ-
 пѣдѣ рпреѣнѣ кс кредѣница, тѣате тайниле лѣи хс . ши спре
 ачѣста хсѣск', адекѣ асѣпра сѣнтсаѣи вѣтѣз', ши асѣпра сѣн-
 тей ксменекѣтѣр', ши асѣпра кипсаѣи чинстѣтѣи крѣч', асѣпра
 сѣнтелѣр' нкѣане, асѣпра чинстѣтелѣр' вѣскрѣчи, асѣпра дмне-
 зѣѣриларѣ скриптѣри але лѣѣи, ши але прѣрѣчиларѣ, асѣпра
 дрѣпѣларѣ ши лѣненѣчиларѣ, асѣпра архѣрѣларѣ ши прѣпѣдѣв-
 ничиларѣ; ши май прѣ скѣрт': асѣпра тѣтѣрѣр' лскрѣриларѣ чѣ-
 лѣр' сѣнте; дѣпѣ лепѣдѣтѣл сатѣана, ши дрѣчи' лѣи кс лѣем-
 нѣрѣ ачѣтѣл спре ѡнса' . л трѣцѣ дмнезѣс, ши спре лтрѣ-
 пѣрѣ ксвжнтсаѣи, ши спре тѣате чѣле дмнезѣѣци', сжнт хс-
 лѣнд снѣрѣѣи . мѣкар' кѣ мжнтѣнтѣриѣл' нѣстрѣ, ши сѣнѣи'
 апстол' нѣс лѣкѣѣат' прѣ нѣи кс лскрѣри, ши кс кѣвѣнте дмне-
 зѣѣскѣл' вѣтѣз', ши лѣфрикѣшѣта причѣрѣнѣе а трѣпсаѣи ши
 сжнѣѣлѣи сѣс, ши лѣтѣрѣга, ши чѣле-а'а́лте дмнезѣѣи' тѣин'
 але лѣи . ши лѣкѣ нѣ нѣмай тѣтѣл' нѣстрѣ, чи ши алте рѣгкѣ-
 чиѣн', прѣн кареле ши ел' кѣтрѣ пѣрѣнтеле сѣ рѣга . ши а прѣи-
 мѣрѣ але лѣѣи ши але прѣрѣчиларѣ чѣларѣ че сжнт' прѣпѣ-
 вѣдѣнте пѣнтрѣ джнса', ши а чинстѣи ѡрѣш' сѣнтеле вѣскрѣчи'
 нѣс арѣтѣт' ачѣста, дѣла ачѣ вѣскрѣикѣ вѣкѣ, ѡнде лѣ гѣнт'
 кс вѣчиѣл' прѣ ачѣи прѣкснѣтѣр' де чѣле дмнезѣѣи', ши кѣск де
 рѣгкѣчиѣне, ши кѣск а пѣрѣнтѣлѣи сѣс w лѣ нѣмѣнт' прѣ джнса .
 ши нѣ лѣсѣ [зѣѣе] ка сѣ адѣкѣ чинѣ-кѣш' вѣе шн' вѣс' прѣн'
 вѣскрѣч' . ши ѡрѣш' кѣпсѣл' крѣчи', сѣмнса' сѣс, л'лѣ нѣмѣнт'
 мжнтѣнтѣриѣл', ши лѣнѣнтѣк а дѣѣв вѣнѣре а лѣи w лѣ вѣстѣт'
 май нѣнѣте, зикжнд': атѣнѣк сѣ вѣ арѣтѣ сѣмнса' фѣѣлѣи'
 wменѣск' . л чѣриѣ адекѣ крѣчѣк, кѣрѣ ши лѣпѣратѣлѣи Квнстан-
 тѣин' ѡс арѣтѣт' де сѣс', ши кѣтрѣ а сѣ кредѣницѣ л'лѣ повѣ-
 цѣнт', ши лѣ зѣлеѣ лѣи Квнстантѣин' ла чѣриѣ w лѣ арѣтѣт' ла
 алѣѣзѣк зѣ . ѡр ши Пѣвел' лтр'ачѣстѣ крѣче сѣ лѣсѣдѣ ши тѣѣ'
 сѣнѣи' нѣ нѣмай кс мѣнтѣк, чи ши кс трѣпсѣл' w чинстѣск ши
 w сѣрѣтѣ прѣ джнса . ши лѣсш' Пѣтрѣ ачѣста лѣ кѣстѣт', а
 пѣтѣмѣи адекѣ а сѣ рѣстѣгнѣи, кѣре ши дѣла мжнтѣнтѣриѣл'

вѣстїре ꙗнаїнте аѢ аѢат', шї Идрей фр́атеае ачѣстѢа, шї аа-
цїй мѢац' дїн' апстолн шї дїн' мчнїч'. шї печкте шї сѣмн'
аа' аѢї хс . ѡ аѢ нѢаїт' пре а . ар ꙗфрикош́атеае шї мѢн-
тшѣбареле шї де дмнезѣс д́атеае т́анне, шї ꙗсшї П́авел' а'кѢ
д́ат', аѢжнд' деаа дмнѢа'; ар дмнѢа' нѢ нѢмаї рѢгкчїонк', т́а-
тк'а' н́острѢ ќареле еїшї ꙗ чѣрюрї, н'кѢ д́ат', чи шї аатеае пре
ќареле еї а'кѢ ѡкќржт'.

CXLI.

1769.

(М. КогăличанѢ: Летописцае vol. III, Ишн 1846, pag. 175—188.)

Летописцаа цзри Молдовн де спатарѢа Іоан Канта.

(1741—1769.)

Intăia domnie a lui Racovița. (pag. 181.)

Днткїа домнїе а аѢї Константїн Чѣхан Раковїцк Ёѡѡод.

Ичест домн аѢжнд днткї домнїеа прїн мїжлочїреа Гре-
чїаор, а аѢї Іордакї Ставаракї Спатар, каре ера кѢ тотѢа де
поарта ꙗмпќркїцїи ТѢрчїи, шї ккте вра еа кѢ Манолакї Спа-
тар сокрѢа аѢї, ачеле фкчѣе . де маре сѢпќраре че аѢеа домнн
шї ѡїерн цзри, аѢ преѡїт тоцї ѡїерн дн царк, Ѣнн ла кѢ-
цѣаг ла СѢатанѢа ткќреск, ацїи ꙗн цара ЛѢшеаскк, ацїи
ꙗн цара ШїгѢреаскк, шї ꙗншїнїцкндс-се ꙗмпќркїцїеа ТѢрчїе-
скк шї пашн де пре ла четкїцїеа Молдовеї, шї де пре ла аате
сархатѢри де прїн прецїѢр, аѢ трїмес кѢмѢашїри ка ск прїнзк
пре Ставаракї, ск-ї таїе канѢа, ск-а дѢкк ла Поартк; шї прїн
мїжлочїреа ХатманѢаѢї Костакї РазѢа аѢ сккпат шї аѢ фѢцїт.
шї мергкнд ла Царїград, кѢ аатк нѢ с'аѢ нѢтѢт мїстѢї, че
с'аѢ ꙗнкат ла ортаѢа Ёнїчїаор, шї аша шї-аѢ сккпат вїе-
ца . Ставаракї маї пккїцк Ѣна ка ачѣста шї ꙗн цара МѢн-
тенеаскк, ккнд аѢ мерс Мїхаї Раковїцк Ёѡѡод . Константїн
Ёодк кѢ мѢатк кѢлтѢеалк, шї кѢ мїжлочїреа пашаор аѢ ꙗн-
торс не тоцї ѡїерн ла локѢрїеа лор . аѢ домнїт кѢ паче 3 ани
кѢ тоцї ѡїерн еїне . де аткта ера страшнїк, кк мкнка афїон
дїмнїеаца, шї ла време де кнндї кеа пелїн кѢ ѢлчїорѢа, шї прѣсте
тоатк зїѢа се афла тот весел; дар трѣїеа шї ле ккѢта кѢ
тоатк ркндѢеала; шї аѢ пактїт даторїеа домнїеї ла Царї-

град, ши ас кѣцигат кѣтѣ-ка сомѣ пѣнци дѣ ванн . доамни-а
 ас мѣрѣт аиче ши копн нѣ-а ас рѣмас; ас рѣнронат-о рѣ мѣ-
 нѣкѣтиреа Голаи . ера о кѣсѣрикѣ дѣ неатрѣ рѣ Пѣкѣкѣци ла Бото-
 шени, фѣкѣстѣ дѣ Стефан Боекод чѣл кѣтрѣнн, а ас дат тоате
 мошнле тѣтѣкѣн-сѣкѣ, аси Мѣхал Бодѣ ши ас фѣкѣст-о мѣнѣ-
 стире кѣ егѣмен ши кѣ собор, рѣкинѣндѣ-о ла Патриарѣхиа Инѣю-
 хиѣ, ши дѣ есте храмѣа сѣкѣнтѣлази Николаи . ас дат аѣистор ши
 ла мѣнѣкѣтиреа Пречѣста рѣ Роман . фѣкѣст-ас ши о кѣсѣрикѣ дѣ
 леамн рѣ Фокшени; ши скимѣкѣндѣ-сѣ кѣ доамнеа дѣ аиче, ас мѣре
 рѣ цара Мѣштенеаскѣ доамн; еарѣ аиче ас кѣнит доамн Матеи
 Гѣка Боекод.

CXLIH.

ca. 1750—1780.

(a. Ms. bibl. centr. No. 334, folio I, 543 pagini paginate. — b. Ms. bibl. centr.
 No. 334b, 4°, 3 vol. nepaginate.)

Одисѣа аси Омир, рѣнтрѣ карн сѣ кѣпринде тѣлате рѣтѣчѣ-
 риле аси Одисѣф дѣ пе марѣ, тѣлатѣ петрѣчѣрѣа сѣ дѣнѣ рѣнѣар-
 черѣа дин рѣзѣоѣул Трѣадѣин, пѣрѣкѣ кѣнд ас сосит ла чѣ дѣ пре
 срѣмѣ рѣн патриѣе са, ши ас фѣкѣст рѣкѣпакѣтире пригѣннѣтори-
 лор Пинелѣѣинн фѣмен сѣле.

Cartea III, v. 102—166. (a. pag. 52—55. b. I, fol. 44a—45b.)

Карте г.

Нѣстор ѣа рѣкѣпѣне : стрѣнне! тѣ мѣ силѣци а-ми адѣче
 амѣнѣте дѣ ненѣмѣрателе нѣказѣрѣи чѣ ам сѣфѣрит аколо, кѣ
 атѣте статорнѣинн; атѣт петрѣкѣнд атѣте мѣри сѣпт повѣ-
 цѣнре аси Ахилѣс, пѣнтрѣ ка сѣ дезрѣдѣкѣннѣм четѣте Трѣадѣ-
 дѣн, кѣт ши а батѣ рѣзѣкѣѣо не рѣчетат рѣн дрептѣа зиѣюри-
 лор ачѣртѣй вѣстѣте четѣци . аколѣ синт мормѣнѣтрѣиле а че-
 лор май вѣстѣциѣ вѣтѣкѣнн ан нѣцири . аколо заче Бакѣн вѣтизѣла
 чѣл вѣстѣнт, карн сѣ асѣмѣкѣна кѣ дѣамнѣзѣкѣла Мѣрѣсѣрин . аколо
 заче Ахилѣс . аколѣ заче Патрѣкѣлаѣ, карѣ сѣ асѣмѣкѣна дѣмнѣ-
 зѣкѣнарѣ рѣнтрѣ рѣнѣлѣнѣчѣне сѣатѣриларѣ салн . аколо заче юбѣ-
 тѣла мѣѣс фѣѣю, рѣнѣкѣлѣптѣа Инѣнѣлѣхѣинн, карѣ кѣ кѣт ера ши
 рѣнтрѣ алѣргѣре са, кѣ атѣта ера вѣтизѣ ши статорнѣик рѣнтрѣ
 рѣзѣкѣѣѣул чѣл дѣ а мѣнѣкѣ . тоате сѣпѣрѣкѣрилѣ кѣте ам сѣфѣрит
 нѣѣ аколо, сѣнт рѣнтрѣ ши нѣмѣкѣр аше дѣ марн, кѣт нѣ крѣз
 кѣ ка фѣн ѣм, карѣ сѣ ле поатѣ нѣвѣсти; кѣцѣ-ка анн ар трѣ-

БШН СЪ ТРАКЪ, ШИ ДЕ АВНЕ АР ПШТЕ ЧИНЕ-КА СЪ СПШЕ ПРЕ ААРГШ
 ТРОАТЕ АЧЕЛИ ЧЕ ГРЕЧНИ АШ СШФШИРИТ .РНТРОШ АЧЕСТ ШСИНДИТ РЪЗ-
 БШЮ; ШИ НЕ МАИ ПШТЪКНД СШФШЕРИ А-И АШЗИ СФЪКШИИТШЛ, НЕРЕВ-
 ДАРЕ ТИАР СИАН А Ш АЪСА НЕСФЪКШИИТЪКЪ, ШИ СЪ ТЕ .РНТОРЧИ .РН
 ПАТРИА ТА .НО.А АНИ АШ ТРЕКШТ ДЕСПРЕ ПАРТЕ ИШВАСТРЪКЪ, .РН
 КШЩИРИА КЪКШРА НЕ.РНЧЕТАТ КШ ТОТ КИИШЛА НЕ СИМАМ СПРЕ РЪКШ-
 ПИРЕ АИ, ШИ ДЕ АВНЕ ДШПЪК ИШ.А АНИ ФШЮЛ АШИ САРШРИШ НАШ
 .РНВРЕДНИЧИТ А НЕ ДА ШИ СФЪКШИИТ ФЕРИЧИТ .РНТРЕ ТШАТЪК ШАС-
 ТЕ ИШ ЕРА ШИШЛА, КАРИ СЪ .РНДРЪКШНАСКЪКЪ А СЪ АСЪМЪКНА КШ СЪДН-
 СЕФ .КЪКЪИ ПРЕ ТШЦИ .РН .РНТРЕЧЕ .РНТРОШ .РНЦЪКЛЕПЧИОНЕ ШИ ИСКО-
 ДИРИ .ЕШ КШИШСК ПРЕ БИИЕ КЪ ТШ ЕРИИ ФШЮЛ СЪШ, ТШ МЪК АДШЧ
 СПРЕ МИРАРИ, КЪЧ АИ С(Ъ) ПАРЕ А АШЗИ .РНЕСШИ ПРЕ ЕЛ КШРШВИИД .
 КШ НЕПШТИИЦЪК А АФЛА ШИ ТЪКЪКЪР КАРИ СЪ ПОАТЪК КШРШВИИ КШ
 АТЪКА СТАТОРИИЧИИ КА ЕЛ .РН КЪТЪКЪ ВРЕМЕ АШ ЦИИ(Ш)Т .РНКШИ-
 ЦШРАРЕ, ДШМНЕЗЪКШСЛА СЪДНЕСЕФ ШИ ЕШ, НИЧ Ш ДАТЪК АМ ФШЕСТ
 .РН ГЪКНДШРИ ДАШСЪБШТЕ, АТЪКЪТ .РНТРОШ АДШЪКЪРИ, КЪКЪТ ШИ
 .РНТРОШ СФАТШРИ .ДАР АМЪКНДШИ АИИЦАЦ ТШТ ДЕ АЧЕИШ .РНЦЪК-
 ЛЕПЧИОНЕ, АМ АРЪКАТАТ ДЕ АИШРШРЕ ГРЕЧИЛОР ИСПРАКА, ЧЕ СЪ ПШТЕ
 ПРИЧИИШИ АШКЪКЪРИ ЛОР .ДШПЪК ЧЕ ДАР АМ РЪКШИИТ ВЕСТИТА ЧЕ-
 ТАТЕ А ТРШАДИИ, АМ .РНТРАТ .РН КОРАБИИЛЕ ИШВАСТРЕ, ФИИИД КШ
 ТШЦИ ГАТА А ПШРЧЕДЕ; ДАР ШИ ДМНЕЗЪКШ .РНПОТРИВИТШРИО АШ
 ДЕСПЪКЪКЪТ ПРЕ ГРЕЧИ .ДИИ МЕНШТШЛА АЧЕЛА ЕРА КШ ЛЕСИИРЕ А КШ-
 ИШАЩЕ, КЪКЪ ЗЕФШ НЕ ГЪКТЕ Ш .РНТШАРЧЕРИ ФШАРТЕ КШМПИИТЪКЪ;
 КЪЧ ИШ ЕРА КШ ТШЦИ .РНЦЪКЛЕПЧИИ ШИ ДРЕИЦИ .ИТЪКЪ ДАР ПРИЧИИНА
 ПЕНТРОШ КАРИ ЧИИ МАИ АШЦИ АШ КЪЗШТ .РНТРОШ Ш СВАРТЪКЪ ФШАР-
 ТЕ ТИКЪЛАШЪКЪ; КЪЧ ЕИ АШ ПРИЧИИШИТ ЛОРШШ МЪКНИЕ ФИИЧИИ
 АШИ ЗЕФШ, А ДМНЕЗЪКШАИ ЯИИИНА, КАРИ АШ ПШС .РНВЕРЪКЪБИРЕ .РНТРЕ
 АМЪКНДШИИ ФИИИ АШИ ЯТРЕШ .АЧЕИИ ДШИ ПРЕНЦИИИ, ФЪКЪКЪНД АДШ-
 НАРЕ ДЕ ТОЦИ ГРЕЧНИ, АШ КЕНИТ КШ ТШЦИИ ПЛИИИ ДЕ КИИ; ДШПЪК
 АЧАСТА ЯГАМЕИИШИИ ШИ МЕНЕЛАС АШ .РНЧЕНШТ А ТЪКАМЪКЪИ ПРИ-
 ЧИИНА ПЕНТРОШ КАРЕ ИАШ АДШНАТ .МЕНЕЛАС АФЛА КШ КАИИ, КА ФЪКЪКЪ
 А МАИ АИЕНТА ЧЕКА, СЪ ИШРЧАГЪКЪ КШ ТШЦИИ; ДАР ХОТЪКЪКЪРЕ
 АЧАСТА Н'АШ ПЪКЪКЪТ АШИ ЯГАМЕИИШИИ, КЪЧ ЕЛ ВРЕ КА СЪ ШПРИАСЪКЪ
 ШАСТЕ ПЪРЪКЪ КЪКЪНД КШР ФАЧИ ЖЪКЪРТА ЧЕ ДЕ Ш СШТЪКЪ ДЕ БИИ;
 ВРЪКЪНД КА СЪ АСЪКЪМШЕРЕ .РНФРИКОШАТА МЪКНИЕ А ДМНЕЗЪКШАИ ПА-
 ЛАС .НЕБШ ЧЕ ЕРА! ЕЛ ИШ ЦИИЕ КЪ ИШ ТРЕБШИ А СЪ МЪКЪСЛИИ КШ
 АЧАСТЪКЪ ИЪДЕЖДЕ, КЪ КА ПШТЕ ИШТОЛИ МЪКНИИ ДМНЕЗЪКШАИИ,
 ШИ КЪ ДМНЕЗЪКЪИ ЧЕИ НЕАШРИИТЪРИИ, ДШПЪК ДРЕИГАТЕ МЪКНИИШИ, ИШ
 СЪ КШР .РНДШПЛЕКА КШ АТЪКАТА ЛЕСИИРЕ ПЕНТРОШ ЖЪКЪРВЕАИ АШР .
 АМЪКНДШИИ ФИИИ АШИ ЯТРЕШ АШ КЪЗШТ АА СФАДЪКЪ ШИ АА КШРШВАРЕ

фварте прѡасте . Гречини с'ас рѣдикат кѣ тѡцини, кѣ маре тѣлѣбрѣе ши стрѣгѣри рипнѣнамѣнтѡаре, финнд деспѣрицици рнтрѣ ен . тѡатѣ нѡанте ачаа ам петрекѣт-ѡ рнтрѣ ѡ старе а вени рн че ман маре врѣжмѣшине, ѣнин рнпрѡтнѡа алтора; кѣч Зеѣси дндесѣ сѣмнѣл инердерин нѡастре . дѣпѣ че знѡа аѣ лѣмннат, не цюмѣтате де Гречи слокѡзинд кѡрѣбннле лор рн маре, аѣ рнченѣт а рнѣкрѣка прѣзнле лор, пѣннд рн лѣѡнтрѣ ши роавеле лор чели фѣрѣмоас(ѣ); чеа-л'алтѣ цюмѣтате аѣ рѣмас рнпреѣнѣ кѣ Пгамемнѡн . нѡн каре апѣкаскѣм а рнтра рн корѣбни, ѣрмал кѣлѣкторнн нѡастре; ши корѣбннле кѣ маре рѣпечюме сѣрѣ валѣрнле, не кѣри Пѡендѡн ле тѣпе (?) рннаннте корѣбни нѡастре . дѣпѣ че ам аѣнѣс лѣ Тенедѡс н-ам пѡгорѣт аколѡ, врѣнд а фѣче жѣртвеле нѡастре кѣтрѣ дѣмнезѣн, пентрѣ ка сѣ фѣкѣ рнѡдорчере нѡстрѣ фѣричѣтѣ; дар Зеѣс нѣ хѡтѣрѣсе а нн-ѡ да аше де-рн гравѣ . ачест дѣмнезѣс мѣннос фѣннд, аѣ пѣс ѡ вражѣкѣ де нзнѡавѣ рнтрѣ нѡн, ши аше парѣн нѣм деспѣрицит, ѣнин апѣкѣнд дрѣмѣл спре Тѡада, с'ас рнтрѣс рнпреѣнѣ кѣ рнѣѣлентѣл Ѣднсеѣ, ка сѣ аѣле пре Пгамемнѡн; нѣ дварѣ к'аре сѣ с(ѣ) арѣте ман пѣкѣсц пренцнпѣлѣн ачестѣл, че пентрѣ ка сѣ сѣ деспѣрицасѣ де товѣрѣшине челѡра-л'алцн . дар еѣ ам ѣрмал кѣлѣкторнне ме рнпреѣнѣ кѣ корѣбннле меле; кѣч ам кѣносѣт ман рннаннте нѣнѡрѡчѣре че дѣмнезѣн не гѣтѣсѣ .

Cartea a Xa, v. 210—250. (a. pag. 227—229.)

Карте а . ѣ .

Рнтр'ѡ кале аѣ аѣлат палатѣл Сирснн, карн ера знднт кѣ пнѣтри фварте фѣрѣмоас(н), рнпреѣсрат кѣ пѣдѣри . ла поартѣ сѣ внде лѣпн ши лен рнѣлѣнзнц прнн врѣжнле ан, ннч ѣнѣл нѣ с'ас арѣнкат аѣпра товѡрѣшнлор мен, че рнпрѡтнѡвѣ, аѣ рнченѣт а сѣ кѣчѣра, ши а бате кѣ кознле лор, ка ннѣн кѣннн де касѣ, карн сѣ лннѣѣнѣск пре лѣнѣгѣ стѣпѣнѣл лор, кѣнд сѣ рѣдикѣ де ла мас(ѣ), арѣнѣкѣндѣ-ле де апѣрѣре кѣте чеѡа; аѣмнне лен ши лѣпнн (!) сѣ кѣчѣра не лѣнѣгѣ товѡрѣшнн мен, ши мѣрнме трѣнѣлѣн лор нѣ ле да прнчннѣ де а сѣ теле . с'ас ѡпрнт ла ѣша дѣмнѣзѣѡан ши аѣ лѣзнт-ѡ кѣнтѣнд кѣ ѣн глас мннѣнат, лѣкрѣнд ѡ тѣфтѣ фварте сѣпѣрѣ, лѣкрѣ мннѣнат ши нѣмѣрнтѡѡрю, де ѡ фѣрѣмѣѣѣ алѣсѣ, карн нѣ поате алтѣл а ѡ сѣкѣрннн, дѣкѣт ѡ дѣмнѣ-

зъван . рницъклептѣ Пилноѣс, карн ера чѣл ман . рницъклепт ден
товаръшни ачнѣ, ши мнѣ ман юѣнт, . рнчепънд вѣрѣака ас
зис прнѣтннлор : ѣс асдѣс анчѣ къ кънтъ ннцннѣ кѣ ѣн глас мн-
нѣнат, ачаста трѣѣсѣ сѣ фѣѣ вѣѣ ѡ фнмѣн, сѣс ман внѣ а(м)
зичѣ, вѣѣ ѡ дѣманъзъван, сѣ нѣ не фѣѣ фрнкъ а-н вѣрѣн.

Андатъ ас . рнчепѣт а ѡ кѣма; ши ѣ асзннд гласѣл, с'ас
скѣлат дѣ пѣ скаѣн, ас дѣскнѣ порцнлѣ, чѣлн мннѣнатѣ, ши
нѣс пофѣтнт ка сѣ рнтрѣ . днн нѣѣѣннѣ лѣр ас . рнтрѣт кѣ тоцн;
ѣсрнлок нѣман прѣпѣнд, ка сѣ нѣ фнѣ ла мнжлок вѣѣ ѣн вн-
лѣшт, ас стъктѣт афаръ . дѣманъзъвала ас нѣс . рндатъ прѣ ачѣ-
щн тнхълаш, ка сѣ шазъ прѣ скаѣннлѣ ѣн, чѣлѣ фѣрѣмоасъ; . рн-
датъ лѣс нѣс денаннѣтѣ ѡ мънккарн дѣ вѣрънзъ, амѣстѣкатъ кѣ
фъннъ, ши кѣ мнѣрн ши кѣ ѣн фѣл дѣ внн дѣ мѣатѣ лѣкътѣ-
прн, прнн карн . рн фъчѣ ка сѣ ѣнтѣ кѣ тотѣлѣ патрнѣ лѣр .
дѣпъ чѣ ас мънккат ѣн хрѣна ачѣстъ ѡтръквнтоарн, лѣс дѣт
пѣстѣ кап кътѣ ѡ ловнѣѣ кѣ варга са; ши . рндатъ . ас . рндѣ-н
дѣ аколѣ, нѣс . рнкнѣ . рн ѡколѣл внтѣлор . канѣл лор, гласѣл,
коама пѣ спннарн, ши . рн скѣрт тот трѣпѣл дѣ ръмъкторю;
дар мннѣтѣ лор ера . рнтрнѣгъ ѡмѣнѣаскъ; ас . рнтрѣт кѣ тоцнн
. рн ѡкол пѣннънд . дѣманъзъвала, пъръ а нѣ лѣ . рнкнѣдѣ
ѣша, лѣс . рнпѣлѣт трѣѣка дѣ гнндъ ши дѣ алтъ хрѣнъ, кѣ
карн сѣ хрънѣск ръмъкторнн . ѣсрнлок сѣ . рнтоарчѣ . рндатъ ла
корѣвнн, пѣнтрѣ ка сѣ нѣ . рнцнннцъзъ дѣ нѣнѣрѣчнѣѣ чѣ фъръ-
дѣвѣстѣ а тнхълошнлор ннцннѣ товаръш . атъгѣ ера пѣтрѣснѣс
дѣ дѣрѣрн, . рнкът а вѣрѣвнн нѣ пѣтѣ; ѡкнн лѣн . рнпѣлѣнтѣцн . рн
лакѣръмн, ши кѣ тоатъ пофѣтѣ чѣ авѣ а нѣ повѣстн, пѣтѣрѣ нѣ-н
ръмъкѣсѣ . рн старѣ . рнтрѣ карн л'ам вѣзѣт дѣстѣлѣ нѣ ера а кѣ-
нѣлѣцн кътъ ера дѣ марн дѣрѣрѣ са . дѣпъ чѣ . рндѣлѣннъ вѣрѣмн
л'ам снлнт а нѣ повѣстн, нѣс дръктѣт' нѣнѣрѣчнѣѣ чѣ лн сѣ
. рнтъмѣпѣлѣсѣ.

CXLIH.

1773.

(4°, IV foi nepaginate + pag. 239 paginate, 655 §§.)

Дѣлцѣтѣрѣ а рѣдши стѣпжнитоареи мѣрири Ека-
терини . в . кѣтрѣ врѣндѣита епнтроніе прѣсте олѣк-
тѣирѣ арѣтѣрїи а оунїи нѣлау леуѣнтѣаре Кондїкѣ .
Тѣамѣчїтѣ пре лїмѣа Молдовенѣскѣ Карѣ
с'аѣ тѣамѣчїтѣ де Тѣомѣ в . логофѣтѣ . Ла анїи дела
Хрїстѣсь аѣфор авѣѣстѣ сї .

Predoslovie. (Fol. III a — IV a.)

Слѣкѣнтѣсѣи Генерѣлѣ Фѣлѣдѣмарѣлѣ Графѣ Петѣрѣ Ялѣ-
ѣандрѣовїчѣ Рѣсѣманѣовѣ .

. Дѣдрѣзнѣскѣ нѣдѣмай а арѣтѣ рѣланїирѣ дѣаторїей
мѣкле чѣи неаѣгрѣте, шї а рѣдемнѣрїи чѣи кѣ мѣлатѣ рѣкѣнѣ
а слѣкѣирїи тѣале пѣнтѣрѣ тнѣгрїтѣслѣ кѣрѣїи . р лїмѣа молдо-
венѣскѣ, кѣре прїнѣ мѣлата слїнїцѣ де нїзѣакѣ тѣжлѣмѣчїн-
дѣсѣ де пре лїмѣа грѣчѣскѣ пре кѣжѣ аѣ фѣстѣ кѣ нѣстїнїцѣ
мѣи кѣ кѣрѣтѣ рѣцѣкѣцѣере, иѣтѣ кѣ с'аѣ сѣкѣжрїшїт' . пѣтрїїѣїи
лїей вѣрѣ нѣдѣкѣрѣ ачѣста рѣтре алѣе вѣне аѣскѣрїи а слѣкѣирїи
тѣале чѣї мѣи рѣтѣжї, шї мѣи ковѣжрїшїтѣаре . фїїндѣ вїне рѣ-
крѣднїцѣїи, кѣ де вѣрѣ вїенїи сѣпѣтѣ ачѣкѣте фѣлоснѣтѣаре прѣ-
вїле, рѣтрѣ стѣрѣк чѣк некаѣтїтѣ а прѣнѣдїлїнѣарѣкѣ вѣкн, сѣкѣ вѣрѣ
фѣче фѣарѣте нѣрѣчїїи ла полнїтнѣаска рїгрѣтѣкшїирѣ, ка вѣмѣ-
нїн вѣкѣсѣїи чѣлѣї рѣсрїїтѣ еѣ рѣкѣ кѣ слѣрѣнїе амѣ сѣ-
кѣжрїшїтѣ аѣскѣслѣ че мн с'аѣ рѣкрѣднїцѣтѣ де кѣтѣрѣ слѣкѣирѣ
тѣ, кѣ тѣкѣмѣчїтѣслѣ шї тнѣгрїтѣслѣ кѣрѣїи . дѣпѣкѣ кѣре рѣ-
дрѣзнѣскѣ а зїче : фѣрїнїтѣ нѣрѣдѣделѣ ачѣкѣкѣ, прѣсте кѣре вѣрѣ
сѣкѣ рѣгрѣкѣцѣскѣ ачѣкѣте прѣвїле, че сѣфлѣкѣ кѣ тѣтѣслѣ дѣрѣпѣтѣтѣкѣ
полнїтнѣїрїи рѣгрѣтѣкшїирѣ, вѣна кѣвїїнїцѣ, чїнѣстѣкѣ кѣтѣрѣ дѣмнѣ-
зѣс, шї дѣрѣгѣстѣкѣ кѣтѣрѣ чѣлѣ де аѣрѣдѣне . алѣ слѣкѣирїи тѣале,
кѣтѣрѣ дѣмнѣзѣс фїѣрѣвнїте рѣсѣкѣтѣорѣ, Гаврїїлѣ Мнѣтѣрополнїтѣ
Молдѣвїен .

Pentru pedepse. (pag. 26—27, §. 80—84.)

(п) Пѣнтѣрѣ пѣдѣкѣфѣ . (пѣ) Дѣрѣгѣстѣкѣ пѣтрїен, рѣшїнѣкѣ шї
фрїка нечнїстїи, шї нѣпрѣскѣ шї аѣ нѣстѣкѣре а нѣпѣрїи мѣлатѣ грѣ-

шале. (пв) Ла в кърмшире влжндъ ши кс мксъръ, чѣ май грѣ педѣѣтъ а оуниѣ фѣпте ясте, а съ вѣдѣи кс тѣтсав, фѣрѣ ксвѣжнтъ де рѣспѣнскъ; прѣвнлале чѣле политичѣри вврѣ адѣче дрѣптъ ачѣа май кс леснире .рдрептаре, ници ле ва тревѣи атѣта ксмплѣре. (пг) Ла нице стѣкпѣнири ка ачѣстѣк, май пѣцинк вврѣ асѣ сѣма спре а педѣѣтѣ грешѣлале, де кѣтъ спре а анскѣ май .рнѣинте ка съ ле попѣкскъ . съ вврѣ зѣковѣ май мѣатъ спре а .рдрепта петрѣкчерлале, де кѣтъ спре а фѣче нетрѣквениче дѣхѣриале, пѣиндѣ прѣсте дѣнселале мѣници ши кѣзне. (пд) .Дтѣрѣнк ксвѣжнтъ, ачѣа врѣ че съ ва .ртжмплѣ, кѣрѣк прѣвнлале в нсмѣкѣре педѣѣтѣ, ясте кс лѣкрсав в педѣѣтѣ.

Pentru pedeapsa de moarte. (pag. 85—86, §. 209—211.)

(сѣ) Педѣѣтѣ чѣ де мѣарте, ясте варе фолоситѣаре, ши неапѣратъ тревѣничѣасъ, спре нетѣкмерѣк ши кѣна рѣндѣсала а лѣкѣнитѣориларѣ чѣларѣ де вѣре? (сѣ) Испѣнта .рвѣцъ, кѣмк къ .рмѣдѣиѣрѣк ши ковѣрѣшиѣрѣк педѣѣтѣларѣ, ници вѣдѣниварѣк нѣас фѣкѣтъ пре вѣмени май кѣни . дѣчи ес де вою доведѣи кѣмк къ : ла стѣрѣк чѣ рѣндѣсѣтъ ши вѣничѣсѣтъ а лѣкѣнитѣориларѣ чѣларѣ де вѣре, мѣартѣк оуниѣ четѣкѣкѣнк нѣ ясте ници фолоситѣаре, ници неапѣратъ тревѣничѣасъ . ес вою вѣрѣи ажстѣндѣ жѣдекатѣ вѣмениѣиѣ, зѣнк : ла стѣрѣк чѣ вѣничѣсѣтъ ши рѣндѣсѣтъ . де вѣкѣме че мѣартѣк оуниѣ четѣкѣкѣнк пѣате съ фѣе неапѣратъ тревѣничѣасъ ла варе кѣрѣк стѣре .рпрежѣрѣ, атѣничѣк адѣкѣ, кѣндѣ лиѣѣиндѣсѣ елк де словозѣние, аре .рѣкѣ варе кѣре плекѣри, ши нѣтѣрѣ, че пѣтъ съ тѣрѣсѣре линиѣрѣк нѣкѣмѣсѣи . арѣк ачѣстѣк стѣре .рпрежѣрѣ нѣ пѣате съ айѣкѣ лѣкѣ, фѣрѣк нѣмай кѣндѣ оуниѣ нѣкѣмк пѣѣрѣде, сѣс кѣциѣгѣкѣ арѣкѣши словозѣнѣа, сѣс .р вѣремлале нестѣкпѣниѣриѣ, кѣндѣ .рѣкѣши неврѣндѣсѣлеле сѣжнтъ .р мѣкѣ де прѣвнлале . арѣк .р кѣтъкѣ вѣкѣме .рпѣрѣкѣѣескѣ фѣрѣк де тѣрѣсѣрѣре прѣвнлале, ши ла оуниѣ кѣнк де вѣлѣдѣире пре кѣрѣк ас черчетѣтѣ-о ши ас адѣверѣтѣ-о оуниѣте ла ачѣа ши нѣемлале а тотѣ нѣкѣмѣсѣа, ла в .рпѣрѣкѣѣе, кѣрѣк съ апѣрѣкѣ .рпрѣтѣкѣ вѣрѣжмѣашиларѣ чѣларѣ дѣни афѣрѣк ши съ .ртѣрѣкѣѣе .р лѣкѣнитѣрѣс дѣнк нѣтѣрѣкѣк ши дѣнк вѣблиѣнскѣ чѣк кѣнк, оунде стѣкпѣниѣрѣк съ афѣкѣ .р мѣжѣнлале монѣрѣхѣсѣи ; нѣ пѣате съ фѣе ници в неврѣе, ка съ неврѣѣскѣ стѣрикѣрѣк вѣѣѣи а оуниѣ четѣкѣкѣнк. (сѣи) Ници тѣрѣа чѣ ковѣрѣшиѣтѣаре а педѣѣтѣиѣ, ници пѣерѣзѣрѣк зѣдѣиѣиѣ, нѣ причѣнѣескѣ чѣк май мѣре сѣкѣжѣшире .р сѣфлетсав четѣкѣкѣнѣсѣи, че прѣлѣниѣиѣрѣк педѣѣтѣиѣ.

Pentru meșteșug. (pag. 122—123, §. 311—312.)

(Тай) СѢМѢЛЪ НЪ МѢТЕ СЪРЪКЪ НЕВЪЖИДЪ ИМАИКА, ЧЕ НЕ-
ЛЪКРЪЖИДЪ . ЧЕЛЪ ЧЕ ИМАИКА НЪ АРЕ ШИ ЛЪКРЪКЪЗЪ, ТРЪЖИЦЕ КЪ
ЛЪКЪЛШЪКЪ ИДЪХИТЪ, КА ШИ ЧЕЛЪ ЧЕ АРЕ ВЕНИТЪ ДЕ И СЪТЪ ДЕ
РЪКЪЛЕ ФЪКЪРЪКЪ А НЪ ЛЪКРЪ. (ТѢИ) МѢЩЕРЪСАКЪ ЧЕ АЪ ЛЪКЪСАТЪ ЛА ФЪИИ
СЪКЪИ МѢЩЕРЪШЪСЪСАКЪ ЛЪИ СПРЕ МОЩЕРИРЕ, АЪ ЛЪКЪСАТЪ ЛА ДЪЖИШЪИ И
АКЪКРЕ, КЪРЪИ СЪАЪ ЛЪСАЦИТЪ ДЪИТЪ АНАЛОГИА ИСАМЪКРЪСАШЪИ АЪРЪ.

CXLIV.

1773.

(a. Ms. Bibl. centr. No. 375, copie de pe la sfârșitul sec. XVIII, folio, 94 foxy
paginate = cap. I—V. — b. Ms. Eminescu, Codex miscell., copie din ca. 1813,
folio, fol. 1—73 = cap. VI—X.)

Pliodor.

И ЛЪИИ ИЛИВЪДЪРЪ ИСТОРИЕ ЕЕИОПИЧАСКЪ.

Cuvânt III: Descrierea jertfei. (a. Fol. 44a—46a.)

ИЛИВЪДЪРЪ . КЪВЪЖИТЪ . Г.

ИЪРЪ ЕЪ ВОЮ ПЪНЕ НЕ СЪСЪРТЪ ЛЪИИИТЪКЪ ТЪА ПЪМЪБА ЧЕ СЪАЪ ФЪКЪ-
КЪСТЪ ИСАМИТЪ ЛЪТЪРЪ ПЪЦИНЕ ШИ ПЕНТЪРЪ ЛЪКЪРИАМЪКЪ ЕИ, ШИ ПЕНТЪРЪ
ЧЪКЪЛЕ ЧЕ ДЕ ЛА ДЪИСА СЪАЪ ЛЪТЪКЪМЪПЛАТЪ МАИ ПРЕ СЪРЪМЪКЪ. — МЕРЪИТЪ
ЛЪИИИИТЕ ЕКАТОМЪБА А КЪРЪБАЦИАЛОРЪ ЧЕЛОРЪ ЖЕРТЪВЕНТИВЪРИИ, МАИ КЪ
ПРОСТЪИЕ ТРЪКЪГЪНДЪ ВЪИАЦА ШИ ЛЪЕРЪКЪКЪЛМИИТЪКЪ, КЪРЪСА ФЪИИЦЕ-КЪРЪСА
ЛЪНОТЪ (! I. ЛЪНОДА) ВЪИМЪИИТЪСА ЧЕЛЪ АЛЕЪ ПРЪСТЕ МИЖЛОКЪ; ИЪРЪ МЪЖНА
ЧЪКЪ ДРАПЪТЪКЪ ЛЪПРЕЪИТЪ КЪ САМЪКРЪСА ШИ КЪ ЦЪЦА ФЪИИИДЪ ФЪКЪРЪДЕ АКО-
ПЕРЕАМЪЖИТЪ ЦИИТЪКЪ КАКЪТИИДЪ ШИ ТОИИЪРЪ КЪ ДЪБА АСКЪЦИИТЪСЪРИИ . КОИИ
ТОЦИ ИЪКЪГЪРИИ, ГРОШИ ЛА ГРЪСАМЪАЗЪИ ШИ КЪ ПЛЕКАРЕ ДЕ МЪКЪСЪРЪКЪ
РЪКЪДИКЪИИДЪСЪИИ, АСКЪЦИИИДЪ КОРИСА ЧЕЛЪ ДРЕПЪТЪ ШИ ФЪКЪРЪ ДЕ СТРИАМЪБА-
РЕ; И ПЪРТЪКЪ ФЪИИИДЪ ПОЛАИТЪ, ШИ И ПЪРТЪКЪ ЛЪПЛЕТИИТЪ КЪ КЪИИШИИ
ДЕ ФЛОРИИ, ПЛЕКАЦИ ЛА ПЪСАИЪ, ШИ БЪКЪРЪВЪА СПЪКЪИИЗЪСЪРИИИДЪ ПРЪСТЕ ЦЕ-
ИИИИИЮ . ИЪРЪ ИСАМЪКРЪСА КЪ ТОТЪСА : ЕКАТИИМЪБА*) ШИ ЛЪТЪРЪ АДЕКЪРЪ
ПАИИИИДЪ ИСАМИРЕ . СЪРЪМА ДЪИТЪКЪ АЧЪКЪЦЕ ШИ АЛЪТЪ МЪСАЦИИМЪКЪ ДЕ АЛЪТЕ
ЖЪИИГЪЕРИИ, ФЪИИИДЪ АДЪСЪИИ ВЪСЪКЪБИ ШИ КЪ РЪИИДЪСАМЪКЪ, ФЪИИЦЕ-КАРЕ ИЪКЪМЪ
ДЕ ДОВЕНТОКЪ . ЛЪЧЕИИИДЪ МАИ ЛЪИИИИИТЪКЪ ФЪАЪСЪЕРЪСА ШИ ТРИИИВЪИИЦА И
КЪИИТИАРЕ ДЕ ПРАЗНЕКЪ ШИ ВЪСЪТИИТОБЪАРЕИИ ЖЕРТЪВИИ . ДЪИТЪКЪ АЧЪКЪСТЕ ЧИ-
РЕЗИИ, ШИ ДЪИТЪКЪ БЪКЪРЪБАЦИИ ЧЕ МЪИИИДЪ БОИИ, ВЕНИИЕ ФЪЕЧЪОБЪАРЕ ОЕТАЛИИ-

*) Glosă: и сѣтъ.

чѣпѣи, кѣ брѣе прѣк стрѣкласчѣите ши де мѣлат прѣцѣс, ши фѣартѣк
 .рѣодобѣите кѣ косицѣла дѣсплетѣте, сѣ дѣспѣрѣцѣк .р дѣа чѣкѣте,
 ши ѣнѣла пѣртѣ пинѣрѣла [чѣта чѣк динѣкѣю] пѣнѣе де фѣлорѣи
 ши де пѣламѣк; иар алѣтеле тѣпѣтѣи кѣ кондѣте, ши кѣ миродѣнѣи
 че ѣмплѣ локѣла де вѣн мирѣс .р сѣк нѣчи кѣм нѣш зѣковѣдѣ
 мѣнѣнѣла .ртрѣс ачѣкѣте, че прѣсте кап пѣртѣнд грѣстѣте, сѣ цинѣѣ
 ѣна де алѣта .ртрѣс хѣрѣк кѣ вѣнѣк рѣндѣмѣлѣ ши пѣзѣкѣи*), ка
 сѣк пѣатѣк сѣк ши ѣмѣле ши сѣк ши жоачѣѣ; иар .рчѣпѣкѣтѣра жѣкѣс-
 лѣнѣи прин кѣнтѣрѣк лѣ арѣкѣтѣ чѣѣ-л'анѣтѣк, пѣнтрѣс кѣк ачѣѣл с'ѣс
 вѣланѣчѣт' сѣк кѣкѣте тѣатѣк кѣнтѣре .кѣнтѣрѣк ерѣ ачѣѣста: сѣк
 лѣѣсдѣ Оѣтѣи ши Пилѣс, ши дѣпѣк дѣкѣнѣиѣи фѣинѣи лѣр, ши иарѣк-ши
 фѣюла лѣиртр'ачѣст кѣп ерѣ кѣнтѣрѣк:

„Прѣ Оѣтѣи кѣ кѣнтѣрѣи ѡ лѣсд, ѡ Оѣтѣи! кѣ прѣк стрѣк-
 лѣсчѣите ши лѣминѣоас(ѣ) косицѣк!

Прѣ чѣѣ че с'ѣс мѣрѣитѣт дѣпѣк Пилѣс, прин порѣнѣка Дѣѣи.

Подѣоѣѣа мѣкѣрѣи, ши ѣфрѣдѣтѣа нѣоастрѣк.

Карѣ прѣ чѣл че нѣартѣк кѣ вѣртѣѣте сѣлѣнѣа, ши прѣ ѣрѣс
 а рѣзѣвоѣѣлѣр.

Фѣлѣцѣрѣла ѣладѣн л'ѣс нѣкѣкѣт дѣн пѣнѣтѣче;

Прѣк дѣмнѣзѣкѣскѣла ѣхѣлѣс, чѣл кѣ слѣвѣк чѣрѣѣскѣк.

Кѣрѣѣла ла Пѣра н с'ѣс нѣкѣкѣт фѣю Нѣопѣолиѣм.

Прѣк рѣѣнѣнѣиторѣюла чѣтѣкѣцѣи Трѣадѣтѣнѣилѣр, нѣзѣкѣнѣиторѣюла
 чѣтѣкѣцѣи Дѣанѣнѣлѣр.

Мѣлѣостѣнѣв фѣн нѣѣлѣ, ѡ ирѣслѣ Нѣопѣолиѣмѣ!

Фѣрѣнѣчѣтѣѣла, чѣл че ан адѣрѣмѣнт анѣкѣк .р пѣкѣмѣнтѣла лѣи
 ѣпѣолаѣн.

Прѣнѣмѣкѣцѣе ачѣѣстѣк дѣмнѣзѣкѣѣскѣкѣ кѣнтѣрѣк,

Ши рѣѣнѣпѣкѣцѣе тѣатѣк фѣрѣика де ла чѣтѣтѣкѣк нѣоастрѣк.

Прѣ Оѣтѣи кѣ кѣнтѣрѣи ѡ лѣсд, прѣ Оѣтѣи, кѣ прѣк стрѣк-
 лѣсчѣите ши лѣминѣоасѣе косицѣѣ!“

ртр'ачѣст кѣп, ѡ Кѣнѣмѣѣн, ерѣ алѣкѣтѣѣтѣкѣ кѣнтѣрѣк пѣ
 кѣт .рм адѣк амѣнѣте .р сѣк атѣкѣта дѣлѣчѣѣцѣк арѣѣ жѣкѣѣрѣнѣе,
 ши атѣѣтѣа мѣрѣѣѣ кѣ рѣндѣмѣлѣк, ѣрѣмѣкѣнд дѣпѣк кѣнтѣрѣк сѣ-
 нѣтѣла пѣнѣилѣр, кѣт сѣк вѣрѣѣлѣ ѡкѣюла де кѣтѣрѣк аскѣлатѣре, а нѣ
 вѣѣга .р сѣмѣк чѣкѣе кѣзѣѣте, ши .рѣѣмѣнѣа прѣ чѣѣ де фѣѣцѣк а
 ѣрѣмѣ пѣрѣрѣк .рпрѣѣнѣѣк дѣпѣк фѣчѣѣѣрѣе че пѣнѣѣѣ дѣн лѣк .р лѣк
 кѣ жѣкѣсѣ, ка кѣм ар траѣе гѣлѣсѣла кѣнтѣрѣиѣи .пѣкѣкѣ кѣнд .р
 ѣрѣма лѣр стрѣкласчѣнѣд ѡ кѣлѣрѣѣмѣе де тѣнѣрѣи ши мѣѣи мѣрѣеѣ
 лѣр лѣс арѣкѣтѣт прѣнѣкѣрѣѣк чѣлѣр фѣрѣѣмѣѣнѣи, мѣѣи .рнѣлѣтѣк де кѣт

*) Глосѣ: адѣнѣкѣ спѣтѣ ла спѣтѣ.

тѡт аѡѡа . нѡмърѡа аакътѡа . ртрѡ чинчизъкчй пре чей тинерй,
 ши ѡсккѡа чинчи ши доазъкчи деспре ѡ партък ши деспре алта;
 кáрен .ркѡнжѡрà ла мижаок, ка нице пкзнтóри а трѡпѡаѡи пре
 май мáреле привитóриаѡр .ркъацъминтеле аѡр фѡинд .рле-
 тѡте кѡ кѡръкае рошй, ерà стръкне легáте престе ницáр, ши
 хлаамнда чъ алкъ ерà .ркѡйтъ ла пѡенци кѡ настѡри де аѡр, ѡр
 ла пóале ерà .ркѡнжѡрátъ кѡ ширетѡри вишинйй .кáш ерà тоци
 ѡеглаичѡри кѡ въкакъ къѡтъкѡтѡръ, фѡинд крескѡци .р къампйй
 чей кѡскантóри а ѡегáлѡей .пентрѡ къ фржѡа, ка пре ѡн стъпъкчи
 акъндѡ-а, .рл лѡпъда цѡшнндѡ-а ши адъкск спѡмегънд, дар
 повецѡиндѡ-ск де кътрък ѡкърмѡи́ркъ къкъркъцѡаѡи, ск попрѡа .
 ерà .рподоѡи́ци кѡ хашеле ши кѡ рахтѡри де арцинт ши по-
 лейте; фъкънд ачáста тинерйи, ка кѡм с'ар .ртрече ѡнѡа кѡ
 алтѡа ла подбáкиле кáнаор .рск пре ачъце, ѡ Книамѡн, фѡинд
 .ртр'ачѡста кши, атъта ѡѡ трекѡт кѡ ведъкре приви́ркъ чѡаор де
 фáцък, ши кътрък Имархѡа*) ш'аѡ .ртѡрѡ тóци ѡкѡи, кът с'аѡ
 пърѡт кѡм къ каде кътрък ѡн фѡаце, с'аѡ .ртѡнекат тóатък
 чъкае че ск ведъѡ май .рнáинтък; атъта нъѡ аѡамнат кѡ тóтѡа
 дѡи́к че л'ам въѡѡт; фѡинд ши еа къкъреѡ ши .ртр'армат, ши
 кáктинд ѡ сѡаницъ де лѡмнѡ, кѡ върфѡа де арамък; **) павъѡа
 нѡ ѡ метáхернѡк, че кѡ канѡа гол ск афáа ла нѡмѡк, фѡинд
 .рвръкѡат кѡ хлаамѡдъ вишинйе, а кърѡа пърциле чъкае-л'антък
 ерà .ршистрѡите кѡ фѡр, .ртр'армънд пркъ Ланиѡѡни асѡпра Кен-
 тавриаѡр; ѡр нáстѡрѡа .ркѡнѡнà пркъ Йѡннà чъ де кихрибáриѡ,
 кáре, .р фáаца зѡлѡи че пѡртà ла пѡепт', авъѡ ка ѡ пáвкък, кáнѡа
 Горгóнѡей .аѡ адаѡѡ ши ѡаре кáре дар, престе чъкае че ск фъчъѡ,
 ши ѡ линъ сѡфáлъркъ де вжнт; пентрѡ къ дѡлчкъ сѡфáа, ѡаре
 кѡм кѡ лѡини́ркъ, дескѡркжнд пжрѡа ***) престе грѡмазй, ши
 ѡскѡинд кѡ сѡфáлъркъ пѡри чей де лънгъ фрѡнтък, ѡр мáрѡенеле
 хлаамндѡей арѡнкъндѡ-ле престе пърциле чъкае днн напѡн, ши
 престе нѡапеле ницóарѡаор кáаѡаѡи .вркъй зиче кѡм къ .рѡ-
 ши кáаѡа конѡаце фрѡмѡсѡкѡа стъпъкнѡаѡи, ши кѡм къ сжмте,
 къ пóартък ка пре ѡн фрѡѡѡос пре чѡл пркъ фрѡѡѡос къкъреѡ,
 .ртр'ачѡста кши кáктинд грѡмáзйй ши ръднкънд .р сѡе кáнѡа
 ши ѡрѡкиле, ши цъкнеле кѡ посѡмѡръре адъкск .рторкънд престе
 ѡкѡи, пѡртà ши ск пѡртà кѡ мáре кѡѡи́ницъ, пъшинд .рнáинтък
 лѡи́ ши кѡ вѡнък ѡкърмѡи́ре, ши кѡмпънѡнд пре сѡне, кжнд
 ла ѡн нѡмър, кжнд ла алтѡа'; ши кѡ мáрѡене копѡтѡй ѡшѡр'
 изѡинд .р пъкмънт, спре лѡи́к мишкáре .рдрѡнтà пáсѡа .рскпѡй-

*) Glose: май мáреле къкъреѡнаѡр.

**) сáѡ де фѡер.

***) пáтѡеле.

мънтà прѣ тоѹ чкѣ че съ вѣд'к, ши хотър'крѣ чк впрѣн-
 тѡаре пентрѡ витежїе ши фрѡмѡсѣкѹа т'кн'крѡлѡшї, тѡѹи ѡ рѣнѣ-
 т'кшà дѡп'к даторїе . атѡнч'к к'кѣ фнмѣй ерà проасте ши нѣнѡ-
 тннчѡлѡс'к, аскѡнд'ѣ пàтѣма трѡпѡлѡшї кѡ р'фр'кнàре, рл локїà
 кѡ флѡри ши кѡ м'крѣ, тр'г'жнд дѣ к'ктр'к д'кнѡсà', прѣкѡм
 лн съ п'кр'к, варѣ-карѣ лнѡвк; пентрѡ к'к нѡ нѡмай ачàст'к
 хотър'крѣ съ р'т'кр'ѣ дѣ к'ктр'к тѡѹи, кѡм к'к ннчн ѡн лѡкрѡ
 нѡ с'àс' . май к'кзѡт дѣ к'ктр'к ѡамѣнї, карѣ съ ков'крѡшàсѣк'к
 фрѡмѡсѣкѹа лѡшї Ѳеаген . „Атѡнч'к ши ч'ѣ днн зѡри н'кѡсѡт'к с'àс
 ар'ктат пр'к стр'кàлѡчїт'к зїѡ“ [вр'к зїче Омнрѡл] дѡп'к че лѡ
 ешт днн кàпѣц'к Нрѣлмїн, чк фрѡмѡлѡс'к ши р'цѣл'ѣпт'к Харн-
 клѣа; к'жнд ам кѡнѡскѡт кѡм к'к лѡ фѡст кѡ пѡтннц'к а съ
 впрѡшї ши Ѳеаген; р'ск кѡ ат'кта, кѡ к'кт кѡрàтà фрѡмѡсѣкѹе
 чк фѣчѡрїàсѣк'к ластѣ май кѡ лнѡвк ши май пѡрннтѡаре спрѣ
 дрàгѡстѣ дѣ к'кт чк дннт'кѹ фрѡмѡсѣкѹе в'рѣк'тїàсѣк'к . ерà
 р'тр'ѡ карѣт'к, че ѡ тр'кѹѣ ѡ п'крѣкн дѣ кàй алѡн,*) р'вр'кàт'к
 кѡ ѡн вѡшм'кнт вншнннѡ пр'к лѡнѣ, ши кѡ тѡтѡлà р'пѡстрнт
 дѣ рàз'к р'àлрїтѣ, р'чннц'ѣ прѣстѣ пїѣпцн ннцѣ пàф'талѣ; прѣ
 кàрѣ, чѣл че л'кѡ лѡкрàт, лѡ р'кнѡ р'тр'кнѡлѣ тот мѣрѡшѣг'л
 лѡшї, нѣф'к'к'кнд латѣлѣ кà ач'кѣстѣ май р'нàннт'к, ши нѣ май
 пѡт'кнд фàчѣ ннчн дѡп'к ач'кѣлѣ пàр'кшн; пентрѡ к'к кѡдѣлѣ а
 дѡй в'кàлѡрн ерà лѣгàтѣ прѣстѣ п'крїцѣлѣ ч'кѣлѣ днн нàпѡл кàнѡ-
 лѡшї, пàр' грѡмàзїн сѡнт цїнц'к нѣтрѣкѡцн, ши кà ѡн стр'кàмѡ
 ар'кѡ р'плетнчїцн; кàпѣтѣлѣ слѡкѡдѣ лѡнѣкà днн ар'к, ши кà ѡ
 прнѡсѡшїнц'к а лѣг'к'тѡрїшї, сн'кнзѡрà р'тр'ѡ пàрт'к ши р'тр'àлтà .
 вр'кн зїче кѡм к'к шѣрїшї нѡ съ т'крà кѡ п'крѣрѣ чн л'к'к, нѡ
 сѡнт к'кѡт'к'тѡр'к пѡсѡмѡр'ж'т'к ши кѡмнàлїт'к фїннд грѡзннчн,
 че варѣ-кѡм р'ѡл'кнзїцн прнн дѡлѣчѣ адрѡмїрѣ, кà к'кнд с'ар
 р'ѡл'кнзї дѣ к'ктр'к лїкѡв'лѣ чѣл днн пїѣнцїй фѣчѡарѣй . шѣрїшї
 ерà дѡп'к матѣрїѣ р'àлрїцн, пàр' дѡп'к кнп н'кгрн; пентрѡ к'к лѡ-
 рѡлѣ съ р'нѣгр'ѣ дѣ к'ктр'к мѣрѡшѣг, кà прнн нѣгр'кѹа чк амѣ-
 стѣкат'к кѡ галѣнн съ ар'кѣтѣ р'к'кр'тѡшàр'к ши скнмѡарѣ
 сол-
 знлѡр; р'тр'àчѣст кїн' ерà в'р'ж'лà фѣчѡарѣй; пàр' кѡснцѣлѣ ннч кѡ
 тѡтѡлà р'плетїтѣ, ннчн дѣсплетїтѣ, че ч'кѣлѣ май мѡлѣтѣ фїннд
 дѡп'к кàп р'к'кàлѡрà прѣстѣ ѡм'кр ши прѣстѣ снàтѣ, дàр' ч'кѣлѣ
 днн кр'кїѣт ши днн фрѡшнт'к лѣ р'кѡшнà тїнѣрѣ ст'кàн'крн дѣ
 дàфнн, ши кà кѡм лѣ р'плет'к, фїннд стр'кàлѡчїтѣ ши лѡмннѡлѡс'к,
 ши нѡ лѣ л'кà а зѡсрàн прѣстѣ кѡрїшїнц'к днн в'жнтѡрнѣлѣ ч'кѣлѣ

*) Glossa: лà чк елннѡсѣк'к зїче: к'к ерà р'тр'ѡ к'крѡц'к, че ѡ тр'кѹѣ ѡ п'крѣкн
 дѣ кѡн алѡн.

сѣнцири . нѣртѣ кѣ мѣна чѣ стѣнгѣ си арк полент [престе смѣ-
рѣа чеа дрѣнт' акѣнд спкнзѣратѣ тѣака] ѣр кѣ чеа-л'антѣ ѡ фѣ-
каѣ аорнск . ши аша фѣинд', маи мѣатѣ лѣминѣ стрѣасчѣ дин
ѡкни, де кѣт дин фѣкалѣй.

Cartea IX: Impresurarea oraşului Siiniî. (b. Fol. 41a—42a.)

Картѣк ѿ.

Ирѣк Vдѣсп, дѣпѣк че аѣ нѣкѣлѣнт аѣспра Сѣинѣй, нѣдеж-
дѣинд, кѣм кѣ нѣмай кѣ стрѣгарѣк рѣзѣѡлѣш, ва рѣпѣи де ѡ
дѣтѣ четѣте кѣ рѣсш зѣдѣриле, нѣциѣн' с'аѣ рѣрѣнт де кѣтрѣ
чѣй че сѣ лѣптѣ пѣнтрѣс дѣнса, ши прин фѣпта фѣарте рѣ
рѣспѣтѣлѣ рѣн протѣвѣк; ши кѣ кѣвинѣте дѣфѣимѣтѣварѣ, ши
спре рѣтѣртаре стрѣгѣ ден четѣте, вѣтѣндѣ-ши жѡк де дѣнса'.
кѣчи гѣндѣа кѣ нѣмай ла рѣчѣпт ва дѣ Идѣсп' нѣкѣлѣре,
ѣр дѣпѣк ачѣа вѣзѣнд кѣ нѣ пѣате испрѣвѣи нимѣк, че рѣкѣ
сѣ ши дѣфѣанѣк де кѣтрѣк четѣцѣни, сѣ вѣ дѣче кѣ рѣшѣне .
рѣсѣ ел' аѣ хотѣрѣжт сѣ нѣ зѣѡвѣкѣкѣ кѣ ѡастѣк шѣзѣнд лѣнгѣ
четѣте, ниѣи сѣ испѣтѣкѣкѣ кѣ маи мѣате мѣрѣшѣцири прин
карѣ сѣ ѡѣ четѣциле, ден карѣ ѣнѣй нѣтѣ сѣ сѣ принзѣ, ѣр
аѣциѣн нѣтѣ сѣ ши фѣдѣгѣ; чи кѣ полѣѡрѣкѣй мѣре ла аѣкрѣре, ши
фѣрѣк де сѣкѣпѣре аѣ сокотѣнт сѣ шѣарзѣ кѣ тѡтѣа четѣте ши
р гравѣ . дѣчи аша фѣчѣлѣ : рѣгѣрѣциѣрѣк рѣ пѣрѣци рѣтѣнзѣла зи-
дѣаѣи, ши зѣче стѣнжѣниѣ ла зѣче вѣрѣаѣциѣ рѣндѣинд, ши
хотѣрѣжнд лѣрѣциѣлѣк ши адѣнѣиѣлѣк прѣ мѣатѣ, аѣ порѣнѣчѣнт
ка сѣ сѣне шѣнѣцѣ; ши ачѣна сѣкѣд, аѣциѣй скотѣлѣ афѣрѣк лѣтѣа,
аѣциѣй рѣа гѣрѣмѣдѣлѣ рѣтрѣс спрѣкнѣанѣ*) спре рѣнѣаѣимѣ; рѣ-
днѣжнд дѣт зѣд рѣ протѣѡа чѣаѣи рѣрѣѣратѣ . ши ниѣментѣ нѣ-и
пѡпрѣлѣ ниѣи сѣ рѣпротѣѡѣлѣ; пѣнтрѣс кѣ-и рѣкнѣлѣ кѣ зѣдѣа ши
фѣчѣлѣ нѣтрѣѡниѣче зѣдѣриле лѡр, нѣрѣдрѣкзѣинд а алѣргѣа афѣрѣк
ден четѣте, кѣтрѣк ѡ ѡастѣ кѣ мѣй де мѣй ла мѣаѣимѣ . ши
вѣзѣнд фѣрѣк испрѣвѣк сѣѣтѣтѣѣриле чѣле де прѣсте тѣѡѣй
[фѣинд кѣ Идѣсп аѣ сокотѣнт мѣй рѣнѣинѣте ши ачѣста, лѣкѣсѣ-
рѣнд лѡкѣа чѣа че ерѣ рѣтре чѣкле дѣѡѣк зѣдѣри, кѣт сѣ нѣ
аѣнѣнгѣ сѣѣѣкта прѣ чѣй че кѡр аѣкрѣ] . дѣпѣк че ши ачѣста с'аѣ
сѣѡѣрѣшѣнт мѣй де гравѣк дѣѡѣк повѣстѣрѣк, фѣинд кѣ аѣлѣ
мѣате лѣкѣниѣ де гѣрѣвѣк спре сѣѡѣрѣшѣрѣк лѣкрѣаѣи, рѣчѣлѣ аѣтѣ
мѣрѣшѣцире ка ачѣста : ѡ пѣрте а кѣкѣаѣаѣи ка ѡѣмѣтѣте де
ѡдѣгѡн**) лѣсѣжнд нѣкѣтѣдѣ ши фѣр де лѣт, ла мѣрѣциѣнтѣк чѣ

*) Glose: аднѣкѣ, мѡнѣаѣлѣ. **) ѡ сѣтѣк де пѣшѣй, 68 де кѡци, че сѣ нѣмѣре пѣлѣѡрѣнѣ.

дѣспре амжндвакъ капетелкъ шннд пичваре дѣ лст, ле дсчѣ спре лшцилме кѣтрѣ Нїл, ден чѣле май дѣ жос нѣрѣрк спре чѣле май дѣ сѣс шн май рнаинте, адкѣгжнд пичваре дѣспре амжндвакъ пѣрциле . врѣ аскмкнѣ чиннеѣ кѣ зїдѣри лшци чѣл сѣ (!) фѣчѣ жсмклатѣ чѣ дѣ шдгѣн, пѣзїнд прѣсте тѣт ртѣкма лѣцилмѣ шн прїиминд лшцилмѣ чѣ ртре Нїл шн ртре Сїинї . нарѣ дѣпѣ чѣ с'ас шнїт лѣчѣл кѣ цѣрмѣриле, аїчѣ тѣїнд апей ш гѣрѣ, ас лстѣт кѣрѣрк ей, ка прїнтрѣс жѣкѣ рлѣбнтрѣс ла кѣрѣрк чѣ фѣкѣтѣ дѣ пичваре . шн фїїнд кѣ ден чѣле рналате ла чѣле май дѣ жос, шн ден лѣцилмѣ чѣ немѣрѣїнїїтѣ а Нїлсасї ла стрѣлмтваре дѣ гѣрѣ кѣдѣ апа, шн сѣ стрѣлмторѣ кѣ цѣрмѣриле чѣле фѣкѣте дѣ мжнѣ, сѣ-вжршїѣ варѣ карѣ ванзѣс *) ла гѣрѣ . нар ла кѣрѣрк прїи карѣ сѣ дсчѣ хѣтѣл, чѣ сѣ лсзїѣ шн ла чѣй чѣ ерѣ прѣ депѣрте . карѣ лсзїндѣ-ле шн кѣзїндѣ-ле акѣм шн чѣй дѣлѣ Сїинї, шн кѣносѣкжнд ла чѣ прїмеждїе ерѣ, шн кѣм кѣ потѣп іастѣ скѣ-посѣл рѣшнѣрѣрїї зїдѣрїнлѣр (!); нїчн а фѣсїн пѣтжнд ден четѣте, фїїнд кѣ ле рѣкндѣ ешнрѣ, лѣтѣл шн апа чѣ акѣм сѣ апрѣпїѣ, нїчн а рѣлмкнѣ р четѣте сокѣтїнд фѣр дѣ прїмеждїе, ден чѣле чѣ пѣтѣ, сѣ гѣтїѣ спре лшцѣтѣрїѣл лѣр . шн ртѣкїѣ сѣжндѣриле чѣле дѣ ла пѣрїї, авжнд крѣпѣтѣрїї, ле асѣснѣ кѣ фѣрїнлѣ шн кѣ сѣмѣлѣ, дѣпѣ ачѣл ртѣрѣ зїдѣл спре стѣре май темѣїнекѣ, алтѣл лѣт, алтѣл пїѣтрїї, алтѣл лѣмне шн фїѣѣре-карѣ чѣ гѣсѣ лдсчѣ, шн нѣ ерѣ нїчн шнл стѣлмѣкѣрат, чї асѣменѣ мѣѣрѣ, копїлѣл, шн вѣтрѣкнѣл, сѣ апѣкѣ дѣ лѣкѣрѣ; пѣнтрѣс кѣ нїчн прѣ шн нїлм, нїчн прѣ ш вжрѣтѣ нѣ фѣче сѣ сѣ сѣїѣскѣ, сѣс сѣ сѣ рѣшннѣзѣ прїлмѣкѣдїѣ чѣ пѣнтрѣс сѣ-флѣт.

CXLV.

1773.

(Ms. bibl. centr. mixt, nepaginat, copie din 1810. 8°, fol. 1a—7b.)

Intrebarea înțeleptului cu lumea.

Лтрѣбарѣ рцлѣнтѣлшн кѣ лѣме.

Лнцлѣнтѣл знѣк : чнне еїшн дѣлѣта, дн еїшн лша фѣрѣмѣлѣ-сѣ шн рѣпѣдѣнтѣ ?

*) Glosă: сѣнѣтѣл апей асѣменѣ дѣпѣ нѣшнре, кжнд фѣлѣфѣїѣ.

АѢме зисъкъ : еѢ сжнт аѢме, фанта ши паъзмѡре, ши гръдникъ де помн родитори, ши вестерѡн паникъ де тватъкъ еѢ-пкътате.

АѢцъклентѢла зисъкъ : дар де чѡне еѢн фъкъѢтъкъ ?

АѢме зисъкъ : де вечникѢла .рнпърат.

АѢцъклентѢла зисъкъ : дар де мѢат еѢн фъкъѢтъкъ, ши те порци .рнтр'ачест фѢли ?

АѢме зисъкъ : сжнт 7281 де кънд лъкъ порт .рнтр'ачеста кнп.

АѢцъклентѢла зисъкъ : де фрѢмѡбасъкъ крѢз ши еѢ къ еѢн паъзмѡре лѢн дѡнезѢс, ши гръдникъ паникъ де пѡаме рѡдитѡаре ; дар лъкъ тем, скъ нѢ фѢе помѡн тъки, ка ши помѢла чел че аѢ порѢнчит дѡнезѢс лѢн ПѢдам : скъ нѢ мѢнъкнчи, ши неаскълатъкънд порѢнка аѢ мѢнкат, ши кѢ мѡарте аѢ мѢрит.

АѢме зисъкъ : адикърат лѢн ПѢдам аѢ порѢнчит дѡнезѢс аѢа, дар пентрѢс мѡнкъ (!) н'аѢ порѢнчит дѡнезѢс аѢа, чи аѢ зис : крѢици ши къ .рнмѢацици, ши Ѣмплеци пъкъмънтѢла, ши-а стъкъпъници пре дънеѢла . пентрѢс ачѢѡ сжнт аѢа фрѢмѡбасъкъ ши .рнпѡѡѡитъкъ, прекѢм лъкъ вези.

АѢцилентѢла зисъкъ : къзѢ-ци фрѢмѡсѢца та ши пѡѡѡаба та, дар еѢ ѡ сѡкъѡтескъ ка ѡрѡа.

АѢме зисъкъ : ѡ неприченѢтѢле ! дар н'аѢ еѢитѢк прин мнж-лѡкъла мѢѢ .рнпърациѡ, патрнерѡн ши къкъдѡчиѡ, ши ле дѡѢ [лѡр] атъкъта пѢтерѡ, кътъ фѡкъ ши дисфѡкъ мѡн ка нѡиѢе дѡнезѢн.

АѢцъклентѢла зисъкъ : дар пъкъ кънд стъкъпъниѢи ачастъкъ пѢтерѡ ши къкъфъкъ а та ?

АѢме зисъкъ : н'аре сфъкърѡнт нѡчи хѡтъкърѡе.

АѢцъклентѢла зисъкъ : дар ниѡи кѢ гъндѢла нѢ гъкъѢск (1. гънд-), къкъ сжнт аѢе де тѡне мнѢѢици (ши) тѡате ле лнпѢсѢск.

АѢме зисъкъ : ба цѢе .рци лнпѢѢи мнѢте днп кап . аѢ н'ан четнт ла ПѢнѢкъдрѡн, пентрѢс ПѢѢѢандрѢс .рнпърат, къкъ аѢ сѢнѢсѢ аѢме тѡатъкъ ши .ртрѢс а са .рнпъкъкъѡи кѢ чннѢти с'аѢ сѢкърѡнт ?

АѢцъклентѢла зисъкъ : ба еѢ, аѢме, ам четнт ла истѡриѢе пентрѢс ПѢѢѢандрѢс .рнпърат, къкъ днп тѡатъкъ мнѢла та ши пѢтере лѢн, де ѡ сѢѢгъкъ а лѢн мѡн мѡкъкъ фѢ адънат .рнтрѢс пѢѡиѡнъкъ къѢтѢрѡкъ ши мѡн ѡѡс дѢкътъ с'аѢ сѢкърѡнт, адикъкъ днп вѢѡцъкъ .рн мѡарте . дар аѢа ѡѢте къкъфѡ та !

АѢме зисъкъ : пн сѢмнн ѡмѢле, тѢ еѢн тѢрѢѢетик ; дар еѢ нѢ зик, къкъ н'ѡр мѢри чѢн че стъкъпънѢск кѢнѢрнле лъкъле, чи де ѡр ши мѢри, ѡр нѢмѢле ѡр нѢ мѡаре чи ръкъмѢне.

АѢцъклентѢла зисъкъ : ѡ аѢме ! кѢ дѢлаѡи де мѢѢе аме-стѢкатъкъ еѢн (?) кѢ ѡтрѡвкъ сѢлѢѢи сѢкъ лъкъ .рѢѢлаѡѢи, адикъ(къ)

кѢ слава богѣции тале склеции съ мѣ смѣлае ка ши Плезандрс рипѣрат . дар Плезандрс рипѣрат, кѣчи с'ас алат (!. афлат) рипѣрс ачастѣ лѣме, адик(ѣ) рн тине, ас нѢ иѢ стѣтѣтѣ цѣрна пре пѣнт, укѣи иѢ астѣпат, фаца па понегрит, граюл иѢ амѣрцит? рншѣлѣтѣбарн лѣме! дар аша иѣте слѣва та!

Лѣме зисѣ : рѣкъ че-н де тине шмѣле! кѣ ници мѣ баци сѣмѣ рипѣрс нимикѣ, дар нѢ-с фѣрѣмѣасѣ?

Лѣмѣлѣптѣла зисѣ : ба фѣрѣмѣасѣ, дар мѣ рѣг лѣн дѣмнезеѢ, сѣ нѢ анеѣ парте де фѣрѣмѣѣца та.

Лѣме зисѣ : ас доѣрѣ нѢ сѣнт вѣнѣ?

Лѣмѣлѣптѣла зисѣ : ба вѣнѣ, ди н'ар аѣѣче вѣнѣтѣтѣк пре нѣми ла рѣѣтѣте.

Лѣме зисѣ : дар нѢ сѣнт рнѣлѣптѣ?

Лѣмѣлѣптѣла зисѣ : ба рнѣлѣкѣптѣ, ди н'ар некѣнѣ пре нѣминѣ рнѣлѣптѣне тѣ.

Лѣме зисѣ : рнѣкъ че-н де тине шмѣле! чи фѣли де сѣкѣтѣлѣ ан тѢ де зичи, кѣ нѢ сѣнт фѣрѣмѣасѣ, нѣчи вѣнѣ, ници рнѣлѣкѣптѣ, ши апон сѣнѣѣр дѣмнезеѢ дѣптѣ чи м'ас фѣкѣѣт, рндат(ѣ) мѣ-ас зис, кѣ сѣнт вѣнѣ?

Лѣмѣлѣптѣла зисѣ : адикѣрат! кѣ дѣмнезеѢ нимик рѣѣ н'ас фѣкѣѣт, пѣнтѣрс ачѣл ц'ас зис кѣ еци вѣнѣ . иѣрѣ тѢ лѣме рншѣлѣтѣбаре! кѢ дѣлѣѣѣца пѣмнѣлѣр тѣки ан амѣрцит пре чѣл рнѣтѣѣю зидѣт, адикѣ пре стѣрѣмѣошѣл нѣстѣрс Пѣдам, ши дѣлѣѣѣца та иѢ кѣзѣт фѣоарте амѣрѣ . пѣнтѣрс ачѣл те срѣкѣ ши те шѣѣрѣкѣ.

Лѣме зисѣ : ш шм де нимик! чи еци тѢ? пѣати фн н'ан читит ла сѣѣнта скрнптѣрѣ, кѢ(м) зѣче ла сѣѣнта еканѣлѣн, кѣ атѣта аѢ юѣнт лѣме, кѣт пре фнѣл сѣѢ шнѣл нѣкѣѣт л'ас дат пѣнтѣрс лѣме, адик(ѣ) пѣнтѣрс мѣне.

Лѣмѣлѣптѣла зисѣ : ба еѢ, лѣми, ам четит ла сѣѣнта скрнптѣрѣ; иѣрѣ ди с'ас дат пре сѣне пѣнтѣрс тине, нѢ ка доар сѣ с(ѣ) шѣрѣкѣкѣ кѢ тѣни, чи ка сѣ алѣѣѣ пре ан сѣи днн тине : [ка нѢ кѢм-ка], де чѣн че шмѣлѣ преи тѣне, пѣтрѣвннѣдс-сѣ цѣе, сѣ моѣннѣкѣкѣ рнѣтѣнернѣлѣ.

Лѣме зисѣ : ш шм некѣнѣскѣѣторю! рн (!) кнне сѣ те шѣѣрѣкѣ, кѣ ши тѢ рн мѣне пѣтрѣѣн ши прнн лѣмина ме шмѣле.

Лѣмѣлѣптѣла зисѣ : ш лѣме! мѣкар де ар фн кѢм зѣчи тѢ, ка сѣ фѣѢ еѢ шм некѣнѣскѣѣторю, ка шмѣлѣнѣд прнн лѣмина та сѣ нѢ те кѢнѣск, ници сѣ фѣк кѢ тине прнѣтѣшѣтѣ.

Лѣме зискъ : еѣ акѣ те вкз къ еци ѣи неѣи дин чен мари .
пентрѣ ачаѣ нѣ-амн ман трекѣи сѣ стаѣ ла коркѣ кѣ тине .

Лѣцклевтѣла зискъ : хан лѣми, свколанѣ ! нѣ те фаче
а те мжнѣа пре мине, чи ман стѣ ла коркѣ кѣ мѣне, ши-м
сѣиши пентрѣ чен чи-ци сѣжѣкѣ кѣла рѣци плаче цѣе, кѣ чи дар
рѣ д'крѣици?

Лѣме зискъ : еѣ рѣ дѣрѣек (!) кѣ чи пофѣтеск еи дела мине .

Лѣцклевтѣла зискъ : дар еѣ аат н'аш пофѣти, ф'ѣр к'ѣт авере
ф'ѣрѣк ѣстенѣлк к'ѣцигѣтѣк .

Лѣме зискъ : аирѣптѣк нѣцинтѣла п'ѣн рѣ сарѣ, кѣ сикрѣла
т'ѣт'ѣни-т'ѣс ѣсте рѣ колаѣи зидѣаѣи кѣ мѣаици бани мистѣнт,
шѣ-н вен лѣа ши те(-и) рѣнеог'ѣци .

Лѣцклевтѣла зискъ : еи бини лѣме ! кѣ еѣ дар пофѣтеск ши
ѣсте де ѣм ѣвгат .

Лѣме зискъ : фратилѣ т'ѣс ѣсте ѣвгат ф'ѣарте, ши акѣм
с'ѣѣ кам болнит, аѣшѣи-те кѣ Тома спицирѣа сѣ-л ѣтрѣв'ѣкѣкѣ,
ши вен рѣмжнѣк мѣицинтѣри акѣици лѣи, ши вен фѣи ф'ѣарте
ѣвгат .

Лѣцклевтѣла зискъ : лѣми ! дар кѣ пофѣтеск сѣ ам ши мо-
шѣи ши ѣдѣарѣк сѣѣмпѣе, к'ѣт сѣ нѣ фѣе ла ѣатѣла .

Лѣме зискъ : ѣатѣ кѣ ц'ам дат бани мѣаици ; ч'ѣркѣ времи
п'ѣн к'ѣнд ѣа венн чинѣ-ѣд ла ѣре ѣ неѣиши, ши атѣици пе ѣшор
вен кѣмп'ѣра де чеѣ чи пофѣтѣици .

Лѣцклевтѣла зискъ : лѣми ! дар еѣ пофѣтеск ѣишиѣици, крѣи,
ка сѣ стѣп'ѣнеск лѣме мѣатѣк .

Лѣме зискъ : ѣмѣле ! тѣ фѣинд ѣстѣт де богат, пас де
те лѣпѣици де ѣишѣе рѣп'ѣрѣѣтѣици, п'ѣн те ѣор аѣла кѣ еци
богат ши те ѣор пѣне ѣишиѣѣд .

Лѣцклевтѣла зискъ : мѣаициѣкѣс-ци лѣми, кѣ де к'ѣте ам
пѣфѣтит, де тоате мѣ-ан д'крѣнт . дар те пофѣтеск сѣ-м дан ши
рѣп'ѣрѣѣѣе черѣаѣи сѣ моѣицинеск .

Лѣме зискъ : ѣ дѣачилѣ мѣѣс прѣѣтин ! дар нѣ-ци ажѣици,
кѣ де к'ѣте ан пофѣтит кѣ тоате т'ѣм д'крѣнт, ши фѣинд рѣ-
трѣ ат'ѣта ѣѣлѣишѣг, аѣ г'ѣндѣици кѣ-н мѣри ?

Лѣцклевтѣла зискъ : дар еѣ цѣѣс мѣаици нѣтерници, дар нѣ
цѣѣс чи с'ѣѣ ф'ѣкѣт . ѣнде сѣнт рѣп'ѣрѣаѣици Пѣерсилор ? ѣнде ѣсте
ѣланѣандрѣ рѣп'ѣрат ? чи ман пе сѣѣрт : ѣнде сѣнт мошѣи, стрѣ-
мошѣи ноѣрѣи ?

Лѣме зискъ : ѣ прѣѣтинн ! чи-ци лѣкрѣкѣици минѣте де м'ѣ рѣ-
треѣаѣи п'ѣн ла ат'ѣта ? дар ачѣѣѣѣ фѣинд ни(цѣе) ѣаменн слаѣн
де фѣѣре, де м'ѣѣс п'ѣрѣсѣнт пре мине ши ш'ѣѣ сѣилѣѣат ѣѣѣѣѣ

зикънд, къ ввр съ м'кръкъ ла алт'къ лѡме; чи ши еѡ рнк'къ нѡ
(сам) м'ан поприт.

Лѡц'ълептѡла зис'къ : кънд с'ас дисп'рицит де тине, къ че
пан рнз'кстрат?

Лѡме зис'къ : къ мѡате пш фн рнз'кстрат, дар ен алт н'ас
пофтит дела м'ине нимик, нѡман . з . коци де п'нзи, къ кариле
рне'ълнндс-съ ка рнтр'ѡн саран, съ се десф'ктези рнтрѡ мнка
гропианци.

Лѡц'ълептѡла зис'къ : ѡ лѡме! ѡс акѡ те афлѡ, къ еци ди-
шк'рт'ктѡаре диш(къ)г'ктѡрилор, ши ч'ине съ потривеци ц'е
съ асам'къ(н'къ) къ чела, чи гон'еци кънтѡла, ши съ р'зним'къ де
ѡмер'къ; пентрѡ ачеѡ нѡ те вшн.

Лѡме зис'къ : дакъ нѡ м'къ вен, пас с'кн'ктѡс, къ ал'ѡн м'къ
рѡаг'къ.

CXLVI.

1773.

(Ms. bibl. centr., mixt nepaginat copie din 1810, 8°, fol. 8a—11b.)

Istoria poamelor.

Истѡрие пѡамелѡр.

Кънд рп'ър'к'ѡе пресл'кв'ита гѡт'ки, ши ѡбл'кдѡе чинсти-
тѡла к'едрѡ; ѡр'къ с'кѡорна род'н ера п'к'харник м'аре, м'ърѡла
ера лѡгѡф'кт м'аре, кѡарна ера хатман м'аре, в'ишина ера къ-
м'краш м'аре, чир'ѡша ера комис м'аре, къпѡшѡна ера касч'ерю
м'аре, скорѡша ера пѡстелник м'аре, з'арзара ера столник м'аре.
ши м'крер'къ стрѡг'ѡриле съ п'краскъ пре ѡер'н днѡанѡди
рн'аинте рп'ър'атѡди, гѡт'ки зикънд : чинстите рп'ър'ате! фак
цирн рп'ър'ѡцин т'але, къ р'т'кю кр'еднич'ѡсѡла кипере, ши кнми-
нѡла чел м'аре, ши къ чимбрѡ сп'кт'арюл чел м'аре, ши къ цирѡла
арм'ашѡла чел м'аре, р'къ ши нѡксш'ѡбара мнрѡснт'ѡаре ши г'к-
виннич'ѡсѡла (! l. г'клѡ—) ѡѡфран, ши алте мѡате ф'ивал (?) рп'ър-
рате, ши кѡмн'адрѡла, ши дендрѡла, ши анѡанѡла, ши тарх'нѡла,
ши днн чне-л'анци ннчн ѡнѡла нѡ аскѡлт'къ де порѡнка рп'ър'ѡцин
т'але, чи къ виклѡшг' ши къ ск'р'екъ съ сф'кт'ѡсѡк асѡира рп'ър-
р'ѡцин т'але . атѡнче рп'ър'атѡла зис'къ : стрѡг'ѡри! ан тѡ м'крт'ѡр'н
съ пѡн де ф'аци, пентрѡ ачесте кѡкннте чн-м спѡс'кш тѡ м'е?
ѡр'къ стрѡг'ѡриле зис'къ : ам, чинстите рп'ър'ате! м'крт'ѡр'н фѡарте
кр'еднич'ѡс'къ : р'т'кю пе масл'ина дмна, ши пре ст'арница лннте,

ши манка страфидà къадгърица, нохѡтса, квѡса, гѣнобае, ши
 мазуре кап фъръ де трѡи, ши бѡкса рнектѡбѡрюа, ши пе р-
 гнамѡса агриш, ши пе фратѣ-меѡ ѡцът, ши пре непѡтса меѡ
 ракѣс, ши пре сѡрѡ-ме аалкъжи; ркъ ши пе игѡменѡса фасѡле
 ши рфактѡбѡрюа де пънтече . пре ачеле ам мъртѡрѣи фѡрте
 крѡдинѡбасъ, чинстѣте рпърате! атѡнче нѡрѡни рпъратѡса
 и(с)правничилоѡ аѡи, челѡѡ чи ши д'к пре лънгъ дънса : нѡчиле,
 алѡчиле, касталане, рѡшковиле, мигдалане, кѡреѣн, мкънтѡр-
 чиле ши пре рцълептѡса анѡраѡе . атѡнче аѡзинд ши кѡнѡса
 чана, прекъм къ аѡ пъркът стрѡгѡриле пре кѡреѣн диванѡсаѡи, р-
 датъ съ рѡркъ(къ) . р дѡѡѡ-спрезъчи ханне мохѡркъте, ши кѡ
 фѣри рвенинатъ ши кѡ барба търкъндѡ-съ пе пкъмжит, ши венѣ
 рнанте рпъратѡсаѡи, ши рценѡни цѡс ши зѣс : рпърате! съ
 н'ане партѡ де фратѣ-меѡ де ѡтѡрѡи, ши де сѡкрѡ-меѡ де
 хрѡн, де кѡскркъ-меѡ де праж, ши (де) сѡрѡ-ме де ръдѣке, ши де
 непѡѡн мен де мѡрковн, ши питринжъа, ши постърнак, ши де
 непѡатиле мѡле канири, ши де кардамъ, къ минчѡни аѡ грънт
 стрѡгѡриле рнанте рпъркъѡн тале . атѡнче пѡрѡни ши чапа
 исправничилоѡ ен, челѡѡ чи ши д'к пре лънгъ дънса, пре пркъ-
 сълъвнта адмѡвиница, ши кастравѡтиѡсаѡи, ши дендрѡсаѡи, ши анѡ-
 нариѡсаѡи, ши чѡлини, ши молѡтѡрѡсаѡи, ши тѡ шкъзкъѡѡѡе аа
 мѡси чинститъ лкъптѡгъ, ши тѡ рдеѡтѡлатъ варзи, ши тѡ
 кѡгатъ сѡекаъ, дѡриѡн мен спаранги, ши аѡмаѡкън, деш-
 кидѡни-въ къриале ши гръни кѡ дрептате . атѡнче ши дмне-
 зкъскѡа зкъмѡс вѣннд ши ел ман пе ѡрмъ, ши де скърѡкъ мѡре
 аѡ сълъкънѡцит ши аѡ кркъпат . атѡнче аѡзинд ши пѡерсика
 дела Перѡида, прекъм къ аѡ пъркът пре кѡреѣн диванѡсаѡи, венѣ
 ши е рнанте рпъратѡсаѡи зикънд : чинстѣте рпърате! фак
 шѡри рпъркъѡн тале, къ вѣне зарзара дела Индѣа кѡ акѡа
 аскѡцит, съ-а рфимгъ (!) . р грѡмѡзѣн тън . атѡнче съ ѡмпаѡ р-
 пъратѡса де мънѣи, ши съ скѡаъ . р пичѡѡре ши рченѡ а вълъ-
 сткъмъ пре стрѡгѡри зикънд : съ фѣн, стрѡгѡри блѡстѡмат, де
 лѡмн стркъмѡ спкънѡрат, де кѡцит къри (!) ткъат, де кѡничи
 тинѡри къакат . скъчиле ткъ съ-а вкъ кърѡѡѡн, минте съ аѣ съ
 рѡвълѡжкъ, феѡиле съ аѣ съ рѡминкъскъ, ѡкѣн съ аѣ съ панижъ-
 нкъскъ, дин пичѡѡре съ шѡвълѡскъ; пърѡѡн съ батъ ши ртр'ѡ
 партѡ ши ртр'алта, ши р тинъ съ с(къ) ткъвълкъскъ . варѡиле съ-ш'
 мѡрѡжкъ, кънѣи съ ле лингъ . ѡркъ фименле съ-ш киши пѡбиле
 вине(ри)ле(?) прекъм аѣ еѡте ѡбичѡѡа чел ркъѡ ши скърнак . атѡнче
 съ скѡаъ тоѡи кѡреѣн чен мѡре . р пичѡѡре, ши зисър(къ) : амин,
 съ фѣе кѡвълънтѡса депани.

CXLVII.

1774.

(80, 331 pagin), în 3 limbi: sârbește, rumânește și nemțește.)

Катихісісь мікъ пентрѸ трѣба прѣдичилурь че-
лурь нечнїци рѸмзненїй твпзрїть ꙗ Бѣчь.

Introducere. (pag. 4—10.)

ꙗтрѸре : венїцїй фїлорь, аскѸлатїи-лурь пре мїне, фрїка дмнс-
лшї вою ꙗвѸца пре вої . ꙗал . лг . сѸ . вї.

1. ꙗ. чѣ воїцїй сѸ не ꙗвїцїй пре ной, кѸнд не кїемї ашѸ?

Р. еѸ сокотѣскѸ а вѸ ꙗвѸца пре вої, ка сѸ фїцїй кре-
щїнїй бшїй, шїи вѸменїй де оменїе.

2. ꙗ. ачѸста ной дорїмь, шїи воїмь а аскѸлатѸ.

Р. дѸккѸ дорїцїй, шїи вѸ кїцїй ꙗвѸца, шїи вїцїй фѸче
ашѸ, вїцїй фїи пе ачѸстѸ лшме бшїй-норочїи, ѸрѸ пе чел-
лѸлтѸ лшме феричїй.

3. ꙗ. ꙗ чѣ сѸ кѸпрїнде ачѸ а нѸастрѸ бшѸк-норочїре,
шїи феричїре?

Р. ꙗтрѸс дрѸпта кредїнїцѸ, шїи адеврѸтѸ драгѸсте,
шїи ꙗтрѸс бшїа нѸдѸжде.

4. ꙗ. ашѸ дѸрѸ ачѸсте трїей бшѸктѸцїй сѸнтѸ нѸлау де
трѣвїнїцѸ а ле цїи шїи а чрмѸ дшпѸ дѸнселѸ?

Р. ашѸ Ѹсте; кѸчїй фѸрѸ кредїнїцѸ нѸ є кѸ пшїнїцѸ
а плѸчѸк лшї дмнзес, шїи ѸрѸшї кредїнїца фѸрѸ де фѸптѸле
драгѸстей Ѹсте мѸартѸ, ѸрѸ дїнѸ кредїнїцѸ шїи драгѸсте сѸ
нѸще нѸдѸждѸ, ѸрѸ дїнѸ тѸстрѸле : бшїа-норочїре шїи феричїре.

5. ꙗ. кѸмь сѸ кїѸмь ачѸ ꙗвѸцѸтѸрѸ, ꙗтрѸс кѸре сѸ
кѸпрїндѸк бшїа-норочїре, шїи феричїре нѸастрѸ?

Р. сѸ кїѸмь ачѸкѸ, лѸптѸле крещїнїкѸцїй, ѸрѸ дшпѸ
вѸрѸа де шѸще, катихісмь.

6. ꙗ. чѣ Ѹсте ачѸста, катихісмь?

Р. Ѹсте ꙗвѸцѸтѸрѸскѸсртѸтѸ пїнтрѸ ꙗтрѸкѸкѸ кре-
щїнїкѸтѸтѸ, шїи чѣ трѣесе а крѸде, шїи чѣ а фѸче, шїи дїнѸ чѣ а
нѸдѸждшї мѸнтѸїре фїїце-кѸрѸа крещїнїкѸ.

7. ꙗ. чѣ пшї ꙗ лѸкѸ де темїю лѸ ачѸстѸ катихісмь?

Р. ачѸле трїей мѸї сѸск зїсе бшѸктѸцїй . мѸї ꙗтрѸкї кре-
дїнїца, ѸрѸ дшпѸ дѸнса драгѸстѸкѸ, шїи пе чрмѸ ачѸкѸ нѸдѸждѸкѸ.

8. ꙗ. ꙗ чѣ сѸ ꙗкїе кредїнїца?

Р. ꙗ сѣнтъ сѣмволъ а соборъ сѣ дѣитѣю а тоатѣ лѣмѣ дѣ ла Ничѣа.

Pentru dragostea cǎtrǎ Dumnezeu. (pag. 174—178.)

ПѢТРЪ ДРАГОСТА КЪТРЪ ДМНЕЗЪС.

ЛѢТКА ПОРЪНКЪ.

1. Л. кѣре ѡстѣ порѣнка дѣитѣю?

Р. ес сѣнтъ дѣмволъ дѣмнезѣсѣ тѣс, сѣ нѣ фѣе цѣе лѣи дѣмнезѣй афѣрѣ дѣ мѣне. (Сшѣр. 20, 2.)

2. Л. чѣ порѣнкѣ дѣмнезѣс ꙗ ачѣстѣ порѣнкѣ?

Р. порѣнкѣе ачѣста, ка адеврѣатѣ сѣ кѣноаѣскѣ прѣе еѣ ши лѣтрѣнсѣ сѣ крѣдѣ, ши афѣрѣ дѣ тоате сѣ-лѣ ю-вѣскѣ, сѣ-лѣ чинѣтѣскѣ, ши сѣ и се лѣкѣне, ши сѣ-й сѣсѣасѣкѣ, ши сѣ сѣ тѣмѣ кѣ адеврѣатѣ кѣчѣрничѣе.

3. Л. дѣкѣ порѣнкѣе ачѣста, дѣрѣ чѣ опрѣкѣ?

Р. опрѣкѣе еѣ чѣе грѣасѣ недѣмнезѣирѣ, ши а лѣмбѣлѣорѣ мѣлатѣ дѣмнезѣирѣ, ши лѣкинѣрѣ дѣ нѣоѣлѣ, дѣшѣрѣта крѣдѣицѣ, адекѣ, недѣрѣпта чинѣтѣира дѣ дѣмнезѣс; лѣкѣ мѣлѣ опрѣкѣе врѣжѣторѣа, ши тоѣтѣ фѣелѣюѣ дѣ фермерѣкѣторѣе.

И доѣм порѣнкѣ.

4. Л. кѣре ѡстѣ а доѣм порѣнкѣ?

Р. сѣ нѣ фѣачи цѣе кѣпѣ чѣплѣтѣ, ничѣ тоатѣ лѣемѣнарѣ, сѣ нѣ те лѣкинѣ лѣорѣ, ши сѣ нѣ сѣсѣжѣицѣ лѣорѣ. (Сшѣр. 20, 4, 5.)

5. Л. чѣ опрѣкѣе дѣмнезѣс лѣицѣ?

Р. опрѣкѣе ачѣста, ка крѣциѣни, чинѣта ши лѣкинѣчѣна кѣре сѣ кѣде ѣнсѣ дѣмнезѣс, ничѣ ѣнѣа фѣкѣптѣрѣй ничѣ лѣтрѣнѣ кѣпѣ сѣ нѣ ѡ дѣкѣ, чѣ лѣнѣ ѣнсѣ сѣ сѣсѣасѣкѣ. ꙗ сѣсѣртѣ; опрѣкѣе сѣ нѣ фѣачѣмѣ кѣпѣрѣй иѣоѣлѣицѣ, ши сѣ нѣ нѣ лѣкинѣмѣ лѣорѣ, ка лѣ дѣмнезѣс.

Pentru rugǎciune de obște. (pag. 252—260.)

ПѢТРЪ РЪГЪЧЪНЕ Дѣ ОБЩЕ.

1. Л. чѣ ѡстѣ дѣрѣ рѣгѣчѣна?

Р. ѡстѣ ачѣа кѣрѣирѣ дѣнѣ лѣсѣнтрѣс кѣ дѣмнезѣс а сѣфлѣтѣсѣи ши а мѣнѣицѣ.

2. Л. чѣне ѡстѣ дѣторѣю а сѣ рѣгѣ?

Р. тотъ креціиѣль, каре аре ꙗ хрѣстосъ ꙗдрѣзніре а съ апропїѣ кѣтрѣ тѣтъль.

3. Л. пѣнтрѣ чѣ ѣ ель датѣрю а съ рѣгѣ?

Р. пѣнтрѣ къ 1) ашѣ порѣнчѣще мѣнтѣнтѣрюль, знкѣндѣ : неꙗчетѣтъ вѣ рѣгѣцї. 2) кѣчї нѣй дѣ лѣ нѣй нїлїка нѣ авѣмь, нѣмай тоѣте ащептѣмь дѣ лѣ дѣмнезѣс.

4. Л. че сѣнтемь датѣрї а чѣре де лѣ дѣмнезѣс?

Р. май наїнте, тоѣте лѣкрѣриле чѣле дѣховнїчѣщї, тарѣ дѣпѣ ачѣка шї лѣкрѣриле чѣле трѣпѣщї.

5. Л. кѣмь сѣ кѣде а сѣ рѣгѣ лѣй дѣмнезѣс?

Р. кѣ тарѣ кредїицѣ ꙗ нѣмеле фїолѣй лѣй дѣмнезѣс . ашѣ кѣмь фї аскѣтѣцї.

6. Л. дѣрѣ пѣнтрѣ чїне авѣмь а нѣ рѣгѣ?

Р. пѣнтрѣ тоѣцї оѣменїй, шї пѣнтрѣ тоѣцї креціиѣй, кѣчї шї ꙗтрѣ ачѣка сѣ аратѣ драгѣстѣ кѣтрѣ апропїеле.

7. Л. ꙗкъ пѣнтрѣ чїне трѣвѣ а не рѣгѣ?

Р. май мѣлатѣ пѣнтрѣ ꙗꙗратѣ, шї ꙗꙗрѣцїе, шї пѣнтрѣ тоѣтѣ стѣꙗꙗнїрѣ мїренѣскѣ, шї дѣховнїчѣскѣ.

8. Л. дѣрѣ пѣнтрѣ непрїѣтнїн нѣщїри, оѣре трѣвѣ сѣ не рѣгѣмь?

Р. сїнгѣрѣ мѣнтѣнтѣрюль ашѣ порѣнчѣще : ювїцї пѣ вѣꙗжмѣшїи кѣщїри, шї вѣ рѣгѣцї пѣнтрѣ чѣй че вѣ фѣкъ обїдѣ.

9. Л. кѣндѣ ѣ вїне а нѣ рѣгѣ?

Р. ꙗ тотѣ чѣсѣль, шї ꙗ тоѣтѣ вѣꙗмь, кѣчї дѣмнезѣс грѣѣще : неꙗчетѣтъ вѣ рѣгѣцї.

10. Л. оꙗнде сѣ кѣвїне а нѣ рѣгѣ?

Р. ꙗ тотѣ лѣксѣль, прѣксѣмь порѣнчѣще апѣстѣлѣль.

11. Л. чѣ фѣлѣскѣ пѣсте де лѣ рѣгѣчѣне?

Р. рѣгѣчѣнѣ чѣ кѣ кредїицѣ шїи кѣчернїчїе фѣче прѣ дѣмнезѣс мїлѣстївѣ, шї ель дѣ нѣлѣ тотѣ чѣ чѣремь дѣпѣ вѣм сѣ.

CXLVIII.

1774.

(М. Когъличеванъ: Летописцае vol. III, Иши 1846, pag. 189—286.)

Летописца дoмнилор Молдовен де Ёнаки Когъ-
личеванъ.

Satira slugilor domneşti la Tarigrad. (pag. 282.)

Ииче вроим съ аркътъкм пентрѸ маре ши мѸлатъ скъдере
че аѸ кѸрс неамѸлаѸи креѸинеск .рн Цариград, алес челора че се
рѸзъма .рн домниле църилор Молдовен ши а църин Ромъкнеши,
каре ачесте църиле ера тоатъ кивирнисеала ши агонисереа . ши
финд къ дин причина ошрилор че аѸ цънѸт песте чинчи ани, нѸ-
май пънъ ла 1773 декемврие 30 каре с'аѸ скрис, аѸ фост рѸмас
ла маре скъпкъчисне аткът домни мазил, кът ши Безеделеле ши
Капкхаеле ши ааѸи боиери мѸлаѸи ши де чинсте, каре нѸ пѸтем
ка съ ле аркътъкм нѸмеле ши боириле лор, къчи нѸ се каде . еар
о самъ де сѸѸи а лор, оаменн дин цара Ромъкнеаскъ, вѸзънд
.рн къте се афлкъ стъпкънн лор, трѸгънд ши еи оаре каре липскъ
дин челе че ле треѸѸиа, къ пе семне нѸ ле аѸиѸцеа аткът дин
рѸндѸла мънкатѸлаѸи кът ши дин рѸндѸла нѸртатѸлаѸи, финдѸ-ле
ши къиле .рнкисе, непѸтънд ка съ се дѸкъ де ла локѸриле ачесте,
трѸѸеа ши еи маре липскъ ла тоате кѸ стъпкънн лор; пънъ рѸ-
мъскъсе де аѸасе ши мѸлат образ, де фъчеле че ле ера воиеа,
грънд ши кът .ле веня ла гѸрѸ, зикънд къ кѸ ачесте .рши
рѸкорескѸ инимале . ши лънгъ аате мѸлате че леѸъѸиа, аѸ .рнче-
пѸт а ле фаче стѸѸри .рн скрис, кѸ каре .рн ѸѸлескѸ, финд къ
с'аѸ скъпат дин мила ачелор църн .рнфрѸмѸсецате; кареле вѸзън-
дѸ-ле ши нои ачесте, ле ам .рнсемнат дѸпъ скрисориле лор, аркъ-
тъндѸ-ле .рнтр'ачест кип:

Историе че аѸ скос домнилор ши боирилор.

ОѸ! аѸме .рншкълкътоаре
Де 'мпъраѸи .рнврѸжкѸтоаре;
КѸм ера де дѸлаче мѸереа,
ИкѸм ест 'амаркъ фѸереа.
Ши кѸ тоате 'мподовитъ
ИкѸм те-арѸци пре аѸритъ.

Андестѡлат'ѡши дѣ тоатѣ,
 Ши домни н'авѡрѣ парти,
 Кѣ дѣ че нѡ с'ас темѡт,
 Ячѣѣа акѡм лѣ аѡ сосит.
 Кѣзѣмѣнтѡа боѣриѡр
 Ёсте ка ваи дѣ капѡа лор;
 Кѣ динтр'жнши сѣнт перци,
 Кѡ сѣрѣчѣ 'мподовици,
 Ши дѣ нѣказ ши дѣ сѡдори,
 Ас болнаѡи пѣ зи дѣ чинчи ори.
 Нѡмаи лѣ ѣ пѣ дрептатѣ,
 Сѣ лѣ пат'ачестѣ тоатѣ.
 Нѡ-и кѡ калѣ сѣ грѣим
 Ка сѣ нѡ-и маи пѣдепѡим;
 Сѣ скрим тот дѣ домниѣ
 К'ас рѣмас ла грѣа ѡрѣѣ.
 Дин безѣделѣ кѡм вѣд ѣѡ,
 Ор сѣ рѣмѣѣн хѡлѡа мѣѡ;
 Мѣкар кѣ ѣѡ сѣнт о сѡдѣгѣ,
 Сѡдѣжѣск, мѣнѣнк, пѡн рн пѡнѣгѣ;
 Ёи фунд депринши ла ѡнѣ
 Я сѣ лѣ кадѣ рѡшнѣ.
 Кѣнд н'ор аѡѣа ѡм сѣ-и сѡдѣжѣаскѣ,
 Ятѡнчи-ѡ сѣ сѣ пѣдепѣсѣаскѣ.
 Кѣ н'ор пѡтѣа сѣ ѣа сѡдѣгѣ
 К'ѡпѡи пѣнѣа н'а сѣ аѡшнѣгѣ.
 Чѣстѣ тоат'ор сѣ сѣ факѣ
 Чѣѡа време сѣ маи тѣрѡкѣ.
 Кѣлтѣѣаѡа аѡ сѣфѣршигѣ,
 К'ас фѡст ѡани дѣ фѡсѣмѣрѣт.
 Бѡѣстѣмѡа чѣлор сѣрѡчѣ
 Нѡ лѣ ѡа фѡи лор рн пѡчѣ.
 Чѣ ши касѡ чѣлѡи чѣ-ѡ арѣ,
 Я сѣ рѣмѣѣѣ ла вѣнѣзарѣ.
 Дѣ кѣнд с'ас дѣскѣѡ оѡилѣ,
 Ёи ши-аѡ пѣрдѡт мнѡцилѣ;
 Тот рѣмѡлѣнд дин касѣ 'н касѣ,
 Кѡ шнма фѣршѣгѣ, арѣсѣ,
 Ши сѣ афлѣ пѣнтрѡѡ пѡчѣ,
 Ка доар Молдова с'а 'нтоарчѣ!
 Кѡм с'аратѣ, нѡ сѣ 'нтоарчѣ,

Пекѡм вѣз д'аче-н коаче
 Ёи кор съ се-нглендсеаскѣ,
 Ка съ нѡ се некѡнеаскѣ;
 Ши тоци де-о ворѣкъ съ фие,
 Не даторничи съ-и мѣнгѣие;
 Финд къ стригѣ 'н гѡра маре,
 Кѣ-и кор пѡне ла 'нкисоре.
 Ши де воие рѣ че аѡ
 Слѡциле одиѣнтъ н'ас.
 Нѡ маи авем сънкѣтате,
 Де ле пѡтем рѣбеда тоате.
 Стѣпѣни лас съ грѣеаскѣ
 Ка съ се маи рѣкорѣаскѣ;
 Кѣ аѡ инима амарѣ.
 Кѣнд, Молдово, бѡнѣ царѣ,
 Стаѡ ла тине де гѣндескѡ
 Инимале ли се топекѡ!
 Де зефѣисри че аѡ фѣкѡт,
 Примелѣндѡ-се пе ла Прѡт
 Кѡ бѡтка, кѡ патрѡ каи,
 Фѣкѣнд зефѣис ка нице краи;
 Лѣѡтари ле кѣнта,
 Грижа цѣри нѡ пѡрта.
 Дѡмнезеѡ аша вѣзѣнд,
 Ли лѣскѣ .ри велк пѣнгѣнд;
 Пѣнгѣндѡ-ши пѣкателе,
 Ка съ-ши цие фѡптеле;
 Фѡптеле че-н цар' аѡ фѣкѡт
 Якѡм тоате лор аѡ сосит.
 Кѡ зефѣисриле че аѡ трас,
 Якѡм ле варѣкъ пе нас.
 Н'ор сѣжрши инима реа,
 Кѣте зиле вор авѣа.
 Ънде аминте .ри адѡче,
 Пѣнеа нѡ поате с'о мѣнгѣиче.
 Кѣци оамени аѡде трекѣнд,
 Тот кѣлѣраши .ри паре-н гѣнд;
 Ши се скоалѣ де ла масѣ,
 Кѡ инима фронтѣ, арѣ;
 Ши тот стѣ, де се гѣндеце,
 Ши дин гѡр' аша грѣеце:

„Молдова къ нѣас липит,
 Май вине ам фѣ мѣрит;
 Екъ нѣ май трѣим к'окаръ
 Май мѣат кѣ иним' амаръ!
 Де пе-акѣм рнчепе лѣме
 Я нѣ къѣта ла нѣме.
 Пе каре н'авеам пренѣс
 Якъм с'ас-нѣлацат май сѣс.
 Дѣ дѣм бѣнѣ дѣминеацъ,
 Ел нѣ вра съ не май вазъ.
 Ясте нѣ-с нимикъ, фрате;
 Ор съ вие реле фодрте;
 К'о съ мерѣем ла бѣрберие,
 Екъ не разъ пе даторие.
 Ши вор съ не амѣреаскъ,
 Пентрѣ цара Ромѣнеаскъ;
 Бѣтѣнд кѣ кѣвинтеле:
 Че ам фѣкѣт пѣнѣеле!
 Дар нѣи че рѣкѣнѣс съ дѣм
 Ка съ нѣ не рѣшинѣм?
 К'ас фост пѣнѣи пе недрептате
 Ши н'ам авѣт де еле парте.
 Еѣ рнсъ тот н'о съ креадъ,
 Зикѣнд, кѣ ле-авем рн ладъ,
 Ши ле цинем тот аскѣнѣс,
 Пин гевгѣрѣи сънт сѣпѣсѣ.
 Ши нѣ цѣнѣ кѣ рн сѣндѣче
 Н'ас соаречѣи че с'анѣче.“
 Екъ венѣм дар ла черчетаре,
 Ла че де пе ѣрмъ старе,
 Кѣ воерѣдѣ де дѣван
 Я с'ацинѣгъ бакчѣван,
 Ши съ стрѣе пе сокак,
 Бѣнзѣнд тот пражѣ ши спѣнак.
 Ячѣаста де нѣ ле вине
 Ши вор съ трѣеаскъ вине,
 Янѣче с' де кѣкѣлие
 Кѣ-ѣ май марѣ воерие.
 Ш'ачѣаста де нѣ ле плаче,
 Пе хамал вазъ че фаче,
 Кѣ кѣтѣ рѣ зѣла де марѣ

Каръ лемне ꙗн спнаре.
 Сънт ш'алте мансѣнри мѣате,
 Де нѣ пот съ-ми вѣе аминте.
 Ници тот съ ле повѣстек
 Къ мѣ тем съ нѣ рѣческ.

Шѣ с'ас сѣкршнт халтѣриле Мнхтенлор пѣнѣ аче.

CXLIX.

1775.

(Folio, II foī + 5 + 211 paginī paginato.)

Омиліа . адекъ кѣвѣнтеле пзрѣнтелѣи нѣстрѣ Ма-
 каріе челѣи мѣре ꙗ Бѣкѣрѣциѣ . ꙗ анла дела хс .
 аѣсе.

Cuvânt I: Tâlcul proorociei din Ezechiel. (pag. 1—2.)

Кѣвѣнт . а.

Дѣховничѣскъ тѣакѣире а ведѣнїей чѣи скрїсе ла прорѣкѣа Іезекїїл.

Кап . а.

Прорѣкѣа Іезекїїл' ведѣнїе шѣ ведѣре дѣмнеземаскъ шѣ
 прѣкалѣвїтѣкъ вѣзѣнд', ѡ аѣ повестїт, ѡ аѣ скрїсе ведѣнїѣ чѣ
 плїнѣ де тѣнне негрѣите . пѣнтрѣ кѣ аѣ вѣзѣт ꙗ кѣмп' кѣ-
 рѣцѣ де херѣвїмї, пѣтрѣ вїте дѣховничѣциѣ, ꙗтрѣ фїеце кѣрѣк
 вїтѣк пѣтрѣ образе авѣнд', о фѣцѣ а лѣвѣшї, шѣ о фѣцѣ а вѣл-
 тѣрѣвѣшї, шѣ чѣкѣ-а'ѣлтѣ а внїцѣлѣвѣшї, шѣ алтѣ фѣцѣ а ѡмѣвѣшї .
 шѣ арїппи ꙗтрѣ фїеце-кѣреле образ', кѣт' а нѣ съ ꙗцелѣѣе де
 чннеѣвѣшї ꙗнѣнїциле сѣс дѣсѣриле . спѣтеле лѣр' ерѣ плїне де
 окї, шѣ пѣнтѣчеле ашїждерѣк ерѣ плїн' де окї . шѣ нѣ ерѣ
 ѡрѣшї кѣреле лѣк', кѣреле съ нѣ фїе плїн' де окї . шѣ рѣате
 ꙗтрѣ фїеце-кѣреле образ' трѣи кѣ ꙗ рѣатѣ, шѣ ꙗ рѣате ерѣ
 дѣх' . шѣ аѣ вѣзѣт ка о асемѣнѣре де ѡм, шѣ чѣкѣе десѣпт'
 пнчѣареле лѣи кѣ лѣкрѣа сѣпѣрѣвѣшї . шѣ ѡ пѣртѣ кѣрѣца херѣ-
 вїмїѣ, шѣ вїтеле пре стѣпѣнѣл' чѣл' ꙗкѣлекѣт', ор' оунде врѣѣ
 а мѣрѣе ꙗ фѣцѣ ерѣ . шѣ аѣ вѣзѣт' сѣпт' херѣвїмї ка ѡ мѣнѣ
 де ѡм цѣнїндѣ-ѡ шѣ пѣртѣндѣ-ѡ .

Кап . в .

Шѣ ачѣста чѣ аѢ вѣзѣт' прорѡкѣа' . ртрѢ оуѣмѣре, адевѣ-
 рѣтѣ аѢ фѡбет' шѣ кѢ довадѣ, арѣтѣ . рск алт-чѣваши шѣ
 май-наинте . ркипѣа' аѢкрѢ танник шѣ аѢмнезѣск, тѣинѣ кѢ
 адевѣрат' аскѣнск дин' нѣмѣри, шѣ . ртрѢ анѣи чѣщѣ май де
 пре ѡрмѣ арѣтѣтѣ . ртрѢ ивѣрк' аѢи Христѡс' . пѣнтрѢ кѣ ѡ аѢ
 вѣзѣт' тѣйна сѣфлетѣаѢи чѣлѣа чѣ пре добнѣа' сѣѢ вѣрѣ а-а'
 прѣимѣ шѣ скѣѣнѣа мѣрирѣи ачѣстѣа а и сѣ фѣче; кѣ сѣфлетѣа
 кареле с'аѢ . рвредничѣт' а сѣ . рпѣртѣши кѢ дѣхѣа' аѢмѣней
 аѢи, шѣ с'аѢ стрѣлѣсчѣт' делѣа фѣрѣмѣсѣкѣк' негрѣитѣй слѣвей
 аѢи, гѣтѣндѣ-а пре ачѣста аѢиши спрѣ скѣѣн' шѣ спрѣ лѣкѣш',
 аѢминѣ сѣ фѣче кѢ тѡтѣа, шѣ кѢ тѡтѣа обрѣз', шѣ окѣ кѢ
 тѡтѣа'; шѣ нѢ ѣ ниѣи ѡ пѣрте а аѢи кѣрк' сѣ нѢ фѣе пѣинѣ де
 дѣховничѣщѣи окѣи аѢмѣней; адевѣ нѢ ѣ ниѣи оуѣна . ртѣнекѣтѣ,
 чѣ тѡт' кѢ тѡтѣа аѢминѣ шѣ дѣх' аѢкрѣндѣ-се . шѣ де окѣ
 фѣинд' пѣин' кѢ тѡтѣа, шѣ неавѣнд' . рнапѡѡ сѣѢ . р доѢ вре ѡ
 пѣрте, чѣ кѢ тѡтѣа . р фѣцѣ ерѣ фѣинд', . ркѣлекѣтѣ фѣинд'
 шѣ шѣзѣнд' прѣ дѣнѣсѣа' негрѣита фѣрѣмѣсѣкѣк' слѣвей аѢмѣней
 аѢи Христѡс' . шѣ аѢпре кѣм сѡреле кѢ тѡтѣа асѣменѣ ѣсте,
 неавѣнд' вре ѡ пѣрте . р доѢ сѣѢ кѢ лѣпск, чѣ тѡт' кѢ тѡтѣа'
 с'аѢ просѣкѣит' кѢ аѢмѣна, шѣ тѡт' аѢминѣ ѣсте кѢ пѣриѣле
 фѣинд' асѣменѣ; сѣѢ прекѣм фѡксѣа, аѢмѣна ачѣста а фѡксѣаѢи
 тѡатѣ асѣменѣ ѣсте ѣиши, шѣ нѢ аре . ртрѢ сѣнѣши кѣп' сѣѢ
 мѣрѣнне, сѣѢ май мѣре шѣ май мѣкѣ, ашѣ шѣ сѣфлетѣа чѣл
 стрѣлѣсчѣт', дѣсѣвѣрѣшиѣт', де негрѣита фѣрѣмѣсѣкѣк' слѣвей аѢ-
 мѣней фѣкѣиш' аѢи Хс, шѣ . рпреднѣт' кѢ дѣхѣа сѣжѣт' дѣсѣ-
 вѣрѣшиѣт', шѣ кареле, лѣкѣш' с'аѢ . рвредничѣт' а сѣ фѣче шѣ скѣѣн
 а аѢи аѢмнезѣс, тѡт' окѣ, шѣ тѡт' аѢминѣ, шѣ тѡт' обрѣз', шѣ
 тѡт' слѣвѣ, шѣ тѡт' дѣх' сѣ фѣче, ашѣ прѣ ел аѢкѣтѣиндѣ-а
 Хс, кареле . рл а дѣче шѣ-а' дѣче, шѣ-а' цѣнне, шѣ-а' пѡартѣ прѣ ел' .
 шѣ ашѣ . рл' гѣтѣкѣе, шѣ-а' . рпѡдовѣкѣе кѢ пѡдѡвѣ дѣховни-
 чѣскѣ, пѣнтрѢ кѣ зѣче : мѣнѣ де ѡм ерѣ сѣпѣт' хѣрѣвѣимѣ, кѣ ел'
 ѣсте кареле сѣ пѡартѣ . ртрѣ жѣнѣа', шѣ-а повѣкѣѣе прѣ дѣнѣсѣа.

Cuvânt VIII: Dumnezeu prin sfinții face minunile. (Fol. 210—211.)

КЪВЪНТ П.

ДЪМНЕЗЭС МСТЕ КАРЕЛЕ ПРИН СФИНЦІЙ СЪКЪ ЛЕ ФАЧЕ МИНЪНИЛЕ.

Кан. Д.

Дѣчй дѣкка ртрѡ оумбра атѣткъ съ рѣкѣрѣкѣ дѣхѣла чел сфѣнт, кс кѣт май вѣртѡс ртрѡ ашезѣмѣнтѣла чѣст нѡс : ртрѡ крѣче, ртрѡ кеніѡрѣ лѣй Хрїстѡс, оунде съ фѣкѡ рѣкѣр- сѣрѣк шй рѣкѣтѣрѣкѣ дѣхѣлаш; пѣнтрѡ кѣ вѡдѣ вѣрѣса, зиче дин дѣхѣла мїѣс прѣстѣ тѡт трѡнѣла . Ичѣста асте чѣка че аѡ зич сѣнѣгѣр доминѣла, кѣм кѣ рѣрѣднѣк кѣ вѡй вѡдѣ фї, пѣнѣк ла сфѣршїтѣла вѣкѣлаш . Пѣнтрѡ кѣ тѡт чѣла че кѣстѣ, афлѣ . Пѣнтрѡ кѣ дѣкка зиче : вѡй рѣй фїїнд, цїцїй а ле дѣ дѣрїй вѣне фїнолѡр вѡцїрїй, кс кѣт май вѣртѡс пѣрїнтеле вѡстрѡс чѣл че рѣск ле ва дѣ дѣх сфѣнт, чѣлѡра че чѣр делѣ дѣнѣла кс пѣ- тѣрѣ шй кс адеверїѡре мѣатѣ дѣпрѣ кѣм грѣѣще Ипѡстѡла . Дѣчй оунеле кѣ ачѣетѣк, шй кѡ мѣсѣрѣк, шй кѡ дѣрѣрѣ, шй кѡ вѣтенѣкѣк мѣатѣк, шй кѡ рѣкѣдѣре, шй кѡ прѣтенїмѣк чѣ кѣтрѣк ачѣста съ афлѣ . Сїмцїѡрїле сѣфлетѣлаш дѣпрѣ чѣ грѣїтѣк не- кѣсїндѣсе, шй прїн вѣнѣтѣте, шй прїн рѣкѡтѣте, адекѣ, шй прїн мѣкѣстрїле, шй прїн вѣрѣжмѣшїле, шй прїн рѣкѣнѣжѣрѣрїле чѣле де мѣате кїпѣрї, шй прїн пѣндїтѣрїле рѣкѡтѣцїй . Шй ашїжѣдѣрѣк шй прїн фѣкѣлѡрїле де дѣрѣрї, шй прїн спрїжнїнїрї- ле чѣле прїн фѣкѣлѡрї де кїпѣрї але лѣкрѣрїй шй пѣтѣрїн дѣхѣ- лѣш . Пѣнтрѡ кѣ ачѣла че ѡ кѣнѡще, згѣїѣѣа рѣѣстѣцїй, кѣрѣк прїн пѣтїмїй рѣ спѣрѣкѣ прѣ ѡмѣла чѣл дин лѣнѣтрѡс, шй нѣ ѡ кѣнѡ- ще ртрѡ дѣнѣла спрїжнїнїрѣк сфѣнтѣлаш дѣхѣлаш адевѣрѣлаш, кѣрѣк ѡ рѣпѣтернїчѣще непѣтїнѣа лѣш шй сѣфлетѣла рѣ рѣнѡще ртрѡ вѣселїа нїнїмї, оунѣла кѣ ачѣста ртрѡ несѡкѡтїнѣцѣ оум- блѣк, некѣнѡскѣндѣсѡ, ѡрѣндѣлїала чѣ прїн мѣате кїпѣрї а дѣрѣ- лѣш шй а пѣчїй лѣш дѣмнезѣс . Шй пѣрѣшїй шй чѣла че съ ажѣ- тѡрѣкѣзѣ делѣ дѡмнѣла шй съ афлѣ ртрѡ вѣселїе дѣхѡвнїчѣскѣ шй ртрѡ дѣрѣрї чѣрѣцїй, дѣ ва сѡкѡтї а нѣ май фї май мѣат мїшкѣт дѣспрѣ пѣкѣт, фѣрѣндѣсе съ амѣцѣкѣще, сѣпцїѣретѣтѣк рѣкѡтѣцїй несѡкѡтїндѣсѡ, шй не нїцѣлѣгѣндѣсѡ крѣкѣцїѣ рѣнѣчї- мїй, кѣрѣк дѣпрѣ пѣрте съ фѣкѡ шй дѣсѣвѣршїѣрѣк ртрѡ Хс . кѣ прїн дѣрѣк сфѣнтѣлаш шй дѣмнезѣѣскѣлаш дѣхѣлаш рѣ прѡслѣвїм, прѣ пѣрїнтеле шй прѣ фїнол шй прѣ дѣхѣла сфѣнт- рѣ вѣчїй .

Илїн.

Сфѣршїтѣла чѣлѡр чїнзѣчї де ѡмїлїн.

CL.

1777.

(Ms. Gaster, Codex miscell., 4°, foia 145 b—160 a.)

Physiologus.

Cap. I: Pentru Finix și pentru vultur. (Fol. 145 b—146 b.)

Пидаде пасърлар. Кап. а.

Исклатаци чел че нс кредени ривіерк лши Хс . пентрѡ w пасире, че съ к'кмъ финиѡс . къ финиѡс естє марє кап . ши естє ман марє декът п'кнса, ши марє ла wбраз . ши спше де д'кнса, къ естє ф'ърк соціє . ши тр'єце чинчи с'тє де ани . дшпъ ачєж съ д'че спре р'скрнт'са сбарелши, ши (а)д'че м'лацим'к м'лат(ъ) де мнрєзмє в'не; ши шиннд де моарт'к са, къ дшпъ чинчи с'тє де ани ка съ м'баръ . дечи (ж) скорцишварє ши к'шш'барє ден м'нтеле Саван'саши, ши съ с'є ла ш лок р'налт спре р'скрнт, ши р'тинде р'нпилє салє ши ст'ъ; ши де р'зєлє сбарелши съ апринде ши арде де тот, ши съ ф'ачє праф . дшп'ачєж дин чєн'ша лши съ ф'ачє шн в'єрмє; тар дин в'єрмєлє ачєла съ ф'ачє тар финиѡс пасъре, ка ши р'нт'ю, ши з'б'р'ъ р'н Ярав'а.

Ишиждер'к зичє, къ ши в'лат'р'са тр'єце w с'т'ъ де ани; дшпъ ачєж р'мє'тр'кн'єце ши wр'єце, ши де р'нпи съ р'нгрєд'зъ . дшпъ ачєж съ д'чє ла wарє-карє изворю, ши съ к'ф'нд'ъ акол'д, ши аша з'б'ар'ъ спре в'к'зд'х, ши де р'зилє сбарелши съ апринде; ши в'к'з'нд изворюл лимпєдє, тар съ [с'ъ!] р'нт'барчє р'нтр'кн'са, ши съ к'ф'нд'ъ де трєн wри, ши съ р'нн'єце тар'ши къ (1. ка) ши р'нт'ю . — Пентрѡ ач'єста зичє Давид пр'wрок'са : р'нн'он-сє-кор к'ал'к в'лат'р'саши тинєрецилє талє.

Иша ши wм'са чел п'к'к'тос, дакъ съ р'нт'арчє ши съ к'р'к'ц'ц'є к'є еповедан'є, адєв'рат съ к'р'к'ц'ц'є, ши съ р'нн'єце ка ши р'нт'ю.

Cap. X: Pentru zâmbru. (Fol. 151 a—151 b.)

Пида а з'к'ч'к . пентрѡ з'кмєрѡ.

З'кмєр'са естє х'таръ ман марє, декът тоатє х'тар'лє, ав'к'нд ф'р'с'м'сєцє ши ф'оартє р'нф'рикошат'ъ . перни лши ч'с'даци, ф'р'нт'к лши ч'с'дат'ъ, ши ман страшик'къ декът тоатє х'тар'к-

ле . мншнатъ ла привнрѣ . ши кѣнд съ липеце де кре ш
 лемнѣ, кате кѣ коарнеде, ши ничи ш хїарѣ нѣ стѣкѣнере пре
 дѣнѣла . ши ракъдъ сетѣ лѣлатъ, стѣнд лѣнгѣ агѣ ши тот
 миросере нѣмѣнтѣла; iar дѣкъ вѣ агѣ съ рѣкатъ, ши съ
 весѣлере, ши съ пѣкѣ ла нѣмѣнт, ка шн кос . дечи афѣкнѣлѣ
 лемнѣ рѣцелѣнѣрат, ши фннѣд весел, съ принде кѣ капѣла ши
 кѣ коастеле (! I. коарнеде) рѣнѣре цемѣнѣри . дечи вннѣд вѣнѣ-
 тѣриула рѣ афѣ рѣкѣрат ши аша рѣ вѣрѣере ши-л ѣнде .

Дечи аша ши тѣ шмѣле, фѣр де мннте ѣмѣлѣнд, ѣ
 лмннте, кѣ корнѣ цѣл дат цѣе дѣмнѣзеѣ крѣчѣ ши леуѣ, ка
 съ нѣ съ апропѣ де тине вѣрѣжмѣшѣла . кѣ зиче проворокѣла Да-
 вид : пре вѣрѣжмѣшнн ноцѣрин кѣ корнѣла вѣм рѣнѣнѣе . адѣ-
 цн лмннте де рѣкѣрат хѣрнн ачѣрѣа, ши де вѣнѣтѣриула чел
 че внне, аднѣкъ днѣвола; кѣ вннѣд съ нѣ те афѣ рѣ валѣ-
 рѣле лѣмнн челе рѣнѣелѣтѣваре . кѣ есте знѣ де дѣмнѣзеѣ, кѣ
 тоатъ лѣмѣк заче рѣ рѣкѣ, фѣн ден лѣме ши те вен мѣнтѣнн,
 ка ш кѣпрнварѣ ден кѣрѣк, каре стѣ рѣтннѣ асѣрѣ-цн .

Cap. XI: Pentru Idrop. (Fol. 151b—152a.)

Пилда а ѣнѣрѣече . Пентрѣ идроп .

Ѣдропѣла есте рѣ марѣ ка ши фѣрѣвалѣ, ши есте фѣарте
 фѣрѣмос; iar днн жѣмѣтѣте спре коадъ есте ка пѣнѣле . ши
 аре кѣвннѣцѣ рѣтѣнекоасе(?) ши кѣнѣжѣрѣ тоатъ марѣ ка шн
 вѣтѣкѣз ла мѣрнн ши ла пѣнѣлор . ши мѣн есте шн пѣре де
 лѣр рѣнѣрѣ царѣ, ши заче рѣнѣрѣн лок, ши мерѣе ѣдропѣла кѣ
 тоцн пѣннн, ши съ рѣкннѣ лѣнн ка ла шн рѣнѣрат, рѣнѣрѣн
 ан ш датъ . ши iar съ рѣнѣларче фѣере-че пѣре ла локѣла лѣнн,
 мерѣкнѣд партѣк вѣрѣвѣтѣаскѣ рѣнннте рѣнн лѣпѣдѣ нѣреле,
 ши мерѣкнѣд дѣпѣ дѣншнн партѣ фѣемѣскѣ, лѣ адѣнѣ ачеле
 нѣре, ши ле мѣнѣкнѣкѣ; апроп съ плодѣск .

Ѣдропѣла съ кѣлѣк рѣнѣкѣтѣорнн бесѣрнчнн, iar пѣннн съ
 кѣлѣк шмѣнннн, iar пѣреле чел де лѣр се кѣлѣк леуѣ крѣнн-
 нѣскѣ . ши вннѣд шмѣнннн съ рѣкннѣкѣ бесѣрнчннн, нѣ рѣнѣрѣн
 ан ш датъ, че рѣнн тоате знѣле . пентрѣ ачѣа съ каде зїѣла
 ши ноапѣѣ съ рѣгѣла пре дѣмнѣзеѣ . кѣ лѣ знѣ дѣмнѣзеѣ : съ
 нѣ вѣ темѣцн де чен че ѣчнѣ трѣпѣла, iar сѣфлетѣла нѣ поате
 съ-л ѣчнѣкѣ; чн мѣн вѣртѣс кѣ темѣцн де чел че ѣчнѣе ши
 трѣпѣла ши сѣфлетѣла . кѣ чел че ѣчнѣе трѣпѣла сѣнѣрѣ, нѣ ва-
 тѣ(мѣ) сѣфлетѣла .

Cap. XVIII: Pentru stărcu. (Fol. 155 b.)

Пида а шптѣспрезъче . тар пентрѣ стъркс.

Стъркса дакъ .рнектъркнеце ле каде пенле ши нѣ маи
пот а вѣна ши а съ хрѣни; атѣнчк съ стъркнѣ пѣни лор,
ши-и акопере кѣ ариниле лор, ши-и .рнекълзъце, ши ле даѣ
хранъ, пѣн' че ле крескѣ пенеле, ши-ши винѣ .рн фире.

Иша ши тѣ шмѣле, чинстеце пре пѣриници тѣи ла вѣ-
трѣнецъ ши ла тинерецъ, ши винѣ те вор кѣвѣнта, ши вен
трѣи ани мѣаци; тар де те вор блестема, блестемѣла те ва
ажѣнце . къ блестемѣла пѣриницалор, дезрѣдъчинѣкъкъ пѣнѣ ла
а трѣнак нѣм.

Cap. XXIV: Pentru sgrisor. (Fol. 159 a — 159 b.)

Пида а доазечи ши патрѣ . пентрѣ сгрисор.

Сгрисорѣла есте пасѣре маи ларе декѣт тоате пѣсѣриле
челе зѣсрѣктоаре, ши трѣеце .рн пѣмѣнтѣла а лѣи Ивал, пре
рѣла Икѣнѣлѣи . тар кънд рѣсарѣ соареле дентрѣ адѣнкѣла апѣи,
ши-ши варѣкѣ разиле салѣ, дечи .рнтинзинѣлѣ-ши ариниле ажѣнце
разиле соарелѣи; ши винѣ алт грисор ла дѣнѣла, ши стѣ .рн-
нантѣк лѣ(и), грѣнѣд амѣндѣи ши зѣкънд; дѣтѣкторѣле де
лѣминѣ! вин-ѣ ши дѣ лѣмина та . дечи кът стѣ грисорѣла,
атѣта стѣ арханѣла Мѣхана ши Прѣчиста рѣгѣнд пре ми-
лостивѣла дѣмнезѣс, кътрѣ пачѣ крецинилор.

Пентрѣ ачѣѣ ши тѣ шмѣле, съ кѣноци де ла чинѣ .рци есте
вѣѣца, ка съ дан лѣдѣ ши мѣлѣкъмитѣ лѣи дѣмнезѣс .рн тоате
зианле вѣѣци тале.

CLI.

1777.

(a. Ms. Gaster, Codex miscell., 4°, fol. 204—207, copie de pe la 1800. — b. M. Kogălniceanu: Cronicele României, Tom III, București 1874, pag. 275—280.)

Стѣхѣри .р верѣдри, пентрѣ Григѣриѣ Гика Бодѣ
(b. де Енаки Когăлницеанѣ).

Рѣнд съ арѣт, ши съ грѣскѣс
де мираре мѣ шмѣкѣс;

Я грѣи нѣ мѣ причепѣ,
 Нѣ цѣѣ, дѣ ѣндѣ съ ричепѣ.
 Съ фак ѡ жалникѣ вѡрѣѣ,
 Пентѡс Григори Гика Бодѣ
 Гика Бодѣ*) чел вестит,
 Ла че сѣѣршит аѣ венит.
 Ѡ лимѣѣ ритѡричаскѣ,
 Яр тревѣи съ грѣяскѣ;
 Съ аркт ачастьѣ рнтѣмпларѣ,
 Грѡзникѣ, ши дѣ мирари.
 Ла карѣ рѣ вѣносѣѣт фѡартѣ,
 Халѣл аѣмѣи чѣи дѣшартѣ;
 Кѣчи кѣ н'арѣ ничѣ ѣи бѣиѣ
 Аѣмѣ, статѡрникѣ рѣи сѣиѣ.
 Съ жѣдѣчѣ ѡри чѣ ѡмѣ,
 Рнтѣмпларѣ ачѣстѣи дѡмнѣ,
 Ка съ вазѣѣ, рналѣѣ старѣ
 Ѡ, чѣ примѣждѣи грѣлѣ арѣ!

Ѣра плин дѣ вѣкѣрѣѣ,
 Аѣрнд а трѣѣ дѡмнѣѣ.
 Дѣ врѣмѣи кѣнд аѣ дѡмнѣиѣ,
 Кѣ марѣ недѣждѣ с'аѣ хрѣнѣиѣ;
 Дар непѣтѣндѣ, ка съ цѣѣ,
 Ла чѣ сѣѣршитѣ ва съ вѣѣ,
 Непѣтѣндѣ, съ с(ѣ) пѣзаскѣ,
 Дѣ срѣѣ рмпѣрѣѣтѣяскѣ.
 Кѣчи фѣр дѣи вѣсти рл аѣѣнѣсѣ,
 Примѣждѣѣ чѣ непѣсѣѣ.
 Примѣждѣѣ грѣ дѣ моартѣ,
 Кѣ карѣ аѣ перит тоатѣ.
 Ши нѣ дѣ моартѣ фѣраскѣ,
 Чѣ дѣ сакѣѣ тѣрчаскѣ.
 Г'аѣ вѣстит рѣи царѣ тоатѣ
 Кѣм кѣи вѣиѣ дѣ ла поартѣ,
 ѣи капѣѣѣѣ рѣндѣит.
 Кѡначѣи с'аѣ рѣндѣит

*) De adoua mâni: чел пѣтерник ши — = ѣ.

Дар нѢ цѣе нимене вине,
 КѢ че гънд ши траекъ вине;
 НѢман Бѡдъ аѢ зъс, къ цѣе,
 РъспѣнзъндѢ рн спѣтърѣе.
 Финнд вѡериме тоатъ
 Че вѡишнѣнтъ глатъ.
 КѢ ѡ спѣтъмън(ъ) рннанте,
 ЯѢ зъс ачесте кѢвинте:
 „АчестѢ капѣцѣс че вине,
 ИѢсти прѣтин кѢ мине,
 Ши-н тримис, ка съ вѣстѣаскъ
 Дин пѡрѡнка рнпъркътѣаскъ,
 Къ нѢ-н гриж(ѣ) ди ръзѡи,
 Яиче рн царъ ла нѡн.“
 Ши рндатъ че аѢ аѢзит,
 Къ ла Шанга аѢ сѡснт,
 ИѢс тримес рннанте,
 Скъ-л рнти(м)пене кѢ чинсте;
 Ка съ-н факъ рнти(м)пинари,
 Финнд беѡ ши агъ мари.
 Ши кѢ чинсте съ-л прѣимаскъ,
 Ка пе ѡ сѡсгъ рмпъркътаскъ.
 Ши аша рнтръндѢ рн ѡраш,
 АчестѢ прѣтин ѡчигаш,
 НѢман кѢ ал съѢ аргалъкѢ
 Ла каскъле ди кѡликс.
 ИѢр съмѡвѣтъ дак 'аѢ сѡснт,
 Бези, че вѡкѡшѢс аѢ фъкѢст:
 С'аѢ фъкѢст, къ-н бѡлнаѢс фѡарте,
 Ши аѢ черѢст дѡфторѢл съ-л касте;
 ТримнцъндѢ аѢн Бѡдъ цире,
 Къ-н болнар прѣсте фире,
 Ши ар вре съ вѣе ла кѢрте,
 Къ арѣ съ корѡаскъ мѡлате
 Треѡи мари ши аѢкрѢри рнналате,
 Ши ферман съ-н аркъте;
 ИѢр нѢ поатъ пѡнтрѢс бѡлкъ,
 Къчи дин пат нѢ с(ъ) скоалъ.
 ИѢр Бѡдъ аѢзинд аша, аѢ крѣзѢст,
 Ка кънд л'ар фи ши къзѢст.

Неакъндс ниче ши пренсе
 Ис тримес ачестс ркъснхс:
 „Ек нс факъ шетиналк
 Финндс вен ши агъ марн, ши снйкрат
 Къ ва мерци Мърйе-са [де колак.
 Яколw ла газда са.“
 Ши дър фи спс Фwтaки,
 Прексм iас спс Гаврилаки,
 Тоате ар фи нстст пренше,
 Яче аскнскъ рншелъчсне.
 Дар че с(къ) зичем ман млат?
 Часла морци н'ас цйст.
 Дечи дсминнека рн десаръ,
 Ох! че час ши зи амаръ!
 Пwрончи ка скън гътаскъ,
 Каркта са че двамнаскъ,
 Кс аткта гръбере марн,
 Ка къндс ар мерци ла принелари;
 Ши адес зиче ши рнтреба:
 Че нс-н адскс каркта,
 Ман рн грабъ?
 Ка време скъ нс скъ тракъ.
 Бwдъ рндатъ нсрчегкънд,
 Ис ркъмас двамна пкънгкънд;
 Къчи iас зъс, скъ нс нсрчагъ,
 Пкън нс ва черчета скъ вазъ.
 Ячестс аше нсмит,
 Кс че пwронккъ ас венит;
 Дар финндс къ ш(н) ман рннанте,
 Ла нимиккъ нс вре скъ w асклате,
 Ниче атсиче н'ас асклатат,
 Ла ачел фwлwснтори сфат.
 Ши къндс ас врст скъ нсрчагъ,
 Ятсиче тсфици-баша л'ас рнтребат:
 „Ен, афенди, ар фи енни,
 Екъ ман ен wамени кс тини;
 Мъкар дон, трън тсфици
 Финнд къ мъргс нсман дон копн,
 Ши дон, трън бонринаш,
 Ял донле кълъраш.“

ЯТЪНЧЕ БУДЪ АЪ РЪСПЪНЕСЪ:
 „НЪ ТРЕКЪЕ, КЪ СЪНТ ДЕ АЪНЕСЪ!
 НЪМАН ШЪА ШИ КЪ ТИНЕ;
 КЪ Н'АМ СЪ МЪ БАТ КЪ НИМЕ.“
 ЯША ЛА ВРЕМИ ДЕ НОАПЪЕ,
 МЕРЦЕ ЕА СЪНГЪРЕА ЛА МЪАРТЕ;
 БАТЪА (?) ФЪР ДИ КАЛАБАЛЪКЪ
 ЛА КАСЪЛЕ ДИ БЕНЛЪКЪ.
 ЙЪР БЪСТАНЪИИ СЪ ГЪТНЕС(Ъ)
 ПРЕКЪМ ЛИ СЪ ПЪРЪНЧИС(Ъ),
 ШИ ЕШИИДЪ-И РЪННАНТЕ,
 Л'АЪ РЪТИ(М)ПИННАТ КЪ ЧИНСТЕ.
 ШИ СЪИ(Н)ДЪ-СЪ ПЪЕ СКАРЪ
 ДЛА СПРИЖИНЕ ДЕ СЪПЪТ СИСИВАРЪ;
 ЙЪР АЛЦЪИИ РЛА ЦИНЕ ДЕ ПОАЛЕ,
 ЯЛЦЪИИ РИ ФЪЧЕ ТИИПНАЛЕ.
 ШИ ДАКЪ С'АЪ СЪИТ СЪС,
 ЛА КАПЕЦИ-БАША С'АЪ ДЪС
 ШИ АЪ ФЪКЪСТ ДЕСТЪА КРАМ(!)
 ЯЧЕСТЪ ПРИЕТИИ ВИКЛАН;
 ПРИМИИИДЪ-А КЪ БЪКЪРЪЕ,
 ЯРЪТЪИИДЪ ПРИИТЕИИЕ.
 ЙЪР КЕФЪА АЪИ ЕРА-И АДИИЕСА,
 ПЕНТЪРЪ КЪ Л'АЪ ПРИИЕС-А.
 ФЪКЪИИДЪ МЪАТЪ ВОЕ БЪИЪ,
 ПЕНТЪРЪ КЪ Л'АЪ ПРИИЕС ЛА МЪИИЪ,
 ШИ ЛЕСНЕ Л'АЪ АМЪИИИТ,
 ПРЕКЪМ Н'АЪ НЪДЪЖЪДИИТ.
 ЙЪР ПЕ КОИИ ТЪФИИИИ,
 ИЪЪ АЪАТ ЛА КАФИИИИ,
 ЯДЕКЪ, КА СЪ-И ЧИИСТАСЪКЪ
 ДЪИЪ РЪИИДЪИЛА ТЪРЧАСЪКЪ:
 КЪ ЧЪБЪЧИ, КЪ КАФЕЛЕ,
 КА СЪ ИЪ СТЕ ПЕ ЛА ЗЪБРЕЛЕ.
 КА ДЕ СЪ ВА АЪИИ СТРИГАРИ,
 СЪ ИЪ ФАКЪ ТЪАБЪРАРИ.
 ЙЪР ШИИ ТЪРЧИ ШИДЕ ЛА ШИ
 ЙЪР АЛЦЪИИ ПЕ-И КЪМЪРИ АСЪИИИ,
 ПРЕКЪМ ЛЕ ЕРА ПЪРЪНЧИИИ,
 ДЕ КЪ ВРЕМЕ ВЪРЪИИДИИЦ.

Ятѣнче рѣтрарѣ рѣ касѣ,
 Ячен че с(ѣ) армасѣ;
 Ши шице рѣкизѣнд
 Яс стѣтѣт кѣ тѣѣи рѣнд.
 Бѣзѣндѣ Гика аче стрѣмѣгѣри,
 Л'ас кѣспринес ѡ фрѣкѣ маре;
 Бѣчи атѣнче ас кѣносѣст,
 Сѣлѣница рѣ карѣ ас рѣкѣнѣст,
 Де каре а сѣкѣпа нѣ поате,
 Фѣнѣндѣ ши сѣфѣршѣнтѣ апроане.
 Дечи фѣкѣкѣндѣ пѣѣѣнѣкѣ корѣкѣ,
 Капѣѣѣѣ кѣтрѣ Бѣдѣ,
 Че ѣс зѣс, кѣм л'ас мѣстрат
 Нѣ ѣѣѣ, кѣ нѣ м'ам рѣнтѣмплат,
 Яколѡ, шѣде корѡве
 Яѣс рѣнтѣнѣс табакѣре,
 Ши кѣндѣ Бѣдѣ с'ас плекат,
 Ядекѣ, ка сѣ ен тѣбакѣ,
 Фѣкѣс сѣкѣнѣс лѣн ѣазнатѣрѣл,
 Сѣ-л лѡвасѣкѣ кѣ ѣамѣѣрѣл.
 Ши рѣндатѣ рѣ лѡвѣ рѣ спате,
 Ши фѣкѣс рани де моарѣте.
 Ятѣнче Бѣдѣ ас кѣзѣт пре пат,
 „Яман! аѣѣнѣнѣ! ас стрѣгѣат
 Фѣн-ѣ мѣлѣ, нѣ мѣ перѣнѣ,
 Кѣ нѣ ам аѣтѣ нѣѣдеѣнѣ;
 Сѣкоатѣ-м(ѣ) де ла сѣѣѣе,
 Нѣ-м лѣса касѣ пѣсѣѣе.“
 Дар чѣне вре сѣ-л асѣѣатѣ?
 Сѣс сѣ вѣе сѣ-н аѣсѣте?
 Бѣчи рѣндатѣ чѣе-л'анѣнѣ
 Бѣстанѣѣнѣ, че ста рѣнтѣр'анѣнѣ(?)
 Нѣвѣѣлѣнѣнѣ ка ниѣѣе фѣрѣ
 Рѣн кѣѣнѣте рѣ лѣарѣ.
 Бѣдѣ пѣѣѣнѣ с'ас лѣспѣат,
 Ши фѣраѣста ас стрѣкѣат,
 Бѣрѣндѣ сѣ ѣс(ѣ) сѣ скѣпѣ,
 Де аче кѣмплѣнтѣ моарѣте.
 Ши кѣндѣ вѣс сѣ ман стрѣѣе,
 Ян тѣрѣс де грѣмаз рѣ стрѣнѣе.

ТѢФИЦІ-КАША АС АЗИТ,
 ЪН ГЛАС СЛАЕС ШИ АМОРИТ,
 ШИ АЛЕРГЪ СЪ .РНТРЕ .РН КАС(Ъ);
 ЙР ТЪРЧИН ДЕЛА ШШ(Ъ) НЪ-Л ЛАС(Ъ).
 ДЕЧИ КЪСТЪ, СЪ СЪ .РНТОАРКЪ,
 КЪ СЪНГЪРЕЛЪ ЧЕ ВРЕ СЪ ФАКЪ?
 ЙР БИДЪ КЪ АТЪТЕ МЪНИ,
 ПРЕКЪМ СПЪН ШИ ДЕ МЪЧЕНИЧ(И),
 ДЪПЪ ЧЕ АС СЪКЪБИТ ДЕ ТОТ,
 СЪ ЛЪСЪ КА ШИ МОРТ.
 ШИ .РНДАТЪ АС ВЕНИТ ЦЕЛАТ,
 ДЕ ІАЪ ТЪКЕТ КАПЪА;
 ЦИИИДЪ-А, МИШКЪНДЪ .РН МЪНЪ,
 ЛА КАПЕЦИ-БАША .РА .РНКИНЪ.
 ФЪКЪНДЪ АЧЕСТЪ КИРБАН
 .АН ВРЕМЕ ДЕ РЪКИМЪЗАН.
 ЙР ТРЪПЪА АШИ ЧЕЛ МЪАТ ТРЪДИТ,
 ШИ ДЕ КЪЦИТЕ РЪЗБИТ
 СЪКЪНДЪ .РН ФАЦА КАСЪН .РНТИНЕС,
 ИЗВЪРЪКЪНДЪ ДЕНТРЪКЪНЕС СЪКЪЦЕ;
 ШИ СЪ БАТЕ КА ШИ ПЕЦИ,
 .АН СЪКЪЦЕ СЪ ТЪКЪКЪЛЕЦИ.
 ДЪПЪ ЧЕ А'АЪ ДИЗЕРЪКАТ,
 ПЕ ФЕРАСТЪ АФАРЪ А'АЪ АРЪНКАТ.
 ШИ ШЕЗЪНД ЛЕПЪДАТ ЦЪС,
 .АН ПАРТЕ КАСЪН ДЕН ДЪС;
 БЪСТАИЦИ ПЪЦИН СЪПАРЪ,
 ШИ АКОЛЪ .РА .РНГРЪПАРЪ.
 ШИ ДИН АВЕРИЛЕ АШИ ТОАТЕ,
 НЕАВЪНД ЛА А СА МОАРТЕ,
 МЪКАР ТРЪН КОЦИ ДЕ ПЪНЗЪ,
 ПРЕ ПЪИПЪТЪ-И СЪ-И .РНТИНЗЪ.
 ЙР КАПЪА АШИ .РА ПЪСЪРЪКЪ .РНТР'О КЪТІЕ
 ШИ-А ТРИМИ-С(Ъ) ЛА .РНПЪРЪКЪЦІЕ.
 КЪМ ШИ АВЕРЕ АШИ ТОАТЪ,
 С'АЪ ФЪКЪСТ ТЕСЛИМ ЛА ТОАТЕ.
 КА КЪНОКСЪТЪ СЪ ФІЕ,
 .АНПЪРЪКЪТИСКА ШЪЦІЕ.
 ШИ АША С'АЪ СЪКЪВЪРИИТ
 БИДЪ ГИКА, ЧЕЛ ВЕСИТ,

KS w мoартe шиe кsмпантк
 Ккѣт пsман дsшманнаwр .лн пактнтк.
 Янче с'ас сѣккрштнт патима лш Пика Пwдк.*)

CLII.

1779.

(Ms. Gaster, Codex miscell., folio, nepaginat, fol. 40a — 76 b.)

Bertold.

Inceputul vieții lui Bertold. (Fol. 40a.)

Лнчепстса вїецин ши а фаптелwр лш Бертолд, де че ас фѣкст
 ши лскрат .лн вїаца лш.

Лн зїанле лш Ямбон, .лнпкратса Логобатсаши, кариле ас
 стѣпкннт тоатк Итїалиа, ера скашса .лнпкратсаши ла Керона .
 афлатс-с'ас .лн ксрте лш шн мsжик, пе кариле .лл кїемїа Бер-
 толд; wм грозав ши sркт ла кнпса лш, кѣт нs ера алтса
 аскмине лш .лн тоатк лsмк .дар финнд кѣ-н лнпснїа фрсм-
 сьца кнпсаши, .лн присосїа асксцире минцин ши а истечсннн,
 кѣ ера юте ши гата ла рьспснесри; ши афїарь днн исксїре
 минцин ера ши маргнwл ши виклан .фире, прекsм .лн парте
 мsжич(н)лор шиe сѣ афла; ирк фѣптсра трsпсаши ера ера (!)
 ашїа, прекsм сѣ веди арктат .лн цос.

Chipul lui Bertold. (Fol. 40 a.)

Ярктаре кнпсаши (лш) Бертолд.

Ячестs Бертолд ера .лнтр'ачест кнп : мик ла wбраз, кѣ-
 пѣцинос, гогонїс ка w бшпїк, фрснтe згѣрчнтк, wкнн рошн
 ка фокса, спрѣчнннле лшнцн ши сѣлватиче ка пѣрса де поркс,
 sрекилк лшнцн ка де мѣгарю, гsра маре ши стрьнеѣ, вsзиле
 лѣсате .лн цос ка де кал, кареа дїсѣ ши фoартe пе цос пе
 сsпт вьрїїа ка де цап, насса стрьмвс ши рьдикат .лн ссс, кs
 нѣриле лїтк, кs дннцн афїарь ка де рьмѣторю сѣлватик,
 кs . Г . Д . дннцн грош де де сsпт; ши кннд ворїїа, сѣ пьрїа кѣ
 фїерес кѣти-ва wїале ла фок, пнчoариле .лн ера ка але цапсаши,
 ши тет трsпса флокос, ши чoрапнн де арннч грош ши кѣрпнцн.

*) cf. asemenea: Convorbiri Literare 1877 (an. XI), pag. 461—464.

Vicleşugul lui Bertold. (Fol. 51a.)

Биклешугла лши Бертолда, че ас фъкст де ас мерес ла рипкратсла нич гол нич рнебккат . дсп(ъ) ксм ри зисъкъ.

Идѡѡа зи, съ скѡлкъ Бертолд ши гкъси ѡ мрежи, ши дезбрькьндѡ-с(ъ) де ханнеле лши, с'ас рнфкъшѡрат кѡ аче мрежи, ши с'ас дѡс ла рипкратсла . деч рипкратсла дакъ л'ас вѣзѡт аша ри зисъкъ :

А. пентрѡ че тиан аркѡтат ринаннте м'к ашѡ?

Б. нѡ мѡан зис тѡ рнебци астѣз деминиѡцкъ, съ вис ла тѡне, съ нѡ фнѡ нич гол нич рнебккат.

А. адев'ѡрат, аша ц'ам зис.

Б. ѡткъ дар къ ши еѡ рнтрѡ ачест кнп ам ѡрмат, къ м'ам рневѡнт рнтрѡ ачасткъ мрежи, ши ѡ партѡ де м'адѡ-лѡриѡкъ мел'къ съ въд, ши ѡ партѡ сънт аконерит'къ.

А. ѡнде ан фост п'ън акѡм?

Б. аколо ѡнде еѡ ам ст'ктѡт, ман мѡлат нѡ вою ста, ши аколо ѡнде стаѡ еѡ, аѡци нѡ пот ста ф'ъръ нѡман еѡ.

А. че ф'аче тѡтѡл-т'къ, мѡмкъ-та, фратѡ-т'къ, ши сорѡ-та?

Б. тѡтѡл мѡѡс динтр'ѡ парѡбъ ф'аче до.р . мѡма м'къ фаче ѡни вечине а сѡли ачеѡ, карѡ алт(ъ) дат(ъ) нѡ ѡ ва ман фач(ѡ) . фратѡ-мѡѡс къци гьскѡци, атыци ѡчидѡ . ѡѡрѡ-м'къ пѡкън-че (!) чеѡ че ас рѡс тот анѡл ачест(а).

А. дескѡрккъ-м ачест т'ѡлкъѡ.

Б. тѡт'къл мѡѡс пофтинд съ рникизъ ѡ кале ла къмпѡс аѡ нѡс м'ъръчѡни пе ѡрмкъ; ачен карни аѡе ѡбичѡю съ мѡрг'къ пре аче кале, трекьнд ши пе де ѡ партѡ де ачен м'ъръчѡни ши пе алткъ партѡ, ат'къта кът ѡнде ера ѡн дрѡм аѡ фъкст . в . дрѡмѡри . мѡмкъ-м'ѡѡ рникиде ѡкни ѡни махѡлѡциѡнен, карѡ мѡ-риѡсъ; аѡкрѡла че нѡ-л ва ман ф'аче алткъ дат'къ . ф'аратѡ (!)-мѡѡс шеѡнд ла соѡре, ѡчиди къци пѡдѡски гьсеѡци рн къмѡши . ѡѡрѡ-мѡѡ рн анѡл ачест(а) с'ас дезмердат кѡ ѡн нѡковник ал ен, ши аѡ нѡрчес гре; ѡаръ акѡм пѡкънци дѡрѡре наѡцирини сѡле, виннд време съ наскъ прѡнкѡла.

А. карѡ еѡти ман мѡре зи, декът ар нѡте фн?

Б. ачеѡ рн карѡ шеѡи ѡмѡла нем'кнкат.

А. карѡ еѡти ман мѡре невѡнине а ѡмѡлѡши?

Б. а съ цине чинѡка рнцѡлептѡ.

А. пентрѡ карѡ причинъ алѡѡци ман рнт'кън барка ши мѡстѡѡца, де(къ)т п'ърѡс капѡлѡши?

- Б. пентрѸ кѣ кика съ фаче ман рнтѣи декѣт барба.
 Л. каре ести ачел копна че змѣлѣи барба тѣтѣни-съѸ?
 Б. фсѣѣл, че сѣчѣи филеѣ тортѣл.
 Л. каре ести аче тарѣ че ѡ кѣносѣѸ ши ѡрѣни?
 Б. Ѹрзика.
 Л. каре ести аче парте филеѣскѣ че рнѣлѣ тотѣ пин
 анѣ ши ниѣ ѡ датѣ пичоариле нѸ-ш спалѣ?
 Б. лѣнтрѣ.
 Л. каре ести ачела че съ рнѣидѣк рнѣѣш пре сине?
 Б. вѣрмиле каре фаче мѣтѣса.
 Л. каре ести миросѣла каре ести ман мѣлт декѣт алта?
 Б. ачѣѣ каре еси дин бѣти, дѣп(ѣ) че еси винѣл.
 Л. каре ести ман фѣр де рѣшѣне декѣт поати фи?
 Б. вѣнтѣл, пентрѸ кѣ рнтрѣ пѣр сѣпт поѣлиле филеѣнлор.
 Л. каре ести ачѣѣ че нилѣне нѸ ѡ ва съ ѡ анѣѣ рн
 касѣ-ш?

(Răspunsul lipsește.)

- Л. каре ести ачел стрѣлѣѸ че таи пичоариле тѣтѣрор
 дрепѣнлор?
 Б. сечирѣ, каре сѣчирѣ сѣмѣнѣтѣрилѣ . ши тарѣш рл рн-
 трѣѣѣ рнпѣратѣл.
 Л. къѣи ани аи тѣ, пѣн рн вѣрѣта ачѣст(ѣ)?
 Б. чинѣ рш нѣмѣрѣ ани, фаче соѣотѣл(ѣ) кѣ моарте.
 Л. каре лѣкрѣ ести ман алѣѣ, декѣт ар пѣте фи?
 Б. зѣѣа.
 Л. ман алѣѣ ши декѣт лѣпѣилѣ?
 Б. ман мѣлт декѣт тоате къте сѣнт.

Învățăturile lui Bertold. (Fol. 73 a — 73 b.)

Чѣли че лѣ рнѣѣѣат Бѣртолд финѣд болѣѣѣ ман рнѣнѣнѣти
 морѣни, карилѣ лѣѣѣ дат чѣлор че ѣра поѣтѣниѣ де дѣнѣѣл.

Бѣзѣнѣд Бѣртолд къ съ аѣлѣ ла кѣмпѣн(ѣ) де моарте лѣ
 трѣмѣсѣ ка съ винѣ рнпѣратѣ ши рнпѣрѣтѣѣса ши чѣн ман
 мари аи кѣрѣни; ши дѣпѣ че лѣ вѣнит тѣѣѣи, лѣ рнѣчѣпѣт а да
 рнѣѣѣѣтѣрѣи рнтрѣѣ ачѣстѣ кѣп, зѣкънѣд:

Чинѣ ести рнѣѣѣѣѣт лѣ кап, съ нѣ мѣнѣнѣчѣ карнѣ.

Чинѣ ести рнѣѣѣѣѣт лѣ салѣ, съ нѣ с(ѣ) лѣпѣчѣ де сѣлицѣ.

Чинѣ ести рнѣѣѣѣѣт лѣ къмпѣѣ, съ нѣ марѣѣ ла пѣдѣри.

Чине-ш бирдеци пофта, маре кьпитан ва фи.

Чине нс (?) м'кънкк дин тоате, нс ести маи бш де кьт
момница.

Чине каст'к асбра соарелши ши нс стркнсти, ести феричит.

Чине съ риноци рн тоате зилале, съ чарт'к кс крон-
торда рн тоатс (!) ч'сда.

Чине скаркин'к р'а алт'а, р'коречи а лши.

Чине ф'г'д'д'еци рн п'д'сри, тревши съ цни к'к'нтс рн
четате.

Чине съ теми де пас'ри, нс сам'нкъ м'лаю.

Чине ести кьл(к)т'орю, ф'арти съ с(к) п'заск(к) съ анбь
п'кне рн с'н ши б'цс рн м'кни.

Чине кредн соарелши, рн ести минте рн ншри.

Чине-ш лась л'крда пентрс алт'а, небш ести.

Чине ва съ чинст'аск(к) пре тоци, к'р'нд и съ спарце
шанк'а.

Чине-ш бате м'ере, рндямн' м'ецишини с'н такь.

Чине-ш н'м'ърь банин адесъ, нс с'р'к'еци.

Чине съ н'д'жд'еци п'км'нт'д'аши, съ деп'рт'язъ де черю.

Чине ести лениш де м'кнъ, (с'к) нс шазъ ла мас'к.

Чине те рндямн' ши нс-ц ац'т'к, нс-ци ести прине-
тин бш.

Чине д'к ф'р'км'б'шале к'ниилор стренин, гонечи к'н-
ни лши.

Чине ф'аче вара ка ф'сриика, нс а п'кне рн даторин барна.

Чине ар'нк'к патра рн с'с, рл лов'еци рн кап пре ел,
рнт'орк'нд'се рн цос.

Чине рнт'р' рн данис, тревши съ цина ц'ка.

Чине-ш а л'в'цие пентрс м'ери (!) рш к'д'мп'рь ст'к-
п(к)нире.

Чине-ш ласи грижа каст'н асбра м'ерин, ф'р де мин-
ти ести.

Чине рн в'иаци нс с(к) п'ст'риазъ, к'нд моаре съ к'еци.

Чине д'к п'кне лши ла ааци к'нин, к'р'нд рл латрь
к'нин лши.

Чине нс п'л'теци с'д'цилор сале, нс ести шм дреит.

Чине м'кънкк'к' д'ш(к) пофта алт'а, нимик(к) нс съ фо-
лос'к'це.

Чине з'иче кь нс цие немикъ, ачела ести маи рнв'цат.

Чине вра съ рнд'рентез(к) пре ацини, съ ф'акъ рнт'ки
ел бин'к.

Чине фсѣи де пофтиле пклькнтѣлши, добкндѣши поамиле черюлши.

Чине ести фѣр де пріетин, іасте ка ши трѣи фѣр де сѣфлет.

Чине іаск дин каси ши нѣ сѣкотеши че ка сѣ факѣ, сѣ рн-тоарче фѣр де испрѣвѣ.

Чине дѣ ксрѣнд ч'ас фѣгкдшиг, дѣ де вѣл лши.

Чине нѣ ести вредник пентрѣ дѣнѣл, нѣ ести нич пентрѣ лацин.

Чине ювѣши вѣнкѣтѣ, тревѣи сѣ гониаскѣ рѣстѣтѣ.

Чине арѣ вин вѣн рн каск-ш, тот дѣлша стаѣ слѣоариле ла ши.

Чине алеци армиле, ва сѣ сѣ батѣ кѣ лацин.

Чине сѣ рнтрестѣз(ѣ) де виниле алѣлѣ, лацин рѣд ла невѣе лши.

СЛІІІ.

1779.

(a. Ms. Gaster, Codex miscell. 1779. Folio, nepaginat, fol. 121a—123b, ne-complect la sfârșit. — b. Ms. Gaster, Codex miscell. 1777. 4°, fol. 7a—12b. — c. Ms. Acad. Rom., Codex miscell. 1799, pag. 10—18.)

Trepetnic.

ТРЕПЕТНИКЪ : АДЕКЪ ТЪЛКѢИРѢ ДЕ СЪМНИ ЧЕ КЪЛТЕСКЪ ПЕ ТРѢИШЪ ШМЪЛШИ.

a. fol. 121a—121 b, b. fol. 7a—8 b, c. pag. 10—12.

Де сѣ ва клѣти вѣрѣл кѣпѣлши ва добкндѣ, сѣл де-и ва дѣрѣи дѣмнезѣл ши кѣкон, фѣарти рнцелепт вѣ фѣи.

Кѣка де сѣ ва клѣти, рн вѣсте вѣн мерѣи ши іарѣш сѣнкѣтѣс те вѣн рнтоарче.

Крѣцитѣл де сѣ вѣ клѣти, ници шамини нешиѣци вор венѣи ши вор адѣче ш добкндѣ.

Тѣмпа дриптѣ де сѣ ва клѣти, цѣдекѣторю де шамени вѣн еши.

Тѣмпа стѣнгѣ де сѣ ва клѣти (b. рнтр'ѣ вѣскѣіе вен петрече).

Грѣмѣзѣи денѣпон де сѣ вор клѣти, венѣи-ѣ-ва вѣсти рѣ, сѣл вѣи пѣци пагѣвѣ.

Грѣмѣзѣи дин нонтрѣ де сѣ вор клѣти, спре ш царѣ вѣн мерѣе ши мѣлѣи цѣи сѣ вор рнкина.

Чафа де сь ва каѣти, ш вестн рѣ вѣн асзи ши те вѣн
лнтреста ши таркш те вѣн бѣкѣра.

Фрѣнте де сь ва каѣти, бѣкѣнти рѣле вѣн асзи ши не-
микъ нѣ ва фн.

Фрѣнте лнтре шкн де сь ва (каѣти, лнтр)'о кале саѣ ла
рѣзбою де вни мерѣн пре лесе (b. вѣн шмела).

Тѣмпла дѣспра шкюлѣн (b. дрепт) де сь ва каѣти, ш
поманъ вни фаче.

Тѣмпла дѣспра шкюлѣн стѣнгѣс де сь ва каѣти, че ва
гѣндн шмѣла сь факъ ва ши испрѣвн.

Зреке драпт(ѣ) де сь ва каѣти, шн бѣвѣнт бѣн де ла
шн прѣетнн лн ва вени ши те вѣн бѣкѣра.

Зреке стѣнгѣ де сь ва каѣти, шн бѣвѣнт рѣс вѣн асзи.

Згѣрѣла зрекин дрепти де сь ва каѣти, чартъ саѣ гѣла-
чѣвѣ вни авѣ.

Згѣрѣла зрекин стѣнѣн де сь ва каѣти, шн прѣетнн де
вине те ва грѣн.

Спрѣнчана драпт(ѣ) де сь ва каѣти, шн бѣконѣс вѣн до-
бѣндн.

Спрѣнчана стѣнгѣ де сь ва каѣти, саѣс де бѣкате спѣнн.

Спрѣнчениле амѣндор ш дат(ѣ) де сь вор каѣти, вѣсѣлѣе
вѣн авѣ.

Лнтре спрѣнчени де сь ва каѣти, шн прѣетннѣс лѣ ва вени
ши те вен бѣкѣра.

Шкюл дрептѣс де сь ва каѣти, че вни гѣндн пре вен лѣ
ва фн.

Шкюл стѣнгѣс ши спрѣнчана стѣнгѣ де сь вор каѣти
амѣндор ш датъ, ш мѣнѣе дѣспре ш парти вени-ѣ-ва ши анон
таркш те вни потолн.

Квада шкюлѣн дрептѣс де сь ва каѣти, добѣндѣс арѣтѣ.

Квада шкюлѣн дрепт дѣспре нас де сь ва каѣти, бѣконѣс
ва наѣн.

Квада шкюлѣн стѣнгѣс де сь ва каѣти, бѣкѣрѣе де бѣконѣс
саѣ де вѣнѣн кѣ нѣрок спѣнн.

Цана драптѣ де сь ва каѣти, шн прѣетннѣс че нѣ л'ан
шнѣт вени-ѣ-ва ши те вѣн лнпрѣетннн кѣ дѣнѣла.

Цана драпт(ѣ) де дѣсѣнт де сь ва каѣти, ш добѣндѣс
де ла шн нѣстерннн вѣн арѣ.

Цана стѣнгѣ де сь ва каѣти, гѣлачѣвѣс вѣн авѣ.

Цана стѣнгѣ де (дѣсѣнт де сь ва) каѣти, шарѣн-чннн
де рѣс те ва г(рѣн.).

CLIV.

1780.

(Folio mic., 48 pagini paginate, grecește și românește.)

Pravila lui Ipsilante.

Συνταγματικὸν Νομικὸν κυρίου Ἰωαννοῦ Ἀλεξάνδρου
Ἰωαννοῦ Ὑψηλάντη Βοεβοδά Ἐν τῇ τοπογραφίᾳ τῆς
Ἁγιοτάτης Μητροπόλεως Οὐγγροβλαχίας. αΨπ.

Predoslovie. (Fol. 1b—2a.)

Дрѣптъ ачѣка мнлѣнѣс-не дѣнезеѣс кѣ домніа ачѣстѣи
принципатѣ, пе лѣнгѣ чѣкле-л'алте фѣчерн де бѣне че нѣкмь
стрѣдѣитѣ съ арѣтѣкмь ла тѣѣи де вѣце, шѣ дѣвсѣвѣтъ ла
фѣце-карѣ, ам' сокотѣт' домніа мѣѣ, кѣ ачѣста тѣсте чѣ май
де фолѣск, нѣ нѣмай пѣнтрѣс кѣна пѣтрѣчерѣѣ лѣкѣнтѣорилѣврѣ,
чѣи шѣ пѣнтрѣс чѣнстѣк лѣврѣ; пѣнтрѣс кѣ алтѣ май мѣлатѣ де-
фѣкѣмѣре нѣс поѣте а фѣ ла оуѣнѣ норѣд', шѣ май вѣртѣѣ ла
чѣла де вѣнѣкѣ кредѣнѣцѣѣ, дѣкѣтѣ а вѣѣцѣи фѣрѣкѣ де прѣвнлѣи,
адѣкѣ сѣс съ нѣ анѣѣ прѣвнлѣи, сѣс съ нѣ оуѣрмѣзе дѣпѣ прѣ-
внлѣи . рѣтр'ачѣсташ' кѣп амѣ афлѣтѣкѣ домніа мѣкѣ пре лѣкѣнтѣѣ-
рѣи Балѣхѣи, кѣрѣи мѣкѣарѣ кѣ оуѣнѣ-врѣи оуѣрмѣ рѣпѣрѣтѣцилѣврѣ
прѣвнлѣи чѣлѣврѣ де вѣце, шѣ алтѣ-врѣи вѣнѣѣюрнлѣврѣ чѣлѣврѣ
пѣкмѣнтѣѣѣи, кѣре вѣнѣѣюрѣи кѣс кѣвѣжнт' кѣ сѣжнтѣ дѣнѣкѣ
вѣ-
кѣмѣ съ сѣрѣгѣдѣ спре а авѣѣ рѣтѣкрѣре . дѣрѣ кѣс тоѣте ачѣстѣкѣ
нѣчн прѣвнлѣилѣ пѣрѣрѣкѣ рѣтр'ѣн' кѣп' пѣзѣѣ, нѣчн вѣкѣмѣкѣ вѣн-
ѣѣюрнлѣврѣ нѣзмнѣтѣт' цнѣѣѣ; чн кѣндѣ кѣс прѣвнлѣилѣ стрѣкѣ
вѣнѣѣѣюрнлѣ, кѣндѣ иѣрѣшѣ кѣс вѣнѣѣѣюрнлѣ съ рѣпѣтрнѣвѣлѣ прѣ-
внлѣилѣврѣ . дрѣптъ ачѣка днѣкѣ рѣчѣпѣтѣсѣлѣ домнѣи мѣкле, днѣкѣ
мѣлатѣлѣ грѣжѣи кѣре пѣрѣрѣкѣ не копѣнѣдѣс, пѣрѣлѣжнѣдѣ врѣмѣ кѣс
не рѣчѣтѣте вѣтенѣлѣи амѣ стрѣжнѣс домнѣи мѣѣ; рѣнѣкѣ, днѣ прѣ-
внлѣи, чѣкле че сѣнтѣ манѣ трнѣвнѣнѣѣѣѣ спре повѣѣѣѣѣ жѣдѣкѣѣѣ-
лѣврѣ, иѣрѣ днѣкѣ вѣнѣѣѣюрѣи, амѣ алѣскѣ чѣкле май адѣскѣ оуѣрмѣте
рѣ цѣрѣѣ, асѣмѣнѣжнѣдѣс-сѣ вѣрѣшѣ-кѣсѣмѣ шѣи кѣс прѣвнлѣилѣ; пе лѣнгѣ
ачѣѣстѣкѣ шѣи алтѣлѣ вѣрѣшѣ-кѣре повѣѣѣѣѣ де рѣнѣшнѣ алѣкѣтѣсѣ-
ѣндѣ домнѣи мѣѣ днѣкѣ жѣлѣвнлѣ шѣи прѣѣчнннѣ, чѣ пе тоѣте зѣ-
лнлѣ съ адѣкѣ ла дѣзѣлѣ нѣѣстрѣс, акѣсѣмѣ ла алѣ шѣсѣлѣкѣ анѣ алѣ
домнѣи мѣкле [чѣ кѣс мѣлѣлѣ лѣнѣ дѣнѣнезеѣс кѣрѣѣ], амѣ ашѣзѣтѣкѣ
нѣѣѣ алѣкѣтѣѣитѣкѣ прѣвнлѣѣ, ка оуѣнѣ нѣзвѣѣдѣ шѣи рѣдрѣпѣтѣре тѣс-
тѣрѣврѣ чѣлѣврѣ, че съ вѣврѣ афлѣ жѣдѣкѣжнѣдѣ кѣс сѣѣтѣ де

вѣще шїи кѣ адеверїѣрѣ прѣ сѣнциї сале Мїтрополїтѣсаѣ, и а ювнтѣорлорѣ де дмнезѣс епїскопїи шїи а велїцилорѣ воернлорѣ домнїи мѣле.

Pentru divanul domnesc. (Fol. 3a.)

Пентрѣс диванѣсль гпдѣ.

а. Диванѣсль гпдѣ . съ се факѣ де трѣи врїи не сѣптѣкмѣжнѣ, адекѣ лѣнѣк, мїеркѣрѣк шїи сѣмѣѣта . рнскѣ лѣнѣк шн мїеркѣрѣк съ съ кастѣ прїичини чѣлор че с'ас жѣдекат ла департамѣнтѣсри сас ла велїци боерїи шїи нѣ с'ас мѣлцѣмїт не а лор хотѣрѣре, шїи ас черѣт' кѣ апелациѣ съ іасѣ ла диван'; сас прїичиниле че вѣмѣ порѣнчїи съ се кастѣ ла диванѣсль нѣстрѣс фѣрѣ де а нѣ се врѣндѣшїи май наїнте ла алтѣ жѣдекатѣ . Пѣрѣ сѣмѣѣта съ се кастѣ прїичиниле виновѣѣци але пѣшкѣрїи, шн ѣсжнделѣ, шн хотѣрѣрилѣ лор.

в. Жѣдекѣтѣорїи, хотѣрѣрѣк че вѣрѣ факѣ дѣпѣкѣ правнѣк, съ аїѣѣ даторїѣ съ ѡ аратѣ де факѣ аколѣ атѣѣтѣ пѣрѣжшѣлѣшїи кѣѣтѣ шн пѣрѣѣтѣсѣшїи, шн врѣндѣшїтѣс' запчїс съ се сѣргѣѣскѣ а лѣа фѣрѣ де зѣбавѣ анафоравѣ сас картѣк де жѣдекатѣ, шн съ ѡ аратѣ чѣлор че съ прїичинѣскѣ . днїтрѣ карѣ чѣл че нѣ с'ас мѣлцѣмїтѣ хотѣрѣрїи, фѣкѣжнѣ апелациѣ прннрѣвѣшѣ, съ вѣ врѣндѣшїи сас ла велїци боерїи, сас ла диванѣсль домнїи мѣле пентрѣс а съ черчетѣ прїичина де изнѣлѣкѣ.

Pentru părinți și copii. (Fol. 36b.)

Пентрѣс пѣрїициї шн копїи.

а. Пѣрїициї нѣ съ трагѣ ла жѣдекатѣ пентрѣс алншверїшѣрилѣ копїилорѣ лорѣ, фѣр де нѣмай де съ вѣрѣ доведї кѣ шн еї ас фѣѣтѣ товарѣшн кѣ копїи лор, сас кѣ іас авѣтѣ еї врѣндѣшїициї ла негѣѣѣтѣорїи, шн алншверїшѣрїи, фїїндѣ кѣ атѣнчїи съ внѣскѣ.

в. Пѣрїициї нѣ съ внѣскѣ ла виновѣѣциилѣ копїилорѣ лорѣ чѣлор де вѣрѣтѣ, врїи че фѣлѣ де виновѣѣциїи вѣр фїи; іарѣ де съ вѣрѣ кѣноаїѣ кѣ шн еї ас фѣѣтѣ пѣрѣташн кѣ копїи лорѣ, шн съ вѣрѣ доведї прнн вѣне доведїи, атѣнчїи съ внѣскѣ; іарѣ де вѣр фїи копїи сѣпт' вкрѣтїѣрѣк пѣрїициилорѣ фїїндѣ рнскѣ неѣѣрѣтнѣчїи, шн вѣрѣ грѣшїи, атѣнчїи съ внѣскѣ пѣрїициїи пентрѣс неѣѣртѣрѣк де грїїжѣ а фїилорѣ лѣрѣ, сас шн пентрѣс рѣ крѣѣѣре шн неѣѣѣѣшїи.

CLV.

1782.

(Ms. bibl. centr. No. 335. 4°, 160 foi paginate + 7 foi nepaginate; la început defect, lipsesc vr'o 2—3 foi.)

Dumitrache: Chronică.

Din precuvântare.

... дин де тот пѣцинкъ минте а мѣкъ лѣминкѣндѣсѣ сим-
цирѣ дин алкѣтѣриале кѣвинтелор ачецини вредниче де лѣсдѣкъ
ши нетѣгѣдѣшите ла нич ѣниле истѣриче, че есте фѣкъстѣкъ дин-
трѣс ѣнчепѣстѣ ши скрѣсѣкъ кѣ рѣсѣш мѣкъна дѣмисале бив . вел стол-
ник дѣсмитраке; кѣм зик, нѣ дин ведѣре чи рѣнтокман, дѣспѣтъ)
копринсѣла ман сѣс арѣтатѣсѣлѣши проимнѣшн, м'ам рѣндемнат,
ши дин кѣвѣнт рѣн кѣвѣнт ам трекѣст-о рѣнтр'ачастѣкъ картѣ
кѣ мѣкъна мѣкъ; ка врѣн чинѣ ар чинѣ, нѣ сѣкъ сѣкъ минѣнѣзе кѣ ам
скрѣсѣо, сѣс нѣман сѣкъ-ш трѣкѣкъ врѣмѣкъ кѣ читѣнниа, чи де ва
фѣн минте рѣнтрѣкѣкъ, сѣкъ кѣноасѣкъ ши сѣкъ рѣнцѣлѣкѣкъ дѣципѣтѣла
кѣсѣет ал дѣсмисале, ши перѣѣргниа че арѣ ла врѣн че.

Де Николаѣ Питицѣкѣн, фѣнс рѣкп(о)с(а)тѣсѣлѣши бив ва . комис
Мѣнѣла Питицѣкѣнѣла.

1782 . авг . кѣв .

Pentru cele întâmplate în țară la anul 1769. (Fol. 17a—19a.)

Сѣкъ повѣстим ши дѣкъ пѣтимиле тикѣлоасни патрини ноа-
стрѣ, цара рѣсмѣкѣкѣкъ . рѣнтр'ачест ан 1769 домнѣкъ мѣръниа-са
ал трѣнѣкъ Григѣриѣ Гѣка вѣдѣ, фѣниндѣс-и датѣкъ дѣспѣтъ мѣръниа-са
чѣл рѣнтѣю ѣлександрѣ Гѣка вѣвѣд дѣл(а) ѣкт . 14 а анѣлѣши
трекѣст 1768. Итѣкъ пѣкъ ла рѣнчепѣстѣс лѣши ѣктѣомѣвриѣ, сѣкъ нѣнѣ
дѣкъспре Фокшани ѣн Іѣѣ Лѣнѣшнѣкѣнѣла кѣ вре ш . н . ѣ . де валѣмени,
рѣнтрѣ карѣ ерѣ ши чинчи, шѣсе казачи, ар чѣн-л'алци молдо-
вени аместѣкаци, тримис де ѣн подполковнѣкѣс Назѣриѣ Кара-
зин, че ман рѣннантѣ ла 1767 ши ла . . 68 аѣ фѣст искодит
личѣкъ рѣн царѣкъ.

Домнѣла рѣнциннѣкъ визирѣлѣши, кѣ нѣме де мѣсѣкали, ши
чѣрѣс ѣѣсте ка сѣкъ мѣкѣргѣкъ асѣпрѣкъ-лѣ; ши вѣѣ, ка сѣкъ тримѣцѣкъ
пѣкъ фѣни-сѣкъ, бензадѣкъла ла Цѣриград . Чи вѣзѣирѣла рѣн рѣкъспѣнсе,
кѣкъ ѣѣсте рѣн ва тримѣтѣ, ар пѣкъ фѣни-сѣкъ сѣкъ нѣ-л ѣрнѣкѣкъ,

ничи рнсвш дин скадн съ нс съ калт'кскъ, ка съ д'к ц'крън
вре в спанмъ.

Зисла Лъпшн'кн, ачк лшнъ дъпанн смбл'к тот пълмънтс
п'нъ рн рмпаннй ка ла 700. Итшче соси ши де ла Срдйе
шн агъ, аншме Кара Мсселам кс вре в 800 нефери, ши кс алт'к
адшн'ктъръ дин бешл'қини ц'крни кс нефери лор; пст'к фи
песте 1000. Ит'ъ ши дин ксрт'к гспд. еши рнтр'о нопте шн
к'пт(а)н че съ порокак Згср'али, кс вре в 100 Рн'къдци ши
съ дсертъ дрепт рн Бсков-свдсаак (!) ф'къшндс-съ шна кс ман
свс зисла Лъпшн'кн. дъ-и ерд кс цнре, сас ф'ър д(е) цнре, дс-
незеџ цнре.

Ноемврие . е . кинери финнд кам дъспре зйшъ рн Бксрци
не поменим кс ср'ам'кт де стшпан, амстекат кс ваю, ши шн
киломан рнп'рт'къшит кс аман; чи Тсрчи пр'к пщини пернд,
чей-л'алци с'ас дсс ла Цсрцсв.

Дсп(ъ) чé съ лшмин'к дъ зйшъ, че съ вез ачк? адшн'к-
тсри мсаци рнскрчиннаци кп де армаци кс стр'амср'кри де
вон, кс лъчни дсп'ъ ла ши [андац нон, лншци вон] рнпре-
шнац кс т'ълх'ари де Рн'къдци, ши кс алт'к мсат'к стринн'к-
татé, кс Бксрциени амстекат'к, пр'д'аръ тот норбдсл прин
хансри ши мах(а)лале, ши ла срм'ъ ман тоат'к цара, рнтин-
зъндс-съ ши песте Слат ла ла (!) . г . жд'дце : Е'ълч'к, Горж'к ши
Мех(е) динци п'рциле дсспре мшнте; ши ера свнт . г . пов'къшн-
тори, дин каре . в . ера парте висерич'кскъ нг'лнни арцеш'анс кир
Дамаскин . и внерош'анс Ссфрбн'е; каре-и шс ши к'ъл'къзлит
дин Фокшани ши п'къ ачк рн Бксрци . Ир чел де ла тренл'к
Костанд Ф'лакн ф'с ши песте Слат п'къ ла в време к'петен'е
песте к'текаш ст'к'сри, че-ш адшнсе чобани, в'ккари, псркари
ши де тот ф'елс де хоци, че рн скрнта лшн де ла Свд'але (!)
трек'нд п'къ ла м'къст'ир'к М'крциени, ман рнт'ки пр'д'къ
п'къ фрате-със Дсмитраке сдсцер.

Принсер'ъ ши п'къ домнс димин'кица рн ханс лшн Ш'ър-
ван вод'к . Ир с'кра рл дсертъ рн ханс лшн стн Геврге, ши
де аколó ла . з . але лшн Ноемврие рл норн'ир'к кс етпанс м'крни
сале к'тре граф Романцок маршалс, рн цара Леш'ак'к, ксм
ши де аколó л'ас тримис ла Петрсвр'с.

Нс не ажшн'к грóдза че псрт'ам ка нс ксм-ва Тсрчи
рнторк'ндс-съ съ не копринз'к рн Бксрци, че ши „стшпан“
не рнфрнкош'а, къ шри чине де лок съ ва калти, д'къ внац'к
съ ва лншн . Ир а патра зи в фр'ик'к де Тсрчи съ сфет'и, ши
ей т'ълх'ари чен ман мсаци реземар'к п'къ тсф'иле Колннт'на.

Боѣрни ши норѡдѡа кѣзѣндѡ-ш примеждѡа .рш нѣпѣктѡѣрѣ
акѡтѡриле ши патриѡа, стрекѡрѣндѡ-сѣ кѡ маре фрѣнкѣ каре кѡм
пѡтѣк, ши реземарѣ ѡни .рн цѡра ѡнгѡѣскѣ, ѡр алицн сѣ спри-
жинѣрѣ прин мѡнте деспре тѡате пѣрициле кѡ маре фрѣнкѣ.

Трѣи днн боѣри . дѡмн . Миѡаю Канѡакозино бнв . вел
вист . н дѡмн . Николаѣ Брѣнковѣн вел . лог . ши Иѡаке Бѣкѣ-
рескѡа вел . вист . дѡпѣ че-ш порнѣрѣ фамѡлииле, плекарѣ ла
Фокшани сѣ сѣ панрофорѣскѣ (! л. пл-) дѣ есте вре ѡн темею
дѣ васте, ка сѣ с(ѣ) поатѣ апѣра цара; ши дѣ грав сѣ .рнтоар-
серѣ плинн дѣ .рнтристѡре . чи вистнерѡа Бѣкѣрескѡ дѡпѣ дрѡм
апѣкѣ плаю пѣ ла Бѣлени ши трекѡ дѡпѣ фамѡлине-ш .рн
Брашов . ѡр чен-л' алиц . в . боѣри лѡ .рнд днн Бѡкѡрѣци пѣ прѣ-
сѣинциѡтѡа митрополѣтѡа цѣрни, кир Грингорѣ сѣ кѣакто-
рѣрѣ .рн лѡна лѡн Дикемв . кѡ нѣзѡиниѣ кѣтре фелдмаршалѡа,
ши дѣ аколо ла Петѡвѡрг; а кѣрѡра испрѡвѣ сѣ ва ведѣ .рн-
нанте, сѡѡ маи бѡне сѣ зѡчем : ѡрма ва алѣѣе.

Лѡѣ Прѡѣерѡа кѡ синѣ-ш пѣ кир Бисѡрѣ архимандрѣтѡа,
прѡтѡсѣнгѡа, ши пѣ архимандрѣтѡа Филарѣт.

CLVI.

1783.

(*a.* Ms. bibl. centr. No. 9. Folio, II nepaginate + 267 foi paginate, fol. 33—45
și 1—2 foi din urmă lipsesc. — *b.* Ms. bibl. centr. No. 9 a, 3 vol., 4°, nepaginat.)

Яравѣкѡнѣ Мѣθολογηχον.

Călătoria a V^a a lui Sevah. (*a.* fol. 67b—68b.)

Кѣлѣкторѣа а ѣ . а лѡн Севах.

Дезмѣрдѣриле ши wspѣцѣле прѣсте пѡцинѣ вѣѣме м'ас
фѣкѣт' а оунѡа тѡате .рѣжмпаѣриле ши примѣждѡиле чѣле
трекѣте, дрѣпт' ачѣа ѡрѣш' ам пофтѣт' кѣлѣкторѣи нѡѣ пен-
трѡ лѣкомѡа богѣѣей . дѣчѣ ам' хотѣрѣжт' сѣ май кѣлѣкто-
рескѣ ши ам' гѣтит тѡате чѣле трекѡинѡбѡсе дѣ дрѡм, лѡжнд
ши мѡрѣѣ дѣ каре трѣчѣ аколѡ . дар ка сѣ нѡ фѣс сѡпѣс' ла
корѣбѣѡрю, ам' кѡмпѣрат' дѣн' бѡнѣи мѣей ѡ корѡвѣе нѡлѡ ши
бѡнѣ дѣ дрѡм, ши ам' токмѣт' кѡ плѡтѣ корѣбѣѡрю ши фе-
чѡрѣ дѣстѡѣ . ши .рѣкѣркѣжнд корѡвѣѡа кѡ мѡрѣа мѣе ши кѡ а
алѡтор неѡѣѣѣтѡр' карѣ дѡ кирѣе, ам' плекат' . прѣсте дѡлѡ

зечй дѣ зѣле ам ажѣне' ла оуѣ ветров, ши аколѡ ам легат' корабѣа ка съ не вдухнѣм' пѣцинтѣл', пѣртѣнд грѣжк' де апѣ ши де лѣмне, ши чѣле тревдинчѡсе . Ши мерѣнд' ꙗ ветров' май ꙗлѣнтрѣс л'ам гѣсѣт' пѣсѣю, нелѣкѣсѣт', дар вѣзѣрѣм де департе оуѣ шѣ де пѣскре, кѣре съ нѣмѣкѣе Рѡк', асѣмене ла мѣрѣме ачѣлѣа, кѣре к'ам повестѣт' ла а дѡав кѣлѣкторѣ а мѣ; ши апропѣндѣ-не аколѡ, вѣзѣрѣм' кѣ акѣ шѣл' пѣю; нвиндѣ-н-се пѣцинтѣл' бѡтѣл'. Негѣцѣтѡрѣи кѣрѣи ерѡ ꙗпреѣнк' кѣ мѣне, фѣрѣ а май пѣѣрде вѣѣме, ши фѣрѣ а нѣ мѣ ꙗтрекѣ, аѣ спѣрт' шѣл' кѣ топѡрѣле, ши аѣ скѡс' пѣюл' вѣс; апи л'аѣ жѣнгѣат', ши гѣтѣндѣ-л' л'аѣ мѣнѣкат'. Дѣр' пѣнк' а нѣ испрѣ-вѣ прѣжнѣл', с'аѣ нвѣт' де департе дѡй нѡрѣ мѣрѣи, зѣвѣжнѣ ꙗ вѣздѣх'. Корѣвѣѣрюл' цѣиѣнд кѣ аскрѣрѣк ачѣлѣ че съ арѣтѣ, кѣм кѣ ерѡ пѣскрѣк чѣ вѣркѣтѣкѣкѣ, ши чѣ мѣерѣкѣкѣ; адекѣ тѣтѣл' ши мѣма ай пѣюлѣи кѣре съ шморѣсе, ши венѣлѣ съ хрѣнкѣкѣкѣ сѣс съ клѡчѣскѣ пѣюл' лѡр', нѣс ꙗдемпѣат' съ ꙗтрѣл' де грѣв' тѡцѣ ꙗ корабѣе, ши съ плѣкѣм кѣрѣнд, ка съ скѣпѣм де примѣждѣе кѣре ел ш кѣвѣлѣ . Нѡй ꙗдѣтѣ ам оуѣрмѣт' сѣ-тѣл корѣвѣѣрюлѣи, ам ꙗпѣнс' пѣнѣзѣе ши ам плѣкат ꙗ нѡан'. ꙗтр'ачѣ вѣрѣме апропѣндѣ-се ачѣле дѡав пѣскрѣи Рѡк, кѣ глѣс' мѣре ши грѡвѣзнѣк', ꙗ вѣздѣх', аѣ май ꙗдѡѣт' глѣсѣрѣле кѣнд аѣ вѣзѣт' шѣл' спѣрт', тѡт гѣѡаче, ꙗр пѣюл' лѡр шморѣт'; ши кѣ гѣнд ка съ фѣкѣ рѣспѣкѣтѣре, с'аѣ ꙗтѡрс' пре оуѣнде аѣ ши венѣт', ши прѣсте пѣциѣ чѣс' аѣ перѣт' дѣн шкѣи кѣт-кѣ . Дѣр' кѣнд' нѡй ам ꙗтѣнс' тѡате пѣнѣзѣе, ка съ не депѣртѣм де аколѡ; ꙗтѣ ведем кѣ съ ꙗтѡрк' ачѣле дѡав пѣскрѣи, цѣиѣнд ꙗ гѣѣрѣле лѡр' кѣте ш пѣѣтрѣ мѣре фѣрѣ де асѣмѣнѣре, май грѡвѣзнѣкѣ дѣкѣт' корабѣа нѡастрѣ, ши с'аѣ апропѣт' де нѡй . Ши кѣнд' аѣ ажѣне' ш пѣскре де ачѣлѣк' прин вѣздѣх' дрѣнт' асѣпра корѣвѣеи, аѣ словѡзѣт' ачѣл' мѣре боловѣн пре корабѣе; дар корѣвѣѣрюл вѣзѣнд май нанте при-мѣждѣа, кѣ ш истѣциме аѣ трѣс' корабѣа ꙗтр'ш парти дѣн кѣрѣмѣ юте, ши пѣѣтра аѣ кѣзѣт' ꙗ мѣре аколѣк' апроѡне; ꙗр' мѣрк' с'аѣ десѣкѣсѣт' де мѣрѣмѣк' пѣѣтрѣи ши де порѣнѣрк чѣ; юте, ши с'аѣ фѣкѣсѣт' ш прѣкѣпѣсѣтѣе ꙗкѣт' с'аѣ вѣзѣт' фѣндѣл' мѣрѣи . Чѣлѣ-л'алѣтѣ пѣскре Рѡк' с'аѣ пѣс ꙗ дрѣнтѣл' корабѣеи шѣл де потрѣвѣт', кѣт арѣнкѣнд пѣѣтра чѣ; мѣре, аѣ кѣзѣт' пре корабѣе ши ш аѣ кѣфѣндѣат', фѣкѣжнѣд-ш тѡт фѣрѣжме, де с'аѣ ꙗнекат' тѡцѣ чѣи дѣн корабѣе ши негѣцѣтѡрѣи ши корѣвѣерѣи . Ѣс дѣн вѣнк ꙗтѣжмѣлѣре, мѣкѣр кѣ мѣ афѣндѣи ꙗ мѣре, дар ꙗр м'аѣ скѡс' афѣрк' ашѣкѣндѣ-мѣ дѣ оуѣ лѣмѣи, кѣре гѣсѣю

аколов дин спъртъриле коръкѣй . Шѣ цѣнд вѣне лѣмнѣл', кжнд кѣ мжѣннле, кжнд кѣ нѣчбареле ажѣтжндѣ-м' ка кѣ ннѣре вжеле, лннждер'к фѣннд шѣ таллзѣл' фбартѣ юте де вжнт, кѣ тбате ачкѣт'к с'кра ам ажнѣ' ла ц'рмѣрнле оундѣ ѡстрок'; шѣ аколов м'ас арѣнкѣт' афѣр'к таллзѣл кѣ лѣмн кѣ тбт', фѣннд жѣмѣтѣте мбрт' де страданѣл м'крѣй.

Peșterea și tronul lui Solomon. (a. fol. 235 a—236 a.)

Шѣ ртрѣр'км ртр'о кѣрте пардосѣт'к кѣ мѣрмѣр'к алѣк' . Яколов в'кзѣр'км' дой лѣй грбазнѣй, кѣрѣй рдѣт'к кѣм н'кѣ в'кзѣт рчѣпѣр'к а р'кнн; ар' товѣрошѣл мѣѣс рн ловѣ де ѡдѣт'к кѣ оуѣ глонѣ, шн р'кмѣсер'к немншкѣцѣй . Госѣр'км ла а дбѣѣѣ пбарт'к де арѣм'к, че ерѣ ркѣс'к кѣ оуѣ зѣѣѣр де арцѣнт', кѣре ф'ѣр'к де нѣчѣ ѡ рпротнвѣре с'ас дешкнѣ рдѣт'к, шн с'ас нѣѣт рннннт'к ѡкнлѣѣр нбцрн ѡ рфрнкошѣт'к шн фбартѣ лѣрг'к пѣцѣр'к, прнн мнжлбкѣл к'ѣрѣл кѣрѣѣ оуѣ ржѣ де ап'к н'кгр'к кѣ мѣре порнѣре, шѣ ла марцнн'к апѣй ерѣ дой в'клѣсрѣй мѣрѣй шн грбазнѣй . Ячкѣте жнганѣй в'кзжндѣ-нѣ пре нбй, аѣ дешкѣс арнннле лѣѣр, шѣ рчѣпѣр'к а в'крсѣ днн гѣрнле лѣѣр' ненѣм'крѣте шѣ рфрнкошѣте в'кн'кѣй де фбк' . Яфрнкоѣсѣл рдѣт'к аѣ арѣнкѣт' шѣ ла ачѣр'к дбѣѣѣ глбѣнѣе, шѣ рдѣт'к смѣрѣндѣ-се аѣ рчѣтѣт' . Шн трѣкжндѣ-нѣ шѣ пре ачѣр'к венѣр'км' ла ѡ кѣрте алѣ к'ѣрѣл зѣндѣрѣ с'к ар'кѣл к'к сжнт кѣ л'кѣпѣзѣй де аѣр', шѣ пбдннѣ еѣ ерѣ пардосѣт'к кѣ л'кѣпѣзѣй де арцѣнт'; р мнжлбкѣл еѣ ерѣ оуѣ тѣрн рнѣлѣт', де лѣмн' рбшѣ де Индѣл, прѣсте шѣсе колбѣне де ѡцѣл' де Кѣнѣ, шѣ сѣпт' джнѣсѣл ерѣ оуѣ ж'ѣцѣс мѣре де аѣр' кѣрѣт' . Д'кѣспра ачѣстѣй ж'ѣцѣс ерѣ ф'ѣкѣт' ка оуѣ чѣрѣю, алк'ѣтѣнѣт' де цбѣѣрѣрѣй кѣре скотѣѣ рѣзе лѣмнбѣсе, че-м ртѣнѣкѣ окѣй . Кжнд нбй в'р'км' с'к не апрнѣем аколов, дбѣѣѣ пѣс'крѣй мѣрѣй шѣ рфрнкошѣте че стѣ ла оуѣша тѣрнѣлѣнѣ аѣ веннт асѣпра нбѣстр'к, с'к не фѣк'к ѣѣк'ѣцѣй, ѣѣк'ѣцн кѣ гѣр'кѣлѣ лѣѣр, рс'к глбѣнѣе л'кѣ ѡпрнт . Кѣ тбате ачкѣт'к, ф'ѣр'к ннч ѡ рпротнвѣре, в'кзѣр'км ач'кѣ че ерѣ сѣпт' ачѣл чѣрѣю . Яколов ерѣ оуѣн' ѡм' кѣѣѣѣс ла кнп, с'к ар'кѣл к'к р'кѣ тбт' р'кѣсфлѣ; мбарт'к кѣре фѣче ѡ рфрнкошѣт'к ркнпѣнѣре ла ч'кѣлѣ мѣй фрѣмбѣсе ѡѣрѣзе алѣ фѣрѣн, с'к ар'кѣл кѣм к'к чннѣт'кѣѣе ѡѣрѣзѣл', кѣрѣле с'к ѣѣдѣ рнѣннт'к ѡкнлѣѣр нбцрн . Яѣт'к дѣр'к ачѣста ртр'ѣн д'ѣѣѣт' мѣлѣте нн'кѣлѣ, шѣ ртрѣ ач'кѣл'к ерѣ оуѣнѣл фбартѣ мѣре, пре кѣрѣле стѣ скрнѣс нѣмѣле мѣрѣлѣнѣ дѣмнѣзѣс . Яфрнкоѣсѣл' аѣ ртннѣ' мжнѣ лѣнѣ ла ачѣл

инѣл, ка съ-л' скѡацъ; ши рддѣтъ с'ас погоржѣ дин рнѣлцимѣ
тѣрнѣлн оун шѣрне фѡарте мѣре, кѣреле сѣфлѣнд ꙗ вѣрѣзѣл'
змѣлн ꙗ рѣктѣрнѣ ла пѣмжнт' фѣрѣ силцире . Итѣнчй
адѣкѣндѣ-мй амѣнте ачѣка че мѣ-ас порѣнчѣнт', л'ам' ловѣт кѣ
оун глѡнцѣ', ши рддѣтъ прѣимѣ де изнѡвѣкъ силцирнеле лѣн,
ши-м' зѣсе : фѡарте бѣне ай фѣкѣт' ! ачѣста ѣсте сѣлѣва кѣрѣ
ꙗм трѣвѣл де ла тѣне, дѣч' оурмѣкъ ꙗ фѣче лѣкмене кѣнд'
ва фѣ трѣвѣнцѣ . Дѣпѣ че испрѣвѣ ачѣкете кѣвннте, ѣрѣш'
ꙗчѣнѣ а съ невоѣ съ скѡацѣ инѣлѣ, шѣрнеле кѣ сѣфлѣрѣ лѣн
ꙗр' ꙗ трѣнтѣ прѣ пѣмжнт'; ши еѣ ꙗ' мѣй рѣвѣю ши а дѡав
варѣ кѣ глѡнцѣл' ка ши мѣй нѣннте . Ши ꙗфрѣнкѡсѣ ꙗм'
зѣсе : Ѡ мѣсѣлмане, прѣлѣтене ! ꙗцѣ мѣрѣтѣрѣсѣк' ѡ мѣре дѣ-
торѣ; вѣй ши кѣ мѡртѣл' че вѣзѣ сѣпт' ачѣст чѣрю, ѣсте про-
рѡкѣл' Голомон, кѣрѣл вою съ-н стѣпжнѣск' пѣчѣтѣк'; кѣч' кѣ
ачѣстѣ мнжлѡчѣре мѣ вою фѣче дѡмн' а тѡатѣ лѣмѣ, ши
цѣ прѣ оурмѣ ꙗцѣ вою рѣспѣктѣн сѣлѣва тѣ фѡарте бѣне .
Ѡ ꙗн зѣсѣю : дѣр' пѣнтрѣ че нѣ те сѣлѣжѣцѣй кѣ глѡнцѣле
тѣле, ка съ вѣрѣѣцѣй прѣ шѣрнеле ачѣста, прѣкѣм ай вѣрѣнт'
ши прѣ чѣлѣ-л'алте жѣганѣн ? Нѣлнѣ нѣ пѡчу фѣче ꙗрѡтѣва
лѣн, ꙗм рѣспѣнсе, ши пѣнтрѣ ачѣка аѣкѣм трѣвѣнцѣ де аѣс-
тѡрюл алѣлѣ . Дѣпѣ ачѣкете кѣвннте аѣ черкѣт ши пѣнтрѣ
а трѣл варѣ де ѣлѣ трѣс инѣлѣл' пѣжнѣ ла мнжлѡкѣл дѣкѣтѣ-
лѣн прѡрѡкѣлн ; дѣр ꙗр ачѣлѣш шѣрне с'ас мѣй ꙗторѣ', ши кѣ
сѣфлѣрѣ лѣн аѣ трѣнтѣнт' прѣ ꙗфрѣнкѡс ши а трѣл варѣ . Ѡ
ꙗрѣш' мѣ гѣтѣлм', ка съ-л ловѣск' кѣ глѡнцѣл' ; ши кѣнд рѣ-
дѣкѣю мѣна мѣ, шѣрнеле ꙗм гѣрѣн ашѣ : „стѣн, ѡ мѣсѣлманѣ !
нѣ аѣстѣ ачѣстѣн влѣстемѣт' змѣл . ꙗчѣста ѣсте оунѣл дин
чѣй шѣпте ꙗфрѣнчй, кѣрѣн с'ас рѣдѣкат ꙗрѡтѣва лѣн Голо-
мон, ши ачѣст прѡрок ѣлѣ ꙗнѣ ꙗ адѣжнѣлмѣ пѣмжнтѣлн,
ка съ пѣдѣпѣскѣк' вѣрѣжнѣнчѣл лѡр' . Ѡл' нѣ кѣстѣ алт' чѣвѣ
фѣрѣ нѣмѣй съ стѣпжнѣскѣк' ачѣст инѣл', кѣрѣл кѣнѡлѣе пѣ-
тѣрѣк', ши де мѣлѣтѣ вѣкѣлѣ аѣнтѣ ла полѣлеле мѣнтѣлн аѣ-
лѡ оунде л'ай ꙗтѣмннат, ка съ трѣкѣк' чѣне-вѣ, кѣре ва пѣтѣ
съ-н аѣстѣ, пѣнтрѣ ка съ дѡбѣндѣскѣк' ачѣст инѣл' . Чѣн ꙗдѣ-
шѣрт' с'ас вѣтенѣнт', нѣдѣжѣдѣннѣ а кѣцѣнѣл ачѣкѣтѣ пѣчѣте
мннѣнѣтѣк' че стѣ сѣпт' пѣлѣл мѣ . Ѡс сѣнт оун змѣл кѣре аѣ
стѣтѣт тот дѣкѣна крѣднѣчѡс лѣн Голомон, ши пѣнтрѣ ачѣка
еѣ ам' мѣй мѣлѣтѣ пѣтѣрѣ дѣжѣт' ачѣст ꙗфрѣнкѡс ши дѣжѣт'
ай лѣн шѣсе тѡкѣрѡшн ; дѣч' лѣск-л, аѣ оурмѣт зѣжнѣл, ла стѣрѣк'
че л'ам адѣс, ши съ стѣл ачѣл пѣжнѣ ла сѣжрѣнѣтѣл вѣкѣрѣ-
лѡр' . Иꙗр' тѣ съ те дѣнѣртѣзѣн де ла мѡрмѣнтѣл ачѣста, ши

нѢ маи тѢрѣсрѧ вди́хна ачѣстѣи пророк . Ир' де нѢ, те ко́ю прѣ-
пѣдѣи, кѧре аш' фи фѣксѣт ши маи наннте, дакѣ нѢ ай фи фост
де лѣцѣк лѣи Мѡа́меѡ'." Ёс аскѡатѧю кѢ фрѣкѣк кѢкѣнтеле кре-
динчѡсѡаѣи змѣс, ши мѣ .рторсею .рнанѡи, ши дѡиѣ пѣцин, ажѣн-
сею ла пѡалеле мѣнтелѣи, фѣрѣк а нѢ мѣ стрѣкѧ нѣчи а мѣ вѣ-
тѣмѧ де .рфрикошѧтеле жѣгѧнѣи, фѣинд кѣ лѣм' гѣсѣт' ла стѧрѣк
че лѣс лѣсат Ѡфрикѡсѡа'.

CLVII.

1784.

(a. Ms. Gaster, Codex miscell., 4°, fol. 2a—99b. — b. Ms. Acad., Codex mis-
cell., 4°, 1799, 128 paginŷ. — c. Ms. bibl. centr., 4°, s. n. 1800, defect.)

Ѡликезндриѣ, адикѣ истѡриѣ лѣи ѠликеандрѢ Маки-
дѡн, каре аѢ вѣтѢт тоатѣ лѢме ши тоатѣ .рмпѣрѣ-
цилае, ши тоатѣ крѣзиле дѣнѢ тоатѣ лѢме, ши лѣѢ
сѢпѢс лѣи.

Intâlnirea cu furnici și cu pitici. (a. fol. 61a—62a, b. pag. 64—65.)

Ши пѣрчасѣ ѠликеандрѢ де аколо спре рѣсѣрѣнт; ши мѡате
цѣри лѡарѣ ши ле вѣтѢрѣ ши ле прѣдарѣ . ши есен ла мар-
цинне цѣрилѡр, ши де аколо нѢ маи ера ваменѣ дѢмесѣничи, ши
ера гадѣни салкатѣчи . ши марсѣрѣ зѣче зѣле ши аѣнѣсѣ ла
лок сѣнѣтѡс; ши ера аколо фѢрѣничи, ши шиѧа нѡапте фѢрѣни-
чѣле ши лѡа пе ваменѣ фѢрѣничѣле, ши-и трѣѣе тѣрѣшѢ .рн
грѡни . ши спѢсѣ дѣ рѣндѢа ачѣста лѣи ѠликеандрѢ, ши-и .рм-
кѣцѣ сѣ пѢа фѣн ѡускат .рмпреѣсрѢа ѡцилаѡр, ши сѣ-и де
фѡк' . ши аша фѣксѢрѣ, ши мѡате перѣнд де ачѣсте фѢрѣничи,
сѣ мѣнтѢи дѣ ачѣстѣ негѣндѣнтѣ перѣрѣк.

Ши марсѣрѣ маи .рннаннте ши дѣдерѣ ла ѡ апѣ мѡатѣ
ши маре, ши фѣксѢрѣ пѡдѢри, ши трѣксѢрѣ апа .рн Ѣ зѣле . ши
лѣларѣ аколо ѡ царѣ, кѢ ниѣе ваменѣ кѣт котѢа . ши мар-
сѣрѣ мѡаѣи ваменѣ де аѣа, ши сѣ .рнкинарѣ лѣи Ѡликеан-
дрѢ, ши-и лѡдѣсѣ поклон мѣерѣк ши финѣче мѡате; ши сѣ жѣ-
лѢиѣрѣ лѣи ѠликеандрѢ, ши зѣсѣ : нѡн сѣнтѣм ваменѣ мѣиѣѣи,
ши не рѢгѣм сѣ нѢ не стрѣѣе ѡцилае .рпѣрѣѣѣи тале, кѣ авѣм
ши нѡн .рнтрѢи аи вѣтѣлѣа ѡ датѣ кѢ кѢкѡарѣле, не батѣм
кѢ дѣнѣсѣле, ши пе мѡаѣи ни ѡмѡарѣ, ши не скѡт ѡкѣи .

Александрос зъкъ, съ ле факъ четати, ши ле фъкъсркъ, ши .рм-
вкъцъ ди ле фъкъсркъ арче къ същеци, ши съ ле аркъте към
с'wрс бате . ши ле пскъ домнс динтр'ъншини . ши лс.р мнери
ши финиче, кът фс щинлор .рнтр'ън ди дин дестъа . ши ле
трекъсркъ цара лор .рн .з . зиле, ши ачѣи шамени съ кивамъ :
питичи.

Venirea lui Alexandru până aproape de raïu și întoarcerea.

(a. fol. 69a—71b, b. pag. 73—76.)

Алиѣандръ съ рѣдикъ къ тоати щинле сале спре встро-
вдлъ мшерилор, ши .рн четати нс къстаркъ, ши мѣарскъркъ . ѿ .
зиле ши дидеркъ ла ѣн мѣнте, ши-а трекъсркъ; ши-ш' пскъ аколо
ст'клѣи, ши-ш скрискъ житѣа са, кънд ас трекъст пи аколо . ши
марскъркъ ман .рннаннте ши ацѣнскъркъ ла w пещиркъ марн ши
рнтъникоаскъ . ши зъкъ Алиѣандръ, съ стръце берчъа ла тоци,
ши съ-а асдкъ . ши стригкъ аше ши зъкъ : чине чи ва гкъскъ
рм пещиркъ тот съ скоаткъ афаркъ, врн лемне, врн пѣатре;
къ чела чи ва лса мѣат' кън-съ-ва, ши чела чи ва лса пѣциѣ
ар съ ва кън, пентрѣ че н'ас лѣат ман мѣат . ши зъкъ, тот
пѣ ене съ .рнкалече, ши съ леце мкънзън ла гсра пещеркън . ши
аша фъкъсркъ, ши .рнтраркъ .рн пѣещиркъ, ши ера .рнтънерик
марн, ши лсаркъ чине чи ас гкъскът . ши стригаркъ берчъа, съ
ласкъ епиле пе вое лор, пе ѣнде вр вркъ съ ѣаскъ, ши ле лъ-
саркъ, ши-н скоаскъркъ афаркъ епиле пентрѣ мкънзъ(н), къ ен нс
циѣа пе ѣнде вор еши . ши скоаскъ тот асркъ ши мкъргъкрнтарѣ,
ши пѣетре скѣмпе; ши съ къиркъ къчи н'ас лѣат' ман мѣат'.

Ши мѣарскъркъ Алиѣандръ ман .рннаннте ши ацѣнскъ ла
ѣн къ(м)п фсрмос, ши миросѣа ка змирна ши ка ливанлъкъ,
ши ера ди тоати флориле . ши ета ачел къламъкъ ман сѣскъ
де . ѿ . миле де наат, ши съ веде фок .рмпреѣсрѣа раюлѣн .
ши еширкъ дон .рнцери .рннаннте, ши стригаркъ : ст'кън Али-
ѣандре! нс мерце, къ есте лок сфънт, къ вен перн, ши тѣ ши
васте та! ши дакъ асзиркъ Александрос аша, ст'кътсркъ пи лок,
ши зиди ѣн ст'клѣи' ди асркъ, ши скрискъ словн : „ес Алиѣандръ
рмпкрат а тоаткъ асме, венит-ам пкънкъ анче, ши-м еширкъ
рннаннте дон сфинци .рнцери, ши мкъ чертаркъ съ нс мергкъ
ман .рннаннте, къ вою перн ши ес ши васте ме, ши чине ва
вени пкънкъ анче, ман .рннаннте съ нс маргкъ“ . ши .рнтреккъ
Александрос пе .рнцери : дар пе ѣнде, кон еши ла асмакъ? .рн-
цери зъкъ : пе ачестн патрѣ пкъркъ че късркъ дин раю : Фисон,

Гевн, Тигръ, Ёфраодл', ши пе ачесте вен еши ла лсам'к . ачесте грън . рнцери кктръ АлиџандрѸ.

Ши ек . рнтѸарск Алиџандр' . рмкрат ла лсме спре дреитса ркскрнтсдши . ши мѸарскръ шасъ знае, ши ацснск ла шн езър . ши зкъск АлиџандрѸ, ек ек вднхн'кскъ щцила аколо . ши мѸарскръ кскктарсд чел . рмпк'рктеск, ек спеле шн' пере сс'кат . рн езъркъ; тар ксдм к'к'г'ркъ переле . рн апкъ, ел . рмвнск ши ек дсск . рн езър . ши мѸарскръ кскктарсд, ши спсск лши АлиџандрѸ, ши зкъск АлиџандрѸ : тот шмдл ек ек скалде, ши ен, ши кани; ши аше ф'кк'сркъ . ши ек ф'кк'сркъ тоци с'кн'к'тоши, щри дн чи воалкъ дс фост колнави.

Ши мѸарскръ АлиџандрѸ ман . рннаннте ши ацснскръ ла шн езър кс нице апкъ дсаче ши анмпеде . ши врсркъ АлиџандрѸ ек ек скалде; таркъ шн пере маре нкв'кли с'к-л м'кн'кн-че; таркъ АлиџандрѸ фсци афаркъ, ши с'кри переле дшикъ АлиџандрѸ п'кн'къ афаркъ ла сскат . ши ек . рнтѸарскръ АлиџандрѸ ши . рнк'влекъ пе пере, ши щцила . рлкъ счнскръкъ; ши-л спннтекаркъ, ши г'кскрък ш пѸатаркъ ксдмпкъ . рнтр'кнсдл; ши солзѸи лши ера дн дсркъ . ши . рнтр'аче ноапте еширкъ нице фете чс-дате, ши кс п'к'рсд п'кн'къ . рм врс'с, ши кс к'н'снн дн дсркъ . рн кап, ши смела прин прец'срсд щцилор п'кн'г'кнд, ши к'кнта нице к'кнт'к'ри минснате, к'кт' н'ас дсзнт' нилене пе лсме ачеле глассри кс жале . ши з'кче : ш драгсд нострѸ ши домнсд нострѸ ! ксдм те счнскъ АлиџандрѸ . рмпкрат ! ши-л к'кнта кс мсаткъ жали.

CLVIII.

1784.

(a. Ms. Gaster, Codex miscell., 4°, fol. 100a—108b. — b. Ms. Gaster, Codex miscell. 1777, fol. 137b—145b.)

ИсторѸа лши Ёанагридз . рпзрат, чи стзпзне цара Дорсдши.

Invățăturile lui Archir. (a. fol. 100a—101a, b. fol. 137b—139b.)

Фост-аю (! л. -ас) . рн зилале веки шн . рмпкрат, чи ст'к-п'кне цара Дврюлши; нсмеле лши ера Ёанагрид . ши аке л'кн'гъ д'кнсдл шн сфетник ши псрт'к'г'орю де гриж(къ) ла теати, пе шн боерю мари, нсмеле лши ера Аркири . ши ера фѸарти . рм'в'к-

цат, ши истецъ ла .рмвѣцѣтѣрѣ; ши ера богат фѣарти . ши неавѣнд фичори дин трѣпѣла лѣн, ас лѣат пе ѣн копила мик, ши ера фичор ди сѣфлет', финнд непот ди сорѣ, .рл цине ши-л хрѣнѣ антѣома ка пе ѣн фичорѣ а лорѣ, пѣрѣ л'ас фѣкѣт мари; ши .рмвѣцѣндѣ-л карти, фѣарти бине л'ас .рмвѣцат, ши тоатѣ .рнцѣлепчѣне лѣн кѣт ас цинѣт', зѣкѣнд .рнтр'ачѣсташи кин:

Фѣтѣла мѣс, Янадами! кѣт вѣн фн тѣ нигѣцитѣрѣю, кѣ боерѣн сѣ нѣ фачи; ничи сѣ фачи, ничи сѣ кѣмпири марѣѣ ди фѣрат, кѣ-ци вен перди бѣкатиле тале.

Фѣтѣла мѣс! пре татѣ-тѣс ши пре мѣмѣ-та сѣ-н чинѣ-стѣши, ши сѣ-н мѣлѣщи, сѣ нѣ те блаѣтѣми; кѣ нѣ ва да дѣмнезѣс фичорѣла сѣ анѣѣ, ничи .рш вор лѣса бѣкатиле лор кѣ блаѣословенѣа а ти хрѣни.

Фѣтѣла мѣс! чине ва грѣн цѣа рѣс, тѣ кѣ блѣндецѣ сѣ грѣщи бине; кѣ шмѣлѣ нѣпрасник ди граб' рѣспѣнди, ѣр апон пе ѣрмѣ ти кѣщи.

Фѣтѣла мѣс! кѣнд вен слѣжи ла ѣн дѣмнѣ ши ва фн дѣмнѣла тѣс неѣн, тѣ сѣ нѣ зѣчи, кѣ есте долнѣла' тѣс неѣн, чи сѣ фачи кѣм .рци ва порѣнчи ел; кѣ-н ва фн милѣ ди тини.

Фѣтѣла мѣс! сѣ нѣ фѣн фѣарте корѣнтѣрѣю .рннанте .рм-пѣратѣлашн тѣс, ничи фѣарти глѣмаш, кѣ вѣн грѣши.

Фѣтѣла мѣс! ла зѣле мари сѣ пѣзѣщи сѣфѣнта висѣрика, ши маи вѣртѣс сѣфѣнта дѣмнѣкѣ сѣ ш чинѣтѣши.

Фѣтѣла мѣс! ѣнди-н виде жалник мари пѣннѣкѣндѣс, мѣр-ци сѣ-л' мѣннѣн, адѣкѣндѣ-н алннте кѣ ва мѣри ши ел, ши тѣс.

Фѣтѣла мѣс! вѣн фн шм мари, ѣр тѣ ла тоци ти плакѣ; кѣ тѣ кѣ минте та, маи ди граѣѣ ши мари чинѣте вѣн авѣ.

Фѣтѣла мѣс, Янадами! мѣнѣа нѣ ш вѣрѣса кѣрѣнд; кѣ апон пе ѣрмѣ цѣа пѣрѣ рѣс.

Фѣтѣла мѣс! цине-ц мѣнѣле де фѣртѣшаг ши де ѣндѣрѣк де шамени, ши-лѣ бати кѣ кѣкѣнтѣла.

Фѣтѣла мѣс! акѣлатѣ ди шмѣла .рнцѣлепт ши де бѣтрѣн чи те .рлкацѣ; кѣ кѣкѣнтѣла' фѣнндѣ-ци ди .рмвѣцѣтѣрѣа че де трѣѣшнцѣ, ка кѣндѣ ан ке анѣ дннтр'ш фѣнтѣнѣ рѣни.

Isprăvile lui Archir în Egipt. (a. fol. 106 b—108 a, b. fol. 143 b—144 b.)

Ши дакѣ с'ас днзмнѣчнт' Яркириѣ ши марѣрѣ ла .рм-пѣрат, шѣ-н снѣсѣ .рмнѣрат(ѣла) тоатѣ причина ди ла Фара-шн .рмнѣрат . Яркири зѣсѣ : пннтрѣ ачѣста сѣ фѣн фѣр ди

гриже; ши черс ди ла рмиграт дїи деди . в . всатсри ди чїи мари, ши алтеле чї иас трешиг . ши лс.рндс-ш зїва еднїк ши псрчаск кс мецери ки ла Фараон рмиграт ла Егїпетсаш; рнск не мецери рн рмеврїкаск кс нице колоачи . шїи арктїк лш Фараон рмиграт, ди ла Санагрид рмиграт . Фараон рмигратк рнтревк пї Аркїрїа : чине еци тс ? Аркїрїа рк-сїднск : ес скнт сол тримис ди ла Санагрид рмиграт, ди ла цара Дворсаш, ск фак рмигркїцїи тале четати, ниц рн черс, ниц пре пкмкнт . Фараон лс зкс' : дар ка не шн гкнскари ка тине, лс тримкск ск-м фачи ачастк сажбк ? Аркїрїа зкск : чине сажери двмнсаш скс кс дрептате твт ва фи . Фараон лс зкс : ксм ан венит ? Аркїри лс зкс : ниц кълари, ници педестрс . Фараон зкск : дар мецери ? ници рмеврїкац ниц днзеврїкацїи . Фараон лс зкс : мкни ск фїи гата, ск рн-чепим а зиди ла четати . Аркїрїа зкск : ескрос . ши мареврїк Аркїрїа де димнїкїцк де лс.р w раклк ши псеврїк рнтр'о фригари карне, ши рнхкмк ла раклк в всатсри мари, ши псск рн' раклк шн копїа мик, ши зкск, ск ркдиче фригаре дрепт рн ссе, ка ск ск ркпазк всатсрїи дшк дкнса ; тс лтднче ск стркїци : вар ши ккркмидк, кк мецери н'лс чи лскра, ши шкд фвр ди лскрс . ши фкккнд аша, мареврїк Аркїрїа ла Фараон' рмиграт, ши зкск, ск порончаскк арма-шсаш, ка ск триматк ск лсскк цара вар ши ккркмидк, кк н'лс мецери чи лскра . ши шнткндс-ск рмиграт(с), лсзїа не копїа стркккнд, ши зкск : дар, ди ачаста аша фс ; рм есте вож ка ск-м фачи w фднїа ди нкскп . тар Аркїрїа ск принск ескросс, ши деди кс фредилс w кортк пинтр'шн пкрети ди раклк, рн дрептсл соарнлш; ши псеврїк нкскп рн раклк ди ксрїе не кортк, ши аркта ка w фднїа ди нкскп' . ши зкскрїк Аркїрїа : пас рмиграте, де-ци стркнїе фднїа; тар ши дакк ва тревш, фаче-вою ши алта . Фараон рмиграт рл рнтревк : ксм' ти кмк ? ел зкск : Ігїмон' . Фараон зкск : дар пї мине ксм мк кмк ? Аркїрїа зкск : самини (а) соареле .

Че есте копачсл кс вї рамсри, ши рнтр'шн рам ккте патрс ксїевсри, ши рнтр'шн ксїок' ккте шаск(?) шав, шнл негрс, алтсл алес ? тар Аркїрїа зкск : копачсл ести шнл (! I. анс); тар вї рамсри, скнт' вї лшн рнтр'шн ан; тар патрс ксїевсри, скнт патрс скпткмкнн рнтр'о лшк; тар з шав скнт з знае рнтр'о скпткмкнк; шнл негрс, шнл алес, алек есте зїва, нкгрк есте ноапте . Фараон рпкрат кснскс, ши зкск : благословит ск фїи Аркїрїа !

CLIX.

1784.

(Ms. Gaster, Codex miscell., 4°, fol. 109b — 112b.)

Descântece.

Descântec de fapt. (Fol. 109b — 110b.)

Чине м'ас фѣкѣт лѣни, ꙗм дисѣак' марци; чине м'ас фѣкѣт
меркѣри, ꙗм десѣак џон; чине м'а фѣкѣт винери, ꙗм дисѣак
сѣмбѣтѣ.

* * *

Ефѣнтѣ дръгѣлѣнѣ, апѣ спѣлѣтѣари, ши кѣрѣцѣтѣари.
еѣ м'ам мѣникат, сѣ мѣ спѣл, сѣ мѣ кѣрѣцѣск, ди фѣпт',
ди дат, ди кизмѣ, де мѣнѣл, де лѣт ди ла токилѣ, де
смѣла ди ла мори, ди фѣптѣ; дѣчи ди фѣпт' де вечин', де
фѣпт' де фѣнкѣ кѣ манкѣ, ди фѣпт ди манкѣ кѣ фѣнкѣ, ди
фѣптѣ ди бѣрѣат, ди фѣпт' ди фѣтѣ, ди фѣпт ди неѣастѣ
кѣ бѣрѣат мѣ спѣл, мѣ кѣрѣцѣскѣ, ди тоатѣ . чине м'ас фѣ-
кѣт' кѣ ѡ мѣнѣ ѣскатѣ, еѣ ꙗм дисѣак' кѣ доѡл мѣни керзи.
ши пѣнѣ ꙗн ѣ ѡри сѣ зѣкѣ аша : еѣ мѣ спѣл, мѣ кѣрѣ-
цѣск, ди тоати датилѣ, ди тоати фѣптилѣ.

Епѣлѣндѣ-мѣ, кѣрѣцѣндѣ-мѣ, кѣѣтан диспѣ рѣскѣрит,
кѣзѣн лѣнтѣ ди арѣнт; ꙗн лѣнтѣ ди арѣнт драгѣл кѣ дра-
гостилѣ, юѣѣл кѣ юѣостилѣ, фѣрѣмосѣл кѣ фѣрѣмосѣцилѣ . кѣм
мѣ вѣзѣрѣ, вине лѣ пѣрѣрѣ; драгѣл кѣ драгостилѣ мѣ ꙗм-
брѣкарѣ; юѣѣл' кѣ юѣостилѣ мѣ юѣѣскѣ; фѣрѣмосѣѣл (!) кѣ
фѣрѣмосѣцилѣ м'ас ꙗмподѡвѣнт . ꙗм фѣцѣ ꙗм сѣфларѣ, лѣна
ꙗн спатѣ ꙗм скрисѣрѣ, ши ꙗн ѣмери дои лѣѣефѣри, ши ꙗм
пѣптѣ соарилѣ ꙗм' скрисѣрѣ, рѣстѣлѣ кѣ мѣри ѣнѣѣ-м'ас, глас де
кѣк ꙗм гѣрѣ пѣѣѣ-м'ас, кѣ чизми ди арѣнт ꙗнкѣлѣцѣ-тѣ-м'ас,
гѣѣѣманѣ дѡмнѣскѣ ꙗм кап' пѣѣѣ-м'ас, спрѣкѣчени ди драгостѣ
скрисѣ-м'ас, ѡки ди ѡюмс (! I. шюмс) ꙗм кап' пѣѣѣ-м'ас, мѣри
ди ди лѣрѣ ꙗм сѣнѣ бѣгатѣ-м'ас, нѣмѣ ди драгостѣ пѣѣѣ-
м'ас, ꙗм мѣна драптѣ стѣлѣп' ди вѣѣѣѡк пѣѣѣ-м'ас, ди мѣна
дрѣкѣтѣ лѣатѣ-м'ас, не кѣрѣрѣѣш(ѣ) порнѣтѣ-м'ас : мѣри . (ка ?)
ѣл фѣрѣмосѣ, сѣ зѣѣкнѣск, сѣ рѣскѣрѣск; кѣм зѣѣкнѣци ши рѣ-
сарѣ сѣѣнтѣл соари, дѣи тоѣи нѡѡрѣи ши дѣи' тоати ѣѣцилѣ,
дѣи тоатѣ негѣрилѣ, кѣм зѣѣкнѣци ши рѣсарѣ сѣѣнтѣл соари
ман фѣрѣмосѣ, ши ман лѣминѣс, ши ман вѣѣѣѣс, ши ман дрѣ-
гѣлѣаш, аша сѣ зѣѣкнѣск еѣ . кѣци ꙗм фѣцѣ ꙗм кѣѣтѣ, ка

ди азиамъ де грѣсъ съ сътѣра; чине къ мине короуе, ка де
вини еѣн съ вѣскле; тар ши еѣ, къ чине короуем, къ коери, къ ни-
гѣстори, ка къ нере .рн .рндѣлчем; ка мери ди аѣр' ле дам;
към .рн алес мироѣс еѣсѣуѣдѣш, дин тоати флориле, аше съ
фѣс еѣ ман алес, ши ман фрѣмос дин тоатъ лѣме . тоате
фапгиле съ съ дѣкъ, пе капѣа кън м'ас фѣкѣт; еѣ съ рѣмѣи
кърат, лѣминат, ка дѣнезъкъ сѣкѣнтѣ, че м'ас лѣсат . амин.

Descântec de șarpe, de distors. (Fol. 111a.)

Дискѣнтѣк пентрѣ шарпи, ди дисторѣс.

Еднѣи, прѣстиѣи, дѣди ди пѣлиѣи, пѣлиѣа ди карне, карне
ди ѡс, ѡсѣ ди фолѣсѣ, венинѣа пе ѡс' .рн ѡс', лѣкѣа ла тѣрѣа-
къа; чини аѣ адѣс вѣсте, съ-и дѣкъ повѣсте.

Браздѣ, еѣ те .рнторкъ, къ пѣни ши къ сари, тар тѣ съ
.рнторчи пи к(ѣтаре), инима ши гѣндѣа', лимѣа ши гѣра, ши
ѡкѣи ши лѣниниле, ши видѣрилѣ, къ гѣнд еѣш, ши къ къкѣнт
еѣш ши къ мѣлѣ аѣѣпра ме.

Descântec de șarpe. (Scris pe o foae din 1809.)

Плекат-а кътаре, пѣ кале, пѣ къраре . чанкъ нѣгрѣ .рн-
нанте ишитѣ-мѣ, таре спѣимѣнтатѣ-л'а, де фѣлчи апѣкатѣ-
л'а, фѣлчилѣ .рнклѣшатѣ-м; де рѣники апѣкатѣ-л'а, рѣники
.рнкордатѣ-м; де мижлок апѣкатѣ-л'а, мижлокѣа .рнкордатѣ-м;
шѣзѣ жѣс, съ вѣѣта, съ ѡлѣкъниѣ . домнѣа дѣмнезѣс дин чер
.рл аѣзи, дон сѣниѣи тримѣсе : пѣсаѣи сѣфинѣилор, де вѣѣѣи,
че съ аѣде, ѡр и аргат фѣрѣ симѣриѣ? ѡри ѣ боѣ къ браздѣ
нѣрпѣлинтѣ? ѡри ѣ татѣ (! л. фатѣ) ѡкѣрѣтѣ? съ дѣсерѣ
сѣниѣи . — че те ванѣи, кътаре? — че съ мѣ ваѣтѣ, сѣфинѣи-
лор! ам плекатѣ пѣ кале, пѣ къраре, чанкъ нѣгрѣ .рннанте
ишитѣ-мѣ, таре спѣимѣнтатѣ-м'а, де фѣлчи апѣкатѣ-м'а, рѣ-
ни(кѣи) .рнклѣшатѣ-мѣ, де мижлок апѣкатѣ-м'а, мижлокѣа .рн-
кордатѣ-мѣ . съ дѣсерѣ сѣниѣи ши зисѣ : домне! че съ фѣѣ
домне! нѣ ѣ аргат фѣрѣ симѣриѣ, ниѣи ѣ боѣ къ бразда нѣрпѣ-
линтѣ, ниѣи ѣ фатѣ ѡкѣрѣтѣ, чи ѣ кътаре; аѣ плекат пѣ
кале, пѣ къраре, чѣнкѣ нѣгрѣ .рннанте ишитѣ-мѣ, таре спѣи-
мѣнтатѣ-л'а . — нѣ съ ман ванте ши съ ѡликѣмѣкъ, чи съ
съ дѣкъ ла ене (!) съ каѣте ѣнтѣ, дин тоате флорилѣ де пре пѣ-

мънт, съ-и дескънтѣ; ши ва рѣмънкѣ ксрат, лсминнат, ка
 .лн чѣсѣ манкѣ че л'ас фѣкст.

CLX.

1784.

(*a.* Ms. Gaster, Codex miscell., 4°, fol. 140b—147b. — *b.* Ms. Gaster, copie
 din 1821, 4°, 34 pagini.)

Кзнтзриле стелій.

Trei crai de la răsărit. (*a.* No. I. fol. 140b—141b,
b. No. III. pag. 10—11.)

Трѣи краи ди ла рѣскрит,
 Кс стѣва (*a*) кѣлѣторит;
 Кънд .лн кале псречеде,
 Стѣва .лннанте мерѣе.
 Кънд ста ди шдихне,
 Стѣва тот .лн .лнгѣдѣ.
 Къндѣ .лн кале ен .лнтра,
 Стѣва тот .лн .лндрепта.
 Ла Иерсалим дакѣ лс аѣснѣс,
 Стѣва іарѣш с'ас акснѣс.
 Диче лѣс фостѣ ди .лнтребат,
 Де нащере де .лнпѣрат.
 Шнде цинци кѣ с'ас нѣскст,
 Лмпѣрат тѣнѣр де ксрѣнд?
 Кѣ ам вѣзст' стѣ,
 Ши дѣпѣ дѣнса ам венит.
 Ир Ирод' .лмпѣрат,
 Краин .лнтр'акснѣс іас кемат,
 Ши кс таннѣ іас .лнтребат:
 Дсчеци-вѣ де испитици
 Пре ачел кскон, ди-л гѣсѣц;
 Де с'а .лнтѣмпла сѣ-л афлаци,
 Еон мѣѣ цире ди сѣ-м дац;
 Сѣ мерѣ ши ес сѣ мѣ .лнкнн.
 Краин аѣарѣ дин четате дакѣ лс ешит,
 Стѣва іарѣш с'ас нѣнтѣ.
 Нс мерѣ спре скѣпѣтаре
 Спре амязѣзи аве кѣраре.

Краин фоарте с'ас ескврат,
 Ши дѣнъ дѣнса ас ѡрмат.
 Стѣша цос къ с'ас лѣсат,
 Унде ас фост прѣнкѣл рнфѣшат,
 Ши ас къзѣт', ди с'ас рнкннат,
 Да нацере де рмѣкрат.
 Ши хс . ас рмѣкцат,
 Пре латъ кале с'ас рнтѣрнат',
 Съ нѣ де ди весте аси Иродѣ рмѣкрат'.
 Нѣ дѣдѣрѣ ници ш вестн,
 Де хс . нде есте.
 Ир Ирод рмѣкрат,
 Фоарте таре с'ас тѣрѣсрат',
 Ши мѣлтъ власте ас скѣлат,
 Ши тоц прѣнчи ас тѣят.
 Патрѣспрѣзъчн мѣн де прѣнчи,
 Дин дои ани рн цос ман мичи.
 Сокотинд че-с мѣлци
 Ка съ таа пре Исѣс.
 Сѣрашѣ съ рнтрнста,
 Бнфленмѣл тот ципа;
 Нѣ ера касъ фѣрѣ плѣнцере,
 Манкъ фѣрѣ тѣнгѣере.
 Рахила прѣнкѣл рш плѣнце,
 Я мѣнгѣа нѣ-л аѣе.
 Глаѣ рн Роман (!) с'ас асзнт,
 Де сѣнете ши де ципете;
 Ши Рѣмленинн с'ас скѣлат,
 Пре Иѣрѣсалим л'ас пѣстннт;
 Ши пре жидовн ас рѣскнрат,
 Прин аѣме ди шкарѣ ас лѣсат.
 Ши де акѣм пѣнѣ рн вѣчѣа,
 Мнла домнѣлнн съ фѣа.

Аșa ne grăește domnul. (a. No. III. fol. 142b—143a,
 b. No. II. pag. 9—10.)

Яша ни грѣени дѣмнѣл,
 Ка съ-л аскѣлнн тот шмѣл.
 Съ-л аскѣлте фѣр де рнче,
 Съ рнцѣлѣгѣ чн не зиче:

Къ моарте ꙗн асме есте маре,
 Нс съ теми де двамнс маре.
 Де вътрѣни нс-и рѣшине,
 Ла чел тѣнѣр ꙗнкъ вѣне.
 Де витежи нс съ същи,
 Ла ꙗмпѣрац кс съла мерѣи.
 Къ ꙗмпѣраѣи ши кс крани,
 Фак четѣциле кс ани,
 Ши ꙗнкъ съ маи нивоескс,
 Кс шанѣври ди ле ꙗнтѣреск;
 Кс шанѣвриле гроасъ,
 Кс тѣрнѣриле фрсмоасъ.
 Ка ꙗнтрѣнскъле съ вецѣаскъ,
 Ши де моарти съ нс гѣндѣкскъ.
 Ёл кѣнд бе ши съ вецѣаѣи,
 Ътѣнче ꙗн пѣмѣнт къ ми-а трѣнѣѣи,
 Ши-а ѡ дни касъ асминоасъ,
 Ши-а багъ ꙗн касъ ꙗнтѣнекоасъ;
 Ши днн къмпс верди ши фрсмоасъ,
 Ми-а багъ ꙗн къмпс ꙗнтѣнекасъ;
 Ши дн ла лок мѣндрѣ ши дрѣгоститъ,
 Ми-а багъ ꙗн негрѣ пѣмѣнтъ.
 Ёмѣле! ѡмѣле! дар де ан вр'о когѣѣѣа,
 Съ нс стани ꙗн съминѣѣа! (! I. сѣмѣѣѣа)
 Ъка векѣа съ сѣѣрѣаѣе,
 Ши жѣдеѣс съ гѣѣѣѣе.
 Татѣа, фѣѣа ва мѣна,
 Ънѣѣѣѣи вор трѣмѣѣѣа,
 Ши морѣѣи съ вор сѣѣа.
 Кѣѣѣѣѣе съ ворѣ дескѣде,
 Маткѣ де фок съ ва аѣрѣнде.
 Пѣкѣѣѣѣе съ вор вѣди,
 Грѣшнѣѣѣи съ вор ѡкѣнди.
 Тикѣаѡсѣле! ѡмѣле!
 Че нс те сколи кс трѣнѣа,
 Съѣѣи сѣѣѣѣѣи сѣфлетѣа?
 Стрѣкѣса кѣн ан не асме?
 Дар нс ѣнн кѣн ꙗн рѣмѣне.
 Зѣѣѣи, къ дакъ ꙗн мѣри,
 Фичѣѣѣи т'ѣр помѣни.

КѢМ АМѢ ВЪЗЪТ ШИ ПЕ МѢЩИ СЪРАЧИ,
 КѢ НИИМИЛЕ ДИ ДРАЧИ.
 ДАР ТѢ ВМѢЛЕ! ДОРМИ, ТЕ ТРЪНДЪКВИШИ,
 ШИ ДЕ ДѢМНЕЗЪС НѢ ГЪНДЕШИ.
 ДЕ ЛА РИЧЕНЪТ, ПЪНЪ ЛА СЪТЪРИШИТ,
 КѢ ВЪКЪРЪА . ЯМИН.

No. II. Psalm 46. (a. No. IX. pag. 17—18, b. No. V. fol. 143b—144a.)

ЛИМЕНЛЕ СЪ ПСАЛТИ, КѢ КЪНТЪРИ РИНАЛТЕ,
 СЪ КЪНТЕ РИПЪРЪЦИНЕ, КѢ ГЛАС ДЕ ВЪКЪРНЕ.
 ЛЪСДЪМ ПРЕ ДОМНѢ, СЪ СТЪЦЕ ТОТ ВМѢ.
 ДОМНѢ ЕСТИ ТАРИ, ШИ РИПЪРАТ МАРИ.
 ПРЕТЕ ТОТ ПЪМЪНТѢ, ЧИНЕШ КѢ КЪВЪНТѢ,
 СЪНДЕС-НЪС ГЛОАТЕ, ШИ ЛИМЕНЛЕ ТОАТЕ.
 ДЪНЕ-А (!) СЪПТ НИЧОАРИ, ЛИМЕНЛЕ СЪПТ СОАРИ.
 ЯЛЕШ-С'АШ ПАРТЕ, ПАРТЕ ДИ МОШИАН
 ЦАРА ЧЕ ДОРИТЪ, КЪН (!) ЦЮРЪИТЪ.
 ЛЪН ИКОВ ЮБИТѢ, ЧЕ-Ш ЦИНЕ КЪВЪНТѢ.
 МИЛА СЪ-Ш АРАТЪ, РИ СЪТЪТА ЧЕТАТЕ,
 СПРЕ НОН, ТИКЪЛОШИИ, ПРЕКЪМ НЕ СПЪН МОШИИ.
 СПРЕ ВЪРЪФЪРИ ДЕ МЪНТЕ, СЪ АЪЗИМ ГЛАСЪРИ МѢАТЕ
 ДЕ ВЪЧИМИ МАРИ, КѢ РИНАЛТЪ СТРИГАРИ;
 СЪИТѢ-С'АШ ДОМНѢ, СЪ ВАЪЗЪ ТОТ ВМѢ.
 КЪНТА КѢ АЛЪДЪТЪ, ШИ РЪ ЗЪКЪТЪРЪ МѢАТЪ,
 КЪНТА ПРЕ РИПЪРАТѢ, КЪ НЪ-И КА ДЪНСѢ АЛТ(Ѣ),
 КЪНТА СЪ РИЦЪЛЪКЪГЪ, ПРЕТЕ ЛЪМИ ЛАРГЪ,
 КЪ ДѢМНЕЗЪС ГЛОАТЕ (! a. ПОАТЕ), ПРЕ ЛИМЕНЛЕ ТОАТЕ,
 ДЕ ЛЕ РИВЕЛЪНЪЦЪШИ, ЛЕ ШИ РИПЪРЪЦЪЦЪШИ.
 СКАВНѢ ЛЪН ДИ РАЗЪ, ШИДИ ВРА СЪ ШАЗИ,
 ДОМНѢ ДИН А ДРЪПТА, СЪ-Ш РИПАРЦИ ГЛОАТА (! a. ПЛАТА).
 ПРЕ БОЕРИ, ПРЕ ГЛОАТЕ, ШИ ЛИМЕНЛЕ ТОАТЕ.
 ИР ЧИНЕ СЪ РИНАЛЦИ ДИН ФИРЕ, НЕФИРЕСК СЪ КАЗЪ.
 Я ВИДЕ ТОТ ВМѢ, (a. КЪНД ЕСТЕ ДОМНѢ.)

In Vifleim s'au născut Hristos. (b. No. X. pag. 18—19.)

РИ ВИФЛЕИМ С'АШ НЪКЪСЪТ ХРИСТОС,
 ЛЪМИИ СПРЕ МАРИ ФЛОС.

Дин фичоарѣ с'аѣ нѣскѣт,
 Ши кѣ трѣпѣл с'аѣ фѣкѣт.
 Дн еслиле добнтоачилор рѣсѣринд,
 Ши кѣ трѣпѣл днфлоринд.
 Христос с'аѣ нѣскѣт кѣрат,
 Дн манкѣ фѣрѣ дн бѣрбат;
 Фѣрѣ дн бѣрбат, невнноват.
 Ирѣ магнѣ дн ла рѣсѣрит,
 Яѣзинд, кѣ дарѣри аѣ венит.
 Христос с'аѣ нѣскѣт кѣрат,
 Ирѣ Ирѣд с'аѣ тѣрѣвѣрат.
 Ирѣ Ирѣд некрезинд дн вести
 Христос с'аѣ нѣскѣт дн если.
 Кѣ тоци сѣ не днкинѣм
 Ши сѣ-л лѣдѣм.

Auziți aceste toate. (b. No. XII. pag. 21.)

Яѣзици ачестѣ тѣватѣ,
 Нѣмѣри ши норолди ши гловтѣ!
 Ши днцѣлецици кѣ кѣвѣнтѣл,
 Гѣмѣл днспре тот пѣмѣнтѣл;
 Кѣ аѣме днн век сѣ сѣфѣршаѣе,
 Ши жѣдеѣл сѣ гѣтеѣри.
 Татѣла пре фиюл ва лѣкна,
 Ши аѣме ва жюдѣка.
 Кѣ аколо сѣнт кѣтатѣ
 Дн тот фѣлю дн пѣккатѣ,
 Кѣмѣриле неастѣмпѣратѣ.
 Тѣлѣхарилор сѣнт гѣтници,
 Внѣрмни чни неадормници.
 Лнмѣиле некотѣзатѣ,
 Ярѣд дн тартар, днфокатѣ.
 Богацин чен немилостивн,
 Шѣд дн полнн не-днфлорници;
 Богацин чен милостивн,
 Шѣд дн полнн днфлорници.
 Ши акѣм ѡ двамни сѣфинтѣ,
 Днц маи адѣчи дѣ нон алминтѣ,
 Ши дн тот нѣ ни ѣита,

Финнд ши нон зидире та.
 Ди пѣкате не фериши,
 Ши ꙗн раю не сѣлѣши.
 Къ сфинци тѣки динпрешнѣ,
 Ка съ фачим вож еднѣ.
 Ши ди акѣм пѣнѣ ꙗн вечни,
 Мила та, доамни, съ фин.
 Къ дар ши къ ескерни,
 Антрѣ мѣлци ани съ къ фне.

CLXI.

1785.

(16°, III + 174 pagin.).

Кърїозникъ арзтаре динѣ Фїзіогномїе
 де попа Михаи Стриловицкїи Ишѣ. 1785.

Pentru negel. (pag. 65—67.)

№. 21. Де ва авѣ не фалка дрѣптѣ нецель динѣ жосѣ ꙗнпротива капѣтѣлѣ насѣлѣши, ꙗсѣмнѣкъкъ къ унѣ шмѣ ка ачела съ ва ꙗвѣца ла мѣлате фѣлюри де ꙗвѣцѣтѣри але искѣснїцїи, ши пентрѣ ачѣка ꙗн пѣрцилае чѣле стринне ва къцинга мѣлатѣ богѣцїе; не лѣннѣ ачестѣк, ва фи ши скѣмпк. 22. Нецелѣлѣ де ва фи дѣсѣпра фѣлчїи дрѣптѣ, и съ фѣгѣдѣщице норочире ꙗтрѣ тоате лѣкрѣриле лѣши, ши ва трѣки мѣлат. Иꙗрѣ де ва фи дѣсѣпра фѣлчїи стѣнцїи, ꙗлѣ ꙗгрѣзѣкше нецелѣлѣ къ ненорочитѣ ꙗсѣрѣчѣне ши къ сѣрѣчїе. 23. Нецелѣлѣ де ва фи сѣптѣ фалка дрѣптѣ, ꙗсѣмнѣкъкъ норочирин вїеции ачелѣши шмѣ. Иꙗрѣ де ва фи ла фалка стѣннѣкъ де десѣптѣ, аратѣ ман наннѣте ненорочире ши сѣрѣчїе, ши прижеждїе де апе, унѣври ши ꙗнекаре. 24. Нецелѣлѣ дѣсѣпра насѣлѣши мѣкарѣ ши ман сѣсѣ ꙗн протива шкюлѣши, сѣлѣ жосѣ ꙗн протива гѣрїи, ꙗсѣмнѣкъкъ ꙗнекаре спре кърѣїе. 25. Нецелѣлѣ дѣсѣпра насѣлѣши спре партѣ дрѣптѣ, и съ фѣгѣдѣщице мошенире сѣлѣ норѣкъ ла ꙗсѣрѣчѣне ачестѣши шмѣ. Иꙗрѣ де ва фи ла мнжлокѣлѣ насѣлѣши, аратѣ сѣфѣзи ши сѣрѣчїе. 26. Нецелѣлѣ де ва фи де спре партѣ дрѣптѣ ꙗ гѣрїи, аратѣ мннѣте фѣрѣмоасѣ, ши мошенинторю богѣцїен дела ꙗсѣрѣчѣне. Иꙗрѣ ꙗлѣма не партѣ

стѣнгѣ а гсрѣн, мѣкарѣ къ рсемиѣкъкъ ѡрѣшикъ ачель норокъ,
ѡрѣ маи ла ұрмѣ тот ка арѣ чѣ ѡкнчишѣтъ досадѣ деспре
рсебрѣчѣнѣ лши, ши коале.

Cap. XXVI: Pentru mǎinile întregi. (pag. 95—96.)

Какъ а долозечи ши шасе.

Пентрѣ мѣншле ртрѣци.

Мѣншле тари ши фрѣмоасѣ алѣкътъшѣте, аратѣ маи на-
ните вѣсеаь, рцелентѣ, ши крединчосѣ ѡмѣ. 2. Мѣншле фо-
артѣ гроасѣ, аратѣ гаспарѣ, ши нерцелентѣ ѡмѣ. 3. Мѣншле
къндѣ сѣнтѣ фѣартѣ лшѣи пѣнѣ ла ценшѣке, рсѣмиѣкъкъ зѣ-
дарниѣкъ ѡмѣ. 4. Мѣншле миѣи ши слабе, маи нанѣте рѣкъ
аратѣ слабѣ фѣрѣ вѣртѣте, ши тикѣнтѣ ѡмѣ. 5. Мѣншле
къндѣ сѣнтѣ пѣроасѣ, рѣкъ аратѣ маи нанѣте пѣзиторю ши
некрединчосѣ, ашиждѣрѣ ши чинстѣтъ ѡмѣ. 6. Мѣншле фѣ-
рѣ де пѣрѣ, рсѣмиѣкъкъ минчѣносѣ ши алѣкъиторю ѡмѣ.

Cap. XXXIV: Pentru coaste. (pag. 109.)

Какъ а трѣнзечи ши патрѣ.

Пентрѣ коастѣ.

1. Мари ши тари ши пѣроасѣ коасѣе, рѣкъ аратѣ вѣр-
тосѣ ши некрѣатѣ ѡмѣ. 2. Миѣи ши мон коасѣеле, аратѣ
слѣвѣчѣше, чѣанѣѣс ши фрѣкосѣ ѡмѣ. 3. Нерѣшѣте коасѣе,
сѣмиѣкъкъ де ветѣжѣе, ши фрѣмосѣ сѣладатѣ.

Cap. XLII: Unghiile degetelor. (pag. 121—122.)

Какъ а патрѣзечи ши дон, коасѣе дѣнѣ хѣроманѣте.

Пентрѣ ѣнгѣи ла дѣцѣтеле мѣншиаорѣ.

1. ѣнгѣиле лшѣи не дѣцѣте, аратѣ вс патрѣрѣ фрѣмоасѣ,
мѣкарѣ къ ѣнѣ ѡмѣ ка ачѣла нѣ вра сѣ крѣдѣкъ, ши ѣте
тѣншѣтъ р лѣкрѣриале салѣ. 2. Де корѣ фѣи ѣнгѣиле лшѣи ши
латѣ, рсѣнѣкъкъ (! 1. рсѣмиѣкъкъ) рѣрѣѣиторю а мѣате лѣ-
крѣри, не лѣнѣгѣ ачѣа ѣте ѡмѣ ши фрѣкосѣ. 3. Де корѣ фѣи
ѣнгѣиле лшѣи ши рѣсѣте ка ла всатрѣрѣ, апон рѣкъ аратѣ не
ачѣаь ѡмѣ не карѣ дѣнѣ мѣрирѣкъ чѣ денартѣ вра сѣ фѣе
лѣатѣ несте чѣкле дѣнѣтѣнѣ. 4. ѣнгѣиле де миѣлоаькъ ши рѣ-

тшнде, .рлк аратъ кс фрѣмоасъ натѣрѣ, ашиждерѣ ювнторю де а .ркъца аскрѣри де танинъ. 5. Унгїе мичи ши рѣтѣнде, .рскмиѣкъъ, .противнторю мѣнїосъ ши гѣндѣиє ка съ фїе тоате сѣптъ стѣпѣннрѣк аши.

(pag. 125—127.) 15. Де корѣ фи сорочи алке, саѣ рѣндѣри, .рскмиѣкъъ норокъ, нѣгре саѣ кѣиєде, саѣ гаалєне, саѣ камъ негре сорочи, ши ка фи гропанє адѣичи; ши парѣшъ де ка фи унгїе динѣ а ен фире кс тотѣлк нетокамѣтъ, ши нѣ нѣтєдѣ, апон .ррозѣиє кс ненорочире. 16. Де корѣ фи сорочи алке не унгїе дѣцетѣаши челѣи маре, фѣгѣдѣиє норокъ .р waste, саѣ ла .рсѣрѣчѣне, ашиждерѣ аратъ .р кале норокъ . Ирѣ сорочи нѣгре не ачєлѣ локъ аратъ .р противѣ. 17. Сѣмне алке не дѣцетѣлк челѣ че аратъ, аратъ норокъ дела чєи дѣхѣвичєри, ши мирєнєри, чинстє ши богѣцїє . Ирѣ чѣлє нѣгре сѣмне, аратъ пагѣбѣ ши рѣстатє, ши аскрѣри де жѣдекатъ. 18. Сѣмне алке не дѣцетѣлк челѣ динѣ мижлокъ, аратъ норокъ ла стѣпѣннрѣк касїи . Ирѣ чѣлє нѣгре .ррозѣкѣкѣ кѣдєри .р воале, ши молартє. 19. Сѣмне алке не унгїе де лѣнгѣ дѣцетѣлк челѣ микъ, съ фѣгѣдѣиє кс мнлѣ дела стѣпѣннїи чєи мари чинстє ши богѣцїє . Ирѣ нѣгре, .рскмиѣкъъ .р противѣ. 20. Сѣмне алке не дѣцетѣлк челѣ микъ, .рскмиѣкъъ варєчє вине, ши кале кс норокъ, принѣ рѣвашє ши прин ксрїозничє аскрѣри . Ирѣ чѣлє нѣгре, .рскмиѣкъъ чѣлє .рпротивнторє.

CLXII.

1785.

(Exemplarul bibl. centr. defect, începutul și sfârșitul lipsește, 8°, mic., 249—252 [?] foi paginate.)

Алфавїта чѣ сѣфлетѣскъ (рн Ашь аѣпє.)

Din introducere. (Fol. 6a—8a.)

. Татъ алѣ мнлостивїрилѣрк, дѣмнєзѣкѣ а тоатъ мжнѣжѣрѣк . И ашїи ястє чєрюлк ши пѣкмѣнтѣлк, мѣнїїи, дѣкасриле, лємнєлє, дѣмвѣрѣвлє . Але ашїи сѣнтѣ фїѣрѣлє, довинтоачєлє, жнѣгѣнїилє, пѣскриле чѣлє зєсрѣтобаре . И ашїи ястє тоатъ сѣфларѣк, ши тоатъ фѣнтѣра, чѣлє кѣзѣтє ши чѣлє неѣзѣтє, чѣлє динѣ чєрю ши чѣлє де прє пѣкмѣнтѣ . И ашїи ястє сѣарєлє ши ашїи, стѣлєлє чєрюлѣи ши стѣхїилє . И ашїи апєлє, рѣжєриле,

мѣриле, изериле, извѣрѣле, гриндина, влѣцїи, пѣриле, вѣнтѣриле, фѣлѣриле, тѣнетеле. И лѣи тоци влѣмѣи, тѣате нѣмѣриле пѣмѣнтѣниларѣ. И лѣи рѣрїи, архангелїи, скѣшеле, домниле, херсвїмїи, серафїмїи, ши тѣате пѣтерїле. Ла дѣнѣсарѣ дрептѣтѣ, лѣ дѣнѣсарѣ дрептѣтѣ (!) лѣ дѣнѣсарѣ жѣдекаѣа чѣ нефѣцѣарникѣ, лѣ дѣнѣсарѣ вѣнѣтѣтѣ ши ювїрѣ де влѣмени, лѣ дѣнѣсарѣ рѣцелѣпѣиѣнѣтѣ, ши извѣрѣсарѣ рѣцелѣкѣрїи. Иколѣ лїницѣтѣ, влѣхна, нѣтѣмѣрѣтѣ, ши фѣрѣтѣ грїжѣ. Иколѣ мѣрїрѣтѣ, вогѣцїа, вѣстѣрїа нѣрѣпѣцїнѣтѣтѣ, ши десѣкѣтѣре вѣчннѣтѣ. Иколѣ вѣкѣрїа, лѣмїнѣтѣ, рѣзѣтѣ, фѣрѣмѣкѣце, вѣнѣтѣ вѣвїннѣтѣ, дѣсѣчѣтѣтѣ, вѣсѣлїе, ши тѣатѣтѣ мѣжнѣжѣрѣтѣ. Иколѣ волннїа, дѣзлѣердѣрѣтѣ, рѣдѣстѣларѣтѣ ши вѣкѣсѣа чѣлѣ нѣскнѣмѣатѣ : Ори чѣ вѣстѣ рѣтѣрѣ влѣмени мѣи ювїтѣ, аколѣ тѣате сѣнтѣ. Нѣмѣи тѣ лнпѣкѣе кѣтѣрѣ дѣнѣсарѣ дѣнѣзѣкѣсарѣ тѣс, кѣ тѣтѣ сѣфлѣтѣсарѣ; ши нѣмѣи дѣ дѣнѣсарѣ кѣ вѣкѣрїе сѣ тѣ вѣкѣрїи, ши кѣ вѣсѣлїе тѣ вѣсѣлѣкѣе. Вѣкѣрѣтѣ рѣтѣрѣ дѣнѣсарѣ, ши-н дѣ лѣи мѣсѣцѣмїтѣтѣ; кѣчн тѣс фѣкѣтѣтѣ прѣ тїне дѣпѣтѣ кїпѣсарѣ ши асѣмѣнарѣтѣ сѣ, дннѣ нефїннѣтѣ лѣ фїннѣтѣ тѣс адѣсѣ. Кѣ мѣрїрѣе ши чїнѣстѣ тѣс рѣкѣнѣнатѣ; нѣ тѣс фѣкѣтѣтѣ прѣ тїне фїлѣрѣтѣ, нїчн кѣтѣ, нїчн лѣтѣ вѣре кѣре жнвїнѣтѣ; чї влѣ, фѣпѣтѣрѣтѣ рѣцелѣгѣтѣдѣре, нѣмѣрїтѣдѣрїю, ши сѣфлѣтѣсарѣ тѣс лѣс чннѣстїтѣ кѣ сѣжнѣрѣтѣ стѣпѣжнїрѣтѣ. Мѣкѣарѣ дѣ нѣ ши десѣпѣрїцїлѣ дѣ тѣрѣпѣсарѣ чѣлѣ вѣремѣлннѣтѣ, дѣрѣ спрѣ мѣи вѣнѣтѣ скѣлѣмѣлѣшїре тѣрѣчѣемѣ, ши кѣ сѣфлѣтѣсарѣ пѣтѣрѣчѣемѣ рѣ кѣчн; нѣ спрѣ w мїе сѣс дѣав, сѣс тѣрїи мїи дѣ анн, чї рѣ кѣчїи вѣчнларѣ, чѣ нѣс сѣжрїшїтѣ. Вѣкѣрѣтѣ рѣтѣрѣ дѣнѣсарѣ, ши-н дѣ лѣи мѣсѣцѣмїтѣтѣ; кѣ тѣате пѣтѣрѣ тїне рѣ дѣрѣ лѣс фѣкѣтѣтѣ. Пѣтѣрѣ тїне чѣрїюлѣ ши пѣмѣжнѣтѣсѣ, пѣтѣрѣ тїне сѣарѣле ши лѣна, ши тѣатѣтѣ пѣдѣбака чѣрїюлѣннѣ кѣ стѣкѣле лѣс фѣкѣтѣтѣ. Пѣтѣрѣ тїне фїлѣрѣкѣе ши докнѣтѣдѣчѣле, пѣсѣрїле чѣкѣле зѣсѣрѣкѣдѣре, ши тѣатѣтѣ жнвїна. Пѣтѣрѣ тїне мѣриле, рѣжѣриле, извѣрѣкѣле, изериле, фѣлїори дѣ пѣцн, кѣцїи чѣи мѣрїи. Пѣтѣрѣ тїне пѣкѣдѣриле, кѣдѣрїи, дѣмѣвѣрѣкѣннѣле, фѣлїори дѣ пѣстїи. Пѣтѣрѣ тїне чѣкѣле кѣзѣстѣ ши чѣле нѣвѣкѣзѣстѣ сѣнтѣ фѣкѣтѣтѣ. Вѣкѣрѣтѣ рѣтѣрѣ дѣнѣсарѣ, ши-н дѣ лѣи мѣсѣцѣмїтѣтѣ; кѣ тѣате пѣтѣрѣ тїне дѣрѣкѣте ши мнѣлѣстївѣе лѣс ашѣзѣтѣ, ши нѣрѣчѣатѣтѣ пѣдѣртѣ грїжѣ пѣтѣрѣ сѣфлѣтѣсарѣ тѣс, тѣ фѣлѣсѣкѣе, тѣ анѣрѣтѣ, тѣ акѣпѣре, рѣтѣрѣкѣе сѣфлѣтѣсарѣ тѣс дѣнѣцѣ цїе тѣрїе, сѣнѣкѣтѣте, вїлѣцѣтѣ, тѣ рѣцѣлѣннѣкѣе, тѣ лѣмннѣкѣзѣкѣ спрѣ тѣтѣ лѣкѣсарѣ вѣнѣ.

Să nu fim iubitori de argint. (Fol. 152a — 154a.)

Партк а трѣа . Кѣнъ ѿ.

Партс ка сѣ нѣ филм юкитори де арцинтъ, чи сѣ авѣмъ нѣ дѣжде нѣмай спре сѣнтрск дмнезѣс.

а. Богѣца де арк кѣре, нѣ кѣ анпирецъ инма, грѣцие пророксак . мѣре некниѣ исте а лини инма спре нѣтрѣжне ши а нѣдѣждѣн спре жѣфѣурк чѣа че пѣре, нѣ те нѣдѣждѣн дѣрк спре когѣца чѣ; стрикѣобасъ, ници рѣкни асѣра асрѣсѣ [кѣ зиче : чѣа че юкѣцие асрѣсак, нѣ сѣ ва . рдрѣта.] Чи . рци пѣне нѣдѣждѣк тѣ спре дмнезѣс чѣа вѣс, кѣреле тѣате ас фѣкѣтъ; кѣ асрѣсак ши арцинтсак сѣнтъ аѣкрѣри де мѣини шменѣи, май де грѣк пѣре, дѣжтѣ кѣмъ а'аи адѣнатѣ пре еа.

в. Нѣ фѣи скѣмъ, легѣтѣ фѣиндѣ кѣ юбѣрк де арцинтъ, спре дѣрк чѣлврѣ че ле трѣвѣскѣ, кѣ сѣ нѣ фѣи стѣпжнѣтѣ де некредѣницѣ . Нѣ те тѣме тѣ, чѣа че фѣчи бѣнеле, кѣ дѣарк . рци ва анпѣи чѣа . р аѣме, кѣ аѣмѣк . ркѣ стѣ, ши нимикѣ . ркѣ динтрѣ дѣнса пѣнѣкѣ акѣмъ нѣ анпѣкиѣ : ници сѣареле с'ас склѣатѣ, ници рѣсрѣле дин' кѣрѣре н'ас . рчетѣтѣ, ници пѣмжнтѣ н'ас пѣркѣитѣ а нѣ нѣци чѣле трѣвѣннѣбасе : кѣ . ркѣ пре аѣрк ши пре арцинтѣ . рѣк нѣци, ши ници ва . рчетѣ вре w дѣтѣ а нѣ-а нѣци, пѣнѣкѣ кѣндѣ ва стѣ аѣмѣк ачѣста; кѣ оуна . р пѣмжнтѣ сѣ поѣарк, арк ала динѣтрѣжнса сѣ нѣци, преѣмъ асрѣсак ши арцинтсак, анѣ ши тѣате чѣле трѣвѣннѣбасе але вѣѣи нѣостре.

г. Нѣ те тѣме де анпѣк . ртрѣ чѣа; кѣ май нѣнте де ачѣстѣк нѣ аи авѣтѣ нимикѣ, арк асѣкѣи аи, ши мѣкар де н'аи авѣ; фѣи авѣндѣ; кѣ чѣа че ас зидит тѣате, н'ас анпѣитѣ, ници ва анпѣи кѣндѣ-ва, ачѣстѣа кѣдѣ кѣ тѣриѣ; н'ас анпѣитѣ чѣа че а'ѣс аѣсѣк тѣате динтрѣ нефѣинѣкѣ . ртрѣ фѣинѣкѣ . чѣа' че дѣ хрѣнѣкѣ чѣлврѣ фѣлѣмжнѣи, ши сѣтѣрк тѣатѣ живѣна, де тѣате исте . рдѣстѣа . Нѣ фѣи скѣмъ спре дѣрк чѣлврѣ че чѣрк, ши нѣ те . ртѣарче дѣспре чѣла че-ци чѣре пре нѣме . Дѣ чѣлѣн че цѣкѣ дѣтѣ цѣ тѣате, ка сѣ аи дѣла дѣнса . рстѣитѣ.

д. Нѣ лѣкомѣ спре аѣкрѣри стрѣине, кѣ ши але тѣле тѣате . р скѣртѣк вѣкѣмѣ вѣи сѣ ле аани; нѣ лѣкомѣ спре жѣфѣурк чѣ дѣшартѣ ла шри чѣ фѣаю де аѣкрѣ, кѣчи кѣндѣ те вѣи дѣче де аичѣк, нимикѣ нѣ вѣи аѣа кѣ тѣне . Гѣа аи рѣнитѣ . р аѣме, гѣа вѣи сѣ те дѣчи : кѣ мѣаи мѣатѣ авѣ, . рсѣ лѣкѣндѣ тѣате, с'ас дѣсѣк де аиче кѣ мѣинеле дѣшартѣ, ши кѣ сѣфлѣтсак гѣа . Нѣ дорѣ ници нѣдѣждѣн спре стрѣн-

сѡаре мѡатъ, ка сѡ нѡ те асѡмени вѡгѡтѡсѡи чѡлѡи, че ас стрѡ-
кѡтъ жѡтѡница чѡ: мѡикъ, ши май мѡре ѡ ас зидѡт, ши ас
зѡск : сѡфлѡте! ай мѡлате асѡциѡ стѡтѡтѡтѡре сѡре мѡлѡи ани,
ѡдѡхѡкѡре-те, мѡкѡжѡкъ, вѡѡ, вѡселѡкѡре-те; ши ас асѡитъ : не-
вѡсла! аѡтѡ ачѡстѡ нѡанте вѡр' сѡ чѡрѡ сѡфлѡтѡсѡ тѡс дела
тѡне, дѡрѡ чѡле че ай гѡтѡтъ, кѡи вѡр фѡи? зѡче дѡнѡсѡ.

Rugăciuni către Dumnezeu. (Fol. 239b, 241a—241b.)

Иѡрѡши кѡтрѡ дѡнезѡс стрѡгъ кѡ невоѡницъ.

ѡ. Иѡ нѡ есте вѡне ши кѡтѡрѡи аѡнгъ нѡзѡрк? вѡиѡи аѡнгъ
рѡдѡчѡнгъ, мѡдѡлѡкѡнѡрѡ кѡ кѡнѡсѡ? адеѡкѡрат' есте вѡне!
ашѡ ши аѡнгъ тѡне дѡне дѡнезѡсѡсѡ мѡеѡ, ас нѡ есте май
вѡне? кѡ тѡ асѡциѡ аѡ' еѡи мѡе дѡнѡ, сѡмѡрѡк мѡѡ ши мѡн-
гѡдѡрѡ, тѡ аѡмъ еѡи нѡдѡкѡдѡк, ши нѡдѡкѡдѡсѡрѡк. Пре аѡтѡсѡ
анимѡнъ ши мѡнгѡдѡрѡ нѡ аѡмъ, аѡтѡ нѡдѡкѡде ши нѡдѡкѡ-
дѡиѡре нѡ вѡнѡскъ, аѡфѡрѡ де тѡне дѡнезѡсѡсѡ мѡеѡ, тѡ еѡи мѡе
аѡперѡтѡрѡ ши сѡриѡнѡтѡрѡ, тѡ еѡи мѡрѡрѡк мѡѡ ши цѡ-
нѡрѡк, ши вѡкѡрѡа чѡ вѡчѡникъ.

Иѡрѡши стрѡгъ фѡрѡ тѡчѡре кѡтрѡ дѡнезѡс.

г. Нимене сѡ нѡ мѡ рѡмѡгъ, нимене сѡ нѡ мѡ ѡсѡвѡскъ
де дѡрѡгѡстѡк тѡ чѡ дѡнезѡсѡскъ, ѡ дѡнезѡсѡ' мѡеѡ! нимене
сѡ нѡ мѡ ши рѡскъ, нименѡ сѡ нѡ мѡ десѡрѡцъ*), ниѡи фѡкѡсѡ,
ниѡи сѡвѡа, ниѡи фѡлѡметѡк, ниѡи гѡана, ниѡи аѡжѡсѡсѡ, ниѡи
аѡкѡциѡмѡк, ниѡи чѡле стѡтѡтѡтѡре, ниѡи чѡле кѡнтѡре, нѡмай
аѡсѡи ачѡста нѡрѡрѡк сѡ петѡкѡкъ а сѡфлѡтѡсѡ мѡеѡ, де ни-
мѡикъ аѡтѡ сѡ нѡ дѡрѡскъ а вѡкѡсѡ ачѡста дѡне, чи зѡѡа
ши нѡантѡк сѡ те кѡстѡк пре тѡне дѡнѡсѡ мѡеѡ; ши аѡлѡн-
дѡ-те, сѡ ас кѡмѡдѡа ши вѡгѡциѡ чѡ вѡчѡникъ, ши тѡтѡрѡрѡ
вѡнѡтѡциѡнѡрѡ сѡ мѡ аѡредѡнѡчѡскъ.

*) Glosă marginală: рѡм . зѡч . чѡ.

CLXIII.

1794.

(Folio, II nepaginate + pag. 108 paginate.)

Критиаль ши Андронїѣсь с'аѣ дѣть ꙗ тупарю
ꙗ Ишь . андаль дела хс . ѡѡчд.

Predoslovie. (Fol. IIa—IIb.)

Прѣтаре ꙗ скѣртъ.

Критиаль ши Андронїѣсь, каре съ тѣжкѣще : ѡѡдѣката ши
бѣрѣкѣце, че кѣпрїнде ꙗтрѣ сїне оуны кїнь де истѣрїе фѣарте
миншнѣтъ; ка кѣмь ачѣ ѡѡдѣкѣтъ ши кѣ бѣрѣкѣце ар фи
фѣостъ дой бѣрѣкѣцї фѣарте ꙗцелѣщї, карїи ꙗтѣланїндѣсе дїнь
ꙗтѣмпларе, ши ꙗвѣцїждѣ ꙗтѣї лїмѣтъ не Идронїѣсь де а
цїи, ши а ꙗцѣлѣще граюль ѡменѣскъ, де вѣреме че ель ерѣ мѣтъ
ка оуны довтѣкъ, ши фѣрѣ нимїкѣ кѣвѣнтаре, каре мѣкаръ
кѣ истѣрїе ꙗль арѣтъ де а фї ꙗ вѣрѣтъ ши ар фи фѣостъ
лѣкѣсїнца лѣї кѣ фїарѣле, даръ съ ꙗцелѣще кѣ аѣ фѣостъ ꙗ
вѣрѣта прѣнчїей; аѣ ꙗчѣстѣ оундѣ, аѣкѣ Критиаль, а исто-
рїей прїмѣждѣа сѣ лѣї Идронїѣсь, кареле съ сокотѣ кѣ есте
нѣмай ѡмь, таръ нѣ авѣндѣ ши вре ѡ ѡѡдѣкѣтъ ꙗтрѣжнѣсь .
ши дѣпъ че с'аѣ ꙗтїнск ꙗтре дѣншїй ворѣва де истѣрїе, атѣнчѣ
ꙗтѣї аѣ фѣкѣстѣ ѡѡдѣкѣтъ кѣрѣерїи вїѣцїи ѡменѣци дїнь чѣ-
сѣль че съ зѣмїслѣще ꙗ пѣнтѣчеле лѣїчїи сѣле, ши прїнѣ
кѣте стѣнчїи ши вѣлѣрїи прїмѣждѣнчѣбѣсе петрѣче ꙗ тѣатѣ
кїѣца лѣї, ꙗ мѣрѣ ачѣста а вїѣцїи, асѣмѣнѣндѣсе довтѣчїей,
фїїндѣ нѣмай сѣнѣсѣрѣ ѡменїре, таръ нѣ авѣндѣ ши ѡѡдѣкѣтъ
сѣѣ ꙗцѣлѣщере . ши кѣндѣ Критиаль, аѣкѣ ѡѡдѣката, аѣ де-
скопѣрїтъ ѡменїрїи, аѣкѣ лѣї И(н)дронїѣсь, кѣ ашѣ есте ал-
кѣтѣшїрѣ а ꙗсѣшї зїдїтѣрїюлѣї; атѣнчѣ апѣї аѣ кѣносѣстѣ
пре ачѣль миншнѣтъ мѣщере, карїле аѣ фѣкѣстѣ пре ѡмь,
кѣмь ши тѣатѣ мѣхїна, аѣкѣ мѣлѣцїмѣ ачѣ миншнѣтъ ши
пре ꙗподѣкѣтъ а лѣмай, ши ѡ аѣ дѣтъ сѣлѣсь ѡмѣлѣї : ка
тѣате рѣдѣрїле сѣле съ лѣвѣ а н лѣ дѣ де бїрѣ лѣї, таръ кѣ
дела дѣнѣсь чѣре нѣмай мѣлѣцїмїта, аѣкѣ дела ѡмь . ши
ашѣ прїнѣ ꙗтїнѣбѣре де ворѣкѣ истѣрїчѣскѣ ꙗтре дѣншїи,
Критиаль ачѣла че съ зїче ѡѡдѣката, атѣта аѣ фѣкѣстѣ не И-
дронїѣсь, аѣкѣ не ѡменїре, де а кѣнѣщере ши а ꙗцелѣще пре
дѣнѣзѣд зїдїтѣрїюль а тѣате, кѣ есте немѣрїнїнїтъ, неспѣсь,

некъспринсь, пре маре ꙗцеленчѣне, пре милостивь, ши ꙗ скъртъ:
 нимикъ нѣ-й лицѣне, ꙗкжтъ ꙗсоциндѣсе ꙗ кѣвинте, ꙗй дѣс
 тобате лѣднле пре кжтъ побате сѣжн мѣнтꙗ ѡменꙗскꙗ.
 Ячѣста дѣръ миндѣнѣтъ кѣрте ѡсдекжндѣш нѣй, къ есте вѣд-
 никъ, де а съ дѣ ла лѣмѣнкъ ꙗ стѣмѣкъ пре лѣмѣа нѣастрꙗ
 молдовѣнꙗскꙗ, ши къ побате сѣжн ла дешкѣдере, юнитѣри-
 лѣръ де шѣинѣъ ши ꙗцелегꙗтѣриларꙗ четитѣри, ѡ амь ѡс-
 декѣтъ а фѣй де тѣвѣинѣъ а съ дѣ ла лѣмѣнѣтъ нꙗмѣсѣй мол-
 довнѣскꙗ.

Pentru tinerețea omului. (pag. 1—3.)

Лѣжѣа пѣрте.

Пентрѣс тинерѣце, с'ѣс чѣ динѣтъжю вжрѣтъ а ѡмѣсѣй.

Кѣпъ ꙗтꙗю.

Критѣль фѣиндѣ ꙗрѣнкѣтъ ꙗтрѣнѣ ѡстровъ, афлꙗ пе
 Андриѣнѣскꙗ (!), кѣре ꙗи повѣстꙗне а сѣ миндѣнѣтъ ꙗтꙗмларе.

Фѣилпъ амь дѣилꙗкꙗ кѣрѣй а Епанѣен ꙗтинѣскꙗ а сѣ стꙗ-
 пжнѣре пꙗнкꙗ ла нѣѣа лѣме, ши а сѣ корѣнкꙗ съ пꙗрѣ съ айкꙗ
 пентрѣс мѣжлокꙗ, оꙗнѣ ѡстровъ че нѣтꙗ а съ нѣмѣй мꙗргꙗкри-
 тѣрюль мꙗрѣй, ши змарѣгдѣлꙗ нꙗмѣжнтѣсѣй: ѡстровѣлꙗ сѣнтѣй
 Елѣнѣй ѣсте ачѣста, кѣре сѣжнѣ, пентрѣс ка съ зѣнкꙗ ашѣ, скѣрꙗ
 дела ѡ лѣме ла лѣта. Ячѣстꙗ ѡстровъ аѣ фѣбѣтъ тѣтъ дꙗкѣна
 ѡ тѣрѣре ꙗкрединѣнѣтъ пентрѣс кꙗкꙗтѣри, ши Епанѣилѣй ꙗлꙗ
 сокотѣскꙗ ка оꙗнѣ лѣкꙗ де скꙗпѣре, че прѣнѣа лꙗкꙗ дѣтъ пентрѣс
 а рꙗсѣфлѣ де а лѣръ флѣте, ꙗ кꙗкꙗтѣриѣле че ей фѣкꙗ ла Ин-
 дѣле рꙗскꙗрнтѣсѣй.

Оꙗнѣ ѡмь кꙗзѣтъ ꙗ лѣре аирѣане де ачѣстꙗ ѡстровъ,
 аѣ нꙗдꙗждѣнѣтъ съ афле ꙗтрѣжнѣсѣлꙗ оꙗнѣ лѣмѣнѣ ꙗкредин-
 нѣтъ, ꙗ трѣста стѣре ꙗ кѣре ерѣ некойтꙗ.

Нѣ ерѣ рꙗзнимѣтъ декжтъ де ѡ слѣбꙗ скжндѣсрꙗ, прин
 ажтѣорꙗль кꙗрѣа, елꙗ съ лѣнтѣ ꙗ прѣтѣка вжнтѣриларꙗ ши
 а вѣфорѣсѣй, пѣтѣиндꙗ ашѣ ꙗтре вѣацꙗ ши мѣарте.

Елꙗ нѣ нѣтꙗ съ мѣй цѣе а сѣле пѣжнѣсрѣй, ши фꙗчѣѣ
 ачѣстѣе трѣсте жѣлоке: ѡ вѣацꙗ! пентрѣс че тꙗкѣ ꙗчѣнѣтъ? сѣс
 пентрѣс че фѣиндѣ-мѣй дѣтꙗ, вѣрѣ съ те сꙗкꙗрѣнѣнѣй ашѣ де
 ꙗгравꙗ? нѣ ѣсте ꙗ лѣме мѣй фꙗнѣндꙗ, нѣчн мѣй пофѣтѣтꙗ
 декжтъ тѣне. ꙗдѣтꙗ че нечѣне тꙗкꙗ шѣерѣдѣтъ ѡдѣтꙗ, ачѣста
 ѣсте пентрѣс дꙗ нꙗсрꙗкꙗ, ши ачѣй кѣрѣй те кѣнѣскꙗ вѣне, аи съ
 кѣде а съ сокотѣй де не атѣнѣчꙗ афѣрꙗ динꙗ лѣме; фѣирꙗ с'ѣс

дрѣвѣтъ прѣк вѣдѣтъ кѣтрѣкъ шмѣ .ртр'ачѣста, адекѣ : кѣ ла а сѣ нѣцере шн .р вѣмѣкъ вѣтъ елк тѣрѣцѣе, а нѣ-н дѣ кѣнѣцѣн-цѣле, чн а .рпѣртѣкшѣнѣе кѣндѣ мѣаре, шн нѣ-ль фѣче сѣ кѣ-нѣаскѣ адекѣрѣтеле кѣнѣтѣкѣнн чен сѣ кѣдѣ сѣ чѣрѣе, шнчн рѣкледе де кѣре н сѣ кѣде сѣ фѣгѣ, декѣтъ кѣндѣ нѣ май ѣсте вѣрѣме, шнчн де а довѣндѣн оушнле, шнчн де а фѣшн де чѣ-ле-л'ѣте.

Ⓔ тикѣлѣаскѣ юкѣре де слѣкѣ! тнрѣна фѣрѣн ѡменѣнн! кѣре не шнлѣнн сѣ нѣнелѣк .р прнмѣждѣе шнѣ де кѣ вѣрѣзннчнѣ а нѣастрѣкѣ кѣнѣцѣ, ла оушн елемѣнтѣ шнѣ де нестатѣбрннкѣ, шн шнѣ де прнмѣждѣшнчѣсѣкѣ; .рлѣк зѣгрѣвѣсѣкѣ .рвѣрѣкѣтъ де хѣтерѣ, дарѣ еѣ .рлѣк нешнѣтѣсѣкѣ мѣлѣтъ май прнмѣждѣшнчѣсѣкѣ декѣтъ ѡцѣлѣсѣкѣ . Ѥсте .р задѣрѣкѣ кѣ прѣнѣлѣ аѣ деснѣкрѣнѣтъ нѣкѣмѣрнле прннк мѣннцн шн прннк лѣкрн, де вѣрѣме чѣ вѣрѣзннчнѣлѣ ѡамѣ-ннлѣврѣкѣ ѡѣ фѣкѣтъ сѣ афлѣ нѣцѣ нѣдѣрн шн нѣцѣ тѣрѣктѣбрн прѣтѣтннѣнѣнкѣ, пѣнтрѣс а сѣ .рпѣртѣкшн, шн ка сѣ знѣкъ май кѣнѣе, де а лѣврѣкѣ рѣкѣтѣкѣнн декѣтъ де а лѣврѣкѣ вѣгѣкѣнн . Ѣѣртѣ ѡамѣннлѣврѣкѣ кѣтъ ѣсте де кѣмнлѣнѣтѣкѣ! де вѣрѣме чѣ чѣ май вѣрѣдннкѣ де скорннѣтъ ѣстѣчѣнѣе, нѣ ѣсте декѣтъ пѣнтрѣс а лѣврѣкѣ ненорѣчнѣре, шн а лѣврѣкѣ стрнѣкѣчѣнѣе . Прѣвѣсѣкѣ нѣ ѣсте декѣтъ прѣкѣнѣкрѣшнѣрѣкѣ кѣнѣнн, шн чѣлкѣ май алѣскѣ ѣстрѣмѣнтѣ де а сѣ шнѣрѣдѣре . Корѣкѣлѣ нѣ ѣсте декѣтъ оушн снкрѣс, .р кѣре сѣ .ркѣндѣ чѣн мѣрѣнн . Мѣѣртѣкѣ аѣ сокѣтнѣтъ, кѣ пѣкѣмѣнѣтѣсѣкѣ ерѣ оушн тѣѣтрѣс прѣ стрѣжѣмѣтъ пѣнтрѣс а сѣле тѣрѣгѣднн, а аѣ крѣтъ а-шнѣ оушн ла ачѣста шн лѣкрнле, пѣнтрѣс сѣ .ртннзѣкѣ а сѣ .рпѣрѣкѣнѣ .р тѣѣте елемѣнтѣрнле . Лѣтрѣс адекѣрѣкѣ, чѣ нѣѣте сѣ нѣкѣкѣждѣѣсѣкѣ оушн ненорѣчнѣтъ, дѣшнѣ чѣ с'аѣ фѣкѣтъ лѣ-кѣнѣтѣбрѣу .ртр'ѣ корѣвѣе, декѣтъ кѣ афлѣкѣ оушн лѣкѣкѣ де пѣер-зѣре, де оушнѣ нѣѣте сѣ вѣзѣкѣ а сѣ вѣрѣзннчнѣе пѣдѣцнѣтѣкѣ? ерѣ пѣнтрѣс ачѣста фѣрѣкѣ де .рѣѣѣлѣкѣ, кѣ Вѣтѣнѣкѣ пѣнѣ .р нѣмѣ-рѣсѣкѣ де а сѣле чѣкле май мѣрн грѣшѣле, ачѣкѣ кѣ аѣ кѣлѣктѣ-рнѣтъ прѣ мѣре . ѡ сѣѣртѣкѣ! ѡ чѣрѣѣле! ѡ нѣрѣкѣ! нѣчѣю еѣ а мѣкѣ сокѣтнн .ркѣкѣ чѣкѣ дѣшнѣкѣ атѣтѣкѣ гѣѣнѣе? нѣ! май де фѣлѣсѣкѣ .рмнн ѣсте сѣ мѣкѣ сокѣтѣсѣкѣ .ртрѣ нефѣннцѣкѣ . сѣкѣ лѣкѣ жѣкѣлѣсѣкѣ мѣнн нѣцннѣкѣ, шн сѣкѣ мѣкѣ сѣнѣсѣю май мѣлѣтъ ла вѣнѣле лѣшн дѣмнѣзѣс.

Лѣ вѣрѣмѣкѣ чѣ елкѣ фѣкѣчѣ тѣѣте ачѣкѣте сокѣтѣкле, шн пѣ-трѣндѣчѣе лѣерѣсѣкѣ де а сѣле стрнѣгѣкрн, елкѣ мѣнн .рѣѣѣлѣ а сѣ сн-лннѣцѣкѣ, шн а сѣ вѣжртѣѣте кѣ сѣкѣ десннѣчѣе ѣнѣле сѣкѣ лѣжнѣгѣкѣ ла оуѣкѣѣтъкѣ.

Ѣѣрѣкѣ знѣче : кѣ ѡамѣннн ла кѣре прнмѣждѣе нѣ рѣднѣкѣкѣ ннчнн .рѣѣрѣзннѣкѣла, ннчнн дрѣкнѣта сокѣтѣкѣкѣ, .рѣсшнн мѣѣртѣкѣ

съ сѣдице де дѣншии; а съ тѣме де а кѣакѡ не ачѣа, че
мѣрѣмѣ сѣфлетсаши .рн протезѣеце . Шѣриѣ ас ертѡтъ не
Ераклѣс, ши фсртѣниле не Кесѡрюль, хѣрѣа не Алезандрс, фѡ-
ксѣа не Кѡроаь ааь чинчѡаь.

CLXIV.

1794.

(4°, XI foi nepaginate + 138 paginate.)

Православникъ .рѣциѣтѣрѣр Бѣкѣреци ла анѡа
мѣнтѣрии *аѣчѡа.

Predoslovie. (Fol. VIIa—IXa.)

Дрѣнт ачѣа ши прѣ сѣициѣтса нострс Архиепископ' ши
Митрополит' а тоѡтъ Еггровлахѣа, ла кѣрѣа фѣричит' нѣме
съ нѣстрѣзѣь ши .рн фсрѣнтѣк кѣриѣи ачѣиѡа, .рнгрижѡтъ финѡа
де дѡнезеѣиѡае норѣичи чѣ сѣнт дѡте асѣира Архиепископ кѣ-
трѣ нѡза чѣ кс дѣ дѣнса а тѣрмен чѣи кѣвѣнтѣтѡаре, ши
асѣиѡа де мѣате ори прѣ чѣле де ксрѣнѡа дежгнѣгѣри ши сѣр-
нѣри але шор нѣкѣсри, кѡре пентрс нѣпѡза чѣ де апроѡпе а
нѣктѡриѡар лор ши фѣцѡриѡа аннѣшѣре, ас ажѣне ла чѣ де-
сѣвѣршиѣт рѣтѣчѣре ши тѣгѣдѣре, чѣ грѣитѣ де ѡламѣ-
тса : „зѣс-ас чѣа нѣсн' .рнтрѣ инѡа са, нѣ ѡсте дѡнезѣс, стрѣ-
кѡтс-с'ас ши срѣци с'ас фѣкѣт .рнтрѣ фѣрѣдѣлеци“. С'ас
сѣрѣит' а апѣа мѡн наѣнте кс мѣжѡк' .рндѣмѣнѡтек' .рн-
вѣрѣнѣрѣ сѣаѣнѣтѡриѡар де негѣиѡи, ши а амѣци вѣзѣле чѣле
.рнѣициѣте але хѣантѡриѡар чѣлор чѣ мѣшѣѣск .рн срмеле .рн-
чѣнѣтѡриѡар де дежгнѣгѣри, кѡриѡи кс коѡда лор ас тѣрѣт
дѣнѣ сѣне атѣтѣк мѣаѣиѡе . Ши дѡр, ла черчетѡрѣк чѣ ас фѣ-
кѣт кѣтрѣ аѣлѡрѣк шнш мѣжѡк' кѡ ачѣста незѣкѣвѣник', ас
гѣсѣт нѣкѡдса ачѣиѡи кѣртѣчѣле а сѡре кѣрѣа дѡскал' про-
ѡѡит', дѣнтр'ан вѣскриѣиѡи нѡастре чѣи некаѣтѣте, тѣамѣ-
чѣт' дѣгѣ анѡа чѣ де рѣнѡа' грѣѡскѣ, де дѡмнѣкѣш Дѡми-
траѣе Фѣакоѡнса, бѣк вѣа кѡсчѣриѡ . Ши ас орѣнѣдѣит-ѡ де
с'ас тѣнѣриѣт ка ѡ вѣрѣдѣникѣ де фѡлѡсѣа чѣлор чѣ кѡр четѣѡ;
кѣчи де сѣ ши арѡтъ мѣкѣ ла вѣдѣре, .рнск кѣриѡнѡе, ори
чѣ .рнѣциѣтѣрѣ а вѣдѣиѡиѡи . Дрѣнт ачѣа сѣ кѣнѡѡиѡе кѣ
ѡсте пѣрѣгѣ а .рнѡлѣиѡи сѡкѡтѣиѡиѡе а прѣ сѣиѣи сѡле, ши а
вѣнен кѣцѣтѣри чѣ арѣ, сирѣ а .рнѡгѣкиѡи анѡа нѣкѣсѣш нѡстрѣ

ши дѣ латѣ кѣрци анкрѣтѣоре дѣ сминтѣлае, ши лшнтѣтѣоре
 рнпротѣка срѣцнаор хсантѣори, кѣ а нѣ рнчетѣ а неѣцѣтѣор
 ри талантѣса че н с'ас дѣт, сирѣ рнмѣацѣре дѣ доѣждѣк . Ср
 мѣждѣ феричицилор пѣктѣори, челор чѣ дѣпѣк времн лѣ стѣтѣст рн
 цѣра рѣмжнѣскѣк, кѣ неадормѣци оки, кѣтрѣк пѣзѣрк стѣслѣ
 лшн лор чѣлш рнкѣнцѣсрѣт' дѣ ннзмѣши . кѣ мѣкар дѣ с'ас ши
 фрѣкмжнтѣт ачѣстѣк цѣрѣк кѣ склмѣкѣри дѣ стѣкжннри стрѣине,
 ши лѣ ажѣнс лѣ грѣжѣк дѣн прѣчина ѣ фѣлюри дѣ дежгнѣацн,
 рнскѣ кѣ дѣрѣл лшн дѣмнезѣс, прнн прнвегѣрѣк ачѣлора, с'ас рѣ
 снпѣт фѣлннчѣнае ачѣстѣора ка нѣздѣрѣнае . . . Пѣ тѣстѣрѣор смѣ
 рѣт' ши ѣсѣрдннк' Прѣлмандр . : Грнгорѣ Рѣмннчѣнѣл'.

Pentru cunoștința lui Dumnezeu. (Fol. 1a—1b.)

Партѣк дѣнтѣю.

Пѣнтрѣс чѣк фнрѣскѣк кѣноцѣнѣцѣк а лшн дѣмнезѣс, кѣрѣк не по
 вѣцѣдѣацѣре лѣ кредѣнѣца ентѣгѣлен.

П ѣмѣлшн цѣнѣнѣцѣк сѣк рнчѣкѣне дѣла а сѣк кѣноѣацѣе рнтѣжѣю
 прѣ сѣне.

§. а. Мѣн тѣоци чѣн дннтрѣс рнчѣпѣстѣ сокотѣа ачѣста :
 адекѣк, кѣноѣацѣе-те прѣ сѣне-ц, а фѣн чѣк мѣн рнтѣжѣю трѣпѣтѣк а
 рнцѣлѣпѣчѣннн . пѣнтрѣс кѣрѣк ши апѣстолаа зѣче лѣ чѣѣ кѣтрѣк
 Корннѣѣнн ѣ . кѣрте, кѣп' . ѣн . стѣх . ѣа : дѣ нѣкм фн жѣдѣкѣт
 прѣ нѣн рншнне, нѣ нѣкм фн ѣсѣждѣт'.

§. в. Дѣкка кѣ снлннѣцѣк не вѣлм сокотѣн, вѣлм кѣноѣацѣе
 рнтѣжѣю, кѣлм кѣ дѣла нѣн рншнне нѣ ар фѣн фѣбѣт кѣ пѣтѣнѣцѣк
 кѣ сѣк не зндѣлм : (а) дѣч' дѣр кѣ трѣвѣсѣнѣцѣк сѣк рнцѣлѣкѣем,
 кѣлм кѣ сѣк кѣдѣк сѣк фѣе, ши кѣлм кѣ пѣсте ѣн ѣн адекѣк чѣл
 че пѣсте дѣк пѣрѣсрѣк, атѣт пѣтѣкрннк' ши незѣдѣт', дѣла кѣре
 нѣн лм лѣѣт кѣлм лѣ лѣѣт ши чѣла-л'ѣлте зндѣрн, рнфѣннцѣарѣк .
 (в.) ши кѣлм кѣ ачѣстѣ ѣн сѣк рнцѣлѣкѣе дѣмнезѣс дѣпѣк прнчѣкѣ
 перѣѣ ѣаменнлор.

(а) . Днтрѣс ачѣстѣк лѣлме орн чѣ пѣсте, пѣсте кѣ рндоѣѣлѣ,
 адекѣк, сѣк пѣтѣѣ сѣк фѣе сѣл сѣк нѣ фѣе, орн сѣк фѣе дѣпѣк алт мѣж
 лок' . кѣждѣ дѣр ѣн лѣкрѣс с'ас фѣкѣст дннтрѣс ннлѣка, трѣвѣе сѣк
 фѣн лѣѣт ачѣстѣк фѣннѣцѣк дѣла алт чннеѣл, дѣпѣк грѣѣлѣ чѣл прѣро
 чѣск' : ел [дѣмнезѣс] нѣкѣс фѣѣстѣ ши нѣ нѣн . ѣлѣлм ѣ . стѣх . г .

(в.) Пѣнтрѣс ачѣста сѣк нѣмѣѣе ѣмѣл : лѣлме мѣкѣк, кѣ а кѣ
 рѣлѣ черѣтѣре ши сокѣтѣкѣлѣк, днн трѣпѣтѣ рн трѣпѣтѣк ажѣнѣцѣем
 лѣ кѣноцѣнѣца дѣмнезѣрѣнн.

Pentru smerenia. (Fol. 113b—114b.)

§. 6. И чинчк порѣнкъ чѣре, ка нѣи сѣ арѣтѣм смереніа, шѣ свѣдѣнѣ карк сѣнтел датѣри кѣтрѣ пѣрѣнци, шѣ лѣ ачѣстѣ нѣмѣре кѣтрѣ коѣри, сѣс кѣтрѣ чѣн дѣховничѣни шѣ лѣмѣри стѣпжнитѣри, кѣтрѣ дѣскалѣ, кѣтрѣ фѣкѣтѣри де вѣне, кѣтрѣ стѣпжнѣ, кѣтрѣ вѣтрѣнѣ, шѣ сѣ авѣм пѣтрѣс дѣншѣн ѡ драгѣсте кѣратѣ . ачѣстѣ порѣнкъ стѣ рѣ нѣщѣне кѣвѣнте, дѣр кѣпрѣнде мѣлатѣ рѣнцѣлѣкѣри . шѣ порѣнчѣне : а : ка сѣ се чинѣтѣскѣ пѣрѣнци, шѣ ачѣстѣ чѣнѣсте ѣсте пѣтрѣс ка сѣ-н ювѣм кѣ ннѣмѣ кѣратѣ, сѣ нѣ кѣчерѣм лѣр, шѣ сѣ дѣм аскѣлатѣре лѣ вѣрѣрѣ лѣр, шѣ сѣ нѣ не апѣкѣм дѣ вѣре ѡ трѣкѣ фѣрѣ дѣ вѣгѣсловѣнѣа лѣр, сѣ ѡвнѣнѣм кѣ рѣвѣдѣре грѣшалѣле лѣр, шѣ коѣлѣле лѣр, сѣ пѣзѣм чинѣтѣ лѣр рѣ фѣиѣче вѣрѣме, сѣ ле мѣлацѣмѣм пѣнѣ лѣ сѣфѣршѣнтѣа вѣѣци, пѣтрѣс кѣрѣчѣре, шѣ фѣчерѣле лѣр де вѣне; шѣ сѣ ле арѣтѣм ачѣстѣ фѣлю дѣ мѣлацѣмѣре, кѣ тѣт ажѣтѣриѡл, маѣ вѣртѣс кѣндѣ сѣ афѣлѣ рѣ сѣрѣчѣе, шѣ лѣ адѣнѣнѣ кѣтрѣнѣкѣце . Пѣрѣнци, ѡрѣшѣн трѣкѣ сѣ кѣрѣскѣ прѣ кошѣн лѣр, сѣ ле ѡдѣрте грѣжа пѣтрѣс але сѣнѣтѣкѣци лѣр, пѣнѣ чѣ вѣр вѣнѣ рѣ вѣрѣстѣ, сѣ-н кѣрѣскѣ рѣтрѣс фѣрѣка лѣн дѣмѣзѣс, шѣ сѣ нѣ ле дѣ пѣлѣде рѣле сѣ кѣде сѣ ле гѣскѣскѣ дѣскалѣ вѣнѣ, сѣ-н рѣнѣкѣце лѣкѣрѣ лѣн дѣмѣзѣс, шѣ чѣле-лѣлатѣ цѣиѣнѣце дѣнѣкѣ ѡфѣта шѣ драгѣстѣ лѣр, шѣ сѣ-н пѣ лѣ ѡдѣре кѣре дрѣмѣри але вѣѣци . Нѣ сѣ кѣде сѣ се ѡдѣрте асѣрѣ-ле кѣ асѣрѣре, чѣ сѣ лѣ рѣдрѣнтѣкѣзе грѣшалѣле кѣ мѣжаокѣ кѣвѣнѣчѣсѣ, пѣтрѣс кѣ Пѣвѣл зѣче : „пѣрѣнцилѣр! нѣ рѣтѣрѣжѣтѣци прѣ кошѣн вѣщѣри, ка сѣ нѣ сѣ мѣжѣнѣскѣ .“ кѣтрѣ Колѣсѣнѣ . кап . г . стѣх . ка . шѣ сѣ кѣде сѣ сѣфѣтѣіасѣкѣ дрѣнтѣ прѣ кошѣн лѣр, пѣнѣ лѣ сѣфѣршѣнтѣа вѣѣци лѣр.

CLXV.

1795.

(Folio, VIII nepaginato + 894 + 246 pagini paginate.)

Бѣблѣа р . Блѣажѣ анѣлѣ дѣла нѣцѣрѣ лѣнѣ
 хѣ . аѣчѣе .

Predoslovie. (Fol. Ia.)

Кѣтрѣ четѣтѣриѡ .

. Дѣчѣ авѣндѣ еѣ рѣделѣтѣнѣчѣре мѣам рѣдемѣнатѣ сѣ мѣ апѣкѣ дѣ атѣжѣта лѣкрѣс шѣ сѣ рѣдрѣнтѣз грѣіѡл вѣкѣлѣй чѣй

май днаиште рѡмжнѣше тѣпкрнтк; ирк май вжртѡс .ртѡс
 адекѡр нѡчо сѣ зѣс, кѣ май алес тесгалажнтса чѣл кѣкю май
 мѣат де нѡс де пре чѣл елнѣск а чѣлѡр нѣкште-зѣчѣ де Даскалѣ
 а'ам тѣламѣчѣтк; кѣре лѣкѡс аа мѣс Мѣрѣа са, прѣ лѣмн-
 нѣтсак, шѣ прѣ сѣнѣцѣтсак дѣнк Іѡаннѣ Кѡкѣ влѣдѣка а
 тѡатк цѣра Прд'касадѣш, шѣ аак нѣкрѣлѡрк цѣрѣш оуѣнѣрѣш,
 шѣ аа Фѣгѣкрандсадѣш енскѡн, ирк аа мѣс прѣ кѣн нѣкрѣнтѣ,
 нѣ нѣмай а'ас ажстѣт, шѣ а'ас вкротѣт, чѣ кѣне ас вѡшт шѣ
 аа сѣне а-а лѣд, шѣ ка оуѣн кѣн нѣктѡрю нѣрсѡрк привенѣтѡрю
 .прѣцѣрѣа тѣрмеѣ, шѣ кѣ д'кдѣнсѣа стѡкдѣнтѡрю, шѣ грѣжн-
 тѡрю де мжнтсѣрѣ сѣфлетелѡрк чѣлѡрк дела мѣреле, шѣ .р-
 тѣжѡк архѣрѣс хс . дѣнезѣс лѣш .рѣреднѣцѣтѣ; вѣне шѣнѣд, кѣ
 чѣк май маре шѣ май .ртѣа дѣтѡрѣ а нѣктѡрюлѣш сѣфле-
 тѣскѣ иастѣ пропѡведсѣрѣк кѣрѣжнтсѣдѣш лѣш дѣнезѣс . Пѣтрѡс
 ачѣка шѣ Мѣрѣа са прѣ сѣнѣцѣтсѣа архѣрѣс, ка чѣлѣш че нѣ-
 мѣкѣ май юкѣт шѣ май дорѣт нѣ иастѣ, дѣжѣт .рмѣлѣцѣрѣк кѣ-
 нѡцѣнѣцѣк дѣнезѣш, шѣ мжнтсѣрѣк сѣфлетелѡрк, шѣ вѣнеле
 чѣл де вѣце аа кѣкрѣчѣш, шѣ фѡлѡсѣк нѣкѣлсѣдѣш, шѣ аа нѣ-
 трѣш, а кѣрѣдѣа тѣмѣѡл шѣ кѣкѣрѣк иастѣ адекѣрѣта кѣнѡ-
 цѣнѣцѣк а лѣш дѣнезѣс, карѣ .р сѣнтѣа скрѣнтсѣрѣк сѣ кѣнѣнде,
 шѣ де аколѡ сѣ .рѣацѣк . Дѣчѣ вѣжнѣд, ка май фѣерѣнѣтѣ, шѣ
 май десѣвжрѣшт сѣ-шѣ пѣнѣкѣскѣ шѣ ачѣстѣк мѣре дѣтѡрѣ а
 кѣламѣрѣш сѣле, вѣне ас вѡшт, ка сѣ дѣ ла лѣмѣнѣк ачѣстѣк
 сѣнтѣк скрѣнтсѣрѣк, ка ашѣ ла тѡцѣш, шѣ прѣтстѣнѣнѣк сѣ се
 вѣстѣскѣ, шѣ сѣ се пропѡведсѣскѣ кѣрѣжнтсѣа шѣ кѣнѡцѣнѣца
 лѣш дѣнезѣс

. Чѣ тѣ кѣчѣрнѣче четѣтѡрюле, тѡате ле ѣ .р пѣрте
 вѣнѣк, шѣ те фѡлѡсѣкѣе кѣ ачѣстѣк а нѡлѣстрѣк вѣтенѣклѣ спре
 май мѣре лѣсѣк а лѣш дѣнезѣс, шѣ а сѣнтѣш кѣкрѣчѣш кѣкѣ-
 цѣре, шѣ а сѣфлетсѣдѣш тѣс мжнтсѣрѣе, кѣ ачѣста иастѣ скѡ-
 нѣа вѣтенѣклѣш мѣкле, кареле сѣжнт аа тѣс кѣтрѣк дѣнезѣс рѣ-
 гѣтѡрю, сѣмерѣтсѣа .ртѣк Іерѡмѡнѣшѣ . Сѣмѣлѣа Кѣлѣнѣк . дѣн
 мѣнѣкѣтѣрѣк сѣнтѣш трѡцѣк дела Кѣлѣж.

Genesis cap. I, v. 1—13. (pag. 1.)

Кѣртѣк фѣчѣрѣш . капѣ а.

Дѣспре зѣдѣрѣк лѣмѣш, вѣнѣрѣк, шѣ подѡаѣа фѣнтсѣрѣ-
 лѡрк, шѣ дѣспре зѣдѣрѣк ѡмѣсѣш, кѣрѣдѣа иас сѣнѣск дѣнезѣс
 тѡате, карѣ зѣдѣск.

1. **А**трос **л**ченѣтъ (**а**) **а**с **ф**ккѣтъ **д**мнезѣс чѣрюа; ши **п**к-
мжнтса. 2. Ши **п**кмжнтсак ерѧ некъзѣтъ, ши **н**етокмйт,
ши **л**тснѣрек ерѧ д'кеѣра аджнксаш, ши **д**хсак **л**ш **д**мнезѣс
ск нсртѧ не д'кеѣра апей. 3. Ши **а**с зиск **д**мнезѣс ск се **ф**акъ
лсаминк ши с'ас **ф**ккѣтъ лсаминк. 4. Ши **а**с **к**кзѣтъ **д**мнезѣс
лсамина кк исте кѣнк, ши **а**с десигрцитъ **д**мнезѣс **л**тре лсаминк
ши **л**тре **л**тснѣрекк (**к**). 5. Ши **а**с нсамитк **д**мнезѣс лсамина зiw,
ши **л**тснѣрексак л'ас нсамитк нѧнте, ши с'ас **ф**ккѣтъ с'кра,
ши с'ас **ф**ккѣтъ димнѣица, зi оуна (**к**). 6. Ши **а**с зиск **д**мне-
зѣс ск се **ф**акъ т'кріе **л**тре апъ, кѧрѣ ерѧ сѣптк т'кріе, ши
лтре апа каре ерѧ д'кеѣра т'кріей. 8. Ши **а**с нсамитк **д**мне-
зѣс т'кріа (**г**) чѣрю, ши **а**с **к**кзѣтъ **д**мнезѣс, кк исте бине, ши
с'ас **ф**ккѣтъ с'кръ, ши с'ас **ф**ккѣтъ димнѣицк, зiwa а дѧwa.
9. Ши **а**с зиск **д**мнезѣс ск се адше апа чѣ: де сѣптк чѣрю,
лтрос w адшаре, ши ск се араѣте оускѧтсак. ши с'ас **ф**ккѣтъ
ашѣ, ши с'ас адшѧтъ апа чк де сѣпт чѣрю **л**трос адшѣриле
сѧле, ши с'ас аркѧтъ оускѧтсак. 10. Ши **а**с нсамитк **д**мнезѣс
оускѧтсак, **п**кмжнтк; ши адшѣриле апелворк л'кс нсамитк м'к-
рй (**д**), ши **а**с **к**кзѣтъ **д**мнезѣс кк исте бине. 11. Ши **а**с зиск
дмнезѣс, ск р'ксѧрк **п**кмжнтсак **и**ркъ **к**крде, кѧрк ск сѧмене
скмжницк **д**шпк **ф**кляю, ши **д**шпк асемкнаре, ши **л**ѣмнк родн-
тѧрю, кѧре ск **ф**акъ рѧдк, **к**крсѧ ск **ф**іе скмжница **л**ш **л**тр'жн-
сѧк **д**шпк **ф**кляю (**е**) пре **п**кмжнт, ши с'ас **ф**ккѣтъ ашѣ. 12. Ши
ас скѧск **п**кмжнтсак **и**ркъ **к**крде кѧрк сѧмжнк скмжницк
дшпк **ф**кляю, ши **д**шпк асемкнаре, ши **л**ѣмн роднтѧрю, кѧре
фѧче рѧдк, а **к**крсѧ скмжница **л**ш (**ж**) **л**тр'жнсѧк **д**шпк **ф**кляю

а. Атрос лченѣтъ, адекъ, май рнанте де а **ф**ѧче аате лѣкрсрй, кѧре ск **в**ѣдк. сас ла лченѣтсѧ **в**рѣмй. сас кѧ кѣжнтсѧ, адекъ прин **ф**ѧоак, кѧреде исте кѣжнтсак **л**ш **д**мнезѣс.

к. Атрк лсаминк, ши атрк лтснѣрек, адекъ лсамина де лтснѣрек. ашк ши **л** стѣх з.

в. **л** амака жидовскк **н**ѣ ск зиче **л**тѧю, **л**тѧе, чй **л** лѧкк де а зиче **л**тѧю ск зиче оуна, ши **л** ашк де **л**тѧе ск зиче оуна, **п**рекѧк ши аичй арк **т**рекш ск зичемк : зiwa **л**тѧе.

г. **т**кріе ск зиче **л**ерсак, **к**кзѧдхсак кѧре исте дела **п**кмжнтк **л** сѣск **к**ктрк чѣрю **п**ѧнк ла апа чк **д**кеѣра; кк **д**мнезѣс **д**кеѣра **т**кріей ачѣрѧ **а**с **н**ск ашк, ка ск стѧшере **к**кѧдѣра чк **н**есѧферитк а **с**оарѣш, ши ачѧста исте апа чк май пре сѣск де чѣрюрй, де **к**арк ск зиче **л** **п**ѣаам **р**ан.

д. **т**ѧтъ лѧксак ши **т**ѧатк адшѧрк апелворк ск **н**сѣск м'крй . **с** . **и**ерѧмак.

е. **и**кѧлѧ **г**рекскк чк дела **и**лѣзѧдрѧ арѣ : **д**шпк **ф**кляю ши **д**шпк асемкнаре

ж. **и**сте.

пре пкмжнтъ, шй ас къзѣтъ дмнезѣс къ ясте вѣне. 13. Шй с'ас ф'ккѣтъ с'кръ, шй с'ас ф'ккѣтъ димин'кѣтъ : зѣва а трѣж.*)

Jov cap. XXXVIII. (pag. 457.)

Іовъ . кáнь ѿн.

1. Шй дѣпъ че ас рчетáт Ѡлѣсск а корвѣ, зѣс-ас дмн-нсал лѣй Іовъ принъ вѣфѡр шй прин нѡрк. 2. Чѣне ясте чѣлъ че аскѣнде де мѣне сфáтсал, шй цѣне квѣнтеле м'кле р нин-мъ, шн сокѡт'кѣче сь ле аскѣнзъ де мѣне? 3. Дчѣнце ка оуны в'крвáтъ мѣжлѡксал т'кѣс, шй те вѡю ртревá, яркъ тѣ сь-мй р'ксѣнзѣй! 4. Оунде ай фѡбтъ, кжндъ амь ртемеатъ пкмжнтсал? сѣбне-мй де ай кѣношѣнцъ? 5. Чѣне ас пѣск м'кѣсрѣле лѣй, де шѣй? с'ас чѣне е чѣлъ че ас ртѣнск фѣне прѣсте джнсал? 6. Пре чѣ с'ас рт'крѣтъ стжлпѣй лѣй, шй чѣне е чѣла че ас пѣск прѣсте джнсал пѣáтра ч'к динь мáр-цин'к оунигѡлѣй? 7. Кжндъ с'ас ф'ккѣтъ ст'клеле, л'кѣдáтс-м'ас кѣ глáск мáре тѡщѣ рцѣрѣй мѣй! 8. Шй ам школѣт мáр'к кѣ пѡрцѣ, кжндъ сь в'крсá афáркъ, шй ешѣ дин пжнтчеле мáйчѣй сáле. 9. Шй амь пѣск рѣрк'к'мѣнт'к ей нѡрк, шй ш амь рф'кш'кѣтъ пре а кѣ нѣгср'к. 10. Шй яамь пѣск ей хотáръ, ркѣнцсржндс-ш кѣ ркѣетѡрѣй, шй кѣ пѡрцѣй. 11. Шй яам зѣс ей, пжн'к айчѣ сь вѣй, шй сь нѣ трѣчѣй, чѣ ртрѣс тѣне сь се сфáрале кáлсрѣле тáле. 12. Яѣс дѡаркъ р зѣлеле тáле амь токмѣтъ лѣмѣна ч'ѣ де димин'кѣтъ, шй лѣчáф'крсал ш'кѣс къ-зѣтъ ржндсал с'кѣс? 13. Янскáтс-т'кѣй де арѣпѣле пкмжнтсалѣй, ка сь скѣтсрѣй пре чѣй некредѣнчѡшѣй де пре джнсал? 14. Яѣс тѣ ай лѣáтъ пкмжнтъ лѣтъ, шй ай ф'ккѣтъ вѣенцѣтѡрѣй, шн пѣсѣс-л'ай пре елк, ка сь поатъ кѣвжнтá, пре пкмжнтъ? 15. Яѣс тѣ ай лѣáтъ дела чѣй некредѣнчѡшѣй лѣмѣна, шй брáцѣл мжн-дрѣлѡр л'ай сф'кржмáтъ. 16. Яѣс венѣт-ай ла изѣбар'кле м'к-рѣй, шй оурмеле аджнсалѣй оумелáтс-л'кѣй? 17. Шн дескѣс-ци-с'ас цѣе де фрѣйк пѡрцѣле мѡрцѣй, шй портáрѣй ладсалѣй в'кзжн-дс-те пре тѣне сп'кѣмжнтáтс-с'ас? 18. Яѣс афáлт-ай л'кѣцѣм'к ч'к де сѣптъ чѣрю, сѣбне-мй даркъ кѣмь е, шй кжтъ ясте? 19. Шй р че пкмжнтъ л'кѣсáще лѣмѣна, шй ртѣн'крѣксал чѣ лѡкъ арѣ? 20. Де м'к вѣй дѣче ла хотáркѣле лѡрк? шй де шѣй в'кр'крѣле лѡрк? 21. Шѣй къ атѣнчѣй т'кѣй н'кѣсѣт, шн

*) cf. vol. I, pag. 33, 264, 280.

нѣмърѣль аннаворъ тѣй ѣ мѣлтъ. 22. Ёс добръ ай венітъ ла вистѣрїиле зѣпѣзїй, шї вистѣрїиле грїнднїей вѣзѣтѣ-лѣй? 23. Ёс доаръ тѣ порїцї грїжъ де чѣкѣла вѣжмашїилоръ? сас де зїва рѣзѣбїолѣй, шї а вѣтѣїй? 24. Де оунде ласъ вѣрѣ-ма, аѣ сѣ рѣкнїтѣе аѣстрѣль сѣптѣ чѣрю? 25. Шї чїне аѣ гѣтїтѣ плбїй юцї кѣрѣре, шї калѣ кѣрѣрїй. 26. Ка сѣ плблѣ пре пѣмѣнтѣ оунде нѣ ѣ вѣрѣвѣтѣ, шї ꙗ пѣстїе оунде нѣ ласте влмѣ? 27. Ка сѣ сатѣре пѣмѣнтѣль чель некѣлѣкѣтѣ, шї нелѣкѣнїтѣ, шї сѣ фѣкѣ, сѣ рѣсарѣ ларѣ де пѣшїне. 28. Чїне ласте тѣтѣлѣ плвїй? Шї чїне ласте чель че аѣ нѣкѣѣтѣ вѣл-гѣрї де рблв? 29. Шї днїтрѣакѣй пѣнтѣе ласъ гїлѣца? шї вѣрѣ-ма ꙗ чѣрю чїне в аѣ нѣкѣѣтѣ? 30. Ёс пвгдбарѣ-сѣ ка в апѣ кѣрѣндѣ? Фѣлѣ адѣжнѣлѣй чїне в аѣ рѣндѣнїтѣ? 31. Шї кѣшѣкѣтѣ-ай лѣгѣтѣра гѣнїшїй? Шї ꙗрѣдїрѣ врївнѣлѣй дешкїе-ай? 32. Ёс дешкїде-вей збдїиле ꙗ вѣрѣлѣк сѣ, шї аѣчѣ-фѣрѣла де сѣра де пѣрѣ адѣче-л-вей.)*

Apocalipsul sf. Joan cap. XXII, v. 10—21. (pag. 245—246.)

Ипвкалиѣсѣль . с . Івѣннѣ . Капѣ кѣ.

10. Шї мїѣс зїкѣ : сѣ нѣ печѣтѣлѣїцї кѣвїнтѣе прорѣ-чїей кѣрїцїй ачѣстїлѣ, кѣ вѣрѣлѣк анрблѣе ласте. 11. Чель че фѣче стрѣжмѣкѣтѣте май фѣкѣ стрѣжмѣкѣтѣте, шї чель че спѣр-кѣ май спѣрѣе, шї чель дрѣпѣтѣ май фѣкѣ дрѣпѣтѣте, шї чель сѣнтѣ сѣ сѣсѣнѣцѣкѣ. 12. Итѣ вѣс кѣрѣндѣ, шї плѣта лѣк кѣ мїне, ка сѣ дѣс фѣїе-кѣрѣла дѣпѣ кѣлѣ ка фї фѣпѣта лѣй. 13. Ёс сѣнтѣ Ялѣфа шї Ѵмѣга, ꙗчѣпѣтѣлѣ шї сѣжрїшїтѣлѣ, чѣл днїкѣжїю, шї чель де пре оурлѣк. 14. Ферїчїїцї чїей (!) че фѣкѣ порѣнчїлѣ лѣй, ка сѣ фїе пѣтѣрѣк лорѣ ꙗ лѣмнѣлѣ вїе-цїй, шї пре порїцї сѣ ꙗтрѣ ꙗ чѣгѣте. 15. Ирѣ афѣрѣ кѣнїй, шї фермѣкѣтѣрїй, шї кѣрѣвѣрїй, шї оунчїгѣнїй, шї ꙗкнїкѣтѣ-рїй їдолнлорѣ, шї тїтѣ чель че юѣїе шї фѣче мнїчѣнѣк. 16. Ёс Іс . амѣ трїмїеѣ пре ꙗерѣлѣ мїѣс, ка сѣ лѣрѣтѣрїе-сѣкѣкѣ рблв ачѣкѣтѣ, ꙗ вѣскрїчїй . Ёс сѣнтѣ рѣдѣчїнѣа, шї сѣ-мѣнѣца лѣй Давїдѣ, стѣкѣва чѣк стрѣлѣснїтѣблѣре де днїмнїкѣцѣ . 17. Шї дѣхѣла, шї мнрѣсѣа зїкѣ : вїн-в, шї чѣл че аѣде сѣ зїкѣ : вїн-в, шї чель ꙗскѣтѣшѣтѣтѣ вїе, шї чѣл че вѣрѣ, ѣѣ апа вїїцїй ꙗ дарѣ. 18. Кѣ лѣк лѣрѣтѣрїе-сѣкѣкѣ ла тїтѣ чель че аѣде

*) cf. vol. I, pag. 267.

кскѣнтеле пророчѣй к'к'рцѣй ачѣстѣа : де ва аддѣще нещѣне ла
 ачкѣт'к, ва нѣне дмнезѣс прѣсте еак тоаѣте к'кт'к'ѣле ч'кле скрѣ-
 сь ꙗ карт'к ачѣста. 19. Шѣ де ва скѣате нещѣне днѣ кс-
 кѣнтеле пророчѣй к'к'рцѣй ачѣстѣа, ва скѣате дмнезѣс нарт'к
 лшѣ днѣ карт'к кѣцѣй, шѣ дѣн четѣт'к ч'ѣ сѣнт'к, шѣ днѣ
 ч'кле скрѣсь ꙗ карт'к ачѣст'к. 20. Зѣче чѣла че м'к'ртсрѣсѣче
 ачкѣт'к, шѣ: вс ксрѣндк . Амѣнк . Шѣ: кѣн-ѡ дмне Ісе.
 21. Дѣрѣак дѡмнѣлшѣ нѡстрѣ Іс . Хс . кс рѡй кс тѡѣци. Амѣнк.

CLXVI.

1796.

(Ms. bibl. centr. No. 67, 8°, 20 foī nepaginate.)

Ал . Нзкзрѣскѣ : Поѣзѣй.

No. 4. (pag. 4—5.)

Огнѣнда, кѣнд цѣ-ар ар'ктѣ
 ꙗрт'к'к'к'к' фрсмсец'к та ;
 атснчѣ шѣ тс ка мнѣ,
 т'кѣ ꙗкнѣна ла тнѣ.

Н'ар фѣ мѣжлок, сь те прѣвѣцѣ
 лсемене дсѣк'к' ксм еѣш ;
 шѣ ѣдѡлатрѣе,
 сь нѣ-цѣ адсчѣ тс цѣе.

Окѣн ꙗн ѡ кѣнд цѣ-н арснчѣ,
 д'к тот сь 'нтснѣк'к' атснчѣ ;
 шѣ д'к те шѣ арѣт'к,
 ѡр нѣ адѣк'рат'к.

Д'ачѣѡ нѣ да крѣз'кмѣнт
 огнѣнзѣн, че кс сь'з'кмѣнт
 ꙗцѣ фѣче 'ншѣл'чснѣ,
 шѣ тот мнѣчснѣ ꙗцѣ сѣснѣ.

Чѣн к'кт'к' еѣш, сь цѣн де вѣй,
 д'к крѣз'кмѣнт окнѣлор мѣѣн.
 фѣнѣд-к'к' нѣ те 'ншѣл',
 нѣчѣн фѣк вѣе-ѡ грѣшѣл'к.

Дн ен те катъ съ те вези,
 рнтокма пкъ кът лсамнези;
 ши дъ 'нтр'а лор ведеге,
 вези, кътък ли пстеге.

Креде-и сърачѣн, кжнд рц спшн,
 къ нсман цѣе съ сппшн;
 ши къ ле ен ши дин фире
 а лор дсамнезеге.

No. 15. (pag. 19—20.)

Дъ нс мкъ крези пкъ мине,
 рнтр'кекъ пкъ шри чине;
 ши вези кът пкътимеце,
 шн ссфлет, че юбеце!

Днтр'кекъ 'нкан пкъ лсме,
 ши вези къ нс сжнт глсме,
 неказриле меле,
 каре петрек кс еле.

Дъ лакръми върс пърае,
 кс гроазникъ въпае;
 ши ссфлетсѣ рм есе,
 дъ охт'ктсри адесе.

Шн ч'ке нс въз одиунъ,
 нс дорл вр'w датъ рн тикнъ;
 дсрериле 'м сжнт хранъ,
 ши мжн'кери ла ранъ

Мкъ арз песте мкъсркъ,
 слъбеск фъръ кълдсркъ;
 сжнт колнав рн пичеге,
 ши мор фкъжнд т'кчеге.

Кжнд нс те въз, ам кинсри,
 ши кжнд те въз, лешкнсри;
 ш' шн ч'ке нс 'м присосеге
 с' рци спсю, че мкъ трсдеце.

ШИ ТЪС 'И ЛОК ДЪК РЪКАУС,
 МАИ МСАТЪ РМ ФАЧИ АДАУС,
 ДЕ КИНСРИ КЪС КОНИЦЪ;
 НЕВРЖИДЪ СЪКЪ М ДАН КРЕДИЦИЦЪ.

НЪС КРЕЗИ КЪСАМ КЪКЪ ФИРЕИЕ
 СЪКЪ ДЪКЗИЦЪКЪКЪЖДЕИЕ,
 Ш'О ИНИМАКЪ 'ИШЕТРИЦЪКЪ
 КЪЖИДЪ НЪСЪ Е МАНАШИЦЪКЪ.

CLXVII.

1798.

(8°, 296 pagin.).

РЕТОРИКЪ АДЕКЪ РЪКИЦЪТЪРА ШИ РТОКМИРЪ ФРЪМОА-
 СЕН КЪВЕЗНТЪРИ АКЪСАМ РТЪЖЮ ИЗКОДИТЪ ПЕ ЛИМБА РОМЪ-
 НЪСЪКЪ РЪ БЪДА 1798.

Predoslovie. (pag. 1.)

ТЪСТЪРОРЪ ДЕ АЛЪКЪСЪ КРЕДИЦИЦЪЕ, ЮБИТОРИ ДЕ ЦИИНИЦЪ, ДЕЛА ДЪМНЕЗЪСЪ
 ТЪОАТЕ ДЪРЪСРИАЕ РЪДЪРЪКРИАОРЪ.

ИТЪКЪ ЮБИЦИАОРЪ КЪКЪ ПЪСИ РЪНАИИТЪКЪ КОАСТРЪКЪ РЪКЪЦИЦЪТЪРА
 ГРАЮАДЪИ ФРЪМОАЪСЪ, ШИ А КЪРКЕИ РЪПОДОБИТЕ, ЧЕ СЪКЪ ИВЕИЕ АКЪСАМ
 РЪТЪЖА ДЪТЪКЪ РЪ ЛИМБА РОМЪКЪНЪСЪКЪКЪ, КА ОУИ ИДЪОРЪ ПЪРТЪКЪТОРИО
 ДЕ ФЪЛОЪСЪ ПЪКЪРИЦЪИ ПОЛИТИЧЕИЦЪИ, ШИ ПРОПОВЕДЪШИТОРИАОРЪ КЪСЪЖИ-
 ТЪСАДЪИ АЪИ ДЪМНЕЗЪСЪ, КА СЪКЪ ФЪИЕ ПЪТЕРНИЧЪИ РЪ КЪСЪКЪНТАРЕ . РЪКЪЖТЪ
 ШИ ЕКОЛАСТИЦИАОРЪ РЪКЪЦИЦЪТОРИИ ЛЕ ИСТЕ ДЕ ЛИПСЪКЪ, КЪКЪ ПРИИ
 КАНОБАИЕАЕ ЕИ, ТРАГЪ ИНИМИЛЕ ТИИИЕРИАОРЪ СПРЕ РЪДРЕПТАРЕ, МЪКЪКАРЪ
 ДЕ АРЪ ФЪИ ШИ ТЪАРИ АА ИНИМАКЪ, И МОАЕ, ШИ КЪСЪ УЕЪКЪРАДЪЕ И ДЪСМЕ-
 РЕИЕ СЪКЪИИ ПАКЪИГЪКЪ ФЪАПТЕАЕ ГРЕШАЛЕАОРЪ САЛЕ, ЧЪКЪЛЕ НЕ РЪКЪСЪКИИ-
 ЦЪАТЕ, ШИ-А ДЪИРЪКИТЪКЪ СЪКЪ СЪКЪ ПРЕФЪАКЪ РЪТРО'ШИ ИМЪ НЪОСЪ ШИ КЪИИЕ
 ПАКЪКЪСЪТЪ АЪИ ДЪМНЕЗЪСЪ . КЪКЪ ЧЕ ПОАТЕ СЪКЪ ФЪИЕ МАИИ ДЕ ФЪЛОЪСЪ ДЕ-
 КЪЖТЪ АЧАСТА? ДЕЧИ ЮБИЦИАОРЪ ДЕПРИИДИЦИ-КЪ РЪТРОСЪ РЪКЪЦИЦЪТЪ-
 РИАЕ ЕИ, ШИ СПОРИЦИ РЪ МЕРЦЕРЪКЪ РЪНАИИТЕ СПРЕ АЪСАДА ИЪКЪРИИ-
 ТЕАДЪИ РЪ ЧЕРИОРИИ ШИ А КРЕИЕРИИ КЪИИЕАДЪИ ДЕ УКИЕ.

ИЛА ТЪСТЪРОРЪ ДЕ КЪИИЕ КОИТОРИО.

СЪКЪРИСЪ РЪ ЧЕТАТЪКЪ СЪИКИОАШИ РЪ 13 ЗЪЛЕ ИЪАИЕ 1797 . ИСТОРАСА.

Despre Alegorie. (pag. 183—186.)

Кан .1.

Πέντρος Αλιγορίε.

Αλιγορία ιαετε ω κόρεκ κς τότσα μεταφορικάσκκ, ши кáрк аре аатк ρцел'кцере ιεπκίτк де ρεεμháрк зичерилор . Ичáста ιαετε ιεκκчнδítк де wáμενίη чéη μάη ρцелéицй, кáрйй сь сáδжéек κς джнса, ιωй кá сь нδ ρтδнече ιкйй чéлор мáη ιρδйй κς στρ'κáδчйр'к ρцелεпчδйй лóρ, ιωй кá сь ουρμ'κζε ρсδшй лδй δμνεzés, αλε κ'κρδá κόρεκ сáηт ρтδн'кρεк мáρε ши αδδнчйме мδáтк, ιωй мáη сьδóрт, πέντρος кá сь аскδнзк αρδ-цйηλε ρεκ'цк'тδρηлóρ κς τόáте ρтδн'ερεчнλε Αλιγορίей . Κογολóβσα Γρηγόριε αшá αδ аскδнс слáвá п'κρйнтελδй с'кς κς ач'кете ρтδн'кρεче αλιγοριчéиη, аρ'к'т'жд де ω дáтк ши сμερénηα сá : „Нáδ фóст wáε, чй дйη ιωй чéл мáη αλέс, ρск дйη ιωй с'áδ ф'ккδт п'кстóрю, ши акδм ιαετε п'κρйнте ши п'кстóрю п'кстó-рηлор . Нáδ κенйт де димн'кйцк лá áрйá ч'ε мδáт ρодитóаре, ρск κς ιεтeн'кλελε αδ ρтρεкδт пре чéη, че κенйск мáη ηáηηте.“

Де ар вρ'ε чйнеα, кá πρйη Αλιγορίε сь тжакδδскк дáρδá, кáρε αδ αδáт Ιωáη Έβανγελίετδá, кá сь-ш ιωδнч'кскк кáηδá пре с'ф'ηтδá пйηт áл κεκ'ηηтδáшй лδй δμνεzés ши ιωηδá, сδ-γ'жд дйη ρскш вйáцá доф'тoрйη ριροτίηα мóρцйй, де ουηде мáη пре ουρμ'к αδ'кп'ждс-сь κς ιωтρ'квй η'áδ ργнцйт мoáрте, ар зйче αшá : вδáтδρδá κογολóкйей чéл зεδρ'ктóрю лá ρη'κá-цйημε, кáρελε ηεκ'γ'жд ρ с'κμ'к, αδκρδρηλε ч'κλε п'κμ'ηηтéиηй, ш'áδ ρтннс аρйηηλε κ'к'тρ'к чéрю, нδ ηδмáη αδ в'кзδт, ши κς ηεκλншйт ωкю αδ з'кρйт пре сóαρελε чéл т'кйηδйт, чй зεδρ'жд ши лá мáη мáρйη ρη'κáцйημй, с'áδ ρεδйηáт ши ρтρ'αч'к αδ-μйηηк слoкoзηтóаре де ρáζε, ши ρ ρсδшй с'ηηδá сóαρελδйη.

Лá ачáεтк αλιγορίε сь αδδк ши Ιερογλйφικá ач'кá, сáδ с'κμηηε Ιερογλйφичéиηй αλε Έγγйηтδáшй чéλδй κéкю ши ρцелéηт, кáρε нδ цйá γρ'кйη ρтρ'áλт кйη, ф'к'рк ηδмáη κς ηηγáηйй ф'к'рк γáε, кáρε лε зωγρ'квйá, ρк'ηт πέντρος кá сь ρцел'к'гк чйнеα ηóημελε сáλε ч'κλε ρηáлте, еρá тρεδйηηцк сь ρε'к'це вδкηηε χ'áρ'клóρ . Ичéстáш Έγγйηт с'κδμη φйηηд лá ρε'к'цк'тδρηηε лδй, ши в'кςηηηтóрю á ηεδoεηηдй αλт чйнеα αρδцйηηλε ρцелεпчδ-нйй сáλε, ρ кáρε сь ф'кáйá, ιωй лε ηδη'ε лá υηγйηηε ρйтoρηлор, ши á с'κáкáтeчeлóρ пáс'кρйη, кá сь лε п'кз'кeк'к κς áρμελε лóρ ч'κλε φηρéиηй ши кδ зεδρ'áρ'к аρйηηлор, ιωй ρтρε шéршй ιωтρ'к-вйηтóρйη, кáρйη мδшн'к'ηηδ-ш кóδελε, ρц мδшн'кá де φρйηк'к ши йηηημá, сáδ ρ сьδóрт : тнп'кρйá мáρйη ши ηεδoρμйηцйη ιωкй, кáρε

мѣри . ши вор фн плон мѣате . ши роадъ .рн мѣлаю ши .рн-
тр'лате семинце . iar .рн цара Египеташн фомаете .

Вицѣас.

Дъ ва тѣна .рн нѣмър вицѣасашн , .рн Цариградѣ ва фн
вѣкѣрѣе маре . грѣс ва перн пѣ алѣкѣрѣк; iar cipe рѣскрѣнт ва
фн грѣвтате маре ши тѣере маре . ши шнѣ cipe латѣа съ (ва)
скѣла . ши лакрѣмн ва фн .рнпѣратѣашн . ши плон . iar дѣ ва
фн кѣтрѣмѣр маре припек ши маре грѣвтате ва фн . iar дъ ва
фн нѣапт'к кѣтрѣмѣр , .рнтрѣ тоате четѣцилае ва фн зѣѣраре
ши грѣвт'кци мари , ши мѣате враше вор кѣдѣк . ши дѣcipe
апѣе вѣсеричнае челе мари съ вор нѣетѣн . iar ла рѣскрѣнт ва
фн мѣат'к боале ши скѣрѣкѣ .рнтре вамен; ши чен че вор фн
.рн кѣмпи , .рн пѣдѣри , фѣѣри , довитоаче , жиганинн , пѣскѣри , ши
.рн апѣе пѣрѣнн вор слѣбѣи . ши четѣцилае съ вор .рнфѣрикоша .
ши чѣа че вор фн ла власте кѣ (?) вѣкѣрѣе вор припѣнн .

Цѣмѣнѣа.

Дъ ва тѣна .рн нѣмърѣ цѣмѣнѣашн , .рнтре ваменн ва
фн боале мари . ши чѣлор че ѣмѣлѣ пре маре , саѣ пре алте апѣ
ва фн пѣрѣре . ши иарна ва фн грѣк . грѣс мѣат съ ва фѣче .
шнѣнн вѣрѣват маре ва фн арѣтаре . ши .рн ваменн мари ва фн
скѣмѣаре . пѣскѣрилар ва фн пѣрѣре . iar дъ ва фн кѣтрѣмѣр , о
латѣре съ в(а) скѣлаа ши ѣаменн съ вор вѣкѣра . iar дъ ва
тѣна .рнтрѣ амнѣзѣкци ши ва фн кѣтрѣмѣр , .рнтр'ачеа лок вѣн-
ничнн .рнн вор пѣрѣсѣи пре .рнпѣратѣа лор , ши съ ворѣ дѣче
ла лат .рнпѣрат . iar гадѣннлар чѣлор скѣлатече ва фн пѣ-
рѣре . ши съ вор сѣкѣмѣнѣта четѣцилае . iar дъ ва тѣна нѣапт'к,
мѣѣрилар чѣлор грѣле ва фн пѣрѣре . ши вор кѣрѣнн алте лимѣн .
ши ва фн мѣарте гракѣнѣкѣ . iar кѣтрѣмѣр дъ ва фн нѣапт'к,
ва фн рѣзѣване , ши нѣкѣмѣрилар ва съ ле фне алтѣ .рнпѣратѣс .
ши вѣсеричнае челе мари съ вор нѣетѣнн . ши .рн тоат'к парт'к
рѣскрѣнтѣашн , пѣкѣне нѣ ва фн; ши ва фн фѣарѣ мѣате .

CLXIX.

1799.

(Ms. Acad., Codex miscell. Alexandrie, 128 pagini.)

KS вpep'k лш дСмнезес .рнчeнСю а скрне де кнлца ши повест'к
ши лскрСрнлe мaрeлшн .рнп'кр'аТ'С Плeџандр'С мaкeдoн . днн че-
тaт'к лш Фнлнп крaю . кСм ф'кк'С р'кзкoдe кС тoатe днх'аннлe
п'км'кнт'Слшн ши ф'С .рнп'кр'к'Т а тoат'к лСм'к.

Nașterea lui Alexandru. (pag. 5—6.)

.ДнчeнСю д'к н'ацep'к лш Плeџандр'С .рнп'кр'аТ'С.

Ч'кeСл д'к н'ацepе вeн'и, ши кeм'к прe Нeх'тннaв ши-н знce :
ч'кeСл д'к н'ацepе лС вeннт . ши к'к'Ст'к Нeх'тннaв прe стeлe ши
знce : c'к цнн п'Сцннтeл c'к нС ф'ачн, к'к ч'кeСл eстe р'к'С, ши
пaнннтeлe нС e'лС тoкaнт прe cт'ape, ши кр'Сг'Сл cт'к прe лш'к,
ши зoд'нлe н'лС нСрчeС, ши cтeлeлe cт'лС прe лoк, ши д'к вeн
н'ацe т'С ак'См, вeн ф'ачe oм прoст, кa ши лaцн вaмeнн д'к нн-
лнк . ши цннС п'Сцннтeл, п'кн'к cт'к'т'С пaнн'нтнлe прe тoкaм'клa
лoр, ши ф'к'к'С кoкoнСл . ши-л лСк Нeх'тннaв .рн в'р'ацe, ши-л влaгo-
cлoв'и ши знce : c'к-н п'Снeцн нСмeлe Плeџандр . ши н'к'к'С Плe-
кeандр .рн лшнa лшн Мaрт'тe .рн . в'т . знлe, ши лСw'к мoшнa
кoн'нлa, ши-л д'Сcep'к лa внc'epнкa лшн П'мoн ши П'пoлoн дСмнeзeС,
ши-л влaгoслoв'иp'к нoшнн, ши-н п'Сcep'к нСмeлe, Плeџандр . чe c'к
к'кaм'к грeчeцe, лар c'кpвeцe : нзeрaн, лар p'кмeцe, .рнлeС (! л. лл-).

П'р Фнлнп крaю вeннa д'клa вeтe, д'клa Дap'тe ши .рнтp'o
нoантe к'кзС шн внc; ши eш'и днн кoрт'С, ши шкзС .рнaнт'к
кoрт'Слшн н'к cк'лшн . ши кeм'к прe П'рнcтoтeл фнлoсoф, ши eнСce
внeСл, aшa eнСce : дaСкaлe П'рнcтoтeлe! в'кз'ю лeт'к нoантe шн
внc шндe-лнн лдСce П'пoлoн дСмнeзeС шн кoкoн мнк, ши н(!) знce :
в'Ск'Сp'к-тe Фнлнпe! к'к лн дoв'кнднт aчeст кoкoн д'к лa Oлнм-
в'ннaдa . ши пoвeстннд eл aшa, лар шн вCат'Ср мape тpeк'С прeстe
Фнлнп, ши w'к .рн пoал'к-н . Фнлнп c'к пp'к cпepнe ши c'кp'и
днн cк'лшн, ши к'кз'С w'Сл жoС, днн пoлaлa лшн Ф'илнп, ши кp'к-
п'к, ши eш'и днн oС шн шapнe мнк . ши .рнкeнз'Сp'к(!)oСл, ши к'кнд
ф'С лa г'Сpa w'Слшн eл л'Сpн . П'рнcтoтeл знce : крaю Фнлнпe! c'к
цнн, к'к внeСл т'кС пaнн вa ф'и; к'к aчeл w'С, eстe п'км'кнт'Сл
тoт; лар aчeст'С шapнe мнк, eстe м'и'к'С кoннaС т'к'С; ши вa лСwа
тoат'к лСм'к ши лa мoшнa лшн нС c'к вa мaн .рнтoapчe . ши
aшa вoрeннд, coСн вeстe ши eнСce, к'к лС ф'к'к'Ст Oлнмвннaдa

кокон . ши фодрте сь веселіи Филии краю ши ксркнд нсрче-
сьрк ла Македониіе.

Călătoria lui Alexandru la raia. (pag. 73—75. *)

Ши шиі Александрс д'кла Нагомсдрине, ши мерсе ла т'а-
к'рк, ши снсе тот че дзи ши тот че кзс ла Нагомсдрине ла
Неконт . ши нсрчесе кс оциле ши мерсе п'кн'к ла чет'ат'к мсе-
р'кек'к але Нагомсдринор, ши кзс чет'ат'к ши трекс п'к л'кн-
г'к д'кнса ши нимини нс сь шит'к рн чет'ате . ши мерсе з
зиле ши ажнсерк ла шн к'кмпс маре ф'к'рк сф'к'ршкниіе, ши
ера п'к ачел к'кмп флорн фодрте фрсмоасе, ши мирос'к ка т'к-
м'ка ши ка змирна ши ка анканшн; ши ера шнле алке, алтеле
перре ши алтеле р'ошнн, керзи, мохоркте, галкене, алластре,
миркн (?) алтеле рнтр'алте кншри . ши к'кст'к Александрс сире
р'к'критт ши кзс кпане д'к фок, ешнд п'к нбарт'а р'аоашн,
ши рнд'ат'к рн ст'ктс . 2 . ангели п'к л'окс рннаниг'к лшн, ши
зисе : ст'ки Александрс! нс ман к'кака локса сф'кнт, к'к вен пері
ши тс, ши шциле т'але; че те рнторче п'к ачесте патрс мие
че ксрче ди раю : Оигрс, Сфрафтс, Фисон, Геон . ши акол'к
д'кск'клек'к Александрс ши ф'ккс шн ст'клн де шнатр'к, ши по-
лент, ши скр'исе кс слове елинеци ши жидовеци : „ес Алексан-
дрс македон, рнн'крат а тоат'к лсам'к, w лсаю ши п'кн'к анч'к
винт-ам ши анч'к рм ешир'к рннаните . 2 . ангели ши м'к чер-
тар'к сь нс ман мерг наннте, ши д'к анч'к м'ам рнторес ла
лсаме; ши чине ва вор'к сь м'кар'г'к ла раю, п'кн'к анч'к сь
вине; к'к чине ва мерце ман наннте, ка пері.“ Ши д'к акол'к
сь рнторсе Александрс ла лсаме, ши венн п'кн'к ла мшнтеле
де ф'ер, ши кзс шн wms маре, д'к лшиг 1000 д'к коци, ши
д'к грое 500 д'к коци, ши легат д'к ачел мшнте кс вер'ици д'к
ф'ер; ши нс кстежа нимени сь сь миронне д'к д'кнса . ши
ман мерсе ман наннте ши кзс w мсере, д'к ллтс мшнте ле-
гат'к, ши ера ши ачел д'к лшиг 1000 коци ши грое 500 коци,
ши ера шн шарне рннклант д'к ничореле ен ши-и цин'к гсра
кс динцин ши пакнп'к, ши сь дзид галса ен д'к з зиле кале .
ши трекср'к ши ачел . ши рнтрек'к Александрс пре филос'фн,
чине фср'к ачен валени? ар филос'фн зисерк : снше-ськ сь ф'іне
Идам ши Сква, ши ва ш'кд'к аша п'кн'к че ва н'іце хс . ши
апон сь вор ерт'а ши сь вор словозі.

*) cf. mai sus vol. II, pag. 133—134. (1784.)

Шн д'к акол'к мѣрсерк . 6 . зилѣ шн ажѣсерк ла ш перер'к мѣре, шн ерѣ рнтр'кнса рнтр'нерек мѣре; шн зисѣ Александрѣ, с'к рнкалече чинѣ арѣ ип'к кѣ м'кнзѣ, шн с'к ласѣ м'кнжнн афар'к ла г'бра грошн, аднка ла шна перерн ачѣл . шн штр'к Александрѣ кѣ д'кншнн рн перер'к шн стрнга : кѣрн чѣ ва г'кш с'к ѿ тот, орн лѣмнѣ, орн шс, орн ш'атр'к, тот с'к лѣащн; к'к чѣла чѣ ва г'кш мѣлтѣ к'кн-с'к-ка шн чѣла чѣ ва г'кш нщнн к'кн-с'к-ка . шн шмѣлар'к рнтр'ѣ зн шн рнтр'ѣ ноаптѣ, шн-н скѣсерк шнлѣ афар'к ла м'кнжнн . шн дѣк'к шнш'р'к, зисѣ Александрѣ, с'к рнн'кр-ц'кск'к тощн фр'кцѣе; шн чинѣ чѣ скѣсѣ ерѣ тот ш'етрн скѣмнѣ, лѣр шн л'кр'крнтарѣ шн шасѣ скѣмнѣ; дѣчн шннн лѣсѣ мѣлтѣ, лщнн нѣ лѣсѣ ннмнк . лщн с'к к'ка к'кчн н'лѣ скѣс шн ен .

Шн д'к акол'к мѣрсерк . 4 . зилѣ шн ажѣсерк ла ш ѣзер . нар дѣк'к к'к'к нѣрнлѣ шкат рн ап'к, с'к-л спѣлѣ, пернлѣ рнвннѣ шн ф'шн рн ап'к, шн к'к'к шн лѣтѣл шн рнвннѣ шн ф'шн шн ачѣл, шн сп'серк лѣн Александрѣ . ел зисѣ лор, с'к с'к скѣдѣ (! I. скѣлѣ) тощн шѣташн рнтр'ач'к ап'к кѣ кан лор, шн шнѣ ф'кѣдр'к шн ф'серк тощн внн шн т'арн .

CLXX.

1799.

(8°, 41 paginî.)

Вѣаца лѣн Бертолдо, шн а лѣн Бертолдино фѣчорѣ-лѣн дннпрѣднѣ шн а лѣн Какасно непѣтѣлѣн лѣн .
(Снвѣю 1799) ed. 2. 1836. *)

Chipul lui Bertoldo. (pag. 1—2.)

Рѣмантѣл.

Лн сѣта а шаса дѣ анн, с'к'кнжн'лѣ рн Лонгокарда краул Александрѣ, карѣлѣ лѣк рѣзид'кнщнѣ са рн четат'к Герона . Ичѣст домн ерѣ кѣн, кѣжнѣ шн дрѣнт, шн тоат'к Италия лѣ фѣст с'к-пжнрнѣ салѣ сѣнѣск . Прѣ ач'к кр'кѣлѣ рн цнштѣл Героннѣ рнтр'ѣн сѣт Брѣтагнана, ерѣ оуѣн ц'кран анѣмѣ Бертолдо, н'кскѣт кѣ ш статѣр'к а трѣнѣлѣн фѣартѣ др'жт'к, к'к ерѣ кѣ канѣл мѣре лѣн'к'рѣц ка шн шс, кѣ н'крѣл рѣшнѣ, шн р'к'тѣнзѣт, оу'рдѣрѣс

*) cf. mai sus II, pag. 118—122. (1779.)

ла wki, ши ц'кнеле пре марцини роши . Нас ав'к маре, рошате к а с'фекла, н'криле ларци; г'сра с'к вед'к ларг'к маи п'кн'к ла оу'реки; .рн ф'к'лчи д'н нанте і с'к вед'к доі д'нци с'тр'жамки пе д'н афар'к ка нице колиці; барба ера д'к'с'к ши л'сн'г'к .рн котор . Ас'кмен'т' скимо-с'те, ши оу'рж'те ера ши ч'к'ла-а'лате п'к'риці але т'р'сн'с'л'а л'аі; к'к п'ч'оаре ера кам с'тр'жамке, ши м'жн'ле с'к'с'рте ши кам ф'локоасе.

Аша ера стат'с'ра ши к'н'с'ла л'аі Бертолдо, д'н афар'к оу'рж'т, ши грозав ла вед'к'ре; іар ф'ір'к к'с ат'ж'т і с'к ар'к'та а ф'і .рн-до-в'ит'к к'с дар'с'ла .рц'елен'с'ни . Ел ера wм'с'ла чел маи порн'т спре веселе .рн с'ат'с'ла Бретанна .рн каре л'к'с'с'а, вечини маи к'с д'к'д'н'с'с'ла ас'к'с'ата шаделе л'аі ч'к'лае де .рн'к'ц'к'т'с'р'к морали-ч'ши, дек'ж'т але алтор даскалі; ши к'ж'нд с'к .рн'т'ж'м'п'ла .рн-т'ре вечини пр'ич'и с'а'с ж'с'дек'к'ци ел маи д'р'еит хот'к'ра, дек'ж'т маи мар'и ач'ел'аі лок.

Intâlnirea lui Bertoldo cu craiul. (pag. 2—6.)

Д'нтр'w зи іа'с вен'т л'аі Бертолдо аминте, с'к л'к'р'г'к с'к ваз'к ши ел четат'к, ши к'с'рт'к к'р'к'ас'к'к; ла ач'аста н'с'маи к'с-р'юз'итат'к л'а'с .рнд'к'м'нат . Д'чи мерг'ж'нд .рн Б'ерона, ши аж'сн-г'ж'нд .рн т'ж'рг'с'ла чел маре, а'с .рнч'ен'с'т а с'к м'ра ла кас'а кра-іас'к'к, сокот'нд а ф'і w к'іс'кр'ік'к маре.

. . . . Бертолдо кареле .рнц'елес'к'се к'с'винтеле с'а'ж'итор'юл'аі, к'с'м к'к краіол есте домн к'сн, м'лоост'іг, ши ас'к'с'ат'к п'аж'н'с'к-р'іае т'с'т'с'р'wр, ши с'к с'ж'рг'с'а'ц'іе с'к .рнд'р'еит'к'зе пр'ич'ин'ае ф'іе'ц'е-к'к'р'с'і с'с'н'с'е ал л'аі, ши в'к'з'ж'нд к'с'м с'та'с пор'ціае пол'к'ци к'р'к'е'ц'и ф'іе'ц'е п'ент'р'с ч'не дес'к'ісе, ши к'с'м н'с wп'р'к'ц'іе с'тража пре н'ме, а'с мерс ши ел .рн'а'к'с'н'т'р'с'ла к'к'с'и Д'іван'с'аі, оу'нде шед'к краіол .рн трон . Маи ера ши алте ска'с'не .рн р'ж'нд ашез'ате, пре каре ера с'к шаз'к коар'и, ши с'ф'к'т'н'ич'и, к'к п'к'н'к .рн'т'р'ач'к в'р'к'ме еі ста то'ці .рн п'ч'оаре; іар'к Бертолдо н'м'ік с'ф'н'нд'с-се де краіол, н'чи де ч'еи че ста .рн'п'р'еж'с'р, к'ж'нд то'ці ста к'с с'мерен'е ас'к'с'а-т'ж'нд, ел а'с шез'с'т пре ска'с'н'с'ла чел маи апроане . Оу'нс'ла д'н еі нес'с'ф'ер'нд ач'аст'к .рнд'рез'н'іре ф'к'р'к wмене, ши маи м'с'ат м'ір'к'нд'с-с'к де к'н'с'ла л'аі, .рн'ф'р'с'н'т'ж'нд'с-а іа'с з'іс : п'ент'р'с че е'ц'и аша де в'еб'раз'н'ік ши шез'і .рн'ан'т'к краіол'аі, ф'н'нд коер'іа'к де фа'ц'к? Бертолдо р'к'с'н'с'нде : п'ент'р'с че с'к н'с шез'с? дак'к .рн в'іс'кр'ік'к оу'нде есте мареле Д'с'м'нез'е'с, н'с'тем шед'к ла w-а'ал'т'к.

Краіол а'с'з'нд ач'ет'к'к к'с'винте че р'к'с'н'с'не'к'се Бертолдо, а'с пор'с'н'ч'т с'к в'іе .рн'ан'т'к краіол'аі маи апроане, ши л'а'с .рн-т'р'ек'ат краіол, ч'не е'ц'и?

Бертолдо ас зис : ес сжнт оун шм . Краюл л'ас .рнтре-
кат тарк :

Дарк кжнд аи венит .рн лсаме? Бертолдо и рксенснск :

Кжнд вине ас роит Дсамнезес сь мьк шпкзе .рнтр'жнса,
ши сь мьк наск дин пкринци, кь ес де ачкет'к нс ам авст
гриже . Краюл л'ас .рнтрекат : каре есте патрїа та?

Бертолдо ас зис : Асамк, кь че-м наск мие, шри чине фие
домн престе іа, нсамі ес сь ам кое, сь мьк хр'кнеск дин роада
пкмжнтсаі, ст'кпжн'кеск-ш шри чине ка вр'к, ес ничи коеск сь-л
шс ксам .рл к'кмк.

Аксам шезс .рнтр'шн сат нс департе де ічи, че сь к'кмк Брета-
гнана, ши ам асзит, кь ши пкринци миеі ас л'кксит акол'к . Краюл
ас .рнтрекат : дарк аи мсаре ши пршчи, саіс доарк ши фрац?

Рксеннде Бертолдо : адек'рат, кь ам авст аст'кзи, кжнд
ам нсрчес де акаск, ши де сжнт еи .рн старк .рн карк шм
л'клат трексе сь фие тоци морци.

Ши пентрс че? пентрс кь, мергжнд ес дела джнши, еи ера
.рн пат ши дормк.

Ачкете рксеннесри ф'ккссе пре краюл тот маі ксриоз, ши
.рнтревк таркши :

Че есте маі юте, декжт оумблетса чел р'кнеде?

Гжндсриле.

Спшне-ам, зиче краюл, каре есте кинса чел маі бш?

Бертолдо .рн спшне :

Каре сь к'к ла м'кселе ч'кле .рнаалте домнеци, ши каре нс-л
ксамнері кс бани.

Чине фаче м'к'саіре маі мсалт'к?

Ачела, каре вр'к сь .рншале, саіс н'кс .рншелат, саіс оум-
бл'к сь не ам'кцаск'к.

Intrebările lui Bertoldo cu Fagotti. (pag. 19—20.)

Скрптори ас семнат нсамі оунеле .рнтрев'кри че ФАГОТТИ
(м'кск'рчнса краюлсі Ялони) нсск сь ле рксеншзк Бертолдо,
кь ч'к'лаалте л'кс афлат маі тоате простатече, ши невр'кд-
ниче (ниче) де тлхаріо . дестса кь ФАГОТТИ .рнтр'кек' :

Ксам аи фаче сь адшчи шпк .рнтр'ш сит'к? Бертолдо ркс-
еннде : ес аши ариента п'кн'к ар .рнгеца.

Бравш! стрига, кари асзиск . Ксам аи сокоти, неалергжнд
сь принзи оун ендре?

Ес аши ариента, п'кн'к ар фї .рн фригаре . бравісімо!

Дар ксМ т'кi .рнбр'кка с'к нс фш нчi .рнбр'ккат, нчi десбр'ккат?

Єс м'аш в'каси .рнтр'w мр'кѳе каре принде пеци . ши ьар'к .рнтр'кѳѳ Фаготти, че єср'дан'к есте, каре w ксноск ши wrен? Бертолдо р'ксншде :

Оурзичиле, к'к оурзикжндс'к wrєса wри ла мжнi, саs ла шчодаре, ел сiмте арс'ра кж-i де оурзикж.

CLXXI.

1799.

(a. Ms. Gaster, Codex miscell., fol. 38b—39b. — b. Ms. Gaster, Codex miscell. 1777, fol. 38b—39a. — c. Ms. Gaster, Codex miscell. ca. 1800, fol. 12a—12b.)

Avestiṭa aripa Sataneī.

Ядик'к єс с'ф'кнт'с архангел Мухаїл воєводса, погwр'к(н)дс-м'к днн мs(н)гелє Ianwнsашн, в'кзшн не шн дх ннксрат кs wккi-л(є) ка стелнає, ши м'кнsлє ка де ф'wk, ши шнгелє ка с'кчирнає, ши п'крса кансашн п'кн'к ла к'как'кн, ши ф'аца ка к'ктаранс . Ир архангелс ia з'кс : ст'кн с'ктанw! ши ст'кт'с . ши з'кс(є) архангелса : дн шндн вшн т'с дсх ннксрат, ши шнде мерце? кsмс-ц есте нsмелє т'кs? ьар є з'кс(є) : не минн м'к келм'к Явстеца, арнна с'ктанн, арнна .рнп'крат'сашн нwстрs воневдса Белз'к-вса; ши аксМ ам аsзнт дн w фечwр'к анsмє, Марна, ф'ата лшн Iwкнм ши Яннн, ксМ к'к вра с'к нас'к'к пршк, пре Іс . Хс . назаринєнс, ши м'к дск кs алє мелє мєрєнsг'срн днєwлєрє, ка с'к w смннтє(с)к ши с'к wмwр пршкsа ен, дш'к ксМ ам смннтєт ши не алтє фємєн п'кн'к аст'кзи, ши смннтєск . Ир єс архангелса Мухана, дак'к аsз'кн аша, w принс'кн де п'крса кансашн, ши w лєган, ши w фєрєкан, ши .рччннsю a w катє ф'wртє страшннк кs вчсдa чєл дн ф'wk, ши-н нс'с'кн палwшsа чєл дн мwртє .рн кwстєлє-н; ьар є ц'кпа ф'wртє тари, ши с'к рsга з'к-к'кнд аша : рwгs-м'к архангелє Муханлє, мsнчнт'wрюл драчн-лwр, маи с'к'кєрє-м'к днн лєг'кт'срн . Ир єс архангелса Мухана ам з'кс : т'с дсх ннксрат! сншн-м, ксМ .рнтрн т'с .рн кас'клє wмнннлwр, дн ф'ачн смннтєлє фнмєнлор к'кнд с'кнт грєлє, ши ан wмwрн пршкsа? Ир ж з'кс(є) : wх! дн мари дс-рєрн ши с'с'т'срнмє сншн-ц-квн twтє мєрєнsг'срнлє мєлє чєлє дєwлєрн прє ам'крс(н)т'са к'ктє шs . Єс, архангелє Муханлє,

кѣнд .рнтрѡ .рн каскѣе ѡмнннлѡр мѣ фак .рн мѡате кннѡри дн
нѣлѡчнри; мѣ фак : ѡгар, гѣннѣ, мѡскѣ, енѡри, панжѣн, мѣцѣ,
ши .рн тѡте кннѡриле чн дѡ дѡх дн скнннѣ шн ам 19 нѡ-
амн . кѡ нѡмеле меле ачеле фак тѡт фелюл дн рѣстѣце; юр
с(н)дн сѣ кѡр афла нѡмеле меле скрнс(е), еѡ акѡлѡ ла аче кас(ѣ)
нѡ мѣ пѡт апрѡпѣл кале дн шанте мнле дн лѡк . ши нѡмн-
ле меле сѣнт ачесте : чнл дннтѣн, акестеца; 2. брана; 3. зѣ-
лна; 4. нскара; 5. пнѣа; 6. нсправа; 7. лнка; 8. мѡхѡ; 9. хѡе;
10. габкнна; 11. ннкардѡ; 12. теѡ; 13. хѡлѡбан; 14. теѡам;
15. нвеведернѡ . 16. теѡна . 17. гесна 18. рѡга 19. зѣлѣсамѡ .
ши пентрѡ ачастѡ, мнѡаѡн архангеле, даѡ .рн мѣнѡле тале
ачнстѡ запис ла мѡѡ, ка сѣ мѣ слѡкозѣ днн легѣтѡри ши
днн кѣтѣн . юр еѡ архангелѡ дн (! л. ѣн) зѣскн аша : ѡтѣ кѣ-ц
пѡ(рѡн)ческ кѡ нѡмнле татѣлѡн, ши а феюлѡн ши а сѣкнтѡлѡн
дѡх, сѣ нѡ те ман апрѡпнн дн рѡкѡл лѡн дѡмнезѣ нѡмле кѡ-
тари ши дн рѡка лѡн дѡмнезѣ, ннчн дн фнчѡрнн лѡр, ннчн
дн припашн лѡр, ннчн дн дѡвнтѡчнле лѡр, нн (!) ннчн ѡннле дн
кѣте ле-ѡ дат лѡр дѡмнезѣ; чн сѣ те дѡчн, ѡнде цѣ-н лѡкѡл
гѣтет .рн тартар, ла фѡ(н)дѡл безѣннн, ла татѣл тѣс безѣ (!)
верзѡкѡл, ши аколѡ сѣ шѣз .рн вѡчнн вѡчнлѡр . амнн.

CLXXII.

1800.

(Ed. 1a Снѣю. а. ed. Снѣю. 1868. 8°, 88 paginŭ. — b. un exemplar al meu, vechiu, defect la început. 8°, 104 paginŭ.)

Юн Барак : Істѡрїа прѣ фрѡмоѡлѡнн Аргрн ши а прѣ
фрѡмоѡсей Елена чѣ мѡѡстрѣ, ши кѡ пѡрѡл де дѡр.

Pomul minunat. (pag. 1 urm.)

Те внсаю мнжкѡнд днн бѡзѣ

Ѣ прѣ дрѣгѣлаше Мѡзѣ!

Еернн глас .рѡереск днн гѡрѣ,

Карѣ нннмнле фѡрѣ,

Фѡрѣ ши ле амѣцѣце

Дѡпѣ че ле .рѡлѡчѣце.

Те рѡг, Мѡзѣ мѡннѣюасѣ!

Карѣ кѡнннн кѡнтѣрн фрѡмоѡсѣ,

Пикъ-м пѣцинтикъ мѣаре,
 Дин мѣастра та пѣтѣре,
 Съ пот вѣнта кѣ симцире,
 Асѣ Аргир привецире.
 Аргир ас фост крѣнишорѣ
 Чел май педенит кѣ дѣорѣ;
 Фѣол чел май мик съ цѣе,
 [Дн хроника фирѣй скрѣ:]
 Я асѣ Якетон анѣме,
 Краюл чел богат дин аѣме.
 Вѣ рѣкѣ н'ам дат р кале
 Де нѣмеле цѣрѣй сале.
 Съ зиче динтѣрѣ афлаате,
 Я фн авѣт ѡ четате,
 Таре ши мѣрѣшѣитѣ,
 Ши кѣ шанѣрѣй рѣтѣритѣ;
 Дѣтѣрѣ ѡ царѣ фѣаѣтрѣ,
 Дин аѣмѣк чѣ май мѣаѣтрѣ.
 Майкѣ-са вѣжда крѣкѣсѣ,
 Мѣдена чѣ прѣк алѣсѣ,
 Трѣй фѣраѣй кѣ ел съ нѣкѣсѣрѣ
 Дин пѣринтѣкѣкѣ кѣладѣрѣ;
 Дѣсѣ ниче оѣнѣла н'аре,
 Кѣ дѣнѣла аѣкѣмѣнаре,
 Дѣтѣрѣ вѣкетѣ ши мѣкрѣрѣ,
 Вѣт с'аѣ педенит кѣ фирѣк.
 Дѣ четатѣк пѣринтѣкѣкѣ,
 Съ аѣла ѡ прѣк фирѣкѣкѣ
 Грѣдинѣ рѣподѣнтѣ,
 Пѣрѣк, кѣ-нѣ рѣсѣфлѣнтѣ.
 Бра плинѣ де фѣрѣмѣкѣ
 Де але флѣрѣнаѣр фѣкѣе,
 Янѣй рѣѣс, колѣк кѣчлѣнкѣ
 Кѣрѣе аѣнѣгѣ флѣрѣчлѣнкѣ;
 Динѣоаче сѣнт помѣй вѣрдѣкѣкѣ,
 Съ те дѣсѣфѣтѣзѣй де флѣцѣк.
 Дѣтрѣ ѡ зи ачн краюл
 Дѣсѣфѣтѣнѣдѣс-сѣ кѣ траюл
 Ла оѣн пом чѣдат сѣскѣе,
 Ши-а кѣде кѣм рѣверѣзѣе,

Ялє ла флорє ка арцитса,
 Миросина р тот пкмжнтса;
 Пре карє нексноскжндса
 Ек рдшалека кс гжндса,
 Френта роада ек-й кр'кекк
 Ка ф'клаюа ек-й нимер'кекк:
 Кк 'нтр'w зн рмсгср'киє,
 Ши де трей ври рфлор'киє.
 Ши пре грединарюа кламк
 Ка ек д'к де джнєса ек'лавк,
 Че мжнк лс екднт помса?
 Кк мсат ек мирк тот wмса,
 Ксм ел зїва рфлор'киє,
 Ноапте коаче, ши род'киє;
 Лєк зїва нє-л апєкк,
 Пкнкк шер ка w н'класкк.
 Ёр краюа ек ртриет'кзкк,
 Ккчї нє поате ек ле вазкк.
 Екзжнд ксм рмсгср'киє,
 Кк ккр вкзжнд рфлор'киє;
 Ёс нєс прєсте ноапте пазкк,
 Трей пкзитврї ка ек вазкк,
 Варїй пкзкк кс прїкїре
 Я м'крелор рсменїре.
 Краюа дїмїнкїца вїне,
 Кс гжнд ек ле вазкк вїне;
 Лєк [че нїче гжнд'киє]
 Пре тоцї дврмїнд рї г'кє'киє.
 Ёс ртребат: „че вкзср'к?
 Ши че дврмї прєсте лкєср'к?“
 Еї ркєпнд'к де w дат'к:
 „Мїнїне рсп'кїмкнтат'к!
 Кк ссфлжнд w дат'к коар'к
 Ёс ккзст жос тоат'к флор'к;
 Ёт'к нїче мерншоарє,
 Дар ссфлжнд w коарє лїнк,
 Кс де сомн дс'лац'к пїнкк
 Нсмай дєкжт нє апєкк
 Кс неккзст'к н'класкк
 Де п'рк пре дїрєнтатє
 Кк сжнтєм мврїцї жсм'ктатє.“

Краюл трист .р касъ пѣккѣ,
 Ши нс пѣтк сѣ-й май трѣккѣ,
 Чи нсмай декѣт пофѣткѣ
 Шн прѣрок, ш-й прѣрочкѣ
 Сѣ-й спѣне, ши прѣрочаскѣ:
 Чине пѣтс сѣ-й сѣдѣккѣ
 Лшй ачел пом .р грѣдинкѣ,
 Сѣ-й факк вре-ш причинкѣ?
 Ш-й фѣгѣдшн .рдатк
 Де-й ва спѣне, вѣнѣ платк.
 Прѣрок Филарет ансме,
 Маре врежитѣрю пре лсме,
 Трей зиле сѣ сокоткѣ,
 Ши апош .рй прѣрочкѣ
 Зикѣнд : „краюле! пре шмса
 Че ц'ас сѣдѣт цѣ помса
 Л'ам афлат, .рсѣ пѣтинѣк
 Нс есте де кѣноцинѣк :
 Кѣ е лскрѣ прѣсте фире,
 Ши мѣкестрие сѣшѣре;
 Ши мѣна чѣ сѣдѣтоаре
 Бете ши стѣпѣнитѣоре,
 Синѣсрѣ ле стѣпѣнѣкѣ
 Ле ксѣкѣ, ши рѣпѣкѣ,
 Ши прин латса нс сѣ полте
 Ла лсминѣк а сѣ скоате,
 Фѣр' прин фѣол тѣс чѣл дсаче
 Карѣ сѣшт пом сѣ се ксѣче.
 Кѣ пентрѣ ел сѣшт сѣдѣте
 Ячкѣле тоате рѣните.
 Ка сѣ-л вазк, кѣ-л ювѣкѣ
 Ши де фаца лшй дѣрѣкѣ,
 Динѣтрѣ карѣ ва (! ва) сѣ пасѣ
 Маре сѣжрѣк ла крѣжѣк;
 Кѣ ел ва сѣ прикѣѣскѣ,
 .р лсме сѣ рѣтѣкѣскѣ.“

Grädina zânei. (pag. 51.)

Дечй съ сколакъ димниаца
 Яргир, ши ши спалъ фаца,
 Съ деракъ съ гкт'кце
 Ши ла гр'кдинъ шорн'кце, *)
 Д карк ртржнд ши фаче
 Ксцетсаш семн де паче.**)
 Дкиндиндш ши минте
 Че ва фи май рнаннте.
 Яшк чсдате фрсмекце,
 Каре плак ла тинер'кце.
 Кжт ас къкакат кс пичюрса,
 Н'ас възшт кр'кишорса
 Кжте флорй рподовнте,
 Кжте ржсри лимпезнте.
 Сх! кжци трандафирй мироасъ
 Кс фой рсмене фрсмоасъ.
 Розмариний ас верд'кцъ,
 Ши гароафеле рш'кцъ.***)
 Янчй кринса съ алв'кце,
 Колѣ нардса фрсмос кр'кце.
 Кедрса рамсриле 'ш тинде,
 Каре мсат въздсх кспринде.
 Кипрса фрснзе дверз'кце,
 Ши въздсхса ле кл'т'кце.
 Извоареле ксрг р'чнте
 Ка кристалса лимпезнте.
 Скадне верзй долау ссте
 Тот дин пажнице ф'кксте,
 Кс ластре†) аконернте;
 Тоате кр'касей гктите.
 Яргир съ ксака пре але,
 Съ-й тр'ккъ де шстен'кле,
 Ящептжнд а са юентъ
 Кс нинма шстеннтъ;
 Шр сасга чк блестематъ
 Де къдсва ршелатъ ††)

*) б. прив'це.

**) б. д каре дакъ сос'це — пре оушк к'ам лин пжш'це.

***) б. ф'нае рж'ин, рш'кцъ.

†) б. ф'к'ол.

††) б. шр сасга ф'к'рж кр'динцъ —

ш блестематъ ф'инцъ!

KS л'ккѣриле г'ктите,
 Ши де в'кдѣска в'р'кжигте,
 Л'ас адвормит таре ф'оарте
 KS w п'ър'кре де моарте.
 Япой ши к'р'каса, іат'к
 Бине ф'рѣмос л'в'р'ккат'к,
 Л'тр'w в'р'кме к'к'л'дѣроас'к,
 KS шасе роабе ф'рѣмоас'к;
 Прек'см с'к wвнчнѣщ'це.
 К'ктр'к локѣл с'кѣ г'р'кв'к'цие.
 К'жнд л'четишвор с'к д'сче
 П'ър л' д'р л'й стр'к'л'с'че,*)
 Ши пре спате ши-л н'кт'к'з'к
 Дин соаре ф'к'к'жндѣ-ш'й раз'к,
 Каре ла к'жак'же бате
 Нетезит л' жос пре спате.
 К'л'кт'к хайне ф'рѣм'дш'г'кле
 Ши тр'к'k
 Л' тр'єш'и шаб'л'к, ши с'єп'цире,
 Др'к'г'к'лаше ла жиг'гире.**)
 Пре кап диаманз'й стр'к'л'с'че
 KS соареле л'ш'й ад'с'че;***)
 Ба тоате стр'к'л'с'чит'оаре,
 Депа кап п'к'н' ла пичоаре.
 Дин пап'с'чи, пичоаре голле
 Ялбе, с'к вед'к' прин поале.
 Пажиг'це в'к'р'де кам о'уд'к,
 Д'к'єспра де роал'в' кр'с'д'к,
 Мер'жнд и ле кам строн'к'цие
 К'жнд к'ктр'к Яргир г'р'кв'к'цие.

*) б. п'ър д'р'ит стр'к'л'с'ч'це — пре п'км'жнт с'к т'ж'р'єщ'це.

***) б. жиг'гире.

***) б. пре кап в'нб'р с'к к'л'кт'це — каре п'ажиг'к'к'к'к'к'к'k

CLXXIII.

ca. 1800.

(a. Ms. Eminescu fragment 6 foi ca. 1800. — b. Ms. bibl. centr. No. 325. Folio, II nepaginate + 88 foi paginate, copie din 1818.)

Іерωтóкрит шїи Аретѣса.

Nașterea lui Erotocrit și a Aretusiї. (a. fol. 1—2.)

Істóрїа Аретѣсїи шїи а .рпкрáтсаши Іракліе тáткa сѣс . а лшї
Іерωтóкрит' шїи а лшї Пезωстрáт' тáлкaшн сѣс визїрюлшї.

А полїтїе лшї Єракліе .рпкрáтса, сѣ афлá ачест' визїрю
лшїме Пезωстрáт; шїи нс фѣчѣ кшпїи нїчн визїрюл, нїчн .рп-
крáтса . ІѢр' фѣкжнд рсгѣчїоне мѣлатѣ шїи шнла шїи алтса,
ас дáт дмнезѣс шїи й сáс нѣкскѣт .рпкрáтсаши w фечварѣ
фварте фрсмωасѣ, шїи іас пѣс нѣмеле еї Аретѣса . Кѣм шїи ви-
зїрюлшї с'ас нѣкскѣт шн фичωр, шїи л'ас нѣмїт Іеротωкрит .
Шїи крескжнд ел' шїи фїнка .рпкрáтсаши мѣришωрїи, іас дáт
ла шкωалѣ пе амжндшї, .рптр'шн лωк . Шїи крескжнд Іерωто-
крит фїюл визїрюлшї мáре, ас порснчїт .рпкрáтса дáскалс-
лшї, де ас скóс пе Іерωтóкрит ден харѣмса .рпкрѣтѣск', де
шнде сѣ афлá Аретѣса, телжндс-се де кре-w рѣстáте . ІѢр Іерω-
тóкрит дшпѣ че с'ас скóс дѣн' харѣм, дврїлá фварте пѣтрѣс
Аретѣса, шїи не мáи пстжнд .рпкѣ рѣкдá сѣрѣтá дрáгвстѣи
с'ас дсє ωдáтѣ ка сѣ w вáзѣ, шїи непстжнд нїчїи кс шн кїп
а фáче ка сѣ-й сѣ дешкїзѣ шнле харѣмсаши, с'ас .рптѣорс
рпнапшїи кс мѣлатѣ мѣхннчїоне, шїи де аколω ас .рпчепѣт' а
пáкнѣ де дóрса шїи дрáгвстѣк Аретѣсїи, шїи с'ас дсє акáсѣ
сѣспннжнд дентрѣс аджнк, неспдїнд нїмѣрѣшїи чѣ аре . Дечїи .рп-
трѣс шна де зїле .рптржнд лá тáткa сѣс, ас черст бани, кá сѣ
фáкѣ шн кїшк' де крїпáл .рп грѣдїна чѣ авѣ . ІѢр тáткa
сѣс де дрáг чѣ-й ерá, л'ас асклатáт, шїи іас дáт вр'ω кжтєкá
пѣншїи де бани, де іас планит чѣрерѣк лшї . Шїи тωкмїнд мѣ-
щерїи йскѣсїишїи, ас фѣкскѣт шн кїшк' де крїпáл фвáрте фрс-
мѣс, шїи .рпподокїт .рп лѣкшнтрѣс кс фѣлюрїи де фѣлюрїи де
лщїернстѣсрїи цѣсѣте кс фїр, шїи кс пїѣтрїи скѣмпе; шїи дшпѣ че
л'ас гѣтїт кс тωатѣ .рпфрсмѣцáрѣк, ас пѣс .рп ел скáснє,
мáсѣ де мѣлат прѣцѣс, шїи тωатє стрáеле шїи тѣáте лѣкрѣрїле
чѣ авѣ ел . Іпшїи ас .рпчепѣт' а скрїе нїчїе стїхсрїи пѣтрѣс Аре-
тѣса, шїи л'кс лшїт дѣн лѣкшнтрѣс пре пѣрѣте, ка шрїи кжнд а
мѣрѣе сѣ ле вáзѣ, шїи сѣ се мѣнѣгѣ; шїи дшпѣ ачест'к ас зс-

рдиштѣ вѣксрѣе . Нѣ есте ꙗ лѣме ачаста статворничи ꙗ съ
 нѣ съ скинки . Исе́мние ѿрѣши нѣ пвати фѣи ртрестаре ста-
 творникѣ, а нѣ съ ски́неа кѣ вѣксрѣе, че квинтениц де пакциере
 ши де лакрѣми; кѣ нисте пѣци́нѣ вре́ме акеци а мѣ виде
 кршштвр нврвчирилвр, ши довѣндаш некѣицини мѣле, ман
 мѣсат нѣдѣждѣшт; ши ѿтѣ ꙗи лѣкса мѣс, фню дѣ, ам
 лѣсат пре ювѣт фратиле мѣс, Полндвр, кариле ꙗи тватѣ
 вре́ме аѣ фѣст тврѣрѣши пѣтмилвр мѣле; ши акѣм дѣнѣ
 кѣа са, есте кѣактврн кѣ мѣне, дар дѣнѣ кѣа ме есте шѣ-
 зѣтвр лѣнѣ дѣ . Дѣчи де кѣю трѣн еѣ, ва фѣ фратиле мѣс
 врн ꙗ че вре́ми, ѿр де вою мѣри еѣ, ва фѣ ел Ѣрштврншт
 ꙗ лѣкса мѣс; ши рѣлѣнец сѣнѣтврши . Чѣрюнлвр мѣ рѣг,
 сѣ вѣ цѣе пе дѣ сѣнѣтврши, кѣ вѣици, ши пе мѣне, нѣман сѣ
 скимбарѣ (!) ртрѣ вѣксрѣе ачест пѣхар де ртрестаре, кѣ-
 риле вѣю адѣпа ꙗ тѣнѣларе ме . Кѣ ачесте трѣкѣнд мѣсате
 чѣсѣри, аѣ сѣсѣт вре́ме, каре трѣбѣши сѣ пѣрѣагѣ, ши аша сѣ-
 рѣтѣнд мѣкиниле пѣринцилвр сѣи, аѣ ꙗнѣклекат пе армѣ-
 сѣрю, нѣман кѣ дваѣ слѣци, ши аѣ плекѣт . Дѣр кѣ че ѣнимѣ
 сѣ дѣче, нѣ есте трѣбѣициѣ а арѣта; че нѣман атѣта зик,
 кѣ вѣтѣтѣриле аѣи апри́нде аирѣа, ши лѣкрѣмиле че вѣрса
 ꙗ стѣнѣе . Дѣчи дѣнѣ че аѣ ешт дѣн' пѣлнтѣе аѣарѣ, аѣ
 стѣтѣт; ши ртврѣкѣндѣсѣ кѣ фѣаца сѣре сарѣюриле ꙗпѣрѣ-
 теци аѣ ꙗчѣшт кѣ амѣрѣ сѣспинѣре а кѣнта ачесте кѣвинте :

Ѣх чѣрюле! арѣнѣкѣ фѣк кѣ пѣрѣ,
 Ши сѣ апри́ндѣ ачѣстѣ царѣ.
 Сѣ ѡ арѣк кѣ тѣтѣа, сѣ ѡ кѣпри́нѣкѣ,
 Сѣ арѣк тѣци, мѣри ши мичи, кѣ тѣци сѣ сѣ стѣнѣкѣ.
 Сѣ скѣи нѣман Ѣрнтѣса, де фѣк сѣ нѣ сѣ атинѣкѣ.
 Ѣх стѣнлвр! сѣ нѣ рѣбеади, врн сѣ фѣчеци вр'ѡ мнѣнѣ
 Пе ачест тѣриѣн ши пѣгѣн, кѣ трѣснет сѣ-а дѣтѣни.
 Сѣници тѣци аи чѣрюлѣм! мѣ рѣг сѣ вѣ ѣници,
 Ши ꙗпѣраци! асѣпра аѣи кѣ шѣи сѣ вѣ пѣрнѣици;
 Сѣ-и вѣи прѣдѣ ꙗ царѣ аѣи, ши стѣпѣнѣре стрѣнни
 Сѣ пѣнѣкѣ кѣ маре амѣр, кѣчи м'аѣ гѣнет пе мѣне.

Ѣх! мари дѣспѣрѣице,
 Мѣарте кѣ сѣмѣице;
 Мѣарте кѣ дѣрѣри,
 Епацѣ кѣ пѣре.
 Ѣх! мари пѣгѣнѣтѣте,

Че ас рѣнит дрептати.
 Че фок рми свскъ!
 Че ркс мк гкен!
 Съ самас пин' цѣри стренне,
 Ркс, ка ван де мине!
 Без кк скнт гонит,
 Писти твт ркнит.
 Сърксци инимѡарк,
 Ксм те арзи р парк?
 Дс-те ла сткпкнк,
 Кс ссспин те ркинк;
 Кк р трсна мѣс н'ас ркмас лок,
 Съ фѣ фърк де фок;
 Че ркмкн, водор,
 Ши орган кс дѡр.

Jalea Aretusii. (b. fol. 53b—54b.)

Ишк рфрнквшгкндс-ск чине-ка, рш пѣрди ши чи ари,
 ши ашк ск дк рн некшн, де каре недежди нс ман аре, ши
 непричепцини ск пердс ши нс ск ман фѡлауескскс; дар рцк-
 лепцкн, некѡинцкле де мсате врн ле кирсск, ши арантк
 ла причина патимни . Кк рткнплкндс-ск а аре бкрбкцкн,
 рш двбкндеци бсна нѡрѡчѣре . Дѣчи, де есте ашк, нс трес-
 ѣци ск ск лѣинди, дар ничи пре мсат ск нс нкдкждѣсакк,
 чи кс свкѡтккк ск-ш ен чеж че кснѡѡци . Чи дар ашкжде-
 ре, ши мкрѣе та, нс те лепкда де ачѣсте; че те рккрбкткзи кс
 ксна рцкленцаска свкѡтккла, дѡкк вен ск те дѡфтѡрѣци .
 Дар де те вен дезикдкждш, неѡшткндс-те кс мѣнте, вен
 ск-ци петречи кѡѡца кс мѡарте рпрешк; ккндс-те кк нс
 те-н рккрбктат, ка ск скѡни . Ккчи кк ши мѡре, ккнд ск ѣн-
 фкк де кнт, фѣнд пѡван ши тркснит, атѣче ккрмѡчса
 рфрнквшгкндс-ск де кѡлсри, рш ласк ккрма, нешткндс-ск
 а ск ман рккрбкта, спре а ск ман рккрбкта мѡрешѣсла
 лшн, ши пе плаве-н арѣнккндс-ѡ ѡ ркскпѣци, сас ртрс адкн-
 кса мкрѣи кѡлсриле ккккндс-ѡ ѡ рнккк; ши ѡтк кк с'ас
 сфкршѣт недежде де кѡѡцк . Ир фѣнд ккрмѡчса кшн ши чеж-
 л'анци тиж, ничи ксм нс ле есте фрѣкк, кк ск пшн ла ккрмк
 кшн, ши ла пѡѡѡца кѡркени, ши ск ѡштк шнса не латса;
 ши примеждѣ ѡр че де мѡарте, ѡ ртѡркс ртѡрс кскрѣи .

Къчи пкзкнд лемнса кине, аднкъ кърма, ничи ксм фрйкъ нс ле есте; ши скыпкнд съ вднхнеск . ПентрѢ ачаста дар, ши мърѡа та, нс те перде, ши нс фни дезнъдъжднтъ; къ квалнакса че-ш ръмъне, аднкъ рш л'кпкъдъ двфтворѢа, ши ръмъни нет'кмъдшт, къчи кс крере нврѡкѢаши, ксркънд крей съ те нзкъкѡиши дин невнн.

ИвѣтнкѢа . палнгврѡа Фркъскнйй, ш аѢ ман м'кнгкъѣт-ш варнш-че . Дар ла пѡтнмнле каре съ афла, мѢатъ дѢрери ши жали кѢнѡаши дин парте нврѡкѢаши ей, ши ла ркисѡаре че съ афла, тремѢра ши съ рфрнкѡшкъ ши наркъш рчѣнс съ-н зкъкъ.

ПрнтѢса . Ох! нврѡк нестатѡрник! ксм дай тѢ де л'къ, вднхнъ . Дар ам зкъ, къ ши пе акѡѡѡ, ка ш ннмйкъ Ѣн-кн, ши ничи пе д'кѢбра нѡастркъ нс тречи, чи нсман каѢци а Ѣнбла; ши ккънд не аркъци а та мнлѡстнвйре, рндѡткъ не ши штркъкѡиши . Фнккъ де рпкрат! мкъ фачи, съ жѢдек ши ѣс ненврѡчнѣта де мине, ка ккънд скънт алта де нс кѢнѡекѢ, ши ман кине м'аш фн нкъскѢт днтрѢ Ѣн ѡм прѡст ши де ѡѡс съ фѢс юбнтъ, съ нс траг ачесте невнн, че ме-Ѣ веннт аксм ла кап ши кс аткъте ѡѢдеккъци :

Стнх :

Их ѡаре адмннкътѡрю!
 Мкъ рѡг фнн-м ртр'ѡѢтѡрю.
 Ши черн рфрѢмѢскъцѡти!
 ИскѢаткъ-мъ ши-м фкъ дрептѡти.
 Нс мкъ лъса, къ ши съ пен,
 Ши мнлѡстнвйре чей.
 Ккъ кс тѡтѢа скънт пердѢт;
 Бндѡци ла че хал ам соскът.
 Мнжлѡчнцн, нс мкъ лъсацн,
 Ши рѢсплкътйре съ-н дацн,
 ЧѣлѢн, че м'ѡѢ Ѣрѡескът;
 Де дрептѡте м'ѡѢ лнпсктъ.
 Мкъ рѡг времн, съ мнжлѡчнцн,
 Ши чѣлѢн стрѡнн нѢтере съ-н д'крднцн,
 Ка съ нѡаткъ ркъртежн,
 Ши р ркъѡѡѡн а съ сѡѢжн.
 ДѢгкъ ксм чер, съ съ факкъ,
 Ка Ѣрѡе съ прифаккъ.

Пх! мварте, фѣр де сѣмцире,
 Ла рѣва ме пѣтими́ре.
 Кс рченст миншнѣт,
 Ши кс сѣкршнт веншат.
 Нс-м ашнце, къ сѣнт рѣнигѣ,
 Де драгвсте негрисѣтѣ,
 Чи ши дрѣй рм свсѣ,
 Ши рѣда къ мѣ гѣсѣ.
 Зиѣва лешн ши ѡхтези,
 Нсанте сѣспнн, лѣкрѣмези.
 Нсман чел че цѣе, кредн,
 Ши фѡлѡсѣа де амѡрю крепн.

CLXXIV.

1801.

(16°, XVII paginate + 11 pagini nepaginate + 197 paginate + 2 nepaginate: scara.)

Acathist sáu cárte cu múlte rugatsúni
 de Parintele Sámuil Kláin delá Szád
 Sibii 1801.

Catra cetitoriu. (Fol. III—IV.)

Ce Romanii chiáma litere, slovénii zie slove. Literele dára, sáu slovele, cu quáre delá o vréme incoace se slugése Romanii céi din Dáchia, sint slovenésti: Jář céle véchi parintesti litere ále Romanilor din Dáchia, precum ale Romanilor celor din Itálica, sint céle latinésti. Deci voind a urmá mái bine pre Parintzii, shi pre mái márii neámului nostru, de quat pre céi stráini, shi cu bun adevér eunoscend, que mare shi intru invatzatura spóriu, shi intru politic folós, shi intra álte neámuri invatzáte láuda vom do-bandi dintru áceásta', que cáresh vom lua literele noastre céle véchi, shi parintesti, cu quáre toate neamurile [macár stráine de neámul Romanilor,] céle iscussite, shi invatzáte se folosése, am judecát, qua noi céi ce sintem Romani se púnem intra ceásta car-ticica literele noastre céle véchi, shi parintésti. Shi socotim, que fieste quarui adevérát Roman intzelept shi cu minte búna, mai

placé-i-vá céle parintésti, dequat céle straine, quáre pre neámul nostru lá máre barbárie l'áu adus.

Rugatsúni de dimineátza. (pag. 1 — 3.)

Marire Tie Dumnezéul nostru, Marire Tie Imperáte cerésc Mangaitóriule, Dúhul adevéruului, cárele pretutíndine esti, shi toáte le plínésti, visticáriul bunatatizilor, shi Datatóriule de viéatza, vín-o, shi te salashluéste intru Nói, shi ne cúratza de toata spurcatsúnea, shi mantue Bunule, súfletele noastre.

*) Tatal nóstru quárele ésti in cériuri, sfintzásca-se numele tau. Vie inperatíea ta, fie voéa tá precúm in cseriu shi pre pament. Panea nóastra cea de toáte zilele da-ni-o noáo ástazi, shi ne carta greshálele noastre, cum shi nói ertam greshitzilor nostri; shi nu ne dúce pre nói in ispita, ci ne izbavéste de cel reu. Qu'á tá éste imperatíea, shi putérea, shi marirea a Tátalui, shi a Fíiului, shi á sfantului Duh, acúm shi púrurea, shi in vécii véciilor, Amin.

Rugatsune catra prea sfanta de D(u)mnezéu nascatoárea.
(pag. 33 — 35.)

Prea curáta Doamna, stepana, Nascatoare de D(u)mnezéu, quárea pótzi face tot binele, priméste acéste cinstite dáruri, quáre numái Tie se cuvín de la míne, nevrédnicul, róbul tau, céea ce ésti aleása din toate neámurile, shi te ai aratát mai inálta dequat toate faptúriile cerésti shi pamentésti, que prin Tíne au fost cu nói D(o)mnul Puterilor, shi prin Tíne am cunoscut pre Fíul lui D(u)mnezéu, shi ne am invrednicít sfantului Trúpului lúi, shi prea curátului sangelui lúi. Pentru acéea fericíta ésti intru neamurile neamurilor, céea ce ésti de Dmnezéu fericíta, mái luminata, dequet cheruvímii, shi mái sfanta dequat seráfímii fiind. Shi acúm prea sfanta Nascatoare de D(u)mnezéu, cea cu tótul curáta, nu in-cetá a te ruga pentru nói, nevrednicii róbii tai, cá se ne izbavím nói de tot sfátul célui inshelatóriu, shi de toata primésdica, shi se fím pazítzi nevatamátzi de toata lovírea cea vennináta a diavolu-lui, shi pene lá sfarshitul viétzii cu rugatsúnile tále neosmidít (! l. neosindít) me pazéste, quâ cu páza' shi cu ajutóriul tau fiind mantúit, Marire, láuda, multzemíta, shi inchinatsúne pentru toate se

*) v. vol. I, pag. 9, 32, 41.

inaltzam lui Dmnezéu cel únul in Tróitza, shi Facatóriului tuturor. Acum, shi pururea, shi in vécii vécilor. Amin.

Psalm 6. (pag. 137—138.)

1. D(oa)mne, nu cu mania tá se me mústri, níci cu iutzi-me tá se me certi. 2. Milueste-me Dmne, que neputintsos sint; vindeca-me Dmne, que s'áu turburát oássele méle. 3. Shi súfletul meu s'áu turburát foárte, shi Tu Dmne pene quand? 4. Intoárce-te Dmne, izbaveste súfletul meu, mantueste-me pentru milá tá. 5. Que nu éste intru moarte cel ce te pomenéste, shi in eád cine se vá marturissi Tie? 6. Ostenit-ám intru suspinul méu, spelá-vóiu in toate noptzile pátul meu; cu lácramile méle áster-nutul meu voiu udá. 7. Turburátu-s'áu de manie ochiul méu; in-vechítu-m'ám intru tótzi vrasmáshii méi. 8. Departátzi-va de lá mine tótzi cei ce lucrátzi fardelége; que au áuzit Dmnl glásul plangerii méle. 6. Auzit-áu Dmnl cérerea mea. Dmnl ruga-tsúnea mea au primit. 10. Se se rushinéze, shi se se túrbure tótzi vrasmásii mei; se se intoarca, shi se se rushinéze foarte de gráb.

Psalm 101. (pag. 143—146.)

1. Dmne, auzi rugatsúnea mea, shi strigárea mea lá Tíne se vie, se nu întórci fátzá tá delá mine. 2. Ori in ce zi me necazése, pléaca catra mine uréchea tá. Ori in ce zi te vóiu chemá, de gráb me aúzi. 3. Que s'áu stins quá fumul zilele méle, shi oássele méle quá uscatsúnea s'áu uscát. 4. Rannit am fost quá carbá shi s'áu uscát inimá mea; que mi-ám uitát á mancá pana mea. 5. De glásul suspinului meu, s'áu lipit ossul méu de cárnea mea. 6. Asemenátu-m'ám cu pelicánul de pustie, facutu-m'ám cá corbul de noapte in loc nelacuit. 7. Priveghiat-ám shi m'ám facut quá o pás-sere ce éste ossibíta pre cása. 8. Toata zioa m'áu ocarít vrasmá-shii mei, shi cei ce me laudá, asupré mea se juraa. 9. Que cenushe quá pana am mancát, shi beutura mea cu plangere am amestecát. 10. De catra fátzá iutzimei tále shi a maniei tále, que inaltzin-du-me m'ám surpát. 11. Zilele méle qua umbrá s'áu plecát, shi eu qua carbá m'ám uscát. 12. Ear Tu Dmne in veác remâi, shi pome-nirea tá in neam, shi in neam. 13. Tu seculandu-te véi miluí Siónu: qua vrémea é á te milostivi spre el, que au venit vrémea. 14. Que

bine au voit robii tai pietrile lui, shi de tierena lui le vá fi mila. 15. Shi se vor téme neamurile de numele Dmnului, shi totzi Imperátzii pamentului de marirea tá. 16. Que vá zidí Dmnul Siónul, shi se va arată intru marirea sá. 17. Cautát-áu spre rugatsúnea celor smeritzi, shi n'au defaimát cérerea lor. 18. Se se scrie aceástá intru ált neám, shi norodul ce se zidéste vá laudá pre Dmnul. 19. Que áu privít dintru naltzimea cea sfanta á lui, Dmnul din cériu spre pament s'áu uitát. 20. Quá se auza suspinul celor ferecátzi, se dezlege pre fiii celor omoritzi. 21. Quá se vesteasca in Sión numele Dmnului, shi láuda lui in Ierusalim. 22. Quand se vor adúná no-
roadele dinpreuna, shi Imperátzii, quá se slusásca Dmnului. 23. Respons-áu lui in cálea tariíi lui; imputzinárea zilelor méle spúne-mi. 24. Nu me duce pre mine intru jumatatzárea zilelor méle, in neamul neamurilor anii tai. 25. Intru incepút Tu Dmne pamentul ai intemeat, shi lucrurile manilor tále sint cériurile. 26. Acéle vor peri, eár Tu véi rémanca, shi tótzi quá o háina se vor invecchi, shi qua un vestment véi inveli pre éi, shi se vor schimbá. 27. Ear Tu aceláshi ésti, shi anii tai nu se vor imputziná. 28. Fiii robilor tai vor lacui, shi semintzá lor in veác se vá indreptá.

Cantáre jeálnica catra prea sfanta de Dmnezeu Nascatoárea.
(pag. 178 — 180.)

Stá Máica cu jele plangend,
langa cruce mult lacramend,
quand Fíiul se restigneá.
Suffletul ei cel superát,
shi cu durére intristát,
i l'áu petrums Sábica.
O trista, shi necazsita!
Tu ácea blagoslovita
maica' unuia nascuit (!)
Quárea plangea, shi mult jelea,
shi tremura quand Ea vedea
patima célui nascut.
Ce om ar fi netanguínd,
pre Máica' lui Isus vezínd
intr'átata chin fiínd?
Cine ár putea fi nejelínd,
pre Máica lui Hristos privínd

cu Fiul séu pathimind?
Péntru a omului pecát,
vezu-l pre El in chin bagát;
trupul lui de chin stricát.
Pre al séu prea dulce baeát
vezu-l murind, nemangacát,
quand El sufletul sh'áu dat.
Máica, izvor de iubire,
fa me se simtzu chinuire,
se plang shi eu cu Tíne.
Fa se árze súfletul méu,
iubínd pre Hristos Dmnezéu;
qua sé-i plăca intru mine.
Máica te milostivéste,
rána lui Hristos sadéste
tare in ínima' mea.
A Fíiului tau cel rannit,
cel pentru mine chinuit,
chínul lui, fa-l pártea mea.
Fa me cu Tíne a tangui;
de cel rastignit mila-m fi
pana ce vóiu se traése.
Langa crucea lui a firea,
Tie a me insotírea
in plans, bucuros voése,
a Fetsoárelor Fetsoára!
Nu-mi fii Tu mái mult amáre,
ci fa se pling cu Tíne;
se port a lui Hristos moarte,
shi a páthimii lui soarte.
De ranne-i gandind bine,
fa quá shi eu se pathimése,
de cruce se nu me lipsese.
Shi de scump Sangele lui,
aprins ferbinte, shi infocát,
prin Tíne se fiu aparát
in zioa judeczului.
Fa cu crucea se me pazése,
cu Moartea lui se me intarése;
shi eu a lui daruire,

лезне цѣ ачкѣтк . Иркъ де нѣ-м ва фѣ прии нѣтѣицѣ нѣ вѣѣ авѣ сѣ-цѣ дас . Иркъ Гундипа асзѣнд ачѣста, ас рѣспѣне .р-пѣрѣтсасѣ ка .р-тр'адѣне зикѣнд : прексм .р-пѣрѣкѣца тѣ дела чѣнекаши нѣ-цѣ ѣсте а асѣ, нѣче алтѣк ѣркѣши нѣ-цѣ ѣсте а дѣ . Итѣнчк .р-пѣрѣтсѣ ачѣтѣк кѣвѣнт плекѣндѣ-сѣ кс марѣ нѣдѣждѣ шѣ вѣнѣтѣкѣцѣ ас адеверѣнт пре филосѣф зикѣнд : ксм кѣ че вѣй чѣре дела мѣне, цѣ сѣ ва дѣ . Шѣ пентрѣс ачкѣ-стѣк сѣфѣт фѣкѣнд амѣндѣѣ пентрѣс .р-тѣрѣрѣк филосѣфсасѣ, кс скрисѣре ас фѣгѣдѣнт .р-пѣрѣтсасѣ, кс м кѣ дѣпѣ шѣсе лѣшѣ десѣвѣрѣнт .р-вѣцѣт, шѣ филосѣф де дѣнѣса пре ко-кѣн сѣ-л дѣ .р-пѣрѣтсасѣ, ѣркъ маѣ мѣлат декѣт вѣкѣмѣ чѣ хотѣрѣтѣ, де нѣ ва дѣ филосѣфсѣ пре фѣла .р-пѣрѣтсасѣ, ла мѣнкѣ де кѣп сѣ фѣе Гундипа . Супре ачкѣте кѣвѣнте шѣ токѣкѣе .р-кредѣнѣндѣ-сѣ .р-пѣрѣтсѣ, ас дѣт пе фѣла сѣс Гундѣпей филосѣфсасѣ, ѣркъ филосѣфсѣ асѣнд пе фѣла .р-пѣ-рѣтсасѣ, л'ас дѣе ла кѣса лѣшѣ.

Pilda I a filosofului al cincilea. (pag. 58—60.)

Дѣтѣ Пилдѣ.

Искѣлатѣ дѣрѣк ѡ .р-пѣрѣте! ерѣ оѣн ѡстѣшиѣ пре кѣре-л ѡвѣлѣ .р-пѣрѣтсѣ шѣ вѣѣрѣшѣ, пентрѣс вѣтежѣла че фѣчѣѣ; ачѣста авѣѣ оѣн кѣне де депѣрте кѣцингѣт, шѣ кѣте .р-пѣрѣнѣчѣѣ, атѣтѣк фѣчѣѣ причѣпѣнд ка кѣнд ар фѣ вѣрѣкѣкѣ де кѣвѣнт; пентрѣс ачѣста .р-л фѣѣрте ѡвѣлѣ . Иркъ .р-тр'ѣна де зѣле мѣдѣрѣк ѡстѣшсасѣ ас мѣре ла пѣрѣнѣцѣѣ еѣ, шѣ пре копѣла л'ас лѣсѣт ла тѣтѣла сѣс, ѡстѣшсѣ шѣдѣѣ .р- кѣсѣ, шѣ копѣлѣсѣ дорѣмѣѣ . Дѣчѣ .р-пѣрѣтсѣ ас трѣмѣс пре алт ѡстѣшиѣ сѣ-л кѣме, ѣркъ ел ас порѣнѣчѣѣт кѣнѣлѣшѣ сѣ вѣзѣсѣкѣ кѣса, шѣ пре копѣла . Дѣпѣкѣ .р-тѣмѣпѣлѣре венѣнд оѣн шѣрѣне мѣре асѣпра копѣлѣсасѣ, ка сѣ-ѣ вѣѣ сѣнѣеле, .р-дѣтѣ кѣнѣле с'ас скѣлат, шѣ ас фѣкѣст рѣзѣѣѣ асѣпра шѣрѣнѣлѣшѣ, шѣ мѣшкѣндѣ-л, шѣ мѣлатѣ фѣкѣн-дѣ-ѣ л'ас ѡморѣт . Иркъ .р-тр'ачѣл чѣс ас венѣнт шѣ ѡстѣшсѣ дела .р-пѣрѣтсѣ, шѣ кѣнѣле вѣзѣнд пре стѣпѣнѣсѣ сѣс, ас ешѣт де л'ас .р-тѣмѣпѣнѣт . Дѣчѣ ѡстѣшсѣ вѣзѣнд гѣра кѣнѣлѣшѣ сѣнѣерѣтѣкѣ, ѡс пѣрѣст кѣ ас мѣнкѣт пре копѣла, пентрѣс ачѣста кс мѣнѣе ас оѣчѣс кѣнѣле кс сѣвѣлѣ . Дѣпѣкѣ ачѣкѣ .р-трѣнд .р- кѣсѣ, вѣдѣ пре копѣла дорѣмѣнд невѣтѣкѣмѣт, шѣ шѣрѣнѣле мѣрт зѣкѣнд лѣнѣкѣ кѣпѣтѣжѣѣла копѣлѣсасѣ; шѣ .р-дѣтѣкѣ ас кѣносѣст кѣ пре шѣрѣне ас ѡморѣт кѣнѣле, шѣ кс амѣр, шѣ кс жѣле пѣжѣ-

ψὲ πεντρὸς κῆνε, σὺν νύχτῃ κῶμα ἡσ' εἰς φλοσσίτ' ἡμιμικ' ἐτῆ-
 πῆνσα σ'κς διητρ' ἀχάστῃ κ'κίρε.

CLXXVI.

1802.

(8°, 373 paginî.)

(Βασίλειε Ἰαρον) Πάτιμα σὺν μόαρτ'ε δᾶμνδλδῖ σὺν
 μῆντβιτῶρῶλδῖ νόστρῶ Ἰεθε Χριστὸς . Οὐβίῳ . ρ τυπο-
 γράφῃα λδῖ Ἰωάνν Βάρτ . 1829. (ed. 2^a?)

Isus în muntele Maslinilor. (pag. 1—8.)

Κάπ. 1. Ἰς . σῆ σῆ ρ μῆντελε Ὡληβέτσαδῖ, ρμερσα βεστ'κίε ρ
 Λίμκ βενίρ'κ λδῖ . Ἰς . δόαρμε ρ κάλε, ρμερσα ρῖ οὐμβρ'κζῃ.

Τς черёскле Пъри́нте!

Κάρε τόατε ἡῖ ἀμίντε.

Чéла чé κς σφῆντα μῆντ,

Μ'αῖ φῆκστ ωμ дин ц'крῆнτ,

Шн мῖ-аῖ д'ат д'эх де вῖд'цῃ,

Д'жндс-мῃ λδ'мῖй ρ брацῃ;

Μαῖ ἀπόῖ πεντρὸς κῃ φόαρτε

Грешн'ск ωмса де м'оарте,

Ἠῖ д'ат пре фῖюл т'кς мῶрцῖй

Д'спῃ ρжндс'лла сῶрцῖй,

Κάρε ас дат лок ρ'в'д'крῖй

Пре кр'сч'к ρ'кксд'мп'р'рῖй.

Тримῖте-мῖ σφῆнτα д'эх мῖе,

Сῃ-мῖ ρ'в'к'рсе д'ар а скрῖе

Ἠ δᾶμνδλδῖ Ἰс . соарте,

Πάτιμῃ, κр'сче σὺν м'оарте.

Ἐх м'аῖн'кῃ! М'аῖн'кῃ κср'атῃ!

Демсалт ла ч'ерю ρн'кац'атῃ,

Κάρε л'аῖ пср'т'ат ρ брацῃ,

Шῖй аῖ ф'ост ла тоа́те ф'ацῃ,

Κῃте де Ἰс . ρ'в'д'ате

Шн де тῖне л'к'кр'к'м'ате.

Ох чатъ! чатъ черкъскъ!
 Още сѣнтъ рѣркъскъ.
 Яжстаци-мъ де в датъ,
 Съ кѣнт кѣнтаре кѣратъ;
 Ка кѣте сѣнт дате мѣ
 Десъвжршиѣт съ пѣчу скрѣ.
 Шѣ аша фъкжндс-мѣ крѣче
 Яшѣ вѣю а в адъче.

* * *

Иерсалим минднатъ
 Четате .р лѣмк тобатъ,
 Мѣлат ерѣ рподовитъ
 Кс мѣлате лѣкрѣри веститъ;
 Ир в вискрикъ мѣре
 Ерѣ 'нтрѣнса, декѣт кѣре
 Нѣче нс с'ас азѣит,
 Нѣче нс с'ас поменѣт
 Съ фѣе фост вре в датъ
 Май мѣре, май минднатъ;
 Де четате нс депѣрте,
 Ерѣ оун д'ка рнѣлат фѣлрте;
 Л кѣре избѣквитѣрюл
 Я лѣмѣй мѣнтѣнтѣрюл
 Мѣлатъ вѣкме петрѣскъ,
 Де мѣлате ври ачѣ фѣскъ.
 Бѣ шѣ сѣнгѣр съ дѣчѣ,
 Шѣ нѣпѣцѣ рѣрѣн петрѣчѣ;
 Фъкжнд мѣлатъ рѣгкѣдѣне
 Прѣкм Екриптѣра не сѣдѣне.
 Якѣм кѣнд вѣкмѣ сѣсѣ
 Вѣкмѣ де а пѣтимѣ,
 Ка лѣмк съ избѣкѣскъ
 Дни рѣвѣ вѣкжмѣшѣскъ,
 Гжидѣнд мѣлате 'нтр'ал сѣс гжнд,
 Нѣмай пре Іѣвѣн лѣжнд.
 Вѣтръ сѣрк с'ас сѣит
 Л мѣнтеле поменѣт;
 Іѣвѣн рѣмѣне май жѣс,
 Іс .р вѣрѣ подѣрѣс

.А вжрѣ подворѣ де мѣнте
 Съ роагъ къ лѣкръмѣ крѣнте,
 Лѣкрѣ негрѣнт де лѣмекъ!
 Фаца .р. фок ш-ш скѣмекъ
 Шѣ тѣт .р. фок съ префаѣче.
 Іоанн дин жѣс май мѣрт зѣче.
 Чага херсвнмичѣскъ,
 Чага алекъ .р. черѣккъ,
 Съ апрѣнѣ, шѣ кжнтъ
 Кжнтаре фрѣмѣаскъ сѣнтъ.
 .Ай сѣжѣск тѣцѣ къ тѣрѣ
 .Ай сѣжѣск къ вѣкрѣ;
 Герафимѣй .р. мѣрѣск,
 Архангелѣй .р. сѣвѣск,
 Каа ла пѣмжнт, и съ 'нкѣнъ
 Къ ш гѣкѣнѣ лннъ;
 Де а кѣрѣра сѣнѣре
 Шѣ фрѣмѣаскъ гѣкѣнѣ,
 Іоанн каде ла пѣмжнт
 Непѣтжнд грѣн кѣвжнт.
 Гласѣа Герафимичѣск,
 Гласѣа Архангеличѣск
 Прин пѣмжнт .р. жѣс пѣтрѣнде
 Пѣн ла Лѣме, ла лѣкѣа, оунде
 Тѣцѣ дирѣнѣцѣ дин вѣчѣ
 Яцентѣ къ весѣрдѣе,
 Ка оунѣй къ гжнд доѣве
 .А стѣтѣа чел лѣкрѣмос,
 Прин а лѣн Хѣ . венѣре
 Я сѣ дѣколѣ ешѣре;
 Ежмт къ мѣлатъ десѣктаре,
 Я пѣмжнтѣлѣн мншкарѣ;
 Ежмт къ мѣре вѣкрѣе,
 Изѣвѣнѣрк ч'ш съ фѣе.
 Екѣ сѣмнеле де мжнтѣнѣре
 Дин лѣкѣа де весѣндѣре.
 Прѣте вѣрѣме пѣцинѣтѣкъ
 Іѣ . мжннеле-ш рндѣкъ
 Яша съ роагъ фѣрѣнѣте,
 Ла ла сѣкѣ черѣск пѣрѣнѣте :

Пъкринте ато́т пстѣрник!
 Рогѣ-мъ, ка' оуи немѣрник
 Итъ къ вѣкмъ сосѣцие,
 Пре мѣне мъ прослѣвѣцие,
 Еине зѣва пѣчѣитъ
 Де днрѣпщѣ де мѣлат дѣрѣтъ.
 Фѣкѣш дин нимѣк пѣмѣнтѣла
 То́ате нѣмай кѣ кѣвѣнтѣла:
 Сѣареле, рѣалта лѣнъ
 Шѣ кѣте сѣнт де 'нпрѣвнъ,
 Фѣкѣтѣ-лѣ-ам амѣндѣй,
 Чѣ май мѣрѣ сѣнт рѣнапѣй.
 Ядѣм кѣт пѣкѣтѣш
 Шѣ дин Граѣѣ ешѣ
 Шѣ дин Рѣю дѣндѣ-л афѣрѣ
 Цѣ-сѣ фѣкѣ мѣлѣ тарѣ
 Шѣ-мѣ зисѣшѣ: ювѣте фѣ!
 Итъ еѣ, че сокѣтѣ!
 Ядѣм а ноѣстрѣ зидѣре
 Еени ла грѣ ѡсѣндѣре,
 Кѣ ел динпрѣвнъ тоѣцѣ
 Яѣ сѣѣ вѣнтѣрѣ непѣцѣ;
 Кѣзѣрѣ кѣдѣре грѣ.
 Ѡ неасѣлатѣре рѣ!
 Мѣлѣ-м дѣ мѣ зидѣре!
 Сѣ ѡ лѣс рѣ вѣчѣ ла перѣре.
 Еин-ѡ фѣюле ювѣте!
 Еин-ѡ фѣюле дѣрѣте!
 Еин-ѡ сѣ мѣнтѣшѣм тарѣ
 Сѣ ѡ скѣатем дин мѣнк' афѣрѣ.
 Ла ачѣте дѣлѣй кѣвѣнте
 Кѣкѣрѣс ам фѣст пѣрѣнте!
 Я лѣа кѣн ѡменѣск,
 Я лѣа трѣш пѣмѣнтѣск,
 М'ам лѣгѣт а фѣче то́ате,
 Ка дин ѡд сѣ ѡ пѣтем скѣате.
 М'ам лѣгѣт, кѣм къ ши мѣартѣ,
 Гоѣ сѣфѣрѣ трѣстѣ фѣартѣ,
 Мѣартѣ трѣстѣ де ѡкарѣ
 Ка сѣ ѡ скоц дин кѣн афѣрѣ.

Вѣтъ нѣса вѣрѣме вѣне,
 Прекѣм тѣ рѣщѣй цѣй вѣне.
 Трѣйзечѣй дѣ анѣ лѣ трѣкѣт
 Дѣ вѣнд сѣнт еѣ ѡм нѣскѣт.
 Оумѣлѣт-ам дин сѣт ꙗ сѣт,
 Пре нѡрѡд л'ам ꙗкѣцѣт;
 Шѣй дин чегѣте 'н чегѣте
 Лѣвѣцѣнд, прѡбастеле глѡбате,
 Кѣлѣ чѣе спре покѣнѣцѣ,
 Кѣлѣ ла вѣна кредѣнѣцѣ.
 Лѣ вѣскрѣкѣ, ш' лѣфѣрѣ
 Рѣкѣдѣт-ам кѣн шѣй ѡкѣрѣ.
 Шѣй ꙗ лѡк дѣ мѣдѣцѣмѣре
 Дѣ мѣлате ѡрѣй изгонѣре
 Шѣй вѣлѣстѣмѣрѣй ам лѣдѣт,
 Дѣ ла нѣкѣмѣлѣ вѣлѣстѣмѣт.
 Рѣкѣдѣ-вою вѣскрѡсѣ фѡрѣте,
 Шѣй трѣста пре крѣче мѡрѣте.
 Оѣ плѣче-мѣй, кѣ м'ам нѣскѣт!
 Плѣче-мѣй, кѣ ѡм м'ам фѣкѣт,
 Прѣсте скѣрт вѡр ешѣй тѡцѣй
 Вѣнѣй лѣшѣй ѣдѣм нѣпѡцѣй,
 Дин ꙗтѣнѣкрѣк лѣфѣрѣ,
 Шѣй дин пѣра чѣе амѣрѣ;
 Шѣй дин лѣнѣцѣрѣй извѣкѣвѣцѣй
 Ла ѡ-л'ѣлѣтѣ ꙗсоцѣнѣй,
 Вѡр вѣнтѣ цѣе мѣкрѣре
 Шѣй лѣсѣдѣкѣ прѣсте фѣре.
 Іѣдѣ Нѣкарѣѡтѣкѣнѣлѣ
 Вѣжнѣкѣтѡрѣюлѣ, шѣй вѣкѣлѣкѣнѣлѣ,
 Іѣкѣмѣлѣ вѣкѣз, кѣ сѣ гѣтѣкѣ
 Сѣкѣ-шѣй нѣспрѣкѣкѣскѣкѣ ѡдѣтѣкѣ
 Гѣжнѣдѣлѣ, чѣе дѣ мѣлат ꙗл арѣ
 Спре лѣ мѣк ꙗ вѣнѣй вѣжнѣзѣре.
 Дѣчѣй тѣс, ѡ дрѣкѣпѣте пѣкрѣнѣте!
 Іѣ ла ла мѣѣс кѣн амѣнѣте!
 Фѣй лѣспрѣс рѣсплѣгѣнтѡрѣѡ!
 Фѣй днѣрѣнт жѣсѣдѣкѣтѡрѣѡ!
 Фѣѣ-цѣй мѣлѣкѣ дѣ нѣрѡдѣдѣ,
 Чѣе дѣ мѣлат рѣвѣдѣкѣ дѡсѣдѣ,

Дъ-ле дар съ се къдскъ,
 Шй лкцк съ w прїимкскъ.
 Шй а мк трїстк шїре
 Съ айбк вѣнк родїре.
 Ячкстк Хс . гркїи
 Д черїю сѣнет съ пврнїи
 Сѣнет Герафимнчїск
 Кжнтек Ярхангелнчїск :
 Бскдрк-те шй скаткзк
 Сїwane! къ маре разк
 Престе тїне стркласчїще,
 Оун лсчфкр съ нккїще,
 Каре ва лсмина тóате
 Нврóаде нкмврїи шн глоате.

CLXXVII.

1802.

(a. Ms. Eminescu, Tom. I, 4°, VI nepaginate + 117 foї paginate + I scară. —
 b. Ms. bibl. centr. No. 369, defect, 211 foї paginate.)

Картѣ че сз нѣмїще зъбава фондасїен ♪ ании
 дела нїцїерѣ лши хс . 1802. J. D. K.

Predoslovie. (a. fol. Па—Пв.)

Кѣтрк ювнїорїа де рнѣкїцкѣтрк четнївр.

. Дрнїтс ачѣа дар шн ес аксм афлкнд ачастк кѣр-
 тнїкк, каре аднѣрїаз(к) де ла сѣнш, къ пасте фачере а ware
 кѣрсе днїтре воернїи Бенецїи, ансме Франгнск Лавреданс, рн-
 ткн лккѣтнїтк пе анмѣа нїталїннїаск(к); тар дн пе ачѣа пе
 анмѣа грѣчнїаск(к) де ware кареле нѣснїцнїтвр Малакнѣ Кастрн-
 сїе, тар дн пе анмѣа грѣчнїаск(к) пе анмѣа мвалдвѣнїаскк де
 мѣдр Квстанднн Гѣрнак; шн рндсачнндс-ск анмѣснїїлѣ кс-
 цѣтсашн мїс, де всна анмѣснїе шн рнїтврїе а ачѣтсн прѣ лѣс
 гкнд ан нїталїн, Франгнск Лавредан, зкк, нѣвоїтс-м'ам а w
 скрнн, аккнд спре ачѣстк лскраре шн вѣтѣнїалк шн пе шн
 фрате шн прїѣтѣн ксншкскст . шн рнїтр'ачѣсташ кнн мїам шн
 скрнс, нс кс пснїцнїк вѣтѣнїалк шн мїам адсе ла сѣккѣрннїт,
 дснїк ксм съ вѣд рнїтрачѣстс картѣ (? кнн!) пѣнїтрс ка съ лас

ла поуменире срамшилар вре ш адсчере аминте а штенели мели.
швфтеск дар юкитворилар де рнкъцкътсркъ коннд а къ (зкъ)воки
кs ачасткъ къртичникъ, се ш приимци кs драгвсте, ши скъ ш
четиц кs рнкълецире. скъ скъ (!) фиц скънктвшш.

J. D. K. 1802.

Ahile furios. (a. fol. IIIb—1b, b. fol. 1.)

Ахилесс ртрс невшїе. причїна.

Сшт зїдсриле троаден ас къзст тиккльсела Пятроклас
вирснт, ши фър де ссфларе, де вкрвкїе лши Ектвор. фкцкър-
ничїнале армелар нs пaс фвалсскт спре алта, фъркъ нsман скъ
скъ рнткрясккъ ман мsат пшфтнле вркъжмашлани, пентрс къ-
цигаре вирсннци; ши ка с(къ) шнаскъ ман фїервинци пстїриле
вркъжмкшери рн потрика сфкършнтлани вїецин сале. деч дшпкъ
че с'ас рнрїициат вестїре морцин, Ахилес ас швоскът, с'ас не-
вснит де дсрере; нетемире инемїн лши с'ас аркгат лицїткъ
де пстїре рн спре а стд рнпотриккъ ла шциме патиамїн, рн-
даткъ ас стркгат: арме! ка скъ алерци скъ рнелкнзаск(къ) кs
скънциле шчигашлани, ссфлетсд шшн прїетен ка ачестсе. рм
паре кsм къ атшче кs семине кsвинте скъ фїе ркссфлат швр-
нїре драгвстен ши а мкнїн лши:

Шнде еши ш ювнтсале ал мїес Пятрокле? чини ткs рн-
стрєннат де вїацкъ? чини м'ас диспкрцит де фїаца тд? чини
ас дизркъдкчиннат цсмктата де парте а инемин меле? мїас
ркшнт дар модрте пре ачїла пре кїреле тоате пстїриле лsмин
ас фшстс слави рн спре а-а лsд де ла мнни! де кши вре дар
ка скъ къд фїаца тд, скъ кїде скъ ш черкs рнтрс рнтснеричи.
кsм тасте кs пстнцкъ а нs скъ сфїн мирле*), рнкан де прїе-
тенїн лши Ахилес? ш пкринцкїши дsмнезкни ан Елинилар!
кsм де авецн ркбдаре ла хsлнле челе де а псрсре а варварилар
троаднтїни? аркгацк-ми рнкан кнпсд, ка скъ рнелкнзкскs
кsмпанре дсрерни мели, де време че нs къ грижкци де мкн-
тшнре ачїладе, че рнкогкцкїши де жкртнве кїащнле кшастре.
ши тs ш ссфлете а прїетенлани челш аткта де ювнт! шрткъ-
мкъ де нs без шкни мїен [афткндс-те (л. афкн-) рктккчнт анче
рнпрецср] сткнд ши (b. стжнши) рнтрс лакркъми; шрткъ-мкъ де
нs спкъ скъцеле ранилар тали кs пкряе де лакркъми; пкнцє
ачїла че нs цїе, сас нs поате ка скъ с(къ) рксплктыск(къ). Инема
лши Ахилес фїннд швнчшнткъ а жкртки ла мкнїе ен мшци де

*) Glosă marginală: Сректорн.

мѡрци, нѡ арѣ молнчюни ка съ пльнѣгъ кѡ жали пагѡба а ѡнѣи
нѣрдери атъкта дѣ марѣ.

Zäbava a VIIa. Marcul Antonie limbut (a. fol. 58a—58b; b. fol. 55.)

Причина.

С'ас арътат бирѡнтодрѣ кѡ похвалъ тирънѣа сѡит двам-
нѣе лѡи Марѣе ши а лѡи Кина; фѣерѡа аѡ рокиѡ стъкѣннѣре фѣ-
рен ши а морцини че авѣ ла вѣщаа ѡмѣнаскъ, рѣсѡши мѡерили
(b. с'ас фъкст) лѣнѣше спре а цъсе ши а тъа ѡрзъклилѣ мѡр.
Маркъа Ѣнтѡнѣе риторѡа с'ас силит ши ел а испитѣ аче фър
дѣ ѡмѣнѣе ши варваръ кѡмплире инѣмни лѡи; рѣскъ ман рѣткъи
кѡ кѡвинте ка ачѣсте, аѡ ѡприт мъкнилѣ ѡсташилѡр че сас-
ж(нѣ) ла поронкъ :

Маркъа Ѣнтѡнѣе лѣмѡст. зѣбѡва а шапткъ.

Ѣнде, ѡ пре вѣтежилѡр ръзѡонич, рѣнтоарчеѡ нѡтере ачѣ-
тор мъинни? Ѣнде рѣнтоарчеѡ търѣа вѣтежинѣ ѡастрѣ? Ѣнде арѡн-
каѡ дѣтѡнътѡриле сѡбилѡр ѡастрѣ? Ѣнде рѣнгрѡѡѡ въртѡте
ловитѡрилѡр ѡастрѣ? прѣсте Мартѡа (b. Маркъа) Ѣнтѡнѣе чѣл
нѣкъжът, чѣл гол ши вѣднък дѣ жали, ла вострѡ рѣнпрѣнъ
патрѣѡт; ачѣрѣе синтѡ финичинѣ бирѡнцилѡр ѡастрѣ чѣлѡр кѡ
похвалъ? ачѣсте синтѡ кѡнѡнѣле вѣтежилѡр ѡастрѣ? ачѣсти
слѡѣе вкъ вѡр сѡи ла капитѡлиѡа? ачѣсте кипарисѡри вкъ вѡр
къцинга дафининѣ? ѡасте ркъмленилѡр фѣиндѡ ѡѡичнѡнтъ а
рѣткъ(м)пина табѣре дѣ ѡцѣни рѣнарматѣ, акѡм испитѣрѣи спре
ѡчѣдѣре пре ѡн ѣнармат; ѡасте ркъмленилѡр фѣиндѡ ѡѡичнѡнтъ
а се спъла рѣн сънѡѣле стрѣннилѡр, акѡм скъ спѡрккъ ла раннѣе
чѣлѡр ан скъи ѡастрѣ (! л. ѡасте) ркъмленилѡр фѣиндѡ ѡѡич-
нѡнтъ а скъ нѡрта бирѡнтодрѣ кѡ похвалъ аѡѡра чѣлѡр ман
мъндѣре вѣржмаш, акѡм скъ нѣѡѡѣрѣи ка се тѡе кѡ тотѡа пре
ѡн тикълѡѡе алѡр рѣнпрѣнъ патрѣѡт. фѡндасѣе се потрѣѡѣрѣи
ла ачѣсткъ вѣдинѡцъ, инѣма скъ рѣндѡѡѣре ка се [рѣндѡѡѣрѣи ка се!]
нѡ се аѡкъѡсаскъ дѣннѣи.

Esplicare. (a. Fol. 113a—113b; b. Fol. 199.)

Маркъа Ѣнтѡнѣе лѣмѡст. (b. сас вѣнѣе грънтѡр.)

Гнѣѡ Марѣѡ дѣ нѣам прѡстѡ фѣинд ши стрѣннѣ аѡ вѣнит
ла Рома, ши пѣнтрѡ че алаѡскъ а лѡи бкърѣѡѡѣе аѡ дѡѡкъндѣнтѣ
вѣрѡнѣѣе минѡнатѣ, ши чѣли ман марѣи чинѣсти а чѣтъѡѡинѣ ачѣнѣ,
аѡпкъ кѡм пре лѡрг нѡѡѣстѣрѣи ла вѣщаа лѡи чѣл мѡат ла рѣ-

цѣнтел ши еар се скѣла ши се рѣгѣ, ши еар май шиде жѡс ши рнплетѣе, ши iar cъ скѣла ши cъ рѣга рнкинъндс-сѣ . Ши ачаста ера рнцѣрѣс домнѣлѣши трѣимѣс, пентрѣс повъцѣшрѣ ши рндрептаре, ши рнтъкрѣре прекѣриѡсѣлѣш ѿнтѡнѣн . Ши вкъзънд прекѣриѡсѣла ачест лѣкрѣс, сѣ минѣна фѡарте, ши аше стънд ши минѣнъндс-сѣ, лѣзи ѣн глас зъкъндс-н : ѿнтѡнѣе, аше фъ ши тѣ ши те вѣн мънтѣн . Їркъ ел лѣзънд лѣлатъ рндрѣзънрѣ ши вѣкрѣн лѣѡкънд рн инѣма са, лѣ рнчепѣт а фѣче аше; ши аше с'лѣ мънтѣнт.

Vedenia părintelui Antonie. (Fol. 2a—2b.)

Индѣнне прекѣриѡсѣлѣши пѣрѣнтѣлѣши нѡстрѣс ѿнтѡнѣе чѣл марѣ.

Їнтрѣ лѣте рнвѣцъктѣри фолѡсѣтѡаре карѣ грънѣа нѡлѡ сфънтѣлѣ ѿнтѡнѣе, не лѣ сѣсѣ нѡлѡкъ пентрѣс фолѡсѣ ши ачаста ведѣнн, зъкънд : фѣнлѡрѣс! еѣ ѣн ан дѣпанн м'ам рѣгат лѣн дѣмнѣзъс ка сѣ-м дѣскопѣре ши сѣ-м аркъте мѣне лѣкрѣриле дрѣнцилѡр, ши алѣ пѣккътѡшнлѡр . Їркъ ѡдатъ рнтр'ѡ нѡлѡпте мѣ-лѣ грънт мѣне ѡаре-чнне кѣемъндс-мъ афаръ зъкѣнѣлѣ-мн (!) : ѿнтѡнѣе! скѡалъ-те ши еш афаръ ши е алмнѣте чѣ вѣ ведѣ . Ши ешнн еѣ афаръ, къѣстан сѣ вкъз ч(н)не еѣте ачѣла чѣ мѣ-лѣ грънт ши м'лѣс кѣмат афаръ; ши вкъзѣн оуѣн ѣрѣѣаш, нѣгрѣс ши сѣк(р)нав, оуръкт ши грѡзѣннѣ, карнле стънд лѣшнѣе кѣс канѣл пѣнъкъ ла нѡоурн, iarъ мъннлѣ лѣн лѣ цъне рнтннѣе спрѣ вкъз-лѣх; iarъ сѣпт дънѣсѣл ера оуѣн лѣзър ка ѡ марѣ . Шн вкъзѣн сѣфлѣтнлѣ ѡамнннлѡрѣс ка ннѣе нѣскрн зѣсркътѡаре зѣсркънд прнн вкъзлѣх . Ши къте сѣфлѣте трѣче прѣ дѣ лѣспра мъннлѡрѣс ачѣлѣн оурнѣш грѡзѣннѣ, ачѣле мѣрѣе кѣс пачѣ фѣжркъ дѣ грнжкъ ши сѣмънтѣе; iarъ ел кѣс марѣ мъннѣе скршннѣе кѣс дннцъкн лѣспра лѡр . Їркъ къте сѣфлѣте лѣ пѣте ажѣнѣе, лѣ лѡвнѣе кѣс мънннлѣ лѣн ши лѣ дѣ рн езерѣс ачѣла . Їркъ еѣ стънд ши мннѣнъндс-мъ, лѣзъкн глас гръннѣлѣ-мн : ѿнтѡнѣе! прнчѣе ши кѣ-нѡлѣе ачаста чѣ рѣзн! рѣзн чѣле чѣ зѡаркъ ман прѣ сѣс дѣ мънѣлѣ ачѣстѣн оурнѣш, ачѣле сѣнт сѣфлѣтнлѣ дрѣнцилѡр, карнле мѣрг ла раѡл лѣн дѣмнѣзъс, къ нѣ с'лѣ сѣсѣе врѣжмашѣлѣн . Ши сѣфлѣтнлѣ прѣ карнле лѣ ажѣнѣн ши лѣ лѡвѣе кѣс мъннлѣ салѣ, ши кад рн елзѣрѣл (!) ачѣла, ачѣле сѣнт сѣфлѣнтѣе ачѣлѡр чѣ с'лѣ сѣсѣе врѣжмашѣлѣн, оурмънд кѡн ши пѡхтнлѡр трѣнѣлѣн сѣс; ши цѣннѣ рн мннѣте рѣѣла карн (л'лѣс фъкѣт) елтъ къ кад рн елзърѣл елѣлѣнн.

Mila lui Dumnezeu. (Fol. 95a—95b.)

Оун старицъ ас тримис пре с кълдгъраш мик оученик
ла скъс ла оу фрате, карнае аре гръдникъ кс шами ла Скънаа,
пшфтиндс-а ка скъ-и тримницъ пшцкнтеле поаме . Ши мергънд
кълдкърашс(!) с'ас .ркинат дшпъ шенчен зъкънд : пъринтеле
ши старицса мес м'ас тримис, ши пшфтиндс-те, де ан поаме
-рн ликадъ, скъ-и тримницъ пшцкнтеле . Ръспснс-ас лши : фйоле!
скънт, мерци -рн ликадъ, ши-ц а де каре кеи вре, ши ккте вйн
псте . Ир дшпъ че ш'ас лсват кълдгърашс поаме, ас -рн-
требат пре фрателе зъкънд : пъринте есте анче мила лши дс-м-
незкъс? пар фрателе лсзкънд ачеста ас тъкст, ши къстънд
-рн пълмкнт гъндѣе, ши скъ минсна де аче -рнтребаре . Дшпъ
ачеа ас зъс лши : фйоле! че ан зъс? че ан -рнтребат? къ н'ам
-рницълес . Зъс-ас лши кълдгърашс : ам -рнтребат пъринте,
„пасте анче мила лши дс-м-незкъс?“ Иркъ фрателе паркъш ас тъкст
ка шн час, гъндинд че ва ръспснде лши, ши нешинд че скъ
ръспснзкъ, ас ссспинат ши ас зъс : дшамсна дс-м-незкъс скъ
ажсте фйоле! ши аше ас тримис пре кълдгъраш кс поамеле
ла старицса скъс . Иркъ ачел фрате -рндатъкъ лъскндс-ш ликада
ш(и) киане са ши лс-рндс-ш страюа скъс ас мерс ши ас ешнт ла
псетѣе, зъкънд -рнтрс скънк : де време че нс пстшн да ес оун
ръспснес оуншн кшпил мик, че мкъ -рнтребкъ; даръ кънд ва
скъ мкъ -рнтреке дс-м-незкъс, че вон фачи? пентрс ачеа дар скъ
мерг ши скъ каст мила лши дс-м-незкъс.

Ispita lui Avva Zinon. (Fol. 138a—138b.)

Авва Зинон ас псрчес ш датъ скъ мергъ ла Палистина,
ши мергънд пре дрсм пре лънгъ ницгке харбсзърѣи, ши
фйинд трсдит ши шеткнит де дрсм ши де зъдсхса соаре-
лши, ас шезст лънгъ харбсзърѣе скъ скъ шдихнеаскъ пшцкн-
тел . Ши възкънд ел къ нс есте нимене шм скъ пъзаскъ харбс-
зърѣе, -рн зъче лши гъндса -рндемгъндс-а пре ел ка с(къ)-ш а лши
шн харбсзс ка скъ мкънкче, скъ скъ ман ръкорескъ де зъдсх,
зъкънд, къ нс есте маре лскрс ачеста . Иркъ ел ас ръспснес
ачелшн гънд ала скъс аша зъкънд, дар ас нс цѣн къ фсрѣи скъ
дск -рн лшнчи, че скъ те испитеск анче скъ въз псте-вѣ ръбеда
анче лшнчиле? Ши аша скдлъндс-скъ -рн пшчоркъ, ас стктст
кс фаца са спре соаре чинчи зъле ла оун лшкс, пкънк че с'ас
фрпнт де соаре аткъта, ккт н'ас ман (пс)тст скъ ръбеде ман
лшат испита лшнчлар . Иркъ ел зъче гъндсалшн скъс лшстркън-

дѣла, аша : дакъ нѣ пшци съ раззи испита мѣнчилор, съ нѣ
ман рндемнези пре мине съ м'кн'кнк лѣкрд де фѣрат штенел
лѣ стреннѣ . Ши аша аѣ пѣрчес де аколе, ши аѣ мерс рн кале
са мѣлац'минд аѣн дѣмнез'ѣс, къ л'аѣ извѣвнт де испита ачел.

CLXXIX.

1809.

(4°, IV nepaginate + 139 paginī paginate.)

Дидáхій адекз рвзцзтѣрй пентрѣ крѣцперѣ фѣилар
ла ргрончѣнѣ рѣнчилар мѣрци, кѣлѣсе де Пѣтрѣ
Мáѣур де Дичо Гзмзртѣн . Парѣх Гáс-Рѣгѣнѣлѣй
.... Ла Бѣда р Крзáска Тѣпографѣе а Оуниверси-
тáций Оуниѣрѣций р анѣла 1809.

Predoslovie. (pag. I—II.)

Кѣвѣнт рнаѣнте.

М'ккар къ ртрѣ ч'кле май наѣнте кѣлѣсе патрѣзѣчй про-
повѣдáниѣ спре а се зиче ла ргрончѣнѣк ваменилар мѣрци
ртокмѣте, ши де ач'как, кáре аѣ а се зиче ла ргрончѣнѣк
рѣнчилар, се кѣпрѣнд ; тѣтѣши пентрѣ ажѣтѣрѣа рѣвцилар,
кáрѣй де шце май мѣлаци ргрѣапк рѣнчѣй р пѣпѣар'кле сáле,
де кжт де чѣй р вжрѣт'к, ам май ртокмѣт ртрѣ ачѣст
кѣп ач'кѣте чѣнчѣспрез'кче Дидáхій, пѣнтрѣ крѣцперѣк фѣилар .
Кáрк тѣтѣл'к нѣ пентрѣ ач'ка ш пѣарт'к р фѣрѣнте ач'кѣте
дидáхій, къ дѣар'к шекѣнт ркѣвѣннцáте ар фѣ жáлннчѣй рѣѣмѣ
а ргрончѣнѣй рѣнчилар ; чѣ пѣнтрѣ къ нѣчѣ оуи лок, нѣчѣ
ш вѣк'ме фѣѣнд скѣтѣт'к де рв'кц'к'тѣрѣа ч'ѣ пентрѣ крѣ-
цперѣк фѣилар, кѣ ат'жта май вжртѣс е де лѣнѣк ла ас'трѣкáрк
рѣнчилар а кѣвѣнтá пентрѣ крѣцперѣк фѣилар, къ фѣѣнд оуи-
лѣци кѣ ннѣма ртрѣ ачѣст т'жлп, п'крѣннчѣй май кѣ де адѣнѣ,
аѣзѣнд д'кторѣа, кáрк ш аѣ еѣ спре крѣцперѣк фѣилар с'кѣй, се
к'ѣск пентрѣ грѣш'клелѣ ч'кле ртрѣ крѣцперѣк фѣилар сáс кѣ
шѣѣнцá, сáс кѣ шѣѣѣнцá п'кн'к ачѣ ф'к'кѣте ; ши кѣ ач'ка се
дѣц'кп'т'к, ши се рѣк'рѣáт'к, спре датѣрннѣа крѣцперѣе а фѣилар
чѣлар р'к'мáшѣй р кѣл'ц'к.

Didahia a opta. (pag. 59—60.)

Иида пре атѣта аре май маре вжртсте де а рдемна де кѣт кскителе, прекѣт май лесе исте а крѣде шклар сѣи, декѣт азъсанѣ . Де нс ком врѣ рѣк а зиче, кѣ квинтеле нс сѣнт алта фѣрк ѡ нѣбанѣ а лѣкрѣрѣи, иида исте рѣкши лѣкрѣрк . Де оунде прекѣт е май кс трѣбекъ кѣнд фѣче нецине оун лѣкрс прин сине, декѣт кѣнд рл фѣче прин лѣци : пре атѣта е май кс трѣбекъ, ши май кс пѣткрѣ кѣнд чине-ка фѣче ачѣка, ла карѣк врѣк сѣ рѣклме пре алтѣла, декѣт кѣнд ѡ зиче . Недѣци дѣрк кѣт е де пѣкѣсѣтѣаре ѡ иида рѣ лѣкар дела чине сѣ кинѣ . Кс кѣт дѣрк май вжртѣс де ка венѣ ачѣка дела пѣринѣи ? Ифѣрк де пѣткрѣк ачѣка, карѣк ѡ аѣ де ѡбѣе фѣптеле спре а не мшкѣ ка сѣ ле оурмѣм, се каде а се сокѣтѣ пѣткрѣк, карѣк май мѣлат ѡ аѣ фѣптеле пѣринѣилѣр пѣтрѣс доѡв приѣинѣи . Чѣ динтѣжѣ исте дѣспре пѣртѣк пѣринѣилѣр, карѣи, пѣтрѣс чинѣтѣ ачѣка, карѣк ѡ аѣ типѣрит дѣнезѣс рѣтрѣс тѣате рѣдѣриле кѣтрѣк приѣина лѣр, фѣарте сѣнт чинѣтиѣи де фѣи . Идѣкѣрат, тинѣрѣи аѣд нѣминдѣс-се лѣрк кѣпетѣниѣ, еписѣпѣи, краѣи, рѣпѣраѣи, дѣрк пѣтрѣс кѣ нѣ-ѣ вѣд, нѣмеле ачѣкѣте де чинѣте нѣ деѣкѣптѣ рѣтрѣжнѣи атѣта чинѣтире, кѣтѣк деѣкѣптѣ нѣмеле чѣл де тѣтѣк, ши кѣтѣк деѣкѣптѣ стѣкѣжнѣрк ачѣка, карѣк ѡ аѣ рѣнѣнтѣк шклар сѣи . Де оунде ѡрѣ че лѣкрѣре пѣринѣаскѣ лѣр ле исте ѡ лѣѣе, кс шѣи рѣкиши приѣмитѣк ка вѣнѣ, фѣрк де алтѣк испѣтире . Чѣка-лѣалтѣк приѣинѣк исте дѣспре пѣртѣк фѣилѣр, карѣи сѣнт мѣиѣи, пѣтрѣс кѣ нѣ сѣнт дѣстѣинѣиѣ рѣкѣ а жѣдека, трѣкѣск кс оурмѣрк, адекѣк фѣк че вѣд, преѣсм чѣи че рѣвѣцѣ а зѣгрѣви, нѣ иѣс зѣгрѣви фѣрк де пре алтѣк нѣбанѣ . Дрепт ачѣка нѣ се пѣате тѣжакѣи пѣткрѣк, карѣк ѡ аре вѣѣца чѣк вѣнѣ сѣс чѣк рѣ а пѣринѣилѣр ши а мѣиѣелѣр, спре а фѣче пре нѣкѣѣиѣи лѣр асѣменѣк шиѣ рѣтрѣс нѣкрѣвѣри : атѣта кѣт май лесе исте а шиѣ асѣмѣнѣ шиѣ рѣтрѣс кинѣла траѣиѣи, де кѣт а шиѣ асѣмѣнѣ шиѣ рѣтрѣс фѣптѣра ѡбрѣзѣлѣи . Ѡ кѣт де адекѣрат исте грѣиѣл рѣелѣнтѣсанѣ Сираѣх рѣ трѣкѣа ачѣста, кѣнд зиче ла кап . ѣ . стѣх . ѣ : „р фѣиѣ сѣи сѣ ка кѣнѣиѣе ѡмѣла.“

CLXXX.

1809.

(Folio, 12 volume.)

Вістциле сѣнциалур Пѣмцѣл (аѡѡ).

Noemvrie 6. Părintele Luca. (Fol. 36b—37a.)

Лѡна лѡи Ноѡмврїѡ .рн ѡ зїле.

Дѡрс ачкѡши зї поменирѣ кѡвїѡсѡлѡи пѣрїнтелѡи нѡстрѡ
Лѡкѡ.*)

Ичѡсть фѣричїтѣ пѣрїнтелѡ нѡстрѡ Лѡкѡ с'ас нѣкскѡтъ .р четѡтѣк Тавромѡнїѡй а епѡрхїѡй Сїкелїѡй . Шї тѣнѣрк дѡ вѣр-
тѣ фїїнд, ка дѡ шптѣспрезѣчѡ анї, кѡ мїнѡтѡ рцѡлѣптѣ сѣ
зѣѡвѣк .р кѡсѡлѡ лѡи дѡмнѡзѡс, алѣ дѡмнѡзѡсїциалурѣ кѡвїнѡтѡ
аскѡлѣтѣтѡрїѡ шї фѣкѣтѡрїѡ фѣкѣжндѡсѣ . Пѡрк кѣнд пѣрїн-
цїѡ лѡи с'ас сѣкѣтѡнїтѣ ка сѣ-лѣ рѡсѡцѣскѣ пре ачѡстѡ кѡ фѣ-
мѣ, елѣ нѡапѣк сѡлѡжндѡсѣ, шї рѡрс оуѣ лѡкѣ нѡоумѡлѡтѣ
дѡкѣжндѡсѣ, рѡрѡснѣ кѡ хїѡрѣлѡ с'ас сѣлѣшлѡнїтѣ . Шї пѡтрѡ-
зѡчї дѡ зїлѡ пѡтрѡкѣжндѣ нѡмѣжнѣтѣ, дѡмнѡзѡсїцїѡ шї рѡрѡсїцїѡ
вѡдѡрїѡ шї десѡпѡрїрїѡ с'ас рѡрѡснїчїтѣ . Шї дѡкѣжндѡсѣ лѡ
варѡ кѡрѣк мѣнѣкѡстїрѡ, с'ас рѡрѣкѣтѣ .р сѣїмѡ рѡрѡсѣкѣ . Шї
лѡ мѡй аспѣрк пѡтрѣкѡчѡрѡ пре сїнѡшї сѡпѡнїндѡсѣ [кѣ прѡстѡ
трѡї шї пѡтрѡ зїлѡ гѡстѣжндѣ пѣїнѡ шї апѣ шї нїчї дѡ
кѡмѣ трѡпїкѡцїѡ вѡдїхнїндѡсѣ] лѡ пѡтрѡкѣтѣ шпспрезѣчѡ лѡшї .
Дѡ аѡлѡ рѡжндѡлѣкѣ, лѡ мѡрѡсѣ кѡ варѡ кѡрѡлѡ мѡнѡхѣ .р
мѡнѡтелѡ Сѡтїї, днї ерѡсрїлѡ чѣлѡ чѡ сѣ аѡлѡ аѡлѡ хрѣнїн-
дѡсѣ . Шї пѡтрѡ нѡрѡлѡ фїїрїѡ, кѡлѡжндѡсѣ дѡрмїѡ пѡсїцїн,
нѡмѡй кѡ ш хїїнѣ фїїнд шї десѡлѡцѣ . Шї пѡгѡс пѡсѣ лѡшїшѣ
хѡтѡрѣ шї рѡжндѡлѣкѣ кѡ днї аднїсїтѣ, ка сѣ нѡ пѡсѣ днї
кнѡлѡ пѣжнѣ чѡ вѡ сѣжршї тѡатѣ пѡлѡтїрѣ дѡ четїтѣ . Пѡпѡ
рѡжндѡлѡлѡ чѡсѡлѡшї алѣ трѡнѡлѣкѣ ш сѣжршїѡ . Пѡрк .р чѣкѡ-
лѡлѡтѣк пѡртѡ а зїлїѡ дѡ лѡкѡрс сѣ анѡкѡ, пѣжнѣ ар фїї сѡсїтѣ
врѣмѣкѣ чѡсѡлѡшї алѣ шѡсѡлѣкѣ, шї дѡнѣ чѡсѡлѣкѣ лѡ шѡсѡлѣкѣ, сѣ
грїжѡ кѡ пѡсїцїнѣ мѣжнѡчѡрѡ, шї дѡ чѣкѡ-лѡлѡтѣк пѡрѡнѡлѣкѣ . Дѡрс
ачѣкѡтѣк пѡтрѡкѣжндѣ, с'ас рѡрѡснїчїтѣ а пѡрк мѡрѡ дѡрс дѡлѡ
дѡмнѡзѡс, шї дѡ дѡзлѡгѡрѣкѣ кѡвїнѡтелѡурѣ чѡлѡурѣ грѡс дѡ рѡ-
лѡсѣ, кѡтѣ шї варѡ кѡрїн мїрѡжндѡсѡ знѣлѣ : дѡ оуѣдѡ цїѡ
ачѡстѡ кѡртѡ, нѡрѡкѣцїнїндѡсѣ; шї дѡнѣкѣ ачѣкѡтѣк пѡнї д(н)сѡпѡ-
рїрѡ с'ас дѡсѣ лѡ варѡ кѡрѡлѡ лѡкѣ, шї дѡшпспрезѣчѡ мѡнѡхїн

*) Notă marginală: Пѣм днї чѣкѣ грѡсѣкѣ с'ас сѡсѣкѣ.

адшѣнд, съ рѣрижа де ачѣрк . ПѣтрѸ причина ачѣста шѣ
ла Гизантѣа с'ас дѣск, шѣ рѣрижѣрѣндъ кѣшчѣориле монахи-
лѣрк, шѣ кѸ пѣрѣнциѣй рѣрѣртѣкшѣндѸс-сѣ, рѣторѣжѣндѸс-сѣ с'ас
дѣск пѣжѣк ла Керѣно . Шѣ рѣтрѸ вѣре кѣре сѣтѣ лѣкѣшѣнд нѣ
май мѣлат де кѣтѣ шѣпте лѣнѣй, кѸ наче аѸ адормѣтѣ.

Noemvrie 19. Mucenicul Varlaam. (Fol. 159b—160a.)

Ноемвриѣ ої.

РѣтрѸ ачѣкаш зи пѣтимѣрѣ сѣнтѣсѣшѣ мѣченикѣ Варлаамѣ
вѣтрѣжѣндѣшѣ.

Сѣнтѣсѣшѣ мѣченикѣ Варлаам ерѣ дѣнкѣ Янтѣохѣа Сѣрѣйѣ,
вѣтрѣжѣкѣ кѸ вѣрѣста . Шѣ аѸ фѣѸтѣ прѣнѣск пѣтрѸ мѣртѣрѣ-
сѣрк нѣмѣлѣшѣ лѣшѣ Іисѣ Хѣ . Шѣ адѣск ла жѣдѣкѣтѣ кѣтрѣ
пѣгѣжѣндѣ вѣевѣдѣ . Шѣ силѣтѣ фѣйндѣ ка сѣ адѣкѣ жѣртѣвѣ
їдѣлѣлѣрк, дѣпѣ чѣ нѣ с'ас пѣкѣтѣ, мѣлате рѣне шѣ мѣнѣй аѸ
лѣлат пѣтрѸ Хѣ дѣмѣсѣл сѣсѣ . Май рѣтѣжѣ аѸ фѣѸтѣ вѣтѣтѣ
кѸ вѣне фѣрѣк де мѣлѣ, апѣй аѸ фѣѸтѣ стрѣжѣтѣ кѸ оуѣгѣй
де фѣѣрк . Дѣпѣ ачѣста л'ас дѣск пре елѣ пѣгѣжѣнѣй рѣ кѣпѣрѣкѣ
їдѣлѣскѣкѣ, шѣ аколѣ рѣтрѣжѣнѣса, дѣпѣ порѣнка мѣнѣчѣтѣорѣлѣшѣ,
рѣтинѣзѣндѣ мѣжѣна лѣшѣ [прѣсте жѣртѣвѣкѣнѣкѣлѣ кѣрѣле авѣкѣ фѣѸкѣ
апѣрѣнѣскѣ] аѸ пѣск рѣтрѣжѣнѣса кѣрѣвѣнѣй апѣрѣнѣшѣ кѸ тѣмѣжѣ, кѣ
дѣбарѣ нарѣ фѣй арѣнѣкѣтѣ прѣсте жѣртѣвѣкѣнѣкѣсѣлѣ спѣрѣкѣциѣлѣрк
лѣрк дѣмѣнѣзѣй; кѣ сокѣтѣлѣ, кѣмѣ кѣ несѣферѣндѣ мѣченикѣлѣ
а цѣнѣ рѣ мѣжѣкѣ кѣрѣвѣнѣй чѣй апѣрѣнѣшѣ, рѣй вѣ арѣнѣкѣ пре ей
рѣпрѣвѣнѣкѣ кѸ тѣмѣжѣ рѣнѣанѣтѣа їдѣлѣлѣрк . Шѣ дѣкѣ арѣ фѣй
фѣкѣѸтѣ ачѣста, вѣрѣ сѣ-й зѣнкѣ лѣшѣ : Іѣтѣ авѣмѣ ай адѣск
жѣртѣвѣ дѣмѣнѣзѣлѣрк нѣѣрѣи . Дѣрк н'ас вѣзѣтѣ чѣка че пофѣ-
тѣлѣ тѣкѣлѣшѣй; пѣтрѸ кѣ мѣченикѣсѣлѣ лѣшѣ Хѣ . аѸ стѣтѣтѣ
ка оуѣн стѣлѣпѣ некѣктѣтѣтѣ, цѣйндѣ рѣ мѣжѣна са фѣѸкѣсѣлѣ че ар-
дѣ, шѣ с'ас арѣктѣтѣ май пѣтѣкрѣнѣкѣ дѣкѣтѣ арѣама шѣ фѣ-
рѣсѣлѣ; кѣ пѣжѣкѣ рѣтрѸ атѣжѣта аѸ цѣнѣтѣ фѣѸкѣсѣлѣ рѣ мѣжѣкѣ,
пѣжѣкѣ вѣндѣ аѸ арѣск дѣцѣетѣле лѣшѣ, шѣ аѸ кѣзѣтѣ пре пѣ-
мѣжѣтѣ рѣпрѣвѣнѣкѣ кѸ фѣѸкѣсѣлѣ . Лѣск елѣ нѣ ш'ас клѣнѣтѣтѣ мѣ-
на сѣ, нѣчѣй аѸ арѣнѣкѣтѣ кѣрѣвѣнѣй рѣпрѣвѣнѣкѣ кѸ тѣмѣжѣ прѣсте
ватѣрѣю рѣнѣанѣтѣкѣ їдѣлѣлѣрк . Яшѣ с'ас арѣктѣтѣ де кѸ вѣрѣвѣ-
цѣ шѣ некѣрѣшѣтѣ, пѣтимѣтѣорѣюлѣ шѣ вѣстѣшѣсѣлѣ лѣшѣ Хѣ . чѣлѣ
тѣре; шѣ рѣтрѸ вѣнѣкѣ мѣртѣрѣсѣрѣ ш'ас дѣтѣ сѣфлѣтѣсѣлѣ сѣсѣ рѣ
мѣжѣна дѣмѣсѣлѣшѣ . Пре ачѣста шѣ дѣмѣнѣзѣскѣсѣлѣ ХрѣсѣстѣѸмѣ, шѣ
сѣнтѣсѣшѣ Нѣсѣлѣѣ чѣлѣ мѣре кѸ кѣвѣнѣте де лѣсѣдѣ л'ас чѣнѣстѣтѣтѣ,
кѣре с'ас адѣвѣгѣтѣ аѣчѣй прѣкѣмѣ сѣкѣ вѣдѣ.

CLXXXI.

1810.

(4°, vol. I, VIII + 398 paginî; II, 332 paginî; III, 296 paginî.)

Хроника Рѡмѡнілор де Георгіе Шинкаї дін
Шинка Типзритѡ де пе манѡскріса. Іаші .
Ан 1853.

Portul solilor din Dacia. (vol. I, pag. 5.)

Дикѡтѡ-і деспре соліи Дакілор чеі ла Рома трімиши, ши
Ан Сенат Антраці Анскманѡ, кѡ Сенатѡла де атѡнчи Андатѡ
аѡ порѡнчит, де лі с'ас чопайт типѡріе дін мармѡре, токма
кѡм ерѡ фѡкѡци ла статѡрѡ, ла фисогноміе, ши ла ханіе, адекѡ :
образѡла, грѡмази, пептѡла, ши пѡдареле кѡ чодаречі дін мармѡре
алеѡ; іарѡ кѡцма, пѡрѡла ши цѡндра [сѡгманѡла] дін мармѡре
нѡгрѡ. Галѡга іарѡш дін мармѡре алеѡ : токма кѡм есте пор-
тѡла Рѡмѡнілор челор, че лѡкѡсек пре лѡнгѡ Гіенѡ . Кінѡріе
саѡ статѡріе ачесте Анкѡ дѡтѡнчѡ с'ас цінѡт Ан Каптіѡла
Рѡмеі пѡнѡ ла анѡла 1775 аѡна аѡі Фебрѡріе, кѡнд аѡ аѡат
Патріарѡѡла Евлавіе ала шаселѡ моціеніѡрѡ сѡфѡнтѡлаі Петѡс
(il Possesso) . Ёѡ Анкѡ атѡнчи лѡм кѡзѡт.

Moartea lui Constantin Cantacuzen. (vol. III, pag. 95—96.)

Історіа кѡлѡченеаскѡ аѡна скріе траѡедіа ачестѡ [а аѡі
Константін Кантакѡзен] : „Аѡоло Ан оаѡтеа аѡі Грігоріе Рѡдѡ,
прекѡм зікѡ ши, с'ас фѡкѡѡт нііе аместекѡтѡрі, адекѡ : Шербан
логофѡтѡла, фечіѡрѡла аѡі Константін Кантакѡзен постелнікѡлаі,
ши одре-каре дін фѡраці аѡі че ерѡ аѡоло, ши Мареш Креѡдлес-
кѡла, кѡм кѡ ар фі Амѡлатѡ пре ла кѡптані ши пре ла саѡці-
торі де-і Андемна сѡ меарѡгѡ сѡ пѡреаскѡ ла Кізіріѡ пе Грі-
горіе Рѡдѡ, кѡ есте кіклеанѡ [пентѡс кѡ Грігоріе се рѡмнеа де
аѡрере кѡнд ведеа пре ѡрѡці, сінѡкаці ши фѡрѡ де леѡе Аѡа-
рені, роѡнд пре креѡшні ши сѡнѡнѡндѡ-і еѡе ціѡгѡла лор чел грѡѡ,
ши ерѡ фѡарте кѡ еѡнѡ інімѡ спре касѡ Аѡѡтріе.] ши сѡ чеарѡ
де ла Кізіріѡ доманѡ пе Шербан логофѡтѡла; кареѡ-корѡѡ дін
ѡм Ан ѡм мерѡгѡнд, аѡ аѡіѡс ши ла Долинѡла Грігоріе . Дечі се
пѡзѡе сѡ-ші іа зіѡа еѡнѡ де ла Кізіріѡла ши сѡ кінѡ Ан цеарѡ .

Порнид даръ ши апроиниѡс-се де цеара са, аѡ конъчитъ рѡтѡрѡи
 локѡ пентрѡ одиѡна де амиази ши аѡ порѡнчитъ аѡи Георгичъ Мол-
 докѡанѡ, кареле ера кѡтаѡѡ, съ адѡккъ пре ачеи воиери карѡ рѡ-
 вла съ-аѡ пѡреасккъ кѡ кѡкѡиѡнѡ; ши адѡккѡнѡс-и, рѡчѡнѡ а-
 мѡстра, пентрѡ че аѡ фѡкѡст ачѡеста де аѡ крѡст съ-аѡ пѡр-
 цасккъ (!. пѡрасккъ) ла Бѡзѡрис . Пѡркъ Марѡнѡ фѡнѡ маѡ сло-
 венѡс ши маѡ рѡдрѡкъзѡнѡс рѡчѡнѡсѡе, кѡ нѡ сънтъ виѡваѡи . Гри-
 гѡриѡ Бѡдъ адѡсѡе мѡкрѡтѡрѡле де фѡцъ ши пе кѡштѡни кѡтрѡ
 карѡ корѡисѡе, рѡтрѡе карѡ ера ши Ялѡксандрѡ фѡчѡрѡла аѡи Геѡр-
 ма Канѡла, ши рѡчѡнѡсрѡкъ а зѡче : Яѡна ѡ долѡмне ! кѡ не аѡ зѡе съ
 мерѡемѡ, съ те пѡрѡжм ла Бѡзѡрисѡла Тѡрчѡескѡ ши съ черѡм Дѡмнѡ
 пе Шѡрѡан лѡгѡфѡкътѡла . Јаркъ Марѡнѡ рѡчѡнѡсѡе : Долѡмне ! Ялѡк-
 сандрѡ ачѡеста рѡн зѡлѡле Мѡѡнеи Бѡдъ фѡнѡ постѡлѡникъ марѡе,
 преа мѡлатъ воиѡримѡе аѡ омѡрѡжтъ фѡтрѡкъ де винъ, аѡсѡма ѡаръши
 с'аѡ апѡкатъ де ачѡеа, чи де-аѡ веѡ асѡлатѡ Мѡкъриѡ-та, фѡкъ кѡ ноѡ
 че веѡ вреа, ши еѡс ѡа да самъ рѡнѡнтѡе аѡи Дѡсѡмнезѡс, ѡаркъ
 ноѡ нѡ сънтѡемъ виѡваѡи . Дѡн ачѡеа ѡаркъ ѡ-аѡ датъ Григѡриѡ Бѡдъ
 пре еѡ рѡн сама бѡкътаѡфѡлаѡи де а-ѡ пѡкъзи, ши алѡтѡръ салѡѡитѡри,
 де ѡ-аѡ дѡсѡ кѡ пазъ пѡнъкъ рѡн ѡеаркъ . Аѡнѡгъ ачѡестѡе ши дѡн ѡеаркъ
 венѡсѡкъ пѡркъ де ла Еѡтрѡѡа корѡникѡла ши де ла Дѡсѡмитѡрашѡко
 вѡстѡѡриѡла Канѡтакѡзѡнѡла, кѡмъ кѡ аѡ рѡмѡлатъ ѡамѡни аѡи пе
 марѡѡнеа тѡрчѡеасккъ ѡѡлѡнѡ нѡмѡле Дѡмнѡлаѡи ши зѡкънѡ : кѡ ѡ
 рѡкъ ши тѡрѡфѡшѡс, ши зѡкътѡѡнеѡе пре ѡамѡниѡе ѡереѡ, де нѡ-ѡ
 ласкъ съ деа дѡкъдѡле рѡмпѡрѡкътѡеѡи, ши кѡмъ кѡ се лѡадъкъ, кѡ еѡ
 аѡ потѡнѡтъ пе Геѡриѡ Гѡка Бѡдъ ши . ч . Дѡчи ачѡестѡе дѡѡкъ
 рѡчѡни, ѡна дѡн такѡркъ, алѡта дѡн ѡеара рѡнѡцѡелегѡнѡс-се, аѡѡцѡаркъ
 пе Григѡриѡ Бѡдъ ла марѡе мѡкъне аѡѡпѡра кѡсѡи аѡи Конѡстанѡинъ
 постѡлѡникѡла, кареле аѡзѡнѡ де венѡреа дѡмнѡлаѡи ши де ѡпреаѡла
 фѡчѡрѡлѡръ съѡи, аѡ еѡштъ рѡтрѡс рѡнтъкъмѡшѡнаре кѡтрѡкъ
 Краѡѡѡа, ши мерѡкънѡ съ се рѡмпѡреѡне кѡ Дѡмнѡла, л'аѡ рѡимѡтъ де с'аѡ
 рѡмпѡреѡнатъ; даръ ѡ-аѡ аркътѡатъ ѡ фѡцъ фѡарѡте посѡмѡрѡжтъкъ,
 по-нѡсѡлѡнѡс-и пентрѡс фѡчѡри аѡи, кѡ сънтъ рѡкъ ши вѡкѡнѡи, ши кѡмъ
 кѡ аѡ рѡнѡемѡнатъ пе капѡтѡни съ-аѡ пѡрасккъ ла Бѡзѡрис ши съ
 пѡнъкъ Дѡмнѡ пе фѡнѡла съѡс Шѡрѡан лѡгѡфѡкътѡла . Ячѡестѡе аѡзѡнѡ
 Конѡстанѡинъ постѡлѡникѡла тѡкъкъдѡѡа а пѡстѡе фѡи, ши зѡчѡеа кѡ
 сънтъ нѡмаѡи мѡнѡчѡни, даръ съ нѡ ле кѡреадъкъ Мѡкъриѡ са, ши кѡ
 ачѡестѡе аѡ еѡштъ аѡаркъ Конѡстанѡинъ постѡлѡникѡла . Бѡнѡнѡ ла
 сѡас-нѡ Григѡриѡ Бѡдъ пе ачѡѡ-л'аѡѡи воиѡри ѡ-аѡ слѡвѡзитъ, ѡаркъ пе
 Шѡрѡан лѡгѡфѡкътѡла л'аѡ тѡкъѡтъ ла насѡ де ѡ парѡте, пентрѡс кѡ
 с'аѡ фѡстъ нѡмѡтъ съ фѡиѡ Дѡмнъ; ѡаркъ пе Конѡстанѡинъ постѡлѡникѡла
 тѡтъкъла аѡи л'аѡ тѡримѡсѡ ноапѡтеа рѡнѡ дѡкърѡкъѡаниѡи де ла
 ѡнѡсѡри

рн мѣнѣстїреа Енагоєвѣси, ѡнде мѣлат нѣ л'ас рнѣтѣрзїат, чи порѣнчїндѣ-ї съ съ кѣмїнече, л'ас адѣс рн трапезарїс, шї ле-гѣндѣ-а де стѣпанѣа чел маре, л'ас сѣгрѣмат . Дечї жѣспѣнеаса рнцелегѣнд, аѣ венїт, шї кѣ коїа Домнѣсї л'ас рѣдикат де аколо шї л'ас дѣс ла Мѣрѣнїнї де л'ас рнѣропат .

CLXXXII.

1812.

(8°, 160 [?] pagini.)

Вїаца шї пїлдеде прѣ рцелептѣлѣшї Есоп . прин ачѣст тѣпѣрю май рдрептѣте .

Isprăvile lui Esop la Nektenav, împăratul Eghiptului. (pag. 60—69. *)

Ирѣ дѣпѣ кѣтѣ-ва вѣрѣме Нектенѣв рѣкрѣтѣса Егїптѣнїлѣвр аѣзїнд, кѣ аѣ ѡморѣт прѣ Есоп, рдѣтѣ аѣ трїмїс кѣрте лѣшї Анкїр кѣ кѣрѣк порѣнчїѣ съ-ї трїмїцѣ мѣмерї архїтѣктї, съ зїдѣкѣкѣ тѣрн, кѣре нїчї черїол нїчї пѣмѣнтѣса съ нѣ-а атїнгѣ, шї съ-ї рѣспѣнѣзѣ чїне-ва ла тѣлате чѣ-л вѣр рѣревѣ . Кѣрѣ де ва фѣче съ ѡ дѣре, ѡрѣ де нѣ, съ пѣтѣкѣкѣ сѣнѣр . Ачѣстѣ четїндѣ-ле Анкїр с'ас рѣтрїстѣт, пѣтрѣ кѣ нїменѣ днн прїдѣтнї нѣ нѣтѣ рцѣлѣѣ рѣревѣрѣ, де тѣрн . Ирѣ рѣкрѣтѣса зїчѣ, кѣ аѣ мѣрїт Есоп стѣпанѣа рѣкрѣцїї сѣле . Ирѣ Ермїп кѣносѣкѣнд дѣрѣрѣк рѣкрѣтѣсѣшї пѣтрѣ Есоп, с'ас дѣс ла рѣкрѣтѣса, шї ѡс снѣс, кѣ трѣдїѣ, шї аѣ зїс кѣ пѣтрѣ дѣнѣса н'ас ѡморѣт прѣ Есоп, кѣ аѣ цїст, кѣ вѣре кѣнд-ва ва пѣрѣ рѣс рѣкрѣтѣсѣшї пѣтрѣ хотѣрѣрѣк ачѣста . Ирѣ рѣкрѣтѣса фѣарте с'ас вѣкѣрѣт де ачѣстѣк, шї аѣ венїт Есоп рнѣцїт тѣт шї рѣтнѣт, шї кѣм л'ас вѣзѣт рѣкрѣтѣса аѣ лѣкрѣмѣт, шї аѣ порѣнчїт съ се сїглѣ шї съ се сїмѣе . Есоп дѣпѣ ачѣста аѣ арѣтѣт де мнчннѣсѣе прїчїнїле, пѣтрѣ кѣре аѣ фѣст пѣрѣт, пѣтрѣ кѣре рѣкрѣтѣса вѣрѣнд съ ѡмѣарѣ прѣ Енн, Есоп ѡс черѣт ертѣчѣне . Дѣпѣ ачѣкѣ рѣкрѣтѣса кѣртѣ Егїптѣнѣсѣшї ѡ аѣ дѣт лѣшї Есоп съ ѡ четѣкѣкѣ, шї ел рдѣтѣ кѣносѣкѣнд дѣзлѣгѣрѣк рѣревѣрїї, аѣ рѣс, шї аѣ порѣнчїт, съ скрїе, кѣ дѣкѣ ва трѣчѣ ѡрна ва трїмїте (мѣмерї), кѣрїї шї тѣрнѣа вѣр зїдї, шї ва рѣспѣнде чѣкѣ ла

*) cf. mai sus vol. II, pag. 134—136.

ртрєвѣрїи . Ши ашѣ : рпѣрѣтѣса пре соліи дела Египет, иѣ три-
мїе рдѣрѣнт . Ирѣ лѣи Есоп иѣ дѣт тѣатѣ авѣрѣк чѣ май
диннаинте, дѣндѣ-и ши пре Ени . Ирѣ Есоп лѣнд пре Ени,
р нимїка нѣ л'ѣс ртрїстѣт, чї ка пре оун фїю ирѣ лѣндѣ-л,
кѣ лѣте, ши кѣ ачѣкте кѣрїинте л'ѣс рѣкѣат :

Фїюле! май рнаинте де тѣате слѣжѣиє лѣи дѣнезѣс; пре
рпѣрѣтѣса чинстѣкѣиє; врѣжмѣшилар тѣи грѣазник те арѣтѣ,
ка сѣ нѣ те неѣѣє р сѣмѣ; прїѣтнинлар лѣзне ши оушѣр, ка
май мѣлат сѣ-цї фїє коїтѣрї де вїне . Ши ирѣ пофѣтѣиє ка
врѣжмѣшилар сѣ фїє рѣс, ши сѣ фїє сѣрѣчї, ка сѣ нѣ те р-
пѣдѣче пре тїне; ши прїѣтнинлар ле воїиє, ка рѣрѣс тѣате,
сѣ ле фїє вїне . Ирѣрѣк кѣ мѣрѣк тѣ вїне те рдѣстѣлѣкѣзѣ,
ка сѣ нѣ дѣи де неѣѣє, кѣ вѣрѣѣтѣса лѣтїѣ . Кѣ оушѣр єсте
нѣмѣла мѣрѣєск, ши лннгѣшнндѣ-те май пѣцїи рѣс гѣндѣиє.
Чѣлар че фѣк вїне, нѣ ле пнзмѣи, чї-цї пѣрѣк вїне де єи, кѣ
де вїи пнзмѣи, май мѣлат пре тїне рѣсцїи те вїи стрїкѣ . Де
кѣснїчїи тѣи пѣарѣтѣ грїиє, ка сѣ нѣ сѣ тѣмѣ де тїне, нѣ-
май ка де стѣпѣжн, чї ши ка пре оун фѣкѣтѣрїю де вїне сѣ
те чинстѣкѣкѣ . Сѣ нѣ-цї фїє рѣшїне л рѣкѣѣ тѣт дѣкѣна май
кѣне . Мѣрїи нїчїи ѡ дѣтѣ нѣ-и рѣкѣдннцѣ асѣнѣселе тѣле, кѣ
ирѣрѣк сѣ рѣрѣкѣзѣ, кѣм сѣ те стѣпѣжнѣкѣкѣ не тїне . Р тѣ-
тѣ зїѡѣ, пѣне чеѣа пре зїѡѣ де мѣиє; кѣ май вїне єсте кѣнд
рн мѣрїи сѣ лѣшї лѣ врѣжмѣшї, дѣкѣт пѣнѣк вїи тѣи сѣ
лїєи лїпѣк де прїѣтнїи . Ркїнѣ-те лѣзне чѣлар че те рѣжм-
пннѣ, цїиѣд, кѣ ши кѣиєлѣшї кѣѣѣа рї кѣпѣтѣ пѣиє . Нѣ-
цї пѣрѣк рѣс кѣ єцїи кѣн . Пре ѡмѣла шопѣкѣнтѣрїю лѣпѣдѣ-л
днн кѣса тѣ, кѣ чѣле че зїчїи ши фѣчїи тѣ, лѣтѣра ле кѣ
снѣне . Фѣ, де кѣре сѣ нѣ-цї пѣрѣк рѣс . Де чѣле че сѣ рѣжм-
пѣк нѣ те снѣрѣ . Нїчїи де лѣ чѣл рѣс нѣ чѣре сѣѣт нїчїи ѡ
дѣтѣ, нїчїи оурѣмѣ ѡнѣчѣкїурїлѣ чѣлар рѣи . Кѣ ачѣкѣтѣ рѣ-
цїѣнд Есоп пре Ени, ши кѣ кѣвѣнтѣса, ши кѣ кѣноцїиѣца сѣ,
Ени, ка кѣ ѡ сѣпѣтѣ пѣтрѣнѣжнндѣ-сѣ сѣфлѣтѣса лѣи дѣпѣ
пѣцїннѣле зїле лѣ мѣрїт . Ирѣ Есоп пре тѣцїи пѣсѣрѣрїи иѣѣ
кѣмѣт, ши лѣ пѣрѣнчїт сѣ прїнѣзѣ пѣтрѣс пѣи де кѣлѣтѣре, ши
дѣпѣк че иѣ прїнѣ, ашѣ иѣ хрѣкнїт, кѣм сѣ зїче, ши иѣ р-
кѣѣѣт, [кѣре лѣкѣрѣс нѣ-л прѣк крѣдѣм] кѣт р кѣшннцѣ пре
коїи пѣрѣжннд зѣсрѣ р сѣс; ши ашѣк асѣлѣтѣ де коїи, кѣт
ѡрїи оунде врѣк єи, зѣсрѣ, ѡрїи р сѣс, ѡрїи лѣ пѣмѣнт р ѡѣс.

Ирѣ дѣпѣк че трѣкѣ ирнѣ, ши рчѣнѣ прїмѣкѣѣра, Есоп
гѣтїннд тѣате де кѣле, ши лѣ лѣѡѣт коїи, ши кѣлѣтѣрїи ши
с'ѣс дѣс р Египет, кѣ мѣлатѣ ркнпѣиє, ши сокѣтѣкѣлѣ фѣ-

кѣнд де съ мирѧ вѧменїи ачѧ . Їрѣ Нектенѧв асзїнд къ ас
венїт Ёсѧн, зїсѣ кътрѣ прїѧтин(и) : м'ам ршелѧт, къ рцѣ-
лесѣсем къ Ёсѧн ас мсрїт . Їрѣ а двѧ зї ас порснчїт р-
пѣрѧтѧ ка тѧцї колѧрїї съ се рѣрѧче р хайне албе, ирѣ ел
с'ас рѣрѣкѧт р Ёрел, шї шѣс пѣс кѣншнѣ, шн дїадїмѣ р-
фрѣмскѣѧтѣ кс петрїї скѣмпе . Шн шезжнд пре скѧшн рнѧлѧт,
ас порснчїт съ адѣкѣ пре Ёсѧн . Шї ртржнд Ёсѧн иас зїс
рпѣрѧтѧ : кѣї мѣ асѣменї Ёсѧне, шн пре чѣй че сжнт кс
мїне? Рѣспсндѣ Ёсѧн : пре тїне, сѧрелсшї де прилѣкѣрѣт, ирѣ
пре чѣй че стас рпрежсрѧ тѣс, спїчелѣр челѣр кѧпте . Шї
рпѣрѧтѧ миржндс-сѣ де ел, л'ас дѣршїт кс мѣлте дѧрсрї .
Д чѣм-л'алтѣ зї рпѣрѧтѧ с'ас рѣрѣкѧт р вѣжмжнт фрѣ-
мѧс фѧрте, шї прїѧтинилѣр ас порснчїт съ се рѣрѧче р вѣж-
мїнте де порфїрѣ рошїе, шн ртржнд Ёсѧн, ирѣ л'ас ртре-
вѧт . Їрѣ Ёсѧн зїсе : пре тїне те вѧѧ асѣмѣнѧ сѧрелсшї,
ирѣ пре чѣй че стас рпрежсрѧ тѣс рѧзелѣр сѧрелсшї . Шї
Нектенѧв зїче : сокѧтѣск къ нїмїк нс есте Анкїр пре лжнѣк
рпѣрѣѧцїѧ мѣ . Шї Ёсѧн жимвїнд а рѣде, зїче : нс корвїи
ашѣ лѣзне де ел, ѡ рпѣрѧте! къ нѣмсшї вѧстрѣс асѣмѣ-
нѧтѣ рпѣрѣѧцїѧ вѧстрѣ ка сѧреле стрѣлсчїкїе; ирѣ де съ
ва асѣмѣнѧ лшї Анкїр, стрѣлсчїрѣк ачѣста ртшнѣрек съ ва
пѣрѣк . Їрѣ Нектенѧв миржндс-сѣ де ачѣст рѣспснс, ас зїс :
адѣсв-нѣї чїне съ зїдѣскѣ тѣрн? Ёсѧн зїче : сжнт гѧтѧ, нѣ-
май арѧтѣ лѧкѧ оѣнде . Дшпѣ ачѣм рпѣрѧтѧ ешїнд афѧрѣ
днн четѧте ртр'шн шѣс, иас арѣтѧт лѧкѧ . Дѣчї Ёсѧн адѣ-
кжнд ла пѧтрѣс оѣнгюрї але лѧкѧшї пѧтрѣс вѣлтсрн рпре-
шнѣ кс копїї р кѧшннцѣ спжнзсрѧцї де вѣлтсрн, шн р мж-
нїле прснчїлѣр ас дѧт оѣнѣкѧте де але зїдѧрнлѣрѣ, шн ас
порснчїт съ зѣдѧре . Їрѣ еї рнѣлѧцїндс-сѣ р сѣс, стрнѣѧ :
дѧцн-не пѣтрїї, дѧцн-не вѧр, дѧцн-не лѣмне, шн алтеле че лшп-
сѣск ла зїд . Дѧр Нектенѧв къзжнд пре прснчн ржнїкѧцї сѣс
де вѣлтсрн, зїсѣ : де оѣнде аї адѣс мїе вѧменї зѣсрѣтѧрї?
Їрѣ Ёсѧн рѣспсндѣ : дѧр Анкїр арѣ? ирѣ фїїнд къ ерїѣ ѡм,
врѣї съ те потрнїерїї кс рпѣрѧтѧ чѣл че е асѣменѣк дѣмне-
зѣнлѣр . Їрѣ Нектенѧв зїче : Ёсѧне! сжнт рвннс; рсѣ те вѧї
ртрѣвѧ, ирѣ тѣ рмї рѣспсндѣ

Дшпѣ ачѣстѣк фїїнд кемѧцї днн Нѧїѧѧл вѣркѧцї прїсцїѣ
ла ртрѣвѣрїї софнсмѧтерїї шн корвїнд кс еї де Ёсѧн, иас
кемѧт рпрешнѣ кс Ёсѧн ла ѡпѣц . Дѣчї шезжнд еї, оѣнѧ де-
ла Нѧїѧѧл зїче лшї Ёсѧн : м'ас трнмїс дїмнезѣл мїес сѣ-цї
сншѧ ѡ ртрѣкѧре шн съ мї-ѡ дезлѣцї . Їрѣ Ёсѧн зїсѣ : мїнцї,

кк лш̄ д̄мнезѣс нс̄ е̄ лш̄пск̄ с̄к̄ р̄кѣце дела ѡм нш̄мѣка . П̄рк̄ тс̄ нс̄ нс̄май не т̄ине те кш̄нокъцѣцш̄, чш̄ шш̄ пре д̄мнезѣса т̄к̄с̄ . П̄лтса̄ п̄рк̄ ас̄ зш̄с̄ : есте ѡ кш̄с̄крнк̄к̄ ф̄оарт̄е м̄аре, шш̄ п̄тр̄'жнс̄а ош̄н ст̄жлп̄, к̄аре ц̄ине доаѡспр̄кз̄к̄че ѡраше, к̄аре ф̄еѣне-к̄аре кс̄ трѣйз̄кчш̄ де гр̄инзш̄ с̄к̄ пропт̄еск̄, пре л̄жш̄г̄к̄ к̄аре ал̄кр̄г̄к̄ р̄прежс̄р̄ доаѡ м̄с̄ерш̄ . П̄тс̄нчш̄ Ёс̄оп̄ зш̄че : ач̄к̄етк̄ р̄трек̄аре ла н̄ой ѡ ар̄ дезлега̄ шш̄ пр̄с̄нчш̄ . Кк̄ кш̄с̄крнка̄ есте л̄с̄мк̄ ач̄аста; ст̄жлп̄са, ан̄са; ѡрашеле, л̄с̄ннае; шш̄ гр̄инзиле, зш̄леле л̄с̄ннаѡр̄; п̄рк̄ зш̄ѡа шш̄ н̄оапт̄к̄, доаѡ м̄с̄ерш̄, к̄аре ош̄рм̄к̄з̄к̄ ош̄на д̄сп̄к̄ лат̄а . П̄ д̄ѡа зш̄ пре т̄оцш̄ пр̄ѣлтш̄нш̄ к̄емжнд̄ Нектен̄ав̄, зш̄че : п̄нтрс̄ Ёс̄оп̄ ач̄аста трѣвс̄е с̄к̄ д̄км̄ вш̄р̄ р̄п̄кр̄ат̄с̄лш̄ Ликш̄р̄ . П̄рк̄ дш̄нтре еш̄ ош̄нса, ас̄ зш̄с̄ : р̄ш̄ ѡм̄ пор̄с̄нчш̄ с̄к̄ не сп̄с̄е р̄трек̄рш̄, к̄аре нш̄чш̄ н̄'ам̄ к̄к̄з̄с̄т̄, нш̄чш̄ н̄'ам̄ ас̄зш̄т̄ . П̄рк̄ Ёс̄оп̄ зш̄с̄к̄ : м̄жш̄не де ач̄к̄ета ѡѡд̄ р̄к̄сп̄н̄де . Д̄чш̄ д̄ск̄жнд̄с̄-с̄к̄ ас̄ ф̄к̄к̄с̄т̄ скрш̄с̄бар̄е р̄ к̄ар̄к̄ ер̄а : Нектен̄ав̄ м̄кр̄т̄с̄рш̄с̄к̄ѣне, кк̄ е дат̄орш̄ ѡ м̄ѣ де тал̄анцш̄ лш̄ Ликш̄р̄ . Дш̄мш̄нк̄ца р̄торк̄жнд̄с̄-с̄к̄ ас̄ дат̄ скрш̄с̄бар̄к̄ р̄п̄кр̄ат̄с̄лш̄ . П̄рк̄ пр̄ѣлтш̄нш̄ р̄п̄кр̄ат̄с̄-лш̄ май р̄наш̄нте де че с̄'ар̄ деск̄ид̄е скрш̄с̄бар̄к̄, т̄оцш̄ ас̄ зш̄с̄ : шш̄ ам̄ к̄к̄з̄с̄т̄ ач̄к̄ета, шш̄ ам̄ ас̄зш̄т̄ . Шш̄ Ёс̄оп̄ : кк̄ м̄с̄ац̄к̄-м̄еск̄, п̄нтрс̄ кк̄ м̄к̄цш̄ р̄тор̄с̄ . П̄рк̄ Нектен̄ав̄ четш̄нд̄ м̄кр̄-т̄с̄рш̄с̄р̄к̄ дат̄орш̄, зш̄че : ес̄ нш̄мѣка нс̄ с̄жнт̄ дат̄орш̄ лш̄ Ликш̄р̄, ѡш̄ т̄оцш̄ с̄жнт̄ецш̄ м̄кр̄т̄с̄рш̄; шш̄ еш̄ м̄с̄т̄жнд̄с̄-с̄к̄ ас̄ зш̄с̄ : нш̄чш̄ ам̄ к̄к̄з̄с̄т̄, нш̄чш̄ ам̄ ас̄зш̄т̄ . Ёс̄оп̄ зш̄че : д̄к̄ка ач̄к̄етк̄ лш̄ф̄ с̄жнт̄, есте дезлегат̄к̄ р̄трек̄ар̄к̄ . Шш̄ Нектен̄ав̄ ла ач̄к̄етк̄ зш̄че : ф̄ерш̄чш̄т̄ есте Ликш̄р̄, р̄в̄к̄ц̄к̄т̄с̄р̄к̄ ка ач̄к̄ета ав̄жнд̄ р̄р̄п̄кр̄к̄цш̄ са . Шш̄ лш̄ф̄ лег̄к̄т̄с̄ра кс̄ к̄ар̄к̄ с̄'ас̄ лег̄ат̄ ѡ ас̄ дат̄ лш̄ Ёс̄оп̄, шш̄ р̄ п̄аче л'ас̄ трш̄мш̄с̄ . Шш̄ Ёс̄оп̄ венш̄нд̄ р̄ П̄авл̄он̄, ас̄ сп̄с̄с̄ лш̄ Ликш̄р̄ т̄оате к̄с̄м̄ ас̄ петр̄ек̄с̄т̄ р̄ Ёгш̄пт̄, шш̄ кш̄рса л'ас̄ дат̄ лш̄ Ликш̄р̄ . П̄рк̄ Ликш̄р̄ ас̄ пор̄с̄нчш̄т̄ де ас̄ р̄н̄к̄м̄ц̄ат̄ лш̄ Ёс̄оп̄ ош̄н ст̄жлп̄ де ас̄р̄ .

Fab. 1. Vulturele și Vulpea. (pag. 79—80.)

В̄с̄лт̄с̄реле шш̄ В̄с̄лп̄к̄ .

В̄с̄лт̄с̄реле шш̄ в̄с̄лп̄к̄ ф̄к̄к̄жнд̄ р̄тре сш̄не пр̄ѣтеш̄с̄г̄, ас̄ р̄жнд̄ш̄т̄ к̄а с̄к̄ ш̄к̄з̄к̄ апр̄оап̄е, р̄т̄к̄рш̄нд̄ пр̄ѣтеш̄с̄г̄са кс̄ ѡенч̄к̄юл̄ . Др̄епт̄ ач̄ка в̄с̄лт̄с̄реле р̄тр̄'ш̄ коп̄ач̄ р̄нал̄т̄ ш̄'ас̄ п̄с̄с̄ к̄с̄ш̄в̄са, п̄рк̄ в̄с̄лп̄к̄ р̄ нш̄ѣе т̄с̄фе апр̄оап̄е ас̄ н̄к̄ек̄с̄т̄ ф̄ш̄ . Д̄чш̄ д̄ск̄жнд̄с̄-с̄к̄ ѡ дат̄к̄ в̄с̄лп̄к̄ д̄сп̄к̄ м̄жш̄к̄аре, в̄с̄лт̄с̄рса ав̄жнд̄ лш̄пск̄ де в̄с̄к̄ате; зк̄с̄р̄жнд̄ р̄ т̄с̄фе, шш̄ р̄к̄пш̄нд̄ ф̄ш̄ш̄ в̄с̄лп̄ш̄

иѢ мѢжкат ꙗпреѣнѣ кѢ пѣи сѣи . ИѢрк ꙗторкѣндѢ-сѣ вѣапѣ,
ши кѢноскѣндѣ че с'ас фѣкѣт, нѢ атѣта с'ас ꙗтрѣстѣт пентрѢ
мѢартѣ фѣилѡр, кѣт пентрѢ кѣ нѢ-ши пѣтѣ нзѣжндѣ, кѣ
фѣиндѣ ꙗ фѣркѣ дѣ пѣмѣнт, пѣ пѣсерѣ нѢ ѡ пѣтѣ гонѣ . Дѣчѣ
дѣпѣрте стѣндѣ, дѣнѣ кѢм фѣкѣ шѣ чѣи че нѢ пѢтѣ алѣа, вѣкѣ-
стѣмѣ прѣ вѣрѣжмѣши . ИѢрк нѢ дѣнѣ мѣатѣ вѣрѣмѣ вѣрѣчѣне
прѣнзѣндѣ ꙗ кѣмп ѡ кѣпрѣ, ши жѣртѣиндѢ-ѡ, зѣвѣрѣндѣ вѣлѣ-
тѣрѣлѣ, аѢ апѣкѣт ѡ пѣрте дѣ кѣрнѣ кѢ кѣрѣѣнѣ апѣинѢ, ши
аѢ ѡ аѢѣ ꙗ кѣнѣ, ши сѣфѣлѣндѣ атѣнѣчѣ тарѣ вѣжнтѣсѣ с'ас
апѣрѣне фѣлѣкѣра, ши нѣнѣстѣндѣ ꙗкѣ зѣвѣра, пѣи вѣлтѣрѣсѣнѣ
фѣрнѣцѣ аѢ кѣзѣт прѣ пѣмѣнт . ИѢрк вѣапѣ алѣргѣндѣ ꙗнѣинѣ-
тѣ вѣлтѣрѣсѣнѣ прѣ тѢцѣ иѢ мѢжкатѣ .

Дѣкѣцѣтѣрѣ : ꙗчѣстѣ пѣлдѣ ꙗсѣмнѣкѣзѣ, кѣ чѣи че стрѣ-
кѣ прѣѣтѣшѣгѣсѣ, мѣкѣр кѣ чѣл че н с'ас фѣкѣт стрѣжмѣѣтѣтѣ
нѢ поатѣ сѣ-ши нзѣжндѣкѣскѣ, ꙗсѣ дѣ пѣдѣнѣсѣ лѣи дѣнѣзѣсѣ
нѢ вѢр сѣкѣпа .

Fab. 47. Doi bozi. (pag. 121—122.)

No. 47. ДѢи кѢзи .

Зѣвѣ бѢзѣсѣ еѣннѣсѣ, трѣмѣсѣ прѣ алѣ бѢз че-ѣ зѣкѣ Ермѣсѣ,
сѣ ꙗпѣрѣцѣ кѢ кѢмпнѣнѣ мннѣѣннѣлѣ, прѣ лѣ тѢтѣ фѣкѣлѣлѣ дѣ
мѣрѣрѣ, дѣчѣ дѣтѣ фѣѣрѣ-кѣрѣдѣ кѣтѣ ѡ мѣкѣрѣ пѣинѣкѣ ; ꙗркѣ
чѢкѢтѣрнѣлѡр ши чѢрѢгѣрнѣлѡр, лѣ прѣсѢсѣ мѣи мѣатѣ дѣ сѣ
вѣрѣдѣ пѣ дѣкѣсѣрѣ .

Дѣкѣцѣтѣрѣ : ꙗдѣвѣрѣсѣ, ѡкѣрѣѣнѣ прѣ мѣрѣрѣи чѣи мнн-
чѣнѢши, кѣрѣи нѢ сѣ цѣнѣ дѣ кѢкѣнтѣ, ши сѣкѣмѣкѣ лѣкѣрѣрнѣлѣ
чѣлѣ вѣнѣ, прѣ чѣлѣ рѣлѣ, ши че ѣ вѣнѣ трѣгѣ кѣтѣркѣ дѣжнѣи .

Fab. 66. Găina și rândurea. (pag. 137.)

No. 66. Гѣина ши рѣндѣсѣрѡлѣ .

Ѣ гѣинѣкѣ клѢчѣлѣ нѣрѣ ѡлѡ дѣ шѣрнѣ, кѢ тѢатѣ ѡсѣрѣ-
дѣлѣ . ИѢрк ѡ рѣндѣсѣркѣ дннѣтрѣнѣ копѣчѣи ѡ кѣзѣ шѣ-ѣ зѣсѣкѣ :
ѡх ! нѣкѣнѣкѣ че ернѣ тѣ, пентрѢ че клѢчѣрнѣи ачѣкѣнѣ ѡлѡ, кѣрѣ
дѣкѣ лѣ вѣй кѣкѣнѣ, ꙗтѣжѣ прѣ тѣнѣ тѣ вѢр мѢжкѣ ?

Дѣкѣцѣтѣрѣ : КѢм кѣ прѣ ѡмѣсѣ чѣл дѣ фѣкѣлѣ рѣсѣ, ши
дѣ нѣкѣм вѣкѣлѣнѣ, нѢ-лѣ вѣй ꙗвѣлѣнзѣи нѣчѣи дѣкѣлѣ, мѣкѣр кѣтѣ
вѣнѣ лѣи фѣчѣ, кѢ ачѣлѣ нѢ пѢцѣи ачѣ пѣчѣ .

CLXXXIII.

1814.

(8°, III nepaginate + 484 pagini.)

**Цікінд'ѣл : філософічэіі шй політнчэіі прнн Фл-
вѣлѣ моралннчѣ лѣхццтѣрн Бѣда 1814.**

Tab. 7. Leul și Ursul. (pag. 25—26.)

Лѣсѣ шй Оүрсѣл.

Лѣсѣ шй оүрсѣл, аѣ порннѣт прнн пѣдѣре кѣстѣндѣшн чѣка лѣкк пентрѣ фѣамѣ; дѣчн аѣ ртнмннѣт амѣндѣой оүн чѣрк тѣнѣр шй грѣс, прѣ кѣрелѣ оүндѣ дѣ w пѣрте, тарѣ алтѣ дѣ алтѣ пѣрте, лѣснѣ л'аѣ прннс, шй wморѣт; дѣпѣ ачѣка воіндѣ сѣ-л рпартѣ р дѣоw, фѣнѣ-кѣрелѣ сокотѣ дѣпѣ фѣоалѣлѣ лѣн чѣл гѣл, кѣ жѣмѣтѣтѣ рн ѣ пѣцнн, кѣчн фѣнѣ-кѣрелѣ воѣ сѣ-л анѣкѣ тот, сѣѣ ртрѣг . Шнѣ дѣрѣкѣ аѣ рчѣнѣт прѣ лѣннѣ дѣнѣсѣл а сѣ дѣпѣрѣ шй а сѣ зѣкрѣжѣ пѣнѣкѣ чѣ аѣ слѣвнѣт, шй аѣ кѣзѣт амѣндѣой жѣс лѣ пѣмѣнт . Шрѣкѣ вѣлпѣкѣ кѣзѣндѣшн прѣ нн шнѣ дѣспѣрѣцннѣ зѣкѣндѣ, рчѣт, рчѣт аѣ трѣс чѣрѣсѣл . Лѣсѣ нн вѣзѣндѣ ачѣкѣстѣ аѣ знѣс ртрѣ сннѣ, лѣвнѣ мнш-кѣндѣсѣ : хѣй! хѣй! рѣс нѣрокѣшннѣ, шй тнкѣлѣшннѣ дѣ нѣй! нѣтѣкѣ, кѣ пентрѣ вѣлпѣ пѣцнн дѣ нѣ пѣрѣдѣрѣм кѣпѣтелѣ, шн вѣѣцѣ нѣоастрѣкѣ; нѣ ам вѣѣт жѣмѣтѣтѣ, акѣмѣ лѣвнѣ нѣмнѣка .

Лѣвѣцѣтѣрѣкѣ.

Нѣсѣтѣрѣрѣкѣ шн лѣкомнѣ мнн дѣ рѣвтѣкннѣ адѣчѣ лѣспрѣ wамѣннлwр, ачѣкѣстѣ сѣнѣнѣкѣ (! l. сѣмѣнѣкѣ) прѣтѣтннѣндѣнѣкѣ дѣспѣрѣцннѣре шй нѣзѣннѣрн, дѣспѣрте прѣ фрѣцннѣ чѣн дннтрѣшн трѣпн шн прѣ прѣѣтѣннѣ чѣн ювннѣ . Чѣн нѣвѣннѣ! ннчн кѣ цнѣс кѣт ѣ мѣнн мѣлѣт дѣ жѣмѣтѣтѣ, дѣ кѣт тот . Стрннѣкѣ, жѣлѣннѣдѣсѣ, вѣкрѣннѣлѣ Існѣwд, оүн фѣрнчнѣт кѣвѣнтѣ, кѣрѣсѣл, дѣ нѣр оүрмѣ wамѣннн, фѣоартѣ нѣрокѣшннѣ ар фнн : жѣмѣтѣтѣ кѣ рѣцѣлѣкѣцѣрѣ, шй кѣ дрѣнтѣтѣ, нѣстѣ мѣнн мѣлѣт шн мѣнн спѣрннѣкѣ, кѣчн ѣ кѣ вннѣ-кѣкѣнтѣрѣкѣ лѣн дѣмнѣзѣс, дѣ кѣт ртрѣгѣл, кѣ нѣдрѣнтѣтѣ шн кѣ вѣкѣстѣм . Farina de diavolo, va presto in semola. Кѣ рѣцѣлѣпѣчѣнѣ грѣкѣцѣ чѣмѣлнѣтѣрѣ италѣнѣкѣскѣкѣ, знѣкѣндѣ : кѣ фѣ-рннѣ днѣволѣлѣшн дѣ грѣвѣкѣ мѣрѣцѣ р тѣкрѣцѣ, шй нѣрѣкѣ : кѣрѣ кѣ нѣдрѣнтѣтѣ лѣгоннѣскѣцѣ, ачѣлѣ кѣ днѣволѣлѣ рѣсннѣкѣцѣ; шн : кѣ-рѣлѣ кѣ сѣспннѣнѣрнлѣ алтѣрѣ знѣдѣкѣцѣ кѣсѣкѣ, нѣшн wѣр вѣѣцѣшн нѣ-пѣцнн ртрѣжнѣсѣ . Лѣчѣкѣтѣ адѣкѣрѣсннѣ шнѣ сѣнтѣ арѣкѣтѣтѣ шн кѣ-нѣосѣкѣтѣ, кѣт нѣ нѣстѣ дѣ лннѣскѣ л грѣнн мѣлѣт пентрѣ дѣнѣселѣ.

Fab. 67. Ceuca și alte paseri. (pag. 154—155.)

Чѣска шї алте пасърї.

Илегъндс-шї пасериле пре вѣлатср кьпетенїе сас рпграт, с'ас сфктсїт, ка ла зїва чк нсмітк сь се адше тоате, шї фїесче-карк сь се аркте де че е вѣнк. Пїча чѣсчей рї ерд ршїне а се арктд р мода са чѣ; фїркскъ, пентрс ачкж стржн-гъндс-шї де тоатк пласа де пкне, с'ас рпестрїт, шї с'ас рпо-добїт; дшпк ачкж ас венїт ашд ртрк чкле-л'алте пасърї. Ма пасъриле вѣноскжнд вккешсга еї, ас венїт ла джнса, шї рчепжнд а-шї змѣлце фїесче-карк пкнеле, ркмаск ıаркшї чѣскъ.

Де аїчк фїесче-кареле тоате (! л. поате) лѣсне вѣнолце рцелѣса ачѣстїй фѣвсдїй че ва сь зїнкъ, адекъ : а нс се арктд ачкж че нс е, нїчї а се фѣче кь аре, чкж че нс аре. Кь чѣска май де вменїе врк фї фѣст, арктжндс-се р фїрк са адекъ чѣскъ, нс а се фї скїмелат кс пкнеле алтора.

Fab. 107. Șoarecii și clopoșelele. (pag. 256—257.)

Шѣаречїй, шї клопоцкеле.

Шѣаречїй ас афлат варе-оунде дѣав клопоцкеле, апѣ адднжнд сквор, с'ас сфктсїт, спре че лкр нстѣ ртрквннцд, ка сь ле фїе спре вре оун фолѣс; оунса ас знс : кь сь ле лкѣ ла май мѣреле лвр ла грсмѣзї, сас де коадъ, сь-ї фѣкк вменїе шї сь сѣне. Чел май мѣре дѣрк, адекъ вктѣвс лкс мѣлцкмїт ла тоцї пентрс ачѣ чїнсте, шї ıаркшї ртр'ачѣ вркме ас лкпкдѣт де ла сїне ачѣ вменїе, кс карк нс ар нстѣ сь се нкскъ днн гѣорк афѣрк, ка сь нс-л аѣдъ мжца. Май пре оурмъ лкс венїт р гжнд ка сь-л лкѣ ла мотѣкс касннскдї де грсмѣзї. Лск ıтк алта май мѣре некѣе, кь нс вѣ нїменк сь се прїндъ де ачк мншнѣтк експедицїе : вктржнїй трнмїт пре чїй май тїнерї, ıрк ачѣстк тоцї кс w гѣрк, шї кс жсркмжнтсрї рткрѣск, кь еї дкторїа вктрк май мѣрїй лвр шї рмѣлта чїнсте нїчї вѣдѣтк нїчї де ксм нс w ввр пѣне ла спѣте, нїчї нс w ввр ккѣкѣ, нїчї ашд лѣкрс мѣре, кареле нс сь атїнѣе де джншїй, пре сїне нс-л ввр лдѣ. Шї ашд с'ас лкѣат лѣкрса пжнъ ла алт совѣр шн пжнъ асткзї.

Fab. 126. Bătrânul, Tapul, și trei soldați. (pag. 347—350.)

Бѣтрѣнѣла, Цѣпѣла, шѣ трѣй Солдѣцѣй (Кѣтѣне сѣс пѣндѣрѣй).

Бѣтрѣнѣла ас кѣмѣкрѣт .р тѣрг оуѣ цѣп пѣнтрѣс ка сѣ фѣкѣ прѣзѣнѣк, шѣ лѣжѣдѣ-л .р спѣте, ас пѣкѣт кѣтрѣк кѣсѣ; Пре ачѣста вѣзѣнѣдѣ-л трѣй пѣндѣрѣй с'ас корѣнт .ртрѣк сѣне, сѣ .рчѣлѣе цѣпѣла дѣла дѣнѣсѣла, ас ешѣт дѣвсѣкѣй .рнѣнтѣк лѣй; апѣй чѣл дѣнтѣжѣ дѣнѣдѣ-й вѣн .ртрѣнѣтѣс (! л. .ртрѣнѣ-л) .рл .ртрѣвѣк рѣзѣнѣд : нѣне дар ешѣ тѣс кѣ мѣнтѣ! чѣ дѣчѣй кѣнѣле .р спѣте? нѣцѣн дѣнѣк ачѣста .рл .ртрѣнѣкѣе (! л. .ртрѣнѣ-л) ал доѣлѣк шѣ фѣкѣнѣдѣ-шѣ крѣче, ас .рчѣпѣт ас (! л. л-й) грѣнѣ : Дѣнѣзѣс кѣ тѣне оуѣнкѣле! чѣ ай нѣс кѣнѣле ачѣла пре спѣтеле тѣле? .рѣкѣ мѣнѣне ка ачѣста нѣ вѣзѣю! Чѣ кѣне? вѣлѣнѣй вѣнѣй! чѣ вѣ ѣсте асѣкѣзѣй? кѣ ачѣста ѣ цѣп! Цѣп? хѣ, хѣ, хѣ .рчѣпѣ чѣла-л'ѣлат, шѣ ашѣ се дѣспѣрѣцѣрѣк . Нѣ трѣкѣ мѣлат, ѣтѣк шѣ ал трѣйлѣк : вѣтрѣнѣлае, .рй зѣсе, дар нѣ фѣче вѣтѣжѣкѣрѣк пѣнтрѣс Дѣнѣзѣс! лѣкѣкѣ кѣнѣле дѣ грѣмѣз, апѣй .рл пѣартѣк дѣнѣк тѣне, нѣ те фѣче ал вѣтрѣнѣкѣе дѣ рѣшѣне, кѣ пре чѣне ай мѣй вѣзѣт тѣс сѣ дѣкѣ кѣнѣле .р спѣте? С! ачѣста ѣ мѣлат, гѣнѣдѣй вѣтрѣнѣла, дѣ вѣрѣме чѣ тѣатѣк лѣлѣк те кѣнѣоѣе а фѣй кѣне, тѣс трѣкѣе сѣ фѣй кѣне а дѣвѣкрѣт, фѣй кѣм вѣй фѣй, кѣ алѣмѣнтѣрѣк нѣ пѣате фѣй . Ал лѣнѣдѣк дѣ пре спѣте .ртрѣк нѣцѣе тѣфѣе, апѣй се .рѣбарѣе .рнѣпѣй сѣ-шѣй кѣмѣпере алѣ-чѣва . Пѣнѣчѣк пѣндѣрѣй дѣнѣк чѣ се дѣпѣкрѣтѣк вѣтрѣнѣла, лѣжѣд цѣпѣла л'ас дѣс, л'ас фѣрѣнт, шѣ л'ас мѣнѣкѣт.

Лѣвѣцѣтѣра.

Сѣнѣлѣзѣс спѣре ачѣстѣк мѣтѣрѣе ашѣ зѣче : (ѣ фѣалѣс оѣнкѣ вѣнѣнг канѣерѣмѣ вѣй афѣтѣ рѣпѣтѣнѣшет лѣст нѣс вѣлѣнѣвѣ, енд пѣс фѣр ѣ корѣнт трѣсѣ) Оуѣн лѣкрѣс мѣнѣчѣнос фѣйнд .рѣкрѣнт лѣкѣсе вѣрѣй, мѣй пре оуѣрѣмѣ се крѣкѣе, шѣ трѣкѣе ка оуѣн а дѣвѣкр дѣ алѣргѣт, а дѣкѣк дѣ ашѣ а дѣвѣкр, карѣ мѣрѣдѣе [ѣ вѣрѣдѣнѣк] сѣ се кѣнѣоѣскѣк а фѣй а дѣвѣкр . Тѣате скорѣнтѣрѣнѣле, .ршѣлѣкѣчѣнѣле, шѣ сокѣтѣнѣцѣле чѣкѣе мѣнѣчѣносѣе, карѣ нѣрѣдѣ, шѣ кѣрг дѣнѣ нѣцѣйѣнѣце, лѣсѣне лѣ нѣтѣсѣм (! л. нѣтѣм) лѣкѣкѣдѣ, шѣ а нѣ мѣжѣнтѣн дѣ дѣнѣсѣле; кѣчѣй кѣм ас кѣносѣкѣт вѣмѣла ачѣкѣ чѣ ѣсте, .ртрѣс ачѣкѣ вѣрѣк [чѣс] .рчѣкѣе а цѣнѣ дѣ нѣмѣкѣа ачѣкѣ, чѣ нѣ ѣ; нѣмѣй трѣкѣе фѣкѣкѣт лѣй вѣне кѣносѣкѣт ачѣкѣ чѣ нѣ ѣ, шѣ чѣ ѣ мѣнѣчѣнос . Пѣрѣк мѣнѣчѣнѣле ачѣкѣкѣ карѣ се нѣск дѣнѣ вѣкѣлѣшѣг, оуѣнѣле се фѣк шѣ се зѣк кѣ вѣнѣкѣ сокѣтѣнѣцѣк, ѣр алѣтеле кѣ рѣй; дѣкѣ мѣйкѣа пре пѣрѣнѣкѣа ей чѣл нѣпѣлѣчѣнѣк, шѣ

пажнѣтѣрю волюце ла .ртѣнѣрек съ-а .рпаче, зикжндс-й : патъ лѣнс! патъ стрѣжѣю! ши алтеле, фаче ачѣста кс вѣнѣ соко-тинце, адекъ ка съ .рпаче прѣнкса, ниѣи сѣи чѣ фѣлю де рѣ-втѣкѣи дин ашѣ спайме пѣрчѣд ши чѣ нѣск . Пѣрк кс соко-тинцѣ рѣле сѣнт атѣнча, кжнд чѣл викаѣн пентрс добжнда сѣ, пре чѣл май прѣст ва съ-а .ршѣле . Прекѣм пандѣрѣи фѣ-вслей ачѣрѣа пре вѣтрѣнс, ка съ-а .ршѣле ши кс ачѣка съ до-бжндѣскѣ цапса.

Fab. 150. Pitpälaca și puil ei (pag. 454—455.)

Питпѣлака ши пуил ей.

Питпѣлака ас скос пѣшѣрѣи ей .р хѣладъ ши дѣпѣк чѣ ас крескѣт ачѣрѣк, ши хѣладе .ркѣ ерѣ май коапте, питпѣ-лака май наинте пѣнѣк а нс свѣрѣ оунде-вѣ, тот дѣксна сѣкѣ-тѣсѣ пре пѣшѣрѣи ей, ка вѣне съ ѡ сѣма чѣ се лѣкрѣ пре лжнѣк хѣладъ, ши съ лскѣте чѣ се корѣкѣи аѣи апрѣане пре лжнѣк хѣладъ . Одатъ .рторѣжндс-се майка лвр .рнанѣи дела лѣкѣри-ле пре оунде свѣрѣсе, ас афлат пѣшѣрѣи ей кс мѣре фѣрѣк ши кѣтрѣмѣр кѣпрѣнши, .рѣ .ртрекѣ : чѣ ле ѣсте, ши де чѣ с'ас .р-фѣрикошѣт ашѣ? Спѣн ачѣрѣк, кѣ ас венѣт аколѣ салѣиале стѣкжнсаши хѣладеи, ши вѣзжнд кѣ грѣса ѣ копт с'ас дѣс дѣпѣк сѣчѣрѣи акѣсѣ, ши ввр съ вѣнѣ, съ сѣчѣре хѣлада; пентрс ачѣка, кжт май .ргрѣкѣ съ фѣцим .рѣкѣтрѣс не вор дѣче в-кѣи . Ле зѣсе майкѣ-са : пѣнѣк нс вѣцѣи вѣдѣѣ, кѣ вѣне стѣкжнса, ши пѣнѣк нс вѣцѣи асзѣи кѣ ас зѣс ѣл ачѣка, пѣнѣк атѣнчѣ нс вѣ тѣмѣи немѣка.

Тот лѣкрѣ оунде стѣкжнса нс президирѣѣи, адѣсе врѣ се прѣкѣдѣкѣи, нс мѣрѣе .рнаинте, кѣ нс аре стѣкжнса минте . Алтеле чѣл пѣстѣю, .рл лжнѣк кжнѣи.

CLXXXIV.

1815.

(a. Ms. Eminescu, 4°, 48 pagini nepaginate. — b. Ms. Gaster, 8°, Codex miscell. ca. 1800, pag. 16—32. — cf. c. Ms. Acad. Rom. 1799. Codex miscell., pag. 1—9.)

КѢКЪНТ ПЕНТРѢ КИТВАРЕ ЧСДЕКАТЪКЪ ШИ ПЕНТРѢ СФЪКЪШИИТСА ЛѢ-
МІЙ, ДИИ' СКРИИТЪРА ЧКЪ ВЪКЪИ ШИ ЧКЪ НОАИ, ІАРЪ МАЙ АЛЕС
ДИИ' АПОКАЛИПТИСА СФЪКЪИТСАИ ІУАН' БОГОСЛОВСАИ, ШИ А ЛА-
ТВАР СФИНЦИ ПЪРИИЦИ, ДШИГЪ КѢКЪИТЪСА ДУМАИСАИ НОСТРА . ІС .
Хс . КАРЕЛЕ АРАТЪКЪ, ШИ ПЕНТРѢ ВЕНИРЕ ЛШ ІАНТЕХРИСТ.

Impărația lui Antihrist; semnele sfârșitului. (a. pag. 1—13,
b. pag. 16—25, c. pag. 3—9.)

КѢМ КЪ ЛА СФЪКЪШИИТСА ЛѢМІЙ, ДШИГЪ МѢАТЕ РЪКЪТЪКЪИ А
ЛШ ІАНТЕХРИСТ', АТЪНЧЕ КА ФІИ НЕКОИ ШИ СКЪРЪКЪ МАРЕ . Р ТЪАТЪКЪ
ЛѢМЕ, КАРЕ Н'АШ МАЙ ФЪЕСТ ДЕЛА . РЧЕНСТСА ЛѢМИИ . ДАР НИЧИ
АТЪНЧКЪ НѢ ВА ШТА ДМНЕЗЕС, ПРЕ АЛЕШИИ СЪИ, КЪ КА СКЪРТА
ЗІИЛЕ ЛШ ІАНТЕХРИСТ, ШИ . РПЪКЪКЪИЕ ЛШ КЪРЪИДЪ СЪ КА СТРИ-
КА; ШИ АЧЕИ ТРИИ АИИ ШИ ЖЪМЪКЪТАТЕ ВОР ТРЕЧЕ ФЪАРТЕ ДЕ
ГРАВЪКЪ, ПРЕКЪМЪ ЗІЧЕ ІУАН' БОГОСЛОВ, ЛА АПОКАЛИПТИСА КАП . ІВ .
ШИ МАЙ НАИИТЕ КА ТРИМИТЕ ДМНЕЗЕС ПРЕ ЕНОХЪ, ПРЕ ІАИИ ШИ
ПРЕ ІУАН' БОГОСЛОВ ШИ ВОР ВЪДИИ ВИКЛЕИШЪГЪРИЛЕ ЛШ ІАНТЕХРИСТ';
КЪКЪИ АЧЕИИ ТРИИ СФИНЦИ СЪИИТЪ КІИ ЛСАИИ КЪ ТРЪИИРИЛЕ ЛОР ЛА
ЧЕР : ЕНОХЪ' МАЙ НАИИТЕ ДЕ ПЪТЪИИ; ІАИИ ДЪИГЪ ПЪТЪИИ, ІАРЪ
ІУАН' ДЪИГЪ Хс . ШИ ТРЪЕСКЪ ПЪКЪКЪ АСТЪКЪИИ КЪ ТРЪИИРИЛЕ, ОУИДЕ
НЪМАИ ДМНЕЗЕС ІРИИ, ШИ ВОР ВЕНИ АТЪНЧЕ ШИ ВЪР АРЪКЪТА ВИКЛЕ-
ИШЪГЪРИЛЕ ЛШ ІАНТЕХРИСТ' . АИИИ ЛЕ КА ТЪКЪИ КАПЕТЕЛЕ КЪ САИИИ
ІЕРЪСАЛИИМСАИ, ШИ АТЪНЧЕ ВЪР ЛСА МОАРТЕ, ШИ ВОР ШИДЕ ТРЪ-
ИИРИЛЕ ЛОР МОАРТЕ ТРИИ ЗІЛЕ ШИ ЖЪМЪКЪТАТЕ; АИИИ КА ВЕНИ ГЛАС
ДИИ ЧЕРИИ ЗИКЪИДЪ : СКЪЛАЦЪКЪВЪ, ШИ ВЕНИИИ ЛА МИИЕ! ШИ . РДАТЪКЪ
ВЪР . РВІИИ, ШИ СЪ ВЪР СЪИ . Р НОИРИ ЛА ЧЕРИИ, ШИ АТЪНЧЕ ДЕ ГРАВЪКЪ
КА СОСИ СФЪКЪШИИТСА ЛѢМІЙ, ШИ КА ФІИ ПРЕКЪМЪ АШ ЗИС ДМИИСА
Хс . ЛА СФЪКЪИТЪА ЕВАНГЕЛИЕ : АТЪНЧЕ ПЪТЕРИЛЕ ЧЕРЮЛШИ СЪ ВЪР
КАКЪТИИ; ШИ . РИЦЕРИИ КАРЕ АШ АЧАСТЪКЪ ДРЕКЪТЪИРИИ ДМНЕЗЕСАСКЪ
. РТРИИ МИИИИ КЪ ТЪРИЕ, ДЕ ПОАРТЪКЪ ЛЪКЪРИИЛЕ ЛШ ДМНЕЗЕС,
АТЪНЧЕ ВЪР . РЧЕИИ А СЪИИМЪА ШИ А ТЪКЪМИИ ТЪАТЕ ЛЪКЪРИИЛЕ
ЧЕРЮЛШИ ШИ А ПЪКЪКЪИТЪСАИ; ШИ КЪ ГРОЗИИЧЕ ЛЪКЪРИИ ВЪР . Р
ГРОЗИИ ЛѢМЕ; ШИ КА ФІИ МАРЕ ЖАЛЕ, ШИ ДЪРИИИ ВАМИИИИЛОР; ШИ
ТЪАТЕ АЧЪКЪТЪКЪ ВЪР ФІИ СПРЕ РЪКЪПАКЪТИИРЪКЪ ВАМИИИИЛОР ЧЕЛОР
РЪИ, ШИ ВЪРЪЖМАИ ЛШ ДМНЕЗЕС . КЪ . Р ДІ . ЗІЛЕ ВА ЧЕРТА ДМ-

незеѢ тѡатъ лѣме, прекѣм аѢ зис сфинциѣ пѣрѣнци, дар н'ас арѣтат', кѣм вѡр фѣ ачѣле ѡна дѡпъ алта, саѢ съ вѡр деспѣрциѣ кѣте пѡциниѣ вѡкмѣ, даръ дѡпъ кѣм скрѣ апѡкалиѣисѡа сѣкнтѡлѡи Іѡан; ашѡ ми съ нѡре кѣ с'а депѣрта ѡнѡ де алта.

А зѣѡа динтѣиѣ ва фѣи сѣмн, кѣ съ вѡр рѣнѣлаца апеле мѣрѣилѡр, ши а тѢтѢрѡр изѡа(реѡлѡр) .р сѣс, де патрѡзѣкѣи де кѡциѣ, ши вѡр ста ка нициѣ зидѡриѣ . Иѡрѣ а дѡѡѡ зѣи вѡ фѣи сѣмѣн (! I. сѣмн) кѣ вѡр сѣкѣде тѡате апеле .ртрѡ адѣнк кѣт авѣе съ вѡр веде, ши де сѡнетѡа апелѡр тѡатъ лѣмѣ съ ва .ррозѣи, ши кѡре вѡр фѣи пре аирѡѡпе де мѡре, вѡр мѡри де гроѡза валѡриѡлѡр еѣ . И трѣи зѣи ва фѣи сѣмн, кѣ фѣиѡрѣле ши гѡдениѡле мѣрѣиѣ челѣи спѡркѡте ши вѣнинѡте вѡр еѣи лѡ цѣр-мѡриѡле мѣрѣиѣ, ши вѡр ѡрлѡ ши вѡр ципѡ кѡ глас мѡре, кѣт съ вѡр спѣкмѣнтѡ тѡиѣи ѡаменѣи пре лѣме . Иѡрѣ а патрѡ зѣи ва фѣи сѣмн, кѣ апа мѣриѡлѡр ши а тѢтѢрѡр апелѡр съ вѡр апринде, ши вѡр арде дин фѡнѡ пѣнѣ дѣкѡсѡра, ши вѡр клѡкотѣи кѡ пара де фѡк, ка ѡ кѣладѡре, ши цѣрмѡриѣи съ вѡр фѡче де смѡлѡкъ ши де кѡтран, ши ва фѣи мѡре спѡнѡмѣ ши жѡле лѡ тѡатъ лѣмѣ . А зѣѡа а чѣнче вѡ фѣи сѣмн, кѣ мѡре ши изѡѡрѣле, ши тѡт пѣмѣнтѡа съ вѡр ѡмплѡ де сѣнѣе прекѣм аѢ зис Ісѡиѡ прѡрѡкѡа кап . лѡ . ши Іѡан ла апѡкалиѣис, ѡрѣ зиче : ам вѣзѡт ѡѡвѣк, кѣ ал трѣилѡ рѣер аѢ вѣрсѡт нѣстрѡнѡ чѣк де лѡр, прѣсте изѡѡрѣле апелѡр, кѡ мѣиѣнѡле лѡи дѡнезеѢ, ши с'ас фѣкѡст тѡате сѣнѣе; атѡнче аѢ зис рѣерѡа апелѡр : дрепт еѣи дѡне, ши дрепте сѣнт жѡде-кѣциѡле тѡле; кѣ пентрѡ че вѣрсѡрѣ сѣнѣеле прѡрѡчиѡлѡр ши а мѡчениѡилѡр, лѣи дат' ѡр съ вѣ . А зѣѡа а шѡсе ва фѣи ѡн кѡстрѡмѡр мѡре прѣсте тѡт пѣмѣнтѡа', атѣта де грознѣк, каре н'ас маѣ фѡѡст делѡ рѣенѡтѡа лѡмиѣ; кѣт съ вѡр сѣѣрма мѡнѣиѣ ши съ вѡр топѣи ка чѡра де фѡк, прекѣм зиче Дѡвид прѡрѡк ла ѡѡлѡм чѡ ши Мѣхѡи прѡрѡк кап . л . Иѡрѣ а шѡпте (зѣѡа) ѡрѣш ва фѣи ѡн кѡстрѡмѡр мѡре прѣсте тѡт пѣмѣнтѡа, кѣт стѣнѣеле ши пѣетрѡле съ вѡр сѣѣрма, ши съ вѡр лѡки ѡна де алта, атѡнче ѡаменѣи ши тѡате дѡбитѡачеле вѡр мѡриѣи стрѣнѣенаѡ (b. стрѡнѣинѡте); ши маѣ мѡриѣи ачѡриѣи лѡмиѣ рѣѣраѣиѣ ши дѡмѣиѣи ка ниѡи вѣкиѣи съ вѡр легѣнѡ, ши чѣнеш де рѣѡа сѣѡ вѡ ста . Иѡрѣ .р зѣѡа а шѡта, съ вѡр адѡнѡ тѡате нѡ-сѣриѡле черѣѡлѡи лѡ ѡн лѡк, ши вѡр ципѡ ши вѡр пѣксѣи кѡ мѡре жѡле, арѣтѣнд кѣ прѣсте пѡцѣнѣк вреѡи, съ апроѣи сѣѣринѡтѡа ѡр . Иѡрѣ а нѡѡѡ зѣи, тѡате хѣарѣле пѣмѣнтѡлѡи кареле-ши дѡпъ фѣѡлѡ ѡр съ вѡр адѡнѡ ши вѡр стрѣгѡ фѣиѣе-кѡре .р

гласѣа сѣс; ѱрѣ лѣмѣи ка фи жале ши спаймѣ маре, арѣ-
тѣнд ши ачеле кѣ кѣрѣнд ва вени сѣкрѣнтѣа лѣр . Ёрѣ а
зече зѣ вѣр фи тѣѣиѣи ѱамени ѣн кнѣ, адекѣ .рѣтрѣон кнѣ, ши
де ѱ ѱрѣсѣтѣ; атѣнче нѣ ва фи .рѣнѣрат, ниѣн доми, ниѣи сѣ
ка кѣноѣиѣи коерѣо днѣ цѣрѣн, сѣс когат сѣс сѣрак; кѣ тѣѣиѣи
.рѣтрѣс ачелаш амар вѣр фи, кѣт нимне нимѣрѣнѣи нѣ ва фи
май маре, ниѣи ка кѣсѣтѣ нимне де лѣр сѣс де арѣнтѣ; че
ва фи лѣпѣдат лѣрѣа ши арѣнтѣа, мѣрѣкрѣитарѣо ши пѣ-
трѣле чѣлѣ скѣмпе, ши лѣте ѱдѣарѣ ка гѣноѣо де не дрѣмѣр;
ши немѣрѣнѣи нѣ ва трѣбѣи . Ётѣнче тѣбатѣ пѣѣѣа де лѣ ѱа-
мениѣи ва перѣи; ши феѣѣле вѣелѣр вѣр фи, ка ши ачелѣр мѣѣр-
ѣи . Ётѣнче нѣ ва трѣбѣи немѣрѣнѣи фѣрѣсѣѣѣа мѣерѣкѣкѣ, че нѣ-
май амар ши досѣдѣ ва фи .р тѣбатѣ лѣме, де ѱ парте де
гроѣза стѣхѣилѣр лѣмѣи, ѱрѣ де лѣтѣ парте де гроѣза лѣи
Ёнтѣхрѣст' . Ёрѣ .р зѣѱа . аѣ . вѣр еши чѣнеш днѣ касѣле сѣле,
ши де ла лѣкѣрѣле сѣле, чѣи че вѣр фи аскѣнш ши сѣ вѣр
.рѣрѣѣѣѣа, чинеш кѣ нѣкѣмѣрѣле сѣле; ши вѣр пѣѣѣѣе кѣ глас
маре де аче маре досѣдѣ; ши сѣ вѣр ѣска де фѣнкѣ . Ётѣнче
.рѣнѣрѣѣѣи, домиѣи, коерѣѣи, коерѣиѣи ши ѱамениѣи вѣр мѣри де
фѣнкѣ, ши кѣ маре жале вѣр стрѣга кѣ глас маре зѣкѣнд :
ѱ ваѣ мѣнѣилѣр ши дѣкѣлѣрилѣр! кѣдеѣи дѣкѣсѣра ноастрѣ,
ши не апѣкаѣи! кѣ нѣ май нѣтем рѣѣѣа скѣрѣвиле че нѣс вѣ-
нит де ла дѣмѣзѣѣ . Ётѣнче нѣ ва фи ниѣи сѣфат, ниѣи сѣфат-
ниѣи (!) ажѣтѣр .р потрѣва мѣнѣи лѣи дѣмѣзѣѣ, че .рѣкѣ май
мѣат сѣ вѣр .рѣрози . Ёрѣ а . вѣ . зѣ фи-ѱа кѣвѣнтѣа че зѣѣе
хѣ . лѣ сѣкѣнта еѣанѣѣи : сѣареле сѣ ва .рѣтѣнека, ши лѣна .р
сѣѣѣе сѣ ва .рѣѣарче, ши стѣиле черѣолѣи вѣр кѣде . Ох! маре
амар ва фи атѣнче, чѣлѣр че сѣ вѣр фи .рѣнѣлат', ши сѣ вѣр
фи .рѣниѣат лѣи Ёнтѣхрѣст'; атѣнчѣк вѣр кѣноѣиѣи .рѣнѣлѣѣне
лѣи; кѣ сѣнѣрѣ Ёнтѣхрѣст кѣ тѣате сѣѣѣиле лѣи сѣ ва .рѣри-
ѣа, вѣзѣндѣ-ш пѣѣре сѣ . Ётѣнче ва пѣѣѣѣе черѣо ши пѣмѣнѣ-
тѣа де амарѣа ши де жале ѱамениѣилѣр, чѣлѣр че сѣлѣ .рѣнѣлат
де сѣлѣ .рѣниѣат' лѣи Ёнтѣхрѣст' . .р зѣѱа а . гѣ . атѣнче сѣ вѣр
рѣнѣкиѣа .рѣѣѣи, ѱѣиле чѣлѣ дѣмѣзѣѣѣѣи, чѣтеле чѣле де фѣк'
прѣсте фѣѣѣа а тѣѣт пѣмѣнѣтѣа, ши вѣр прѣндѣ прѣ тѣѣи чѣи
че лѣ фѣѣѣѣ печѣтѣлѣѣи де Ёнтѣхрѣст, ши-н вѣр' адѣѣе ка
вѣнѣтѣа; ши кѣм сѣлѣѣѣрѣкѣ вѣнѣтѣа, правѣа ши пѣкѣѣа де
прѣ фѣѣѣа пѣмѣнѣтѣаѣи, лѣнѣ вѣр лѣа прѣ Ёнтѣхрѣст ши прѣ
тѣате сѣѣѣиле лѣи ши-н вѣр арѣнка .р ѣзѣрѣа чѣл де фѣк' ла
мѣнѣѣлѣи чѣлѣи вѣѣниѣе; .рѣтрѣс ачѣстѣ зѣи вѣр мѣри тѣѣи ѱа-
мениѣи днѣ лѣме . Ёрѣ .р зѣѱа а . дѣ . атѣнче сѣ ва апрѣнде

кѣ фѣок черюа ши пѣмѣнтѣа, ши кѣр арде мѣнціи ши дѣла-
риле, ши мѣгѣриле съ кѣр топи ка чара, ши съ ва фѣче тѣѣт
ше, ши съ ва кѣрѣцѣ де тѣатѣ спѣркѣчѣне, ши ва рѣмѣне ала
ка зѣпада ши кѣрат ка стекала, пентрѣ кѣ ва съ вѣе пре дѣн-
сѣа фѣкѣтѣрюа със.

CLXXXV.

1818.

(Folio, II nepaginate + 208 pagini à 2 colum. rusește și rumânește.)

Ишззлмзнтѣа Образованіей Областеи Бассарабией. (Кишинѣу 1818.)

Pentru privilegiile locuitorilor. (pag. 16—21.)

Пентрѣ дрептѣциан ши прономінале лѣлѣнтѣриларѣ.

Лѣлѣнтѣри Области Бассарабией съ .рпартѣ .р стѣриан
урмѣтѣари : 1. Партѣ дѣховничаскѣ, ала 2. Дворіанства, ала
3. Коеринаши, ала 4. Мазиліи, ала 5. Рѣпташи, ала 6. Не-
гѣцѣнтѣри ши тѣрговѣцѣи, ала 7. Цѣгани ши сѣтѣни лѣкрѣ-
тѣри де пѣмѣнтѣ, ала 8. Цѣгани Короніи ши а помѣшчичи-
ларѣ, ши ала 9. Жидѣвѣи.

Дрептѣциан ши прономінале пѣрціи дѣховничѣи атин-
гѣтѣари де ачѣ .р пѣкланкѣ мѣртѣурисѣри а крединциларѣ, съ
ворѣ пѣзи .ртрѣ депіана ларѣ тѣри ши слѣвѣзѣне.

Партѣ дѣховничаскѣ а леци стѣкѣжнитѣари а греко-рѣск-
ритѣлѣи, съ ва фѣлѣси кѣ тоате ачѣлѣ привилегіи ши кѣн-
тѣри афѣросѣнти стѣрии кѣсѣричѣи, че фѣлю а аѣ докѣн-
дѣтѣ, дѣпѣ хрисѣавіае Окѣрмѣрии Молдавіи, ши апои ѣнин-
дѣ съ областе Бассарабией кѣтрѣ Имперіе Россіи, дела .рдѣрарѣ
.ртрѣ тотѣ милѣстивѣлѣи стѣкѣжнитѣорѣлѣи .рмѣкратѣ, дѣтѣ
.рналтиан ѣказѣри . Оѣи чи авери чи ва фи дрѣптѣ а кѣ-
сѣричларѣ ши а мѣжѣстѣриларѣ дѣнѣ Области Бассаріи
(! I. — ракіи) а тѣтѣрѣрѣ де ѣвѣе крединциларѣ, адѣкѣ : са-
тиан, сѣлѣциан, кѣшанлае, пѣскѣриле ши алѣ акарѣтѣри,
ашѣждѣрѣ цѣгани, капиталѣриан де баніи, ши алѣ афѣросѣри
.ртѣриде принѣ хрисѣавіи саѣ занѣсѣ, ворѣ рѣмѣне .р вѣи а
ларѣ авери ши съ ворѣ аѣра не дрептѣ авериларѣ хазнеліи.

Тагмѣи Дворіанларѣ съ ласѣ .ртрѣ депѣнкѣ мѣсѣрѣ
дрептѣциан ши прономінан кѣ мѣатѣ милѣстивѣри дѣрѣнти

дворѣсткѣи Россіи, кѣ пѣзире не лѣнгѣ ачаста а челор векѣи привилегіи а Молдавіи . Дрептѣциан персонале а Дворенинѣлѣи Областѣи Бассаракиѣ, асѣмине дрѣптѣ акѣркѣ чи ва акѣ фиѣи-карѣи : мишикѣтоари ши нишикѣтоари, ашиждирѣ ши цѣганиѣ, сѣ рѣтѣрескѣ лѣи кѣ де кѣи дрептате дѣпѣ хрисоакѣи ши докѣментѣри, ши дѣпѣ леѣѣнтѣ стѣпѣкѣири леѣпра лорѣ; ниѣи о рѣсѣндѣри персонали, саѣ вре о рѣланири дѣи авѣрѣ дворенинѣлѣи нѣ сѣ ва атинѣи де дѣисѣлѣ фѣрѣ хотѣрѣре ѣюдикѣциѣи .

Сѣпѣтѣ нѣли де Коеринашиѣ, сѣ рѣцѣлеѣи ѣнѣ класѣ карѣи нѣ сѣ траѣи дѣи дворѣи ши карѣи нѣ лѣ аѣионѣсѣ ла чѣле май де сѣсѣ ранѣгѣри боерѣиѣи, чѣ аѣ доѣждѣитѣ чѣиѣри май миѣи чѣ сѣнтѣ дела Белѣ-шатрарию . рѣ цосѣ . Еѣи сѣ ворѣ фолосѣи кѣ дрептате ѣниѣ еѣгѣниѣи персонали, иарѣ ѣрманиѣи лорѣ ворѣ рѣтра . рѣ нѣмире Мазниалорѣ, фѣрѣ а ле рѣмѣже прономионѣ пѣринѣцѣскѣ . Коеринашиѣ нѣ сѣитѣ сѣпѣшиѣ пѣдепѣиѣи трѣпѣиѣи, ши дѣпѣ кѣприндирѣ хрисоавилорѣ домнеѣиѣи сѣ сѣѣтѣскѣ де обѣи де плата тѣтѣрорѣ дѣрилорѣ хазнеѣи ши обѣиѣи . Ифарѣ де ачаста еѣи, саѣ дѣпѣ осѣвѣнте домнеѣиѣи кѣриѣи чѣ аѣ де сѣѣтѣлаѣ, саѣ дѣпѣ обѣиѣириле, чѣ дѣи рѣвѣкѣи сѣ пѣзѣскѣ пѣнтрѣ ачастѣ трѣпѣтѣ, ворѣ фи сѣѣтиѣи не оарѣиѣи карѣи хотѣрѣжѣтѣ нѣмѣрѣ де бѣкати, ла гоѣинѣ ши десѣтинѣ пѣнтрѣ ой, стѣпѣи ши рѣмѣѣторѣи, асѣмине ла вѣдрѣритѣ не хотѣрѣрѣкѣтѣ; ашиждере сѣмѣлѣ де ведре винѣ; дарѣ пѣнтрѣ кѣтѣ ворѣ авѣ май мѣатѣ ой, стѣпѣи, рѣмѣѣторѣи ши винѣ сѣнтѣ дѣторѣи а пѣкти дѣпѣ ашѣзѣмѣнтѣлѣ Окѣрмѣириѣ Молдавіиѣи .

Мазниѣи, старѣ де лѣкѣнторѣи кѣ привилегіиѣи, рѣшиѣи ворѣ пѣзи . рѣ вѣчи рѣрѣѣнѣ кѣ ѣрманиѣи лорѣ прономиале чѣ ле сѣитѣ дѣрѣѣиѣи дела Домниѣи Молдавіи . Еѣи ши родѣлѣ лорѣ нѣ потѣ фи пѣдепѣиѣи трѣпѣиѣе фѣрѣ хотѣрѣжѣтѣ ѣюдикѣциѣи . Мазниѣи ворѣ пѣкти ла хазнеоа . рѣпѣрѣтѣскѣ дарѣ сѣпѣтѣ нѣмири де даждѣи ши сѣ ворѣ рѣпѣртѣши ла хавалеѣиле пѣмѣнтѣиѣи дѣпѣ обѣиѣола де май рѣнаниѣи а Молдавіиѣи . Гоѣина, вѣдрѣритѣлѣ ши погонѣритѣлѣ ворѣ пѣкти ла хазне де о потрѣвѣ кѣ чѣи проѣиѣи сѣтѣиѣи . Дарѣ ла плата десѣтинѣиѣи Мазниѣи сѣ рѣдѣторѣскѣ (!) не рѣтокма темѣола привилегіи-лорѣ, карѣи арѣ трѣпѣта ачаста .

Рѣпѣташиѣи сѣнтѣ старѣи де лѣкѣнторѣи иарѣшиѣи кѣ привилегіиѣи . Таѣла лорѣ кѣпринде . рѣ сѣне ши не ѣрманиѣи пѣрѣиѣи дѣхѣвниѣиѣи . Фичорѣи де протоѣерѣи ши де преѣиѣи рѣтрѣ рѣ рѣндѣѣала рѣпѣташилорѣ . Класѣла ачаста нѣ еѣте сѣпѣсѣ пѣ-

дѣлсїей трѹпещи фѣръ хотѣрѣ цюдикѣцій . Рѹпташии ворь пакти ла хазне даре лорь сѹптѣ нѹмири де дажди; ши ла рѣндѹтала хавалелилорь пѣмѣнтещи ей сѣнтѣ пѣрташи де о потривѣ кѹ Мазилїи . Десѣтина сѣ ва лѹа дела дѣншии кѹ ѹшѹраре, ачѣ рѣндѹтѣ пентрѸ дѣншии, дѣпѣ ашѣзѣмѣнтѹль Окѣрмѹрии Молдавїи; тарь ла гоцинтѣ, вѣдрѣритѹ ши погонѣритѹ сѣнтѣ рѣдаторици рѣпташии а пакти рѣтокама ка ши чей процїи цѣранїи .

Пѣрции негѹциторещи ши а тѣрговецилорь сѣ ласѣ дрептѣциан ѹнїи слободи негѹциторїи потривити кѹ ачели де обще правили а Имперїи; бирѹриле хазнелии ши хавалелиле общеи сѣ пѹнѹ асѹпра лорь, чели рѣтѣю пе темеюль хрисоавилорь домнещи, че ворь фи авѣндѣ, тарь чели де пе ѹрмѣ дѹпѣ аналогїе чей де обще рѣ Области рѣпѣрцири .

Цѣранїи саѹ сѣтении пе темеюль де май рѣнантїи рѣшии ворь пѣзи дрептѣциан а нѹ атѣрна персоана лорь дела стѣпѣнторїи пѣмѣнтѹлѹи пе кариле сѣ афлѣ ей лѣкѹиндѣ . Авѣрк лорь ва фи апѣратѣ де тотѣ фѣлюль де аколнсирн сѹптѣ привигїерѣ Кѣрмѹрии Областии . Тоци де обще лѣкѹиторїи цѣранїи че сѣ афлѣ лѣкѹиндѣ пе дрепти мошинли лорь, саѹ пе а хазнелии, саѹ пе мошинле алторь стѣпѣнїи, ворь фи рѣдаторици а пакти ла хазне бирѹ ши а рѣсѹнди хавалели пѣмѣнтещи, ачели карн сѣ ва ашѣза дѹпѣ обще рѣпѣрцире рѣ Области, прѣкѹмѣ пентрѹ келтѹелнн оцилорь, ачели дѹпѣ лециорїи хотѣрѣтїи, пентрѹ цѣнере канлорь почтїи, ши а станцилорь де почтѣ, ашиждире пентрѹ цинере дрѹмѹрилорь челорь пѹелачи . Пентрѹ кѣцинѹриле кѹ карн сѣ фолосескѹ цѣранїи пе пѣмѣнтѹль хазнелии, ворь пакти ла хазне адетюль бѣнещи дѹпѣ токмала, че осѣвентѣ сѣ ва рѣкне кѹ дѣншии, кѣндѣ сѣ ворь фаче тѣргѹриле пѹеланкарисити тоати конденле де рѹсѹматѹри а хазнелии, че сѣ даѹ рѣ нѣмалѣ ла карн ва трекуе а сѣ лѹа сѣнѹрѣ темею окнечюль де май рѣнантїе, че кѹпринде : а . плата де фице-каре фамелие рѣ банїи кѣт ѹнѣ галѣкѹнѹ, арѣ де бѹрлакѣ цюмѣтате галѣкѹнѹ . б . дари дѣжмии саѹ а зѣче парте дннѣ пѣїини рѣ грѣнїцѣ, ашиждере ши дннѣ фѣнѹль че ворь фаче ши ворь адѹна ей . в . плата гоциннїи пе ой . г . плата десѣтиннн пе стѹнїи ши рѣмѣторїи . д . плата вѣдрѣритѹлѹи, дѣжма саѹ а зѣче парте дннѣ вїнѹль че ворь фачи дннѣ вїи ши дннѣ поамеле че ворь стрѣнѹи дннѣ ливезїи ши е . плата погонѣритѹлѹи пе сѣлѣкнѣтѹриле де тѹтѹнѣ .

Църании че съ афлъ къ лъкъуница не пкъмжнтуриле стъ-
пжнилорь партикулари, корь фи рдаторици а пакти хазнели
гощина не ой, дескътина не ступи ши ржмътори, вкъдръри-
тулъ не кину, ши погоноритулъ не съмкънкътуриле де тутунь;
арь пентрѳ фолосурили пкъмжнтулъи ей корь фи датори а р-
панини лукрулъ ши рдаторириле р фолосель сткъпжнилорь аче-
лорь мошии дупъ къприндире ашкъзкъмжнтурилорь Молдавиѳ.

Цъганий съ рпарту р доаъ, адикъ : уни съ афлъ р не-
мижлочиткъ сткъпкънриѳ хазнелий, ши съ шкъжрмъескъ де къ-
тръ рсѳши къжрмширѳк Области, иарь алицй сжнтъ роби а пкър-
ций Духовнически, а Дворенилорь, а Боеринашилорь, а Млази-
нилорь, ши а Негъцииторилорь ши спкъизуръ къ дескъжршири
дила ачериѳе. Цъганий хазнелий корь пакти р венитулъ хазне-
лий бирь сүптъ нумири де даждин не темейоль хрисоавилорь
че сжнтъ дати лорь. Иръ цъганий челорь партикулари сткъ-
пкъни, корь фи словози де тоате де обциѳе, атжтъ а хазнелий
кътъ ши ачеле обциий дъри, ржндүеле ши хавалеле.

Жидовий лү съ фиѳе рпкърициий пинтре тагма негүциитори-
лорь, а тжрговецилорь ши а лүкръкторилорь де пкъмжнтъ, дү-
пкъ рдкъмкънъриле лорь спре рделетничирили потривити нү-
мирилорь че с'ау поменитъ. Ла плата дърилорь хазнелий ши
а хавалелилорь пкъмжнтеций, ей корь принди де о потрикъ къ
чаа-а'алицй негүцииторий, тжрговеций ши лүкръкторий де пкъмжнтъ.
Привилегиили дати лорь дела Домний Молдавиѳ съ корь
пкъзи р токма.

CLXXXVI.

1818.

(Columna lui Traian, An. VIII, 1878, pag. 185—187.)

Versu Kotranczi in sztihuri álketuit de Pe-
tru Furdui déla Abrudfalva. lá Ánnul 1818.
18 zile December. *)

Versu Kotranczi.

Oh bájé vérkésénéászke

Dumnézéu té áldujáske,

Ke vesztéá csé cz'ai fekut

Toáte czára sz'au umplut.

*) Ortografie ungurească: a = o; á = a; e = ä; é = e; ez = t; es = č;
j = i; s = ș; sz = s; zs = j.

Innáltá Thesáurárié
 Inke pré biné té stié,
 Ke tu Kotranczé véasztite
 Lá mulezi oáméni ái dát píté,
 Si hájné noáo ái fekut,
 Lá mulezi káré n'áu ávut.
 Si csinsztitá Tersézszié
 Inké áu multé bukurié.
 Csínszticzí Domni din Senat
 Inké mult sz'áu bukurát;
 Si Damnélé dinpréune
 Kuprinszé dé voé bune;
 Arindási toczí vojosi
 Ku inimá vészélosi,
 Si bejási káré lukre
 Inké áu bání biné in punge;
 Si Hontári kind szkot ínke
 Kité o Kotrancze ín brínke
 Si gindésk lá ínpérczit.
 Foárté réu né-ám szokotit
 Dé ám leszát bolfu csél maré
 Dé-l szpárszéré sí-l áflaré.
 Dáré tot nu-mi páré réu
 K'ói áflá miné sí éu.
 O Kotranczé csé-ái gindit
 Ke multé cselé ái ínmoit?
 Kité zíduri méurisi
 Kité készi mái síndílis?
 Bá készi dín nou áj fekut
 Si ái dát bání si ínprumut,
 Si pridváre ái fekut,
 Lá káré párté áu ávut
 Péné áicsí dé cséi dé frunté.
 Csiné vre paté szé ászkulté
 Dé dé áicsi-m 'náínté,
 Sze né mái vénim ámínté
 Sze szkriém si dé stémpári,
 Si dé cséi mái ordinári,
 Kitu-i stémpáriu dé réu
 Máí félosz ká un Biréu,

Kárélé opíncsi kirpéá;
 Akumá pinténi bétéá,
 Si sze ínbráké légénesté
 Zsoké sí béá sí trejesté,
 Sí kumpere lá mosié.
 Zitsé: mí szé kádé mié;
 Dé áu foszt zélog lá tiné
 Jáka báni toczí la míné.
 Nu gindi ké-i masténi
 Péné Kotranczé ó mái fi.
 Aceseszté csé éu greészku
 Adéver merturiszészku,
 Káré áicse intré noi
 Stéu-j biné éu sí voi.
 Káré kásze n'au ávut
 Kurté ku porté áu fekut,
 Si konyhé sí grázsó dé boi,
 Sí-j mái félosz dekit noi.
 Káré nícsi nu kutézá
 In krismé á sze bégá,
 Du-té in krismé undé-sz éi
 Ké-sz dupé másze témeju,
 Si cseré vin unguresté
 Si kinte sí duhenesté.
 Ado vin, ke báni vin
 Ördög atta báni-sz gátá;
 Si ku grabá dé n'áduce,
 Zitsé lá krismárj dé krucsé.
 Nu stí multé oménié
 Numá Kotrancze sze fié.
 Stémpériczá kit de re
 Toáté 'kunoszku Kotranczá,
 Sí o vindé pé lá vécsini
 Pé gálbini kit dé puczini,
 Akusi szé ínbráké domnesté
 Dé rusiné nu gindesté.
 O Kotranczé mingéjászke (! l. -asze)
 Kum stérszesi multé mukaszé!
 K'ám vézut ku okí méi
 Záké zméi in kosu éj

O urite rotogale!

Ku rokié szkumpé ku poalé.

Dé mái stempéréá un ánu

O védéám si ku vigán ;

Sí dín opinesi, ku pépuəsi

Sii stéárszé frumosz dé muci.

Kotranczé! numé vésztit!

Mulezi oáméni ái miluit.

Cselá csé báni n'áu ávut

Akumá dé si ínprumut.

Dá poresí csé-i cziczojá

Pé déál ketré Rosia.

Porcsi de czára Ruminéászké,

Kum or szé vé kinujászké!

Nu-iczi áve kidvélát

Lá cséi csé v'or kumperát.

Ké hézékéi cséi mái réi,

Inké áu véná ku éi.

Uni furé, álczi ászkund,

Kicz-vá duk dé lé sé vind,

Sí kápéte bénisori

Mái ká nésté Domnisoni,

Toczí kápéte, nu szé lászé

Féré hájné buné ákászé.

Toczí tréészku ku dészfétaré,

Ku tráktíru, ku pompe máré.

Dé falé ká sze-si pétréáké

Beu vinu ku ápe ákré.

O Kotranczé féricsité!

Dé Dumnézeu álduite.

Kité készí ái redikát?

Bá si kozzitoriu lé-ái dát.

Si hájné dé musulín

Szé lé fácsi voja déplin.

Meszé, szkauné féstuíte,

Pusztí némczésti frumosz fekuté;

Si peháre skumpe foárté,

Si dé álté eselé toáté;

Si kolapé dé metászé

Undé színt bérbáczi in kászé

Bundé szkurté forté multé,
 Toezi áu luát pé intrékuté;
 Si szkurtejké dé métászé
 Lá zsupinéászá frumaszé,
 Kiszkinéu dé lévántinu
 Szé le fácsi voja déplinu.
 Rosia kitu-i dé máré
 Bune ká Kotránczá n'áré.
 Pé toczy j-au inbucurát,
 Lá toczy báni biné lé-áu dát.
 Bá sí kál áu kumpérát
 Káré biné sz'áu purtát;
 Si váké ku lápté buné
 A fétá pészte o luné.
 Numái mie, szingur mie,
 N'ám lá tiné oménie;
 Niesi o dáté nu mi-ái dát
 Báni de vin si de zszakát.
 Báter sí éu mé trudésku,
 Si tot ká éi nu tréésku.
 Ke sé mie mi-ár plácsé
 A be vin bun sí á zszaká,
 Sí á mé ínbréká ín bundé szkurté;
 Dá mé tému ké nu-i kuszuté
 Ké dáké nu-i viná bune (l. bine)
 Puczini báni ávém á míné.
 Puczínu ám szkrisz dészpré míne
 Dumnévoásztré védéczi biné.

Kétre Tersézsi.

Oh czinsztite Tersézsié!
 Mulezi áni sz'ávéczi bukurié,
 Zilé multé indélungáté,
 Péháre szpré szénétáté;
 Bukuriá nu vé újté
 Lá mulezi áni möziezé multé.
 Pruncsi biné á-j invéczá
 Czinszté lá Tiszturi á dá.

Si lá mászé szé-i vidézi
 Sézind veszél si szuméczi.
 Ká toczi szé vé vészéliczi.
 Domnului sze mulczémicz.
 Dé voi grési szkriind csé-vá
 Tot me rog dé dumnéá-tá,
 Fácséczi biné sí értáczi
 Un pehár dé vin szé-mí dáczí;
 Sí m'ás rugá dé értáre
 Szé fic peháru máre.
 Dé ákum péné in vicsié
 Kotranczá bune sze fié.

Ketre bėjási káři áu lukrát pé bir.

Tot szé nu vé méníáczi,
 Káre ácesesztá mé ászkultáczi.
 Ké éu n'ám szkrisz pentru ácesejá
 Ká szé vé lészáczi firéá,
 Csi éu kind n'ám cse lukrá
 Imi plácsé á mé zszaká.
 Dáre tot kind poruncesesté
 Hutmánu, sí ve grejesté
 Szé nu ászkunzi dupé kurá.
 Mái biné umplé sztrájezá
 Dé-i védéá ké lé já;
 Zi mái ám dupé kurá.
 Sí dé ár mái zicsé csé-vá
 Szpuné, ke ásá-mi zszaká.
 Ké dáké n'oi képétá,
 Ku bíru réu voj kusztá.
 Sí ve dáu invécztéuré
 Din tikéloászá me guré :
 Dé-i képétá, puné biné,
 Szé nu vázé toczi lá tiné ;
 Sí dé Hutmán té pezesté
 Ke foárté táre pindesté.
 Ké stiu, ké dé té vá áflá
 Té vá báté, si té vá czipá.

Dé té-ár báté kit té-ár báté,
 Pészté kur si pészté szpáté,
 Numá dé nu té-ár czipá
 Ké járé é mái képétá;
 Dá nu umblá ku dészfétaré
 Ká pászéréá zburétoré,
 Niesi táré nu té féli
 Ke járé poczi szérécsi.
 Dé ákum péné in vécsié
 Putécsi szé-mí mulczémiczi mié.

CLXXXVII.

ca. 1820.

(Ms. A. Densușianu, 8°, 96 pagini.)

Colinde.

Orație la crăciun. (pag. 50—51.)

Орацѣ ла крѣчѣн.

Фери фрате ꙗ латѣри,
 Еꙗ спѣи ши ес а меле сфатѣри;
 Нѣ нѣман тѣ съ ворѣци
 Пре ачест ѡм лꙗ (! I. съ-л) ꙗвеселеци;
 Кꙗ ши ес ам ꙗвꙗцат картѣ,
 Ка ши днꙗ-та минчѣн, фрате;
 Ла школꙗ ам оꙗмблат,
 Ла оꙗн даскал ам ꙗвꙗцат.
 Дарꙗ съ цици бине, крецини,
 Ши днꙗ-воастрꙗ, вечини;
 Еꙗ аскѣлати че вой спѣне,
 Кꙗ нꙗам мꙗнкат астрꙗзи прѣне.
 Чи ам мꙗнкат колак кѣ кꙗрнац,
 Кꙗ цꙗне ман бине де сац.
 Ели кокош дин под,
 Пе ватрꙗ ла фок,
 Еꙗ те фрижем ꙗ фригаре,
 Еꙗ те пресꙗрꙗм кѣ сарѣ;
 Кѣ хирꙗн съ те оꙗнжем,
 Кѣ фѣрꙗца съ те ꙗпѣнцем,

Пе маск съ те рѣдикѣм,
 Ши де тот съ те мѣникѣм.
 Идѣ w цѣр де вин-арс
 Съ не оунжем не сѣпт нас.
 Къ ашк де рѣче вате вѣнтс,
 Вѣт с'ас крепат пѣмѣнтс.
 Идѣ ши ферна де вин,
 Съ фи чина деплин.
 Ши вине нѣки wменит,
 Ши рѣкѣ нѣки чинстит;
 Къ нон вѣ форте пофтим,
 Ши не рѣкомѣндѣлим;
 Пофтим съ ажнѣжи мѣлате,
 Сърѣктори дѣчирѣ сфинте;
 Ши ка съ поц съвѣрши
 Ър кѣте кѣте (!) вен сокоти,
 Ши кѣте р гѣнд ц'ан пѣс
 Кс ажсторѣял де сѣс.
 Нацѣрѣк днѣлан хс,
 Съ фие де фолос.

Versul lui Josif. (pag. 48 — 50.)

Бершда лѣи Јосиф.

Вѣнд с'ас вѣзѣт Јосиф легат
 Кс амар с'ас сѣпѣрат,
 Стрѣгѣнд, днѣ гѣрѣ грѣнд,
 Ши де фрѣкѣ трѣмѣрѣнд :
 Танк' аа мнѣс! чел кс дор мѣлат!
 Нѣ те оуѣци прѣксѣм мѣ дѣк.
 Тирани чѣн фѣрѣк аналѣ
 Мѣ легарѣ пре w кѣмилѣ,
 Съ мѣ дѣкѣ рѣтр'а лор царѣ,
 Ка съ ле фѣс де шкарѣ;
 Бин' аксѣ танко, аа мине
 Съ нѣ мѣ дѣк де аа тине.
 Вѣнд пре Јосиф рл дѣчѣк
 Ши кс дѣнѣсѣл ажнѣцѣк
 Аа мормѣнтѣсѣл манкѣ-са
 Кс амар марѣ пѣжнѣцѣк,

Ши дин гсрѣ аша грѣк,
 Кѣтрѣ дсаче манкѣ-са :
 Дторче-ци, манкѣ, шки тѣи,
 Де вези че-м фак фрацѣ мѣи,
 КсМ дор съ рлотривирѣ,
 Тиранилор мѣ кжндсрѣ.
 Ир кжнд Инок ас азит,
 Кѣ Иосиф ар фи перит,
 Кс жале с'ас рврѣкат,
 Ка съ скане де пѣкат :
 Ох! фюл мнес чел прѣ дсаче,
 Пжнѣ кжнд ес те вон пажнже?
 Ох! фюл мнес чел фрсмос,
 Каре ми-ан фост де фолос!
 Ох! фюл мнес чел дорит,
 Оунде еци аксМ пѣрѣсит?
 Ох! фюл мнес чел прѣ дсаче,
 КсМ те рдсри а те дсаче?
 Ши пре мине м'ан лѣсат,
 Тот кс жале, сепѣрат.
 Ох! амар вѣецѣ м'кле!
 КсМ вой съ ш петрек кс ж'кле.
 Финд-кѣ н'ам ничи ш мжнгѣ'крѣ,
 Мжнгѣ'крѣ инимѣи м'кле.
 Кѣ чине м'ас мжнгѣат,
 Пре ел дзѣс л'ас лсат.
 Ох! Ивснѣ, ссфлетса мнес,
 Ес мори пентрс дорса тѣс.
 Ивснѣ, тѣрик мѣ,
 Ох! вино, пст'крѣ мѣ.
 Ох! дешкиде-ц брацѣле,
 Де-м примѣкцие жалиле.
 Кѣ асмѣ (е) ршгѣлѣгоаре
 Ши де шмени пѣрзѣкторе.
 Кжнд Иосиф ар фи перит,
 Итснчи мсат с'ас желдит.
 Ши дин гсрѣ ас грѣит,
 Днслши ас мслицѣмит.
 Славѣ днслши съ фиѣ
 Кѣче ас врст съ-м д'к мѣе.

Пре ачел че л'ам авѣт
 Пре ачела л'ам пнердѣт.
 Ши пре Ивѣнѣ л'ам арѣтат
 Сѣѣдник оуѣди рпѣрат;
 Форте вине кредничос,
 Прекѣм аѣ вѣрт ши хѣ.
 Ши рпѣрат л'ас рѣдикат,
 Форте таре рпѣлицат.
 Ши пре анчи ва вени
 Престѣ фѣрац ва стѣпѣжни,
 Фиол вострѣс чел фѣрѣмос,
 Каре в'ас фост де фолос.
 Ши д'кѣм пжнѣ р вечне
 Мила днѣлѣн сѣ фне.

Verșul lui Adam. (pag. 31—33.)

Бершѣл аѣн Ядам.

Пжнѣ н'ас грѣшит Ядам
 А пѣкат нѣ ерам.
 О! тикѣлоши де нон!
 Іарѣ Ядам дакѣ аѣ грѣшит,
 Днѣл дин рѣи л'ас гѣнит. w. t. !
 Шезжнд ла поа(р)тѣ ши пѣжнѣжнд,
 Ши дин гѣрѣ аша гѣкинѣ: w. t. !
 Кѣ аѣарѣ мѣ аѣлаю
 Динтрѣс тине, дѣлѣче раю. w. t. !
 О! кои копачи рѣдитѣри
 Кѣмн рѣподѣбит кѣ флѣри!
 О! кои кѣрате изѣврѣ
 Ши мѣнѣ кѣ вѣнтѣри оушѣре!
 О! кои аѣкрѣри де вѣднхнѣ
 Ши зѣподе кѣ аѣминѣ!
 О! кои рѣѣри де мѣлат вине,
 Дѣзѣс кѣ кои рѣмѣне!
 О! гѣрѣдинѣ аѣминнѣсѣ
 Кѣ аѣминѣ мѣжнѣгѣсѣ!
 Шрѣ дѣзѣс ашѣ гѣкинѣ
 Глас кѣтрѣ дѣжнѣл зикѣнд:

Ядаме! нѣ те желди
 Къ еѣ те кон млади;
 Ши че тѣ ан фост пнердѣт
 Ирѣ-ц ва фи дѣрѣнт:
 Ичест лок де вдихнѣ.
 Дин инимѣ ел еѣсиннѣ;
 [Дин каре дѣжѣ нѣжѣ скос
 Фѣрѣ де нич оун фолос.]
 Джнѣдл, зиче форте таре
 Кѣ пажнжеле (! I. -жерѣ) форте маре:
 Ѣ! тикѣлосѣ, днѣ, де минѣ!
 Кѣм сѣ нѣ пажнѣ еѣ кѣтрѣ тинѣ?
 Къ еѣ порѣнка ѡ ам кѣлкат
 Карѣ ми ѡ ан фост дат;
 Къ шарпеле аѣ рѣнтат,
 Пре Ѣва ѡ аѣ рѣшѣлат,
 Дин пом стрѣни аѣ мѣнкат
 Шѣмѣндон голи нѣм афлат.
 Пентрѣ а Ѣви неасѣлатарѣ,
 Нѣм лнѣнт дин дѣсѣтаре.
 Пентрѣ ѡ мѣнкарѣ амарѣ,
 Не сколѣ дин рани афарѣ.
 Пентрѣ ѡ спрѣ (! I. рѣ) сѣфѣтѣвирѣ
 Лнѣнѣц де атѣта мѣрирѣ!
 Ирѣ раю аша грѣни:
 Ядаме! нѣ те желди!
 Мани бинѣ те дѣ дела минѣ,
 Къ н'ан сѣжѣнт лнѣ бинѣ.
 Ядам дин сѣфлет жемѣнд
 Грѣнид кѣ жалѣ пажнѣжнѣ:
 Ѣ раюле! полатѣ фѣрѣмѣвасѣ,
 Кѣ аѣминнѣ мѣнѣгѣвасѣ.
 Раюле! грѣдинѣ дѣлѣ,
 Ѣ нѣ мѣ рѣдѣр а мѣ дѣчѣ,
 Де гласѣ рѣцѣрилор,
 Де корѣа пасѣрилор,
 Де мирѣсѣа флорилор,
 Де звонѣа алѣннелор
 Де гомѣтѣа сѣ(н)нѣжлор,
 Де мѣрирѣк дрепѣжлор;

Дар рѣкъ-ш дѣ алт бине,
 Че ам авст рѣтрѣ тине.
 Бин' раюле, съ не рѣпѣкъм,
 Ямжндон мжна съ дѣм,
 Дѣкъм пжнѣ ла жсдекатѣ,
 Нс не шм тжани нич ш датѣ;
 Нон не дсчем къ сфн'калѣ,
 Пе калѣ ча дѣ зминт'калѣ.
 Рѣмжн раюле, сѣнѣтос,
 Дин каре дзѣс нѣс скос.
 Дзѣс нѣс влѣстѣмат,
 Ши дин рани нѣс лѣпѣдат,
 Съ мжнкѣм пжне къ шетѣн'калѣ
 Пентрѣ а ншстрѣ грешалѣ.
 Дар дзѣс с'ас милостивит,
 Ши нарѣ нѣс милсит.

Verşul străinătăţii. (pag. 21—23.)

Вершш стрѣинѣтѣцѣ.

Съракѣ стрѣинѣтатѣ!
 Мшат еши фѣрѣ дирентатѣ.
 Дѣснжсран цѣриле тоатѣ,
 Ши дѣ бине н'арсн парте;
 Кѣ дѣ мик ам привежит,
 Тот р стрѣини ам трѣит.
 Никѣри кѣт ам оумелат
 Одихнѣ н'ам кѣпѣтат.
 Бине-м дорѣ кѣте ш датѣ,
 Съ мѣ сѣн ла мѣнц къ пшатрѣ,
 Съ мѣ оунт р лсмѣк тоатѣ
 Пе оунде ам ам (!) оумелат о датѣ,
 Финд къ манкѣ, къ танкѣ;
 Нс стрѣини ка астѣ датѣ.
 Бине-м дорѣ оуни-ори
 Съ мѣ сѣн ла мѣнц къ флори,
 Съ мѣ желѣсек къ хорн,
 Съ-ми ман трѣкѣкѣ дин фишри;
 Дѣ шендѣ ши дѣ дври,
 Дми вине часѣла съ морю.

Ши рторскѣи шкѣи рѣткѣ
 Ши ккзѣи ши лѣмкѣ тоаткѣ;
 Пѣ дѣсѣра негѣра,
 Жос ста мѣлцѣ ка табѣра.
 Желѣи-м'аш мѣнцѣлор,
 Дѣ дорѣл пѣринцѣлор;
 Желѣи-м'аш крѣзѣлор,
 Пентрѣс дорѣл фрацѣлор;
 Желѣи-м'аш флорилор,
 Дѣ дорѣл сѣрорилор;
 Желѣи-м'аш петрилор,
 Пентрѣс дорѣл верилор.

CLXXXVIII.

1821.

(8°, 30 pagini.)

Кіемаре ла тѣпзрирѣ кзрцилѣр Рѣманѣцѣи шѣи вер-
 сѣрѣи пентрѣс рдрептарѣ тинерилѣр . фкзѣте дѣ Кон-
 стантин Діаконович Лога р Бѣда кѣ тѣпаріѣл
 крѣцѣи Оуніверсѣтѣцѣи л Оунгаріей . 1821.

Pag. 17.

Нѣ мѣнцѣи, кѣи шмѣл мѣнчинѣс никѣириѣи нѣ арѣ шменіе.

Фѣсѣи дѣ мѣнчионѣ, кѣи-цѣи лдѣче оѣрѣ;

Д'ан трѣс пѣкатѣл прин фѣптѣс лѣс прин гѣрѣ,

Чѣкрѣ ертаре, кѣи пѣкатѣс-цѣи перѣ

Прин рдрептаре.

Ла ш лингѣрѣ дѣ рѣвѣцѣкѣтѣрѣ трѣбѣе оун кар дѣ минте.

Чѣл че-шѣи лдѣнѣи цинцѣле фѣрмосе

Шѣи лѣ 'нкорѣнѣ кѣи 'нцѣлѣпте фѣптѣ;

Трѣкѣтѣ арѣ налтѣ, тоци-л лѣлѣдѣ фѣрте

Шѣи дѣнѣи мѣртѣе.

Pag. 19.

КѢНОЩЕ-ЦЙ .РТЖЮ ШМСА, АПОЙ ТАЙНЕЛЕ ТАЛЕ .РЙ ДЕСКОПЕРЕ.

Пре 'т'кѢ прѣтѢн кѢНОЩЕ-Л НАИИТЕ,
 КАЗТ' АТѢИЧЙ ВИНЕ, КѢИ ДЕСКОПЕРЙ ТАЙНЕ;
 Деспре че нѢ ВР'КЙ, КА СЪ СЕ АДЪ,
 Лимба ц'w 'нфржнѢ.

Pag. 20.

Тот лѢКРѢЛ ЛА .РЧЕНѢТ Ѣ ГРЕѢ.

Де ш' рѢдечина сѢиницелѡр формосе
 ДинтрѢ 'нченѢТѢ есте амѢржчоласѢ;
 Дар дѢпѢ скѢрт тимп родѢри кѢ вѢ дѢче
 БѢне ши дѢлче.

Pag. 21.

ОдѢхна дѢпѢ лѢКРѢ ГАТА, Ѣ ДѢлче ши лѢддатѢ.

Ла лѢКРѢ жѢне, те сѢпѢне фѢрте
 КѢ дѢлч' атѢиѢк ѡднѢиѢи непѢте,
 Дечй дѢпѢ лѢКРѢ, кѢндѢ-цй иѢи ѡднѢнѢ
 Тоцй лѢК лѢдѢѢ.

CLXXXIX.

1821.

(8°, 245 paginѢ.)

РисипѢрѢ чѢ де пре ѢрмѢ а ЈерѢсалимѢлѢи де
 Іѡѡни БарѢкр БѢкѢрѢиѢи . 1821.

Predoslovie. (pag. 3—6.)

КѢКѢИТ .РНАИИТЕ.

ЈерѢсалимѢЛ АѢ КѢИѢТ ѡКѢИ ЛѢМѢИ СПРЕ СѢНЕ АТѢТ КѢ
 слѢва сѢ, кѢт ши кѢ пѢтнимѢле сѢле чѢкле дѢ пре ѡѢрмѢ . ЕрѢд-
 ник есте ши астѢзѢи де помѢниѢре . ПѢбате афлѢ ѡМСА лиѢчк ка

оун кáсник вѣн, ши ка оун креи́ни вѣн ни́це .рѣкѣтѣрѣи вѣд-
ниче де а ле цинѣ . Пóате вѣдѣ аичк оун кáсник вѣн, кѣте не-
кáзсрѣи, ши кѣте примѣждѣи причинѣдѣице зáрка, ши рѣскóбала
чѣ фѣрк де кáле; дрѣнт ачкá пóате .рѣкѣцá кѣт трѣвѣе а гри-
жѣи пентрѣс пáчк де шкѣи ши кѣм сѣ кáде а депѣртá зáрва
кáрк с'ас шкѣинѣшт а вѣкпѣи пѣкмжнтѣса кѣ сѣнцѣе а мѣлатр
кáсничѣи невинóвáци . Пóате вѣдѣк де аичк оун креи́ни вѣн, кѣ
с'ас .рпáнинт пророчѣа дмнѣлѣи нóстрѣс Ис . Хс . кáре ас фóст
пророчѣит пентрѣс пáгимиле четѣкѣи ачѣи́а ши пентрѣс стрикá-
рк Еврѣнлор; прин кáрк сѣ пóате .ртѣрѣи .ртрѣс лѣкѣк сá чк
креи́ниѣскѣ, вѣзжндѣи тóате адевѣрѣлѣе; сѣ пóате мирá де
ш дáтк креи́нѣса де .рѣкѣлѣпта прóниѣ а лѣи дмнѣзѣс, кáре
ас .рѣдѣдѣит а сѣ пѣстѣи вѣскѣрика Иерѣсáли́мѣлѣи пентрѣс пѣ-
кáтѣса Еврѣнлор . Ирѣ фѣкѣжд сѣжрѣи́нт лѣцѣи ачѣи́а, апóи ас
дѣшкѣи Ис кáлк сѣнтѣи Евáнгѣлѣи, шре а сѣ .рпѣртѣкѣи тѣ-
тѣсрѣи .рѣкѣтѣсрѣа чк черѣскѣ.

Шре ачѣст сѣжрѣи́нт пóфтѣск а словозѣи ачáстк кѣрти-
чѣкѣ .рпáинтѣ лѣмѣи . Ѡ ам скрѣи кѣ ржндѣдѣла ачкá кѣ
кáрк Ивѣиѣ Флáкѣи ш ас скрѣи . Мам цинѣт де словозѣи́а
ачкá, де скрѣисориле лѣи чѣле мáи пре лáрг скрѣице, оунде с'ас
кѣзѣт лѣкм скѣртáт; ши чѣле скѣрте, оунде ас фóст де лѣпѣк
лѣкм мáи лѣминáт . Ѡ ам .рпѣрѣцит .р . Ѡ . кжнтѣрѣи, ши аш
ш ам .рѣркáт .ртрѣс ш фóрлѣк де кѣвжнтáре .р стѣхсрѣи а-
кѣтѣдѣитѣ . .рѣтжмпáрѣиле, ши кѣрѣрк рѣскóбáлѣлор нѣ лѣкм
скѣмѣáт, чѣи ашá лѣкм арѣтáт .рпáинтѣ тóате дѣпѣ лóкѣл,
вѣкѣлѣк, ши дѣпѣ кѣпѣл лор, кѣм ас фóст; кá ашá .р лóкѣл
ржндѣдѣлѣи кѣ тѣрѣвѣрѣлѣк, .р лóкѣл адевѣрѣлѣи кѣ минчѣи,
ши .р лóкѣл адевѣрáтелор .рѣтжмпáрѣи кѣ ш .рѣкѣи́ице скор-
ни́тѣ а нездрáвенѣлор мѣестрѣи пре ни́менѣк сѣ нѣ .ршкá.

Нѣдѣждѣск, кѣ четитóрѣи ачѣа кáрѣи вѣр сѣ цѣи пáти-
миле Иерѣсáли́мѣлѣи .р кѣпѣл лóр чѣл адевѣрáт, вѣр мѣртѣ-
рѣи кѣ нѣ лѣл тѣрѣвѣрáт ржндѣл лóр . Идевѣрáт кѣ мáи
темѣинѣкѣ, ши мáи кѣнóскѣтѣ .рѣтжмпáрѣе пáсте ачáста, дѣжт
сѣ сѣфере ни́це жѣкѣрѣи днн нездрáвѣнѣ мѣестрѣи скорни́те.

Cântarea a treea. (pag. 68 urm.)

Кжнтáрк а трѣа.

Пáгѣка лѣи Кѣст рѣзѣáте

Пжнѣ лá Рѣма четáте,

Ⲁ ⲕⲁⲣⲕ ⲫⲟⲕ ⲉⲃ ⲕⲅⲧⲁⲉ
 Ⲅ'ⲁⲛ ⲁⲣⲓⲛⲉ ⲁⲧⲣⲛ ⲕⲅⲡⲁⲉ.
 Ⲣⲉⲣⲟⲛ ⲕⲁⲣⲉ-ⲓ ⲉⲧⲅⲡⲓⲛⲕⲓⲉ
 Ⲁⲃⲭⲟⲗ ⲉⲃⲓⲛⲉⲗⲉ ⲱⲣⲉⲧⲕⲓⲉ,
 Ⲓⲓⲛⲉⲧⲉ ⲉⲧⲉ ⲛ ⲉⲧⲉ ⲣⲅⲥⲟⲁⲣⲛⲉ
 Ⲅⲕⲁⲛⲛⲁ ⲉⲃⲓⲧ ⲉⲗ ⲉⲃ ⲕⲟⲁⲣⲛⲉ.
 Ⲣⲉⲥⲡⲓⲣⲁ Ⲓⲉⲃⲁⲓⲓ ⲉ'ⲁⲣⲓⲛⲉⲃⲉ,
 Ⲣⲣⲉ ⲉⲃⲛⲉⲃⲓⲱⲓ ⲁ-ⲓ ⲁⲧⲓⲛⲉ
 Ⲅⲉⲃⲓⲧ ⲫⲣⲓⲃⲛ, ⲥⲣⲉ ⲡⲓⲗⲁⲧⲉ ⲫⲅⲕⲓⲛⲉⲃⲉ-ⲓ,
 Ⲣⲓⲓ ⲉⲃⲓⲧ ⲓⲃⲉ ⲧⲁⲣⲉ ⲗⲉⲓⲛⲉⲃⲉ-ⲓ.
 ⲧⲣⲓⲛⲓⲧⲉ ⲕⲛ ⲱⲁⲥⲧⲉ ⲧⲁⲣⲉ
 Ⲣⲣⲉ Ⲣⲉⲥⲡⲁⲓⲧⲓⲛ ⲉⲗ ⲙⲁⲣⲉ,
 ⲕⲁ ⲕⲛ ⲁⲣⲙⲕ ⲉⲃ ⲛⲉⲃⲉⲓⲛⲉⲧⲉ
 Ⲅⲕⲉ-ⲓ ⲉⲃⲓⲃⲉ ⲗⲁ ⲱⲉⲓⲛⲉⲧⲉ.
 ⲉⲗⲁ ⲉⲃ ⲁ ⲙⲉⲗⲧⲉ ⲫⲟⲕⲉⲣⲓ
 Ⲣⲉ ⲱⲓⲣⲉⲓⲧ ⲙⲉⲗⲧⲉ ⲗⲟⲕⲉⲣⲓ,
 Ⲁ ⲱⲣⲓⲛⲕⲁ ⲉⲧⲣⲓⲧⲧⲉ ⲥⲧⲣⲓⲛⲉ
 ⲫⲣⲓⲃⲛ ⲉⲧⲧⲉⲕⲓ ⲉⲃ ⲉⲃⲓⲛⲉ.
 ⲕⲁ ⲕⲓⲛⲉ ⲕⲉⲣⲉ ⲣⲓⲃⲛ Ⲓⲁⲱⲁ*)
 ⲕⲛ ⲫⲟⲕ ⲉⲃⲟⲣⲓⲛⲉⲃⲉ-ⲓ ⲥⲗⲁⲕⲁ
 Ⲣⲅⲣⲉⲓⲛⲉⲧⲉ ⲫⲟⲕ ⲕⲛ ⲙⲁⲣⲉ ⲡⲁⲣⲕⲉ,
 ⲕⲓⲛⲉ ⲁⲓⲃⲓⲛⲉ ⲗⲁ ⲭⲟⲧⲁⲣⲕⲉ,
 ⲉⲃ ⲫⲓⲉ ⲱⲁⲙⲉⲛⲓⲓ ⲕⲛ ⲗⲟⲕⲁ
 Ⲣⲓⲛⲓ ⲉⲧⲉ ⲥⲧⲓⲙⲡⲅⲣⲕⲉ ⲫⲟⲕⲁ.
 Ⲣⲓⲱⲁ Ⲣⲉⲥⲡⲁⲓⲧⲓⲛ ⲁⲣⲕⲉ
 Ⲣⲓⲛⲕⲉ ⲁⲓ ⲡⲉⲥⲧⲓⲗⲁ ⲉⲃⲓⲛ ⲱⲣⲓⲛⲕⲉ,
 ⲫⲟⲣⲧⲉ ⲧⲟⲥⲓ ⲓⲛⲉⲃⲉⲃⲉ-ⲓ ⲫⲟⲗⲁⲣⲧⲉ,
 Ⲣⲓⲥⲓⲛⲧⲓⲧⲉⲓ ⲥⲕⲱⲓⲛⲉⲧⲉ ⲉⲃ ⲙⲟⲗⲁⲣⲧⲉ.
 ⲙⲉⲗⲧⲉ ⲉⲧⲉⲧⲉⲕⲓⲉⲓ ⲉⲃⲓⲧ ⲗⲉⲗⲧⲉ,
 Ⲣⲓⲓ ⲟⲩⲛⲉⲗⲉ ⲁⲣⲕⲓⲛⲁⲧⲉ.
 Ⲣⲓⲛⲕⲉ ⲕⲁ ⲕⲛ ⲟⲩⲛ ⲉⲧⲕⲗⲁⲃⲣ
 ⲕⲛ ⲱⲗⲁⲧⲉⲣⲉⲗⲁ ⲉⲗ ⲉⲃ ⲁⲃⲣ,**)
 ⲕⲅⲥⲧⲁ ⲉⲧⲉ ⲫⲁⲕⲕⲉ ⲡⲁⲉ
 ⲕⲉ ⲗⲁⲧⲁ ⲛ'ⲁⲱⲧⲉ ⲉⲃ ⲫⲁⲉ.
 ⲧⲓⲧⲉ ⲁⲣⲕⲉ ⲡⲣⲉ ⲕⲁⲣⲉ ⲫⲓⲣⲕ
 Ⲓ'ⲁⲛ ⲛⲅⲕⲉⲥⲧⲉ ⲥⲣⲉ ⲡⲉⲉⲡⲉⲛⲓⲣⲕ

*) Ⲓⲁⲕⲁ ⲉⲥⲧⲉ ⲱ ⲙⲁⲧⲉⲣⲓⲉ ⲉⲃ ⲫⲟⲕ, ⲕⲁⲣⲕ ⲕⲉⲣⲉ ⲉⲃⲓⲛ ⲙⲉⲃⲓⲛⲓⲓ, ⲕⲁⲣⲉ ⲕⲁⲣⲉⲥⲕ ⲫⲟⲕ ⲁⲫⲁⲣⲕⲉ ⲕⲁ ⲱ ⲕⲗⲁⲉ.

***) Ⲓⲉⲧⲟⲁⲛⲉⲗⲉ Ⲣⲱⲙⲁⲛⲉ ⲁⲛⲕⲉ ⲉⲧⲉⲙⲁ ⲟⲩⲛ ⲱⲗⲁⲧⲉⲣⲉ ⲉⲃ ⲁⲃⲣ ⲉⲃⲉ ⲉⲃⲉⲛⲧⲉ, ⲁⲧⲣⲓⲛ ⲱⲣⲓⲛ ⲉⲃⲉⲃⲉ ⲉⲃⲉⲛⲧⲉ, ⲓⲓⲓ ⲡⲣⲟⲓⲛⲧⲉ ⲉⲃ ⲛⲅⲕⲉⲥⲧⲉ ⲗⲁ ⲣⲅⲥⲟⲁⲣⲛⲉ. Ⲣⲉⲧⲉ ⲓⲓⲓ ⲟⲩⲛ ⲉⲧⲧⲉⲕⲓⲉ.

Лѡр, рнаинте порнѣце
 Шѣ порѣнка рпланиѣце.
 Армеле лѣи водухнѣте
 Шѣ щинле лѣи порнѣте,
 Пре вѣстѣк Агринпѣй рѣкъ
 Ѡ ас лѣат сѣпт а сѣ врѣнкѣ.
 Шѣ плекѣнд вѣстѣк порнѣтѣ
 Кс пѣтере ртрейтѣ,
 Ясѣпра сѣлекѣтѣчѣимѣй
 Шѣ тѣрѣатей Евреѣимѣй,
 Прѣпѣдѣнѣ ле дѣче
 Кс пѣкатѣла дела рѣче.
 Зѣдѣриле ле рѣстоарнѣ
 Шѣ фок кс кѣтран ле тѣларнѣ.
 Шѣ аша сѣ рѣсплѣтѣце,
 Пѣгѣла лѣи Кѣст лѣстѣ
 Шѣ рѣшинѣк чѣ дѣрѣтѣ,
 Кѣт тремѣрѣ кс вѣарѣ
 Я Исѣи пѣтрѣ хотѣрѣ.
 Дѣчѣ Веспѣзиѣн чѣл мѣре
 Кс тѣгѣра грѣ шѣ тѣре,
 Спре Галилѣѣ порнѣце
 Пре кѣрѣк ѡ ррозѣце.
 Ка прѣнѣчѣй де кѣйне че мѣшкѣ,
 Ка пѣсѣриле де пѣшкѣ;
 Яша фѣцѣ Евреѣимѣк
 Тѣцѣй кѣсничѣй кс мѣлѣимѣк,
 Рѣзѣнд сѣнѣеле тѣт вѣле
 Кс спѣмѣк, шѣ вѣлѣцѣй р кѣле.
 Рѣтѣжѣю сѣас стрѣкат Гадѣра,
 Кѣрѣк сѣас топѣт ка чѣра,
 Кѣзѣнд зѣдѣриле тѣате
 Чѣнѣше шѣ прѣф сѣ скѣате.
 Чѣй че сѣас спѣрѣат р сѣнѣе
 Шѣ сѣас рѣвѣцѣат а фѣрѣнѣе,
 Сѣ порнѣск мѣй мѣлат ка лѣй
 Р пѣрѣциле Галилѣѣй,
 Шѣ мѣй тѣате лѣкѣриле
 Ле стѣнѣцѣ кс фѣкѣриле.
 Шѣ тѣл Евреѣй вѣрѣце
 Некрѣцѣат шѣ тѣрѣнѣце

Бѣтрѣнѣй, тѣнерѣй, фѣицѣй шѣй фѣкте
Шѣй мѣрей тѣоате тѣкѣте.

Ерѣ ѡ четѣте тѣре
Ютапѣте фѣоарте мѣре
Еѣпт оун мѣнте ашезѣтѣ,
Шѣй де мѣнцѣй рѣкѣнѣрѣтѣ,
Кѣ вѣй фѣоарте адѣнкѣте
Зѣдѣрѣле 'нѣкѣнѣрѣтѣ.
Оунде мѣцеишѣг лѣкрѣсѣ
Шѣй фѣирѣк мѣлат лѣжѣтѣсѣ,
Лѣтѣрѣнд ашѣ де тѣре
Ячѣкѣтѣ четѣте мѣре;
Iweif личѣк фѣцисѣ
Ла чѣй че рѣмѣрѣмѣрѣсѣ,
Яичѣк ка тѣкѣлошѣй
Е'ас адѣнат тѣоцѣй фѣрѣкѣошѣй.
Лѣс сѣфлѣт Iweif вѣѣцѣк
Инимѣк май рѣдрѣзнѣкѣцѣк,
Дециптѣжѣндѣ-й мѣлат ла вѣжѣнѣк
Лѣс дѣт армѣле рѣ мѣжѣнѣк
Шѣй инима ле рѣндѣкѣк
Еѣк нѣ ле май фѣе фѣрѣкѣк.
Дѣчѣй Нѣспазѣан сосѣце
Шѣй кѣ Рѣома сѣк фѣкѣлѣкѣце.
Дѣжѣндѣ-й лѣчѣст нѣме мѣре
Лѣдрѣзнѣкѣлѣк фѣоарте тѣре,
Прѣ четѣтѣк лѣтѣрѣнтѣк
Кѣ тѣбѣрѣк лѣтрѣнтѣк,
Е' рѣкѣде, шѣй пѣкѣдрѣк
Яѣс тѣкѣтѣ-о кѣ сѣкѣбрѣк.
Шѣй фѣкѣжѣндѣ-шѣй шѣнѣцѣрѣле,
Май сѣс дѣкѣжѣт зѣдѣрѣле
Кѣ лѣкѣмѣле дѣн афѣрѣк,
Тѣоцѣй кѣ фѣрѣкѣк сѣк мѣрѣрѣк!
Тѣоатѣк фѣерѣк ѣ децѣкѣнтѣк
Оунѣй изѣжѣндѣк ацѣкѣптѣк;
Ир Еврѣйѣй май нимѣка
Де лѣвѣл пѣт дѣче фѣрѣка.
Дѣчѣй фѣинѣд ѡ зѣй сѣкѣнѣкѣк
Де стрѣкѣлѣчѣк: кѣ лѣмѣина

Веспазіан кс гьтіре
 Исъ ла мейдан кс фіре.
 Ка тѣнетѣл съ порнѣце
 Шї рѣснетѣл трѣзнѣце;
 Тѣнѣл чѣл де лѣмн рѣснѣ*)
 Кѣт дин чѣрю пѣре кѣ тѣнѣ.
 Сѣцециле зѣбарѣ юте
 Шї пѣтрїле кс вѣртѣте,
 Кад трѣнѣрї шї кѣрѣ сѣнѣ,
 Пѣрѣ кѣ лѣмѣ съ стѣнѣ.
 Итѣнѣчї Івсїѣ витежѣце
 Пре Еврїѣ ѣї порнѣце,
 Скоцѣндѣ-ї пре пѣрїѣ аѣарѣ
 Пѣлае де сѣцецї рѣбѣарѣ;
 Шї де мѣлате ворї ѣї бѣте
 Пре Рѣманїї дела четѣте.
 Ир еї де нѣс кс вѣртѣте
 Порнїндѣ-съ шї мѣн юте
 Ис ѣкїсъ кс шѣнѣсрї грѣле
 Кс копѣчї шї кс нѣлѣ;
 Дин пѣвѣзе ѣширѣндѣ-ш
 Коперїш де фїѣр фѣкѣндѣ-ш,
 Пѣнѣ сѣс гѣтїт мѣн бїне
 Кс сѣнѣ съ ле ѣкїне.
 Еѣзѣнд Еврїѣ, кѣ-ї стѣнѣ
 Шї кѣм ѣнѣбатѣ ѣ сѣнѣ
 Лѣс спѣрт коперїшѣрїле
 Шї лѣкс апрїнс шѣнѣсрїле.
 Веспазіан тар ле фѣче
 Ле рїдїкѣ кѣм ѣї пѣлѣ,
 Шї де сѣс кѣтрѣ четѣте
 Кс мѣарѣте кѣмплїт ѣї бѣте.
 Ир Івсїѣ лѣр спре вѣарѣ
 Лѣкс стѣт ѣнѣтрївѣ тарѣ**)

*) Тѣн де лѣмн ам тѣламѣчїт, оѣнѣката Рѣманїанѣр че ѣ нѣмѣк Тѣрмѣнтѣм. Мѣкар кѣ ерѣ де лѣмн фѣкѣст, дѣр мѣрї пѣтрї нѣшкѣ дин ел, кс кѣре фѣрѣжа зндѣрїле. Итѣт арѣнѣкѣ де вѣрѣжмѣш, кѣт лѣвїнд атѣнѣчї канѣла оѣнѣсї Еврїѣс анѣме Іозїп пѣлѣтра днѣтрѣжнѣсѣл, лѣс арѣнѣкѣт прѣсте 375 де пѣшї, прѣнѣсѣл дин пѣнтѣчѣле оѣнѣ мѣѣрї рѣмїнѣндѣ-л лѣс арѣнѣкѣт прѣсте 63 де пѣшї.

**) Фїнд шѣнѣсрїле Рѣманїанѣр мѣн ѣнѣлате де кѣт зїдѣсрїле Іѣпѣлїтї, Івсїѣ а фѣкѣст асѣмѣнѣ; лѣс нѣпѣтѣнд де мѣлѣнѣмѣ сѣцецианѣр шї а пѣтрїанѣр че

ШИ МСАТ ДН АПОЙ ДИ БАТЕ
 ГОНИДС-И ДЕЛА ЧЕТАТЕ,
 ДЕСФЛЕЦИНД Евреимѣ
 ИР С'АС ПОРНИТ КС МСАЦИМѣ.
 ИР КЕСПАЗИАН ДДАТЪ
 ИРЪШ КС ФИРЕ ТЪРВАТЪ,
 ИС ДКИС ИАР Д ЧЕТАТЕ
 КС ФОЛМЕТЕ ДЕ А-И БАТЕ.
 ДКС МСАТ АПА Д'КФАРЪ
 ЕЪ ЛЕ Д'К С'КТЕ АМАРЪ.
 ИРЪ ИУСИФ ЛЕ АРАТЪ
 О АПЪ ДДЕСТЛАТЪ *)
 КА КЖНД АР АВЪ ДЕ ТОАТЕ
 ШИ ТОТ СЪМЕЦІЕ СКОАТЕ.
 ИР Д'ККЪ СЪ СПЪИМЖИТАРЪ
 ДКС ГРЪИТ ЛЪР ИУСИФ ИАРЪ:
 „ФРАЦИЛОР! АКЪМ СЪ М'КРЦЕМ
 ОРИ ДИН ЛЪМЕ СЪ НЕ Ц'КРЦЕМ,
 ОРИ СЪ ВИРСИМ ПЪТ'КРЕ;
 АКЪМ МСАТЪ НИ СЪ Ч'КРЕ
 ДЕЖТ СЪ МЪРИМ ДЕ ФОЛМЕ
 ФЪРЪ ПЖИНЕ, ФЪРЪ ПОЛМЕ,
 МАИ БІНЕ КС ВИТЕЗИЕ
 ШИ КС МАРЕ ИСТЕЦІЕ;
 ЕЪ НЕ ЖЕРТФЪСИМ КС ТОЦИЙ
 ЕЪ НЕ ЛАСДЕ НЕПОЦИЙ,
 КЪ АМ МЪРИТ ПЕНТРОС ЦАРЪ;
 ЕЪ ЕШИМ ДАРЪ АФАРЪ,
 ВЕНИЦИЙ АКЪМ ДЪПЪ МИНЕ
 ЕЪ НЕ ПЪРТЪМ ФОАРТЕ БІНЕ
 ЕЪ СП'КРЦЕМ ТАБЪКРЪ ФОАРТЕ
 ШИ СЪ-И ДГРОЗИМ ДЕ МОАРТЕ.“

зкѣра спре ей ас кѣтѣт цѣрѣши лжигѣ зѣд кс пѣй де кѣс дѣтнѣк верзи, д каре
 дѣнижнѣс-сѣ съцине с'ас грѣмѣлит шѣ с'ас дѣкаѣт шанѣса; шѣ ашѣ ас дѣнѣт
 Рѣмѣниѣ а-и бѣте.

*) Ка сѣ гжндѣкѣ Рѣмѣниѣ кѣ Евреѣи п'ас лѣнѣк де апѣ, Иуѣсѣф ас тѣне
 тѣт ѡйне оѣде пре зѣдѣри: мѣкар кѣ де мѣат нѣмай кс апѣ де пѣбае трѣа дѣни-
 ши. ИР сѣжрѣшиндѣс-ан-сѣ апа де тѣт, ас скрѣне прии тайнѣ Еврѣнаѣр де афѣрѣ, ка
 сѣ де фѣре апѣ шѣ чѣле трѣкѣниѣоасѣ дѣкѣнѣтрѣс; ши ашѣ с'ас ажѣтѣт, кѣ сѣ дѣрѣ-
 кѣ кс пѣй, де гжндѣ Рѣмѣниѣ кѣ сѣнѣт кѣнѣиѣ пѣжѣк лѣс прине де кѣте. ИТѣниѣ
 с'ас спѣимжѣнтѣт Иуѣсѣф, кѣт сѣ сѣкѣтѣсѣ сѣ фѣгѣ, де нѣ л'ар ѡи рѣгѣт Евреѣи кс
 пѣжѣне де ас рѣмѣс ла иѣ, пѣжѣк ла чѣ де пре ѣрѣмѣ.

Ишѣ Евреѣй съ скѣлакъ
 Двѣершнацѣй ла рѣсколакъ
 Спѣргжнд шѣнцирнле фѣарте
 Бѣт пре Рѣманѣй кѣ мѣарте.

СХС.

1822.

(8°, mare II + 143 pagini. — cf. Cronicile României ed. Cogălniceanu, vol. III, București 1874, pag. 335—433.)

Етерне де Борникѣл Ялекѣ Белдѣманѣ
 Іашѣ 1861.

Inceputul Eteriei. (pag. 1—3.)

Че неказѣ, че осѣндѣре, ваѣ мѣе! че фокѣ амарѣ,
 Че треснитѣ шѣ че ловѣре, че отрѣкѣторѣ пахарѣ!
 Чѣне аѣ сокотѣт вр'ѣ датѣ, чѣне аѣ пѣтѣт пѣне 'н гѣндѣ,
 Жалѣнка церѣ стрѣкарѣ с'ѣ вазѣ аша кѣрѣндѣ?
 Аѣ че старѣ, амар мѣе! те кѣтрѣмѣри кѣнд гѣндѣен,
 Я лѣкрѣмѣлор навѣлѣ, кѣнѣ нѣ есте с'ѣ опреѣн.
 Тоатѣ царѣ-ѣ аѣ пѣчѣдрѣ, омѣ пѣсте омѣ дѣ фѣгѣндѣ,
 О сѣфларѣ нѣ антѣмпѣнѣ, шѣ сѣ н'ѣ прѣвѣнѣ плѣнгѣндѣ;
 Сѣте, ораше, цѣнѣтѣри, маѣ тоатѣ пѣстѣ ле вѣзѣ
 Ш'ѣнѣ нѣродрѣ аѣ аѣнгѣрѣ, атѣтѣ аѣнкѣт нѣ-ѣ крѣзѣ.
 Повѣкѣиторѣ, нѣ крѣде; н'ѣскѣлатѣ мѣнгѣиторѣ.
 Яларѣгѣ, не цѣндѣ нѣнде? вор ѣманѣ, черѣ цѣнѣсторѣ.
 Чѣне сѣ-ѣ повѣкѣеасѣкѣ? кѣчи дрѣгѣторѣ н'ѣ аѣ рѣмас.
 Чѣй маѣ аѣндрѣкѣнѣнѣ шѣ вредѣнѣчѣ, дѣн дрѣгѣторѣ с'ѣ аѣ трѣас.
 Бѣтѣ, понѣрѣкѣтѣри, прѣкѣпѣстѣнѣ, кодрѣн чѣй аѣнфрѣкошаѣнѣ
 Цѣмѣс дѣ дѣсѣаса офѣтарѣ, ачѣлор аѣнспѣлѣмѣнтѣнѣнѣнѣ.
 Тоѣнѣ аларѣгѣ, черѣ скѣпарѣ, аѣн пѣстѣнѣри нѣкѣкѣлесѣсѣ,
 Кѣчи вѣаѣнѣ, старѣа тоатѣ аѣн прѣмѣждѣ-ѣ прѣвѣесѣсѣ,
 Мѣнѣле ла черѣс рѣдѣкѣ, аѣналѣцѣкѣ адѣкѣнѣчѣ офѣтѣри
 Плѣнгѣс кѣ тѣнгѣсѣре марѣ, прѣвѣндѣ жалѣнѣче стѣри.
 Яѣче ам трѣвѣнѣцѣкѣ, не Іраклѣдѣс сѣкѣ адѣсѣс
 Старѣа Молдовѣнѣ сѣкѣ плѣнгѣкѣ, сѣс сѣкѣ пѣсѣс сѣкѣ скрѣ Ішнѣс;
 Дѣр аѣнкѣтѣс-ѣ прѣн пѣтѣнѣцѣкѣ, мѣк воѣс невоѣ шѣ еѣ
 Осѣнда церѣнѣ а скрѣе, орѣ кѣтѣс-ѣмѣ ва фѣе дѣ грѣс.

Ѕн народ ассприт фолрте, дар фалник, неаст'кмп'рат
 Днг'кнфат, к' аве одатк ст'к'кнуре ш' рнп'крат,
 Мшат фалник к' рн Греча, ера ок'рмситори
 Ш се окротеа де синеш, леу'ит ст'к'книтори,
 Дшп'к тречире де време, де к'кци-ра ани с'ас т'срат,
 Р'квна рнтре еи с' апринде, де славк кс тот'ла батс.
 Ге р'квер'тескс пе с'вет ксмп'ктс, интригарисескс к'кт пот
 Вр'нд с'к адс'к'к т'срчи, ачел де истокс потопс.
 Яак'т'сескс Етерие, вр'нд с' апринзк а лор фокс
 Ш отрава лор с'к версе, ш 'н чел маи де п'ртат лекс.
 Смредсеск лсмеа маи тоатк, прин апостоли рнадинш
 Де р'квна елефтерие, вр'нд пе тоци с'к-и вазк принш;
 Скопосла се исп'квацие, Гречи се р'дикк тоци
 Кс ат'кта т'срв'кчидне рнк'кт а креде нс поци;
 Плансри факс, дас хот'к'рире, ф'крк де весте а лови
 П'рциле т'срчи тоате, де одатк а р'кверети;
 Цариград'ла рн с'рпаре, черс маи рнт'ки а-л видеа,
 Сокотиндс к'к челе-л'алте, де ла синеш кор к'кдеа.
 Пшс сорокс, хот'к'реск зид, рнтре еи с'лак'т'сескс,
 Ш о грабникк исправк, кс тоци н'к'д'к'ждсескс.
 Де-алор плансри н'ам циницк, ници потс а зиче чева
 Дар лсврареа ници де фрикк, нс поате п'к'че к'ска.
 Продастк, ш темейс ници шн'ла, маи ла срм'к с'к видеци,
 Мшк'к'риле ш срмареа, Гречилор челор истеци.
 Дин ненорочиреа ноастрк, хот'к'р'тескс р'кскоис а да,
 Ш'о рнп'к'р'к'цие веке, де истокс а рест'срна.
 Беки, рнтрс тоате таре, авери мшат, ш осташ мшаци
 Бредничи рнтрс о капалк, с'к рестоарне грозничи мшци;
 Бредничи, к'к 'нтр' ат'кте р'кндсри р'кскоае лс спржикит,
 Ла оци мари ш р'с'лате, цини к'кт с'ас р'мпотригит.
 Дин нице м'кни ка ачесте, Слада с'к ла роескс,
 Дин т'ср'к'к'чиднеа чела маре, ници кс'м нс се рндоеескс.
 Сарачи, ле п'к'нгс де милк, дакк м'кна чела де с'с'с
 Нс ва фаче вр'о минше, дек'кт се д'к маи прес'с'с.
 Пе принципса Инсаланте Архистратиг рл нсмеескс
 Дл смс'арс дин синс'ла р'сци, ш кс д'кн'с'ла се шнеескс.
 Ге шнеескс к'к'а цис к'к есте кс циницк ш истецс,
 М'кна дреанта рл аратк рнк'к'тс-и де рндрезнецс;
 Псрчеде кс р'ккн'к маре, де р'ксп'ак'тире апринс
 Ш кине паш де к'кнае аиче ла Прстс рнтинс.

Гьтѣрѣкъ нѣтереа тоатѣ, кѣт се поате ши кѣт вреи
 Антрѣс о аша лѣкране, ера нѣмаи дои лави,
 Кѣчи нѣтереа Ѣтериеи, че нѣгеа а се фѣли
 Прии локѣри деосевѣте, лѣсасѣ а нѣкѣли.
 Не домнѣла Михаѣл Бодѣ, а цери стѣнѣнѣиторѣс
 Ѓ'ас сѣлт рѣдат'а-л траце, сѣ ле фѣе ашѣсторѣс.
 Исправа рѣтрѣс ачеаста прекеѣм кѣзѣс н'ас зѣковѣт
 Кѣчи кѣс мѣлат маи рѣнаѣнте прии скрисори с'ас воровѣт;
 Андатѣкъ нѣнѣс рѣн лѣкране, рѣнчепѣс а скрие осташи,
 Маи рѣнтѣки тоѣи рѣнѣкѣци, дѣн сѣсѣжеа лор се ведѣс траши,
 Нѣс нѣмаи чеи дѣн оѣекѣри, дар ши чеи дела воери,
 Ка кѣнд вѣде фѣричѣреа, ши челе маи мари авери.
 Ачеаста да о причѣнѣкъ де преѣсѣс, рѣнтре воери,
 Мерг, рѣнтреавѣкъ стѣнѣнѣнѣереа, де доснѣчеле ѣрмѣри.
 Рѣкѣнѣнѣс ѣас, кѣкъ сѣкъ трѣмѣтѣкъ ла Ѣскѣреѣи ашѣсторѣс,
 Кѣкъ 'н Краѣова се вестѣсѣкъ ѣнѣс Тоадер рескрѣтѣиторѣс,
 Кѣчи ши 'н цара Ромѣнѣасѣкъ осѣндѣкъ, неказѣс, кѣтѣс вреи;
 Дар ачеастѣкъ рѣнѣриѣре, вор авеа а скрие еи.

Lupta de la Jijia. (pag. 51—53.)

Яфѣкъ Тѣрчи кѣм кѣкъ подѣла Жѣжѣеи есте стрѣкат,
 Ѓѣкъ рѣнѣлетнѣчесѣс кѣс рѣкѣнѣкъ, се апѣкѣкъ де лѣкрат;
 Ал гѣтѣсѣкъ рѣнтр'аче ноапѣте, ши нѣнѣ стражѣкъ де 'а пѣзѣсѣк.
 Бѣнерѣи рѣн патрѣс-спрѣкъ-зѣче, сѣс ла Ѣтѣнѣкъ се ѣвек,
 Недестрѣе ши кѣлѣрѣме, ши стаѣс кѣцѣ-ва де прѣвек.
 Уас сама, кѣвзѣсѣк локѣла, рѣнтре еи се сѣфѣтѣсѣк,
 Ши кѣс вѣрѣвѣцѣе маре спре Жѣжѣеа порнѣсѣк.
 Ѓе погоарѣкъ тоѣи ла вале, кѣс стража лор се 'нтѣлнѣсѣс.
 Нѣсте Жѣжѣеа трече, нѣмѣкѣкъ нѣс се сѣѣсѣсѣс.
 Ѓѣкъ порнѣсѣк ши Ѣтерѣстѣи, мерг спре а-ѣ рѣнтѣмпѣна
 Я дѣшманѣнѣлаѣи мѣлаѣиме, нѣмѣка нѣс-ѣ рѣнѣфѣрика.
 Нѣс прѣкѣдѣсѣк вѣрѣвѣцѣеа, рѣнкѣтъ пот сѣкъ 'нпротѣвѣсѣсѣс,
 Ѓн трѣнѣ вѣн де кѣлѣрѣме, се порнѣѣе ши ловеѣсѣс;
 Погеазѣла, а лор ловѣре, мѣлат н'ас нѣтѣт прѣлѣнѣи,
 Кѣчи рѣнѣдѣшнѣнѣс-ѣ Тѣрчи, се рѣнторѣс, рѣнчеп а фѣѣи.
 Ла таѣе вѣн кѣс тоѣи, аколо сѣкъ рѣнтѣрѣсѣк,
 Ал тѣрѣгѣшор, ши рѣн лѣѣнѣтрѣс, рѣнкѣтъ пот сѣкъ грѣмѣдѣсѣк.
 Нѣкѣкѣсѣк дѣнѣкъ еи Тѣрчи, кѣс ѣѣалѣкъ рѣн кѣтъ вреи

Дар Балаш ши Кондогши, фъчча проашкъ рнтре еи;
 Ятанасе тѣфичиѣ, табие повъциѣ,
 Ёл ера порончиторѣ, ши кѣм вре оржидѣ.
 Ачесте три къштени, аѣ ръмас чи маи аленѣ,
 Къчи Касиле ши кѣ Сирѣ, ера ла Сиретѣ тримши.
 Делеанѣ ши Пенде-дека, ка ниѣ леи рифокаи
 Приѣа дин карантинъ кѣм сѣ кѣте чие-л'алицѣ,
 Ши рн рѣшине, дар одихнѣ, зикъ чине ч'а вои
 Вор аѣла ѣн кип ла ѣрмѣ, а се пѣте рнкои.
 Нои тѣнѣи кѣрѣциѣ, ачелор че ам вѣзѣт,
 Къчи ам приѣт рндрѣзнеала, кѣт нѣ ера де крѣзѣт.
 Скоцинд мишкѣи, ачча чи ера аѣацѣ дин Ёши,
 Чие-л'алицѣ, ѣнѣа ши ѣнѣа, л-ам вѣзѣт осташи аленѣ,
 Сприжкѣнеск рѣзкоѣла чинчи чѣасѣри, ши ниѣ декѣм нѣ се да.
 Чине сокоте к'атѣта Гречѣи вор пѣте рѣѣда?
 Ори де каре парте Тѣрчи ле да рѣзкоѣ, рѣ локѣ
 Кѣ о рндрѣзнеалъ оарѣкѣ, веде-ѣ кѣ се рнпротѣиѣ;
 Кънд, аѣа пе Тѣрчи де гоанѣ кънд, гонѣи сѣ рнтѣрна;
 Ста рн кѣмпѣнѣ рѣзкоѣла, никѣѣри нѣ атѣрна.
 Дин табие доѣе тѣнѣри, словозиѣ не рнчетат,
 Дар фѣрѣ фолос, де клакѣ, ѣнде апѣка некѣтат.
 Кѣт аѣе, да кѣ картѣчи, дар дакѣ с'аѣ мжнтѣѣт,
 Даѣ де цѣре Ётерѣи, кѣ ѣн кип пре тѣнѣѣт:
 Дин Ёксленѣ сѣ ле тримѣатѣ, пре сѣѣт кѣмѣкѣт, рнтр'а-
 К'а маи спрѣжкѣи рѣзкоѣла, еи рн старе маи мѣат нѣ-с. [скѣнѣ
 Рн лок де картѣче, кѣе ши кирѣане л-аѣ тримѣс
 Без ѣаа, ши приѣѣе старе, рн че старе маи аленѣ,
 Кѣ ачест феаѣс де гѣтѣре, че ѣспракѣ маи аѣѣѣцѣ?
 Чи рнканѣ кѣрѣциѣа ачелор маи рндрѣзнеѣцѣ?
 Касе, дѣгѣниѣе, ѣанѣри, магазале че ера
 Рн тѣрѣѣа де еаста парте пе Ётерѣѣтѣ апѣра.
 Кънд вѣдеа вре-о некоѣе, кънд дин доѣ рѣ грѣмѣѣдеа,
 Яколо ера скѣпаре, аколо се рнгрѣде.
 Тѣрчи вѣзѣнд апѣраре, нѣ перд време, нѣ перд чѣас,
 Рн мѣате локѣри дѣнд фокѣла, тѣрѣѣшорѣла аѣ арс.
 Рнтр'ачѣа фок о мѣаѣѣме де мѣрѣѣѣри с'аѣ прѣкѣѣѣт.
 Къчи скѣрачи ѣѣкѣнарѣ, н'аѣ сокотѣт, н'аѣ гъндѣт,
 О аша ненорочѣе, ниѣ кѣм л-аѣ трѣкѣт прии гънд.
 Къчи аѣѣпта сѣ се рнтѣаркѣ рнанѣи кѣт де кѣрѣнд.
 Де аѣе аѣ пѣтѣт кѣ трѣнѣа, ка сѣ трѣакѣ пѣсте Пѣрт,
 Кѣ фѣикѣ ши грѣазѣ марѣ ши кѣ неказ фѣорте мѣат.

СХСІ.

1825.

(8°, mic, 172 pagini.)

Парис Мѣмѣаѣнѣ . Карактерѣри . комѣссе де Бѣкѣреѣци 1825.

Din Predoslovie. (pag. 30—35.)

Прокѣвѣнтаре.

. . . Ячестѣк (лѣкѣса, липѣк де .рѣѣцѣкѣтѣрѣк) ши алтеле асеменѣк ачестѣра, стѣндѣ-м ка о огандѣ .рнаниѣте, ле привѣск .р тоате зилеле, триѣтѣк ши диѣасѣ (!) привѣлицѣ, а ведѣк ѣнеле ка ачестѣк .р патрѣа ноаѣтрѣк, боалѣк че нѣ сѣк поате прин алт а сѣк тѣмѣаѣнѣ, декѣт прин дофѣторѣа .рѣѣцѣкѣтѣрѣи ши а бѣнеаѣр сѣатѣри; ачестѣк сокотинѣа-ле еѣ де липѣк ши тѣрѣвѣинѣоаѣе, де мѣате ори ам хотѣрѣжѣт сѣк скрѣс чева спре а .рпаниѣ датѣ-рѣа кѣтѣре патрѣе ши кѣтрѣк нѣкм, дар фѣинѣ непѣтинѣоѣе д'о аша .ртрѣпринѣдѣре грѣк нѣ .рдрѣкѣзнѣкм, аѣои тар сокотинѣа кѣ тот дин кѣт арѣ ши дѣ жѣртѣфѣк н сѣк примеѣе май бине декѣт челѣн че дѣ дин присѣс, ам лѣат .рдрѣкѣзнѣкѣк де ам скрѣс ачестѣе ѣвѣѣктѣри, сатѣре, прин карѣ арѣт ѣсебити каракѣтерѣри ши рѣле нѣкраѣвѣри, нѣ дефѣѣимѣнд нѣкмѣа ши перѣоанѣле ѣамѣниаѣр, чи дефѣрѣитѣле каракѣтерѣри; пѣнѣтрѣс кѣ еѣ нѣ зик кѣ еѣте Констанѣдин, Алѣксандрѣс, Фрѣндѣрик, Кланкѣс, саѣс Марѣа, чи нѣман пе синѣгрѣк патѣмѣк ѣ дефѣанѣм; кѣс тоате ачестѣк тот мѣк тем де жѣдекаѣта ѣамѣниаѣр, ши цѣѣс бине кѣ мѣаѣци чѣтинѣа с'ѣр апрѣнде, ши .рм вор .рпѣста, ѣнѣи залѣзи де вре ѣ каприѣѣе ши аѣѣиѣ рѣшинѣаѣи де вре ѣ патѣмѣк : чѣн рѣшинѣаѣи де патѣмѣк мѣк вор дефѣѣима ши мѣк вор поносѣаѣи, зикѣнд, кѣм кѣ нѣман еѣ ѣнѣа м'ам аѣлат, карѣле вѣи сѣк даѣс сѣатѣри ши сѣк .рдрѣпѣтез пе ѣамѣни динѣтр'атѣѣта лѣме ши ѣамѣни маѣри, пѣнѣтрѣс кѣ ла нѣн сѣжѣт ѣамѣни маѣри нѣман богаѣѣи ши чѣн кѣс старѣе, тар чѣн че цѣѣс чева ш'аѣс таланѣтѣри, неавѣнд ачестѣк нѣ сѣжѣт ѣамѣни маѣри . Ячестѣк ле вор зичѣ чѣн проѣци карѣи с'атѣниѣ, ши карѣи сѣжѣт стѣкѣжѣниѣци кѣс тотѣа де вр'ѣ асеменѣк патѣмѣк, пѣнѣтрѣс кѣ кѣаѣа дѣпѣкѣ проверѣѣа ч'авѣм .р лимѣа ноаѣтрѣк, ори че тар зичѣ неѣрѣне, нѣ сѣк мѣжѣиѣе, тар де-н ва зичѣ кѣа, сѣк апрѣнде, сѣк тѣсрѣкѣзѣкѣ де мѣжѣиѣе . Ир чѣн залѣ-жѣи де каприѣѣе, вор зичѣ кѣче ам скрѣс, ши кѣм почѣо скрѣе

чева еси, а време че н'ам ркѣцат цѣинцелѣ ши философіа,
 ничи мѣлате лимби, ши къ ман де липскъ ера Рѣмжнилор акѣм
 ачкѣтк, декѣт поезіа ши версѣриле лѣкле. Ла ачкѣтк ничи ес
 нѣ мѣ апротивеск, нѣ мѣ ласкъ адевѣрѣла съ зик алт фел,
 де кѣт къ философіа ши цѣинцелѣ сѣнт мѣлат ман тревѣин-
 чѣсе ши де липскъ а вѣаца соціалъ, дар кѣнд моралѣа лип-
 скѣце, Логика ши Метафизика нимик нѣ не фолосѣце, декѣт
 не аскѣте минтк спре рѣстѣци, не ачерѣце дѣхѣла спре дес-
 фрѣнаре, ши не дѣ арме де нѣскочирн кѣ каре съ рѣним, ши
 съ не рѣним; ачѣста есте фолосѣла рѣкѣцѣтѣрѣи фѣрѣ морал.
 Итѣ дар адрѣтарѣ мѣ де че адемнѣ ам фѣкѣст ачкѣте
 сатире, сокотинд къ ман атѣи принтр'ачѣсте глѣме, съ фак
 дола фолосѣри, адекѣ ши съ-ши ман адрѣтѣкѣе шѣи нѣравѣ-
 риле лор, ши афлѣнд пѣжчере съ се депринзѣ ман мѣлат ла
 четит.

Сей марі. (pag. 81—85.)

Чей марі.

О че чѣдѣ, кѣт мѣ мир,
 Д'ал челор марі карактир!
 Че скимбате ла ей фирі,
 Че гѣстѣрѣи, че дѣфѣрирѣи!
 Прекѣм черюл де пѣмѣнт,
 Яша ей де чей минчї сѣнт.
 Тоцї трѣндавї, тоцї лѣнекошї,
 Нѣстаторницї, фѣртѣношї,
 Нѣс ей флѣте кѣрѣѣтецї,
 Тоцї аѣ минцї копилѣрѣцї.
 Тоцї де минтѣи ювѣск,
 Авѣрѣрѣи каре нѣ-ї чинѣтѣск.
 Тоцї, де кѣнд сѣнт вѣѣцей,
 Дѣклѣнѣкѣзѣ лѣнѣк ѣй.
 Оаменї каре-ї линѣшѣск,
 Каре-ї лѣсѣ, шї-ї слѣкѣск.
 Тот дѣаѣна чей марі вор,
 Съ айѣкъ 'н каселе лор,
 Префѣкѣцїи че ле ворѣск,
 Тот челе че ей ворѣск.
 Кор' де мѣацї фи 'нѣнѣсѣрацї,
 Съ стѣк 'нѣре ей жѣгѣмѣацї,

Съ ле д'к жикинъчснй,
 Съ ле спде ла минчснй.
 Ёй адекър' нс коеск,
 Нс ле плаче, ничй юбеск.
 Сокотеск' къ кжте фак'
 Ши ла алиць оаменй ле плак.
 Ши д'ар грешн кжт де мшат,
 Ёй жндрентърй нс акшат.
 Ёй рн сине сокотеск
 Къ ла нимик нс грешеск.
 Нс ле плак' а фи 'ндрентацй
 Бор а фи тот лъвдацй.
 Фак месе марй, келтбеск,
 Кем оаспецй, че-й лингбшеск,
 Съ-й лавде къ-с галанцй
 Сжнт новнай, сжнт фигбранцй;
 Шй кс-меселе че да8
 Шй май марй деф'кимърй а8;
 Къ сатсркъ ши хркъеск (! I. хркънеск)
 Пе корбйй че-й п'кгбвеск
 Ёр нс да8 ла чей липсицй,
 Ла чей сьрачй ши смерницй,
 Чй ла вжрфашй че ле спсн
 Басне ла ей кжнд с' адсн.
 Тоате чей марй кжте фак,
 Пентр8 фалкъ къ ле плак.
 Нс фак пентр8 аж8тор,
 Са8 гжндина ла в'нтор.
 Фак с'авзкъ къ-й салвеск
 Бъснашй че-й лингбшеск.
 Ла кърте кжнд плек ши вин,
 Бор съ вазкъ к8м съ 'нкин
 Оаменй мшлиць каре-й ацепт
 Кс мжйниле стржншй ла п'епт.
 Ёй гжндеск къ нс-с нъсквцй,
 Чи дин чер де с8с къзвцй,
 Де а фи порбничиторй,
 Челор личй ст'кпжниторй;
 Ёр ачей личй сжнт нъсквцй,
 Нсмай пентр8 ей ф'кквцй.

Не чей мичй жй сокотеск
 Бйермай, нс оамений че тръеск.
 Зик ксм къ ле сжнт даторй,
 Я ле фи лор слажиторй.
 Кс нсмеле къ-с де н'клм вбн,
 Ксм вор, пе чей мичй сшшшн.
 Фйе кжт де не 'нвжцацй,
 Кжт негйобй, кжт десфржнцай,
 Л'е дестсл къ-с н'клм мърнт
 Динтр'шн сжнце стрълсчнт,
 Д'шн Маркез, Граф лъсдат,
 Дин вр'шн принцип лсминат,
 Ши н'алерг, нс остенеск;
 Чей мичй пентрс ей мшнческ.
 Ничй дспъ цйинцй алерг,
 Нйчй ла школак 'ндестсл мерг,
 Зик къ н'ас че остени,
 Лор л'е 'ндестсл а чети,
 Н'ас атжтк тревшнцй
 Ка чей мичй де мсате цйинцй,
 Яс венитсрй, пот трън,
 Фъръ д'а май остени,
 Ш' днтр'ачесте фсмсрй фак
 Кс чей мичй, орй че ле плак.

Defăimătorul. (pag. 137—140.)

Дефъймъторсл.

Че лскрв свпъръктор
 Є омсл дефъймътор!
 Де нлменй нс є юпит,
 Є ла тоцй нессфернт.
 Парк' ар фи 'нтр'аднне н'ексцй
 Нсмай пентрв ржс фъксцй.
 Шнде мерг, понослвеск,
 Метахнй алтора гъсеск.
 Парккъ сжнт фъксцй де мом
 Ка сь ржзъ д'ор че ом.
 Тръква лор есте смелжнд,
 Борке пжн касе псртжнд.

Да о каск кжнд съ джк,
 Д'кй де нс-с фацк с' анск.
 Дй латрк, дй понослвск,
 Ржд де ей, ши кихвск.
 Яной ксм фбг д'аколо,
 Ши съ двче джнколо,
 Дчен нвмай де вжрфит,
 Ржд де каса ч'а фвцит.
 Лал тренлк тар кжнд мерг,
 Пк ржс гвра 'н грав ш'алерг.
 Бжрфеск п'кй дк та лксат
 Дни каса каре а плекат.
 Унде мерг ничй ксм нс спсн
 Де вр'сн ом вр'сн кввжнт ввн,
 Чи ла тоцй гъсеск чева
 Ш' жичене а дефкїма.
 Зик кстаре кк'й вржт,
 Кстаре посоморжт.
 Кстаре е маїмвцої
 Бърбацнлор пкнвшої.
 Кстаре е 'ншелктор,
 Кстаре асвпрнтор,
 Кстаре е нктъркв.
 Кстаре барбар ши ркв.
 Кстаре е нечинстит,
 Кстаре есте сгжрчит.
 Ши нименѣ 'нтр'сн кввжнт
 Фърк метахне нс сжнт.
 Ла марй, мичй, вктржнй, фкмей,
 Ши ла првнчй мнтитей,
 Мй де грешей ле гъсеск,
 Ши ди'нтрег жй клефетеск.
 Нвмай ей сжнт тоцй фрвмошй,
 Чинстицй, ши политикошй.
 Тоци с' аскмън кс Ядон,
 Ши ла дсх кс Солон.
 Н'ас ничй метахне трвпций
 Ничй патиме сфлетций.
 Тоцй ш'ас спарт оглинда лор,
 Сас съ се вазк нс вор.

Нѣмай п'алці в'ѣд, привеск,
 Латрѣ д'ѣ ей ши в'ѣрфеск.
 З'ѣоа, ноапт'к не 'нчетат,
 Ка кжнїй ла лѣнѣ 'н сат.
 Ей прин деф'ѣймаре вор,
 Е'ѣ-ши арате д'ѣх'ѣл лор,
 Е'ѣ-й ладде тоці к'ѣ ш'ѣс,
 К'ѣноск п'алці де-й дескр'ѣс,
 Ши к'ѣ елоквенцій лѣс,
 Дефинцій ла тоці д'ѣс.
 Елар лор дака г'ѣндеск,
 Ши к'ѣ д'ѣх се сокотеск.
 Ест'ѣ жєнїе а лор
 Л'ѣсте р'ѣс в'ѣт'ѣм'ѣтор.
 Ф'ѣг тоці д'ѣ ей, околїнд,
 К'ѣнд ж'ѣ в'ѣд ла д'ѣншїй вїнд.
 Пр'ѣтенїй п'ѣ нїменїй н'ѣс
 Нїчїй в'ѣнѣ з'ѣоа ле д'ѣс,
 Нїчїй ж'ѣ л'ѣд'ѣн'ѣрїй н'ѣ-й вор,
 Тоці ф'ѣг де вїзїта лор;
 К'ѣ тоці че п'алці ос'ѣндеск,
 Сїн'ѣсрїй с'ѣнт к'ѣм ж'ѣ в'ѣрфеск.
 Е'ѣр челор чїнстїцій н'ѣ плак
 Е'ѣ ваз'ѣ п'алці че ф'ѣк.

СХСІІ.

1826.

(8°, 304 pagini.)

Логїкѣ с'ѣс т'ѣнїзрїт де К'ѣр Грїг'ѣрїе, де к'ѣ-
 релє г'ѣсте ши т'ѣм'ѣчїт'ѣ . Л Б'ѣк'ѣр'ѣцїй р'ѣ ан'ѣл
 м'ѣнт'ѣрїн . д'ѣк'ѣс.

Procuvântare.

Прок'ѣв'ѣнт'ѣре дїн п'арт'ѣ т'ѣм'ѣчїт'ѣор'ѣл'ѣшї ач'ѣрїй Логїче.

. (pag. 4—8.) Е'ѣр р'ѣтр'ѣс ач'ѣст'ѣк в'ѣрст'ѣк де в'ѣр'ѣме, к'ѣнд
 ч'ѣй де в'ѣн н'ѣм в'ѣс'ѣрїй ай п'атрїей р'ѣм'ѣнїей мнїшк'ѣцїй ф'ѣїнд де

ювѣрѣ кѣлмѣнѣсѣи стѣрѣмошѣск, ас кѣне коит де а сѣ фѣче пре-
дѣнѣ шѣ цѣицелѣвор фѣлософѣиѣ ꙗ лимѣка рѣмѣжнѣскѣкѣ . Кѣнд
нѣртѣрѣ де грѣже а лѣи дѣамнезѣс ас дѣрѣит нѣлаѣк пре оуи
кѣне кредничѣс домн, шѣ стѣкпжнитѣорю дрѣнт, шѣ кѣжд,
кѣреле ꙗ фѣнтѣк ас арѣктѣт дрѣнтѣтѣк сѣ, кѣ а рѣдикѣ ꙗ пѣ-
сторѣскѣа сѣаши ал ѣтѣроклѣхѣиѣ пре оуиѣа днн чѣи адеѣкѣрѣиѣ
патрѣиѣиѣ, пре прѣк сѣниѣитѣа Митрополит Григорѣе . Кѣнд
рѣжнѣа ачѣстѣи рѣждикѣт пѣкѣторю спре анѣрѣрѣк правослѣвѣиѣ
тѣрѣмѣи сѣле ас тѣкѣмѣчѣит атѣтѣк кѣрѣиѣ . Якѣм, зѣиѣ, ꙗтрѣ
ачѣстѣк кѣрѣстѣк де врѣкѣме, сѣас нѣит шѣ ачѣстѣк Лѣгѣкѣ а
сѣнтѣаѣи ѣѣанн Дамасѣин, тѣкѣмѣчѣитѣк днн лимѣка ѣлли-
нѣскѣкѣ, де мѣне чѣа май жос нѣмѣит патрѣиѣт, кѣреле шѣ де
нѣ мѣам кѣносѣкѣт ꙗ депрѣндѣрѣк алтѣвор дѣстѣонничѣиѣ, дѣр ꙗ
трѣдѣирѣк кѣрѣциѣлѣвор лимѣкѣиѣ пѣтрѣиѣиѣ, кѣ сѣиѣс ѣм пѣтрѣкѣт .
Дѣчѣ ꙗкѣкѣ май денѣинѣте цѣиѣнд ѣс, кѣ оуѣиѣ днн дѣскѣлѣиѣ ал-
тѣвор лимѣкѣиѣ, пѣате де вре ѣ пѣтѣмѣкѣ рѣкпѣндѣс-се, нѣ лиѣѣск а
зѣичѣ, кѣ кѣ непѣтѣиѣнѣцѣк ѣастѣ а сѣ мѣтѣа фѣлѣсѣсѣфѣа шѣ ꙗ лимѣ-
ка рѣмѣжнѣскѣкѣ, пѣнтрѣс сѣрѣкѣиѣа зѣичѣриѣлѣвор шѣ а нѣмѣиѣриѣлѣвор,
ам нѣс тѣбатѣк ѣжѣрдѣа де ам тѣкѣмѣчѣит шѣ пре чѣкѣе май
нѣлесничѣсѣаѣе грѣаѣриѣ шѣ нѣме, пѣкѣзѣнд де апрѣапе пре ꙗцѣлѣк-
цѣрѣк тѣкѣмѣчѣиѣриѣиѣ, пѣнтрѣс ка сѣ рѣкѣмѣже грѣшѣитѣк шѣ дѣшѣртѣк
пѣрѣрѣрѣк ачѣлѣвѣра, шѣ сѣ се арѣте прин лѣкрѣс доведѣит, кѣм
кѣ тѣате лимѣбилѣ фѣрѣкѣ ѣсекѣиѣре сѣжнт ꙗдѣкѣмѣжнѣатѣче ла
тѣате цѣиѣнѣцѣе . Кѣ май мѣлат пѣлѣче Мѣсѣлѣвор а корѣиѣ ꙗ фѣ-
ѣиѣе кѣре нѣкѣм кѣ лимѣка лѣиѣ, дѣкѣжт кѣ алтѣа стрѣиѣнтѣк, фѣиѣнд
кѣ нѣмай лимѣка пѣтрѣиѣиѣ ѣастѣ дѣстѣлѣк а ꙗвѣитѣа пре чѣи че до-
рѣск а ле цѣи, спре а ле ꙗвѣкѣцѣа кѣ дѣсѣлѣшѣиѣре, шѣ кѣм кѣ фѣр-
рѣк лимѣка пѣтрѣиѣиѣ нѣ нѣмай нѣциѣн фѣлѣсѣнтѣбѣаре сѣас арѣктѣт
шѣколѣлѣе шѣ кѣрѣциѣле, чѣи шѣ фѣрѣкѣ ниѣчѣи оуи спѣорю . Нѣ ѣастѣ
дѣр ꙗдоѣлѣк а нѣ фѣи ѣиѣа . Кѣчѣи ꙗ кѣжтѣк врѣкѣме нѣкѣмѣриѣле
ѣвѣрѣиѣиѣ нѣ кѣгѣа ꙗ сѣкѣмѣкѣ лимѣка сѣа чѣкѣа че сѣкѣ корѣиѣа, ерѣ
Мѣсѣеле ꙗкѣиѣсе ꙗ мѣкѣнѣкѣстѣиѣриѣ шѣ ꙗ пѣлѣатѣсѣриѣ, нѣмай ла ачѣа
кѣрѣиѣиѣ авѣѣе врѣкѣме шѣ мѣжлѣбѣачѣе, ка прин лимѣка лѣтѣнѣскѣкѣ сѣ
ле кѣциѣиѣе . Иѣр дѣнѣк че ас кѣносѣкѣт пѣгѣсѣка, кѣрѣк оурѣмѣа ла
ѣкѣиѣе днн пѣриѣчина ачѣстѣа, ас ꙗчѣпѣт фѣѣиѣе кѣре нѣкѣм а-ш ꙗ
пѣдѣкѣиѣ лимѣка сѣа чѣѣе корѣнтѣбѣаре, шѣ а сѣкѣ апрѣпѣа де фѣло-
сѣфѣе . Дѣчѣи дннтрѣс ачѣстѣк оурѣмѣаре сѣас фѣкѣкѣт акѣм аколѣу
цѣиѣнѣцѣе де ѣкѣиѣе, шѣ сѣкѣ фѣкѣлѣск прин тѣжрѣгѣсѣриѣ, прин прѣкѣвѣлѣин,
принтрѣе мѣѣцѣери, прин тѣбѣере, шѣ прин тѣате врѣкѣслѣе . Лѣче-
тѣкѣзе дѣр де акѣм ꙗнѣинѣте сѣфѣала ачѣкѣа, кѣрѣк сѣкѣ пѣриѣнѣнѣа
нѣлаѣкѣ, сѣаѣ дѣла дѣскѣлѣиѣ алтѣвор лимѣкѣиѣ, кѣрѣиѣиѣ прѣкѣсѣм ам май

зис, не рдъръкнѣ пентрѸ кжцигса лѡр, сас дела чѣй че рвѣ-
цъ кжте чинчй шасе францозеицй, сас шанте шпт еллинѣицй,
ши рдѣтъ съ оумфлъ, къскжнд гсриле спре а-ш дефъимѣ
лимба сѣ чѣ де пѣтрѣе, фѣрк а сокотй къ пре шрй чѣ мѣше-
шѣг ши пре шрй чѣ цийицъ, врѣмѣ ле крѣпе ши ле мѣрѣпе,
кжнд нексрмѣг съ пѣн р лѣрѣре.

(pag. 11—14.) Кѣтръ ачѣстк трѣксе съ цим, къ нѣмеле,
Логѣка, тасте глас еллинѣск кѣре мѣкар къ аре ши алте рсемнѣрй,
рск дѡав сжнт май алѣсе, адекъ гжндѣрк, ши спѣнерк . Ши
пре амжндѡав ле рдренткзъ Логѣка, кс а фѣче ачѣста, ка гжн-
дѣрк нѡастрк съ се потривѣскъ кс лѣкрсриле, тар спѣнерк, сас
кѣвжнтса чѣл де афѣрк съ се потривѣскъ кс гжндѣрк . Дѣчй
Логѣка тасте мѣешѣг че рвѣцъ пре мѣжлокса де а рдрентѣ
минтк дин лѣпе, пре лѣкрѣриле сѣле чѣле рчепѣтѡаре, ши
ашѣ съ се сѣвжршѣскъ, ка съ пѡатъ а съ сѣй ла кѣноциѣнца
чѣ адеврѣатъ а лѣкрсрилар, ши ла рпѣртѣширк лѡр . Чй
фѣнд къ рчепѣтѡареле лѣкрѣрй чѣле май алѣсе але минцйй
сжнт пѣтрѸ кс нѣмѣрса, дрѣпт ачѣка пентрѸ рторсѣтсриле
ла ачѣсте пѣтрѸ лѣкрѣрй але минцйй, кѣре сжнт а съ фѣче де
джнса, атжтк пѣрци пот а съ рсемнѣ дрѣпт . Л чѣ дин-
тжю динтр'ачѣстк съ кспринде пентрѸ идѣй, сас ркинѣрй,
адекъ, пентрѸ гѡала ксприндере а минцйй . Л чѣ де адѡав
пентрѸ ачѣлк, кѣре фѣк ла жсдекѣтк . Л чѣ де а трѣа, пѣн-
трѸ ачѣлк, кѣре кѣстк ла кѣрса жсдекѣций . Л чѣ де а
пѣтра, пентрѸ ачѣлк, кѣре кѣстк ла шржндѣрк кѣноциѣн-
лар; де оунде алтк нѡавъ хотѣрѣре рѣсаре ла Логикк,
адекъ, тасте мѣешѣг, кѣре дѣ рѣгсале кс деслѣшире, ши де а
причѣпе кс алѣцере, де а жсдекѣ дрѣпт, де а сокотй ксм съ
кѣде ши а рпѡдовй кѣноциѣнцале ксм съ ксрине . Йксм дѣр
кжци кѡр фй рцелѣнцй ши кс дрѣптк сокотѣлк а минцйй,
нѣ мѣ кѡр мѣстрѣ, къчй н'ам тѣламъчйт кре ш Логѣкк дин
чѣле кс адѣцирй але чѣлар нѡй, цийнд къ ши ачѣицй нѡй,
де нѣ-ш аскѣцѣл минтк кс арчѣреле чѣлар кекй, нѣ ар фй из-
водитъ афлѣриле че ас скѡс . Ан съ дѣ рѣк а цй къ дѣиѣ
рѣвна чѣ кѣнк а прк сѣнцйй-сале пѣкринтеасй Митрополѣтс-
асй че ас арѣтѣт спре а съ депринде прѣвицйй р дѡгмеле пра-
вослѣвничйй нѡастре кредѣнцѣ, алтк Логѣкк май ксривнѡаск
ши май кс кѣн нѣме ла Θεωλογίε, декжт а сѣнтсасй Ιωάνν
Дамаскѣн, н'ам гѣсйт . Ши пентрѸ ачѣка ам ши тѣламъ-
чйт-ш, рсгжндс-мѣ тсѣсрѡр кс ксчѣрѣе, ка шрй че грѣшѣлк
кѡр гѣсй ртрѣнса, сас ла ксривнѣе, сас ла нѣмѣрй, сас ла зй-

черй съ .рдритгкзе кс инимъ влжндъ, цїїнд къ нсмай оуна
дмнезѣс исте фъркъ грешалъ.

(pag. 15.) .Лтр'ачѣст нѣмър де шанте адекъ .р ккѣса ал
шантелк сас .р сѣта а шантк, с'ас лсат фрже ле шквдѣрїи
цкрїи нбастре дин мжїнне стрейннлар, ши с'ас дат пкмжн-
тѣннлар, де кѣтръ прк нстѣрника .рпъркцїе а Царнградсавї
де акѣм, .ркрединцжндс-се ачѣсте фрже .р мжїнне прк .рнѣл-
цатсавї нострѣ домн, вїне крединчбсв, ши ювнторюл де хс .
Грнгорїе Гїка Бсевод, оуна дин чѣй алѣшї ай .рширѣрїей ве-
стїтсавї нѣм ал вѣкнлар дбмнї Гнклѣїцї, лѣкрѣ кс адекъ-
рат врѣдник де вѣгаре де сѣмъ, каре мъ .рдкмнъ а асемъна
цара ачѣста, кс оун пѣю де пасѣре, каре фѣкжнд ннсмърате
.рвжрколнрї, .р мнксбара сѣрѣ а зкмнелїрїн сале, .р чѣ де
пе ѣрмъ съ спарце гѣвачк еї, ши есе пѣюл ла лѣмїнъ, ши ла
трацѣрк а лерсавї чѣсавї слбвд, ши прнчннїторю де вїацъ,
ши кс рчѣтсв, рчѣтсв крескжнд съ вѣкрѣ, ши чнркѣїе
.рпрежѣрсв мїнчїи сале . Съ май асѣмънкъ Цара Рѣмжнѣскъ,
ши кс пасѣрк, каре съ нсміеце Фїннѣ, каре дѣпъ чѣ съ .рвекїе,
ши воїе а съ май .ртинерї, адѣнъ грѣмадъ де гѣтѣже
оускате, ши стжнд дѣсѣпра лѣр .р прїпексв сбареадї, фжлфже
кс арннне сале пжнъ съ-ши апрїндъ флѣкѣрк, ши ардѣ .р-
превнъ кс гѣтѣжнне пжнъ рѣмжне ченѣшъ, апой дин ченѣша
ачѣкв зкмнелїндс-съ съ фѣче арѣш кѣм лс фост, ши кс вжре-
та .рнотъ . Ишв с'ас .ртжмплат ши Цкрїи нбастре .Лтр'а
шантк сѣтъ де анн а начкннчїей Дбмннлар . Къ дѣпъ, л-
тжта прѣпѣдїнїи ши фбкрї, ши .рторчере .р ченѣша св,
арѣш с'ас зкмнелнт дин .рскшї ченѣша еї, ши фѣрк нѣ-
дѣжде скѣтѣржндс-ши гївачк, лс ешїт ла лер слбвд . Тре-
кѣдв дар ка .ртр'ачѣстк а шантк сѣтъ де анн, съ аск ла лѣ-
мїнъ, ши оун лѣкрѣ нбс каре н'ас авѣт лїмвв Рѣмжнѣскъ
пжнъ акѣма . Дѣчї ачѣст лѣкрѣ, исте Логїка ачѣста, карѣ ка
в фжнтжнъ кс дѣлче ши лїмпедѣ ши рѣкорнтбарѣ апъ, с'ас
деспетлїт (!1. печет-) ши с'ас пѣс .рнїннтк чѣлар че ввр вїне-
кон а съ адѣпа днтр'жнса . Прїмїцї-в дар кс драгосте, ши
вѣцн кнбацие .р фантъ фолосѣрїле ен . Къ ес сжнт ал тѣ-
тѣрѣр шѣрдннн асквлтѣторю :

Грнгорїе смерїтсв Епскоп ал Ирѣшсавн.

СХСІІІ.

ca. 1830.

(Ms. Acad. Rom. Folio, II nepaginate + 854 pagini paginate.)

Пилде, повѣцѣри, і кѣвинте адвезрате, шж повеци
адѣнате дѣ дѣмнѣлѣдѣ двѣрникѣл Іордѣке Голескѣл,
фѣл рѣпосатѣлѣдѣ ванѣл Радѣл Голескѣл.

Prietenul cel adevărat. (pag. 797—798.)

Повеце де жнѣкъцѣтѣрѣ.

Жн пѣринте врѣнд сѣ жнѣце пѣ копѣлѣл сѣс, пѣ лѣнгѣ
чѣле л'алте, сѣ кѣноаскѣ шж ла приетени, ѣи дете слобозѣние
сѣ сѣ плѣмѣе прин ораш, шж сѣ фѣкъ кѣношѣнѣцѣ кѣ тоци, ка
сѣ поатѣ довѣндѣ мѣкар жн приетен нѣмаи . Дѣпѣ кѣтѣ-ва
врѣме, врѣ сѣ афле дѣка фѣюл сѣс а пѣтѣт довѣндѣ вре жн
приетен; ѣл кемѣ шж-л жнтрѣѣкѣ, дѣ а довѣндѣт вре жн прие-
тен . Копѣлѣл ѣи зѣце : маи мѣлат дѣкѣжт кѣ чинзѣчи м'ам жм-
приетенит . Пѣринтеле ѣи зѣце : „тѣи фѣкѣт приетен ал лор, оаре
вре жнѣл дѣн ѣи с'а фѣкѣт приетен ал тѣс?“ Іѣл непрѣпѣндѣ
чѣ-л жнтрѣѣкѣ татѣ-сѣс, зѣце : „ам кѣшпѣгѣт пѣсте чинзѣчи дѣ
приетени, кѣ кѣри зѣла шж нѣ нѣптѣк мѣжкам ши вѣкм кѣ ѣи .“
Татѣ-сѣс жм (! л. ж) маи зѣце : „кѣм фѣтѣл мѣс! ѣс жнѣк-
трѣжнѣ, шж нѣ пѣтѣю довѣндѣ маи мѣлѣци приетени, дѣкѣжт
жнѣл, шж тѣ аша дѣ кѣрѣнд пѣтѣши довѣндѣ атѣцѣк прие-
тени? нѣ кѣм-ва вор фѣи приетени дѣ мѣсѣ, пѣнтрѣ кѣ ле даи
мѣсе, кам адѣсе ори?“ Ва нѣ, рѣкѣпѣсе копѣлѣл, ѣм сѣжнт
приетени вѣни, адѣкѣрѣѣци шж крѣдинѣоши . „ѣи ѣине, зѣце пѣрин-
теле, ѣа сѣ-и жнчѣркѣм“. Шж нѣмаи жндѣтѣ тѣѣѣк жн порк
шж-л пѣсе жнтрѣжн сак шж зѣце : „ѣа аѣѣт сак ла сѣнѣаре, шж
дѣ-те аѣтѣ сѣрѣ пѣ ла тоци приетени тѣи, ла кѣте жнѣл,
жнѣл, шж зѣ-ле, кѣ гѣлчѣриндѣ-те кѣ жн фѣѣѣр дѣ воѣѣр мѣре,
тѣ лѣлат мѣкѣни, шж лѣвѣндѣ-л л'аи ѣморѣжт, шж л'аи пѣс жн-
трѣаѣѣт сак, шж те роагѣ сѣ-ѣи ажѣте, ка сѣ аѣсѣжтѣ шж пѣ
морѣт шж пѣ тѣне, пѣжнтѣ ва трѣче чѣ-ва врѣме сѣ нѣ те афле
татѣл копѣлѣлѣл . Копѣлѣл лѣк сакѣл ла сѣнѣаре, шж сѣ дѣсе
ла жнѣл дѣн приетени лѣи, чѣ-л сокѣтѣк маи крѣдинѣѣс, шж-и
сѣпѣсе, кѣм ѣл жнѣкъѣсе татѣ-сѣс“. Приетенил ѣи зѣце : „фѣшѣ
д'аѣи нѣвѣжнѣле, шж вѣлѣстѣмѣтѣлѣ, чѣ реи, пѣнтрѣ жнѣл ка тѣне,

Orbul cel isteț. (pag. 827.)

Исторіоаре.

„**Ъ**н орб авжнд чинчи сѣте дѣ галбени, шж неавжнд ѣнде сѣ-и пѣстрѣзе, иа жнгронат жнтр'ѣн колиц аа грѣдинеи . вѣчнса сѣс вѣзжндс-а, а вѣнт ноапт'к шж иа лсѣт . **О**рбса а дѣоа зѣ черчетжнд аколѣ, нс грѣсі банн, шж вѣнсннд пѣ вѣчнса сѣс, сѣ сокот'к кс че мѣрешног ар нст'к сѣ-ш грѣсѣскѣ банн . **И**пѣ вѣм'к пѣ вѣчн, шж-и зѣсе : „дрѣг'к ! аш вр'к сѣ вѣне воѣци сѣ-м дай ѣн сѣат . **И**м о мѣне дѣ галбени, карн дснѣ моѣрт'к м'к, воѣск сѣ-и лас дсми-талѣ, дн карѣ чинчи сѣте иам жнгронат лѣчн жн колцса грѣдинеи, иар чеи-л'алици чинчи сѣте, ѣнде зѣчн дсми'к-тѣ сѣ-и псн, ка сѣ нс не-и иа чине ва?“ **В**ѣчнса сокотннд кѣ адѣв'кр кѣ спѣне, шж гжндннд ка сѣ-и фсѣре, шж пѣ ачѣа, кѣ зѣсе : „**М**аи вѣне сѣ-и псн тот ѣнде аи пѣс шж пѣ чеи-л'алици“ . **Ш**ж аша мѣрсѣрѣ аа лѣкса ѣнде кѣ жнгронаѣе . **В**ѣчнса жндатѣ пѣсе ачѣи чинчи-сѣте дѣ галбени, аа лѣкса дѣ ѣнде кѣ лсѣсе, ка сѣ жнпѣале пѣ орб, кѣ дѣ аколѣ, ннмѣнн нс-и иа . **О**рбса ксм вѣст'к, шж грѣсі банн аа лѣк, кѣ лс'к зѣжнд : „**К**ѣгда-прѣсте ! кѣ кс о мнчнѣнѣ кѣм грѣснѣ банн че мѣеи фсрѣсе.“

DIALECTICA.

1. Muntenia. (Văleni de Munte.)

GLIGORE M. JIPESCU: Opincaru cum iese și cum tri-
buie să hie săteanu. Scriere 'n limba țeranului mun-
țean dă București. A. Grecescu. 1881.

(8°, 161 pagini.)

(pag. 48—51.) Hine, prășește soiruri bune, hărănește țeapăn, însănoșază-le și nu-ți mai bate ghitali cum am prins dă veste că faci. Tu le chinui și ele te scot din hârtoapă. Este? Ce ai tu cu dobitoacili? Nu doar că ele au minte și graiu? Ce știie ghițelu, junicea, mânzatu, tauru, gonitori, juncani, vacili, buhaïu și boi, dă beldiea ta! Nu cumva cârlani, mânji, armăsari, telegari, jugani și măcar uțupinili din lumea lu Dumnezeu, cu d'adinsu te dau dă șugubină? Ce-ți pare mai blând, mai plăpând ca oițili, berbeci, mîeoarili, batali, târții, cârlănași, mîei, mîelili târcuși și târcușe, mîrgelați și mîrgelate, buzați, buzate, oachieși, oachieșe, plăghitî, plăghițe, pîstruieți, pîstruiețe, rucărei, rucărele, bucălăi, bucălițe, ciuți, ciute, cornuți și cornute, belî și bele? Păi, cum așa, nici mînzărili, nici fătătoarili, nici sterpili nu-ți plac? Ce urăști plecătorili, sugari și sugărili? Da lâna stogoașă, țurcană, seină, neagră, albă, târcavă, mițili și codina; mulsoarea, sugăritu, 'nțarcatu și aplecatu, nu-ți aduc nici un câștig? Da brânza lor, laptili, cașcavalu, janțu, colastra, jântița (co-cârța), urda, cașu dulce și salamura ce foloase nu ț-ar da, d'ai cunoaște bine cum să 'mprășilește oaia? Cășăria, bacău, hierbătoarea, 'nchiegătoarea, crinta, răvar, mănători, sterpari, mînzărari, cârlănari, stricurătoarea, gălețili, cupili, comarnicu, târla, strunga, toți și toate ar hi 'nsuflețite dă ighirea tea, când te-ar zări vinindă la stână pă munte, mititeluț, cu plosca la oblâncu calului, cu gluga pă după gât și cu legume 'n dășagi, suindă

haïdea, haïdea pă coastă, dând dä vale pân bungeturi, pântre colți și ieară ișindă la ochiuri dä poïeniță, înainte apoi pân pădurili bătrâne ca stana de pëatră a dăpă crestili colților muntoși! E dä mare laudă și trebuința cere să aibă rumănu la băătura lui și armăsar dä sãmânță pïetros, vânos, voïnic, și taur la vaci mari, cïlănoase și alese de prăsilă, și berbeci bunï dä lână, cu coada lungă ne 'ntorși și lunganï la trup, bunï la 'mpărechïerea cu mutili lor oițe. Acuma aï numa nește boambe, boafte dä boï, la jug. Sămbotin o hi dä șapte ghiței și zorilă dä v'o nou. Miie mï-ar plăcea să te vâz cu cireadă de ghite, să le dai nume dä țară ca: bolocan, mărtin, lunaïu, mïereurea, joïea, vinerea, duma, plăvan, ghïorea, oprin, grosu, măgurean, codalb, codălbïel, tărziïea, mocan, murgocïu, galben, pădurean, rușetu, rusu, găitin, porumbïel, boïean, cereel, balan, mândrilă, brebea, medelea, cerbu, priïea, buzilă, țintea, breazu, floricean; și vacilor să le zicï: cercelica, mândrița, furnica, frumoasa, lunăica, mărtina, mïereureana, mïerecana, joïeana, vincrica, -sămbotina, dumana, bălaïca, brândușa, rușita, codălbïța, murgana, ghiorica, pădurica, priïeana, iepura, floriïea, mïerlița ș'altele. Și să-mï urci și să-mï plimbï turma și cireada, cum fac mocani, pă munți dornici dä omï și dä ghite, de la Sân-Ghïeorghïe până 'ntre Stă-Măriï, unde dându-le sare la timp, adăpost și mâncare la soroc, să mi le pornești dä vale, pepene dä grase. Eară plugu, nou, ușor, lucrat în hïer rumănesc să hiïe gata la arătura lui, și sãmânța plină pentru bucate și s'aï aratu, la timp să-l faci. Dacă d'astea nu să poate căpătui hiïe-care rumân, atunci stăpânirea să 'ndatoreze satu, plasa, plaïu și județu a-șï căpui și căpăta prăsitori și sãmânța, pântru ghitili și holdile satilor. Dulceața adunată dä la ghite, lână și carnea lor, vere Moțăilă, țï-ar umfla buca feți, și țïie și tutulor sătenilor iubitori dä ghite și dä pasări, și chimiru tău ar găfui înșesat, dä sute și dä miï dä galbinï din vinitu dobitoacilor mari și frumoase, din lână țesută, din pieï, din opincili argăsite și din rodu ostencli. Că ghita, hiïara sălbatică, pasărea, leu, pisica, cămi, peștili, gângăniile toate, tot hiïnte sânt ca și omu. Dobitocul simte, 'l doare, să 'ntristează, să posomorăște și vorbește 'n limba lui, da n'o cunoaștem noi. Ghita iubiește, fată, ārănește, o ustură d'o baï, să bolnăghiește, 'mbătrăniește, să usucă: adică umblă, mănăncă, doarme, dăpune, ține 'n burtă, toate le face ca omu. La ce dar le bajocorim, le omorâm și le stingem din bătaie? Uni 'nvățați mari au scris, că nu e bine să mănănce omu carne;

cum și fac mulți. Adăvăru e, că multă carne n'aduce sănătate. Da la boală, la o bătălie, la lucrătorii mari, la foamete, la 'nchiderea oamenilor în cetăți, cum trăiești, dă n'o hi nici carne? Bună hire ai, hine, că ții la ghită ca și la copii tăi și te ai îndrăci, când ți-ar zice un căscăund: moară-ți bouleni! — Dă ți-o ajuta sfântu, s'ai târlă, circadă și turme, să faci ca ardeleni trecători pă la noi; dânsi au măgarî încercați cu târhatu pă ei, au dichisuri și ghitili ocolite dă câini, ai mai curați prietenî ai turmilor, păzitori și dușmanî jurați ai hiarilor sălbaticе. Cânilor, cățelilor să le puî nume ca la ai miei: pârjol, ghiocel, breazu, lăbuș, urseu, corbea, leu, pința, zalinca, cîesara, braica, luep, lucea, grivu, dudaș, haîducu, roșca, bălanu, bucălău, dolfa, căruntu, grozea, gruî, gândacu, scurtu, urechiatu, tămădău, scanteie, moșoroîu, griveu, puica, ghidan, cazac, luică, vidra, burcoj, ș'altele numiri dă drăgulețu.

(pag. 114—116.) Nășicile, mî-e cam rușine, da te-aș întreba d'o vorbă: să hire ghîvolu pă pămînt? Ași, hine, tacî că te rîd și copii, dă te or auzi! Necuratului î mai zic rumâni, îl policresc: naîba, aghiuță, dracu, ucigă-l-viderea, cornea, ucigă-l-toaca, diavolu, idolu, ucigă-l-tămăia, satana, spurcatu, ucigă-l-erucea, întunicatu, nodea și codea. Închipuire numa este că ar hi diavolu pă lume hine. Nu crede toate alea. Rumănu 'și 'nchipuie că hire-care om poartă pă umere un ânger ș'un drac. Dracu — hire dăparte d'âst loc — dă pă umăru stâng, învață pă omu dă rău, ca să intre în îad pă lume ailantă; ângeru dă pă umăru drept, sfătuie pă rumănu dă bine, să intre la raîu cu mâinile 'n șolduri. Că dracu crapă, când faci bine. Că un rumân e slab dă ânger. Că e dă bine să hiî stângaci, ca să 'mpușci pă dracu. Că necuratu umbă cu tichire și că să te păzești d'a te juca cu tichiia dracului. — Raîu, fătu meu, și îadu sânt numa pă lumea astă. Domniċea sufletului omului netulburat, nemâhnit, și sufletu dă fămete aleasă și cu simțiri înalte: asta ți-e raîu; afundarea 'n nelegiuiri groaznice și negre, ieacă-ți îadu! — Că dracu nu face nici pomeni, nici punți, nici uși dă biserică. Că uni l'a văzut și că p'un drac îl creștea o cocoană în sticlă și-i da lapte dă mînea. Că d'o va Domnu cu omu, dracu î iese 'nainte cu colaci. Că dracu ie spărgător dă case. Că un rumân are pă dracu. Altu dă dra-

cilor pă om. Că ie, cine ie spănu, a mâncat din pomana dracului. Că l'a dus unde a 'ntărcat dracu copii. Dracu știe, da el nu. Că muiera a 'mbătrânit pă dracu cu dăsecrețirea unui hir dă păr. Că dracu să dă 'nlăturî din calea fărmeacători. Că pă dracu l'au zărit oamini ca o nălucă, ba ca o mogândeacă, ba că iera cu coarne, ba că ședea în casă pustire cu spahiili (! l. stah-), eu muma păduri, cu joimărița: toate bațagoniili astea sânt scoase dă ăl dă n'are dă lucru! Da pântru aducerea aminte dă iele ie dă folosü a să păstra, ca să să vază copilărirea vacurilor trecute.

Mie încă-mi spunea un hătru dă moș, c'a auzit și el pă străbunu lui, că ar hi jucat la nunta dracului. Adicăti-le că dracu și-aduse aminte într'o zi dăpă ploaie, să să 'nsoară, să-și iea o muieră și să facă fete, să le mărite și pă gineri lui să-i ducă în pustiu loc împreună cu dânsa. Așa își luă pe nedreptatea dă fâmeie cu care făcu șapte fetișcane; și ălii d'ântăi i iera numili: trufiea și o mărită dăpă oameni ăi mari. A d'a doua iera scumpetea și p'ăia o dete dăpă poporu dă rând. A d'a treia iera 'nșelăciunea și o căsători cu țărani. A d'a patra iera pizma și o mărită dăpă meșteri. A d'a cinciea iera fățărirea și o mărită dăpă fețili bisericești. A d'a șasea iera 'nălțarea și o trimise 'n muierî. A șaptea iera curviea și p'asta nu vru s'o însotească, ci o ținu 'n casa dânsului și căruia i tribuie, între acolo și-i iese ginere moștenitor. Asta n'am mai auzit'o. Drac flăcău, drac însurat, drac soceru, drac bătrân. Vorba ăluia: fă cruce mare, hine, că ie dracu bătrân! Ca să să ducă pomina mai va să scoată rumănu vorbă că dracu s'a popit! Sânt multe credințe fără temeiu, dășarte dă adăvăr, rămase rătăcite pân mintea noastră, dăn vechime.

(pag. 117.) Uni băznesc, hine, că ursu a fost fecior dă popă, și că vrând să sperie pă Maica-Domnului, când trecea p'o punte, s'a pus în labe; dânsa văzându-l s'a cutremurat și-a scăpat vorbili astea: așa să rămâi, adică în patru picioare și că d'atunci așa ie. Că ariciu iera voinic cu barba mare, când urztea Dumnezeu pământu și chemându-l să-i ție dă ghemuri unu dă urzteală ș'altu dă bătătură, ariciu s'a 'nhiorat dă fața Domnului, ș'a scăpat un ghiem dăn mână; din astă pricină dău lat și șes ce iera să hire, s'a scovărdat și s'a prefăcut în mălușteanuri, vâi, vâgăunî, colnice, piscuri, munți, râpi, măteș și Dumnezeu ș'a necăjit și l'a blestemat să rămăte ghiem, ș'asa stă d'atunci. Că

pă pătanjăn să 'l omorî, dacă ți ie voiea să-ți ȳerte Maricea-Fecioară 7 păcate, pântu că s'a prins, care dăn doi o țese mai subțire, și a țesut secu dă pătanjăn o pânză (mreață) d'o maramă, dă nu te saturî, mirându-te. Astea ș'altili sânt povești bune la șezătoare, seara; sânt vorbă dă elacă — să vorbim, să n'adorim — istorii dă glună și parascovenii, pântu ca să treacă țu și urātu.

2. Țara Hațegului.

(Comunicat de D-nu Ar. Densușianu.)

Vulpea firoascoasă.

Intr'o viiă părăjinită își făcusă culcușul o vulpe. Acolo fatasă șă crescusă mai multe rânduri ghe puî. Stăpânul viii ȳera un perghe-vară, care aștepta să-ȳ dăve șineva mură în gură. În totte verile să tot socotia, cum să-și luere viiă, dară nu puia mâna să facă nimic. Viiă să părășinia ghin șe în șe.

Șei ghin urmă puî ai vulpei să făcusă cățalandri, șă înșepusără șă ȳei a sări ghin culcuș. Într'o ză unul ghin puî ghe vulpe zăsă mumii lor: Mamă! nu-ȳ biie ghe noi. — Dară ghe șe mă? întriabă mumă-sa. — Auzăi pă stăpânul viii, răspunsă cățalandru ghe vulpe, zăcând: mă! da șe mare a crescut duduău hăsta! Săptămăna veitoric, pun să-l săpe.

Tășei ghin gură, șă căutață-vă ghe triabă, zăsă vulpea hă bătrână, cunosc ieu biie, șe sculă-ȳ stăpănu viii.

Vara trecu șă nu să săpă niși o portată ghin viiă.

În vara următoric, cățalandri își feceră și ȳei fie-care cătie un culcuș. — Ieșând la vânat, fie-care încătr'o puia, auzără ȳarăși pă stăpânul viii, care veia ghin când în când să-și vadă viiă, că are ghe gând să-ș-o săpe.

— Mamă, zăsă unul, după șe să adunare cu toții împrejurul bătrânei vulpă, am auzat azi pă stăpânul viii, că are să pună să smulgă cu mânil burueile ghin viiă, șă să-ȳ dăte o săpătură țepenă, căși prea s'a înțălinit pământul. — En căutață-vă ghe triabă, vă spun ieu, șă n'ascuțaȳ ghe fleanca lui, zăsă bătrâna.

Trecu și vara asta șă niși o buruiană nu să clinti ghin loc.

În șeia-l'altă vara șe sosi, cățalandri ghe vulpe să făcusă vulpi cum să caghe, șă fie-care ghin ȳei avea cățalandri.

Într'o ză să adunasă toți vulpoii șâ vulpile cu cățalandrii lor la vulpea ha bătrână și-î spusără:

— Mamă, am auzât azi pă stăpânul viinii că ghe s'ar usca mai biñie buruiăna, căși are ghe gând să dăie părjol viinii la toamnă, căși șâ așa nu-î aduse niși un folos, șâ apoi vrea să limpezască locul.

Ei dragii miei, acum să vă luați hele fuioare, șâ să vă răsăpiți ca pui ghe potărnițe, care încătr'o va veghea cu oți; căși, nebunul, iese în stare să facă o așa beșisnișă.

3. Macedonia.

M. G. BOJADSCHI: Γραμματικη Ρωμανικη ητοι Μακεδονο-
Βλαχικη Wien, 1816.

(București 1863 identic și pe pagin. 8°, XVIII + 208 paginate + 4 nepaginate.)

Fabule icâ paramithe shi istorii alepte.*)

Dicumu jinu ashî se ducu. (pag. 192.)

Luplu ariki di in stungă ună oae, shi u purta tru peshtereao si u macă cu pake. Acolo iu imna lji ese leulu in cale, shi lji arake oaia; atuncea statundu luplu di diparte, lji zice: cu neindreptate nji-u loshi; nu va si u inkerdiseshti. E leulu arisendalui lji zise: nacă shi tu u ai meashire di la oaspile a teu?

Nunquam est fidelis societas cum potente. (ibidem.)

Leulu, gumarlu shi vulpea feceră socilje shi eshiră a avinare, ma cu ahtare ligare, icido ci si acaçă si u impartă njiză elji. Cara avinară multu, zice leulu a gomarlui: lja shi le inparte cu minte. Ashi le face gomarlu trei egali părcei, shi le bagă di inainte zicandu: Loaci-vă care-cido acea ci lu ariseashte. Atuncea leulu se niraeshte pre nedukirea a gomarlui, lu bagă in gjosu, shi lji vearsă macile. După aista zice a vulpilji si le impartă, e ia le lja shi le face unu stogu shi tră ia cenu vrtoșu pucinu. Vizundu leulu aista, lji zice: care te inviçă si inparci ashî cu minte? Shi ia lji respune: pacirea a gomarlui.

*) *c* înainte de *e* și *i* se pronunță: *ç*; *j* = *ï*; *cs* = *ç*; *sh* = *ș*; *ĵ* = *j* (francez).

Luplu mutâ perlu, ma nu mîntea. (pag. 192—193.)

Luplu cazu in esarcu, shi tra si scapâ di periclu rugâ cu juratu si lu lhartâ, câ tru bana lui nu va si macâ carne, ma ergji shi radicinî, icâ mâ peshti; shi cu aista condicione lu lasârâ. Cara intra tru unâ padure, macatu vizu unu porcû ci se intevalca tru muzga unci barâ, zise: aista n-adeveru va si hibâ pescu; shi tru oarâ lu csucuti.

Nu minduescu tuci ashi, dicumu grescu. (pag. 193.)

Luplu alaga fumitosu si aflâ iuva hranâ. Vine un' oarâ la unâ caliva, shi avde câ planze sarmanîca, shi muma ci u fricusha câ s'este câ nu se acumtinâ di plangu, tr'oarâ va si te dau a luplui. Luplu avzindu aista, shezu multâ oarâ afoarâ shi ashteptâ cu gurâ cascatâ. Ma cara intunicâ shi sarmanîca si acumtinâ, incipu muma si u disnjardâ, shi si lji zicâ: nu ai fricâ dashuru a meu, câ s'este câ jine luplu, va si lu vatomâmu cu sula aista di heru. Cara avdi luplu ahtare greaurâ, fuzi invirinatû zicându: tru aista calivâ alte minduescu shi alte facu.

Acea ci è tru manâ nu è mencesunâ. (pag. 193—194.)

Trecundu unu cane unu riu cu carne in gurâ, shi vizundu tru apa umbra a lui mindui, câ bucata acea ci lji se vedea in gjosu este ma mare dicatu acea ci avea in gurâ; ashi lasându acea ci avea in gurâ tra si lja accâ ci se lji vedea, aremase fârâ di daule.

Indârlu cu dâma a lui bagâ mînte. (pag. 194.)

Corbulu ariki unâ bucatâ di carne; shi asburâ pre unu arbure si u mancâ. Vulpea ci lu vizu shi avea mare apetitu si u mancâ; se duce curundu sub arbure, shi incipu si alavdâ corbulu zisenda-lui: O ci mushatu pulju eshti! Aharzai si hii amire a puilor s'era aveai boace; ma pecatu ahtare mushatu pulju si nu aibâ boace! Corbulu avzindu aiste alavdaesuni se umflâ, shi tra si nu minduiascâ vulpea câ este fârâ boace, disheljide gura tra si spunâ boacea, shi carnea lji cade di in gurâ in gjosu, tr'oarâ u ariki vulpea, shi arisenda-lui pre sub buzâ lji zise: tute le ai, corbe, ma mînte ce lipseashte.

Ficsorlji acelji cu minte plangu ma înainte di ci lji lja foamea.
(pag. 195.)

Porculu agrulu shedeu unâ zuâ sub arbure, shi intruxea dincilji. E vulpea ci trecea pre acolo lu vizu sub unu arbure. Catrâ ci fârâ ver-unâ lipsire ce intruxeshti dincilji? Shi acelu respuse: nu u facu incotu, câ s'este câ nji jine neapandaxita ver-unâ lipsire si lji amu indrepci, tra si nu shedu atuncea si lji intruxescu, cândo si me lipsească.

Acelu ci va si facâ reu, aflâ ocazione. (pag. 196.)

Luplu vizundu njellu iu bea apâ di unu isvoru, vrea si lu esucutească. Trâ acea statu in susu shi injurâ njellu, câ canda lji cuturbura apa di nu lu lasa si bea; e njellu zicea, câ nu este putere si cuturburâ apa, câ cura di in susu in gjosu. Cara se rushinâ luplu cu aistiu respunsu lji zise: ma anlu ci trecu nji injurashi parincilji. Shi njellu face, câ anu nu era neci faptu. Atuncea zise luplu: eu vedu câ gjine shti si dai greau a greilui, shi ashil lu acaçâ di lu fece bucâci.

Care-cido shtie iu lu strânze shtifla. (pag. 198.)

Pavlu Emiliulu Conzulu a Romilji se disparei di muljeri sa. Oaspiçlji a lui avea inima rao pre elu shi se ducea di lji zicea: nu este muljere ta intreagâ tru minte? nu este mushatâ? Dicara catrâ ci si u lasli? Ma aistiu ci lji shtia stepsulu, tra si spunâ câ nu prindu scopolu a lui, câftâ di lji aduserâ shtifla, ashil londalui u tru manâ lâ zise: nu este aista shtiflâ mushatâ? nu este cu mastorie faptâ? ma cineva di voi nu shtie, iu nji stranze esicsorlu, afoarâ di mine ci u portu.

Mastorie a unui orbu. (pag. 200.*)

Unu orbu avea tru unâ cohe di gradinâ a lui 100 di taliri ingrupatâ. Vicinlu a lui ci lu vizu se duce unâ noapte, lji digroapâ shi lji lja. Dupâ pucine zile se duce n-apoi orbulu si veadâ, suntu talirlji nica acolo iu lji apuse, ma cara se duse civa nu aflâ. Ashi tru oarâ lji trecu pretu minte pre vicinlu a lui,

*) cf. mai sus II pag. 257.

ma tora nu shtie cum si li scoata di la elu. Acolo iu shâ minduia lji cade aistu dolu tru minte. Se duce la vicinlu di lji zice ashi: Avzi vicine bune, cu vinju si te intrebu trâ unâ symvulie: Eu amu 200 di taliri, jumitate di aishei suntu tru siguru locu ingrupaci, shi tora nu shtiu si ingropu shi alanci tru acelu locu? — E vicinlu lji zice, acolo, s'este câ este loclu di aljumtra siguru. Tora ei face vicinlu. Curundu, duce suta di taliri tru loclu di iu lji disgrupâ, cu minduirea, câ dupâ pucinâ oarâ va si aflâ 200 di taliri. Ma cara aflâ orbulu 'napoi suta di taliri shi lji lo, cljimâ vicinlu di lji zise: cu tut' acea ci eu escu orbu, ma eu tora ma gjine vizui di tine ci eshti cu doi oclji.

Fraceascâ unire. (pag. 203.)

Seilurlu amirelu a Scythlor vizundu câ lji aproake oara a moartilji, caftâ di lji aduserâ unâ ligaturâ di verzi strinte ligate, shi u dede a optuzâçlor hilji si u frangâ; ma cara neci unu di elji nu putu, u lja elu tru manâ, shi cara u dislegâ, nishoru putu si frangâ unâ cate unâ. Atuncea lâ zise parintele: videci hilji, ligatura ligatâ câtu este fortâ, e disligatâ cu ci nishureaçâ se frangu? Ashi shi voi s'este câ banaci tuci di adunu cu fraceascâ vrere, neci unu neoaspe nu va si vâ poatâ, e si furi câ vâ disparcici, atuncea icido neoaspe va si vâ poatâ.

Shtirea scapâ di morte. (pag. 204.*)

Dionysiulu tyranu eshi un'oarâ in piaçâ. Shi cara trecu tote bolcile, vizundu njizâ alantâ shi unu filosofu care shedeu tru unâ boltâ, lu intribâ: tu ci vinzi? e filosofu respuse: eu vindu inveçlu. Câtu lu dai, lu intreabâ Dionysiulu? 600 di florinte, face filosofu. Cara lji plati Dionysiulu câftâ si lji lu da. Pre aista lji zice filosofu: Quid quid agis, prudenter agas et respice finem, acea è: icido ci faci, fâ u cu minte shi minduia ce seolusma. Aiste greaiurâ intrarâ la Dionysiulu tru zaconu di le zicea tutu di unu, câ le cunparâ scunpe. Se agudi un' oarâ trâ mare tyrania shi neindreptatea a lui si shâ sburascâ nescânci si lu omoarâ, shi bagarâ si facâ aista vatamare barberlu cando si lu surseascâ si lji talje grumaçlu. Cara vine barberlu si lu surseascâ,

*) cf. mãi sus vol. I, pag. 342.

lji zice Dionysiulu greaiură ci cunpară, di care ahtantu se aspare, câtu di tremurare nu putea se cenâ surafca, ma lji cazu di tru mani. Elu shâ mindui câ lji zise engastenu, shi canda shtia minduirea shi sburirea ci shâ avea faptâ, shi lji spune tute cumu shâ bagară tru minte. Atuncea vizu Dionysiulu câ nu è scunpu in-veçlu ci cunpară, catrâ ci lji scâpâ bana.

(Comunicat de D-nu Ar. Densușianu.)

Zicu dicara, câ tru zilele acellui deântâniu amirâ di Chipru, după ce sântulu locu fû lûatu de Gospida Bulione, se agudi ca unâ mare Doamnă din Gasconia se se ducâ la hăgilichie, la sântulu mormintu; și cându se turna agiungândalui la Chipru, fû ingiurată fârâ arușine de niște oameni blâstemati; și cara nu putea se se pârigorisească de aistâ doreare, se mintui se se ducâ ca se se plângă la amirâlu; ma unu omu li zise câ copuslu va li hibâ chirutu, câ ellu era de unâ banâ ahântu cacorizică, și de ahântu pucinâ giuneață ți lassâ câ nu pedepsia cu dreptate ingiurările fapte altui, ma și multe ingiurări fapte lui insu, le arâvda cu unâ rușinoasă chiutiliche; și ași care ți avea vâr'nâ cârtire și versa foclu făcândalui a lui altâ ingiurare i rușine. Doamna, avzândalui aistâ și știindalui câ nu poate se-și scoată râulu ca se se pârigorisească pucinu de cârtirea a liei și bângâ tru minte se-și pezuească de lâcața a zisului amirâ; și cara se duse plângândalui dinaintea lui, li zâse: Doamne! eu nu jinu la facia tea trâ pedepsirea, ce nu o așteptu, a ingiurareliei ce mi se feace (foară ca satisfacțiune) te pârâcâlisescu se me inveți cumu aravzi tine ingiurările, ce invețai câ țâ se feacerâ; ca invețândalui de la tine, se potu și eu se portu cu arâvdare a mea (ingiurare), care (știe Domnulu va se potu se facu) cu tutâ inima vrea s'ți-o dau, cându știi se le porți ahântu ghine. Amirâlu, care până atuncia era alâsatu, canda câ se deșteptâ di tru somnu, și acățândalui de la ingiurarea faptâ aistei Doamne, care (ingiurare) o pedepsi fârâ milâ, se feace acellu cama gione agonitoru a cui-cido ce facea de atuncia și inlò ceva in contra timieliei ali coroanâ a lui.

(Notă: *m* înainte de *i* se pronunță ca *gni* în franțuzește. *l* înainte de *i* ca *l* moale precum *l* în: bataille; *ce*, *ci* = *țe*, *ți*.)

VANGELIU PETRESCU (Cruşoveanu): Mostre de dialectul Macedo-romanu. Partea I. Basmul cu Fetu-frumosu. Bucuresei 1880. II. Basme şi poezii populare, ibid. 1882.

(8°. I, 47; II, 160 pagint.)

Basme.*)

Ficiorū-muşatū cu perlu de chrissafe. (I, pag. 8–11.)

Fū un'oară ca nicī un'oară, cara 's nu erà nu se spunea; că nu himū de când cu pǎrmithele, ci himū de când cu minciunīle: de când s' incălta purielu la unū ciciorū cu noauă-zeci şi noauă de ocaz de hier, şi călcăniū tot aremănea golū şi s'arūca până în cerū şi toti se părea că este lişiorū. De când serica musca pe mur. Maī mincinos care pistipseaşte.

Fū un'oară tr'ună erīie mare unū aşkiti. Elū trecea singur, singurat. Veciīnī aluī erau pricile a pădurilorū. Şi aşi era de bunū la Dumnizeū, in câte toate prăvcele i se înclinau, când se aflau în calle cu năssu.

Tr'ună de zilele se duse aşkitiulū la marginea arăului care curà p'aproape de căliva aluī; şi ia vezu că vhine pe apă ună cănestră pisusită ghine, şi auzi unū urlet eşindū dit năsă. Stătū puçinū de minduitū şi dupe ce zise câte-vru graie de pālăcārie, intrā tru apă, şi cu unū parū trapse cănestra la margine. Când o deschise, ce să veadă tru ea? Unū natū ca de vâr'nă doi meşi; ilū scoase ditu cănestră, şi cum ilū luă în braçiā natlu tăcu. Natlu avea ceva legat de guşe. Şi cândū luă baerulū dela guşea natluī, văzu că tru năssu era ună scriiturā; uă ghiuvāsi şi aflā că natlu easte arucatū de 'nă featā mare de amirā, care avea aruchişat şi ea tru dalgurile lumī şi care de frica părinţi-lorū aleī, arucāndu natlu ilū avea băgat tru cănestrā şi li avea dat callea pe arāu, lāsāndu'lū tru ştirea Dumnezeului.

Aşkitiulū vrea de tutā inima se creascā natlu, ce li avea pitricut Dumnezeū, ma când se mindui că n'are cu ce să 'lū hrăneascā, l'apucā unū plāngu ce nu se mai putea să pāpseascā. Şizū pe genuche şi se pālākārsi alū Dumnezeū. O ciudie mare! de un'oară arāsāri dītr' ună cohe a chiliile a lui unā avhitā şi numaī decāt crescu şi s' anālţā până la chicuta a casālei.

*) Notā: *ce, ci* se pronunţă mai tot deauna ca: *te, ti*; *vh* = γ neo grecesc. *n̄*, *n̄* ca *gn* francez; *th* = θ ; *dh* = δ .

Așkitiulū căftă la năssă și văzû auâ niscânte coapte, alte jumătate-coapte, alte aguridă și alte tu lilice, de un'oară luă și deade a natluși și văzândû că le mănâncă, se hărăssi de totû sufletlu și efaristissi la Dumnezeû. Cu vhin dulce de avhită crescu natlu până ce ahurhi se mănânce și câte alte-ceva. Ma cara cama mări natlu, se apucă și 'lû învâță se ghiuvăsească, să adună arădăcinî tea se se hranească și se imne l'avinatû. Ma t'ună zio climă așkitiulū natlu și ilî zise: Ficiorlu ameu! sâmtu că slăbescû de cât pe cât; escu bătârnu! ca-cum me vezî, și află că de azâ tru treî zile me ducû tu lumea alantă. Eu nu escu tatălû ateñ acelû de dialihia, ci te am acățat pe arăû, iu erai datu și băgatû t'ună căneștră de mumă-ta, tea se nu se dukiască făpturile acea neleagiuită, cu tută ce era feată de amiră.

Cara va să dormu somnulû acelû ietoslu, care va să'lû cunoști după arăcimea și amortirea ce va se vezî pe totû trupulû ameu, se muntrești, ca va se vhină unû aslanû. Să nu te asparî, vrutlu a tatălû, aslanlu va îmî facă groapa și tine va se tragi locu peste mine.

De miraze n'amû ce se țî alasu de câtû unû frân de calu. După ce va se aremâni singur să te alîni stri-tăvane, să liei frânlu, să 'lû scuturî și de un'oară va se vhină unû calû la aistă climare, și va să te înveăță ce să faci. După cum avea zisu aușlu ași să feace.

A treca zi așkitiulû luându-și ziua bună de la hiil-su acelû de sufletû, se culcă și durîni somnul acelû lungû.

Apoia de un'oară vinne unû aslanû fricosû nevoiă mare, și vinne urlând, și cum vezu pe aușû mort, ilî săpă groapa cu unghile aluș; și hiilu ilû îngropă, și aremase aclo trei zile și trei nopți plângândû la mormântû.

Părimithûlu, șoriclu cu aslanlu. (II, pag. 3—12.)

Ce 'șî era, ce nu 'șî era; era unû arbure stri 'nă zeană; stri zeana aceea era 'nă pădure; ditu pădurea aceea să dipunea unû aslan.

Aclo în imna acelû aslan stri zeană de sum pădure, 'li inși unû șoricû și 'lî astăllîă callea; tu astălliarea a callelei, aslanlu să nâiri mult a șoricluși și se hiiumusi cu mare asplimsire și nâirire tea să mănăcă șoriclu.

Ma șoariclu cara să află tu astare strimtură și nivelie, ca lișoară price ce era, în vhie arsuri arâp de arupăzână și cu puțin arstrisărmentu ajunsu sum arburile ce era tu zeana de sum pădure.

De cara vinne șoariclu aspăriat și înfricoșatū sum arburile acelū, își șucă caplu tea să muntrească de 'năpoi să veadă ce face aslanlu; ma cara vâzu că aslanlu allagă după elū cu mare vhie, a doană oară șoariclu să aspărie și să înfricoșă mai multū de mai nainte, și muntri d'amvârliga napū află vâv' nu locū ti ascăpare și ti avegliare.

De cara nu putu s'află un loc ti ascundeare, nevoliea 'lu învătă să 'ngărlimă peste arbure, și ași cu mare vhie și avhoñusire s'alină stri arbure, șezu pe ună lumache goafă.

Cum își văzu vetea băgată tu locū avegliat, șucă să muntrească ce să feace aslanlu.

Aslanlu cu asplimsirea ce vhinea nu muntrea iu călca, și cara vinne până la arbure, sculă ocli și muntri în sus, ȳu văzu șoariclu șezând arăhătipsit tu lumachea goafă, și ași aslanlu ahătū multu năiritū era, ce cara se putea cu ocli vrea 'lū sorbea șoariclu.

Șoariclu de stri arbure ilī zicea: „Hei! Aslan mare și minte n'are. Ce 'ți feçū eu de 'mī avinașī, de ahătū multū te curmașī?“ — Eu de hrana a ta nu 'ți luaī, apa a ta nu ți-uă văr-saī, ești gione și sănătos, ma și de tine are maī vârtos.

Aslanlu cara avzi că ilī zise: Are și de tine maī vârtos, să năiri a doană oară maī multū denainte și 'lī zise: Morlaī, șoaricū, să teī acătăriș, sârme va să te facū.“

„Ma ce 'ți feçū mine oaspe aslane?“ ilī apândisi șoariclu.

„Nică mă întregħī?“ zise aslanlu. „Tine callea 'mī nă astăliașī, și pe arbure te alinașī, și tora șezī de te șupărezī de mine și 'mī zicī: Aslan mare și minte n'are. Eu de cara escū unū amirū sti pricili tute și sti agrimīle tute; și cara tine 'mī zicī: ești gione și sănătos, de cât și de tine are maī vârtos. Avzī, șoaricū, eu să 'ți zicū: Aistū graiū să nu 'mī lu ziceaī, va 'mī luam calea să 'mī fugiam; decăt maca 'mī zicī, că de mine are altu maī vârtos, voųu să 'mī spuñī care easte maī vârtos de mine?“

Șoariclu ilī zise: maī vârtos de tine easte hillu al Adam.

Aslanlu nu duchi ce să cliamă hillu al Adam și ași ilī zice: „până s'nu treacă hillu al Adam și eu de aoaçe nu am să fugū.“ Și ședea tu arădăcina a arburelū și aștepta să treacă hillu al Adam, cândū de cândū să 'l veadă. Și cara ilī zice a șoariclū cu imereață: „eu hillu al Adam nu 'lū cunoscū, ma când va să treacă să 'mī lu spunī.“

Șoariclu stiresi și îl deade graiul, că ma să treacă va îl lu spună.

Și ași după puțin chero ia iu treace un tarū golū, fără de sumarū; și ași aslanlu văzânda-luī tarlu, întrebă șoariclu: „Ho șoarie! Napū easte aistu hillu al Adam?“

„Nu e aslane, nu e, îlī zise șoariclu, nu easte hillu al Adam, că aistu easte tarū; știī ce pate aistu tarū de hillu al Adam?“

Aslanlu apândisi: „nu știu.“ „Eu să 'ți spun, macă nu știī.“ „Spune 'mī“ îlī zise.

Șoariclu spune: „Aistu tarū se afeată de mă-sa golū golișanū ca cum îlī vezi, și de cara creaste de să face de la unū anū și jumitate, pâna la duoi, easte sălighitū și arespândit pe vrearea luī. Când umple duoi aīī ilū liea hillu al Adam și îlī bagă sumar sti schinirat, și 'lū stringe cu vhingălă sum pântică și apoia 'lū încarcă de la 80 până la 100 de ocazi greață și 'lū liea 'nintea aluī cu unā pârjină și cu înțepare, și 'lū duce în să va.“

Avzândaluī aslanlu că pe ahâtă mare pravdă are puteare hillu al Adam, de face icī cum va, maī multū îlī creștea merachia, și adăsta minută din minută cândă să treacă hillu al Adam, tea să 'lū veadă ce lugurie easte. — Pe acea adăstare a aslanluī ia în treace unū boū cu sverca julitā și sânginatā de trăgearea a pluguluī și a aratluī. Văzândū aslanlu aceluī boū, strigă a șoaricluī: „Șoariču, șoariču, napū easte aistu hillu al Adam?“

Șoariclu îlī zise: „aista chiamă boū.“

Eara aslanlu întrebă șoariclu, ce uă are sverca julitā și sânginatā?

„De mânile și de lucrulu de hillu al Adam“ li apândisi șoariclu.

„Ma cum și aistui li uă poate hillu al Adam?“ întrebă eara aslanlu.

„Ași și a lui li uă poate, și ația 'ti' uă poate, și a câte prāvzi se află peste ietă, a tutulor lă uă poate; ma scoală de fugī, cama avhoīia să nu pați nepățitile.“

Cătū aslanlu avzia aiste graie, altū ahătū să asplimsea și se năirea ahătū cătū chiealea nu 'lū încăpea, și de inate ce îlī vhi-nea, dințili 'și li ciecea, și ocli ca scântelli li scăpărea tu adăstarea ce făcea.

Unū aușū din sus vlinea, șoariclu dupe lumachea ce ședea: „Aslan mare și minte n'are, li striga, ia sușă-te de muntrea că ma' își vline hillu al Adam.“

Aslanlu își sușă de 'lū muntri, și cu fricos graiū a aușluī îlī gri:

„Tine ești hillu al Adam?”

Atuncea aușlu îl apândisi: „eu escü hillu al Adam.“

„Ma ești tine hillu al Adam, avziü că ești mai sănătos de mine, și de dimineață te aștept tea să ne alumptămü.“

Aușlu îl zise: „ghine, decât eu, vârtutea cu mine nu uă am.“

Aslanlu lu 'ntrebă: „iu uă ai vârtutea?”

Aușlu îl apândisi: „uă alăsaï acasă, că nu știam că va să ne alumptăm tea s' uă lieau cu mine.“

Aslanlu îl zise: „macă 'i ași, du-te liea 'ți vârtutea de acasă și vhinu să ne alumptăm mai 'n vhie, că te așteptü.“

Aușlu îl zise: „ghine; decât până să mîiergu și să vhinü poate să fugi tine.“

Aslanlu îl apândisi: „Eu nu fugü, că te așteptü.“

Aușlu zice: „de iu știu mine că nu fugi; eu nu pot să te alas tu vrearea a ta și să fugü, că 'm'ï frică să napu fugi, de vhinü și nu te affu; decât tea să știu că va să te affu când să vhinü, lipseaste să stai tea să te legü pe arădăcina de aistui arbure până să mă ducü să lieau vârtutea și să vhinü, și apoa să te deslegü tea să ne alumptămü.“

Aslanlu ca pravdă și ca glarü ce era, stricsi pe sboarile aușlui și stătu de 'lū legă pe paturle cicioare.

Șoariclü ma 'lū văzu că 'lū legă de cicioare, îl zise: „Aslan mare și minte n'are; tora va să vezï ce ai să pați.“

După aceea, ia iu vhinu aușlu cu ună fortotire de copaciü, mea cara li-nă întră de 'lū acăță să 'lū bată până îl feace truplu ca urzicï chisate, și 'lū alăsă legatü, și fugi.

De cara fugi aușlu, șoariclü zise a aslanlui: „Eh! oaspe aslane, văzuși ce pățâși de hillu al Adam?”

Aslanlu li apândisi: „văzuï, șoaricu frate.“

Șoariclü îl zise: „ma 'ninte 'ți eram mai urât hasmu de altu cine-va; și tora cum poate să 'ți escü frate?”

Aslanlu îl zise: „trecutile să le agreșim, că acelü ce nu să minduiceaste multu să pedipseaste, și tu aistă oară te pälăcâr-sescü din pade până în cer să me ascachï și să me deslegï de pe nevolia ce me affu, că altu de tine nu se affă tu aistu locü, cae să 'mï da ajutor.“

Șoariclü strigă cu boăce analtă muntrinda-luï în cerü și zise: „Ho! Doamne Dumnezeale, vinne oara că caftă ajutor amirăülü a pravzilor și a pricilor tute de sti lume, de la mine anaxiü șoaricü?” Și ași după aiste graie ce zise șoariclü, ilü luă mîla și liertăcunea și să dispuse 'ngârlimânda-luï de sti arbure, agiunse

până la funea, iu era legat aslanlu, și discăcinda-luī funea puțin câte puțin cu dințli, ilī deade eleftheria a aslanluī.

Aslanlu fugi la lucrulū aluī și șoariclu 'și să duse la lucrulū aluī.

Părmitlu 'mī știam, și părmitlu vă spușū; nu știu cum fecū, ma nu vă arășū.

Cae simțeaste, duchiseaste și cunoaste părmitlu a unuī aslan ca ce păți de hillu al Adam.

Cântice populare.

(Caragiani: Convorbiri literare II [1869] pag. 381—388.)

Cântec de amor.

Dóili s'ne luămū, dóili s'ne vremū
 dóili 'nă inimă să avemū
 și-a mumelor s' nu le spunemū;
 că mumele știū sboare multe,
 și depunū frunzele din munte,
 surpă și giónli di pri punte.
 S' fugimū departe de-aestă lume
 să se-agărșească și-a nostru nume;
 vâliură se-alêgemū cu ape curate
 i păduri cari sunū necălate,
 și iu luluzile sunū neadunate;
 și-aclò calyvă se ne facemū,
 și bana singuri să ne o trecemū,
 și de văr'nu aminte s' nu ne aducemū;
 Și care s' perimu, care s' murimu
 dóili, dóili să ne fimu.

Fata logodită fără voea ei.

Mī este feată lângedă,
 lângedă și vestedă.
 Ce ai lea feată, de nu 'mi poți?
 Nu 'mi dădeși, dado, bunu soțu.
 Cùscrili vinu tra se te lià.
 Dâ-le, dado, s' măcă s' beà,

Bagă și mâna 'n gepea mea
 și-afără scoate cleia mea,
 se desclizi senduchia mea,
 tra să scoți și pția mea,
 și 'mi indreage soră-mea
 se le-o dai tra să o liă.
 Ție, soru, iți cântă n'vestele,
 mie, soru, îmi cântă bătarnele;
 Ție, soru, iți bagă veri,
 mie, soru, mi-adără ceri;
 Tine, soru, te cingu cu brănu,
 mie, soru, imi herbu grănu;
 Tine, soru, te-așteaptă callu,
 mine, soru, me-așteaptă scamnulu;
 Tine, soru, te-așteaptă soacra
 mine, soru, me-așteaptă groapa;
 Tine, soru, te-așteaptă socrulu,
 mine, soru, me-așteaptă loculu.

Insuratul întorsu din străinătate.

Lea Marino, lea marată!
 Ce 'mi stai inverinată?
 Lea Marino, năveasta mică!
 vezî mândila-ți se dimică;
 ce o porți tutu lerosită?
 Portu mandila lerosită
 că mi-am gionele tu cseane.
 Căți anî are ce-i tu cseane?
 Are nouă anî tu cseane;
 trei anî ninga va s' lă-așteptu
 va s' țină dorlu a meu tu cheptu.
 Și-care earu va nu se vină,
 ninga trei va să me țină.
 De pre-apoi lăiamî de laie,
 lăie, corbe, negre stranie,
 va 'mî alegu s' me ducă se cheru
 tr' unu laiū corbu Manasteru!
 Marino neveasta mea mică!
 mine escu gionele tău.

Trece-ți calea cea venită
 câ mi-am inim'amarită.
 Care ești gionele meu
 ce semne are casa mea?
 Meru, luluzi ca fața ta,
 pergulă tu cale da.
 Care ești gionele meu
 ce semne are cheptulă meu?
 Masne lai ca ocli tăi.
 Tine ești, gioneale, stâi.

Cântic. (Mostre II, pag. 48—50.)

La 'mî me și spelaî 'mî me
 la șioputlu din chiare.
 Lai 'mî me și douăle braçia;
 Și 'mî arucaî tu douăle façia;
 și 'mî arucaî ocli 'n sus,
 și 'mî văzuî unū gione
 cu 'nel curat tu mână.
 — Gione, ah, bre gione
 multu 'mî te alăvdară
 protū chrisicū în hoară;
 sărți dau unū duiarū
 să 'mî adarî unū 'nel ca a tăū;
 și de ce să arămână
 să 'mî adarî și ună elişuță.
 — Feată, alea, feată!
 multu 'mî te alăvdară,
 la vâltorlu din hoară;
 bună și lucrătoară
 ună protă 'n hoară;
 să 'ți dau unū fullior
 să 'mî adarî ună cămeașe;
 și de ce să arămână
 să adarî 'nă distimelle.

Cânticlu a puntilei de Narta. (Mostre II, pag. 84—94.)

Featele a Arumânlori,
Gionili a tataniloru!
Ia investeti-vă cu giupile,
giupile cu nasturli,
să vă arisească maisturli!
Maisturli cu telne areauă,
'și luară Școdra și cu Moreauă.

* * *

'Și eră trei maisturi alăvdați,
și amântreile 'și erau frați,
pe masturiă multu 'nvețați;
și amântreile 'și erau 'nsurați.
De multu maisturi ce eră
la toți numa-lă s'avzia;
câte lucre grealle eră,
elli putea de le adără.
Un om vinne de 'lî climă,
că amirăulu lă strigă;
și 'nchisără depreună
tută noptea innă pe lună.
L' amirăulu se 'nclinară,
cu dor mare lu 'ntrebară:
— „Ce ursești tu de la noi?
noi himă oameni selavhî a tei.“
— „Eu am avzită ti voi
că hiți maisturi multu arăi.
De la mine ce căftați
puntea de Narta s'ună adărați?
Ma să nu puteți s'ună adărați,
să știți că vhiî nu ascăpați.
— „Doamne, te pălăcărsim,
trei zälle să ne minduim.“
După ce 'și se minduiră,
l' amirăulu apândisiră:
— „Puntea aista s'ună adărăm
șapte aîi chero căftăm.
Iei să hibă și să lipsească,
amirălia să hărgiuească,

Noi sclavii ai tei să himü,
 s' nu ne alasi tea să ne jilimü,
 tu xenea aistä ce himü;
 Fumeille vrem să nă le aducem,
 pe ningă noi să nă le avem.“

— „Tute aiste ce căftat,
 eü, vă le dau cu giurat.

Punte sănătoasă vorü,
 că vă talliü treilli ca oi!“

Se sculară, și amântrei,
 se duseră să liea a lor fumelli.

Fumeille lă erau de Nănta,
 le luară și le duseră 'n Narta.

Fumeille lă erau dit munte,
 le duseră în Narta la punte;
 și ahurhiră de lucră
 loclu a puntilei 'ndregea.

Themeallile le săpa,
 chiețirile le arădipsea.

Tută zăua ce lucră
 apa noaptea l'ua 'necă.

Șease aii ma 'și se curmă,
 și puntea nu lă se adără.

Ma 'și ședea și se minduia,
 și cu lacărni lă plângea,
 că cheroulu lă aprochia,
 și puntea nu lă se adără.

Ună zăuă de dimineață
 măimarlu cându 'și la' fația,
 iu se primna pitu ubor,
 vizu pulliü asburător.

Pullilu aclo iu 'și asbură
 pe lumachie 'și se discurmă,
 pe măimarlu ma 'și muntrea,
 și cu dor mare piridea;
 a măimarlu ma' li zăgea:

— „Măimare, să nu te jilești
 mă' să vrei lucru să bitisești,
 a niclui frate n'veastă să luați,
 tu themeallie s'ua băgați.

învâie, învâie s'ua anveliți
 jeale și mîlă să nu muntriți.“
 Măimarlu cându 'și avzia
 pullilu aista ce 'li zâcea,
 ditu hicate suschiră,
 inima ilî se dimică;
 de multu ce avea mare dor,
 pe ața cama mîică nor.
 Năsă 'și avea un mîicî natî
 pe cicioare ne 'mprustatî.
 De mă-sa nu se despărția,
 Constantinu 'și lu climă.
 Măimarlu 'și se minduia,
 și multu arău ilî vhinea.
 Tu margine se mindui
 că Dumnezău ași ursi:
 Puntea aista tea s'ua adară
 lipsia nor ma' mîică să moară.
 Acasă, el dimândă,
 prânzu bun lă s'adară.
 Nor ma' mîică să' și se 'ndreagă,
 prânzul cu ea să' l pitreacă.
 Măimarlu ce dimândă
 nor ma mîică' și l' ascultă.
 Constantinlu' și lu sculă,
 de iu durmîia' și lu deșteptă.
 De țâțe' și lu sutură
 și 'năpoi pe somnu'l băgă.
 S' adără, s' armătusi
 la punte să s' ducă închisi.
 Cu mare harauă eră
 prânzul cându' și lu ducea.
 Ma la punte când agiumse
 a maisturilor, ea lă zăse:
 — „Voî, maisturî, ah! voî mărați!
 cu 'mbăreacă ce lucrați!
 Iu e puntea ce adărat,
 șease aîî întregî ce lucrat?“
 — „Doamnă, și noi ne ciudisimî;
 puntea deanda uă ahurhimă.

zîuă și noapte toți lucrămmü (!)
 și nu putem tea s' uă 'mprustăm.
 Măymarlu nă dimândă
 cu giurat nă spregiură:
 Astăzi prânzu cae s' aducă,
 să nu' l' alăsăm tea să' și fugă.
 Tu themeallie s' lu băgăm,
 puntea să putem s' uă adărăm.“
 — Ea, laia, nu' și se duchià
 maisturli ce' li sburà.
 Pe bărbat-su ma' și muntrea,
 și 'l videa că tot plângea.
 Cu dor mare lu 'ntrebà,
 cât videa că lăcrămà:
 — „Vrutlu a meü gione și bărbat,
 voiü s' mî spuñî 'ndrept și curat,
 ti ce plângî și lăcărmezî?
 Spune 'mî 'ndrept, ași 'mî bănezî!“
 — „Vrută, suschirarea a mea,
 nu easte ti altu ceva;
 înî căzù 'nelu vruta a mea,
 tu aça groapă, și treci de 'l liea!“
 — Tu groapă năsă' și intră,
 cum bărbat-su li dimândă.
 Ahurhi 'nelu 'și lu caftă,
 fär să știbă ce va să pată.
 Maisturli 'și hiumusiră,
 cu vhie, färă de mîlä.
 Tu themeallie uă arăcutiră,
 și cu chiețirî ș' uă stismusiră.
 Ea, laia, ma 'lä strigà,
 cu mîlä îli pälăcărsea.
 Cărnile' și le dipirà,
 perli din cap 'și arupea.
 De cât vâr' nu nu uă avzia;
 boacea a lei nu' -li s' ascultà.
 Eară năsă lă zăcea,
 și cât putea îli pälăcărsea:
 „Voî maisturî, ah! voî mărați!
 pe un graiu s' m' ascultați,

va să vă zăcū nīnga 'nă oară
 țâța să 'mī alăsați 'năfară,
 Natlu de foame s' nu 'mī moară.
 Ia pitrițetī să 'mī 'l aducă
 tea să 'l bagū pe țâță să sugă.
 Că e micū și necrescut,
 n'emprustat, multu minut.
 Cum treambur mine, mărata,
 să treambură și puntea de Narta!
 Căți călletorī va sī și treacă
 cama mulți să' și se' neacă;
 căți perī 'n cap mine 'mī am,
 ahâțr oamenii se s' neacă tr'an!

TASCU ILIESCU: L'Escriveta, traduite en dialecte macédo-roumain de Muppellie MDCCCLXXXII.

(3 paginī de 2 orī.)

Ascăparea ali Dincea di mânile Turcești.

Măritară Dincea mică, ș'di mușuteța llicī
 Toți gionī-lli o climară „lilicea lumi-llicī“.
 Di multu mică Dincea ș'minută și eră,
 Să 'și leagă duvaleta ș'să 'nvească nu știă.
 Bărbat-su, gione tiner și multu mușutie,
 A doia-ză dimneța 'și se duse la bătic.
 Lunī își fețiră numpta, și marță dipărtă,
 Ș'a lumi-llicī lilice să 'llī crească o alăsă.
 După șapte anī de zälle a casă 'și se turnă,
 — „Tac! tac!“ bātu pi use, — „mullière, moi, disfă!“
 Mumă-sa illī se spuse: — „Dincea nu ieste aiă,
 Am pitrecut' o 'ntre apă, ș'n'ar să vhină“ 'llī zăcea,
 „Năsă Turçi-llī mī o luară!“ — „Și iu o dusiră?“
 „Nu știū, n'ō vizuī, ma, cum mi spusiră,
 Cīn' sprăci de zälle calle, și poate măi diparte,
 O luară, ș'ō tricură d'amarē în a parte!“
 — „Va 'mī fac ună căiche subțire ca pergam,
 Și va s'me duc s'ō caftu, tu trup sufflit pân'am.
 S'allag amarea tōtă, loc-lu a tutulor
 S'ō ved nica' nă oră, i cama ghine s'mor!“

El, de ațea minută, tu căiche intră,
 Și șapte anī de zâlă, tu amare innă.
 S'duse tu multe locuri, și mulți întrebă,
 Ma di la vâr'nu n'afă, ș'ci-va nu înviță.
 După șapte anī de zâlă agiumse tu un loc;
 Acolo eră sultan-lu turțescu din Maroc.
 Avnanghia de palate stătū, și s'minduia,
 Ș'pi tu firizī-le tôte, el laī-lu ma 'șī muntriă.
 Aci afă 'nă mōșe, în calle iu 'șī șidea,
 Și s'apruchiē de năsă 'ntribând'o 'llī zâțea:
 — „Çi iēste cula aistă, și aistu palat?”
 — „E palat-lu a sultan-luī, laī gione mărat.”
 — „Și cum se elliamă feata çī iēste 'nellis aclo
 Çi sunt șapte anī de zâlă sultan-lu çī o lo?”
 — „Macă mi 'ntregħī ti disă și ti numa a llieī,
 Năsă o elliamă Dince, lilicea loc-luī llieī.”
 — „Tu palat-lu turțescu, cum s'intru, cum s'm'alīn?”
 — „I ca dervis turțescu, i ciritor crăștin.”
 Se învescū tu stranie, se feațe ciritor,
 Și fără frică intră tu a palat-luī ubor.
 El scōse bōțe adilliōsă și cu mare dor:
 — „Dați-mi ti numa'l Dumnizeū agiutor!”
 Husmechiara luă pâne a ôrfan-luī să 'llī da.
 — „Dă 'llī tine Dince aistui om, cu mâna ta,
 Eleīmosine, că par' că 'i di tu hōra ta.”
 — „Caī pōte tea să știbă că e dit hōra mea,
 Când nu pot ni puī-llī s'asbōră pân' aūă.
 Nafōră mașī de lândurī, altu dit hōra mea?”
 — „Disi m'ascuți, feată, daūă sbōră să 'ți grescu:
 Disi că vhinī cu mine, s'alașī loc-lu turțescu?”
 — „Moi Dafce, husmechiară, bagă measă s'măcămū,
 Și ôrfan-lu aistu cu noi va să'l çinămū.”
 Pi measă până fură, pâne până mâca,
 Ali Dincea arâs-lu din gură nu-llī păpsea.
 — „Di caī-ți arăzī așice, di caī îți șupurezī,
 Voiū să te 'ntreb, a Dōmnă, spune 'mī, așī 'mī bănczi!”
 — „Ieu nu 'mī arād di tine, că hiī bărbat-lu a mieu;
 Ma di hilliu sultan-luī çī trēmbură ti ieū!”
 Fugiră dit palatu, pit culă ellī tricură,
 Și galbine sculară, cât doi-llī putură;

Se duseră tu ahure, iu eră cai-lli legați,
 Ș'alcapsiră mař gionı-lli, ma tinirı, ma mușațı.
 El acăță duriü-lu, și așel albul ea;
 Immânda-luı 'ncălare, ca luna lumbrisca.
 Agıumsiră la 'mare; când vrea s'discălică,
 Avzără ună bôge; sultan-lu 'llı avina.
 — „Sultan-lu nă avină, sultan-lu ieste ată!“
 Sultan-lu tot strigându, a gione-luı zăcea:
 — „Amalama ți 'mı luăși, amarea o afumă,
 Cai-lli ți 'mı arăchıși, loc-lu'l cutrimbură.
 Cu vhin, cu pâne caldă, șapte anı feata hrăniı,
 Tu sirmă, s'tu atlaze ieü o armătusiı,
 Și nor di hilliü tu minte aveam să o făceam;
 S'eră s'o agıungeareși, cap-lu vrea să 'llı tălliam!“
 — „Cara cu vhin, cu pâne, năsă o hrăniși,
 Cara tu atlaze ș'sirmă, o armătusiși,
 Ș'cara aveai tu minte a hillı-tuı s'lı o daı,
 A mea mullicare eră, și ieü iara 'mı o luaı!“

(Notă: On prononce *vh* comme le γ des grecs modernes; on prononce *lli* comme l' *l* mouillé français ou *gli* italien.)

4. Istria.

F. MIKLOSICH: Die slavischen Elemente im Rumunischen,
 pag. 59 urm.

*) Doi omir ämnat-au en ra se calle; ur de jegl aflat-a o secură, eglăma: oh! veri, ca am jo aflat. N'am aflat moresti sice, sice cella ato, ma aremo aflat. Salec pocle verit-a cegli, car gli secura pglıerdut, e vesut-a secura en mera lu cella, carle vo aflat; poçnit a maltrate il sa tato (?): o morz esmo, eglămat a jeigl tunce. Compagnu a lui: nu smo moresti sice, ma jessam. S'az c'ai tu secura aflat eglămat ai, j'on vo, e no, noi amo vo aflat.

**) Jarna fost'a e cruto race. Fruniga cara avut neberito en vero, çuda hrana stat-a smirom en ră să cassa. Cercecu se

*) *ce, ci* = *çe, çı*; *j* = *ı*; *gli* = italien *gli*, francez *l* mouillé.

**) Idem; *x* = *j* francez, *j* = *ı*.

bodit su pamint, patit-a de home e de race. Rogat-a donche fruniga, neca egl du je salec munca sa xivi. E fruniga sice: juva ai tu fost, en jirima de vera? Saç che n'ai tu tunce a te xivglenge prepravit? En vera siss-a cerececu, cantat-am, mi divertit-am, car gli trecut. E fruniga ersuch: s'ai tu en vera cantat, avinoce, che i jarna e tu xoca.

Tatäl nostru.)*

Čače nostru carle šti en čer, neka se spunè volja a te, kum en čer aša ši pre pemint. Pera nostre, saka zi de nam astez. Odprostè nam dužan, ka ši noi odprostim a lu nostru dužnič. Neka nu na tu vezi en napastovanje, neka na sbavešt dezvaka slabè. Amen.

Credo.)*

Jo kred en Domnu čače, karle pote tot, karle fakut čeru ši pemintu. Ši en Isu-kerst filju a lui ensnaskut Domnu a nostru, karle fost zečnit de sveti Duh, naskut de Maria fete, karle fost munčit su Poncie Pilatu, mort zekopejt, mesav in čer sede na desne čače, karle pote tot, dende are veri za sendi čeli vii ši čeli morci. Jo kred en sveti Duh, svete maja baserike kerstjanske, svete kompanije. Odprostè nam a nostru pekat živitu uživi. Življenje za vavek. Amen.

F. MIKLOSICH: Ueber die Wanderungen der Rumunen
in den dalmatinischen Alpen und den Karpaten.

Wien, 1879. (pag. 9.)

De la maja lu sveti Petru, che vire fara din pkè toe anj opt zile.*)

Sveti Petru avut-a ura (o) maje, kar a fost kativa muljere, fost avara, grumbo-kuvintaja, čnvidiosa (nenavidna), aveja toc šapte mar pekac (pekaci de morte), n'av fakavejt ničur bire (ničur bur lucru); nu lj-a fost ža de ničur, ši n'a davejt niš lu ničur. En tot sac življenje (pir a vijut) n'a fakut ata lemozina, se nu o (ura) šbula dat-a lu un pekljar. Ši ja murit-a. Morta kèn (kn) a fost, gospodinu (šijoru) vo pus en pkè. Si čestu ljej filju, karle

*) Ortografie slavica: č = ce, ci; š = ş; c = Ț; è = ä.

fost en čer, avut-a mare pašion, zač (perke) luj maje fost-a en pkè, si vavik rugat-a gospodinu (šijoru), si prirugat-a, neka lj fače ča bire, serae vo levei din pkè, si pure vo en ur kantun de čer, ali serae vo provej, čire stije, se nu sacra si revedej en sire veri. Sijoru (gospodinu) zis-a: ma kum ver tu ke vo bavu fara kèn nigdar n'a fakut bur lukru, ke n'av (n'a) nigdar fakut lemozina, šī niš de bire en lume. Zis-a sveti Petru: ma pur avut-a de fače karle bur lukru? n'a fakut nanka ur, jo kmoec voj turna kavta en melj libri. Si kolae (kolo) kavtat-a pre ur mare libru, si vaede, ka častata maja lu sv. Petru en tota vracma (pir-a vije fost) n'a ato fakut de bire, si ke n'a nič-ura lemozina fakut, far de k'av (ke av) o šbula lu ur (un) brizè nu dat (poveretu). Zis-a gospodinu sijoru: beni din casta šbula elj voj akordej, ke potè verī sus netezendo-se pre časta šbula; ma ver vedaè, ke šī anč va avac sae invidia. Šī gospodinu (sijoru) kalejt-a casta šbula, si ja se rempigae (potezae). Atornu de ja s'a kacat kita ate suflete, e ja trupae ku . . . tica ur, cela atu, (ura ča ata), si treile si toc zičendo: emnac, tja ke voj alje nu klaema. Zis-a gospinu (sijor) lu sv. Petru: vezut-aj tu, aj tu vezut, ke am jo pravo račun, ke-j semprovavik isteša, e ke ara isteša kativeria. Si tunce gospodinu (sijor) mulejt-a šbula ku ja, si mes-a en fundu de pkè. Pre kavtatu pak (riguardu) de svet Petru lj-a lasat, ke un trat de saki anj kèn je zija lu sveti Petru, neka vire fara, e ke steje opt (osèm) zile oč si kolo, si se remena pre lume. Infati vire fara toc anj, si en ceste opt zile, ke staje fara, face de tote sortile, si ne face akèta si akèta pati.

F. MIKLOSICH: Rumunische Untersuchungen. I.
Istro- und macedo-rumunische Sprachdenkmäler.
Wien, 1881. (I. Abtheilung.)

Tatăl nostru. (pag. 2.)

Čaće nostru, karle ješti (šti) en čer, neka se posveta lúmele tev; neka vire taé kraljestvo; fia taé volja ka šī en čer aša šī pre pemint. Pâra nostra de saka zi daé a noi ásteze; šī las a noi nostre dúgurle, ka šī noi lasam lu nostri duznič; šī nu n'a traže en tentaciun, ma liberaé noi de rev.

Decalog. (pag. 3.)

Zaće zapovid lu domnu.

1. (Máncele.) Jo saém gospodinu (šijoru) domni tev, nu ver avae at domnu entru mire.
2. (Dójde.) Nu ver klaémá lúmele mev ên taštje.
3. (Tréjde.) Ver posveti dumíreka.
4. (Pátrele.) Askuta çaće și maja și tot maj betér de tire, se'r (se ver) lungo vijú fi pre pemint.
5. (Ćíncele.) Nu učide.
6. (Šástele.) Nu faće grumb pekat. (nu faé).
7. (Šáptele.) Nu furá.
8. (Óptele.) Nu lenži (svidoči krivo) de te frate (iskrnju).
9. (Nóptele.) Nu desideréj ata muljera ni at om.
10. (Zaécele.) Nu desideréj niš de altzǎ.

(pag. 4.) Ên kasa mia n'am ni sviča, ni ulje, ni speglju, ni čaptiru, ni krisu, ni skrigna, ni karta, ni paéna, ni kalemáru, za piséj; ni kantrida, za sedaé; n'am ni patu, za durmí; ni anka mezolu, za baé; ni skodela đin ée munká; ni skándu, pre karle munká; ni pirunu ku ée munká; ni kutzitu, ku ée tajá; ni lún-gura ku ée súrbí; ni kupitzu ku ée vadí; ni pugnava, ku ée me raškopri; ni lanzulu n'am ku ée patu kopri; ni stramasu, pre karle raszača.

Proverbe. (pag. 7—16.)

Apetitu vire munkându.

Ásteze mire, mâre tzie.

Bate fljeru, pira-j kađ.

Breku ke latra, nu mućka.

Bura laémna, faće bur foku.

Čaće și maja marându krékele, și lu fečori legu dintzǎ.

Časta lume fakut ie ku skálele: uri mergu ên žos, uri ên šus.

Domnu faće raće dupa roba.

Draku nu aude predíkele.

Dupa ploja, vire mušata vraéma; dupa pust, vire korisma.

Faće și taće.

Foku de slama zalik dure.

Galjira betéra faće bura žema.

Galjira ke kanta, fakut-a ovu.
 Glasu lu asiru nu maére èn éru.
 Karle are kapu de stekla, neka nu se bate ku (e)rpa.
 Karle éere, afla.
 Karle ânse façe, façe za trej.
 Karle façe raçuna far de ostaru, el façe do vote.
 Karle kavta èn karta, nu marànka de vitze.
 Karle-j sgorít de apa kada, are frika și de raçe.
 Karle maére ku lupu, urlaé ka ši lupu.
 Karle se façe oia, lupu'l poidaé.
 Kând ie roišu de saéra, mușata vraeme se spaéra.
 Kând kokotu kânta, va fi zi.
 Kând nu se pote bate kalu, se bate sedla.
 Kodri stau (fermi) en lok, ómiri se kontresku.
 Limba n'are osu, ma façe resbí dosu.
 Limba traže, juva díntele dore.
 Maj bire ásteze ovu, nego mâre galjira.
 Niçur mestru nu se nasté.
 Nu-j rosa far de spire.
 O rosa nu façe proliçu.
 Saki șarpe are sev otrov.
 Sângele traže.
 Tote lâmnele nu sku za foku.
 Totzi žažete nu sku jednak.
 Zi-m, ku éire maéri, și voj spure, éire jești.

Tréi frats. (pag. 78.*)

O vóte fošt-a tréi frats: dói orb, si ur n'a vežút . si tšeštsi tréi frats mes-a 'n loü; vut-a tréi púkse: do spárte si úre vár de kanéle . éapéit-a tréi lyépur: dói ly-a skapát, si ur n'a potút katsá . tórnu názat; védu o máre úše, si bátu k'uñ kuž de sláme. Tséla tse n'a fošt le zitse (: „tsire mére koló?“ — yely zíku: „smo tréi frats: dói orb, si ur nu véde, áren tréi púkse, do spárte si úre vár de kanéle; mes an n lóü, éapéit an trei lyépur: doi a skapát si ur n'an potut katsá“. tséla tse n'a fošt le zitse:) „yo'm trei óle: do spárte si úrle vár de funt: dóñkve, zítse, talyátсме, muñkátсме, beyétsме skúpa“. tályç, maráñke, vávik fólele prá-

*) Ortografie slavica: insá ç = ä; ç = â; ñ = n gutural = γγ (grecese).

žen . si yo, karl' am fošt koló — nu my-a vru' da ni ur kuš,
si ku ur pež ũ kap m'a (fakút sedé).

LITERATURA POPULARĂ.

Cântec de leagăn.

(V. Alecsandri, Poesii populare ale Românilor. Bucur. 1866. pag. 381.)

Nani-nani copilaș
dragul mamei fecioraș!
că mama te-a legăna
și mama te-a căuta,
ca pe-o floare drăgălașă
ca pe-un ângerel în fașă.

Nani-nani cu mama
că mama te-a descânta!
să te faci un viteaz mare

ca Domnul Stefan cel mare,
să fii verde la resboi
să scapi țara de nevoi!

Nani-nani puțul meu
fericite-ar Dumnezeu!
să fii oacheș și frumos
ca un soare luminos.
Fetele să te 'ndrăgească
flori în calea ta să crească.

Balade.

(Alecsandri, pag. 186 — 192.)

Mănăstirea Argeșului.

Pe Argeș în gîos
pe un mal frumos,
Negru Vodă trece
cu tovarăși zece:
Noă meșteri mari
calfe și zidarî,
și Manoli zece,
care-î și întrece.
Merg cu toți pe cale
să aleagă 'n vale
loc de mănăstire
și de pomenire.
Eată cum mergea
că 'n drum agiungea

pe un bîet cîobănaș
din fluer doînaș;
și cum îl vîdea
Domnul îi zîcea:
„măndre cîobănaș
din fluer doînaș!
Pe Argeș în sus,
cu turma te-ai dus,
pe Argeș în gîos
cu turma ai fost.
Nu cumva-i văzut
pe unde-ai trecut
un zid părăsit
și neisprăvit

la loc de grindiş
la verde aluniş?“
„Ba Doamne, am văzut
pe unde-am trecut
un zid părăsit
şi neisprăvit.
Câniŕ cum îl ved
la el se răped
şi latră-a pustiu
şi urlă-a morŕiu.“
Cât îl auzia
Domnu 'nveselia
şi curând pleca,
spre zid apuca
cu noă zidarŕ,
noă meşterŕ marŕ
şi Manoli zece
care-ŕ şi întrece.

„Eată zidul meu!
aici aleg eu
loc de mânăstire
şi de pomenire.
Decŕ voi, meşterŕ marŕ
calfe şi zidarŕ
curând vă siliŕ
lucrul de'l porniŕ
ca să' mŕ rădicaŕ
aici să' mŕ duraŕ
mânăstire naltă
cum n'a mai fost altă,
că v'oŕu da averŕ
v'oŕu face boerŕ,
ear de nu, apoi
v'oŕu zidi pe voi,
v'oŕu zidi de viŕ
chŕar în temelii!“

II.

Meşterŕ grăbŕ
sferile 'ntindea,
locul măsură,
şanŕurŕ largŕ săpa
şi mereu lucra,
zidul rădica;
dar orŕ ce lucra
noaptea se surpa!
A doa zi ear
a treia zi ear;
a patra zi ear
lucra în zadar!
Domnul se mira
ş'apoi ŕ mustra,
ş'apoi se 'nrunta
şi 'ŕ ameninŕa
să 'ŕ pue de viŕ
chŕar în temelii!
Meşterŕ ceŕ marŕ
calfe şi zidarŕ,
tremura lucrând,

zi lungă de vară
zioa pân' în seară.
Ear Manoli sta,
nici că mai lucra,
ci mi se culca
şi un vis visa,
apoi se scula
ş' astfel cuvânta:
„Noă meşterŕ marŕ,
calfe şi zidarŕ!
ştiŕ ce am visat
de când m'am culcat?
O şoaptă de sus
avea mŕ-a spus,
că orŕ ce-am lucra
noaptea s'a surpa,
pân'om hotări
în zid de-a zidi
cea 'nteŕ soŕtoară
cea 'nteŕ sorŕtoară,
care s'a ivi

mâni în zori de zi
 aducând bucate
 la soț ori la frate.
 Decî dacă vroii
 ca să isprăviți
 sfânta mănăstire
 pentru pomenire,
 noi să ne-apucăm
 cu toți să gîurăm

și să ne legăm
 taîna s'o păstrăm;
 ș'ori ce soțioară
 ori ce sorioară
 mâni în zori de zi
 întei s'a ivi
 pe ea s'o jertfim
 în zid s'o zidim!"

III.

Eată 'n zori de zi
 Manea se trezi,
 s'apoi se sui
 pe gard de nuele
 și maî sus, pe schele
 și 'n câmp se uita
 drumul cerceta.
 Când, vai! ce zăria?
 Cine că venia?
 Soțioara lui
 floarea câmpului!
 Ea s' apropiea
 și îi aducea
 prânz de mîncătură
 vin de beutură.
 Cât el o zăria
 inima-î săria,
 în genuchî cădea
 și plîngînd zicea:
 „Dă, Doamne, pe lume
 o ploac cu spume,
 să facă pârae
 să curgă șiroae,
 apele să crească
 mîndra să 'mî oprească,
 s'o oprească 'n vale
 s'o 'ntoarcă din cale!“
 Domnul se 'ndura
 ruga 'î asculta
 norii aduna

ceriu 'ntuneca.
 Și curgea de-o dată
 ploae spumegată,
 ce face pârae
 și umfla șiroae.
 Dar ori cât cădea
 mîndra n'o oprîa,
 ci ea tot venia
 și s' apropia.
 Manea mî-o videa
 inima-î plîngea
 și ear se 'nchina
 și ear se ruga:
 „Sufă, Doamne-un vînt
 suflă 'l pe pămînt
 brazii să-î despoae
 paltinî să îndoae
 munții să răstoarne
 mîndra să'mî întoarne,
 să mî-o întoarne 'n cale
 s'o ducă de vale!“
 Domnul se 'ndura
 ruga-î asculta
 și sufla un vînt,
 un vînt pre pămînt,
 paltinî că 'ndoia,
 brazî că despoia
 munții răsturna;
 eară pe Ana
 nicî c'o înturna!

Ea mereu venia
pe drum șovăia,
și s' apropia;

și amar de ea
cată c'agiungea!

IV.

Meșteriî ceî mari
calfe și zidari,
mult înveselia
dacă o videa;
ear Manea turba
mândra 'și săruta
în brațe-o lua,
pe schele-o urca,
pe zid o punea
și glumind, zicea:
„Stăi mândruța mea
nu te spăria
că vrem să glumim
și să te zidim!“
Ana se 'ncredea
și vesel râdea.
Ear Manea ofta
și se apuca
zidul de zidit,
visul de 'mplinit.
Zidul se suia
și o cuprindea,
pân la gleznișoare,
pân la pulpișoare.
Ear ea, vaî de ea!
nici că maî ridea
ei mereu zicea:
„Manoli, Manoli,
meștere Manoli!
Agiungă-ți de șagă
că nu 'î bună, dragă.
Manoli, Manoli,
meștere Manoli!
Zidul rău mă strânge

trupușoru'mî frânge!“
Ear Manea tăcea
și mereu zidea,
zidul se suia
și o cuprindea
pân la gleznișoare,
pân la pulpișoare,
pân la costișoare,
pân la țâțișoare.
Dar ea, vaî de ea
tot mereu plângea
și mereu zicea:
„Manoli, Manoli,
meștere Manoli!
Zidul rău mă strânge
țâțișoara'mî plânge
copilașu'mî frânge!“
Manoli turba
și mereu lucra.
Zidul se suia
și o cuprindea
pân la costișoare,
pân la țâțișoare,
pân la buzișoare,
pân la ochișori,
în cât, vaî de ea!
nu se maî videa,
ei se auzia
din zid că zicea;
„Manoli, Manoli
meștere Manoli!
Zidul rău mă strânge
viața mi se stinge!

V.

Pe Argeş în gîos
 pe un mal frumos,
 Negru vodă vine
 ca să se închine
 la cea mănăstire,
 falnica zidire;
 mănăstire naltă
 cum n'a mai fost altă.
 Domnul o privia
 şi se 'nveselia
 şi ast-fel grăia:
 „Voi, meşteri zidari
 zece meşteri mari!
 spuneţi'mi cu drept
 cu mâna la pept,
 de-aveţi meşterie
 ca să' mi faceţi mie
 altă mănăstire
 pentru pomenire
 mult mai luminoasă
 şi mult mai frumoasă?“
 Ear cei meşteri mari
 calfe şi zidari
 cum sta pe grindiş
 sus pe coperiş,
 vesel se mândria
 ş' apoi răspundea:
 „Ca noi, meşteri mari
 calfe şi zidari
 alţii nici că sânt
 pe acest pământ!
 Află, că noi ştim
 ori când se zidim
 altă mănăstire
 pentru pomenire,
 mult mai luminoasă
 şi mult mai frumoasă!“
 Domnu-î asculta
 şi pe gânduri sta,
 apoi poroncia,

schelele să strice
 scări să le rădice;
 ear pe cei zidari
 zece meşteri mari
 să mi-î părăsească
 ca să putrezească,
 colo pe grindiş
 sus pe coperiş.
 Meşterii gâdea
 şi ei îşi făcea,
 aripă sburătoare
 de şindrilă uşoare,
 apoi le 'ntindea
 şi 'n vădudh săria;
 dar pe loc cădea
 şi unde pica
 trupu' şi despica.
 Ear bietul Manoli
 meşterul Manoli
 când se încerca
 de a se arunca,
 eată c'auzia
 din zid că eşia.
 un glas năduşit,
 un glas mult iubit,
 care greu gemea
 şi mereu zicea:
 „Manoli, Manoli
 meştere Manoli!
 Zidul rău ma strânge
 tătăsoara'mi plânge
 copilaşu'mi frânge
 viaţa mi se stinge!“
 Cum o auzia
 Manca se perdea
 ochi-î se 'nvelia;
 lumea se 'ntorcea
 norii se 'nvârtea,
 şi de pe grindiş
 de pe coperiş

mort bietul cădea!
 Ear unde cădea
 ce se mai făcea?
 O fontână lină

cu apă puțină,
 cu apă sărată
 cu lacrimi udată!

MIRON POMPILIU: Balade populare române. Jași 1870.

Marcu și Turcu. (pag. 21—24.)

Colo 'n jos pe Nistru 'n jos
 peste plaful cel frumos,
 unde Nistru se cotește;
 la masă de solzi de pește,
 beu voiniciî călărește,
 și be Marcu
 săracu
 și cu Turcu
 păgănu,
 și cu muma Marcului
 ibovnica Turcului.
 Turcul be și nu prea be
 și be bere de ce rē;
 el berea cu viclenie
 să n'ajungă la beție;
 Dară Marcu
 săracu
 el bea vinu
 de cel mai bunu,
 tot copul
 și galbenul,
 și felea și talerul,
 picătura și zlotul.
 Multe copuri el sfârșea
 negura ochi'î prindea,
 și de-odată ametea,
 pe masă capul punea
 și în grabă adurmea.
 Eară Turcu
 păgănu
 om fricos la vetejie
 dar meșter în viclenie,

îute paloșul trăgea
 într' un picior se 'nvărtea
 capul Marcului să 'l ȳea.
 Dară sluga Marcului,
 credinciosu stăpânului
 cuvântă păgânului:
 — „Turcule,
 boțerile!
 Ien dă' mî vreme puțintel
 ca să m' apropiu de el,
 să mă plec și să 'l sărut
 căci nu l'o'u vedea mai mult.
 L' am slujit de mititel
 și sămbria m'î la el.“
 — Dânsul nu l'o sărutat
 ce cu dințir l'o mușcat,
 Marcu de s'o deșteptat:
 — „Aleî slugă, fătul meu,
 ce me mușcî tu așè rău
 doar' nu te-ai făcut dulău?
 de micuț eu te-am avut
 și tu asta n'ai făcut!“
 — „Scoală Mareule, stăpâne
 că 'î amar și vai de tine,
 uită Turcul
 păgânul
 că el paloșul trăgea,
 într' un picior se 'nvărtea
 Mareule, capul să-ți ȳea.“
 Atunci Marcu
 voinicu
 așa mult nu se gândea,

paloș de argint scotea
 într' un picior se 'nvărtea
 și da una de cea grea:
 capul Turcului sărea,

și de-adura se ducea
 în albia Nistrului
 lângă piatra Corbului.

Gheorghită și mireasa lui. (pag. 27—28.)

Pe drumul Orăzii
 merg carăle Gheorghității,
 duc-se după nevastă
 colo 'n țara ungurească;
 cel cu sare
 me mai tare,
 cel cu vin
 me mai lin;
 când Gheorghită andălia
 maică-sa din graiu grăia:
 — „Gheorghită, binele meu
 bagă 'n samă, ce 'ți spun eu:
 Nu 'ntra 'n casă nechemat
 nu be păhar ne 'nchinat!“
 Dar Gheorghită bașu n'avea;
 când la socri ajungea
 intra 'n casă nechemat

berca păhar ne 'nchinat.
 După masă se punca
 și pe când se veselea
 friguri grele mi'l prindea;
 când era la miază-noapte
 Gheorghită trăgea de moarte;
 când de ziua se crepa
 Gheorghită sufletu-și da;
 ear nevasta lui ofta:
 — „Bată-te focu, nănaș
 cu cine mă cununași?
 cu cununa rugului
 să n'am traful pruncului;
 asară fusei fecioară,
 miază-noapte nevestioară,
 ear acum în zori de ziua
 eacătă-mă și văduă.“

SIMEON FL. MARIAN: Poesii populare române I.
 Cernăuți 1873.

(Balade. Căntece bătrânești.)

Ioviță și moșul său Balaban. (pag. 71—86.)

I.

Frunză verde, lemn dubit,
 Iașul nostru cel vestit
 a rămas negru pârlit . . .
 Este-o masă 'nrotilată
 mândră, galbănă de peatră,
 toată din ciocan lucrată,
 de boeri încunjurată.

Beu boerii, se cintesc (! l. cin-
 mânâncă și sfătuesc. [stesc),
 Dar' cine se veselește
 mai cu samă cin' mesește?
 Balaban și cu Ioviță,
 ce'i este nepot de viță
 și fecior de Novăciță!

Și nepotul său Ioviță
 bea păharul neurat
 sta la masă ne 'mbiat.
 Eară moșul Balaban,
 care-î bun de cartagan,
 spre Ioviță se 'ntorcea
 și din gur' așa 'i zicea:
 „Aleî nepoate Ioviță!
 măi Ioviță, măi bădiță,
 fecioraș de Novăciță!
 Spune'mî mie adevărat
 ce beî păhar neurat,
 șezî la masă ne 'mbiat!
 n'ăi strae de primineală,
 ori n'ăi banî de cheltuială?!“
 Ear' Ioviță asculta
 și din gură 'i cuvânta:
 „Am strae de priminială,
 c'aș putea 'mbrăcă o țară;
 și am banî de cheltuială
 c'aș putea hrăni o țară! . . .
 Mie vremea mi-a venit
 vremea de căsătorit,
 potrivnică n'am găsit
 orî și cât m'am ostenit:
 noauă aî
 pe noauă caî,
 pe toîi noauă i-am spetit
 și pe toîi i-am cîumpăvit,
 potrivnică n'am găsit
 nicî la stat, nicî la purtat,
 nicî la păpue de 'ncălțat,
 nicî pe pusul struțului
 nicî pe mersul drumului;
 dară eu când mi-am venit
 și în nuntru m'am vărât
 în târgul Odrului
 la curtea Subasului,
 mândră zână mî-am zărit,
 bună mî-ar fi de răpit
 și n'am cal de isbândit!“

Moșul său când auzîa
 se sculă și-apoi zicea:
 „Aleî nepoate Ioviță,
 măi Ioviță, măi bădiță
 fecioraș de Novăciță!
 pe min' de me'i asculta
 de'i voi și de mi'i da:
 tot pe anî
 burdov de banî,
 și pe lună
 pungă plină,
 pe tot șfertul
 galbanul,
 cal pe gândul tău ți-oîu da
 de ți'i face dobânda!“
 Ioviță când auzîa
 mântaua jos întindea
 de treî orî cu banî o 'mplea
 moșului său că mi-o da.
 Balaban, cum mi-o lua
 în pivniță se băga
 pe Negrul că mi'l scotea,
 pe Negrul
 pe Besnicul.
 La Ioviță se ducea
 luî în mână că i'l da;
 dimpreună cu dânsul
 cu Negrul, cu Besnicul
 i-a dat încă și-un bicîț
 carele-avea în vârvuț
 o litră de argintuț.
 Ioviță se întindea
 la Negrul mi se ducea
 de dărlog că mi'l prindea
 și pe el se arunca,
 bicîu 'n mână'l apuca
 și de-acolo purcedea
 Mi'l strângea dintr' un dărlog
 și săria câte-un prilog,
 mi 'l plesnea peste ioie
 și săria câte-o moșie.

Mi'l plesnea peste spinare,
săria doauă, trei hotare . . .
Și s'a dus Ioviță dus

pân la curte ce-a ajuns,
la curtea Subasului
în târgul Odriului.

II.

La curte când a ajuns
se primblă în jos și 'n sus
prin târgul Odriului,
pe marginea drumului,
Negrul ostoindu-și'l,
de spume stergendu-și'l.
Negrul mi se ostoea
de spume se curăția.
El tot una se uita
și tot una își ochia
la curtea Subasului,
prin fereasta curții lui,
doară zina mî-a zări
doară mî-o poate-amăgi
și cu dânsa a fugi.
Și pe când se preumbla
fetișoara mi'l zăria,
mult de el se minuna
căci ea nu mi'l cunoștea,
și în minte'și socotia:
ce voinic e acestă
cu ochi negrii ca mura,
cu părul
ca corbul;
ce voinic
pe cal murg,
așa creț
și isteț,
de privește
și'mî ochește
l'a mea mică
ferestuică?
Astfelu după ce gândi
din curte-afară eși,
și 'n grădină se ivi

acea mândră fetișoară
rumână și sprinteneoară,
privind străsturelele
cum cresc micșunecele;
privind floricelele
cum își dau miroasele.
Ioviță, când mi-o vedea
de dânsa s' apropiă
și din gur' așa'i zicea:
„Alele, tu zinișoară,
zinișoară, verișoară!
tatăl tău
cu tatăl meu
ei au fost doi frățiori
și noi sântem verișori,
și tu 'mî ești o verișoară
toema ca și-o sorioară,
ian întinde-o garofeoară
s'o miroș în astă oară,
să 'mî alin cea inimioară,
s'o alin să nu mă doară.
Ian întinde-o garofiță
din a ta dalbă mânuță!“
Fetița când 'l auzia
de el mult se minuna
și din gură mi'i zicea:
„Măi voinice, voinicelle
măi bădiță, fărăttele!
cum de-ajungi la floricele
să aibî din mânele mele?“
Și cum zise acestea
măi mult nu se cugeta
ei pe loc că mi se da,
floricele aduna
și-un strușor îi făcea

la zăplaz mi se ducea
 lui Ioviță'l întindea.
 Dar Ioviță cel viclean,
 nepotul lui Balaban
 samă florilor nu da,
 mâna pe dânsa punea

și pe murg mi-o asvârlea,
 pîntenî Negrului dădea
 și de-acoalea purcedea
 și spre casă se 'ntorcea,
 de nime nu 'l cunoștea
 și nime nu mi'l vedea.

III.

Subasul când auzia
 ceea ce-i se 'ntîmpla,
 că Ioviță voinicul
 voinicul și vicleanul,
 fetișoara i-a furat
 și cu dânsa a plecat,
 a 'nceput a lăcrăma
 a plânge și-a suspina
 veste lui Dârvičiu a da.
 Ear' Dârvičiu când auzia
 un ochiu îi plângea
 altul îi râdea.
 Apoi ce 'mî făcea? . . .
 Mi se socotia
 și în grajdî mergea
 pe Neagra scotea:
 pe Neagra,
 pe Besnica,
 nici cu frâu
 nici fără frâu,
 ci c' un căpestrel
 slab și supțirel;
 cu pedică 'n gură
 ce n'avea măsură,
 și cu scări la șea,
 carile era
 așa de frumoase,
 ca și doauă broscî tâstoase.

Și cum mi-o scotea
 pe ea s' asvârlea
 și-apoi purcedea,
 și mergea ca vântul
 ne-atingând pământul.
 Și mi-o strângea de dârlog
 și sărea câte-un prilog;
 mi-o plesnea peste Țoie
 și săria câte-o moșie.
 Și o pălea peste spinare
 și sărea peste hotare.
 Pământul se resuna
 pe unde Neagra călea.
 Și, zău, mult că nu era
 pe voinic mai ajungea.
 Ioviță când mi'l vedea
 amarnic se spăria
 că 'și-a perde mândruța;
 decî din gur' așa strigă:
 „Moșule hăi, Balaban!
 ce ești bun de eartagan
 și tai boeri 'n divan,
 săi fuga și vin' aici,
 că m' ajunge cel Dârvičiu,
 și Dârvičiu de m'a ajunge
 sufletul de loc mi'l stânge,
 și capul mi l'a tăea
 și puțeuța mi-a lua.“

IV.

Balaban când auzia
 în pivință că intra,

pe Galbăna mi-o scotea
 nici cu frâu

nici fără frâu,
 ei e' un căpăstrel
 slab și subțirel.
 Și cum mi-o scotea
 pe ea s' asvârlea
 și-apoi purcedea,
 și mergea ca vântul
 ne-atingând pământul;
 căci când mi-o plesnă
 Galbăna sărea
 ca și pasărea
 Și s'a dus, s'a dus
 la Ioviț' ajuns.
 Și cum ajungea
 și Dârvicîu sosia,
 și Dârvicîu pufuea
 și mi se roșia
 și-apoi se rostia,
 cătră tânărul Ioviță
 fecioraș de Novăciță
 nepotul lui Balaban,
 ce'i voinic de eartagan
 și bagă frică 'n dușman.
 Balaban cum mi'l vedea
 că astfelu se înciudea
 de dânsul mereu râdea

căci de el frică n'avea,
 și spre el se întorcea
 și din gură mi'i zicea:
 „Ho! ho! voinic Dârvice!
 nu face vrajbe pe-aice!
 tinerii fac vrăjibile
 noi bătrânii păcile!“
 Ear' Dârvicîu așa zicea:
 „Balabane, viță rea!
 pe min' de me'i mânia
 capul mi ți-l'oîu tăea
 și la corbî te-oîu arunca!“
 Balaban când l'auzîa
 amarnic se mânîea,
 paloșul că mi'l scotea
 pe palmă mi'l învârtea,
 la mustețe mi'l cerca
 la mustețe că prindea,
 și-apoi de loc mi'l titea
 în fața buricului
 pe la furca peptului
 unde-i greu voinicului.
 Și de loc că mi'l pâlîa
 sângele mi'l năbușia
 jos de pe cal că pica
 și calul alătorea.

V.

Balaban încălica
 și de-acolea purcedea
 cu nepotul său Ioviță
 și cu mândra copilîță.
 Eară 'n urma lor venîa,
 venîa Turcîi ca ploaea,
 Tătarii ca năsipul
 de-acoperîau pământul.
 Ear' voinicul Balaban,
 care-i bun de eartagan,
 de nime nu se temea
 „vie! vie!“ tot zicea.

Și orî care cum venîa
 orî care s' apropiă
 Balaban pe ei săria
 dimpreună cu Ioviță,
 fecioraș de Novăciță,
 și de zile'i mântuia,
 capurile le tăea,
 nu'i tăea cum se tăea,
 ei mi'i tăea ca grâul
 și mi'i clădîa ca stogul.
 Și după ce mi'i tăea
 corbilor mi'i asvârlea

Eară ei se întorcea
spre casă tustrei mergea:

Balaban și cu Ioviță
și cu tânăra fetiță.

Maî ziceți boeri „amin,”
v'am cântat cântec deplin,
și voi maî zice una
maî pe sus decât asta,

dacă și mie mi'ți da
un păhar de vin pelin
gâtul să mi'l maî alin!

TEODOR T. BURADA: O Călătorie in Dobrogiă. Jași 1880.

Maica bătrână. (pag. 113—118.)

Primblă-mi-se primblă
pe cel mal de gărlă,
cea maică bătrână
cu brăul de lână
de lână seină,
de păr de cămilă;
din drug îndrugând,
din furcă torcând
din gură 'ntrebând:
„Dunăre, Dunăre,
drum făr' de pulbere!
și făr' de hăugaș,
trup mult drăgălaș!
De ai fi vorbitoare
și 'ndatoritoare
cu că te-aș ruga
și te-aș întreba
de-un drahîu al meu,
ce l'am perdut eu;
tu nu l'ai văzut
de valuri bătut,
de maluri izbit,
de coscaî scobit?
De l'ai fi văzut
l'ai fi cunoscut:
un flăcău înalt,
nalt și sprâncenat;

fețișoara lui
spuma laptelui,
coala de hârtie
de la prăvălie,
chiculița lui
spicul orzului,
când e revărsat
la vreme de plouat,
crește 'n foae lat;
mustecioara lui
spicul grăului,
când se parguește
lumea-l îndrăgește;
sprincenele lui
pana corbului,
pană neboită
nesulemenită;
ochisorii lui
mura câmpului,
coaptă la rezoare
ferită de soare,
coaptă la pământ
ferită de vânt.“
— Dunărea privea
și așa grăea:
„măicuță bătrână
cu brăul de lână

de lână seină,
 de păr de cămilă!
 și de l'am văzut
 nu l'am cunoscut.
 Dar tu să te duci
 în colo s'apuci,
 la sora mea ceață
 ce acum se 'nalță,
 că e mai mare
 mai înecătoare
 și 'ntunecătoare;
 poate l'a văzut
 și l'a cunoscut.“
 — Cea maică bătrână
 cu brăul de lână
 în genunchi cădea
 și la ceru privea,
 și mi se ruga:
 „De s'ar îndura,
 eu m'aș bucura,
 Domnul să mă facă
 o neagră corboaică,
 din aripă să sbor
 colo să scobor.“
 — Domnul auzea
 corboaică-o făcea,
 Dunărea trecea
 și se ducea
 de întâlnea,
 cea ceață
 negureață.
 Cum a întâlnit-o
 în drum a oprit-o,
 din gură-a 'ntrebat-o:
 „Tu ceață
 negureață!
 de ai fi vorbitoare
 și 'ndatoritoare,
 eu te-aș întreba:
 n'ai văzut cum-va
 un drahiu de-al meu,

mândru nalt flăcău,
 muniți ocolind
 din gură cântând?
 De nu l'ai văzut
 de valuri bătut,
 de maluri izbit
 de coscăi scobit?
 că tu ești mai mare
 și 'ntunecătoare!“
 — Cea ceață
 negureață
 din gur'ăi grăcea
 și așa-i zicea:
 „Mărețuă bătrână
 cu brăul de lână
 de lână seină
 de păr de cămilă:
 ba eu l'am văzut
 și l'am cunoscut;
 la malul mării,
 în marginea țării,
 la umbra de perii,
 de perii și de merii,
 de păgăni gonit,
 de gloanțe rânit
 la pământ trântit!“
 — Ea mereu mergea
 până ajungea
 în vârfuri de perii
 de perii și de merii.
 Colo se punea
 și în jos privea,
 pe el mi'l zărea
 și mi'l cunoștea,
 și ea începea
 de mi'l cloncăea.
 Dar el ce-mi făcea?
 arcu mi'l lua
 și îl încorda
 Atunci ea grăcea:
 „nu mă săgeta

că sânt maica ta!
 Nu te clonăcesc;
 ci eu te jălesc.“
 — Dar el ce 'mî făcea?
 Din gură grăea:
 „De eşti maica mea,
 du-te tu în grabă
 leacurî de îmî adă,
 la rănile marî
 nişte erburî tarî,
 la rănile micî
 nişte erburî dulcî,

ca să mă vindecî.“
 — Şi ea se ducea
 în grabă venea,
 erburî aducea,
 erburî dulcî lăsa,
 erburî tarî lua.
 În grabă să-î treacă
 acasă să'l ducă.
 Dar nu-l vindeca
 ci îl omorea.
 Şi ea se scărbea
 lângă el murea!

Mihnea Vodă. (pag. 205—210.)

În şesul Scăenilor,
 lunca Măgurenilor,
 Mihnea Vodă cel vestit
 cu-a lui oaste-a tăbărit,
 multe corturî me-a făcut
 multe multe
 şi mărunte,
 tot corturî de ipingele,
 mai marî şi mai mărunţele.
 Dar mai multe-s tătăreşti
 care 'n lume nu găseşti.
 La mijloc de corturile
 mai marî şi mai mărunţele,
 este-un cort mare rotat
 cu creştetul naramzat,
 cu sforile de matasă
 împletite toate 'n şese,
 cu ţeruşii de argint
 cum n'a fost nicî că mai
 cu maşugî de acioî [sânt;
 cum nu se află pe la noi.
 Pe pământ ce-i aşternut
 şi cu ce ăi învălit?
 covor verde de matasă,
 de matasă tot aleasă,
 peste covor chiroţica

de cea mândră picăţică,
 peste tot ăs mese întinse,
 jur imprejur mai sânt puse,
 pernişoare mititele
 stau boerî tot pe ele,
 pe la patru colţurile
 tot cu scumpe petricele,
 petricele nestimate
 care 'n lume nu se poate.
 La masă cine se vede?
 Domnul Mihnea Vodă şede
 cu câte trei fraţi Bujeşti
 şi cu amândoi Capleşti.
 Ear colo la capul mesei,
 lângă cel stălp gros a uşei
 şede Neda parcălabul
 înţeleptul, chibzuitul,
 temeul rezboailor
 şi nădejdea oştilor
 şi fruntea boerilor.
 Mihnea Vodă se sculă
 de departe se uită,
 pe drumul Tabanului
 pe şleahul Tatarului.
 Calea Bucureştilor,
 asupra Scăenilor

mare pulbere zărea
 și la masă ear intra,
 și din gură așa grăia:
 „Ale! voi ostașilor
 sfetnică mară, boerilor,
 voi beți și vă veseliți
 nicăturea nu gândiți.
 Eu afară am eșit
 mare pulbere-am zărit.“
 — Boerii atunci grăia:
 „Ale! tu Vodă Mihnea,
 șezi la masă și mănâncă
 și nu te scula tu încă,
 vr'un vârtej din cer lasat
 poate peste drum a dat,
 pulberea de-a ridicat
 câmpul că l'a apucat.
 Ear de-a fi vr'o oaste grea,
 Doamne, pe la noi să dea,
 și'i sta Doamne te-î uita,
 și'i vide noi ce-om lucra.“
 — Vorba bine n'o sfârșea,
 eată mări că sosea,
 Radu din Calonfirești,
 cum îl vezi încremenești:
 de trii ori îi ocolea
 bună zăoa le dădea,
 și ei că îi mulțamea.
 Frate eu Mihnea era
 și ei că nu se știea.
 Radu din gură-i grăia:
 „Știi tu Doamne, ori nu știi?
 ân țar'a 'ntrat Tatarii!
 Pe maica me-a robit
 pe copii me-au omorit.
 In București a intrat
 bisericile a pradat!
 Prin ele că au trecut
 grajdii de cai le-au făcut!
 Maica precistă cea sfântă
 între cai amă stă zvărlită!

Să-mi dai pe trei frați Bujești
 și pe amândoi Caplești
 și pe Neda părcălabul
 înțeleptul, chibzuitul
 temeul rezboailor
 și nădejdea oștilor,
 și fruntea boerilor.“
 — Domnul Mihnea că'i grăia:
 „Eu Bujeștii nu ți-or da,
 că Bujeștii violenți sânt,
 cum nu găsești pe pământ;
 la pomană
 dau năvală,
 la rezboi
 dau 'napoi.
 Radule eu ție da-voi
 pe Capleștii amândoi,
 și pe Neda părcălabul
 înțeleptul, chibzuitul.“
 Ei atunci încălecau
 și 'nainte ei plecau.
 — Radu din gură grăia:
 „Ale! voi Capleștilor,
 inima voinicilor,
 băteți voi mijloacele,
 iară eu marginile.
 De la voi ce va scapa
 de la noi nu s'a 'nturna.“
 — Capleștii că respundea:
 „Unde Doamne s'a văzut,
 unde s'a mai pomenit,
 slugi să bată mijlocul,
 marginile stăpănul.“
 Paloșu 'n mână luau
 și 'n Tătarii ei năvăleau,
 mare drum că ei făceau,
 cu pământ îi mestecau.
 Pân' era soare 'n chindie
 remasă Tătarii o mie.
 Nică soarele n'asfințea
 și Tătarii se sfârșia.

Gruea fiul lui Baba Novac, căpitanul lui Mihăiu.

P'acea lungă Dunăriță
merge, merge-o șaculiță,
cu postav verde învelită
pe dinăuntru zugrăvită.
Dar în ea
cine 'mă ședea
cu sluga nevrednica?
Gruea, fiul lui Novac
lui Novac,
Baba Novac.
Turcii stau pe zidurile
ca ciorile în prunturile.
Vântul mare vapura,
chica Gruei s'infoca.
Turcii când vedea, fugeau
și 'napoi nu mai priveau.
Iar sluga nevrednica
câtre Turcii s'adresa,
de necaz foc se făcea
și așa le răspundea:
„Turcilor! nevestelor
ce fugiți voi blestemelor?
Asta-e Gruea lui Novac
lui Novac
Baba Novac.
El acuma este beat
este beat, câine turbat;
spune-ți mie înadins
ce 'mă dați ca să vi'l dau prins
și legat și ferecat
să nu măi fie de scăpat?“
— Turcii lui îi răspundeau
ș'ast fel îi făgăduiau:
„Ți-om da galbeni, șaița plină
numai să ni'l dai în mână.“
Iar sluga nevrednica
pe el mâna își punea,
il lega și'l fereca
așa cum Gruea dormea,

tot cu sârma de mătase
ce pătrunde pân' la oase.
Turcii șaița o umplea
cu cărbunii o îndesea,
cu galbeni o pospoia
pre d'asupra și îi da.
Turcii mâna când puneau
pe Gruea îl palmueau
iar alții îl judecau
și alți țeapa îi pregăteau.
Gruea se desmetecia
tare ca un leu răcnea,
legăturile își plesnea.
Turcii se înfiorau,
dar sârma de mătase
tae carnea pân la oase.
Gruea capu' și ridica
un corb croncânind vedea,
câtre el s'adresa
și din gură așa-i grăia:
„Corbe, corbe, frate corbe!
spune 'mă ce sânt aste vorbe?
spune 'mă ce tot croncânești
or de mine te gătești?
Ține inelușul meu
și du 'l unde voesc eu:
în munții Catrinului
în pădurea Pinului,
la ceardacu lui Novac
lui Novac
Baba Novac;
și-ți voi face s'ai mâncare
multe luni de săturare.“
— Corbul inelul lua
în acel munte îl ducea;
Novac la masă ședea
supt un pom s'adăposta.
Corbul pe sus croncânea,
iar Novac îl asculta;

către nepot s'adresa
 cu care se ospăta:
 „Măi nepoate! măi Iovițe!
 Ia măi adu o ploseiță,
 și ia flinta mea din cuțu
 și dă 'n îl corb să'l răpuï;
 căci el bine nu gândește
 ci de rău nouă cobește.“
 — Corbul când așa auzia
 d'asupra mesei sbura
 și inelul îl lăsa
 în farfurie a cădea,
 pe care Novac mânca.
 Și 'ncepu a se mira.
 Dar Novac când îl văzu
 îndată 'l recunosc
 de la masă se sculă
 haïnele sale își schimbă;
 lasă gugiuman domnesc,
 și poteap călugăresc
 își puse 'n capul lui,
 în fața nepotului;
 lepădând haïne domnești,
 și rase călugărești
 îmbracă și se gătea,
 desagi cu galbeni umplea;
 la primejdii nu gânda
 ci la Țarigrad pornia.
 El pe la fântâni trecând
 văzu pânze înalbind
 multe fete și neveste;
 și întrebându-le de veste
 către ele s'adresa
 și din gură le grăia:
 „Fetelor, nevestelor!
 mândre, frumuselelor!
 spuneți-mi adevărat
 ce veste la Țarigrad?
 De 'mî veți spune voi drept
 pânzele c'asta hărtiă
 întocmai să se 'nalbească

și frumos se 'nviorească;
 iar dacă'ți tăgădui
 ș'adevărul ne'ți grăi
 pânza voastră să 'negrească
 ca rasa 'mî călugărească!“
 — Iar ele răspundea:
 „Veste-î bună, nu-e rea,
 moșule călugăre
 sfinte cuvioase!
 Veste-î, e în Țarigrad
 prins Gruea lui Novac.
 Turcii mi ți'l judecă
 și mi ți'l purecă;
 unii țeapai-o gătesc
 și alții îl pălmuesc.“
 — Când asta Novac auzia
 de necaz se aprindea
 se repezea haïducește
 și mergea pășiri lupește.
 La Țarigrad ajungea
 către bași așa zicea:
 „Turcilor, agalelor!
 Sultanî și Sultanelor!
 Voă-î robul de vânzare
 sau e robul de pierzare?“
 — Cel măi bătrân răspundea:
 „fugi, călugăr, piază rea!
 perî dinaintea mea
 ori ți-ai urât viața!“
 Când Novac așa auzia
 se făcea că s'înpiedica
 desagi de fulg lua
 și galbeni-î risipea;
 Turcii în galbeni năvălea.
 El la Gruea alerga,
 legăturile îi tăia
 sabiă 'n mână îi punea,
 peste ochi palme îi ștergea
 ș'apoi ast fel îi grăia:
 „Bate tu marginile,
 să bat eu mijlocile,

că le știu sorocile
ca și popii tocile;
unul dacă va scăpa
tu mie nu 'mî vei scăpa."

D'amiازی până în chindie
tăiă Novac șapte mie,
când soarele scăpăta
Novac n'avea ce tăia.

Doîne.

Doîna. (Moldova; Alecsandri, pag. 224.)

Doîna, doîna, cântic dulce!
când te-aud nu m'aș mai duce.
Doîna, doîna, vîers cu foc
când resunî eu stau în loc.
Bată vînt de primăvară
eu cânt Doîna pe afară,
de me 'ngân cu florile
și privighitorile.
Vine earna viscoloașă
eu cânt Doîna 'nehis în casă,

de'mî mai mîngăiu zilele
zilele și noptile.
Frunza 'n codru cât învie
doîna cânt de voînicie.
Cade frunza gîos în vale
eu cânt Doîna cea de jale.
Doîna zic, doîna suspin
tot cu doîna mă mai țin.
Doîna cânt, Doîna șoptesc
tot cu Doîna viețuesc!

Străinul. (Alecsandri, pag. 240.)

Frunză verde rozmarin,
reu e de voînic străin!
Numai luna că 'l iubește
și soarele 'l încălzește.
Trece 'n gîos, se duce 'n sus
nime nu 'i dă un răspuns,
nici îi zice: bun agîuns!
Sue 'n deal, coboară 'n vale,
nici o mîndră nu'i stă 'n cale,

trece sate 'n curmeziș
și dumbrăvile 'n lungiș,
vede-o mîndră fetișoară
ca un puîu de căprioară.
El îi zice: dragă, stă!
Ea în laturî tot se dă.
El îi zice: vină 'n coace!
Ea-i răspunde: n' am ce face.

Burueană de leac. (Muntenia; Alecsandri, pag. 270.)

Aoleo! mamă Ileană!
cată 'mî vre-o burueană
și cu mine-ți fă pomană.

Mergî în câmp de-alege-un smoc
tot de mac și busuîoc,
să'mî stingî inima de foc.

C'a fi azi o septemână
am văzut pe la fântână
o puicută de Română,
și de-atunci dorul mă frânge,
soarele din cer mi 'l stinge,
și la groapă mă împinge.
Dragostele tinerele
nu se fac din viorele,
ci din buze subțirele.

Blăstemat să fie locul
unde mi s'a aprins focul
de 'mă tot plâng acum norocul.
Blăstemat să fie ceasul,
când ȳ-am urmărit eu pasul
și ȳ-am auzit eu glasul.
Cu pasul m'au rătăcit,
cu glasul m'au amețit;
liniștea mă-am prăpădit.

Dorul de țeară. (Ardeal; Alecsandri, pag. 295.)

Plânge-mă mamă cu dor
că ȳ-am fost voinic fecior,
și de grijă ȳ-am purtat
ogorul ȳi l' am lucrat.
Ear de când m'am cătănit
vieța mi s'a otrăvit.
Că tângese în țări străine
și tot plâng gândind la tine.
Mult mă-e dor, mămucă dor
de cel codru frățior

și de stâna cea cu oi,
și de cântic de cimpoi!
Mult mă-e dor, mămucă mea
de cea mândră viorea
care mă ȳubiam cu ea!
Mult mă-e dorul ne 'mpăcat
și mă 'ndeamnă la păcat,
să mă las de cătănie
și să fug la cîobănie.
Orȳ ce-a fi cu mine, fie!

(Basarabia; Alecsandri, pag. 410.)

Fă-mă, doamne, ce me'ı face
sufletul să mi se 'mpace;
fă-mă hulubaș de-argint
cu aripele de vânt,
să măi sbor de pe pământ

pân la maica pe mormânt,
și să stau, să m' odihnesc,
să plâng și să mă jălese,
și de bune și de rele
de alcanul vieții mele.

SIMEON FL. MARIAN: Poesii populare române II.
Cernăuți 1875.

Doină haiducească. (Bucovina, pag. 7—8.)

Așa'mı vine câte-o diră
să'mı fac casa toată țiră,
să'ı dau foc, să arză spuză,

să mă suı la munți cu frunze.
Așa'mı vine une-orı
să las frați, să las surorı,

să mă suî la munți cu florî,
 să'mî fac ochii rotunșorî
 să privese mândrele zorî,
 să șed pintre floricele
 s' ascult vers de păserale.
 Pe pat de florî să mă pun
 durerea mea să li-o spun.
 Așa'mî vine câte-odată
 să las mamă, să las tată,
 să mă suî la munți cu peatră,
 să-mî fac ochișorî roată,
 să mă uî în lumea toată
 unde am trăit eu odată.
 Așa'mî vine câte-un gând
 să duc boii să mi'î vând,
 eară plugul să 'l aprind:
 din coarnele plugului
 să fac șauă murgului,

murgului voinicului;
 și din ferul cel mai mare
 să fac teacă la pistoale;
 și din ferul cel mai lat
 cel mai lat și 'ncovăeat,
 să fac teacă la băltag
 și băltagu 'n ea să 'l bag.
 Și din ferul cel mai lung
 să fac potcoave la murg,
 să 'l încalic să mă duc
 cătră sinul munților
 la umbra molizilor,
 la cântecul mîerlelor,
 la mugetul cerbilor,
 cătră sinul codrului
 la umbra fagetului
 unde-î drag voinicului
 și-î place fîrtatului.

Steaua. (pag. 129.)

Nu departe de-acolea
 a picat din ceru o stea,

și-a aflat 'o mândra mea
 și s'a 'mpodobit cu ea . . .

Cântec de amor. (Regin din Transilvania.*)

După nor vine senin,
 după dulcea venin.
 Amar mie si suspîn!
 lacremile vale'm vin.
 Ce văd, nemica nu'm place;
 ce văd, în zadar, nu'm place.
 Sudorî de pe mine pică,
 inima mi-să despică.
 Săraci ochi nevinovați,
 vale de lacrămî vărsați;
 dacă seama nu'm băgați
 cu cine vă 'npreunați.

Voî în sînteți mie de vină
 că ați iubit fată străină,
 tocmai din străină țară,
 arde-ar flacăra și para.
 Căt soarele încălzește
 în lung și în lat lucește
 nu-i doftor leacurî se'm deie
 boala din trup să mi-o ție.
 Căți preoți blagosloviți
 ba și călugări sfințiți
 toți să vie se'm cetească
 tot nu pot să mă mîntuească.

*) Textele din Regin din Transilvania, comunicate de d. J. Bianu.

Câte muferi vrăjitoare
 și babe descântătoare,
 toate vie să'm descante
 tot nu voi fi ca mai 'nainte.
 Vie moartea să mă spaie
 că m'a duce la văpaie.
 Vie ceate într'armate
 cu săbiu și puscă gătate

și să zică că mă omoară,
 tot nu m'or scoate din boală.
 Când apa de înjos în sus,
 soarele de la apus
 la răsărit ar pleca,
 și apa în ceriu ar sta,
 nice atunci nu te-oi uita,
 Mariuța pre D-ta!

Cântec popular. (Regin.)

Spune'm dragă Marioară
 de ce plângi de ce oftezi
 că ești tristă porumbioară,
 pentru ce cam turturezi?
 Ori nu vezi a mea iubire
 de mult te-au încunjurat.
 Ieu te rog cu umilință
 lasă-te de suspinat.
 Au nu vezi în lăcrimioare
 ochi tăi cum pătimesc?
 când să văz suspinire

lumea vreau să o părăsesc.
 Dragosta de fată mare,
 ca și floarea din cărare.
 Fă-mă D-ne ce m'i face
 numa nu'm da ce nu'm place;
 fă-mă D-ne și pământ,
 numa nu'm da om urât.
 Că omul cel uricîos
 și ziua e întunecos.
 Dară omul cel frumos
 și noaptea e luminos.

Altă cântare. (Regin.)

De când mândră te-am văzut
 foarte dragă me-ai căzut.
 Dacă am văst că nice-o-dată
 nu putem fi la-olaltă,
 apoi dar a mea iubită
 nu te fac nefericită.
 Făr de mână ori cu cine
 batăr mai voinic ca mine.
 Făr las cu limbă de moarte
 lâng' olaltă să ne'ngroape;
 să ne'ngroape lângă cruce
 unde a fost dragoste dulce.
 De voiu muri ieu mai întii
 la mormântul meu să vii

și să zici cătră mormânt
 din inimă vre-un cuvânt:
 „Mormintule! groapă săpată!
 lasă-mă să văd o dată
 pe acela ce m'au iubit
 pre mine neosebit.“
 Și din noi ce a răsări?
 Răsări-va viți de vie.
 Pre biserica se întindă
 și pre noi să ne cuprindă.
 Ieu am fost june și tu fată
 și ne-am iubit la-olaltă;
 n'avem nice o judecată
 că ne-am iubit la-olaltă.

Copilul orfan. (Dobrogea; Burada, pag. 227—228.)

Foaie verde, foaie lată
 vai de copii fără de tată!
 par'că sânt născuți din peatră!
 Crescuți în țară streină
 fără tată, fără mumă!
 Făr de frați, făr de surori
 par'că sânt născuți din flori.
 Copii mari că se făceau
 la 'mpăratul se duceau
 și din gur' așa grăiau:
 — „Să trăești Măria-ta!
 spune 'mă tu care 'i tata?
 spune 'mă tu pe maica mea?“
 Mă căzniu eu întreg anul

zahar ca să fac pelinul,
 și pelinul tot amar
 nu s'a mai făcut zahar!
 Mă munciu o vară toată
 ca se fac streinul tată,
 și streinul
 ca pelinul!
 Mă urcau pe munți de peatră
 să văd maica, să văd tata.
 Mă urcau pe munți de flori
 să văd frați, să văd surori.
 Dar părinții me-au murit
 și frații s'au prăpădit,
 și mila s'a isprăvit!

Vara vine, carna trece
 n' am cu cine mai petrece,
 și cu cine am avut

vai de mine l' am perdut!
 L'a mâncat negru pământ
 la biserica 'n mormânt.

Hore.

(Moldova; Alecsandri, pag. 339.)

Fuși încolo, vină 'ncoace;
 șezi binișor, nu 'mă dă pace.
 Lasă-mă mâna, nu mă-o frânge
 ie-mă 'n brațe de mă strănge.

Vrei o floare, nu-ți dau floare
 na 'ți gurița 'ndulcitoare.
 Vrei ce vrei, eu vreu nu vreu
 și-ți dau tot sufletul meu!

Sultana. (Alecsandri, pag. 344.)

Frunză verde cardama
 Sultânico fa!
 Ori tu mă-ai făcut ceva
 Sultânico fa!
 De nu te mai pot uita?
 Când mă uit la casa ta
 mi se rupe inima.

Alunica-ți de la gât
 m'au aprins, m'au omorât;
 alunica-ți de pe brațe
 a să mă scoată din viață.
 Lelițo cu alune
 nu căta la doș, la trei
 și căta la ochii mei

că 's albastri ca și-ai tei.
 Hai, leliță, la prisacă
 timpul dulce să ne treacă
 să mâncăm miere de roș,

să ne iubim amândoi;
 să bem apă dintr' un loc
 și să ne iubim cu foc.

Nevasta harnică. (Muntenia; Alecsandri, pag. 353.)

Eacă mândra de pe vale!
 cu rochița 'n paftale
 cum mă 'ntâmpină în cale.
 Of, of, of și aoleu,
 arde sufletelul meu!
 Ea aleargă 'n fuga mare
 seceră orz de prânzare,
 și 'l usucă 'ntr'o căldare.
 Of, of, of și aoleu
 arde sufletelul meu!

Până un copil să sugă
 se asvârle ca vârlugă,
 și râșnește tot în fugă.
 Of, of, of și aoleu
 arde sufletelul meu!
 Intr'o clipă ea frământă,
 se roșește, se 'nferbântă
 și de bucurie cântă.
 Of, of, of și aoleu
 arde sufletelul meu!

Insura-m'aș (Ardeal; Alecsandri, pag. 363.)

Insura-m'aș însura
 nu știi soacra ce mi-a da?
 coșarca cu fusele
 costrețul cu mâțele?
 Insura-m'aș însura,
 nu știu ce fată-aș lua?
 Să fie de om bogat,
 reu mi-e teamă de-un păcat!
 Ea mi-a cere lumea toată
 fără 'a se gândi la plată,
 și mi-a cere prieri de zmeu

să 'ncealțe piciorul său,
 că de capră, lesne crapă
 și de oae, să despoac
 și de țap, îți sare 'n cap!
 Aș luao de Bărgău
 mă tem c'a fi lucru rău.
 Oți lua o sermăncuță
 care poartă opincuță,
 și cămeșă cu altiță,
 și pe șolduri o catrință.

Fetele din satul nostru. (Bucovina; Marian II, pag. 217.)

Câte sate-s pe sub munte
 ca la noi nu-s fete multe.
 Câte sate am umblat
 fete mândre n'am aflat
 ca la noi în acest sat.
 Dar' fetele de la noi
 toate se mărită, măi!

Se mărită mândrele
 și rămân urâtele.
 Și rămân cele urâte
 dracu să le mai sărute.
 Și rămân cele buzate
 dracu să le aibă parte!

Fata rumenită. (Marian II, pag. 222.)

Care fată-î rumenită	cu ocară țigănească
trebe bine ocărâtă	să nu se mai rumenească.

(Marian II, pag. 232.)

Vai de mine ce să fac	Vai de mine ce să fie,
care-mî place, eu nu-î plac.	cui plac eu, nu-mî place mie.

(Dobrogea; Burada, pag. 246.)

Foaie verde de dudău	cu-o năframă 'n patru iță
aduci-te-ar Dumnezeu,	și-o copae de tărăță,
pe la bordeiașul meu,	pe de-asupra cărbunași
să te miluesc și eu;	să vezi cum iubești și lași.

(Burada, pag. 256.)

Foaie verde mărăcine	Tuturor le pare bine,
s'a dus puul de la mine,	numai mie-mî pare reu
cine 'mî zice puul vine,	c'a fost puușorul meu.
are-o liră de la mine.	

Orație la nuntele țărănești.

(Sibiu 1867; Bucur. 1879; Fundescu, Basme, Bucur. 1870, pag. 113—122.)

Colăcărit.

I.

— Bună dimineață,	Cine sânteți Dumnia-voastră
cinstiți socri mari!	să ne luați seama noastră?
— Mulțămim D-voastră	Ce umblăm?
băreți militari!	ce căutăm?
Dar' ce umblați?	la niminî n'avem
ce căutați?	seamă să dăm.
— Și orașe și sate	Multe mări am trecut,
depărtate	multe țări am bătut;
am colindat,	Dar fiind-că ne 'ntrebați
și niminî seamă nu ne-au luat!	să ne lăsați

cu încetul cu încetișorul,
să ne dăm cuvântul cu adevărul;

că de multe ce sânt și dese
nu le vom putea spune alese.

II.

Tânărul nostru împărat,
de dimineața s'au sculat,
față albă au spălat
chică neagră au peptenat
cu strac noi s'au îmbrăcat
murgul său au înșelat
cu trâmbița au sunat,
mare oaste au adunat:
doue sute de grăniceri,
o sută feciori de boieri;
din cei mai mari
nepoți de ghinărari;
și pe la răsărit de soare
a plecat la vânătoare.
Și au vânat țara de sus

despre apus,
până juganii ne au stătut
și potcoavele au pierdut.
Atunci ne lăsarăm mai jos
p'un deal frumos
și alergarăm
de vânarăm:
munții cu brazil
și cu fagi,
cerul cu stelele,
câmpii cu florile,
dealul cu podgorile,
vâlcelele
cu viorelele
și satele cu fetele.

III.

Când dete soarele 'n deseară
eșirăm la drumul cel mare
și deterăm d'o urmă de feară;
stătu toată oastea în mirare!
Unii ziseră, că e urmă de zână!
să fie împăratului cunună.
Așa se mai chibzuiră
și se găsiră
alți vânători
mai cunoscători
și ziseră, că e urmă de căprioară
să fie împăratului soțioară.
Dar nunul cel mare
cu grija 'n spinare,
călare p'un cal
ca un Ducipal,
se ridică în scări
se umflă în nări
și făcu ochii roată

preste oștirea toată.
Și când încoace privi
aicea zări:
o floriceică frumoasă
și drăgăstoasă,
și vazând că nu 'nflorește
nici nu rodește,
nici locul nu-î priește
și mai mult se oflește,
ne trimise pre noi șese lipani
călări pe șese juganii,
cu coamele cănite,
cu frânele zugrăvite,
cu unghiile custorite,
și cu coadele 'mpletite,
ca cu toți să pornim
și la curțile D-voastră să venim,
ca floriceica să luăm
și la împăratul s'o ducem.

IV.

Pornirăm
și venirăm,
pe fața pământului,
pe aburii vântului,
bând și chruind
din pistoale trăsând,
caii încurând
pe nări flacări lăsând
râchirezând,
și din unghii scăpărând;
pân'am sosit
și v'am găsit.

Acum orî floricea să ne dați
orî de unde nu, nu scăpați;
căci am venit cu târnăcoape de
[argint
să scoatem floricea din pământ,
s'o scoatem cu rădăcină
s'o sădim la împăratul în gră-
ca acolo să 'nfiorească [dină,
să rodească,
locul să'î pricască
și să nu se ofilească.

V.

Daca D-voastră, socrîi mari
ne credeți nescaî tălharî,
avem și ferman cu pecete
dela împărăție;
cine știe carte lătinească
să vie să ni'l citească,
ear cine nu știe
să nu vie,
ci ca de foc să se păzească.
Să ne aduceți, socrîi mari
oamenî cărturarî;
vr'un popă cu barba deasă
să ne citească cartea aleasă;
să nu fie cu barba cănită
să rămăie cartea necetită;
orî vr'unul cu barba rară
să ne ție până 'n seară,

ci unul cu barba ca fusul
să ne dea curând răspunsul.
Răspunsul nostru este:
șase păhare de vin,
șase măhrame de in
de care se găsece p'aicî,
cusute cu fluturî și cu arnicî;
fie și cu strămătură
numaî să fie cu voie bună;
să fie și de mătasă
numaî să fie de aici din casă,
dela cinstita mireasă
să nu fie de pe la vecine
să pățim vr'o rușine,
că atunci va fi cinstea noastră
și ocara D-voastră!

Orația colăcerilor de la nuntă. (Obicînuită la Urziceni.)

(G. Rafailă: Albina Pindului, An. II, pag. 11.)

Bună dimineață cinstiți socrî
[mari!
(Zice cel ce voește a spune
[orațiile.)

Mulțumim noi voă, tinerî voi-
[nicei!
Cu ce treabă mare ați venit la
[noi? (Intreabă socru.)

Acum dară, soacre mare
 că ne-ați făcut întrebare,
 de ce adică veniram
 și la ușă ne opriram;
 ne vom da răspunsul, însă
 să vă țineți gura strânsă,
 și să tăceți ca pământul
 ca să ne-auziți cuvântul.
 Ce 'ntrebați Dumnia-voastră
 în grab de venirea noastră?
 Ce-î această tinerime?
 Ce-e această mulțime?
 Ceste fete, urși văzură
 că țint ochii și case gură?
 N'au mai văzut oameni încă
 și se tem că le mănâncă?
 Noi am mai umblat ș' alt' dată
 pe airea ca ș' ast' dată,
 și așa nu se mirară
 nici ce cătam ne 'ntrebară.
 Acum toți v'ați strâns grămadă
 ca cum ați căuta sfadă.
 Oare voiți noi de teamă
 să stăm și să vă dăm seamă?
 Dar nici prin gând să vă treacă
 o așa părere seacă!
 Nu ne speriem de lume,
 căci purtăm de voinicî nume;
 nici ne îngrozește vântul
 că știm să vă dăm cuvântul.
 Dacă voiți și vă place
 ca să răspundem cu pace,
 o luați cu 'ncetișorul,
 să vorbim cu binișorul;
 că ori-ce cu 'ngăduială
 se face cu rânduială.
 Iar răpede când se cere
 nu se face cu plăcere.
 De aceea lăsând gluma
 ascultați la noi acuma.
 Junele 'mpăratul nostru

într'o zi de dimineață
 după a norilor roșiață
 vrând să plece 'n vânătoare
 cu tineri și pompă mare
 s'a sculat, s'a gătit bine
 s'a armat cum se cuvine,
 și luând buciumu 'n dată
 buciună cu el o dată;
 strânse el ostași mulțime,
 tot voinicî de călărime,
 și ageri cu măiestrie
 la arc și vânătorie.
 Apoi cu ei pe răcoare
 a plecat la vânătoare
 să 'ncureze, să vâneze
 munții cu dealurile,
 pădurile cu umbrele,
 și văile cu luncile;
 ast-fel umblând zioa toată
 ocolit-a locul roată,
 până la amiază spre seară
 fără a vâna vr'o feară,
 și atât se desgustase
 în cât era să se lase,
 dar pare că o nălucă
 îi zicea tot să se ducă.
 El cu arc, sâgeata 'n mână
 ajunsese la o fântână
 și văzând urma de feară
 aci toți descălecară
 să se uite, să priviască,
 ce urmă e să ghicească.
 Stând dar ast-fel fie-care
 și privind-o cu mirare,
 unii au zis că e de zână,
 aib'o 'mpăratul de mână;
 alții că 'i floare crăiasă
 aib'o 'mpăratul mireasă.
 Deci cu această cuvintare
 pe 'mpăratul aștară
 și făcură 'n gând să 'i vie

să hotărască, să știe
din ce parte acea zână
a venit pe la fântână,
și cu inima 'ntocată
plecă spre urmă 'î îndată.
După dânsa se tot duse
până văzu că 'l aduse
cu toată oștirea noastră
drept curțile Domnîa-voastră:
unde-a zărit o floare
ca o stea strălucitoare,
care de crescut tot crește
de 'nflorit tot înflorește,
iar de rodit nu rodește
căci pământul nu 'i primește.
De aceea împăratul
făcu întru sine sfatul:
că acea frumoasă floare
și dulce mirositoare
să o ia să străluciască
la curtea împărătească,
unde locul să 'i primiască,
să crească, să înfloriască,
odrasle să odrăsliască,
să-și dea rodul la ivială
și tuturor la privială.
Așa împăratul june
în gând după ce își pune,
se uită, locu 'nsemnează
după-a stelelor rază,
și se întoarce îndată
cu inima ne 'mpăcată
și cu gânduri doritoare
pentru rumena floare.
Adoa zi de dimineață
la a norilor roșiață
se îmbracă, se încălță
pe scări de argint se 'nalță
și pe cal alb voinicește
incălecând, se oprește ;

și peste oștirea toată
întorcându 'și ochi roată,
pe noi, colăceri, ne-alese:
cu mustățile sumese
pe atâți cai iuți ca smei,
cu capetele toți ca lei,
cu coamele poleite,
cu unghiile zugrăvite,
cari când încep să sae
din nări aruncă văpae.
Dară după ce ne alese
el cu vorbă ne trimese
după iubita lui floare
și foarte mirositoare,
s'o ducem să străluciască
la curtea împărătească.
Am plecat noi toți îndată
după vorba lui cea dată,
nu știurăm seamă bine
să venim pe drumuri line,
ci ne-am îndreptat pe stele
ș' am venit tot după ele,
peste munți și peste șghiaburi
și peste sute de dialuri,
măncând și bând împreună
cu cântări, cu voe bună,
și 'ntrebând în calea noastră
de curtea Domniei-voastră ;
și așa steaua dorită
împăratului iubită,
aci din ochi o perdurăm
și că s' a pitit văzurăm.
Să ne dați dar acea floare
acea stea strălucitoare.
Cu răspunsul împreună
vă poftim și voe bună.
Nu răspundeți vorbe rele
că apoi vă vin mai grele.
Noi nu suntem bunioară
să îndrugăm ca la moară

ci dăm vorba mirelui
 Yeacă și firmanul lui: (arătând
 este carte latinească [plosca])
 puneți ca să v'o citească;
 de nu știți, ca de carbune
 vă feriți mâna a pune,
 și chiămați popa să vie
 că el latinește știe;
 dar nu vr'un cu barba lungă
 trei zile să nu'î ajungă;
 nici vre un cu barba rară
 să ne ție pân' de seară;
 dar nici vr'un cu barba deasă
 s'o citească ne 'nțeleasă;
 ci de ceî ce știu să sugă
 ca s'o citiască pe fugă;
 că nu'î carte latinească,
 ci cum vedeți e o ploscă
 cu vin dela Dealul Mare
 (când beți, căciula vă sare)
 cu vin dela Valea Lungă
 (când beți, faceți gura pungă).
 Pofțiți, închinați odată
 vă udați gura căscată,
 luați-o toți voi prin mână
 și ne dați pe acea zână,
 ca s'o ducem la 'mpăratul
 și să continăm tot sfatul.
 Nu gândiți că vorbim glume
 ori niscaî basmuri din lume,
 ci vă gătiți cât mai tare
 cu cele de ospătare;
 aduceți voi fân cu care
 s'arbă cai de mâncare;
 tăeți junci cu carne grasă
 să dați ostașilor masă.
 Strângeți fete frumușele
 ca să dăm hore cu ele.
 Apoi mai gătiți și case
 îmbrăcate cu mătase,
 și pentru ostași umbrare

cu loc de 'ncăpere mare.
 Intindeți mai multe mese
 puneți bucate alese,
 și cofeturi lângă-aceste
 c' așa obiceiul este;
 iar cum-va de nu se poate
 să le împliniți pe toate,
 nici să stați să mai răspundeți
 ci cătați loc să v'ascundeți,
 că ostași nu știu glumă
 ș'o să fie vai de mumă.
 Și apoi să mai știți bine
 că și împăratul vine
 cu căpitanî, cu catane
 și cu mai multe răsvane
 zugrăvite, poleite
 în ele Doamne gătite;
 vine și un răsvan mare
 cu lăute, cu cântare,
 în el stând mărita nună
 fiind în mână o cunună
 strălucită, luminată
 cu petre scumpe lucrată,
 pentru rumena mireasă
 cea de împărat aleasă.
 Scoateți dar acum colacul
 că ne-am deșertat tot sacul,
 și să ne mai dați, se știe
 și câte-o sangulie,
 de in suptire țesută
 și cu flori de fir cusută;
 puteți da și de mătase
 d'aveți inimă să vă lase,
 iar de nu, și d'arnicîu fie
 cum veți avea omenie,
 căci noi priimim de toate
 numai curând a le scoate,
 ca să ne stergem la gură
 că 'î udă de băutură.
 Iar astor fete venite
 ca ciorile grămădite,

ce vă stau cam pe la spate
tot cu gurile căscate,
muiați în lapte cojiță
și le dați să înghiță,
să nu stea cu gura seacă
ci de dor să le mai treacă,
să' șî mai potolească jindul
pân' le-o veni și lor rândul.

— Inșă nu descălicați? (întrebă
socru.)

Vrem răspunsul să ne dați! (ră-
spunde cel ce a spus orația)
apoi am descălica
dară n'e c' om însera
ș'a să trecem văi adânci
cu prăpastii și cu stânci,
munți înalți cu brazi umbroși!
Dați răspunsul sănătoși!

Urmarea colacării.

(Melchisedec: Convorbiri literare, An. XIV. pag. 295—297.)

Mulțămim dumi-tale cucoane mire
și dumi-tale cucoană mireasă.

Cum m'ați văzut Dumnea-voastră cu acest păhar,
milostivul Dumnezeu să vă vază din ceru cu dar.

Cu darul său să vă dăruască

numele să vă mărească,

anii să vă sporească,

zilele să vă' mulțască.

Să vă trămită din ceruri

ale sale patru daruri:

stema împărătească,

corona crăească,

scaun domnesc,

toïag stăpănesc.

Milostivul D-zeu să vă povățuească cu sfatul

ca să vă bucurați unul de altul,

cum s'a bucurat Aron proorocul

când i-a odrăslit în mână toïagul,

ne udat, nerourat

de doisprezece ani uscat,

și Dumnezeu când l'a blagoslovit

îndată a odrăslit și-a înfrunzit.

Să vă mai bucurați cu acea bucurie nespusă,

când fericița Elena a găsit cinstita cruce,

și earăș, să vă învrednicească Dumnezeu sfântul

să vă bucurați unul de altul

cum s' a bucurat einstitul Noe proroc,
când s'a izbăvit de potop,
și a sărit din corabie pe uscat,
și din poame a gustat și s'a săturat,
și a băut și vin,
de a făcut chef deplin;
și de atunci s'a făcut vin,
cu care și eu la fețele dumilor-voastre închin.
Această cale a dumilor-voastre și împreunare,
să fie cu știrea Sfinției sale;
să vă îndrepteze spre loc
cu mare noroc,
spre viață
cu dulceață,
spre lauda părinților și a fraților
și spre pomană săracilor.
Și earăș milostivul Dumnezeu să vă miluească
și încă să vă mai dăruască
multă avuție
și întreaga bogăție:
turme de oi,
pluguri de boi,
hergheli de cai și pungă de bani
ca la boerii cei mari.
Și încă să vă miluească
și să vă mai dăruască:
mult cu mult
ca apa din Prut;
măcar și ca Siretîu
că așa este adetîu.
Mulțămesc și dumi-tale, jupâne vornicele!
trupușor de viorele
face-te-ar fetele mănunchele
să te băge 'n sin la pele!
Mulțămesc dumi-tale de acest păhar cu zahar
ca și sfântului duh pentru dar.
Pentru acest păhar mândrișor și gălbior
ca din suc de păltior.
Darul sfinției-sale
să fie în casa dumi-tale.
Precum ai ajuns vornicel de această gloată

să dea Dumnezeu să ajungî și vornic de poartă,
și pe noi să ne bagî în samă măcar câte un păhar
că noi toți îi mulțămim. [de vin

După toate aceste ca un voitor de bine
sfântul Dumnezeu să nu mă uite nicî pe mine,
să'mî dăruească o copilă tinerică
frumușică, ochesică,
măcar ca cea de colea
dacă și ea o vrea,
să fie soțioara mea.
Eară dacă n'a vrea
Elele să o ia,
să facă cimpoiu din ea
să cânte și la nunta mea,
că eu oiu face pe icî pe colea,
ș' oiu găsi pe care m'a vrea.
De a fi măi mare
va merge măi tare;
de a fi măi mică
n' oiu zice nimică;
Eară de a fi măi frumușea
măi mult îmi va plăcea
și se va chîema că este a mea
și voiu ține casă cu ea.
Inchin și la gurița mea
că ea știe cum a bea.
Și voiu face buzele leîcuță
și pantecele balercuță,
și n'a curge nicî o lecuță.
Ear tu guriță nu te bucura
că de acest păhar te veî sătura;
că nu te veî satura nicî cu altul
cum se satură îadul
de boerî de divan,
de vornic și vătăman.
Și beu acest păhar de băătură
pentru multă voe bună;
pentru mare mila dreptăților
pentru bunătatea bunătăților,
pentru irul irului
ca izvorul vinului;

pentru roada câmpului,
 care când înflorește
 toată lumea se veselește.
 Unul cu altul, când ne vom întâlni,
 să nu avem a ne feri.
 Când ne vom întâmpina
 să avem a ne săruta;
 când ne vom întâlni
 să avem a ne cinsti
 cu cuvinte bune
 cu pahare pline;
 ear când ne vom înfățișa
 să avem a ne îmbrățișa.
 Pace între frați
 și între împărați.
 Boerii cei mari
 să rămâe jitarî;
 boerii cei mai micî
 să rămâe calicî.
 Eară noi țaranii
 să 'nflorim ca șofranii.
 Eară maziliî
 să-î tragă câniî;
 încă și mățele
 să le roază opincile.
 Și eu zic Dumilor-voastre: amin!
 și beu acest pahar de vin,
 și îl beu tot
 ca să trăiți cu noroc.
 Și eu ași mai lăsa
 dar mă tem că nu mi'ți mai da.
 Ași mai da și pe la fete
 dar mă tem să nu se 'mbete.
 Și mamele nu le vor găsi lor vină
 ci'mî vor căta mie pricină,
 și mă vor face pe mine vinovat
 și vor zice că eu le-am îmbătat.

Cântic de nuntă.

(Alecsandri, pag. 383.)

Lado.

Frunză verde lăcrimioară
 lado, lado sorioară!
 Dute 'n haîne de mireasă
 la bărbatul tău acasă.
 Lasă mamă, lasă tată
 că de acum eşti măritată,
 lasă fraţi, lasă surorî
 lasă grădina cu florî,
 că tu singură-ai să fii
 o grădină de copii.

Lado, lado, nu mai plânge
 mijlocelul nu'ţi mai frânge,
 că acasă te-î întoarce
 când pe strat inul s'a toarce,
 şi la maică-ta te-î duce
 chîiar atunci şi nici atunci
 când bondariu-a face mire,
 când a face plopul pere
 şi răchita vişinele
 să-ţi alini pofta cu ele.

Cântecul Paparudelor.

(G. D. Teodorescu: Incercări critice etc., Bucur. 1874, pag. 128.)

Paparudă, rudă
 vino de te udă,
 ca să cază ploile
 cu găleţile.
 Să dea porumburile
 cât gardurile,
 şi să crească spicele
 cât vrabiele,
 să sporească grânele

să împle pătulele
 paparudele!
 Să deschiză ceriurile
 să pornească ploile
 şi să fereşti holdele
 de toate mălurile;
 să goneşti tăciunele,
 din toate ogoarele
 paparudele!

Cântecul cununei la secerat.

(Din Reşinari Transilvania. Burada: Convorbiri literare, An. XIV, pag. 307.)

Stăpâne, stăpâne
 gata-mi-te bine,
 de vin şi de pâne
 că cununa'ţi vine.
 Şi nu te 'ntristare
 că 's holdele rare,

da la spic ăs mare.
 Şi domnu-ţi va dare
 stogul cât casa,
 snopul ferdele,
 claya găleata,
 pita cât masa,

mănunchiul copul,
 ca earb' ovăsul.
 Stăpâneasa noastră
 tânără frumoasă
 pune cina 'n masă
 și roagă pe taica
 roagă și pe maica,
 ca să nu mă dare
 după ăl din din (!) deal,
 că-î cu grăul rar,
 cu earba podbeal.
 Ci ca să mă dare
 ne rugăm noi tare,
 după ăl din șes
 că-î cu grăul des.
 Tu soare râtund
 treci dealul curând,

și nu te-or blăstemare
 și nu te-or chemare,
 robii câmpilor
 iobagiî domnilor.
 De cătră cergău
 vine-un nour greu;
 dar nu-î nour greu
 ci-i bădițul meu,
 pe lângă cel râu
 cu secerea 'n brău.
 Grău a secerat
 în clăi l'a cărat.
 Stăpâne, stăpâne!
 multumimu-ți bine
 de vin și de pâne.
 Să fii sănătos,
 ne rugăm frumos!

Căntece de stea.

ANTON PANN: Căntece de stea sau Versuri ce să cântă
 la Nașterea Domnului nostru Is. Hs. ed. 4^a.

București 1848.

Cântarea VIII. (pag. 11—13.)

La nunta ce s'a 'ntâmpat
 în Cana Galilei
 fost'au și Iisus chiemat
 în Cana Galilei
 și vrând triști a nu 'i lăsa —
 a venit cu maica sa, [și c. l.
 șezând la masă și bând,
 băutura ne-ajungând,
 și din câți la masă sta
 în tăcere să uita,
 necutezând a 'ntreba
 de maî este vin, au ba.
 Iar muma lui Iisus
 văzând ca n'au vin d'ajuns
 zise: fiul meu iubit!

vinul li s'a isprăvit.
 Iară Isus s'au sculat
 și slugile au chiemat,
 șase vase ap'au pus
 și le-au umplut până sus.
 Hristos le-a bin' cuvântat,
 apa în vin s'a schimbat;
 ș'a zis să dea 'ntâru la nun
 să guste vinul de-î bun;
 iar nunul dac'a gustat
 cu glas mare a strigat:
 ceia ce fac mese mari
 dau întâi vinuri maî tari,
 și dacă să 'nveselesc
 și de cel prost priimesc.

Iar noi cel prost am băut
și pre cel bun am ținut.

Atunci toți au cunoscut
cum că Hristos s'au născut.

Cântarea IX. (pag. 13—14.)

Moisi și Aaron
amândoi ținea d'un tron,
de tronul făgăduit,
cel prin lege dăruit.
Moisi și Aaron
în vremea lui Faraon,
pre Israil cel iubit
Din Egipt l'au slobozit.
din Egiptul cel amar
prin dumnezeescul dar,
marea pedestru trecând
pre Faraon înecând.

Iar prin legea 'ceastă noastră
cânta-voi mai ales voă,
c'a venit Domnul Hristos,
Mesia, cap luminos
din neamul lui Avraam.
Ș'a mântuit pre Adam
de osânditul blestem
ce'l luase 'n Edem.
Ș'acum noi ai lui nepoți
câți credem în Hristos toți,
cântăm și ne bucurăm
și nașterea lui sârbăm.

Cântarea XX. (pag. 31—38.)

Acum ceasul m'ă-a sosit
și lumea am părăsit.
Inger stă 'naintea mea
din lume ca să mă ia.
Astăzi mă călătorese
la părintele cerese
unde m'ă chemat Hristos
la orașul cel frumos.
Rele sau bune să iau,
seamă de toate să dau,
pentru câte le-am urmat,
pân' la cel mai mic păcat.
O suflete ticălos,
negru și întunecos!
In lume cât ai trăit,
în rele te-ai tăvălit.
Ingrijeai numai de trațu
negândind de iad și rațu.
La moarte n'ai cugetat,

dar de dânsa n'ai scăpat.
Că iată ia s'a pripit
și din lume te-a răpit,
când trăiași mai cu zahar
vai! amar, amar, amar!
Ingerul morții acum
mă însoțește la drum
și mă trece pe la iad,
unde păcătoșii ard;
vai! la el cum mă uitați
ce văzuți mă spăimântați!
Văzuți bălaur căscând
și din gură foc vărsând,
curgând ca un râu întins
îmfăcărat și nestins,
și în fruntea-î un drac ședea
cu Iuda 'n braț și ardea.
De acolo la alt vad
tot la iad, la iad, la iad.

O! vai! când iar mă uitaŃu
 ce văzuŃu mă spăimântaŃu!
 VăzuŃ popŃ mulŃi eretici
 cu dascăli Ńi grămăticŃ
 aruncaŃi cu capu 'n jos
 în focul cel flăcăros,
 Ńi draciŃ Ńi împingea
 cu suliiŃ Ń'Ńi împungea.
 De acolo la alt vad
 tot la iad, la iad, la iad,
 ochii când imŃ aruncaŃu
 ce văzuŃu mă spăimântaŃu!
 VăzuŃ împăraŃi tirani
 de gături cu bolovanŃ
 în văpaea cea de foc,
 draciŃ bătându-Ńi de ei joc.
 De aci iar la alt vad
 tot la iad, la iad, la iad,
 cu ochii când mă uitaŃu
 ce văzuŃu mă spăimântaŃu!
 VăzuŃ tâlhari, ucigaŃi
 hoŃi, răpitoriŃ Ńi pungaŃi,
 văitându-se amărât
 în văpae până 'n gât.
 D'acolo iar la alt vad
 tot la iad, la iad, la iad;
 d'o dată cum mă uitaŃu
 ce văzuŃu mă spăimântaŃu!
 VăzuŃu un cărd de muerŃ
 tânguindu-se 'n durerŃ
 Ńi draciŃ strigând:
 aste sânt
 care fermec Ńi descânt.
 Apoi d'aci la alt vad
 tot la iad, la iad, la iad,
 iarăŃ dacă mă uitaŃu
 ce văzuŃu mă spăimântaŃu!
 VăzuŃu alt cărd de bărbaŃi
 de beŃivŃ Ńi desfrânaŃi,
 toŃi în flacără unda
 Ńi draciŃ Ńi afundea.

MaŃ 'nainte la alt vad
 tot la iad, la iad, la iad,
 mergând, dacă mă uitaŃu
 ce văzuŃu mă spăimântaŃu!
 VăzuŃu draciŃ cu cângŃ trăgând
 niŃte muerŃ Ńi strigând:
 aste tot minciuniŃ spunea
 pe mulŃi în belea punea.
 D'aci mergând la alt vad
 tot la iad, la iad, la iad,
 în flacări când mă uitaŃu
 ce văzuŃu mă spăimântaŃu!
 VăzuŃu negustoriŃ în rând
 cari 'nșel Ńi lipsă vând,
 unŃi cu măsurŃ de gât
 se tânguea amărât,
 alŃi cu cântare 'n nas
 se văita cu mare glas,
 alŃi cu foarfeciŃ Ńi cot
 Ńi ducea para în not.
 Mergând d'aci la alt vad
 tot la iad, la iad, la iad,
 spre țipăt când mă uitaŃu
 ce văzuŃu mă spăimântaŃu!
 VăzuŃu iar muerŃ în munciŃ
 care 'Ńi leapăd ai lor prunciŃ;
 sau fără milă Ńi dor
 în pantece Ńi omor.
 DecŃ la cel din urmă vad
 tot la iad, la iad, la iad,
 când stătuŃu Ńi mă uitaŃu
 ce văzuŃu mă spăimântaŃu!
 VăzuŃu arzând în vâlvorŃ
 bogaŃi ne 'ndurătoriŃ,
 cariŃ tot s'au veselit
 Ńi săracŃ n'au miluit.
 DecŃ acea cale lăsând
 Ńi maŃ 'nainte mergând
 în dreapta, când mă uitaŃu
 ce văzuŃu mă bucuraŃu!
 VăzuŃu raŃul cel frumos

ca soarele luminos,
 și mese 'ntinse de rând
 pe ele făclii arzând,
 unde 'mprejur dreptii sta
 și bucurie gusta,
 împreună dântuind
 și pre Dumnezeu slăvind.
 Intr'alt loc iar mă uitați
 tot la rați, la rați, la rați,
 văzuți sfinți prea luminoși
 apostoli și cuvioși,
 și cete de mucenici,
 de tineri, bătrâni și micș,
 împreună dântuind
 și pre Dumnezeu slăvind.
 Intr'alt loc iar mă uitați
 tot la rați, la rați, la rați,
 văzuți și sfințe mueri
 petrecând în mângăeri,
 cu cunună de diamant
 și podoabe de berlant,

împreună dântuind
 și pre Dumnezeu slăvind.
 Deci d'acolo iar plecați
 tot la rați, la rați, la rați.
 La poartă când mă uitați
 ce văzuți mă întristați.
 Văzuți rați încuțat
 poate pentr'al meu păcat
 pân la vreme de județ,
 când va sta Hristos în jeț,
 ca să judece pre toți
 pre cei vii și pre cei morți.
 Ci o doamne! mila ta,
 de noi nu o depărta.
 Tu ne-ai zidit, tu ne știi,
 iartă-ne ca niște fiți.
 Ție Doamne am greșit,
 dar ție am și slujit.
 Pre alt Dumnezeu nu știm
 pre tine toți te mărim.

Colinde.

G. D. TEODORESCU: Noțiuni despre colindele române.
 Bucuresci 1879.

(pag. 47—49).

D'ai lerom, d'ai lerom Doamne.
 Icea mare 'n ceaste curți
 ceaste curți, ceaste domni
 crescutu-mi-au doi meri nalți,
 doi meri nalți și minunați
 la vârfuri amestecați.
 Sus în meri
 în dalbe florî
 ardu 'mi două lumânări;
 și din două lumânări
 pică 'mi trei din picături.
 Ear din trei din picături

ruptu-mi-s'a,
 faptu-mi-s'a
 râu de vin
 și râu de mir,
 râu de apă
 limpede.
 ('n) râu de vin cin' mi se scal-
 Icea bunul Dumnezeu: [dă?
 scaldă-se,
 băiază-se
 în apă se limpezește,
 ('n) veștmănt alb se premenește,

cu mir că se miruește.
 Mai din jos de vadul lui
 e Ioan
 sfântul Ioan
 și bătrânul de Crăciun
 scaldă-se,
 băiază-se,
 ('n) apă limpezescu-se,
 ('n) vestmânt premenescu-se,
 cu miru miruescu-se.
 Mai din jos de vadul lor
 scaldă-se sfințir de rând;
 scaldă-se,
 băiază-se,
 în apă se limpezesc
 ('n) vestmânt alb se premenesc.
 Mai din jos de vadul lor
 scaldă-se ici cest om bun
 cest om bun, jupân [cutare]
 scaldă-se,
 băiază-se,
 în apă se limpezește
 cu vestmânt se premeneste.
 Grăi bunul Dumnezeu:
 cui, om bun, te potrivești?
 Au mie, au sfinților?
 au lui Ioan?
 Sfântu Ioan?
 au bătrânului Crăciun?
 Grăi icea cest om bun:
 nu me, doamne, potrivesc
 nici ție, nici sfinților,
 nici lui Ioan
 Sfântu Ioan

nici bătrânului Crăciun.
 De tânăr m'am însurat
 fapt-am casă
 lângă drum,
 'ntins-am masă
 peste drum;
 câți pe drum că mi' și treceau
 toți la masă că ședeau,
 și toți beau și ospătau
 toți mie că 'mă mulțămiau.
 Fapt-am, Doamne, iar am fapt
 podurele
 'n locuri rele;
 cine pe pod c'a trecut
 tot mie 'mă-a mulțămit.
 Fapt-am, Doamne, iar am fapt
 puțurile
 'n câmpuri rele,
 cine apă c'a băut
 tot mie 'mă-a mulțămit.
 Atunci Domnul îi graia:
 fie bine
 dar de tine.
 Fapt-ai bine 'n astă lume
 'n ceai-l-altă-i găsi bine,
 mergi la raflu nejudecat
 șezi la masă nechinat,
 să bei pahar ne 'nchinat.
 Sănătate 'n ceaste case
 'n ceaste case
 'n cruci frumoase,
 și cu noi cu voiă bună;
 la anul
 și la mulți ani.

(pag. 95—97.)

Ler-oi-leo, Doamne-le!
 Oștile purcesu-mă-au
 dar pe unde datu-mă-au?

Pe la muma lui [cutare].
 Eară muma lui [cutare]
 ea de veste prinsu-și-a

'nainte eşitu-le-a,
 c'un clondir
 plin de rachiu,
 cu clondirul d'a stânga
 cu paharul d'a dreapta,
 din pahar numindu-le
 din gură graindu-le:
 — „Lin, măi lin oştirile
 pân 'oîu găti pe [cutare]
 că-î gata, ca și gătit;
 căci î-am croit
 d'un vestmânt,
 vestmânt lung
 până 'n pământ;
 croitor croitu-l'a
 zugrav zugrăvitu-l'a,
 scris mî'e 'n spate
 scris mî'e 'n piept,
 scris e 'n șeale
 scris e 'n poale:
 d' amândouă părțile,
 scris câmpul cu florile,
 ear în ceî doî umereî
 scris ceî doî lucefereî.

Jur-prejurul poalelor
 scrisă 'î marea turbure,
 cam cu nouă vădurele;
 ear în nouă vădurele
 sânt cam nouă corăbiele,
 și stegari cu stegărele,
 căpitanî cu bălăcele,
 și 'mî așteaptă pe [cutare]
 să 'l rădige la rang mare,
 la rang mare al oștilor
 măi mare-al călarilor:
 el să 'mpartă lefile
 să dea lefî la lefegî,
 gălbiori
 la tineriori,
 postav roșiu
 la fustașî,
 gălbinașî
 la boîernașî.“
 Ear [cutare] tânărul
 el să 'mî fie sănătos,
 și cu mumă
 și cu tată
 și cu noi toți d'a 'mpreună.

(Transilvania.)

AT. MARIANU MARIENESCU: Colinde culese și corectate.
 Bucurescî 1861.

Drumariî. (pag. 1—3.)

Doî boîeri de-î marî
 Leru-mî Doamne!
 ca și doî drumari
 vin din Rusalim
 la Vitileem țin!
 Dar cine sânt?
 E Iosif cel sfânt
 și Maria sfântă

care-așea cuvântă:
 — „Iosife mî-e greu
 de drumul cest reu,
 vin să odinim
 și să ne umbrim.“
 — De un plop dedură
 și aci stătură
 de a se recori.

Plopul se clăti
 umbra și-o trăgea
 soarele-î ardea.
 — „Plop afurisit
 să nu fiî rodit!
 să crești tot în sus
 căci umbra mî-ai dus!“
 — Iară mai plecară
 și un măr aflară.
 Și ei odinea
 mărul în umbrea
 umbra se lătea
 soarele perea.
 — „Mărul înflorit

să fiî tot rodit!
 să crești tot în lături
 să sporești cu roduri!“
 — Dar Iosif grăia:
 „Drumul de-om lua
 către Vitleem
 până mai vedem.
 Iaca-e 'ndeseară
 și 'noptăm prin țară!“
 — Și ei se sculă
 iară mai plecă
 către Vitleem
 frumosul Edem.
 O 'nchinăm spre sănătate!

Rândunelile. (pag. 27—29.)

Lă trupina de măr păr
 Leru-î Domnul!
 strălucește-un lucefăr,
 dar sub măr păr, pat de brad
 de mulți măestri e lucrat,
 pe la fund cu tunete
 la fusteî cu fulgere,
 frembele de ceară sfântă
 tot topită și învârtită.
 Oare 'n pat, cine-î culcat?
 de 'și zace minunat
 și 'mî doarme somnul greu?
 E culcat'un Dumnezeu!
 mititel și belușel (!)
 și la față curățel,
 fașiat de-o împărăteasă
 în fașioare de mătase.
 Comanacu-î de bumbac
 cu trei flori în comanac,
 una-î floarea mirului,
 alta-e vița vinului,
 una spicul grăului!
 Iată veniră rândunele

negrișoare, frumușele,
 tot cântară, colindară,
 dar pe fiu nu 'l deșteptară.
 Rândunelele sburără
 către mare se lăsară,
 ele toate apucară
 stropuleți pe aripele,
 petricele în penicele,
 iară la fiu că au venit
 cu aripele l' au stropit
 cu petrele au asvârlit!
 Fiul sfânt s'a deșteptat
 și atunci le-a blestemat:
 „Rândunea! fă-ți curbul tău
 unde-o fi locul mai rău:
 prin podul săracilor,
 la grinda streșinelor,
 să le bată fumurile
 ca pe feciorî cugetele,
 cugetele de însurat
 pe fete de măritat!“
 O închinăm spre sănătate!

Cuibul și puî șoîmilor. (pag. 42—45.)

Maica sfânta șeade,
 Doamnei Doamne!
 pe plaful cel verde,
 în poala cerului
 în poarta rafului,
 și din căerel
 lăsa fir aurel.
 Firul firuia
 și se subția.
 Când îl încorda
 tocmai se lăsa
 șoîmii vânătorii
 șoîmii răpitorii;
 firul apuca
 sus cu el sbura
 într'o depărtare
 către țarm de mare.
 Când se înălța,
 șoîmii strălucia,
 firul ei sclipea
 ca și niște zori
 pe la cântătorii.
 Ion atunci venea
 Maica îi grăia:
 — „Unde te-am mânat
 bine ai ascultat,
 de m'ai asculta,
 unde te-ași mâna!
 Fii gata de dus
 sus colo în sus
 într'o depărtare,
 către țarm de mare.
 De sbor să te apuci
 și azi să 'mî aduci
 cuibul șoîmilor

și al puilor,
 cuibul mi-l dă mie
 puî ține ție,
 că șoîmii au răpit
 firul aurit,
 când m'am câstigat (!)
 și mult am lucrat
 la un scump veșmânt
 pentru fiul sfânt!“
 — „Maică! eu ași face
 tot ce ție 'ți place,
 dar asta n'oi putea
 nu e în puterea mea!
 Șoîmii au răpit
 firul aurit;
 firul, ei l'au dus
 până la cer în sus,
 din el au țesut
 cuibul prea plăcut:
 Luna aurită
 fața-î strălucită!
 Puî nu-s mai mult
 căci s'au prefăcut
 stele mărunțele
 și luceferele;
 toate strălucesc
 lumea o înfrumusețesc,
 în noaptea senină
 cum zioa în grădină
 florile frumoase,
 și care miroase
 sunt spre înzestrare
 și spre desfătare!“
 O închinăm spre sănătate!

Pecurariul și marea. (pag. 157—160.)

Acest păcurariu,
 Domnu-lui Doamne!

mână al său trunziarul (! l. frun-)
 zice 'n lauda mare:

cum-că 'n turmă are
 oî atât de multe
 câte florî pe munte,
 atâte miorele
 câte viorele,
 nişte berbeceî
 ca şi vultureî!
 Păcurariul meu
 nicî când dă de rău:
 el în primăvara
 le păştea la ţară,
 vara le văra
 şi sus le mâna,
 pe vârful de munte
 împrejur de curte,
 toamna le aduna
 şî-aci le tomna,
 iarna le mâna
 de a le iârna
 pe ţermurî de mare
 colo 'n depărtare!
 Marea'î grăia:
 — „Oacheş păcurar!
 du-ţi al tău frunziar
 de la vânturî multe
 pe picîor de munte,
 că de rău veî da
 de eî m'oî mânia,
 că m'oî turbura
 şi m'oî învolba
 turma-oîu apuca
 şî-o voîu înneca!“
 — Păcurariul meu
 drese graîul său:

„Vină! vină mare!
 nu 'mî eşti spre stricare,
 că eu nu-s de an,
 şi poţi şti că am
 noă cămî bătrânî
 ca neşte păgânî,
 noă căteleî
 ca şi noă smeî,
 noă lănturele
 ca şi stenurele.
 Tu, de veî bui
 tu veî ujuî,
 cămîî te-or simţi
 te vor blehotî,
 şi eu voîu sări
 lanţîu voîu sdrâncăni
 şi voîu apuca
 de a sdrumica,
 cel fluer de soc
 cu răstoc de foc,
 şi voîu fulgera
 şi voî detuna,
 şi când voîu holi
 oile-or porni
 pe picîor de munte
 sau 'nprejur de curte!“
 — Marea s'a 'nvolbat
 tare a vărsat.
 Dar el a pornit
 turma şi-a suit
 sus pe munte 'n sus
 şi marea n'a ajuns!
 Domnule! fî sănătos
 o 'nechinăm prea bucurosi!

(Reşinari.)

Colindă de Ţiganî.

(Tot rîndul de doă orî repetat şi zis: haî-lér domnu!)

Pe-un picîor de munte verde.
 Paşte-să o turmă de oî.

Da la oî cine-îm unblă?
 Da un sor cu un frăţior.

Dar anume cine'm unblă?
 Dar N. N. cu N. N.
 — Sora din grai grai:
 „Da Soră măi tare oi!
 Că grei nori de ploaie vin.“
 — „Soră! soră! dragă soră
 Mare ești, puțin pricepi!
 Că âia nu sânt nori de ploaie,
 Că âia îs ție pețitori

Și'ncă mie prădători.
 Vin la mine, cer pe tine
 Pre lângă tine, multe cer:
 Ceru-m boi cu coarne moi;
 Ceru-m junci cu coarne lungi,
 Ceru-m vaci cu coarne largi,
 Ceru-m zeciuri de berbeci,
 Ceru-m sute de oi șute
 Și încă miî de miorele!“

Colindă copilărească.

De când Domnul s'a născut
 Și pământu l'a făcut
 Și ceriul l'a rădicat
 Pe trei stâlपुरi de argint,
 Tot frumos l'a 'npodobit
 Tot cu stele, mărunțiele;
 Soarele cu razele,
 Și luna cu lumina.

Rază rază, unde rază?
 La jupână gazda 'n casă,
 Intr'o cruce de fereastă.
 Se-m fi gazda sănătoasă!
 Se ne plătești colinda noastră
 Cu un colac de grâu frumos
 Ca și fața lui Hristos!

(Dobrogea.)

TEODOR T. BURADA: O Călătorie etc. pag. 43 — 46.

Sub poalele ceriului
 Florile dalbe!
 la umbra nourului,
 mândră masă e gătită
 pe earba cea înverzită.
 Dar la masă cine șede?
 Dumnezeu, ce toate vede;
 și Crăciun
 cel bătrân,
 și Ioan
 Sfânt Ioan,
 și Ilie
 Sfânt Ilie
 și toți sfinții dimpreună
 se aflau în voe bună;
 beau de-a rândul și cinsteau

și frumos se 'nveseleau.
 Dar când ochii 'și aruncau
 de departe ei zădeau (! l. ză-
 arhanghelul Mihailă [reau)
 ce vinea cu mare silă,
 iute alergând
 pe un cal spumegând,
 la Domnul îngenunchea.
 Când de el s'apropia,
 el din gură
 așa-i grăia:
 — „Beî Doamne, te veselești
 și cu sfinții toți grăești,
 cu idolii m'am bătut
 și în luptă am căzut,
 raiful sfânt că l'am pierdut.

Sfânt Petru a adormit
 idoli cheia i-a răpit
 și în rațu ei au intrat
 și din el tot au prădat.
 Luat-au luna
 și lumina,
 zorile și razele,
 stelele și soarele,
 cel toțag de judecată
 ce judecă lumea toată;
 toate 'nbrațe le cara
 și în iad le așeza.
 Rău în rațu se 'ntuneca
 tare 'n iad se lumina.
 Rațul plângea
 iadul ridea.
 Pe Ioan și pe Ilie
 ajutor, dă-mi Doamne mie,
 din rațu ca să-î alungăm
 și în iad să mi-i băgăm,
 înapoi să le luăm
 lucrurile ce-au luat
 și în iad le-au așezat.“

— Luat-au pe Ioan botezând
 și pe Ilie tot trăsning
 tot trăsning și fulgerând
 și pe idoli prăpădind.
 Ioan botezând ocoala,
 Ilie trăsning prăpădea,
 în tot ceriul se 'nvărtea
 drept în iad că ajungea,
 luat-au luna
 și lumina,
 zorile și razele,
 stelele și soarele,
 cel toțag de judecată
 ce judecă lumea toată,
 toate 'n brațe le lua
 și în rațu le așeza.
 Frumos rațul lumina
 rău în iad se 'ntuneca.
 Rațul îmi ridea
 iadul că plângea.
 Mai rămăi dar sănătos
 și în voea lui Hristos!

(pag. 69—71.)

Ici în ceste curți,
 Leru-mi Doamne Leru-mi!
 crescutu-me-au
 născutu-me-au
 doi meri împletiți
 din toamnă sădiți
 din vară 'nfloriți.
 Jos la rădăcină,
 la verdea tulpină
 frumos danț se trage
 mândru că mai merge.
 Mihaï dănțuește,
 toțag resucește
 sus ăl asvărlește
 în mână ăl primește;

și să fericește:
 ferice de mine
 că ăm merge bine,
 de când m'am născut
 parte me-am avut
 de taica,
 de maica,
 de doamn'ântăleaptă
 cu mînte, cinstită.
 De când m'a luat
 bine m'a purtat
 cu cămeși de in
 cu guler de fir
 de fir chear baș-fir.
 Și-apoi mă mai poartă

ziulica toată
 cu dalb zăbun
 tot de cel bun,
 cu nasturi cutați
 pe pept revărsați.
 — Ear nevasta lui
 fericitului,
 așa se mândrea
 și așa grăia:
 fericite de mine
 că tare mi-i bine,
 de când m'am născut
 parte c'am avut
 de taica,
 de maica,
 de domn tinerel
 tânăr, frumușel.

De când m'a luat
 bine m'a purtat
 cu dalbă rochiță
 de cea 'n patru iță,
 dalbă de matasă
 mândră și aleasă;
 și apoi mă mai poartă
 ziulica toată
 cu rochița 'n ținte,
 cu brâu cu cuțite,
 cuțite cu zale
 lasate pe șale,
 cuțite cu bolduri
 lasate pe șolduri.
 Remăi jupân sănătos
 cam în vestea lui Hristos!

Irozii.

ANTON PANN: Cânteece de stea. ed. 4^a. 1848. pag. 55—56.

Întrebarea lui Irod și răspunsul Mașilor.

Irod. — Cine sânteți voi? de unde veniți și unde vă călătoriți?

Melhior. — Eu sânt craiul Melhior de la răsărit, și după steaoa ce s'au arătat, cunoscând că s'au născut împărat mare pe pământ, merg pân' la Vitleem să mă închin lui.

Valtasar. — Eu sânt craiul Valtasar de la Persida, carele prin steaoa ce s'au arătat și prin Proroci înțelegând că s'au născut împăratul Hristos, merg ca să mă închin și eu lui.

Gașpar. — Eu sânt craiul Gașpar de la răsărit; și văzând steaoa cea arătată pă cer, am ispitit Prorocii și scripturile și am cunoscut că s'a născut Hristos, Domnul Domnilor, craiul crailor și împăratul împăraților și merg până la Vitleem ca să mă închin și eu lui.

Dar tu ce împărat mare ești?

Irod. — Eu sânt Irod împărat, care pre cal am încălicat, sabia în mână am luat, în Vitleem am intrat, patu-spre-ce miș de coconii miei am tăiat, și tot pământul s'a cutremurat.

Plugul.

(Cules de mine în Moldova de sus jud. Iași.)

Aho! Aho! a purces jupănul
 într'un Sf. Joi [gazda
 cu plug cu 12 boi
 la arat
 și la gropat
 la câmp durat;
 unde a găsit loc de arat
 și a arat cât a arat
 brazdă neagră a răsturnat,
 grâu de vară a sămănat.
 Stați măi și nu arați
 și de chiotori vă alăturați,
 și brazda în urmă să nu stricați.
 Indemnați măi! aho! aho!
 — Și jupănul gazda a încăle-
 cat pe un cal graur
 cu șeaua de aur
 și cu frăul de mărgărint;
 bătea bine la pământ,
 care de când sânt n'am văzut.
 Stați măi și nu arați
 și de chiotori vă alăturați
 și brazda în urmă să nu stricați.
 Indemnați măi! aho! aho!
 — Și în sulită s'a rezemat
 și un cal a încălicat
 și la Târgu-frumos a plecat
 și și-a cumpărat fier și oțel
 și a făcut secerele mărunțele
 cu mărunchi de geaurele.
 Babele secerau,
 și moșnegii la aria cărau.
 Stați măi și nu arați
 lângă chiotori va alăturați
 etc. etc. aho! aho!
 — Și a făcut aria în gelistea-
 vântului

unde e drag voinicului,
 și treera cu 12 duhan, duhaniți
 negrii ca corbul,
 iuți ca focul,
 pe unde călea
 scântee verzii vărsa.
 Stați măi și nu arați
 etc. etc. aho! aho!
 — Și a încăreat
 12 care mocănești,
 la moară la toănești,
 carele scărție
 galbeni curge
 și jupănul cu căciula 'mi stringea
 și jupănesei gazda în poale 'mi
 Stați măi și nu arați [turna.
 etc. etc. aho! aho!
 — Și când a ajuns la moară,
 curva de moară când a văzut
 atâta care cu pohoare,
 a pus coada pe spinare
 și-a apucat pe lunca mare.
 Stați măi și nu arați
 etc. etc. aho! aho!
 — Ear morarii
 meșteri mari
 cu brău de lână
 cu ciocanul în mână,
 de meșter ce era
 nici oboroace
 nu putea întoarce;
 dar avea un băet
 slut și pârpalit
 cu ochii beliți
 și cu lulea în dinți.
 Stați măi și nu arați
 etc. etc. aho! aho!

— Și a luat un ciocănași
 mult mititel,
 de 12 oacă de fer
 și-a dat cioc! boc!
 întrun fund de poloboc,
 și-a dat moara la loc;
 și nu măcina grău
 ci aur și mărgarintari
 pe la curțile D-voastre boierii
 Stați măi și nu arați [mari.
 etc. etc. aho! aho!

— Noi am măi ura
 dar ne temem că-om însera
 pe la curțile Dumni-voastre
 aste nalte sprincenate
 cu bosioc încordate.
 Măi bine pe la bordușele noastre
 cu posdeie de cânipă acoperite
 și cu căcărează de vrabie incre-
 Am măi ura [stite.
 dar ne temem că-om însera;
 avem să trecem niște parăe glo-
 la niște fete frumoase. [doase
 — Și ni-ași ruga la D-voastre
 să băgați mână în bozunar,
 să scoateți un galben de ceț mari
 ca să cumpărăm un boldișor,
 să împungem boi la curișori

să meargă măi tarișori.

Stați măi și nu arați
 etc. etc. aho! aho!

— Șede, șede jupânul gasda și
 gândește
 și scoate o săgeată împănată
 de 12 meșteri lucrată
 și trasă în jos
 și trasă în sus,
 a tras întrun corn de porumb,
 porumbelul unul câte unul
 doi câte doi, 3-3, 4-4, 5-5, 6-6,
 7-7, 8-8, 9-9, 10-10, până la 12.
 Stați măi și nu arați
 etc. etc. aho! aho!

— Sf. Vasile să vă fie de spor,
 și de ajutor;
 și între mulți anii
 cu sănătate.

Când voi veni la an
 să vă găsească înfloriți
 ca mere
 ca pere
 în mijlocul verei,
 ca toamna cea bogată
 de toate îndestulată.
 Stați măi și nu arați
 etc. etc. aho! aho!

(Bucovina.)

(Marian: Albina Carpaților, vol. II. 1878. pag. 446—448.)

Hohaho! seara 'nserat,
 la Domnul N. n'am urat.
 — Ear' Domnul N. s'a sculat
 într'o joi de dimineață
 când băteau zorile 'n față,
 pe ochii negrii s'a spălat
 lui Dumnezeu s'a închinat.
 Ear' nevasta lui frumoasă

un știr alb pe mână i-a dat.
 Domnul N. s'a șters curat
 și la ocol a plecat,
 și din ocol a luat
 doi-spre-zece boi bourei,
 în coadă cudălbei
 în frunte țintăței
 în trup de o mie de lei.

Mânați băteți! hăi! hăi!
 — Și cu plugul Dumniț-seale
 s'a dus Domnul N. să are
 dealul Galileului
 care-î place grâurului.
 Și a arat tot în lungiș
 și 'n curmeziș.

Și-a arat de demineată până 'n
 seară.
 și-a răsturnat un corn de țeară.
 Ear' de la amez și până 'n
 seară

s'a aninat plugul într'un coș de
 și s'a făcut tot fărâmă. [râmă
 Ia mai ziceți băteți!

Hăi! Hăi!

— Domnul N. s'a supărat
 că plugul i s'a sfărâmat,
 pe-un cal alb a 'ncălicat
 și la oraș a plecat,
 și-a cătat cât a cătat
 dar meșter bun n'a aflat.
 Și când era mai scărbit
 atunci eată c'a eșit

Faraon cel mare
 cu barosul în spinare
 și cu foile 'n picioare,
 și s'a dat ȳute a foi
 fearele-a le oțeli,
 și foi și oțeli
 plugu 'ndată mi'l tocni.
 Mânați flăcăi!

Hăi! Hăi!

— Domnul N. se bucură
 plugul ȳute și'l luă
 și cu dânsul se 'nturnă
 și 'n brasdă eară'l băgă.
 Brasdă neagră răsturnă
 și grâu roșu sămână:
 grâu de veară
 să răsără

până 'n seară,
 până mâne să se coacă,
 colac mândru ca să facă
 și s'aducă mâne
 lui Dumnezeu pâne.

Mânați băteți!

Hăi! Hăi!

— Și când soarele-a sfințit
 Domnul N. din câmp s'a pornit
 și acasă mi-a venit
 foarte bucuros
 și voios,
 și s'a culcat
 pe-un pat
 de diamant

Pocniți copii!

Hăi! Hăi!

— Intr'o joă de dimineată
 Când băteau zorile 'n față
 Domnul N. ear s'a sculat
 pe ochi negrii s'a spălat
 lui Dumnezeu s'a 'nchinat.
 Ear' soția Dumniț-seale
 un știr alb pe mână ȳ-a dă.
 Domnul N. s'a șters curat
 și la grajdău a alergat
 și pe-un cal a 'ncălicat,
 pe-un cal graur

cu șea de aur
 cu potcoave de argint
 ce prind bine la pământ;
 unde călea

balta seca,
 broasca striga:

oacaca! oacaca!
 fugi, lele, că te-a mânca!
 Pocniți băteți!

Hăi! Hăi!

— Și-a mers la lună
 la săptămână
 să vează grăul de-î copt.

Eară grâul era copt
răscopt :
în păiū ca trestia
în spie ca vrabia
în grăunț ca mărgăritarul . . .
Mânați flăcăi!
Hăi! Hăi!

— Domnul N. s'a bucurat
și pe loc mi-a și plecat
în țeara cea unguerească
secerele s'arvunească,
și s'a dus
și-a adus
secerele
mărunțele,
cu mănunchi de viorele
pentru fete tinerele
de sama drăguții mele.
Și-acasă cum a sosit
secerătorii a tocmit
la secerat i-a pornit.
Unii secerau,
unii snopi legau,
unii 'n cară aruncau
și la arie plecau.
Plesniți flăcăi!
Hăi! Hăi!

— Și-a scos Domnul N.
din grajdul Domniș-seale
două-spre-zece epe
sirepe
cu cozile călăcănite
cu copitele zugrăvite.
Cu copitele trierau,
cu nările strănutau
grâul că mi-l vânturați,
cu urechile 'n saci îl puneau
de nici căuș nu trebuiau.
Ia mai mânați măi!
Hăi! Hăi!
— Și după ce mi-a gătat

tot grâul de trierat
Domnul N. a încărcat
două-spre-zece cară
de povoară,
și-a pornit la moară.
Dar ce fel de cară?
Cară de cele mocănite,
de bunii meșteri alcătuite :
cu butucii de scai
cu spițele de putregații
cu ciolanii de obadă
că de când sânt și m'am făcut
așa grea povoară încă n'am vă-
la mai mișcați băeței! [zut.
Hăi! Hăi!

— Eară hoța de pe moară
când a văzut atâtea cară
cu povoară
a pus coada pe spinare
și-a fugit pe drum la vale
togmai ca și-o fată mare.
Mânați băeței!
Hăi! Hăi!

— Ear morariul meșter mare
mămulica cui îl are!
Cu brâul de lână
cu cîocanu 'n mână,
c'o cojiță de mălaiu
uscată de nouă ai,
într'un picior că sărea
moara că mi-o amăgeă
și pe loc că mi-o prindea,
pe căpătâiu mi-o puneă.
Moara să porniă
galbenii curgea
Domnul N. se repeziă
cu polonicu 'i strângea.
Mânați băeței!
Hăi! Hăi!
— Și-a 'ncărcat eară
două-spre-zece cară

de povoaară
 și s'a întors de la moară
 și-a mers la curtea D-scale.
 Ear soția Dumni-seale
 pe zebrele se punea
 și la Dumni-aluî privia.
 Și-apoi îndată s'a dat
 mânicele-a suflicat,
 niște mânî poleite
 ca niște tînjeli pîrlite.
 Și-a intrat din casă
 în casă,
 după sita deasă
 de mătasă
 pentru Dumni-alor din casă,
 și din cămară
 în cămară,
 după sita rară
 de năgară
 pentru slugile de-afară.
 Mănați băteî
 Hăi! Hăi!
 Și-a cernut în sită
 și 'n covată,
 și-a cernut făina toată;
 și-a făcut un colăcel,
 de-a dragul să cați la el,
 colac mîndru și frumos
 ca și fața luî Christos,
 tot în patru împletit
 pentru noi plugari gătit.
 Trageți feciorași!
 Hăi! Hăi!
 Dar noi Domnule N.
 Noi ne rugăm Dumni-tale
 să ne dai vr'o trei parale
 să ne cumpărăm mîntale,
 că pe cea vale
 este viscol mare
 și ne frige la spinare.
 Ear de nu, un bănișor

să'l punem în boldișor,
 său vr'o câți-va pușișori
 să 'npungem în boișori,
 să meargă mai târișor
 că-î noapte și-î târzior.
 Mănați flăcăi!
 Hăi! Hăi!
 Noi de-urat am mai ura
 da ni-î că vom însera,
 și de cât vom însera
 pe la curțile Dumnilor-voastre
 cele 'nalte,
 șindilite
 și cu aur aurite,
 tot mai bine să plecăm
 s'ajungem și să 'nserăm
 pe la bordeele noastre
 cele mici și tupilate
 și cu baligă lipite,
 și cu stele
 acoperite.
 Mănați flăcăi!
 Hăi! Hăi!
 De urat am mai ura
 ne temem c'om însera
 și cărările ni's încurcate
 ne-or apuca lupi de spate
 și-or rămînea copilele nesăru-
 Ia mai trageți băteî! |tate.
 Hăi! Hăi!
 Am mai ura, ura, ura
 da ni-î că vom însera
 și nu sântem de-acoalea,
 că sântem din Budavechîe
 unde mâța strechîe,
 de la Buda noauă
 unde mâța ouă
 și motocul mîorlăește,
 sare N. și-î plesnește.
 Mănați mări!
 Hăi! Hăi!

Am mai ura, ura, ura
 da ni-î că vom însera
 și nu sântem de-acolea
 ci sântem din Câmpulung
 unde trag fetele 'n plug,
 și-o babă bătrână
 dinapoi le mână
 cu un biciu de lână,
 și când le plesnește
 sângele țisnește.
 Mai mânați băeței

Hăi! Hăi!
 Am mai ura, ura, ura
 da ni-î că vom însera
 și nu sântem de-acolea
 ci din munți întunecoși.
 Să fiți boeri sănătoși!
 seara sfântului Vasile,
 să vă fie tot spre bine.
 Opriți feciorii
 Hăi! Hăi!

Descânțece.

(Alecsandri: Poesii populare etc., pag. 10.)

(Moldova.)

De diochiu.

Fugi diochi — dintre ochi — că te-agîungeo vacă neagră
 — cu coarnele să te spargă. — Să te-asvârle peste mare — în pu-
 steiu, în depărtare. — Acolo să pieri — ca ziua de ieri, — ca
 roua de floare — ca spuma la soare. — Ear capul cel diochiat
 — să rămâe luminat — curat, de boală scăpat. — Ochiu ceî vâ-
 tămători — și de foc săgetători — înveliți să fie cu perdele albe
 — să nu mai privească la obraze dalbe.

Descântic de Iele. (ibid.)

Voî Ielelor măestrelor — dușmane oamenilor! — stăpânele
 vântului — doamnele pământului, — ce prin văzduh sburați —
 pe earba lunecați — și pe valuri călcați — vă duceți în locuri
 depărtate — în baltă, trestie, pustietate, — unde popa nu toacă
 — unde fata nu găoacă, — vă duceți în gura vântului — să vă
 loviți de toarta pământului. — Eșiti din mână, trup, picior — și
 să periți sus într'un nor. — Dați omului sănătate — că sabie de
 foc vă bate!

Descântic de pocitură. (ibid. pag. 271.)

Pășerică dalbă — cu aripa albă! — Din peatră-ai crescut
 — cu nori te-ai bătut — trei picături din tine-au căzut. — Una

de lapte, una de vin — și una de venin. — Cel ce-a băut laptele s'a săturat, — cel ce-a băut vinul s'a îmbătat, — ear cel cu veninul a crăpat. — Așa să peară pocitura din pocit, — pân' într'o clipă să fie lecuit — și să remăe ca pomul înflorit.

Descântic de mușcatul șerpilor. (ibid.)

Sub o tufă 'n poeniță — este-o fântâniță — și 'n fântână-o petricică — rece, vinețică — și sub peatră — un șerpurel — cu dinți de oțel. — Dinții apuc de pele, pelea de carne, carnea de os — și pin trup trece un fulger veninos. — Dar cum ese dintre nori — fulgerii strelucitori — așa să easă din os, din carne, din pele — mușcăturele rele — de dinți de oțel — celui șerpurel — ce stă sub petricică — în fântână mică — sub tufă selbățică.

Descântic de săgetătură. (ibid.)

Plecat-au noă fete fecioare — pe cale, pe cărare. — Și 'ntr'o mândră vale — la mijloc de cale — maica Domnului le-au întâlnit — și din carul ei de aur astfel le-au grâit: — „Unde mergeți pe recoare — voi noă fete fecioare?” — Mergem la biserica cea mare — cu trei altare. — Ne-am luat năframele — să ștergem icoanele, — ne-am luat ștergarele — să curățim stranele, — ne-am luat măturile — să măturăm scările. — Voi, noă fete fecioare — luați toate câte-o floare — de sub a mele picioare — și vă duceți colo 'n sat — la cel bolnav săgetat, — cu ochii să'l mângăeți — ca florile să'l ștergeți — de gîunghieturi — de săgetături, — ca să remăe curat, luminat — cum Dumnezeu l'a lăsat.

(Muntenia.)

(Columna lui Traian 1876, pag. 524.)

Descântec de buba rea.

Amin, amin, Cosma de mir! — Mă dusei pe cale pe cărare — și când la mijloc de cale — îmi eși o bubă neagră — una mohorătă — de noăzeci și noă de feluri de bube rele. — Cum maî de grabă țipaî — și mă văicăraî — și pe Maica Precista cea mare o chemaî, — cum maî de grabă pe scara de argint s'a coborât — și de mână m'a luat — și ast-fel m'a întrebat: — „Ce plângi și

ce te văicărești?“ — Cum să nu plâng — și cum să nu mă văicărez — dacă mî-a eșit o bubă neagră, — una mohorâtă — de noăzeci și noă de feluri de bube rele. — Nu mai plânge — și nu te mai văicăra — c'om trimete la N. descântătoarea; — cu gura te-o descânta — cu peteca arsă te-o afuma — și va eși buba cea rea — din creerii capului, — din luminele ochilor, — din sgărciul nasului, — din umerii obrazului — și vei rămănea curat — și strecurat — ca argintul cel viu lămurit.

(Regin. Transilvania.)

Descântec de bubă.

N. N. s'a luat, pe cale, pe cărare. — Când a fost în mîez de cale, — s'au întălnit cu o fată țuțîălată; — n'au fost fata țuțîălată, — c'au fost bubă înveninată, — bubă înferbintată, — bubă de 9 feluri, — bubă de 9 neamuri. — Nime nu o aude, cîntîndu-să — și glăsuindu-să din poarta cerîului — și se roagă la Maica preceste. — Maica preceste scoborindu-să — pe scară de cîară și întinsă — mîna albă, și-o 'ntriabă: — „Ce te vaeri, și ce te cîntî?“ — O maica mea prea sfîntă — m'am luat pe cale, pe cărare — și apuca-m'oi și descânta-oi — și bine alege și bine culege, — din creeri capului, — și din fața obrazului, — și din lungu trupului — și din latu pieptului; — din carne moale — și din oase vărtoase — și în țermure țipa-oi, — acolo să peie — și să se răsipească — ca roa de dimineață — ca scuipt din cărare. — Și omu să rămăie curat și luminat — cum Maica preceste l'a lăsat.

Descântec dinde soare.

Eși soare dinde soare, din capu lui N. N. că te apucă alt sfînt soare mai frumos, mai luminos, ca pasărea cerîului, cu clonțu de oțiel, cu aripî de fier, în capu lui N. s'a coborit, cu unghiile a ucit, cu clonțu a strinsu junghîurile și săgețile acestuia.

Descântec de șerpe.

Pei mușcatură de la (Seicea Virag Bodor Iambor) și te du în mare, și eși afară la soare, să te usei ca o cicoare, și să crepi ca on fir de mac în patru crepat.

Descântare dintru țele.

În haină albă s'a înbrăcat — și pre cale s'a luat, — cu Irodia cea mare s'a întâlnit, — și puterea i-o luat; — și a rămas N. plângând și tânguind. — Nime în lume nu l'a auzit, — numa Maica D-luî, — din poarta cerului, — și din graiu aș'a grăit: — „Ce plângi N. și te tânguești?“ — Cum n'oi plânge și nu m'oi tângui, — că pe cale m'am luat, — și cu Irodia cea mare m'am întâlnit — și puterea mi-o luat. — Nu plânge nu te tângui, — că ȳeu sânt maica D-luî — din poarta cerului, — și ȳeu pre cale m'oi lua — și cu Irodia m'oi întâlni, — cu secerea oî secera-o, — cu ginți oî stringe-o — și cu spata oî închiri-o(?); — stincele le-oî răsiți — petrele le-oî zdrobi, — copaci din pământ i voi întoarce — și cu vârvul i voi băga — și ție sănătate îți voi da, — în oasele tale — și în vinele tale, — și te voi face sănătos, cum te-a lăsat D-l Hristos.

(Bucovina.)

(Marian: Albina Carpaților, An. III, pag. 347.)

De beșica cea rea.

Purces-a N. pe cale, — pe cale, pe cărare. — Când a fost la mez de cale — de cale și cărare, — l'au întâmpinat — și l'au apucat: — beșica rusească, — beșica nemțescă, — beșica turcească, — beșica ungurească, — beșica țigănească, — beșica lipovenească, — beșica armenească, — beșica tătarească, — beșica jidovească. — Beșică albă — beșică neagră — beșică albastră — beșică ghîurghîulie — beșică naragie — beșică ghivizie — beșică verzie — beșică galbenă — beșică vînată; — beșică înflată — beșică înfocată, — beșică beșicată, — beșică orbălțată — beșică obrintită — beșică odrăslită — beșică cățelită, — beșică dogorită — beșică opărită; — beșică cu pocitură — beșică cu săgetătură, — beșică cu răchnitură — beșică cu usturime — beșică cu mîncărime, — beșică cu pocitură de zi — și cu pocitură de noapte — beșică prin însetare — beșică prin nemîncare — beșică prin diochîare — beșică prin căscare — beșică prin junghîare — beșică prin săbîrare — beșică prin săgetare — beșică prin strigare — beșică prin văretare; — beșică de nouă neamuri — beșică de nouă feluri — beșică de nouă chipuri — beșică de nouă soiuri! — Nu junghîa — nu săbîa — nu ustura — nu săgeta! — ci sabia ta — prindă-a săbîa

— și-a junghia — și-a săgeta — și-a ustura; — când ursul — și cu lupul — în pădure — lângă mure — vor șede — și-or ospăta — și s'or veseli — și-or benchetui, — când la o masă vor sta — și 'mpreună vor ospăta, — atunci să săbirezi — și să junghiezi. — Numai atunci — și nici atunci! — N. să rămăie curat — curat și luminat — ca argintul strecurat — ca Dumnezeu ce l'a dat — ca maică-sa ce l'a născut — ca D-zeu ce l'a ținut. — De la mine descântecul — de la D-zeu sfântul, leacul!

(Banat.)

(Manglică: Columna lui Traian, an. VII, 1877, pag. 335.)

Bună seară Mătrăgună, doamnă și mamă bună, care umbli cu capetele tale pe ceruri, cu rădăcinele pe sub pământuri, ear cu poalele pe vânățări și vânturi, care ești doamna cerurilor și-a viforurilor, tu care ești doamna florilor, căci înaintea ta se închină și pe tine te măresc toate florile; la tine mă rog, și ție mă 'nchin eu cu coatele goale și cu genunchii goi și cu fruntea plecată până la pământ, că tu să bine-voești să aduci putere, snagă și sănătate, adecă să aduci leac pentru bolnavul acesta N. N.; tu să te duci peste noapte, să umbli pe dealul Sterideal și pe munții Semenicultui, și de nu vei afla leacul acolo, să'l cauți prin cărăule, cărșii și stânci, să te duci să umbli peste toată fața pământului prin munți și păduri, prin poiene de ȧederă, de semenic de fofofiu și de priboiu, prin tisă, prin mărăcine și mățăcine; să'l cauți la izvoare, la râuri și sub petrele pământului, să cauți în adâncul mărilor, să cauți în vânturi și pe aripele vântului, în vânățările cerului, și pe marginile pământului; și de vei afla leacul să'l aduci și să'l puți aci în acest păhar de apă, ca să'l vază dimineața bolnavul bine și mai bine, și prin acel leac să aduci lui N. N. puterea lui, snaga lui, vârtutea lui și îndemnul lui, capul lui, inima lui, rânza lui, picioarele lui, mâinile lui etc. cu un cuvânt să'ı aduci earăși sănătatea lui, căci eu cu bun dar te dăruesc, ear tu să'ı puți lui N. N. cap la cap, ochi la ochi, mână la mână, pept la pept, inimă la inimă, rânză la rânză, șele la șele, picioare la picioare, os la os, putere la putere, vârtute la vârtute, îndemn la îndemn etc. și sănătate la sănătate, și așa te las, mamă Mătrăgună, peste noapte curată, luminată, ca argintul spălată și ca aurul străcurată.

(Dobrogea.)

(Teodor T. Burada: O Călătorie etc. pag. 270—276.)

Descântec de beșică cea rea. (pag. 270.)

Amin, amin — de la mine descântecul — de la maica Domnului leacul. — Beșică albă — beșică neagră — beșică verzie — beșică ghivizie — beșică naramgie, — beșică de nouă felurî — beșică de nouă soîurî. — Venit-au Ilie — și cu Pailie, — cu tunetul — cu fulgerul — a tunat, tunatu-te-au — a fulgerat, fulgeratu-te-au — la rădăcină secatu-te-au — și n'a remas de leac — cât un fir de mac — în patru despicat — în mare înecat. — Să rămăe N. curat — luminat — ca argintul strecurat — ca soarele 'n senin. — Ptiu, amin.

Descântec de obrintit. (ibid. pag. 272.)

Păcurariu șueră — răs-șueră, — pe dincolo de mare; — oaia zbeară — rez-zbeară — dincoace de mare. — O stinhit oaie de zberat — și pecurariul de șuerat. — Astă lână lae — de la cea oaie — mult a nins-o — gerul a strins-o — mult a maî ploato — vântul a bătut-o — dar nicî n'a durut-o — nicî n'a usturat-o. Așa să stee durerile — și săgețile — și umflăturile — și N. să remăe curat — luminat — ca Domnul ce l'a lăsat — când popa l'a botezat. — Descântecul dela mine — leacul dela maica Domnului.

Descântec de vermă la vite. (ibid. pag. 276.)

Cum nu poate să stee — nicî să remăe — praful în drum — de care și dobitoace — ce merg în colo, și în coace. — Așa să nu poată să stee — nicî să remăe — vermî în rană — de ei plină. — Ei să peî — să răspei! — Cum nu poate să stee — nicî să remăe — duhovnicul satului — în fundul rațului, — așa să nu poată să stee — nicî să remăe — vermî în rană — de ei plină. — Ei să peî — să răspei! — Și cum nu poate să stee — nicî să remăe — parcalabul satului — în fundul iadului — așa să nu poată să stee — nicî să remăe — vermî în rană — de ei plină. — Ei să peî — să răspei!

Bocete.

TEODOR T. BURADA: Datinele poporului român la înmormântări. Iassy 1882.

(8°, 158 pagini.)

(Muntenia, pag. 122—123.)

Bucură-te mănăstire
că ce pușor ăți vine,
da nu vine să 'nflorească,
ci vine să vestejească.
Garofiță drăgălașă,
aoleu cea mai frumoasă,
când umblași să 'nflorești
te porniși să putrezești;
a dat vânt și te-a pălit
și moartea te-a amăgit.
Veniți frați, veniți surori
tot cu mănunchi de flori,
cu făclii și luminări
și mă plângeți cu sudori.

Vă urtați și peste groapă,
vedeți moartea 'ntunecată.
Roagă-te neică de popă
clopotul tot să ți'l tragă,
să resune văile
să s'adune rudele,
că tu astăzi te pornești
și pe toți ne părăsești,
pe o cale 'ndelungată
unde nu-i mamă nici tată,
ci cântări dumnezești
și cu cete ângerești.
Nu-i nici val și nici durere,
ci iubită mângăcere!

(Banat, ibid. pag. 150—151.)

Harangu mereu trăgea
și nimene nu știea,
c'un voinic acum murea!
Toată lumea se mira
și cu toți la el cura.
Doamne ce rău ți-a făcut
tu de aici de l'ăi răpit!
In coparșiu el stă pus
și de la noi ni s'a dus.
Cu toții la el căta,
ș'apoi cu jale'l cânta:
Doamne ție ne rugăm
și la tine 'ngenunchiem
să nu grăbești
să'l putrezești.
Du'l în poarta raifului
și'i dă slava ceriului!

Din a lui guriță
va crește-o viorită,
din doi ochișori
de tot mândre flori,
și din perișor
mândru pomușor.
Din doi umerei
doi lucefere,
din a lui trupită
floare de lupită,
și din picioruțe
doue lăstăruțe;
din a lui mănute
doue pelinute!
Plângeți uși, plângeți ferești
că de acum lor le lipsești!

(Transilvania, ibid. pag. 144—145.)

Bucură-te mănăstire,
 că ce garofită'ți vine,
 da nu vine să 'nflorească
 ci vine să putrezească.
 Fost-ai și tu floriceică
 tânără și frumoșică,
 dar acum ne-ai părăsit
 și rău ne-ai mai amărit,
 moartea mi te-a amăgit.
 Ai lăsat câmpul cu flori
 și cerul! fără de nori,
 tu meri acum în cea lume
 unde tu nu ai pe nime.
 Uite Doamne pe pământ
 uite și la cel mormânt
 și vezi moartea ce-a făcut!
 Mai privește cele flori
 roagă-te la 'ngropători

ca să-ți lese trei ferești
 tu prin ele să privești
 și pe una ca să'ți vie
 mirosul de la tămâc,
 pe alta glas de măculiță
 care-a fost a ta drăguță.
 Pe alta raza soarelui
 de pe bolta cerului,
 ca să mi te 'ncălzească,
 fața să nu'ți vestejească;
 Spune ângerașule
 unde'ți este mirele?
 In loc de vorniceî
 ți-aducem prăpurei;
 în loc de lăutarî
 plătit-am clopotari!
 De val și de păcat
 pe-astă lume ai scăpat!

(Dobrogea, ibid. pag. 127—129.)

Drăguțul meu bărbățel
 drăguțul meu sufletel,
 când ți-a veni dorul
 să ieî drumușorul
 să'mî stingî focușorul.
 Astă primăvară
 când eștai afară
 în revărsatul zorilor,
 în cântatul paserilor,
 în șuerul vânturilor,
 plugușorul înjugai
 neagră brazdă resturnaî
 și din gura tu ziceai:
 Ța plevan
 și haîs Joîan,
 haî cu tata, nu vă daî
 și la greu nu mă lăsaî,
 brazda toat'o resturnaî.

Eu când te auzeam
 cu gura nu grăiam,
 mă luam,
 mă sculam,
 și 'n grădină mă duceam,
 floricele sămănam
 să le poarte fetele,
 fetele, nevestele.
 Florile au înflorit
 bărbatul mi-a putrezit;
 timpul coasei c'a sosit
 și la câmp când am eșit,
 pe rezoare m'am uitat
 sufletelul mi-am strigat:
 spune-mî dragă un cuvânt
 să pot trăi pe pământ.
 Am rămas fără de sprijin
 singurică făr de razim.

Valuri mari mă 'nvăluiesc ca vântul de dealuri
 n'am cum să mă sprijinesc. ca apa de maluri!
 Bătută-s de gânduri

A norocului și a nenorocului Oglindă pentru răsfațul
 iubitorilor de petrecanie talmăcită după limba franțo-
 zască. Tipărit acuma.

(32°, 2 foi nepaginate + 29 foi paginate.)

Prefața.

Așteptând norocul
 în toate zilele
 el vine ca racul
 de-a îndăratele.
 Iară nenorocul
 să culcă și scoală
 cu noi în tot cîșul
 o rujină goală.
 Vreamea rea aduce
 prea multe cu sine,
 greutăți neazuri
 departe de bine.
 Singură nădejdea
 îți mai dă picioare,
 ca să mai ispitești
 ceale viitoare.

Așa dar deschideți
 cu putere mică
 aciastă de noroc
 crudă cărticică.
 Să vedeți ce noroc
 vă făgăduiește;
 după întâmplare
 ce noroc găcește?
 Deschideți cu sula
 sau măcar cu acul,
 unde va nimeri
 ca peatecul sacul,
 Acolo să cetiți
 slova carea vine
 și vă va arăta
 un rău, sau un bine.

A.

(Astă)zi ți să spune
 (Ae)vea minune.
 Avea-vei cunună
 Aur împreună.
 Apoi vei și face
 Acum cum îți place.
 Aibi inimă bună

Astăzi împreună.
 Aratăți cu fire
 Acea fericire
 A'ți fi rânduia
 Anilor sfințită
 Aciasta.

G.

Gândurile tale
 Gândesc la parale.

Gătește-te pungă!
 Groși banii la dungă.

Galbeni caragroși
 Groși și groși pă groși.
 Grăbește să'î ia
 Gata cu alai.
 Gândul să'ți aline

Galbeni cu bine.
 Grămadă să fie
 Gata bucurie.
 Grăbește-te.

J.

Judecătă lungă
 Jaf este la pungă.
 Jalba să preface
 Jurământ să face
 Jelbibile sporite
 Jertfe poftorite.
 Judecata care

Jeluești prea tare
 Joacă jucărie
 Jos spre sărăcie.
 Jură pre socoteală
 Jertvești cheltueală
 Judecă-te.

C.

Cuceul bine cântă
 Că te înfierbântă.
 Căruța gătindu-ți
 Cheful îndoindu-ți,
 Că la veselie
 Cu o bucurie
 Cu toată gătirea

Cu toată iubirea
 Chemat ești și pasă
 Ca să șezi la masă,
 Că e nuntă mare
 Cu frumoasă stare
 Ca să joci.

R.

Rușinea ce'ți va veni
 Rău te va batjocori
 Rabdă că n'ai încătrău,
 Rău aduce și mai rău.

Rabdând te vei mângăea
 Rușinea se va tăea.
 Rabdă.

F.

Floare fericită
 Fi-vei înflorită.
 Fi-vei lumii floare
 Foarte 'nfloritoare.
 Florile te are
 Folosință mare.

Floare înflorită
 Frumos mirosită
 Face-te-vei una
 Florilor cununa
 Frumoasa.

Gî.

Gîana ți să bate
Geame-vei fîrtate!
Gîngașe puteare
Geaba mîngăieare,

Geaba pui cuvânt
Genunchi la pămînt,
Geaba'ți faci tu cruce
Gemînd te vei duce.

Epilog.

Să iaî în bine
aciastă carte
și de la mine
noroc și parte,
că nu'î departe.

Petreaceți dară
vreamea cu jocul
să capeți iară
bun pre norocul,
Vine sorocul.

Basmе.

(Creanga: Convorbiri literare XI, 1878, pag. 212 urm.)

(Moldova.)

Fata babei și fata moșneagului.

Ci-că era odată un vădăoîu bătrîn, care avea o fată; el s'a însurat a doua oară și-a luat o babă văduvă, care și ea avea o fată. Fata babei era slută, țifnoasă și rea la inimă; dar pentru că era fata mamei, se alintă cum s'alintă cîoara 'n laț, lăsînd tot greul pe fata moșneagului. Fata moșneagului însă era frumoasă, harnică, ascultătoare și bună la inimă. Dumnezeu o împodobise cu toate darurile cele bune și frumoase. Dar această fată bună era horopsită și de sora cea de scoartă și de mama cea de vitrigă; noroc de la D-zeu că era o fată robace și răbdătoare, căci altfel ar fi fost vai ș'amar de pielea ei.

Fata moșneagului la deal, fata moșneagului la vale, ea după găteje prin pădure, ea cu tăbuețul în spate la moară, ea în sfârșit în toate părțile după treabă. Căt era ziulica de mare nu'și mai stringea picioarele; dintr'o parte venea și 'n alta se ducea. Ș'apoî baba și cu odorul de fiică-sa tot cărtitoare și nemulțumitoare erau. Pentru babă, fata moșneagului era peatră de moară în casă; ear fata ei, busuîoc de pus la icoane.

Când se duceau amîndouă fetele în sat la șezătoare sara, fata moșneagului nu se încurca ci torcea câte-un cîur plin de fuse; ear fata babei îndruga și ea cu mare-ce câte un fus; ș'apoî când veneau amîndouă fetele acasă noaptea tîrziu, fata babei

sărea ȳute peste părlaz și zicea fetei moșneagului să-i de cĳurul cu fusele ca să-l ție până va sări și ea. Atunci fata babei, vicleană cum era, lua cĳurul și fuga în casă la babă și la moșneag spuind că ea a tors acele fuse. În zadar fata moșneagului spuinea în urmă că acela este lucrul mănelor sale; căci îndată o apucau de obraz baba și cu fiică-sa și trebuia numai decât să remăe pe-a lor. Când venea Duminica și sărbătorile, fata babei era împopoțată și netezită pe cap, de par'c'o linsese viței. Nu era joc, nu era clacă în sat, la care să nu se ducă fata babei, ear fata moșneagului era oprită cu asprime de la toate aceste. — Ș'apoĳ când venea moșneagul de pe unde era dus, gura babei umbla, cum umblă melița: că fata lui nu ascultă, că-i ușernică, că-i leneșă, că-i soĳu rău că-i lae, că-i bă-lae, și că s'o alunge de la casă; s'o trimiță la slujbă, unde știe, că nu-i de chip s'o mai ție, pentru că poate să înmărăvească și pe fata ei.

Moșneagul fiind un gură cască sau cum iți vre să-i ziceți, se uita în coarnele ei și ce-i spuinea ea, sfânt era. — Din inimă bĳetul moșneag poate c'ar fi mai zis câte ce-va; dar acum apucase a cānta găina la casa lui și cucoșul nu mai avea nici o tre-cere, ș'apoĳ ȳa să-l fi pus păcatul să se întreacă cu didiochiul; căci baba și cu fiică-sa îl umplea de bogda-prosti. Într'una din zile moșneagul fiind foarte amărit de câte-i spuinea baba, chemă fata și-i zise:

Draga tatei, eaca ce'mĳ tot spune mă-ta de tine: că n'o asculti, că ești rea de gură și înmărăvită și că nu este de chip să mai stăi la casa mea; de aceea du-te și tu încotro te-a îndrepta Dumnezeu, ca să nu se mai facă atăta găleceavă la casa asta, din pricina ta. Dar te sfătuesc, ca un tată ce-ți sunt, că or și unde te-i duce, să fi supusă, blajină și harnică; căci la casa mea tot ai dus-o cum ai dus-o: c'a mai fost și mila părințească la mijloc! . . . dar prin străini Dumnezeu știe peste ce soĳu de sămānță de oameni ăi da; și nu ți-or pute răbda, câte ți-am răbdat noi.

Atunci biata fată, văzând că baba și cu fiică-sa voesc cu ori ce chip s'o alunge, sărută mâna tată-său și cu lacrimi în ochi, pornește în toată lumea, depărtându-se de casa părințească fără nici o nădejde de întoarcere! Și merse ea cât merse pe-un drum, până ce din întâmplare ăi eși înainte o cățelușă bolnavă ca vaĳ de capul ei, și slabă de-i numărăi coastele; și cum văzu pe fată, ăi zise:

Fată frumoasă și harnică, fie-ți milă de mine și mă grijește, că ți-oiu prinde și eu bine vr'o dată. Atunci fetei i se făcu milă; și luând cățelușa o spală și-o griji foarte bine. Apoi o lăsă acolo și'si căută de drum, mulțămită fiind în suflet că a putut săvârși o faptă bună. Nu merse ea tocmai mult și numai eacă ce vede un păr frumos și înflorit, dar plin de omizi în toate părțile. Părul cum vede pe fată, zice:

Fată frumoasă și harnică, grijește-mă și curăță-mă de omizi, că ți-oiu prinde și eu bine vr'o dată.

Fata, harnică cum era, curăți părul de uscături și de omizi cu mare îngrijire și apoi se tot duse înainte să'si caute stăpân. Și mergând ea mai departe numai eacă ce vede o fântână mălită și părăsită. Fântâna atunci zice:

Fată frumoasă și harnică! îngrijește-mă, că ți-oiu prinde și eu bine vr'o dată.

Fata rănește fântâna și o grijește foarte bine; apoi o lasă și 'și caută de drum. Și tot mergând mai departe, numai eacă ce dă de un cuptor nelipit și mai mai să se risipească. Cuptorul cum vede pe fată, zice:

Fată frumoasă și harnică! lipește-mă și grijește-mă, că ți-oiu prinde și eu bine vr'o dată.

Fata care știea, că de făcut treabă nu mai cade coada ni-măruș, își suflecă mânicile, călca lut și lipi cuptorul, îl humui și-l griji de ți era mai mare dragul să-l privești! Apoi își spală frumusele mâni de lut și porni earășii la drum. Și mergând ea acum și zi și noapte, nu știe ce făcu, că se rătăci; cu toate acestea nu'si pierdu nădejdea în Dumnezeu, ci merse tot înainte până ce într'una din zile desdimează trecând printr'un codru întunecos, dă de-o poeană foarte frumoasă și în poeană vede o căsuță umbrită de niște lozii pletoase; și când s'apropie de acea casă numai eacă o babă întimpina pe fată cu blândeț și-i zice:

Da ce cauți prin aceste locuri, copilă, și cine ești?

Cine să fiu mătușă? Ia o fată săracă, fără mamă și fără tată pot zice; și numai cel de sus știe cât am tras, decând mama care m'a făcut, a pus mâni pe pștept! — Stăpân caut; și necunoscând pe nime și umblând din loc în loc m'am rătăcit. D-zeu însă m'a povățuit de-am nimerit la casa d-tale și te rog să'mi dai sălășuire!

Sermană fată! zise bătrâna. Cu adevărat numai D-zeu te-a îndreptat la mine și te-a scăpat de primejdi. Eu sânt sfânta Dumnică. Slujește la mine astăzi și fi încredințată că mâne n'ai să eși cu mâni goale de la casa mea.

Bine, măi cută, dar nu știu ce trebî am să fac?

Ia să'mî lai copilașii, care dorm acuma și să-î hrănești; apoi să'mî faci bucate; și când m'oîu întoarce eu de la biserică, să le găsească nici reci nici fierbinți, ci cum ăș mai bune de mâncat. Și cum zice, bătrăna pornește la biserică, eară fata suffică mănile și s'apucă de treabă. Întăi și 'ntăi face lăutoare; apoi ese afară și începe a striga:

„Copii, copii, copii! veniți la mamă să vă lee!“ Și când se urită fata, ce să vadă? Ograda se umpluse și pădurea fojgăia de-o mulțime de bălauri și de tot soful de jivine micî și mari! Însă tare în credință și cu nădejdea la D-zeu, fata nu se sparie; ci le ia pe câte una și le lă și le îngrijește căt nu se poate mai bine. Apoi s'apucă de făcut bucate, și când a venit sfânta Duminică de la biserică și a văzut copii lăuți frumos și toate trebile bine făcute, s'a umplut de bucurie; și după ce-a șezut la masă, a zis fetei să se sufe în pod și să'și aleagă de-acolo o ladă care-a vre ea și să'și o iee ca simbrie; dar să n'o deschidă păn' acasă la tată-său. Fata se sue în pod și vede acolo o mulțime de lăzi; unele mai vechi și mai urite, altele mai nouă și mai frumoase. Ea însă, nefind lacomă, ș'alege pe cea mai veche și mai urită dintre toate. Și când se dă cu dânsa jos, sfânta Duminică cam increțește din sprincene, dar n'are încotro. Ci bine-cuvintează pe fată, care își ie lada în spate și se întoarnă spre casa părintească cu bucurie, tot pe drumul pe unde venise. Când pe drum eacă cuptorul grijit de dânsa era plin de plăcinte crescute și rumenite . . . Și mănăcă fata la plăcinte și mănăcă, hăt bine; apoi își mai ie câte-va la drum și pornește. Când mai încolo numaî eacă fântăna grijită de dânsa era plină pănă 'n gură cu apă limpede cum ăi lacrima, dulce și rece cum ăi ghiață. Și pe colacul fântănei erau doue pahare de argint, cu care a băut la apă pănă s'a recorit. Apoi a luat un păhărel cu sine și a pornit înainte. Și mergând mai departe, eacă părul grijit de dânsa era încărcat de pere galbene ca ceara de coapte ce erau, și dulci ca mîerea. Părul văzând pe fată și-a plecat crengile 'n jos; și ea a mănăcat la pere și s'a luat la drum căte i-a trebuit. De-acolo mergând mai departe, eacă se întâlnește și cu cățelușă, care acum era voinică și frumoasă, eară la găt purta o salbă de galbeni pe care a dat-o fetei, ca mulțămită pentru că a căutat-o la boală. — Și de aici fata mergând tot înainte, a ajuns acasă la tată-său. Moșneagul, când a văzut-o, i s'a umplut ochii de lacrimi și inima de bucurie. Fata atunci scoate salba și paharele

cele de argint și le dă tătăne-său, apoi deschizând lada împreună, nenumărate herghelii de cai, cirezii de vite și turme de oi ese din ea, încât moșneagul pe loc a întinerit văzând atâte bogății! Eară baba a rămas opărită și nu știca ce să facă de cîudă. Fata babei atunci și-a luat inima 'n dinți și a zis:

Las' mamă că nu-i pradată lumea de bogății; mă duc să'ți aduc eu și mai multe. Și cum zice, pornește cu cîudă, trăsbind și plesbind. Merge și ea cît merge tot pe acest drum, pe unde fusese fata moșneagului; se întâlnește și ea cu cățelușa cea slabă și bolnavă; dă și ea de părul cel ticsit de omide, de fântăna cea mălită și seacă și părăsită, de cuptorul cel nelipit și aproape să se risipească; dar când o roagă și cățelușa, și părul și fântăna și cuptorul, ca să îngrijească de dânsule, ea le răspundea cu cîudă și în batae-de-joc:

Da cum nu! că nu mî-oiu feșteli cu mănutele tătucei și a mămucei! Multe slugi ați avut ca mine?

Atunci cu toate știind că mai ușor ar pute căpăta cine-va lapte de la o vacă stearpă, decât să te îndatorească o fată alintată și leneșă, au lăsat-o să'și urmeze drumul în pace și n'au mai cerut de la dănsa nici un ajutor. Și mergând ea tot înainte au ajuns apoi și ea la sfânta Duminică; dar și aici s'a purtat tot hursuz, cu obrăznicie și prostește. În loc să facă bucatele bune și potrivite și să lee copii sf. Duminicii cum i-a lăut fata moșneagului de bine, că i-a opărit pe toți, de țipau și fugeau nebuni de usturime și de durere. Apoi bucatele le-au făcut afumate, arse și sleite de nu mai era de chip să le poată lua cineva în gură . . . și când a venit sf. Duminică de la biserică, își-a pus mâinile 'n cap de ceea ce a găsit acasă. Dar sf. Duminică blândă și 'ngăduitoare, n'a vrut să'și pue mîntea c'o stur-lubatecă și c'o leneșă de fată ca aceasta; ci i-a spus să se sue în pod, să'și aleagă de acolo o ladă, care i-a plăcea și să se ducă în plata lui D-zeu. Fata atunci s'a suit și ș'a ales lada cea mai nouă și mai frumoasă; căci îi plăcea să lee căt de mult și ce-î mai bun și mai frumos, dar să facă slujbă bună nu-î plăcea. Apoi cum se dă jos din pod cu lada, nu se mai duce să'și lee zioa bună și bine-cuvântare de la sf. Duminică, ci pornește ea de la o casă pustie și se tot duce înainte; și mergea de-i părărau călcăele de frică să nu se resgândească sf. Duminică să pornească după dănsa, s'o ajungă și să-î lee lada. Și când ajunge la cuptor, frumoase plăcinte erau într'ânsul! Dar când s'apropie să lee dintr'ânsele și să'și prindă pofta, focul o arde și nu poate

lua. La fântână așijderea păhăruțele de argint, nu-i vorbă, erau, și fântâna plină cu apă până 'n gură; dar când a vrut fata să pue mâna pe pahar și să ıee apă, paharele pe loc s'au cufundat, apa din fântână intr'o clipă s'a secat și fata de sete s'a uscat! Când prin dreptul părului, nu-i vorbă, că par'că era bătut cu lopata de pere multe ce avea; dar credeți c'a avut fata parte să guste vr'o una? — Nu! căci părul s'a făcut de-o mie de orı mai nalt de cum era; de'ı ajunsese crengile în nourı! Ș'atunci scobește-te fata babeı în dinți! Mergând mai înainte, cu cățelușa încă s'a întâlmit; salbă de galbenı avea și acum la gât; dar când a vrut fata să'ı-o ıee, cățelușa a mușcat-o de ı-a rupt degetele și n'a lăsat-o să pue mâna pe dânsa. Iși mușca acum fata degetelele mămucuteı și ale tătucuteı de cıudă și de rușine, dar n'avea ce face. Insfirșit cu mare-ce a ajuns ea și acasă la mă-sa, dar și aici nu le-au tienit bogăția. Căci deschizând lada, o mulțime de bălaurı au eșit dintr'ânsa și pe loc au mâncat pe babă cu fată cu tot, de par'că n'au mai fost pe lumea asta și apoı s'au făcut bălaurı nevăzuți cu ladă cu tot.

Ear moșneagul a rămas liniștit din partea babeı și avea nenumărate bogății; el a măritat pe fiica-sa după un om bun și harnic. Cucoșii cântau acum pe stilpır porților în prag și în toate părțile; ear găinile nu mai cântau cucoșește la casa moșneagului să mai facă a rău; c'apoı atunci nicı zile multe nu mai aveau. Numai atăta că moșneagul a remas pleșuv și spetfit, de mult ce'l netezise baba pe cap și de cercat în spatele lui cu cociorva, dacă-i opt malaiful.

Un culegător tipographu (P. Ispirescu): *Legende și basmele Romaniloru adunate din gura poporului scrise și date la lumină de Ed. 3^a. Partea I. Bucuresei 1872.*

(8°, 180 pagini.)

(Muntenia.)

Impăratul șerpilor. (pag. 113—118.)

A fost o dată, ca nicı o dată; că de n'ar fi nu s'ar mai povesti. etc.

A fost un unchıaș și o mătușă. Eı ajunseseră la sărăcie, cheltuind tot ce aveau după sufletul lor, spre a dobândi un fiu,

dar în deșert. Acum, la vreme de bătrânețe, se hotărâră și ei să iasă pe câmpie, și or ce va găsi, să'l ia și să'l crească ca pe fiul lor. Decî într'o dimineață, porniră amândoi pentru acest sfârșit: atât de mare era dorul lor să aibă un copil. Găsiră un puț micuț de șearpe, îl luară, îl aduseră acasă, îl puseră într'o țeavă de trestie și îl culcară între dânsii. Tot ce puteau, bîet, agonisi și dânsii, cheltuiau pentru hrana fiului lor. Șearpele crescuseră până ce într'o zi crepă țeava. Il puseră într'un mosor. Ingrijirea și hrana cea bună ce'î da făcură pe șearpe să crească repede, și plesni și mosorul. Il puseră într'un putinețu și așa nu lipseau a'l culca între dânsii. După ce mai trecu cât-va timp, într'o dimineață, auziră crepând și putinețul. Atunci unde eși din el șearpele și le zise: Vă mulțumesc tată și mamă, de îngrijirea cea bună ce mi-ați dat. Fără voi poate ași fi perit. Acum să faceți bunătate să mă duceți de unde m'ați luat. Bătrânii nu se cam îndura de el. Se făcuse un șearpe așa de frumos cum nu mai văzuseră ei. Solzii lui erau ca de aur. Ochiul străluceau în capul lui ca niște pietre de rubin; îl sărutară și pe o parte, și pe alta, și îi răspuseră: Dar bine dragul nostru fiu, tocmai când credeam să avem și noi o mângâere la bătrânețele noastre, tocmai atunci ne părăsești? Noi credeam că numai moartea ne va despărți de tine. — De aceea vă zic să mă duceți de unde m'ați luat, ca să vă pot fi de folos. Șezând aici cu voi viața mea este în joc. Cuvintele lui erau așa de mîeroase încât nu se putură opri de a nu'l asculta. Il duseră decî, de unde l'au luat, moșul țindu'l de cap și baba de coadă. — Cum îl puseră jos, se ridică în coadă flueră o dată cu așa putere încât răsuna câmpiile, apoi plesni din coadă. Și întorcându-se către unchiș și babă, le zise: să nu vă speriați de ce veți vedea. N'apucă să sfârșească bine vorba, și unde se porniră din toate părțile șerpii ca frunza și ca iarba, care veniau la chemarea împăratului lor și i se închinară. Dacă văzu însă că moșul și baba se cam perd cu firea, făcu un semn, și toți șerpii porniră de pe unde veniseră. Atunci el zise bătrânilor: luați ogarul acesta, care venise o dată cu șerpii, și'l culcați între voi și îngrijiți'l tocmai cum mi-ați făcut mie. Până acasă să nu'î ziceți: Ogar, fă treaba a mare. Și când veți fi în vre-o nevoie, veniți aice, fluerăți și îndată voiu veni să vă dau orî ce ajutor. După ce se mai sărutară și plânseră, se despărțiră. Bătrânii se bucurară oarecum, dacă văzu că a să aibă cu ce să se mai mângâe. Pe drum când se întorceau nu se putu ține de a nu încerca ce putere va

avea asupra ogarului vorbele ce li le spusese șearpele. Se opriră și ziseră: Ogar! fă treaba cea mare. Unde mi'ți începu ogarul a lăsa dintr'ânsul la galbeni, de nu mai știau unde să'î pue. Luară cât putură, și ce nu mai putură lua, lăsară acolo, și plecară acasă plini de bucurie pentru darul ce căpătaseră. Dacă ajunseră acasă îl îngrijiră și'l culcară între ei în pat, cum le zisese șearpele. Apoi a doua zi, se duseră la un argintar, și se tocmiră să îmbrace pe ogar în argint. Ziseră și ei argintarului, cum le spusese și lor șearpele. Argintarul vru să cerce și el, ca și dânsii, ce însemna vorbele alea. Și dacă văzu minunea cea mai nepomenită, se duse de cumpără un alt ogar pe care îl îmbracă în argint, și la ziua otărâtă li'l dete. Unchiașul plăti ca un om de treabă, aduse ogarul acasă și'l culcă între dânsii cu dragostea cu care culcase și pe șearpe. După ce sfârșiră și banii și îi zise și ogarului astuia cum zisese celui-l'alt, el nici nu se tulbură. Ii mai zise o dată, nimic. Atunci se hotărâră a se duce la șearpe să'î spue că ogarul nu'î mai asculte. Șearpele cum auzi de una ca asta, le dete o puică, și le zise să o îngrijească ca și pe ogar și să o culce cu dânsii. Se întoarseră acasă, și a doua zi, când se sculară, găsiră în așternut un ou de aur. Găina oase. Se bucurară ei și de acest dar; apoi vândură oul cu preț și își târguiră cele trebuincioase. În toată dimineața, când se sculau, găseau câte un ou de aur în așternut. După câte-va zile se duseră iarăși la argintar, ca să le îmbrace găina în argint. După ce se tocmiră, îi zisese să nu o culce între ei. Argintarul dacă văzu că găina face ouă de aur, fiind că el o culcase în pat, tocmai cum zisese moșul cu baba să nu facă, cumpără o altă găină, la fel cu aceea, și le-o dete îmbrăcată în argint. Unchiașul și de astă dată plăti asemenea, luă găina ce'î dete argintarul și o duse acasă. A doua zi în loc de ou de aur, găsiră alt ceva. Se duseră iar la șearpe. Ii spuseră cum că de marea dragoste ce aveau pentru darurile lui, se dusesse și cu ogarul și cu găina la un argintar să le îmbrace în argint, și cum că, după ce le a îmbrăcat, ogarul nu'î mai ascultă și găina nu mai făcu oă de aur. Șearpele pricepu ce drăcie se joacă aci. Le dete un reteveiaș și le zise: Na, această bătă mică, să o duceți să o îmbrace și pe aceasta în argint. Dar să nu'î ziceți: Sări măciucă, dă, borbolino! Inșă dacă la vre-o întâmplare de'î veți zice și veți voi să nu să mai simță de dânsa, să'î strigați: oprea nebuno! Unchiașul și mătușa n'avură răbdare până acasă, ei chiar pe drum vrură să încerce ca ce minune va face și măciuchița

când i-o zice cum i-a învățat șarpele. N'apucară să sfârșească bine vorbele și unde începu să'î croiască cum se cuvine. Atunci ei îndată o domoliră prin cele-l'alte vorbe ce îi învățase șarpele, și tocmai atunci cam începură a pricepe și ei, că cu argintarul nu e lucru curat. Ajungând acasă și odihnindu-se puțin, se duseră îndată la argintar să le îmbrace reteveul în argint. După ce se tocmiră ca și de alte dăți îi ziseră: Noi îți plătim cât ne-ai cerut, jupâne argintar, dară ne rugăm să nu'î zici: Sări măciucă, dă borbolino! Va! de mine! Cât despre asta n'aveți grije. Noi ne cunoaștem mușterii. N'avem noi a face pentru ântăia oară cu D-voastră. N'apucară să facă zece pași după ce eșiră, și argintarul, nerăbdător să vază ce minune o mai face și băta, îi zise: Sări măciucă, dă borbolino! Abia sfârși de zis, și unde începu reteveul a le 'nmuia ale oase de'î băgă în năbădăi. Sărea pe spinările tuturilor câți se aflau în casă, ca o altă aia năsdăvană. Da într'ânșii ea la fasole. Îi pisăgea și îi cotonogea de nu știau unde se mai aflau. Chilomane, țipete, de voe, și reteveul să stea, ba. Îi resbise în bătăi. Dau să easă din casă să alerge după unchiș; dară unde putea cine-va să pue mâna pe clanța ușei, căci în vipia ametelei uitaseră că ferestrele sânt deschise. În cele după urmă, un ucenic d'abia isbuti a eși pe fereastră, dete fuga după unchiș și mătușe pe care îi ajunse după urmă, le spuse șiritenia și tot ce pățiră, și îi rugară să se întoarcă înapoi și să'î mântuiască din nevoie. Cum îi văzu argintariul, le zise: veniți mai iute, oamenii buni, de ne scăpați de pacostea asta, care ne a dăulat în bătăi, că vă vom da ce ne-ți cere. Noi nu'ți cerem alta decât ceea ce ne-ați luat cu nedrept. Vă dau, vă dau, săracul de mine, numai scăpați-ne de urgia asta ce căzu pe capul nostru. Atunci unchișul zise încet: oprea, nebuno! Indată măciuchița se oprî și veni de se puse în mâna bătrânului. Iar argintariul, bătut făcut măr, îi dete ogarul și puica. Unchișul plăti și de astă dată omenește, cât tocmise ca să'î îmbrace reteveul cu argint. Dar o luă a casă împreună cu ogar și cu găină. Măciuchița rămase însă neîmbrăcată, căci nu mai voi moșul să o dea; iar el îi întoarse ogarul și găina ce-i le dase argintariul schimbate. A mai trăit multă vreme unchișul și baba în fericire, și mai în toate zilele se duceau în câmp de vedeau pe șearpe. Nu'î se mai întâmplă însă nimic. Incălecau p'o șea (etc), și vă spuseiu dumneavoastră așa.

Snoave și povești.

Călindariu, așezat pe șapte planete în care să cuprindă 140 de ani, începându-să de la anul 1816 și slujaște până la viitoriul an 1956 1847 Julie 20

(8°, V nepaginate + 181 pagini + scară.)

Omul și anii vieții lui. (pag. 177.)

După ce au făcut Dumnezeu lumea și toate ce sânt într'ânsa, și au văzut că ȳaste bine, chĳemă pre om și toate făpturile ceale vii la sine, ca să le hotărească anii vieții și soartea sa, a fiește căruca, după care să viețuească pre pământ. Chĳemă mai întâiu pre om înainte, și'ı zisă: tu omule să fiı împăratul pământului, tu să umblĳ pe picioarele tale oblu în șus, să privești la ceru; ție iți dau statura aleasă, te dăruesc cu puteare de a gândi, și a judeca și puteare de a'ți descoperi gândurile și simțirile tale ceale din lăuntru prin vorbă, ție să'ți fie subpusă toate ceale sălbatece ale câmpului, și a dumbrăvilor, ceale zburătoare din aer, și ceale din apă, și de sub pământ, tu să stăpânești tot ce ȳaste viu; rodurile câmpului și ale pomilor să fie ale tale, și anii tăi pre pământ să fie 30. Atuncĳa să deade omul de o parte nemulțămĳt cu soartea sa, și zisă: ce har imĳ ȳaste să fiu împăratul pământului și să trăesc în desfătare de pământ, dacĳă vieța mea ȳaste așa scurtă și număi de 30 de ani? Așa cārtea și pizmua celora-l'alte dobitoace, pre carele dărui Făcătōriul cu vieță mai lungă. Ajunsă și la măgarĳu rāndul, și stātu și acesta inaintea Făcătōriului, să'ș iac și el soartea sa. Zisă și cārtră măgarĳu Ziditōriul: tu să pătĳimești ostencală și trudă, să porți povărilor ceale mai greale, și să suferi bātae, și lovituri multe, să auzĳ (!) și să aĳ puțină odihnă, māncarea ta să fie slabă, de spinĳ și polomidă, și anii tăi pre pământ să fie 50. Atuncea cāzu biĳetul măgarĳu în genunchĳ inaintea Ziditōriului și să rugă zicānd: milostive Făcătōriule! așa ticāloasă vieță să duc eu? să trăesc cu hrana cea mai slabă, să lucru lucrul cel mai greu, să port sarcinile ceale mai mari și apoi tot să trăesc așa lung? milostiveaște-te și 'mĳ mai trage 20 de ani din vieță. Atuncĳa omul pofitōriul de vieță lungă păși inaintea lui Dumnezeu, și pofți pentru sine cei 20 de ani, ce nu'ı primi măgarĳul, și Dumnezeu ascultă pre om și'ı dādu ce lāpādă dobitocul. Acum veni și cānele inaintea, și cārtră acesta zise Făcătōriul: tu să păzești casa, și

comorile stăpănu-tău, să stai lângă dănele, ca când ai fi legat de cale, să latrî încă și la lună și la umbră pentru grijea cea multă, să rozî numai oasă, și să mănâncî imputicîrîni, și vîetea ta să fie de 40 de anî. Milostive Ziditorîule! dacă să fie vîetea mea așa de nimica, ticăloasă și defăimată; să roz numai oase și putrejunî, fie-ți milă și 'mî mai cîoantă din vremea vîeții 20 de anî; iară omul nesățios de vîiață să ivi iarăși înaintea lui Dumnezeu, și cerșu și acești 20 de anî, ce nu'î primi cănele, și Dumnezeu îl ascultă, și'î îndelungă vîiața încă cu 20 de anî. Acum veni înaintea Ziditorîului și măemuța, și Făcătorîul zisă cătră dânsa: tu să aibî numai chip ca omul, dară să nu fir om, să fir hăbăucă și proastă, să fir copilăreață, și spinarea ta gârbovită, să fir de joc pruncilor și spre desfătarea nebunilor, iară vîiața ta pre pămînt să fie de 60 de anî. Atuncîa căzu ticăloasa măemuță înaintea Făcătorîului în genunchî jos și să rugă: milostive Făcătorîule! dacă m'ăi făcut numai ca de batere de joc omului, fie-ți milă de mine, și 'mî imputinează vîiața cu 30 de anî; iară omul cel doritorîu de vîiață lungă stătu înaintea celui prea înalt, și cerșu și acești 30 de anî, cari'î lăpădă maemuță, și Dumnezeu ascultă pre om și de astă dată.

După aciasta să depărtară toate dobitoacele de la fața Făcătorîului, ca să trăască fiește-care după soartea care luasă, și vîeții omul ca un împărat al tuturor făpturilor cei 30 de anî, cari'î i-au fost dat Făcătorîul lui, în veselie fără grije și gândurî multe. După aceeaa veniră anî de la 30 până la 50, și aceștea fură plinî de osteneți, și trudă, cu lucru mult pe lângă hrană puțină și slabă, ca să 'și adune ce-va pe vremea viitoare, nice nu putu fi altmîntrinea, pentru că acești anî au fost să fie ai măgarîului, și i-au cerut omul șieș. Iară după 50 de anî șade omul acasă și păzeaste cu mare grije ceale căștigate, trăeaste slab, ca să'î ajungă, și să teame de toată umbra, să nu'î răpească ceale strânsă, și latră asupra tuturor celor ce vreau să să atingă de averile lui; și aceștea sânt anî cănelui. Și de trăeaste omul preste 70 de anî, își pîearde mintea, vine la minte copiilor, și să hăbăuceaste, i să gârboveaste spinarea, și să face de batere de joc copiilor, și nebunilor și aceștea sânt anî priimiți de la măemuță.

(Ms. bibl. centr., 8°, mic. ca. 1830.)

Istoriî di un părinte și di al său fi.

Un om la Aftina ș'au lipădat pre fičorul său di la moștiniré părintască, iară fičorul au mers la ariopag, adică la maghistrat, și au chemat pre tatăl său la gîudecată să răspundă pentru ei l'au scos di la moștinire. Deci din poronca maghistratului, viind tatăl fičorului la maghistrat au răspuns, pentru că fičorul esti bețāv și cu năravuri răle. Răspundi fičorul și ceri di la maghistrat ca să nu fii lipsit di moștinire, și ca tatăl său stricaré și ninorociré lui să o plătească, pentru că a lui di datorii au fost ca încă în pruncii să'l fi certat și să'l fi bătut spre a nu căde într'aceli răli năravuri, nu si'l lasă di capul lui disfrănat căt acum s'au făcut ninorocit. La aceastea maghistratul au judicat, ca până va trăi tatăl, fičorul să fii lipsit di parte avuțai părintăști. Iar după moarte tătăni-său toati căti vor rămăne di la tatăl său, să li moștinească. Iar pre tatăl său pentru că nu l'au pedeppsit (!) ei l'au lăsat disfrănat, fără di toată cinste îngropăciuni, ca pre un dobitocu, să'l îngroapi. Di s'ar țănè astăz această gîudecată mulți părinți făr de cinste s'ar îngropa.

Istoriî di un domn și di o slugă.

Un domn ș'au mănâat sluga la tărg să'r cumperi un cal foarte frumos și mari. Sluga mergănd în tărg au cumpărat un măgari; cari văzându'l domnul său au zâs: pentru ei ai cumpărat o fară așa urătă, căci eu ț'am zâs să cumperi un cal mari și frumos? Răspundi sluga și zăci: Domnule! di va crești mănzul acista după măsura urechile (l. -lor) în toată țara aceasta nu va fi cal ca acista.

Di un bărbat și di o mueare.

A unui om s'au innecat muearea întru un rău, el o căută pre rău în sus. Il întrebă alt om: ei caută? el răspundi: caut muearé că s'au innecat acolo di în gîos. Zăci omul cătră el: pentru ei dar o cauți pre apă în sus, caut-o pre apă în gîos că în gîos o va fi dus apa. Răspundi cel ei caută muearé: nu crez să fi mers în gîos pi apă, că căt au trăit tot îndărăpt au făcut, și crez că și moartă îndărăpt pi apă s'au dus.

Pildă di un crai.

La un crai oari undi vinit-au um (I. un) om și au laudat înaintea craiului caii din Araviea; iară craiul îndemnat fiind și aprinzându-s(ă) di pofta unor cai ca aciea, au dat omului acleua șasazăci di mii di galbini, ca să'î aducă din Araviea; carili luând banii s'au dus. După aceea odată craiul au zăs cătră măscărețul, cătră cioful său: auzi tu! scrii'mi pre toți nebunii căți sânt în cetate. Carile după ce e-au scris pre toț nebunii, mai întâi întri nebuni au pus pre crai, și așa ȳ-au dat craiului. Craiul văzându-s(ă) pre săni cel mai întâi întri nebuni au zăs: dar eu sânt cel mai întâi întri nebuni? Răspundi măscărețul așa: craiule! zăci pentru ce? răspundi măscărețul, pentru că la un om nicunoscut cari într'o țară așa diparti să duci e-ai dat az atăta mulțami di bani, cari poati faci să nu mai vii nici cu cai nici fără cai. Craiul zăci: dar di va vini? Răspundi măscărețul: di va vini, atunce ti șterg pre tini craiule și pre cal în locul tău îl voi puni.

ANTON PANN: Fabule și istorioare auzite și versificate de Tipărirea întâia. I—II. București 1841.

(8°, I. 128 pagini, II. 128 pagini.)

Planul simigiului. (I. pag. 75—77.)

Un simigiu oare-când
covrigi, simigi încercând
a umblat din sat, în sat
și schimbând pe oua ȳ-a dat.
Deci tabla 'n cap dacă ȳa
cu acele oua pe ea,
să întorcea la oraș
ca și un negustoraș;
dar pe drum când să ducea
să gânda și plan făcea
cum sânt, zise, aste oua
tot bune, proaspete, noau
care 's cincî sute, să zic,
de vor prisosi nu stric,
d'o'î sta la cloșcă să le puu
tot oul o să 'm'î dea puu.

Să zic acum c'a crescut
și găini mari s'au făcut,
aste 'ntr'o zi peste tot
cincî sute de oua îmi scot.
Să le vânz, ca un sărac,
ceva părăluțe fac.
Cincî sute de găini dar
clocind, o să 'm'î dea pu' ȳar
fie care doăzeci.
Ho! ho! Stane unde plecî?
Stăi să vedem câte fac.
Apoi cum o să mă 'mbrace!
socoteală prea nu au;
cincî sute de cloșci îmi dau
o sută de sute 'ncap.
Hait! de sărăcie scap.

Când zise hait! bucurat,
 își uită că e 'ncărcat,
 și sărind sus ca un țap
 dete tabla peste cap.

Oule pe jos turti
 și planul își izbuti.
 Mulți, mari lucruri socotese
 și nici mică nu isprăvesc.

ANTON PANN: Culegere de proverburile sau: Povestea vorbiilor. De prin lume adunate — și îarăși la lume date de I—III. București 1852—1853.

(I. 175 pagini; II. ibid. 1853, 166 pagini; III. ibid. 1853, 168 pagini.)

(I. pag. 53—59.)

A fost o 'nsoțire ce trăia 'n iubire — în pace, în tihnă și 'n mare unire. — Ei nu știa ciartă vr'odată 'n viață — ei 'și da unul altui vorbe cu dulceață. — În scurt, într'atăta trăia acești bine — încât de poveste era la or cine. — Dracul însă care 'n casnică coada 'și vără — și face să 'nceapă 'ntră ei gâră, mără, — să sili p'aceștea cu neîncetare — după a sa voce să'î aducă 'n stare. — Intinzând el dară cursele lui toate — și ca să'î supue văzând că nu poate — căută o băbă, auzind că ele — îl întrec pe dânsul la drăci și rele. — S'a găsit pe una Vișana anume — întâia drăcoaiă dracilor din lume. — Se duce la dânsa, pricina îi spune — că n'a fost puțință pe ei a supune, — zicând: „știți că este un graiu de când vacu — că 'și sparge cu vreme opincile și dracu“ — ia numai privește opincile mele — că să trențuiră în mici peticele — și tot nu pociu încă să bag între dânsii — o intrigă mică și să 'mă răz de dânsii; — dacă dar poți face mai mult decât mine — arată-ți puterea, te rog fă-mi un bine. — Ea clăti cu capul și 'ntre rânjitură — își arată colții cei pociiți din gură, — zicând: ei copile! vezi că e pricina — că nu știți pe unde se udă găina. — Iți trebuie încă să înveți la școală — de și ești diavol, dar ț'e tigva goală. — O bătrână astfel cum mă vezi pe mine — nici la degetu'mă al mic nu te pui pe tine. — Zise el: să poate, pe vorba'ți să vede — dar pân' nu văz c'ochii, nu 'mă vine a crede. — Ei bine, dar ce 'mă dai? bătrâna întrebă — că pe capul tati nu mă duc de grabă. — Bucuros, răspunde, pe loc voi fi gata — să'ți dau o pereche papuci galbeni plată. — Nu m'ași fi dus, zise, dar cu aste toate — merg ca să vezi numai Vișana ce poate. — Deci începu baba adese să meargă — la acea femece cășcioara să'î

spargă. — Găsi ea mijloace s'o 'nprietenească — cu una cu alta ca să o momească. — Și precum pescarul undița 'și întinde — și cu râmă 'nșală peștele de'l prinde, — așa își întinse planurile sale — spre ȳa ca s'o tragă cu vorbe morale; — până când văzu că prinse ȳa putere — și are mijloace, ac să bage 'n mĳere. — Așa 'ntr'o zi începe femei să zică: — of fetica mami! cum ești frumușică — cum îți văz purtarea, cum te văz einstită — și cum ești de blândă, cu firea ticnită — trăești încăi bine și cu bărbătelul? — or ea pisicuța (gâr, mâr) cu cățelul? — dar să nu'ți prea pese, că toate 'și au leacul — cu am meșesugurĳ să 'mblânzesc pe dracul, — să ți'l fac să fie blândișor ca mielul, — și să'l joעי cum joacă mâța șoricelul. — Nu 'mĳ trebuie mamă! tânăra ȳi zise — soarta mea un prea bun bărbat ȳmĳ trimise — drag mĳ-a fost și 'mĳ este, el iar mă ȳubește, — și ca noi 'mĳ pare că alt nu trăește. — De ceva de'l supăr ȳmĳ crede, mă ȳartă — căci mațele 'n om tot să ceartă, — sânt prea mulțamită cum trăesc în viață — numai sănătate sfântul să trimeată. — Or și cum fetico! ȳi răspunse baba — când il veĳ supune, alt-fel merge treaba, — că usturoĳ dulce și bărbat ȳar moale — nu să poate 'n lume, el nu poartă poale. — Cât de bun să'ți pară, tot el ciocan este — că așa l'e ursita bĳetelor neveste: — n'ăi să'ți deschizi gura să'ȳ dai vr'o poruncă — că 'ndată asupra 'ȳi ura își aruncă; — numai a lui vorbă 'n seamă să se ȳie, — el ca un-de-lemnul d'asupra să fie; — să'ți fac eu un lucru, ascultă la mine — să trăești cu dânsul încă și mai bine — il ȳmbrobodești, știi, chĳar ca p'o muere — ȳi puĳ în cap țestul, și rabdă 'n tăcere. — Tânăra aceste auzind să pleacă, — ș'ascultați pe baba ce 'mvață să'ȳ facă: — na, ăst briciĳ, ȳi zice, că-ȳ vrăjĳit de mine — și la prânz bărbatu'ȳi când vine — și când după masă o vrea să se culce — tu du-te la dânsul cu firea'ȳi cea dulce — prefăte că il eĳ, în cap a'ȳ ucide — și când vezi c'adoarme și ochiĳ ȳnchide — atunci scoate briciĳul (vai ce amăgire!) — și crucișĳ din păru'ȳi tae patru fire — și mai către seară firele acele — mi le veĳ da mie să le puĳu la stele; — apoi să vezi viață, să vezi fericire — să vezi traĳu atuncea, și să vezi unire! — Proastă tinerică briciĳul în sân bagă — dorind să se facă soțuluĳ mai dragă. — Baba d'altă parte la bărbatu'ȳi merge — ȳntră 'n prăvăliea'ȳi, sudoarea își șterge — din ochi ȳi clipește, il mișcă de hărnă — să face că are să'ȳ spue o taină. — El vrând ȳar să afle ce-o să'ȳ vorbească — se puse să'ȳ spue și ȳa să'ȳ șoptească — zicând: dragul mami! of ce te așteaptă! — ce nenorocire ȳi

s'a pus în faptă! — Soția ta astăzi, perechea 'ți iubită — o să te răpue cu moarte cumplită: — că ia cu un tânăr are înclinare — pe care 'l iubește mai de mult înți pare — și el un brieu dându'i o 'nvăță dușmanul — ca să'ți tae capul, astfel dându'i planul: — Astăzi când vei merge să prânzești acasă — o să ia să'ți cate în cap, după masă, — și viindu'i bine, mâna o să 'și pue — ca să'ți tae gâtul și să te răpue, — și dac'a mea vorbă necrezută'ți pare — prefă-te că nu știți de nici o urmare — ș'e'i vedea cu ochii gândul cum îi este — să zică bogda-proste că îi dedeți veste. — Omul cum aude, speriat peste fire — stă la îndoială, ș'în nedomirire — se muncea cu gândul, cum a lui soție — într'atât tirană asupra'i să fie! — și cum să 'ndrăznească la o așa faptă — cu totu 'mprotivă și neînțeleptă! — Nu gândește urma! nu gândește răul! — și acel ibovnic al ei, nătărăul, — cum putu s'o 'mvețe ca să mă omoare! — nu știe că-i ocnă și spânzurătoare! — și ia ticăloasa nu putea să 'mī spue — căci dragoste 'n silă nici odată nu e. — Să 'mī fie zis, cu, frate mă duc de la tine, — că nu ești pe gustu'mī, n'ai nimic cu mine. — Ș'îr dam voe însumi să meargă în pace — eu el să trăiască pe unde îi place; — pe semne păcatul și așa îi trage — amândoi viața în nevoi să 'și bage. — Ce zic nici eu nu știu, așa e se vede: — „vorba de rău, omul prea lesne o crede.“ — Decī dar mă voiu duce și mă voiu preface — că nu știu nimica, să văz ce se face. — Judecând aceste se duse acasă — ca și altă dată se puse la masă: — mâncând în tăcere ș'intristat cu totul — se dote p'o pernă, răzimându'și cotul — de necaz și cūdă foc. eșca dintr'ânsul; — iată și nevasta veni lângă dânsul — îi aplecă însași capul pe genuche — stăi să văz, zicându'i, ai vre un păduche? — Așa el se lasă să vază ei'o face — și ea când adoarme mijind să preface. — Ea atunci brieul încet din sân scoate — ș'asupra'și pornește urgiile toate: — că el cum o vede, în picioare sare — îi ia din mâini brieul, zicând cu strigare: — tirana muere, asta'ți este dorul! — asta'ți-e credința, asta'ți-e amorul! — asta'ți-e virtutea cea neleguită! — asta'ți-e morala cea afurisită! — Cum din cer nu cade fulger să te arză, — să te mistuiescă, tresnet să te pīarză — cum nu să despiceă locul ce te ține — și să te înghițe de vie pe tine! — fugi! pieri nemilostivo! nu 'mī sta înainte — nu 'ncepe 'ndreptare, nu ascult cuvinte! — du-te de trăește cu cine îți place — dintr'această clipă, pleacă d'aci drace. — Că mī-ai voit răul nu'ți fac răsplătire — bogda-proste babi, că mī-a dat de știre! — Ar fi vrut săraca

să'l incredințeze, — dar cine'i da pas ei ca să se 'ndrepteze; — grăba ia acuma făcea jurăminte — că cutare babă a scos-o din minte. — Ș'a pierdut credința ca și Eva rațul — și ca pân' aceea nu le-au mai fost traful. — Care săvârșire văzându-o dracul — s'a speriat cu totul de baba, sărăcul! — Atât îi fu frică de aceea bătrână — încât nici papucii nu'î dete în mână — ei'î le intinse c'o prăjină lungă — ca nici răsuflarea'î la el să ajungă, — și ca d'o aspidă să se otrăvească, — să'l facă în lume să se pedepsească. — Iată dar minciuna ce face în lume — d'a cărî pricină istorii sânt sume.

(vol. III., pag. 64.)

Oare care meșterăș — a trimis un băcțaș — cu un taler rudăresc — cu două fețe, prostesc — ca să ia de la băcan — icre roșii de un ban. — Îi mai dete și alți doi — să ia icre negre moi. — Băiatul cam prosticel — cerând icre de un fel — le-a pus pe taler aci — și altele porunci. — Băcanul dacă-îa dat — unde le pui? l'a întreat; — el talerul întorcând — și icrele răsturnând — pune-le aici, a zis — ș'a mers de unde l'a trimis. — Acolo când s'a arătat — stăpânul său l'a 'ntreat: — cele-l'alte unde sânt? — or nu n'țelegi de cuvânt? — Copilul iar întorcând — și, iacâte-le, zicând — căzură ș'acele jos — nimica fiind din dos. — Stăpânul său necăjit — îndată l'a palmuit, — zicând: vezi minte să ții — și păzește să nu fii — cu două fețe și tu — c'as-taler ce te bātu.

ANTON PANN: Năsdărăvăniile lui Nastratin Hogea culese și versificate de Ed. 1^a. București 1853.

(8°, 87 pagini.)

Cine fură azi o ceapă, mâine fură și o iapă; dar or în temniță plânge, or picioarele își frânge. (pag. 27.)

Nastratin Hogea 'ntr'o vreme nici un câștig neavând — și în cea mai de pre urmă sărăcie ajungând — hotără să fură ceapă dela un al său vecin — ce avea destulă 'n casă și nu da la vr'un strein. — Dar văzând Nastratin Hogea că el ușa o 'neuită — plan făcu pe coș să între noaptea și ceva să ia. — Decî

suindu-se pe casă și privind pe coș în jos — se ivi 'n el umbra lunii în chip de stâlp luminos — și lăsându-se la vale p'acea umbră, amăgit — de o dată fără veste se pomeni jos trântit, — rămâind, ca vaî de dânsul, cu piciorul rupt în loc — având mică norocire că n'a fost în vatră foc. — Deșteptându-se vecinul, de bufnirea'î când căzu — se sculă tot de o dată, nici o clipă nu șezu — strigă, cere la nevasta, lumânarea 'ngrab să'î dea, — mai curând să prinză hoțul, și cine e a'l vedea. — Iar Hogeza zise: vecine! atât să nu te grăbești — că ce am pățit, și mâine tot aicea mă găsești.

Cornicea satelor sau culegere de mai multe anecdote inedite glume scornite de poporul Român în pofida altora. București 1870.

(8°, 54 pagini.)

No. VI. (pag. 5—6.)

Niște Sârbî trecând pân țara Românească și aflându-se lângă o ocnă de sare, se mirară cum resare sarea din pământul nostru: Să luăm și noi ca să semănăm în țara noastră când ne-om întoarce, zise unul din ei. — Așa să facem, respunseră ceî-l'alți.

Cumpărara Sârbii câți-va bulgări de sare și viind în țara lor, închiriară câte-va pogoane de pământ și'l semănară cu sare. Când la toamnă, unde era să culeagă ce au semănat, ploaia topise toată sarea și nu mai rămăsese nimica. — Bre! cine să ne fi furat noă semânța, urlară Sârbii plini de mânie! Știți ce? zise unul din ei, la primăvară să semănăm d'al doilea și să păzim cu toți armați până om prinde pe hoți, și pe care'i om găsi să'î culcăm la pământ cu puscile noastre. — Ama cap la tine, bre! ziseră ceî-l'alți Sârbî; așa să facem. Așa și făcură. În primăvara fiitoare semănară ei sare din nou și păziră cu pușca la umăr pe hoții cari le furau sarea. D'o dată eată niște lăcuste grămădindu-se pe o parte din acea arătură, ear una din ele se puse pe peptul unui Sârb. Acesta văzând-o, o arată unuia din soții lui: Eată hoțul, zise el, trage cu pușca în ea până a nu fugi. — Un alt Sârb întinse pușca și făcând foc, omoră și pe lăcusta și pe bietul Sârb. Atunci el întorcându-se necăjit către lăcusta care zăcea moartă, zise: Ha! și unul d'ai noștri, dar și unul d'ai voștri.

Din viața vestitului Cacavela. (pag. 47—49.)

A doa zi, ce se gândi și se resgândi hogea și se duse iară la Sultanul zicându'î, să'l mai puă o dată față cu Cacavela, căci avea să'î facă alte întrebări. Intr'o clipă fu Cacavela adus la palat. Vizirul și o mulțime de pași stau împrejurul Sultanului privind cu toți la hogea cel mare, care era să se ȳa din nou la întrecăt cu Cacavela. Toți credeau astă-dată că bietul diacon era să 'și dè ortul popii, căci întrebările ce erau să'î se facă erau așa de grele, încât nu era cu putință să răspunză la ele. Apoi afară de aceasta, Sultanul îi zisese, că dacă nu va ști să răspunză cu gura la ceea ce era să fiă întreat, urma negreșit să răspunză cu capul său.

Când toți fură așezați la locul lor, Sultanul dete voiă hogii să vorbească. Hogea înaintă sumeș către Cacavela și apropiându-se de el, i zise mai întâiu cu glas încet:

Astă-dată roagă-te de dracu să te scape de ce te așteaptă, căci am pus ghiarele pe tine.

Om vedea, răspunse Cacavela. Atunci hogea făcu aste trei întrebări lui Cacavela în auzul tuturor: Câte stele sânt pe cer? — Câtă e adâncimea mării? — Unde e buricul pământului?

Ce e mai lesne, respunse Cacavela. Toate stelele de pe cer sânt în număr de trei milioane trei sute de miș trei sute trei zeci și trei. Adâncimea mării cea mai mare e de noă sute noă zeci și noă de stânjină, ear buricul pământului e tocmaș în mijlocul curții acesteia împărăteșii. Și cum poți să ne dovedești aceasta? zise hogea spumând de turbare. Măsurati, numărați și dacă nu va fi așa, eu puu capul în mâinile cui m'ă dovedi că e altfel. Toți cei de față bătură în palme lăudând agerimea minții lui Cacavela.

J. C. FUNDESCU: Basmе etc. Ed. 2^a. București 1870.

(8°, XIV, 156 pagini, pag. 129—142.)

XI. Cum a rămas țiganul de răs și de ocară. (pag. 136.)

Un român, un ture ș'un țigan se duseră la Dumnezeu să ceară câte-ceva. Intră mai întâiu turcul. „Ce vreți turcule?“ îl întrebă Dumnezeu. „Bine Doamne!“ „De bine să fi.“ Intră românul. „Ce vreți române?“ îl întrebă Dumnezeu. „Bine Doamne!“ „Binele l'a luat turcul.“ „Dar eu?“ „Darnic să fi.“ Intră țiganul. „Ce vreți țigane?“ îl întrebă Dumnezeu. „Bine,

Doamne!“ „Binele l'a luat turecul.“ „Dar' eu?“ „Darul l'a luat românul.“ „Ce răs și ocară o mai fi și asta Doamne?“ zise țiganul, după ce se gândi puțin și se scărpină în cap. „De răs și de ocară să fi.“

XIII. *Tocmai pe tocmai.* (pag. 137—138.)

Se încinse o dată o bătălie între o sută de țiganî și o sută de tătari; tătarii dau cu pușcele și țiganii cu măciucile. Cum se 'ntâmplă că un țigan aruncă o măciucă și omoră un tatar. Tătarii se 'nfuriară mai rău și omorără nouă-zeci și nouă de țiganî. Al o sutelea se făcu și el mort și scăpă. Ducându-se într'un sat, un român îl întrebă: Ce ați făcut cu tătarii, țigane? Ia ce să facem? Nicî eî nicî noi! Tocmai pe tocmai, românico: de eî a murit unul și de la noi a rămas unul.

Un culegător tipograf (P. Ispirescu): *Snoave sau povești populare adunate din gura poporului de*

Ed. 2^a cu multe adause. București 1879.

(12°, 118 pagini.)

Vulpea firoascoasă. (pag. 48—50. *)

Intr'o vie paragină își făcuse culcușul o vulpe. Acolo fă-tase, și crescuse mai multe rânduri de puî. Stăpânul viei era un perde-vară, care aștepta să'i dea cine-va mură în gură. In toate verile croia la planuri cum să 'și lucreze via; dară nu pu-nea mâna să facă nimic. Via din ce în ce se părăginea.

Cei din urmă puî ai vulpei se făcuse cățelandri. Incepuseră și eî a sări din cuib. Intr'una din zile unul din puî de vulpe zise mamei lor: „Mamă! nu e bine de noi.“ „Dară de ce mă?“ întrebă mamă-sa. Am auzit azi pe stăpânul viei, respunse cățelandrul de vulpe, zicând: „mă, da ce mare a crescut bălăriile astea. Septămăna viitoare am să puî s'o sape.“ Tăceți din gură și cătați-vă de treabă, le zise vulpea bătrână, cunosc eu cine este stăpânul viei. — Vara trecu și nicî o postață de pământ nu fu ridicată din vie. In vara următoare cățelandrii își făcuseră și eî fie-care câte un culcușu. Eșind la vânătoare, fie-care în cotro putea, auziră iarăși pe stăpânul viei, care venea din când în când

*) cf. mai sus II, pag. 262—263.

să 'și vază via; că are de gând să 'și o sape. „Mamă! zise unul după ce se adunară cu toții împregiurul bătrânei vulpi, am auzit azi pe stăpânul viei, că are să pue să smulgă cu mânele burianul din vie, și să'i dea o săpătură țeapănă, căci prea s'a înțelemit pământul.“

La căutați-vă de treabă, vă spuū eu, și n'ascultați la fleoaca lui, zise bătrâna. Trecu și vara asta și nici un buruean nu se clinti din loc. In cea-laltă vară ce sosi, cățelandri de vulpe se făcuse vulpi cum se cade și fie care din ei avea cățelandri. Intr'una din zile se adunaseră toți vulpoī și vulpile cu cățelandrii lor la vulpea bătrână și'i spuseră: „Mamă! am auzit azi pe stăpânul viei că de s'ar usca mai bine burianul, căci are de gând să dea pârjol viei la toamnă, căci și așa nu'i aduce nici un folos, și apoi vrea să limpezească locul.“

Ei, dragii mei, acum să vă luați ale trei fuioare și să vă risipiți ca puī de potârniche care în cotro va vedea cu ochi; căci, nebunul, este în stare să facă o așa becisnicie.

Ghicitori (cimilituri).

T. STAMATI: Pepelea seau tradițiunii năcūnare romănești. Jași 1851. pag. 8—12.

Cimel, cimel; ce-i: — nalt ca casa — verde ca matasa — amar ca fierea — dulce ca mierea? (nucul.)

Ciugurele, mugurele — merg pe drum 'nșirățele; — iară ciucur mugur, — pe brânci tupilat — s'au pus la vānat. (oile și lupul.)

Eu am o lădiță — cu o porombiță; — dacă sboară porombița — ce ți-i mai bună lădița? (omul și sufletul.)

Știī tu poate — ce-i în toate? (numele.)

Am o găină, c'o aripă albă și cu una neagră; cu cea albă împrăștie, și cu cea neagră adună. (zioa și noaptea.)

Am un lucru: suflet n'are, suflet duce, de pământ nu s'atinge. (corabia.)

Gānganie fără suflare — umblă fār'astâmpărare — n'are duh nici nu viază — toată lumea îndreptează. (ceasornicul.)

Am un mār de aur, joacă pe o pele de taur. (soarele.)

Scurtă groasă, un-te duci? — Arsă 'n fund la ce mă 'ntrebī? (cofa și căldarea.)

De la noi — pân la voi — totu's zale — și parale. (stelele.)

Am un sac cu mac și șede cu gura în jos și nu se varsă. (hornul.)

Am un copaciu cu doi-spre-zece craci și în tot cracul câte 4 cuiburi, și 'n tot cuibul câte 7 ouă. (anul, lunele, septămânele și zilele.)

(Regin Transilvania.)

La picioare roica boica — la pânțee soviltoica — la gura paharnicește — de'i găci 'ți voru frige un pește. (ploșca.)

La cap pșteptine — la trup pepene — la coadă secere — cocoșu, boue, precep-te. (cocoșul.)

Am o grebliță — cu cincî dînțișori — pre zi în trebe — de o mie de ori. (mâna.)

Înaltu ca casa — verde ca matasa — amaru ce (! l. ca) fie-rea — dulce ca mîerea. (nucu.)

Am o găină pestriță — duce vestea în Bistriță. (epistola.)

În pădure naște — în pădure crește — vine în sat și lărmuește. (melița.)

Am patru surori — tot fug una după alta — și nu se mai ajung. (roatele de la car.)

Hurdugu — burdugu — la apa de musteță îl duce. (fidelușul.)

Mihailu sfirciogu — șede la focu — unge curelile — sugere mustețele. (mița.)

Patru mergu — patru stau — patru vama dau. (vaca cu urechele și coarnele, picioarele și țîțile.)

Am o casă văruiță — nicairi nu-i găurită. (ou.)

Mititica vai de ie — șede pre un vârv de nue — nu se teme că cade. (aluna.)

Boțu de aur — în ptele de taur. (soarele.)

Cuzma fârtatului — pe de-asupra satului. (luna.)

Am un copil — dacă'l ieu în brațe plinge — dacă'l puț jos tace. (lanțu.)

Ustură-mă rău mă doare — dacă'm bagă bine'm pare. (cercelu.)

Sute nevăzute — mi nenumărate — capete zdrobindu'și — nomele 'nschimbindu'și. (bucatele la moară.)

Omu pipiligos — mână porci 'n jos. (pșteptenele.)

Am un om mititel — face gardul cuiășal. (acu.)

Minte are — suflet n'are — umblă fără stămpărare — ce nu ști te 'nvață — d'i găci 'ți voi frige o rață. (cîasul.)

ANTON PANN: O șezătoare la țară; sau: Povestea lui Moș Albu. Partea I. București 1851. pag. 17 urm.

Spuneți'mi acum anume — ce pom e acel în lume — care rămurile sale — toate le are la vale — și vinele, rădăcina — îi stau în sus cu tulpina? (omul.)

Ghicî ghicitoarea mea: — Ce nod cu gura se 'nnoadă — și cu mâini nu se desnoadă? (cununia.)

În pădure m'am născut — în pădure am crescut — ș'în oraș cum m'au adus — judecător am fost pus? (bățul.)

Sânt albă sulemnită — și urâtă și iubită — vara nu vor să mă vază — și iarna mă 'nbrațișază? (soaba.)

Ce e dulce și mai dulce — și nu poate să se 'nbuce; — dar din el gustă tot omul — și argatul ca și domnul? (sommel.)

Buturuguță uscată — o rădică încărcată — și o dă jos descărcată? (lingura.)

FUNDESCU: Basme etc. București 1870. pag. 145 urm.

Pe poduri ferecate — tree miî nenumărate — și le taie capetele — și le schimbă numele? (moara.)

Șervețel învărgat — peste mare aruncat? (curcubeul.)

M'a trimes doamna de sus la cea de jos — să țasă pânza fără de rost? (gîamul.)

Este un moș bătrân tare — duce o miă araci în spinare? (ariciul.)

La margine de crâng — două blăni de blid; — lângă două blăni de blid — doi lucefereî; — lângă doi lucefereî — o moară ferecată? (sprâncenele, ochiî și gura.)

Ce nu sânt trei în lume? (seară la cer; punte peste mare; și fierul măduvă n'are.)

Uite-o; nu-e! (scânteia.)

Căciula fîrtatului — pe marginea satului? (soarele.)

Biserică într'un picior — ghicî cîupercă ce-e? (cîuperca.)

La cap pajere — la spate seceră — cocoș e nătărăule —
aî priceput mări boule? (cocoș.)

Un culegător tipograf (P. Ispirescu): Legende și basmele Romanilor, ghicitori și proverburî Partea I.

Bucurescî 1872. pag. 154 urm.

Ghicî ghicitoarea mea: — Moară ferecată; cîoară spărcăctoare; doi lucefereî; două brasde trase pe o poeniță; ș'o elae dărămată? (capul.)

Cu coarne ca boul, cu șea ca un cal, se urcă pe copaciu ca un șearpe? (meleul.)

Reteveiu de teiu — limbă de balaur? (sabia.)

Două merge, două stau — două judecată n'au. (soarele și luna, cerul și pământul, focul și apa.)

O mie înnodate — o mie desnodate — o mie să zieî — o mie nu ghicești. (plasa.)

Am un car cu fân, și merge pe patru restec. (oaca.)

Ce e mic mititel — îngrădește frumușel? (acul.)

Șase drepte, două strâmbe. (sania.)

La cap peptene — la mijloc peptene, la coada seceră — și la picioare — rișchitoare? (cocoșul.)

Patru frați într'un eojoc. (nuea.)

Românulü glumețü (A. Jarcu). Partea I: Proverburî și ghicitori. Bucurescî 1874. pag. 60—112.

Cine nu s'a năseut și a murit? (Adam.)

Cine la moartea lui a intrat în pântecile maică-siî? (Adam.)

Ce cocoș a cântat și s'a auzit în toată lumea? (cocoșul lui Noe, care a cântat în corabie.)

Câmpul alb — oile negre, — cin'le paște — le cunoaște! (cartea.)

De iute ce sânt, trei abia mă țin — din nasu 'mî curge
mîere și venin — glas nu am, dar să strig când voiu fi pus —
mă aude răsăritu și apus; — eu lumea o 'mpăcîuesc și o 'nvrăj-
besc — eu pe toți îi bucur și întristez? (condeiul.)

Cine s'a născut — și încă n'a murit? (Eu.)

Cine s'a născut de două ori și a murit o dată. (Iona.)

În sus pădure — în jos prescură. (ceapa.)

De ce latră căinele? (căci nu poate vorbi.)

Cine de viu s'a îngropat, mormântul a umblat și mortul a
cântat? (Iona.)

Ce sfânt n'a avut suflet și face minuni? (crucea.)

Ce viețuitoare umblă dimineața în patru picere, la prânz în
două și seara în trei? (omul; când este mic umblă d'a bușele,
când este mare în două, și la bătrânețe ia un băț.)

Unul intrând în casă a zis: bună seară patru-zeci de fete!
O fată îi respunse: nu sântem patru-zeci, ci de am mai fi pe cât
sântem și pe jumătate, atunci am fi patru-zeci! (șeasă-spre-zece.)

Unul trecând pe drum și văzând o femeie și un bărbat că
lucra împreună, și le zise: bună ziuă om cu omoaie! Iar ne-
vasta mi-a răspuns: nu e om cu omoaie, cu ochii nu ne ai pă-
truns, ci te uită și ia seamă, că muma acestui om, este soacra
mumei mele? (Tatăl cu fiica sa.)

Prea slăvite împărate! cel ce șezi pre nenăscut și te porți
pre a sa maică, care nu și'l-a crescut? (Împăratul șezând că-
lare pe capă, avea drept valtrap pielea mînzului stărpit al
acelui țepe.)

A vorbit un împărat c'un alt împărat s'adune la pădure
copaci uscați și cu frunză verde? (viie.)

Am doi umerei, — doi luceferei, — până unde'i arunc
— până acolo ajung. (ochii.)

Proverbe și zicători.

ANTON PANN: Povestea vorbiî. Ed. I^a. 1847.

(8°, 192 pagini.)

Nu e om fără cusur.

Râde om de om și dracu de toți.

Gura lumii, numai pământul o astupă.

Din vorbă în vorbă, vorbă se deșchide.
Cuvântul e ca vântul, nu să ajunge nici cu armăsarul, nici cu ogarul.

Boul se leagă de coarne și omul de limbă.

Vorba dulce, mult aduce.

Toată pasărea pe limba ei pere.

Cu o minciună boerească treci peste granița nemțească.

Iși mănâncă credința, ca țiganu biserica.

Tivga nu merge de multe ori la apă, că or să sparge or crapă.

Gura păcătosului adevărul vorbește.

Minciuna sparge și case de piatră.

Năravul din fire, n'are lecuire.

Ce a făcut mama și tata, o să facă fiul și fata.

Fuge de ploae și dă în noroae.

Dumnezeu nu răsplătește ca dușmanul, ci gonește cu anul.

Nu linge unde ai scurpat.

Nimene nu e ușă de biserică.

Unde e înțelepciune multă, e și nebulie multă.

Pe lângă lemnul uscat, arde și cel verde.

Cu nebunul să nu'ți puț nici în clin nici în mânăică.

Puica pe creasta se cunoaște ce neam o să iasă.

Din coada pisicii sită de mătase nu să face.

Îi pare că: câte sbor să mănâncă.

Ce îmveți la tinerețe, aceia știi la bătrânețe.

Mesteșugul la om e brățară de aur.

Cine știe carte are patru ochi.

Omul cât trăește, învață, și tot moare neîmvățat.

Unde nu e cap, vai de picioare.

Toată lumea este școală.

Copilul răzgăiat, rămâne neîmvățat.

Cine pleacă de dimineață, departe ajunge.

De multe ori nu aduce anul, ce aduce ceasul.

Vorbă lungă e sărăcia omului.

Maș bine ceva, decât nimic.

Ascultă din zece vorbe și una a muerii.

Lenea e cocoană mare.

Viață cârpită cu ață. (sărăcie.)

Bogatul mănâncă când (i)e foame, și săracul când găsește.

Pântecele omului n'are fereastră, ca să'i să vază ce a mâncat.

Omul nu trăește să mănânce, ci mănâncă să trăiască.

Flămândul codri visează.

Cine bea în cinste or în dator, să îmbată de două ori.

Apa nu e bună nici în cizmă.

Arama omului la beție s'arată.

Cum îți veți așterne, așa veți dormi.

Cum e țara și obiceiul.

Cum e sfântul și tămâia.

Brânză bună în burduf de câine.

Anevoe să câștigă, lesne să cheltuește.

Sătul la flămând nu crede.

Până vine cheful bogatului, ese sufletul săracului.

Banul muncit nu să prăpădește.

Cine nu cruță paraoa, nici de galbin nu-i milă.

Omul nu trebuie să fie prea prea, nici foarte foarte.

Dac' o socoti cineva câte foți intră în plăcintă, nici o dată nu mănâncă.

Lăcomia de multe ori strică omenia.

Cine îmbrățișază multe, puține adună.

Doi pepeni într'o mână nu să pot ținea.

Nemulțămîntul trăește nefericit.

Inghite la răbdări prăjite.

Ajunge de la moară la rășniță.

Puneți căciula înainte și te judecă singur.

Maî bine o învoială strâmbă, decât o judecată dreaptă.

Țiganul când a ajuns împărat, maî întâiu pe tată-său l-a spânzurat.

Fă-te tovaroș cu dracu, până treci cu el laeu.

Pricea nu ajută.

Capul face, capul trage.

Banul e ochiul dracului.

Nici salcia pom, nici mojiicul om.

De unde știe ciobanul, ce este șofranul?

Dumnezeu să te păzească de bătae cerească, de urgie 'm-păratească și de pără mojicească.

Mâța blândă zgârie rău.

Taler cu doue fețe.

În gură cu Dumnezeu și în inimă cu dracu.

În cuibul smeritului lăcuește dracu.

Tu umbli după el cu mila, și el după tine cu pila.

Câmașa e maî aproape de piele.

Cânele îmbătrânește de drum și nebunul de grija altora.

Datoria nu moare nici o dată.

Cât ești năcovală suferă, cât ești cîocan lovește.

Te lași moale, te bagă în foale.

Miluește cărnele, de vei să'ți fâțae coada.

Cine să face oae, îl mănâncă lupii.

Să fir bun până unde să poate.

Maî bine cu un vrednic la pagubă, decât cu un nevoiaș
la câștig.

Graba strică treaba.

Cu înecutul se face oțetul.

Fă-mă mumă cu noroc, și m'aruncă în gunoiiu.

Caută soție să'ți placă ție, iar nu altora.

Milă de silă și dor de zor nu să poate.

Cinci dește sânt la o mână și unul cu altul nu să potrivește.

Nevastă bună e bărbatului cunună.

Tot d'a una gâra mîra, și traîu cu vătraîu.

Bărbatul să aducă cu sacul, muerea să scoată cu acul, tot
să isprăvește.

Unde nu e bărbat în casă, nici mămăligă pe masă.

Cine să bucură la avere, ia fără plăcere.

Uită-te la mumă-sa și cunoaște pe fie-sa.

După războiu mulți viteji să găsesc.

Lesne a erta, dar anevoc a uita.

Cine ce face, lui'și face.

Decât slugă mare, maî bine stăpân mic.

Ț'a trecut baba cu colaciî.

La copaciul căzut toți alerg să tae crângii.

Capul să trăiască, belelele curg.

Maî bine sărac și curat.

Munca e comoară.

Nepoftitul scaun n'are.

Tot țiganul își laudă cîocanul.

Ce e în mână nu e minciună.

Tragî nădejde, ca spânul de barbă.

Pe unde ese cuvântul, ese și sufletul

Măgarul de dar nu să caută pă dinți.

Cine împarte, parte 'și face.

Omul are și viață și moarte.

Paza bună trece primejdia rea.

Unde sânt moașe multe, rămâne copilul cu buricul netătat.

Sfătuește-te cu cel mic și cu cel maî mare, și pe urmă ho-
tăraște tu însuți.

Un culegător tipograf (P. Ispirescu): Basme etc. I.
București 1872. pag. 164—180.

Muerea a îmbătrânit pe dracu.
Toameală țigânească, dar plată omenească.
Cu o floare nu se face vara.
Bate șeaua să priceapă eapa.
Soarele de e soare, și tot nu poate încălzi lumea toată.
Interesul poartă fesul.
Spune 'mă cum te chîmă, să'ți spuūu cine ești.
Zîna bună se vede de dimineață.
Scump la tărăte și efin la faină.
Poale lungi și minte scurtă.
Măi bine azi un ou, decât la an un bou.
Până la Dumnezeu te mănâncă sfînții.
Ce naște din pisici, șoarecî mănâncă.
Poama nu cade departe de tulpina.
Măi bine un dram de minte, decât o oca de noroc.
Omul nu poate scăpa de ce îi este scris în frunte.
Și-a găsit țingirea capacul.
Să'și pue pofta în cuiu.
Se potrivește ca nuca în părete.
Leagă sacul la gură până e plin.
Cine se frige la cioarbă, suffă și în ȧurt.
Cât ți-e plapoma te întinde.
Corb la corb nu scoate ochii.
Arde moara, dar și șoarecî se prăpădesc.
Nu știi de unde sare epurele.
Caută nod în papură.
Cine se pripește, se pârlește.
Este cu musca pe căciulă.
Munte cu munte nu se întâlnește, dar om cu om se întâlnește
E trecut și prin cîur și prin dârmon.
Popa nu toacă de două ori pentru o babă surdă.
Cine tace, merge în pace.
Gura bate spatele.
Apa trece, pîetrele rămân.
Să nu dea Dumnezeu omului cât poate să rabde.
Găina de e pasăre, când bea apă tot se uită și ea la Dumnezeu.

Sfârșitul alege.

A (A).*

a article 1, 2 . . 4, 2. 5, 2 etc.; *b.* 151. 152, 2. *nr.* 263, 2. 267, 3. 276, 2 etc.; prép. devant l'infinitif 5* . . passim. *nr.* *b.* 277, 3; —, à, 8*, 2. **a**, av. mais 152, 2; **a ce**, pourquoi; parce que 54, 2. 256. 258, 2. 259. **a**, pr. dém. f. cette 10*. *b.* 18. 23, 3. 259. 261, 2; celle-là *nr.* *b.* 269, 2. 280, 3. **a**, vb. v. gram. **a**, av. comme 2*.

Aaron, v. Aron.

abá, sf. (le) bure *b.* 43, 2. 46, 2.

abát, vr. 2 (abátui) dévier 198, 2; *b.* 47.

abíá, av. à peine, presque pas 203, 3; *b.* 356. 372. *abê*, *de-* 361. *abiea* 251, 3. *b.* 212, 2. *dêbiea* 178. *de* — 239, 3; *de* -*îè*, *b.* 59, 3. 63, 3. 64. 83. 217. *abè*, *b.* 245, 3.

Abrudfalva, Nl. *b.* 222, 3.

abur, sm. (ri) vapeur *b.* 64, 2. 312.

ac, sn. (e) aiguillon, épingle 233, 3 . . 338, 2; *b.* 98, 2. 362. 370.

acăla, pr. dém. *b.* 55, 3. 56, 3 (v. gram. acel).

acarét, sn. (uri) immeuble *b.* 219, 3.

acásă, av. à la maison 25, 3. 73, 2. 89, 3. 235, 2. 364; *b.* 355, 2, 3. -*ă-șă*, chez soi 59, 2 (v. casă).

ăcâsta, pr. dém. v. gram. acest.

acăta, av. tant, *istr.* *b.* 284, 2.

acaț, (acățai) -ânda lui va. 1. *nr.* at-traper, saisir; *b.* 263, 3. 265, 2. 269. 270, 2. 272, 2. 282. —, commencer *nr.* *b.* 267, 3. —, vr. se cramponner *istr.* *b.* 284, 2.

acathistă, sn. livre des hymnes à la Ste. Vierge 214, 2; *b.* 183, 2.

acea, aceea, aceea, aceeași v. acel, acest, acela, același.

acel, acea, aceli, acele; pr. dém. celni, celle, ceux, celles, passim. v. gram.

acela, aceea, acela, acelea; pr. dém. celui, celle, ceux, celles-là; passim. v. gram.

același, aceeași, același, aceleași; pr. dém. celui, celle, ceux, celles-là même; le même 51, 2 . . 89, 2. 316, 3 . . ; *b.* 25, 2. 131, 2. 186, 2; *acê-* 329; *b.* 88. 203. 204. *acêș*, *b.* 48, 3; *aceș* *b.* 83, 2.

acest, -a, -ași; această, -ta, -tași; a-cești, -ția, -ași; aceste, -tea, -ași; pr. dém. celui, celle, ceux, celles-ci même; le même, passim. v. gram.

achieanul, sm. râul -ui, l'Océan *b.* 111, 2.

Achirie, sm. Np. 37, 2.

ací, av. ici *b.* 173, 3. 191, 2. 215, 2. 255, 3. 363, 3; *aciș* 139. 355 (v. aici).

acícea, av. 6*. ici 26, 1-3. 31. 56, 2. 84, 2. 85 . . 187, 3. 230. 231.

acíea, av. là 8*, 1, 2. 10*, 2. 17, 3. 29. 37; —, ici 18. 31. 61, 2. 254, 3. 267, 2. *de* —, depuis ce moment 21. *acie*, ici 2*, 3. **acícăș**, av. aussitôt *b.* 37, 2; -*eș* 3*, 3. 5*, 3. 7, 3. 67, 3. —, alors 271, 3; -*iș* 112, 3.

acioăe, sf. bronze, airain (oi) *b.* 300, 3.

acista, v. acest.

Acleton, sm. Np. *b.* 173.

acló, *nr.* v. acolo.

acmu, av. maintenant, à présent, 2*, 1, 2. 3*. 4*, 3. 6*, 3. 7*, 2. 8*, 3. 9* . . 12*, 3. 16*, 3. 7. 12. 19, 2 . . 23. 27, 2. 29. 31. 46. 48, 3. 50, 3. 52, 2. 62, 3. 65, 3. 71, 3. 77, 2. 79. 80, 2. 83. 86, 3. 99, 2. 107 . . 108, 2. 113, 3. 119, 2. 137, 2. 139, 2. 177, 3. 190. 196, 3. 209, 2. 211, 3. 227. 229. 235, 3. 243. 272. 298, 3. 362. 366; *b.* 14, 2. 75, 2; *acümü* 48; -*uș*, av. bientôt 360 (v. acu, acum).

acólea, v. acolo.

acolisire, sf. (ri) importunité *b.* 37. 221, 2.

* Numerile 2, 3 după virgulă însemnează a doua sau a treia treime din pagină, resp. Andurile 15—28 și 29—41 de sus în jos. (. . după ele) = de mai multe ori.

acólo, av. là, par là, de ce côté-là 1. 2. 24, 3. . 25. 44, 2. 57, 3. 85 . . 165, 2; *b.* 50, 2. 114, 182; -*lò*, 31. 114, 3. 149 . . ; *b.* 147 . . 156, 2. 257, 2; *acólò*, *nr.* *b.* 269, 3. 273, 2. 281. *acólea*, 58, 2. 119, 3. 120; -*lè* 62. 130, 3. 342, 3; -*lè* 6, 3. 7, 2. 73, 2; *b.* 201; *acoalea*, *b.* 296.

acóper, (*ri*) va. 3. couvrir, voiler, abriter 7. 13. 17. 71, 2. 82. 149. 161, 2. 167. 185. 244, 3. 247, 1, 3. 254, 3. 255. 276, 2. 303, 3. 365, 2, 3. 366, 2; *b.* 44, 3. 56, 2. 111, 3. 147, 3. 293, 2; *acoaper* 113; *b.* 53, endommager 7, 2 (v. *coper*): -**emânt**, sn. (*urî*) couverture 247. 276, 2; *b.* 88, 3; *acoperi-*, id. 244, 2. 3 . . ; —, toit 172, 3; *b.* 12. 19, 2, 3; —, abri 257, 2; *b.* 14, 2; -**îre**, sf. voile, couverture 237; -**ît**, s. aj. couvert, voilé, caché, 30, 2. 94, 2; *b.* 3, 3. 33. 40, 3. 45; — hypocrite 7*, 3. 28, 3; -**îtê**, pl. f. *b.* 119, 2; -**itôrin**, sm. coureur *b.* 149, 2.

acord, va. 1. accorder, permettre; *istr.* *b.* 284, 2.

Acsinti, sm. Np. *b.* 18.

actinacéa, sf. (mêle) diplôme d'investiture 335, 3.

acú, av. maintenant, sur le champ, 136, 3; *b.* 96. 97; **acúm**, av. maintenant, à présent, 3. 58, 2. 65, 3. 74. 95, 2. 110, 3. 134, 2. 136, 2 . . 166. 184. 290, 3. 306, 2. 314, 2. 317, 3. 318; *b.* 4, 2 . . 16, 2. 33, 2. 48. 50. 77, 2. 93, 2 . . 144; -*a*, av. id. 261. 288. 315; *b.* 188. 346. 364; -*u* 220 (v. *acmu*, *amu*).

acumîn, vr. 1. *nr.* s'arrêter, *b.* 264, 2 . . (v. *der.* *contenesc*).

acúși, av. à l'instant *b.* 224, 3.

ád, sm. enfer 14*, 3. 85, 2. 182, 2. 366, 3.

Adám, sm. Np. 12*. 8. 43. 49, 3. 56. 59, 2. 63, 3 . . 65. 163. 166. 281, 3. 315, 2 . . ; *b.* 60, 3. 94, 2. 231. 232. 371, 3.

adamánt, sn. (*urî*) diamant 253, 3.

adăne, aj. profond, épais 108. 148, 2. 243, 3; *b.* 146. 155, 2. 242, 3. 316, 2; —, sc. (*urî*) l'abîme, la profondeur; le sens profond 34. 60, 2. 78, 3. 79. 318, 3; *b.* 149, 3. 157. 159. 183, 3. 217; -*mării* 127, 2. 156 . . 224, 3 . . 289, 2. 303, 3. 349; *b.* 41. 111, 2. 181, 3; *adăncurile*, sn. pl. les mystères profonds; *adăncul*, profondeur 209, 2; *dentru* —, profondément *b.* 178, 3; -**ăt**, aj. profond *b.* 239; -**ătúră**, sf. (*ri*) enfoncement 130; -**ez**, va. 3. se creuser (se -*čază* ochii, les yeux se creu-

sent) 292; -**îme**, sf. (*mî*) profondeur 343, 2; *b.* 92, 2. 131, 3. 163. 366, 2 . .

adânsuși, pr. prs. dans lui-même 171 (v. *îns*).

adăog, (*osei*) va. 2. joindre, ajouter 51, 3. 128. 292. 329. 351, 2. 362, 3; *b.* 21, 2. 93. 160; *adăog*, (*ai*) va. 1. 98, 3; *b.* 204, 3; *adăug* 2*, 2. 8*, 2. 23. 31; *b.* 90, 2 continuer; 248, 3. 266, 2; 365, 2; —, augmenter, grossir 69. 79, 2. 158. 163, 2. 326, 2. 327 . . ; *adăog*, 131. 354, 2; **adăogéré**, sf. (*i*) accroissement 346 . . ; -*gîre*, *b.* 31, 3; *adăogîre*, *cu* —, détaillé *b.* 253, 3; **adăos**, sn. (*e*) addition 290, 2; *b.* 162; -*aus* *b.* 367, 2; —, accroissement, surcroît 68, 3; **adăosătúră**, sf. (*ri*) grossissement 214, 2.

adap, (*adăpai*) va. 1. abreuver 15*, 3. 9. 16, 3. 18, 2, 3 . . 57. 104 . . 118, 2. 193. 237, 3. 299, 2, 3; *b.* 57, 3. 94, 3. 163, 2. 180, 2. 254, 3; **adăpărê**, sf. (*ări*) abreuvage *b.* 30, 3; -**ăpăt**, aj. abreuvé 100; *b.* 30, 3; -**ăpătôr**, aj. *apă*—*toare*, eau qui abreuve 98, 2.

adăpóst, sn. (*urî*) abri, refuge 29, 2; -**ése**, va. vr. 3. s'abriter, 9*, 3. *b.* 302, 3; -**úră**, vr. (*ri*) abri 29, 2.

adăr, va. 1. *nr.* confectionner, faire *b.* 274. 275, 2, 3. 276, 3. 277, 2. 278, 2, 3.

adăst, vn. 1. *nr.* attendre *b.* 271, 3; -**ára**, sf. attente *b.* 271, 3.

adaug, -*aus*, v. -*aog*.

adăul, sm. —*lu țării*, contribution, contingent 218.

adăvăsése, va. 3. disperser 35, 3.

adecă, av. c'est-à-dire, savoir 67. 92, 3. 315. 321, 2. 357, 2; *b.* 7. 35. 78. 205, 2 pass.; —, voilà 254, 3. 255, 2; -*că*, 9*, 3. 12*. 105. 162, 3 . . ; *adăcă*, 135; *adică*, *b.* 48. 61, 3. 95, 2. 168. 313; **adecăte**, id. 344, 2; *adecătite*, id. *b.* 261, 2.

adés, av. souvent 242, 3; *b.* 114, 2; -*ê*, *b.* 124, 3; -*e*, 279, 3. 293; *b.* 6, 3. 161, 2. 214, 3. 215, 2. 361, 3; -*e orș*, mainte-fois *b.* 255, 3; *adêsă*, *b.* 90; -*se*, *b.* 29. 51, 3; *adêsă*, *b.* 121, 2.

adétîu, sn. (*urî*) règle, obligation, *b.* 221, 3. 317, 3; *adê-*, *b.* 9, 2.

adevăr, sn. (*urî*) vérité; vrai, positif 20, 2, 3; -*vărŭ*, 48. 69. 286. 309; *b.* 53, 2. 212, 3. 214, 3 . . 236, 2; *adivăr*, *b.* 61, 2; **adevăr**, av. amen, sûrement, véritablement 18, 3. 50, 3. 127. 104, 2. 126, 3. 309, 3. 310 . . ; -*vărŭ*, 3. 29, 2. 184, 2, 3 . . 185, 2, 3 . . ; -*vărŭ*, 48, 2; *adeverŭ*, 194, 3;

adivăr, *b.* 65,2; *cu adevăr*, en vérité, vraiment 3. 37,2. 50,3. 57. 101,2. 108,3. 153; *de* —, vraiment 4*,3. 11; *după* —, *id. b.* 16,3. 21; *întru* —, *id. b.* 152,2; *'n adevăru*, *id. nr. b.* 264; *adeverî*, pl. les vrais 108,2; **adevăra**, sf. vérité, fidélité 48. 51. 249; —, aj. f. vrai, véridique; **credință-ră**, **învățătură-ră**, 47,3.

adevărat, aj. vrai, véritable, sincère 16*. 70,2. 92. 115. 122,2,3. . . 123. 262,3. 343,2. 347,3; *b.* 7. 31,2. 156,2. 236,2; *mai* —, *b.* 51,3; *adevărată*, 109; *adivărat*, *b.* 56. 57. 65,2. 94. 95,2; —, av. véritablement, en vérité 72,2. 94,2. 232,2. 287,3; *b.* 8,3. 149. 202,2. 236,3; *adă-*, 7; *cu* —, *id.* 108,2. 109,2. 114,2. 117,2. 123,2,3. 297,2; *b.* 5. 41,2. 350,3; —, assurément 349,3; **-rătură**, sf. (uri) témoignage, preuve 15*,3. 37,3. 124; **adevăréz**, (ai) va. 1. confirmer, avérer 23. 39,3. 143,2. 263,2; *adeverez*, 15*; *adi-*, *b.* 195,3; *adeveresc*, (ii) va. 3. confirmer, certifier 104,3. 307,3; *b.* 87,3. 189; —, vr. constater, avérer 51,3. 331; être convaincu 138,2; **-verătu**, av. clair 25; **adeverință**, sf. affirmation, témoignage 270,3; *b.* 53,2; **adeverire**, sf. (ri) attestation *b.* 108. 125; **-rit**, s. aj. prouvé, avéré 20,3. 34,2. 97,3. 109,3. 163,2. 186,2. *mai* —, plus clair 326,3.

ădică, v. *adecă*.

adilloasă, aj. f. *nr.* plaintive *b.* 281,2 (cf. *đuioasă*).

adineul, v. *adănc*.

adins, av. exprès, à dessein; — *mîneș ăbitorău*, aimant seulement soi-même 94,2; même, (ipse) 12*,1,2. . . *în* —, clair *b.* 302,3; *în-ul*, vrai *b.* 115,2; *în-nș*, *id. b.* 243; *într' adins*, exprès *b.* 249,3; *cu de* —, *id.* 104,3. 360,3; *b.* 156. 201,3; *cu de-ul*, spécialement 266,2; —, attentivement 270,3. . .; *b.* 153,2. 169; *cu d' -su*, *id. b.* 258,2; *cu din-ătă*, av. tout de bon *b.* 302,3; *adînsul*, *id.* 86; *cu tot din-ul*, avec intention *b.* 53,2.

adivăr, -at, v. *adec*.

adoalge, sf. Deutéronome 281,2.

adoăra, numer. (a doua oară) deuxièmement 23.

Adon, sm. Np. Adonis *b.* 250,3.

Adonai, sm. Np. 215.

adorm, (iui) vn. va. 3. endormir, faire dormir; s'endormir 10,2. 81. 148,3. 149.

183. 187,1,2. 255. 298,3; *b.* 41. 70,3. 177. 362; —, mourir 187,2. 233,3. 315,3. . .; *b.* 89,2. 204. *adurn*, 14*,2. **-irea**, sf. l'action d'endormir 138,2. 187,2; *b.* 91,2. **-mit**, sm. mort 316.

adrăseu, sm. une pierre; — *adică cărbune b.* 61,3; (*anthrax*) (?).

adreséz, (ai) vr. 1. s'adresser *b.* 302,2.

aduc, (-ușu; uséi) va. 2. apporter, amener, transporter 2*,3. 4*. 5*,3. 1. 2. 4. 39. 58,3. 66,3. 76. 82. 100. 132,3. 162,2. 225,2. 238,3. 286,3. 305; *b.* 33,3. . . 37,2. 62. 71,3. 132,3. 209,2. 265,3; —, prononcer, citer 49,3. 153; —, emmener 284; —, tourner (la parole) *b.* 191; *mă — la*, vr. se rapporter à *b.* 163,3. 164; *imi* —, ressembler *b.* 177,2; *imi — aminte de*, se rappeler 16*,2,3. 31. 42. 49,2. 64. 82,2. 96. 107. 129. 148. 180,3. 231,3. 314,3. . .; *b.* 143,3; — *înmainte*, citer 154; — *înapoi*, ramener 36,2; **aducătoare**, sf. qui apporte 345,3; **-cătorî aminte**, se souvenant *b.* 26,2; **aducece aminte**, sf. souvenir, mémoire 131; *b.* 7. 13,3.

adun, (ai) va. 1. réunir, rassembler 8*,2. 5. 8. 15,3. 16,2. 23. 24. 35,2. . . 59,2. 62. 106,2. 161,2. 163. 261,3. 264,2. . . 347,2; *b.* 21. 51,3. 148. 234,3; —, ramasser 109; —, serrer 271,2; —, être recueilli, mourir 36,3. 37; — *împreună*, rallier 45,3; *adur*, 1*,3; **di-u**, av. *nr.* ensemble *b.* 266,2; **-ăre**, sf. (uri) assemblée, réunion 35,2. 281. 284,2. 332,3; *b.* 51,2. 83,2. 251,2; *-ră b.* 71; *-area apelor*, l'amas des eaux *b.* 157,2,3; **-ăt**, s. aj. ramassé, rassemblé 60,2. 310; *b.* 9,2. . .; **-ătură**, sf. (ri) ramassis, agglomération 265,2; *b.* 127,1,2.

adurn, v. *ado-*.

aeave, v. *aevea*.

ăer, sm. l'air 245. 260. 324,3. 339. 361,3; *b.* 26,2. 152,3. 157,3. 254,3; air *b.* 180,2.

ăer, sm. suaire de J.-Christ, baldaquin 244,3. . .

ăcșă, *nr.* v. *ăcest*.

afară, av. dehors, à l'extérieur 4. 6. 46,2. 140,2. . . 282,3. 364; *b.* 25,2. 159,3. 194,2. 231,3; *-ră*, 16. 18. 40. 91. 157. 188,3. 233. 255,2; — *de*, excepté, outre 329,2; *b.* 149,2; *den* —, de dehors 199. 335,3; *din — de*, excepté *b.* 13,3; *pe din —*, par dehors 361,2; *afoaară*, *nr.*

b. 264, 2 . . ; — *di*, *b.* 265, 3. 'n —, excepté *b.* 281, 2.

aféndi, seigneur *b.* 114, 3. 116, 2.

aférím, interj. bravo, très bien 326, 3; *b.* 19, 3.

afet, vr. 1. mettre bas; *mr.* se afeată, est né *b.* 271.

afflu, *istr.* v. aflu.

afierosese, va. 3. consacrer, dédier *b.* 78, 3. -**sîrc**, sf. (ri) dédicacion *b.* 219, 3. -**sît**, aj. dédié *b.* 219, 2.

afion, sm. opium *b.* 81, 3.

aflare, sf. (âri) résultat *b.* 253, 3.

aflat, s. aj. **dîntru**. — **te**, d'après ce qu'on dit *b.* 173. **aflátór**, sm. (i) inventeur 13*.

aflu, (lai) va. 1. trouver, découvrir 2*, 3. 16*, 3. 2. 3. 8. 17, 3. 21. 30, 3. 33, 2. 37, 2. 47, 3 . . 57. 68, 3. 81, 3. 85, 3. 95, 3. 138, 3. 252, 3. 299, 3 . . 312, 3; *b.* 149, 3. 223, 2; —, apprendre, entendre 59, 2; *b.* 7, 2. 28, 2. 103, 3; —, inventer 363, 3; *b.* 13, 2; —, vr. se trouver 27. 72. 231, 3; *afllu*, *istr.* id. *b.* 282, 2 . .

afoară, *mr.* v. afară.

Africa, Nl. Afrique *b.* 50. 198.

Afrîcos, sm. (ci) génie, démon *b.* 130, 2, 3 . . 131, 2, 3 . .

Afrodita, sf. Np. Aphrodite *b.* 39, 3. 89, 2; -*tă*, id. 57, 2.

Aftina, sf. Nl. Athènes *b.* 359.

afum, (âi) va. 1. enfumer *b.* 340; —, étouffer 203, 2; *mr.* —, dorer *b.* 282; -**at**, aj. bucate —**te**, mets brûlés.

afûnd, (âi) va. 1. enfoncer, abîmer, couler à fond 7. 110, 3 . . 213, 3. 223, 2. 224, 3; —, plonger *b.* 52, 2. 129, 3. 323, 3; -*dă*, av. profondément en bas; -**âre**, sf. enfoncement *b.* 260, 3; **afunzîme**, sf. abîme 36, 3.

afurîsânie, sf. excommunication 171, 2; -**sît**, s. aj. excommunié 122 . . ; *b.* 327. 363, 3 . .

agă, sm. (agi) préfet 173, 3. 332, 3. 333; *b.* 127; Ieniceri **agasi**, commandants des Janissaires *b.* 18, 3; —, (ale) *b.* 303, 2; *vel* —, — *mare*, noble *b.* 75, 2. 113, 2. 114.

Agamémnon, sm. Np. *b.* 83, 2, 3. 84, 2, 3.

Agapitû, sm. Np. 287, 2, 3. 288.

agareân, sm. (eni) agaréen, Turc 303; *b.* 205, 3.

agârşesc, va. 3. *mr.* oublier; să se

-şescă *b.* 273, 2 *agârşesc* 272, 3. (cf. der. greşesc).

Agathonû, sm. Np. 159, 3. 321.

âger, aj. av. vif, agile, adroit 36, 2; *b.* 313; -**ese**, va. 3. aiguiser *b.* 247;

-**îmea minţii**, sagacité *b.* 366, 2.

Aghel, sm. Np. *b.* 3, 3.

Âghimon, sm. Np. *b.* 136, 3.

aghîută, sm. diable *b.* 260, 2.

agîung, agung, v. ajung.

agîut, agut, v. ajut.

Aglâsîca, sf. Np. *b.* 67, 3.

Aglicheria, sfânta —, sf. Nl. 78.

âgneţ, sm. hostie, agnus 161, 1, 2.

agonîsese, (sî) va. 3. acquérir, gagner 3*, 3. 206. 281, 3. 285. 362; *b.* 11, 3; —, désirer 11; -*nesesc*, id. 313, 2; *b.* 13, 3. —, vr. gagner 146, 3. 211, 3. 326; -**sîre**, sf. gain *b.* 102, 2; -**sîtă**, sf. acquisition, gain 237; —, argent *b.* 11, 2.

agonitôru, sm. *mr.* persécuteur *b.* 267, 3 (cf. gon-).

âgres, v. -riş.

agresese, v. agârşesc.

agrîmă, sf. *mr.* (intile), bête sauvage *b.* 270, 3.

Agripa, sm. Np. 148, 2, 3. 360; -*ppa* 149. 254, 3. 256; *b.* 238.

âgrîş, sm. groseille *b.* 98; -*reş*, 44, 3.

âgru, sm. champ 17, 1, 2 . . *mr.* **porculu -lu**, sanglier *b.* 265.

agudese, vr. 3. *mr.* arriver *b.* 266, 3. 267.

aguridă, sf. verjus *b.* 42, 3. 44; *mr.* *b.* 269.

ah, interj. *b.* 180, 2, 3 . . 182, 2.

Aháia, sf. Nl. Achaïe 47, 3; -*iea*, 262, 3 . .

ahântu, av. *mr.* tant *b.* 267, 2, 3 (v. ahtantu).

ahâtû, av. *mr.* tant, autant *b.* 270, 2;

altû —, d'autant plus *b.* 271, 3; (cf. der. atât).

aharzaî, *mr.* tu mériterais (?) *b.* 264, 3.

Ahileu, sm. Np. Achille *b.* 82, 3. 83, 2. 196, 2; -*levsu*, id. *b.* 196; -*illa*, id. 259, 2; -*îlie*, 320.

Ahmat, sm. Np. 149. 150, 2; -*metă*, 332, 3; -*iea*, Nl. 149, 3.

aho, interj. *b.* 333, 1, 2, 3 . .

aht, sm. souci, peine *b.* 179.

ahtantu, av. *mr.* tant *b.* 267 (v. ahântu).

ahtare, aj. *mr.* tel, pareil *b.* 263,3. 264,2,3; (der. atare).

ahure, sf. *mr.* écurie *b.* 282.

ahurhese, va. 3. *mr.* commencer *b.* 269. 277. 278,3.

aiă, pr. dém. f. celle-là *b.* 261,2. 356,2 (v. aceea).

aïasta, pr. dém. f. celle-ci 45 (aceasta).

aïave, v. aïevea.

aïcî, av. ici 339,3; *b.* 21,3. 69,2. 173,3; -îcî, 132. 291,2. 329. 331,3; -cî, 332,3; -ce, 139,2. 150,2. 299,3. 305; *b.* 32,3. 85. 94,2. 148,3. . 200; -cea, 1. 181,3. 185; *tot* —, toujours ici *b.* 365; -cê, 23. 25. 96,2,3. . 105,2. 108,2. 140,2. 310,3. 355,3; *b.* 1,2. 3,2. 23,3. 93. 167,2. . 236; -cê, *b.* 133,3. 196,3; *de aïcê*, d'ici 274,3; *dêicê*, 36,2; (v. aci, anăoaște).

aïdați, interjct. -noi! en avant nous! *b.* 127,2.

aïestî, pr. dém. v. acest.

aïevea, av. en réalité, clair, effectivement, réellement, public; *avea*, *b.* 288,3; *aeave*, 8*. 54. 67,3. 330; -vea, 245; -vê, *b.* 8. 91,2; *aïave*, 2*. 2. 111,2. 112. 166,3; -vê, 29. 163,3; *b.* 217,2.

aïlantă, v. alt.

aïnte, prép. av. avant, devant 5*. 8. 54,2,3. .; au commencement 8; *dêi-*, 117,2 (v. înainta, dinainta) *aïte*, 54.

aïre, v. aïure.

aïst, -ă; aïști, -ste, pr. dém. *mr.* celui-ci etc. *b.* 263,3. 264,3. 265,2. 266. 267,2,3. 271,3. 278,2; *aestă*, f. *b.* 273,2 (v. acest).

aïte, v. aïnte.

aïure, av. ailleurs, autre part 246,2; *într'*—, d'une autre manière 54; *aïurê*, 139. *aïrê*, *b.* 313,2.

ajun, sm. jeûne 222.

ajung, (nseu) vn. 2. arriver, parvenir 4. 29,2. . 57. 98,3. 110,2. 131. 294,2. 351; *b.* 68. 132. 152. 167,2. 168. 229,3; *ajung*, *ajung*, id. 36. 114,3. . 155,3. 189,3. 199. 277,2. 297,2. 312; *b.* 84. 133,2,3. 139. 290; *mr.* *b.* 267. 272,3. 278,3. 281. 282; *ajung*, 83; —, atteindre, survenir, toucher, attraper 113,3. 165,2. 166,3. 262. 289,2; *b.* 13,2. 111,2. 353; *să -nji*, atteindre *b.* 229; *agiu-*, *aïu-*, 273,2. 362; *b.* 32,3. 92,3. 199,2,3. 205,3; *mr.* *b.* 282; *neaïungândă*, borné, limité 79; —, suffire,

être assez *b.* 6,3. 96,3. 127,3. 289,2; *agiu-*, *b.* 102,2. 103,2. 105,3; *aï-*, *b.* 183; -ge! assez! *b.* 6,3; -gă-ți *de șagă*, trêve de plaisanterie *b.* 290,3; *ajunge-ți!* assez! 86,2; —, vr. convenir, tomber d'accord *b.* 96,2; **ajuns**, s. aj. *de* —, assez, à suffisance *b.* 42,3. 225,3. 321,3; *de aï-*, 69,2; *b.* 115; *rău aïuns*, malheureux *b.* 13,3; *bun ajuns*, soyez le bienvenu! *b.* 304,2.

ajut, (aï) va. 1. aider, secourir, appuyer, protéger 16,2. 26,2. 27. . 96,3. 130,3. 317,2. 330,3; *b.* 17. 130. 241,3; *agiu*, 71; *ajut*, 123,2. 363,2; *b.* 116,3. 121,2. 181,3; **ajutătoriu**, aide *b.* 17,2. .; **ajutor**, sn. (oare) secours, défenseur, aide 69,3. 70; *b.* 51,2; *ajutoriu*, id. 13. 37. 59,3. 70,2. 80,2. 98,2. 110. 279,2. 344,2; *b.* 164; *agiu-*, 3. 36,3. 38. 54,2. 55,3. 71. 73. 141. 191. 229. 286,2. 312,3; *b.* 82. 93,2; *aïu-*, 42. 197,3; *într'aj-*, en aide *b.* 40,3; *întru agiu-*, *b.* 55,3. **ajutorese**, (rii) va. 3. venir en aide, secourir 110,2. 330,3; *agiu-*, 47,3. 190,3. 230,3; -rez, id. *b.* 28,2. 108,3; *ajutorec*, *să l -rêde*, 240,3.

al, a, aï, ale, article, v. gram.

ăl, a, aï, ale, pr. dém. ce, cette, ces, celles *b.* 250. 261,2. 321. 355. 361,3; *ăla*, *aïa*, id. *b.* 260,2. 261,2. 330.

alag, *mr.* vn. 1. courir *b.* 264,3; *alag*, *b.* 270. 280,3 (der. alerg).

alah! interjct. Allah! *b.* 18,2.

alalagmôn, sm. cri de réjouissance 249; -mun, ibid.

alái, sn. (iuri) convoi, cortège 334,2,3; *b.* 347.

alámă, sf. laiton *b.* 46,2.

alămăe, sf. limon; -aï, *b.* 98.

alăs, (aï) va. 1. *mr.* laisser, délaisser *b.* 269,2. 272,1,2. 277; -satu aj. mou, doux *b.* 267,3 (der. las).

alătore, av. à côté, près de; -rê, 176,3. 334,2; *b.* 73,2; -rea, *b.* 297,2; *ala-*, 201,2; —, voisin 335; -ez, va. 1. rapprocher 11*,2 280; *b.* 333,1—3.

alaută, sf. (te) violon 181,2; *ală-*, *b.* 142,2.

alavd, alăvd, (aï) va. 1. *mr.* louer *b.* 275,2,3; —, vr. se vanter *b.* 264,3; -dačune, sf. (n) louange *b.* 264,3; -dat, aj. loué *b.* 276 (der. laud).

alb, aj. blanc 36. 165,3. 172,3. 230. 300,3; *b.* 42,3. 136,3. . *maï* —, plus blanc 85,3; *b.* 120,2. .

Alba Julia, sf. Nl. Belgrad en Transilvanie 176.

albăstru, aj. bleu, azure 107, 2. 173; b. 167, 309. 341, 2.

albăță, sf. taie (leucoma) 300.

albese, va. 3. blanchir, grisonner 107, 2; b. 119, 3. 176, 2 (v. înal-).

albina, sf. (ne) abeille 201, 3; b. 232, 3.

ălbie, sf. -ia (Nistrului), le lit b. 293.

Albirt, sm. Np. Albert 177, 2.

Alboni, sm. Np. b. 168, 3. 170, 3.

alcă, sf. course de bagues 61, 3.

alcătuese, (uî) va. 3. composer, faire, écrire 237, 2. 359, 2. 363; b. 107, 3. 243;

-uire, sf. (iri) composition, combinaison b. 85. 86. 126; —, création b. 150, 3;

-uit, aj. composé, fait, combiné 169; b. 89, 3. 124, 3. 130, 3. 195, 3. 222, 3. 336.

alduse, va. 3. bénir b. 222, 3; **-uîa-lă**, sf. bénédiction 270, 3; **-uit**, aj. béni b. 225, 3.

alean, sm. ressentiment, rancune, opiniâtreté; **alên**, 4. 5, 1, 2, 3 . . ; **-nul vieșii**, chagrin b. 305, 3; **în alean**, contre 270, 3.

Aleasa, sm. Np. Alexis 103.

Alecs . . . , v. Alex

Alecu, sm. Np. b. 242, 2.

aleg, (esei) va. 2. choisir, élire 9. 18 . . 87. 104, 3. 158. 163. 169. 331, 2; b. 34, 2. 72. 95, 3. 142, 2. 213; —, décider 360, 2; —, distinguer, 120, 3; (—, employer 346, 2); —, contenir 69; —, vr. résulter 11*. 38, 3. 45. 53. 103; —, trier 178, 2; **-ere**, sf. (ri) élection, choix; triage b. 75, 3; **alê-**, 132. 158, 3. 333; b. 253, 3; **aleag-**, b. 9, 2; **ales**, s. aj. élu, unique; exquis, notable 37. 49. 56, 3. 133. 171. 280. 318, 2; b. 19, 2. 72, 2. 184, 2. 245 . . ; **alêsă**, f. 77, 2. 223, 3. 330, 3; **-să**, 76, 2 . . 77; pl. **-să**, b. 10; **alêsă**, f. b. 84, 3. 197, 3; **ales**, av. surtout, principalement 150, 2. 312; b. 10. 25, 2. 102; **maî** —, id. 143, 2. 200, 2. 298. 343, 3; b. 51, 3. 59; —, mieux b. 9.

alegoricése, aj. allégorique b. 163.

alei, interjct. *mr.* hé b. 275, 3. 292, 2. 294. 301.

Aleiricani, pl. Np. d'un peuple (sans doute corruption) b. 50.

alelei, interjct. b. 295, 2.

alept, aj. *mr.* choisi b. 263, 2.

alerg, (ai) va. 1. courir, accourir 15*, 3. 6. 7. 12, 3. 61, 3. 84, 3. 210. 306. 320, 3. 351, 3; b. 6. 13, 2. 48, 2. 196, 2.

210. 249; **allag**, *mr.* b. 270. 280, 3; — parcourir 154, 2; —, arriver 258, 2; **-are**, sf. course b. 82, 3; **-ătoriu**, *înainte* —, sm. précurseur, St. Jean 183, 2; **-ătură**, sf. course 257, 2.

Alexandreu, sm. (i) d'Alexandrie, Alexandrin 284; **-drîia**, *-ie*, sf. légende d'Alexandre, Alexandreis 198. 358, 3; *Alexândrie*, b. 132, 2; **-rii**, sgl. b. 94, 2; **-drîca**, sf. Nl. Alexandre 256, 3. 304, 2. 350; b. 157, 3; **-dru**, sm. Np. Alexandre 70. 146. 150. 198. 203, 3. 312, 2. 314; b. 18. 126. 133, 3. 166 . . 206, 2; *Alî-*, 132, 2, 3 . . 133, 2, 3. 134, 2, 3. 142, 3. **-droviču**, Np. b. 86, 2.

Alexe, sm. Np. 93, 2; *-xie*, 159; b. 67, 3. 68 . . 69 . .

alfa, sf. alpha b. 159, 2.

alfavita, f. alphabet b. 146, 3.

Alfonsu, sm. Np. b. 3, 3.

alianțea, sf. alliance b. 48, 2.

Alfeu, sm. Np. 194, 2.

alfe, pr. dém. *istr.* plur. ceux-là b. 284, 2.

alifie, sf. onguent 304, 3.

aligorie, sf. (ri) allégorie, parabole b. 163, 2, 3 . .

alin, (ai) va. *mr.* monter b. 269, 2. 270, 1, 2. 281, 2.

alin, (ai) va. 1. alléger, apaiser; —, vr. b. 295, 2, 3. 320; —, humecter b. 298.

alint, (ai) vr. 1. se délicater, caresser b. 348, 2 . . ; **-tată**, aj. f. délicatée, gâtée b. 352, 2.

aliș-veris, sm. (uri) affaire, vente b. 125, 2.

aliumtra, av. *mr.* autrement b. 266, 2 (v. der. altmintre).

allag, v. *mr.* v. alerg.

aliluța, interjct. alléluia 318, 3. 368; *-iea*, b. 65, 2.

alócurec, av. quelque part; par ci; par là 178, 2. b. 59, 3. 165; *pre* —, id. 178, 2; *pe rî*, id. b. 59, 1, 3.

alt, aj. pr. autre 4*, 2. 12*, 2. 14* . . 1. 5. 6. 17. 21, 2. 31, 3. 69. 78, 2, 3. 79, 1. 109, 2 . . 169, 3. 364, 2 . . ; b. 208, 2; *mr.* 264, 2. 271, 3; **-ul-ul**, l'un, l'autre *mr.* b. 93, 2; **-ă**, f. 24, 3. 27, 2. 36, 2. 58. 161; **alîș**, pl. m. 2; —, autre chose b. 246, 2. 292, 2; **-a erî**, avant-hier 185, 2; **al-alt**, pr. l'autre-ci 14*. 18, 2. 19, 3. 27, 2. 29, 3. 38. 45, 3. 64. 128, 3. 219; **al-antă**, al-anți, *mr.* b. 266, 1, 3 269; **al-**

lantă, f. der. id. *b.* 260,3; **cel-alt** id. *căea-l-altă*, f. sg. 181,3; *b.* 209; *șeăa-*, *b.* 262,3; *căi-l-altă*, f. *b.* 49,2; *cie-l-alti*, m. *b.* 245 . . ; *ceea-l-alti*, m. 308; *căia-l-alti*, *b.* 222,2; *călă-l-alte*, f. 308; *ceea-l-altă*, f. *b.* 48; *cea-l-anți*, m. pl. 297,2. 298; *căa-* —, 307; **la o-l-altă**, av. ensemble *b.* 169,3. 194,2; **într'alt**, dans un autre 83,2; — **-ceva**, pr. autre chose *b.* 214,2; **-și**, id. *b.* 107; — **-mintrelé**, av. autrement *b.* 214,2; — **mintrinea** id. *b.* 358,2; — **mintré**, *b.* 214,2 (v. aliumtra, amintrile).

altár, sn. (e) autel *b.* 330,2 (v. oltar).

altîță, sf. épaulette brodée sur les chemises des paysannes roumaines *b.* 309,2.

alumpt, va. 1. *mr.* lutter *b.* 272,1, 2 . . (v. lupt).

alună, sf. (ne) noisette *b.* 44,2. 98. 369,3.

alună, sf. (ei) envie, tache (signe de beauté) *b.* 308,3.

alung, va. 1. chasser, éloigner *b.* 331. 2. 349,2.

alunică, sf. envie, tache *b.* 308,3 (v. alunea).

aluniș, sn. condraie *b.* 288.

am, avul, -ut, a avea, v. auxiliaire avoir, v. gram.

ama, interjet. en vérité *b.* 365,3.

amăgese, (gii) va. 3. séduire, tromper 70,2. 71,2. 117,2. 166,2. 205. 274,3. 324,3; *b.* 95,3. 115,2. 170,2. 197,3; —, vr. se leurrer, tromper *b.* 40,3. 108,3; **-geală**, sf. tromperie 171,2; **-gială**, 324,2; **-git**, aj. trompée, enchanté *b.* 39,2; **-gitoriu**, s. aj. séducteur, trompeur 323,3. 324,2 . . ; *b.* 145,2.

amalama, sf. *mr.* or. *b.* 282.

Amalie, sm. Np. Amaléc *b.* 62,2.

amân, (ai) va. 1. ajourner 7.

aman! interjet. pardon! *b.* 116,2. 127. a mâná, à portée 65,3.

amândoi, m. -doao f. num. tous deux 4*,2. 31,2. 32. 98. 148. 157. 308,2. 341,3 . . 352,3; *b.* 189; *amă-*, 191. 222. 3. 287,3. 331,2. 351,2; *b.* 2,3. 18,2. 33,2. 40,3. 83,2. 111,2; *amândoaă*, f. 158,2; *b.* 93; **-doi**, f. 306,2; *b.* 75,2; **-doi**, *b.* 123,3; **-două**, 72,2; *într' -doi*, dans tous deux 362,2.

amântrei, num. *mr.* tous trois *b.* 277; **-treilii**, id. *b.* 276,2,3.

amănunt, s. aj. de -ul, en détail 197 (v. amărunt).

amár, aj. amer, triste, pénible 10*,2. 16. 35,2. 54,3. 60,2. 67,2. 169,3. 363,3; *b.* 102,3. 114. 179,3. 242,2; —, av. malheur 11*,3. 49,3. 64,2. 89. 289; *b.* 242,2. 251; *cu* —, amèrement 106,2. 148; *b.* 229,2; —, sn. malheur, tristesse 10*. 106,2; *b.* 189,3. 218. 229,3; —, amertume 141; **amărăciune**, sf. (i) amertume, chagrin 98. 289,3. 338,3; —, fiel 364,3; **amărăciosa**, aj. f. a mère *b.* 235,2; **amărăse**, (râți) va. 1. rendre amer; chagriner, affliger 15,2. 182,2 . . 282; **-resc**, va. 3. id. 107,3; *b.* 105,2; **-rât**, aj. attristé, affligé, malheureux 106,3. 131,3. 269. 364,2; —, av. amèrement *b.* 323,2; **-rit**, *b.* 349,2.

amare, sf. *mr.* mer *b.* 280,3 . . 282 . . (v. mare).

amărnic, av. amèrement *b.* 296,2.

Amartolon sotirie, Salut des pêcheurs (Titre d'un livre) 295.

amărîntul, s. détail, ménu 300; *cu* —, en détail, en particulier 340,2 (v. amăn-).

ămbe, num. les deux 72,2; *â-*, 209,2.

Ambon, sm. Np. *b.* 118,2.

ameaz, amedă, v. amiaz.

amelițez, va. 1. n'au amelițat cu serisoarê, n'ont rien mentionné par écrit *b.* 1,3.

ameninț, va. 1. menacer *b.* 288,3; *amerinț* id. 288,3.

amente, v. minte.

amestec, (ai) va. 1. mêler, embrouiller 46. 59. 90,2 . . ; *b.* 23,3. 44,2; *amê-*, *b.* 29. 43; **-estic**, *b.* 34,3. 67; **-ăciune**, sf. (ni) **-de sânge**, inceste 90,2; **-are**, mélange, bouleversement 83; *b.* 50,2; **-de singe**, inceste 303,3; **-at**, aj. mêlé, bouleversé, confondu 46,2. 79,3. 172,3. 260,3; *b.* 85. 91,3. 127. 324,3 . . **-ătura**, sf. (uri) embrouillage, confusion *b.* 205,3.

amețeală, sf. étourdissement *b.* 356,2;

-țese, vr. 3. s'étourdir, s'égarer 192; *b.* 292,3. 305.

Amflog, sm. Np. *b.* 55,2. 56; **-loage**, vocativ *b.* 55,3.

amfazi, sf. midi *b.* 206. 304. 313,3; *ameaz*, *b.* 335; **amfază-zi**, sf. midi 82. 177,1,2. 357,3; *b.* 80,3. 139,3. 165,2; **-ădă**, 306,3; **-ădăți**, 2*,3. 149. 286,2; **-ădăți**, 201,2; *amicăză-zi*, *b.* 50; *amê-*

ădădi, 366, 3; **-noapte**, Nord *b.* 50, 1, 2 (v. *miază-zî*, -noapte).

amin, av. amen 12*, 3. 7; *b.* 65, 2. 98, 3 etc.; *-nă* 28. 65. 77, 2. 107. 147. 150, 2. 182, 3. 229, 2. 230, 3. 337, 2.

aminte, a aduce —, souvenir, v. aduc. *a fi* —, garder dans la mémoire, ne pas oublier 148. .; *a lua* —, être attentif v. iau; *a veni* —, se souvenir, rappeler *b.* 169, 2.

amintrile, av. autrement 219, 3 (v. *altmin*-).

Amir, sm. Np. 224; -a, id. 192, 2.

amirălia, sf. *mr.* empire *b.* 276, 3;

-răulu, sm. *mr.* empereur *b.* 276, 3. .; *-re*, id. 264, 3. 266, 2.

amistuesc, va. 3. consumer, dévorer 155, 2. 166, 2 (v. *mistuesc*).

Amlaş, sm. Nl. une province de la Transylvanie 189, 2. 190.

ăm̃n, va. 1. *istr.* aller *b.* 282, 2 (v. *imn*, *umblu*).

amomo, s. amome (une plante) *b.* 45, 2.

Amon, sm. Np. *b.* 166, 2.

amórîu, sm. amour *b.* 183; *-ru* *b.* 363, 3.

Amoriea, sf. Nl. Morée 350, 3.

amorîit, aj. glas —, voix éteinte *b.* 117.

âm̃plu, v. *umplu*.

Amstelodam, sm. Nl. Amsterdam 216.

amu, conj. car (γάρ, ubo, slavon.) 4*, 3. 14*, 3. 3. 17, 2. 19, 2, 3. 20. 21, 3. 31. .; —, donc 21. 28, 3. 29. 30. 2. 54, 2. . 132. 200; —, mais 25. 29, 3. .; —, av. alors 8*, 2, 3. . 16*, 3. . 21; —, déjà 109; —, maintenant 11*, 3. . 201. 254, 2 (v. *acum*).

Amulie, sm. Np. Amulius 59.

Amurat, sm. Np. *b.* 55, 2. 56, 2.

amurțesc, vn. 3. amortir; se taire 184, 3; *b.* 95; *-fâsc*, id. 212.

amuțesc, vn. 3. devenir muet, rendre muet 85, 2; *b.* 153, 3.

amvon, sm. chaire 358, 2.

an, sm. (ani) an, année 6*, 3. 6. 15. 34, 2. 62, 2. . 68, 3. 90, 3. 95, 2. 111. 122, 2. 150. 201. 250. 261, 2, 3. 267, 3; *b.* 29. 60, 2. 61, 2, 3; *avnă* 44; —, (ai) 15*, 3. 23, 2. 43. 57, 1, 2. 59, 2. 82, 2. 90, 1, 2. . 104, 3. 116, 1—3. 117. 120, 3. 141. 146, 3. 149, 1—3. 176, 2. 180, 3. . 186, 2. 199, 3. 252, 3. 255, 1, 3. 314; *b.* 141. 294, 2. 336, 3; *an*, *mr.* (aîi) *b.* 265, 2. 271, 2.

276, 3; *istr.* 284, 2; *de an*, d'un an *b.* 329; *cu -ul*, après des années *b.* 373, 2; *la -ul*, dans un an d'ici 95, 3; *b.* 60, 3; *la -ul și la mulți ani*, à des longues années *b.* 325, 3; *în mulți ani*, id. 70, 3.

Ana, sf. Np. 303, 2; *b.* 171, 2. 289, 3. *Anna*, 240, 3; *-nê*, 245.

ana, av. à; par *b.* 45, 1, 2, 3. . 46.

anaesiu, aj. *mr.* indigne *b.* 272, 3.

Anadam, sm. Np. *b.* 135, 1, 2.

anăfură, sf. pain béni 181, 3.

anaforă, sf. — sau carté de judecată, rapport, sentence *b.* 125, 2.

analoghic, sf. analogie *b.* 88. 221.

analț, vr. 1. *mr.* s'élever *b.* 268, 3. *anallă*, aj. f. *mr.* haute *b.* 272, 3.

Anania, sm. Np. 3*. 6*. 287, 2.

Anastasié, sm. Np. 355.

anathimatisesc, va. 3. anathématiser 320.

anê, av. *istr.* ici *b.* 284, 2 (v. *aici*).

anca, av. *istr.* même; *nî*—, ni même *b.* 285, 2.

Anehira, sf. Nl. 162, 3.

andălesc, vn. 3. partir, aller *b.* 293, 2.

Andrea, sm. Np. 227, 2. *-reș*, 135, 2; *b.* 81; *-reșu*, 194, 2. 329, 3; *-reica*, 45. 53, 2; **-ronic**, sm. Np. 151. .

anecdotă, sf. (te) anecdote *b.* 365, 2.

anevôc, sf. *cu* —, difficilement, à peine 200, 2. . *b.* 374; —, av. id. *b.* 375, 2.

anfrax, sm. (anthrax) rubin *b.* 51.

âng- . . ., v. *îng*-.

Anghelu, sm. Np. 92, 2; **-lina**, sf. Np. 45; *-lena*, 74, 3.

anghelieă, sf. angélique (plante) *b.* 45, 3.

anghelină, sf. primevère officinale (primula veris offic.) *b.* 45, 2.

anghenărîu, sn. artichaut *b.* 98, 2.

Anghira, sf. Nl. 116, 2.

Anianosă, sm. Np. 257.

anin, sm. aulne 356, 3.

anîu, vr. 1. s'attacher *b.* 335.

Anna, v. *Ana*.

ânse, pron. dém. *istr.* lui-même, seul *b.* 286, 2.

Antehrist, sm. (riști) antéchrist *b.* 216, 2, 3. .; *-tî-*, 48; *b.* 80.

Anthimă, sm. Np. 348, 2; *b.* 15. 27, 3.

Antilohii, sm. Np. *-lohos* *b.* 82, 3.

antimis, sm. autel portatif (ἀντιμυστιον) 244. 245. .

Antióhū, sm. Np. 322,3; -óhie, Np. 173,3; -hie, Nl. 16*, 2. b. 56; -iea, 78, 2. 153,3; -ia, b. 82. 204; -hēnū, d'Antiochie 283,3.

Antipatrida, sf. Nl. 5*, 3.

Anthológhion, sm. anthologie 357, 2.

Antón, sm. Np. 45; -ónie 158, 2. 251, 2. b. 198, 3. 199 . .

ántru, v. în- . .

anúme, av. nommément 33, 2. 38, 2. 53, 2. 59, 3. 66, 3. 88. 92, 2. 143, 3. 270, 2. 355; b. 50, 3. 51, 2. 71, 1-3 . . 127. 175. 370; -mea 200.

anvelese, va. 3. *nr.* couvrir, ensevelir b. 278 (v. înv-).

aoațe, av. *nr.* ici b. 270, 3 (v. aici).

aoleó! interjet. oh! ah (expression de douleur) b. 304, 3. 309 . .; -leu b. 344.

aóré, av. souvent, de temps en temps b. 202, 2.

apă, sf. (ape) eau 1*, 2. 9. 34, 2. 35, 2. 43, 3. 57, 2. 79, 2. 107, 2. 108. 169, 3 . . 239, 2, 3 . . 325, 2; b. 43, 3 . . 146, 3. 217, 2, 3 . .; *apă* 15. 31. 68. 90. 157, 2; —, rivière, ruisseau, eaux 38, 2. 72, 2, 3 . . 148. 152. 189, 2. 254, 2. 347, 3; b. 61, 2 . . 217, 1—3 . .; — *acvă*, eau acide, borvis b. 225, 2; — *dulce*, eau douce, potable 98, 2; — *poliă*, eau aurifère 176, 2, 3.

Apafi, sm. Np. 268, 3.

Apakeŭ, sm. Np. Apafi 219, 2.

apândisese, va. 3. *nr.* répondre b. 270, 2. 271. 272, 1-3. 276, 3.

ápár, (ai) va. 1. défendre, protéger 62. 161, 3. 229. 362, 2; b. 11. 19, 2 . . 128. 147, 3. 219, 3; —, empêcher 7*. 9*, 2. 19, 3; -are, sf. défense b. 252; -at, aj. défendu, abrité, protégé 364; b. 187, 3. 221, 2; -ătorîu, sm. défenseur; b. 14, 3; -ătoare, aj. f. pl. défensives.

apăs, (sal) va. 1. presser, opprimer 13, 2; —, sm. oppression b. 13, 2; -at, av. énergiquement b. 72.

apelăție, sf. appel b. 125, 2 . .

apetítu, sm. *nr.*, appétit b. 264, 3. *istr.* b. 285, 3.

aplec, (ai) va. 1. incliner b. 363, 2. (v. plec); —, allaiter b. 22, 3. 23, 2.

apocalípsis, sm. apocalypse 129. 308, 2; b. 159, 2. 216, 1, 2. 217, 2.

apoí, av. puis, ensuite, après 15, 3. 28 . . 59. 68, 3. 88, 2. 140, 2. 227. 301; b. 41. 216, 2. 236, 2; *cel*, *cea de* —, le dernier, la dernière, 14*, 2, 3. 129, 2. 155, 3. 181 . .; b. 70; *ca* — —, en dernier

lieu 110, 3; *ziua* — —, *vremea cea* — —, le dernier jugement 12*, 2. 76, 2. 187, 3; *cele* — —, les choses à venir 313, 2; *apoia*, *nr.* 269, 2. 271, 2. 272, 2; *în apoia*, en retour b. 256; *mai apoí*, plus tard 70. 105, 3. 337, 3; —, le dernier 42, 2.

Apolonŭ, sm. Np. 85, 2, 3. 320, 3; b. 39, 3. 89, 2. 166, 2.

apostol, sm. (li) apôtre 12*, 2. 15*, 2 . . 1. 24, 3. 32, 3. 50. 77, 3. 111, 3. 116, 3. 131. 183, 2, 3. 317. 330, 2. 358, 3 . .; b. 52. 101, 3. *aposttal*, id. 363, 3; -ul, les Actes des apôtres 260; -ese, aj. apostolique 98; -caște, av. apostoliquement 257; -ieese, aj. apostolique 261.

aprándu, sm. midi 201, 3 . . (v. pránz).

Aprilie, sf. Avril 75. 92, 2. 284, 2. 319. 332; -ril, b. 27, 2; -rile, b. 58, 2; -rillie 358, 3.

aprínd, (nsei -nzând) (partic.) va. 2. allumer, embraser 10*. 15, 3 . . 58, 3. 224, 3. 289, 3. 304, 2. 349, 3; b. 64, 2. 180, 2; —, vr. s'allumer, prendre feu; s'emporter, s'échauffer 46. 98, 2. 102 . . 113, 2. 142, 2. 364, 3; b. 19, 3. 109, 2. 211. 217, 2. 237. 246, 3. 306; -ere, sf. ardeur 142 . .; *aprius*, aj. allumé 64, 3. 110, 3. 147, 3; b. 92; —, brûlant, ardent 33, 2. 142. 320, 3; b. 204, 3 . . 211; —, enflammé 187, 3; b. 243, 3.

aproáche, *nr.* v. aproápe.

aproápe, av. près, proche 15*, 2. 16, 2. 21, 2. 64, 3. 82, 2. 299, 2; b. 34, 2 etc. — *de*, dans le voisinage; sur le point 60, 2; b. 3, 3. 10, 3. 65, 3. 151, 3; *aci* —, ici près b. 215, 2; *de* —, près 361, 3; *cel de* —, le prochain b. 86, 3; *pre* —, de près b. 217; *nr.* *aproache*, près b. 266, 2; -ele, sm. le prochain b. 12. 101; *déproapele*, id. 119, 3. 265, 3.

aprochiu, *nr.* v. -opiu.

aprod, sm. (ózi) huissier 43, 3; b. 33 . . 75, 2, 3 . .; -ziŭ *donnești*, pages b. 33, 2; -ođi 199, 2 . .

aprópiu, (iaí) vr. 1; s'approcher 2*, 3. 5*, 2. 10, 3. 13, 2. 17, 2. 19. 29. 64, 3. 83, 2. 86. 116, 2 . . 127. 168. 184. 231, 2 . . 300, 3. 316, 2. 366; b. 7, 3. 15, 3 . . 62. 101 etc.; -peŭ, b. 172; -piez, id. 130; -pieđă 259; *nr.* *aprochiu*, b. 277, 2. 281.

apúe, (ai) va. 1. saisir, prendre; empoigner, occuper 50, 2. 65. 70. 95, 3. 143. 144, 3. 184, 3. 190, 2, 3 . . 223. 267, 3.

281, 296, 2; *b.* 48. 105, 3. 174, 3. 129, 3. 218, 2; —, commencer 199, 2. 353; —, se diriger vers *b.* 84, 2. 128. 332, 2; —, attraper *b.* 25, 3. 174, 2; —, tenir 174, 2; *b.* 33; —, prévenir 120; — *maî în-ainte*, id. *b.* 87. 153, 2; *n'*-, n'avoir pas le temps, à peine commencé 306, 3. 351, 3; *b.* 84. 354, 3; —, vr. se saisir, s'attacher 165, 2. 223, 2. 266. 349, 3; *b.* 158, 2. 250; — *de*, s'occuper, commencer, entreprendre 73. 74. 79. 236, 2. 351. 360; *b.* 24, 2. 32, 2. 40, 3. 47. 93, 2. 105, 3. 120, 3. 206; **-at**, sm. prise *b.* 9, 3; **-ător**, sm. ravisseur 46, 1, 3; —, dévorant *b.* 71, 9.

apun (apuseî), vn. 2. se coucher (le soleil) 1, 2; —, s'obscurcir 184, 3; —, *nr.* mettre *b.* 265, 3; **apus**, sm. couchant, Occident, Ouest 58, 2. 64, 2. 80, 3. 130, 3. 304. 328; *b.* 24, 2. 50, 1, 2. 164, 3.

ar, (aî) va. 1. labourer, défricher 114, 2. 119, 3. 120, 2, 3. .; *b.* 33, 3. 333, 1-3.

âră, av. de nouveau, une seconde fois 5. . (v. iară).

arac, sm. (î) échalas, pousseau *b.* 370, 3.

arăchese, (arichi) va. 3. *nr.* enlever, ravir *b.* 263, 2. . 264, 3. 282 (cf. der. răpese).

arăcutese, (ti) va. 3. *nr.* y jeter *b.* 279, 3.

arād, (âşû) va. 1. *nr.* se moquer, rire *b.* 273. 281, 3. .; *arid*, *b.* 261, 3. . 264, 3 (cf. der. râd).

arădăţina, sf. *nr.* racine *b.* 272, 2 (cf. der. rădăcină).

arădipsese (siî) va. 3. *nr.* ranger *b.* 277, 2.

arăhătipsit, aj. *nr.* tranquille *b.* 270, 2.

arămă, sf. airain, cuivre 4. 362, 3. *b.* 31, 3. 32. 40, 2. 90, 2. 130. 204, 3; *-mă*, 228, 2; *-me*, sgl. 178, 2; —, monnaie 194, 3; *-a omului*, le caractère *b.* 374.

arămân, *nr.* v. are-.

ărănesc, va. 3. nourrir *b.* 259, 3 (v. hră-).

arăp, sm. (î) nègre, arabe *b.* 64, 3.

Arăpul, sm. Np. 152.

arăp de arupăzeană, av. *nr.* en haut et en bas *b.* 270.

arăpese, aj. arabe 146, 2. 367, 2, 3; *b.* 50. 61, 3.

Ararat, sm. Nl. *b.* 61.

arăs-lu, sm. *nr.* le rire *b.* 281, 3 (der. răs).

arăsar, vn. 3. *nr.* pousser, se lever *b.* 268, 3 (der. răs ar).

arat, sm. *nr.* contre, fer de charrieu *b.* 271, 2; —, der. le labourage *b.* 259, 2.

arăt, (aî) va. 1. montrer, indiquer; prouver, enseigner 10*, 2. 3. 31, 2, 3. 34, 2. 55, 3. 60, 2. . 67, 3. 73. 77. 99, 3. 113. 122, 1, 2. 123. . 126. 286, 3. . 354; *b.* 1, 2. . 9, 2, 3. 80, 3. . 91, 3. 160, 2. 199, 2; *aret*, *b.* 111, 3; —, paraître *b.* 136, 3; —, vr. se présenter, paraître; se révéler, se manifester 48, 2, 3. . 57. 64, 2. 84, 2. 106. . 112, 1, 3. 130. 137, 3. 184, 3. 230, 2. 294. 358, 2, 3; *b.* 20, 2. 84, 2. 112. 129. 157, 2, 3. .; **-are**, sf. (ârî) apparition, manifestation, vision 30. 51. 66. 232; *b.* 20, 3. 165, 2; —, indication, démonstration 157. 302, 2; *b.* 26, 3. 86. 118, 3. 144, 2; **-at**, aj. montré, prouvé, apparent 166, 3. 348; *b.* 7. 118, 2. 145, 2, 3. . 212, 3; —, manifeste 289; —, s. δειγµα (visibilité?) 11*, 3; *maî sus -tul*, le susdit *b.* 126, 2; **-ătorîu**, aj. indicateur *b.* 14, 2. .; **-ătură**, sf. indication 252.

arătură, sf. labourage 120; —, champ labouré 119, 3; *b.* 365, 3; —, temps du labourage *b.* 259, 2.

arăţimea, sf. *nr.* froideur *b.* 269, 2 (der. răcime).

arău, sm. *nr.* rivière, fleuve *b.* 268, 2, 3 (der. râu).

arău, (areauă, arăi) aj. *nr.* mal *b.* 276, 2, 3. 278, 2 (der. râu).

arăvd (aî) vn. 1. *nr.* endurer, supporter *b.* 267, 2, 3; **-are**, sf. *nr.* patience *b.* 267, 3 (der. rabd, -are).

Aravîa, sf. Nl. Arabie 367, 2, 3; *-vie*, id. *b.* 55, 2, 3. 109, 2. 360, 2; **-vîconû**, aj. arabe *b.* 128, 2.

arbure, sm. arbre *b.* 264, 3.

arc, sn. (e) arc 36, 2. 171. 212, 3. 250; *b.* 32, 3. 92. 133; —, cintre *b.* 91, 2.

Arădii, sm. Np. 246.

arcêr, sm. fusil à aiguiser *b.* 253, 3.

Archiri, *-rie*, *-ricia*, sm. Np. *b.* 134, 3. 135, 3. 136, 1—3.

arđ, (arseî, ars) va. 2. brûler, incendier 9*, 3. 15, 3. 17, 2. 60, 3. 104, 3. 117, 3. 142. . 221, 3. 232, 2. 245, 3. 247. 289, 2. . 296, 2. 355, 2. 361, 3; *b.* 19, 2. 39, 2. . 143, 3; *arđ*, 117, 3. 120, 3. 121. 303, 3; *arz*, 141, 2. 218, 2. 331, 3. 352, 2; *b.*

180,2; —, vr. *b.* 161,3; -*ere*, sf. embrasement 289,3; —, chaleur 281,3.

Ardèl, sm. Nl. Transylvanie 37,2,3. 88. 124,2. 125,2. 175,3. 177,2,3. . . 197,2. 333,3; *b.* 3,2. 156,2; -*deal* 234,2; -*del* 37,3; **Ardelean** (Jeni) sm. habitant de Tr. 334. 335; *b.* 260.

ăremă, *istr.* v. inimă.

Ăreniș, Aricaș, sm. Nl. 176,2,3. **aremăn**, (ăsei) vn. 2. *mr.* rester *b.* 264,2. 268. 269,2,3; *ară-*, *b.* 275, 2 (der. ră-).

arespăndit, aj. *mr.* libre 271.

aret, v. arăt.

Ăretuș, sf. Np. 178. 182,2,3 . .

argalăe, sm. bagage *b.* 113,2.

argășit, aj. tanné *b.* 259,3.

argăt, sm. (fi) valet, domestique *b.* 40,2. 138,3. 370,2.

Ărgeș, sm. Nl. et nom de fleuve 172,2. 189,3. 190; *b.* 254,3. 287,3; -**an**, habitant d'Argesch *b.* 127,2.

Arghîr, sm. Np. *b.* 172. 173—176; -*rie* 75.

argînt, sm. argent 94,3. 176,2. 194,3; *b.* 61,3. 137,2,3 . . 148,2,3; —, monnaie *b.* 26,2; — *vin*, mercure 178,2; *b.* 340; —, (uri) vases d'argent *b.* 46,2 . . ; -**ar**, orfèvre *b.* 355 . . 356 . . ; -**uț**, argent *b.* 294, 3.

arhânghel, sm. (i) archange 9. 64,3. 245,3. 171,2,3. 172,2,3. 363,2; *b.* 111,2. 147. 167,2 . . 171,3; -*ngghel* 11*. 316; -**ieese**, aj. archangélique *b.* 192,2. 195.

arhidiacon, sm. (ni) archidiaque 158,2. 209,2.

arhicpăseop, sm. (i) archevêque 87,3. 88. 98,2. 114,3. 125. 157,2. 240,2; *b.* 20. 30. 153,2.

arhieru, sm. (ei) grand-prêtre, pontife 76,3. 114,3. 159,2 . . 161 . . 193,2. 333; *b.* 29,2. 32. 79,2. 128. 156,2 . . ; —, principal sacrificateur 310,2; -*hir-*, 317,2; -*hireii*, 4* . . 6*; -**rese**, aj. 157,2. 158,3; -**rie**, sf. dignité, position de grand-prêtre *b.* 27,3.

arhimandrit, sm. archimandrite 237; *b.* 54,2. 128,2 . . 154.

arhimitropolit, sm. métropolitain primas 33,2.

arhitcet, sm. (fi) architecte *b.* 207,2.

arhistratig, sm. (izi) général, archange *b.* 42. 243,3.

aricțu, sm. (ci) hériçon 90,3; *b.* 261,3 . . 370,3.

Ărișoe, sf. Np. 44,3. 45.

arid, vn. 2. *mr.* v. arăd.

ărie, sf. aire, grange 264,2; *b.* 163. 333,3.

Ărie, sm. Np. 303,2. 320.

Ărimatei, s. Nl. Arimathie 100,3.

Arin, sm. un dieu de la mythologie grecque; Ares? *b.* 39,3 (v. Aris).

arindăș, sm. (i) fermier *b.* 223.

ariopăg, sm. aréopage *b.* 359 . .

ăripă, sf. (pi) aile 200,2. 203,3. 242,3. 245,2. 282. 293,2; *b.* 41. 106,3. 111. 171,2; -*pile pământului*, les marges de la terre 267,3; *b.* 158,2; *aripă*, *b.* 163,2,3. 164; *ărepă* 12. 15,2. 58,3. 247. 286. 366,2.

Ăris, sm. Np. Ares 57,2; *b.* 89,2 (v. Arin).

arisése, vn. 3. *mr.* plaire *b.* 263,3. 276.

Ăristotél, sm. Np. *b.* 106,3 . .

ărmă, sf. (me) arme; défense 4. 5. 11. 12,2. 29,3. 81,3. 85,3. 161,3. 286,2. 348; *b.* 18,2,3 . . 196,2 . . 237; —, (mile) *b.* 122.

armășăriu, sm. (sari) étalon, cheval entier *b.* 180,2. 258,2. 373.

armăș, sm. (i) prévôt 73,2. 151. 171. 199,2; *b.* 136,2; — *mare*, vel —, grand prévôt 173,2; *b.* 33,2. 75,2 . . 97,3.

armăt, aj. armé *b.* 127,2. 365,3.

armătușese, (si) va. 3. *mr.* équiper, habiller *b.* 278,3. 282,1,2.

armenése, aj. arménien *b.* 341,2.

Armenopulă, sm. Np. 78,2,3.

arméz, (ar) va. 1. armer *b.* 116. 313.

arnăut, sm. (fi) Albanais *b.* 127,2 . . 244.

arnicț, sm. fil de coton teint, laine filée, -te, *b.* 118,3. 312,2. 315,3.

aromat, sm. aromates 231.

Aron, sm. Np. 277. 316; *Aar-*, 272,3. *b.* 190. 322 . . — *vodă* 73. 196,3. 197,3 . . ; *b.* 2.

ars, aj. brûlé, embrasé, 85. 103,3. 211,2; *b.* 340. 352,2. 368,3.

arsană, sf. abord, lieu du débarquement *b.* 41,1,3.

arsăr, vn. 3. *mr.* sauter *b.* 270 (der. sar).

arstrisărmințu, sm. *mr.* l'action de courir çà et là *b.* 270.

arsură, sf. brûlure 243 b. 171.
Artaxérx, sm. Np. b. 2, 3; -*cis* 203, 3.
Artavazd, sm. Np. 59, 3.
Ártemi, sf. b. 91; -*în*, id. b. 39, 3.
artifei, sm. pétition, réclamation 123.
arúe, va. 1. *mr.* v. arunc.
aruchişéz, (şat) va. 1. *mr.* glisser, faire un faux-pas b. 268, 3.
arúmăn, sm. (ñi) *mr.* Roumain b. 276.
arumělă, sf. engourdissement 222.
arúne, (ai) va. 1. jeter, lancer 8*, 3. 7. 17, 3. 18. 21, 3. 64, 2. 66, 3. 120. 121, 3. 148, 2, 3. 208, 3. 218, 2. 224. 249, 3. 254, 2. 366, 3; b. 14, 2. 40. 52, 2. 117, 2. 151, 2. 180, 2. 204, 2. 240, 3; — *ochi*, lorgner b. 160, 2; — *cu plumb*, jeter des graines de plomb (sorte d'oracle) 116; *arúne*, 16*, 3. 5. 85; *arúc*, *mr.* id. b. 268, 1, 3. . 275, 2. .; -*at*, aj. s. jeté 18. 221, 2; b. 52, 2.
arup, va. 2. *mr.* rompre b. 279, 3 (der. rup).
aruşine, sf. *mr.* honte b. 267 (der. ruş-).
arvúnă, sf. arrhes 296; -*nese*, va. 3. arher b. 336.
Asáf, sm. Np. 212, 3.
asămăn, (ai) va. 2. comparer 128, 2; —, vr. égal, ressembler 155, 2, 3. 317, 2. 323, 2. 348; b. 21, 3. 82, 3. 83. 93. 97. 202, 3; -*are*, sf. ressemblance, image 281. .; b. 51. 147, 2. 173, 2; -*af*, aj. comparé b. 209, 2; -*mine*, av. aj. pareillement, égal, également b. 84, 3. 118, 2. 220, 1, 2 (v. asemăn, asemene).
asăn, v. asin; **Asăr**, -rie, v. Asi-
asără, av. la nuit passée b. 293, 2.
Asath = Asaf 364, 2.
asbór, (urái) va. 2. *mr.* voler b. 264, 2. 281, 2; -*ător*, volant b. 277, 3 (der. sbor).
Aseánie, sm. Np. 59.
ascap, va. vn. 1. *mr.* sauver, échapper b. 272, 3. 276, 3; **aseáp**are, sf. fuite, échappée b. 270. 280, 2 (der. sc-).
Asclipi, sm. Np. Asclépias 85, 3.
ascult, (ai) va. 1. écouter, entendre, obéir 2*, 2. 3*, 2. 5*, 3. 15*, 3. 4. 8. 19. 31. . 42, 2. 51. 59, 2. 83. 95, 2. 128, 3. 131. 140, 2. 147. 178. 188, 2. 254, 2. 283, 3. 327, 3. 328, 2. .; b. 12, 2. 29. 75, 3. 114, 3. . 132. 135, 2. 188, 2. 215, 2; -*are*, sf. obéissance, soumission 145, 2. 208, 3. 279, 3. 298. 319, 2. 329, 2; b. 155;

-*ător*, s. aj. auditeur; soumis 24, 3. 145. 265, 3. 291. 292. 308, 2. 346, 3; b. 20, 2. 179, 2. 254, 3. 348, 2; *ascut*, *istr.* b. 285.

ascund, (nsei, -ns) va. 2. cacher 8*. 12, 3. 29. . 79, 2. 80, 2. 95. 112. . 134. 154, 2. 158, 2. 166, 3. 222, 2. 241, 3. 247, 3. 279, 3. 305. 351, 2. 360, 2; b. 5, 2. 11, 2. 41. 158. . 227, 2. 255, 3; *ti* — *deare*, *mr.* pour cacher; b. 270; **ascuns**, aj. caché, dérobé 17, 3. 98. 158, 2. 243, 2. 331. 358; b. 40, 2. . 61. 105, 2; —, sm. secret; lieu secret, mystère 14*, 2. 100, 3. 137. 247, 3. 297, 2; b. 218, 2; *ascunsă*, sf. (se) mystère, cachette dissimulée 12, 2. 13. 17, 2. 154, 3. 179, 2; b. 208, 2; —, provision 247, 2; *în*-, *într* —, av. secrètement, furtivement, à la dérobée 8*. 364, 3; b. 80. 139, 3. 245, 2; *prin* —, id. b. 256.

ascút, (tî) va. 3. aiguiser, repasser 16, 2; b. 13, 2. 247. 253, 3; **ascuţin** cornul, à la corne pointue b. 88, 3; -**ţire**, sf. sagacité b. 118, 2; -**ţit**, aj. pointu, aiguisé, tranchant 350, 3; b. 14. 64, 2. 98, 3. 145, 3; —, sagace, ingénieux 143, 3; b. 13. .; -*ul sabie*, sm. le tranchant de l'épée.

ascut, *istr.* v. ascult.

asemăn, (ai) va. vr. 1. ressembler; être semblable, comparer 68, 3; b. 70, 3. 71. 150, 2. 165, 2. 209, 2. . 250, 3; -*men* 341. b. 185, 3; -*măr* 54; -**are**, sf. ressemblance, similitude, image 330; b. 52, 2. 53. 100, 2. 106, 3. 129, 2. 157, 2. . **asemene**, aj. av. semblable, analogue, pareillement, également, du même b. 160, 2. 256; -*enê*, id. b. 79, 2. 93, 2. 246; *asemene* 66. 159, 2. 163, 2. 260, 2, 3; -*nê* 48, 3. 185, 2; b. 21, 2. 22. 51. 107, 2. 202, 3; *asêmeane*, similis 366, 3; *de aseamenea*, av. même 268, 2; *aseminê* 362, 3; b. 50; -*ne*, b. 196, 2. 180; *asê*-, 35 (v. asămăn).

asfel, av. ainsi, de la sorte b. 361, 3 (= ast-fel).

asfîntese, vn. 3. coucher (soleil) b. 301, 3. 335, 2.

Asia, sf. Nl. Asie 307, 3. 308, 2; b. 12, 3; -*iea*, 7*. 153, 3. 284; b. 50. .; -*ia* 204. .

asîn, sm. (i) âne 33. 36. 63, 3. 65, 3. 136, 3; *asîn*, b. 63, 3. 64; *istr.* *asir* b. 286, 2; -**ă**, sf. 36. 232, 3. 233. .

Asir, sm. Np. 36, 2. *Asăr*, id. b. 71, 2; -*ie*, sf. Nl. Assyrie b. 61, 3.

aslám, sn. (uri) usure 46,3; —, fraude 366,2. 367,3.

aslán, sm. *nr.* lion *b.* 270,2. 269—273 . .

aspăriát, aj. *nr.* épouvanté *b.* 270; —, vr. 1. *nr.* s'épouvanter, s'effrayer *b.* 267. 269,2 (der. speriu).

aspídă, sf. aspic, ceraste 16,2. 36,2. 60. 165,3. 166,2. 168,2 . . 171. 286,2; *b.* 364.

asplimsése, vr. 3. *nr.* s'enrager *b.* 271,3; **-sîre**, sf. furie *b.* 269,3. 270,2.

aspru, sm. (ri) monnaie 87.

aspru, aj. sévère, aspre 253; *b.* 194,3. 203,2; **-ríme**, sf. sévérité *b.* 349; **-ríre**, id. *b.* 155,2.

aspúm, va. 1. écumer 12*. 49,3.

ăști, asta, ăști, aste, pr. dém. celui-ci etc. *b.* 251. 255,3. 260,2. 261. 315,3. 323,3. 355,2 . . 3. 360,3. 362,2. 366,3 . . (v. acest).

astăllu, va. 1. *nr.* couper *b.* 269,3. 270,2; **-iare**, sf. coupe *b.* 269,3 (der. taIu).

astămpăr, va. 1. calmer *b.* 83,3;

-are, sf. repos *b.* 368,3.

astăre, *nr.* pr. indef. tel *b.* 270 (der. atare).

ăstăzi, av. aujourd'hui 8*,3. 9. 23. 30,2. 39. 41,3. 71,3. 83 . . 111,3. 153,3. 223,2. 362,3; *b.* 51,2. 170; **-ăz**, 205,2; *b.* 119; **-ăqî** 2*. 55,2. 179,2 . . 327; **-ăqî** 2*. 105,3. 197,2. 232; **-ăqî** 255,2,3; *astez*, *istr.* *b.* 283,1,3; **-ze**, *istr.* *b.* 284,3. 285,3.

ăst-fel, av. de la sorte, ainsi *b.* 256,2 (v. asfel).

astrónóm, sm. (i) astronome 201. 322,3.

astrúe, (ai) va. 1. enterrer, ensevelir 259,3. 319,3; **-ăre**, sf. enterrement *b.* 201,3.

astăp, (ai) va. 1. boucher 171. 244,3. 275,2; *b.* 21. 93,2; —, clore *b.* 95. 372,3; **-at**, aj. bouché 79,2.

asúpra, prép. sur 67,2. 70. 106. 132,2. 148,2. 215,2 . . 330,2; *b.* 17,2. 23. 110,3. 138,2. 153,2. 363,2,3; —, contre 213,3. 266. 283. 351,3. 357,3; *b.* 76,3. 90,2. 180,3. 189,3. 238; —, vers *b.* 61,3; — *de*, sur 54,2; — *de acvâ*, outre cela 4; *cu* —, abondant, riche *b.* 64; *mai cu* —, plus fortement 305; *de* —, dessus 172,2,3 . . ; *b.* 43,3. 144,3; *dî* —, id. *b.* 60,3 . . 123,2; *d'* —, *b.* 362,2; *pe de*

—, par dessus, à la surface *b.* 19,3. 199,2; *asupre*, *b.* 185,3.

asupreală, sf. (èle) oppression, violence 97,3. 119. 285,2; *b.* 25; **-rêse**, va. 3. opprimer, violent 106,2; **-ri-clunê**, sf. oppression 29,3; **-ríf**, aj. opprimé 38,2. 53. 87; *b.* 243; **rítor**, sm. oppresseur *b.* 250,2.

asurzése, va. 3. devenir sourd 184,3. **asvârl**, va. 3. lancer, jeter *b.* 296. 309. 327,3; **-lese**, id. *b.* 331,3.

așă, av. ainsi, comme ça, vraiment 6*,3. 8*,3. 14*. 1. 3. 5. 6. 9. 17,2 etc.; *așă*, *b.* 181,2 . . ; *așai* 179,2; *așea* 52,2. 63,3 . . 105. 107,3; *așê* 46,3. 52. 285,2,3. 362,2; *b.* 156,2. 208,1,3 . . 229. 232; *așê* 136,2,3. 141,2. 217,3. 218,2. 220,2. 363,2; *b.* 82,3. 84,2 . . 114,2. 118,1,2. 133,2. 134. 138. 160. 199 . . 200,2. 292,2; *ași*, *nr.* *b.* 263,2,3. 264,2,3 . . 269,2. 272 . . ; *așife*, *nr.* id. 281,3.

așăjdire, v. așij.

așăz, v. așez.

ășchie, sf. (ii) cale, esquille 24.

ășchítu, sm. *nr.* anachorète *b.* 268—269 . .

așéz, (ai) va. 1. arranger, placer; mettre en ordre 70,3. 236,3; *b.* 43,2. 170. 331,1,2; *așeql* *b.* 9; *așăz*, 261. 343,3; *b.* 43. 124,3. 221,2; *așăql* 146. 148; —, vr. s'installer, se ranger, s'établir 73,2. 143,3. 323,2. *b.* 1,2 . . ; **-ământ**, sn. (uri) institution, règlement 217. 221. 222; — *cel nou*, le nouveau Testament *b.* 108; *așăzi-*; *b.* 219. 220,2; **-ăre**, sf. position 339,2; —, paix 10*,2; **-at**, aj. arrangé *b.* 169,3; *situc*, *b.* 339; *așă-*, *b.* 357.

ăși! interjct. jamais de la vie! *b.* 260,2.

așăjdere, conj. aussi, de même 45,3. 47,2 . . 51,3. 78,2. 116,2 . . 218; *b.* 221,3. 353; **-rê** 9*,2. 13*. 15*,2. 19,3. 23. 26. 31. 90. 91. 99. 145,3 . . 291,2. 311,3. 344. 346,2; *b.* 31. 50,1,2. 108,2. 109,2; **-rea** 153,2,3. 157,2. 324; **-deare**, *b.* 9,1,2; **-dearea**, *b.* 13; **-dire** 296,2. 300,3; **-dirê** 335,3; *b.* 219,3; *așăjdere* 43. 63. 220; *așăj-*, *b.* 181,2; **-dire** 103.

așife, av. *nr.* ainsi *b.* 281,3 (v. așă).

aștept, (a) va. 1. attendre; espérer 6*,3. 12*,2. 14,3. 20 . . 32,3. 36,2. 67,2. 73. 95,3. 96. 133,2. 138. 205,2.

216. 304,3. 306. 366,2; *b.* 35,2. 170,3. *mr. b.* 274,3; **-ăre**, sf. attente, espérance 36. 51; *b.* 22,3. 23,3.

aștern, (ni) va. 2. étendre, déplier 233 . . 258. 311 . . ; —, faire le lit *b.* 374; **-ut**, aj. étendu, étalé *b.* 12; —, sn. (uri) lit, coucher 30. 62. 258. 338,2; *b.* 37. 178,3. 355,2; **-ul pișoarelor**, marche-pied 263; *b.* 57,3.

at, -o, -ă, pr. *istr.* autre *b.* 282,2. 283,3. 284. 285 (v. der. alt).

Atanáse, sm. Np. *b.* 245.

atârnu va. 1. pendre *b.* 245,2; —, dépendre *b.* 221,2.

atât, pr. av. tant 165,3. 199,3. 262,3. 324,2. 352. 361,2; *b.* 70,2. 72,3. 82,2. 155,3. 180,2. 255,2; **-a cât**, tellement, au point que 97,3. 131,2. 334,3; *b.* 23,3. 95,3. 119,2. 202,2,3; — *de*, tant, si *b.* 471,2,3 . . ; *cu -a*, autant *b.* 8 . . ; *de* —, id. *b.* 81,3. *într'* —, tellement 5. 106,2 . . : *b.* 363,2; *fără* —, sauf, hormis *b.* 70,3; *pre* —, tant plus *b.* 202,1,2 . . (*mr.* ahât, ahtantu).

Athína, sf. Np. Athènes (Pallas-) *b.* 39,3. 90,2; **-neia**, (ei) sm. Athénien *b.* 10,2.

Athón, sm. Nl. le mont Athos 340,2.

ating, (nsei) vr. 2. atteindre, se heurter, toucher 58. 108. 210. 293,3. 358,2; *b.* 180,3. 207,2. 358,3; —, blesser *b.* 246,3; *ating*, toucher 43,3; — *de*, concerner *b.* 213,3; **-ător**, aj. relatif à *b.* 219,2; **atins**, aj. chipure -e, formes palpables, saisissables 115.

atlaze, s. *mr.* satin *b.* 282,1,2.

a tornu, av. *istr.* à côté *b.* 284,2.

atotăitorul, sm. Dieu, tout-soutien 94. 169. 286,3.

Atréu, sm. Np. *b.* 83,2.

atumția, *mr.* alors, v. atunci.

atúnci, av. alors, lors 47. 106,2,3; *b.* 158,3. 211. 320; **-ce** 1*,3. 14*,3. 5 . . 13. 17,2. 18,2. 26,3. 70,3. 106. 161,2,3 . . 182. 209,2. 299,3. 342,3; *b.* 22,2. 33,2. 127. 216,2. 218,3; **-cê** 190,3. 349,3; *b.* 45,3; *b.* 45,3; **-cea** 63,3. 64,1,3; *b.* 18; **-câ**, 332,3; *b.* 51; **-câ**, 267,3; **-ceg**, à l'instant, dans le moment 61,2. 364; *atumțea*, *mr.* id. *b.* 265.

ață, sf. fil 202,2; *b.* 363,2. 373,3.

ațăpese, (iitu) vn. 3. s'assoupir 256;

ați-, 10,2. 149.

ațăț, (ai) va. 1. exciter, agiter; embraser 282,2. 283,2. 345; *ațăț*, 58,3. 355; *b.* 206,2. 313,3; —, commencer *b.* 9,3; **-at**, aj. excité, instigé *b.* 83,2.

ațel, pr. dém. *mr.* celui, le *b.* 265. 267,2,3 (der. v. acel).

ațimațuchiū, (ii) sm. cerfeuil *b.* 98,2.

ațipese, v. ață-, ațăț, v. ațăț.

au, conj. ou 25,2 . . 62,3. 112,2 . . 153,2,3. 275 . . 287,3. 310. 318,2; *b.* 12. 37,3. 42,3. 321,3. 325,2; —, est-ce que? donc; ou bien 51,2. 88,3. 109. 140 . . 188,2. 232. 262. 325; *b.* 94,3. 96,3. 149. 158,3. 200,3. 307,2; —, si 130,2; — *dorâ*, ou bien 46,2,3; — *doară* 10*. 47,3. 139,3. 243,3. 267,3 . . ; *b.* 31. 158,2. 159; — —, ou-ou (autant) 69,3. 123,2. 126,2 . . 364,2 . . ; *b.* 6,2. 39 . . 52,2.

ăia, *mr.* av. ici *b.* 280,3. 281,2.

ăud, v. auz.

ăuo, (genit. aoief) raisin, grappe 15,2. 36; *ăuă*, *mr.* *b.* 269.

aur, sm. or, 12,2. 44,2. 53,2. 60. 75,2. 96,2. 106. 154,2. 178,2. 367,3; *b.* 5,3. 32 . . 91,3. 148 . . 210,3; *în* —, en or *b.* 177; **-it**, aj. doré, d'or *b.* 177,3. 328,2.

Aústria, sf. Nl. Autriche *b.* 205,3.

ăústru, sm. vent du Midi, auster 249,2. 357; *b.* 159.

ăuș, sm. *mr.* vieillard *b.* 269,2. 271 . . 272 . .

ăúz, (ii) va. 3. entendre, ouïr 9*. 10,2. 14,3. 17,3. 19,3. 21. 48. 64,2. 83,2. 113,2. 129,2. 131,2. 134. 156 . . 270. 281,2. 316; *b.* 32,2. 93,2. 143,2. 167,3. 201,3. 260,2; —, (*ăi*) *b.* 55,3. 61. 171,2. 199,1,3. 200. 262,2,3. 263; *ăud*, id. v. gram; *ăuđ*, (ii) 2*,2. 3 . . 3*. 6*. 66,2. 79,2. 105,3. 107,3. 199. 147,3. 174,3. 192,2. 233. 247. 306. 2. 296,3. 363,3. 365,2. 366,3; *b.* 12,2; **ăúz**, sn. ouïe, bruit 100; *b.* 64,2. 74,3. 90. 124,3. 202. 366,2; *ăuđ*, 368,2; **-ire**, sf. id. 225,2. 335. 338,3; *b.* 72; *ăuđit*, aj. écouté 54; **ăuzit**, -e, ouïe; *b.* 360,2; *ăvd*, (avzii) *mr.* va. 3; *b.* 264,2,3. 266. 272. 276,2.

Avacom, sm. Np. (Habakuk) 224.

avalma, av. dèv—, tout ensemble 346,2.

avára, aj. f. *istr.* avare. *b.* 283,3.

ăvd, v. *mr.* v. der. auz.

B (B).

aveglat, aj. *mr.* à l'abri, abrité *b.* 270,2; **-lîarcé**, va. 1. *mr.* guetter *b.* 270 (v. *der.* *veghiere*).

Ăvel, sm. Np. 63,3. 65. 342; *b.* 60,3. 63,2.

Avemcleh, sm. Np. 147—149. *Avi-*, 254—256 ..

Avenerîu, sm. Np. *b.* 76,3; *-nîr*, 130.

avére, sf. (rî) avoir, fortune, bien, richesse 304,2; *b.* 11. 96. 117,3. 219,3. 358,3; *avê-* 33,2. 44,2. 94,3. 143,3. 144,2. 206. 305; *b.* 88. 208. 220 ..; *avearea* 212.

Avesalómni, sm. Np. 10. 105,3; *Avi-*, *b.* 65.

Avestéfa, sf. Np. *b.* 171,2. 172.

avgár, sn. (e) amulet 116,2 ..

Avgúst, sm. Np. et mois Auguste 204; *b.* 27,1,2. 61,3. 86; **-tinu**, sm. Np. 341,3. 363,3; *b.* 11,3.

avhítă, sf. *mr.* vigne, cep de vigne *b.* 268,3. 269 (*der.* *viță*).

avhoîia, av. *mr.* vite, précipitamment *b.* 271,3; **-isire**, sf. précipitation *b.* 270.

Avial, s. Nl. *b.* 111,2.

Avimeleh, v. *Ave-*.

avin, (ai) va. 1. *mr.* chasser, pour-chasser *b.* 270,2. 282; **-arc**, sf. chasse *b.* 263,3; **-atû**, sm. chasse *b.* 269 (*der.* *vânez*).

avnaughia, av. *mr.* en face, vis-à-vis *b.* 281.

avmoce, av. *istr.* maintenant *b.* 283.

Avraamû, sm. Np. 15*,3 .. 30,3. 37. 65,3. 68. 145,3. 186,2. 237,3. 273,3. 322; *b.* 65; **-ram**, 45. 65,3. 66,2,3. 67,2,3. 75,3.

avût, aj. riche 198,3. 344,2; —, sm. (urî) richesse 344,2; *b.* 128.

avufie, sf. (îi) fortune, richesse, bien 12*,3. 27,3 .. 56,3. 95. 96. 172. 205. 206. 324,2; *b.* 10,2. 40,3. 149. 163; **-iea**, 107. 143,3. 144,2 .. 179,3. 278,3. 325,3; *b.* 188,3; **-iia** 44,2; **-iê** 307.

Avva, sm. pater, père *b.* 200,2.

axion, sm. chant d'église (l'axion) 333,2.

axon (ἄξον), axe 323

az, pr. pers. moi 102,3.

az, av. aujourd'hui *b.* 360 *ază*, *mr.* id. *b.* 269; *azî*, *b.* 364,3. 367,3. 368 ..

azbuche, s. alphabet *b.* 58.

ázimă, sf (e) pain des pâques, sans levain 330—332; —, gâteau *b.* 138.

ba, av. non, oui, négation de ce que précède 31. 62,3. 112,3. 113,2. 288. 305; *b.* 46,3. 47. 94,3. 95 .. 177,2. 255,3. 261; —, même *b.* 191,2. 225,3; **-sí**, id. *b.* 306,3.

bábă, sf. (e), vieille femme *b.* 307. 333,3. 338. 348—351 .. 362,2,3. 363,3. 364.

Băba Novăc, sm. Np. *b.* 302—303.

băcălie, sf. épicerie *b.* 105,3.

băcăn, sm. (î) épicier *b.* 364,2.

bacevân, sm. jardinier *b.* 105,3.

băciu, sm. (î) fromager *b.* 258,3.

baeşis, sn. (uri) pour-boire, cadeau *b.* 18,3. 20.

Bad (?), sm. Nl. 45,2.

bădiță, sm. chéri *b.* 294 .. 295,3; **-ful**, id. *b.* 321.

băc, sf. (băi) bain 351,2; —, mine, (v. *baia*).

băeră, sf. (e) amulet 162,2 .. 291,3; **-rul**, sm. *mr.* cordon *b.* 268,2.

băeţas, sm. (şi) petit garçon *b.* 364;

-ţel, sm. (ei) id. *b.* 247,3. 335—337.

bag, (băgai) va. 1. mettre, placer; fourrer 3*,2. 9*,3. 23. 58,3. 59. 96 .. 148,2. 158,3. 308. 321. 359; *b.* 45,3. 134. 137,3. 141,2 .. 168. 361,3. 362; —, entrer *b.* 224,2; —, faire entrer, 61. 70. 215,3; *b.* 68,2; — *în seamă*, observer, faire attention, se soucier, prendre garde 128,3. 131,2,3. 209,2. 259. 289,2. 300,2; *b.* 89,3. 95. 163,2. 252,3. 293,2; —, *mr.* mettre *b.* 263,3. 268,3; —, changer *b.* 264,3. 266,3; — *tru mînte*, avoir l'intention *b.* 267; — *measa*, servir la table *b.* 281,3; — *în ghios*, abattre, renverser *b.* 263,3.

Băgoe, sm. Np. 62.

baîa, sf. (băi) mine 177,2. 178; *b.* 222,3; **băiăş**, sm. (şi) mineur *b.* 223. 227.

băiat, sm. (tefi) jeune homme *b.* 310,3.

Baico, sm. Np. 62,2.

băiez, (iaî) va. 1. baigner *b.* 324,3. 325,1,2 ..

băiu, sm. souci *b.* 293,2.

bajocorese, va. 3. tourmenter *b.* 259,3. v. *batj-*.

Balabán, sm. Np. *b.* 293—298.

bălăcenése, aj. appartenant à la famille Balacean *b.* 205,2.

bălăe, aj. f. blonde, blanche *b.* 349, 2.
Bălan, sm. Np. 91, 3.
balamuțese, vn. 3. radoter 163, 2.
bălărie, sf. (ii) mauvaise herbe, ivraie *b.* 367, 3. 368 . .
Balaș, sm. Np. *b.* 245.
bălăur, sm. (i) dragon 228, 2. 286, 2; *b.* 91, 2. 130, 2. 237, 3. 322, 3. 351. 353, 2; *ba-*, *b.* 371, 2.
balercuță, sf. petit baril *b.* 318, 2.
Bălgrad, v. Bel-
balicmez, sn. (urî) gros canon *b.* 19, 2.
băligă, sf. fiente *b.* 337, 2.
băltă, sf. (bălți) marais, lac, étang 291, 3. 359, 3. 360, 2; *b.* 238, 3. 335, 3. 338, 3.
băltăc, sn. (ce) hallebarde, hache d'armes *b.* 326; *-tag*, id. *b.* 306 . .
balvanios, sm. idole 177 . .
ban, sm. Ban *b.* 206.
ban, sm. (i) denier, centime; monnaie, argent 46, 3. 74. 87. 95, 2, 3 . . 107. 126, 3 . . 144, 2. 208 . . 218, 2. 295, 3. 337; *b.* 6, 2. 10, 2. 24, 3. 34, 2. 128, 3. 194, 3. 224, 2 . . 374, 2; *-i bunș*, argent bon, vrai 91, 3; *-i gata*, argent comptant 38, 3. 134, 2. 135, 2, 3; *-i bătuți*, argent monnayé (v. bat).
bana, sf. *mr.* vie *b.* 264. 267, 1, 2. 273, 2.
bănat, sm. réprimande *b.* 10.
Banco, sm. Np. 208.
bănește, av. *-ți*, en argent comptant *b.* 221, 2.
bănez, (ai) vn. 1. *mr.* vivre *b.* 266, 2. 279, 2. 281, 3.
bănișor, sm. (i) petite monnaie, argent *b.* 225, 2. 337, 3.
Banoviți, sm. Np. 171, 2.
bănuése, (ii) va. 3. soupçonner, douter *b.* 257; **-ueală**, sf. soupçon 159, 2; *-ăllă*, id. *b.* 256, 3.
Bară, sm. Nl. 201, 2.
bară, sf. *mr.* marais *b.* 264.
Barac, sm. Np. *b.* 172, 3. 235, 3.
bărbă, sf. (bărbi) barbe 66. 272, 3; *b.* 11, 3. 98. 118, 3. 169.
barbăr, aj. barbare *b.* 250, 2; **-ie**, sf. barbarie *b.* 184.
bărbăt, sm. (ți) homme; époux, mari 9, 3.* 11. 13. 27, 2. 35. 46 . . 52, 3. 64. 77, 3. 108, 2 . . 164. 224, 2. 306, 3 . . 362; *b.* 137, 2; *bără-*, id. 1. 45, 3; —, aj. s. vaillant, vigoureux 61, 2. 267;

brbat, -ă 312, 3. 313, 2, 3; **-ătése**, aj. énergique, courageux, viril; masculin 20, 2. 169, 3. 245, 3. 309. 276, 3; *b.* 36, 2. 52, 2. 110, 3. 129, 2. 247, 3; **-ățel**, sm. petit mari *b.* 345, 2. 362; **-ățic**, sf. (ii) virilité, énergie, vigneur, courage, valeur 192, 2. 291, 2; *b.* 50, 2. 150. 196. 197, 3. 204, 3. 244, 3; *-iș*, sgl. id. *b.* 179, 3.
barbăr, *mr.* *b.* 266, 3 (der. bărbear).
bărbic, sf. menton, barbe *b.* 88, 3. 118, 3; **-ieărul**, *-iă-*, sm. barbier 342, 2, 3; **-ierie**, sf. boutique de barbier *b.* 105.
bărfăș, sm. (i) bavardeur; *b.* 248, 2;
-clă, sf. (le) bavardage, radotage 85, 2. 163, 2; **-ése**, (ii) vn. 3. blaguer, bavarder 163, 2 . .; *b.* 250. 251, 1, 2.
bărgău, sm. bourgeois *b.* 309, 2.
Bărlăd, sm. Nl. 71, 2; —, rivière 72, 3. 191, 3; **-lădenu**, sm. Np. 173, 2.
bărlóg, sn. (oăge) repaire de bêtes fauves 247, 3.
băros, sm. marteau de forge *b.* 335, 2.
Bărsa, sf. Nl. *Bră-* 33, 2; **-an**, sm. Np. 91, 3.
Bart, sm. Np. *b.* 190.
băsăduése, vn. 3. parler, converser 7*, 2.
Basarab, sm. Np. 98, 2. 110. 159. 279. 332, 3. 336, 3. 347, 2; *-a* 340; *Bă-sărab* 260. 347, 2; **-ie**, sf. Nl. *b.* 219, 2 . .; **Băsărăbești**, la famille de Basarab 171. 189, 3. 260, 2.
băsău, sm. rancune 5.
basérieche, istr. sf. église *b.* 283, 2; *băserecă* 6*, 3. 7* (v. beserecă, bis-).
basm, sn. (e) conte, fable *b.* 353, 3; —, (urî) *b.* 315, 3.
băsnă, sf. (e) conte, fable 69, 2. 198. 360. 1. 2. 363; *b.* 1, 3. 248, 2.
băsnăș, sm. (i) farceur, railleur *b.* 248, 3; **-nuitór**, sm. (i) fabuliste, conteur 359, 3. 360.
baș, aj. — *fir*, fil d'or pur *b.* 331, 3.
bășa, sm. (și) pacha *b.* 303, 2.
Bașotă, sm. Np. 75, 3.
bășică, sf. (ci) vessie; pustule *b.* 118, 3 (v. be-).
Bășiniști, sm. Nl. 87, 1, 2.
bat, (bătu) va. 2. battre, frapper; vaincre, heurter; toucher 3*, 3. 4*. 4. 7. 9. 59. 71, 3. 121, 3. 169, 3. 180. 199, 2. 306. 320, 3. 351, 3. 352, 2 . .; *b.* 37 . . 51, 2. 105, 2. 110. 132, 2, 3. 177, 2. 240, 3. 301, 2; *istr.* *b.* 285, 3; — *răzbău*, lutter,

livrer bataille 102. 251,3. 292,3; *b.* 82, 3; — *cu arepile*, remuer les ailes 58,3; — *în tipariu*, imprimer 290,3; — *țărusești*, piloter; *b.* 241,3; — *țărvi*, parcourir; *b.* 310,3; — *tunu*, bombarder *b.* 18; v. imp. *bate vântu*, souffler 224,3. 225; *b.* 229; —, vr. lutter, combattre 191,2; *b.* 19,2,3. 33. 35,2. 115. 132,3. 133; — *ca un pește*, frétiller *b.* 117,2; — *geana*, palpiter *b.* 348; *a și -e joc*, se moquer 272,3; *b.* 92; — *gîruc* 1*,3.

bat, v. beat.

bătă, sf. (e) gourdin, bâton *b.* 355, 3. 356.

bătăie, sf. (ăi) volée, coups 4. 81,3. 121,3. 212; *b.* 172,2. 356,2 . . ; —, plaie 286,2; —, guerre, combat *b.* 237,1,2; — *de joc*, persifflage *b.* 352; — *vântului*, souffle 225; — *ăie*, *b.* 159. 160. 256,3. 259,3.

bătălie, sf. (ii) bataille, combat *b.* 132,3. 367; — *lie*, *b.* 260.

Bătaru, sm. Np. Bathori 37,3. 43.

bătăr, av. quoique *b.* 226; —, du moins *b.* 307,3.

bătărnu, -nă s. aj. *nr.* vieux, vieillard *b.* 269. 274 (der. bătrănu).

bătătură, sf. trame *b.* 261,3; —, cour *b.* 259.

bătere de joc sf. dérision *b.* 358,2.

Bătie, sm. Np. 360—363 . .

bătie, sm. *nr.* guerre *b.* 280,3.

batjocură, sf. (re) dérision, outrage *b.* 69,2. 214,2; *de* —, ridicule 291,3; — *țjo*-id. 303 . . ; — **jocurée** (rit) va. 3. outrager, persiffler, se moquer 205. 283; *b.* 347,3; — *țjo*- 182,2. 245. 272,3 . . ; — **gocurie**, sf. raillerie 205; — **jocurăt**, aj. persifflé 88,2; — **gocoritór**, sm. (i) railleur 265,3; *bătjocoritór*, id. 12*,2.

bătrănu, aj. s. vieil, vieux, ancien, vieillard, chef 38,2. 60. 74. 87,2. 93. 1.2. 153,3. 164. 174. 177,3. 201. 264. 306,3; *b.* 27,2. 52,2; — *ănu*, 15. 16. 20. 3. 243,3. 255,3 . . 264. 265,3. 305,2 . . 329,3. 361,2; *b.* 204. 214,2 . . 3 . . 250,2; —, sénateur 310,2; *din -nă*, de toute antiquité 252; *bătrănu* 1*,3; *bătrăni*, pl. 2*,3. 6*; (*nr.* *bătărnu*, *istr.* *beter*).

bătrăneță, sf. (ețea) vieillesse *b.* 63, 2. 66,3. 111. 373,2; — *ănețe*, pl. 133,3. 179,3. 180,2,3; — *ănețe*, *b.* 354,1,2; — *ănețe* 292; *b.* 155,2. 214,2.

bătút, aj. talerî -t, -ți, (écus) monnayés 38,3. 45.

băț, sn. bâton *b.* 121. 370,2. 372,2.

bațagónie, sf. (ii) monstre *b.* 261.

băutórînu, sm. buveur 294; *beu*- 285, 3 . . ; — **țură**, sf. (i) boisson 167,2; *b.* 34. 94,3. 321,3; —, breuvage *b.* 315,3; *beu*-, *b.* 185,3. 289,2.

băznese, va. 3. conter des fables *b.* 261,3 (v. *basnă*).

bdénie, sf. office nocturne 225,3.

beat, aj. ivre. *bêt* 61,3; *b.* 217,3; *bet* 217,3; *bat*, *b.* 243.

beáu (băúi), vn. 2. boire 15,2. 23. 52. 66. 68. 91. 100. 171,3. 271,2. 282. 294, 3. 351,3; *b.* 7,3. 81,3. 98,3. 189,3. 255, 2. 312; *beu*, *b.* 319,2 . . 3 . . ; *istr.* *b.* 285,2. 286,3.

beăisnie, s. (i) misérable 294,2; — **ie**, sf. lâcheté, misère 116,3; *b.* 368,2; — *izn*- 354; *beșisnișie*, lâcheté *b.* 263.

Bécű, sm. Nl. Vienne *b.* 99.

béi, sm. bey *b.* 113,2. 114; — **lăc**, sn. palais princier *b.* 115; — *lic*, *b.* 113,2; — **zadea**, sm. (ele) prince *b.* 76,2. 126,3; *bezăde*, *b.* 103,2; *bezadea*, *b.* 102,2.

bejănăr, sm. (i) réfugié *b.* 245,3.

Beldiman, sm. Np. *b.* 242,2.

beleă, sf. (ele) embarras, malheur *b.* 323. 375,3.

belése, (ii) va. 3. écorcher 321.

Belgrad, sm. Nl. Alba Julia (en Transylvanie) 124,2. 125. 152. 217. 284, 2. 333,3; *Băl*- 176,3.

belit, aj. *ochiă -ți*, yeux écarquillés *b.* 333,3.

belușél, aj. joli (néologisme) *b.* 327,2.

Bélzu, sm. Nl. 191.

bencheteuse, vn. 3. banqueter *b.* 342.

beni, av. *istr.* bien *b.* 284 (v. *bine*).

Bertold, sm. Np. *b.* 118. 119 . . ; — **ino**, Np. *b.* 168,2; — **o**, Np. *b.* 168—170 . .

berbée, -ce, sm. (i) bélier 15,2; *b.* 164,3. 175. 258,2. 282; — **el**, dimint. (cei) *b.* 329.

bercű, sm. crieur, héraut *b.* 133,2 . .

bére, sf. l'action de boire 61,2; —, bière *b.* 292,2.

berlánt, sm. brillant (diamant) *b.* 324,2.

besêrecă, sf. (ci) église, temple 3*, 2. 6*,2. 7. 9. 11. 24,3. 25,2,3 . . 33,2. 41,2. 44,2. 47. 60 . . 61 . . 98. 107. 114. 129,2. 148,2. 156 . . 176. 221,2. 271,

3. 286,3. 308,2 . . 320; *b.* 78,3; *-rică* 78. 121 . . 131. 163,3. 189. 193 . . 280, 2. 317, 2. 328, 2,3. 358,3; *b.* 14,3. 23. 28. 29,2,3. 56,2. 156,2; *besereca* 25,2. 124,2. 220. 314,3; *beserică* 217,1-3 . . 218,2. 219. 363,3; *b.* 33,2,3. 110,3 . . ; *beserică* 208,3. 209 . . 240. 247,3. 254, 2,3 . . 257,3 . . 264; *b.* 9 . . ; *besărică* 257, 2; *besărieșe*, aj. ecclésiastique 344, 3; *beserecșe*, *-časca*, aj. d'église, religieux 260,3; *-ri-* 345. 348; *b.* 27,3. *besearcăști*, pl. *b.* 9 (v. *băș-*, *bisă-*).

bésnie, s. aj. noir comme du jais (cheval) *b.* 294,3. 296,2.

beșică, sf. (ci) pustule *b.* 341,1,2. 3 . . 343,1-3 . . ; **-căt**, aj. enflé *b.* 341,3.

beșisnișie, v. becisnic.

beșlegiș, sm. pl. commandants *b.* 127. **bêt**, v. beat.

betêg, aj. infirme, malade 25,3. 122,3.

betér, -a, aj. *istr.* vieux *b.* 285,1,3 (der. *bătrân*).

betesug, sn. (uri) infirmité 26.

Befaghiea, sf. Nl. 232,3.

bețae, sf. v. *-ție*; *-țav*, v. *-țiv*.

beție, sf. ivresse, ébriété 30 . . 54,3. 271,3. 285; *b.* 292,2. 374; *-țae*, 256,2;

-țiv, s. aj. ivrogne 46,2. 88,3. 291; *b.* 12,2. 39,3. 323,3; *-țav*, *b.* 359.

beutôriu, v. băntor.

bev, v. biv.

bezădê, v. bei-

bezună, sf. gouffre, enfer *b.* 172,2.

bible, sf. la Bible 221,2 . . 270,3. 279. 290. 348,2; *b.* 71. 155,3 . . 157,3;

blibie, *b.* 62,3.

bibôr, sm. voile (de pourpre) *b.* 177,3.

bicîu, sn. fouet *b.* 14,2. 80,3. 171,3. 294,3. 338; **-uț**, sn. dim. *b.* 294,3.

bidivîu, sm. cheval arabe 61,2.

Bielschiî, sm. Np. 70,2. 143.

bîelsug, sn. abondance *b.* 96,3 (v. *biu-*).

bîet, aj. pauvre, infortuné 212; *b.* 25,3. 28,2. 287,3. 349,2,3. 362,2.

Bilăești, sm. Nl. 43,3.

bîne, av. bien 9*. 19,2. 31,2. 34,1. 2 . . 45,3. 46. 79,2 . . 108,2; *b.* 5,2. 6 . . 7 . . 123,2; *bînre* 3*,3; —, sm.

bien, bonté, bonheur 25. 27,2,3. 28,2 . . 51. 77. 106. 110,3 . . 111. 132. 141,3. 324. 341 . . ; *b.* 14. 103,2. 162,3. 233.

293,2; *-nê*, id. 141,3; *bînrele*, id.; *bini*, av. 191; *b.* 114,3; *-niê*, *b.* 262,2. 263;

binișor, av. assez bien; avec précaution

b. 44,2. 308,3; *cu binișorul*, tout doucement *b.* 313,3. (*nr. ghîine*) *istr.* *bîre*, s. *b.* 283,3. 284; **bîne-cuvântez** (ai) va. 1. bénir 81; *b.* 111; — **cuvântare**, sf. bénédiction *b.* 212,3; **bînevoeșe**, va. 3. bien vouloir, daigner *b.* 156. 186.

bintătuse, va. 3. punir 219,3. 220 . . ; **-nițală**, sf. punition 219,3.

bîr, sn. (uri) tribut, impôt *b.* 25. 34. 2. 150,3. 210,2 . . 221,1,2. 227,2,3;

-ari, sm. percepteur 74.

bîraiu, sm. propriétaire *b.* 223,3.

bîre, s. *istr.* v. bine.

bîrușe, (îi) va. 3. vaincre, maîtriser, assujétir, triompher 14*,3. 6. 35. 45,3 . . 58,3. 64. 66,2. 71. 72. 81,3. 85,2. 100.

132. 142,3. 182,3. 193. 251,2,3. 318,3. 364,3. 365; *b.* 7,3. 35,2. 62,2. 89,3.

91. 110; **-niță**, sf. (țe) victoire 192,2. 224. 228,3. 251,3. 361,2; *b.* 70,2. 196,2.

197,2,3; *în* —, pour toujours 233,3;

-ire, sf. l'action de vaincre, victoire 182,3. 233,3; **-itor**, *-rîu*, s. aj. vainqueur, maître; victorieux 83. 110. 118.

3. 138. 168,2. 192. 279; *b.* 91. 180. 197.

bisărieă, sf. (ci) église, temple *b.* 55,3. 56,1-3 . . 64,1,2. 80,2. 219,3;

-sêreă 89,3. 91 . . 311,2. 334,2,3. 335;

-sêrică, 83,3. 84,2. 85,3. 87,3. 297 . . 299,2,3. 333; *b.* 30,3. 41,1,2 . . 80,2.

169,2. 191,2. 210; *-serică* 72,1,3. 73. 168. 172,2 . . ; *b.* 73,2. 82 . . 135,2;

bisericiță, sf. dim. petite église *b.* 32,3 (v. *băse-*, *bese-*).

Bistriță, sf. Nl. 177,2. 178; —, rivière 177,2.

bîtie, sf. Genèse, le premier livre du Pentateuque 37,3. 264,3. 266,2; *lytie* 275,2 . . 276,2 . .

bîtisêse, va. 3. *nr.* finir *b.* 277,3.

bîu, sm. abondance; *să vor de* — *vârșă*, regorgeront 264,2; **-șug**, sn. id. 268,3 (v. *bielș-*).

biv, av. ex 75,3. 102,3; *b.* 126,1,2; *bev* 134,3; *byv* 76,2. 79,3. 119,2.

bizuit, av. certes, sans doute 136,3.

blădnica, sf. l'impudique 241,2.

blagoestiv, s. aj. pieux, religieux 94. 159. 251,2. 320. 321,2. 322; *b.* 60.

blagorod, aj. noble 345; **-rôdnic** 279,2.

blagoslovénie, sf. (îi) bénédiction, consécration 10,2. 36,3 . . 84,3. 98,2.

157,2. 263,3. 346,3; *b.* 7,2. 28,2. 135. 155; **-vese** (vîi) va. 3. bénir, consacrer

7. 11. 23,3. 28 . . 34,3. 37,3. 42,3. 65,3. 66. 232,2. 262. 292,2. 313,2.3. 367,3; *b.* 57. 136,3; **-it**, s. aj. béni, fortuné 9*,1,3. 18,2. 19,3. 105,3. 255,2 . . 311; **blagovečne**, piété, mémoire 44,2; **-veštěse**, va. 3. annoncer *b.* 70,2; **-veštení**, sf. annonciation 218,3.

blagovónie, sf. bonne odeur, parfum 158,2.

bláindêțe, v. blând.

bláinzie, v. blânzie.

Blaj, sm. Nl. *b.* 155,3. 156,3.

blajín, aj. affable *b.* 349,3.

blám, vn. 1. irreg. allez! va! 351,2; *blámați*, allons! 136,3. 137,3; *blemați* 187,1,2; *blați*, allons! 187,2.

blánă, sf. (ânt) planche *b.* 370,3.

blând (nzi), aj. doux, affable, modéré, débonnaire 47. 149,3 . . 232,3; *b.* 3,2. 87. 168,3. 173,2. 252. 254; **blândéță**, sf. (țe) affabilité, clémence, douceur, indulgence 313,3; *b.* 65. 135,2. 350,3; **-êțe**, pl. id. 10*,2. 198,3. 285,2. 337. 340,3 . . ; **-dește** 140,3; *bláindêțe* 6*,3; **blândișor**, aj. douxereux *b.* 362; **blánzia**, sf. affabilité 10*,2; *bláim* 112.

blăstám (ái), va. 1. maudire, anathématiser; blasphémer 9. 64,2. 79,3. 183,3. 271,3; *b.* 70,2. 98,3. 106,2. 135. 211. 266,2; *blăstem* 9*,10*. 6. 9. 19,3. 56,2. 98,3. 113,3; *b.* 305 . . 321; —, vr. jurer 4*,3; *blestem* 313,2; *b.* 98,3; 111,3; **blăstám**, sn. malédiction; blasphémie; anathème *b.* 25,2. 103,3; *blăstem* (e) 10*. 13*. 102,2. 113,2.3. 364,3; — (uri) *b.* 194,2. 212,3; *blestem* 284,2; *b.* 111. 322,2; **blăstámát**, aj. s. maudit 272; *blăstemát* 18,3. 35,3. 102,2. 113,3; *b.* 194,2; *blestemát* 351,2; *b.* 131,2. 176,3 . . 255,3; —, *mr.* impertinent; *b.* 267; **blăstámáție**, sf. infamie 359,3.

blehotése, vn. 3. aboyer *b.* 329,2.

blesm, aj. s. stupide *b.* 302,2.

blestem, v. blăstám.

blíbie, v. biblié.

blíd, sn. (e) plat, écuelle 331,3; *b.* 69,3. 370,2.3.

blojitură, sf. (i) diffamation 359,3.

blosticăse, vn. 3. errer, s'égarer 360,2.

boa, Np. (?) 44,3.

boáčet, sn. (e) lamentation 263,3; *bočet*, *b.* 344.

boálă, sf. (e) maladie 26. 44. 64,1. 2 . . 97,3. 133,3. 137,3. 164. 187. 194,2. 206,3. 211,2. 248,2 . . 350; *b.* 6,3. 66,3. 72,2. 134. 246,2.

boáre, sf. borée; souffle léger *b.* 174,3 . . 177,2.

boáțe, sf. *mr.* voix *b.* 264,3 . . 272,3. 281,2 (der. voace).

bób, sn. fève 356,2; *b.* 27; —, grain *b.* 98.

Bobci, sm. Np. 151,2.

bobonașág, sn. (urí) magie 218.

bobotéză, sf. épiphanie 161.

Bobů, sm. Np. 156.

bocése, (ii) va. 3. lamenter, pleurer 258,2 (v. boacet).

bođese, vr. 3. *istr.* se cacher *b.* 383.

bođ, v. boz.

bočáru, sm. (rí) boyard, noble, seigneur 1*,3. 67 . . 70,3. 98,3. 198,3 . . 265,3. 266,2. 328,3. 341,2 . . 3. 355. 362,3; *boer* 134,3. 169,2. 170. 198,3 . . 199,2. 300,2 . . ; *b.* 97,3. 98,3. 142,3; *boier*, (*iarí*) 61,3. 75,3. 81. 110. 114,3. 136. 155. 235,2.3 . . 334,3; *b.* 33,2. 71,2; —, (*ierí*) 72,2; **boerése**, va. 3. anoblir 198,3. 199; **boerése**, aj. seigneurial 70; **boearie**, sf. (ii) noblesse; titre, dignité de boyard 193; *boerie* 60. 198,3. 199. 1,2 . . 293,2; *boierie* 34. 3. 75,2. 105,3; **boeríme**, sf. noblesse 213,2; *boier*-, *b.* 25; *boerimea* (è) les nobles 189,3. 332,3. 333,2. 358,2; *b.* 169,3. 206; **-imè**, id. *b.* 113; **boerín**, sm. boyard 44,2. 198,2; *boiarín* 59,3. 61,2 . . 75,3; **boerínás**, sm. (i) petit boyard, hobereau *b.* 219 - 222 . . ; *boier*-, *b.* 32,3; *boiernaș*, *b.* 326,2; *boirinaș*, *b.* 114,3; **boiárski**, aj. de boyard 173,3.

bog, sm. (slav.) Dieu 63,2.

bogát, s. aj. riche 9*. 19,2. 30,2.3. 31,3. 86. 95. 96,2. 100,3. 114,3. 129,2. 155. 158,3. 169,3. 176,2. 250,2. 300. 1-3. 324,3; *b.* 5,2. 13. 71,2. 96,2 . . ; **-átáte**, sf. (táti) richesse 13*. 155,1,2; **-ăție**, sf. (ii) richesse 131,3. 133. 205,3. 250,3. 271. 313,1,2; *b.* 7,2. 95. 128,3. 141,2. 148,2 . . 3 . .

Bogdán, sm. Np. *b.* 34.

bogdápóste, intj. merci *b.* 257,2. 363,1.3. **-tí**, *b.* 349,2.

bogoevlénie, sf. épiphanie *b.* 73,2.

bogoslóv, sm. (i) théologien 129. 159. 311,2. 312,2; *b.* 163; **-slovie**, sf. théologie, *b.* 30,3. 163,2.

Bohós, sm. Np. 43,3; *-ștî*, Nl. 43,3 (v. Bu).

boiariu, boiér, v. boeariu.

Boisă, s. Np. 44,3.

boișór, sm. (i) petit boeuf *b.* 337.

bojiță, sf. Mère de Dieu 94,2.

bold, sn. (uri) aiguillon *b.* 332; *-ul cerului*, pole 347,3; *-ése*, va. 3. stimuler 132; *-ișór*, sm. aiguillon *b.* 334,2. 337.

Bolê, sm. Np. 75,3.

boléri, sm. pl. slavon. les boyards 62, 2. 173,3 (v. boeariu).

bolese, (ii) vn. 3. être, tomber malade 44. 64. 186,3. 187. 214,3. 240,3. 306; *b.* 66,3. 67. 179,3 (v. boală).

bólî, sn. canal, percement *b.* 223,2.

bolnăghiese, v. -ăvese.

bolnăv, s. aj. malade, souffrant 19. 52,2. 64,2. 84,3. 104,1.2. . . 115. 148,2. 218,2. 230,3. 300,3. . . 363,3; *b.* 29. 59,3. 103. 120,3. 134. 161,3. 182; **bolnese**, vn. 3. tomber malade *b.* 96,2; *-năvese* (ii), vr. 3. devenir, tomber malade 149,2; *b.* 58,2. 73,3. 179,2; *-năghiese*, *mnt.* *b.* 259,3; **-niceriu**, sm. infirmier *b.* 63,3. 64; **-niță**, sf. hôpital *b.* 63,3. 64.

bolován, sm. (i) bloc *b.* 129,3. 323.

boltă, sf. (te) coupole, 172,3; *-ceriului*, calotte des cioux *b.* 345; —, (ii) *nr.* boutique *b.* 266,3. . . ; **boltit**, aj. voûté 172,3.

bondăriu, sm. faux-bourdon *b.* 320.

bonitate, v. bunătate.

booted, *-tégurê*, v. botez.

borătură, sf. ce qui a été vomi, vomiture 285,2.

borbolină, sf. rondin *b.* 355,3. 356. . .

bordéu, sn. (eie) hutte, chaumière *b.* 337,2; **-defăs**, sn. (e) dimin. *b.* 310,2; *-dăsele*, pl. *b.* 334,2.

borése, va. 3. vomir, rendre 7,1.2. . . ; *-răsc*, 351,3.

bórtă, sf. trou *b.* 136,2.

bosióc, v. busioci.

bostangiu, sm. (ii) fusilier, soldat de la garde impériale turque à pied *b.* 115. 116,3. 117,2.

botéz, (ai) va. 1. baptiser, convertir 2. 42,3. 130,3. 261,3. . . ; *b.* 68. 331,2,3; —, vr. se faire baptiser 13*,2. . . 9. 39,3. 238,3. 239. . . 315,2. 362,2; *botéd* 180,3. 230,2; *booted* 3*; **botez**, sn. baptême 32,3. 40. 41,2. . . 131. 218,2.

238,2. 239,1-3. 243,2. 310,2. 358; *b.* 52,3. 64. 80; *-ed*, 2. 115; *bootégurê*, id. 54,3. 55,1,3; **botezat**, s. aj. baptisé, converti 2. 42,3; *-dat*, 47. 54,2. 179,3; **botezătoriu**, sm. saint Jean Baptiste 89,3. 272; *-zi-*, id. 183,2.

Botoșeni, sm. Nl. *b.* 82.

bót, sm. bec *b.* 129.

boț, sm. *-u de aur*, boule, masse d'or *b.* 369,3. . .

Boțulescu, sm. Np. *b.* 76,3.

bou, sm. (boi) boeuf 11,2. 33. 40,2. 45. 66. 74,3. 136,3. 177,3. 296,3; *b.* 33,3. . . 110. 138,3. . . ; **boulcán**, sm. (lénî) bouvillon *b.* 260; **bourél**, sm. (ei) tau-reau *b.* 334,3.

Bou, sm. Np. 173,2.

boz, sm. (i) faux dieu, idole; *bođ*, id. 46,1.2. 66,2. 67,3; *boza*, B. ptiste (?) 137,3.

bózîu, sm. lièble (*Sambucus ebulus*) 356.

bozovschi, aj. de Buzău 110.

bozunăr, sm. poche *b.* 334,2.

braad, v. brad.

brad, v. (zi) pin *b.* 234. 289,2,3. 311. 316; *-aad* 356,3.

Brăila, sf. Nl. 189,3.

Bran, sm. Np. 178,2; *-a*, id. *b.* 172.

brânca, sf. (ci) main *b.* 237,2. . . 238; —, patte *b.* 368,2; *brînca* *b.* 223,2.

Braueovên, sm. Np. *b.* 128.

brăniște, sf. bois 93.

brănu, sn. *nr.* ceinture *b.* 274 (der. brănu).

brânză, sf. fromage *b.* 85,2. 258,3. 374; *-dă*, *b.* 12,2; *lăsata de —*, jeûne, carême 111,2.

Brăsa, sf. Np. 33 (v. Băr-).

brásdă, sf. v. brazdă.

Brasóv, sm. Nl. (Kronstadt) 28,2. 33,2. 178. . . ; *b.* 26. 128.

brát, sm. frère 135,2.

Brátul, sm. Np. 87,2. 135,3. 136. . .

brăț, sn. (e) bras 7. 36,2. 249. 267,3.

313. 347,3. 365; *b.* 158,3. 166,2. 190,2,3. 230,3. 331.

brățără, sf. bracelet *b.* 373,2.

brău, sn. (âne) ceinture 172,3. 313,2; *b.* 88,2. 134. 298,2. 299,1,2. 321. 332; *-âu* (ne) 194,3; *b.* 11,3. 91,3; —, (âne) *b.* 89; (v. *nr.* brănu).

bravísimo, intj. *b.* 170,3; *bravo*, id. *b.* 170,3.

brăzdă, sf. sillon, rayon *b.* 138, 2. 3 . . 333. 345, 3; *-as-*, *b.* 335, 3 . . 371, 2; **brăzdez**, va. 1. sillonner 320, 3.
brbat, -tâ, v. bâr-.
bré, intj. hé! ouais! *b.* 275, 2. 365, 2.
breasă, sf. (le) *brê-*, corporation *b.* 252, 3.
brécu, sm. *istr.* chien *b.* 285, 3.
Bretagnana, sf. Nl. *b.* 168, 3. 170 . .
briefu, sm. rasoir 65, 3; *b.* 362, 2. 3. 363, 2 . .
brînea, v. bră-.
brizè (nu), s. *istr.* pauvre *b.* 284.
broască, sf. (oaște) grenouille 117; *b.* 61. 335, 3; — *festoașă*, tortue 90, 3; *broșci țăstoase*, id. pl. *b.* 296, 3.
broboană, sf. (ne) grain *b.* 45, 3.
brodése, va. 3. arranger 95; —, *radoter* 163, 2.
brúmă, sf. brune *b.* 159 . .
brustur, sm. bardane 355, 3. 356, 2.
Bruxil, sm. Np. *b.* 10, 2.
bûâr, sm. taureau sauvage 250, 3. 251.
bûbă, sf. (e) abcès, tumeur 339, 3 . . 340, 1-3 . .
bucă, sf. joue 9*, 2. 19, 3; *b.* 259, 3.
bucătă, sf. (căți) pièce, morcean, bout 201, 2. 222, 2; 45, 3. 130, 3; *nr.* *b.* 264, 2. 265, 2; *bucâte*, pl. céréales 97. 161, 3 . . 162 . . 193, 3. 264, 2. 266, 2; *b.* 123, 2. 259, 2. 369, 3; *-ati*, *b.* 220, 2; *-âte*, pl. mets, vivres 82. 108, 1. 3. 109. 285, 3. 293, 3. 313. 366, 3; *b.* 7, 3. 42, 2. 210, 3; —, moyens 75, 2; *b.* 135 . .; **bucățé**, sf. dim. petit morcean 9*, 3. 258, 2;
bucătâr, sm. cuisinier *b.* 134.
Bucêțchi, sm. Np. 71.
buche, sf. (i) lettre (caractère) *b.* 57, 2. 163, 3.
bucim, v. bucium.
buciu, sm. (i) trompette 14, 2. 59, 2. 100. 105, 2. 264; —, son 249; *-ă*, sf. (e) id. 249 . .; *-ez*, va. 1. sonner de la trompette 106. 255. 264 (v. bucium).
bucium, sm. cep de vigne, tronçon 36.
bucium, sn. (e) trompette 192; *b.* 313; *bucim* 147, 3; —, (i) *b.* 142, 3; *bucium* (e) 71, 2 . .; **buciumez**, va. 3. sonner *b.* 313.
Bucov, sud sarac Nl. (?) *b.* 127, 2.
bucur (ai), va. faire plaisir *b.* 372; —, vr. se réjouir; jouir 2*. 9*. 3. 11. 12, 3. 14 . . 19, 2. 30. 52, 2. 61, 3. 83 . . 94, 3. 99. 109. 118, 2. 136, 3. 138, 2 . . 139, 3. 141. 264, 2. 306, 2. 340, 3; *b.* 147,

2 . . 3 . . 354, 3. 355, 3; **-ăt**, av. gaie-ment *b.* 361.
Bucurêști, sm. Nl. 92, 3. 135, 2. 236. 260. 279. 280, 2. 290. 347; *b.* 27, 3. 106, 2. 127. 153. 246; **-teân**, sm. (teni) habitant de B. *b.* 127, 2.
bucurîe, sf. (îi) joie, gaieté 12*, 2. 13, 2. 17, 3. 29, 2. 41. 50, 2. 55. 72. 83, 2 . . 102, 2. 179, 2. 3 . . 211. 326, 3; *b.* 6, 2. 17, 3. 47, 2. 144; *-iie*, *b.* 165; **bucurôs**, av. volontiers, avec joie 16*, 2. 113, 2. 290, 2; *b.* 136, 2. 187, 2. 193, 2.
Bûda, sf. Nl. *b.* 162, 2. 201, 2. 212. 234, 2. 337, 3.
bucse, vr. 3. se glisser *b.* 329, 2.
bufurc, sf. bruit sourd *b.* 365.
Bugeâu, sm. Nl. *b.* 34, 2. 81, 2.
buhâiu, sm. taureau *b.* 258, 2.
Buhôc, sm. Np. 38, 2.
Buhûș, sm. Np. 75, 3. 91, 3. 92. 173, 3; *-el*, id. 91, 3 (v. Bohoș).
buiac, aj. féroce 251.
buiăciune, sf. délire 255, 3. 256, 2;
-îre, sf. délire, rêve 255, 2. 3.
buiru, *buirvătate*, v. bun, bunăt-
Bujești, sm. Np. (de la famille Bujescu) *b.* 300, 2. 301, 1-3.
bujor, sm. pivoine *b.* 67, 2.
Buldujârîu, sm. Np. Balthasar 43.
bulgăre, sf. (ri) bloc, tas *b.* 159. 365, 2.
bulgărese, aj. bulgare 360, 2. 361. 362, 3.
Bulione, sm. *nr.* Np. Bouillon *b.* 267.
bumbac, sm. coton *b.* 327, 3.
bumbașiri, pl. soldats qui gardent la frontière (?) *b.* 81, 2.
bumi = sũ bogomũ, avec Dieu (?) 62.
bun, s. aj. bon, doux, bienveillant 5. 17, 2 . . 18 . . 24, 2. 25, 3. 30. 35. 45 . . 94, 3. 116, 3. 271 . . 351. 368, 2; *b.* 22, 2; *buiru* 3*. 4*. 6*, 2; *bur* 54, 3. 55 . .; —, *istr.* *b.* 283, 3. 285, 3; — *de*, capable, habile 144, 2; *b.* 294, 2; *bune*, pl. f. bonnes œuvres 31, 3; *b.* 208, 2; *bunul*, sm. vertu 27, 3 . .; *bunurî*, pl. les biens 248. 324, 2 . .; *b.* 94, 3; *bună-cuvîntare*, sf. bénédiction 211; *bunî-norocire*, sf. béatitude *b.* 99, 2; *bun-norocos*, heureux *b.* 99, 2.
Bună, sm. Np. 134, 3.
bunătăte, sf. (ăți) bonté; bonheur, salut 11*, 2. 16*, 3. 51. 94, 2. 112, 2 . . 117. 165. 185, 3. 243. 343, 2; *b.* 48. 94. 95. 108, 2. 147. 149, 3. 354, 2; —, vertu; bienfait, mérite 30. 131. 158. 168. 296, 3.

298, 300, 2. 321, 2. 327; *b.* 4, 3. 5, 2 . . 98, 2, 3 . . 152. 189; —, biens 271, 2; —, bonne qualité 170, 2; *bonitate* 226, 3; *bunvrătate* 56.

bunavestire, sf. annonce b. 38, 3.

buneredineŃos, aj. orthodoxe 190. 287, 2.

búndă, sf. (e) fourrure de paysan *b.* 226, 1, 2.

bunécă, sf. (ți) bienfait 38.

bungét, sn. (urî) épaisseur d'un bois *b.* 259.

bunioară, av. par exemple *b.* 314, 3.

Buorêni, sm. Nl. 53, 2 (v. buâr).

bur, v. bun.

búră, sf. borée 29, 2 . . (v. boare).

buráf, sm. panse, outre *b.* 374;

-dăgu, sm. *b.* 369, 2; *-dăv*, *b.* 294.

burête, sm. (ești) éponge 244. 245; —, champignon *b.* 98.

burian, v. burueană.

burie, sm. nombril *b.* 297, 2. 366, 2. 375, 3.

burú, sm. tonne *b.* 45, 2, 3 . .

Burúul, sm. Nl. *b.* 51.

burlăc, sm. garçon, non marié *b.* 221, 3.

Burlăniști, sm. Nl. 87.

bursucós, aj. ventru 350, 3.

búrță, sf. panse *b.* 259, 3.

burueănă, sf. (e) mauvaise herbe; herbe verte 128, 2. 266, 3. 283; *b.* 51, 3. 171. 304, 3 . .; *-uiană* (ieni) 265, 2 . . 281, 2 . .; *b.* 262, 3. 263; *burian*, *b.* 368 . .

busiŃoe, sm. basilic *b.* 44, 2. 45; *-suioc*, *b.* 304, 3. 348, 3; *-suoc*, *b.* 137, 3. 138; *bosioc*, *b.* 334, 2.

Busurman, sm. (i) Tartar, Musulman 361, 2. 362, 2.

búșă, *d'a* -șele, à quatre pattes *b.* 372, 2.

búteă, sf. carosse *b.* 104, 2.

búte, sf. (ți) tonneau 171, 3; *b.* 46, 2; *-ti*, *b.* 120.

Butnărești, sm. Nl. 135.

butúe, sm. (i) moyeu *b.* 336.

buturugúță, sf. petit tronc *b.* 370, 2.

buză, sf. (e) lèvre 171; *b.* 15, 2. 153, 3. 172, 3; 318, 2; *nr.* 264, 3; —, (ză) 350, 3; —, (zi) *b.* 118, 3; *buță*, (e) 241. 313, 2 . .; *-zăt*, aj. lévreux *b.* 258, 2. 309, 3.

Buzău, sm. Nl. 319. 343.

Buzescul, sm. Np. 44; *-zeuschî*, de Buzău 98, 2 (v. Bozovschî).

buzișoară, sf. (re) petite lèvre *b.* 290, 3.

buzdugân, sn. (e) masse d'armes 7.

bytie, v. bitie.

byv, v. biv.

C (K, Ч).

ca, av. ej. comme, pour, en; que 15*, 3. 16*, 2. 2. 4. 6. 16, 2. 24. 26. 29. 54. 56. 100; *b.* 12, 3; —, parce que 3*, 1. 3. 15*; —, si, en cas que 23. 55, 3 . .; —, *istr.* que *b.* 284; — *ce*, quel *b.* 355, 3; — *cum*, comme, quasi *b.* 21, 2; — *de*, environ, à peu près *b.* 40, 1, 2; — *la*, id. 21, 2. 238.

că, ej. que 1, 2 . . 29, 2, 3 . . etc.; —, car, parce que 3*, 2. 8* . . 1, 2 . . 3. 4. 8. 20, 2. 21, 2. 28. 36, 2. 52, 3 etc.; —, *istr.* quand *b.* 282, 3; —, (slav.) envers 208, 2; en, dans 12* (v. cû).

că, pron. dém. f. v. cel (gram.) 198; *istr.* *b.* 284.

căbaniță, sf. (țe, țâ) espèce de pelisse 199, 2; *b.* 33, 2.

căc, v. căce.

căcărează, sf. crotte *b.* 334, 2.

Cacasiu, sm. Np. *b.* 168, 2.

Cacavéla, sm. Np. *b.* 366 . .

căce, sm. *istr.* père *b.* 283 (dcr. tată).

căce, ej. parce que, car, en effet 5. 27, 2. 31, 3. 64, 3. 79, 3. 95. 96, 2. 104. 111. 159, 3. 226, 2, 3 . . 282, 2. 316, 2. 354; *b.* 230, 3; —, quoique 211. 350, 3; —, pourquoi 13*, 2. 136, 3. 243, 2. 351, 2; *b.* 246, 3; *căc* 46, 2. 223. 351, 2; *căc*, car 119, 3. 292, 3 . . 337 . .; *b.* 9. 23, 2. 31. 95. 101. 212, 3. 262, 3; —, pourquoi 155; *b.* 14. 168. 253, 3; *căși*, *b.* 262, 3. 263; *căce că*, car 23, 2. 49. 137, 3. 138. 187. 272, 2; *căc* *că* 238; *pentru căc* pourquoi 106, 2. 328, 2; *b.* 37 . .; — *căc*, parce que 296, 2. 329, 2; *căcî!* combien! 11, 2.

căcîlălă, sf. chaperon, bonnet *b.* 315, 2. 333. 370, 3. 374, 2. 376, 3.

cacozică, aj. f. *nr.* misérable *b.* 267, 2.

cad, *istr.* v. cald.

cad, (căzu) vn. 2. tomber, déchoir, succomber, s'écrouler 10, 2. 11. 27. 30, 3. 31, 2, 3. 56 . . 58, 2. 81, 3. 84, 3. 86, 3. 88. 110, 2. 113, 3. 199, 3. 201, 3 . . 206, 3. 286, 2. 341, 2. 349, 3; *b.* 6. 32, 3. 50. 52. 54, 3. 63, 3. 68, 2. 218, 2. 320, 2; — *la*

sfade, se quereller *b.* 83,3; *cad* (*cađui*) 2*,3. 8. 47,1.2. 56. 66,3. 182,2. 192. 210,3. 247,3. 296,2. 299,2. 366,2; *b.* 10; *caz* 81,2; *mr.* *b.* 284,2; —, vr. falloir, devoir 3*,2. 10*. 14*,3. 24,1.3. 30. 45,3. 46,2. 47. . 50. 55,3. 76,3. 83,2. 89,3. 95,2.3. 99,2. 110,2. . 119,3. 132,3. 153,2. 159,2.3. . 232. 323,3; *b.* 9,3. 152. . 236,2. 262,3 (*caghe*); *că-đător*, -oare, aj. pl. f. qui tombent 324; *-đut*, aj. écroulé *b.* 12.

cădelniță, sf. encensoir 64,3; *b.* 74,2. *cădere*, sf. chute 199,3. .; *b.* 193,2; —, péché 13. 130,2; —, l'action de s'abattre 201,3; —, position 89.

cădese, va. 3. encenser 64,3.

cae, pr. rél. *mr.* qui, que *b.* 272,3. 273. 279; *cai*, *b.* 281,3 (der. care).

căese (ii), vr. 3. pardonner 263,3. .; —, se repentir, regretter 355; *b.* 121,3. 133,2. . 168. . 181,3. 195. 201,3; —, faire pénitence 90.

căfă, v. cea-.

café, sf. (éle) café *b.* 34. 115,3; *cafigiu* (ii) cafetier *b.* 115,3.

caft (*căftai*), va. 1. *mr.* demander *b.* 265,2. 266,2. 272,3. 276,3. 277; —, chercher *b.* 279,2; —, regarder *b.* 269 (der. caut).

caftan, sm. caftan, robe d'honneur 333. 334,2. 335,3.

cai, v. cae.

Caifafa, sm. Np. 245. 303,2.

caife, sm. canot 327; *căiche*, *mr.* id. *b.* 280,3.

căiferél, sm. petite quenouille *b.* 328.

Cáin, sm. Np. 11*,3. 49,3. 63,3. 342; *b.* 60,3. 63,2. 65,2.

căine, sm. (ni) chien 30,3. 90,3. 160,3. 301; *b.* 84,3. 121,2. . 208,2; *căine* 258,1.2; *b.* 98,3. 159,3. 189,2. 214. . 215,3. 251; *cane*, *mr.* *b.* 264,2.

căinfi, s. pl. (?) pourpre 30,3.

căinp, v. cămp.

căire, sf. regret *b.* 190.

cal, sm. (cai) cheval 9*,3. 6. 13. 36,2. 40,2. 61,2.3. 74,2. . 178. 200,2. 289,2. 333. 361,2; *b.* 18,2. 33. 72,3. 118,3.

calabalăc, sm. cobue *b.* 115.

călăcanit (te), aj. teint *b.* 336,3.

Calapod, sm. Np. 53.

călăr, sm. (ari) cavalier 5*,3; *b.* 326; *călărás*, sm. (sî) id. 5*,3. 39,2. .; *b.* 104,3; *călăre*, aj. av. à cheval 213. 222,2. 362,3; *b.* 136. 311,3. 372,2; *că-*

lărește, av. cavalièrement *b.* 292; *călărét*, sm. cavalier *b.* 90,1.2.3; *oaste călăreală*, cavalerie 191,3; *călărime*, sf. id. *b.* 18,2. 244,2; —, cavalcade *b.* 89,3; —, chevauchement *b.* 313.

călător, sm. (i) voyageur 84,2. 237,3; *b.* 151,2. 180; *-riu* 274,2; *b.* 121;

-ése (ii), vn. 3. voyager 240,3; *b.* 139,2; —, vr. id. *b.* 128,1.3. 322,2. 332,3;

-ie, sf. (ii) voyage 201,3. 261; *b.* 47. 84. 128,3. 151,2.

călăuzése (zii), va. 3. guider *b.* 127,2.

căle (*călcăi*), va. 1. marcher, fouler 2. 85,2. 161,2. 186. 228,3. 286,2. 348; *b.* 22,3. 23. 2. 72. 98,3. 167,2. 176,2; —, violer, enfreindre 80. 289,2. 324; *b.* 213,3. 232; —, empiéter sur 119,3; —, envahir 204,3; *b.* 153; —, toucher *b.* 61.

călăușu, sn. (ăe) talon 155; *b.* 4. 177,2. 352,3; —, paturon du cheval 36,2; — (ăi) *b.* 171,2; *călăușu*, *mr.* *b.* 268.

călcăre, sf. transgression, violation 50. 110,2. 263,2; *-cător*, sm. (i) violateur, infracteur 10,3. 89,2. 218,3; *b.* 52,3. 57,2.3. 209,2; —, parjure 172; —, pressoir 264,2; *-cătără*, sf. (ri) pas 12.

căld, aj. chaud 351,3; *b.* 26,2. . 43,3; *istr.* *cad*, *b.* 285,3. 286.

căldăre, sf. chaudron *b.* 40,2.3. 217,2. 309,2. 368,3.

Căldărușe, sf. Np. 53; *-șoae*, sf. Np. 62,2.3. . 63.

căldișor, aj. tiède 136,3; *căldură*, sf. (ri) chaleur; zèle; ferveur 12,3. 154,2. 168,2. 242,2.3. 299,2. 349,3; *b.* 3,2. 64,3. 161,3; *căldură* 114,3; *călduros*, aj. chaud, brûlant; ardent *b.* 30,3. 39,3. 59,3. 177.

căle, sf. (câi) chemin, route; voyage 11*,3. 11. 12,1.3. 15. 26. 36,2. 44,2. 49,3. 76,2. 79,2. 88. 107,3. 115,3. 155,2. 194,2.3. 247. 257,2. 274,2.3. . 281,2. 364,3; *b.* 16,2. 37. 63,3. 102,2. 146,2. 194. . 201; *mr.* *b.* 269,3. .; —, trajet *b.* 172; *cu* —, juste *b.* 9. 25. 83,3. 103. 179,3; *fără* de —, faux, incorrectement *b.* 11. 28,2. 236,2; *pre* —, droit, juste 198,2. 273; —, de la manière 122; *a da* —, laisser champ libre 190,2, *a da în* —, rencontrer *b.* 173.

calețu, (?) -leita, *istr.* lui a tendu *b.* 284,2.

calemar, *istr.* encrier *b.* 285,2.

calendări, v. căli-.

călfă, sf. (e) ouvrier *b.* 287—291.

calfe, sm. (i) pauvre, misérable *b.* 319,2.

Caliu, sm. Np. 92,3.

călindariu, sn. calendrier *b.* 357; *cale-* *b.* 26.

călivă, sf. *mr.* chaumière, hutte *b.* 264,1.2. 268,1.2; *-ly-*, *b.* 273,2 (der. colibă).

Calonfiréști, sm. Np. les gens de Calonfirescu *b.* 301,2.

Calotaï, sm. Np. 177.

Čalpan, sm. Np. 53,2.

călugăr, sm. (i) moine 8. 60,2. 62,2.3. 70,3. 78. 131. 297,2. 301,3. 321,2; *b.* 1,3. 40—42. 56,2.3; **-ăș**, sm. id. 253,1.2; *b.* 200,2.3. .; **-ése**, vr. 3. se faire moine, nonne 60. 253. 319,2; **-ése**, aj. monacal 253,2. 321,2; **-ie**, sf. monachisme 180,2; **-fă**, sf. (țe) nonne 319,2; *b.* 98.

calvinése, aj. calviniste 290,2.

cam, av. aliquam, à peu près, presque, un peu 169; *b.* 127. 146,2. 176,3. 177,2. 255,3. 260,2. 307,2. 316. 354,2; *can* 305,3; *b.* 59,2. 73.

cama, av. *mr.* sert à former le superlatif; — (*gione*), le plus (vaillant); *b.* 267,3; — (*avhonă*), le plus (vite); *b.* 271,3; *b.* 269. 278. 280; — *ghine*, plutôt; *b.* 280,3.

camaï, av. jamais plus, davantage 85,3. 90. 264.

cămară, sf. (ări) chambre 80,3. 133,3. 154,2. 222,2. 228,2. 264,2. 282,2. 351,2; *b.* 11,2. 12. 68,2. 3. 115,3. 143,3. 337,2. .; **-ăraș**, sm. chambellan *b.* 97,2. 114,3.

cămășă, sf. (ăși) chemise 9*,2. 12*,2. 19,3. 29,3; *b.* 374,3; *cămeșă*, *b.* 309,2. 331,3; *-și*, sg. *b.* 119,3; *cămeșe* 253; —, *mr.* id. *b.* 275,3; *cămlése*, *b.* 11,3.

cămătă, sf. usure, 29,3.

cămățar, sm. (ri) usurier *b.* 12,2.

cămflă, sf. chameau *b.* 229,3. 298,2. 299,1.2.

cămîn, sm. foyer *b.* 252.

Camisu, sm. Np. 53,2.

câmp, sm. (i) champ, pays plat 11,2. 36,3. 38,3. 43,3. 58,2. 61. 96,3. 215.

264,2. 325,2; *b.* 90. 103. 106,3. 120,3. 165,2. 167. 211; *câmp* 4. 107,2; **câmpic**, sf. (ii) campagne *b.* 354,1.3.

Cămpullung, sm. Nl. 189,3; *-pulung*, *b.* 338.

can, v. cam.

cân, v. când.

Cana Galilei, s. Nl. 317,3. 318; *b.* 321,2.

Canaan, sm. Nl. 37; *-nanitul*, sm. habitant de C. 194,2.

čaneă, sf. vipère *b.* 138,2. 3; *cê-*, id. ibid.

când, nv. quand, alors, lorsque, puis-que; comme 2*. 7*,3. 1. 2. 4. 5. 10. 13,2. 18,3. 19,2. 26,2.3. 28,3. 42. 70,2. 104. 139,2; *b.* 7,2. 13,2. 26. 3. 44. 60,2.3. .; *istr.* *b.* 286; *cînd* 363,3; *cîndo*, *mr.* av. quand, alors *b.* 265. 266,3; *-du*, id. *b.* 267,3; *canda*, *mr.* av. comme, parce que *b.* 265. 267,1.3; —, tantôt *b.* 90,3. 245,2; — *cu*, du temps de 151; — *va*, autre fois 85. 302,2; *b.* 148,3; *cân-va* 2*; *ca* —, comme *b.* 113,3. 135,3. 241. 244,2; *de* —, depuis que 323,3. .; *b.* 194; *nicî* —, jamais 141,2; *b.* 329; *oare* — *va*, jadis *b.* 207,3; *ori* —, toujours *b.* 291,3; *până* —, tant que *b.* 148,2; *cân* 209; *istr.* *b.* 284,2; *ca* —, comme 324,3.

cândai, av. alors, après 79,2. 191. 263,3. 283. 299,2.

cândilă, sf. (le) petite lampe *b.* 41;

-lărîu, sm. allumeur des lampes *b.* 41. .

câne, v. căine.

canelă, sf. *istr.* canon, fusil *b.* 286,3. .

cănepă, sf. chanvre *b.* 26,3. .; *-ni-*, *b.* 334,2.

căneștră, sf. *mr.* boîte *b.* 268,2. .

câng, sf. (cângi) crochet *b.* 323.

câniț, aj. noirci *b.* 311,3. 312,3 (v. călăc-).

canon, sn. (noane) loi, canon 78,2. 158,3.2. 162,2. 344; *b.* 162,3; —, pénitence 116,3. 161. .; **-ése**, va. 3. punir, imposer une pénitence 161. 162,2.

cânt (ai), vn. 1. chanter 13,3. 26,3. 83,2. 91. 184. 202,2. 216. 229. 291,3. 314,3. 317,2. 333,2. 364,2; *b.* 51,2. 61. 134,2. 191. 192. 267,2. 353,2; —, plaindre *b.* 340,2. 344,3; *cant istr.* *b.* 283.

Canta, sm. Np. *b.* 81,2.

Cantacuzino, sm. Np. 251,2. 343,2. 344,3; *b.* 128; *-zen*, *b.* 205,3. 206. .;

-zinestîi, la famille de C. 260,3; *Cata-*, 260. 279.

cântăre, sf. (ări) chant, psalme 1*. 80. 83. 106,3. 132,3. 152,2. 225,3. 297,2. 314,3. 335; *b.* 51,3. 52,3. 89. . . 139. 192. 236,2.3. 323,2; *ca-*, *b.* 186,2; *cî-* 363,3; **cântăreț**, sm. (i) chantre 335; *b.* 61,3. . .; **cântăt**, sm. chant *b.* 346,3; **cântător**, sm. chanteur 154; **cântătorî**, pl. point du jour *b.* 328,2.

cântec, sn. (e) chanson, psalme, cantique, chant 1*. 10. 13,3. 30. 83. 136. 181,2. 249. 363,3; *b.* 195. 321; *cî-* 211,2.

Cantemir, sm. Np. 359,2; *b.* 75,3.

cantrida, sf. *istr.* siège *b.* 285,2.

cantun, sm. *istr.* coin *b.* 284.

cânva, v. cînd.

caot, v. caut.

câp, sn. (ete) tête 6. 7. 9. 10,2. 16,3. 29. 49,3. 55. . . 64,2.3. 89,3. 107. 134,2. 149. 165,3. 166,2. 254. 307,3. 320,3; *b.* 40. . . 57,3. 91,2. 93. 212,2. 216,3. 314. 342,2. 369,3; —, chef 328,3; *b.* 18,3; —, bout, fin, extrémité 153,3. 209,2. 273,2. 336,2; *b.* 107,2. 300,2; —, chapitre, paragraphe 41. 42,2. 68,3. 77,3. 78,2. . . 103,3. 107,2. 116. 126. . . 129. 141,3. 158,2. 197,3. 236,2. 260,3. 337,3. 338. . .; *b.* 9,2. 35—38. 145. . .; — (uri) *b.* 297,3. . .

capul mort (terme alchimiste), caput mortuum, résidu dans l'alambic 360,2.

čapa, v. cea-

capăc, sm. couvercle *b.* 376,2.

Capadochlea, sf. Nl. 153,3.

capăt (câpătăin), vn. 1. obtenir, gagner *b.* 188. 208,2. 225,2. . . 227,3. . . 233,3. 348. 352,2. 355; —, sm. bout *b.* 144,2.

căpătăiu, sm. oreiller, chevet 128,3; *b.* 189,3; *a pune pe* —, régler *b.* 336,3.

căpătănă, sf. crâne *b.* 44,2. . .; **-ți-nós**, aj. gros de tête *b.* 118,3.

căpătuese, vr. 3. —, se pourvoir *b.* 259,2.

capegîu, sm. chambellan *b.* 112,3. 113. 116; **capegibașa** (un titre) *b.* 115,2. 117,2; **capigî-** 332,3. 333. . . 335,3. . .

Capernaum, sm. Nl. *b.* 37,2.

caperă, sf. (re) capre *b.* 42,2; — (ri) *b.* 98,2.

čapese, vb. *istr.* *-peit -a, -an*, attraper, saisir *b.* 286,3. . .

căpestrél, sm. licol, bridon *b.* 296,3. 297.

capește, v. capi-

căpetenie, sf. (ii) chef, prince, commandant 258,2. 334,3; *b.* 127,3. 202,2. 213; *-pi-*, *b.* 245.

capiehihaia, sm. (iele) les agents des Principautés auprès de la Porte *b.* 102,2.

capigi, v. *-pe-*.

căpiște, sf. (te, ti) temple païen 85,2. 131. 132,3. 320; *b.* 77. 204; *-pe-*, *b.* 91. 196,3.

capitâl, sm. (uri) capital *b.* 219,3.

căpitân, sm. (i) capitaine 70,3. 176; *b.* 121. 127. 205,3. 206. 315,2.

Capitôful, sm. Nl. Capîtole *b.* 205,2; *-olul*, *b.* 197,2.

Capleștî, sm. Np. pl. famille de Caplescu *b.* 300,1. . .

căpră, sf. (re) chèvre 18,2. . . 103,3. . .; *b.* 66,3. 211. 309; —, constellation du zodiaque, capricorne *b.* 66,2.

căprioară, sf. chevrette *b.* 110,2. 304,3.

capriție, sf. caprice *b.* 246,3.

čaptiru, sm. *istr.* peigne *b.* 285,2 (der. piepten).

căptușit, aj. doublé 335,3.

căpuesc, vr. 3. —, caser *b.* 259,2.

car, sn. (e, ă) charriot, char 176,3. 296,2; *b.* 234,3. 293. 315,3. 333. 339,2. 343; —, (cărăi) va. 1. charrier, transporter *b.* 106. 321. 331. 333,3. 336. . .

car, pr. *istr.* laquelle *b.* 283,3.

cara, cj. *mr.* si, pourvu que *b.* 263,3. 264,1.2. . . 266. 282,2. . .; *-re*, id. *b.* 273,2. . . 275. . .

čară, v. cea-

Carabăi, sm. Np. 173,2.

cărăbúș, sm. (i) grillon 264,2.

Caracazel, sm. Np. 43,3.

caracter, sm. (uri) caractère *b.* 246,2. . .; *-tir*, *b.* 247,2.

caragroși, galbeni —, ducats pesants (?) *b.* 347.

Cărăimanii, sm. Np. 61,2.

cărămîdă, sf. brique, *b.* 136,2. . .

Cara Muselim, sm. Np. *b.* 127.

carantină, sf. quarantaine *b.* 245.

cărăre, sf. (ări) sentier, chemin 5. 11,2. 12. 247. 248. 266,2. 267,3. 274,2; *b.* 93. 137,2. 139,3. 158,3. 307,2; **cărărúșă**, sf. dim. petit sentier *b.* 137,3.

carătă, sf. carosse *b.* 72. 73. . . 114,2. . .; *-re-*, *b.* 91,2.

cărăulă, sf. (le) sentinelle *b.* 342,2.

cărăuș, sm. charretier 296,2.
Carazin, sm. Np. *b.* 126,3.
cărbunăriu, sm. charbonnier 353,2;
-năș, sm. (i) dim. petit charbon *b.* 310,2.
carbunculuș, sm. escarboucle 270,3.
cărbune, sf. (i) charbon *b.* 61,3. 211.
čareu, sm. *mr.* lacet *b.* 264.
cărd, sm. multitude *b.* 323,3.
Cardagheni, sm. Nl. Carthagène 89,2.
cardamá, sf. cresson *b.* 98,2. 308,3; *-momo*, sf. cardamome *b.* 45,2.
care, cj. *mr.* si, v. cara.
căre, pr. rel. intrg. qui, que, lequel, laquelle v. gram.; *cari*, *b.* 82,2. 200; *-țido*, *vr.* chacun *b.* 263,3. 265,2; **carele**, id. 96. 286. 348,3; *-ele -ele*, l'un, l'autre 97. .; *carle*, *istr.* *b.* 282,2. 283,2. . 286. .; *careleș*, chacun *b.* 217,3; *cari*- 46; *carêș*, id. 45,3. 57,3.
carătă, v. -ră-.
Carădi, sm. Np. 158,3.
cari, v. -re.
cărlan, sm. (i) poulain de deux ans *b.* 258,2; **-lănăș**, sm. (i) dim. *b.* 258,2.
cărlig, sm. crochet 301; **-ățură**, sf. Nl. 73,2.
cărmă, sf. gouvernail 110,3; *b.* 129,3. 181,3. .; —, direction, gouvernement 69; *b.* 9,2; **-măclu**, timonier 84,2; *b.* 181,3. .; **-miță**, *crămăță*, sf. petit gouvernail 9*,3; **-muire**, sf. gouvernement *b.* 87. 221,2.
cărn, aj. *cușit* —, serpette, couteau falciforme *b.* 98,3.
cărnăț, sm. saucisse *b.* 228,3.
cărne, sf. (cărni) chair, viande 14*. 5. 16,3. 90,3. 103,3. 215,1.2. . 242. 247,3. 266,2. 296,2. 325,3. *b.* 12,2. 44,3. 120,3. 138. . 211,2; *mr.* *b.* 279,3.
Cărne, sf. Np. 53.
Carol, sm. Np. *b.* 153.
cărpă, sf. chiffon *b.* 46,2; **-pesc**, va. 3. raccommoder *b.* 224; **-pît**, aj. rapécé *b.* 118,3. 373,3.
Carpoceratis, sm. Np. *b.* 79,3.
Cărsteanul, sm. Nl. 333,3. 334; *-ianul*, 336.
cărșic, sf. (ii) talus *b.* 342,2.
cărșmä, sf. (e) cabaret 217,3 (v. crăcime, crășmä).
čarta, v. cear.
carta, sf. *istr.* papier *b.* 285,2. 286 (der. hărtie).

cărte, sf. (cărți, -ți) livre 8. . 24. 25. 28,2. 33,2. 37,2. . 43. 57. 60,2.3. 77,3. 78,2. 88. 98,3. 110. 158,3. 217,2. 236,3. 251,2. .3. 260,2. . 325. 363,2; *b.* 42,2. . 82,2. 160. . 195,2; —, écrit, lettre, épître 2*,3. 5*,2. 73,2. 74. 171,2. 174,2. 199,2. 220,3. 237,3. 262,1.2. 322,3. 335,2; *b.* 10,2. 55,3. 62. . 207,2. 312,2. . 3. 315; *carute*, id. 46; —, carte à jouer 295,3. 296,2; *cartê besêreci*, Ecclésiaste 271; — *nêmuluș*, livre de généalogie *b.* 20,2; — *cântecilor*, Cantique des cantiques 238,3; *a ști* —, savoir lire et écrire *b.* 373,2.
carteca, sf. (-ce, -ci) mitraille *b.* 245,2.3.
cărtése, vn. 3. murmurer, gronder 259; *b.* 47,2. 357,2.
cărticê, sf. (êlc) petit livre, livret 340,2; *b.* 28. 153,3; **-cică**, sf. id. *b.* 183,3. 195,3. 236,2. 346,2.
Cărtiian, sm. Np. 87,2.
cărtire, sf. *mr.* mécontentement *b.* 267,2. .; **-titor**, s. grondeur *b.* 348,3.
cărtulăr, sm. (ari) lettré, scribe 4*,2. 18. 78. 125,1.3. 233; *cărturăr* (i), id. 146,2. 284; *b.* 37,2. 66,3. 312,2;
cărtulărău, sf. érudition 51,2.
cărțule, sf. livret 337,2.
cărțută, sf. chariot, char *b.* 91,3. 106,3. 347,2.
čas, v. ceas.
casă, sf. (se, să) maison, demeure, chambre 11. 13,3. 16. 31. 40,2. 47,2. 51,2. 53. 61. 97. 112,2. 133,3. 139. 148. 194,2.3. . 260. 291,2. 333,2. 351. . 354,2; *b.* 25,2.3. . 56,3. 62,3. 80,3. . 117,2. 146,2. 171,3. 218,2; *mr.* *b.* 268,3; —, (căsî) 223,2.3. . 225,3; — *di be-licu*, maison princier *b.* 113,2. 115; *case domnești*, palais 72,3; *a casă*, à la maison *b.* 170,2. 178,2. 215,2; *în -ăș*, dans sa maison *b.* 120,2; *a fine* —, se mettre en ménage *b.* 67.
căsătorése, va. 3. marier *b.* 261,2; —, vr. se marier 217,3; **-ric**, sf. (ii) mariage 217,3. 277,2.3. 278,3; *b.* 10; *omul -ăru*, père de famille 18; **-rif**, aj. marié 218,2.
căse (căscăi), vn. 1. bâiller, ouvrir 206,2; *b.* 253. 313,2. 322,3; **căscăre**, sf. bâillement *b.* 341,3; **căscăt**, aj. ouvert, béant 165,3. 210,3; *mr.* *b.* 264,2; **căscăiund**, sm. nigaud *b.* 260.

cásnic, sm. (ci) gens de la maison; ménager, hôte *b.* 208, 2. 213, 3. 236 . . 238, 2. 361, 2.

časornic, v. cea-; *časoslov*, v. cea-; *častá*, v. cea-.

castálá, sf. (li) châtaigne *b.* 98.

castáta, sf. *istr.* vénérable *b.* 284 (der. cinstita).

castél, sn. (uri) château *b.* 76, 3.

cástig, vr. 1. —, se travailler *b.* 328 (v. căştig).

castravét, sm. concombre *b.* 98, 2.

Castrisic, s. Np. *b.* 195, 3.

căsúță, sf. maisonnette *b.* 350, 3.

cáš, sm. fromage à la pie *b.* 258, 3;

cășárie, sf. fromagerie *b.* 258, 3.

cașcavál, sm. (i) fromage, gruyère *b.* 12, 2. 258, 3.

cășefoárá, sf. (clóri) maisonnette *b.* 204. 361, 3.

cășí, v. cáci.

Cașin, sm. Nl. *b.* 33.

cășlá, sf. (le) métairie *b.* 219, 3.

cășlegile crăcfunuluí, réveillon de Noël 234, 3.

časnic, sm. *vel* —, premier échan-son 173, 2.

căştig (ai), —, vr. se soucier 8*, 2; —, va. 1. gagner; tirer profit; triompher 194, 3. 290, 3. 345; *b.* 5, 2. 6 . . 82. 87, 3. 144, 2. 197, 2. 252, 3. 255, 2; —, s. (uri) gain, profit 292. 313; *b.* 221, 2. 253. 364, 3; **căştiga**, s. id. 55, 2; **căştigaré**, sf. l'action de gagner; gain, victoire *b.* 5, 2. 196, 2; -**at**, aj. s. gagné, gain *b.* 96. 189, 2. 358, 3; *chiştig* 30.

cat, cátaí, v. caut.

cât, pr. quel, combien de; tant 1*, 2. 6*, 3. 9*, 3. 9. 31, 2. 39, 3. 42. 51. 58. 60, 3. 85, 3. 110, 2. 133. 136, 3. 164, 3. 216. 359, 3; *b.* 12. 60. 119, 2. 3. 160, 3. 167, 1 . . 2. 366, 2 . .; *bnt. cătăe*, *b.* 262, 3; —, tout ce que 17, 3. 20, 2; —, av. tant que 3. 92, 2; *b.* 87, 3. 252. 3. 306, 3. 320, 2. 375; —, que 71, 2. 105, 3. 128, 2. 131. 140, 3. 165, 3. 297, 2. 321. 361, 2; *b.* 11, 2. 13. 25, 2. 37, 2. 3. 50, 2. 56, 2. 73, 2. 82, 3. 89, 3. 92, 3. 106, 3. 188, 3. 203, 3. 208, 3. 217, 2. 240. 359; *mr. b.* 267 (= încât); —, aussitôt que, dès que *b.* 193. 289, 2. 304, 2; — *de*, si . . que, autant que *b.* 13, 2 . . 224, 3. 245, 3; *cu* —, plus *b.* 8 . .; *de* —, tant que 57; —, que 134; *după* —, autant que *b.* 29, 3; *în* —, id. *b.* 244, 3 . .; *număi*

—, seulement, tant que *b.* 4; —, aussitôt que *b.* 19, 2; *număi de* —, à l'instant 126, 3; *pre* —, autant que *b.* 151; *pe* —, id. *b.* 89, 3; *de* — *pe* —, *mr.* de plus en plus *b.* 269.

cătă, v. ceată.

Catacozino, v. Canta-.

cătánú, sf. (ne) soldat *b.* 214. 315, 2; **cătănese**, vr. 3. s'engager soldat *b.* 305, 2; -**fe**, sf. service militaire *b.* 305, 2.

catăr, sm. mulet 304, 3.

cătaranu, v. cătran.

cătărígă, sf. adolescent 164.

catastáni, s. pl. châtaignes.

catastih, sn. (ișe) registre 144, 2. 3.

cătát, lisez: gâ-, préparé *b.* 143, 3.

căte, av. à, par 87. 95, 3 . . 177, 2. 3.

183, 3. 317, 3; *b.* 24, 2; —, *unu, doi, trei* etc. un à un, par un, deux etc. 67. 334, 2; *b.* 19, 2. 39, 3. 129, 2. 136, 3. 211, 2;

— *ceva*, quelque chose 158, 3. 355, 2; — *o dată*, quelque fois *b.* 233, 3; *mr. cate*, à *b.* 266, 2.

catechismus, sm. catéchisme 124; -*chismo* 226; *catihismă*, *b.* 99, 3 . .; *catihisisă* *b.* 99.

cătínță, sf. — *ceríului* (πρωτοτης) éten- due 323, 1. 2.

catíva, aj. f. *istr.* vilaine *b.* 283, 3;

cativeria, sf. méchanceté *b.* 284, 2. 3.

Cátonú, sm. Np. *b.* 152, 3.

cătră, prép. vers, envers; sur, contre 1*, 3. 12*, 3. 1. 2. 3. 2 . . 6. 10, 3. 11. 17, 2 . . 18, 2. 20 . . 24, 3. 26 . . 29. 30, 2.

31. 36. 40, 3. 67 . . 77. 88, 2. 109. 184; -*ră* 7*. 9*. 45, 2. 87, 3. 140, 2. 262, 1. 2. 317, 2. 338; *b.* 6. 48, 3. 66, 3. 71, 2. 156, 3. 191, 3. 214; -*re*, *b.* 80, 3. 127, 3; *către-rea* 1; *mr. cătră-ți*, pourquoi *b.* 265, 1. 2;

—, parceque *b.* 267.

cătrán, sm. poix *b.* 217, 2. 238; -*tar-*, *b.* 171, 2.

Cátrín, sm. Nl. *b.* 302, 2.

catríntă, sf. tablier *b.* 309, 3.

căt-va, pr. quelqu'un, peu 37, 2. 45, 3. 161. 305. 360, 2. 362; *b.* 2. 2. 19, 2. 47, 2. 3 . . 129, 2. 178, 3. 225, 2;

căt-vaș, id. *b.* 127, 3; *mr. căt-vru*, id. *b.* 268, 2.

caț, va. 1. *istr.* attraper, saisir *b.* 286, 3 . .

cățea, sf. (ele) chienne *b.* 260; **cățél**, sm. (ci) petit chien *b.* 362; -*cele*, pl. dim. *b.* 329; -**ándru** sm. (rii) petit, grand (d'un animal) *b.* 367, 3 . . 368; **cățá-**

landru, *b.* 262, 2. 3. 263; **cățelit**, *aj.* épanoui, enflé *b.* 341, 3; **cățelușă**, *sf.* petite chienne *b.* 349—352 . .

căuș, *sm.* baquet à puiser *b.* 336, 3.

căut (căutăi), *va.* 1. chercher, exiger, tenter 16*, 3. 18. 19. 21. 23. 25, 3. 33, 2. 81, 3. 82. 88, 3. 100 . . 125. 126 . . 138, 3. 165, 3. 168. 218 . . 278, 3. 314. 340, 2. 352; *b.* 3. 17. 37. 68, 2. 80, 3. 117. 149, 3. 212. 313, 2; —, *rechercher* *b.* 125; —, *regarder, voir* (*rechercher*) 3*. 4*. 8*, 2. 2 . . 8. 61, 3 . . 64, 3. 67, 3. 86, 2. 101, 1. 3. 116, 2. 141, 3 . . 156. 165, 3. 199, 2. 204, 1. 3. 237, 2. 298. 324, 2. 368, 2; *b.* 22, 2. 50. 64, 2. 73 . . 105. 121. 137, 2. 3. 186; —, *garder, soigner* 4. 80, 3. 161, 3. 262. 349; *b.* 68, 2. 69. 113, 3; 287; —, *vr. îmi — de treabă, s'occuper de ses affaires* 171, 3; *b.* 262, 2. 3. 367, 3; — — *de drum, poursuivre son chemin* *b.* 350; *căot* chercher 108, 3; *cat* (cătăi) *id.* *b.* 161. 304, 3. 313, 2. 315. 319, 3. 363; —, *b.* 308, 3. 337, 3. 367, 3. 368 (*v. mr. caft, istr. cavt*).

căutare, *sf.* traitement 97, 3. 100;

-tăt, *sm.* aspect 36, 2; **-tături**, *sf.* autorité, regard 15*, 3. 16*. 198, 2. 210. 212, 3; *b.* 90.

Căvâran-Șebeșu, *sm.* Nl. 37, 2.

cavt, (ai) *va.* 1. *istr.* chercher *b.* 284 . . ; —, *regarder* *b.* 286; **-atu**, *sm.* considération *b.* 284, 2 (*mr. caft, der. caut*).
caz (căzni), *v.* 2. tomber 81, 2; *mr.* *b.* 264 (*v. cad*).

căzác, *sm.* (i) cosaque 151. 200, 3; *b.* 126, 3; **-ésc**, *aj.* 201.

Cazal, *sm.* Np. 44, 3.

Căzálbaș, *sm.* (i) Np. 130.

căzământ, *sm.* chute *b.* 103.

căzanie, *sf.* (ii) prédication (livre des sermons) 111, 2 . . ; *ca-* 237, 2. 238. 244, 3; *b.* 30. 31.

Cazimír, *sm.* Np. 69, 3. 70 . . 190, 3. 191 . .

căznă, *sf.* (-ne, -ni) peine, torture 73. 171. 338, 2. 339; *b.* 64. 87; **căznése**, *vr.* 3. se tourmenter *b.* 308, 2.

căzut, *aj.* s. tombé, écroulé *b.* 74, 2. 248, 3; **-a cînste**, l'honneur dû *b.* 4, 3.

ce, *pr.* rel. dém. qui, que 1, 2. 3. 6. 9. 13, 2. 3 . . 17, 1. 3. 25. 31. 51, 2; *b.* 5, 3. 65 etc.; *bnl. șe, b.* 262, 2 . . 3 . . ; —, *pourquoi* 2*, 3. 9; *din — în* —, de mieux en mieux *b.* 367, 2; *fie-*, beaucoup 349, 3; *că*, 9. 10. 43, 3. 142, 3. 221,

3. 222, 2. 332, 2. 345, 2. 3 . . ; *b.* 55. 60, 3 . . 63. 65. 95, 2 . . 96. 98. 133, 2 . . 134, 1. 3. 181, 2. 359; *cie*, 226, 2.

ce, *ca.* *v.* *ci*.

cè, *ča, cê, cea, cia* *pr.* dém. *la, v.* gram.

cê-, *v.* *cea-*, *ce-*.

ceafă, *sf.* nuque; *ča-* 350, 3; *b.* 123.

ceapă, *sf.* oignon *b.* 364, 3 . . 372; *cêpă*, *b.* 43; *cêa-* 356; *ča-* 356, 2; *b.* 27. 42, 2. 3. 98 (*istr. jbulă*).

ceară, *sf.* cire *b.* 351, 3; *cê-*, 162, 2; *b.* 238, 3; *ča-* 95. 116. 293, 3. 338; *b.* 217, 3. 219.

ceardăc, *sm.* tente *b.* 302, 3.

ceártă, *sf.* (te) querelle, démêlé; *cê-* 4*, 2. 171; *ča-*, *b.* 123, 3; —, *réprimande*, *cê-* 29, 2; *ča-*, *b.* 361, 2.

ceás, *sn.* (urî) heure; *cês* 164, 3; *b.* 139. 166, 1. 2; **-ul depoi**, dernière heure 48; *čas* 3*. 13*, 2. 15*. 1. 2, 3. 9. 21, 2. 54, 2. 67, 3. 80, 2. 88, 2. 89, 3 . . 96, 2. 97, 3. 107, 3. 127. 147, 3. 167, 2. 180, 2 . . 185, 3. 201, 3. 274, 2 . . 311. 342, 3; *b.* 41 . . 2 . . 60, 2 . . 101, 2. 200. 214, 3. 233, 3; —, *hora* (du bréviaire) *b.* 203, 3; *cias*, horloge *b.* 370.

ceasornic, *sm.* montre, horloge *b.* 8, 2. 368, 3; *ces-*, *b.* 8, 2. 9 . . 10, 2; *ča-*, *b.* 8, 2.

ceasoslóv, *sm.* bréviaire; *ča-*, *b.* 15.

ceastă, *cê-*, *ča-*, *pr.* dém. *f.* celle-ci, *v.* gram.

ceafă, *sf.* (te) troupe, bande 179, 3; *b.* 218, 3. 307; *cê-* 98. 130, 3. 329, 3 . . 330, 2 . . ; *b.* 15; *ča-* 62. 179, 3. 288, 3 . . ; *b.* 192 . . ; —, *l'armée céleste* 106, 3. 245, 2, 3; *b.* 64, 3; *cê-* 288, 3; *ča-*, *b.* 89 . . 191; —, *brigade*, *cê-* 221, 3 . .

ceáteră, *sf.* (re) harpe 249 . . ; —, (ri) 14, 1. 2 . . ; —, (*ceteri*) 14.

ceafă, *sf.* (cețe) brouillard *b.* 137, 3. 299, 1. 2.

Cehan, *sm.* Np. *b.* 81, 2.

cehluese, *va.* 3. voiler, envelopper 234, 3.

ceînreși, *v.* *cine*.

ceiū, *v.* *cer*.

cel, (a) *pr.* dém. celui, *v.* gram.

celărîu, *sm.* chambre, cellule 12, 3. 54.

cempoi, *cene*, *censte*, *v.* *ci*.

cenușă, *sf.* cendre 205, 2 . . 246, 2. 292, 2 . . ; *b.* 49. 109, 2. 254, 2 . . ; **-șe**, *b.* 185, 3. 238, 3.

cer (ûi) va. 2. demander, solliciter, exiger 2*. 9*, 2. 19, 3. 23, 2. 27. . 42, 1. 2. 55. 82. 100, 3. 108. 138, 3. 169. 239, 3. 271, 2. 283. 296. . 300, 3. 301, 3. 304, 2. 326, 2. 341, 2. . 342, 3. 343, 3; *b.* 7. 12. 37. . 47, 3. 101. 125. 149. 150, 3. 189. 234, 3. 241, 2; —, vr. demander pardon 9; —, mendier 195; —, chercher 255, 2; *ceriu* 81, 2. 82, 3; *ceiu* 288; *b.* 49, 2. 182, 3; *istr.* 286.

cerb, sm. (i) cerf 36, 2. 158, 5; *b.* 212, 2, 3.

cerbîce, sm. nuque 35, 3.

cere (ai), va. 1. chercher 52, 2. . 77. 78, 2. 108, 2. 119. 143, 2. 183, 2. 187. 209, 2. 214, 3. 230. 231. 248. . 267. . 270, 3. 360. 365; *b.* 6, 2. 11, 2, 3. 12. 77, 2. 152. 196, 2; —, rechercher, examiner, éprouver 11, 2, 3. 69. 80, 1, 3. 118, 2, 3. 200, 2. 204, 2. 291, 2. . 328, 2; *b.* 72. 297, 2. 353, 2; —, essayer, tenter 70, 3; *b.* 96, 2. 131, 2. 355 (v. încerc); **cercât**, aj. examiné 76, 2; **cercător**, sm. (i) explorateur 100, 2.

cereceu, sm. *istr.* cigale *b.* 282, 3. 283. .

cercél, sm. boucle d'oreille *b.* 369, 3.

cercetăre, sf. (ări) examen, enquête 236, 3. 291, 2; *b.* 105, 3. 153, 3. 154, 3; —, soins 214, 3; **cercetez** (âi) va. 1. examiner, scruter, s'informer 84, 3. 194, 3. 247. 297. 364, 3; *b.* 114, 2. 125, 2; *-teŃ* 77. 306; —, chercher 365; *b.* 257.

Cerchiaz, sm. Circassien 93, 2; *-chejŃ*, pl. *b.* 4.

cerdăcel, sm. vestibule 172, 3. 173.

cérere, sf. (ri) demande, prière *b.* 185, 2; *cê-* 25. 42, 2. . 293, 2; *b.* 178, 2; —, vœu 67, 3.

cerése, aj. s. divin, céleste 66, 2. 81. 83. 106, 3. 130. 298. 316, 3; *b.* 108, 3. 190, 2. . 192, 3. 236, 2.

Cergău, s. Nl. *b.* 321.

cériu, sm. (iure) ciel 1*, 3. 9*. 1, 2, 3. 3. 7. 9. 11, 2. 14, 3. 16, 3. 19, 2. 23, 3. 28, 3. . 34. . 54, 2. . 57. . 82. 107. 127. 147, 3. 262, 3. 276. 309, 2. 310. . ; —, voûte, baldaquin *b.* 130, 3; —, (turi) 83. 154. 183, 3. 250, 2. 263. 311, 3. 329. 2. . 349, 2; *b.* 22, 3. 36, 3. 121. 179, 3. 180. . ; *ceri* 7*, 3. 14*, 2. 9. 32, 1, 2. 67, 3. . ; *b.* 182, 2; *cer*, 3. 4. 124.

cern (ut), va. 2. bluter *b.* 337, 1, 2. .

Cernat, sm. Np. 92, 2.

Cernăuți, sm. Nl. 173, 3. 174.

cernelă, sf. encre *b.* 46. .

Cernigov, sm. Nl. 237.

cerșese (șûi), va. 3. demander, solliciter 60. 192, 3. 234, 2. 235, 2. 247, 3. 296. 298, 2. 351; *b.* 57. 358, 2. . ; **cerșotul**, sm. supplication 54.

cert (ai) va. 1. réprimander, punir 31, 2. 50, 2. 90. 105, 2. . 3. . 113, 2. 120, 3. 121. 122, 2. . 123, 2. . 127, 3. 128, 3. 141, 3. 161, 3. 213, 2. 276, 2. 281, 3; *b.* 185. 216, 3; —, interdire *b.* 133, 2. 167, 2; —, gronder *b.* 256, 2; —, vr. se quereller, disputer 284; *b.* 121. 362, 2; —, s'instruire 283, 2; **certăre**, sf. (ări) réprimande 50, 2; —, punition, châtement 120, 3. 121. 122, 1. . 3. . 123, 2. 145, 3. 153. 161, 3. . 212. 269, 3. 270. 346, 2; *b.* 14, 2; *-răt-*, peine 49, 2.

cést, (a) pr. dém. celui-ci, v. gram.; *cist* 207, 2.

ceștése, va. 3. honorer 9; *cî-* 101 (v. cinșesc).

cețas, sm. partisan, membre d'une troupe 44. 81.

cețate, sf. (tătî) forteresse, ville fortifiée 2*, 2. 11*, 3. 1, 3. 175, 2. 176, 1, 2. 3. . 177, 1, 2. 178. 240, 3. 360, 3. 361, 2, 3. . ; *cețali*, *b.* 133; —, ville 9. 21, 2. 33, 2. . 38. 49, 2. 58, 2, 3. 67, 3. . 72, 2. 78, 2, 3. 107, 3. . 115, 3. 124, 2. 150, 2. 324, 2. 360, 3; *b.* 23, 2. 39, 2. 55, 3. 76. 167. . ; *ca-* 8; —, droit de citoyen 3*, 3. *cețate de scaun*, siège 177; — *Albă*, Nl. 58, 3; — *Sărata*, Nl. 287, 3; **cețățean**, sm. (eni) citoyen *b.* 92, 2; *-țenă*, *b.* 87, 2. . ; —, (*țeani*) 258; —, (*țeni*) 362, 3.

cețenie, sf. lecture 146, 2; **cețese** (ii) vn. 3. lire 21, 2. 35, 3. 37, 2. 38. 68, 3. 79, 3. 105. 110. 111, 2. 118. 142, 3. 297. 335; *b.* 41, 3. 76. . 153, 3. 164; **cețire**, sf. *-rê stălelor*, astrologie 133, 2; **cețit**, sm. lecture 146, 2. . ; *b.* 203, 3; **cețitôriu**, aj. s. lecteur 97, 2. . 109, 3. 125, 2. . 146, 2. 251, 3; *b.* 156, 2; — *de stèle*, astrologie 132, 2, 3. 133, 1, 2. 134 (v. eitanic).

ceučă, sf. chouette *b.* 213, 1. . 2. .

ceuș, sm. huissier 135, 2.

cevă, pron. quelque chose 11, 2. 37, 3. 42; *b.* 21, 2. 208, 2. 246, 2; *câte* —, id. *b.* 84, 3; *cevaș*, id. 313, 3; —, quelque part 323, 2; *alt-aș*, autre chose 287, 3. 338, 3. .

čfert, sn. (urt) quart (d'heure) *b.* 9, 2.

che, cj. *istr.* que *b.* 284; —, pr. rel. qui, que *b.* 285,3.

cheaculê, sf. nigella, nielle *b.* 45,2.

chear, v. chiâr.

Chedrinó, sm. Np. 246.

chedru, sm. cèdre 357,2; *b.* 97,2. 176,2; *chie-* 171,2.

chêe, sf. (ei) clef 148,2 . . 3. 255; *b.* 179,2 . . 330,3; *chêe* 236; *cheae* 363,2; (*nr.* cleaie).

chef, sm. amusement, humeur *b.* 115, 2. 317. 347,2; —, bonne disposition *b.* 374.

chel, sm. teigneux *b.* 246,3 . .

chelêug, sm. frais, dépense, vivre 125. 270; *-șug* 125,2; **cheltucăilă**, sf. *-ueale*, 176. 261,2. 290,2. 347,3. 348,2; *b.* 30,3. 35. 78,3. 79. 81,3. 103,3; *-tuălă* 38. 94,2. 118,2. 144,2. 3. 237. 240. 280. 291. 294. 344,3; —, (*uêlî*) *b.* 221,2; —, (*-tăel*) 208; **-tuêse**, va. 3. dépenser, dilapider, faire des frais 208. 277. 293,3; *b.* 248. 374.

chem, v. chiem.

chen, av. *istr.* quand *b.* 283,3. 284.

chéndru, sm. centre 323,1.2 . . 347,3.

chentăvru, sm. (ri) centaure *b.* 90,2.

chept, sm. *nr.* poitrine, sein *b.* 274, 3. 275 (der. piept).

cheró, sm. *nr.* temps, terme *b.* 271. 276,3. 277,2.

cherstianske, aj. f. *istr.* chrétienne *b.* 283,2.

cheruvim, v. he-.

Chesár, sm. César, empereur 21. 204. 251,3. 358,3; *b.* 153; *-rie*, *b.* 79; *Chisarie*, *b.* 128.

Chést, sm. Np. Quistus *b.* 236,3.

chezás, sm. garant 74,2. 162.

chiár, av. même, aussi, pendant *b.* 288,2. 320. 355,3. 362,2; *chêr*, *b.* 174, 2; *chear*, *b.* 336,3; —, clairement 330; *chêră* 31,3. 166,3.

chiáre, sf. *nr.* ombre *b.* 275,2.

chiátră, sf. *nr.* (chiêțire) pierre *b.* 277,2. 279,3 (der. piatră).

chibzueală, sf. (le) méditation, délibération 236,2; *chîpz-* 110,2. 260,2;

chibzue (*-uî*), vn. 3. présumer, réfléchir; délibérer 57. 236,2; *b.* 129,2. 244, 3. 311,2; **-uîf**, sm. raisonné *b.* 300,3; **-uitóriu**, sm. prudent 265,3.

chie, sn. (uri) cri de joie 179,2.

chieă, sf. chignon, toupet, chevelure *b.* 120. 122,3. 302.

Chicera, sf. Nl. 151.

chiculită, sf. petite chevelure *b.* 298,2.

chicuta, sf. *nr.* toit *b.* 268,3.

Chidar, sm. Np. 238,3.

chidvelat, sm. aise *b.* 225,2.

chiêale, sf. *nr.* peau *b.* 271,3 (piele).

chiêm (*chem*) (ai), va. 1. appeler, crier 1*,3. 12. 13. 14,3. 28,1.2. 34. 35, 2. 42. 78. 83. 100. 176,2. 218,2. 225. 295,3. 318,2. 342,2; *b.* 40,3. 171,2. 189,3; —, vr. s'appeler, se nommer 21,2. 27,2. 34,3. 37,2. 39,3. 48,3. 58, 2. 59,3. 61,2. 71,3. 89,3. 107,3. 116 . . 121 . . 131 . . 153,2. 313,3. 351,2; *b.* 50,2. 136,3. 170. 321; **chiêmáre**, sf. *chem-*, appel 10*,3. 10,3. 329,3; *b.* 234, 2. 354,3; —, vocation 100; *b.* 156,2; **chiémat**, s. invité 80,3 (*istr.* claem, *nr.* cliim).

Chiesarica, sf. Nl. Caesaraea 5*,3; *-riă* 5*,2.

Chifa, sm. Np. 16*.

Chihnea, sm. Np. 38.

chihribărú, sm. ambre *b.* 90,2.

chihuése, vn. 3. rire aux éclats *b.* 250.

Chilieha, sf. Nl. Cilicie 284. 320, 2; **-ese**, Cilicien 2*,2.

chilie, sf. (fi) cellule 253. 297. 304, 3. 305,1.2.3 . . ; *b.* 198,3. 200,2. 203,3; *nr.* *b.* 268,3.

chilóm, sm. crochet 301.

chilomán, sm. vacarme *b.* 127. 356,2.

chimín, sm. cumin *b.* 97,3.

chimír, sm. ceinture *b.* 259,3.

chín, sm. (uri) peine, tourment 29,3. 84,2. 182. 212. 214,2. 365,3; *b.* 161,3. 186,3. 187 . . 193,3.

China, sf. Nl. *b.* 130,2; —, sm. Np. Cinna *b.* 197,1.3 . . 198 . .

chiódic, sf. vèpres *b.* 75,3. 81,3. 301,3. 304.

chihuése (ii), va. 3. tourmenter, torturer 19. 31. 32. 41,2. 85,3. 153,2. 222. 247; *b.* 225; **-uire**, sf. tourment *b.* 187; **-uîf**, aj. *b.* 187,2.

chióșe, sm. pavillon *b.* 178,3 . . 179,2 . .

chiotór, sm. (i) qui pousse des cris de joie *b.* 333,1.2.3 . .

chíp, sm. (uri) image, figure, aspect, visage 10*. 13*,3. 5 . . 8. 34,3. 47,3. 58. 112,2. 166,3. 179. 184,3. 208,3 . . 226,2 . . 267. 282,2. 288,3. 318,2. 324. 330,3. 357,3; *b.* 9,3. 14,3. 31,3 . . 53 . .

80,3 . . 118,3. 169,3. 205,2; —, (ure) 10*, 3. 97,3. 115; —, modèle 262,3; —, (uri) façon, manière 30. 32. 46 . . 79,3. 107,2. 117,1,2 . . 121 . . 138,2. 270,2. 331,3 . . ; *b.* 8. 31. 66. 94. 100,3. 108,2. 127,2. 196,3. 341,3; *în* —, à la manière 49,2. 72; *b.* 17,3. 51. 69,2; *în* — *scris*, peint 176,2; *după* —, à ses dehors *b.* 91,3. 236,2; *în ce* —, comment, de quelle manière 2. 23,2. 24. 25 . . 77. 84,3. 95; *în tot -ul*, de toute sorte 362,2; *b.* 172; *cu tot* —, avec tous les moyens possibles *b.* 83; *într'un* —, uniformément 80,3 . . 84. 126,2 . . ; *într'alt* —, d'ailleurs 88,2; —, autrement 126,3 . . ; *într'acela* —, de même 96,3; *în* —, uniformément *b.* 218; *un — de*, une manière de *b.* 87,3. 150; —, moyen *b.* 245; *nu e* —, impossible *b.* 242,2. 349,2 . . 352,2; *nece cu un* —, aucunement 54,3.

chiparis, sm. (uri) cypres *b.* 197,2.3. 198,2; *chipru*, *b.* 167,2.

chîpere, s. poivre (?) *b.* 97,3 (piper).

chipeș, aj. modeste 47.

Chiprián, sm. Np. 246,2; *b.* 12,3; **-ru**, sm. Nl. 140,3; *mr.* *b.* 267,1,3; —, (v. chiparis).

chipuése, vr. 3. ressembler 84.

chîpzucală, v. chib-

chîr, sm. monsieur, seigneur 98,2 . . 110 . . 170,3. 279,2. 280,2; *b.* 60. 127,2; *chy* 157—159. 209,2. 236,3. 336,3; *b.* 15. 251,3; *chyriú*, *b.* 78,3.

Chîra, sm. Np. Cyre *b.* 72,3. 73 . . ; *-ros* 204,2; *Chy-* 188,2; *Chyriú* 337.

chîrie, sf. loyer *b.* 47. 128,3.

Chirîl, sm. Np. 290,2.

Chirîni, sm. Nl. Cyrène 358,3; *Chirîniú*, sm. (ei) Cyrénien 284.

Chirinth, sm. Np. 307,3; *b.* 79,3.

chirón, sm. clou *b.* 245,2 (v. piron).

chiroțică, sf. toile *b.* 300,3.

chisăt (te), aj. *mr.* broyé, pilonné *b.* 272,2 (v. der. pi-).

chîschinú, sm. un habit (?) *b.* 266.

Chișinău, sm. Nl. *b.* 219,2.

chît, sm. (î) baleine 34,3; *b.* 62. 66. 147,2.3. 164; *chyt* 156.

chîta ate, *istr.* tant d'autres, beaucoup *b.* 284,2 (cf. der. căte alte).

Chîtea, sm. Nl. 141.

chîtése (ii), va. 3. viser, *titesc*, *b.* 297,2; **chîtít**, aj. orné 136,2.

chîuese, va. 3. pousser des cris de joie *b.* 312.

chîutiliche, sf. *mr.* lâcheté *b.* 267,2.

chîuzd, aj. universel 124,2.

chîveră, sf. (re) schako *b.* 3,3.

chîverniseală, sf. subsistance *b.* 102; *-selă* 191; *-selă*, administration *b.* 7,2; **-sése**, va. 3. administrer, diriger 246. 326; *b.* 14,3; —, soigner *b.* 20. 25; **-sîre**, sf. direction *b.* 28.

chîvot, sn. (e) tabernacle 148,3; —, reliquaire *b.* 74,2.

chîzeșie, sf. garantie 74,2.

chîzmă, sf. *b.* 137,2 (v. pi-).

chîzmit, aj. copié, abrégé (?) 143,2.

chrisăciú, sm. *mr.* orfèvre *b.* 275,2 . . **chy-**, v. chi-

ci, cj. mais 168,2. 330,3. 331. 351,3; *b.* 2,2. 15,3. 20,3. 36 . . etc.; *ci-că*, mais (on raconte) que *b.* 348,2; *ce* 1*. 10*, 3. 13,2. 19,3. 20,2. 23,2. 26,2. 29. 31,3. 37,3. 44,2. 46. 48. 52,2. 55,3. 60. 65,3. 77. 80,3. 86. 106. 113,2. 123,3. 138. 141,2. 153,2. 161. 187,3. 194,2. 200. 220,2. 255,2. 277,2. 293,3. 305,2. 316,3 . . 329,2. 338,3 . . 358. 362; *b.* 9,3. 12. 19,2. 28,2. 47,2. 88. 92,2. 110,3. 167,2. 218. 220.

ci, pr. rel. v. ce.

ciă, *b.* 10,2, v. cea.

eibotă, v. ciob-

eicea, av. ici 7; *-ce* 26,3. 31; *de cice*, c'est pourquoi 365,3 (v. acicea).

cičór, sn. (oare) *mr.* pied *b.* 265,3. 268. 272,2 . . 278 (der. pi-).

eicoare, sf. chicorée 331,2; *b.* 340,3.

ciutese, va. *mr.* *dințli și li -tea*, grincer les dents *b.* 271,3; *čuc-*, déchirer *b.* 264,2. 265.

ciñei, v. cinci, *ciñre*, v. cine.

eilibú, aj. délicat *b.* 145,2.

cîmbîr, sm. thym *b.* 43,2; *cîmbru*, *b.* 44,2. 97,3.

cîmel, **cîmel**, s. énigme, énigme! *b.* 368,2; **cîmilitură**, sf. (ri) id. *b.* 368,2; *cîm-* 209; *čume-*, proverbe *b.* 212,3.

cîmpoțu, sm. (oi) cornemuse *b.* 305,2. 318; *cem-* 181,2.

cîn, sn. (uri) troupe 304; —, ordre 321,2; —, position *b.* 220.

cîn, sm. canot 59.

ciñă, sf. souper; cène 42,2. 43. 52. 218,2. 330,3 . . 331,1,3 . . 332; *b.* 229. 321.

cineî, num. cinq 6. 31. 42, 2; *b.* 7, 2; *cîncî* 6*; — **sprezêce**, quinze *b.* 201, 3; — *zăcî*, *b.* 66, 3; **cineî și doazăcî**, vingt-cinq *b.* 90; **cineî zecî**, cinquante 195, 2; — *șec* 312, 3; — *zăcî* 38, 3; *b.* 90; *cinzeč* 187, 3; *cinzeč*, *b.* 108, 3. 255, 2 . . ; *cindăcî* 91, 3; **cindăceariu**, sm. cinquantenier 265, 3; **a cinec**, f. la cinquième 33. 34, 3. 107, 2; —, m. le cinquième 40; *al* — *cilê*, id. 163, 3.

cîne, pr. qui 9*, 2. 7. 13. 16, 2; 21, 3. 28, 2. 30, 2. 36. 79, 2. 83, 2. 88. 128, 2; *b.* 5 . . 149. 209; *cînre* 2*, 3 . . ; *cini*, *b.* 196 . . ; *cine* 54, 2; *istr.* *b.* 284. 286, 2 . . ; *ciri* 43; *cene* 28. 93, 2; —, celui qui 12. 19, 3. 39, 2; —, chacun, 34, 2. 132, 3. 286, 2. 336, 2, 3; *cineș*, chacun 13*, 3. 21, 3. 44, 2. 115, 3. 120, 2. 150. 288, 3. 334, 3; *b.* 142, 2. 217, 3. 218, 2; *cînreș*, id. 9, 2; *cine-vă*, quelq'un 31 . . 96, 3. 111. 310, 3; *b.* 6, 2. 3. 243, 2; *bnt. șine-va*, *b.* 262, 2; *cinevâș*, id. *b.* 80, 3. 106, 3. 189.

cinez, va. 1. souper 223.

cînste, sf. honneur, respect, vénération 14*. 11, 2. 29, 2. 30. 39. 45, 3. 51. 88. 106. 114, 3 . . 146, 2, 3 . . 155, 2. 276, 2. 293 . . 343. 348, 2 . . ; *b.* 5, 2. 6. 72, 2. 100, 2. 188, 3. 226, 3; —*ti*, *b.* 94, 2. 197, 3; *censte* 184; *ciste* 61, 2; —, dignité 49, 2. 122, 2. 131, 3. 132, 3. 163, 2. 251, 3. 259. 321, 2; *b.* 25; *cu* —, honorable *b.* 11, 2; *de* —, digne, honoré; honorable 83, 3. 101. 143, 2. 190. 198, 2. 265, 3; *b.* 4 . . 10; —, honnête 122; *mai de* —, plus digne d'honneur *b.* 35. 76; *fără* —, misérable 265, 3; *am la* —, honorer 198, 2, 3; *beau în* —, trinquer, *b.* 374; **cînstesc**, (tî) va. 3. honorer, respecter, vénérer 12*. 25. 33. 40, 2. 76, 2. 89, 3. 145, 2. 164, 2. 181, 1, 2. 218. 277, 2. 319, 3. 334, 3. 350. 367, 3; *b.* 12. 28, 3. 100. 111. 147, 2. 155. 204, 3. 247, 3; *cînstesc* 9; —, gratifier, présenter *b.* 132, 3, 229; —, saluer *b.* 121; —, trinquer *b.* 293, 3. 330, 3; **cînsteș**, aj. honnête 256, 3; *b.* 10; **cînstire**, sf. respect *b.* 202, 2; **cînstit**, aj. honoré; vénéré, révérend 7. 30. 78, 2. 79. 84. 85, 2. 89, 3. 90. 98, 3. 120, 3. 124, 3. 240, 2, 3. 244, 2. 308. 344, 2. 357, 3. 358, 2; *b.* 56. 80 . . 97, 2. 179, 3. 223 . . 226, 3. 310, 3, *censtit* 183, 2; —, pur 1, 2. 7; *b.* 184, 2; —, clair 29, 2; —, honnête *b.* 66, 2. 145, 2. 251, 3. 331, 2. 362.

cîntiene, s. une sorte d'habit (?) *b.* 11, 3.

cîoăe, sf. airain *b.* 46, 2 (v. ac-).

cîoără, sf. (ciori) corneille *b.* 302. 315, 3. 348, 2 . . 371; *čo-* 91.

cîoarecî, pl. chausses; *čo-*, *b.* 205, 2.

cîorbă, sf. soupe *b.* 376, 2.

cîobăn, sm. (i) berger *b.* 374, 3; *čo-*, *b.* 127, 2; **cîobănăș**, s. dim. *b.* 287, 3. 288; **cîobănie**, sf. métier de berger *b.* 305, 2.

cîobotă, sf. (te) botte; *čo-* 331, 3; *cib-*, *b.* 34; **čobotăr**, sm. (i) cordonnier *b.* 211, 2.

cîoc! boc! son du coup de marteau *b.* 334.

cîocăn, sm. (e) marteau *b.* 333, 3. 362, 2. 375; *din* — *lucrată*, travaillé à coup de marteau; **cîocănășu**, sm. dim. *b.* 334, 1, 2.

cîof, sm. bouffon *b.* 360.

cîohodăr, sm. (i) laquais, suite *b.* 18, 2. 75, 2.

cîolăn, sm. (i) trumeau *b.* 336; *čo-lane*, pl. 215, 2; **cîolănos**, aj. qui a des gros os *b.* 259.

cîontesc, va. 3. retrancher *b.* 358.

cîoplesec, va. 3. sculpter *b.* 205, 2; **-lît**, aj. taillé, sculpté 172, 2; *čo-* 172, 2, 3; *b.* 72, 2. 100, 2.

cîorăp, sm. (i) bas; *čo-*, *b.* 118, 3.

cîorbagiu, sm. (ii) colonel des Janssaires *b.* 18, 1, 3. 19.

cîorogăr, sm. (i) savetier; *čo-*, *b.* 211, 2.

cîovrăneă, sf. *čovrăneă* hibou 91.

cîre, -ri, *istr.* v. cine.

cîreadă, sf. (ézi) troupeau de bétail *b.* 88, 3. 259, 2, 3. 352; *cîurdă*, id. 66, 2.

cîreasă, sf. cerisier -*rê-*, *b.* 97, 2.

cîricăesc, vn. 3. gazouiller *b.* 254, 2.

cîrtă, sf. moment *b.* 8.

cîslă, sf. nombre (numéro de la constellation) 175, 1, 2. 211, 2.

ciste, v. cînste.

cistu, v. cest.

cităniie, sf. lecture *b.* 126, 2; **cităteliu**, sm. lecteur 208, 2; *citēniē*, péricope, lecture 252, 3; *čte-* 215. 261, 2. 262, 1, 2. 263. 268; *čūt-* 9*, 3. 265, 3; **citesc**, va. 3. lire 121. 162, 2. 199, 2. 337, 3; *b.* 29. 95, 2; **citeș**, sm. lecteur; *čiteș* 255, 3; **cititor**, sm. lecteur 157, 3. 196, 2 . . ; *b.* 30, 2 (v. cet-).

ciubúci, sm. (ci) *ču-*, pipe à tabac b. 115,3.

ciúdă, sf. (de) miracle 84,3. 223,2. 233,2; *ču-*, b. 247,2; —, dépit, colère b. 352. . 353,2. 363,2; **ciudăt**, aj. étrange, singulier 102. 363,2; b. 24,3; *ču-*, b. 109,3. 134,2. 173,3. 176; —, miraculeusement 130,2; **ciudesă**, sf. (ese) miracle 51,2. 139,2. 221,2. 222. 2. 319,3; —, (esi) 138,2; **ciudesc**, vr. 3. s'étonner 3. 223,2; b. 71,3; *ciudisesc*, mr. vr. 3. id. b. 278,3; **ciudie**, sf. mr. miracle b. 268,3.

ciugur, sn. (e) houpe, pompon; b. 368,2.

ciulînă, sf. bardane *ču-*, b. 98,2.

ciumă, sf. (me) peste 5. 354,2,3; b. 23,1,2.

ciumelitură, v. cim-.

ciumpăvesc, va. 3. courbaturer b. 294,3.

ciung, aj. manchot, 127,2. 349.

ciupereă, sf. champignon b. 371. .

ciúr, sm. crible b. 348,3. 349. . 376,3.

ciurda, v. cireadă.

ciút, aj. sans cornes b. 258,3; *șitătă*, b. 330.

cizmă, sf. (me) botte b. 11,3. 374; —, (mi) b. 137,3.

clacă, sf. réunion de corvée b. 349; *de —*, en vain b. 245,2; *vorbă de —*, babillage b. 262.

clădesc (dă), va. 3. — *ca stogul*, mettre en meule b. 297,3.

clăc, sf. (clăi) meule b. 320,3. 321. 371.

clae, va. 1. *istr.* appeler b. 284,3; —, invoquer b. 285; *clăm*, b. 282,2. . (v. *chiem*).

Clăin, sm. Np. b. 156,3. 183,2.

clânță, sf. loquet b. 356,2.

clás, sm. classe b. 220.

clătése (ii) vr. 3. se remuer, mouvoir, agiter, ébranler 34,3. 81. 112,2. 129. 244,3. 249. 364,3. 368,2; b. 22,3. 24. 127. 177,2,3; —, chanceler, vaciller, balancer 247. 303. 323,2; b. 88,3. 90,2,3. 176,2. 216,3. 327. 361,3; —, palpiter b. 122—123. .

clătín, va. 1. chanceler, vaciller 169,3.

Clauzenburg, sm. Nl. 177; *-zumburg* 178.

Clavdie, sm. Np. Claudius 5*,2.

cleafe, sf. mr. clef b. 274 (der. *chee*).

clefetése, v. clev-.

Cleopă, sm. Np. Cléopas 231,3.

clevetése (ii) va. 3. calomnier 4*. 24. 2. 211. 301,3. .; **-tă**, sf. (te) calomnie 30; **-tăre**, sf. id. 301,3; **-tătoriu**, sm. (ii) calomniateur b. 39,3; **-tănic**, sm. (i) médisant 5*,3. 6*. 12*,3. 50,3. 367,2.

clăm, v. 1. *istr.* v. *clae*; *-im (ai)*, mr. va. 1. appeler b. 266. 269. 276,2. 280,2; **-ăre**, sf. appel b. 269,2 (der. *chiem*).

clășiță, sf. mr. agrafe b. 275, 2.

clîn, sm. *nicî în — nicî în măneca*, rien de commun avec b. 373,2.

clintesc, vr. 3. se remuer, mouvoir b. 204,3. 262,3. 368.

clipă, sf. moment, instant b. 363,3; *într'o —*, en un instant b. 309. 339. 353; **clipală**, sf. clignement, clin d'œil 233,3; b. 12,2; *întru o —* 243,3; *-peală*, sf. (peli) minute b. 9,2; *în toată -pălă*, à chaque instant b. 54; **clipesc**, va. 3. cligner b. 362,3; **clipitură**, clin 14*,3.

clir, sm. clergé 240,3; **clirie**, sm. (i) clerc, prêtre 160. 358,3; **cliros**, sm. clergé 78,2. 193; b. 29,2.

cliuêc, v. clu-.

clocesc, va. 3. couvrir 167,3; b. 129. 2. 211,3. 360,3.

clocotesc, vn. 3. bouillonner b. 217,2. **cloncănesc**, vn. 3. croasser b. 299. 3. 300.

clondir, sm. bouteille b. 326. .

clonțiu, sm. bec b. 340,3. .

clopot, sn. (e) cloche b. 33. 344; — *e bme glasare*, cymbales retentissantes 14,2; — *cu strigare*, cymbale de triomphe 14,2; **clopotăr**, sm. (i) sonneur b. 345. 2; **clopotniță**, clocher b. 32,3; **clopotél**, sn. (tête) dim. sonnette b. 213,2.

clóșcă, sf. (ci) couveuse b. 360,3. .

clucériu, sm. sommelier princeur b. 153,3; *vel -cear* 173,2; *cliuêc* 44.

Cluj, sm. Nl. 176,2,3. 178.

clce = *celovece* (slav.) homme 65. 3. .

emôce, av. maintenant *istr.* b. 284 (v. *avmoce*).

enêz, sm. (zi) prince b. 50,3.

Cuimon, sm. Np. b. 89,3.

co, v. cu.

čo . . ., v. *cio* . . .

coace, av. *d'aice 'n —*, dorénavant b. 104 (v. *inc*).

coádă, sf. (de) queue 58,3. 200,3; *b.* 91,2. 110,2. 153,3. 163,3. 208,2. 213,2. 259. 311,3. 333,2. 354,2 . . ; —, (cozi) *b.* 84,3. 336,3; — *de topor*, manche 361,2; — *ochiubă*, coin de l'œil *b.* 123,3.

coajă, sf. (coji) peau, écorce, coquille *b.* 43,3 . . 45,2 . .

coală, sf. — *de hărtie*, feuille de papier *b.* 298.

coamnă, sf. (me) chevelure, crinière *b.* 85,2. 311,3.

coapsă, sf. (se) hanche, cuisse *b.* 31,3. 32. 145,2 . .

coárnă, sf. cornouille *b.* 97,2.

coasă, sf. *timpul -seî*, fauchaison *b.* 345,3.

coastă, sf. (te) côte, flanc 9. 145,2. 244,2. 293,3. 322. 341; *b.* 110,2. 171,3. 349,3; —, penchant, versant 176,2; *b.* 259.

coâlăse, va. 3. mal augurer *b.* 303.

cobór, va. 1. (râi) descendre 203,2. 361,3; -ât, aj. descendu 361,3.

coe (copt), va. 2. cuire 5; —, mûrir *b.* 174. 298,3 . . 335,1,3.

coeîorvă, sf. râble *b.* 353,2.

cocoănă, sf. (ne) madame, dame *b.* 260,3. 373,3; *cuc-*, *b.* 316,2 . . ; **cocon**, sm. (i) enfant 4. 6. 59. 61. 64. 67,2 . . 93. 132,2,3 . . 135,3. 238. 287,3 . . 288 . . 317,2. 337,2; *b.* 68. 71,3 . . 72 . . 166,2,3 . . 188,3; —, (*cocoani*) 313,2; —, petit enfant 164; *de* —, dès l'enfance 180,2; *cucon* 38,3. 75,3. 209,2 . . 229. 233. 244,2. 250. 264,2. 278 . . 303; *b.* 122,3. 123,2. 139,3.

cocoş, sm. (i) coq *b.* 228,3. 369. 371 . . ; *cu-*, *b.* 61 . . 349,2. 353,2. 371,3 . . ; **cucosşte**, av. en coq *b.* 353,2 (*istr.* cocot).

cocoşat, aj. bossu, gibbeux 350,3.

Cocoşea, sm. Np. 45.

coeótu, sm. *istr.* coq *b.* 286 (v. -coş).

coéda, sm. diable (caudé) *b.* 260,2.

codină, sf. laine de la queue *b.* 258,3.

códru, sm. (ri) mont 14. 15,3. 107,2; *istr.* *b.* 286,2; —, forêt 57,2. 70; *b.* 147. 242,3. 305,2. 350,3; —, bribe de pain *b.* 373,3.

cofă, sf. seau *b.* 368,3.

coféturi, pl. bonbon *b.* 315.

Cogălniceánu, sm. Np. *b.* 102. 111,3.

Čogolê, sm. Np. 53,2 . . 150,3 . . 152 . . 173,2; -*leáşti*, les gens de Čog-200.

cohe, sf. *mr.* angle, coin *b.* 265,3. 268,3.

cojiă, sf. croustille *b.* 316. 336,2.

cojóc, sm. pelisse, vêtement fourré 335,3; *b.* 371,2.

Cojoghê, sm. Np. 75.

colác, sm. (i) gâteau, petit pain 218,2; *b.* 228,3. 260,3. 315,2. 330,2. 375,2; —, margelle *b.* 351,3; -**lăcél**, sm. dim. *b.* 337,2.

colăcărie, sf. l'invitation, oraison rimée aux noces *b.* 316,2; **colăcărit**, sm. id. *b.* 310,3; **colăcér**, sm. (i) celui qui convie aux noces *b.* 312,3. 314.

colae, *istr.* v. -lea.

coláp, sm. (e) chapeau, bonnet *b.* 225,3.

Colasean, sm. (seni) Np. *b.* 155,2.

colăstră, sf. colastre, premier lait après la délivrance *b.* 258,3; *cova-* 91.

coléa, av. là, de ce côté 290,2; *b.* 318; -*lê*, *b.* 173,3. 176,2; *istr.* -*lae*, *b.* 284; -*lo*, *b.* 284.

Colêdă, sf. Np. d'une divinité de la mythologie slave *b.* 52,3 . .

colegátor, sm. ami, collègue *b.* 35.

coliádru, sm. coriandre *b.* 45,2,3; *comieádru*, *b.* 97,3.

colibă, sf. (bí) chaumière, cabane 58,2; *b.* 69,2 (*mr.* călivă).

colindă, sf. (de) cantique de Noël *b.* 324,2. 326,3. 330,2,3; -**déz**, va. 1. parcourir *b.* 327,2.

Colintína, sf. Nl. *b.* 127,3.

colnie, sm. sentier 36,2; —, (ce) col-line *b.* 261,3.

coloánă, sf. (ne) colonne *b.* 130,2.

Colomăca, sf. Nl. 191.

Colaşt, sm. Nl. (?) 176,3.

colţ, sm. (i) angle, coin *b.* 96. 257,2; —, roche *b.* 259 . . ; —, dent, défense 206,2; *b.* 169. 361,3.

colún, sm. (i) bas, chausse *b.* 34.

com, sm. homme 226,3 (v. om).

comu, av. v. cum.

comanáe, sm. chaperon *b.* 327,3.

cométă, sf. comète *b.* 200,3.

comíd, sm. gomme *b.* 46 . .

comieádru, v. coliádru.

cómis, sm. écuyer, titre de noblesse 61,2. 91,3. 150,3; *b.* 126,2; — *mare*, grand équipier 61; *b.* 97,2; *vel* —, id. *b.* 76,2.

Commod, sm. Np. *b.* 10,3.

Comnín, sm. Np. 159.

comoară, sf. (ori) repaire 12; —, trésor 8* . 17, 3. 23 . . 29 . . 112, 2 . . 158. 271, 2. 275, 2; *b.* 38, 2. 40—42 . . 77, 3. 149, 3. 358.

compagnu, sf. *istr.* compagnon *b.* 282, 3; **-anîe**, sf. *istr.* société, assemblée; *b.* 283, 2.

compâr, v. cu-

compus, aj. fait *b.* 246.

conâc, sn. (e) relais; auberge 333, 3; *b.* 112, 3; **-âcêsc**, va. 3. descendre, gîter *b.* 206.

condéiu, sn. plume 363. 364, 2 . . ; *b.* 372; **-dêiu**, *b.* 342; —, article (?) *b.* 221, 3.

condică, sf. registre; code *b.* 75. 86.

condîte, sf. pl. dragées *b.* 89, 2.

condițiune, sf. *nr.* condition *b.* 264.

Condoguni, sm. Np. *b.* 245.

Condre, sm. Np. 38, 2.

conet, sm. fin 150, 2. 229, 3; *b.* 58.

conîhe, sf. cuisine *b.* 224, 2.

conose, v. cu-

Constantin, sm. Np. 336, 3. 340. 347, 2. 357, 3; *b.* 246, 2; **-ntin**, 38, 3. 78, 2. 91, 3. 92. 320; *b.* 80, 3. 81, 2; *nr. b.* 278, 2; *Costandin* 92, 2. 332, 3 . . 334, 2; *b.* 195, 3; **-tin** 93, 2. 146. 150, 3. 152. 178, 3. 257, 3. 287, 2; *b.* 74, 2.

Contăș, sm. Np. 175.

contenesc, va. 3. abolir, faire cesser, cesser 16. 25, 2. 202, 3. 308. 335; *b.* 49. 180; **-tînesc**, finir *b.* 315, 2; *cunte-*.

contrêse, vr. 3. rencontrer *b.* 286, 2.

conzulu, sm. *nr.* consul *b.* 265, 2.

côp, sm. ruche, baquet *b.* 292, 3 . . 321.

copăciu, sm. (ci) arbre 70. 114, 2. 165, 3 . . 199, 3. 255. 311. 356, 3; *b.* 21, 3. 66, 3. 77, 3. 136, 3 . . 210, 3; *nr. b.* 272, 2.

copăc, sf. jale *b.* 310, 2.

copârșiu, sm. ceruceil *b.* 314, 3.

côper (rîi) va. 3. couvrir 6. 12. 15, 2; *istr. copresc*, *b.* 285, 2 . . ; **coperemânt**, abri 12. 286, 2; **coperis**, sn. (uri) toit, couverture *b.* 240, 2 . . 291, 2, 3 . . ; **coperitör**, sm. (i) abri 16, 2 (v. aco-).

côpie, sf. conteau à deux tranchants 244. 245.

copil, sm. (ii) enfant 164. 265, 3. 292. 348, 3 . . ; *b.* 23, 2 . . 37. 93, 2. 125, 3 . . 135. 155, 3. 200, 2. 208, 3 . . 361, 3; —, page 171, 3. 200, 2; *b.* 32, 3 . . 114, 3. 115, 2; **côpil**, bâtard 122; **copilă**, fille

207, 3; *b.* 318. 350, 3; **-ăresec**, aj. enfantin *b.* 247, 3; **-ăreăță**, aj. f. id. *b.* 358; **-ărie**, sf. enfance *b.* 261; *din* —, dès le berceau 198, 3; **-ăș**, sm. dim. petit enfant *b.* 287. 290, 2; **-îță**, sf. petite fille *b.* 297, 3; *cupiș*, pl. 207, 2.

copită, sf. (te) sabot 6; *b.* 90, 3. 336, 3 . .

coprînd, v. cu-

copt, aj. mûr 157; *b.* 209. 215, 2 . . 3 . . 336. 351, 3; *nr. b.* 269 . . ; —, cuit *b.* 353, 2.

copús, sm. *nr.* effort *b.* 267, 2.

corăbie, sf. (ăbii) navire, vaisseau 9*, 3. 36. 110, 3. 128, 3 . . 130. 234, 2 . . 286, 3. 313; *b.* 40, 3. 60, 3 . . 61. 66. 83, 2. 129, 2. 164, 2. 317. 368, 3; —, (ăbii) *b.* 41. 84, 1, 2 . . 129, 3 . . 326; **corăbieărîu**, sm. (cări) nautonnier, matelot 224, 2. 225; *b.* 39, 3. 128, 3. 129, 2 . . 3.

corastră, v. col-

corb, sm. (i) corbeau 28. 60, 2. 91; *b.* 185, 3. 248, 2. 302, 2. 303; *nr. b.* 264, 3 . .

corbân, sm. sacrifice *b.* 117, 2.

corboaică, sf. femelle du corbeau *b.* 299, 2 . .

coreodél, sm. crocodile *b.* 7, 3.

Coréu, sm. Np. 364, 2; **-reo** 11*, 3; **-reu** 49, 3; **-rie** 155.

Corenșchi, sm. Np. 74 . .

Coreși, sm. Np. 33, 2; **-rie**, v. Coreiu.

Corinth, sm. Nl. 253, 2; *b.* 204; **-têni**, pl. habitants de C. 13*, 2. 24, 3. 262. 316, 3.

corisma, sf. *istr.* carême, quadragesima *b.* 285, 3.

corn, sn. (coarne) corne 14. 83, 2. 249, 3. 250, 2. 357. 361, 2. 368, 2; *b.* 20, 3. 110 . . 237; —, angle, coin *b.* 334, 2. 335; —, manche de la charrue *b.* 306, 2; —, (*cornuri*) pl. (uri) coin 149, 2; **Cornea**, sm. le diable (cornu) *b.* 260, 2.

cornicea, sf. espiègle, farceur *b.* 365, 2.

Cornilie, sm. Np. 360; **-lii**, *b.* 198. **cornut**, aj. cornu *b.* 258, 3.

coroănă, sf. *nr.* couronne *b.* 267, 3; *coroănă* 129, 2; *b.* 151. 219, 2; —, Nl. 178; **coroănă** 178, 2; **coroănătie**, sf. couronnement 333, 3. 334, 2; **-runéz**, va. 1. couronner 177, 3 (v. cunună).

cört, sn. (uri) tente 195, 2. 239, 1 . . 2. 247, 3. 334; *b.* 166, 3 . . 300, 2, 3; —,

pagillon 154,2; *-ul științei*, tabernacle 238,3.

corútu, sm. épervier 91.

coșeătu, sm. (ai) corbeau *b.* 298,3. 299.

coșitorútu, sm. étain 162,3. 172,3; *b.* 46,2. 225,3.

coșită, sf. (țe, țã) tresse, mèche de cheveux *b.* 89,1.2. 91,3.

coșt, v. cust.

Costache, sm. Np. *b.* 81,3.

Costand, sm. Np. 127,2; *-ã*, sf. monnaie (*ducatulú iaste câte 5 -e*, le ducat vaut 5 costandes) 95,3; *-din*, v. Con-.

Coste, sm. Np. 62. 72. 173,2.

Costú, sm. Np. 45,2. 196,2. 202; *b.* 1. 8,2.

coștoară, sf. (re) dim. petite colline; *b.* 290,1.3.

costrét, sm. étable de pourceaux *b.* 309,2.

coș, sn. poitrine *b.* 224,3; —, cheminée *b.* 364,3. 365; — *de râmă*, étable de pourceaux *b.* 335; **coșăreă**, sf. hotte, bourriche *b.* 309,2.

coșfug, sm. corbillon 254,3. 255,1.2.

coșniță, sf. pannier, corbeille 148, 2.3. 149. 255,3; *b.* 208,3. 209,2.

coț, sn. (coate) coude 313,2; *b.* 342, 2. 363,2; — (coți) pl. coudée, aune 8*, 2. 65,3. 201,3; *b.* 60,3. 61,2. 92,3. 97. 117,3. 132,3. 167,3. . 217. 323,2.

Cotiastu, sm. Nl. 221,3.

cotesc, vr. 3. serpenter *b.* 292.

Cotnár, sm. Nl. 62,2. 63.

cotonogése, va. 3. rosser *b.* 365,2.

cotór, sm. manche; *barba în* —, barbe pointue *b.* 169.

Cotronța, sf. Nl. *b.* 222—25.

cotrémur, v. cu-.

Cotruceni, sm. Nl. 333,2.

covârșése, va. 3. surpasser, dépasser 84,2. 203. 300; *b.* 19,2. 60,3. 91; *covârșesc* 60,2. 99,2; **-șire**, sf. comble *b.* 87,2; **-itor**, aj. important *b.* 86,2.

covăsělă, sf. levain 17.

covătă, sf. jatte *b.* 337,2.

covór, sm. tapis *b.* 11,3. 300,3.

covrig, sm. (i) craquelin rond *b.* 360,2.

Cozma, sm. Np. 92,2. . 295.

erác, sm. (i) rameau *b.* 369.

Cracú, sm. Nl. 70.

erăcime, sf. cabaret 24,2; *-mă* 91 (v. cārșmă).

erăcútu, sm. Noël 136,2. 161. 234, 3; *b.* 228,2; —, Np. *b.* 325,3. 330,3; **-na**, sf. Nl. 71,3. 72,3; *Crăcúmeni*, s. Nl. 151.

erăése, aj. royal, princier 269,2. 276. 333,3. 335,2; *b.* 45,2. 169,2. . 201,2. 234,2. 315,2; *toțag* —, sceptre 36; —, va. 3. régner 360,3.

erătu, sm. (ai) roi, prince 36,2. 58, 2. 69,3. 70. . 73. 124,3. 146,3. 190,3. . 213,2. 268,3. . 276,3. 333,2; *b.* 12,3. 18. . 35. 104,2. 151,2. 202,2. 360,2. 3. . ; **erăisă**, sf. (ăése) princesse, reine *b.* 77. 173,2. 175,3. 313,3; **erăie**, sf. (ii) royaume 200,3. 360,3; *b.* 76,3. 132, 2; *-ăii*, sgl. *b.* 96,2; —, domination, règne 235,3; **erăire**, sf. id. 268,3.

Crăiova, sf. Nl. *b.* 206,3.

erăisór, sm. prince *b.* 173. 176.

Crălegătorie, sf. Nl. 43,3.

Crălevstvo, sm. *istr.* règne *b.* 284, 3 (v. dcr. crăie).

erám, sm. accueil d'honneur *b.* 115,2.

Crám, sm. Nl. Crimée 235,2.

erămese, -ită, v. cărmesec, -ită.

crâng, sn. (urí) taillis *b.* 77,3. 370, 3; —, (crângi) branche *b.* 375,2.

cráp, sm. carpe *b.* 42,2.

Crăstítelú, sm. Jean Baptiste 104,3.

Cravecii, sm. Np. 92,3. 93.

creángă, sf. (crengi) branche, rameau *b.* 351,3; *cre-* 286,3.

creastă, sf. crête de coq *b.* 373,2; —, sommet *b.* 259.

creche, sf. *istr.* verjus *b.* 285,3.

cred, va. 2. croire 67,3. 124,1. . 2. 127,2. 227; *b.* 105. 206,3; *istr. b.* 283, 2. . (v. crez); **credéul**, sm. le Credo 220,2; **credinčos**, aj. s. croyant, fidèle 16*, 12,3. 15. 47,2. 52,2. 76,2. 82. 100.

109,3. 115. 143,3. 148,2. 163. 195,2. . 228,3. 281,2. 314,3. 326,3. . 341,2. 346, 3; *b.* 40,3. 56,3. 73,2. 97,3. 131,3. 145. 231; —, digne de foi 47; —, assuré 154,2; *bun* —, orthodoxe 164. 240,2; *credencios*, 227; **credința**, sf. (țe) foi, croyance 8*,3. 10*,3. 11*. 15,3. 20,2. 26,3. 30,2. 41. 45,2. 53,2. 77. 104,3. 112,2. . 3. . 115,2. . 124. 141,2. 240, 3. 293,3. 359; *b.* 29,2. 31,1-3. 57. 162. 373; *credință* 142; *credință* 7*,2; *credință* 207,2; *credință* 43,3; *credință* 15*,2. 226,2. . ; —, créance, légalisation 38,3. 76. 103. . 134. . 135. . 151,2; *b.* 76,1. . 2; —, le Credo 32,2. 41; *cre-*

dență 75; *cridință* 87; *mai de* —, plus avéré *b.* 76.

créeri, sm. pl. cervelle *b.* 340; *creiri*, *b.* 44,2.

crémine, sf. pierre à fusil *b.* 64,2.

crep, (ai) va. 1. crever, se fendre *b.* 229. 260,3. 309,2. 340,3. 354. 373,2; — *de zua*, poindre *b.* 293,2; *crăp*, *b.* 98,2. 166,3. 339; *crepătura*, sf. (ri) fente *b.* 93,2.

crese, (ui) vn. 2. croître, grandir, grossir 8*,2. 4. 17. 34,3. 35. 36,2. 59,2. 65,1.3. 79,2. 83,3. 107,2.3. 131,1.2. 158. 171,2. 206. 256,2. 266,3; *b.* 11,2. 21,3. 27. 30,2. 94,2. 183. 253. 359,2; —, se répandre 283,3; —, élever 257. 278,2. 320; *b.* 90. 188,2; **-ut**, aj. levé *b.* 351,2; —, âge 131,2. 133,3.

crestețel, sm. laitue scariole 355,3.

creștere, sf. (ri) croissance, accroissement *b.* 126,3; *crê*-, *b.* 26,3. 30,2. 156,2; —, éducation *b.* 108,3. 125,3. 155,2. 201.

crêștet, sm. sommet *b.* 300,3; *crêș*-36,3. 157; *b.* 91,3; **-tit**, cerveau *b.* 122,3.

creștin, sm. (i) chrétien 24. 25,2.3. 39,2. 42,3. 46,2. 60,2. 83. 90,3. 106. 112,2. 138,2. 146. 217. 272. 357,3; *b.* 28,1.2. 50,2. 55. 236,1-3; **-tir** 55; *crișteno* 226,1,2; *crăștin*, *mr.* *b.* 281,2; **-ătătê**, sf. chrétienté 39,3. 76,2. 86. 98. 118,3. 124,3. 292,3; *b.* 4,3. 5. 7. 99,3; **-êsc**, s. aj. chrétien 29,2. 32,2. 84,2. 133,2. 280,2. 336,3. 347,3. ; *b.* 35,2. 56,3; *criștinesco* 226,1,2; *criștinască* 124; **-êște**, av. chrétiennement 85,3; *b.* 29; **-éz**, vr. 1. se christianiser 362,2.

creș, aj. crépu *b.* 295,3.

Crețulêscu, sm. Np. *b.* 205,3.

Creusa sf. Np. 59.

crez, (úi, a crede) vn. 2. croire, penser 3*,3. 10*,3. 15*,2. 8. 20,2. 32,2. 39,3. 42,3. 65. 108,2. 112,3. 139,2.3. 148. 159,2. 179,3. 201. 208. 288,3. 289. 308,3. 310,2. 320,2. 324,1.3. 327,2. 343,3. 347,2. 358; *b.* 18,2. 57,2. 82,3. 94. 161,1.2. 183. 202. 245; *cređ* 6*,3. 49,2. 53,2. 106. 109. 174,3. 200. 227,2. 230,2. 3. 248 (v. cred); **crezământ**, sm. foi *b.* 160,3. .

crin, sm. lis 8*,2. 325,2; *b.* 176,2; — *de apă*, iris pseudacorus 356,3.

crință, sf. jatte à fromage *b.* 258,3.

crisăl, sm. cristal *b.* 176,2; **-iș**-, *b.* 178,3. .

Crîștos, 227,2 (v. Hristos).

crîșu, sm. *istr.* croix *b.* 285,2 (der. cruce).

crîșmă, sf. cabaret *b.* 224,2 (v. cărșmă); **crîșmarî**, sm. cabaretier *b.* 224,2.

Critû, sm. Nl. 47,2. 224; **-lên**, sm. originaire de C. 340,3; **-tîl**, sm. Np. *b.* 150—51. .

crivo, aj. *istr.* faux *b.* 285.

croése (ii), va. 3. tailler, faire *b.* 326,1.2; —, rosser *b.* 356; —, faire des projets *b.* 367,2; **croitôr**, sm. tailleur *b.* 121. 326,2.

Cron, sm. Np. 57,2. 66,2.

croncănêșu, vn. 3. croasser *b.* 302,2.3.

cronicărîu, sm. chroniste 70,2. 143. 1. .2. 192.

cruce, sf. (ci) croix 2. 21,2. 85,2. 90. 101,2.3. 106. 130,2. 182. 186,2. 192,2. 226,2. 314,3. 357,3. 358,2. ; *b.* 24. 60,2. 80,3. 186,2; —, (ce) 172,3; —, carefour *b.* 224,2 (*istr. crîșu*); **cruciș**, aj. av. croisé, en croix *b.* 4. 362,3.

crúd, aj. cruel *b.* 76,3. 152; *pîale -ă*, peau crue *b.* 3,3; *roao* —, rosée fraîche *b.* 177,2; **-ă cărticică**, petit livre, simple *b.* 346,2 (*istr. crut*).

crúg, sm. cycle 44; *b.* 166,2.

crúnt, aj. sanglant, ensanglanté 11. 176,2; *b.* 19,3. 129; —, sanguinaire 60,3.

cruto, av. *istr.* — *râte*, amèrement froid *b.* 282,3 (der. crud).

crúț (ái) va. 1. ménager, préserver, épargner 11*. 13*,2. 33,2. 49,3. 59. 86. 2. 237. 264,1. 318,2. 367,2; *b.* 374,2; —, ramasser 51; **-tâ**, sf. ménage-ment 327,3; **eruțire**, sf. id. *b.* 58.

escăna, sf. *mr.* pays étranger *b.* 274. 2.3. . (v. x-).

etîtor, sm. fondateur 44.

êtenie, v. citanie.

êu, v. cîu-.

eu, prép. avec 8*,3. 1. 4. 16,3. 23. 2. 25. 30. 38. 135. etc.; *co* 43. 2. 151,3. 364.

cũ, prép. slav. vers, envers 316,3. 317,2. 318 (v. cã).

eubêle, sm. (i) limaçon 117.

euc, sm. coucou 91; *b.* 137,3. 347,2.

cuceredj, vr. 3. s'humilier 266,2 (óí άπαιτοῦντες); **-êsc**, *b.* 155; **-ric**, sf. humilité, dévotion 157. 287,2. 288,3; *b.* 253,

3; **euéruie**, aj. révérend *b.* 156,2; **-niefe**, sf. piété, dévotion 274,3; *b.* 100,2. 101,3; —, révérence (titre) *b.* 28,2. **eucon**, v. co-.

euéor, sn. (coară) cicogne *b.* 132,3.

euéós, v. co-.

euéunár, sm. (i) pignon *b.* 42,3. 45.

euéur, vr. 1. flatter de la queue *b.* 84,3.

euéută, sf. ciguë 355,3. 356,3.

euđălbél, sm. (ei) à la queue blanche *b.* 334,3.

Euđughér, sm. Np. *b.* 79,2.3.

euđúnd (ái), va. 1. plonger, abîmer 32; *b.* 129,3; —, vr. s'enfoncer, s'abîmer *b.* 39,2. 109,2.3. 353; **-áre**, sf. enfoncement 29,2.

euđet (ai), vn. 1. penser, songer, réfléchir 13*. 16. 44. 54. 88. 98. 113. 133,3. 171,2. 222,3. 223. 271,2. 310,2; *b.* 37,2.3. 164,3. 295,3; —, projeter 282,3; —, sn. (te) pensée, réflexion, idée 11. 54. 81. 89,2. 97,2. 110,3. 147. 154,3. 164,3. 168,3. 170,2. 298. 312,2; *b.* 11. 21,2. 73,3. 126,2. 176,2. 179,2. 195,3; —, intention 155,2.3; **-áre**, sf. id. *b.* 153,2.

euđlă, sf. cape *b.* 3,3.

euđmă, v. cuzmă.

euđşăl, sm. petit clou (?) *b.* 370.

euđb, sn. (urî) nid, nichée 15,2. 84,2. 102. 341; *b.* 210,3. 327,3. 328.. 367,3. 369. 374,3; **euđb** (nrî) 282; *b.* 136,3..

euđplít, v. cum-.

euđşoare, sf. pl. clou de girofle *b.* 42,3. 45,1.3. 109,2.

euđu, sn. (ie) clou *b.* 245,2. 376,2.

euđ, sm. *istr.*; — *de slama*, brin de paille *b.* 286,3; **euđ**, morceau *b.* 287.

eúla, sf. *mr.* tour *b.* 281.

eúle, (ai) va. 1. concher 36. 136,1-3; *b.* 354—55..; — *la pământ*, tuer *b.* 365,3; —, vr. se concher, se reposer 149. 171. 253. 294,1.2; *b.* 49. 70,3. 175,2. 176,3. 327,2.3; **-áre**, sf. couchée, coucher 285,2.3; **-úş**, sm. terrier *b.* 262. 367,2.

euldura, v. cāl-.

euléğ (esei), va. 2. cueillir 24. 255,1.2. 256.. 351; *b.* 175,2; **-ătór**, sm. compositeur *b.* 353,3. 367,2; **-ere**, sf. collection *b.* 361. 365,2; **eules**, aj. rencuilli 236,3; *b.* 201,1.2. 364,3; —, sm. vendage *b.* 26,3.

cum, cumu, av. comme, comme si 2*,2. 4*,3. 12*,2. 1,2. 9. 10. 19,3. 23. 26,2. 32. 39,1.3. 41,3. 45,3. 46. 48. 50,2. 52,2.. 55,2. 59,3. 63,3. 76,3. 96,2. 105.. 115,3. 117. 122,1-3. 123.. 138,3. 290. 324,3..; *b.* 9,2. 171; —, dès que, aussitôt que 130,3. 149,3; *b.* 74,2. 137,2. 196,3. 214,3. 256,3; —, comment 13*,3. 14*,2; *b.* 46,3. 48..; —, cj. que, ainsi que (ut) 2*,3. 3*. 4*,3.. 5*,1.2. 4,2.3. 5,1-3. 16. 23,1-3. 24,1-3. 26,3. 32. 34,2. 35,2. 37,2.3. 40,3.. 45,1.2. 47,3. 62,2. 74,1.2. 102,3. 122. 123,1.2. 132,2. 133,2. 137. 141,2. 151. 162. 220.. 268. 271,3. 276,2. 295,3. 318,3. 346. 350,3; *b.* 31. 70,3.. 74,3..; — *că*, id. *b.* 18,3. 21,2. 28,2. 112,3. 162. 169,2. 179,2. 189. 204,2. 211,3. 322; *cumuş*, comme, tel que 44. 48,3. 128,3; *cumvá*, par hasard 160,3; *nu cumva*, d'aucune manière 66,2. 82,2. 119,3. 134. 165,2. 167,2. 169,3. 197. 286,2. 327,2; *b.* 95,3. 127,3. 179,2; *ca cum*, comme si 131,3..; *b.* 21,2. 150,2; *mr.* comme *b.* 269; *de cum*, que *b.* 353; *nićcum*, nullement 133,3; *b.* 89. 181,3. 182. 243,3. 245,3. 250; *nić de cum*, id. 347,3; *b.* 211,3. 213,3. 245,2.

cumbară, sf. (le) grenade *b.* 19..

cumăndez, va. 1. sacrifier 15,2; **-áre**, sf. (ári) sacrifice 16,2.

cumătru, sm. compère 90..*

cuménce (ai) vr. 1. se communier 116,1.2. 181,3; *cumérec* 55,2; *cumérec* 89.. 117. 218,2.. 242,2; *b.* 29. 207; **cumenceătúřă**, sf. communion 40. 42,3. 115. 181,3; *b.* 80; *cuminecătúřă* 25,2.

cumere, v. umere.

cumnát, sm. beau-frère 72. 207,2.. **cumpănă**, sf. balance; danger 79. 196,3. 211,2. 360; — *de moarte*, malade à la mort, danger de *b.* 120,3; *a sta în-*, être en balance, en danger *b.* 245,2; **-nése**, va. 3. compenser, peser, équilibrer 64. 272,2. 360; *b.* 90,3.

cumpăr (ai) va. 1. acheter 17,3. 18. 37. 100,3. 107,3. 134,2. 143,3. 229,3. 238. 241,3. 291. 313; *b.* 11,3. 34,3. 54. 96,2. 121,3. 128,3. 135. 170,2. 214,1.2. 225,2; *compăr* 43,3; **cumpără-túřă**, sf. (ri) achat 38,3. 45. 63. 74,3. 103. 151,3..

cúmpăt, sm. équilibre, mesure 149,2; *pre supt* —, en secret *b.* 245,2; **-éz**,

va. 1. mesurer, modérer 118, 2. 145, 3. 146, 3 . .

cumplîre, sf. dureté, cruauté *b.* 87. 196, 3. 197; **-îtlă**, sf. (e) extrémité 13, 3; **-îl**, sm. fin 18; **-îf**, s. aj. violent, cruel, dur, terrible, horrible 49, 3. 60, 3. 64. 166, 2, 3. 171. 196, 3. 197, 2. 201. 202, 2, 3. 214, 2. 266. 296, 2. 354, 2, 3; *b.* 12, 2. 83, 2. 91, 2. 116, 3. 118. 152, 2. 240; *quă -ită*, jour de calamité 248, 2; *cûnplîl* 106, 3.

eungîur, va. 1. entourer 366, 2; *cunjur*, parcourir *b.* 110, 2 (v. în-).

eunôsc, (ui) va. 2. connaître 13, 2. 20, 2. 26, 1, 3. 38. 40, 3. 48, 3. 57, 2. 72, 3. 79. 81, 2. 116, 2. 117, 2. 215, 2, 3 . . 248, 3. 254, 2. 324, 2. 355, 2. 365, 3; *b.* 11. 13, 3 . . 136, 3. 235; —, reconnaître 2, 2, 3. 64, 3. 102, 2. 297, 3; *b.* 207, 3 . .; —, apprendre *b.* 2, 3. 53, 3; *conosc*, *b.* 90; **-ător**, sm. (ri) connaisseur 295, 2. 322, 3; *b.* 55, 3; **-ăt**, sm. (fi) connu, connaissance 185, 2. 255, 2; *b.* 236, 3 . .; **eunoștință**, sf. (țe) connaissance, instruction 76, 2. 146, 2. 216. 245, 3. 273, 2. 275, 2; *b.* 17, 2. 28, 2. 152. 154, 2. 156, 2. 175, 2. 208, 3. 255, 2; —, conscience 273, 2. 275, 1, 2 . .

eunpar, v. cum-; *cuntenesc*, v. con-
eunôn (ăi), va. 1. couronner 11, 2; —, marier 61, 3. 217, 3 . .; *b.* 68, 2. 293, 2; **eunună**, sf. (i) couronne 60. 61, 3. 64, 3. 65 . . 86. 106, 3. 203. 257; *b.* 5, 3. 57, 3. 209. 324, 2; *curăă* 56; —, guirlande *b.* 51, 3. 88, 3. 134, 2. 197, 2. 320, 3; **eununie**, sf. mariage 115. 243, 2; *b.* 370, 2 (v. *coroană*).

eupă, sf. (pe) coupe 151; —, (pi) *b.* 258, 3.

Cupalo, s. nom d'une divinité de la mythologie slave *b.* 51, 3 . .

eupărîu, sm. échanson 38, 2 . . 102, 3; *cupărăscă*, aj. f. appartenant à l'échanson 38, 2.

eupét, sm. négociant 93, 2.

eupîtu, sm. *istr.* grande cuiller *b.* 285, 2.

euprînd (nsei), v. 2. enfermer, saisir, tenir, contenir, consister 42, 2. 71, 2. 118, 3. 124, 2. 147, 2. 214, 2. 243, 2. 245, 2 . . 259. 300, 3. 303. 308, 3. 323, 2. 350. 357, 3. 363, 3; *b.* 13, 2. 28. 36. 82, 2. 99, 2. 116. 176, 2. 180. 221. 253, 2. 290, 2 . . 3 . .; —, lier 200; *co-*, *b.* 22. 23. 124, 3. 127, 3; **-ere**, sf. l'action d'embrasser 101, 3;

—, étendue, contenance 323, 2; *b.* 220, 2. 222; —, compréhension *b.* 253, 2; **euprîns**, aj. contenu, saisi 230, 2; *b.* 215, 2. 223, 2; —, sm. contenu *b.* 126, 2.

euptorîu, sm. fourneau 17, 3. 18; *-tori* 8*, 3; *-tôr*, *b.* 350, 2. 351, 2. 352.

eur (sci), vn. 2. courir 6. 36, 2. 231; —, vn. 1. couler 90, 3. 99. 108. 176, 2. 225. 255, 2. 347; *mr. b.* 265, 2. 268, 2 (v. *eurg*); —, nettoyer 293; *b.* 43, 3.

eurând, av. vite, promptement 59, 3. 61, 2. 125, 2. 288, 3. 305, 3; *b.* 6, 2. 25, 3. 26, 2. 74. 129, 2. 135, 2. 159. 216, 2; *de* —, récemment *b.* 139, 2; *așa dă* —, si vite *b.* 255, 2; *cu multă și mai* —, beaucoup plus vite 278, 2; *curând*, av. vite 2*, 3*, 2. 100, 3. 147, 2 . . 216, 2. 258, 2 . . 324; *b.* 11, 2. 121, 2, 3; *-dă vreme*, peu de temps 190, 3; *mr. b.* 264, 3. 266; *de* —, récemment 47.

eurăt, aj. propre, pur; chaste, sobre 15*, 2. 9. 12, 3. 44, 2. 47, 1, 2. 48, 3. 52, 3. 55, 2. 79, 3. 101, 1, 2 . . 154, 2, 3. 211, 3. 241. 319, 2 . . 346, 1, 2; *b.* 31, 2. 32 . . 58 . . 61, 3. 70, 3. 138. 184, 2. 231, 3. 343, 1-3; *pietri -te*, pierres précieuses 12, 3; —, av. clairement, franchement *b.* 41, 2. 219.

eurătorîu, aj. coulant 57, 3. 98, 2. 346, 2.

eurătél, aj. dim. propre *b.* 327, 3; **-ténie**, sf. pureté 293, 3; —, purification 317, 3; **-țese** (fi) va. 3. nettoyer; purifier 13 . . 16, 3. 26, 2, 3. 27, 3. 48, 3. 81, 2. 84. 91. 107, 1, 3. 154, 3. 194, 2. 222. 241, 3. 284, 3; *b.* 4, 2. 16, 2. 45, 3. 184. 350; *curățesc*, 242, 3. 245, 3; *b.* 109, 3 . . 137, 1-3. 219; *curățez*, id. 317, 2; **-ție**, sf. propreté; honnêteté, chasteté 10*, 2. 9. 29, 3. 45, 2. 47. 79. 100. 165. 180; **-țire**, sf. nettoyage 346; **-țitorîu**, s. aj. qui nettoie 30; *b.* 137.

eurubeu, sm. arc-en-ciel *b.* 370, 3.

eură, sf. (ele) courroie *b.* 3, 3. 369, 2; *cură*, *b.* 227, 2 . .; —, (êle), *b.* 11, 3. 90.

cûrg (cursé) vn. 2. courir 344; —, couler, s'écouler 296, 2; *b.* 61, 2, 3 . . 102. 124, 3. 130, 2. 133, 3. 136, 3. 148. 167, 2. 176, 2. 237, 2. 318, 3. 333, 2; —, sortir, découler *b.* 214, 3 (v. *eur*); **-ere**, sf. écoulement 359, 3; *b.* 148, 2. 159; —, cours *b.* 93. 150, 2; *-gire*, *b.* 83; —, marche *b.* 236, 2.

curiöz, aj. curieux *b.* 170,2; **-itäte**, sf. curiosité *b.* 169,2; **-nie**, aj. étrange *b.* 144,2. 146,2.

curișör, sm. dim. (ri) derrière *b.* 334,2.

curm (ai), va. 1. cesser, interrompre 9*. 19,2. 133,3; —, vr. *mr.* s'efforcer *b.* 270,2. 277,2.

curmezış, av. *în* —, de travers *b.* 304,3. 335.

cürs, sm. cours, marche 11. 133,2. 176,2. 177,2. 202,3. 204,2. 332; *b.* 9,2. 253,2; **-ul färâș**, événements 196,3. **cürsä**, sf. (se) piège 166. 174. 214. 354. .; *b.* 52. 110,2.

Curșä, sm. nom d'une divinité de la mythologie slave *b.* 53.

cürte, sf. (ți) cour 14,2. 70,3. 75,2. 106,3. 152. 190,2. 218,3. 235,2. 277. 333,2. 337,2. 341,2; *b.* 8. 12. 69,2. 169,2; —, palais 133,3. 189,3. 200; *b.* 69. 113,3. 118,2. 224,2. 324,3. 331,2. 334,2; **curtiän**, sm. courtisan 198,2. .

curund, v. **-rând**; **cururä**, v. *cu-nunä*.

cürvä, sf. (ve) putaine, impudique 46. 122. . 242,3. 285,2. 291,2,3; **-vä-rüu**, sm. (ri) putassier, impudique 33. 40,2. 46. 242,3. 289,3; *b.* 39,3. 159,3; **-vese**, va. 3. se prostituer *b.* 22,2; **-vife**, sf. (ii) impudicité, prostitution 11*,3. 12*,3. 2. 29,3. 47,2. 50. 275,2. 289,3. 291,3. 315,2; *b.* 39,3. 144,3. 261,2; *curüvie* 45,3; *corvie* 54,3.

euserie, sf. (ii) alliance par mariage *b.* 10; **euseru**, sm. (ri) beau-père, beau-frère *b.* 98,2; *mr.* *b.* 273,3.

cust, vn. 1. exister *b.* 227,3; *cost*, va. maintenir en vie 269,2.

eustorît, aj. teint (?) *b.* 311,3.

eusür, sm. défaut *b.* 372,3.

eusüt, aj. cousu, brodé *b.* 226,2. 312,2. 315,3.

cuș, *istr.* v. *cuj*.

cutäre, pr. indf. tel 122,3. 297,3. 298. . 307; *b.* 138,3. 250,1,3. . 326. . 364; **-ri**, *b.* 172,2. .

cutät, aj. avec des rainures *b.* 331,3.

cutéz (ai), va. 1. oser 11*,3. 5. 6. 64,2. . 73. 293,3; *b.* 70,3. 167,3. 224,2; **cutedä** 4*,3. 46,2. 49,3. 241,3. 246,3. 264,2; **cutedäre**, sf. audace 242,3.

cutie, sf. boîte *b.* 117,3.

cutremur (ai) vr. 1. trembler, fré-mir 49,2. 68. 288,3. 293,2. 296. 303;

b. 5. 40,2. 242,2; **-mor** 175,2; **cutrimbur**, va. *mr.* faire trembler *b.* 282; —, s. (i) frémissement 2*. 215,2. 243. 259,2. 283. 288,3. 366,2; *b.* 64,3. 215,2; —, tremblement de terre 4,2. 67,3; *b.* 164,3. . 165. . 217,2,3. .

cutrier, va. 1. parcourir 253,2.

cutrimbur, v. *cutremur*.

cutürbur, va. 1. *mr.* troubler *b.* 265. . **cuțit**, sm. (e) couteau 352,2; *b.* 98,3. 117,2. 332. .; *istr.* 285,2; *în -e îl luarä*, déchirer à coups de couteau *b.* 116,3.

cuvânt, sm. (vînte) mot, parole; sermon, discours 3*,3. 9*,3. 11*,3. 1,2. 8. 12. 20. . 23,2. 24,3. 32. 36,2. 40,2. . 42,3. 44. 47. 51,2. . 69. 79,2. 80,2. 96,3. 98,2. 104,3. 109. 122. 126,2,3. 128. 137,2. 153,2. 186. . 211,2,3. 283,3. . 291. 312. . 324,3; *b.* 4. . 6,2. 7,2. 20,2. . 32,2. 143,2. 160. . 204,3; —, chapitre *b.* 216; —, réponse *b.* 313,3; *cu* —, sous prétexte *b.* 124,2; *din -în* —, mot-à-mot 360,2. 362,3; —, (vinti), *b.* 123; —, (vînte) 82,2; —, (vénte) 40,1,3. 50. . 51,3. 54. 198. 227. 350,3. 366,3. 368,2; —, (vânte) 37. 84,3. 312,3; **cuvînt** 208,3. . 215. . 239,3; **cuvintele tocnilorï**, compositeurs 111,2; **-äre**, sf. oraison, parler 250; *b.* 162,2. . 236,2; **înainte** —, préface *b.* 39; **färä** —, muet, interdit *b.* 150,2; **-ätör**, s. aj. parlant 88. 260,2; *b.* 21,3. . 28. 153,2. 164; **-éz**, va. 1. parler 201,3; *b.* 158,3. 292. 326,3; **bine -edä**, bénir 211,2. 303. 364,3. 367,3. . (v. *bine*).

cuvîneșös, aj. digne, légitime, convenable *b.* 78,3. 155,2. 253,3; —, dû 335,3; **cuvîință**, sf. nécessité 31,2,3; —, convenance, bienséance *b.* 90,3. 110,2; **buñä** —, id. 313,2; *b.* 86,3. 147; *cu* —, comme il faut 76,3. **preste** —, inconvenant *b.* 91,3.

cuvîn, vr. 3. convenir, appartenir, seoir 30. 125. 164,3. 218. 241. 276. 284,3. 343,2. 347,3; *b.* 6,2. 9. 23. 28,3. 80. 101,3. 184,2. 253,3. 356.

cuviös, aj. décent, beau; pieux, vénérable 129,3. 132,2. 157. 279,2. 284,3. 297,2,3. 319. . 363,3; *b.* 2,3. 130,3. 203. 303; —, propre 346,2; —, tempéré *b.* 3,2.

cüzmä, sf. chaperon, bonnet *b.* 369,3; **cüzmä**, *b.* 205,2.

eyclu, sm. cercle *b.* 92,3.

D (A).

da, v. dar.
dă, v. de.
Dabijea, sm. Np. 173,2. 251,2; *b.* 32,2.
dăca, cj. si, en cas que, donc 73. 120,2; *b.* 115,2. 251; —, aussitôt que *b.* 171,3. . 231,2; *deca* 3*,3. 4*,3. 1. 3. 6. 166,3. 171,3. 224,3. 364; *b.* 73,3; *dêca* 18,2. 24,2.3. 27,2. 29. 40,3. 48, 2. 89,3. 100,2. 113; *b.* 36,3. 99,2. 100, 2. 108. 204,2. 207,3. 241,2.
Dăchia, sf. Nl. *b.* 183,2; **-chi**, sm. pl. Daces *b.* 205.
dăc, v. deci.
dădă, sf. *mr.* mère *b.* 273,3. .
Dafec, sf. Np. *b.* 281,3.
dăfii, sm. laurier *b.* 66,3. 91,3. 197, 2; —, fenouil *b.* 198.
Dafni, sf. Np. Daphne 320,3.
dăhănie, sf. *toată* —, tout ce qui respire 14,2 (v. dih-).
Dăian, sm. Np. 74.
dăins, v. dăns; **dăintăiu**, v. dintăiu.
dăjdie, sf. (ii) impôt 177,3; *b.* 206, 2. 220,3. 221.
dăjnie, aj. s. tributaire 36,2.
dălb, aj. blanc *b.* 295,3. 324,3. 330, 2. 331,3. 332. . 338,2.3. .
dalg, sm. (urî) *mr.* -urile lumii, les orages de la vie 268,2.
dămă, sf. *mr.* détriment *b.* 264,3.
Damascîn, sm. Np. 129,3. 152. 244,3. 345,3; *b.* 38,2. 127,2. 252; **-cu**, sm. Nl. 2*,3. 3*.
Dâmbovița, sf. Nl. 189,2.
dân, v. din.
Dan, sm. Np. 36,2; *b.* 71; **-ni**, id. 45.
Danăi, sm. pl. Np. *b.* 89,2.
dănoară, av. *nice* —, jamais 114, 3. 122,3. 137,2. 259. .; *niè* — 297,3; *b.* 11,3; *nice dinior*, id. 141; *neè dînioră* 1,3; *dînoară* 3; *o* —, une fois, *dînioră* 41. 80,3.
Dănciu, sm. Np. 87; **-c** 135. 207,3.
dâncolo, v. din-.
dănie, sf. leg 207,2.
Danil, sm. Np. 157,2. 271,3. .; *b.* 23,2; —, le livre *b.* 31,3. .
dâns pron. dém. il; lui-même 66. . 68. 105,2. 108. 116,2. 117,2. 120,1.2. 147,2. 198. . 231,2. .3. . 267. . 286,1. 317. . 361,3; *b.* 132,3; *dăins* 48,2; *dîns* 215; *dens* 287,2. .; *dîns* 238. . 239,

2. .; *dîns* 7*. 83,1.3. 86; *dîns* 88,2. 95, 3. 96. 110. 112,2. 115,3. 158,3. 161,3. 176,2. 187. 188. . 255,2; *dișă*, f. *mr.* *b.* 281,2.

dăni, sm. (urî) danse 300,3. 330,2; *b.* 121,2. 331,3; **dănuțesc**, va. 3. danser *b.* 324,1. .2. . 331,3; **dănuțire**, sf. danse 106,3.

dăpă, v. depe, după.

dăpăr, vr. 1. —, se prendre aux cheveux *b.* 212,2.

dăparte, dăplin, dăpe, dăpre, dăpun, dăspre, v. de-.

dar, sm. (urî) don, cadeau 46. 48. 51,2. 57. 67,3. 78,3. 84,2. 99,3. 105,2. . 108. 115,1.2. 132,3. 156,3. 170,2. 299, 3. 326,2. 340. 344,3; *b.* 18,3. 64,3. 96. 108,2.3. 203,3. 207. 241. 367; —, grâce 309,2; *b.* 90,2; —, (ure) 1,3. 35,2. 94, 2. 100. 367,2. .; *de* —, donné, cadeau *b.* 375,3; *în* —, gratuitement 194,2. 355; *b.* 147,2. 159,3; *darră*, don 83,3. 84. 86.

dar, cj. mais; alors, or, donc, cependant 61,2. 69,3; *b.* 2,3. 83,2. 94,2. 119. 154,3. 325,2. 364; *darră* 83; *da*, id. *b.* 225. 226,2. 228. 258,3. 259,3. 329, 3. . 367,3; —, oui *b.* 136,2; *da cum nu*, sans doute *b.* 352,2; *dară*, cj. id. 24. . 27. 40,2. 41. 47. 95,2. 267,2. . 277,2; *b.* 13; *dară* 108. 138,3. 169,3. 255,3. 267,3. 310,2. 323,2. 353; *b.* 21,3. 52, 2. 100,3. 152. 170. 200,2. 241,2.

dăre, sf. (dări) l'action de donner 366,3; —, don, présent 62,3. 80,2. 97. 174; *b.* 207,2; —, impôt *b.* 34,3. 108. 220. 221. 222,2; *dari*, *b.* 220,3. 221,3; — *de plătă*, récompense 263,2.

dărăbân, sm. (i) garde, gendarme 73,2; —, (n)ti *b.* 206,3.

dărâm, va. démolir *b.* 371,2; —, vr. 1. se dilacérer 359. .

Darie, sm. Np. 173,2; *b.* 166,2.

dărlóg, sm. rène *b.* 294,3. . 296,2.

Dărmănești, sm. Nl. 151.

dărmón, sm. grand crible *b.* 376,3; **-ésc**, (í) va. 3. cribler 163.

dărníc, aj. libéral *b.* 366,3.

dărníre, sf. générosité 56,2.

dăruesc (ii), va. 3. donner, faire cadeau 33,2. 37,2. 38. 51,3. 58. 61,3. 77. 79. 81. 86,2. 135,2. 177,2. 207. 234,2. 239,3. 318,2. 337,2; *b.* 64,3. 65. 67,3. 72,2. 232; *du-*, *b.* 96; **-uire**, sf. don 6*; —, l'action de donner 132,3; *b.* 187,3; **-uít**, s. aj. donné 240,3; *b.*

219,3. 220,3; **-uitór**, sm. (i) libéral 96,3..

Dárviču, sm. Np. b. 296.. 297.

dáságy, v. desag.

dáséal, sm. (i) professeur, maître, docteur 37,2. 60,2. 76,3. 77,3. 78,1.2. 119. 133,3. 142,2. 155. 157. 236,3. 261. 280,2.. 288. 312. 363,3; b. 3,3. 8,3. 60. 156. 166,3. 178,2; *dascál* (i) 216,2; b. 252,2.

dáséalie, sf. (ii) enseignement 37,2. 110,2; b. 31,3. 32; —, doctrine b. 29.

dáscooper, dáscrețire, dáspre, dástul, dáschid, v. de-.

dașúru, s. aj. mr. cher b. 264,2.

dătă, sf. (te) fois 117,2. 196,3; — (*dăți*), b. 356; *altă* —, autrefois 297,3; *de altă* —, id. b. 25,2; *întăea* —, de prime abord b. 162,2; *în toate* —, toutes les fois 323,2; o —, une fois, jadis 61,3. 142,2. 288,2. 338,2; b. 110,3.. 151,3. 199,2. 243; —, ensemble, en même temps b. 25,2. 354,3; *de o* —, ensemble, tout à la fois 230,3; b. 11. 80. 92. 163. 191. 236; —, soudain b. 25,3. 49. 130. 323,2; *d'o* —, id. b. 365,3; *di o* —, 190,2; *tot de o* —, ensemble, à la fois b. 365; *de o cam* —, pour le moment 236,3; *nică o* —, jamais 167. 275; b. 3,2. 37,3. 46,3. 56. 64,3; *vre o* —, quelquefois b. 191,2.

dătătoriu, sm. (ri) donateur 326,2. 337,2. 348,2; b. 111,2. 184; — *de viață*, vivifiant 242,2. 299,3.

dătină, sf. (ne) usage b. 344.

dătoriu, aj. redevable, obligé; *a fi* —, devoir 21. 75,2. 77,2. 85,3. 88,2.. 95,2.3. 195,1..2.. 274,3. 317,2. 338; b. 9,2. 47. 53. 100,3. 210,2. 220,2; *dătoriu*, b. 201,3; *ditoriu*, b. 359; *datoare*, pl. devoirs 30,2; *în* —, à crédit b. 374; **dătorie**, sf. (ii) devoir 279,3. 315,2. 344,2.3..; b. 9,3. 28. 47,3. 86,2. 91. 125,2. 246,2; —, dette b. 81,3. 210,2; — *omenească*, mort 197,2; *în* —, à crédit 205; b. 121,2; *pe* —, id. b. 105; *dătorie*, faute 39; —, devoir b. 156; *dătorie*, id. 74; b. 213,3; **datórnice**, sm. (i) débiteur 95,2. 96. 195; b. 11,2. 104; —, qui offense 39; b. 36,3; —, aj. obligé b. 201,3.

dát, sm., *-ul vieșit*, donation de la vie 242,2; *-ul sufletului*, agonie b. 70. 74,3; *-ul de hară*, remerciement 28. 42..

dăteșe, aj. *limba țască*, langue dace b. 3,3.

dau (dedin, dedei, dat) va. 1. donner 2*. 5*,3. 9*,2. 12*,3. 16*.. 3.. 4. 5. 7.. 9.. 11,2. 15. 16,1.3.. 18,2.3. 19. 3. 20,3. 21. 23,2. 25,1.3. 27,1.3. 28. 29. 31,2. 33,2.. 35. 38. 39. 43.. 51,2. 54,3. 55,3. 59,2. 61,2. 66,2. 71,2. 75. 3. 79,2. 82,2. 90. 96,3. 102,2. 107,3. 108. 115. 117,2. 119,2. 120,2. 123,2. 182. 191. 207,3. 212. 218,2. 231,3. 264,2. 281,2. 285. 302. 313,2.. 315,2. 346,2. 347,2; b. 15,3. 18,3. 22,2. 28. 33. 3. 63,3. 68.. 71. 72,3. 84. 122. 138. 190,2. 232. 262. 356,2.3.. 357,3. 360,3. 363; *mr.* b. 264,2. 266,2. 273,1.3; *istr.* 283,1.3. 284,3; — *afară*, publier 40,1.2; —, chasser b. 193,2; — *bun întâlnit*, saluer b. 214; — *cuvântul*, parler b. 311; — *dos*, s'esquiver 235; — *dracului*, donner à tous les diables 113,2; — *foc*, mettre le feu b. 132,3; — *fuga*, fuir b. 356,2; — *hară*, remercier 27,2.. 42; — *învățătură*, ordonner 120; — *mintă*, diriger l'attention 23; — *năvălă*, faire un assaut 361,3; b. 18,2; — *părjol*, id. b. 263; — *războiu*, livrer bataille 72,2. 358; b. 18,2.3; — *să es*, vouloir sortir b. 356,2; — *sămă*, rendre compte, 88,2. 174; — *sufletul*, rendre l'âme 65. 321; b. 52,2; — *știre*, avertir 43,2. 151. 217,3; b. 7,3. 245,2. 363,3; — *voe*, permettre 253,3. 254; — *cu măcuță*, frapper b. 367,3; — *cu tunuri*, bombarder 333,2. 335,3..; b. 18,2; — *de*, aboutir, rencontrer b. 138. 208. 326,3. 329,1.2.; — *dăpă*, marier 61,3; — *di veste*, id. b. 140; — *în apa*, se décharger dans 72,2; — *înainte*, publier 219,2.3..; — *îndărăt*, reculer 291,2; — *în nevoi*, tomber dans le malheur b. 181,2; — *la*, aboutir b. 133; — *la lumină*, publier b. 151. 353,3; — *pen sîță*, cribler b. 44,2; — *pește*, surprendre, trouver 360,2; b. 242,2; — *pe unde va*, prendre un chemin b. 325,3; —, vn. — *în de seară*, décliner b. 311,2; — *porumbu*, lever, pousser b. 320,2; *mr.* — *graful*, promettre b. 271..; —, vr. se livrer 88,2. 110,3; b. 38.. 245,2; —, fléchir b. 345,3; — *jos*, descendre b. 351,2; — *de o parte*, se mettre à l'écart b. 357,2; — *în lătură*, éviter b. 304,3; — *în voroavă*, s'entretenir 253,2; *îmă dă*, suffire b. 24,2.

dăulez, va. 1. harasser *b.* 356,2.

David, sm. Np. 26,2. 27,2. 77,2. 105,3. . . 145,3. 152,2. 154. 165. 202,3. 210—12. 246,3. 272,3. 275,3. 364,2; *b.* 61,3. 65. 159,3. 217,3.

dăzlpése, v. dezlipesc.

dăznădajduese, v. dez-.

de, prép. de 1. 6. 46,2. 47. 48. . . 52,2; etc. —, par 177,3; —, pour *b.* 182; etc. *dă*, id. 95,2. 157. 160,2. . . 161. 163. 172,2,3. . . 173. . . ; *b.* 126. . . 161,2. 166,2,3. 167. . . 250. 255—258; *dê* 1; —, que 9*,3. 1. 8. 9. 21,2. 24,3. 27. 68. . . 222,3. 223. . . 328,2; *b.* 209. 308,3. 355; —, si 9*,2. 11* . . . 2. 19,3. 29,3. 30,2. . . 48,2. 52,2. . . 129. 167,2. 188,2. 267,2. 291. 348,3. 351,2; *b.* 7,2. 51. 105,3. 132. 158,2. 225. 300. 337,3. 376,3; *dă*, id. 161; *b.* 126,2. 127. 160,3. . . 164,3. 165,1,3. . . 255,2. 260; *ghe*, *banat.* *b.* 262,1-3. . . ; *di*, de, si 2. . . 49,3. 56,2. 78,2. 87. 103,3; *b.* 46,2. 55,2. 57. 60,3. 62,2. 93,3. 95. . . 113. 133,3. 134. . . 144. . . 172. 287,3. 358—59. . . ; *mr.* *b.* 263. 264. . . 280.

deadevăr, av. amen, en vérité 7*,3. 15. 29. —, s. vérité, fidélité 10*,2. 13,3. 14,2; *dêdevêre*, pl. vrai 12,3.

Deaj, sm. Nl. 177.

deál, sn. (uri) colline *b.* 225. 304,3; *dêl* 62,2. 87,2. 176; *b.* 51. 146,3. 191,2. 218,2. 219; —, (ure) 178,2. . . ; —, Nl. 109,3; *b.* 315,2.

deală, sf. œuvre; *dêlă* 204,2.

déanic, sf. Actes des Apôtres 88,3. 153,2. 275,2.

de anda, av. *mr.* depuis quand *b.* 278,3.

de ântânŭ, num. *mr.* premier *b.* 267 (v. dintâŭ).

déca, v. dacă.

dêdins, v. adins 168,3.

Decapolit, sm. Np. 158,2.

de cara, cj. *mr.* aussitôt que *b.* 270. 272,2.

decasutăș, sm. centenier 100,3.

Dechemvrie, s. *b.* 3,3. 27,1,2. 52,3. 102,2.

decŭ, cj. donc, par conséquent, alors, puis, après 58,2. 166,3; *b.* 176. 196,2. 239,3; *decŭ* 45. 50,3. 99,2; *b.* 78,3; *dece* 54,3. 77. 95,2. 111. 121,2. 123. 183,2. 184; *decŭ* 139. 167; —, après *b.* 43,2,3. . . ; *dăcŭ* 312,3; *dêce* 2*,2; *dêci* 2*,3.

3*,1,2. 46,2. 60; *dêcŭ* 50,2; *dêciŭ*, puis 114,2; —, depuis 343. 353; *dêcia* 163,1,2. 164; *dêcŭ* 11* . . 15*,2. . . 58,2. 90. 222,3; *decŭ* 89,3. 320,3; *dice*, *b.* 139,2; *dici*, *b.* 43,2.

decinde, av. passant de l'autre côté 176,3.

Deđal, sm. Np. *b.* 164.

dê doa lège = de a doa —, Deuteronomium 14,3.

defăim, va. 1. mépriser; diffamer 170,2. 300,2. 338,2; *b.* 92,2. 186. 246,2. . . 3. 250. 253. 283; —*ez*, *b.* 20,2; —*ăre*, sf. (ări) diffamation, action de dénigrer *b.* 47,1,3. 124,2. 248,2. 251; —*ăt*, aj. flêtri *b.* 358; —*ătôr*, aj. calomniateur *b.* 92. 249,3. . .

deferit, v. di-.

definiție, sf. (ii) définition *b.* 251.

dêget, sm. (e) doigt 93,2. 135,2. 136; *dêget* 11,2. 31. 271,3. 351,3; *b.* 44,3. 68,3. 130,3. 145,3. . . 204,3; *dêgite* 87,2; —, orteil *b.* 4; — (*dêște*), *b.* 375; **dêgetél**, sm. dim. petit doigt *b.* 353.

dein, deincoace, deinceolo, deintâŭ, deintru, v. din-.

deincăuŭ, av. en tant que 126,3.

deistvuŭse, va. 3. faire (agere) 244,3.

dejghinăre, v. desbinare.

delá, prép. de 1. 18,3. 39,3. . . 43; passim. *dăla*, *b.* 164,3.

dêlă, v. deală.

Deleán, sm. Np. *b.* 245.

deletnicése, vr. 3. se désaccoutumer 169,2.

delúng (ai), vr. 1. s'éloigner 15,2. 88,3; *deluâng* 3*,3. 85. 86,2. 112; —*ăt*, aj. éloigné 337,3; —, explicite *b.* 71; *deluângat*, aj. long 83,2.

delurós, aj. couvert de collines 178; **deluŭsél**, sm. dim. monticule *b.* 32,3. . .

Dema, sm. Np. 73,3.

demăneață, demeneăță, demefnrețe, v. dimineață.

demnăre, sf. encouragement 109,3; **demnătură**, sf. id. 125 (v. înd-).

demprejur, prép. autour 60,3.

de mŭlt, av. depuis longtemps, autrefois; *de* —, id. 69,3. 213. 337. 355; *b.* 40. 50,3. 52,2; *dŭ* —, *b.* 51,2.

dende, av. *istr.* d'où *b.* 283,3 (de unde).

dendru, sm. rosmarin *b.* 97,3. 98,2. **denpreuna**, v. din-.

deosăbire, sf. différence; séparation 323, 1.2; **deosăbî**, av. séparément 305, 2; *deosebî*, b. 50. 214,2; **deosăbî**, aj. différent; séparé, spécial b. 83,2; *deosebî* 363; b. 124,2. 244.

departament, sn. (uri) département b. 125.

depărtare, sf. distance 323,1.2; b. 328,2; **-tăt**, aj. éloigné 323,2; b. 53,3. 243.

depărte, av. loin 3*, 2. 16*, 3. 3. 12, 3. 30,3. 130. 306. 323,2. 364,3; b. 22, 2. 129. 189,2. 211; *de* —, de loin 313; *dă* —, b. 260,2; *nu* —, ci près b. 170. 191,2; *dîparte*, mr. b. 263,2. 280,3; **-tî**, b. 360; **depărtéz**, vr. s'éloigner, s'écarter 73,2. 98. 126. 235,2. 261. 297. 345,3. 366,2; b. 121,2. 129,2. 185,2. 214,2. 236; *dî*, mr. b. 280,3; —, distancer b. 217; **-têq**, id. 115,3. 228,3; *dă-*, b. 15,3.

deplin, av. en plein, complètement, entièrement; parfait 38,3. 40,2. 58. 77, 2. 91,3. 104,3. 112,1.3. 123,2. 139. 142. 160,3. 199,3. 277,3; b. 2,2. 70,3. 98, 3. 199,2. 219,2; *deplîn*, b. 219,3; *dăplin*, b. 127.

dépre, av. après 126. 290,2; *dăpre* 157. 158,3. 161,2. 222,2; *dăpă*, b. 259. 261,1.3 .. (v. *după*, *dupre*).

depreună, av. ensemble, à la fois 2. 12,3. 14. 16,3. 37. 86. 101,2. 109. 112,3. 152. 185,2. 220. 239,3. 248,3. 268. 273. 366,3; mr. b. 276,2; *deprîună* 43,3; *depreură* 7*,2 (v. *dîpreună*).

deprînd (nsei), vr. 2. s'accoutumer, s'habituer 88,3. 113,2. 276,3. 278,2.3. 295,3. 364; b. 162,3. 247,2. 253,3; *dăprînd* 288; **-ere**, sf. exercice b. 252; *deprîndere*, coutume b. 48,3; **deprîns**, aj. habitué 78,3; b. 103,2.

depun, va. 2. *dă-*, s'éventrer b. 259,3.

dereg, *deregătorie*, *derept*, *dereptate*, v. dre-.

dereptie, sf. équité 14.

derés, sn. (rêse) office, diplôme 74, 3. 151,2.

derviș, sm. mr. derviche b. 281,2.

des, deasă, aj. épais, dense, serré; nombreux 178,2. 357; b. 27. 169. 311. 312,2. 315; *dîasă*, b. 118,3; —, av. souvent 7*,2. 293,2. 314,2; b. 73..

deság, sm. (i) besace b. 303,2.3. *dă*-258,3.

desătîniă, sf. (ni) dîme b. 24, 3. 25,1.2. 220,2.3. 221,1.3. 222; *desetîniă*, b. 34,3.

desăvârșire, sf. perfection b. 108; *cu* —, av. parfaitement b. 222,2; **-î**, aj. av. parfait, complet 157,1.3. 165. 329. 354,3; b. 5,3. 13. 14,3. 80. 107,2. 153,2. 156,2. 188,3. 191; *desăvârșit* 57. 58. 77,2. 78,1.2. 147; *desăvârșit* 100; *desesfârșitu* 56; *desfârșitû* 9*,3.

desbinăre, sf. (ări) désaccord, séparation; *deghînăre* 328; b. 153,2.3. 154.

desbrac, v. dezbr-.

descălee, va. 1. occuper un pays, coloniser 58,2. 69. 189,3. 190. 197,2. 235. 250. 274,2; —, descendre de cheval 67. 222,2. 334; b. 167,2; *descălie*, b. 316; **descăleeare**, sf. fondation, colonisation 146. 235,2; b. 1,2 .. 3..; **descăleeătul**, sm. id. 196,2.3; b. 76; **descăleeătore**, sf. id. b. 1,2.

descânt, va. 1. désenchanter, guérir b. 139. 287,2. 307. 323,3. 340; **-ee**, sn. (ce) formule de désensorcellement b. 338,2; *dîs-*, b. 138; *descântic*, id. b. 339-343..; **-ătór**, s. aj. désenchanteur b. 307,2. 340.

descăreat, aj. déchargé b. 370,2.

deschid, *deschid*, v. *deșchid*.

descoper, va. 3. découvrir; révéler; dévoiler 51,3. 249. 255,2. 256. 266. 297; b. 37,2. 150,3. 199,2. 235.. 357, 2; *dăscoper*, b. 256; *discoper*, b. 55; *descopăr* 244; **descopérire**, sf. révélation b. 203,2; *dăscoperire*, b. 55.

descosút, aj. découssu b. 11,3.

descrețire, sf. *dă-*, défrisement b. 261.

descriu, va. 2. décrire b. 251.

descúlt, aj. nu-pieds 253; b. 203,2. **descumpărătórîu**, sm. sauveur, rédempteur 137..

deseure, va. 1. démêler b. 90,3; —, éclaircir b. 119,2.

des demineătă, av. à la pointe du jour b. 18,3.

desetîniă, v. *desă-*; *desesfârșit*, v. *desăvârșit*.

desfac, va. 2. entr'ouvrir b. 129,3; *desvac*, défaire 8,2; *dîsfac*, b. 94,2; mr. b. 280,3; —, désenchanter b. 137,1.3..

desfătare, sf. (ări) plaisir, délice, convoitise 106,3. 275. 298,2. 324,2..; b. 13,3. 47,2.. 49. 147. 192,3. 225,2; **-ăt**, aj. divertissant 57,3; **-ez**, vr. 1. se réjouir, divertir b. 72,3. 97. 173,3..

desfečorése, v. 3. stériliser.

desfrânare, sf. (ârt) débauche *b.* 47. 247; **-ât**, aj. libertin *b.* 249. 323,3; —, efréné 202,2; *dîs-*, *b.* 359,1.2.

desfrăşit, v. desăvârşit.

desgróp, v. dez-

desgúst, vr. 1. se dégoûter *b.* 313,3.

desider, va. *istr.* désirer *b.* 285..

desime, sf. touffe 299,2; *dèsi-*, épaisseur 201,2.. 202.

desiş, sm. broussaille 299,2; *desuş*, *id.* 297,2.

deslobozése, va. 3. délivrer 58,2.

desluşire, sf. explication *b.* 252,2. 253,2; **-ît**, av. clair 169,3.

desmetecése, v. dezmeticesc.

desne, *s. istr.* droite *b.* 283,2.

desnod, va. 1. dénouer *b.* 370,2; **-ât**, aj. dénoué *b.* 371,2.

despárt (ârţił), va. 3. séparer, retrancher, différer, divorcer, distancer 9*, 2. 16*, 2. 19, 2. 34, 1. 2.. 72, 2. 90, 2. 106, 2. 132. 163, 2. 185, 1. 2. 261, 3. 265, 1. 2. 291. 323. 328, 2; *b.* 49, 2. 83, 2. 89. 147, 2. 149, 2. 212, 2. 217. 354, 3; *despart* 84, 3; *despártesc*, *id.* *b.* 84, 1, 2; *disp-*, *b.* 97. 196, 2; **despártanie**, sf. (ii) séparation 218; **despártire**, sf. *id.* 260, 2. 323; *b.* 49. 180, 3. 212, 2; *dispártire*, *b.* 179, 3; **despártit**, aj. séparé, divisé, coupé *b.* 84. 188, 3. 212, 2.

despeceţluése, va. 3. desceller *b.* 254, 3.

despie, va. 1. fendre 362, 2; *b.* 152, 3. 291, 2. 306, 3. 363, 3; **-ât**, aj. fendu *b.* 343.

despletit, aj. denatté *b.* 89. 91, 3.

despótu, va. 1. dépouiller; dénuder 291, 3. 352, 3; *b.* 289, 2, 3; —, ôter la peau *b.* 309, 2; **despocát**, aj. nu 352.

déspre, prép. vers, de côté, touchant à, pour 65, 3. 71, 2. 105, 3. 125, 2. 152, 2. 177, 2.. 260, 3.. 335, 2. 358, 3; *b.* 24, 2.. 3.. 50. 83. 108, 3. 123, 3. 156, 3. 202, 2. 226, 2; *-rè* 142; *dáspre*, *b.* 126, 3. 127. 164, 3; *dispre*, *b.* 137, 2. 143, 2.

despuitór, sm. maître, dominateur 49, 2. 181. 185, 2. 257, 2. 300, 3. 366, 3; **despuitoáre**, sf. (δεσποίνα) maîtresse, S. Vierge 183, 2. 241. 298. 300, 3; **despus**, sm. province 5*, 3.

despuţu, va. maîtriser 10*.

destóinie, aj. capable, digne, habile, apte 13*, 3. 52. 150, 2. 153. 237, 3. 271. 284, 3. 285; *b.* 202, 2; *dostoinic* 5*, 3. 2. 56. 194, 3..; **-ése**, va. 3. rendre digne

298, 1, 2; **-ie**, sf. dignité 110, 2. 124, 3. 125. 153; *dostoimicie* 15; —, habileté *b.* 252, 1, 2.

destrámát, aj. revêche 281, 2; *b.* 5.

destúl, aj. av. suffisant, assez, suffisamment 31, 3. 280; *b.* 85, 2. 128, 3. 170, 3. 249. 252, 2. 364, 3; *den* —, *id.* 225, 3; *b.* 4, 3. 133; *den dástul* 168; *b.* 31, 3; *in* —, *b.* 249, 2; *fac* —, satisfaire 302, 2; **-éz**, va. 1. *id.* 281, 3.

destupát, aj. débouché 206, 2.

de supra, av. dessus 35, 2. 71, 3. 358, 2; *b.* 40; **de desupt**, dessous 265; *b.* 42, 3. 43, 3. 144, 3.

desuş, v. desiş; *desvac*, v. desfac.

deşáláre, sf. éreintement 282, 3.

deşehid (isel), va. 2. ouvrir 6, 2. 17, 2. 28. 29. 30, 3. 64, 2. 83, 3. 105, 3. 147, 2. 148. 155. 167, 2. 169. 182, 3. 232, 2. 252. 256. 267, 3. 276, 2. 312, 3. 319, 2. 361, 3; *b.* 37. 47, 3. 60, 2. 98, 2. 178, 2. 230, 3; *dăşchid* 222, 2; *deschid* 6; *b.* 85. 141, 3. 158, 3. 159, 2. 210, 2. 351, 2; —, commencer *b.* 103, 3; *deşchiz* 6; *disclúd*, *nr.* *b.* 264, 3; *desclúd*, *b.* 274; **deşchídere**, sf. ouverture 29, 2; —, éclaircissement *b.* 151; **deşehis**, aj. av. ouvert, clair 11. 73, 2. 77. 143..; *b.* 12, 2; *deschis*, *id.* *b.* 24, 3. 75, 2. 169, 2; *b.* 274.

deşért, aj. s. vain, futile, frivole, passager 15*, 2. 11. 23, 2. 44. 54. 69. 102. 113, 2. 132. 141, 3. 156, 2. 167, 2. 210, 3. 212, 2. 282, 3. 298, 2. 315, 2. 324, 2; *b.* 47, 3. 100, 2. 145, 3; *deşért* 1*, 3. 80, 3. 168, 2. 184—85.. 206; *disert* 112; —, vr. cesser 15*, 2..; *in* —, av. en vain, vide 10. 25, 2. 33, 3; *b.* 354; —, passer 186; *in deşért* 152, 3. 293, 2; *intru* —, *id.* 180, 2; **-ăciúne**, sf. (i) vanité 80, 2. 89. 184, 2, 3. 185; *b.* 5. 16, 2; **-áre**, sf. *id.* 112, 2. 324, 2. 360; *deşértare* 202, 2..; *dişértátóare*, sf. vanité *b.* 97; **-éz**, va. 1. détruire 315, 2.. 317, 2; —, vider *b.* 315, 2 (—, vr. s'écouler?).

deşi, cj. quoique 302; *b.* 361, 3.

deştept, va. 1. éveiller; ouvrir l'esprit 36. 61, 2. 80, 2. 106. 114, 2. 128, 3. 170. 187, 2. 205, 2. 255. 273, 3; *b.* 5. 41, 2. 49. 162, 3. 201, 3. 239, 2. 365; —, aj. av. éveillé, intelligent *b.* 126, 2. 239, 3; **-át**, aj. continu 275, 2.

deştíng, vn. 2. (nse) descendre 10*, 3. 14, 3; *deştíng* 4*, 3. 6*.

dètorie, v. dato-.

detún, va. 1. foudroyer *b.* 180,3; —, tonner *b.* 329,2; *-ătúră*, sf. coup *b.* 197,2.

dê una, tot-, v. una.

de unde, d'unde, lorsque, v. unde.

deusebî, av. séparément 77,3. 133,3; —, exempt 186.

Deva, sf. Nl. 37,3. 176.

devestüvie, aj. virginal 100.

devetiî, num. slav. le neuvième *b.* 16.

Devlet Gherei, sm. Np. *b.* 18,2.

dezbrăie, va. 1. déshabiller, ôter 29,3. 67,2. 85,3. 171. 225. 258; *b.* 119; *diz-*, *b.* 117,2; **dezbrăeât**, aj. nu 18,2. 3; *b.* 171; *diz-*, *b.* 136.

dezgróp, va. 1. déterrer 117,2; *disgrop*, *mr.* *b.* 265,3.

dezhám, va. 1. dételer *b.* 73.

dezleg, va. 1. délier, détacher; ab-soudre 4*. 7*,2. 29,2. 52,2. 89,2. 99,2. 183,3. 188,3. 253,2. 310,3. 328,3; *b.* 44,2. 73. 186. 209,3. 210; **-äre**, sf. déliement, solution, explication 52,2. 113; *b.* 203,3. 207,3.

dezlipése, va. 3. détacher, séparer 167,3; *dăzlipesc*, *b.* 43,3.

dezmeticése, v. 3. revenir à soi; *dizmi-*, *b.* 135,3; *desmetecesc*, *b.* 302.

dezmețesc, vr. 3. revenir à soi 256,2.

dezmiérd, vr. 1. se délecter, réjouir 271,1.2.3. 272; *dezmerd*, *b.* 119,3; *mr. disniérd*, cajoler *b.* 264,2; **-ăcîŭne**, sf. délectation, volupté 106,3. 271,1.2. 272. .; **-äre**, sf. (ări) id. 324,2. .; *b.* 47,1.2. 128,3. 147; **-ăt**, aj. agréable 272,3.

deznădăjduése, vr. 3. désespérer *b.* 181,3; *dăz-*, *b.* 49,2. 162; **-uít**, aj. désespéré *b.* 182.

dezpart, v. des-.

deznădăcinéz, va. 1. déraciner 163; *b.* 82,3. 111; *diz-*, *b.* 196,2.

di, v. de.

Dia, sm. Np. Jupiter 84,2. 85,2.3; *b.* 89,2.

diác, sm. écrivain 93,2; *diac*, *b.* 24,2; *diac*, diacre 38. .; **-on**, sm. diacre 33,2. 78. 90. 159. 300. .; *b.* 32. 366,2; *diacón* 47,2. . 244; *b.* 61,3. . 63,3. 64; **-onime**, sf. le corps de diacres 240,2; **Diacónovič**, sm. Np. *b.* 234,2.

diadímă, sf. diadème *b.* 209.

diadóh, sm. successeur au trône 257,1.2. 329.

di alihia, aj. *mr. ațel de —*, le vrai *b.* 269.

diamánd, sm. (nzi) diamant 177,2; *diamant*, *b.* 324,2. 335,2.

diávol, sm. (i) diable 11*,1.3. 2. 47. 49,3. 83,3. 97,3. 116. 117. 186. 289,2. 295,3. 314,3; *b.* 39,2. 55,3. . 212,3. 361,3; *diac-*, *b.* 52. 53. 110; *diia-*, *b.* 63. 104. 180; *ghivól*, *mnt. b.* 260,2; **-ése**, aj. diabolique 228,3. 291,2; *di-*, *b.* 51,2. 52. 171,2.3.

dicára, *mr.* donc *b.* 265,2.

dicatu, *mr.* que *b.* 264,2.

dice, dici, v. deci.

Dichémvrie, sm. Décembre 87,2; *b.* 128, v. Dech-.

dichis, sn. (urî) le nécessaire, ajustement 291,2; *b.* 260.

Dičo Samartin, s. Nl. *b.* 201,2.

dicóm, cj. *mr.* comme *b.* 263,2. 264,2.

didáhie, sf. (ii) prêche *b.* 30,3. 201,1.2.3. .

Didimű, sm. Np. 163.

differire, sf. (ri) différence *b.* 247,2.

dihánie, sf. (ii) monstre *b.* 166, v. dăh-.

dihnése, vn. 3. ébrouer 6,3.

diin, v. din, *dîns*, v. dâns; *dîntăiü*, v. dintăiü; *dîinte*, v. dinte; *dîintru*, v. dintru, *dim*, v. din.

Dima, sm. Np. 135,2.

dimând, va. 1. *mr.* ordonner *b.* 278. 279.

dimic, va. 1. *mr.* dilacérer *b.* 274,2. 278.

dimineită, sf. (éte) matin, matinée 89,3. . 155,2. 265,1.2. . 331,3. . 338; *b.* 33,2. 127. 157. 174,2. 355,2. .; *diminută*, *b.* 176; *dimenită* 280,3. 281. .; *mr. dimneată*, *b.* 280,2; *demănătă* 8*,3. 13*,3. 10,3. . 24,2. 34,1-3. . 35,2. 90; *demăreță* 3*,3. 4*,3. 5*,3; *demăinreță* 5*; *demenătă* 230,1.2. 231. 232; *demănătă* 36,3. 254,3. 267,2. 366,3; *demînță*, *b.* 119; *demeînreță* 9. .; *de —*, de grand matin *b.* 41. 71,2. 136,2. 163; *des de —*, à la pointe du jour *b.* 350,2.

Dimitra, sf. Np. Démeter *b.* 39,3.

Dimitrăche, sm. Np. *b.* 153,3; **-rășco**, sm. id. *b.* 34,2; **-rie**, sm. Np. 74,2. 251,2. 322,2. 359,2, v. Dumitru.

dímon, sm. (i) démon 228,3. .; — *dîmédădi*, daemon meridianeus 229.

dimpreună, v. dinp-.

din, prép. de, d'après; dès, par. 2. 103. .; *b.* 132 passim.; *di* 7*; *de în* 7*, 3. 10*. 12*. 4, 1. 3. 10, 2. 11, 2. 12, 3. 15, 2. 17, 2. 18, 1. 2. 20, 2. . 25. 27, 2. 3. . 30, 2. . 3. 32, 2. 37, 3. 40, 3. 43, 3. 53, 2. 56. 59, 3. 73, 3. 81. 90, 3. 98. 100. . 127, 3. 130, 2. . 143, 3. 157, 3. 238, 3; *b.* 70, 3; *den* 2*. 8, 2. 46, 2. 56, 2. 68, 3. 78, 3; 91. 93, 1. 2. 110, 3. 118. 124. . 142, 2. . 153, 3. 192. . 282. 287, 3. 309. 320, 1-3. . 329, 2. 343, 2. . 347. 363, 3; *b.* 4. 20, 3. 39, 1-3. 70. 85. 92. 110, 2. . 179, 2; *dăin* 3*. 42, 2. 43. 44. 49, 2. 50, 2. 51, 3. 89, 3. 103, 3. . 105, 2. . 107, 2. 109. 115, 3. 137, 3. 153, 2. . 364, 3; *dăinr* 5*, 2; *dîn* 134, 2; *dân*, *b.* 261, 2; *ghîn*, *mnt.* *b.* 262. .

Dina, sf. Np. 35, 3; *b.* 70.

din aînte, prép. av. devant; avant; *de* — 53, 2. . 80, 3; *b.* 85 (v. înainte).

dinăuntru, av. dedans *b.* 302; *din-lăuntru* 172, 2 (v. înăuntru).

Dincea, sf. Np. *b.* 280—282.

dînceace, av. deçà *b.* 173, 3. 343, 2; *dăinceace* 21, 2.

dîncolo, av. au, de là *b.* 343, 2; *de-încolo* 21, 2; *dân-*, *b.* 250.

dînior, v. dănoara.

dînpreună, prép. ensemble, également 144, 2. 169, 2. 173. 205, 3. 316. 336; *b.* 43. 44, 2. 144. 168, 2. 186, 2. 223, 2; *den-*, *b.* 39, 2. 95. 154, 2. 193. 245, 3. 272, 3. 346; *b.* 193; *dîn-* 165. 266; *b.* 297, 3 (v. depreună, înpreună).

dîns, v. dâns.

dîntău, num. premier, premièrement 125, 3. 342; *b.* 9, 2. 22, 2. 70. 100. 151; *dăin-* 40, 3; *dăin-* 33. 40. 110, 2; *dăintănu* 34. 37, 3; *dăntănu* 56, 3. 57. . 69, 2. 3. 110, 2. .; *b.* 77, 2; *dăntănu* 195; *dăintănu* 48, 2. 49.

dînte, sm. (t) dent 10, 2. 15, 3. 17, 3. 36. 54, 3. 64, 2. 165, 3. 214. 282, 3. 302, 2. 324, 2; *b.* 118, 3. 167, 3. 199, 3; *nr.* 265. 271, 3. 273; *dente* 9; *dăinte* 81, 3; *dăntău*, sm. dim. *b.* 369, 2.

dîntreg, av. entièrement 360 (v. întreg).

dîntre, prép. d'entre, de *b.* 210; *dăintru* 1. 179, 3. 317; *b.* 70, 2. 154, 2. 175, 3. 231, 3; *dăintru*, *b.* 36, 2; *dăintre* 4; *dăintru* 29. 34. . 43. 110, 2. 130, 2. 238, 3; *dăintru* 76, 2. 77, 3. 80. 84. . 85. 88, 3. 98, 3. 118, 2. 262, 2. 309, 1. 2. . 347, 3; *b.* 41. 111, 2. 178, 3; *dăintri* 184, 2;

dăintru 2*, 3. 46, 2. 48. . 54, 2; *dăit*, *dăitu*, *nr.* *b.* 268, 2. . 3. 269, 3. 277. 278.

dîochîu, sm. fascination *b.* 338, 2. . 349, 2. .; **dîochiez**, va. 1. fasciner *b.* 338, 2. 341, 3.

Dîoghines, sm. Np. *b.* 13.

Dioma, sm. Np. 75.

Dionis, sm. Np. *b.* 39, 3; *-isi* 245, 2. 3; *-isie* 296, 2; *-esie* 332, 3; *-ysie* 257; *nr.* *b.* 266, 2.

Dioseuri, sm. Np. 350.

dîpărt, v. de-.

dîpirez, va. 1. *nr.* dilacérer *b.* 279, 3.

dîpûn, vr. 2. *nr.* descendre *b.* 269, 3 (v. dispun).

dîră, sf. fantaisie *b.* 305, 3.

dîreg, v. dreg; *dărept*, v. drept; *dăres*, v. dres.

dîseacăse, va. 3. *nr.* dénouer, ronger *b.* 273.

dîseos, sm. patène, disque 161, 2. 244, 1-3.

dîseurm, vr. 1. *nr.* se reposer *b.* 277, 3.

dîsi, prép. *nr.* est-ce que *b.* 281, 3. .

dîsnîerd, v. deznierd.

Dispot-Vodă, sm. Np. 142—144.

dîspûn, v. 2. *nr.* descendre *b.* 272, 3 (v. dipun).

dîspuțăie, sf. disputation 146, 2.

dîstimelle, sf. *nr.* essuie-main *b.* 275, 3.

dîstôre, va. 2. détourner; *dăscântec* *di* *dăstors*, désenchantement pour détourner la fascination *b.* 138.

dîșă, *nr.*, v. dâns; *dășclid*, v. deșclid.

dît, *nr.* v. dîntre.

dîv, sn. (uri) chant merveilleux 179, 2.

dîvân, sn. (uri) cour de justice, conseil 169, 1. 2. 333, 2; *b.* 24, 2. 75. . 76. 97, 3. 125. . 169, 3. 318, 3; —, procès 198, 2. . 199, 2. 322, 2. 323, 3.

diverstese, v. 3. *istr.* se divertir *b.* 283.

dizmitieese, v. dezme-.

dîzrădăcinez, v. dez-.

Dlăgolopole, sf. Nl. Câmpulung 94; *-lsky*, aj. de Câmpulung 94, 3.

doă, doaa, doao, v. doi.

doașprăzece, v. dois-.

doâr, av. peut-être que, par hasard, est-ce que, sans doute *b.* 103, 3. 258, 2. 292, 2; *-ă* 10*. 48. 55, 2. 63, 3. 64. 77. . 123, 2. 157. 187; *-ă* 108, 1. 3. 139, 3. . 140. 167. 223, 2. 255, 2. 361, 2; *b.* 18,

3. 84, 2. 95. 148, 2. 158, 3. 179. 201, 3; *dor*, *b.* 230; *dorǎ* 46, 2.

dožáci, num. vingt *b.* 20. 360, 3; *doazeci* 164. .; *b.* 111, 2; *doazăci*, *b.* 90; *doazec*, *b.* 40, 2. 145; *dožáci*, *b.* 66, 1. 2.

doba, sf. (be) timbale, tambour 203; *b.* 192.

dobândă, sf. (nzi) gain, profit, revenu 10, 3. 50. 98, 2. 219, 3. 278, 3. 354, 3; *b.* 4, 3. 6. 11, 2. 122, 3. 123, 3. 154. 215; *dobîndă* 210, 3; —, butin, dépouilles 36, 3. 72, 2. 73. 312, 3; —, victorie *b.* 294, 2; —, richesse 212, 3; —, l'action de gagner 106, 3; *dau în* —, prêter à intérêt 95, 1. 2. .; —*ăș*, sm. maître *b.* 180; —*esc*, va. 3. gagner, acquérir, obtenir 46, 3. 54, 2. 3. 59, 2. 60. 70. 77, 2. 86. 107. 147, 2. . 150, 2. 167. 191, 3. 272. 275, 2. 293, 2. 309, 3; *b.* 48. 51, 2. 122. 131, 3. 152. 181, 2. 215. 255, 1-3. .; —, vaincre 150; —*ftor*, sm. (i) usurier *b.* 12, 2.

dobitoc, sm. (oace) animal domestique 14*. 4. 34, 3. 35. 49, 3. 57, 3. 67, 2. 90, 3. 116, 3. 121, 3. 155, 2. 218, 2. 3. 264. 316, 3. 354; *b.* 3, 3. 21, 3. 51. 59, 1-3. 143. 172, 2. 217, 3; —*esc*, aj. animal *b.* 21, 3. .; —*ie*, sf. vie animale *b.* 150, 2.

Dobocai, sm. Nl. 177.

Dobre, sm. Np. 135, 2.

dóctor, v. doftor.

document, sm. (uri) document *b.* 220.

dodecitor, sm. (i) vexatoire 10, 2.

dóftor, sm. (i) médecin, docteur *b.* 113, 3. 182. 306, 3; *dohtorǎ* 340, 3; *doc*-216, 2; —*esc*, aj. médical *b.* 45, 2; —, va. 3. médicamerter *b.* 181, 3; —*ie*, sf. (ii) médicament, remède *b.* 30, 3. 163, 2. 246, 2.

dógmă, sf. (me) dogme 328, 3; *b.* 22. 253, 3; —, (mate) 163; —*matísesc*, va. 3. dogmatiser 344.

dogór, va. 1. brûler *b.* 237, 2; —*ít*, aj. *beșică* — *ă*, pustule provenant par brûlure *b.* 341, 3.

Dohiárie, sm. Nl. *b.* 41.

dohtor, v. dof.

dóí, num. m. deux 16. 21, 2. 26, 2. 69, 3. pass.; *doǎ*, f. *b.* 18. 35. 88, 3; *doad* 95, 2. 109. 149, 3. 323; *b.* 92, 3. 180, 2; *doao* 9. 34, 2. 36. 350, 3; *b.* 31, 2. . 45. 64. 129, 2. 217. 247, 2; *doaoǎ*, *b.* 77. .; *doi*, *b.* 62. 63. 64. . 119, 2; *doo* 6. 37, 3. . 40. 62, 2. 63. . 151. .; *dooǎ* 120, 3; *b.* 119; *doou* 62, 2; *douǎ*, *b.* 206, 2; *mr.*

doi, m., *douǎle*, f. *b.* 273, 2. 275, 2; *dauǎ*, f. *b.* 281, 3; *daule*, *b.* 264, 2; *istr.* *do*, f. *b.* 286, 2. 3. .; *a doara* (= *a doua oarǎ*) l'autre fois 11*, 2; **doisprezece**, num. m. douze; —*ăci*, —*ăce*, *b.* 62, 3. . 66, 2. 67; —*zăce*, *b.* 203, 3; *doisprázăce* 130, 3. 311; *doisprázăce* 146, 2; *doasprázăce*, f. 107, 2; *doaosprázăce* 36, 3; *doaosprázăci*, *b.* 98; *doaosprázăce*, *b.* 210; *doesprázăce*, *doesprázăce* 227. .

dóină, sf. (ne) chanson élégiaque champêtre *b.* 304. .; **doináș**, sm. chanteur des doines *b.* 287, 3. .

doíós, v. du-.

dojánă, sf. menace, réprimande 153. 269, 3; **dojenése**, va. 3. menacer, admonéter 23. 25, 3. 141, 2. 218, 2. 219, 2, 3; *dejânesc*, *b.* 7.

dol, sm. *mr.* ruse *b.* 266.

Dolhéstí, Nl. 72.

dolnáia zemlia, la basse Moldavie 62. 173, 2.

Doloman, sm. Np. 45.

Dometian, sm. Np. 308, 2. .

domn, sm. (i), **doamnă** (ne), sf. Sieur, Dieu, prince, seigneur 2. 3. 10, 2. 12. . 18. 23. 28. 44, 2. 59. 68, 2. . 147, 2. . 158, 2. 190—193. 240, 3. 334, 2; *b.* 8. 10. 14. . 24, 2. 68, 3. 82. 97, 3. 114, 2. 143, 3. pass.; — *de stégǎ*, capitaine d'escadron 37, 3; —*esc*, va. 3. régner, gouverner, dominer 4. 35, 1. 2. 57. 70. 142, 3. 190. 191. 267; *b.* 126, 3; —, aj. princier 45. 92. 103, 2. 114. 189, 3. 328; *b.* 2, 3. 7, 3. 114, 2. 170, 2; —*este*, av. princier *b.* 224, 3; —*ire*, sf. (ri) maîtres (un rang des anges) 245, 2; —*ie*, sf. (ii) domination, règne, gouvernement 11*, 3. 59, 2. 69, 1. 3. 82, 3. 134, 2. 142, 3. 171. 189, 2. 197, 3. 200, 3. 268, 3. . 332, 3; *b.* 147; —*iea-mé*, ma seigneurie *b.* 124, 1-3. .; — combiné avec le pr. poss. *dumné-la* vous 287, 3. 352, 3; *b.* 257, 1. 2; — *lui*, — *sa*, *il*, *lui* 38, 3. 75, 2. 3. . 91, 3. 93, 1-3. . 102, 3. 134, 2. 135, 3. 143. 207, 2. 251, 2; *b.* 126, 2. 153, 3. 337. .; — *voastră*, vous 96, 3. 97. 199. 238. 251. 252; *b.* 79. 317, 1. 2. .; **domnișor**, sm. (i) jeune homme *b.* 225, 2.

domolése, va. 3. calmer *b.* 356; —*lește*, tais-toi 128, 3; *domulesc* 184, 2.

donche, cj. *istr.* donc *b.* 283, 2; *donche*, *b.* 286, 3.

Dor, sm. Nl. *b.* 134, 3. . 136.

dor, (durút, doare) vb.imps. avoir de la douleur *b.* 67,2. 259,3. 343,2. 369,3; *istr.* *b.* 286,2.

dor, dorâ, v. doară.

dór, s. amour, désir, souhait *b.* 173. 178,2. 181,2. 229,3. 233,3. 234. . 305. . 375; *mr.* *b.* 274,3; **doreâre**, sf. *mr.* douleur *b.* 267 (v. durere); **dorése**, vn. 3. désirer, souhaiter, envier 64,2; *b.* 15,3. 99,2. 148,3. 178,2; —, prendre plaisir 368; **dorire**, sf. (ri) souhait, désir 365,2. 368,2; *b.* 30,3; **dorít**, s. aj. désiré, envié, aimé 154,2; *b.* 98,2. 142,2. 156,2. 193,2. 230,2. 314,3; **doritór**, aj. désireux, amoureux *b.* 314,3. 358,2. **dorm** (durmí) vn. 3. dormir 4. 61,1.2. 128,1.3. 136,3. 212,3. 255,1-3. 273,3. 288,2; *b.* 41,2. 170,2. 189,2. 203,2; *mr.* *b.* 269,2. . 278,2; *istr.* *b.* 285,2.

dórníc, aj. qui désire *b.* 259,2.

Dorohóiu, sm. Nl. 53. 62,2. 74,3. 152.

dós, sn. (urí) dos, derrière, revers 264,2; *b.* 106,3; *istr.* *b.* 286,2; *în* —, derrière, à l'envers *b.* 107,2; *den* —, id. 192; *din* —, 71,2. 172,2; *b.* 245,3.

dosádă, sf. (de) affliction, oppression, outrage *b.* 69,2. 145. 194,3. 218; **dosădece**, va. 3. affliger, outrager, vexer 4*,3. 27. 36,2. 106,2. 305. .; *b.* 72,3. .; **dosădit**, s. aj. opprimé, tourmenté 84,2. 276,2; —, attaqué 82; **dosăditór**, sm. aj. médisant, outrageux 12*,3. 46,3. 50,3.

dosése, v. 3. *se doseaște*, se prépare 9,2.

dósníc, aj. à l'insu *b.* 244,2.

Dosotheiu, sm. Np. 205,3. 208,2. 209,2. 214,2. 239,3. 246,2. 263,2. 290,2.

dospése, vn. 3. lever, accroître 1*,2. 4,2. 17; **-ít**, aj. fermenté 330,3. . 331,2. .

dostóinic, v. dest-.

două, v. doi.

dovádă, sf. (vezi) témoignage *b.* 125,3; *cu* —, témoigné *b.* 107.

dovagiú, sm. (ii) demandeur en justice *b.* 75,2.

dovedése, va. 3. prouver, démontrer, constater 143,2. 308. 331; *b.* 3. 87,2. 125,3. 366,2; **-ít**, av. clair *b.* 252,2.

dráe, sm. (i) ennemi; diable, démon 9*,3. 6. . 7. . 11,2. 12,2. 15,2. 16,3. 17,2. 18,3. 20. 26. 44,2. 54,3. 60. 83,3. 84,3. 162,2. 182,3. 230,3. 282. 286,

2. 296. . 364,2; *b.* 4,3. 51,3. 80,2. 142. 171,3. 260. .; *dau -culuș*, envoyer au diable 113,2; **Drace**, sm. Np. 171; **drăeesc**, aj. diabolique, démonique 10*,2. 2. 81,2. 90. 131. 218,3; *b.* 51,3. . 53; **drăeie**, sf. (ii) diablerie 228; *b.* 355,3. 361,2; **drăeoală**, sf. diable, démon féminin *b.* 361,2.

drag, s. aj. av. cher, chéri, agréable, bien-aimé 14*,2. 15*. 27,2. 35,3. 94,3. 101,2. 137. 140,3. 251,3. 262. 277,3; *b.* 178,3. 257. 290,3. 306,2. 333. 362,2; *de a -ul*, ainsi qu'il fait plaisir *b.* 337,2; **drăgăliș**, s. aj. av. diminut. *b.* 137,3. 172,3. 177,2. 287. 344.

Drăgăst, sm. Np. 38,3.

drăgăstós, aj. aimable, plein d'amour 181. 285,3; *b.* 51,2.

Drăghié, sm. Np. 134,3.

drăgoste, sf. amour; charité, piété 12*. 15*. 2. 25,3. 29,2. 31,2. 37,2. 51. 96,3. 102,2. . 118,3. 129. 181,3. . 277,3. 298. 304,2. 318,2,3; *b.* 10,2. 21,2. 48. 99,2. 137,3. 254,3. 305; —, déesse de l'amour, amoureuse *b.* 137,2. .; **drăgostít**, aj. favori *b.* 141,2.

Drăgoș, sm. Np. *b.* 2; *-șe* 196,3. 197,2.

drăgulean, aj. chéri *b.* 137; *-lét*, *numiri dă* —, noms de caresse (allem. Kosenamen) *b.* 260; **drăgúț**, s. aimé, bon-ami *b.* 345,1,2; **Drăguțescu**, sm. Np. 174,2.

drahiú, sm. fils *b.* 298,3. 299,3.

dráhmă, sf. drachme *b.* 64,2.

drám, sn. (uri) petit poids, un gramme (à peu près) *b.* 44. . 45. . 376,2.

dreáptă, sf. la main droite 130,3. 168,2; *b.* 237,2; *dereaptă* 16,2. 32. 41,2. 43,3. 74,3. 129; *dédereaptă*, à la droite 18,2. .; *dírěaptă* 106,3. 248. 315. 316,2; *b.* 26,2; *dědřeaptă*, à la droite 103,3. . 230,3. 286,2. 318,2; *deraptă* 227,3; —, juste, légitime (v. drept).

dreg (dresci), va. 2. diriger; raccommoder, rajuster; — *graúł*, dresser la voix *b.* 329,3; *dereg* 11. 13,2. 27. 210,2. 224,2. 244,2; **-ător**, sm. (i) magistrat, gouverneur, employé public, économe *b.* 242,3; *deregător* 276,2; *dřeregător* 119. 195,2. .; *b.* 9,2. 14,2; **-ătorie**, sf. (ii) guide, charge; service *b.* 7,2. . 216,3. 242,3; *deregătorie* 16*. 133. 218. 276,1,3. . 278,2; *b.* 50; *dřeregăt-*, administration 114,3. 195,2. .

drépt, dreaptă, s. aj. juste, légitime, équitable, vrai, égal; droit, pouvoir 69, 2. 159, 2. 163. 167. . 170, 2. 303, 3. 345, 2. 350, 3; *b.* 57, 3. 79, 2. 194, 3. 217, 2. 232, 3; *derept* 1*, 2. . 2*. 3*. 16*, 3. 2. . 11. 13, 2. 17, 3. 19. 32, 2. 40, 3. . 41, 2. 74, 3. 138, 2. 154, 2. 183; *deraptă*, f. 216, 2; *dirept* 2. . 38, 3. 47, 3. . 51. 63. 77. 78, 3. 83, 2. 99, 2. 101, 2. 104, 2. 116, 2. 150, 2. 256, 2. 314, 3. 318, 3. 366. . 368. .; *b.* 39, 3. 54. 169. 194, 3; *diréptă*, f. légitime 38, 2. 45. 62, 3. 112, 2. . 3. .; *dirăptă*, f. 142; *driaptă* 193, 2; *b.* 122, 3; *drapă*, *b.* 88, 3. 137, 3; *dirept*, fidèle 290, 3; *deréptă* 16*; —, sf. justice 12, 3. .; —, main droite, v. dreapta; —, droit, vertical *b.* 120, 2; *di-*, *b.* 14, 2. 40; — *cumpănit*, équilibré 323, 2; — *mijlocit*, exactement dans le milieu 323, 2; *derept-slăvitor*, bienloué 109, 3; *dirept întru credință*, orthodoxe 118, 3; **drept**, av. pour, à cause de, parce que, conformément 3*, 3. 5*, 3. 9*, 91, 3. 103. 130, 2; *b.* 372, 2; *derept* 1. 3. 8. . 11. 19, 2. 20, 3. 24, 3. 26, 2. 3. 33, 2. 38, 3. 41, 2. . 45. 53. 61, 3. 74. 92, 2; *deréptu* 1, 3; *derepto* 43, 3; *derept*, contre 11, 2; *dirept* 63; **drept-aceea**, par conséquent, conformément 76, 3. 77. 79, 2. 118, 3. 168, 3; *b.* 153, 2. 210, 3; *derept aceea* 1*, 2. 8*, 2. 13*. 15*. 5. 18. 21. 23, 3. 27, 2. 44, 2. 55, 3. 100. 111, 3. 129. 274, 3. 283, 2; *dirept* — 83. 89, 3. 222. 291. 341, 3; **drept-ce**, pourquoi 40, 2. . 96, 3; *derept* — 9; —, par conséquent, car, parce que; *derept* — 23, 2; *derepce*, pourquoi, parce que 1*, 3. 3*. 4*, 2. 23, 2. 25, 2. 30. 54, 3. 55, 3. 252, 2. 266, 1, 3; *cu drept*, en vérité, à bon droit *b.* 73, 3; *cu dirept* 62, 3; *în -ul*, vis-à-vis, en face *b.* 82, 3. 136, 3; *prin* —, id. *b.* 353; *spre* —, id. *b.* 134.

dreptăre, sm. (ări) équité, justice; *direptare* 246, 3. 249, 2; *dereptăru*, règle 253.

dreptăte, sf. (ăți) justice, droit, équité 148, 2. 168, 3. . 326, 2. 333, 2. 355, 2; *b.* 14, 2. 179, 3. 221, 1, 2; *dereptate* 10*. 13*, 1. 3. 16*, 3. 4. . 11, 1. 3. 13, 3. 14. 23, 2. 36, 2. 153. 287. 367; *b.* 11, 2. . 14, 3; —, vérité 15*, 3; *direptate* 48, 2. 77. 79, 2. 105, 3. 119, 2. 3. 186. 246, 3. 312, 3; *b.* 9, 2. . 233, 2; **Direptate**, Nl. 70, 2, 3; *după* —, justement, à juste titre *b.* 83, 3; *pe* —, id. *b.* 103; *pre direp-*

tate 122, 3; —, en réalité *b.* 174, 3; *cu* —, *nr.* comme il fallait *b.* 267, 2; **direptător de lege**, règle, guide de la loi 87, 3; **dreptez**, va. 1. guider, diriger v. înd.; *dereptez* 9*, 3. 16*, 3.

dres, sn. (se) office, document 92; *dires* 75, 3. 144, 3. 174, 3; —, (*dresuri*) épices *b.* 44, 3.

drôjdie, sf. (ii) levain *b.* 46, 2.

druçar, sm. imprimeur 78.

drug, s. barre à filer *b.* 298, 2.

drum, sn. (uri) chemin, route, voie 70. 123, 3. 257, 2. 360, 2; *b.* 5. 84, 2. 119, 2. 164. 200, 3. 218. 221, 2; —, voyage *b.* 128, 3; **-ăr**, sm. (i) voyageur *b.* 326, 3. .; **-ușor**, s. dim. sentier *b.* 345, 2.

Drasiliea, sf. Np. 7*, 2.

dsudek, v. judec.

dubit, aj., *lemn* —, bois tanné *b.* 293, 3.

duc (dusei), va. 2. mener, porter, apporter, conduire 3*, 3. 5*. 1, 2. 3. 6. 21, 2. 25, 2. 30, 3. 59, 2. 64, 3. 73. 102, 2. 141. 204, 2. 210. 255, 3. 296, 3. 351; *b.* 22. 38. 43, 3. 68, 2, 3. 107, 3. 158, 3. 189, 2. 307; —, supporter, vivre *b.* 349, 3; — *în ispită*, tenter 10. 31, 2. 32. 41, 3; *b.* 36, 3. 184, 2; — *în casă*, recueillir 18, 2, 3. 19. 104. .; — *în spate*, porter sur le dos *b.* 214; vn. — *vidță*, mener la vie *b.* 357, 3; —, vr. s'en aller, se rendre quelque part 15*, 3. 1. 6. 18, 1, 3. 26, 3. 27. 54, 3. 63, 3. 66, 2. 105. 107, 3. 131. 140, 2. 162, 2. 306, 2. 342, 2. 365, 3; *b.* 41, 2. 72, 2. 77, 2, 3. 127, 2. 148, 3. 191, 2. 256. 320. 328, 3. 349. 355, 2, 3. . *nr.* *b.* 280, 3.

Duca, sm. Np. 239, 3. 240. 251.

ducăt, sm. (ți) ducat (monnaie) 95, 3. .

duchése, vn. 3. *nr.* comprendre, savoir *b.* 270, 3. 279; —, découvrir *b.* 269; *duchisesc*, id. 273.

Ducăpăl, sm. Np. Boucéphale *b.* 311, 3.

dud, sm. mûrier 356, 3.

dudău, sm. chardon *b.* 262, 2; *du-dău*, ciguë *b.* 310.

dug, s. (urle) *istr.* faute *b.* 284, 3.

duh, sn. (uri) esprit, souffle, âme 12*, 2. 1, 2. 7. 32, 2. 34. 51, 3. . 86, 1, 3. 107. 109, 3. 124, 2. 157, 2. 168. 215, 1-3. . 261, 2, 3. 283, 3. 311, 3. 317; *b.* 15, 3. 37, 2. 87. 106, 3. 159, 3. 237. 250, 3; — *neuratur*, esprit immonde, mauvais esprit

19. 84,2. 85,1.2. 194,2; — *slujitor*,
suppôt 263,2; *dukul* 226,2.3.

duhan duhaniți, chevaux fumants *b.*
333; **duhănesc**, va. 3. fumer *b.* 224,2.

duhnit, aj. empoisonné, infecté 102,2.

duhovníc, sm. (i) père spirituel, con-
fesseur 76,3. 87,3. 88,2.3. 180,3; *b.*
28,2. 343,3; —**esc**, aj. spirituel, religieux
132,3. 279,3. 293,2. 317. . 330; *b.* 28,
2.3. 106,2. 108,3. 219,2. . 3.

duîar, sm. *mr.* denier (monnaie) *b.*
275,2.

duîos, aj. pénible *b.* 242,3. 246,2;
dotos, désireux *b.* 192,2.

duján, s. *istr.* faute *b.* 283.

dujnic, sm. *istr.* qui fait du tort *b.*
283. 284,3 (v. dug).

Dúla, sm. Np. 320,2.

dulău, sm. gros chien *b.* 292,3.

dúlee, aj. s. doux, bon, agréable 10*.
13*,3. 1,3. 12,3. 14,2. 31,2. 98,2. 99,
2. 137. 169,3. 185,3. 322,3. 323; *b.* 5,
2. 13,3. 17,3. 72,2. 134. 306,3; *măn-
care de* —, manger gras *b.* 42,2; **dul-
ceată**, sf. douceur, délice, bénignité,
grâce, bien 166,2; *b.* 72,2. . 259; *dul-
cêfă* 13*,2. 15*,2. 20,2.3. 29,2. 31,3.
86. 289,2. . 315; *b.* 95,2. .; *dulcăfă* 1,
2.3. 2. 3. 9. 36,2. . 54,3. 57. 64,2.
98. 110,3. 131,3. 363,3; *b.* 89,3. 174,
3; *dulcăfi* *b.* 94,3; *dulcece* 212,3.

dumbrăvă, sf. (ăvi) forêt, bois 57,2;
b. 146,3. 304,2. 357,2.

Dumînică, sf. (ce) Dimanche *b.* 18,
3. 33,2.3. .; —, Np. *b.* 350,3. 352;
Dumînecă, 2. 24. 89,3. . 99. 111,2. 219.
220. 237,3. 306. 308,3; *b.* 31. 35,3.
58,3. 114; — *florilor*, Pâques fleuries
286,3; *Dumînecă* 33. 40. 103,3. 107,2.
111; *Dumîneacă*, *Domerecă* 9,1.2. .;
Dumîneca, *istr.* *b.* 285.

dumerese, va. 3. humbleur *b.* 162,3.

dumésnic, aj. apprivoisé *b.* 132,2;

dumestic, aj. dompté 90,3; **dumestic**, s.
locataire 266.

Dumitrăche, sm. Np. *b.* 126. 127,
3; —**trașco**, Np. 38,2. 43,3. 152. 173,3.
174,2. 200; *b.* 206,2; —**tru**, Np. 62,2.
74. 87,2. 91,3. 135,2. 208 (v. Dimitrie).

Dumnezău, sm. (ei) Dieu 8*,3. 16*,
3. 10,2. . 20. . 25. . 33. 70. 89,3. 98,
2. . 165,2. . 287; *b.* 17. 77. 94. . 100;
pass. *mr.* *b.* 272,3; *pentru* —, au nom
de Dieu *b.* 214,2; *Dumnezău* 64,3. .
155. . 273. . 350,3; *b.* 50,3. 51—52.

60—61. 82,3. 149,2. 196,3. 201; —*edeu*
1,2.3. 6. . 46. 47. 49. . 50—52. 66. .
77,2. 79,2. 105,3. . 145,2. . 182. 197,
3. 295,3. 312,3. . 363,2; *b.* 9,3. 13. .;
—, (*-dăi*) divinités *b.* 10,2; *Dumunădău*
299. 324; *Dumnezeu* 4; *mr.* *b.* 281,2;
Domnețeu 33,3. 34. . 35. . 36,3. 37,3. .
53—54. .; *Domnezeu* 40. . 41. .; **Du-
mnezeoac**, sf. déesse *b.* 39,3. .; —*ezăoae*,
b. 83—85; —**ezeceșe**, s. aj. divin, céleste
44. 31,2. 98,3. 139. 288,3. 290,3. 355,2;
b. 20,2. 30,2.3. 31. 35,3. 39,2. 203;
—*ezăesc* 273,2. 278,2.3. 293,2; *b.* 55.
56,2. 83,2. 89,2. 98,2. 149,2; —*edăesc*
52,3. 76,3. 77,2. 105. 107,3. 115,3.
239,3. 240. 245,3. .; —*ădăesc* 322,3; *du-
mnezeesc* 111,2; *dumnezeesc* 226,2.3;
—**ezăire**, sf. divinité 101,2. 112,2. 154,
3. 168,2; *b.* 71. 161; *multă* —, poly-
théisme *b.* 100,2; —*edăre* 77. 78,3. 118,
2. 242,3. 303,2; — *ederie* 226,2.3;
dumunădăitor, aj. déifiant 242 (v. înd-).

dumnea-lui, -ta, -voastră, v. domn.

Dunăre, sf. Danube 172. 189,3. 357,
3; *b.* 61,3; **Dunăriță**, id. dim. *b.* 302.

dungă, sf. cordon (d'une monnaie)
b. 346,3.

după, prép. après, d'après, selon,
suivant à 3. 4. 5. 11,2. 182. 274,2. 362;
b. 4,2. 50,2.3. 63,3. 101. 216,2. . 227,
2. 236; *după* 14*,3. 14,2. 20,2. 25,2.3.
28. 32,2. 34,3. . 36,3. 51. 59,2. 64,2.
77,3. 107,2. 123,2. .; *dupa*, *istr.* *b.*
285,3. .; *dupe*, *b.* 44,3; *dopă* 8. 54,3;
dupu 366,2; **după**, de la, de sur 168;
b. 29,2. 127,2; *dupe*, *mr.* *b.* 271,3;
după acăea, ainsi (*χατὰ ταυτὰ*) 9*,1.2.
19,2. .; —, puis 128,2; *după ce*, d'a-
près ce que *b.* 95,2. 117,2. 214,2; *du-
pe ce*, *b.* 46,3. 47,2; *după cum*, comme,
selon 68,3; *b.* 29,3. 160,2. 198; *după*
ășteptare, indulgence 13*. **dúpre**, d'a-
près 44,2. 329. 344. 355,2; *b.* 1,3. 30,3.
42,2. . 57. 108,2; — *ce*, d'après ce que
b. 43,2; — *cum*, selon *b.* 107,2. 108,2;
— *împrejăr*, d'alentour *b.* 31; — *urmă*,
dernier 317. . (v. depre).

duplecăt, aj. courbé (*συμoς*) 350,3.

dur, vn. *istr.* durer *b.* 285,3.

dúra, s., de a —, roulant, en cul-
bute *b.* 293.

dúráț, sm. fracas 199,3.

duréc, sf. (ri) douleur, outrage 102,
2. 142. 164. 186; *b.* 59,2. 85,2. 119,3.
161,3. 196,2. 343,2.3; *dureri*, sg. *b.*

171,3. 180,3; *durère* 301. 341,3. 364,3; *b.* 13,3. 77. 108,2; *durcare* 102. 106,2. 211,2 (v. dor).

duréz, va. 1. construire, bâtir *b.* 288; *durát, la câmp* —, travail de la terre *b.* 333.

duriü-lu, sm. *nr.* le cheval bai *b.* 282.

durút, aj., *ruşinê cê -ă*, la honte soufferte *b.* 238,2.

duşmán, s. aj. ennemi *b.* 118. 244,3. 338,3.

duvaleta, sf. *nr.* coiffe *b.* 280,2.

dužan, dužnic, v. dujan.

dŭ, v. dumnea-voastră.

dvor, sm. cour, (aula) 62,2; **-enín**, sm. noble *b.* 220; **-ésc**, va. 3. servir 293,2; **-êstvie**, sf. nobilité *b.* 220; **-ján**, sm. (en) noble *b.* 219,3. 220; **-jánstva**, sf. les grands boyards; les boyards auliques *b.* 219,2; **-nie**, ministre, gouverneur 62. 76. 91,3. ; *b.* 255 (v. vornic).

dyhánie, sf., *toată -nia*, tout ce qui respire 14,3 (v. dăh-, dih-).

D (S, 3).

Deu, sm. Dieu 2*,2. 4*,2. 8. 55 (v. zeu).

di, sf. (le) jour 1*,2. 66,2. 179. . 181,2 (v. zi).

dic, vn. 2. dire 1*,3. 2*,2.3. . 54,3. 182. 364,3; *dic* 241,2; *gice-ti-se-va* 3*; **disă**, sf. (se, să) parole 1*,3. 3* (v. zic).

diudeţ, v. judeţ.

E (E, Ё, ІЄ).

e, cj. et 1*,3. 2*,3. . 7*,3. 10*. 11*. 2. 15*. 16*,3. 1,3. 6. 8. 9. . 14,1.2. . 15,2. 16. 17,2. . 21,3. 27,2. 28,3. 31. 33,3. 54,2; *nr.* *b.* 263,3. 265. 266; *istr.* *b.* 282,3. 283. . 284,2; —, mais 19. 21. .

e, 3. p. sgl. est, v. sânt.

e, intjct. eh! voilà! *b.* 214,2.

eá, intjct. ça! allons! (age) 136,3; *eani*, id. 40,2; *en*, *b.* 262,3; *eni* 324,3 (v. ia! iani!).

ea, pron. pers. f, v. el.

ea-, v. ia-

éacă, prép. voici, voilà *b.* 350; — *ce*, id. *b.* 350; — *tă mă*, me voici *b.* 293,2 (v. ia-).

Eáesi, sm. Np. Ajax *b.* 82,3.

ebrişin, sm. écarlate (πορφυρος) 313,2.

ecatómva, sf. hécatombe *b.* 88,3; *ecotomva*, id. *b.* 88,2.

Eeaterina, sf. Np. *b.* 86.

ecelisiárh, sm. ecclésiarque *b.* 41,2.

Eelisiastis, sm. le livre d'Ecclésiaste 202,2; *-stu* 325,2.

eespediţie, sf. expédition *b.* 213,3.

ectomva, v. eca-

Ector, sm. Np. Hector *b.* 196.

eez, (= íi), v. tu.

Edémü, sm. Nl. Eden 58; *b.* 65,3. 322,2. 327.

Edés, s. Nl. Edessa 224,2.

ediþi prestíþi, formule d'enchantement, corruption de mots slaves *b.* 138.

Edom, sm. Np. 315,2.

ee, v. ei.

Efés, sm. Nl. Ephèse 129. 308,2. . ; l'épître aux Ephéséens 277,2.

efharistisése, va. 3. *nr.* remercier *b.* 269.

Efrát, sm. Nl. 58; *b.* 61,2.3. 134; *Efracftu*, *b.* 167,2.

Efrémü, sm. Np. 37,2; *Efrón*, sm. Np. 36,3.

éftin, aj. à bon marché *b.* 26,3. 376.

egál, aj. *nr.* égal *b.* 263,3.

Eghipt, sm. Nl. Égypte 258,2; *b.* 322. . ; *-pat*, *b.* 64,3; *-pet* 130. . 145,3; *b.* 136. 165. 208; *Eghypt*, *b.* 163,3; *Egyptet* 11*,1.2. 131. 322. 348,2. 358,3; *b.* 50; *Ághipet* 4; **Eghiptean**, sm. habitant d'Égypte 145,3; *b.* 62,2. 207,2.

egl, *istr.*, v. el.

egúmen, sm. abbé, prier 157,2. 193. 279,2. 297,3; *b.* 41,2.3. . 82; *egumán* 298. . (v. ieg-).

eh, intjct. *nr.* eh! *b.* 272,2.

ei, av. oui-da! 18; *ee* 3*,3; —, intjct. allons! *b.* 114,3; —, mais, *ee* 5*; — *bine*, eh bien! *b.* 255,3.

ei, ea, ei, ele, pron. pers. il, v. gram.

Eláda, sf. Nl. 320; *b.* 89,2. 243,3.

Ele, sf. pl. esprits malins, fées *b.* 318.

elefteric, sf. liberté *b.* 243; *nr.* *-theria*, *b.* 273.

eleímosíne, sf. *nr.* aumône *b.* 281,2.

elemént, sn. (urí) élément *b.* 152,2. .

Eléna, sf. Np. 146; *b.* 74,2. 151,2. 172,3. 316,3.

Eleón, sm. Nl. 67,3. .

élin, sm. grec, hellène 51. 283,2. 312; *b.* 196,3; **-ésc**, aj. hellénique, grec 60,2. 119. 146. 280. . 307,2. 348,2; *b.* 156. 167,2. 188; *elenesc* 78,3; *elli-*

nesc 157. 240. 260, 2; *b.* 20, 3. 78, 3; *ellenesc* 85, 2; *ellinește* av. en grec 158, 3. 240. 251, 2; *ellenéște*, 85, 3; *ellinie*, sf. langue grecque 260, 2.

Elisáfta, sf. Np. *b.* 61, 2.

Eliúsü, sm. Np. *b.* 158.

Ellii, sm. pl. divinités 85.

elocvenție, sf. éloquence *b.* 251.

emác, sm. (i) recrue des Janissaires *b.* 18, 3.

emn, vn. 1. *istr.* aller *b.* 284, 2 (v. imn).

emperecie, 216, v. împărăție.

Emviontên, sm. Ebionit 307, 3.

en, en-, v. în, în-.

en, intjct. v. ea.

Enáchi, sm. Np. *b.* 102. 111, 3.

endromída, sf. endromis *b.* 3, 3.

engastenu, *mr.* intentionné *b.* 267.

englez, sm. anglais *b.* 214, 2.

engólpiu, sm. chaîne de poitrine, collier *b.* 5, 3.

eni, v. ea.

Eni, sm. Np. *b.* 207, 3. 208. .; *Enia*, sm. Np. Aeneas 58, 2; 59.

enleer, sm. (i) Janissaire *b.* 81, 3; *-čari* 150.

Enóh, sm. Np. 12*. 49, 3. 180, 2; *b.* 61. 65. 216, 2. .

ensileg, v. înțeleg.

ensnaseut, aj. *istr.* (unigenitus) fils unique *b.* 283, 2.

entru, av. *istr.*, — *mire*, auprès de moi *b.* 285.

epácta, sf. épacte 44.

epăngé, sf. manteau 357, 2.

epárhie, sf. (ii) diocèse 193; *b.* 29, 2. 203.

epigrama, sf. épigramme 205, 3.

epirót, sm. (óti) habitant d'Épire 200, 2.

episcóp, sm. (i) évêque 87, 3. 89. . 110. 141. 157, 2. 235, 2. 259, 2. 295, 3. 329, 2. . 358, 3; *b.* 125. 156; **-fe**, sf. évêché 176. 319. 321, 2. 343. 357, 2; *b.* 35, 3.

epístolă, sf. lettre *b.* 369, 2; **-lie**, sf. (ii) épître 261. 308.

epitróp, sm. (i) tuteur, curateur 328, 3. 329; **-fe**, sf. administration 86.

épure, sm. lièvre *b.* 170, 3. 172. 376, 2.

eră, av. mais 175, 2 (v. âră, iară).

Eráelle, sm. Np. 85, 2; *b.* 66, 2; *Ira-*, *b.* 178; *-cléu*, *b.* 153.

erarchie, sf. hiérarchie 245, 2. 246.

erel, s. manteau, pourpre royal *b.* 209.

erés, sm. (uri) hérésie 6*, 2. 3. 163, 1, 3; *b.* 79, 2; **eresie**, sf. id. 290, 2. .;

eretie, s. aj. hérétique 98. 146. 158, 3. 163, 3. 246, 2. 289. 307, 3. 332; *b.* 14, 2. 29. 323.

érî, av. hier, dernièrement 185, 2. 223, 2. 225. 297.

Erimie, sm. Np. Jérémie 141, 2 (v. Ie-).

Ermi, sm. Np. Hermes *b.* 39, 3; *Ermia* 57, 2; **Ermíp**, sm. Np. *b.* 207, 2;

Ermis, sm. Np. *b.* 211, 2.

ermonáh, sm. hiéromonaque 78, 2. 111, 2. 125, 2.

ernéz, va. 1. passer l'hiver 350; *b.* 329, 2.

erníe, sf. *mr.* désert *b.* 268, 2.

Eronim, sm. Np. 125, 3.

(e)rpă, sf. *istr.* pierre *b.* 286 (v. râpă).

ersuch, *istr.* après (?) *b.* 283.

ert, va. 1. pardonner, absoudre, grâcier, exempter 24, 3. 30, 2. 40, 3. 96. 111, 3. 113. . 122, 1, 2. 147, 2. 180. 183, 2. . 313, 3. 342, 3. 345, 3. 365, 2, 3; *b.* 16, 2. 37, 2, 3. 153. . 167, 3. 184, 2. 227;

ertăcîune, sf. pardon, dispense, grâce 30, 2. 32, 3. 39, 3. 41. 111, 3. 153, 2. 257; *b.* 6, 2. 57. 79; *-čune* 342, 3; *b.* 207, 3;

ertăre, sf. (ări) id. 82, 3. 146, 2. 157, 2. 182. 296. 313, 3; *b.* 47, 3. 234, 3; **ertát**,

aj. permis, licite, pardonné *b.* 29, 2. 69, 2. 362, 2 (v. iert).

es (eșü) vn. 3. sortir 3*, 2. 10*. 1, 3. . 2. 11, 3. 12, 2. 18. 19, 2. 21, 2. 46, 2. 57, 3. 58. 65, 3. 71, 3. 73, 2. 95, 3. 96, 2. 106, 3. 108, 3. 114. 119, 3. 125. 137, 2. 140, 2. . 147, 2. 169, 2. 178. 188, 3. . 248, 3. 253, 3. 254, 2. . 305, 3. 331, 2. 360. 364; *b.* 18, 3. 19, 2, 3. 35, 2. 94, 2. 120. 158, 2. 161, 2. 199, 2. 240. 350, 3;

—, provenir 118, 2; *b.* 175, 3; — *înainte*, aller à la rencontre 71; —, manquer *b.* 70, 2; *ișea*, *ișil*, *ișind* 165, 3. 166, 2; *b.* 68, 3. . 132, 2. 138, 2, 3. . 259.

Esóp, sm. Np. *b.* 207—209, v. Isop.

espovedanie, v. isp-.

Estfirú, sm. le livre d'Esther 277.

Eși, sm. Nl. *b.* 245, v. Iași.

eșire, sf. (ri) sortie, issue; départ 1, 2. 12, 3. 154, 2; *b.* 93, 2. 192, 3; — *din fire*, aliénation *b.* 80; **carté Eșirii**, Exode 331, 2; **eșít**, aj., — *din țîșînî*, sorti des gonds *b.* 12; *-ul apcîi*, source 1*, 2.

eşniosfinţuni, sérénissime *b.* 35.
Eterie, sf. *b.* 242. 243. 245,2; -rist,
 sm. partisan de PE- *b.* 244,3.
Ethiôpie, sf. Nl. *b.* 61,3; *istorie*
-pičască, Ethiopica (livre d'Héliodore)
b. 88,2; -plên, sm. Éthiopien 367,2;
Ethiôp, id. 254,2.
ethuicésc, aj. païen 344,2.
Etna, sf. Nl. 253; *b.* 203,2.
etpân, sm. suite, cortège *b.* 127,3.
eu, pron. pers. 1, v. gram.
euneciúne, unité 226,2.. (v. uni-
 tate).
Euriloc, sm. Np. *b.* 85,2..
Eva, sf. Np. *b.* 60,2,3.. 232,2..
 364; *Evva* 63,3. 64,2. 65.. 145,2; *b.*
 167,3.
Evágric, sm. Np. 163.
evanghélie, sf. (ii) évangile 15*,3.
 37,2.. 42,3.. 90. 100,3. 103,3. 109,
 2. 193,2. 261. 307,3. 347; *b.* 20.. 74,
 2; — *învăţătoare*, évangile commenté
 98; *evagghelic* 348,3; *b.* 154,2; **evanghe-**
licésc, aj. évangélique 337,3; *b.* 80;
evanghelist, sm. (iştî) évangéliste 26.
 42,3. 126. 239. 257. 308. 331. 358,3;
b. 62,3; *ievan-* 30,2; *evaghilest*, *b.* 61.
Evdóchie, sf. Np. 61,3; *b.* 74,2.. 3..
evghenie, sf. noblesse *b.* 220,2.
evharistic, sf. st. communion 345;
evh-, *b.* 54,2.
evlâvie, sf. piété, respect 354,3; *b.*
 29; —, sm. Np. Pius *b.* 205,2.
Evlóghie, sm. Np. 304,2.. 305,2..
Evréu, sm. Np. (ei) Hébreu 283,2.
 317; *b.* 236.. 239,3. 241,3..; **evreésc**,
 aj. juif 2*,2; **Evreíme**, sf. totalité, masse
 des H. *b.* 238. 241 (v. Ov-).
Evrópa, sf. Nl. Europe *b.* 50,1..3..;
b. 252,3.
Evstáfiş, sm. Np. Eustachius 243,3.
Evstrátic, sm. Np. 76,2. 79,3. 119,
 2. 234. 251,2.
Evthimicán, sm. Np. *b.* 68,1.2.
exárh, sm. exarque 156,3. 157,2.
 236; *b.* 30.
ezán, sm. invitation à la prière *b.*
 19,3.
ézár, sm. lac *b.* 134,2,3; *ezer*, *b.*
 168 (v. íazer).
Ezechiil, sm. le livre d'Ézéchiel
 277,2.
ézer, v. ezăr.

F (Φ).

fă, intj. fille! *b.* 308,3..
Fabius, sm. Np. *b.* 11,3.
făbulă, sf. (le) fable *b.* 212. 213.
 215. 263,2. 360,2.
fac, (fecé, făcú) va. 2. faire, créer,
 préparer, produire 4*,3. 9*.. 2.. 3..
 4. 6.. 7.. 9. 13,3. 14. 15,2. 18,3.. 19,
 2.. 3. 21,3. 22,2. 23,2. 26,2,3. 32,2.
 34,3. 43. 44,2. 47,3. 50,2. 51,2. 54,2.
 56. 57,3. 60,3. 73. 80,3. 81. 91,3. 95,
 3. 104,2. 115,3. 120,3. 121,2. 137. 162,
 3. 195,2. 210. 235. 241. 249.. 258,2.
 265.. 268.. 275,2. 283,3. 311.. 327,
 3. 329,2. 331,3. 341,3. 344. 352; *b.*
 7,2. 19. 32,3. 34,3. 37. 63,3. 66.. 75,
 2. 103,2. 115,2. 117. 132. 159,2.. 170,
 2,3. 193. 204,2. 262,3; *mr.* *b.* 263,3.
 265,2,3. 266,3. 267,2,3.. 269,2.. 270,
 2. 272,2. 273. 280,3.. 282,2; *istr.* *b.*
 283,3. 285,2,3..; —, gagner 95,2; —,
 valoir 95,3..; — *lége*, observer la loi
 51,2; — *judecală*, juger 169..; — *vorbe*,
 parler 167,2; — *îmtr' una*, assembler
 111,3; —, ensorceler *b.* 137,2.. 138;
 —, devenir *b.* 48,3. 69,2; —, vr. dissim-
 muler *b.* 69. 214,2..; *mr.* répondre *b.*
 265,2. 266,3.
făcătoríu, sm. (ri) créateur 32,2. 41.
 57. 66,2. 236,2. 288,3; *b.* 49,3. 53. 219.
 357—358; -*ca* 109; —, faiseur *b.* 203;
 — *fivă lege*, qui fait l'iniquité 11. 17,
 3; — *de bine*, bienfaiteur *b.* 16,2. 155.
 208,2; — *de rău*, malfaiteur 40,3; —
de viiaţă, vivifiant 317.
făcere, sf. (ri) créature 77,2; —,
 œuvre 228,3; *b.* 195,3; -*cea*, *b.* 14,3;
 —, Genèse 280,2; *b.* 156,3; — *lumii*,
 création 279. 290; — *turnului*, construc-
 tion de la tour de Babel *b.* 50,2; —
de bine, bien-fait *b.* 6. 124. 155,2.
făctele Apostolilor, sf. pl. les Actes
 des Apôtres 261,2.
făchiol, sm. voile *b.* 176,3.
făclie, sf. (ii) flambeau, torche 147,
 3. 148. 254,2; *b.* 15,2. 92.. 324. 344,2.
făceş, aj. admirable *b.* 73.
fag, sm. (i) hêtre 357..; *b.* 311.
făgădă, sf. (de) vœu 213,2. 246,3;
dau —, remplir le désir 250; *făgădaş*,
 sm. vœu 273,3. 274..; *făgădueală*, sf.
 (eli) promesse, engagement *b.* 77; *fă-*
găduésc, va. 3. promettre, vouer 42,2.
 56,2. 59,3. 100,2. 112,3. 156,2. 234,2.

272, 273, 3. 293, 2. 335, 2. 342, 2; *b.* 77, 2.. 121. 122. 146. 175; —, accepter, recevoir 11, 3. 189; —, vr. id. 60; *b.* 144, 2. 188, 3; **făgăduință**, sf. promesse 130, 3. 197. 261, 3; **-duită**, sf. promesse, aj. promise 54, 3. 55, 3. 100, 1, 2; **-duitură**, sf. id. 42, 2.

Făgărăș, sm. Nl. 189, 2. 190; *b.* 156.

faget, sm. bois des hêtres *b.* 306, 2.

Fagotti, sm. Np. *b.* 170, 3. 171.

făgur, sm. rayon de miel 154, 2.

făină, sf. farine 17; *b.* 85, 2. 337, 2.

fălă, sf. éclat, splendeur 333, 2; *b.* 248, 2; —, orgueil *b.* 225, 2.

falăngă, sf. phalange 228, 3.

fălăcă, sf. (fălci) mâchoire, joue 320, 3.. 366; *b.* 138, 2, 3.. 144, 2, 3.. 169; —, (fălci) 13, 2.

fălee, sf. (ci) mesure agraire 62, 2. 63.

Fălehi, sm. Np. *b.* 127, 2; **Făleoianu**, sm. Np. *b.* 153, 3. 163, 3.

fălese, vr. 3. s'enorgueillir, se vanter *b.* 228. 239, 2. 252, 3.

fălfăese, vn. 3. flotter *b.* 93, 3; —, s'agiter *b.* 254, 2.

fălie, sf. orgueil 275 (v. fală); —, tranche *b.* 42, 3. 44. 45.

fălnic, aj. orgueilleux, somptueux 323, 3; *b.* 243. 291; **fălnicie**, sf. orgueil *b.* 154;

fălós, aj. orgueilleux 210; *b.* 223, 3..; —, pompeux 276.

fămăce, sf. (ei) famille 24, 3; —, femme 199, 2. 204, 2. 238, 3. 300.. 330, 2. 358, 2; *b.* 10. 68.. 203, 2. 250, 3. 260, 3. 261, 2; **fămăcese**, aj. féminin *b.* 52, 2 (v. fe-); **famélic**, sf. famille *b.* 221, 3; **-mă**, *b.* 128.

fău, sm. foin 8*, 3. 14, 3. 136, 3..; *b.* 132, 3; **fău** 243. 325, 2; *b.* 221, 3. 315, 3. 371, 2; **făunăță**, sf. (țe) prairie, pré 75, 2. 93; *b.* 25, 2.

fantasie, v. fant-.

fântână, sf. (ni) puits, source 10*; *b.* 135, 3; **fântă**-, *b.* 254, 3. 303, 3. 339..;

-niță, sf. dim. *b.* 339.

fantasie, sf. fantaisie 260, 2; **-ndasie**, *b.* 48, 3. 195, 2. 197, 3.

făpt, sn. (e, uri) action, ouvrage 154; —, fait *b.* 234, 3; —, attaque, ensorcellement 228; *b.* 137.. 138; **făptă**, sf. (te) fait, œuvre 1.. 2. 25, 3. 40, 3. 42. 129.. 141, 2. 204, 3. 231, 3. 274, 2. 292, 3.. 325, 2; *b.* 2, 2. 31.. 68. 87. 92. 159, 2. 202, 2; — (uri) 115, 3; —, création 138, 3. 236, 2; —, occupation *b.* 39, 3;

— *lumii*, création 41; **faptele apostolilor**, les Actes 349, 2; *b.* 79, 3 (v. fact-); *în* —, réellement *b.* 252. 254, 3; **pun în** —, mettre en usage *b.* 363.

făptură, sf. (ri) création 12, 2; *b.* 23, 3. 24. 49, 3; —, être, créature 10*. 14*, 3.. 34. 99. 230, 2. 318, 3; *b.* 100, 3. 146, 3. 147, 2. 156, 3. 184, 2. 357; —, façon, forme, configuration, structure 255, 2, 3. 276; *b.* 118, 2. 202, 3; —, *nr.* fait *b.* 269; **aduc în** —, représenter 289.

făr, prép. sans *b.* 48. 120. 360; — *cât*, ne.. que, seulement *b.* 96; — *de cât*, id. *b.* 20, 2; — *de*, excepté *b.* 79. 307, 3; — *numai*, seulement 301; *b.* 125, 3; — *prin*, id. *b.* 175, 2; **far de**, *istr.* *b.* 284. 286, 2; **var de**, sans *b.* 286, 3..; **fără**, sans 46. 86, 3. 238. 360, 2. 364, 2..; *b.* 6, 3.. 7, 2.. 28, 2. 57, 3. 129. 241, 2; **-ră** 11*, 3. 15. 49, 3.. 115, 2. 118, 3. 127. 185, 2..; **fără** 17; **-ră** 20. 66..; —, excepté; ne.. que, seulement 21, 2. 27. 262; *b.* 1, 3. 9.. 202, 3; *istr.* **fara**, *b.* 284; — *cât*, id. 327. 363; — *numai*, id. 78, 3. 101, 3. 157. 161, 3. 338, 3. 348; *b.* 4, 2. 28. 48. 50, 2. 56, 3. 119, 2. 163, 3; — *de lège*, crime, péché 2.. 8.. 48, 3.. 81, 3. 365, 2.. 366, 2; *b.* 52, 3. 153, 2; —, pécheur 102, 2; — *lège*, crime 10, 3. 13; **fărlege** 96; — *de stare*, sans cesse 1; — *nemiță*, rien 54, 2; — *moarte*, immortalité 14*, 3; — *voravă*, silence 2*, 3; **fara**, *istr.* en dehors *b.* 283, 3. 284, 2.. (v. afară).

fărăm, va. 1. casser, briser 167. 361, 3; *b.* 54, 3. 240, 3 (v. sfă-); **fărămă**, sf. (me) bris, débris, miette 30, 3. 107. 354, 2..; *b.* 335; **fărămitură**, sf. (ri) id. *b.* 69; **fărămășă**, sf. id. *b.* 121, 2.

Faraon, sm. Np. 145, 3; *b.* 135—136. 322..; —, bohémien *b.* 335, 2.

făreceare, sf. artifice, dessin 5*, 2, 3 (επιβουλή).

fareol, sm. lisez: **farijul**, cheval *b.* 110, 2.

farfurie, sf. assiette *b.* 303, 2.

Farisăin, sm. (ei) Pharisien 4*, 3.. 23, 2. 56, 2. 140, 3; *b.* 21; —, (săi) *b.* 58; **-seese**, aj. pharisaïque 4*, 3.

fărmece, sn. (ce) charme, enchantement 228. 291, 2. 303, 3; —, (č) 116, 2; **fărmeceător**, v. fer-.

Faron, sm. Nl. 358, 3.

fărșese, (șii) va. 3. finir, terminer 203, 3. 204. 257, 2, 3; **fărșit**, sn. (uri) fin 204, 3..; *b.* 10; **fă-**, *b.* 13 (v. sfă-).

fărtăt, sm. frère en croix; *fră-* 90 . . 216, 2; —, camarade *b.* 306, 2. 348. 369, 3. 370, 3; **fărtătél**, sm. dim. *b.* 295, 3.

fasolă, sf. (le) haricot *b.* 356, 2; *-su-*, *b.* 98.

fășă, sf. (șe) bande, lien 188, 3. 259, 2; *b.* 287, 2; —, (*fășuri*) 196; **fășie**, sf. id. 357; **fășioară**, sf. dim. *b.* 327, 3; **fășiat**, aj. emmaillotté *b.* 327, 3.

făt, va. 1. mettre bas *b.* 226. 259, 3. 262. 367, 2; —, sm. (feți), enfant, garçon, fils 35, 3. 36, 2. 166, 3. 167, 2. 168, 3. 317, 2; *b.* 67, 3. 68, 1, 2. 135. 239. 255, 2.

fătă, sf. (fête) fille, vierge 5. 6. . . 9. 16. 23, 3. 32, 2. 36, 2. 41, 2. 52. . . 59. 106, 2. 171. 175, 3. 232, 3. 271, 3. . . 282. 315, 2; *b.* 60, 3. 67. . . 71—72. 138, 3. 239; *feată*, 276, 3. 277, 3; *b.* 10; *mr. b.* 268, 3. 273, 3. . . 275, 3. . .; **fătătoare**, sf. portière (vache) *b.* 258, 3.

fătă, sf. (fețe) face, visage; personne; surface, teint 1*, 2. 12*, 2. 4. 10. 11, 3. 12, 2. 14. 15, 3. 28, 3. 37. 80, 2. 83, 3. 99, 3. 112. . . 118, 2. 127, 3. 140, 2. 181. 215. 224, 3. 231. 248. . . 268, 2. 303, 2. 338, 2. 364, 3; *b.* 6. 17, 3. 65, 3. 95. 98. 3. 106, 3. . . 107, 2. 159. 218, 3. 364. . .; —, couleur *b.* 173, 3; —, personne *b.* 261, 2. 317; *de* —, présent, en présence de 62, 2. 207, 2. 355. 360; *b.* 7. 74. 75, 2. 90, 2. 125, 2. 169, 3. 250; —, en face 11, 3; —, évident, manifeste 50. 123. 162; —, en public 161, 3. 163, 3; — (*față*), *mr. b.* 275, 2.

fătăese, va. 3. frétiller *b.* 375.

fătăre, sf. (ări) dissimulation 54, 2; **fătărese**, vr. 3. être partial, avoir égard à l'apparence 193, 2; —, feindre 16*, 2; **fătărie**, sf. partialité 51. 185, 2. 193, 2. 198, 2; —, dissimulation, hypocrisie 105; *b.* 79, 3. 261, 2; **fătărnic**, aj. s. hypocrite, dissimulé 16*, 2. 54, 2. 112. 169; *b.* 73. 153, 2; **fătărnicese**, v. 3. être partial 169, 3; **-cește**, av. en hypocrite *b.* 79, 3; **fătărnicie**, partialité 169. 170, 2; *b.* 196; hypocrisie 169.

fățiș, av. en face 191, 3.

Făurăriu, v. Fevruarie.

Favno, sm. Np. 59.

Favstina, sf. Np. *b.* 10.

feară, v. fiară.

feată, v. fată.

Februarie, v. Fevruarie.

fecior, -cioară, -ciorie, v. ficior.

fel, sc. (uri) sorte, espèce, genre, manière *b.* 45, 3. 125, 3. 127, 2. 147, 3. 364, 2; *feliiu* 156, 3. 189, 2; *b.* 31, 2. 41, 3. 72, 2. 143, 3. 178, 3; *fěl* 34, 1, 3. 57, 3. 76, 2. 78, 2. 79. 88. 106. 110, 3. 121, 2. . . 123, 2; *b.* 9, 3. 13. 79, 2; *fěliu* 281. . . 290. 339. 353, 3; *b.* 3, 3. 157, 2. 174. 188, 2. 211, 2. . .

feldmărșal, sm. maréchal de camp *b.* 86, 2. 128.

felea, sf. une mesure d'une demi oca *b.* 292, 3

felegeân, sm. tasse *b.* 34.

felecatîu, sm. discours 2*, 2; **feleluese**, vn. 3. défendre 6*, 3.

femece, sf. (ei) femme *b.* 362, 2; *femeae* 145, 2. 246, 1, 2. 258; *fimee*, *b.* 67, 2. 82, 2. 85. 91. 98, 3. 120, 1, 2; *fomee* 218; *mr. fumellië*, *b.* 277, 1, 3; **femeese**, aj. féminin *b.* 110, 3 (v. fămée).

fer, s. 4; — (*feară*), morceaux de fer *b.* 335, 3.

ferb, -inte, v. fierb, -inte.

ferdela, sf. boisseau *b.* 320, 3.

fercăstră, sf. (tre) fenêtre 172, 3; *b.* 12. 19, 2; *ferastă* (ești), *b.* 330, 3. 344, 3. 345; *ferastă*, *b.* 116, 3. 117, 2.

férec, va. 1. ferrer, garnir de fer 6; —, enchaîner *b.* 171, 3. 302, 3. . .; **ferecat**, aj. ferré, doublé 14; *b.* 370, 2; —, enchaîné 228, 2; *b.* 186; —, bienheureux 8*, 3. . . 19, 2, 3. . . (v. fericit).

ferese, va. vr. 3. préserver, garder, éviter 11*. 12*, 2. . . 24, 2. 25, 3. 49, 2. 50, 2. 58. 89, 2. 141, 2. 146, 3. 154, 3. 167. . . 198, 2. 200, 2. . . 213. 247, 2. 286, 2. 289, 2. 362, 2; *b.* 25. 66, 3. 144. 228, 2. 315.

ferestúică, sf. dim. petite fenêtre *b.* 295, 3.

fericăciune, sf. béatitude 136; **fericăt**, aj. bienheureux 8*, 3. 55, 1, 2. 83, 2. 136, 3; **ferice**, aj. heureux 1*. 13. 205. 213, 3. 216. 315, 2. 363, 2. 368; *b.* 72, 2. 331, 3. 332; **fericése**, va. 3. rendre heureux, bienheureux 205, 3. 248, 2. 266, 2. 367, 3; *b.* 287, 2; —, vr. se féliciter *b.* 331, 3; *-ceș*, louer 2*. **-eșe**, sf. (ii) bonheur, félicité, béatitude 205, 3; *b.* 9, 3. 10, 2; **-eșe**, sf. (ri) id. 325, 3. 344, 3; *b.* 14. 99, 2. 244; **-eșt**, s. aj. heureux, bienheureux (*beatus*) 77, 3. 78, 3. 99. . . 146. 152, 2. 171. 178. 209, 2. 248, 2. 257. 269. 283, 2. 290, 2. 315, 2. 325. 348; *b.* 3. 48. 72. 83. 89, 2. 99, 2. 159, 3. 203. 316, 3 (v. ferecat).

férie, sf. barille *b.* 229.
ferință, sf. garde 211,2. 251; **ferit**, aj. à l'abri *b.* 298,3 ..
feritor, aj. considérant (?) 13*.
ferm, aj. *istr.* ferme *b.* 286.
fermân, sm. firman, décret *b.* 113, 3. 312,2; *fir* —, *b.* 315.
fermec, va. 1. charmer, enchanter *b.* 323,3; **-ător**, sm. empoisonneur *b.* 159, 3; **-ătorie**, sf. enchantement, sorcellerie 162,2; *b.* 100,2 (v. *fârmec*).
fes, sm. bonnet grec *b.* 376.
Festul, sm. Np. 59.
feștelesc, va. 3. salir *b.* 352,2.
feștilă, sf. étoupe *b.* 93,2.
feștuf, aj. teint *b.* 225,3.
fete, sf. *istr.* fille *b.* 283,2 (v. *fată*);
fetică, sf. petite fille *b.* 362,1,2; **fetiș-căină**, sf. fillette *b.* 261,2; **fetișoară**, sf. id. 292,2; *b.* 295,2; **fetiță**, sf. id. *b.* 295,3.
fetișoară, sf. dim. visage *b.* 298.
Februărie, sf. Février 321; *b.* 18, 3; **-roarie**, *b.* 27,2; *Februarie* *b.* 205,2; *Făurărău* 256,2.
fiă, sf. (fie) fille 15,3.
fiară, sf. (fiară, fieri) bête féroce, bête 10*. 9. 15,3. 34,3. 35. 57,3. 59, 3. 60. 81,3. 116,3; *b.* 59. 150,2. 164, 3. 165,3. 217; *fieară* 353,3; *b.* 146,3. 147,3; *fēră*, *b.* 211; *feară*, *b.* 313,1-3; *feră*, *b.* 116,3 (v. *hiară*).
(fișoară), sf. (re) fille, vierge, *fișo-* 183,2. 214,2. 227,2. 241. 257,3. 299. 300, 3; *b.* 61. 143; *fec-* 282,3; *b.* 16. 38,3. 88, 3. 89,3. 91,3. 171,2. 187,2. 293,2; **fișor**, sm. (i) fils, jeune homme 38,2.3. 44,3. 135,3. 207,2 .. 256,2. 364,2; *b.* 64 .. 66. 135 .. 172,2; *mr. b.* 265; *fecior* 5. 7. 15. 20,2. 23. 25,3. 35,2 .. 47. 53. 55. 61. 64,2. 69,3. 90. 102 .. 105,2. 122. 140,3. 145,2. 171. 287,3. 351; *b.* 10,3. 38. 41,2. 70. 255,3; *istr. b.* 285, 3; *mr. fișior*, *b.* 268. 269; —, serviteur 33. 40,2. 223,2.3; *b.* 40,3. 128,3; — *de suflet*, fils adoptif *b.* 135; — *de boier*, noble *b.* 33,2; *fecur* 92,2; *fecuriu* 43, 3; —, vieux 16; **feșorăș**, sm. dim. *b.* 337,3; **feșorie**, sf. virginité 130,2; **feșorese**, aj. virginal *b.* 91,2.
filean, -leșug 171,3. 172; *filan* 39 (v. *viel*).
fideluş, sm. tonneau *b.* 369,2.
fie, intjct. amen 248,3.

fiéastru, sm. (ștri) beau-fils 277— 278 ..; **-stră**, f. belle-fille *b.* 173,2.

fié-căre, pr. indf. chaque, chacun, quiconque 48,2.3. 51,2; *b.* 259,2; **-ce**, id. 353; **-cine**, id. 48,3 .. 78,3. 162; **-cene** 111 (v. *fiéș-căre hie*).

fiér, sm. (fiară) fer, fers 2*. 6. 7. 82. 132. 172,2. 228,2. 283. 320,3; *b.* 51. 90,3. 197. 204,2.3. 370,3; *fer* 4; *hier*, *b.* 31,3; 32. 57,3. 152. 259,2; *mr. b.* 268; *her* 178,2; *b.* 57. 153; *mr. b.* 264; *fiér*, *istr. b.* 285,3 (v. *fer*, *her*).

fiérb, vn. 2. (rsei, rt) bouillir, bouillonner, cuire *b.* 42,2.3. 43,2 .. 118,3. 164; —, fermenter *b.* 45,3; *mr. herb*, *b.* 274; **-înte**, aj. av. bouillant; chaud, ardent, fervent 33. 361; *b.* 86,3. 156,2. 192,3. 196,2; *her-* 69,2.

fiére, sf. fiel, bile 9. 16; *b.* 98. 102, 3. 368,2 (v. *hieare*).

fiertură, sf. (ri) sacrifice 84,2.

fiéș-căre, pr. indf. chaque, chacun, quiconque 78,2. 133. 185,3; **fiéș-ce**, id. *b.* 46; **fiéște-care**, id. 166. 170,2. 260, 2 .. 301,3. 331,3. 334,2. 340,3. 342,2; *b.* 14,2. 28,2. 50. 93,2. 99,3. 159,2. 169,2. 210. 213 .. 357; *fiéște* —, *b.* 9, 2 .. 13,3; *fiște* —, *b.* 58,2. 88,2.3; *fiéșteș* —, 337,3 ..; **fiéște-ce**, id. 343,3; *b.* 39 .. 110,2. 155; **fiéște-cine**, id. 67,2. 312; *b.* 169,2; **fiéte-care**, id. 97, 2. 331,2 .. 353.

figurânt, sm. (ti) figurant *b.* 248,2.

fiică, sf. (ce) fille 313,2; *b.* 60,2. 83, 2. 137,2 .. 182,2.

ființă, sf. (țe) existence; être; essence; personne 164,3. 294,2. 303,2. 343,3; *b.* 21. 147,2. 176,3; *hi-*, *b.* 259,3.

fiști-care, v. *fiéște*.

fișu, sm. (fi) fils 1*, 3*. 10. 17,2. 19,2. 20. 37. 47,2. 48. 59 .. 63,3. 82, 3. 311,3. 322,3; *b.* 23. 37,2. 180 ..; — *sufletesc*, sm. fils adoptif 156,3; *fiu* 1 .. 12,2. 15. 16,3. 31. 86,2 .. 134,3. 155. 215 .. 254,3. 282 .. 284,3; *b.* 126,2.3 .. 199. 200; *fișu*, *b.* 172,2; *istr. fișu*, *b.* 283,2; *mr. hișu*, *b.* 266,2 .. (v. *hișu*).

Filarét, sm. Np. *b.* 128. 175.

Filât, sm. Nl. le pays de Havila *b.* 61,3.

Filie, -cs, sm. Np. 5*. 7*.

Filip, sm. Np. 194,2. 283,3; *b.* 151, 2. 166,1.2; **-ești**, sm. Nl. 38,2.

fișu, *istr.* v. *fișu*.

filosof, sm. (i) sage; maître; philosophe, docte 60,2. 61,3. 78,2. 119. 304,

2. 328, 2. 342, 2. 3; *b.* 10, 2. 12, 3. 65, 3. 166, 3. 188, 1-3; *nr. b.* 266, 3. .; — *de cèle de fire*, naturaliste 102; **-fe**, sf. (ii), art; sagesse; philosophie 60, 2. 133. 204. 260, 2. 261. 320; *filosófie*, *b.* 188, 2. . 3. . **-ése**, aj. philosophique, sage 261; *b.* 4, 2. 252; **-ieése**, aj. id. *b.* 212.

Filothéu, sm. Np. 337. 340, 2.

fince, v. fe-.

(fin), sm. (i) filleul, camarade, *hin* 258, 2; *b.* 260—261.

finic, sm. (i) palmier 318, 3; *b.* 197, 2. 198; **-ă**, sf. (e) datte *b.* 132, 3. 133.

Finiceán, sm. Np. Phénicien 313, 2.

finix, sm. phœnix *b.* 109. . 254, 2.

Fințiște, s. Nl. 87.

Fior Avanti, sm. Np. *b.* 46.

fiór, sm. (i) frisson *b.* 233, 3.

fír, sc. (e) fil, fil d'or *b.* 90, 2. 178, 3. 315, 3. 328. . 331, 3. . 340, 3. 343. 364, 3. .; — (*firure*), fin line, Byssus 30, 3; *hír*, *b.* 261.

fiře, sf. (i) espèce; nature, caractère; substance; naissance 9*, 3. (ὕλη) 10*. 34, 2. 3. 47, 2. 49, 3. 55, 2. 79. 84, 3. 102. 112, 2. 131, 3. 171, 2. 254, 2. 294, 3. 303, 2. 313, 3. 350, 3. 364. 366, 3; *b.* 10, 2. 57. 79. 118, 2. 130, 3. 151, 3. 175, 2. 247, 2. 362. 373, 2; *preste* —, surnaturel, trop 243, 3. 297. . 299; *b.* 113, 3. 363; *vin în* —, revenir à soi *b.* 111; *hire*, *b.* 260; **firése**, aj. naturel 344, 2. 347, 3; *b.* 112, 3. 154, 2. 163, 3. 173, 2. 213; **fi-rése**, av. naturellement *b.* 162.

firidă, sf. (zi) *nr.* fenêtre *b.* 281.

firmán, v. fer-.

firúse, va. 3. tordre *b.* 328.

Fisênțé, sm. Np. 136.

Fisévs, sm. Np. Thésée *b.* 164.

fisognomie, sf. (ii) physiognomie *b.* 205, 2.

Físon, sm. Nl. *b.* 61, 3. . 133, 3. 167, 2.

fitlan, v. ficlean.

fițior, *nr.* v. ficior.

fiu, v. fiu.

fival, *b.* 97 (?).

flăcără, sf. (ri) flamme, feu *b.* 254, 2. 306, 3; **flăcărós**, aj. flamboyant *b.* 323.

flăcău, sm. (ăi) non marié *b.* 261, 2. 298, 3. 335, 2. 3.

flămând, aj. s. affamé 8*, 3. 18, 3. 19, 2. 84, 3. 181, 3; *b.* 148, 3. 373, 3; — (*năăi*) 250; **-nzese**, vn. 3. affamer 9*, 1. . 18, 2. 19, 2.

fleâneă, sf. bavardage *b.* 262, 3.

flégmă, sf. flegme, glaire *b.* 27, 2. 260, 2.

flîer, v. fier.

flintă, sf. fusil *b.* 303.

floäre, sf. (flori) fleur 57, 2. 96, 3. 107, 2. 156, 3. 172, 2. 324. .; *b.* 30, 2. . 91; — **de aur**, chrysanthème 357, 2.

flocós, aj. laineux, chevelu *b.* 118, 3. 169.

florică, sf. (cele) fleurette, petite fleur *b.* 295; **-cică**, id. *b.* 173, 3. 312.

florînt, s. *nr.* florin *b.* 266, 3.

flótă, sf. (te) flotte *b.* 151, 2.

flúer, sm. (e) sifflet, flûte *b.* 88, 3. 287, 3. 329, 2; —, (tibia), 28. 320, 3; —, va. 1. siffler *b.* 354, 2, 3; **-áre**, sf. sifflement.

flúture, sm. (i) paillette (d'or, d'argent) *b.* 312, 2.

foáe, sf. (foi) feuille *b.* 44, 2. 176, 2. 298, 2; —, soufflet *b.* 335, 2. 374.

foale, sf. soufflet *b.* 375; *fole*, *istr.*, ventre *b.* 286, 3.

foáme, sf. faim 15, 3. 26. 206, 2. 282, 3; *b.* 7, 3. 212. 241, 2. 373, 3; *nr. b.* 265; *istr. home*, *b.* 283; **-te**, sf. (ți) famine 175, 2. 297, 2. 318, 2. 321, 3. 354, 2; *b.* 23, 1. 2. 164, 3. 241. 260; *fuamete* 8.

foară, av. *nr.* mais *b.* 267, 2 (v. afară).

foarfeei, sm. pl. ciseaux *b.* 323, 2.

foárte, av. très, fort, bien 27, 2. 33, 2. 60. 65, 3. 100, 3. 126. 215. 272, 2. 346, 2; *b.* 13, 3. 83, 2. 113, 2. 178. . 225, 3; **-ti**, *b.* 134, 3; *fortă* 100, 2. 137, 2. 142, 2; *b.* 171, 3. 229, 2; *fortă*, *nr.* fort *b.* 266, 2.

foe, sc. (uri) feu, chaleur 9*, 3. 11*, 3. 2. 6. . 9. 15, 3. 24. 44. 50, 2. 58, 3. 82, 2. 130, 3. 218, 2. 338, 3; *b.* 19, 2. 118, 3. 132, 3. 302, 2.

Foeșăni, sm. Nl. *b.* 126, 3. 127, 2. 128; **-șeani** 200; **-șeni**, *b.* 82; **-șe**, sm. Np. 103. .

focșór, sm. petit feu *b.* 345, 2.

foése, va. 3. souffler *b.* 335, 2.

fofofiu, sm. petite pervenche (vinca minor) *b.* 342, 2.

fojgăese, vn. 3. fourmiller *b.* 351.

fole, *istr.* v. foale.

folós, sc. (oase) profit, avantage, gain, gré; *de* —, utile 9*, 2. 19, 3. . 24, 3. 29, 2. 38. 51, 2. 77, 2. 79, 2. 94. 111. 118, 2. 3. 143, 2. 3. 146, 2. 198, 3. 260, 3. 276, 2. . 327. 363, 2, 3; *b.* 28. 67, 3. 101, 3.

138. 152,3. 199,2. 222. 231. 247,2;
— (ure), intention 40,3..; -ése, va. 3.
profiter, produire, bénéficier, gagner; être
utile 10,2. 60,3. 105,2. 292,3. 321,2;
b. 31. 121,3. 147,3. 156,2. 183,3. 188.
2. 190. 196; -sãsc, *b.* 181,2; -fufã, sf.
(te) profit, utilité, gain 94,2. 348,2; *b.*
77,2. 347,3; -fre, id. 80,2; —, secours
b. 15,3; -itór, aj. utile 280,2. 286. 321,
2. 336,3. 347,3; *b.* 6,2. 47,3; -itori, f.
b. 114,3; -itór, sm. secours 10,2.

fomeae, sf. famille 9 (v. fem-).

fórmã, sf. forme 276; *b.* 236,2.

formós (v. frumós).

fortotire, s. *mr.* branche *b.* 272,2.

fortúnã, -tuşag, v. furt-.

Fótie, sm. Np. 78,2.

frágid, aj. frêle *b.* 151,3.

Fragule, sm. Np. 207,2.

frãmãnt, va. 1. boulanger la pâte
b. 309; —, vr. s'agiter *b.* 154.

frãmseřã, -mşetez, v. frumós.

-Frãnc, sm. (i) Franc; Latin 221,3;

frãnceşe, aj. français (?) latin 295,2.

Frãncisc, sm. Np. 216,1,2; -ghisc,
b. 195,3..

frãng, va. 2. briser, rompre; couper,
fracturer 2*. 4.. 42,3. 52. 64,3. 182,
2. 232,2. 233. 262. 331,3; *b.* 238,3.
290,2,3; *frangu*, *mr.* *b.* 266,2.

frãnghie, sf. (ii) frange *b.* 11,3.

frãnozeşe, aj. français *b.* 346; *b.*
3,2; —, année d'étude *b.* 253.

Frãsãnã, sf. Np. *b.* 182.

frãsen, sm. frêne 356,3.

frãte, sm. (ti) frère 3*. 10*.. 15*..
1.. 3. 6. 18,3. 30,2. 44,2. 46,3.. 52,
2. 62,3. 69,3. 85,2. 96. 139. 166,3.
184,2. 186,3. 187,3. 259,1,2. 262,1,3.
274. 297,3. 362,2; *b.* 31. 70. 119,2..
173,2. 200,2; *istr.* *b.* 286,3..; -ti, *b.*
63,2. 96,2. 180..; -tãlea 132,2; — *su-*
fetesc, frère allié; frãřesc, aj. fraternal
205,3; *mr. fra-*, *b.* 266,2; frãřeste,
av. fraternellement *b.* 168; frãřie, sf.
fraternité 217,3.

frãu, sn. (ãe) frein, bride 13,2. 61,2.
365,3; *b.* 90. 237,1,2. 254.. 296,2..;
— (*frãne*), *b.* 311,3; *frãn*, *mr.* *b.* 269,2.

free, va. 1. frotter, frictionner; brosser
222. 320,3; *b.* 46,2; -ãt, aj. frotté *b.* 42,2.

fredil, sm. forêt *b.* 136,2 (sfredel).

frẽmbã, sf. (be) frange *b.* 327,2.

Frẽnři, sm. Np. François 37,3. 38.

frenřit, aj. s. syphilitique, qui a une
maladie vénérienne 122,3.

fretatz, 216,2, v. fãrtat.

frieã, sf. (ci) peur, crainte; frayeur
2*. 12*,2. 3. 8. 11. 25,3. 80,2. 89,3.
101,3. 128,3. 143,3. 169,3.. 210,2.
259,2.. 289,2. 313,2. 345,2; *b.* 4,2.
17,3. 41. 56. 85. 116. 158,3. 215,2.
239,2,3; *mr. b.* 264,2; frieós, aj. s.
peureux, craintif, timide 147,3. 148,2.
193,3; *b.* 145,2. 239,2; *mr.* —, terrible
b. 269,2. 271,3; frieuşez, va. *mr.* terri-
fier *b.* 264,2 (v. înfricoşez).

Frideric, sm. Np. Frédéric *b.* 246,2.

frig, sm. froid, froidure 6.. 266,3.
349,3; *b.* 3,2; frigurĩ, pl. fièvre 4. 300.
350; *b.* 26,2,3. 293.

frig, va. 2. (fripsei, fript) rôtir; brû-
ler *b.* 44,3. 200,3. 214,2. 228,3. 337,
3. 369. 376,2; -ãre, sf. broche *b.* 136,
2.. 170,3. 228,3.

Frighia, sf. Nl. Frigie 350,3.

frigurós, aj. froid; glacé *b.* 26,2..

fript, aj. rôti, brûlé 331,2; *b.* 104,
3. 211.

frumós, aj. beau 11*. 36,2.. 57,3.
83,3. 106,2,3. 132,2.. 177. 216,2. 273,
2. 336. 340,3; *b.* 13,2. 59,2. 85. 141.
162,2. 172,3; *formos b.* 234,3; —, s.
le beau, la beauté (personnifiée); *b.* 137,
2..; frumusete, sf. (ti) beauté 10*.
166,2. 173; *b.* 71,2; -seře 132,2. 291.
292,2..; *b.* 8.. 91,2.. 107,2..; *frum-*
sãřã, *b.* 65.. 84,3. 118,2; -seřã, *b.*
8.. 94,2. 95. 218; -seřã 145,2. 297.
324,2,3. 333; *b.* 9,3.. 17,3. 147. 173,
3. 176,2; frãmseře 2.. 313,2; -seře 14*..
11,2. 57. 100,3. 106,2,3. 247,3. 254,2.
276,2,3. 351; frumusãři, sf. pl. Grãces
b. 137,2; frãmseřez, va. 1. embellir 57.
176; frumuşel, aj. s. joli, mignon *b.*
177,2. 303,3. 318,2. 332,2; —, av. *b.*
350,2. 371,2; -uşieã, sf. belle, mignonne
b. 318. 362.

fruniga, *istr.* v. furnica.

frũnte, sf. front *b.* 2,3. 90,3. 109,
3. 118,2. 123..; de —, noble, élu, de
considération 100,3. 143,3. 199; *b.* 223,
3; în —, à la tête 192. 200,2. 218,2;
b. 201,3; —, frontispice *b.* 153,2.

frúnzã, sf. (ze) feuille 276,2. 339;
b. 176,2. 179. 304,2..; -nãã 1*,2. 201,
3; —, feuillage 325,3; frũnzã 5; frun-
ziãr, sm. abri de feuillage *b.* 328,3.
329,2.

fug (gii) vn. 3. fuir, se sauver; s'éc-vader; courir, sortir 13*. 15*, 3. 3. . . 4. 6. . . 10. 57. 58, 3. 60. 67. 105, 3. 137, 3. 140, 3. 165, 2. 3. . . 168. 197, 2. 230. 258, 2. 274. 303, 2. 327, 2. 366, 2; *b.* 2, 2. 41, 3. 62, 2. 152. 164, 3. 250. . . 255, 3; —, va. 1. 58, 2. 73, 2; *mr.* s'en aller, partir *b.* 264, 2. 270, 3. 272, 1, 3; —, sm. fuyard (?) 5*; **fugî**, va t'en *b.* 308, 2. 363, 3; **fúgâ**, sf. fuite 213. 361, 3. 362; **fúga**, av. vite 362; *b.* 296, 3. 315, 2. 349; **fugár**, sm. fuyard 305.

fughicel, sm. (ei) 4. . . lisez funicél, herpes.

fuîor, sc. (oare) botte *b.* 263. 368, 2; *mr.* fullîor, *b.* 275, 3.

fúlg, s. lisière *b.* 303, 3.

fúlger, sc. (e) foudre 16, 2. 296, 2; *b.* 26, 3. 50, 3. 89, 2. 90, 2. 327, 2; — (*rî*), *b.* 64, 2. 147; —, va. 1. foudroyer, éclairer 171. 257, 2. 329, 2; *b.* 64, 2. 331. 343.

fullîor, *mr.* v. fuîor.

fúm, sc. (uri) fumée 184, 3. 202, 3. 324, 3; *b.* 185, 2. 327, 3; —, prétention *b.* 249, 2; **-ârít**, s. fouage, sorte d'impôt *b.* 103, 3; **-edénie**, sf. fumée 157, 2.

fumellie, *mr.* (ii) femme *b.* 277, 1-3 (v. femeie).

fumitós, aj. *mr.* affamé *b.* 264 (v. foame).

fúnd, sm. fond, profondeur 165, 3. 166. 327, 2; *b.* 41, 2. 129, 3. 172, 2. 217, 2. 327, 2. 368, 3; *istr.* *funt*, *b.* 286, 3; *-ul corabîi*, câle 128, 3; *fâră* —, abysse 280, 3. 303, 3.

Fundescu, sm. Np. *b.* 366, 3. 370, 3.

fúnie, sf. (ii) corde, câble *b.* 136, 2. . . 158, 2. 198, 3; *mr.* *fune*, *b.* 273. . .

funt, *istr.*, v. fund.

fur, va. 1. voler, soustraire, dérober 8* . . 29. 33. 35, 2. 40, 2. 59, 2. 112. . . 2. 121. . . 161, 3. . . 162. 305; *b.* 11, 2. 22. 62, 2. . . 108, 3. 172, 3. 225, 2. 257, 2. 364, 3. . . 365, 2; —, fourrer, glisser *b.* 241, 3; —, sm. (i) voleur 8* . . 29, 2. . . 112, 2. 120, 3. . . 122, 2. 161, 3. . . 289, 2; *b.* 11, 2. 200, 3; **-át**, aj. volé *b.* 135. 201.

fúrcă, sf. quenouille *b.* 298, 2; — **peptuluî**, poitrine, région épigastrique *b.* 297, 2; **-úîă**, sf. fourchette *b.* 228, 3.

Furdui, sm. Np. *b.* 222, 3.

furis, av. furtivement, secrètement 54. . . 171, 3. 351, 2.

furnică, sf. (ci) fourmi *b.* 121. 132, 2. . .; *istr.* *fruniga*, *b.* 282, 3. 283.

furtişág, sm. vol, larcin *b.* 256, 3; *-tuşág* (ure) 2. 120, 3. . .; *b.* 135, 2; *fortuşago* 54, 3.

furtună, sf. (i) tempête 201, 2; *b.* 153; *for-* 257, 2; **-nós**, aj. capricieux *b.* 247, 2.

fus, sc. (e) fuseau 313; *b.* 120. 309, 2. 312, 2. 348, 3. 349. . .

fustás, sm. (i) porteur de gourdin *b.* 326, 2.

fustéiu, sm. (ei) bûche *b.* 327, 2.

fuşte, sm. gourdin 2*.

G (Γ, Η).*

* Cuvintele începătoare cu *ğ*, trebuie cântate la *gî şî j*. — On trouvera sous *gî et j* les mots qui commencent avec *ğ*.

găcesc, găcitoare, v. ghicesc, -citoare.

Gad, sm. Np. *b.* 71.

Gadára, sf. Nl. *b.* 238, 3.

gădină, sf. (ne) animal, bête 10*. 13*, 3. 57, 3; *b.* 165, 2; *gadenă*, *b.* 132, 2. 217, 2; —, volaille 353, 3.

găfuesc, va. 3. suffoquer *b.* 259, 3.

Gaie, sm. Np. 308.

găină, sf. (ne) poule 218, 2; *b.* 172. 211, 3. . . 349, 2. 353, 2. 355, 2. . .; *galîra*, *istr.* *b.* 285, 3. 286; **găinuşă**, sf. dém. *-şi de pădure*, perdrix *b.* 44, 3; **-şîi**, pl. Pléiade *b.* 159, 2.

galânga, sf. galéga *b.* 45, 2.

galánt, aj. gentil *b.* 248, 2.

Gălătên, sm. Galathéen 15*, 2.

Gălăt, sm. Nl. 93, 2, 3; —, sm. Galathéen 15*.

Galătie, sf. Nl. Galathie 153, 3.

gâlben, aj. jaune 75, 2. 95, 3. . . 258; *b.* 91, 3. 167; —, sm. ducat 53, 2. 75, 3. 91, 3. 93. 103. 160. 355; *b.* 40. 73, 2. 257, 2. . .; *-bân*, *b.* 221, 3. 293, 3. 296, 3; —, ducat 45; *-bîn*, *b.* 20. . . 224, 3; **gâlbenesc**, vn. 3. jaunir 107, 2; **gâlbînăş**, sm. (i) ducat *b.* 326, 2; **gâlbini-cîós**, aj. jaunâtre *b.* 97, 3; **gâlbîor**, aj. id. *b.* 317, 3; —, sm. ducat *b.* 326, 2.

gălceavă, sf. (cevi) querelle, dispute 171. 302, 2; *-cavă* 322, 2; *b.* 123, 2; *glă-cavă* 67, 2; **gălcevesc**, vr. 3. se quereller 243, 3; *b.* 255, 3; **gălcevîtorîu**, aj. de querelle 286.

găleată, sf. (eți) seau *b.* 258, 3. 320, 3.
Galetovski, sm. Np. 236, 3.
galăira, v. găină.
Galilăa, sf. Nl. 238, 3. 239, 2; *b.* 238, 3; *-lei* 66, 2. . 229, 2. 231; *-leiu* 66, 3. 233. 330.
Gamalilu, sm. Np. 2*, 3.
gamboséce, va. 3. perdre 54, 3.
gând, sc. (ure, uri) pensée, idée; opinion, intention; cœur 4*. 6*. 67. 77, 2. 88, 2. 164, 3. 191. 205. 207. 213. 266, 2. 273, 2. 312, 2. . 330. 342, 3. 345, 2; *b.* 7, 2. 14. 64. 170, 2. 174, 2. 195, 3. 198, 3. . 200, 2. . 229, 2; *pe gânduri*, pensif *b.* 291, 3.
gândăc, sm. (i) insecte 356, 3; *b.* 62.
gândése, (di) vn. 3. penser, songer, croire; prétendre; réfléchir, raisonner 16*. 50, 3. 51. 66, 3. 67. 293, 3. 297, 3; *b.* 104, 2, 3. 223, 2. . 241, 3; *gă-* 54, 2. 66, 2. 121, 2. 134. 142. 158, 2. 222, 2. 277, 2. 312. 315. 364, 3; *b.* 41. 57, 3. 92, 2. 200, 2; **gândire**, sf. pensée *b.* 253. .; **gânditor**, aj. s. pensif; penseur *b.* 26. 27, 2.
ganganic, sf. (găni) être vivant 266, 3; *b.* 259, 3. 368, 3; *găin-* 57, 3.
Gănghes, sm. Nl. 204, 2.
gangrenă, sf. gangrène 126, 2.
gănsări, sm. jars *b.* 136.
găoăce, sf. (oci) coquille, écorce 357; *b.* 129, 2.
găoră, sf. trou *b.* 213, 2.
Garamânt, sm. Np. *b.* 10.
gără-mără, querelle de mots *b.* 361, 2. 362. 375, 2.
gărbovése, va. 3. courber *b.* 358, 3;
gărbovît, aj. courbé *b.* 358.
gărd, sc. (uri) haie, palissade *b.* 289, 2. 320, 2. 370.
gărlă, sf. (le) rivière 339; *b.* 298, 2.
garoafă, sf. (fe) œillet *b.* 176, 2;
garofiță, sf. (te) œillet de poète *b.* 295, 2. 344; **garofeoări**, id. *b.* 295, 2.
găscă, sf. (găști), oie 356, 2. .; *b.* 77, 3. 78.
găsece, vn. 3. trouver, retrouver 59, 2. 3. 76, 2; *gă-* 117. 161, 3. 202. 310, 3. 336, 3. 358; *b.* 119. 129, 3. 155, 2. 168. 257. .; *găscă* 118, 2; *b.* 56, 3. 133, 2. 134, 2. 139, 3.
Găspar, sm. Np. *b.* 332, 3. .
gât, sc. (uri) cou, gorge *b.* 308, 3. 323; *gât*, *b.* 40, 3. 258, 3. 298. 353.

găta, av. prêt, prompt; fini, préparé 12. 24, 3. 55, 2. 66, 3. 71. 76, 3. 181, 2. 200, 2. 275, 2. 368, 2; *b.* 34, 3. 83, 2. 118, 2. 188, 3. 235, 2; **banî** —, argent comptant 38, 3.

Gatapod, sm. Np. 351. .

gâtât, aj. prêt, équipé 104, 2; *b.* 307.

gătěj, sc. (e, i) ramilles, sarments 58, 3. 60, 3; *gă-* 349, 3; *b.* 254, 2. . 348, 3.

gătése, va. 3. préparer; achever, mûrir; garnir, dresser 2. 3. . 56. 70, 3. 80, 3. 96, 3. 100. 101, 2, 3. 136. 162. 167, 2. 178, 2. 181, 3. 223. 231. 268. 288, 3; *b.* 24, 2. 49, 2. . 56, 3. 74, 2. 83, 2. 84, 2; 107, 3. 114, 2. 131, 2. 176. 178, 3; *gătěj* 117, 3; *gătéz* 1. 258, 3. 259, 3; *b.* 35, 2. 194, 3. 320, 3. 336, 3; **gătire**, sf. (ri) préparation; disposition 191. 334. 365, 2; *b.* 245, 2. 347, 2; **gătît**, aj. prêt, préparé, garni 18, 2, 3. 132, 3. 157, 3. 188, 3; *b.* 315, 2; *gătet*, *b.* 172, 2.

gătlan, sm. gosier 206, 2.

gătlej, sc. (je) gosier 210, 3.

găurît, aj. perforé *b.* 369, 3.

Gavaon, sm. Nl. *b.* 62, 2.

Gavatha, sf. Nl. 21, 2.

găvoăzdă, sf. (de) clou 9, 2.

Gavriil, sm. Np. 81. 170, 3; *b.* 40, 3. 86, 3; *-ril* 9. 53, 2. 92, 3. 173, 3; **-rilăchi**, sm. Np. *b.* 114; **-rilăș**, id. 91, 2.

găzdă, sf. (de) hôte 73, 2. . 222, 1-3; *b.* 330. . 333; —, sf. auberge, quartier *b.* 12. 18, 2. 114, 2; *găzdă* 241, 3.

Gazúr, sm. Nl. 221, 2.

geăba, av. en vain *b.* 348. .; *de* —, *b.* 361, 3; *geă-*, *b.* 364.

(geam), *giam*, sm. fenêtre *b.* 370, 3.

gelăt, sm. bourreau *b.* 117.

geamân, sm. aj. jumeau; *gê-* 59; *b.* 165, 2; *ge-* 187, 2.

geăună, sf. (gêne) cil *b.* 90, 3. 169, 2; *geă-*, *b.* 123, 3. . 348; *ge-*, *b.* 123, 3. .

geliste, *in -ea vântului*, exposé au courant du vent *b.* 333, 3.

gem, vn. 2. gemir 195, 2; *b.* 242, 3. 291, 2. 348. .; *ge-*, *b.* 232, 3.

gemănăre, sf. (ări) broussailles *b.* 110.

genépro, v. ghenuperi.

Genéva, sf. Nl. 216, 2.

genúche, sm. (i, e) genou 337, 2; *b.* 289, 2. 363, 2; *nr.* *b.* 268, 3; *genunche* 351, 3; *b.* 145. 299, 2. 355, 2; *genunchiu*, *b.* 88, 3. 357, 3.

genúne, sf. infinité, abîme 360,3.
 ger, sc. (uri) froid 8,3; *b.* 343,2.
 ghar, grâce 243 (v. har).
 ghârâ't, aj. combattant 251,3.
 ghe, v. de.
 Gheéna, sf. Géhenne 10*. 113,2..
 Ghenádia, sm. Np. 88.
 Ghenár, sm. Janvier *b.* 58,2; -rie 44. 71,2. 72,2. 191,2. 336,3; *b.* 27,1.2.; -nuarú 124,3.
 ghegenerál, sm. (i) général *b.* 19,3; *ghinávar*, *b.* 311,2; **ghináralité**, sm. généralité *b.* 53,3; -feldmárşalu, maréchal de camp *b.* 86,2.
 ghenuperí, sm. pl. genièvre *b.* 44,3; *genépro* *b.* 45,2.
 gheoace, v. ghio-.
 Gheonu, sm. Nl. 58; *b.* 61,2,3. 134. 167,2.
 Gheorgachi, sm. Np. *b.* 75; -ghe 158,3. 199,3; -ghi 251,2; -ghie 85,3. 124,3. 151,3. 224. 337,2. 340,3; *b.* 205. -ghú 246; *Ghiorghie* 91,3; *Ghiurghe* 92,2; **Gheorghica**, Gorgias, le livre de Plato 350,3; -ghîă, sm. *b.* 206. 293. 1-3..
 Gheorma, sm. Np. *b.* 206,2.
 Gherghe, sm. 73,3. 74.
 gherg, -ghie, s. armes, blason 250,3 (herb).
 Gherman, sm. Np. 60. 173,3. 244. 2. 245; -nouisis, sm. Np. 280.
 Gherosia plata, Nl. 65.
 Ghesna, sf. Np. *b.* 172.
 Ghesti, sm. Np. 37,3.
 ghetmán, sm. hetman 173,2.
 gheţús, sm. glace *b.* 59,2.
 ghevghír, sc. (uri) voûtes de trésor *b.* 105,2.
 Ghiánghe, sm. Np. 75,2..
 ghîără, sf. (re) griffe, serre *b.* 129. 2. 130,3. 366,2.
 ghîăă, sf. glace *b.* 351,3; *ghieaă*, *b.* 159.
 ghîavol, v. dia-.
 Ghica, sm. Np. 251,2; *b.* 82. 111. 3. 116. 126,3.. 206,2. 254,2.
 ghicéce, va. 3. deviner *b.* 313,3. 370. 371..; *gâcesce*, *b.* 164. 346,2; *gâ-* 113. 2. 369; **ghieitoare**, sf. (ori) énigme *b.* 368,2. 370,2. 371..; *gâc-* 155; *b.* 164.
 ghieuléc, aj. de la famille de Ghica *b.* 254.
 ghieaă, v. ghiaă.
 ghîem, sc. (uri) pelote *b.* 261,3.

ghîemouu, sm. légémon 5*,2. 6*; -nuuu 5*,3..
 ghîine, *nr.* v. bine.
 ghin, v. din.
 ghinârar, -ralitet, v. ghegeneral.
 ghîndă, sf. (de) glande *b.* 85,2.
 ghioáce, sf. écaille, coquille *b.* 254. 3; *gheo-*, *b.* 254,2.
 ghionoáce, une espèce de plante *b.* 98.
 Ghiorghie, v. Ghe-.
 ghîos, *av. nr.*, *în* —, en bas *b.* 263. 3. 264,2 (v. gîos).
 ghîă, *ghîel*, v. vită, viţel.
 Ghîula, sm. Np. 176; Nl. 176..
 Ghîurghe, v. Ghe-.
 ghîurghîulú aj. rouge clair *b.* 341,2.
 ghîuvăsése, va. 3. *nr.* lire *b.* 268. 2. 269..
 ghiviziú, aj. violet *b.* 341,2. 343.
 ghloba, dvornic ghlobini, le Vornic de peines 173,3.
 gîabă, gîam, gîană, v. gea-.
 gîc, va. 2. dire 3*. 56 (v. zic).
 gîcăluése, va. 3. persécuter 2*,2.
 gimbăşie, sf. (ii) jonglerie, divertissement *b.* 10,2.
 gînere, sm. (ri) fiancé, gendre, époux 12,3. 45. 58,2. 318; *b.* 261.
 gîngaş, aj. délicat, tendre, faible 71. 191,3; *b.* 348.
 gînte, *b.* 341 (v. dinte).
 (gîoc), *vn.* 1. danser; *şoc* 217,3; *b.* 121,3; —, jouer aux cartes 295,3. 296. 2; —, sc. (uri) danse 181,2. 219. 271,3 (v. joc).
 gîocurése, va. 3. se moquer 204,2 (v. batjoc-).
 gîodeţ, v. giu-.
 (gîoi), sc. Jeudi; *şoi*, *b.* 137; — *marí*, le Jeudi Saint 218,3 (v. Joi).
 gîone, s. aj. *nr.* jeune; fort, sevére *b.* 267,3. 270,2. 273,2. 274,3.. 275; *gîure*, jeune homme 5*..
 gîos, *av.* bas, inférieur *b.* 35; *şos* 2. 36,3. 75,2. 189,3. 255,3. 259,1.2. 273,2; *în* —, 71,3. 300; *mai* —, plus bas; plus jeune 72. 120,3. 201,2.. 277. 2; *b.* 13,3 (v. ghios, jos).
 gîúdec, v. 1. juger, apprécier; punir condamner 4*. 6*. 2. 36,2. 126,3. 193. 2. 198,2. 213. 249,2.. 286. 312,3.. 365,2. 367; *b.* 75,3; *şu-* 46,2.. 50,3.. 51,2. 105,2,3.. 106,2. 119,2. 303; *b.* 151; **şudecáre**, sf. (ári) jugement 154,2; **şudecáă**, sf. (ăfi) jugement, ju-

stice; arrêt 193, 2. . . 3; *b.* 76, 1. 2. 220; *ju-*, 105, 1. 2. . . 150, 1-3; *b.* 216; **giu-decătór, -riú**, sm. juge 2*. 145, 3; *b.* 9, 2. 65. 75, 2; *ju-* 105. 265, 3; *b.* 122, 3; **giúdeț**, sc. (te); —, jugement, sentence, arrêt; dernier jugement 77. 150, 2. 183. . . 184, 2. 198, 2. . . 213. 266, 2. . . 302, 3. 322, 2. 323, 3. 367. . . 368, 2; *ju-* 1*, 2. 7*. 46, 2. 49, 3. 50, 1. 3. . . 51. 52. 55. 104, 3. 105. 106, 2. 117, 3. 119. . . 122, 3. 123. 198, 2. 250, 2. 266, 2. . .; *b.* 9; *jo-* 155, 3; **giúdeț**, sm. juge 4*, 2. 6*. 2. 184. 206, 2; *ju-* 78, 2. 120, 3. . . 123, 2 (v. ju-).

gîug, sm. joug 1*, 3; *b.* 205, 3.

giúmătáte, s. aj. moitié 38, 2. 74, 3; *b.* 84. . .; *ju-* 45. 53. 75, 2. 3. 151. 201, 3; *b.* 221, 3.

(giúncă), sf. (ii); *ju-*, génisse 66, 2.

giúneățá, sf. *nr.* sévérité *b.* 267, 2.

(giunghiere), sf. (ri) immolation, sacrifice; *ju-* 67; **giunghietură**, sf. (ri) point de côte (pleurésie) *b.* 339, 2; **giunghiu**, va. 1. assassiner; immoler; sacrifier 63, 2. 3. 66, 2. 3. . . 67, 2. 3. 104, 3.

giúpă, sf. *nr.* (i) tunique *b.* 276. . .

(giúpăn), sm. (i) *ju-*, sieur, maître 53, 2; **giúpâneasă**, sf. (ese) femme, dame 74, 3; *ju-* 45. 53; *giúpănêsă* 62, 2.

giúr, vr. 1. jurer, se jurer; promettre; *jur* 4*, 3. 5*, 2. 66, 2. 67; **giúrámánt**, sc. serment, jurement 4*, 3. 272; *b.* 62, 2; *ju-* 50, 3. 66, 2; **giúráț**, sm. *nr.* id. *b.* 277. 279; *giúrátor pe strâmbul*, sm. parjure *b.* 12, 2 (v. jur).

giúre, v. gióne.

Giúrăv, Gu-, sm. Nl. *b.* 127.

giuruse, va. 3. promettre 48, 2; **giuruft**, aj. s. promis, fixé; promesse 5*, 2. 48, 2. 205; *b.* 142, 2.

glár, aj. *nr.* imbécile *b.* 272, 2.

glás, sc. (uri) voix, son 2*, 3. 14*, 3. 1. 2. 3. . . 8. 14, 2. 25. 26, 2. 58, 3. 59. 2. 64, 2. 76, 3. 83, 2. . . 84. . . 100. 105, 3. 140, 2. 147, 3. 154. . . 185. 254, 2. 287. . . 335, 2. 363, 3; *b.* 41, 3. 62. 117. 129. 163, 3. 192, 2. . . 253; — (ure) 14, 1, 2; **glásăse**, va. 1. lamenter, vociférer 258, 2; *-sese*, parler 2*, 2; *-súse*, lamenter *b.* 340, 2; **glásitór**, aj. à voix, parlant 30, 2; **glásuire**, sf. (ri) intonation, chant *b.* 192, 2. . .

glávă, sf. (vc) chapitre 28, 3. 122. 159, 2. 186, 3. 245, 2. 261, 2. 325, 2. 3. . .

gléznă, sf. articulation du pied *b.* 4; **gleznișoără**, sf. dém. *b.* 290, 1-3.

Gligorășeo, sm. Np. 151, 2. 173, 3;

-rie, sm. Np. 53. 103. . . 173, 2. 312, 2; *-ri* 207, 2. . .

gload, sm. fange 359, 3.

gloată, sf. (te) foule, multitude; peuple, populace 3*, 2. 4*, 2. 6*, 3. 17, 2. 59, 2. 114, 3. 196. 273. 276. . . 283, 3. 292; *b.* 113. 142, 2. 194, 2. 195. 317, 3; —, *gloote*, *b.* 143, 2.

glodós, aj. fangeux 360, 2; *b.* 334, 3.

glomozése, va. 3. faire une boule de farine 352, 3.

glónț, sc. (oanțe) balle *b.* 130, 1. 2. 131. . .

glotniú, aj. du peuple 62. 91, 3.

Glubina, sf. Np. *b.* 172.

glúgă, sf. capuchon *b.* 205, 2. 258, 3.

glúmă, sf. (me) plaisanterie, drôlerie *b.* 161, 2. 247, 2. 313, 3. 365, 2; **glumăș**, aj. plaisant *b.* 135, 2; **glumése**, va. 3. plaisanter, rire *b.* 290, 2. 3. . .; **glumet**, aj. plaisant *b.* 371, 3.

glúpav, aj. imbécile *b.* 145.

Gnéu, sm. Np. *b.* 197, 3.

goăfă, aj. *nr.* creux *b.* 270, 1. 2.

goănă, sf. (ne) chasse, poursuite; persécution 192, 3. 235. 257, 3. 318, 2. 362; *b.* 149, 3. 152, 3. 245, 2.

Gofthia, sf. Nl. 224.

gogonet, aj. globuleux *b.* 118, 3.

Gola, sm. Np. 62, 2.

gól, aj. s. nu, vide; simple; pur 41, 2. 61. 84, 3. 97. 104. . . 3. 106, 3. 123, 2. 160. 184, 2. 246, 2. 276, 2. 351, 3; *b.* 4. 90, 2. 119. . . 148, 3. . . 177, 2. 212, 2. 232, 2. 253, 2. 342; **golătáte**, sf. nudité 86, 2. 318, 2; **golese**, va. 3. vider; découvrir, mettre à nu 102, 2. 258.

Goléseu, sm. Np. *b.* 255. . .

Golgotha, sf. Nl. 21, 2.

Golica, sf. Nl. *b.* 82.

golieúne, sf. nudité 276, 2; **golișanú**, aj. *nr.* tout nu *b.* 271.

gomăr, sm. *nr.* âne *b.* 263, 3. *gu-*, *b.* 263, 2.

Gomorú, sm. Nl. 11*, 3. 16. 49, 2. 105, 3. 194, 3; *-ora*, *b.* 39, 2.

gómot, sm. (l. gomon?) bruit *b.* 232, 3.

gonáciu, sm. (i) persécuteur 257, 3; **gonese**, va. 3. chasser, poursuivre, persécuter; éloigner, bannir; courir, suivre 2*, 3. 1, 2. 4. . . 6. 16. 58, 2. 60, 3. 64, 3. 71, 3. 72. 84, 2. 91. 133, 2. 142, 3. 228

Grec, sm. Np. grec 15*, 3. 25, 2. 53, 2. 61, 3. 84, 3. 143, 3. 221; *b.* 25. 81. 83 ..; **grecie**, sf. langue grecque 198; **Grecia**, sf. Nl. Grèce *b.* 243; **grecésc**, aj. grecque 37, 2. 78, 3. 79. 119, 2. 125, 3. 126 .. 146. 290, 2. 336, 3. 340, 2; *b.* 30, 3; — **cê de rând**, langue néo-grecque *b.* 153, 3; **grecêste**, av. en grec, néogrec 21, 3. 251, 2. 290, 2; **greco-răsărit**, aj. grec-oriental *b.* 219, 2.

gredinăriu, v. grăd-.

greore, sm. (ri) grillon 357; *grier* 291, 3.

greotate, v. greut-.

grese, *nr.*, v. grăesc.

grêș, sm. *fără de* —, infailliblement 104, 3.

grêsălă sf. (ale) faute, erreur, délit, crime 7*, 3. 12*, 2. 8. 9. 10. 26. 28, 3. 30, 1. 2. . . 37, 3. 85, 2. 111, 3. 112. 113. . . 123, 2. 3. 125, 2. 154, 3. 212; *b.* 4, 2. 6, 3. 70, 2. . . 78, 3. 87. . . 162, 3; *cu* —, par mégarde 121 3. . .; *grêsălă* 84, 2; *grîșeală* 146, 2; **grêșesc**, vn. 3. errer, manquer; pécher, faillir; se méprendre 9*, 3. . 15. 23, 2. 24, 3. 26, 2. 30, 2. 48, 3. 64. 81, 3. 126, 3. 270, 3. . . 275, 2. 276; *b.* 14. 135, 2. 190, 2. 227. 248; **grêșit**, s. coupable; pécheur obligé 10, 1. 2. 32. 37, 3. 41, 3. 55, 3. 82. 97, 3. 111, 2. 113. . 141. 180, 3. 246. 279, 3; *b.* 141, 3. 184, 2; —, aj. fautif 79, 2; *b.* 252, 2.

gréu, sm. lourdeur, charge 29, 2. 57. 212, 2; —, aj. lourd, pesant; difficile; gros 2, 3. 8. 42. 251, 3; *b.* 25, 2. 112, 2. 200, 3. 203; *cu* —, difficilement, à peine 133, 2; *b.* 13, 2. 179, 2; *grê*, fem. 37, 3. 44. 314. 359, 3; *b.* 165, 2. 238, 2; *grê*, *b.* 59. 112, 3; *nr.* *b.* 276, 2; **grea**, aj. f. enceinte *b.* 59, 3. 171, 3; *grê* 59. 165, 3; *grê*, *b.* 119, 3; **greuez**, vr. 1. s'appe-santir 365, 3; **greutate**, sf. (âți) étreinte 51; —, difficulté, peine, fardeau, lourdeur 166. 346; *b.* 89; *greotate* 101, 3. 112, 2. 134, 2; *b.* 164, 3. 165; *nr.* *greața*, *b.* 271, 2.

grier, v. greore.

Grigorașco, sm. Np. 151, 3; **-rie**, sm. Np. 43. 56, 2. 68, 2. 152. 158, 2. 301, 3. 341, 2; *b.* 78, 3. 111, 3. 126, 3. 128. 154. 163. 205, 2 (v. Gli-).

grîjă, sf. (je) soin; inquiétude, souci, sollicitude 27, 2. 29, 2. 52, 3. 72. 97, 3. 111. 133, 2. 3. 141, 2. 165, 3. 184, 2. 366, 3; *b.* 23, 2. 25, 2. 104, 2. 154; *cu* —,

soigneusement 308; *fără* —, sans souci 144; *grîje* (ji) 24. 64. 186. 192, 3. 205. 326. 337, 3. 366, 2; *b.* 8, 3. 11, 2. 13, 2. 47. 113; **grîjesc**, va. 3. soigner, pourvoir, prendre soin, surveiller; suivre; nettoyer; —, vr. se pourvoir, s'occuper, se soucier 8*, 2. 13*, 2. 23. 30. 52, 3. . 76, 3. 80. 104, 3. 147, 2. 166, 2. 184, 2. 3. 289, 3. 313. 350; *b.* 38. 42, 2. 236. 350, 1-3. . .; *grîjăsc* 224, 2. 253; *b.* 44, 2. 196, 3. 203, 3; *grăjăsc*, *b.* 49, 2; **grîjit**, aj. préparé, nettoyé 335; *b.* 12. 42, 3; **grîjitoriu**, aj. soucieux *b.* 66, 3. 156.

grîndă, sf. (zi) poutre 356, 3; *b.* 210. . 327, 3.

grîndine, sf. grêle *b.* 26, 2. 64, 3. 147. 159.

grîndiș, sm. charpente *b.* 288. 291.

grîpsor, sm. aigle, autruche 167, 3; *b.* 111, 2.

grîșeală, v. grêș-.

gromónie, sm. livre d'astrologie, (de la tonnerre) 175; *b.* 164, 2.

groapă, sf. (gropi) tombeau; fosse, trou 44. 65. 100, 3. 101, 2. . 102, 2. 138, 3. 140. . 148, 2. 165, 3. . 171, 2. 188, 2. 224. 254, 2. 292, 2. 352; *b.* 56, 1-3. 132, 3. 168; *gropă* 182, 3. 230; *b.* 55, 3; **grop**, va. 1. herser *b.* 333; **gropână**, sf. (ne) grande fosse *b.* 146; **gropilită**, sf. (te) petit trou *b.* 97.

groază, sf. (ze) épouvante, horreur, effroi; sort épouvantable 14*, 3. 73. 106, 3. 171, 3. 208, 3. 213; *b.* 47. 127, 3. 217. 218. 245, 3; **groăznee**, aj. épouvantable, terrible, terrifiant 165, 2. 3. 166, 1. 2; *groaznic* 203; *b.* 23, 3. 53. 129, 2. 130. 161, 2. 208; *groznic*, *b.* 112. 199, 2. 3. 216, 3. 217, 3. 243, 3; —, terrifié *b.* 91, 2; *groznic* 200, 3.

grós, aj. gros, épais, lourd 61. 77. 118, 3. . 201, 3. 323. 352, 3; *b.* 11, 3. 45, 2. 46. . 78. 88, 3. 100, 2. 141. 145. 167, 3. . .; **grosime**, sf. volume, épaisseur 323. 324, 3.

grozâv, aj. affreux, hideux, abominable 47, 2. 359, 3; *b.* 118, 2. 169; *grozdnic*, *groznic*, v. groază.

grumáz, sm. (i) nuque; cou 11. 127. 315. 349; *b.* 88, 3. 90, 3. 98, 2. 116, 3. 122, 3. 205, 2. 213, 2. 3; *gromaz* 4; *grumaz* 258; *b.* 12, 2; *grumaz*, *nr.* *b.* 266, 3; **Grumază**, sm. Np. 173, 2.

grumb, aj. *istr.* — **pecat**, délit grave *b.* 285.

grumbo-cuvintata, aj. *istr.* médi-sante *b.* 283, 2.

Grue, sm. Np. *b.* 302-304.

gşpd = gospodin 62, 2. 260. 319, 3. 358, 2.

gúbav, s. lépreux 194, 2.

gubernát, sm. Gouverneur 177, 2.

gugenêsc, aj. du Np. 92, 2.

gugluman, sm. bonnet princier *b.* 137, 3; **guşu-**, *b.* 303, 2.

gugós, sm. -ÿ de cernelă, noix de galle *b.* 46.

gúler, sm. collet *b.* 331, 3.

gumar, v. *gomar*.

gunólu, sf. fumier, ordure 250. 293; *b.* 218. 375.

gúră, sf. (ri) bouche, gueule; trou, ouverture, entrée, bord 9*, 3. 12*, 33. 40. 50. 64, 2. . 80. . 127, 3. 167, 2. . 169, 2. 233. 246, 3. 247, 1. 2. 268, 2. 279, 3. 309, 3. 312, 3. . 359, 3; *b.* 5, 3. 21. 45, 2. 59, 3. 93. 118, 3. 130, 2. 133, 2. 144, 3. 168. 213, 3. 227, 3. 253; — **săbieş**, tranchant de l'épée *b.* 22, 3; *în* — *mare*, à haute voix *b.* 104; *goră* 9; **gurită**, sf. dem. petite bouche *b.* 308, 3. 318, 2, 3. 344, 3.

gust, sc. (uri) goût; plaisir *b.* 247, 2. 363, 2; —, va. 1. goûter, éprouver; manger (un peu) 4*, 3. 58, 2. 90, 3. 131, 3. 182, 2. 253. 296. 313. 317, 3; *b.* 61. 203, 2. 321, 3. . 324. 353. 370, 2; **gustăre**, sf. goûter, dînette; goût 253. 285. 338, 3.

gúşă, sf. gosier *b.* 77, 3. 78. .; —, *nr.* cou *b.* 268, 2. .

gutăiu, sm. cognassier 356, 3.

Gvagnin, sm. Np. 143, 2.

H (X).

ha, interj. ha! ho! *b.* 365, 3; *ha*, *ha*, *ha*, *b.* 214, 2.

ha, pr. dém. f. (iele) celle-là *b.* 262, 2. 263. .

hăbăuc, aj. hébété, idiot *b.* 358; -*cese*, vn. 3. devenir hébété *b.* 358, 3.

Hac, Np. f. *b.* 172.

hăgilchié, sf. *nr.* pèlerinage *b.* 267.

hăi, interj. hé! allons! *b.* 96. 212, 2. 296. 309. 345, 3; *hăi*, *b.* 296, 3; *hăidea*, allons *b.* 259; *hăit*, *b.* 360, 3. 361. .

hăiducêste, av. comme un brigand *b.* 303, 2.

hăin, sm. rebelle 122, 2. .

hăină, sf. (ne) vêtement, habit 44, 2. 67, 2. . 86. 160. 212, 2. 224, 3. 258, 2. 276, 1. 2. 277. . 313; *b.* 3, 1-3. 11, 3. 19, 3. 119. 186, 2. 223. 225, 3.

hăinêsc, vr. 3. devenir rebelle, perfide *b.* 34, 2; **hăinlăe**, sm. rebellion *b.* 49, 2.

hăit, v. hai.

hăl, sm. situation, état, position *b.* 103, 2. 112. 182, 3. 245, 2.

hălăştău, -*teu*, -*lişteu*, v. he-leşteu.

Hălăştian, sm. Np. 103. .

hălăduêsc, vn. 3. habiter 202, 3; -**duit**, logé, habitant (?) 204, 2.

halaşu, v. alai.

Halchidona, sf. Nl. Chalcédoine 163.

Haldecân, sm. Chaldéen 270, 3; -*déu*, id. 147, 2. . 253, 3. 255. . *Hăldă*, pl. 204; **haldeîsc**, aj. chaldéen 133.

Haliceiu, sm. Np. 216.

halt, sc. (uri) halte (?) *b.* 106.

ham, sc. (ure) harnais 178; —, Np. *b.* 50. .

hamâl, sm. porte-faix *b.* 105, 3.

hamgér, sm. poignard *b.* 116, 2.

Hamza, sm. Np. 134, 3. .

han, sc. (uri) auberge, caravansérail *b.* 127, 2. 245, 3; —, khân 335, 3. . 361, 3; *b.* 18, 2.

Hananéu, sm. (ei) Chananéen 313, 2.

hăpuesc, v. 3. faire taire 326.

hăr, grâce, faveur 27. 157. 344, 3; *b.* 357, 2; *dau* —, rendre grâce 25. 27, 2. 28, 2; *dau în* —, accorder 39, 3; **datul de** —, remerciement 42. . *în* —, en vain 33. 40; *ghar* 243.

harăciu, sm. capitation, tribut 354, 3.

Harân, sm. Nl. 273, 2.

hărănesc, va. 3. nourrir *b.* 258, 2 (v. hră-).

harâng, sm. cloche *b.* 344, 2.

haráp, sm. nègre 301, 1. 3. 302. .

hărăsesc, vr. 3. *nr.* se réjouir *b.* 269; **harăuă**, sf. *nr.* joie *b.* 278, 3.

hărăzesc, va. 3. donner, faire présent *b.* 2, 3; -**zire**, sf. don *b.* 2, 3; -**zitoriu**, sm. donateur *b.* 2, 3.

hărb, sm. tesson 320, 3.

hărbúz, sm. melon d'eau *b.* 200, 3; -**zărie**, sf. (ii) champ de melons *b.* 200, 3. .

harém, sm. harem *b.* 178, 2.

hărguêsc, va. 3. *nr.* payer, porter les frais *b.* 276, 3.

Haricleea, sf. Np. *b.* 91.
Hărlău, sm. Nl. 91,3. 103. 151,3.
hărnîc, aj. digne 194,3. 255. 257;
 —, habile, adroit *b.* 309. 348,2. 350,
 2; **hărnîcie**, sf. habileté 198.
hărtîe, sf. (ii) papier; document 144,
 2. 357. 363; *b.* 298. 303,3.
hartofilax, sm. bibliothécaire 78.
hasmu, sm. *nr.* ennemi *b.* 272,3.
hăsnă, sf. produit; profit 3. 4.. 40,
 2. 270,3.
Hăsnășeni, sm. Nl. 53,2.
hăsta, pr. dém. m. celui-ci *b.* 262,2.
hășă, sf. (e) chabraque *b.* 90.
hăt, av. très *b.* 351,2.
hatmăn, sm. hetman, général 72..
 200,3. 201. 251,3; *b.* 81,3. 97,2.
hatîșerif, sm. édit impérial *b.* 18,3.
hătru, aj. rusé *b.* 261.
hăugăș, sm. ornière *b.* 298,2.
havalé, sf. (lele) corvée, charge *b.*
 220—221..
haznă, sf. trésor *b.* 219,3. 220,2;
 —nè, *b.* 220,3.. 221,1,3.. 222..; **ha-**
znatar, sm. trésorier *b.* 116,2.
he!, interj. *nr.* hé! *b.* 270,2.
Heilsadi, sm. Np. 326.
heleșteu, sc. (tee) étang, vivier 152;
hălășteu 74,3; —*teu* 75,2. 151,3; *hălî-*
șteu 103.
Helmu, sm. Nl. 191.
Henedora, sf. Nl. 37,2; *Hinidioara*
 175,3.
her, sm. fer 117. 178,2. 234,3; *b.*
 57. 153; *nr.* *b.* 264,2; *hier*, *b.* 31,3. 32.
 57,3. 152. 259,2; *nr.* *b.* 264 (v. fier).
Herăclu, sm. Np. 143,3. 144,1-3.
herb, va. 2. *nr.* chauffer *b.* 274.
herbînte, av. échauffé 211,2; *b.* 64,
 3; *cu* —, avec ardeur 213,2 (v. fierb).
Heree, sm. Np. 37.
herghelie, sf. (ii) haras *b.* 11,2. 25,
 3. 317,2. 352.
herotonisesc, v. hiro-
herțeg, sm. mare —, grand-duc
 189,2.
heruvim, sm. (i) chérubin 82,3. 228,
 2. 245,2,3. 293,2. 363,2; *b.* 106,2,3..
 117; —*ieșc*, aj. *b.* 192.
Heteos, sm. Np. 36,3.
hezecheiu, sm. (i) menteur *b.* 225,2.
hîrără, sf. bête sauvage 116,3; *b.* 61.
 109—110. 250,3. 251. 259,3 (v. fiară).
hieăt, sm. *nr.* foie *b.* 278.

hiealău, aj. s. rusé, fourbe, perfide,
hielên 41,3. 56. 171,2. 202,2. 204,2;
hielênû 8*; **hielemie**, sf. fourberie, ruse
 274,3; **hiclesug**, malice, perfidie 11*,
 3. 12*,3.. (v. fiel-, viclean).
hieare, sf. bile 260,2; *hiere*, *b.* 57,
 3 (v. fiere).
hie-care, pr. chacun, quiconque 198,
 2. 200,2.. *hiie* —, *b.* 259,2; —*eine* cha-
 cun 108. 363,2. (v. fie-).
hier, v. her; **hiere**, v. hieare.
hierbătoare, sf. bouilloire *b.* 258,3.
hiie-care, v. hie- —.
hiință, sf. être *b.* 259,3 (v. fii-).
Hilip, sm. Filipe 45.
hilîu, sm. *nr.* (hi) fils *b.* 266,2..
 269,2,3. 281,3; *hillu*, *b.* 270—272.. (v.
 fiîu).
hin, sm. filleul *b.* 258,2. 260,2,3.
 261,3.. (v. fin).
Hinidioara, v. Henedora.
Hio, Nl. 157.
hir, sm. fil *b.* 261 (fir).
hire, sf. nature, espèce 198.. 3. 199..;
b. 260; *dê* —, noble, bien élevé 258,3
 (v. fire).
hirean, sm. raifort *b.* 228,3; *hrên*,
b. 98,2.
hirêș, aj. naturel 360; **hirêsc**, aj.
 (— *îște*, les choses naturelles) id. 327,2.
hiromantie, sf. chiromancie *b.* 145,3.
hirotonesc, va. 3. ordonner, faire
 prêtre 193. 259,2; *hirotonisesc*, nommer,
 sacrer 287,2; *her-* 141; **hirotonit**, aj.
 ordonné 157,3; *b.* 29; **hirotonie**, sf.
 ordination 358,3.
hitlên v. hielên, vicleên.
hiumusesc, vr. 3. *nr.* fondre, se pré-
 cipiter *b.* 269,3. 279,2.
hlamidă sf. chlamyde *b.* 90,1,2.
Hluceni, sm. Nl. 91,3. 103.
Hmîl, sm. Np. 200,3. 201.
ho, interj. *nr.* oh! *b.* 272,3; *ho! ho!*
b. 360,3.
hoără, sf. *nr.* pays *b.* 275,2,3.
 281,2..
hoășă, v. hoș.
hógea, sm. maître 149,2; *b.* 365,3;
 366,1-3.
hohâmneț, aj. patrimonial 134,3 (v.
 ohabnic).
hólbură, sf. tourbillon 257,2 (volb-).
hóldă, sf. (de) champ labouré; pl.
 semailles 109; *b.* 215.. 259,2. 320,2.
holesc, vn. crier *b.* 329,2.

holm, sm. (i) colline 268.
home, sf. *istr.* faim *b.* 283 (v. foame).
hóntar, sm. (i) concitoyen.
hóră, sf. (re) danse, chœur de danse 330.; *b.* 89. 233,3. 315,3; —, chœur (dans l'église) *b.* 33.
Horbăca, sf. Np. 45.
horn, sm. cheminée *b.* 369.
horopese, va. 3. punir, maltraiter *b.* 74. 348,3.
Hors, sm. Np. nom d'une idole *b.* 53.
hotăr, sc. (ă) limite, confins, borne; pays 36. 47,3. 72,2.3. 119,3. 130,1.3. 193. 249. 267,2.3. 281,3. 325; *b.* 7. 10. 34,2. 158,2.3. 203,3. 237,2. 238,2; —, (e) *b.* 295; *hutar* 92,2; **hotărăre**, sf. (ri) décision; résolution, sentence *b.* 83,3. 91.. 125,1..2. 207,3. 220; — définition, *b.* 253,2; —, limite *b.* 94,2; **hotărăsc**, va. décider, déterminer, résoudre; conclure; fixer 191. 343,2; *b.* 47,3,4. 5. 84,2. 92,2. 169,2. 243,2; —, vr. prendre un parti *b.* 246,2. 355,2. 364,3; **hotărât**, aj. fixé, déterminé *b.* 189. 220,2. 221,2; **hotărîre**, sf. (ri) sentence *b.* 75,2; *dau* —, fixer *b.* 243,2.
Hotîn, sm. Nl. 150; *b.* 76.
hotnógîu, sm. dignitaire (Transilvanie), commandant (de la frontière) 37, 3. 70,3.
hoț, sm. (i) voleur, filou *b.* 39,3. 127,2. 323,2. 336,2. 365,1.3..
hrăbor, aj. courageux 273,2; **hrăbore**, sf. courage; désir 35,2. 274,3.
Hrăjil, sm. Np. (Hirschel) 33,2.
hram, sm. temple, église vouée, consacrée à un saint etc. 94,2. 97,2; *b.* 82.
hrănă, sf. nourriture, aliment 8*,2. 6.. 24,2. 57,3. 84,3. 106,3. 194,3. 240. 338,3; *b.* 7,3.. 50,2. 71,2.. 111. 161,3; —, *istr.* *b.* 282,3; **hrănesc**, va. 3. observer les lois 12,3. 13. 15,2. 24,2. 61. 64; —, nourrir; élever 2*,2. 8*,2. 104. 145,2. 167,2. 219,3. 253. 292—293. 356,3. 367; *b.* 29,2. 69. 111. 112,2. 129,2. 203,2. 208,3. 248,2; *nr.* *b.* 282,1.2; *hărănesc*, *b.* 258,2; *ăvănesc*, *b.* 259,3; **hrănit**, aj. s. nourri; élevé 99,3. 181,3; **hrănitóriu**, s. nourrisseur 84,3.
hrăniță, sf. (țe) cime 268.
hrên, v. hiréan.
Hrincanii, sm. Nl. 62,3. 63.
Hrisopoli, s. Nl. 62; -soscul, sm. Np. 173,2; -sostóu, sm. Np. *b.* 204,3.

hrisóv, sc. (oave) charte, titre, diplôme, document 144,3. 190; *b.* 76.. 219,3. 220,2. 222,2.

Hristós, sm. (și) Np. Christ 1*,3.. 1. 81. 86,2. 108.. 153..; *b.* 20,3 etc. —, oint 250,2.

Hroit, sm. Np. *b.* 33.

hrónic, sm. chronique 359,2. 360,2. 362,3..; -ă, id. *b.* 173.

húet, s. mugissement *b.* 93,2.

húlă, sf. (le) blasphème, blâme; médisance 11*,1.3. 123. 146,3.. 163,2. 284. 295,3; *b.* 10. 14. 37,2. 196,3; **hulése**, va. 3. blasphémer; médire, calomnier; blâmer, mépriser 11*,3. 49,3. 129,2. 163,2. 195,3. 275,3. 278. 295,3. 296,2. 349,2; *b.* 56. 80,1.2. 102,3. 206,2; **hulít**, aj. s. calomnié, blâmé 281,2; **hulitór**, aj. s. blasphématoire, médisant 100,2. 163,3; *b.* 29. 153,3. 154.

hulpe, sf. (pî) fourrure de peau de renard 199,2 (v. vulpe).

hultur, sm. (i) aigle 297,2 (v. vul-).

Hulubai, s. Np. *b.* 172.

hulubás, sm. pigeon *b.* 305,3.

Humor, sm. Nl. 62,2.

humuése, va. 3. glaiser *b.* 350,2.

Hunédi, sm. Np. (Hunyd) 176; *Huniad* 176. 190,3; *Hunid* 177,2; -**vaida**, Nl. 175,3; -**var**, Nl. 175; **Hunod**, Nl. 178,2.

hurdúg, sm. tapageur *b.* 369,2.

hursúz, aj. brusque, rude *b.* 352,2.

husmechiără, sf. *nr.* servante *b.* 281,3.

Hușî, sm. Nl. 142,3.

hutar, sc. 92,2. v. ho-.

I (İ, И, І, А).

i, pron. pers. 3 sgl. pl. passim.

î, va. 3 sgl. est *b.* 138,3..

î, conj. et 44,3. 62,2.. 91,3.. 123. 135,2. 173,2.. 290,3; *b.* 46..2.. 125. 128. 255; *nr.* 267,2. 273,2. 280,3; **i-i**, ou-ou *nr.* *b.* 281,2..

İa, interj. donc! eh bien! 85,2. 95,2.3. 102,2. 113,2; *b.* 22,3. 73. 255,3. 303,2. 337,3. 350,3. 361,1. 367,2,3; —, voilà 46. 50,3; *nr.* *b.* 268,2. 271,1.2; —, si *b.* 349,2; *ian*, id. 50,3; *b.* 295,2.. *iani*, 184,2; *b.* 68,1.2; *iane*, allons! 3*; *en*, *b.* 262,3; *ien*, *b.* 292,2 (v. ea).

Iacă, prép. voici, voilà 35. 199. 259, 2. 275,3; *b.* 141,2. 224. 327; *icacă* 260, 3; **-tă**, id. 95; *b.* 364,2 (v. eacă).

Iacăpal aga, sm. Np. 335,3.

Iacomî, sm. Np. 93.

Iacov, sm. Np. Jacob 9*,3. 16*. 13,3. 35,2. 107,3. 145,3. 186,2. 194, 2. 273. 281,3. 292,3; *b.* 31. 142,2. 230; —, Iuifs 16*,2; *Iacob* 227,3; *Iacov*, *b.* 70..

Iad, sm. enfer 15,3. 30,3. 56. 137,2. 141. 156. 166,2. 238. 250. 267,3. 289, 2. 314,3. 338. ; *b.* 63,2. 158,3. 193, 3. 318,3..

Iafet, sm. Np. *b.* 50,1,2..

Iau, **Iani**, v. ia.

Ianache, sm. Np. Jean *b.* 128.

Ianăș-Vodă, sm. Np. 176; *Ianoș* 76.

Iancul-Vodă, sm. Np. 175,3. 177,2.

Ianc, sm. Np. 33,2. 75. 91,3.

Iăpă, sf. (epe) jument, cavale *b.* 25, 3. 133,2. 168. 336,3. 364,3.

Iar, conj. mais 52,2. 142,3. 355; *b.* 142,3. 176,3. 191,2; —, av. de nouveau, encore 174. 134. 2. 149. 166,2; *b.* 7,2. 8. 362,2; **Iară**, mais 2*,3. 8*, 2. 1. 2. 4. 6. 7. 46. 48,3. 248. 263. 285,2. ; *b.* 143. ; *îară*, id. 1. 12,2. 23,2. 25,2. 27,3. 29,2. 31,2. 32. 36, 2. 45,3. 51. 52,2. 58,2. 60. 98,3. 117. 120. 364,2; **îară**, de nouveau 42,3. 43. 45,3. 83. 317,2. ; *b.* 20,2. 3. 56,2. 64,3. 169,3. 228. ; *îară* 14* ., 1. 2. 21,2. 108. 163,2; **îarăș**, encore, de nouveau 15*,3. 17,3. 18. 121, 3. 138; *b.* 49. 108,3. 109,2. 149,2. 254, 2,3. 323,2,3. 361; *îarăș* 79,2. 117,2; *-ăș*, 95,3. 112,3. 187. 255,2. 325,3. 335, 3. 339. 360; *b.* 13,2. 41,2. 63,2. 65,3. 70,3. 73,3. 131,1,2. 170,2. 182. 200.

îarbă, sf. (erbi) herbe 34. 35. 57, 2. 58,2. 71. 96,3. 128,2. 179,2. 191,3. 201,3. 265,2. 281. 324,2. 355,3. 363,3; *b.* 11,2. 94,2. 120. 157,2; *mr.* (erghiă) *b.* 264; —, (erburî) herbes *b.* 42,2. 203,2; — *de munte*, l'hellébore 355,3; — *înglimpădă*, chardon 355,3. 356; — *grasă*, le laceron cilié (sonchus oleraceus) 355,3; — *mare*, la grande inule (inula helenium) 356.

Iareu, sm. Np. *b.* 371,3.

Iarmaróc, sc. (oace) foire *b.* 11,2.

îárnă, sf. (erni) hiver 8. 202. 257,2; *b.* 3. 44,3. 59. 121,2. 208,3; —, *istr.* *b.* 282,3.

Iaroslav, sm. Np. *b.* 34,2. 50,3.

Ias, sm. Nl. Jassy 63,2. 75. 92. 151, 2. 152; *Iași* 53,2. 63. 103,2. 114. 142, 3. 322,2; *Iași* 359,2; *Iașu*, *b.* 8,2. 75. 144,2.

îaslă, sf. (esle) crèche *b.* 143..

îastă, pr. dem. f. celle-ci 91,3 (v. acest).

îaste, va. 3 pers. sgl. il est, v. gram.

Iași, v. Ias.

îată, prép. voici, voilà 9*,1,3. 20. 21,2. 27,2. 29. 63,3. 66,3. 112,3. 129, 2. 184. 259,2. 271,3; *îată* 50. 57. 80, 2. 86. 141,3. 215. 288,2. 326; *b.* 32. 37. 119. 127,2. 177. 215. 327,3. 364.

îată, sf. nocturne (des Turcs) *b.* 19,3.

îau, (luaî, a lua) va. 1. prendre, saisir; recevoir, tenir 2*,1,3. 5*,1,3. 6*, 2. 9*,2. 11*,3. 13*,2. 2,1,2. 5. 6,2. 8. 10,3. 15,2. 17. 19,3. 20,1,3. 21,2. 3. 25,2. 26,2. 28. 29. 31. 33. 36,1,3. 40. 42,3. 48,2,3. 52,1,3. 59. 64,3. 70,3. 74. 80,2. 95. 101,1,2. 106,2. 109. 120, 1-3. 128. 131. 134,2. 146. 148,1-3. 160,1. 2. 162. 181,3. 182,2. 187, 3. 217,2. 267,3. 291. 304,3. 317,3. 331, 2. 341,3. 348,2. 367; *b.* 6. 7,3. 33. 34,3. 43,2,3. 54. 55,2. 58. 133. 159,3. 166,3. 167,2. 168. 179. 181,2. 183,3. 200,2. 306,3. 351,2. 358,2; — *aminte*, faire attention; prendre garde 14,3. 53, 3. 112,2. 125,2. 200,2. 211,2. 281,2. 289. 324,2. 364,3; *b.* 10,2. 17. 190,2. 199,2; — *asupra'mî*, se charger de *b.* 18,3; — *de goană*, poursuivre *b.* 245, 2; — *în* —, id.; — *în bine*, prendre en bonne part *b.* 348; — *sama*, prendre compte 279,2; — —, réfléchir *b.* 244,3. 372,2; —, vr. épouser, marier 90. 362; —, se lever 11,2; — *în laturî*, éviter 133,2; — *pe cale*, marcher *b.* 340,2; — *zîoa bună*, — *seară bună*, prendre adieu 336,2. ; *b.* 205,3; —, v. imp. disparaître 232,2. 288,2; *mr. liau*, *b.* 263,2,3.

îaurt, sm. lait caillé *b.* 376,2.

Iazer, sc. (e) lac, étang 57,2. 221, 2; *b.* 52,2. 147,1-3; *îazăr*, *b.* 199,2. 218,3; *eazur*, *ezer*, *b.* 199,3. (v. ezăr).

îbóvnic, sm. (î) amant 291,3; *b.* 8. 119,3. 363,2; **-ă**, sf. amante 61,3; *b.* 292,2.

ică, mr. ej. ou, ou bien *b.* 263,2. 264,2.

icî, av. *ici*, *ci* 290,2; *b.* 170. 318, 1.2. 325,3; *icea*, *b.* 324 (v. *aici*).

icoană, sf. (ne) image 60. 146,2. 176,2. 221,2 . . 333,2. 346,2; *b.* 80. 202,1.3. 339,2.

iconobórețu, sm. iconoclaste 59,3.

ieos, sc. (ă) hymne 298.

iere, sf. pl. caviar, œufs de poisson *b.* 43 . . 110,3. 364,2 . .

Idasp, sm. Np. Hydaspes *b.* 92,2.3 . .

idée, sf. (ei) idée *b.* 253,2.

Idithom, sm. Np. 364,2.

idol, sm. (i) idole 5. 15,3. 146. 222 . . 262,1-3. 288,3. 321; *b.* 39,3. 50—52. 77,1.2. 204,1-3; -**ésc**, aj. idolâtre, païen 85. 130,2. 131. 320; *b.* 100,3.

idrop, sm. un animal fabuleux aquatique (ἵδρωψ) (cheval marin) *b.* 110,2.3 . .

Íderă, sf. lierre *b.* 342,2.

Íel, v. el, gram.

Íele, sf. pl. mauvaises fées *b.* 338,3 . . 341.

Íen, v. ia.

Ieremia, sm. Np. 147—149. 253—256; *b.* 23,2; *Ere-*, *Erm-* 148—149; —, le livre Iérémie 325,3. *Irimie*.

Ierihon, sm. Nl. *b.* 63,3. 64.

Iermonáh, sm. (ahi) prêtre-religieux 94,2.3. 287,2. 336,3. 348,2; *ierom-* 159,3. 328. 340,2; —, (ași) 157; *b.* 38,3. 156,3.

Ieroglífica, sf. hiéroglyphe *b.* 163,3; -**ésc**, aj. hiéroglyphique *b.* 163,3.

Ieromonah, v. ierm-.

Ieronimă, sm. Np. St. Hiéronyme *b.* 157,3.

Ierotoerit, sm. Np. *b.* 178—182.

Iert, (ai) va. 1. pardonner, gracier; dispenser de 10,3 . . 32. 39. 41,2.3. 43. 63. 95,3. 324,3; *b.* 6. 196,3; -**ăcune**, pardon 124,2 (v. *ert*).

Ierusalím, sm. Nl. 3*,2. 15*,3. 7. 8. 108,2. 139. 147—149. 209,2. 238,3. 255. 265,3. 290,3. 315 . . 358; *b.* 22. 23. 55—56. 62. 139,2; *Ierosalim* 232,2.

Íes, (ieși) vn. 3. sortir, v. es.

Íesam, Iest, *istr.* v. aux. je suis, v. gram.

Iesus, sm. Np. Jésus 227,2 (v. *Isus*).

Íetă, sf. *mr.* monde *b.* 271,3; **Íetos**, aj. éternel *b.* 269,2.

Ievanghelic, sf. 53,3 . . (v. *ev-*)

Ievant, sm. Np. *b.* 167,2.

Iezavela, sf. Np. *b.* 62,2.

Iezechiil, sm. Np. 215; *b.* 106—107 (v. *Ez-*).

Íflu, aj. jeune 177,2.

Ifrim, sm. Np. 53. 93,2.

ighimon, sm. gouverneur 320,3.

ighire, v. ivire.

Ignatie, sm. Np. 110. 157.

ígúmen, sm. (i) abbé, prieur 84,3. 94,2; *b.* 40—42. 98. 127,2; -**íță**, sf. abbesse 319,3 (v. *egumen*).

Íinu, vn. 226,3 . . ; —, *mr.* venir *b.* 263,2. 267,2. 268,2; *chinu*, *b.* 268,2 (der. *viu*).

Íirima, sf. *istr.* temps *b.* 283 (der. *vremea*).

Iurgus, sm. Np. George 93,2.

ijderenie, sf. origine 234,2; -**răsc**, vr. commencer, prendre origine 158; *íjdăresc* 142,3. 143,1.2; **izderitoriu**, sm. créateur 227,2.

Iliáda, sf. Pliade 60,3.

Ilea, sm. Np. 174,1.2; **IÍfe**, sm. le prophète Élie *b.* 62,2. 65,2. 66; —, Np. 93,2. 105,2. 152. 173,2. 180,2; *b.* 30. 61. 126,2. 216,2 . . ; —, sf. 330,3; **Ilieaș**, sm. Np. 150. 190,2 . . ; **IÍina**, sf. Np. 92,3.

IÍion, sm. Nl. P'Olivet *b.* 171; **IÍiopol**, sm. Nl. Heliopolis 209,3.

IÍișăști, sm. Nl. 173,3.

ime, sf. slav. nom 240,2 . . 3 . .

imereață, sf. *mr.* affabilité *b.* 270,3.

imn, vn. 1. *mr.* aller *b.* 263,2. 269. 276,2. 281. 282 (v. der. *ínblu*, *unblu*).

imperator, sm. empereur *b.* 53. 372,2 . .

impérie, sf. empire *b.* 219,3. 221.

imrcău, sm. représentant du nom propre 82,3. 83,1-2. 84 . . 183,3. 186,1.2.

in, sm. lin, toile 313; *b.* 26,3 . . 312,2. 315,3. 320. 331,3.

inat, s. *mr.* fureur *b.* 271,3; **Inat**, sm. Np. 75.

India, sf. Nl. (ile) *b.* 61,3. 151,2; -*iea*, *b.* 76,3. 98,2. 130,2.

inél, sc. (éle) anneau, bague *b.* 68,3. 130—131 . . 275,2 . . 302,3; -**uș**, dim. 302,3.

Inicér, sm. (i) Janissaire *b.* 18—20.

iníc, sf. glaçon 14,3.

inii, pr. slav. pl. autres 62,2. 173,3.

inimă, sf. (i) âme, cœur 8*. 10*,3. 1. 3. 5. 13,1.2. 29,2. 33,2. 44,2. 51. 80. 97,3. 98,2 . . 101,2.3. 115,2 . . 131,2. 137. 154,2. 207. 277. 351. 366,1.3; *b.* 5,3. 14. 37,2.3. 142; —, courage *b.* 11. 352; — *rea*, chagrin *b.* 104,3; *inemă*

11. 12,3. 23. 26. 29. 64. 131,3. 158,2. 180. 210,3. 236,2. 239,3. 312,3; *b.* 11, 2. . 70,2. 87,3. 196,2; *îrema*, *îrema*, *âremă*, *îremă*, *înrîma* 54,1-3. 55; **ini-mioară**, sf. dim. *b.* 181; *-meoară*, *b.* 295,2.

inoróg, sm. licorne 166. .

inoscazămii, aj. figuré 209,2.

înpereție, v. împărăție; **îns**, v. îns; **înt-**, v. înt-.

întrișă, sf. intrigue *b.* 361,3; **-garisése**, vn. 3. intriguer *b.* 243.

întunică, v. imp. *nr.* s'obscurcir *b.* 264,2.

îverinăt, aj. av. *nr.* fâché *b.* 274, 2; *îvî-*, *b.* 264,2.

io, av. où. v. iu; —, Chiffre initial de la formule (du titre) des princes roumains 44. 134,2. 159. 164. 168,3. 179. 260. 347,2; —, pr. pers. 1. je 135; — *istr.* id. *b.* 282,2. 283,2. . 287.

Ioan, sm. Np. Jean 9. 72,3. 77, 3. 88,3. 104,3. 107,2. 179. 190,3. 195, 3 etc.; *Ioannă* 20,2. 89,3. 96,2. 159. 183,2. 186,3; *b.* 156. 191,3. .; *Ion* 92, 2.3. 137,3. 142,3. 207,2; — *botezătorul*, St. Jean le Baptiste 272; *b.* 51,3; *Ion* —, *b.* 61,3; — *bogoslov*, St. J. le Théologien *b.* 216,1,2; — *evanghelistul*, St. J. l'Évangéliste *b.* 163,2; **Ioană**, v. Iona; **Ioanichie**, sm. Np. 236,3; *Ion-*, *b.* 56,2. .; **Ioanna**, sf. Np. Jeanne *b.* 27.

Ioasafū, sm. Np. Josaphat 132,2.

İobagiu, sm. (ii) corvéable *b.* 321.

İochim, sm. Np. Joachim *b.* 171,2.

İoife, sf. flanc *b.* 294,3. 298,2.

İoil, sm. Np. Joël 263,3. 321,3.

İon, v. Joan.

İona, sm. Np. Jonas 115,3; *b.* 62. 66. 164. 372; *İoană* 270; **İonașco**, sm. Np. 43,2. 75,3. 173,2; **İonășești**, sm. Nl. pl. 71,3.

İordăche, sm. Np. George 134,2; *b.* 255; *-chi*, 135,3; *b.* 81,2.

İordân, sm. le fleuve Jordan 9. 137, 3. 238,3. 239,2.

İosaf, sm. Np. Nl. Josaphat 129,3; *b.* 65,3; *Josafat* id. 105. 288,3; *b.* 76 — 78.

İosif, sm. Np. Joseph 36,2. 37. 100,3. 107,3. 244,2. 275,2; *b.* 229—230. 326,3. .; *İosăf*, *b.* 65; *İosip*, Josephus Flavius *b.* 23,2.

İotapate, Nl. *b.* 239

İov, sm. Np. Job 267. . 270,2. 293; *b.* 65. 158; **İoviță**, sm. Np. *b.* 293—298.

İpingeă, sf. (ele) espèce de manteau *b.* 300,2.

İpparh, sm. (ἵππαρχος) *b.* 90,2.

İ proč, slav. et caetera 145,3. 275, 2. 268,3; *b.* 26,3. 27. 53. 298,3; *-a* 153,2.

İpsilante, sm. Np. *b.* 243,3.

İr, sm. onguent *b.* 318,3.

İra, sm. Np. (Hera?) déesse de la mythologie grecque *b.* 39,3. .

İraclasū, sm. Np. Hercule 257; *-lie*, *b.* 164,2. 178; **-İlidu**, sm. Np. *b.* 242,3.

İrișoe, sf. Np. 45.

İrimie, v. Ieremia.

İrmôsū, sm. hymne *b.* 17,2.

İrineu, sm. Np. 308,2.

İrod, sm. Np. Hérode 6*. 271,3. 307, 3; *b.* 62,2. 139,2. 140. . 143. 332,3; —, (ozî) mystère de la naissance *b.* 332, 2; **İrođia**, sf. Np. la femme d'Hérode *b.* 341. .; *İrodieada*, id. 271,3; *-dîiada*, *b.* 62,2.

İrôu, sm. héros *b.* 89,2.

İsaac, sm. Np. 145,3. 186,2. 273,3; *İsac* 37.

İsahar, sm. Np. *b.* 71; *Iza-* 36.

İsaia, sm. Np. 26. 182. 252,2; *-iea* 118,3. 265,3. 276,2; *b.* 20,2. .; —, le livre 325,2; *-iia* 221,2; *b.* 217,2.

İsanpașa, sm. Np. 71,3.

İsavria, sf. Nl. 59,3.

İsav, sm. Np. Esaii 273.

İscariotênul, Jude d'Isariote *b.* 194,3.

İscălese, (ii) va. 3. signer, souscrire 76. 91,3. 103. 160,2. . 207,2; *b.* 35,2; *İscă-* 151,2; **-İtûră**, sf. (ri) signature 136. 160,1,2. . 174,2; *b.* 34,3.

İscodă, sf. explorateur, espion 305, 3; *b.* 34,2; **İscodése**, (ii) va. 3. espionner *b.* 126,3; **İscodire**, sf. recherche 159,3; —, ruse *b.* 83; **İscoditorū**, aj. s. curieux 352.

İscara, sf. Np. *b.* 172.

İsernū, av. *istr.* en vérité *b.* 285.

İseuse, (ii) vr. 3. se perfectionner *b.* 108,2; **-İsință**, sf. habileté *b.* 144,2; **İscusirea minții**, perspicacité *b.* 118,2; **-İsîf**, aj. habile, adroit, expérimenté; intelligent 78,3. 118,2. 157. 169,2. 203,2. 343,3. 344,2; *b.* 3,2. 178,3. 183,3.

İshodū, sm. le livre d'Éxode 37,3. 277,2.

İsiod, sm. Np. Hésiode *b.* 212,3.

Isop, sm. Np. Ésope 350—352;
Isópie, sf. la vie d'Ésope 350,2.
ispásenie, sf. (ii) rédemption 32,2.
 41,2; **-ése**, (ii) va. 3. expier 40,2,3.
 41. 42,3; **-itór**, sm. sauveur 226,3 (v.
 spásenie).
Ispirescu, sm. Np. *b.* 353,3. 367,2.
 371,2. 376.
ispisóc, sc. (oace) document, titre
 63. 93; *b.* 76,2.
ispitã, sf. (te) tentation 39. 55,3. 56.
 82. 262. 275,2; *b.* 36,3. 184,2. 200,3;
 —, expérience *b.* 87,2; **-ése**, (ii) va.
 vr. 3. tenter, éprouver; sonder, examiner,
 rechercher 6* . . 12*, 3. 11,3. 97,3.
 129,1.2. 157. 182,2 . . 237,2. 247. 262.
 269,3. 284,3. 297. 304,2. 307,3. 317,
 2. 339,2. 345,2. 360; *b.* 21,2 . . 71,3.
 139,3. 152. 197,1.2. 200,3. 332,3; **-íre**,
 sf. tentation, épreuve 262; *b.* 202,2;
-itoríu, s. tentateur 36,2.
ispolin, sm. géant 102.
ispovedãnie, sf. (ii) confession, aveu
 89,2. 165; *b.* 28,2; —, louange 156,2;
-vêd- 107. 115,2. 284,3; **-vedése**, vn. 3.
 reconnaître, avouer 4* . 2. 6*, 3; —, vr.
 se confesser 14,2. 89,2. 161; **-veduesc**,
 28,2. 180,3; *b.* 28,2. 29; **-vedire**, sf.
 confession 14,2; **-vêdníc**, sm. confes-
 seur 284,3.
isprávã, sf. succès, effet, réussite
 167,2; *b.* 83,2. 92,3. 122. 128. 243,2.
 245,2; —, fait, action 258,2; *b.* 7,2;
 —, direction 24,3; —, sf. Np. *b.* 172;
isprávése, va. vr. 3. finir, achever;
 accomplir 79,3. 125,3. 220,2. 276,3.
 278,2. 290,2,3. 295,2. 319,2. 339. 344,
 3; *b.* 9,3. 10. 92,2. 123. 129. 131. 194,
 3. 243; **-ire**, sf. terminaison 280,2; —,
 succès 6*.
ispravnic, sm. (i) mandataire; ad-
 ministrateur; prévôt 105. 111,2. 266,2.
 290,2. 328,3; *b.* 9,2 . . 98.
Israil, sm. Np. 36,2. 100,2. 173.
 194,2. 231,3. 261,2. 277; *Izraíl* 145,3 . .
 193,2 . . 213,3. 215,2. 248,3. 325,2;
Izdraíl 35,2,3; **Izraillime**, le peuple
 d'Israël 212,3; **Israïlîten**, sm. Israélite
 367,3; *Izr-* 148. 153,3.
istecíune, sf. ruse, sagacité *b.* 5,2;
-cúne, *b.* 118,2. 152,2.
i steşa, pr. *istr.* la même *b.* 284,2 . .
istéş, aj. perspicace, rusé, alerte 143,
 3; *b.* 135. 243,2. 295,3; **-íe**, sf. saga-
 cité *b.* 241,2; **=íune**, sf. adresse *b.* 129,3.

istirisit, aj. privé *b.* 183.
istórie, sm. (i) historien 198. 325,2.
 357,3. 360; *b.* 3,2. 8,3. 50,2; **-ése**, aj.
 historique 261; *b.* 38,3. 150,3; **istórie**,
 sf. (ii) histoire 145,2. 146,2. 150. 200,
 2. 260,2. 261,1.2. 307,3. 308. 359,3;
b. 2,2. 4. 49,3. 53,2. 76,3. 94,2. 97,2.
 102,3. 150,1-3. 178. 262. 364; *istoriile*
Râmnicului, Gesta Romanorum 342,2; **isto-**
rioarã, sf. (re) dim. *b.* 257. 360,2;
istorisese, va. 3. raconter *b.* 150,2.
istóv, av. profondément 5* . (*ἀκριβέ-*
στερον) 7*; *de* —, complet, total *b.* 243,
 1.2; **-ese**, va. 3. finir, tuer *b.* 19,3.
Istratie, sm. Np. 75.
istrument, sm. instrument *b.* 152,2.
Isus, sm. 26,2. 30. 81. 127. 137; *b.*
 20,3. 140,2; *Isu-Kerst*, Jésus Christ
istr. *b.* 283,2; — *a lui Navi* 145,3; *b.*
 62,2.
isvoru, v. iz-
Italia, sf. Nl. 200,2; *b.* 3,2. 168,3.
 195,3; **-íea** 321,2; *b.* 118,2; **-lían**, aj.
 italien *b.* 76,3; **-líenesc**, id. *b.* 212,3;
-líinesc, *b.* 195,3.
iţã, sf. (iţe) fil *b.* 310. 332.
iţi, pr. *nr.* quoi, que *b.* 271,2. 276,
 3; **-do**, chacun, tout ce que *b.* 263,3.
 266,2,3.
Íu, av. *nr.* où *b.* 263,2. 265. 269.
 271,2. 278,1-3; *ío*, der. id. 8* . . 10*,
 2. 16,2. 29 . . *íuo*, id. 7 . . 54,3; **Íuva**,
istr. id. *b.* 283. 286,2; —, *nr.* quelque-
 part *b.* 264,2.
Iubesc, (ii) va. 3. aimer 8*, 2. 11.
 19,3 . . 56. 61,2. 66,3. 94 . . 101,3. 112,
 3. 137,2. 181,2 . . 287,3. 318,3. 353,3.
 366,3; *b.* 5,3. 21,2 . . 22. 56,2. 67,2.
 101,2. 155. 175,3. 189,2 . . 305,2; *iubesc*
 47,3. 50,2; *b.* 137,3; **Iúbíre**, sf. amour
 2. 89. 98,2. 285,2; *b.* 21,3; — *de argint*,
 cupidité d'argent 94,3; *b.* 148,1-3; —
de om, humanité 80,2. 337; — *de sine*,
 amour-propre *b.* 7,2; — *de slavã*, am-
 bition *b.* 152; — *de streimi*, hospitalité
b. 65 . .; **Iúbít**, s. aj. aimé, bien-aimé,
 cher 1. 3. 15,2. 50. 106,2. 137,2. 146,
 2. 254,2. 274; *b.* 48,3. 176,3; *iubyt* 48,
 3; **Iúbitoríu**, s. aj. aimant; — *de Dum-*
nezãire, pieux 78; — *la strãnicí*, hospi-
 talier 47,3; — *la nemêrúnicí*, id. 47;
 — *la oamení*, humain 186,1,2; — *de*
oamení 82,2. 86,2; — *de argint*, cupide
 95. 96,2; — *de avuţie*, id. *b.* 26; — *la*
muerí, débauché *b.* 66,3; **Iúbul**, sm.

Îuboste, sf. (tile) personnification mâle et fém. de l'amour (dans l'enchantement) *b.* 137, 2. .; **Îubovû**, sm. amour 11*, 2.

Iuda, sm. Np. 10*, 3. 11* . . 35, 3. . 56, 1, 2. 95 . . 331, 2; *b.* 61, 2. 70, 2, 3. 194, 3. 322, 3; — *de Scariot* 93, 2; — *Iscariotul* 194, 2; — *vânzătorul*, *b.* 62, 3; **Îuda**, Nl. Judée 266; **Îudea**, sf. Judée 261, 3; *b.* 22, 2. 23, 2; *Îudea* 265, 3; **Îudéu**, sm. (ei) Juif 3*, 9*. 21, 1. 2. . 221. 252, 2. 348, 2; **Îudeiancă**, sf. juive 7*, 2.

Iuga-Vodă, sm. Np. 70.

Iulie, sm. Juillet 70. 93, 2. 151, 2. 340; *b.* 26, 2. 162, 3; *Iulee*, *b.* 58, 2; *Iulî*, slav. 63, 2.

Iung, sm. Np. *b.* 242, 3.

Iunie, sm. Juin 320, 2; *b.* 27, 2.

Iuo, v. Iu.

Îurûş, sm. *dau* —, donner l'assaut *b.* 19, 2.

Iustin, sm. Np. 308, 2. 355, 2; **Iustiean** 355, 2; *Iustinianû* 162, 3. 173.

Îuşor, av. léger 194, 3; **Îuşurez**, va. 1. faciliter 151; — *eq* 212, 2 (v. uş-).

Îute, aj. féroce, violent, véhément; fort, âpre 9*, 3. 9. 12. 29, 2. 81, 3. 150. 212. 276, 2. 305. 361, 2; *b.* 27, 2. 70, 2. 159. 240; —, av. vite, rapide 81, 3. 312, 2; *b.* 13, 2. 118, 2. 129, 3. 170, 2; —, s. 112, 2; **Îuţime**, sf. ardeur, courroux *b.* 185, 1, 3; *uţ*, *b.* 196, 2.

Îuva, v. Iu.

Îuzbaşa, sm. capitaine 92, 2; *iz-*, *b.* 75, 2.

Ivan, sm. Np. 72, 3.

Îvésc, (ii) vr. 3. apparaître, se montrer, se manifester 7*, 3. 12, 2. 28, 3. 29. 165, 3. 207, 2. . 265, 2. 281; *b.* 19, 2. 126, 3. 129, 1, 2. 130, 2. 139, 3. 162, 2. 195. 213, 2. 244, 2; **Îvelă**, sf. apparition 343, 2; *îvală*, *b.* 314, 2; **Îvire**, sf. id. 13*, 2; *b.* 107; *îghire* *b.* 258, 3.

Îvirén, sm. Ibérien 348, 2; *b.* 15.

Îzahar, v. Is-; **îzbaşă**, v. iuz-.

Îzbândă, sf. (de) victoire, issue; délivrance 71. 72, 1, 3. 177, 2. 191, 2. 234. 2. 235, 3. 249. 251, 3. 262. 362, 2; *b.* 237; —, vengeance 16, 3; —, (deri) *b.* 63, 2; **-desc**, vr. 3. se venger, punir 16, 3. 116; *b.* 63, 2. 211 . .; —, va. accomplir, remplir 17, 2. 21, 3. 104, 3; réussir 168, 3; *b.* 294, 3; **-îre**, sf. vengeance 341, 2; *b.* 22, 3. 23, 2; **-îtor**, sm. combattant *b.* 50, 3.

îzbâvésc, (ii) va. 3. délivrer, sauver, libérer 10. 12, 2. 13, 2. 27, 2, 3. 32. 56. 67. 81. 82. 95, 3. 105, 2. 214, 3. 221, 2. 229. 241. 247, 2. 294, 2. 317, 2. 345, 2. 3. . 365, 3. 367, 2; *b.* 36, 3. 53, 3. 56, 2. 201. 317; **-ba-** 182. 184, 2, 3; **-îre**, sf. délivrance, rédemption 82. 97, 3; *b.* 72, 2. 192, 3; **-îtorîu**, sm. sauveur, libérateur 13. 109, 2. 239, 3; *b.* 17. 89, 2. 191, 2; *îzbav-* 110.

îzbésc, (ii) va. 3. frapper, battre *b.* 90, 3. 298, 3.

Izbičan, sm. Nl. 134, 3.

Izbran, sm. Np. l'Élu, nom d'Alexandre, *b.* 166, 2.

îzbuenesc, vn. 3. éclater, prendre origine 154. 198; —, préférer 210, 3.

îzbutése, vn. 3. réussir *b.* 361. 365, 2.

îzderitorîu, v. ijd-.

Izdrail, v. Israil.

îzgonése, va. 3. chasser; poursuivre 131. 169, 2. 228, 3; *b.* 76, 3; **-îre**, sf. expulsion 346; *b.* 194, 2.

îzmă, sf. menthe *b.* 44, 2; — **broştească**, sf. menthe aquatique 356, 2.

îznoavă, *de* —, av. de nouveau 236, 3. . 344, 3; *b.* 43, 2. 74, 2. 84, 2. 86, 2. 125, 2.

Izrail, **-ime**, **-tên**, v. Israil.

îzvod, sc. (oade) copie, traduction 68, 2. 79. 111, 2. 125, 3. . 126, 2, 3. 143. 1. 2. 201. 209, 2. 280; *b.* 124, 2. 153, 3. — (oadeli) 197, 2; **-ése**, va. copier, transcrire; traduire 98, 3. 125, 1-3. 126, 2. 143, 2. . 152, 3. 201. 244, 3. 284, 2; *b.* 3, 2; —, inventer *b.* 53. . 253, 3; **-îtor**, s. créateur, auteur, compilateur 311, 2. 360, 2.

îzvor, sc. (oare) source; fontaine 10*, 8. 36, 2. 68. 79, 2. 98 . . 108. 118, 2. . 119, 2. 147. 232, 3. 241, 3. 299, 2, 3. 359, 3. .; *b.* 52, 2. 78, 2. 109, 2. . 149. 176, 2. 217; —, (oară) 57, 2. 84. 118, 3. 158, 2. 193. 268 . . 325, 2; *b.* 147. 158, 3; —, (oră), *b.* 231, 3; *îzvoru*, *nr.* *b.* 265; **-ése**, vn. 3. sourdre, jaillir; naître 10*. 68, 3. 107, 3. 198. 293, 2; *îzvorăsc* 118, 1, 2. 360, 2. 364; *b.* 117, 2; **-âtor**, aj. jaillissant 340, 3.

Î (ÎN) (Λ).

îl, pr. pers. 3. dat. 5*, 3. 4. 165, 3; *b.* 14, pass. v. gram.

îm, v. în.

imă, sf. mère 106, 2; *b.* 133, 2 .. 134, 2. 137, 3 .. 361.

îmbăreacă, sf. *mr.* bonheur *b.* 278, 3.

îmb-, **împ-**, v. *îmb-*, *împ-*.

îmî, pr. pers. 1. dat., v. gram.

împrustez, va. *mr.* élever *b.* 279, 2.

îmvărligă, *mr. d'a'* —, autour *b.* 270.

îmvărvomat, aj. comblé 242, 3 (v. *vârf*).

în, prép. en, dans, à, vers 1. 11. 26. 30, 3; *b.* 5, 3. 63, 3 .. pass.; — *de voi*, entre vous 46, 3; — *de ei*, entre eux 192; — *de sine*, entre eux 63, 2; *îm* 16, 2; *învr* 3*. 9; *en* 14 ..

înainte, prép. avant, devant 306; *-tê*, 1. 4. 5. 10, 3. 18, 2. 46, 2; *înraînlea* 1* 3. 4*. 5*, 3; *înainte* 75, 3; *îmainti*, *b.* 221, 2; *înainte*, *mr. b.* 272, 3; *înnainte* 2. 29. 31, 3. 360, 2; *-tê* 30, 3. 35, 3. 46, 2 ..; *b.* 130, 2; *mai* —, plus loin *b.* 133, 3. 176; *naintê* 20, 3; —, s. le devant *b.* 106, 3 (v. *aînte*, *mainte*).

înalbesc, va. 3. blanchir 353, 3; *b.* 303, 3 ..

înalt, aj. s. haut, grand, sublime 7. 16. 199, 3. 273, 2; *b.* 27. 51. 219, 3; *în-nalt* 65, 3. 137. 351; *b.* 61, 2 .. 142, 2 ..; *înralt* 9.

înălț, (*-ălțai*) va. 1. élever; louer 10, 2. 247, 3. 346. 358, 2; —, vr. s'élever 313. 2. 324, 3; *înnaț* 26, 2. 58, 3. 66, 2. 67. 82. 100, 2. 130, 3. 132, 3. 365; *b.* 60, 3. 66. 142, 3. 209, 2. 210, 2. 241, 3; *înralț* 54, 2. 56, 2; *naț* 26, 2; **înălțare**, sf. élévation; rang; élévation dans le ciel 246. 336. 345, 2. 357, 3. 358, 2; *b.* 55, 2. 261, 2; — *lui Iis.* l'Ascension 329; **înălțăt**, aj. s. haut, élevé 245, 3. 286. 320. 340, 2; *b.* 47, 3; *în-*, *b.* 190, 3; **înălție**, sf. (ii) colline 36, 2; **înălțime**, sf. (i) hauteur, éminence; grandeur 303, 3. 337, 2. 347, 3; *b.* 16. 30, 2; *în-* 112, 2. 318, 3; *b.* 92, 2. 131. 149, 3. 163, 2.

înapoi, av. arrière, en arrière 4. 24. 72; *b.* 17. 73 .. 331, 2; *înapoi* 36, 2; *b.* 132; *-poiu*, *b.* 107, 2; *înapoi*, *mr.* après *b.* 278, 3.

înarmăt, aj. armé *b.* 197, 2; *-éz*, vr. 1. s'armer *b.* 208, 2.

înăuntru, v. *înăuntru*.

înăurit, aj. doré, d'or *b.* 86, 3. 91, 2, 3.

înbărbătez, (ai) va. 1. encourager 192. 361, 3; *b.* 181, 3 ..; *-ted*, vr. rester ferme 248, 2.

înbăt, (ai) vr. 1. s'enivrer 24, 2. 61. 3. 88, 3. 318; *b.* 110. 319, 3 .. 339; **-ăre**, sf. enivrement *b.* 108.

înbătrânesc, (ii) vr. 3. vieillir 308, 2; *b.* 109, 2. 111. 255, 2. 259, 3.

înce, aj. tous deux 49, 3.

înbinez, (ai) va. 1. unir, rejoindre *b.* 22.

înbilânzesc, (ii) va. 3. adoucir, calmer, dompter *b.* 84, 3. 91, 2, 3; 196, 2. 211, 3. 362; *-zâsc*, *b.* 142, 3; *-țesc* 364.

înbilătitor, s. batteur en grange *b.* 59.

înblu, (ai) vn. 1. aller, marcher 10*, 3. 49, 2. 50, 1, 3. 54, 2. 76, 2. 112, 3. 117, 2. 139, 3. 149, 3. 176, 2. 193, 3. 249, 3. 275. 366, 3; *b.* 11, 3. 120. 205, 3; *îmblu* 57, 3. 125, 3. 126, 3. 156, 2. 187 .. 190, 2. 194 .. 350, 3; *b.* 11, 2. 103, 3. 206, 2 (v. *umblu*).

înbogațesc, va. 3. enrichir 27, 3. 344, 2; *b.* 153, 3; *-găsc* 324, 3; *b.* 196, 3; —, vr. s'enrichir 155, 3. 171, 2. 313, 2; *-țez* 95.

înbold, va. 3. piquer *b.* 41, 2.

înbrac, (*ăcăi*) va. 1. habiller, vêtir 14*, 2. 19. 29, 3. 102, 2. 104, 2 .. 333. 335, 3; *b.* 71, 3. 73, 2; —, vn. vr. s'habiller; revêtir, prendre 23. 30. 83, 3. 85, 3. 117, 3. 225. 233, 3 .. 276, 2, 3 .. 277. 303, 2; *b.* 171. 209. 224, 2, 3. 360, 3; *înbrac* 24, 2; *b.* 136.

înbrăcămant, sc. (minte) vêtement, habillement 29, 3. 84, 3. 86, 2. 266. 267, 2. 276, 2 .. 313, 2; *b.* 3; —, (mente) 352, 2; *-mintê*, *b.* 12. 88, 2. 158, 2; **înbrăcăat**, aj. s. habillé, vêtu 106, 2. 199, 2. 224, 3. 313; *b.* 3, 2. 119 ..; *îmb-* 259; *b.* 33, 2.

înbrăncire, sf. poussée *b.* 153, 2.

înbrățisez, (ai) va. 1. embrasser *b.* 54; *îmb-* 319. 370, 2. 374, 2; *-șăz*, *b.* 46, 3; *-țosez*, *b.* 218, 2.

înbrobodesc, va. 1. *îmb-*, envelopper *b.* 362, 2.

înbûc, va. 1. avaler *b.* 370, 2.

înbûcur, va. 1. réjouir 226, 2.

înbulzêlă, sf. consternation *b.* 22, 3. 23, 3.

înbûn, vr. 1. se réjouir 271. 272;

-ăre, sf. amélioration, grâce 142. 313, 2.

încă, av. encore, aussi 15*, 3. 16*. 1. 4. 8. 46, 3. 48, 3. 54, 2. 60, 2. 63. 80, 3. 91, 3. 105. 141. 172, 2. 177, 3. 311, 3. 352, 2; *b.* 19. 33, 3. 51, 3. 71, 3. 141. 148, 2 .. 173. 211. 223 ..; *încă* 11, 2. 27, 2. 34, 2. 38. 46, 3 .. 117, 2. 154, 3.

155, 2. 209, 2. 246; —, certain 152, 3; —, plutôt *b.* 202; **încăi**, du moins 291, 3; *b.* 161, 2. 196, 3. 362; **încăş**, encore 218. 280, 2.

încălare, *mr.* à cheval; *b.* 262 (*v. călare*).

încălesc, *vr.* 3. *încălălesc*, s'entortiller 156; **-îť**, *aj.* entortillé 79, 3.

încălee, (*ălecai*) *va.* 1. monter à cheval 5*, 2. 6. 61, 2. 63, 3. 222, 3. 258, 2. 333. 342, 2. 361, 3; *b.* 33. 133, 2. 168. 180, 2. 356, 3; **încălecat**, *aj.* s. monté; *b.* 106, 3. 107, 2.

încăľť, (*ăľťai*) *va.* 1. chausser *b.* 4. 34. 137, 3. 309. 314, 3; **încăľťat**, *aj.* chaussé 331, 3; *b.* 3, 3; **încăľťămănt**, *sc.* (*minte*) chaussures 194, 3; *b.* 3, 3. 4. 90.

încălzesc, *va.* 3. chauffer 107, 3; *b.* 304, 2; **-ădesc**, 114, 3. 201, 3. 245, 3; **-zăsc**, 218, 3; *b.* 111.

încăp, (*ăpuĩ*) *va.* 3. contenir, avoir place, suffire 102, 2. 358, 2; *b.* 37, 2. 245, 2. 360, 3; —, *mr.* *b.* 271; —, tomber; arriver 158, 3; *b.* 116; *nu* — *e*, c'est impossible 198, 3; *b.* 363, 3; **încăpăre**, *sf.* espace *b.* 315.

încărc, (*ărcăi*) *va.* 1. charger *b.* 84. 128, 3. 260. 333. 351, 3. 361.

încăş, *v. încă.*

încăşteg, *vr.* 1. s'émouvoir 233 (*v. căştig*).

încăť, *av.* que, ainsi que *b.* 78, 3. 85, 2. 205. 242, 3; **-e**, *mr.* *b.* 268, 2 (*v. căť*);

încătrău, *av.* là-contre, où, de quel côté *b.* 215, 2. 347, 2; **-ro**, 144, 2. 200, 2. 304, 3; *b.* 262, 3; **încotró** 165, 3; *b.* 367, 2; *n'am* —, il faut *b.* 351, 2; **-va**, n'importe de quel côté 168.

înceluese, *va.* 1. tromper *b.* 214, 2.

încep, (*ni*) *va.* 2. commencer 8*, 2. 7. 52, 2. 64, 2. 72, 3. 89, 3. 102. 125, 2. 131. 142. 152, 3. 160, 3. 180, 3. 191, 3. 197, 3. 297, 2. 328, 2. 361; *b.* 136, 2. 154, 2. 164, 3. 166. 216, 3; **încep**, *bt.* *b.* 262, 2; **-ăťor**, *aj.* s. initiateur, débutant; premier, élémentaire 50, 3. 82, 3. 132, 3. 159, 3. 182, 3. 298, 2; *b.* 28. 153, 3. 253, 2. **-ăťorie**, *sf.* (*ii*) principauté 318, 3. —, commencement 328, 2; **-ăťură**, *sf.* (*ri*) commencement 68, 3. 131, 2. 179, 2. 204, 3. 221. 228, 2. 245, 2. 3. 250. 257, 3. 308. 311, 3. 321, 3. 328, 2. 337. . . ; *b.* 2. 9, 3. 70. 89; **-ăťie**, *sf.* id. 125, 2, 141, 2; **începăre**, id. 328, 2; *b.* 49, 3; **-ut**,

sc. (*uri*) id. chapitre 12, 3. 33, 3. 58. 69. 79, 3. 104. 164. 197, 2. 242. 290, 2. 312. . . 339; *b.* 13, 3; —, principauté 11*, 2. . . , au commencement, premièrement 20. . . 221. 308, 3. . . ; *la* —, id. *b.* 26, 2. 35, 3. . . ; *ĩntru* —, id. *b.* 186, 2.

înceře, (*ai*) *va.* 1. éprouver *b.* 255, 3. 256. 354, 3.

înceť, *av.* lentement, doucement, calme 128, 3. 131; *b.* 212, 2. 311. 356, 3. 363, 3; **-esc**, *vr.* se courroucer 1*, 3; **-ez**, *vn.* 1. cesser; rester tranquille 128, 3. 142. 156; *b.* 36, 3. 52, 3. 54, 2. 130, 2. 148, 2. 184, 3. 252, 3; **-işóř**, *av.* doucement *b.* 177. 311, 313, 3.

ĩnceťu, (*ai*) *vr.* 1. consister, conclure *b.* 7. 99, 3. 221, 3; **ĩncecăt**, *aj.* écoulé 141; **ĩnchiet**, boutonné *b.* 90; **ĩnceťitură**, *sf.* articulation 215, 2.

ĩncherdisesc, *vn. mr.* s'en trouver bien *b.* 263, 2.

ĩnchĩd, (*iseĩ*) *va.* 2. fermer, enfermer 12. 54. 79, 2. 137. 184, 3. 360, 3; *b.* 11, 2. 72, 3. 92, 2. 93, 2. 116. 119, 2. 152, 2. 239, 3. 240, 2; —, conclure *b.* 14, 2; **-ĩđ**, *b.* 10, 3; *mr.* **ĩnchĩd** *b.* 281; **-ere**, *sf.* action d'enfermer *b.* 260.

ĩnchĩgăťoăre, *sf.* vaisseau pour la caillebotte *b.* 258, 3.

ĩnchĩn, (*ai*) *vr.* 1. révérer, adorer Dieu, prier, se prosterner, s'incliner; se rendre, se soumettre 1. . . 11. 16, 3. 32, 3. 41, 2. 60. 108, 2. . . 3. 139, 2. 189, 3. 210, 2. 222, 3. 229, 2. 239. 295, 3. 297. 334, 3. 358, 2. 367, 2; *b.* 35, 2. . . 39, 3. 54. 69. 81, 3. 139, 3. 160, 2. 181. 198, 3. 218. 3; —, appuyer 6. **ĩnchĩr**, 6*, 3; —, *va.* dédier, vouer *b.* 2, 3. 9. 82; —, soumettre *b.* 34. 240, 2; —, boire à la santé *b.* 34. 315, 2. 327—329; *mr.* **ĩnchĩn**, s'incliner *b.* 268, 2. 276, 2; **-ăřc**, *sf.* adoration 340, 2; *b.* 39, 3; **-ăťăťune**, *sf.* (*ni*) adoration, prière; dédicace, ovation; inclination 107. 150, 2. 184. 285. 322, 3. 336, 3. 347, 3; *b.* 4, 3. 70, 2. 100, 2. 184, 3. 248; **-ăťor**, *s. aj.* adorateur 108, 2; — **bođilor**, idolâtre 46, 2; — **de idoli**, id. 146. 304; **-idolilor**, 359; *b.* 159, 3.

ĩnchĩpuése, *vn. vr.* 3. ressembler; représenter; personifier 44. 47, 3. 48. 86. 117, 2. 128, 2. 172, 2. 244, 2. 245. 261. 318, 2. 341. 353, 2. 354; *b.* 69, 2. 70, 3. . . 107; —, s'imaginer, croire; *b.* 176. 260, 2; **ĩnchĩpuřre**, *sf.* image, représentation, fantôme 166. 261; *b.* 53.

130, 3. 208, 3; —, fiction, idée *b.* 236, 2. 253, 2. 260, 2.

închirésc, va. 3. poursuivre *b.* 341.

închirîéz, va. 1. louer *b.* 365, 2.

închîs, aj. s. fermé, enfermé, détenu 86, 2. 150. 244; *b.* 202, 2. . 241, 3. 252, 3; **-oáre**, sf. (ori) prison, cachot 149, 3. 192, 2. 3. 308. 315. 322; *b.* 72, 3. 104. 182; *-ri*, 151, 2.

închîse, vn. 3. *mr.* partir *b.* 276, 2. 278, 3.

închînd, vr. 2. s'enflammer 2*.

închîng, (nsei) va. vr. 2. ceindre 250. 267. 313. 331, 3; *b.* 18, 2. 51, 3. 91, 2. 158; — **o** **bătălie**, batailler *b.* 367.

închîdese, vr. 3. se fâcher *b.* 297, 2.

înclăcesc, v. încălcesc.

înclăstéz, (ai) va. 1. serrer, raidir *b.* 138, 2. 3. .

înclîn, v. închin; *înclîd* *mr.* v. închid.

înclinăre, sf. inclination *b.* 363; **-éz**, va. incliner *b.* 247, 3.

înclô, v. încolo.

înclăce, av. çà, de ce côté-ci 36, 2. 69, 2. 182. 196, 3. 197, 2. 352; *b.* 183, 3. 304, 3. 308, 2. 311, 3; *-çu*, 110, 3; *-cê*, 197, 3; *-cî* *b.* 69, 3.

înclô, av. là, en delà 36, 2; *-lê*, 352; *b.* 69, 3; *mr.* *înclô* *b.* 267, 3.

înclătesc, vn. 3. germer 158. 163.

înclădéz, (ai) va. 1. tendre, bander, plier 171; *b.* 138, 2. 3. 299, 3. 328; **înclădat**, aj. paré *b.* 334, 2.

înclărunéz, (ai) va. 1. couronner 332, 3—334; *mr.* 234, 3; *-ronez* 326. 347, 2;

înclărunăre, sf. couronnement 333, 3.

înclătro, v. încătrău.

înclătu, av. *mr.* sans raison *b.* 265.

înclăvăcăt, aj. crochu *b.* 306.

înclăd, (ezui) vr. 2. se confier, se fier; croire 8. 206. 256, 2. 257. 279, 3; *b.* 290, 2; **-înclăt**, aj. s. confié, assuré, sûr *b.* 86, 2. 151, 2. 3. 156. 350, 3; **-înclătéz**, (ai) va. 1. assurer, affirmer; confier *b.* 49, 2. 86, 3. 208, 2. 364; —, vr. s'assurer, se confier, se reposer 318, 3. 333, 2; *b.* 189, 2. 254. 256, 3.

înclăstît, aj. crénelé, balafré(?) *b.* 334, 2.

înclătesc, va. 3. *-dîn sprincene*, froncer le sourcil *b.* 351.

înclăzătură, sf. foi 16*, 3.

înclărunt, vr. 1. devenir furieux *b.* 288, 3; **-ăt**, aj. s. sanguinaire 367.

înclăib, vr. 1. nicher *b.* 163, 2.

înclăi, (ia) va. 1. enfermer, barrer, 79, 2. 156; *b.* 179, 2. 364, 3; **înclăeat**, aj. fermé 158; *b.* 37, 78, 2; **înclăetoáre**, sf. (ori) barrière *b.* 158, 2; **-túra**, sf. (ri) constipation 300.

înclăngur, (ai) va. 1. entourer, environner; côtoyer; parcourir, éviter, couler autour 13, 2. 155. 165, 3. 275. 278. 286, 2. .; *b.* 61, 3. .; *-gur* 12. 15. 247, 1. 3. 333. 365, 3. 366; *b.* 13, 2. 158, 2; *-jur* 281, 3. 350; *b.* 23, 2. 204. 233, 2; *-zur* *b.* 166, 3; **-guráre**, sf. (ári) tour, siège; affliction 154, 2; *b.* 15, 3. 83, 2. 93, 2; *-jware* *b.* 108, 2; **-gurát**, aj. entouré, environné, cinglé, assiégé 130; *b.* 154. 239. 247, 3; *-jwat* 360, 3; *b.* 22, 2. 23. 2. 90.

înclănunéz, (ai) va. 1. couronner; orner 11. 106, 3. 211; *b.* 90, 2. 91, 3. 147, 2.

înclăur, vn. 1. accourir, courir 132, 3. 313; —, va. presser *b.* 312.

înclăre, (ai) vr. 1. s'entortiller *b.* 52. 110. 337, 2. 348, 3; **-áre**, sf. entortillement *b.* 110.

înclăviinăt, aj. av. conforme *b.* 201, 3.

înclămănăre, sf. (ári) capacité *b.* 222, 2; **-áte**, aj. propre, apte *b.* 153, 2. 252, 2. **înclărlu**, sm. *mr.* niais *b.* 264, 2.

înclărănese, va. 3. repousser *b.* 253.

înclărăpnîc, aj. s. obstiné, récalcitrant 47, 3; *înclărăpnîc* id.; **înclărăpt**, av. en arrière 327; *trimet* —, retourner *b.* 208; *înclărăt* id. 291, 2. . *de a înclărăatele*, par derrière *b.* 346, 2; **înclărăpt-nîcie**, sf. opiniâtreté *b.* 11, 2; *înclărăpt-nîcie* id. 80, 3.

înclătă av. tout de suite, sur le champ 73, 2. 139. 148, 2. 169, 2. 192, 3. 298, 3. 301, 3. 341, 3; *b.* 17. 85. 113, 2. 129, 2. 175. 256; **-şi**, id. 72; **-ş**, d'abord *b.* 37, 3. 57; **-ce**, aussitôt que *b.* 151, 3.

înclătorésc, va. 3. obliger *b.* 49, 2. 220, 3. 221. 222. 352, 2; *-ez*, *b.* 259, 2; **-ire**, sf. obligation *b.* 222; **-itor**, aj. obligé *b.* 298, 3.

înclă, av. pendant que 7*.

înclăletnicésc, vr. 3. s'occuper *b.* 244; **-ire**, sf. occupation *b.* 155, 3. 222, 2.

înclălung, aj. av. long; longtemps 198, 3; *b.* 16. 85, 3; —, va. prolonger *b.* 358; *-lung*, 58, 3. 80; **-ăt**, aj. long; étendu 199, 3. 203, 3. 337, 2; *b.* 2, 3. 10. 2. 47, 2. 71. 226, 3. 344, 2; **înclălung-**

râbdare, longanimité 324, 2; -ă *râbdare* 242, 3; *îndelung-* 13*, 2. 51.

îndemn, (ai) va. 1. encourager, engager, exciter, inviter 76, 2. 97, 2. 98, 2. 117, 3. 126. 132, 3. 171, 2. 232. 296. 307, 3. 329. 344, 2; *b.* 6, 3. 7. 22. 28. 79. 121, 2. 200, 3. 305, 2. 333, 2; -*ez*, *b.* 201; *îndămn*, *b.* 169, 2; —, s. encouragement; courage, effort *b.* 247. 342, 3. .; -**ăre**, sf. id. sollicitude, 11*, 2. 157. 159. . 237, 2. 316; *b.* 69, 3; -**ătură**, sf. (ri) id. 219, 2; -**ós**, aj. courageux 208, 3.

îndeséz, va. 1. tasser *b.* 302; —, vr. s'introduire 15*, 3.

îndestúl, av. plein *b.* 148, 3; -**ăre**, sf. abondance *b.* 11, 2; —, satisfaction *b.* 147; -**ăt**, aj. content *b.* 11, 2; —, riche, abondant; doué *b.* 98, 2. 103. 241. 334, 2; -*ez*, vr. 1. se contenter *b.* 14. 208.

îndezăt, aj. *apă — ă*, eau bouillonnante *b.* 44, 2.

Indiction, sm. l'Indiction (l'ère byzantine) 221. . 252. .

Indiā, sf. Nl. 130. .; **indiean**, -*ian*, sm. indien 129, 3. 130; **indienesc**, aj. indien 130, 3.

îndoală, sf. doute, hésitation; soupçon *b.* 25, 2. 54, 3. 76. 152, 3. 252, 3; *îndoială* *b.* 154, 3. 363; -**ése**, vr. 3. douter, soupçonner 180, 2. 229, 2. 231. 273, 2; *b.* 54, 2. 197, 3. 243, 3; —, se plier *b.* 289, 2, 3; —, va. doubler *b.* 129, 2. 152, 3. 347, 2; -**ăre**, sf. doute 112, 3; -**it**, aj. double 36, 3. 47, 2. 167. 291, 2. 303, 2. 313, 2. 347, 2; *b.* 6, 3. 24, 3. 180; —, douteux, incertain, 170; *b.* 59, 2. .

îndrăcesc, vr. 3. être en fureur *b.* 260; -**it**, aj. démoniaque 23, 2. 319, 3.

îndrăgesc, va. 3. aimer 16*, 3. 195, 3. 320, 3; *b.* 298, 2.

îndrăznělă, sf. courage, audace, hardiesse 132, 3. 239, 2. 348; *b.* 41, 2. 152, 3. 245; -**ése**, (itu) vn. 3. oser, avoir la hardiesse 89, 2. 98, 2. 100, 3. 119, 3. 243. 289. 354; *b.* 47, 2. 83. 86, 2. 246, 2. 363; -**ăt**, aj. audacieux, hardi *b.* 206. 239, 2. 242, 3; *îndrez-* *b.* 243, 3; -**ăre**, sf. audace, courage 48, 2. 76, 2. 225, 3. 241, 2, 3. 293, 3; *b.* 101. 199; *îndrăznic* 86; *îndreznic* *b.* 169, 3.

îndrég, va. 2. *nr.* orner, préparer *b.* 274. 277.

îndrei, sm. Np. André 93, 2.

îndrēpt, aj. *nr.* préparé *b.* 265.

îndreptăre, sf. (ări) guide, règle, loi; instruction, direction; correction 157, 1. 3. 158. 174, 3. 193, 2. 237; *b.* 31. 47. 87. 124, 3. 198, 2. 234, 2, 3. 247. 248. 363, 3; *îndereptare* 156, 2. 224, 2; *îndir-*, 50, 3. 237, 2; *b.* 27, 2; -**at**, aj. corrigé *b.* 207; *îndereptat* guidé 288; -**ătōrīu**, aj. s. guide, conducteur 168, 3. 274, 2; *b.* 17, 3; *îndirept-*, 84, 2; -**ătūră**, sf. (ri) correction, 217, 2; -**éz**, (ai) va. 1. guider; diriger; corriger; —, vr. se corriger, s'améliorer, se diriger, se conduire, tourner, rectifier 69. 157, 3. 169, 2. 170. 198, 2. 270, 3. 305. 313, 3. 355, 2. . 362, 2; *b.* 6, 2. 21, 2. 28, 2. 62, 2. 87. 90, 3. 121, 3. 139, 2. 148. 155, 2, 3. 169, 2. 247, 2. 253. 314, 2. 349, 2. 364. 368, 3; -*ed*, 192, 3. 193, 2. 295, 2; *îndereptez*, id. 71, 2. 154. 270; *b.* 14, 3; —, se justifier 51, 2; *îndir-*, 79, 2. 88, 2. 119. 144, 2. 293. 364, 2. 365, 3; —, justifier 47. 318, 2. .

îndrezeuț, v. *îndrăz* —.

îndrug, (ai) va. vn. 1. filer *b.* 298, 2. 348, 3; —, jaser *b.* 314, 3.

îndulcesc, (ii) va. 3. adoucir; rendre agréable; satisfaire, plaire 98, 3. 107, 3; *b.* 68, 3. 94, 3. 138. 172, 3; —, vr. être à son aise; avoir plaisir; s'amuser 29. 58. 86. 100. . 133, 3. 179, 2. 181, 2, 3. 221, 2. 229; *b.* 195, 3; -**it**, aj. bien-aise 181, 3; -**itor**, aj. adoucissant *b.* 308, 3.

îndumacăieș, va. 1. diviniser 242.

înduplec, vr. 1. fléchir, céder *b.* 83, 3. 174.

îndūr, (ai) vr. 1. avoir pitié 110. 144, 2. 239, 3; *b.* 18, 3. 289, 3. 299, 2; —, oser *b.* 230, 2. 232, 3; —, céder *b.* 354, 2; -**ăre**, sf. (ări) pitié, miséricorde, grâce 81, 2. 82, 3. 346; *b.* 162, 2. 219, 3; -**ăt**, aj. pitoyable, 263, 3. 368.

înecc, **inegrese**, v. *înn* —.

înfăinez, va. 1. enfariner *b.* 44.

înfăș, (ai) va. 1. emmailloter; couvrir 267, 2; *b.* 158, 2; *înfăș* 258, 2. 259, 2; -**ăt**, aj. lié de bandes 140, 2. .; *b.* 140; -**ur**, (ai) va. 1. envelopper, rouler 101, 1. 2. 263; *b.* 3, 3. 119.

înfatti, av. *istr.* en vérité *b.* 284, 2.

înfătșișez, vr. 1. comparaître *b.* 319.

înfierbânt, va. 1. faire rougir dans le feu 11, 3; *b.* 70, 3; —, vr. s'échauffer, s'irriter 282, 3; *b.* 347, 2; *înfēr-*, *b.* 309; *înher-*, 234, 3; **înfēr bântat** rougi *b.* 64, 2; **înfērhintat**, *buă* — *ă*, bouton *b.* 340, 2.

înfig, (ipsei, ipt) va. 2. enfoncer, faire pénétrer, 85, 2; *b.* 241, 3; *înfig* *b.* 98, 2.

înfințare, sf. existence *b.* 154, 3.

înfig, v. înfig.

înfiorez, vr. 1. frissonner *b.* 302, 2; *înhió*, *b.* 261, 3.

înfipt, aj. fixé, enraciné 267, 2; *b.* 237, 3.

înflăcărat, aj. enflammé, *îmf*-, *b.* 322, 3.

înflăt, aj. gonflé, *îmf*-, *b.* 341, 2; **înflătóriu**, s. gonfleur *b.* 98.

înflorése, (it) vn. 3. fleurir 106, 3. 132, 2. 257, 3. 296, 3. 299, 2. 318, 3; *b.* 143. 174, 1—3 . . 296, 3; *înflu*-, 6. 37, 2. 367, 3; *înflo*-, 264, 2; **-itúrá**, sf. fleuraison *b.* 26, 2.

înfióe, vr. 1. s'échauffer *b.* 302; **-át**, aj. av. ardent; fougueux 204; *b.* 143, 3 187, 3. 245.

înfolosese, vr. 3. profiter 94, 2.

înfrămșețat, **-sețez**, **-șeț** v. înfrumus-.

înfrân, (ai) va. 1. mettre un frein; dompter 9*, 3. 326; *b.* 235; **-át**, aj. bridé 289, 2. 361, 2; **-áre**, sf. frein *b.* 91.

înfrâng, (nsei, nt) va. 2. battre, écraser *b.* 92; **-ere**, sf.; **-inimă**, contrition, 115, 2 . . 242, 2; *b.* 28, 3; **înfrânt**, aj. écrasé, contrit 170, 2. 252, 2; *înfrânt*, 99, 2.

înfric, (ai) va. 1. effrayer, épouvanter *b.* 244, 3; **-át**, aj. terrible 6. .; effrayé 2*, 3. 7*, 2; **-oșáre**, sf. (eri) épouvante; intimidation *b.* 39, 2. 256; **-oșát**, aj. s. terrible, épouvantable; timide 68. 99. 113, 1. 3. 117, 3. 141. 165, 2. 169, 2. 184, 3. 279, 2. 288, 3. 292, 3. 301. 315. 345, 2; *b.* 24. 65, 2. 3. 81. 83, 3. 109, 3. 130, 2. 242, 3; —, effrayé, *nr.* *b.* 270; **-oșéz**, (ai) va. 1. effrayer *b.* 41, 3. 42. 127, 3; —, vr. s'effrayer, être saisi d'effroi 128, 3. 225. 297, 3. 302, 3. 303, 2; *b.* 165, 2. 215, 2; **-ășz**, *b.* 181, 2. 182.

înfrumusețare, sf. ornementation *b.* 178, 3; **-rumse-**, 84, 2; **-musețat**, aj. orné *b.* 103; **-musățat**, *b.* 182, 2, **-nsățat** 209, 2; *înfrumsățat* 124, 3; *înfrămșețat* 29, 2; *înfrumusețat* 340, 2; **înfrămșețez**, va. 1. embellir, orner 91; *înfrămșeț*, id. 107, 2. 3.

înfrunt, (ai) va. 1. braver, s'opposer 47, 3; —, reprocher 60. 228, 2. 230, 2; *b.* 17. 169, 3; **-áre**, sf. reproche, défi 157, 3; **-átoriu**, s. réprimandeur 84, 2; **-ez**, v. înfrunt.

înfrunzese, vn. 3. verdier *b.* 316, 3; **-it**, aj. couvert de feuillage 287.

înfund, va. remplir, *îmf*-, 247.

înfuriez, vr. 1. devenir furieux *b.* 367.

îngăduése, (it) vn. 3. obéir 4 . . 52, 3 . . 81. 86. 180. 190, 2; —, permettre, tolérer, accorder 272, 3 . . 283, 3. 351, 3; *b.* 236; —, attendre 254; *b.* 139, 2; **-Yálă**, sf. indulgence; *b.* 313, 3; **-itór**, aj. s. obéissant; indulgent 47, 3. 181, 3. 193, 2. 302, 2; *b.* 352, 3.

îngălbenesc, vn. 3. pâlir *b.* 74.

îngân, vn. 1. balbutier 212; —, vr. passer le temps *b.* 304, 2.

îngănfat, aj. orgueilleux *b.* 243. 247, 3.

îngărlim, vn. 1. *nr.* grimper *b.* 270. 272, 3.

îngemănărat, aj. *lemn*-, broussailles, brande *b.* 110.

îngenunchez, vn. 1. s'agenouiller 258; *b.* 98.

înger, sm. (i) ange 1. 2. 8. 11, 2. 15. 17, 3. 30, 3. 37, 2. 46, 2. 64 . . 82, 3. 96, 3. 105. 110, 2. 129, 2. 232. 245, 2. 3. 281, 3. 303 . .; *b.* 24. 40, 3. 133, 3; *îngăr* 3; **-aș**, sm. dim. *b.* 345, 2; **-él**, sm. dim. *b.* 287, 2; **-esc**, aj. angélique 49, 3. 84. 106. 131; *b.* 64, 2. 172, 3. 203, 2. 229. 297, 2. 298, 2.

îngheț, vn. 1. geler *b.* 170, 3.

înghiesuYálă, sf. angoisse 318, 2.

înghimp, va. 1. piquer 13, 2; **-ós**, aj. épineux *b.* 98.

înghit, (ți) va. 2. avaler, engloutir, dévorer 55, 3. 56. 68. 105, 3. 165—167, 2 . . 233, 3. 351, 3; *b.* 66. 163, 2. 363, 3. 374, 2.

îngYumătățez, vn. 1. *núș vor-tăță, țilele*, ils n'arriveront à la moitié de leur vie 367, 2.

îngiúr, va. 1. *nr.* offenser *b.* 267; *înjur* *b.* 265; **-áre**, sf. (ári) offense *b.* 267, 2. 3 . .

înglendisesc, vr. 3. s'amuser *b.* 104.

îngřádesc, (ditu) va. 3. enfermer, entourer 3 . . 184, 3. 229. 235, 3. 267, 2; *b.* 245, 3. 371, 2; **-íre**, sf. enclos *b.* 159, 2.

îngráș, (ășai) vr. 1. s'engraisser 15, 2. 282. 341.

îngrecáre, sf. grossesse *b.* 77; **-átă**, aj. grosse *b.* 77.

îngreuéz, va. vn. 1. peser; opprimer *b.* 109, 2. 198, 3; **îngreuet**, aj. accablé *b.* 64; **-veoet**, id.

ingriját, aj. soucieux *b.* 153, 2; **-esc**, vr. 3. soigner *b.* 204, 2; **-ire**, sf. souci, angoisse *b.* 242, 2. 244, 2; —, soin *b.* 354.

ingrúp, (ai) va. 1. enterrer 41, 2. 62. 65 . . 72. 101. 138. 161. 185, 2. 190. 202. 257, 3. 258, 3 . . 307 . . 322. 346, 2; *b.* 62 . . 74, 3. 82. 117, 2. 201, 2. 256. 359, 2; *ingrup* 30, 3. 32. 36, 3. 37. 98, 2. 124. 139, 3; *mr.* 265, 3. 266; **-ăciúne**, sf. (ni) enterrement, ensevelissement *b.* 359, 2; **-ăcúne**, *b.* 201, 1-3; *ingrupăciúne* 269. **ingrupare**, id. 182; **-ător**, sm. fossoyeur *b.* 345, 2. **ingrupătoáre**, sf. sépulture 37.

ingrozése, (ii) va. 3. épouvanter, effrayer 228, 2; *b.* 53. 144, 3. 216, 3. 238. 2. 241, 3; **-zâsc** 212, 3 . . ; *b.* 146, 3; —, vr. frémir 137; *b.* 217, 2; **-ít**, aj. épouvantable 193, 2.

ingúst, aj. étroit, serré 285, 2; *b.* 145, 3.

inhám, va. 1. atteler *b.* 72, 3. 136.

inherbântat, **inhioresz** v. **inierb-**, **infiór**.

injúg, (ai) va. 1. dételer *b.* 345, 3.

injur, v. **ingtur**.

inlărgít, aj. étendu 268, 3.

inlăuntru, av. dedans 3. 176; *b.* 19, 2. 129. 169, 2; *inuntru* *b.* 294, 3 (v. *lăuntru*).

inlegiúesc, va. 3. disposer, donner des lois 111, 3.

inmărmurése, vn. 3. être saisi d'épouvante *b.* 239, 2.

inmiít, aj. mille fois autant *b.* 4, 3.

inmijloed, vr. 1. trouver le centre 323.

inmóiu, va. 1. affaiblir, amollir *b.* 223, 2. 356.

inmormântáre, sf. (ári) enterrement *b.* 344.

inmugurése, vn. 3. bourgeonner *b.* 174, 1. 2.

inmulțese, (ii) vr. 3. se multiplier; accroître 34, 3. 35. 64. 145, 2. 234, 2. 235, 3. 283, 3. 342; *b.* 88. 94, 2; —, va. multiplier 65, 3; *im-* 49. 193, 3. 271, 2. 283, 2; **-ire**, sf. multiplication, accroissement *b.* 50, 2. 52, 2. 59. 87, 2. 154 (v. *mulțesc*).

inmădușese, va. 3. étouffer *b.* 244, 3.

innăimése, vr. 3. se louer 296, 2.

innainte, v. **inainte**.

innărvése, va. 3. corrompre *b.* 349, 2.

innăuntru, v. **inlăuntru**.

innec, (ai) va. 1. noyer, submerger, inonder 145, 2. 171, 2. 303, 3; *b.* 25, 2. 3. 39, 2. 181, 3; —, vr. se noyer 68, 3. 127,

2. 223, 2. 293. 349; *b.* 11, 2. 129, 3. 353, 3 . . ; —, *nr.* *b.* 280 . . ; **-áre**, sf. noyade *b.* 144, 3. 164, 3; **-át**, aj. *carne* — à viande d'un animal étranglé 117; **-cătorúu**, aj. suffoquant *b.* 98. 299, 1. 2.

innegrésc, vr. 3. se noircir *b.* 91, 3. 303, 2.

innod, va. 1. nouer; ceindre *b.* 88, 2. 370. 371, 2.

innoése, va. 3. renouveler *b.* 7. 13, 2. 52, 3. 74, 2 . . 108, 2. 254, 2; —, vr. se renouveler 85, 3. 211, 2. 322; *b.* 23, 3. 52, 2 . . 109, 3; **-ire**, sf. renouvellement 84. 85, 3.

innópt, vn. passer la nuit, *inopt* *b.* 327.

innót, vn. 1. passer à la nage, naviguer 314 . . ; *inot* 224, 2. 240, 3; —, av. à la nage *b.* 323, 2; **-áre**, sf. voyage sur mer 224, 2 (v. not).

inomeníre, sf. incarnation.

inpáe, (ăcai) va. 1. réconcilier 191. 214, 3; —, calmer *b.* 215; —, vr. se réconcilier, se calmer 46. 59. 111, 3. 150. 169; *b.* 233. 305, 2; *impăciúesc*, *b.* 372. **inpăcare**, sf. paix 10*, 2.

inpăclít, aj. obscurci 130, 2.

inpănat, aj. ailé; *imp-* *b.* 334.

inpărat, sm. (ii) empereur; maître 10, 3. 14. 21, 2 . . 77. 79, 2. 84, 2. 99, 2. 115, 3. 118, 2. 133 . . 138. 146 . . 191, 2. 293, 1-3. 337. 355 . . 365. 367, 1-3; *b.* 20, 3 . . 71 . . 72 . . 119, 1 . . 2. 188, 1-3; *imp-* 1*. 3. 147; *b.* 39, 2-3. 135, 3. 136, 1-3.

inpărătésă, sf. (ese) impératrice, maîtresse 66, 3 . . 82, 3. 300. 358; *b.* 10. 73 . . 74, 1-3; **-liásă**, *b.* 62, 2. 120, 3.

inpărătése, aj. impérial, d'empereur 17, 2. 28, 2. 67. 158, 3. 332, 3. 355; *b.* 50; **-liáscă**, f. *b.* 112, 3. 113 . .

inpărătése, av. en empereur *b.* 188, 2.

inpărătése, (ii) va. 3. régner, gouverner 66. 102, 2. 114, 3. 133. 149, 2 . . 300, 2; *b.* 20, 3. 55, 2. 86, 3. 97, 2; **-făsc**, *b.* 142, 3.

inpărăție, sf. (ii) empire, règne, domination 8*, 3. 1. 3. 9. 10, 3. 17 . . 18 . . 32. 35, 2. 41, 2 . . 3. 61, 3. 77. 88. 99, 2. 105, 2. 127, 1 . . 2. 133, 2. 145, 3. 149, 2 . . 3. 182 . . 229, 2 . . 238—239. 320; *b.* 22, 2. 58. 64 . . 73, 2. 101. 152, 2; **-fiú**, *b.* 94, 3; —, Porte Ottomane 192, 3; —, gouvernement impérial 197, 3; —, empereur *b.* 312, 2; — Majesté *b.* 97, 3 . . 188, 3; *imp-* 200, 2. 326, 2; *b.* 34, 3. 117, 3. 136.

înpărechieát, aj. en désaccord 171; **-ére**, sf. (ri) discorde *b.* 5, 3. 6, 3; *împ-*, accouplement *b.* 259, 2.

înpárt, *împărțesc*, (ărtii) va. 3. partager, séparer, distribuer, disperser 5. 12, 2. 15. 21, 2. 35, 3. 36, 3. 46. 51, 2. 52, 3. 57, 2. 58. 59. 70, 3. 84, 3. 103, 3. 118, 2. 144, 2. 3. 169. 171. 180, 3. 207, 2. 247, 2. 281, 3. 291. 353, 2. 366, 2. 368, 2; *b.* 28. 50. 57, 3. 168. 211, 2. 212, 2. 222; —, vr. se séparer 184, 1-3 ..; *împarüt* 45, 3. 46. 50; *împ-*, 213, 2; *b.* 41; *nr.* *b.* 263, 3.

înpärtășese, (ii) vn. 3. participer, partager, communiquer *b.* 91. 127, 152; —, vr. id. 262, 2; *b.* 47. 107, 152, 2. 204. 220, 3. 236, 2; **-ire**, sf. (ri) participation *b.* 86, 2. 3. 253, 2.

înpărțese, v. *împart*; **-îelă**, sf. lot 281, 3; **-ire**, sf. (ri) séparation, division 185; *b.* 221; **-it**, sm. division 15; *b.* 223, 2.

înpelițez, vr. 1. s'incarner 182.

înpestrez, va. 1. barioler *b.* 213, 2.

înpědec, (ai) va. 1. empêcher, arrêter 7. 12, 2. 197, 2. 247, 2; *b.* 7, 3. 208; *împedec* 71, 2; —, vr. se heurter, trébucher 224, 2. 225. 286, 2; *împědic*, 303, 2; **-ăre**, sf. (ări) embarras, obstacle 293; *b.* 6.

înpětrěre, sf. *-a înimeț*, dureté 230, 2; **-it**, aj. endurei 364; *b.* 20, 2. 162; *împetrüt* 101, 3.

înping, (nsei) va. 2. pousser, jeter 190, 3. 241, 3; *b.* 19, 3. 69, 3. 305, 2; *împ-* 234, 2.

înpistrit, aj. tissu, brodé (en or) *b.* 90, 2. 91, 2 (v. *înpestrez*).

înpizmese, vr. 3. s'opiniâtrer 275; **-moșăt**, aj. vénimeux 81, 3.

împlântăt, aj. mouilli *b.* 85, 2.

împłetese, va. 3. tresser, enlacer; tortiller 64, 3. 172, 3; *b.* 88, 3. 90. 91, 3. 164. 198, 3 .. 300, 3. 331, 3; **-ieit**, aj. courbé *b.* 91, 2.

împliněse, va. 3. remplir, finir *b.* 56, 3. 222. 236. 246, 2; *împ-*, *b.* 127; **-ire**, sf. action de remplir *b.* 86, 2; *-iri* obligation *b.* 220.

împlu, (lui) va. 2. emplir, remplir; achever, finir 12*, 3. 14*, 3. 40, 2. 54, 3. 128, 2. 3. 158. 247, 2. 249, 2. 257, 3. 272, 3. 286, 3. 317, 3 .. 368; *b.* 19. 85, 2 (v. *umplu*); *împ-* 58, 2. 125, 3. 192, 3. 193, 3. 214, 3. 221, 2. 232, 3. 264, 2. 266. 3. 286, 3. 326, 2. **împlut**, sm. plénitude 20, 3.

înpopotat, aj. *îm-*, orné *b.* 349.

înpodobese, va. 3. orner, parer 156, 3. 157, 2. 173. 245, 3. 320, 1. 2. 344, 2. 358, 3; *b.* 30, 3. 39. 51. 68, 3. 89. 90. 94, 2. 107, 3. 150, 3. 252, 3; *împ-*, *b.* 137, 2.

înpomcișed, vr. 1. s'opposer 47, 3. 51; *înpomc-* 247; **-eișăt**, aj. opiniâtre *b.* 26.

înpotriva, pp. contre 17. 122, 3. 146, 2. 159, 3. 206, 2. 284. 307, 3. 323. 348. 357, 3; *b.* 9, 3. 21, 2. 218, 2; —, vis-à-vis *b.* 40; —, pour *b.* 196, 2; *stau* —, contraire 266; *b.* 47. 48, 2; *împ-* 235; *înpotriva* 5. 123. 177, 2. 200, 2. 246, 2. 275, 2. 285. 290, 2. 340, 3; *b.* 6, 2. 80. 83, 3. 87, 3. 131, 2. 146. 151, 3. 163, 2; —, conforme 32; —, du côté *b.* 144, 2. 3 ..; —, au contraire *b.* 84, 3; *înpotriva*, ennemi *b.* 363; **înpotrivesc**, vr. 3. s'opposer *b.* 124, 3. 230; *împ-*, *b.* 243, 3; *împ-*, *b.* 92, 3. 244, 3. 245, 2. 247; **înpotrivre**, sf. opiniâtreté 69, 3; *b.* 80. 130; **-ivnic**, aj. s. ennemi 357, 3; *împ-* 337, 2. *b.* 13, 3. 79, 3. 198; **-vitoriu**, id. contraire *b.* 83, 2; *împ-*, *b.* 146, 1. 2 ..

înpřasilěse, vr. 3. *împ-*, se multiplier *b.* 258, 3.

înpřăștiu, va. 1. répandre; *îm-*, *b.* 368, 3; **-etörüu**, sm. dissipateur *b.* 145, 3.

înpřejur, pp. autour, à l'entour; tour autour 10*. 10, 3. 59. 172, 3. 178, 2. 288, 3. 349, 3. 352. 358; *b.* 17, 2. 31. 51, 3. 73. 169, 3. 209. 210. 254, 2; *împ-* 234, 3; *-jur* 188, 2. 300, 2; *b.* 196, 3; *împřejur*, *b.* 132, 3; *-gjur* 49, 2; *b.* 3; *împrijur* 87.

înpřegurez, va. 1. environner 156, 2 ..; **-răt**, aj. entouré *b.* 84, 3. 92, 2.

înpřegurstăre, sf. (ări) circonstance 325.

înpřesór, (surai) va. 1. entourer, forcer, saisir, écraser 95. 193, 3. 294, 2; **împřesurăre**, sf. restriction 219, 3; **împřesurăt**, aj. forcé; saisi, occupé 53. 190; *împ-*, oppressé 74, 3. 93; **împřesurătură**, sf. contrainte 174.

înpřetese, vr. tresser *b.* 51, 3 (v. *împl-*).

înpřeună, av. ensemble, en même temps 2. 33, 2. 60, 3. 70, 3. 98, 2. 114, 3. 303, 2. 311, 3 .. 318, 2. 358 ..; *b.* 16, 3. 21. 38, 3. 80. 89, 3. 108. 181, 3; —, tant que 155; *-ură* 55, 2; *împřeună* 265, 3. 362, 3; **-ăre**, sf. (ări) union; réunion, communion 10*, 3. 11*, 2. 83. 180. 182. 262 ..; *b.* 49, 2; **-ăt**, aj. uni 78; *b.* 6, 3. 127, 2; **-ez**, (ai) va. vr. 1. unir; réunir;

marier, visiter 60. 83. 98. 115, 1. 2. 116. 130, 2. 131. 143. 144, 3. 162, 2. 182. 243, 277, 2. 3. 284, 3. 345; *b.* 2, 2. 6, 3. 52, 3. 54. 69, 2. 107, 2. 206, 2; *împreunez* 209, 2.

înprietenesc, vr. 3. s'apparenter *b.* 123, 3. 362; *-priit-* 143; *împriiet-* *b.* 255, 2.

înpriitenesc, sf. amitié *b.* 17, 3.

înprijur, v. -prejur.

înproșce, va. 1. dissiper 228, 3.

înpotriva, -esc, -itor, v. înpotriva.

înpromút, *dau* —, prêter *b.* 37. 223, 2. 225; *-ez*, va. 1. id. 20 . . 96, 2; *împ-* 95, 2. 205.

înpușe, va. 1. *împ-*, fusiller *b.* 260, 3.

înpúng, (nsei) va. 2. piquer, poigner, percer 9. 338, 2; *b.* 110, 2. 228, 3. 323. 334, 2; *-ere*, sf. piqûre 338, 2.

înpút, (ai) va. 1. reprocher, imputer 9*. 19, 2; *b.* 246, 3.

înputernicese, va. 3. renforcer *b.* 108, 2.

înpuțesc, vn. 3. pourrir 140; — va. gâter 168; *-iețune*, sf. puanteur; cadavre 292, 2. 358; *împ-* 101, 2; *împuciucime*, id. 289.

înpuținare, sf. diminution 79. 118, 3; *b.* 186; *-ez*, va. 1. diminuer, amoindrir 79, 2. 83, 3; *b.* 358, 2; —, vr. s'amoindrir, diminuer 63, 3. 69. 86, 2. 344, 3; *împ-* *b.* 24, 3. 186, 2; *-ed* 366, 2.

înpuțit, aj. puant, infect 84, 2. 137, 2. 142, 2. 188, 2. 201, 3; *b.* 153, 3. 207, 3.

înrădăcinez, va. vr. 1. enraciner, s'enraciner 111, 3. 113. 131.

înrăotățit, aj. malicieux *b.* 6, 2.

înrotilat, aj. rond *b.* 293, 3.

îns, -ă, pr. pers. il, elle 14. 15, 3. 31; pass. (v. dăns) v. gram. *însuși*, *însuși*, *însuși*, moi, toi, il même (v. nus) v. gram.

însă, av. mais 9*, 3. 20. 32, 2. 88. 106. 126. 325, 3; *b.* 23, 2. 163, 2. 188, 2. 211, 2; *ănsă* 140, 3.

însămnez, v. însem-.

însănătoșez, va. 1. guérir *b.* 258, 3; —, vr. id. *b.* 179, 2.

însărcinat, aj. chargé *b.* 71, 2. 127, 2.

însărez, *însătat*, *însătoșat* v. înse-.

înschimb, vr. 1. changer *b.* 369, 3.

înscriș, sm. acquit *b.* 256, 2 . .

însenuăre, sf. (ărt) signification *b.* 163. 253, 2; *-săm-*, indication *b.* 58, 3; **-nat**, remarquable 197; *-ez*, (ai) va. 1. noter, copier, marquer, désigner, signifier 68, 3. 70, 2. 143. 173. 207. 331; *b.* 21, 3. 23, 2. 31, 3. 39, 2. 48, 2. 50. 102, 3.

164; *-săm-* 68, 3. 239. 270, 2. 350; *b.* 144, 2. 3 . . 145, 2. 211; *-neș* 244—245.

înserez, vn. 1. se faire tard, nuit *b.* 68, 2. 316. 334, 1-3. 337, 1 . . 2; *-sărez* 232. 273, 2.

însătăre, sf. altération *b.* 341, 3; **-at**, aj. altéré 104 . . ; *-să-* 79, 2. 118, 3. 119;

-ez, vn. 1. avoir soif 108, 1 . . 2; *-să-* 257, 2; **-oșez**, (ai) vn. 1. s'altérer, avoir soif 18, 2. 3. 56, 3; *-oșed* 1; **-sătoșat**, aj. altéré *b.* 159, 3.

însfîrșit, av. enfin *b.* 353, 2.

însor, (surai) va. 1. marier 252, 3; —, vr. se marier 52, 2; *b.* 34, 3. 51, 2. 261. 309, 2.

însotese, vr. 3. s'associer, s'unir 317, 2. 353; *b.* 151. 187, 2. 194, 2; —, va. marier *b.* 203. 261, 2; —, accompagner *b.* 7, 2. 322, 3; **-îre**, sf. union 292; —, couple *b.* 361.

înspăimăt, aj. épouvanté 128, 3. 288, 3 . . ; **-măntăt**. id. *b.* 242, 3; —, épouvantable *b.* 174, 3; **-ăntez**, va. 1. effrayer *b.* 91; **-ăntor**, aj. épouvantable *b.* 84.

înstreinez, va. 1. aliéner *b.* 196, 2.

însuflețesc, va. 3. encourager, animer *b.* 241; **-îre**, sf. animation *b.* 5, 3; **-îf**, aj. inspiré, animé 157, 3. 158; *b.* 21, 3. 164, 1. 2. 173, 2. 258, 3; *-at* 319, 2; **-itor**, aj. animant *b.* 21, 3.

însurăcîune, sf. mariage *b.* 144, 3 . . 145; **-at**, aj. marié 45, 3. 52, 3 . . ; *b.* 68. 261, 2.

însuși, av. même 197. v. gram. *îns.*

însușit, aj. centuple *b.* 148, 3.

însél, (ai) va. 1. tromper, décevoir, séduire 48, 2-3. 54, 3. 56, 1. 2. 73, 2. 205; *b.* 49. 170, 2. 215. 257, 2. 323; —, seller *b.* 311. 361, 2; —, vr. se tromper 13*, 3. 15*, 2. 16, 2. 46, 3. 95, 2. 117, 3. 166; *b.* 5. 209. 218, 3; *însăl* *b.* 232, 2. 236, 3; **-ăcîune**, sf. (ni) tromperie, déception 11. 13. 31, 3. 50, 3. 100. 132, 2. 366, 2; *b.* 51, 2. 3. 261, 2; *-cî-* 114. 160, 3. 214, 3; *-leacîune* 364, 3; *însălăcîune* 49, 3; *însălăcîune* 83, 3. 84. 85. 121, 2. 3 . . 166. 305; *-lecîune*, *b.* 218, 3; **-ătorîu**, aj. s. trompeur, imposteur, séduisant; errant 10*, 3. 12*. 6. 11, 3. 49, 3. 110, 2. 367; *b.* 184, 3; —, trompé 98; *însăl-* 83, 3. 202, 2. 204; *b.* 49. 55, 3. 95. 102, 3. 230, 3.

înșir, (ai) va. 1. enfler *b.* 240, 2; **-ăteá**, file *b.* 368, 2; **-uire**, sf. rangée *b.* 254, 2.

înștiențare, sf. nouvelle *b.* 53,2; **înștiințez**, (ai) va. 1. informer, avertir *b.* 28. 54,2. 75,2. 81,2. 126,3. 196,2; **-făz**, *b.* 85,2.

întăiu, av. premièrement; autrefois *b.* 97,3 . . 104,2. 112,2 . . 126. 133,3; *b.* 5. 109,2.3. 211,3. **întăi**, *b.* 14,3. 26. 29; **mai** —, id. 119,3; —, avant 311,3; **întăi**, *b.* 307,3; —, pron. num. le premier 1*. 11*. 14*,2 . . 8,3. 29,2. 56. 78. 3. 82. 89,3. 90. 115. 158,2. 180 . . 249,3. 285,2. 309,2. 328,3; *b.* 26. 31. 50—51. 63,2. 65,2. 156. 157,3; —, s. le commencement 69.

întâlnesc, vn. 3. rencontrer *b.* 150,2. 214,2. 299,2.3. 376,3 . . ; **-it**, sm. rencontre *b.* 214.

întâmpin, (ai) va. 1. rencontrer; prévenir, recevoir *b.* 189,3. 197,2. 208,2. 319; **întâmpin** 287,2; *b.* 6. 15,3. 69. 115. 212; **-pen**, *b.* 113,2; **-ăre**, sf. (ări) rencontre *b.* 206,3; **întâmpinare**, 302,2. 316; *b.* 35,2; **-ari**, *b.* 113,2; **întâmpinare** 12,3.

întâmplare, sf. (ări) événement; aventure, hasard 332,3; *b.* 78. 112,1.2. 128,3. 151,2. 189,3. 236,2 . . 256. 346,2; **din** —, par hasard *b.* 150,2; **-ez**, vr. 1. arriver, survenir *b.* 23. 52,2; **întâmplu**, (ai) vr. 1. id. 95,2 . . 134,1.3. 260. 280. 291. 328,2. 332,2. 340,2. 342; *b.* 29,2. 51. 59,1-3. 85,3. 139,3. 169. 208,3; **-ânplu** *b.* 181,2; **-implu** 175.

întărăț, (ai) va. 1. irriter, exciter 15,3 . . 175,2. 284,2. 364,3; *b.* 155,2; **-ăre**, sf. excitements *b.* 51,2; **întărtare** *b.* 92.

întărese, (ii) va. 3. fortifier, renforcer; affermir; confirmer 10*,3. 31. 50. 67. 81. 98,3. 107,3. 115. 124. 128. 131. 153,3. 158. 163. 169. 172,2. 193,3. 220,2. 245,3. 248,2.3. 250,2. 268. 313 . . 345,3. 358. 365,3. 368,2; *b.* 13,2. 23,2. 54,2. 56. 68,2. 76. 91. 158,2. 173,2. 187,3. 196. 214,3. 236; **-ire**, sf. fortification; affermissement 153. 346,3; *b.* 31,3. 124,2. 189; **-itură**, sf. (ri) légalisation 174; *b.* 76; —, renforcement 229; —, voûte céleste 280,3. 281.

întărtare v. întărtare.

întărziez, va. 1. retarder *b.* 207; **-țied** 180,2. 181.

întemeecare, sf. santé; consolidation *b.* 29; **-eieț**, va. 1. fortifier; baser, éta-

blir, consolider 268. 311,3; *b.* 34,2. 158. 186,2; **-ecăt**, aj. consolidé, établi 323,2; **-éiat**, 199,3. 200.

interés, sm. intérêt *b.* 376.

întevalesc, vr. 3. *nr.* se rouler *b.* 264.

întinat, aj. sale *b.* 207,3.

întineresc, vr. 3. rajeunir *b.* 254,2. 352.

înting, (nsei) va. 2. mouiller 331,3.

întinz, (nsei, nde) va. 2. étendre, tendre; étaler, présenter; propager 36. 224. 267,2. 362; *b.* 109,2. 111,2. 116,2. 117,2.3. 127,2. 129,2. 150,2. 151,2. 158,2. 163,2. 199,2. 204,2. 237. 241,3. 243,3. 296. 325. 362 . . 365,3; **-inț** 214,3; **întinsoare de voroavă**, discussion *b.* 150,3.

întoarcere, sf. retour 80; *b.* 82. 83,2. 349,3; —, conversion 130. 314,3; —, changement *b.* 254,3.

întocăt, aj. palpitant *b.* 314.

întoema, aj. av. égal, exactement 97,3. 330; *b.* 93. 135. 161. 221. 222,2; **-ai**, id. *b.* 126. 303,3; **-mire**, sf. règle *b.* 162,2; —, ligue 4*,3.

întóre, (rsei) va. 2. tourner, retourner, changer, 4. 12,3. 15,3. 31,2. 60,3. 120 . . 168. 248,2; *b.* 29,2. 54. 71. 234; —, conduire 9*,3 . . ; —, ramener 86,2. 249,2; —, retirer *b.* 57; —, restaurer 154,2; —, convertir *b.* 76,3; —, payer *b.* 210,2; —, traduire 37,2. 340,2; —, vr. se retourner, revenir; se tourner 3*,2. 5*,3. 2. 6. 26,1.3. 27 . . 40,3. 71,2. 72,3. 73. 82,2. 89. 115,3. 127. 142,3. 148,3. 180,3. 200,2. 228,3. 235. 254,3. 285,2. 289,3. 342,2. 347,3. 365,3; *b.* 17 . . 39,2 . . 63—64. 73. 109,3 . . 122,3. 132. 138,2. 167,2. 179,2. 185. 291,3; —, se changer 106; *b.* 218,3; —, se repentir 142; —, se convertir 262,3. 263,3 . . ; **-ătór**, aj. repentant 137; —, changeant 324; **-ătură**, sf. émeute 6*,3.

întorn, (urnaî) va. 1. se retourner 232,2. 275,3. 285,2; *b.* 140. 245,2. 289,2.3. 351,2.

întórs, aj. changé 45; —, perverse *b.* 14,2; —, louche 350,3; —, châtreté *b.* 259.

întórt, aj. perverse 282,2; —, tourné 350,3.

întovărășăse, va. 3. accompagner *b.* 48,3.

într, v. întru, *întră*, v. -re, *întrămare*, v. între-

întrarméz, va. 1. armer 36, 2. 71; *b.* 90, 2 . . 307, 2.

întrăre, sf. entrée, accès 262, 3; *b.* 16, 2; —, introduction *b.* 99.

întrăcăăt, s. concours *b.* 366.

întră, pp. entre 4. 5. 31 . . 36. 57, 2; *b.* 6, 3. 123. 157. 212, 2; —, pour 11, 2; *mr. b.* 280, 3; —, devant 13. 14; *-ră b.* 157, 3 . . 213. 214, 2. 361, 2; *-ri b.* 360.

întreb, (ai) va. 1. demander, interroger 3*, 3. 9*, 2. 2. 15. 19, 3. 26, 3. 33. 62, 3. 70, 3. 76, 3. 120. 123, 2 . . 131. 140. 201. 255, 1. 3. 267. 297. 314, 3; *b.* 13 . . 73, 3 . . 96, 3. 129. 161, 2 . . 200, 2; —, vr. disputer, raisonner; éprouver 43. 47. 2. 51, 3. 231, 2; *b.* 29; —, se rétablir 85 (v. întrem); —, *mr. b.* 266, 3. 270, 2. 281, 2, 3; **-ăre**, sf. (ări) question 23. 24. 1. 2 . . 39, 2. 113, 3. 123, 2. 124. 146, 2. 211, 3. 274, 2. 345, 2. 351; *b.* 12, 3. 60. 207, 2, 3; —, disputation *b.* 93, 3; —, problème *b.* 209—210; **-at**, sm. question 5*, 3.

întrebuințez, va. 1. employer *b.* 213, 2.

întrăe, (ui) va. 2. devancer, dépasser, surpasser 12, 2. 57, 2. 133. 313, 2. 316; *b.* 32, 3. 50, 2. 72, 2. 83. 163, 2. 349; **-uít**, *pe* — *e*, à l'envie *b.* 226.

întrég, aj. entier, complet; întegre, intact 36, 2. 76, 3. 84, 3. 115, 3. 137, 2. 168, 2. 197. 221, 3. 351, 3; *b.* 43, 2. 99, 3. 191, 2. 212, 2. 250, 3; —, întegre; 154, 2. 3. 166, 3. 167, 2; —, sensé 99, 3. 198; *întrăagă*. f. *b.* 45; *întrăgă*, *b.* 85, 2.

întrăit, aj. triple *b.* 238.

întrem, vr. 1. se rétablir; *întreb* 85; **întrămăre**, sf. consolidation 269, 2.

întrăprindere, sf. entreprise *b.* 246, 2.

întristăre, sf. tristesse 272, 1 . . 2; *-răs-* 271; *-res-*, *b.* 180, 1, 2; **-ăt**, aj. triste 231, 3; *b.* 186, 3. 256. 363, 2; **-ăciúne**, sf. tristesse 133, 3; *b.* 6, 2; **-éz**, (ai) va. 1. attrister 339, 3; *b.* 63, 2; —, vr. s'attrister, s'affliger 7*. 3. 28, 3. 72. 83, 3. 112. 315, 3. 174, 2. 207, 2. 320, 3; *-res-*, *b.* 122. 123.

întru, pp. en, dans 2*, 2 . . 3*. 10*. . 16*. 2. 3. 5. 6. 17. 20, 2 . . 23. 26. 27, 2. 31, 3. 34. 38. 45, 3 . . 50, 2. 54, 1, 2. 77. 2. 83 . . 88, 2. 106—107. 109, 3 . . 112, 3. 127 . . 305. 316. 317, 1-3. 348, 3. 368; *b.* 7. 8, 3. 9 . . 14, 3. 219, 2; —, parmi, entre 4*. 7*. . 15, 2. 20, 2. 52. 100, 2 . . 309. 364, 3; —, pour 20, 2. 49, 2. 246 . . ;

întru 111, 2; **-căt**, en tant que *b.* 21, 3 . . ; **-acésté**, pendant ce temps *b.* 54; **-atâta**, tant *b.* 204, 3; **întruna**, ensemble 24. 25 . . 32, 3. 35, 2 . . 37. 41, 2. 130, 2. 138.

întru, (rai) va. 1. entrer 3*. 3 . . 6. 11. 14. 21. 26. 29, 2. 49. 54, 1, 3. 55, 1. 2. 60, 2. 63. 3. 66, 3. 82. 91. 100, 2. 109. 127, 2. 136, 3. 147, 2. 3. 165 . . 194, 2. 221. 230. 232. 285. 314. 326, 3. 349. 360, 2; *b.* 22, 3. 37, 2. 91. 113, 2. 120. 209, 1, 2. 256; —, *mr.* commencer *b.* 272, 2.

întruxése, va. 3. *mr.* aiguiser *b.* 265 . .

întrulocăt, aj. uni 323, 2; **-céz**, va. 1. réunir 323.

întrup, (ai) vr. 1. s'incarner *b.* 70, 3; **-ăre**, sf. incarnation 124, 3. 158. 314; *b.* 79, 2. 80, 2.

întúnee, (ai) va. 1. obscurcir; égarer 106. 170, 2. 203. 224; *b.* 130, 3. 163; —, vr. s'obscurcir 81. 142; *b.* 90, 2. 160. 3. 218, 3; **-turec** 54, 2; **-ăre**, sf. obscurcissement 82, 2. 201, 2; *b.* 198, 3; **-năcare** 200, 3 . . ; **-ăt**, aj. s. obscur; sombre, noir 8*, 1, 2. 29, 3 . . 82, 2. 84, 2. 98, 2. 102, 2. 119, 2. 179, 2. 185, 3. 269. 289, 2; *b.* 107. 164; —, s. Satan, idôle 168; *b.* 51, 3. 56; **-nicat**, *b.* 260, 2; **-ătór**, aj. obscurcissant *b.* 299, 1, 2 . . ; **-ós**, aj. obscur 245; *b.* 141, 2 . . 307, 2; **-nicos**, *b.* 133, 2.

întunărec, s. (ce, ci) aj. obscurité, ténèbres; obscur, noir 8*, 2. 12*. 7. 29, 2. 33, 3. 34. 49, 2. 54, 3. 57. 85, 3. 130, 2. 158, 2. 224, 3. 264, 3. 267, 3. 280, 3. 286, 2. 308, 3 . . 345, 2. 366, 2; *b.* 36. 157 . . 163 . . 209, 2; *unt-* 20, 2 . . 23 . . ; **-nerec** 164, 3. 219, 2; **-neric**, *b.* 133, 2; —, enfer *b.* 95, 3. 196, 3; **înturerecat**, aj. obscurci 54, 2.

întunărec, sc. (ce, ci) myriade 50. 60, 2. 163, 2. 193, 3. 339; *b.* 17, 2. 56, 2; *unt-* 16.

înturnare, sf. repentir 142.

înțanăt, aj. penché 70.

înțapănesc, vr. 3. se roidir *b.* 57.

înțăreăt, sm. sevrage *b.* 27. 258, 3;

înțăre, va. 1. sevrer *b.* 261.

întelég, (giúu, esei) va. 2. comprendre, s'apercevoir, sentir, entendre 2*. 4*, 2. 8. 10, 3. 13, 2. 15. 16. 24, 3 . . 41, 3. 48, 1, 3. 50, 3, 51, 2. 58, 2. 72. 76. 3. 126, 2, 3. 132. 198; *b.* 164. 169, 2. 207; —, vr. s'entendre *b.* 206, 2; **întăleg** 70. 73, 1 . . 124, 3. 192, 2. 240; *b.* 140, 3.

143,2. 150,3. 200. 209; **-ătór**, intelligent *b.* 15,2. 147,2; **întelgerea**, sf. (ri) intelligence; connaissance; sens 51,2. 79. 107,3. 260,3. 330. 335,3; *b.* 30,2. 147. 155. 163; —, explication 54; —, entente 212,3; —, intelligibilité *b.* 252,2; *-gire* 261. 365,3; *întălăgere*, *b.* 86,2; *-gire* 196.

întelenesc, vr. 3. s'affricher *b.* 368; *întă-*, *b.* 262,3.

întelepčiune, sf. intelligence, sagesse; connaissance 12,2. 50,2. 51,2. 76,3. 79. 100. 110,2. 119,2. 331,2; *b.* 5,3. 11. 82. 3. 169,2. 188,2; *-čure* 54,2; *întăl-* 250; *b.* 95. 135; *întěl-* 198 . . ; *întil-* 118,2;

întelépt, aj. s. av. sage, prudent, intelligent, 12*,2. 8. 46,3. 50,2. 77,3. 97. 2. 110,2. 118,2 . . 166,3. 291. 324 . . ; *b.* 5,3. 13,2. 38. 72 . . 122,3; *întăl-* 350,2; *b.* 66,2. 82,3. 93—96. 181,2; **întelepțese**, vr. 3. devenir sage, raisonnable 122. 353,2; *întil-* 123,3; *întălăpsesc* 350,3; —, va. rendre sage, intelligent 313,3; *întěl-* 365,3; **-țeste**, av. sagement 110. 154,2. 195,2; *întăleptască*, f. *b.* 181,2; **-țéz**, va. 12,3 v. *-țesc*; **-ție**, sf. sagesse 155. 342,2. 343,3; *întăl-*, *b.* 64,2. 65 . . ; —, instruction 157.

întelés, sc. (uri) connaissance, intelligence; sens 25,2. 99. 1.3. 104,2. 127 . . 208,3. 236. 240. 337,2. 364,2 . . ; *b.* 13,2. 68. 203,3; *întăles*, 209,2 . . 246,2; **-ătură**, sf. entendement 141,3.

întepăre, sf. piqûre *nr.* *b.* 271,2.

întesăt, aj. gonflé *b.* 259,3.

întip, va. 2. *nr.* commencer *b.* 264,2 (der. v. *încep*).

învălătucese, vr. 3. rouler *b.* 9,3.

învălêse, va. 3. envelopper, voiler, couvrir 172,3; *b.* 4. 300,3; —, vr. s'envelopper 245; *b.* 97. 119; *învêlesc*, *b.* 186,2. 338,2; **învălúese**, vr. 3. id. 184,1.3. 185; *b.* 3,3. 346; —, s'embrouiller *b.* 98,3; *învălúesc*, va. envelopper 257,2; —, plier *b.* 167,2.

învălur, vn. 1. voleter (?) *b.* 91,3.

învărcolire, sf. (ri) entortillement *b.* 254,2.

învărgát, aj. rayé *b.* 370,3.

învărtêjesc, v. *-toșez*.

învărtése, va. 3. tourner, 322,3; **-it**, aj. tordu 172,2; *b.* 327,2.

învărtoșáre, sf. affermissement; durété, roideur 14,2; *b.* 91,3; *învără-* 11*.

84,3. 101,3; **-șéz**, (ai) va. 1. endurcir; fortifier; rendre vigoureux 13,2. 81; *învără-* 16,3; *învărtêjesc*, *b.* 182,3; **-șitúra**, solidification (ciel) 265 . .

învăť, (ai) va. 1. ordonner, enseigner, instruire; dire 1*,2.3. 2*,2. 15*,2.3 . . ; —, vn. vr. apprendre; s'habituer 5. 15. 18. 23 . . 25,1.3. 27. 31,2.3 . . 40,3 . . 42,3. 47,2. 48,2 . . 88. 89,3. 111. 133,2. 144,3. 149. 167,2. 217,2. 229,3. 234,3. 258. 284,3. 311,3. 342,2; *b.* 20,2. 21. 36,3. 71,3 . . 88,2. 156,2. 163,3. 179,2. 188,2.3. 203,3. 238,3; —, *nr.* *b.* 263,3. 267,3 . . 269,2. 281; *învăť* 259,2; *b.* 132,3. 133. 135,1.3. 373,2 . . ; **învêțlu**, sm. *nr.* morale *b.* 266,3. 267; **învăťăt** aj. s. savant, instruit; habile, accontumé 33,2. 78,2 . . 88,2. 133. 232,3. 236,3. 261. 308; *b.* 6,3. 29. 120,3 . . 189 . . ; **învăťătóriu**, **-tór**, sm. maître; professeur 9*,3. 36. 77,2. 108,3. 128,3. 131. 187. 270. 312; *b.* 21,2. 110,3; —, instructif 109,2; —, propre à enseigner 47; —, écolier *b.* 162,3; **învăťătúra**, sf. (ri) instruction, explication; précepte, enseignement; commandement 2*. 13. 24,3. 25,3. 28,2. 29,2. 47,3 . . 51,3 . . 52,2. 66,2. 77,2. 80. 89,2. 94,1-3 . . 101. 107,2. 115,3. 118,2 . . 119,2 . . 134. 138,3. 164. 270. 304. 312,1.2. 320. 329,2. 336,3. 346,2; *b.* 3,2. 5,2. 22. 28,2. 46 . . 77,3 . . 120,3. 153; —, morale *b.* 211,1-3; *mult la* —, très docte *b.* 198; *înceța-*, 183,3.

învâng, v. *îving*.

învêchese, (ii) vr. 3. vieillir 85,3. 155,2. 263. 346,2; *b.* 186,2. 254,2; **din-chite**, de toute antiquité *b.* 220,2.

învene, v. *-ving*.

înveninát, aj. vénimeux *b.* 98. 340,2.

îverzese, vn. 3. verdoyer *b.* 173,3. 176,2. 330,2.

învêse, vr. 3. s'habiller 8*,3 . . ; —, *nr.* id. *b.* 276. 280,2. 281,2.

înveselêse, vr. 3. se réjouir *b.* 290.

învhie, av. aj. *nr.* vite *b.* 278.

învidiósa, sf. *istr.* envieuse *b.* 283,3.

învieére, sf. (ri) résurrection 4*,2. 6*,3. 2. 54,2. 55. 100. 101,3. 138,2. 153,2. 179,2 . . 182,3. 307; *b.* 52. 55,2. 109; *-vieare* 183 . . 187,3. 285,3. 316,2 . . ; *-viare*, 89,3; *învieere* 7*.

învîerșunát, aj. enragé *b.* 242.

învîncătúra, sf. (ri) victoire 35,3.

învîng, (nsei) va. 2. vaincre, maîtriser *b.* 209,3; *învîng* 154,3; *învenc* 56,1,2; *învînc* 13; **învîngătôrîu**, sm. vainqueur 129,2; **învîngere**, sf. victoire 15*.

înviorése, vn. s'épanouir *b.* 303.

învît, (ai) va. 1. provoquer, exciter 262,2; *b.* 232,2. 252,2.

învîu, (isei) va. vn. ressusciter 1*,2. 13*,2. 12,2. 16,2. 31. 32,2. 41,2. 137,2. 138,1-3. 139,2,3. 140,2..3. 141. 153,2. 182,1-3.. 186,2. 187,3. 215,1-3.. 216,3. 222,2. 227,3. 231. 247,3. 315,3. 316..; *b.* 66. 131. 168.. 304; *-iez* 102,2..; *ieğ* 250; *îmviez*, *b.* 134.

învoiălă, sf. *îm-*, accord *b.* 374,2.

-ese, vr. 3. s'arranger *b.* 245.

învôlb, vr. 1. s'agiter *b.* 329,2,3.

învărăbése, va. 3. brouiller *b.* 372;

-bîre, sf. discorde *b.* 83,2; **-bîtôrîu**, aj. s. instigateur, bronillon 112,2; *b.* 102,3.

învrednicése, va. 3. daigner, faire digne; —, vr. devenir digne 299,2. 308,2. 336. 345,2. 346; *b.* 15. 47. 54,2. 79. 83. 107,1,2. 149,3. 184,3. 203,2.

înzestrăre, sf. ornement *b.* 328,3;

înzăstrése, va. doter *b.* 97..

își, îți, pron. pers. v. gram.

J (Ж).

jae, sm. rapine 258,3; **jăeuse**, (ii) va. 3. piller *b.* 19,2..; *je-* 228,2.

jaf, sc. (uri) rapine; spoliation 355, *b.* 64. 347; **jăfuese**, va. 3. piller *b.* 63,3; **jăfuire**, sf. spoliation *b.* 148,1,3.

jăganie, Jăjie, v. ji-

jajet, sc. (e) *istr.* doigt *b.* 286,2. (der. de get).

jălbă, sf. (jălbî, jêlbî) pétition, supplique 169,3. 170; *b.* 75,3. 124,3. 347; *jălobă*, id. 199,2; *b.* 151,3.

jăle, sf. (li) tristesse, deuil; chagrin; plainte 33,2. 202,2. 223,2. 297,3; *b.* 23,2. 25. 179,3. 216,3—218.. 230,3; *-li*, *b.* 134,2. 182. 197,1,2; *jeale* 209,3. 211,2; —, *mr.* *b.* 278; *jêle* 106,2; *b.* 11,3. 230; *jêle* *b.* 186,2; **jălnie**, aj. s. triste, déplorable; affligé 339,2; *b.* 69,1,2. 112. 135,2. 201,3; *jealnîc* 212,2; *b.* 186,2; **jălese, jăluese**, v. jel-; **jăluitôr**, sm. (i) plaignant *b.* 75,2.

jăntîlă, sf. petit lait *b.* 258,3.

jăratec, sm. braise 320,3.

jărtvă, -vîre, -vuese, v. jer-

jărtvênie, sm. autel *b.* 204,2..

jățiu, sm. trône *b.* 130,2,3; *jeț*, *b.* 324,2.

jder, sm. martre 199,2.

jelânie, sf. désir 37,2; **-lêse**, va. 3. plaindre 147,3; *b.* 186,3; *jă-*, *b.* 300; —, vr. se plaindre 102,1,2; *b.* 69,2..; *jîlesc*, *mr.* *b.* 277,1,3; **-luése**, va. 3. désirer 15,2 (ἐπιπóθησε) 30,3. 33,2; *b.* 347,2; —, plaindre 115,3. 264,2; *jă-*, 206; —, vr. se plaindre *b.* 212,3. 230,3. 232,1,2. 234..; *jă-*, *b.* 132,3. 152,3.

jema, sf. *istr.* soupe *b.* 285,3.

jenie, sf. génie *b.* 251,2.

jertfă, sf. (fe) sacrifice *jă-*, 262,2..; *b.* 246,2; *jărtvă*, 238,3. 321,1,3; *b.* 21. 49,2. 52,1,2. 83,3.. 204..; *jărtvă*, *b.* 196,3; *jertvă* 345,2; *b.* 88,3; *jirtvă* 67..; *b.* 51,2,3. 52,2; *jărtvă*, 24.. 66,2.. 84,2. 85,3. 99,2. 101,2. 132,2.. 248. 263,3; **jertfése**, va. 3. sacrifier, immoler, *jă-*, 262,2; *jertvesc* 262,2; *b.* 196,3. 211; *jirt-* 156,2; *jărt-* 247—248; *jertfuesc*, id. *b.* 241,2; *jărtvuesc* 282,2; **jărtvîre**, sf. sacrifice *b.* 48; **jertvuitôr**, sm. (i) sacrificateur *b.* 88,2; *jirtvi-*, *b.* 51..

jeț, v. jățiu.

jghêb, sm. égout *b.* 93.

Jiement, sm. Np. Sigismond 175,3; *Jigmon* 37,3.

jienieer, v. jî-

Jîdov, sm. (Y) juif 23,2. 51.. 101. 108.. 137,3. 140,2,3. 146,2. 187.. 188.. 243,3. 303. 317,3. 330,3. 333,1,3; *b.* 20,3. 55,2.. 219,2. 222,2; *jyđov* 153,2; **-ése**, aj. juif 37. 287; *b.* 20,3. 26. 157,3. 167,2. 341,2; *-ăsc* 315,2; *jyđovască*, f. 152,3; **-în**, s. juif 2*,2; **-ime**, sf. Nl. Judée 212,3.

jigânie, sf. (aniî, âniî) animal, bête 34,3. 117. 161. 166,3. 349,3..; *b.* 130,2. 131,2. 146,3. 163,3. 165,2; *jăg-* 282,3.

Jigmon, v. Jicmont.

jignire, *b.* 177,2. v. jinghire.

Jigoreni, sm. Nl. 92,2.

Jîjia, sf. N. d'un fleuve 62,2,3. 63. 75,2.. *-iia* 53.. 91,2; *-ie* 152; *Jejîia* 74,3; *Jăjăta* 103..; 244—245..

jilese, va. *mr.* v. je-

jîmbese, va. 3. sourire *b.* 209,2 (v. zim-).

jînd, sm. désir *b.* 316; **jînghire**, sf. désir, amour (?) *b.* 177,3.

jirtvîtor, v. jertfă.

jítica, sf. vie (biographie) *b.* 133,2.
jítár, sm. (i) garde-champêtre *b.* 319,2.
jítneacár, sm. rang d'un boïar 173,3; -*câr* 152; *jién-*, 91,3 . . ; **jítniță**, sf. (te) grenier 8*,3. 271,2. 326,2; *b.* 149.
jivése, vn. 3. *istr.* vivre *b.* 283.
jíviniă, sf. (ne) animal, reptile 4 . . 35; *b.* 147,2.3. 148,3. 351.
jivitu, sm. *istr.* chair *b.* 283,2; **ji-vlînie**, sf. *istr.* provision, nourriture *b.* 283; —, vie *b.* 283,2.3.
joacă, sf. danse 338,2.
joc, sc. (uri) jeu, danse 61,2.3. 291,3. 353,3; *b.* 29,3. 51,2.3. 52,3. 89,1. 3. 348. 349. 354,2. 358; —, (jucái) vn. va. 1. jouer; danser 19,2. 61,3. 62. 91; *b.* 51,3. 89. 224. 226. 261. 362 . . ; —, *istr.* *b.* 283; —, vr. se jouer *b.* 227. 355,3; *gioc*, *b.* 338,3 (v. *gioc*).
JOI, s. Jeudi 330,3. 331,2 . . 3; *b.* 59,2; **Joimăriță**, sf. une fée dans les croyances populaires roumaines *b.* 261 (v. *giói*).
jos, av. bas, en bas 4. 27. 57,2. 70. 85,2. 87,2. 143,3. 156,3. 172,3. 293,3. 336,2; *b.* 73,2 . . 166,3. 191,3; *jos*, *b.* 98. 117,2. 118,2. 359,3 . . (v. *gios*).
jucárie, sf. (ii) jeu *b.* 236,3. 347,2; -*reia*, *b.* 256.
júdec, (ai) va. 1. juger, punir 12*,2. 13*. 11. 14. 16,2. 32,2. 37,2. 74. 95. 113,3 . . 168,3. 170. 316,2; *b.* 17,2. 71. 112,2. 124,3; *jiudec*, *b.* 143,2. (v. *giudec*); —, vr. disputer 9*. 11*,3; —, s. juge 16,3; -**átă**, sf. (ăți) jugement; procès; loi, arrêt 21,2. 44,2. 113,1.2. 158,3. 168,3 . . 169—170. 281,2. 316,2; *b.* 124,3. 125,3. 169. 204; —, disputation 11*,3; —, raisonnement *b.* 253,2; —, vengeance 349,3; -**ător**, sm. (i) juge 13*. 144. 159,2 . . 3 . . 169,2. 170,2. 279,3; *b.* 47,3. 194,3 (v. *giudec*).
judet, sc. (e) jugement; justice 13*,3. 11,3. 12,3. 15. 16,2. 185. 234,2; —, peine 11*,3; *giu-*, 275,2; —, juge 33,2. 44,2. 73,3. 184,2 . . 185,2; *juteflu* 74,2; —, district, arrondissement *b.* 127,2. 259,2. 324,2; -**ul**, le dernier jugement 170,2. 288,2.3. 315,2; *b.* 141,2. 143,2. 187,3 (v. *giudec*).
jug, sm. joug 4. 283; *b.* 50. 237 (v. *giug*).
jugán, sm. (i) hongre, châtré *b.* 258,2. 311.
jugástru, sm. cornier 357.

julit, aj. *mr.* écorché *b.* 271,2 . .
jumătate, sf. (ăți) moitié, demie 135. 178,2. 335; *b.* 130. 174,3. 212 . . ; *ju-*, *b.* 92,3. 93; *jumita-*, *mr.* *b.* 266. 271;
jumătățare, sf. moitié *b.* 186; **jumătățat**, aj. à moitié 82,2 (v. *gium-*).
june, sm. (i) bouvillon 132,3; *b.* 315,3. 330; —, taureau 15,2; -**ân**, sm. (i) id. *b.* 258,2 (v. *giuncă*).
júne, sm. jeune homme 25,2. 164; *b.* 235,2. 307,3; -*lă*, 16 (v. *giune*).
junghetul, sm. victime 90,3; -**ghiere**, sf. (i) action d'égorger 318,3; -*ghere*, victime *b.* 88,3; -*ghiare*, pleurésie *b.* 341,3; -**ghiu**, va. 1. tuer; assassiner 293,2. 331,2; *b.* 129; —, piquer *b.* 341,3. 342; *juinghiu* 62; —, sc. (uri) pleurésie *b.* 340,3 (v. *giungh-*).
junice, sf. génisse *b.* 258,2.
jupân, sm. seigneur, maître 33,2. 92,2. 352,2 . . 3 . . ; *b.* 69. 317,3; —, *mr.* *b.* 356; -*pan* 134,2 . . 343,2. 344,3; -**a**, sf. madame *b.* 330; -**eastă**, sf. (ese) femme; dame; maîtresse 171. 352,2 . . 3; *b.* 68. 1.2. 207. 226. 333,2; -*eastă* 353,2. 354 (v. *giupân*).
jur prejur, av. tour autour *b.* 326,2.
jur, (ai) va. 1. jurer; conjurer 59,3; *b.* 179,2; —, vr. jurer 16,2. 144,2. 234,2; *b.* 5. 73,3. 74. 185,3. 347; *giur* 7 . . ; -**ământ**, sc. (uri) serment 171,2 . . 172. 217,3. 333,2. 335,2; *b.* 74,3. 179,2. 213,3; —, (minte) *b.* 364; -**ât**, s. aj. juré 217; *b.* 260; —, serment *b.* 264 (v. *giur*).

L (Λ).

l' v. la.
l, -**l**, pr. pers. il v. el, passim.
la, prép. à; vers 1. 28. pass.; —, désigne une quantité indéterminée *b.* 248,2. 351,2. 355; -**ec**, pourquoi *b.* 368,3.
lăbă, sf. (be) patte *b.* 261,3.
lac, sm. étang *b.* 157,3; —, remède *b.* 138 (v. *leac*).
lăcăș, sc. demeure, habitation 212,3. 238,3; *b.* 16,3. 48,2. 71. 107,1.2.
lăcăță, sf. (ăți) cadenas 228,2.
Lacedemonen, sm. (i) Lacédémonien 157; -*mon*, *b.* 10,2.
lachéu, sm. (ei) laquais *b.* 244,2.
lăcom, aj. avide, cupide; avare 46. 47,2. 258; *b.* 14. 26. 351,2; —, s. avare *b.* 9,3. 11—12.

lăcomesc, va. 3. convoiter, être avide 44, 2; *b.* 148, 3 . . ; -**mîe**, sf. avidité 285; *b.* 14. 25. 128, 3. 212, 2. 374, 2; —, avarice 50; *b.* 9, 2 . .

lăcărămă, sf. (ămî, me) larme 7. 67, 3. 99, 1. 2 . . 107. 180, 3. 241, 3 . . 285, 3. 339. 361, 1. 2; *b.* 31, 3. 47. 85, 2. 161, 2. 179, 3; *lacărămă*, (mî) *nr.* *b.* 277, 2.

lăcărămez, (aî) vn. 1. pleurer, larmoyer 139, 3. 188. 225; *b.* 183. 186, 2. 190, 3. 207, 3; —, *nr.* *b.* 279; -*căr-*, *b.* 279, 2; -**rimioară**, sf. dem. larme *b.* 307, 2; —, myosotis *b.* 320; -**rămós**, aj. pitoyable *b.* 192, 2.

lăcuése, (uî) vn. 3. demeurer, habiter; vivre 10*, 3. 4 . . 5. 12, 3. 20, 2. 36. 76, 2. 99, 3. 101, 3. 112, 2. 113. 118, 2. 3. 141. 143, 2. 181, 3. 205. 206 . . 234, 2. 253. 267, 3. 353, 2; *b.* 1, 2. 6, 2. 25, 3. 47, 2. 64, 3. 169. 186, 2. 374, 3; -**uînfă**, sf. (țe) habitation, demeure 240, 3. 253, 2; *b.* 71. 222; -**uitór**, sm. aj. habitant; résidant 37, 3. 69, 2. 119. 155. 197, 2. 260, 3. 279. 320. 340, 2; *b.* 2, 3. 75, 2. 87, 2. 124, 2. 219, 2 . . ; *cetate* — *toare*, ville d'habiter 238, 2.

lăcustă, sf. (te) sauterelle 8 . . 264, 2; *b.* 365, 3; —, (tea) 201—202 . . ; **Lăcustên**, sm. Nl. 134, 3.

lădă, sf. (lăzi) caisse, coffre *b.* 105, 2. 351, 2 . . 352, 3 . .

ladán, sm. oliban, encens 64, 3.

Ladislau, sm. Np. Ladislas 361, 3.

lădiță, sf. dém. petite caisse *b.* 368, 3 . .

Lado, sf. nom d'une déesse slave *b.* 51, 1. 2 . . ; —, intjct. *b.* 320 . .

lae, v. lain.

lăcață, sf. *nr.* misère *b.* 267, 2.

laemn, *s. istr.* bois *b.* 285, 3 (der. lem).

Laértie, sm. Np. *b.* 13, 2.

lău, aj. *nr.* pauvre; misérable *b.* 274, 3 . . 279. 281 . . ; —, noir *b.* 343, 2. 349, 2; *nr.* *b.* 277, 2; —, vr. *nr.* se laver *b.* 275, 2 . . (der. lău).

lăingore, sf. fièvre chaude 5.

lămăc, sf. limon *b.* 44. 45, 2.

lămurit, aj. purifié, affiné 154, 2; *b.* 340.

lână, sf. laine 313. 367, 2; *b.* 3, 3. 258, 3.

lance, sf. (lănel) lance *b.* 127, 2.

lândure, sf. (ri) *nr.* hirondelle *b.* 281, 3.

lângă, prp. près, auprès de, à côté de 169, 1. 2. 308, 2. 325, 2; *b.* 37, 2. 124. 149, 1 . . 2 . . 255. 373, 2; -*gă* 40. 65. 268, 2; *lângă* 7. 36. 60, 3. 99, 3. 107, 3. 123, 3. 127, 3. 158, 3; -*gă* 70. 72, 2. 220; *b.* 19, 3. 25. 84, 3. 167. 180. 200, 3. 205, 2; *pe* — *aceia*, outre cela *b.* 145, 3; *lângă* 2*, 2. 4*, 3. 33. 38. 62. 80, 3.

lânged, aj. malade, languissant 18, 3. 19; —, *nr.* *b.* 273, 3 . . ; **lângețune**, sf. langueur 229.

lanțu, sc. (urî, ure) chaîne; liens 132; *b.* 194, 2. 329, 1. 2. 369, 3.

lanțu-lu, sm. *istr.* linceul, couverture de lit *b.* 285, 2.

Lapithên, (enî) sm. Np. *b.* 90, 2.

lapte, sm. lait 7 . . 15, 2. 36. 282; *b.* 12, 2. 44. 99, 2. 226; —, suc, jus 255, 2—256 . . ; -*ti*, *b.* 120, 2. 258, 3.

lăptugă, sf. laitue *b.* 98, 2.

Lăpușnêu, sm. Np. *b.* 127; *Lep-*, *b.* 126, 3.

larg, aj. large, ample 44, 2. 69, 2; *b.* 9, 3. 130, 2. 142, 2. 169 . . ; *pe* —, *pre* —, en détail 189. 300. 333, 3; *b.* 2, 1. 2. 83. 197, 3. 236.

lărgese, vr. 3. s'élargir 15, 2. 206. 249, 3; -**gime**, sf. largeur, étendue 224, 3; *b.* 92, 2.

Larîsa, sf. Nl. 320 . .

lărmuese, vn. 3. faire du bruit *b.* 369, 2.

las, (lăsaîu) va. 1. laisser, quitter, abandonner 3*, 2. 7*, 3. 1. 3. 4. 7. 8 . . 9 . . 12, 2. 13, 2. 15, 2. 17, 2. 21 . . 23, 2. 26. 28, 3 . . 30, 2. 39. 42, 2. 46. 47, 2. 60. 68, 2. 96, 2. 3. 97. 108, 3. 126, 2. 128, 3. 140, 2. 155, 2. 163. 188, 3. 210. 290, 3. 338; *b.* 23, 2. 56. 63, 3 . . 121. 148, 3. 307, 3. 345; —, pardonner 13. 55, 3 . . 81. 113; *istr.* *b.* 284, 3; —, relâcher 21 . . ; *nr.* *b.* 264; —, instituer 23. 42, 2; —, remettre 365; — *sec*, jefiner 235, 2 . . ; —, vr. se délaissier; cesser; s'éloigner 89, 3. 91; *b.* 39, 3; — *jos*, descendre 167, 2; *b.* 311. 327—328; *imî* — *sânge*, se faire tirer du sang *b.* 27, 2 . . ; — *apa*, découler *b.* 43, 3. 44 . . ; *les*, 39. 212; **lăsăre**, sf. action de cesser 24, 2; **lăsăta**, sf. commandement 25; — *de carne*, mardi gras, jefine 99; — *săenlăi*, id. 235; -*tul cărnei*, id. 103, 3; -*tul de carne*, id. 310, 3; -*ul săngelui*, saignée *b.* 27.

Laslău, sm. Np. Ladislas 234, 2. 235, 1. 2 . . 361, 2 . . 360—363 . . ; -*lo* 177, 2.

lăstărúť, sc. (e) rejeton *b.* 344,3.
lăstru, sm. (re) voile (?) *b.* 176,2.
lat, aj. large, vaste 176,2. 323; *b.* 61,2 . . 118,3. 145,3. 306,3; —, s. étendue 267,3; —, (poitrine) *b.* 340,2.
Latin, sm. latin, Np. 59. 280,2. 329. 330,3; -**ésc**, aj. latin 59. 143,2 . . ; *b.* 183,2. 252,3; *lă-* 119. 125,3; *b.* 312,2. 315; -**éste**, av. latin *b.* 315; *lă-* 21,3; *b.* 35. 125,3.
latru, (ra) va. 1. aboyer *b.* 121,3. 250. 251. 358.
lăture, sf. (ri) côté; contrée 61,3. 68. 130,1,3 . . 285,3. 286,2; *b.* 51,2. 165,2; *în latură*, de, à côté 213,2. 294; *b.* 22,3. 228,2. 304,3; *în lături*, *b.* 261. 327.
lať, sc. (uri) lacet, filet 81,3. 214. 365; *b.* 348,2; —, piège 47,2. 286.
lătesc, va. 3. répandre (le nom) 205,3; — vr. s'élargir, s'étendre 68,3. 142,2. 158. 282; *b.* 50,2. 327; -**făsc** 69; **lătíme**, sf. étendue, développement 323; *b.* 50 . . 93. 158,3.
lau (lăuiu, la) va. 1. laver 8*. 36. 241,3; *b.* 352,2; *mr.* *b.* 277,3.
laud, (lăuda) va. 1. louer; prier 14,2.3 . . 16,2. 35,3. 45,3. 61,3. 80. 83,2. 164. 267,2. 272,3. 292,2. 313,2; *b.* 142; *lăud* 313,2; —, vr. se vanter 9*. 3. 11. 13,2. 47,3. 55 . . 147,2 . . 250,1,2 . . 253,3. 254; *b.* 6,3. 9,3 . . ; -**ă**, sf. (laude) louange; grâces 13*. 3. 27. 47,1,3. 72,3 . . 84,2,3. 170,2. 233; *b.* 111,2. 126. 151; *carte laudelor*, le Psautier 364,2;
lăudăt, aj. loué, élevé 80,2. 84; *b.* 235,2.
lăuntru, av. *în-*, dedans; en, au dedans 137. 222,2. 288,3; *b.* 41. 45,3. 87,3. 93. 178,3. 241,3. 244,3; *den* —, *din* —, en dedans, dans l'intérieur 69. 292,2. 331,3; *b.* 37. 100,3. 178,3. 357,2; *pre din* —, id. 173; *b.* 33; *lontru* 46,2. 149,2; *lăontru*, *b.* 84; *nontru* 299,2; *dinontru*, *b.* 122,3 (v. *în*lăuntru).
lăută, sf. (te) violon *b.* 315,2; -**tăr**, sm. (i) ménétrier *b.* 104,2. 345,2.
lăutoăre, sf. bain *b.* 351.
lăva, sf. lave *b.* 237,2,3.
lăvirinth, sm. labyrinthe *b.* 164.
lăviță, sf. (țe) banc *b.* 12.
lăvră, sf. couvent, monastère 97,2. 98,3; -*re*, 94,3; *lăvră* 109,3.
Lăvredăn, sm. Np. *b.* 195,3; **Lăvrentie**, sm. Np. Laurent *b.* 3,2.

Lazar, sm. Np. 30,3 . . 139,1 . . 3. 141. 186,3. 188,3. 196. 208; -**ăr** 137,2,3. 138,1,3. 140,2 . .
lazur, sm. azur, lapis lazuli 173.
le, pr. pers. f. 3. 5. etc. v. gramm.; *lea* 16,2.
lea, pr. dém. *mr.* celle-là *b.* 273,3.
leacă, sf. (uri) remède *b.* 300. 304,3. 306,3. 342—343 . . ; *lēc* 64,2. 115,2. 363,3. 364; *b.* 177. 182. 212; *nice* —, rien 110,3; —, pas un moment 253; *liac*, *b.* 66,3. 67,2; *lac*, *b.* 138.
leacă, sf. (lefe, fi) solde *b.* 34,3. 326,2 . .
leacăn, sc. (gene) balance *b.* 52; *lęc-*, berceau 303; *liag-* 136,3; —, (gana) vr. 1. bercer, brandiller 12. 35 . . ; *b.* 52. 217,3. 287.
leacăpăd, (lepăda) va. 1. rejeter, abjurer; jeter; éloigner; ôter 1*. 3. 3*. 2. 4. 11. 18. 29,3 . . 59. 60. 80,2. 85,3. 86,2. 101,2 . . 117. 120,3. 127,2 . . 248,2. 265,3. 283. 306,2. 349,1,2. 362; *b.* 16,2. 80 . . 90. 214,3; —, semer 292,3; —, vr. se défaire; rejeter, abjurer; renoncer 10*, 3. 11*, 2. 15,2. 48,2. 80,3. 85. 141,2. 288,3. 304,2; *b.* 110,3. 181,3; *îmi* — *prunci*, avorter *b.* 323,2; — *legea*, abjurer la religion *b.* 34,2; — *doftorul*, éliminer *b.* 182; *lăpăd* 327,3; *lap-*, *b.* 208,2; *lăp-*, *b.* 233. 357,3; *lăped* 319; *lipăd*, *b.* 359.
leacăse, va. 3. guérir 84. 221,2. 319,3; -**uire**, sf. guérison *b.* 30,3. 373; -**uit**, aj. guéri *b.* 339; -**uitór**, aj. s. curatif; médecin 84,3; *b.* 72,2.
leacăță, sf. une goutte, un bien 318,3.
lefegiu, sm. (gi) mercenaire *b.* 326,2.
leg, (ai) va. 1. lier, attacher 2*, 2. 36. 52,2. 89,2. 113. 127. 132. 140,2. 171,2. 183,3. 266. 310. 323. 328,3. 359. 364,3; *b.* 3,3. 133,2. 171,3. 213,2 . . 3 . . ; — *nunta*, marier 116. 162,2; — *vroava*, entrer en pourparlers 200; — *dinfiu*, *istr.* agacer les dents *b.* 285,3; —, vr. s'obliger *b.* 193,3. 210,2; -**at**, aj. s. lié, attaché 7*, 2. 188,3. 232,3. 310,3; *b.* 41,2. 148,2. 167,3 . . ; —, obligatoire *b.* 28,3; *ligat*, *mr.* *b.* 266,2; -**ătoăre**, sf. (ori) lien 1*, 3; -**ătură**, sf. (ri) lien, bande, chaîne 4*. 5*, 3. 11*, 2. 49,2. 97,3. 99,2. 228,2. 283,2; *b.* 4. 73. 91,2. 171,3; —, alliance; traité 4. 277,2; *b.*

10. 34,2. 159,2; —, obligation 335,2; b. 7. 210,2; *liga-*, *mr.* b. 266,2.

lége, sf. (gr) loi, foi 71,3. 153. . 216, 2; b. 57,3; *lége* 1*. 2*. 4*. 5*. 3. 15*. 16*. 3. . 4. 8. 9. 12,2. 20,3. 43. 51. . 54,2. 87,3. 90,3. 110,1.2. . 122. 133,2. 154,2. 174,2. 260,2. 261,1.2. 275,3. 330,3. 331. 344; b. 21,1.2. 46,3. 132. 202,2. 219,2. 236,2; — *vêche*, le vieux Testament 105,3. 209,1.2. 342; b. 64. .; — *noadă*, le nouveau Testament 209; b. 64. .; — *călcătoriu*, celui qui viole la loi 12*; *fără* —, impiété 210. 248,3. 354,3. .; *fără* de —, id. 2; .16 etc. b. *ledze* = lege 226,2.

legendă, sf. (de) légende b. 353,3.

legheneste, av. à la manière des mineurs b. 224.

legheón, sm. légion 228,3; *-ghioană*, b. 237,3.

leghin, sm. lavoir 352,2.

legiuire, sf. (ri) législation, droit b. 80. 221,2; **-uit**, aj. légitime b. 220. 243; **-uitoare condică**, code judiciaire b. 86.

legumă, sf. (mi, me) légume 57,2; b. 42,2. 258,3.

lehăiesc, vn. 3. jaser, clabauder b. 102,3.

leicută, sf. entonnoir b. 318,2.

Lelea, sm. Np. nom d'une déité populaire slavone et roumaine b. 51,2. .; *ler-doamne*, b. 329,3; *ler-oi-leo* —, b. 325, 3; *ler-ai* —, b. 327,2; *ler-om* —, b. 324,3; *ler-umi* —, b. 326,3. 331,2.

lele, s. ami b. 335,3; **leliță**, sf. amie, chérie b. 308,3. 309.

lemn, sc. (e) arbre; bois, forêt 1*, 2. 12*. 3. 4. . 5. . 6. 8. 17. 49,3. 65. 104, 3. 117,3. 121. 126,2. 142. 233. 261,2. 288,3. 325,2. 356,3; b. 14,2. . 27. 32. 3. . 52,2. 106. 129,3. 146,3. 157,2. . 182. 240,1.3; — *de roudă*, arbre fruitier 265,2. .; — *roditoriu*, id. 281. .

lemozina, sf. *istr.* aumône b. 283,3. 284.

lêne, sf. paresse, indolence 3. 169, 2. 301; b. 373,3; *lêne* 54,3. 80,3. 105, 2. 157,3. 161. 236,2; **lenese**, vr. 3. devenir paresseux 3*. 206; **lenes**, aj. s. paresseux b. 197. 349. 352,2; *lê-* 99,3. 181,2. 236,2. 313,2. 327,3; — *cu înima*, tardif 232; *leniș*, b. 121,2; **lenevesc**, vr. 3. fainéanter 360,2; **-vire**, sf. oisiveté 236,2; **-vos**, aj. oisif 169,3; b. 247,2.

lenjese, va. 3. *istr.* mentir b. 285.

leoăie, sf. lionne 36.

Leodichiea, sf. Nl. Laodicée b. 68,3. **Leon**, sm. Np. 299,1.3. .; b. 60; —, Nl. 58,3.

lepăd, v. leapăd, **-ăt**, aj. s. rejeté, jeté; abject; apostat 46,2. 86,2. 156. 169,2. 304.2. 329,2; b. 61,3. 80,2. 117, 2; **Lepădat**, sm. Np. 76.

ler v. Lelea.

lésne, av. facile, aisé 35,2. 123,2. 126. 159,2. 275,2. 285. 327. 364; b. 25, 2. 37,3. 115,2. 212—213; *leasne*, b. 13, 3; *lezne*, b. 189. 208,1.2; *lisme* 288; **-nfire**, sf. *cu* —, facilement b. 83,2.3. 87.

léspede, sf. (lêspezi, -di) table; plaque b. 130,2. . 179; —, carreau b. 41,2.

Lêși, sm. pl. Np. Polonais 25,2. 70, 2. 71,1.3. 150. .; *Leși* 191,3. 200,3; **leşesc**, aj. polonais 69,3. 73. 143,2. 200,3. 360,3; b. 34,2; *-ășac* 190,3; **leşeste**, av. id. 235; b. 35.

leşin, vn. 1. s'évanouir b. 183; *lea-* 254,2; **leşăn**, sc. (uri) défaillance b. 161,3.

leşnic, sm. (i) embûche 364,3.

leşuese, va. 3. se tenir aux embûches 273. 364,3. 365.

let, sm. an 219,2.

letopiseț, sc. (e, â) chronique 69; *lê-*, 142,3. 169,2. . 3. 189. 196—7; b. 1. 2,2; *-săț* 150,2. .; *letopisiț*, b. 32,2. 102; *litopiseț* 69,2; *-săț* 70.

letorghie, **leturghie**, v. lit.

leu, sm. (lei) lion 12. 35,3. 36. 59, 3. 60,1.3. 104,3. 247,2. 353,1. . 2; b. 55,2. 70,3. . 84,3. . 212,1.2; —, piastre 151. 207,3; —, franc b. 334,3;

Leu, sm. Np. Léon 59,3. . 60,3. 221,3.

Leveada, sf. Nl. Leucadie (?) 258,3.

levantin, sm. étoffe orientale b. 226,2.

levei, va. *istr.* lever b. 284,3.

levertin, sm. (i) affranchi 284.

Leveu, sm. Np. 194,2; **-vi**, sm. Np. 35,2; b. 70,2.

lexicón, sc. (e) lexique 251,2 (v. lixon).

Léyda, sf. Nl. 216,2.

liac, **liagăn**, v. leac, leagăn.

liău, va. *mr.* (lo, londalui) prendre b. 264,2. 265,1.3. 266. 272. . 281; — *drumu*, partir b. 276 (der. Ian).

Liba, sf. Np. b. 172.

liber, va. 1. *istr.* délivrer b. 284,3.

Iblov, s. grâce *b.* 91,2; *cu* —, gracieux *b.* 91,2 (v. Iubov).

libru, sm. (ri) *istr.* livre *b.* 284.

Lichir, sm. Np. *b.* 207—208 . . —210.

licurăște, sf. une plante *b.* 98.

liepure, s. *istr.* lièvre *b.* 286,3 . . (der. iep-).

Lica, sf. Np. Lea 37.

liert, va. 1. *mr.* pardonner *b.* 264;

-ățiune, sf. permission *b.* 272,3 (s. der. tert).

ligare, sf. *mr.* alliance *b.* 263,3 (v. der. leg).

Ligaridi, sm. Np. 157.

ligat, **-ură**, *mr.* v. leg.

lișor, av. *mr.* facile *b.* 268; —, léger *b.* 270 (v. der. ușor, iușor).

lilice, sf. (ce) *mr.* fleur *b.* 269. 280,2. 3.

limán, sm. hâvre, port 293; *b.* 15,3. 149,2. 151,3. 242,3.

limb, sm. Limbes *b.* 190,2. 192,2.

lîmbă, sf. (bi) langue; peuple, nation, les Gentiles 1*,3 . . 6*,1.2. 9*,3. 16*,2. 8. 11. 13,3. 15,1.3 . . 24,3 . . 31. 36. 37,2 . . 42,3. 54. 64,2. 78,3 . . 85,1.2. 94,2 . . 103,3. 119,2. 125,3. 126. 143,2. 146. 184,3. 209. 237 . . 282,3. 312,3. 365,2. 367; *b.* 5,3. 38. 55. 56. 138,2. 142,2; — *de moarte*, testament *b.* 307,3; *lîmbă* 51,2; **-bút**, aj. éloquent *b.* 197,2.3; **-buție**, sf. éloquence *b.* 195,3.

limpede, aj. limpide, clair 193. 257,2. 359,3; *b.* 109,2. 134. 254,3; **-pezése**, va. 1. clarifier, épurer *b.* 263. 368; —, vr. s'approprier *b.* 324—325; **-peđăsc** 242,3; **-pezie**, sf. limpidité 29,2; **-zít**, aj. limpide *b.* 176,2.

lin, aj. calme, doux; tendre 137. 268,3. 337; *b.* 90,2.3 . . 174,3. 176,3. 192,2. 292. 314,2; —, s. le calme 29,2.

ling, va. 2. lécher 30,3. 157. 367,2; *b.* 98,3.

lingură, sf. cuiller *b.* 234,3. 370,2; *lung-*, *istr.* *b.* 285,2.

lingușése, va. 3. flatter, caresser *b.* 208. 247,3. 248; **-șăsc**, *b.* 84,3; **-șire**, sf. flatterie *b.* 153,2.

linișor, av. tranquillement *b.* 72;

liniște, sf. repos, calme, tranquillité 84,3. 214,3. 257,2. 345,3; *b.* 6. 49. 87,2. 147. 305; *cu* —, *μελιχον* *b.* 90,3; *lin-este* 79,3; **-iștit**, aj. tranquille *b.* 353,2.

lînte, sf. lentille 356,2; *b.* 97,3.

Llov, sm. Nl. Lemberg 70. 190,3. 191; *Livov* 237.

lipăd, v. leapăd.

lipán, sm. (i) courrier *b.* 311,3.

lipese, va. 3. coller, souder 23. 69,2. 72,3. 163,2. 201. 342,2; *b.* 50,3. 178,3; —, vr. s'attacher; s'unir 131,1.2. 315; *b.* 22. 96,2. 147,2. 148 . . 185,3; —, toucher *b.* 110.

lipovenése, aj. lithuanien *b.* 341,2.

lipsă, sf. manque; défaut; besoin, nécessité 125,2. 211,3. 212. 217. 242,2. 276,2. 278; *b.* 6,3. 7. 9,3. 102,2. 107,2. 148,2. 241,3. 246. 253,2. 323,2; *e* —, il faut (*πρέπει*) 217,2 . . 270 . . ; *b.* 210; *de* —, nécessaire 219,2 . . 3 . . ; *b.* 162,3. 201,3. 212,3. 236,2. 247 . . ; **lipsése**, va. 3. priver, dénuer; —, vn. manquer; —, vr. se priver, renoncer 79,2. 158,3. 160. 206,3. 219,3. 292,3. 297,3. 312,3. 325. 346,3; *b.* 6. 11,3. 17,2. 34,2. 70,3. 87,2. 94,3. 105. 118,2. 127,3. 148,2 . . 3 . . 151. 187,3. 209,3. 247. 252,2. 354; —, fuir *b.* 127,2; —, *mr.* avoir besoin; falloir *b.* 264,3. 265. 272,2. 276,3. 278,2; **-săsc**, *b.* 182,3; **-sire**, sf. manque *b.* 5,2; —, *mr.* nécessité *b.* 265 . . ; **-sít**, aj. s. dépourvu; pauvre 106,2. 118,3. 119. 344; *b.* 8. 12,2. 28,2. 47. 196,2. 248,2. 359.

liră, sf. livre turque *b.* 310,3.

Lisie, sm. Np. Lysias 5*,2. 6*,2. 7*.

literă, sf. (re) lettre *b.* 183,2 . . 3 . .

Litfa, sf. Nl. Lithuanie 360,3.

Lithostroton, sm. Nl. 21,2.

litră, sf. (re) litre 101; *b.* 43. 46; — livre, *b.* 294,3.

litroșese, va. 3. sauver 361.

liturghie, sf. (ii) liturgie, messe; bréviaire 115. 239,3. 240 . . ; *b.* 33,2; *let-*, 9. 91. 176,2. 293,2; *b.* 55; *lyt-* 160,3. 161,2. 330,2 . . 343. 344,3. 345; *b.* 35,3. 56,2. 80,2; *letor-*, 89,3.

Iubov, sm. amour, charité 48,3. 49. 50,2. 224,2 (v. lib-, iub-).

livadă, sf. (vezl) prairie 291,3. 296,3; *b.* 200 . . 221,3.

liván, sm. oliban 367,3; *b.* 97,3. 133,3; **-un**, *b.* 167,2.

Liviea, sf. Nl. Lybie 358,3.

Livov, v. Livov.

lixon, sm. liexique 355,3.

loc, sc. (ure, uri) lieu, place 1. 3. 4. 5. 31. 36. 38,3. 43,3. 58,3. 69,2. 83,2. 137,3. 272,3. 284 . . ; *b.* 13,2 . . 172. 215,

2; —, *mr.* terre *b.* 269,2; — *tocma*, plaine 19; *are* —, avoir lieu *b.* 87,3; *de* —, aucunement 197; —, tout de suite *b.* 297,2; *în* —, *în* — *de*, au lieu 24. 59, 2. 95,3. 101,2. 285,3. .; *b.* 28,2. 47. 72,3. 157,3. . 180. 194. 236,2. 345,2; —, tout de suite 201,1,2; *b.* 72; *stau în* —, ne bouger pas *b.* 304; *la* —, dans sa place primitive *b.* 57. 334; *pe* —, à l'instant, sur le champ *b.* 291,2. 352. 361,3; *pi* —, *b.* 133,3; *pă* —, *b.* 167,2.

Loga, s. Np. *b.* 234,2.

Loggos, sm. Nl. (Longus)? *b.* 40.

lógica, sf. logique *b.* 247. 251—253. . 254,3.

Logobatul, sm. Nl. Lombardie *b.* 118,2.

logodire, sf. l'action de fiancer 346.

logofăt, sm. (ești) logothète, chancelier, ministre 62,2. 73,1-3. 74. 75,3. 136. . 199,3. . 290,3. 333; *b.* 1,3. 34. 75,3. 205,3; — *mare*, chancelier 75,2; *b.* 97,2; — *fet* 76,2. 79,3. 91,2. 119,2.

Logoj, sm. Nl. 37,2.

Longobarda, sf. Nl. *b.* 168,3.

lopătă, sf. (ăți) pelle; rame 104,3. 219. 327,2; *b.* 353.

lor, pr. dativ plur. v. gram.

Lot, sm. Np. 237,3. 275. 293; *b.* 62.

lou, sm. *istr.* chasse *b.* 286,3. .

lovălă, sf. coup 362,2; — *vese*, (ii) va. 3. frapper, heurter; toucher 71,2. 114,2. 121,3. 192. 255,2. 301. 341. 362; *b.* 40,1,2. 69,2. 91. 116,2. 121,2. 130,2. . 131,2. . 177,3. 199,3. 240,3. 245,2. 375; —, vr. se heurter *b.* 52,2. 217,3. 338,3; —, rencontrer, lutter 142,3. 358; —, quereller 265,3; — *văsc*, *b.* 64,2; **lovire**, sf. coup *b.* 85,2. 184,3. 242,2; **lovitură**, sf. (ri) id. 241,3; *b.* 197,2. 357,3; —, attaque, maladie *b.* 26,3.

lozie, sf. (ii) osier *b.* 350,3.

lu, gen. et dat. du pr. pers. il v. gram.; *mr.* *b.* 266,3. .

luăre, sf. acception 97,3; — *aminte*, attention 89,3 (v. *lau*).

Lucă, s. Np. Luc 41,3. 76. 96,3. 252,3. . 258,3. 271,2. 275,3. . 307,2; *b.* 22,2. 34,2. . 36,2. 63. 203. .; **Lucaci**, sm. Np. 33,2; **Lucari**, sm. Np. 290,2.

luceafăr, sm. (feri) lucifer 57,2; — *ă*-*ă*-*ă* 267,2; *b.* 158,2. 195; — *de seară*, l'étoile du soir *b.* 159,2; —, (firi) *b.* 137,3; **luceferél**, s. dim. (rei) id. *b.* 326,2. 328,2. 370,3. . 371,2.

lucese, vn. 3. luire *b.* 306,3.

Luchii, sm. Np. Luc *b.* 198; — *illa*, sf. Np. *b.* 10.

luciu, sm. (ii) pleine mer; bas-fond 130. 224,2. 293; *lucă*, *b.* 93.

lucrăre, sf. (ări) travail, activité; œuvre 245,3. .; *b.* 83,2. 108,2. 202.

243,2. 244. 253,2; — **rător**, sm. (i) travailleur, ouvrier 47,3. 97,3. 178,2. 194,3. 313; *b.* 219,2. 222,2; — **rătorie**, sf.

(ii) entreprise *b.* 260; — **rez**, (ai) va. 1. travailler; faire, agir 15*. 9. 14. 23,3.

27. 89,3. 253. 313. 318; *b.* 2. 5,3. . 29,2. 67,2. 80. 84,3. 92,3. 215,2. 239.

244,2; —, servir (Dieu) 2*. 8*,2; —, *mr.* *b.* 278,3; *îmi* — *mintê*, tourmenter

l'esprit *b.* 96,3; — *ed*, 107,2. . 3. . 119,3. 197. 304,2. 312,3. 326; — *ru*, 9. 178,

2; *b.* 223,2. 262,2. 357,3; — **rișor**, sc. (șoare) objet *b.* 11,2; **lucru**, sc. (ruri, rure)

travail; ouvrage, œuvre, fait, chose 12*. 1. 2. . 3. 8. 23. . 24,3. . 29,3. . 31,2.

35,3. 39,3. 42,1,2. . 44,2. 51. . 66,2. 73,1,3. 86. 88,2. 115,2. 117,1,2. 121.

131,3. . 168,3. . 185,3. 219,3. 263. 266. 276,3. 292,3. . 312,2. 331,2,3.

366; *b.* 1,2. 7,2. 13,3. 56,2. 77,2,3. . 120,2. 155,3. 213,3. 235,2. .; —, *mr.*

travail *b.* 271,2. 273. 276,2; —, événement 68,3; —, intention 142; — *de*

oaste, occupation belliqueuse *b.* 50,2; — *de odihnă*, *b.* 231,3; **lisez**: *locuri* —

—; **lugarie**, sf. *mr.* chose *b.* 271,1,2.

lúes, sm. luxe *b.* 246.

lugurie, *mr.* v. *lucru*.

luleă, sf. pipe *b.* 333,3.

luludi, sf. (uzi) *mr.* fleur *b.* 273,2. 275.

lumăche, sf. *mr.* rameau *b.* 270,1. . 2. . 271,3. 277,3.

lumânăre, sf. (ări) lumière; chandelle 224,3. 294,2; *b.* 64,2. 324,3. . 365; *lumină*-, *b.* 344,2.

lumbiniță, sf. pastèque *b.* 98,2.

lumbriseșe, vn. 3. *mr.* resplendir *b.* 282.

lume, *istr.* nom *b.* 284,3 (der. n. *me*).

lúme, sf. (mi) monde 1. 2. 12,2. 14. 17,2. 18,2. 20,2. . 29,2. 36,3. 41. 42,

2. 46,1,2. 48,3. 54,1,2. 56,3. 80,1,2. . 84,1,3. 96,2. 100. 104. 109,2. 118,2,3. . 145,2. 154,2. 186. 202—204. 272,1,3.

298,2. 309. . 324. .; *b.* 3,2. 13,2. 24. 36. . 95,3. 93—96. . 142,2,3. 216—218;

mr. *b.* 280,2; —, foule *b.* 246,3; *a toa-*

lă —, universel (καθολικός) 146. 162,3; *b.* 100. 133,3; — *ochiului*, prunelle de l'œil 12. 15,2; **lumân**, aj. séculier, laïque 51,3; — *mên* 113; **lumése**, aj. mondain, séculier 46,3. 114,3. 325,3; *b.* 9. . 29, 2. 155; — *măsc* 51,3; —, s. pl. les choses du monde 52,3. .; **lumêște**, av. séculairement 51,3.

lumînă, sf. (ni) lumière 8*. . 7. 20, 2. . 3. . 23. 29,2. 32. . 34,2. . 64,3. 80,3. 85,3. 99. . 102,2. 110,3. 203. 265, 1-3. 308—309. . 329,3; *b.* 36. .; *lumiră* 2*,3. . 3*; — *ochiului*, prunelle 247. 281,3; *b.* 340; *lunini* —, *b.* 138,2 (v. lume); — **naire**, sf. (nări) illumination 85, 3. 270,2; — **nât**, aj. illuminé, éclairé; resplendissant 8*. 11*, 2.29,2,3. . 32,2. 48. 83. 100,2. 102,2. . 106,3. 132,2. 254. 285,3. 302,3; *b.* 15,2. 17,3. 39,3. 52,2; —, illustre 98,2. 99,2. 109,3. 118,3. 124,3. 336,3. 348,2; *b.* 249; —, clair, pure *b.* 23. 138. 139. 338,2. 340,2. 342, 3. 343,2,3; —, av. magnifiquement; clairement 30,3; *b.* 23,3; *lumirat* 55,2; — **nător**, aj. s. qui répand la lumière; éclairer 77,3. 84,3. 154,2. 158; *b.* 182, 2; — **néz**, va. 1. éclairer; vn. luire, briller 12,3. 20,2. . 57,2. 81. 111. 130,3. 225,2. 299. 308,3; *b.* 36. 39,3. 56. 236, 2; —, vr. s'éclairer, s'instruire; luire 17,3. 83,3. 85,3. 345,3. *b.* 147,3; —, il se fait jour 57,2. 254,3; *b.* 84. 127; — *eq* 34,2. 114,2. 119. 179. .; — **nós**, aj. lumineux; clair, splendide 14*,2. . 34,2. 133,2; *b.* 291,2.

lună, sf. (ni) lune; mois 14*. 11,2. 44. 57,2. 66,2. 83,3. 109. 124,3. 252. 253,2. 316,3. 350. 367,2; *b.* 22,3. 26,3. 27. . 58,2. 136,3. 203,2. 210; —, clair de lune 288,2; — *noaa*, néoménie *b.* 27. .; *la* —, chaque mois *b.* 335.

luncă, sf. (ci) petit bois; prairie 71, 2. . 192. 342,2; *b.* 300,2. 313,2. 333,2.

lúnee, vn. 1. glisser *b.* 1,3. 91,2. 338,3; **lunincare**, l'action de glisser, fante 313,3.

lung, aj. long 16. 251,2. 286,3. 361, 2; *b.* 47,3. 61. . 118,3. . 145,3. . 167, 3. .; *lungo*, istr. 285; —, sm. longueur *b.* 340,2; — *răbdător*, long à la colère 263,3; — **na**, sf. espace 235; — **ân**, aj. longuet *b.* 259; — **ăret**, aj. oblong, longuet *b.* 67. 168,3. .; — **ésc**, va. 3. allonger *b.* 2,2; — **ime**, sf. longueur *b.* 93; — **iș**, s. în —, en long *b.* 304,2. 335.

lungura, istr. v. ling-.

luni, sf. lundi 89,3. 309,2; *b.* 59. 137; *luri* 9; *lunê* 218,3. 219; *b.* 125.

lunincare v. lunec.

luntre, sf. barque *b.* 120. 137,2.

lup, sm. (i) loup 36,3. 58,3. 60,2. 90,3. 95,2. 116,3. 171; *b.* 38. 62. 215; — *lu*, mr. *b.* 263,2. .; —, (pchi) *b.* 84,3; — **éște**, av. à pas de loup *b.* 303,2; **Lupașen**, sm. Np. 103; **Lupul**, sm. Np. 53,2. 59,2. 75,3. 91,3. 92,2; — *pe* 62; *Lopol* 92,2.

lupiță, sf. une plante *b.* 344,3.

lupt, vr. 1. lutter, combattre 81,3; *b.* 54. 92. 116,3. 151,3; — **ă**, sf. combat, lutte 355; — **ător**, sm. (i) antagoniste; combattant 240,3; *b.* 47,3. 154.

lut, sm. argile, glaise 2*. 58. 79,3. 205,2. 267,3. 289. 292; *b.* 32. . 47,2. 60. 92,2,3. 158,3. 350,2. .; —, boue *b.* 124,2.

Luz, sm. Nl. 273.

M (M).

mă, pr. pers. acc. moi 2. 3. etc. (v. gramm.); —, intjct. hé v. măi.

ma, cj. mais; *b.* 213; —, mr. mais; seulement, ne. . . que, donc *b.* 263,3. 264,2. 3. 268,3. 270,2. . 271. 272. 277,2. 278. 3. 279. 281,2; —, istr. id. 282,2. . 284,1,2. . 286,2; — *catu*, aussitôt que *b.* 264; —, av. plus *b.* 264,2. 266. 278 (s. mai).

mac, sm. pavot *b.* 304,3. 340,3. 343.

măc, v. mânânc.

maca, cj. mr. puisque; si *b.* 270,3. 271. 272. 281,2.

măcăr, cj. du moins 111. 161,3. 167. 223. 358,2; *b.* 29. 114,3. 117,3. 317,3. 318; —, quoique 157. 340,2; —, même si *b.* 39,2; — *că*, quoique, quand même 68,3. 260,3. 280. 315; *b.* 11,3. 19. 24, 3. 52,2. 54. . 145,3. 150,2. 211. 253, 2; — *căt*, quelque soit le nombre 133,3; *b.* 25,2. .; — *ce*, id. 120,3; — *de*, bien que, pourvu que; au moins 121; *b.* 95,3. 154. 162,3. 179; —, n'importe *b.* 202; *macar*, 122,3. 123,3. 180,3. 293; — *că* 323. 360, 3; *b.* 76,2; *măcară* 96,2. . 113,2. 272. 329,2.

Macărie, sm. Np. Macaire 306,2,3. . 307. .; *b.* 106,2.

măcăt, sc. couverture de sophia avec frange *b.* 34.

măcenic, v. muc-.

măceș, sm. azérole 356,3.

machedón, aj. macédonien 111,2; -*chi-*, *b.* 132,2; -*ie*, sf. Nl. Macédoine 61; *b.* 167; -*chi-*, 262,3 . . ; -*itc̃n*, s. Macédonite (une secte) 246.

măcin, (măcinái) va. 1. moudre *b.* 334.

măciúcă, sf. (cí) gourdin, massue *b.* 355,3. 356,2 . . 367 . . ; -*chitã*, sf. dém. *b.* 355,3. 356,3.

Maclin, sm. Np. 299,2.

Madiam, sm. Nl. 60.

măduhá, v. -duvã.

mădulár, sc. (e, ári) membre 10*.

55. 81. 115. 184,2. 243. 345,3; *b.* 119,2. 149 (*b.* 48 l. măgularile).

măduvã, sf. moëlle; suc *b.* 370,3; *măduhá* 357,2; *me-* 124.

mae, v. mai.

măemuțã, v. maim-.

maene, v. mâniã.

măestrie, sf. (ii) intelligence; art; adresse 16. 59,3; *b.* 108,2. 175,2; *mãie*, *b.* 313; -*tru*, s. maître; ingénieux 265,3; *b.* 327,2; —, aj. enchanteur; magique *b.* 172,3. 173; *maístrũ* (estre), sf. fée *b.* 338,3; *mestru*, *istr.* *b.* 286,2.

măgaríu, sm. (ri) âne 90,3. 353 . . 2 . . ; *b.* 118,3. 260. 357,2.3 . . ; *ma-* 91.

magazã, sf. (le) magasin *b.* 245,3.

Măgdãlin, sf. Np. Magdalène 43,3; *Magdalina*, 101. 229,3. 231,2.

maghie, sm. pl. les mages *b.* 143.

maghistán, sm. (i) magistrat (?) 146,3; -*trát*, id. *b.* 359,1-3 . .

Magnentie, sm. Np. Maxence 357,3.

magnít, sm. aimant 347,3.

măgulése, vr. 3. se flatter *b.* 83,3;

-*lire*, sf. caresse; flatterie *b.* 48,3. 49. 170,2.

măgurã, sf. (ri) colline, montagne boisée 1*,3. 1. 10,2. 65,3 . . 67,3 . . 108,2 . . 141,3. 367,3; *b.* 219; -*reni*, sm. Nl. *b.* 300,2.

Măhãciu, sm. Nl. Mohacs 43. 56,2.

măhãesc, va. 3. faire signe 6*,2.

mahalã, sf. (ale) faubourg *b.* 127,3; -*lagițoãe* sf. faubourienne *b.* 119,3.

măhinã, sf. mécanisme *b.* 150,3.

Mahmet, sm. Np. 303,2.

mahmúr, aj. grisé 62.

măhnése, (ii) va. 3. chagriner, affliger 256,2. 299,2; —, vr. s'affliger 259,2 . . 299,3. 324,3; *b.* 15,3. 155,2; -*niețune*, sf. chagrin *b.* 178,2; -*nire*, sf. (ri) id.

133,3. 205,2. 313,3; *b.* 56,2. 256; -*nít*, aj. s. triste; chagriné 255,3. 364; *b.* 11,3. 14. 69.

măhrãmã, sf. (ãmí, ame) linge, toile; fichu 196. 300,3. 346,2; *b.* 68,3. 312,2; *maramã*, *b.* 262.

maĩ, av. plus, davantage 3. 4 . . 12,3 . . 17. 18,3. 31,1,2. 34,2; *b.* 5,2 . . 25,2. 217,3 . . 353,2. 362,3. 368,3; —, encore 7. 348,2; *b.* 132; —, à peu près, presque 126. 128,3. 149,3. 176,3 . . 361; *b.* 22,3. 23,3. 169. 215,2. 225,2. 238,3. 239,3. 296,2; — —, id. *b.* 350; *mae* 134,2; —, *istr.* plus *b.* 286,2; *ma*, *mr.* *b.* 264,2. 266. 277,2.3. 278. 282 . .

Maĩ, sm. mois de Mai 56,2. 92. 135,2. 239,3; *b.* 27.

mãĩ, intjct. hé, holã *b.* 294,2 . . 295,3 . . 309,3. 333—334. 371; *mã*, *b.* 262,2 . . 367,3 . . ; *mr. mõi* *b.* 280,3. 281,3.

mãĩa, sf. *istr.* mère *b.* 283,2.3 . . 284,1,2 . .

mãicã, sf. (ce) mère 60,2. 61. 63. 64 . . 158,2. 185,3. 214,2.3 . . 248. 249,3. 319,2. 340,2; *b.* 61,2. 78,3. 137,2 . . 186—187. 202,3. 230 . . ; -*preista*, Notre-Dame *b.* 283,3. 340 . . ; *mãieulițã*, sf. dém. chérie *b.* 345; *mãieúțã*, sf. dém. *b.* 351.

măimãr-lu, sm. *mr.* maçon 277,2 . . 3 . . —279.

măimúțã, sf. (țe) singe 353,3. 354 . . ; *mãem-*, *b.* 358,1,2 . . *monițã* *b.* 121; -*țóiu*, sm. dém. *b.* 250,2.

mãĩne, av. demain 96,2 . . 3 . . 198,2. 205,2. 211,3. 327; *b.* 210; *mãĩne* 55,2 . . ; *mãni*, *b.* 136,2; *mãre*, *istr.* *b.* 285,3. 286,2.

maĩute, pp. avant 16*,2. 20,3. 23,1,2. 32,2. 37,2. 41. 50. 51 . . 100. 101. 114,2. 120. 122. 133. 137,2,3. 152,2. 201. 209. 253,3. 268 . . 329,3. 330,3. 366,3. 367,3; *maĩute* 47,2; *maĩntea* 200,3 . . 367,2; *b.* 9 (v. ainte, inainte).

Mãĩor, sm. Np. *b.* 201,2.

mãĩstur, sm. (i) *mr.* maître maçon *b.* 276—280 (cf. *mãestru*).

mãĩu, (mãsaiu, mas, a mãne) vn. 2. rester, reposer; vivre; passer la nuit 9. 194,3. 201,3. 222,2. 232,2. 242,1,2 . . 353,2; *b.* 41. 307,3.

mãĩúg, sm. (i) maillet *b.* 300,3.

mal, sc. (uri) bord, rivage 165,3. 199,3. 327,2; *b.* 287,3. 298,2. 346.

Malăchie, sm. Np. *b.* 195,3.
mălăyu, sm. millet *b.* 121. 165; *mălae* 178,2; —, pain de maïs *b.* 336,3. 353,2.
Mălălăești, sm. Nl. *b.* 76,3.
mălecomiș, aj. taciturne *b.* 26.
mălit, aj. fangeux *b.* 350. 352.
Malkoci, sm. Np. 75.
maltratéz, va. 1. *istr.* maltraiter *b.* 282,2.
mălură, sf. (ri) charbon (maladie des blés) *b.* 320,2.
mămă, sf. (me) mère *b.* 319,3. 362;
măni-ta, **măni-sa**, à ta, à sa mère (génit. et dat.) 7. . 59,2. 224; *măne-ta* 184,2; **mă-ta**, **mă-sa**, (nom. et accus.) 91,3; *b.* 349,2; *nr.* *b.* 271. 278 (v. mumă).
mămăligă, sf. pain de maïs *b.* 375,2.
Mămbre, sf. Nl. 37.
mamona, s. richesse 8*. 2. 195,2. . 3. .
mămucă, sf. dém. petite mère *b.* 305,2; **-cufă**, sf. id. *b.* 352,2. 353,2; **-ulică**, id. *b.* 336,2.
măn, (ai) va. 1. envoyer 256. 257; *b.* 141,2. 143,2. 293,2. . 328,2.3. 359,2; —, mener, diriger *b.* 88,3. 328,3. 335—338.
mână, sf. (mâni, ne) main 16*. 2. 5. 11,2. 12,2. . 16. 37,2. . 58. 61. 64,2.3. 67. 74. 82. 88,1. . 3. 110,3. . 127,2. 132,3. 158,3. . 184,3. 188,3. 244,2. 283,3. 293,3. 349. . 350. 352,3; *b.* 51,3. 54,1.2. 107,3. 137,2. 169,2. 174,2. 175,2. 192,3. 242,3. 262,3. 349; —, *nr.* *b.* 264,2. 267. 271,2; —, (mâini) 14. 16,2. 81,2. 89. 101,3. 131. 196. 263. 289,2. 290,3. 313. . 345,2; *b.* 31,3. 32. 51,1.2. 145,3. . 148; —, (manu) 36,2. 105,2. 121,3. 144. 145,2. 147,2. . 152. 154. 174,3. 193,2. 230,3. 231. 246,2. 248,2. 249,2. 254,2. 266,2. 304,1.2. 324,2. 327,2. 365; *b.* 135,2. 145. . 171,2. 172. 199,3; —, (mănuri) 137,3. 140,1.2. 141; *o* —, une poignée *b.* 44; *a* —, sous main; à la portée 147,3. 198,3. 212,3. 254. 361,3; *b.* 75,2; *războiul de a* —, mêlée *b.* 82,3; *în-de* —, apte 319,3; *pre* —, dans la main 192,3; *maene* 216,2 et *mijna* 226,3 = *mână*; *măina* 28; *măinra* 3*. 5*; *măra*, (-ru) 9. . 54,2; *mera*, *istr.* *b.* 282,2; **mănuță**, sf. dém. *b.* 344,3.
Mănaîl, sm. Np. 74,3; Emmanuel; *-lă* 45; *Mane*, *b.* 289; *Manoli*, *b.* 287—291; *Manolachi*, *b.* 81,2; *Manulê* 75.

mănăne, (măncăi, a mânca) va. 1. manger 7. 42,3. 46,2. 62. 64,2.3. 66. 90,3. 116,3. . 165,2. 193,3. 238. 242. 247,3. 263,2. 264,2. . 271,2. 285. . 330,3. 331,2. . 351,2. . 3. .; *b.* 44,3. 63. 67,2. . 71,2. 94. 149. 201. 215,3. 233. 255,2; *mănăinc* 15,3. 36,3. 52,1-3. 80,3. 104. 108,3. 112. 116,3; *mănc*, *măânc*, *măînc* 8*. 2. 13*,3. 16*,2. 4. . 5. . 15,2. 16,3. 29,2. 81,3. 90,3. 104,2. . 108,3; —, *nr.* *b.* 269,1. . 3; *mănc*, *b.* 263,2. 264. 273,3. 281,3; *manc*, *b.* 264,3; *munc*, *istr.* *b.* 283. 285,2. . 3. 286,3; *mărvănc* 4*,3. 5*,2; *mărvănc*, *istr.* *b.* 285,3. 286.

mănăstire, sf. (ri) couvent, cloître 44. 62,1.2. 78. 87,3. 94,2. 103,2. 131. 174,1-3. 193. 221. . 297,2.3. 319,2. 328; *b.* 24,3. 32,3. . 34,3. 40,2. . 127,3. 156,3; *monastire* 109,3; *-tir* 214,2; *manaster nr.* *b.* 274,3.

mănuțurcă, sf. (ci) champignon *b.* 98.
măncăeș, aj. gourmand 285,3; **-căre**, sf. (cări) l'action de manger; manger, mets; proie 15,3. 18,2.3. 35. 61. 64,2. 129,2. 167,2. 282,3. 354,2; *b.* 23. 2. 42,2. 47,2. 203,3. 210,3; *-cari*, *b.* 85; *măîncare* 28. 30; **-cărimă**, sf. dé-mangeaison *b.* 341,3; **-căt**, s. manger 266,3; *b.* 102,2; **-cătură**, sf. id. *b.* 289,2.

Mancê, s. Np. 45.

mance-le aj. *istr.* le premier *b.* 285.

mândila, sf. *nr.* habit *b.* 274,2. .

mândreăte, sf. fierté 250; **-rêse**, vr. 3. s'enorgueillir, se glorifier 47; *b.* 291,2. 332; **-rie**, sf. (ii) sagesse 10*, 2. .; —, orgueil, fierté 50. 54,3. 247. 364,3; *b.* 47,3. 48; **-rișor**, aj. joli *b.* 317,3; **-ru**, aj. vain, fier 50,3. 300,2. 327,3; *b.* 158,3. 197,3; —, beau, joli *b.* 141,2. 287,3. 330,2; —, sage 59. 141,3; *b.* 72; —, s. amant, amante *b.* 289,2.3. 290,1.2. 293,3. 306,2. 309,3. .; **-rúfă**, sf. (țe) id. dém. *b.* 290,2. 296,2.

Manend, sm. Np. Mani *b.* 79,2.3.

mângăere, sf. (ri) consolation; carresse *b.* 67,3. 161,3; *-ri*, *b.* 179,3; *-eare* 99,2; *b.* 15,3. 52,2. . 146,3. 149,2. . 230,2; *măîngăeare* 31,3; *-iare* 10*, 2. 84,3; *mîn-* 211; **-găeăt**, aj. consolé 249,2; **-găiș**, aj. s. consolateur *b.* 172. 3. 224,3; (—, *b.* 231,31. *mănios*); **-găitór**, aj. s. consolateur; calmant 84,2. 130,3. 289; *b.* 79,3. 242,3; *-găetor* 136,2. 208,

3; **-găitură**, sf. consolation 9*. 19,2; **-găiu**, (ăiăi) va. 1. consoler; caresser 148 . . 179,1.2. 181. 188. 300,2; *b.* 54, 2. 104. 135,2. 140,2. 182. 230,2. 304; —, vr. se consoler 99 . . 139. 258,3. 350. 364; *b.* 178,3; *măingăiu* 31. 184,2.

mănic, vr. 1. se lever de grand matin *b.* 137.

mănică, sf. (ci, ce) manche *b.* 11,3. 337. 351. 373,2.

mânie, sf. colère; fureur; courroux 1*.3. 13*,2 . . 15,3 . . 16,2. 35,2.3. 51 . . 60,3. 76,3. 81,3. 83,3. 111,3. 113,2. 142 . . 170 . . 201,3. 213,3. 247,2. 295, 2. 320,3. 338. 364,3; *b.* 18,2. 22,3. 29, 2. 55,2. 57,2. 67. 83,2.3 . . 123,3. 185. 196,2. 246,2; **mâniós**, aj. s. furieux, violent 113,3. 169,2. 364; *b.* 26. 27,3. 56, 2. 83,3. 84,2. 146; *-neos*, *b.* 67; **măngăos**, *b.* 231,3 (l. **mâniós**); **măniu**, (iăiu) va. 1. irriter; fâcher 11. 15,2.3 . . 36, 2. 80. 211. 365; *b.* 48,2. 63,2. 96; —, vr. s'irriter, se fâcher, avoir du dépit 2*. 27,2. 66,2 . . 86,2. 112,2. 117,2. 121,3. 182. 227,2. 233. 270. 273. 305. 368,2; *b.* 246,3.

Manolache, **-li**, v. Mănăil.

mansúp, sc. (uri) poste, emploi *b.* 106.

mântă, sf. (le) manteau *b.* 294,2. 337,3.

mântuése, (uít) va. 3. sauver, délivrer 27. 50,2. 85. 89,2. 127,3. 148. 241. 289. 293. 309,2. 349,3. 367,3; *b.* 16, 2. 29,2. 38,2. 132,3. 199. 214,3. 356, 2; —, vn. finir *b.* 245,2; *ment-* 39; *mant-*, *b.* 184; **mântuínță**, sf. salut; délivrance, rédemption 108,2. 240,3. 242, 2. 249. 270. 322; *mîn-* 214,2; **mântuire**, sf. id. 49. 83,2. 166,2. 263,2. 295. 336, 3; *b.* 17. 31,2. 156,1.2. 192,3. 196,3; —, fin *b.* 62; **mântuít**, aj. guéri 187,2; **mântuítór**, sm. Sauveur 50,2. 65. 124,3. 136,2. 183,3. 214,3. 348 . . ; *b.* 101. 190; —, aj. sauvant, délivrant 130,3. 163. 292. 348; *b.* 20,3. 81.

mănuńchŷu, sc. (che) fagot; gerbe, bouquet, botte 249,3; *b.* 317,3. 321. 336,2. 344,2.

Manul, sm. Np. *b.* 126,2; *-lê*, v. Mănăil.

mănúță, sf. (te) petite main *b.* 295, 3. 352,2.

mănz, sm. (i) poulain 310,3 . . 311 . . ; *b.* 359,2. 372,2; —, (zăt) *b.* 133,2 . . ; —,

(ji) *b.* 168 . . 258,2; *mănd* 232,3. 233; **-zăr**, sm. (i) brebis à lait *b.* 258,2; **-zăt**, aj. sevré *b.* 258,2; sm. Np. 87; **măndisór**, sm. ánon 36.

măr, sc. (mere; merl) pomme, pommer 356,3. 357; *b.* 2,3. 73,2 . . 3 . . 74 . . 91. 97,2. 137,3. 138. 174,2. 299, 2.3. 324,3 . . 327,2 . .

măra, v. măna.

mărăcine, sf. (ni) épine; broussailles 222; *b.* 310,2. 342; *-čimi*, *b.* 119,2 . .

marama, v. mähr.

Maramorúș, sm. Nl. 234,3. 235,2. 3; *-mureș* 197,2; *-murăș* 125,2.

marăne, *istr.* v. mánănc.

mărărŷu, sm. anet 356,2.

mărát, aj. *nr.* pauvre, misérable *b.* 274,2. 278,3. 280. 281.

Mareo, sm. Np. Marc 42,3 . . 100,3. 128. 256,3. 310,3. 358,3; *b.* 22,2. 63; — **Avrêlie**, Marc Aurèle *b.* 9,2 . . 10, 1.2; *-cu*, *b.* 292 . . ; — **Antonie**, Marc Antoine *b.* 197—198.

marehéz, sm. marquis *b.* 249.

Mardohéŷu, sm. Np. 277.

mare, aj. grand 11*,2. 3. 6. 11,2. 17. 24. 31. 34,2.3. 35,2. 36,3. 43,3. 55,2. 59,2. 61,2. 67,3. 84,3. 104,3. 186, 2. 329,1.2. 348,3; *b.* 8. 13,2. 227. 355, 3; —, s. le grand, supérieur 20,3. 33, 2. 89,1.3. 154. 156. 170,3; *b.* 213,2. 247,2; *cu* — *ce*, à peine *b.* 348,3. 353, 2; —, *istr.* *b.* 283,3; *marŷ*, *b.* 10. 82,3. 103. 150,3 . . 171,3; *maare* 92,2.

măre, sf. (mări) mer, océan 6. 11 . . 14. 18. 19. 23,3. 34,1.3. 36. 49,3. 84, 3. 110,3. 127,2. 202,3. 224—225. 265, 2. 303,3 . . 304. 339. 367,2 . . ; *b.* 13,2. 22,3. 110,1-3. 147. 157,2. 217; **-roșie**, la Mer Rouge 145,3.

măre, intj. hé, holá 199,2; *b.* 324,3; *-ri*, *b.* 301,2; —, *istr.* v. măne.

măreše, va. 3. louer; grandir, élever 80,2. 83,2.3. 86,3. 164,3. 165. 243. 248, 3. 249,2 . . 264,2 . . ; *b.* 15,2. 56. 192. 253; —, vr. grandir, magnifier 365,2; *b.* 17.

Măreș, sm. Np. *b.* 205,3. 206,2.

mareșul, sm. maréchal *b.* 127,3.

mărét, aj. av. fier 13*. 50,3. 285,3.

mărfă, sf. (mărfuri) marchandise *b.* 128,3. 135. 245,3.

mărg, v. merg.

mărgărităr, sc. (i, e) perle fine 18. 38. 114,2 . . 176,2. 179. 290; *b.* 133,2.

151,2. 168. 218. 336; *-rint*, *b.* 333,2; *-rintăr*, *b.* 334.

mărgelăt, aj. marqueté (?) *b.* 258,2.

marghîol, sm. (i) bouffon, vaurien *b.* 12,2. 118,2.

mărgine, sf. (ne, ni) marge, rivage, bord; extrémité; frontière; flanc 18. 73, 2. 83. 97,3. 131. 154,2. 189,3. 223,2. 250,2. 261,3. 272,3. 314 . . 330. 367,2; *b.* 92,3. 107,2. 132,2. 158,2. 169. 206, 2. 301,2; —, *nr.* fin *b.* 278,2; *-gene*, *b.* 71,3. 90,3. .

Mărgineți, sm. Nl. *b.* 127,3. 207.

mărhă, sf. bête de somme 23,3.

Marie, sf. Np. 32,2. 92,3. 101 . . 124. 137,2. 183,2. 188 . . 196. 230,2. 231,2. 299,1.3. 300,3; *b.* 38,3. 171,2; —, sm. Marius *b.* 197—198.

mărie, sf. grandeur; gloire; majesté 12*,2. 4. 38 . . 50,2. 75,3. 83,2. 97. 103,3. 104,3. 105. 114,3. 119,2. 124,3. 130,3. 159. 192,3. 240 . . 290,3 . . 336, 2. 340,3; *b.* 2,2.3 . . 8,2.3. 126,3 . . 181,2; **mărima**, sf. grandeur, quantité *b.* 84,3. 88,2. 129.

Marin, sm. Np. 355,1 . . 2; **-rină**, sf. *nr.* *b.* 274,2 . . ; *-rien* 38.

mărire, sf. gloire, louange; grandeur; splendeur 14,2. 15. 49,2. 50. 51. 85,2. 99,2. 106. 114,3. 182,3. 184,3. 236,2. 298,2. 302,3. 367,3; *b.* 16,3. 86. 107. 147. 173,2. 184,1.2. 188. 232,2,3; **-ișor**, *cresc* —, grandir un peu *b.* 178, 2; **-îf**, aj. loué, fameux 183,2. 344,2; *b.* 249. 315,2.

mărit, (ai) va. 1. marier *b.* 261,1. 2 . . ; —, vr. prendre un mari 46 . . 52, 2. 59; *b.* 60,3. 89,2. 309,3 . . ; **-ât**, aj. marié 46 . . 52,3; *b.* 353,2.

mărmură, sf. marbre 172,3. 173. 361 . . ; *b.* 40,2,3. 130; *-re* 6. 205,2 . . ; **mărmurése**, vn. devenir stupéfait 223, 2; **-rit**, aj. stupéfait 222,2.

Maroc, sm. Nl. *nr.* *b.* 281.

Mărtha, sf. Np. 137,2. 138,2. 139, 2 . . 140. 186,3.

Mărtie, sm. mois de Mars 74,2. 76. 208. 314; *b.* 38,3. 166,2; *-rt* 331; *b.* 58,2; *-ti*, *b.* 60,3.

mărtur, sm. (i) témoin, 122,3. 123. 297,3. 301,3; *b.* 256,3; *-tor* 3*,1.2. 257; *b.* 3.

mărturie, sf. (ii) témoignage; témoin 3*,2. 12,3. 20,2. 33. 38,3. 40,2. 82. 93,1.2. 123. 128. 134,3. 153,1.2.

174,2.3. 237,2. 245. 261,3. 277,2. 284, 2. 309,3. 351,2; *b.* 8,3. 30,3. 38. 97,3. 206; — **pravo-slăvnică**, la confession orthodoxe 290,3; — **risése**, (sii) va. 3. témoigner, rendre témoignage; avouer, prouver; confesser; avertir 2*,3. 4*,3. 15*,2. 20,2.3. 31. 32,3. 41,2. 63,2. 74, 3. 85. 109. 115,3. 122,3. 132,2. 144, 1-3. 153,2. 160 . . 165. 308,3. 311,2.3. 342,3. 365,3; *b.* 36 . . 50,2. 131. 159, 3. 160 . . 210; *-resesc* 134,2; *-torisesc* 43, 2; *-torosesc* 44, 3; *mrăturisesc* 52; **-risire**, sf. confession, avec *b.* 204. 210, 2; *-ri*, *b.* 219,2; **-risit**, aj. de bon témoignage 283,3; —, reconnu 3*.

Mărți, s. pl. Mardi 218,3. 235,2. 310; *b.* 59. 137; *-ță*, *nr.* *b.* 280,3; **-ție**, sm. Np. 143,2 . . ; **-țialis**, sm. Np. *b.* 3,3.

mărunchiu, sm. (i) manche, anse *b.* 333,3 (v. mănău-).

mărunt, aj. av. menu, fin, mince, petit 70,3; *b.* 43,1.3. 300,2; *pre a* —, en détail *b.* 171,3; **-nțel**, aj. av. dim. id. *b.* 42,2.3. 300,3. 328,3. 333,3; —, sc. atome 339.

mas, sm. couchée 201,3 . . (v. mânu).

mășă, sf. (mese, mê-) table 28. 30, 3. 49,3. 58,2 . . 100. 210,2. 223 . . 262, 2. 283,2. 293. 336,2; *b.* 7,2. 28,2. 43, 3. 69. 84,3. 104,3. 170,2. 224,2. 225,3. 248,1.2. 255,2; *measă*, *nr.* *b.* 281,3 . .

măscăriciu, sm. bouffon, jongleur 88,2. 217,3; *b.* 170,3; *-reș*, *b.* 360,1 . . 2; **-cîune**, sf. arlequinade *b.* 51,2. 52,3.

măseur, sm. (i) cochon mâle châtré *b.* 34,3.

maslin, sm. (i) olivier 7 . . 64,2.3. 286,3. 287; *b.* 62; — *sălbatec*, terebinthe(?) 357; **-ă**, sf. (e) olive 10*,2; *b.* 97,3; *nr.* *masnă*(?) *b.* 275.

maslu, sc. (le) extrême onction 115. 243,2; *b.* 29.

masnă, *nr.* v. maslină.

măstorie, sf. *nr.* art *b.* 265,3 . . ; *-tu-*, *b.* 276,2 (cf. măestrîe meșter).

măsur, (ai) va. 1. mesurer 30,2. 128; *b.* 92,3. 366,2; **-ă**, sf. (ri) mesure; nombre 15. 17. 29,2. 30,2. 82,2. 97,3. 195,2 . . 267,2; *b.* 25,2. 108,2. 158,2. 211,2. 323,2. 359,3; *cu* —, modéré *b.* 87; *de* —, id. *b.* 26,2; *peste* —, trop, à outrance *b.* 161,3. 174,3; *asupra de* —, id. *b.* 63,3; **-rât**, aj. mesuré 82,2. **mășăese**, vn. 3. fourmiller *b.* 153,3. **mășc**, sm. mulet 365,3.

măștehă, sf. belle-mère 90,2. 277—278.

mătăceine, sf. mélisse *b.* 342,3.

mătărsăse, va. 3. confesser 207,2 (v. mărturisesc).

mătășă, sf. soie 313,2. 356,3; *b.* 120; -*se*, *b.* 225,3; *matasă*, *b.* 332. 368,2. 369,2.

matea, sf. (mătcî); — **focului**, le fleuve de feu (dans l'enfer) 82,3. 113,2. 127,2. 349; *b.* 141,3; —, lit de rivière *b.* 261,3.

Mateiu, sm. Np. 75. 109,3. 134,2. 200; *b.* 82; -*theiu* 78,2.3. 98. 111,3; *b.* 63; -*thei* 41,3. 194. 274,3. 275. 307,3. 309,2; *b.* 20,2. 3. 38; -*thei* 27,3. 30,2. 159. 194,2. 237,3. 325,2. 348,3; *Măteiu* 38,2; **Mătieaș** 176. 177,1.2. 191,3; *Ma-* 71.

matérie, sf. (ii) matière, substance 260; *b.* 64,2. 91,3. 214,2. 237,3.

Mătieaș, v. Mateiu.

mător, sm. vieillard 164.

mătrăgună, sf. mandragore *b.* 342. .

mătur, (ai) va. 1. balayer 91; *b.* 339,2; -*tor* 1*,2; -**ă**, sf. (ri) balai, herbe à balai 356; *b.* 339,2.

mătúșă, sf. (șe) tante 90,2. 190,3; *b.* 350,3; —, vieille femme *b.* 353—356.

maț, sc. (e) pl. intestins 156. 166,2. 321; *b.* 362,2; *mr.* *b.* 263,3.

măță, sf. (fe) chatte *b.* 172. 213,2. 319,2. 337,3. 362. 374,3; —, flocon *b.* 309,2.

Mavriki, sm. Np. 75; -**rocordăt**, sm. *b.* 18.

Maxim, sm. Np. 257. 320,2. 328; -**ian**, sm. Np. 322.

măzác, sm. écrivain 362,3.

mázăre, sf. pois commun 356; *b.* 27; -*zi*, *b.* 98.

mazil, aj. s. destitué; petit boïar *b.* 34,3. 102,2. 219,2. 220. 319,2; -*zâl*, *b.* 75; -**ése**, va. 3. destituer 149,3; *b.* 34,2.

me, **mea**, pr. pass. 1 sg. f. ma (v. gram.).

me, v. merg.

mea, av. *mr.* après *b.* 272,2.

measer, v. meser.

meășire, sf. *mr.* don, gratuitement *b.* 263,2.

meccet, sc. (uri) mosquée 149,2. 3; *b.* 19,3.

Mecisláv, sm. Np. *b.* 50,3.

medelnicér, sm. (i) le boïar qui versait l'eau sur les mains du prince 91,3. 151,3. 173,2; *b.* 195,3; -*dil-* 103; -**niță**, sf. lavoir 238,3. 239. .

Medena, s. Np. *b.* 173,2.

Medieș, sm. Nl. 178; -*iaș*, *b.* 3,2.

megiaș, s. aj. (i) voisin 174,2. 197; *b.* 2,1.2; —, (ieși) 136; *b.* 121,2; -**ieșése**, vr. 3. avoisiner à 189.

Mehedintți, sm. pl. Nl. *b.* 127,2. .

Mehmet, sm. Np. 71. 149,2. 191,2.

meidán, sc. (e) champ de combat *b.* 240.

meïu, sm. millet 6,2.

melahonie, sf. mélancolie *b.* 26,2.

mele, sm. (i) limaçon *b.* 42,2. 371,2.

Meleti, s. Nl. Malta 349,3; -**tie**, sm. Np. 290,2; -*tii* 111,2.

Melhi, sm. Np. 66. 67. .; -**or**, sm. Np. *b.* 332,3; -**sedee**, sm. Np. 66. 94,2; **Melintie**, sf. Np. 6. 7.

mélița, sf. moulinet, brisoir *b.* 349. 369,2.

menčuros, v. mincos.

Menclau, sm. Np. *b.* 83,3. .

menése, vn. 3. présager, prédestiner 201; *b.* 70,1.2.

mente, v. minte.

menut, v. min-.

Mepeș, 178,1. Meghieș.

mera, *istr.* v. mâna.

merăchie, sf. *mr.* souci *b.* 271,2.

Mereurî, sm. Mercredi *b.* 59,2. 137; *miercure* 218,3. 220; *b.* 125; **Mercurii**, sm. Np. Mercure *b.* 82,3.

mercu, av. continuellement *b.* 288,2. 290,1-3. 344,2.

merg, (mersi, mersei, mear-, miar-) vn. 2. aller marcher 1*. 2*,3. 5*. 9*. 15*,3. 1. . 3. . 6,2. 9. 13,2. 17,3. 19. 24,2. 25,2,3. 31. 61. 65. 67,3. 74. 82. 97. 99,2. 115,3. 127,3. 131. 141,3. 166,3. 187,3. 188. 201,2. 218,2. 3. 229,2,3. 253. 291,3. 297. 309,2. 310,3. 327. 334,1,2. 352,1-3; *b.* 39. 56,3. 63,3. 97,2. 105. 114,2. 115. 119,2. 133—134. 167,2. 199,2. 200,2. 359,3; *mărg* 95. 116. 139,3. 147,2. 149. 182,2. 3. 230,2. 3. 255,2. 273,3. 299,2. 300,2,3. 305,3. 306. 307. 340,2. 360,2; *b.* 64,2. 66,3. 114,3. 120,3. 132,2,3. 133,3. 135,3; *năterg*, *mr.* *b.* 272; *meri*, -*re* 2 et 3 sg. *b.* 345 *me*, 3 sg. *b.* 293,2; *mere*, *istr.* (*mes*) -*a*, il est allé *b.* 283,2. 284,2.

286,1-3; **-erc**, sf.; — *înainte*, progrès *b.* 162,3.

meri, s. miel; v. miere.

meridián, sm. méridien 323.

merişór, s. (şoare) parvenche *b.* 356; —, petite pomme *b.* 174,3.

mers, sm. *pe — ul drumului*, pour aller en chemin *b.* 294,3.

meruése, vn. 3. être digne *b.* 214,3.

mes, sm. (şl) *mr.* mois *b.* 268,2.

meser, aj. s. misérable; pauvre *mê-*, 8*,3. 19,2. 59,3. 61. 181,2. 185,2. 252,2. 313. 364,3. 365. 367,1.2. .; **-átáte**, sf. pauvreté, misère 25. 26. 31,3. 32. 181,3; **-ére**, sf. miséricorde 11*. 11. 13,2. 14,2. 28,2. 78,2.

Meserçiu, sm. Np. (?) 45.

mesése, vn. 3. tenir table *b.* 293,3.

mesét, sm. (slav.) mois 38. 56,2. 87,2. 340,2.

mésia, s. Messie 108,3. 153,1.3; *b.* 322; *messia* 153,2.

Mesopotamie, sf. Nl. 273.

mesteacăn, sm. bouleau 356,3.

méstec, (ai) va. 1. mêler 2. 126,3; *b.* 67,2. 301,3 (v. am-); **-ătúră**, sf. mélange, composition 101.

mestî, sm. pl. espèce de chaussures *b.* 34.

mestru, *istr.* v. măestru.

meşină, sf. (nuri) basane 258,2.3.

meşter, sm. (i) maître; artisan, maçon 33,2. 38. 125. 177,2. 222,3; *b.* 13,2. 19,2. 88. 136. . 178,3. 211,2. . 252,3. 292,3; —, aj. habile 10*,2. 167,3; **-ăş**, sm. (i) dim. *b.* 364,2; **-ie**, sf. art *b.* 291,2; **-şug**, sc. (uri) art, métier; artifice, ruse 71. 79. 116. . 118. 123,2. 191,3. 235. . 236. 337; *b.* 88; —, connaissance 110,3. .; —, malice 301; *meştesug*, id. 84. 171,2. 172,2.3. . 291,2. 353,3; *b.* 5,2. 30,3. 91,2.3. 171,2. 179. 181,3. 239. 253,2. 257. 362. 373,2; **meştersuguése**, va. 3. travailler, faire; préparer 118,2. 133,3. 144,2. 324; **-şugit**, aj. artistique *b.* 13,2; **meşteşugire**, sf. art *b.* 92,2.3; **-teşugit**, artificiel *b.* 173,2.

metafizică, sf. métaphysique *b.* 247.

metaforicésc, aj. métaphorique *b.* 163.

Metafrást, sm. Np. 241,2.

metaherisésc, va. 3. user, employer *b.* 47,3. 90,2. 198.

metánie, sf. (ii) prosternation 90,2. . 3. 91. 181; *fac —*, s'incliner 305,3. 306,2.

meteahnă, sf. (ne) défaut 170,2; *-tahnă*, *b.* 249,3. 250,2.3.

Methodie, sm. Np. *b.* 56.

Methomori, sm. Nl. 321,3.

Metisláv, sm. Np. *b.* 50,3.

metólh, s. église succursale *b.* 40. .

meu, pr. pass. mon, v. mieu (v. gram.).

meuréz, va. 1. mesurer(?).

mev, *istr.* mon *b.* 285 (dcr. meu).

mez, v. miez.

mî, pr. pers. datif: à moi.

mia, pr. pass. *istr.* *b.* 285,2 v. mea.

mîarâ, v. miere.

Miasin, sm. Nl. 221,2.3.

miază-noapte, sf. Nord 130,3. 177,2. 222,2; *mîadlă —*, 65,3. 68; **-zi**, Sud 130,3.

mic, aj. petit 9*,3. 8. 17. 18,3. 31. 34,2. 66,3. 70,3. 89,3. 94,2.3. 104,2. 3. 114,3. 119,2. 127,2. 193,2. 260,2. 290,2. 309,3. 337; *b.* 13,2. 107,2. 118,3. 140,2. 166,3. 233,2. 249. .; *o mică de vreamă*, — — *de ceas*, peu de temps 256; *b.* 41; *mîc*, *mr.* *b.* 277,3; **-şór**, aj. dim. très petit 79,2. 120,3; *b.* 254,2; **-şoréz**, va. 1. rapetisser 83,3; *-şurez* 119,3; *b.* 12.

mîşuneá, sf. (ele) violette *b.* 295.

mîeúť, aj. très petit *b.* 354; *de —*, depuis qu'il était très petit *b.* 292,2.

mîe, sf. (mî) mille, millier 4. 10,2. 16. 28,2. 60. 95,3. . 96,1.3. 238. 296,3. 332; *b.* 47,3. 55,3. 92,3. 147,2. 210,2. 304. 369,3. 370,2.3.

mîel, sm. (mîel) agneau 15,2. 74,3. 104,3. 282. 293,2; *b.* 258,2. . *mr. niel* *b.* 265, . 2. .

mîeoără, sf. brebis de deux ans *b.* 258,2.

Mîercuré, s. Mercredi 88,2.

mîere, sf. miel 98. 165,3. 166. .; *b.* 94,3. 102,3. 132,3; *-ri*, *b.* 59. . 85. 133; *meri*, *b.* 59,2. 137,3; *mîeare* 12,3. 15,2. 68. 154,2. 282; *b.* 173; *mîarâ* 175,2; *nere*, *b.* 138.

mîerlă, sf. (le) merle *b.* 44,3.

mîerós, aj. mielleux *b.* 354,2.

mîeu, (mea, nostru, noastre) pr. pass. mon; v. gram.

miez, sm. milieu *b.* 340,2; — *de pâine*, mie de pain *b.* 42,2. 43; — *de noapte*, minuit *b.* 36,3. 37; *-ul nopţii*, id. 80,3. 82. 288,2; *b.* 54,2; *mez*, *b.* 341,2 (cf. *mr. niiza*).

migdálá, sf. (le) amande *b.* 98.

Mihai, sm. Np. Michel 33,2. 37. 93, 2. 268,3; *b.* 81,3. 128. 144,2. 217,3. 333,3; — **Vodă**, *b.* 24,2. 75,3. 82; *-hail* 11*. 49,2. 61,2. . 3. 64,3. 81. 363; *b.* 40,3. 111,2. 171—172. 244; *-hail* 87,2; *-hailă* 207,2. .; *b.* 330; **-hălce**, sm. Np. *b.* 38,3; *-ci* 173,3. .; *-cîu* 174. .

Mihnea, s. Np. 171. 172; *b.* 206,2. 300,2.

mihăs, sm. capitaine (sur mille soldats) 3*,3. 4*,3.

mijése, va. 3. cligner *b.* 363,2.

mijlóc, sc. (i, oace) milieu, moyen; reins 18. 21,2. 34. 57,3. . 102,3. . 110, 3. 127. 129,2. 156. 244,2. 265. . 267. 310. 313. 334,3. 348,2. 366,2,3; *b.* 9,2. 11. 22,2. 28,2. 38. 151,2. 153,2. 158. 253,2; —, le gros, centre de l'armée *b.* 301,2,3. 304; **-cl**, sm. dim. *b.* 320; **-ése**, va. 3. causer; intervenir *b.* 6,2. 182,3; **-ie**, sf. intervention 245,2; **-îre**, sf. (ri) id. *b.* 7. 81,2; —, moyen *b.* 131, 2; —, centre 323.

milă, sf. (le) pitié, miséricorde, grâce, aumône; charité; *a fi* —, avoir pitié 10*,2. 12*,2. 8. 12. 25,2. 28. 37,1,3. 49. 50,2. 52,2. 67,3. 68,3. 82,2. 88. 95,3. . 96,3. 107. 125,2. 156,2. 191,2. 193. 210,2,3. 299,2. 324,2. 346. 349,3; *b.* 2,1,3. 30,2. 63,3. 116,2. 135,2. 193. . 200. 229,2. 231. 308,2; —, bonté, richesse *b.* 102,3; —, amour *b.* 318,3. 374,3; *mîlă*, *nr.* *b.* 272,3.

milă, sf. (le) mille 58,2. 177,1,2; *b.* 133,3. 172,2; —, (uri) *b.* 40.

Milcov, sm. Nl. 72,2.

milcuése, vr. 3. prier, supplier 99. 184,2. 304,2; **-cuire**, sf. supplication 97; **-cuitură**, sf. id. 42. .

Milęsti, sm. Nl. 92,3; **-lie**, s. Np. 257.

millón, sc. (oane) million *b.* 366,2. .

millăr, sm. (i) militaire *b.* 310,3.

milós, aj. miséricordieux 1. 2. 277,3; **-sărd**, id. 159,2. . 337. 344,3. 354,3; *-sărdă* 20; **-sărdie**, sf. miséricorde 130,2;

miloste, sf. miséricorde, clémence; aumône, charité 13,3. 30,2. 81; **-ténie**, sf. id. 6*,3. 8,3. . 24. 25,2. 30,2. 44. . 86. 96,3. 107. 161. 181. 296. 304,2; *b.* 7,2. 62,2; **-tiv**, aj. s. miséricordieux; favorable 82,2. 86,2. 114,2. 149,3. 165. 242,3. 263,3. 346,3. 368; *b.* 10,3. 77. 2. 101,2. 111,2. 143,3. 219,3; — *a ta*, votre Grâce (titre) 88,2; **-tivése**, vr. 3. avoir pitié 64,3. 86,2. 124,3. 125; *b.*

185,3. 233. 357,3; **-tivire**, sf. miséricorde, grâce *b.* 47,3. 146,3. 182,2. 219,3.

Miloş, sm. Np. 74. .

miluése, va. 3. avoir pitié; faire une grâce; donner, faire l'aumône; traiter bien 12*,2. 8. 25,3. 26,2. . 3. 30,2. 50,2. 52,2. 62,2. 81,1,2. 82,3. 86,2. 95. . 169,3. 183,2. 193,2. 320,2. 344. 358,2. 363,2. 368; *b.* 33,2. 94,2. 124. 135. 162. 185,3. 225. 233,2. 310. 317. . 323,3. 375; *doamne miluęste*, *zurte* *ęlęitov* 240—241; **-uitór**, aj. s. miséricordieux 84,2. 96,3.

Mina, sm. Np. 221,3. 223.

mînă, sf. mine *b.* 223,2.

minareă, sf. (ele) minaret 149,2,3.

mincúnă, sf. (ni) *-cũ*, mensonge 156,2. 302,3. 360; *b.* 8. 41,3. 98,2. 159, 3. 206,3. 211,2. 228,2. 248. 257,2; *men-48*. 231,2. 351,2; *nr.* *b.* 264,2; *min-țună*, (ni) *b.* 268; **-cînós**, aj. s. faux, menteur 9*. 11. 19,3. 84,2. 131,3. 133, 2. 210. 293,2. 324,2. .; *b.* 23. 39,3. 73. 145,2. 207,2. 214,3. . 234,3; *-cũnos* 123. 245. 360; *-cenos* 284. 313,2; *menčunos* 47,3. . 48,1,2. 129; *menčuros* 54,3.

mĩnduése, (ni) *nr.* vn. vr. 3. penser, croire; réfléchir; *b.* 264,1,2. 266, 1,3. 267. 268,2. 272,3. 276,3; *-ntũ*, *b.* 267,2; **-uire**, sf. pensée, intention *b.* 266. 267 (v. der. minte).

mine, pr. pers. sg. accus. v. gram.

mincũ, sc. (eae) menaeum 251,2. 319.

Minicăt, s. Np. *b.* 30.

mint, (tit) vn. 133,2. 3. 10*,2. 248. 302,1,2; *b.* 209,3. 234,2; *mănt* 2.

minte, sf. (ti) esprit, raison; sens, intelligence 12*,3. . 23. 31. 44. 58. 60, 3. 99,3. 110. 122,3. 132. 157. 167,3. 168,2. 232. 272,2. 276,2. 324,3. .; *b.* 5,2. 13,2. 20,2. . 47. 80,3. 100,3. 151. 199,3. 247,3; *cu* —, intelligent *b.* 214; —, *nr.* caractère *b.* 264; *-tĩ*, *b.* 121,3; *mente* 13,2. 50,1,2. 57. 76,3. 77. 79,3. 364,2; *mintfăscă*, aj. f. fictive 323.

minună, aj. admirable 12; **-năt**, aj. s. admirable, merveilleux; 11,3. 31,2. 60,3. 83,2. 99,3. 137,2. 149,3. 172,2. 212,3. 223,3. 249. 264,3. 298,2; *b.* 30, 2. 57. 84,3. . 150. 183; *mĩen-* 138; **-ne**, sf. (ni) miracle, merveille; prodige 13, 3. 84,1,3. 223,2,3. 225,3. . 283,3. 299. 303,2. 358,2; *b.* 21. 41,3. 108. 174,3;

men- 138 . ; *mien-* 140, 2; **-néz**, (nai) vr. 1. s'étonner; admirer 225, 2; *b.* 72. 226, 2. 199 . . 200; — *neř* 247. 251, 3. 159, 2.

minút, aj. *nr.* menu *b.* 280, 2. 3 (v. *der. mărunt*).

miorecă, sf. (ele) agneau *b.* 329 (v. *micoară*).

miorlăese, vn. 3. miauler *b.* 337, 3.

mír, (ái) vr. 1 s'étonner; admirer; s'émerveller 12*. 1. 5. 47, 3. 66, 2. 69, 2. 77. 100, 3. 108, 3. 221, 2. 222, 2. 231, 2. 256, 3. 292, 3. 297, 3. . 316, 2. 327, 3; *b.* 33, 3. 37, 3. 164. 169, 2. 236.

mír, s. (slav.) monde 97, 2.

mír, sc. (uri) chrême, les saintes huiles 9. 101, 2. 186, 3. 225, 2. 241, 3 . . 243, 2. 259, 2; *b.* 324, 3. 325; *myr* 115; *floarea ului*, myrrhe (?) *b.* 327, 3; *Cosma de —*, corruption de (C. et) Damian, *b.* 339, 3.

miră, sf. (ile) Parque (μοῖρα) *b.* 196, 3.

mirăese, vr. 3. *nr.* se fâcher *b.* 263, 3.

mirăre, sf. admiration, étonnement 319, 3; *b.* 13. 111, 3; *-ri*, *b.* 83; *de —*, admirable *b.* 112.

miraze, sf. *nr.* héritage *b.* 269, 2.

Mirea, sm. Np. 75, 3.

míre, sm. fiancé; époux 116. 154, 2. 264, 2 . ; *b.* 345.

mireán, sm. (eni) profane, laïque; *-rê* 88, 2. 89, 2. 117. 193. 217, 2. 219. 276, 3. 329, 2; *b.* 29, 2.

mireásă, sf. (ese) fiancée 209, 2. 264; *b.* 159, 3. 293. 312, 2. 316, 2.

mireázma, sf. (ezme) parfum; aromate *b.* 30, 2. 109; *-vezmă* 106, 3. 179, 2; *-ismă* 157, 2; *myrizmă* 57, 3.

mirenése, aj. laïque, mondain *b.* 101, 2. 146; **-něște**, en laïque 91; **-nié**, sf. in —, se trouvant dans l'état de laïque 180, 2.

míriște, sf. chaume 61.

mírodénie, sf. (ii) aromates *b.* 89; **-die**, sf. (ii) drogues aromatiques 101.

Mírón, sm. Np. 44, 3. 173, 2. 196, 2. 202; *b.* 1, 2. 2, 2.

mírós, sm. parfum, odeur 272, 3. 359, 3; *b.* 30, 2. 89. 138. 232, 2; —, (ii) vn. va. 3. sentir, fleurir; flairer *b.* 30, 2. 133, 3. 167. 174. 176, 2. 295, 2. 328, 3; *-esc*, *b.* 110; **-ălă**, sf. odeur *b.* 120; **-eniă**, sf. id. 5; **-itór**, aj. odoriférant, aromatique 101, 2. 159. 225, 2. 340, 3; *b.* 42, 2. 45. 97, 3. 314 . .

mirotocet, Nicodim — ul, Nicodemus unguentem fundens 158, 2.

miruése, va. 3. oindre 221, 2; *b.* 325.

Misail, sm. Np. *b.* 1, 3.

misanthropia, sf. misanthropie *b.* 47, 2.

Mísir, sm. Nl. Égypte 61, 2; *b.* 61, 3.

mistuése, va. 3. consommer 363, 3; — sauver *b.* 81, 3; —, remplir 96.

miše, (ai) va. 1. remuer, mouvoir 345; *b.* 108, 3. 117. 202. 251, 3; —, vr. se remuer 212, 3. 258. 266, 3. 319, 3; *b.* 212, 2; *mije*, *b.* 172, 3; **-áre**, sf. (ári) mouvement *b.* 90, 3. 192, 3. 243, 2; **-ătór**, aj. *avere -toari*, meubles *b.* 220.

mišél, aj. s. (ei) pauvre; malheureux, misérable; débonnaire 8. 24, 3. 25, 2. 30, 3 . . 31, 3 . . 32. 119. 248, 2. 250. 364, 3. 365 . . 367, 2. 3. 368, 2; *b.* 10, 3. 12, 3. 68, 2. 73, 2; —, humble 209, 3; *mišál*, *b.* 17. 69. 132, 3. 245; **-áme**, les misérables, la totalité des pauvres 24, 3. 25 . .

mită, sf. don pour corrompre 7*, 2. 159, 2.

mităreă, sf. (ărei) champignon 356, 2.

mititičă, aj. sf. petite *b.* 369, 3; **-tél**, aj. s. (tei) petit; plus petit 19; *b.* 247, 3. 250, 3. 292, 2. 334. 370; **-telút**, dim. très petit, mignon *b.* 258, 3.

mitropolie, sf. (ii) cathédrale 172, 2. 236, 3. 239, 3. 246, 3. 279. 307, 2; *b.* 15. 30;

-lít, sm. (ii) métropolitain, archevêque 33, 2. 70, 3 . . 87, 3. 98, 2. 103, 2. 114, 3. 125. 157, 2. 199. 208, 2. 217. 240. 320; *b.* 34, 3. 75, 2. 125. 253, 3.

míu, v. meu.

miză, sf. clin d'œil 211, 3.

moále, aj. s. (moí) mou 186. 276. 285, 3. 338, 2; *b.* 26, 3 . . 145, 2. 330. 340, 2; *mole* 136, 3; *icre moí*, caviar *b.* 364, 2.

moără, sf. (mori) moulin 53. 62, 2. 3. 74, 3. 151, 3; *b.* 11, 2. 314, 3. 333 . . 370, 2; *piatra morii*, meule 127, 2. 349.

moărte, sf. mort 2*, 2. 10*. 13*. 14*. 3 . . 23. 26. 64. 67, 2. 96, 3 . . 99, 2. 102 . . 2. 113, 3. 121, 3. 138. 1, 2. 141. 166, 2. 187, 2. 257, 1, 2 . . 267, 3. 317, 2 . . 354, 2. 3. 366, 2; *b.* 53, 2. 3. 63, 2. 193, 3; — *de om*, meurtre 121; *fără —*, immortalité 233, 3; *de —*, mortel *b.* 47; —, *nr.* *b.* 266, 2. *moarute* 50, 3. 52; *morte* 5. 54, 2. 137, 3. 182; *b.* 120, 2. 3. 234, 3.

moáša, sf. (še) sage femme *b.* 166. 2. 375, 3; —, *nr.* vieille femme *b.* 281.

moaște, sf. (moștil) reliques 85 . . 121. 258,3. 259,2.

mocán, sm. (i) montagnard *b.* 259,2;
-ăneșe, aj. montagnard *b.* 333; **-ănit**,
id. *b.* 336.

mocirlă, sf. bourbe 285,2.

módă, sf. manière *b.* 213.

mogândeaiă, sf. bête noire *b.* 261.

Moghila, sm. Np. 75,3; **-idea**, sm.
Np. 173,2 (v. Mõvila).

Moámeth, sm. Np. *b.* 132.

mohoră't, aj. rouge foncé *b.* 43,3.
98. 167. 339,3. 340; **-rățese**, va. 3.
teindre écarlate 107,2.

moî, intj. *mr.* v. *mă*.

Moisi, sm. Np. 33,3. 145,3. 148,3.
153,2. 172. 311,3. 364,2; *b.* 62,2. 322 . . ;
-seî 75,2. 193,2 . . **-să**, *b.* 64. 65,3. 66;
Moyși 11*,3. 14,3. 20,3. 23,2. 31. 32,
3. 37,2. 49,3. 100. 105,3. 180,2. 232.
277. 284 . . 309,2. 321,2; *b.* 36,2; **-seî**
238,3. 325,2.

moïu, (muia) va. 1. mouiller, trem-
per; adoucir 10*; *b.* 43,2. 46. 162,3.
316; —, vr. s'amollir 366,3.

mojie, sm. (i) roturier, plèbe 133;
b. 77,2 . . 3 . . 78 . . 374,3; *mujic*, *b.* 118,
2 . . ; **-ése**, aj. grossier *b.* 374,3.

Moldova, sf. Nl. 68,2 . . 70,3. 72,2.
114. 118,3. 143. 150 . . 189. 234,3. 239.
251,2. 322,3; *b.* 1 . . 18. 32,2. 34,2,3.
81; **-davia** 190,2; *b.* 219,3. 222,1,2;
-vein, aj. s. (en) moldave 71,3. 191.
361,3; *b.* 75,3. 126,3; —, Np. *b.* 206;
-venul, sm. Np. 135,2 . . ; *moldovan* 197;
-venése, aj. moldave 142,3; *b.* 86. 151.
195,3; **-vinesc** 69; *b.* 151; **-ovlahia**, sf.
Moldo-Valachie 240.

moliéune sf. amollissement *b.* 197.

molid, sm. (izi) mcléze *b.* 306,2.

mólie, sf. (ii) mite 81,3. 112 . . 212,
2. 324,3. 341.

molităvnic, sm. livre de prières; rit-
uel 284,2. 315,3; **-tvânic** 241,2; **-vă**,
sf. (ve) prière 25,2. 80. 121. 142,3.
160,3. 161. 183,2. 228. 333. 345,3; *b.*
54,2.

molótru, sm. fenouil (melilotus off.)
b. 44,2. 98,2.

Móm, sm. Mome *b.* 249,3.

momése, va. 3. allécher *b.* 362.

momifă, v. maimuță.

monáh, sm. (ași, ahi) moine 78; *b.*
32. 203,2,3.

monárh, sm. monarque *b.* 53,3 . .
54 . . 87,3; **-ha**, *b.* 9; **-hina**, sf. sou-
veraine *b.* 54,3.

monastire, v. mănăstire.

mor, (murí) vn. 3. mourir 12*. 13*,
3 . . 16*,3. 2 . . 21. 24,2. 30,3. 52,2.
58,2. 60. 67. 85. 96. 100,3. 110,2. 113,
3. 124. 129,2. 138,1,3. 139,2 . . 159,3.
175,2. 182. 187,2,3. 300,2; *b.* 7,3. 52.
94,3 . . 96,3. 109,2. 119,3. 137,2. 141,
3. 208,2. 230,2. 260.

morál, sm. morale *b.* 247 . . ; **-lă**, sf.
id. *b.* 362. 363,3; **-ieése**, aj. moral *b.*
169; **-nic**, id. *b.* 212.

moráru, sm. (ri) meunier *b.* 333,3.
mórocv, sm. (i) carotte *b.* 98,2.

moresti, v. *istr.* il faut *b.* 282 . .

morlăi, intjct. *mr.* hé, holă *b.* 270,2
(v. moi, märe).

mormânt, sc. (uri) tombeau; monu-
ment 11. 117,2. 155,2. 195,3. 215,3 . .
230 . . 257 . . 292,2. 308,2 . . ; *b.* 7,3.
62 . . 82,3. 131,3. 307,2,3; *morümânt*
316,2.

Morsima, sm. Np. 175,3.

mort, aj. s. mort 13*,2 . . 5. 9. 31 . .
32,3. 59,2. 71,2. 101,2,3. 106. 124,2 . .
139,2 . . 140 . . 182,2. 185 . . 196. 215,
2. 233,3 . . 292,3; *b.* 117. 174,3. 216,
3. 255,3; —, *istr.* *b.* 282,3. 283,3; —,
mortel 102,2; *mař* —, défaillant *b.* 192;
-ăcîune, sf. (ni) charogne 90,3. 116,3;
b. 12,2; **morțîu**, av. mort *b.* 288.

morún, sm. esturgeon *b.* 43,2.

Moseál, sm. (i) Moscovite *b.* 3,2. 34,
2; *mu-*, *b.* 126,3; **moschieése**, aj. mos-
covite, *b.* 34,2. 35,1,2; **Moseul**, sm.
Nl. Moscovie, Russie 125,3. 360,3; *b.*
34,2; —, s. Russe *b.* 35.

mosór, sm. bobine *b.* 354,2 . .

móstru, sc. (re) échantillon *b.* 268.
moș, sm. (i) aïeul; ancêtres 59,2.
68,3. 93. 171,2. 173,3. 174,2 . . 345;
b. 96,3. 142,2. 293—297; —, vieillard
b. 261. 303,2. 354,2. 370,3.

moșie, sf. (ii) propriété, terre 38,2.
53. 75,3. 91,3. 92. 100,2. 103. 200.
235,3 . . ; *b.* 34,3. 69,2. 76 . . 2. 82. 142,
2. 221,2; —, patrimoine 101,3. 118,3;
b. 166,3; —, pays 288. 340,2; *moșăie*
135,2; *b.* 256.

moșneág, sm. (egi) vieillard 255,3;
b. 333,3. 348—351.

moșteán, sm. (eni) héritier 165;
moșnean, id. 185,3; **-tenése**, va. 3.

hériter; posséder (en héritage) 14*, 2. 18, 2. 97. 233, 3. 250. 263, 2; *b.* 11, 2. 12, 3. 224; *-tinesc*, 325; *b.* 95, 3. 96, 3. 359, 2; **-tenire**, sf. (ri) héritage, patrimoine 281, 3. 283; *b.* 88. 144, 3. 205, 2; *-tînire*, *b.* 359; **-tenitor**, aj. s. héréditaire; héritier *b.* 96, 2. 144, 3. 261, 2.

motóe, sm. matou *b.* 213, 3. 337, 3.

Moţóc, sm. Np. 173, 2; **-el**, 173. 174, 2; **Moţailă**, *b.* 259, 3.

movilă, sf. (le) colline 71, 2. 3. 72; *b.* 33, 3. .; —, sm. Np. *b.* 33, 2; **-lîţă**, dim. *b.* 33; **Movileşti**, sm. Np. les descendants de Movila *b.* 33, 2 (v. Moghila).

mozică, sf. (ce) musique 226, 3.

mreajă, sf. (mreji) filet 351; *b.* 262; *mrege*, *b.* 171; *mreji*, *b.* 119, 1. . 2.

mîş, v. meseţ.

muc, sm. (i) morve *b.* 225.

muče, *istr.* v. muşc.

mucenic, sm. (i) martyr 83, 2. 84, 2. . 3. 85. . 90. 221, 3. 224. 256, 3. 291, 3. 320, 2; *b.* 68, 2. 80. 117. 204, 2. . 217, 2; *mucinic* 363, 2; *măc* . 86. . 257, 3; **-esc**, aj. de martyre 257; **-ie**, sf. martyre 256, 3; *măcenicie* 257, 2; *măcenie*, sf. place de supplice 257, 3.

mucid, aj. moisi *b.* 12, 2.

mucós, aj. morveux *b.* 224, 3.

muere, sf. (ri) femme 2*, 3. 15*, 2. 1. 5. 47, 1. 2. 89, 3. 218, 2. 3. 232. . 276, 3; *b.* 26, 2. 59, 2. 121, 2. 3; *-ri*, *b.* 60, 3. 64, 2; *mueare* 17. 23, 2. 24, 3. 26, 2. 33. 35. 40. 273. 274. 291. . 313, 2. 362; *b.* 6, 2. 170. 208, 1. 2; *muicare* 37. 45, 3. . 46. 52, 2. . 59, 2. 63, 3. 107, 3. 108. . 2. 110, 3. . 122. .; *mulăre*, *istr.* *b.* 283, 3; *muliere*, *mr.* *b.* 265, 2. 3; *mulliere*, *b.* 280, 3; **-esc**, aj. féminin 276, 2. 3; *b.* 51, 3. 129, 2. 167; *muearăsc* 313, 2.

múget, sm. mugissement *b.* 306, 2.

múgur, sc. (e) bourgeon 68; *b.* 368. .

Muha, sf. Np. *b.* 172.

muřăt, aj. trempé *b.* 45 (v. mořu).

muleřt-a, va. *istr.* il a laissé tomber *b.* 284, 2.

mult, aj. av. beaucoup 2*, 3. 9*, 3. 8. 12, 3. 21, 2. 24. 32. 45, 2. 52, 1. 2. 67, 2. 69, 2. . 118, 2. . 204, 2. . 337, 2. 345; *b.* 26, 1. 2. 144. 148, 3. 168. . 186. 211. 245, 3. 262; —, *mr.* très *b.* 280; —, sm. foule, quantité 11. 242, 3; — *pref.* grand prix 18; *mulřiř*, grande foule; *de mult*, depuis longtemps; autrefois 33, 2. 49, 2.

84. . 122, 2. 130, 2. 177, 3; *b.* 3, 3. 190, 3. 194, 3; *mař* —, plus 31, 2. 39, 3. 142; *molt* 92, 2. 175, 2.

mulţămeală, sf. remerciement 222, 3; **-ţămese**, va. 3. remercier, rendre grâce; satisfaire; —, vr. se contenter 52. 105, 3. 140, 2. 180, 2. 222, 3. 251, 3. 252; *b.* 6. 47, 3. 125. 155. 201. 210, 2. 316, 2. 325; *-ţemesc* 73. 98, 3. 188, 2. 206, 3. 225, 3. 269; *b.* 227. 228; *-ţemăsc*, *b.* 96, 3; *-ţimesc* 196. 294, 2; *-ţumesc*, *b.* 68. 321; **-ţămire**, sf. remerciement, grâce *b.* 79. 194; *-ţem* 132, 3. 225, 2; **-ţămít**, aj. satisfait 243; *b.* 7. 350; **-ţămítă**, sf. remerciement, grâce *b.* 4, 3. 47. 51, 3. 111, 2. 147, 2. 3. 150, 3. 351, 3; *-ţem* 15*. 31, 3. 335, 3. 336; *b.* 184, 3.

mulţesc, va. 3. multiplier 11*. 4. 58, 2. 84. 155, 3; *-ţăsc* 266, 3. 267; *b.* 70, 2; **-ţie**, sf. multitude 11; **-ţime**, sf. (mí) foule, multitude; quantité; nombre 64, 3. 81. 113. . 115, 3. 128, 3. 153, 2. 189, 2. 233. . 283, 2. 305, 2. 349, 3. 367, 2; *b.* 7, 2. 16, 2. 53, 3. 92, 3. 109. 240, 3; *-ţâme* 241, 3. 253, 3; *-ţămi*, *b.* 360 (v. înmulţesc).

múma, sf. (áni) mère 33. 40. 62. . 190, 3. 229, 3. 277, 2. 278. 317, 3. .; *b.* 17, 2. 63, 2. . 69, 2. 189, 2; *pădură*, fantôme; ogresse *b.* 261 (v. mamă).

Mumuleănu, sm. Np. *b.* 246.

muncă, sf. (ci) travail, châtement, peines de l'enfer 19. 49, 2. 95. 96. 104, 2. 107. 138. . 139, 2. 141. 167. 171. 182. . 289. 291, 3. 322. 338—339. 346; *b.* 14. 49, 2. 87. 117. 200, 3. 204, 2; —, travail 120. 219, 3; — *de cap*, peine de mort *b.* 189; *munca* 4. 30, 3. 31. 37. 49, 2. 54, 3. 106, 3; **-eşce**, (ii) va. 3. tourmenter, châtier, punir; —, vr. se tourmenter, lutter 1, 3. 60, 2. 171. 338. 339, 2. 3; *b.* 14. 49, 2. 308 —, travailler; *b.* 249; *muncesc* 10*. 13*, 3. 31; **-cít**, aj. torturé 84, 3; —, gagné par dur travail *b.* 374; **-cítór**, aj. laborieux *b.* 26; —, s. tyran, démon, celui qui tourmente 60, 1. 2. 113, 2. 228, 2; *b.* 171, 3. 204, 2.

munte, sm. (pi) mont, montagne 23, 2. 32, 3. 40. 57, 2. 114, 2. 127, 3. 141, 3. 199, 3. 212, 3. 254, 3. . 282, 2. 309, 2. 349, 2. 367; *b.* 22, 2. 60, 3. . 146, 3. 167, 3. 233, 3. .; —, (ţăi) 268, 2; *b.* 234; **-ele Maslinior**, Olivet 232, 3. 310, 3; **munteanu**, sm. (eni) montagnard; Valaque, Roumain 72, 1. 3. 200. 335; *-ţiean*, *b.* 258,

2; **-tenêsc**, aj. id. 71. 72. 191,3. 200. 433,3; **-tós**, aj. montagnoux *b.* 259.
muntrêsc, va. 3. *mr.* voir, regarder *b.* 269,2. 270,1. 2. . . 271,3. 272,3. 278. 279.
mur, sm. *mr.* mur *b.* 268.
múră, sf. (re) mûre de ronce *b.* 262, 2. 295,2. 298,3. 342.
Murăș, sm. Nl. 176,3.
Murăt, sm. Np. 150,2. . .
múrg, sm. cheval bai *b.* 295,3. 296. 306,1.2; **Murgeștî**, sm. Np. 173,3. 174.
murguêsc, va. 3. murmurer 23.
muritór, aj. s. mortel 131. 205,2; *b.* 13.
muruêsc, va. 3. barbouiller, salir 363; *b.* 98,3.
músă, v. muză.
Musalip, sm. Np. (?) *b.* 56,3.
múscă, sf. (muște) mouche 98. 201, 2; *b.* 172. 376,3.
museal, v. mos-.
must, sm. jus, suc *b.* 45,2; —, moût *b.* 45,2. . . 3. . .
Mustafă, sm. Np. 149,3; **Múste**, sm. Np. *b.* 24,2.
mustețioară, sf. petite moustache *b.* 298,2.
mustêsc, va. 3. pressurer *b.* 45,3.
musteăță, sf. (tețe) moustache *b.* 297,2. . .; *-țiață*, *b.* 119,3; *-tață* (tăți) *b.* 314; *-teță*, *b.* 369,2. . .
muștrăre, sf. (ări) opprobre, peine 47, 2. 212; **mústru**, va. 1. reprocher, gronder; sermonner *b.* 72,3. 116. 185. 201. 206. 253,3. 288,3.
musulin, sm. mousseline *b.* 225,3.
musulmán, sm. musulman *b.* 131,1.2.
Mușăt, sm. Np. 87; —, aj. *mr.* beau, joli *b.* 264,3. 265,2.3. 268; —, *istr.* id. 285,3.
mușățel, sm. camomille 356.
mușc, (ai) va. 1. mordre 36,2. 206, 2. 296,2; *b.* 163,3. 189,3. 238,2; *mușc*, *istr.* *b.* 285,3; **-ățul**, sm. piqûre *b.* 339;
-ățură, sf. (re) id. *b.* 339. 340,3.
múșchiu, sm. *-ul grăului*, fleur du froment 282.
muștăr, sm. moutarde 17. 128,2. 320,3. 356.
mușteriu, sm. (ii) acheteur *b.* 356.
mușuteță, sf. *mr.* beauté *b.* 280,2;
-ție, aj. beau *b.* 280,2.
mút, aj. s. muet 211,1.2. 228,3; *b.* 62. 150,2.

mút, (ai) va. 1. changer, transférer, déplacer 66,2. 68,3. 105,2. 212,2; *b.* 3,2. 44,3. 93; —, traduire *b.* 252,2; —, vr. partir, mourir; se changer; déménager 58,2. 143,3. 200,2. 203,2. 209, 2. 210,2. 323,2; —, *mr.* *b.* 264; **-ăre**, sf. changement (?) 12,3.
Muză, sf. Muse *b.* 172,3; *mușă*, *b.* 252. 2. 3.
múzgă, sf. *mr.* bourbe *b.* 264.
myrizmă, v. mireazmă.

N (H).

na, tiens, prends *b.* 308,2. 355,3. 362, 2; —, *istr.* vers *b.* 283,2.
năbădăc, sf. (ăi) malheur *b.* 356.
năbușesc, va. 3. suffoquer *b.* 297,2.
naca, av. *mr.* peut-être *b.* 263,2.
nacelnicie, sf. commencement *b.* 254,2.
năcîunăr, aj. national *b.* 368,2.
năcovălă, sf. enclume *b.* 375.
Nacu, sm. Np. 150,3. 151. . .
nádă, sf. appât 228,3; **nădăesc**, vr. 3. se confier 55,2; —, espérer 7*,2.
nădêjde, sf. (di) espoir, espérance 131, 2. 203,3. 204,2; *b.* 71. 83,3. 189; *-dêj-*, 13,2. 31,3. 41,2. 100. 112,2. . . 3. . . 133, 2. 153. 184,3. 315,3; *b.* 6. 15,3. 31,2. 149,2. . .; *-di*, *b.* 116,2; *nedeajde* 48,3. 215,2; *nedêjde* 199; *b.* 19. 112,2. 181, 3; *-di*, *b.* 181,2; **nădăjduesc**, va. 3. espérer; attendre 28. . . 112,3. 185,3. 300,2; *b.* 48,2. 99,3. 115,2. 148. 151, 3. 181,2. 236,3; —, vr. se fier, confier 155. 317,2; *-dêj-*, 281,2. 286,1.2. 366; *nedêj-*, 2*. 231,3. 247,3. 283,2. 288,3. 367; **nădăjduire**, sf. espoir *b.* 149,2. . .
nădrăgi, sm. pl. chausses *b.* 34.
nădușălă, sf. chaleur *b.* 3,2; **-șit**, aj. suffoqué 117; *b.* 291,2.
năfrămă, sf. (me) fichu *b.* 310. 339,2.
năfură, sf. pain béni 181,2. 3. . . (v. ana-).
năgără, sf. zizanie *b.* 337,2.
Nagumodru, sm. (ri) gymnosophe *b.* 167. . .
năhut, sm. pois chiche 356.
Năfan, sm. Np. (?) 87,2.
năiba, sf. diable *b.* 260,2.
năimesc, vr. 3. se louer 61; **-mif**, sm. salarié 180 (v. nămală).

naïnte, pp. av. avant; devant 74. 161. 279, 3. 332, 3; *b.* 235; —, plus loin 75. 141, 3; —, allons! 216, 2; *maî* —, plus loin, *b.* 1, 2, 3 . . 17, 2. 23. 101. 129, 3; —, devant 72, 2; *b.* 167, 2 . . 216, 2. .; —*tê*, 16*, 2. 309. 364, 3; —*tea*, 173, 3; —, contre 253, 3, 255; *năinte* 109, 3 (v. în-).

năirese, (ri) vr. 3. *nr.* se fâcher, devenir furieux *b.* 269, 3. 271, 3; **-rîre**, sf. colère *b.* 269, 3.

nâlba, sf. mauve 356; — **mare**, althée 356.

nalt, aj. haut, élevé 172, 2. 250. 337; *b.* 234, 3. 291. 324, 3. 353, 2; **nâlț**, va. 1. élever 142, 2. 257, 2. 264, 2; **nălțime**, sf. (mi) hauteur 101, 3. 233. 288, 2; —, ciel 14*, 1. 2 . . *naltzime* *b.* 186 (v. în-).

nălucă, sf. spectre, fantôme *b.* 41, 2. 174, 2. 3. 261. 313, 2; **-ceșe**, va. 3. apparaître en vision *b.* 20, 3; **-cîre**, sf. apparition, fantôme 345, 3; *b.* 172.

nămălă, sf. bail *b.* 221, 3 (v. năim-).

nănăș, sm. père assis *b.* 293, 2.

nani, dodo *b.* 287, 1-3.

Nănta, sf. Np. *nr.* *b.* 277.

nap, sm. (i) navet 356, 2; *b.* 26, 3.

nap, av. *nr.* peut-être, est-ce que *b.* 270. 271, 2 . . 3 . . 272, 2.

năpăreă, sf. vipère 60.

năpăste, sf. (ăști) malheur 10. 31, 3. 32. 56. 214, 2. 331; *b.* 74, 3; —*tî*, 55, 3 . .; —, tentation 41, 3; **napastovanie** sf. *istr.* malheur *b.* 283; **năpăstueșe**, va. 3. tenter 45, 3; —, faire tort, affliger 46, 3; *b.* 74, 3. —, vr. délaissier *b.* 128; **năpăstuît**, aj. s. malheureux, opprimé 46, 3. 84, 3. 168, 3.

napoî, av. derrière, arrière *b.* 41. 90. 3. 91, 2 (v. în-).

năprăsnă, *de* —, soudain, tout à coup 2*, 3. 68. 288, 2. 361, 2; *dîn* —, 185, 2;

-nic, aj. véhément, sévère 154, 3; *b.* 59. 3. 135, 2.

nără, sf. (nări) narine 320, 3; *b.* 118. 3. 169. 311, 3.

naramgie, aj. f. couleur d'orange *b.* 343; **-agie**, *b.* 341, 2; **-îmză**, sf. orange *b.* 43, 3. 45, 2; **naramzăt**, couleur d'orange *b.* 300, 3.

nărāv, sn. (ure, uri) coutume, habitude; nature, mœurs 10*, 2. 11*. 13*, 3. 15*, 3. 31. 2. 47, 3. 50, 3. 59, 3. 131, 3. 157, 3. 179, 3 . . 208, 3. 295, 3. 302; *b.* 7, 2. 202, 3. 246, 2. 359, 1 . . 2. 373.

năroc, *nărod* v. no-.

nărd, sm. narde *b.* 176, 2.

Narta, sf. Np. *nr.* *b.* 276—280.

năruese, vr. 3. s'écrouler 199, 3.

nas, sn. (uri) nez 171. 350, 3; *b.* 19. 3. 104, 3. 144, 2. 169. 206, 3.

năs, **ă**, pr. dém. *nr.* il, elle-même *b.* 268, 2 . . 278. 279, 2. 280, 3. 281. 282, 2.

năse, (năsni, a naște) va. 2 năître; —, vr. être né 2*. 3*, 3. 6. 9. 15, 2. 20. 2. 48, 2. 58, 2. 63, 3 . . 64. 66. 97. 116, 3. 124 . . 132, 2. 133. 153, 3. 163, 2. 175, 3. 204, 3. 205, 2. 209 . . 239. 243, 3 . . 267. 2. 307, 3; *b.* 26. 58, 2. 65, 3. 99, 2. 142. 3. 159. 171, 2. 214, 3; —, *istr.* *b.* 286, 2; —, produire *b.* 5, 3. 148, 2 . .; —, va. être né 32, 2 . . 41, 2. 106, 2. 136, 2. 164; *b.* 60, 3. 61. 63. 66, 2, 3; **Născătoare de Dumnezeu**, sf. la sainte Vierge 82, 3. 158, 2. 183, 2. 300, 3; *b.* 38, 3. 61. 184.

născocîre, sf. invention *b.* 247.

năseût, sm. naissance 2*, 2. 10*. 89, 3; —, enfant né 35, 2; *b.* 202, 3; —, aj. né 109, 3. 285, 3; *b.* 248, 3 . .; *unul* —, unigenitus 32, 2; *b.* 95, 3.

nădrāvān, aj. surnaturel, enchanté *b.* 356, 2; — **vănie**, sf. (ii) bouffonnerie *b.* 364, 3.

năsălnicie, sf. endurcissement 51;

-sîlnic, aj. véhément 60; —, dur 84.

năsîlie, sf. bière 244.

năsîp, sm. sable 178, 2. 339; *b.* 62. 2. 297, 3; **-săp**, *b.* 62, 3. 136, 2 . .

Nastase, s. Np. 53.

năstăvîtor, sm. (ἐπιστάτης) maître 26,

năstăvnic, sm. (i) directeur, maître 87, 3.

năstrăpă, sf. coupe, cuvier *b.* 217, 2.

Nastratin, sm. Np. *b.* 364, 3 . .

năstur, sm. (i) bouton *b.* 90, 1. 2. 331, 3; *nr.* —, (lii) *b.* 276, 2; **Nasturél**, sm. Np. 98, 3; *Nă* —, 130.

naș, sm. (i) parrain 90; **nășic**, sm. dim. id. *b.* 250, 2.

năștere, sf. naissance 24. 43. 87, 3. 94, 3. 132, 2, 3. 243, 3. 271. 272; *b.* 28. 2. 51, 3. 79. 139, 2. 166 . .; —, lieu de naissance 184; —, Noël *b.* 58—59; —, Genèse 325, 2; **-tire**, *b.* 67, 1. 2. 119, 3.

nat-lu, sm. *nr.* enfant *b.* 268—269. 278. 280.

nătărău, sm. imbécile, vaurien *b.* 250. 2. 363, 2. 371.

nătezes, va. 3. repasser (?) *b.* 177 (v. neted).

Nathan, sm. Np. 26, 3.
natúră, sf. nature *b.* 145, 3.
năvălă, sf. assaut, attaque 251. 361, 3; *b.* 13, 3. 242, 2; *dau* —, attaquer, fondre sur q. *b.* 18, 2. 19, 3. 301; **năvălesc**, va. 3. se jeter, monter à l'assaut; envahir 37. 267, 2; *b.* 92. 116, 3. 134, 2. 242, 3. 244. 3. 301, 3; **năvălire**, sf. assaut *b.* 92, 2.
Navan, sm. Np. 105, 3.
năveastă, sf. *nr.* femme *b.* 274, 2.
năvód, sm. filet 18.
Navohodonosor, sm. Np. 146. 255, 3; *b.* 31, 3; *Navu* —, 271, 3.
Năvrăpăseu, sm. Np. 91, 3.
Nazaret, sm. Nl. G. 233; — *reŭu*, sm. 36, 3; *Nazărie*, sm. Np. *b.* 126, 3; *Nazarênin* 2*, 3; **nazarênên**, sm. de Nazareth 21, 2; — *ri* —, 230. 231, 3. 284; *b.* 171, 2; — **rinése**, aj. id. 6*, 2.
nazát, av. *istr.* *tornu* —, retourner *b.* 286, 3.
năzdrăvân, aj. magique, doué d'un pouvoir surnaturel 361, 3.
Nazianzeu, sm. Np. de Nazianze *b.* 13, 3.
năzuese, va. 3. avoir recours, désirer 190, 3. 214, 2. 228, 3; — **nînța**, sf. aspiration *b.* 128; **nezuire**, sf. discorde (?) *b.* 212, 2.
ne, pr. pers. 1. pl. dat. acc. nous 1. . . 9. 27. . . pass. *ni* 110, 2; *b.* 56, 3. 140, 3. 143, 3.
ne-adormít, aj. vigilant; incessant 9; *b.* 143, 3. 154. 163, 3; — *dur-*, 54, 3.
ne-adeucătór-aménte, qui ne peut pas se rappeler 159, 2.
ne-adunát, aj. *nr.* non cueilli *b.*
Neágul, sm. Np. 87, 2; **Négoe**, sm. Np. 164. 168, 3.
ne-agútând, aj. non aidé *b.* 181, 3.
ne-alergând, aj. non courant *b.* 170, 3.
Neámțul, sm. Nl. *b.* 76, 2; *Nê-*, 53, 2; *b.* 203.
neâm, sc. (url) peuple, race; famille; âge; génération; sorte *b.* 33, 2. 34, 2. 183, 3. . . 185, 3. 186. 322. 340, 2. 341, 3; *nêm*, 14, 2. . . 15. 18. 97, 3. 99. 110, 1. 3. 155, 2. . . 171, 3. . . 172. 195, 2. 237. 269. 281, 1. 3. 356, 3. 361; *b.* 1, 2. 3. 22, 3. 50. 78, 3. 87, 2. . . 111. 143, 2. 165, 3. 211, 3. 252, 2, 3; *nîam*, *b.* 93, 2. 197. 198; *de-*, noble 100, 2. 322, 2; *b.* 7, 2. 249; **carté nêmuluŭ**, table géométrique *b.* 20.

ne-apandixită, *nr.* av. à l'improviste *b.* 265.

ne-apărát, aj. av. indispensable, nécessaire *b.* 86, 2. 87, 2.

ne-apús, aj. sans coucher 83, 3.

ne-arătând, av. ne montrant pas 358, 2.

ne-armát, aj. non armé *b.* 197, 2.

ne-aseultând, aj. désobéissant *b.* 94;

-tăre, sf. désobéissance 145, 2. 262, 2; *b.* 47, 3. 193, 2. 232, 2; — **tătór**, s. (i) désobéissant 193. 346, 3; *b.* 20, 2.

ne-asemănát, aj. incomparable *b.* 16, 2.

ne-astămpărát, aj. turbulent; brulant *b.* 143, 3. 243.

ne-așezát, aj. en mouvement; orageux; — *șeđat*, 79, 2; — *așazat*, 69, 2.

ne-așteptăre, sf. l'action de ne pouvoir attendre 81.

ne-atíns, aj. intact 229.

ne-auzít, aj. inouï 201.

ne-avút, sm. (ti) pauvre 31, 3. 106, 2. 250.

ne-bag, va. 1 — *în seamă*, ignorer *b.* 208; **nebăgător de sêmă**, sm. inattentif 346, 3.

ne-bătút, aj. non battu 341, 2.

neberese, *istr.* va. 3. recueillir *b.* 282, 3.

ne-bețiv, aj. non adonné au vin 47.
ne-birufít, aj. invincible 80, 2. 84, 2; *b.* 15, 3. 204, 3.

ne-boít, aj. non teint *b.* 298, 3.

Nebojateo, sm. Np. 62, 2.

ne-botezát, aj. s. non baptisé 239, 2, 3; *b.* 143, 3.

nebún, aj. s. fou, insensé; furieux 13*, 3. 2. 15. 113, 2. 123, 2. . . 3. 141, 3. . . 155, 2. 289, 2. 297, 3. 324, 2. 348, 2; *b.* 5, 3. 13, 2. 83, 3. 121. 149. 211, 3. 212, 2. 352, 2. 355, 3. 358, 2; *ne-*, *b.* 263; — **-ésc**, va. 3. rendre fou 291, 3; *b.* 95; —, vr. affoler *b.* 104. 196, 2; —, aj. fou *b.* 48, 2; — **-ește**, av. insensé 275, 3; *b.* 5; — **-ie**, sf. (ii) folie; démence, furie 51, 3. 61, 3. 80, 2. 90, 3. 117, 3. 123, 3. 155, 2. 354, 2; *b.* 4, 3. 6, 2. 46, 3. 148. 196; — *nîie*, *b.* 119, 3; — **-ít**, aj. fou 225.

nec, va. 1. se noyer 59. 60, 2. 98, 2. 99, 2 (v. *în nec*).

neca, cj. *istr.* que (ut) *b.* 283, 1. . . 2. 284, 2; *nego*, *b.* 286, 2 (v. ca).

ne-cădere, sf. qui est illicite 217, 3.

necaire, v. *nicăiri*.

necăjesc, va. 3. fâcher; vexer 354, 3; *b.* 261, 3. 364, 2; *necazesc*, *b.* 185, 2; **-jit**, aj. fâché, tourmenté 365, 3; *-jât*, *b.* 197, 2; *-zsil*, *b.* 186, 3.

ne-căleat, aj. où l'on n'est jamais marché 252, 3; *b.* 159; **-cător**, aj. s. immobile 15*.

ne-cărturar, sm. (i) illettré 69, 2.

ne-cătăt, av. sans viser (?) *b.* 245, 2.

necător, aj. noyant 213, 3.

ne-căz, sn. (uri) peine, tourment; dépit 171, 2; *b.* 15, 3. 22, 3. 23, 3. 161, 2. 236. 245, 3. 302, 2; *nă-*, 348; *b.* 103; **-esc**, v. necăjesc.

nece, v. nici.

ne-cefînd, av. non lisant 37, 2; **-tit**, aj. non lu *b.* 312, 3.

Nêchi, v. Nichea.

ne-chiëmät, aj. non invité 352, 2; *b.* 293, 2. . 325, 2.

ne-chipzuît, s. irréféchi 131, 3.

Nechită, sm. Np. 38, 3. 53, 2.

ne-cinste, sf. déshonneur; honte; mépris 14*. 316, 3. 338, 2. 341, 3; *b.* 86, 3; **-ése**, va. 3. mépriser; offenser *b.* 5. 7; **-îft**, aj. malhonnête; indigne *b.* 5. 40. 250, 2.

ne-clevetitor, aj. s. non médisant 47, 2.

ne-clipit, aj. sans cligner *b.* 163, 2.

ne-clătînat, aj. invariable 131, 3.

ne-clătîf, aj. invariable; immuable; ferme 82, 2. 89, 2. 112, 2. 184, 3. 245, 3. 303, 3. 323; *b.* 86, 2. 153, 3. 204, 3; **-tôr**, aj. id. 322, 3.

Necoără, s. Np. 53, 2.

ne-contentit, av. continuellement 338, 2; *b.* 65, 3.

ne-credincîos, aj. s. infidèle; *-cos*, 16*. 46, 3. 100, 2. 106. 138. 239, 1. 2; *b.* 158, 3. .; —, méfiant *b.* 145, 2; *-nîcos*, 46, 2; **necredinîă**, sf. infidélité; incréduité; méfiance 9. 112, 3. 304; *b.* 148, 2.

ne-crescût, aj. *nr.* jeune *b.* 280.

ne-creştinîed, aj. non chrétien *b.* 22.

ne-crezînd, aj. non croyant *b.* 143;

-erezût, aj. incroyable *b.* 363.

ne-cruşând, aj. non épargnant 240;

-cruşăt, sans considération *b.* 238, 3.

Nectarie, sm. Np. 209, 2. . 3.

Nectenăv, sm. Np. *b.* 207—210; *Nehi-*
nav, *b.* 166. .

Neculee, sm. Np. *b.* 32, 2.

ne-cûm, moins encore 69. 106, 2. 120.

ne-cuminecăt, aj. s. non communiqué 88, 3.

ne-cunoscând, non connaissant *b.* 108, 3; **-cător**, aj. s. ignorant *b.* 95, 3; **-cût**, s. inconnu 79, 2; *b.* 11; *nă-*, *b.* 360.

ne-cuprîns, aj. infini, incompréhensible 138, 3. 157, 2. 344, 3; *b.* 151.

ne-curăț, aj. s. impur, impie; immonde; sale 1*. 12*. 3. 12. 13, 2. 19. 50. 80. 83, 3. 90, 3. 194, 2. 241, 2. 247, 1. 2. 304. 363, 2; *b.* 80. 145, 2; —, (țăr) 267, 3; —, diable, satan 44; *b.* 51, 3. 171, 2. 260, 2; **-răție**, sf. (ii) impureté; impiété; immondicité 12*. 11. 29, 3. 30. 50; *-ră-*, 292, 2. 365, 3.

ne-curmăt, aj. continu; —, av. sans cesse 164, 3. 193; *b.* 253.

ne-cusut, aj. sans couture 21, 3. .

ne-cutezând, non osant *b.* 321, 3.

ne-cuviînd, sf. injustice *b.* 28, 2; **-cuvîos**, aj. s. inconvenant; indécent; indigne 30. 210, 3. 345, 3. 351 (*ἀκόσος*); *b.* 8.

Neda, s. Np. *b.* 300, 3.

ne-dăfăimăt, aj. irréprochable *b.* 79.

ne-dăspărțit, aj. indivisible 172, 2; *-de-*, 323; —, av. sans cesse 131.

nedejde, v. năd-.

nedelea, sf. (slav.) dimanche 80.

ne-deosăbit, aj. non séparé 323.

ne-depărtăt, aj. non éloigné 323, 2.

ne-deprîns, aj. inexpérimenté 76, 2.

nedereptate, v. nedreptate.

ne-destoînie, aj. s. indigne, incapable, 10*, 3. 52. 80, 2. 89. 98, 2; *-dăs-*, 157, 2. 340, 2; **nedăstoîniefe**, sf. indignité 157; *-des-*, 12*, 3.

ne-dezlegăt, aj. indissoluble 11*, 2. 49, 2.

nedirept, v. nedrept.

ne-dobândese, va. 3. non obtenir *b.* 163, 3.

ne-doit, aj. ferme 224.

ne-dormire, sf. insomnie 285, 2.

ne-dospit, aj. sans levain 330, 3. .

ne-drépt, aj. s. injuste; faux; infidèle; injuste 171, 3; *b.* 58. 100, 2; *cu* —, illégalement *b.* 356, 3; *-dirept*, 46, 2. 3. 195, 2. 210, 3. 248; *b.* 26; **nedreptate**, sf. (ăp!) injustice, iniquité 119. 169, 1. 2. 367, 3; *b.* 105, 2. 212, 3; *-derep-*, 7*. 12*. 3. 12. 15. 54, 3. 366, 2. *-direp-*, 50, 2. 105, 3. 195, 2. . 247; *ne-îndreptate*, *nr.* id. *b.* 263, 2. 266, 3.

ne-duchire, sf. *nr.* stupidité *b.* 263, 3.

ne-dúlee, aj. s. ingrat 20.
ne-domirire, sf. indécision, incertitude; *b.* 22, 3 . . 363; **-rit**, aj. indécis.
ne-dumnezeeaşte, av. impie *b.* 79, 3;
-zeire, sf. impiété *b.* 100, 2; *-dumădărie*, id. 190, 2.
ne-ertăt, aj. non pardonnant 26, 3; —, non pardonné 63.
ne-fătărnie, aj. non hypocrite 10*, 2. 159, 2; —, impartial 170, 2; *b.* 147.
nefér, sm. (i) soldat *b.* 127.
ne-ferieft, aj. malheureux *b.* 307, 3.
ne-finţă, sf. non-existence 164, 3; *b.* 147, 2. 152, 3.
ne-firésc, aj. contre nature *b.* 142, 3.
ne-folositor, aj. inutile *b.* 7, 2.
Neftalim, sm. Np. 36, 2; *-tha-*, *b.* 71, 2.
ne-găeít, aj. non expliqué, peu clair 198, 2.
ne-gândire, sf. inattention 3; **-dít**, aj. inattendu *b.* 132, 3; **-dítor**, sm. impartial 10*, 2.
ne-gătăt, aj. non préparé 242.
negél, sm. mamelon *b.* 144, 2 . . 3 . .
neghină, sf. (ni) ivraie 163; *b.* 153, 3.
neghiób, aj. s. imbécile *b.* 249.
nego, v. neca.
ne-grăít, aj. inexprimable *b.* 106, 3. 107. 192.
negreálă, sf. noircieur 60, 2; **negrêţă**, sf. noircissement *b.* 91, 3; **negrésce**, vr. 3. se noircir 346, 2. 353.
ne-greşít, aj. sans fante *b.* 366, 2.
ne-grişă, sf. insouciance 88, 3. 89; *b.* 64; **-şése**, va. 3. négliger *b.* 263, 2;
-jîre, sf. négligeance 236, 2; **-jít**, aj. sans souci 85, 2.
negrişór, aj. noirâtre *b.* 327, 2; **negru**, aj. noir; sombre 82, 2. 93, 2. 200, 2. 350, 3; *b.* 64, 3. 136, 3 . . 146, 2 . . 199, 2; *negru* 165, 3. 301; —, s. *b.* 294, 2; **Negru-Vodă**, *b.* 287, 3.
négură, sf. (ri) brouillard; tourbillon 71, 2. 192. 201, 2. 224, 3. 267; *b.* 137, 3. 158, 2; **-reată**, aj. nébuleuse *b.* 299, 2.
ne-gustăreţ, sm. sobre 47, 2.
neguţătór, sm. (ri) négociant, marchand 18. 59, 3; *-tă-*, 93, 2; *b.* 125, 3. 128, 3. 129. 256, 2 . . 3 . .; *-tă-*, *b.* 195, 3. 219, 2. 221, 2; *negustor*, *b.* 323; *ni-guţitoru* *b.* 135; *nigustor* *b.* 138; **negustorăş**, sm. dim. *b.* 360, 3; **neguţătorese**, va. 3. acheter; marchander 52, 2;

b. 154; *-tă-*, 279, 2. 3 . .; *b.* 221; **neguţitorie**, sf. commerce 279, 3; *b.* 221; *neguţitorie* 313; *negustorie* *b.* 25.
ne-hărnie, aj. incapable *b.* 74.
ne-herotonít, aj. non consacré *b.* 61, 3.
Nehtinav, v. Nectenav.
NeI, sm. Np. 136.
neîeă, sf. ma mie *b.* 344.
ne-îmbiăt, aj. non invité *b.* 294, 2 . .; *-îmbiăt* 352, 2.
ne-îmblăt, non marché 252, 3.
ne-îmbrăeăt, aj. non-habillé *b.* 356, 3.
ne-împăeăt, aj. non-satisfait *b.* 305, 2. 314, 3.
ne-împrustăt, aj. *mr.* non-élevé; (jeune) *b.* 278. 280.
ne-începút, aj. sans commencement 257, 2.
ne-încetăre, sf. continuité *b.* 361, 2;
-tăt, aj. av. continuel; perpétuel; incessamment 31, 2. 106, 3. 131, 3. 164. 274, 3 . . 301. 337, 3; *b.* 16. 23. 101. 124, 3. 147, 3.
ne-înehinăt, aj. sans trinquer *b.* 293, 1. 2. 325, 2.
ne-îneviinţăt, aj. indigne *b.* 162, 3.
ne-îndoít, aj. indubitable 101, 2. 112, 2. 3.
ne-îndrăznind, non-osant *b.* 92, 3.
ne-îndreptăt, aj. sans absolution 89, 2; —, non-corrigé 170. 355.
ne-îndurătór, aj. intolérant *b.* 323, 3.
ne-înlorít, aj. non fleuri *b.* 143, 3.
ne-înfrănat, aj. effréné 146, 3; *b.* 6.
ne-împăeăt, aj. incompatible *b.* 198.
ne-împlinít, aj. incomplet *b.* 138, 3 . .
ne-împuţinăt, aj. inépuisable *b.* 147.
ne-însufleít, aj. inanimé 132, 3.
ne-întimíăt, aj. mobile *b.* 62 . .
ne-întinăt, aj. immaculé 244, 2.
ne-întórş, aj. impénitent 51.
ne-întruloeăt, aj. non-uni, dispersé 323, 2.
ne-întulburăt, aj. non troublé 245, 3.
ne-înţelegând, non comprenant 169, 3; *b.* 108, 3; **-gătór**, aj. s. imbécile; qui ne veut pas comprendre; ignorant 50, 3. 79. 117, 3. 119. 132, 3.
ne-înţelépt, aj. s. fou; abruti; ignorant 13*. 15, 3. 16. 27, 3. 88, 3. 155, 2. 348, 2; **-lés**, sm. ignorance 125, 3; —, aj. inintelligible *b.* 315, 2.
ne-învăţăt, aj. s. ignorant, inculte 78, 3. 79. 118, 3. 219, 2. 253, 2; *b.* 13, 2. 249. 373, 2. 3 . .

ne-iscoditor, aj. incurieux (απεργον) 352, 1—3.

ne-ispitit, aj. s. ignorant 12*, 3.

ne-ispovedit, aj. sans confession 89, 2.

ne-ispravit, aj. non fini, incomplet *b.* 287, 3. 288.

ne-ıubitor, aj. s. — *la arăgint*, exempt d'avarice 47; —, ennemi 13*; *b.* 26, 2.

ne-jelind, aj. non regrettant *b.* 186, 3.

ne-judecat, aj. sans jugement *b.* 325, 2.

ne-lăcom, aj. non cupide 47, 2.

ne-lăcutit, aj. inhabité 268; *b.* 129. 159. 185, 3.

ne-leguıre, sf. (rı) crime *b.* 260, 3; **-gıuıt**, aj. inique *b.* 363, 3.

ne-lesne, aj. difficile 113. 253, 2;

-nicos, id. *b.* 252, 2; **ne-leznire**, sf. difficulté *b.* 164.

ne-lipit, aj. non glaisé *b.* 350, 2.

ne-luotor, aj. — *de miță*, incorruptible 159, 2.

ne-lucrând, aj. ne travaillant *b.* 88.

ne-măhnit, aj. non chagriné *b.* 260, 3.

ne-măncăre, sf. jeüne *b.* 341, 3;

-căt, aj. sans manger, à jeun 253; *b.* 119, 3. 203, 2.

ne-mândru, aj. s. fou 8; —, laid *b.* 3, 3.

ne-măngăeăt, aj. non consolé *b.* 187.

ne-măniós, aj. doux, non irrité 47, 2. 159, 2.

ne-mărităt, aj. non-marié 52, 3.

ne-mărginıt, aj. infini; illimité 343, 2; *b.* 93. 150, 3.

ne-măsurăt, aj. infini, immense 203; *b.* 21, 2; *nemeresc*, v. ni-.

nemérnie, sm. (i) étranger, errant 47. 104, 1. 212, 2; *-nec*, 238, 2. .; —, prosélyte 283, 3; —, vaurien *b.* 193; **-efe**, sf. carrière terrestre 279, 3.

nemic, v. nimic.

ne-mijlocit, aj. direct, *b.* 222.

ne-milostiv, aj. s. impitoyable, dur; peu miséricordieux 13*. 95, 3. 96. 106, 3; *b.* 143, 3. 363, 3; *-my-*, 50, 3; **-ıre**, sf. inclémence 278, 2; **nemilosrădia**, id. 101, 3.

nėmiș, sm. (i) noble 177, 3.

ne-mișcăt, aj. immobile 184, 3; *b.* 130; **-oari**, aj. f. id. *b.* 220.

Nemitör, sm. Np. 59.

ne-mört, aj. immortel 290, 3.

ne-mțese, aj. allemand 333, 3; *b.* 225, 3. 341, 2; **-țește**, av. id. 177.

ne-mulțămıre, sf. ingratitude 104, 3; **-mıtă**, sf. id. *b.* 6; **-mıt**, aj. s. mécontent *b.* 357, 2. 374, 2; **-mitör**, aj. s. ingrat *b.* 47, 1. 2; *-femitor* *b.* 12, 2; *-fumi-tor*, mécontent *b.* 348, 3.

ne-murıre, sf. immortalité 344, 3; **-itör**, aj. immortel 146, 3. 257, 2. 344. 348, 2. 362, 3; *b.* 83, 3. 84, 3. 147.

ne-mutat, aj. inflexible 184, 3; **-tătör**, aj. immobile 322, 3.

ne-năprăsnic, aj. non véhément 47, 2.

ne-naroc, v. ne-noroc.

ne-născăt, aj. s. non né 109, 3; *b.* 372, 2.

nenavidna, aj. f. *istr.* envieuse *b.* 283, 3.

nėne, s. ami! *b.* 214, 2.

Nenevitėu, sm. habitant de Ninive 270.

Nėnıul, sm. Np. 76.

ne-noroc, sm. malheur *b.* 346; *-na-*, 110, 2; **-ıre**, sf. (rı) id. *b.* 5, 3. 84, 2. 85, 2. 3. 144, 3. 152, 2. 243, 2; *ni-no-*, *b.* 359; **-ıt**, aj. s. malheureux *b.* 5, 3. 10, 2. 144, 3. 152, 2. 182, 2; *ni-*, *b.* 359;

-ós, aj. s. malheureux *b.* 11, 3. 12, 2. **ne-numărăt**, aj. innombrable 106, 2. 299. 311, 2. 319, 3. 360, 3; *b.* 47, 2. 82, 2. 254, 2. 369, 3.

ne-oáspe, sm. *nr.* ennemi *b.* 266, 2.

Neoftit, sm. Np. *b.* 30. 40, 2.

ne-oprıt, aj. libre; permis 29, 2. 30. 323, 2.

Neoptolım, sm. Np. *b.* 89, 2.

ne-orândueală, sf. (le) désordre *b.* 87, 3.

ne-osebit, av. sans cesse *b.* 307, 3.

ne-osindıt, aj. non condamné *b.* 184, 3.

ne-ostinınd, aj. sans se fatiguer; *ne-ust-* 8*, 2.

ne-păcnic, aj. non tranquille *b.* 214, 3.

ne-părăsınd, aj. non abandonnant 130, 2; **-sıt**, aj. av. continuuel; sans cesse 57, 2. 107, 3. 164, 3. 192. 279, 3.

ne-pătıt, aj. *nr.* nouveau, pas encore essayé *b.* 271, 3.

ne-păza, sf. négligence, sans garde *b.* 153, 2.

ne-plecăt, aj. s. désobéissant, opiniâtre 47, 2. 193; *b.* 20, 3; **-cătör**, aj. s. désobéissant 13*. 50, 3.

nepotău, v. nepot.

ne-pocăıt, aj. impénitent 13*, 2.

ne-podobıt, aj. non orné 57.

ne-poftit, aj. s. non invité *b.* 375, 3.

ne-pomenit, aj. qui n'a pas été mentionné *b.* 355.

ne-póstiuc, aj. incontinent 88, 2.

nepót, sm. (fi) petit-fils 53. 59, 2. 60. 66. 92, 2; *b.* 98. 168, 2. 193, 2. 212, 3. 241, 2. 293, 3. 303, 1—3; —, (fie) 134, 2; —, (tă) 68, 2; —, neveu 143, 3. 144, 1—3. 237, 3; *b.* 98, 2. 135; **nepoată**, sf. petite fille 53; *nepoată* 44, 3. 92, 3.

ne-poticesc, vr. 3. ne trébucher pas 110, 3.

ne-potrebnyĭ, aj. (slav.) inutile 157, 2.

ne-povățuire, sf. manque d'instruction *b.* 125, 3.

ne-povestit, aj. inexprimable 257, 3.

ne-prăvălit, aj. non bouleversé 202, 3.

ne-pricepând, aj. non comprenant *b.* 255, 2; **-cépere**, sf. ignorance 225; **-cépere** *b.* 5, 3; **-păt**, aj. ignorant; fou 324, 3; *b.* 94, 2. 181, 2.

ne-priceștuit, aj. non communiqué 300, 2.

ne-prieăten, sm. (i) ennemi *b.* 13, 3. 14; **-ăin**, 361. 362, 2; *b.* 10. 101, 2.

ne-priitor, aj. s. envieux; diable 17, 2; *b.* 12, 2.

ne-purtăre de grije, sf. négligence; incurie *b.* 51. 125, 3.

ne-putând, aj. ne pouvant 190, 2; *b.* 48, 2. 112, 2. 240, 3.

ne-putêrnice, aj. s. faible 105, 2; **-putinčós**, aj. s. id. infirme, incapable, impotent 25, 2. 30, 2. 52, 2. 250. 275. 312, 3. 344. 361; *b.* 91. 246, 2; **-tos** *b.* 185; **-putință**, sf. impuissance; infirmité, faiblesse 77. 79, 3. 118, 3. 168. 194, 2. 201; *b.* 108, 2. 179, 3; *cu* —, impossible *b.* 83. 164. 252.

ne-pătred, aj. (di, de) incorruptible 99. 233, 3; **-regăne**, sf. incorruptibilité 51. 233, 3; **-rezire**, sf. id. 102, 2. 316, 3; **-redire** 14*, 1. 3. 233, 3. 303, 3.

ne-putut, av. impossible 224.

ne-răbdăre, sf. impatience, **-reb-**, *b.* 83; **-dăt**, aj. intolérable 338, 2, 3; **-dător**, aj. impatient *b.* 356.

ne-răs, aj. non lissé *b.* 11, 3; —, non rasé *b.* 11, 3.

ne-rătăcit, aj. non égaré 127, 3.

ne-răutate, sf. intégrité 248, 3.

ner, v. miere.

ne-roditor, aj. stérile *b.* 26, 2. .; **-ri**, id. 26, 2.

Neron, sm. Np. 308, 2; *b.* 237.

ne-rourăt, aj. non couvert de rosée *b.* 316, 3.

ne-sămuît, aj. incomparable 311, 2.

ne-sărufăt, aj. non baisé *b.* 337, 3.

ne-sățurare, sf. insatiabilité *b.* 212, 2.

ne-sățios, aj. s. insatiable 99, 3. 102; *b.* 358; **-sașos** 242, 3; **-sățiu**, sm. insatiabilité 29, 2.

nescânt, **-care** v. niscânt, **-care**.

ne-seăzăt, aj. qui ne diminue pas 118, 3. 119, 2.

ne-schimbăt, aj. non changé 45; *b.* 147.

ne-seris, aj. non écrit *b.* 62.

ne-semuît, aj. immuable 112, 2.

ne-sfârșit, aj. infini, perpétuel 38. 81, 2. 97. 106, 3. 163, 2. 338, 2; —, incomplet *b.* 83; **nesfârșit** 182, 3. 365, 2. 368, 1, 2; **nesvrășit** 77, 2. 119, 2. 185, 2. 186, 2.

ne-simțitor, aj. insensible *b.* 48, 3. 124, 2. 227, 2.

neskund, neszkut v. nasc.

ne-smintit, aj. stable, immuable, constant 131. 145, 3. 250, 3.

ne-socotesc, va. 3. ignorer; mépriser 285. 355, 2; *b.* 108, 3; **-țință**, sf. incontinence 46; —, imprudence 76, 2. 105, 2. 121, 3; **-tit**, aj. imprudent 193. 204, 3.

ne-spuind, aj. ne disant *b.* 178, 3; **ne-spus**, aj. ineffable, inexprimable 31, 3. 297, 2. 298, 2. 314, 3; *b.* 112, 3. 150, 3. 316, 3.

ne-stăpănire, sf. anarchie *b.* 87, 3.

ne-stătător, aj. instable; changeant 198, 2. 203, 2. 324, 2. 325; **ne-stătornic**, aj. id. *b.* 152. 182. 247, 2.

nestidință, sf. impudence 241, 2.

nestimat, aj. précieux *b.* 300, 2.

ne-stins, aj. foc —, feu éternel 54, 3. 99, 2. 117, 3; *b.* 322, 3.

Nestorian, sm. Np. 355.

ne-strămutăt, aj. immuable 228, 2.

ne-străngător, aj. s. **ne-străngător la avuție**, qui n'est pas porté au gain 47.

ne-suferind, aj. av. ne tolérant pas 359; *b.* 169, 3. 204, 2; **-it**, aj. insupportable *b.* 157, 3. 249, 3.

ne-sulemenit, aj. sans fard *b.* 298, 3.

ne-svadnic, aj. éloigné des que relles 47.

ne-svințit, aj. non sanctifié 120, 3..

neșchit, s. pr. quelques 7*; —, un peu 11, 2. 12, 2 (v. niscânt).

neştine, pr. quelqu'un, -e 10*, 3. 15*, 2. 46, 2. . 47. . 48, 2. 51, 2. 77. 79, 2. . 91. 115, 3. 119, 3. 121, 3. . 161, 3. 179, 3. . 180, 2. . 209. 328, 2. 338. 341; *b.* 151, 3. 160. . 202. 246, 3; *niştine* *b.* 85; *neştînure* 6*, 3.

ne-ştiinǎ, sf. ignorance 29, 2. 98, 2. 130, 3; *b.* 28. 201, 3. 214, 3.

ne-ştiút, aj. s. inconnu 116. 205; *b.* 122, 3; *cu—ul*, par ignorance 59, 2; **ne-ştiútór**, aj. s. ignorant 88, 2. 141, 3. 154, 3.

ne-tăcrô-inpreguru, s. prépuce 141, 2.

ne-tăgăduít, aj. indubitable *b.* 126.

ne-tăiát, aj. non coupé, entier *b.* 375, 3.

ne-tămăduít, aj. non guéri *b.* 182.

ne-tănguind, aj. av. non plaignant *b.* 186, 3.

ne-tăre, aj. faible 55, 3.

netéd, aj. net, poli *b.* 92, 3. 146.

ne-témere, sf. hardiesse, courage 291, 3; *b.* 87, 2. 147; — *lui D. zeu*, sans crainte de Dieu *b.* 4, 2; — *mire* *b.* 196, 2.

netend, vr. 2. *istr.* s'attacher, saisir *b.* 284, 2 (v. der. întind).

ne-tezése, va. 3. lisser; polir *b.* 349. 353, 2; —, aplanir 172, 2; *b.* 177, 2.

netocmêlă, sf. (le) adversité 205; —, irrégularité *b.* 9; — **mire**, sf. id. 308;

-mít, aj. s. déréglé; irrégulier, sans ordre; brouille 47, 2. 246, 3. 280, 3. 351 (*ἀτάκτως*); *b.* 146. 157.

ne-trébnic, aj. inutile, sans valeur 168, 3; *b.* 92, 3; — *trébnic* 257, 2. 340, 3; *b.* 52, 2. 87; — **-fe**, sf. inutilité *b.* 5, 3.

ne-trecút, aj. impérissable, éternel 77, 2. 3. 82, 2. 106, 1-3. 114, 2, 3. 182, 3; — *rêcot* 43, 3; —, sûrement 55, 3.

ne-tremurând, aj. sans crainte 11*, 3.

ne-tulburát, aj. serein *b.* 260, 3.

ne-ueigás, aj. s. non violent 47, 1. 2.

ne-uífát, aj. qu'on ne peut pas oublier 125.

ne-umblát, aj. loc —, terre vierge *b.* 203, 2.

ne-unit, aj. non uni (à l'église de Rome) *b.* 99.

ne-urát, aj. av. sans trinquer *b.* 294, 1. 2.

ne-urmát, aj. inimitable 224, 3.

ne-ustinind v. ne-ost-.

ne-várnic, aj. perfide *b.* 11, 2.

ne-vărstnec, aj. mineur *b.* 125, 3.

nevastă, sf. (este) femme 116; *b.* 68, 2. 3. 137, 2. 256, 3. . 362, 2; *nevastă*, *mr.*

jeune femme *b.* 274; **nevestioară**, sf. petite femme *b.* 293, 2.

nevăstúicǎ, sf. bellette 90, 3.

ne-vătămát, aj. non blessé *b.* 184, 3. 189, 3.

ne-văzut, aj. s. invisible 41. 101, 2. 109, 3. 280, 3. 311, 2; *b.* 17, 2. 157. 174, 3. 353, 2; — *văduít*, 54, 2. 115. 228, 3. 264, 3. 296; — *vuzut* 32, 2.

Nevederica, sf. Np. *b.* 172.

nevestioară, *nevastă* v. nevastă.

ne-vestit, aj. sans renommée 133.

ne-vicleán, aj. simple *b.* 38.

ne-viforát, aj. abrité, non exposé aux vents *b.* 15, 3.

ne-vindecát, aj. non guéri, incurable 15, 3. 16, 2. 81, 3. 282, 3.

ne-vinovát, aj. s. innocent, sans reproche, sans tâche; impuni 6*, 3. 12*, 2. 12, 3. 13. 33. 40. 47, 1, 2. . 50, 2. 113, 3. 170, 2. 204, 2. 214, 3. 364, 3; *b.* 143. 236.

nevóe, sf. (oi) peine; gêne; malheur 13*, 2. 19. 26, 2. . 46. 56. 76, 2. 86, 2. 119. 134, 2. 171, 2. 190, 3. 214, 2, 3. 253. 289, 2, 3. 297, 2. 330, 2. 349, 3; *b.* 11, 3. 13, 2. . 19. 22, 3. 25. 29, 2. . 122. 208. 213, 2. 354, 3. 363, 2; —, contrainte 10*, 3; —, effort 30. 204; —, péril 318, 2; —, nécessité 11*, 2; *b.* 27, 2. 83, 2. 87, 3; —, faiblesse *b.* 203, 2; —, diable *b.* 78; *cu —*, difficilement 260, 2. 280, 2. 337, 2; *b.* 6, 3; *de —*, nécessairement 49. 90, 3; *a fi —*, être nécessaire 161;

am —, certainement 110, 3; *nevoia* 42; — *ia* 52, 2. *mr. nevoia mare*, terrible *b.* 269, 2; *nevoie* 42, 2. 72; *b.* 164, 3. .; *nevoi* *b.* 96, 2. 181, 2. 216; *mr. nevoie*, angoisse *b.* 270. . 272, 3; **nevoiaş**, sm. misérable *b.* 375; **nevoiese**, va. 3. forcer, nécessiter 38, 2; *b.* 87, 3. 151, 3; —, dépenser 79, 2; —, vr. s'efforcer 3*, 2. 6*, 3. 47. 49. 57. 60, 3. 68, 2. 95. 96, 2. 106. 129, 3. 163. 179, 3. 180. . 181, 3. . 236, 3. 270, 2. 278, 2. 285. 293. . 320. 327; *b.* 11, 2. 54. 131. 195, 3. 242, 3; *nivoesc* *b.* 141.

ne-voínǎ, sf. (te) effort; zèle; peine 29. 49. 68, 3. 73. 76, 2. 110. 118, 2. . 3. . 146, 3. 184, 3. 241, 3. 251, 3. . 257. 291, 2; *b.* 8, 3. 47, 1, 3. 149. 180; —, (tà) malheur *b.* 181, 2; **nevoit**, aj. av. forcé, contraint 15*, 3. 45. 74, 3; *ni-* 87; **nevoitór**, aj. s. s'efforçant, qui s'efforce, se donne de la peine 30. 99, 3. 130, 2. 285. 295, 2.

ne-vólnic, aj. s. infirme 304, 3; — **-cie**, sf. infirmité 291, 2.

ne-vrând, ne voulant pas *b.* 162.
ne-vrédnic, aj. s. indigne 246, 1. 2. 340, 3; *b.* 6. 15, 2. 16, 2. 47, 3. 67, 3. 170, 3; -*vred-*, *b.* 184, 2. 3. 302; — **ie**, sf. incapacité, indignité 157. 246, 2.
Nevrod, sm. Np. Nimrod 66, 1. 2.
ne-zăbăvnic, aj. efficace, sans délai *b.* 153, 3.
ne-zăticnind, aj. sans trébucher *b.* 13.
ne-zidit, aj. non créé *b.* 154, 3.
ne-zdrăvăn, aj. miraculeux *b.* 236, 2. 3.
ne-zmintit, aj. sans changement *b.* 124, 2.
ni, pr. pers. 1 pl. dat. 132, 3. v. gram.
ni, cj. ni, *nr.* *b.* 281, 2; *ni istr.* *b.* 285 . . 287, v. nicî.
Nica, sm. Np. 87.
nica, av. *nr.* encore, aussi *b.* 265, 3. 270, 2. 280, 3 (v. der. încă).
nicăiri, av. nulle part *b.* 233, 2. 234, 2. 369, 3; -*rê*, 133, 3; *nicăiturî* *b.* 179, 2. 245, 2; -*rea* *b.* 301.
Nieanor, sm. Np. 283, 3.
Nichéa, s. Nl. Nicée 320; -*céa* *b.* 100; *Nêchi* 93, 2. 183, 2.
nicî, part. cj. ni, ni même, ni . . ni 25, 2. 31. 38, 2; pass. *nič* 48, 3 . . 90. 110, 3. 318, 3 . . ; *b.* 136 . . ; *nice* 36. 57, 3. 60, 2 . . 71, 2 . . 82. 88, 2. 108, 2 . . 116, 3. 161, 3. 193, 2 . . 242. 255, 2 . . 274, 3. 310, 2. 325. 350, 3. 364; *b.* 13 . . 100, 2. 173, 2. 307; *neč* 3. 8. 21. 141, 3; *nece* 1*, 2. 4*, 3 . . 8*, 2. 10*, 2. 13* . . 8. 10, 3. 12, 2. 19. 22, 3 . . 27, 3. 29 . . 33 . . 40, 2 . . 54, 3. 74, 2 . . 128; *neci* 124, 3; *nr. neși* *b.* 265, 2; *ban, niși* *b.* 262, 2; **nicî eă**, jamais *b.* 291, 3; **nicî eum**, id. nullement, aucunement 165, 2. 363; *b.* 190. 243, 3; *nič* —, 287, 3. 295, 2. 323, 2; *nice* —, 243, 3. 277, 3. 324, 3; **nicî de eum**, id. 291, 2; *b.* 203, 2; *nice* — —, 315; **niei-dănuoară**, jamais 367. 368, 2; *nice dinioară* 83, 3. 85; *nice o dănuoară* 101; *neč dinioară* 1, 3; *istr. nič-ur*, aj. aucun *b.* 283, 3 . . 284. 286, 2 (cf. niš).
Nicoare, sm. Np. (Nicolas) 62, 2.
Nicodim, sm. Np. 100, 3. 101, 2. 158, 2. 243, 3. 244, 2.
Nicarda, sf. Np. *b.* 172.
Nicolae, sm. Np. Nicolas *b.* 126, 2. 128; -*cu-*, 283, 3; *Necula*, 38, 2. 75; -*ae* 223, 3. 224, 2 . . 225; *b.* 1, 2; -*ai*, 152; *b.* 8, 2. 18; -*aiu* 102, 3. 173, 2; -*lei* 93, 2; **Niculaitan**, Nicolaïte 129, 2.

niel-lu, sm. *nr.* agneau *b.* 265 . . (der. miel).
Nifon, sm. Np. 170, 3. 171, 1. 2. 172. 192, 2. 287, 3. 288.
nigdar, av. jamais, *istr.* *b.* 284, 1.
Nigoif, sm. Np. 87 (cf. Neagoe).
Nil, sm. Np. 58; —, le Nil *b.* 93.
nimic, av. s. rien 131, 3. 177, 3; de —, vaurien *b.* 95, 2. 166, 2; *but nimic*, *b.* 262, 2; -*č*, 316, 2; *b.* 151. 156, 2; -*eă*, 96, 2. 306, 2; *b.* 105; de —, 295, 2; *mai* —, à peu près aucun 361, 2; -*ca*, 292, 3. 331, 3. 338, 2; *b.* 20, 2. 31. 154, 3. 210. 239, 3; de —, pauvre *b.* 358; *nemic* 134. 180, 2 . . ; *nemica* 4*, 3. 10*, 3. 33. 40, 2. 163, 2; de —, indigne 156, 3; *nemică* 2. 17. 20. 23, 2. 27, 2. 63, 3. 96, 3. 112, 3 . . 116, 2. 120. 129, 2. 147, 3. 211, 3. 323, 2. 349, 3; *b.* 9. 13. 67, 2. 121, 3. 123. 212, 2; *mai* —, presque rien 79, 2; *alta* —, rien que 200, 2.
nîme, pron. personne, nul, aucun 8. 38, 2. 44, 2. 45. 48, 3. 51, 3. 53. 61, 2. 77. 78, 3. 91, 3. 101. 108, 3. 118, 3. 137. 2. 139, 3. 141, 2. 155. 181, 3. 183, 3. 210. 223, 3. 296, 2. 298. 310, 3. 327. 361, 2; *b.* 72. 115. 169, 2. 296 . . 304, 2. 340, 2 . . 350, 3; *nîmê* 10*. 4 . . 5 . . 26, 2. 3. 67, 2. 136, 3; —, rien 20; *nîmi* 87; *b.* 95; *neme* 74, 3. 102, 3; **nîmene** (gen. dat. *nimănu*, *nimăru*) 5*, 2. 171, 3. 174. 177, 3. 198, 2. 204, 2; *b.* 149, 2. 178, 3. 200, 3. 350, 2; -*nê* 8*, 2. 69, 2. 159. 329; *b.* 6. 3. 69, 2. 159, 3. 329; *b.* 6, 2. 69, 3; -*ni* *b.* 257, 2; *nimerilê* 40, 2; *nînine* *b.* 56, 3. 218; -*nî* 204, 2 . . ; *b.* 1, 3. 167; *nemene* 159, 2. 230, 2. 245, 3; *b.* 11, 2. 218 . .
nimerése, va. 3. trouver; parvenir; rencontrer; arriver 360, 2; *b.* 174. 346, 2. 350, 3; *ne-*, 58, 3. 111. 121, 3 . . 133, 2. 221, 2. 222, 2. 350; *b.* 1, 2. 19, 2.
Nineviea, sf. Nl. 115, 3 . .
ning, va. 2. couvrir de neige *b.* 343, 2.
ninga, *nr.* encore *b.* 274, 3. 280 (v. der. încă); —, près de *b.* 277 (v. der. lângă).
nînoare, sf. l'action de neiger 281.
niscânt, pron. *nr.* quelque *b.* 269; *nes-*, *b.* 266, 3 (v. neșchit).
niscare, pron. quelqu'un 95, 2. 116 . . 121. 160. 177, 3; *b.* 315, 3; *nes-*, *b.* 312, 2; *nescar-va*, id. 333, 3.
nîsetru, sm. esturgeon *b.* 43.
Nistor, sm. Np. *b.* 82, 2.

Nistru, sm. nom du fleuve 73, 2.. 235, 2; *b.* 34, 2. 35, 2.. 292..

niş, pr. *istr.* rien *b.* 283, 3. 284. 285 (cf. *nici*).

nişte, pr. quelques 59, 3. 77, 2. 88. 95, 2. 160, 2. 165, 2. 171, 2. 176, 3. 199, 2. 203. 306, 3. 330, 2. 354, 2; *b.* 2, 2. 19, 3. 28, 3. 38.. 51, 3. 91, 2. 132, 3. 134, 2.. 152, 2.. 174, 3. 211, 3.. 365, 3; *-tê* 360, 2; *-têe*, *b.* 200, 3; *-ti* *b.* 84, 3. 217; *neşte* 24.. 25. 27, 3. 49. 61. 69, 2. 96. 100, 2.. 101, 2. 105, 2. 120, 2. 133, 3.. 140, 3. 184, 3. 207, 2. 225, 2. 232. 243, 2. 259.

niştota, sf. pauvreté 269.

nişoru, av. *mr.* léger *b.* 266, 2; **nişureaţă**, sf. légèreté *b.* 266, 2 (der. *iuşor*, *uşor*).

nîzâ, prép. *mr.* entre *b.* 263, 3. 266, 3 (cf. der. *mîez*).

noă, aj. neuf 70; *b.* 339, 3; **noao** 27. 127, 3. 146. 309, 2. 332, 2; *b.* 28, 3; **noî** *b.* 64, 2. 67, 2. 83..; *a noa*, f. 33. 40, 2; *al noaole*, le neuvième 9; *b.* 71, 2; *al noole* 90; *al noadle* 224, 2. 225; *al noîle* *b.* 66, 2; *istr.* *al noptele*, id. *b.* 285.

noă, v. nou.

noapte, sf. (nopti) nuit 34, 1, 2.. 52. 61. 98, 3. 154. 245, 2. 286, 2. 364, 2; *nopte* 266, 3. 313. 365, 2; *mr.* *b.* 276, 2; **noaptea**, av. pendant la nuit 11, 3. 82. 117, 2. 164, 3; *b.* 149, 3; **noaptê** 1, 2. 7. 217, 3; *b.* 67; **nupțê** 366, 2; **noaptea** 1*, 2.

noăzeci, aj. quatre-vingt-dix, — și **noă**, quatre-vingt-dix-neuf *b.* 339, 3; *noaozeci și noao* 127, 3. 309, 2. 332, 2; *noăzeci și nouă* *b.* 367.

nobil, aj. noble *b.* 248, 3.

nod, s. nœud *b.* 370.

Nódea, s. le diable (nouveux) *b.* 260, 2.

nodorós, aj. nouveaux *b.* 191, 3. 192.

Nóe, sm. Np. 145, 2. 266, 3. 275, 2. 286, 3; *b.* 49, 3. 50, 2. 60, 3. 61.. 66. 371, 3.

noeán, sm. la vaste étendue (de l'Océan) *b.* 129, 2; *notan*, abîme 343, 2.

Noémvrie, s. Novembre 221, 3. 279; *b.* 26, 2. 27.. 127. 203; *-vre* *b.* 127, 3; *Noevre* 114. 256, 3. 363, 2.

noesc, v. înnoesc.

nohot, s. pois chiche *b.* 98.

noi, pr. pers. 1, pers. pl. v. gramm.

noimă, sf. (me) sens *b.* 163, 3.

nomoflax, sm. garde-loi 78, 1, 2.

nontru, 299, 2 (cf. *lăuntru*).

noptele, *istr.* v. noă.

nor, sf. *mr.* brue *b.* 278, 2.. 3. 282 (der. *noră*).

nor, sm. (i) nuage; nuée 202, 3. 313, 3; *b.* 23. 24. 50, 3. 64, 2.. 158, 1. 2. 330; —, (nouri) *b.* 199, 2. 216, 3. 353; **noor** (i) 83, 3. 316; *b.* 56, 2. 137, 3; **nour**, *b.* 330, 2; **nuâr**, (i) 49, 3. 105. 106.. 107, 2. 267, 2. 326; **nuor**, (i) 12*. 2, 1. 2. 29, 2. 201, 2.. 285, 3. 302, 3.; *b.* 48, 3. 121. 321..

noroc, sc. (uri) bonheur; sort 70, 3. 72, 3. 203, 2.. 3.. 235, 2. (τυχη) 356, 3; *b.* 7, 3. 13, 3. 26. 146, 1.. 2. 182.. 305; **năroc** 70. 114, 3. 116, 3. 162, 2. 199; *b.* 123, 3; —, talisman 162, 2; **nărocire**, sf. sort 325, 3; *no-*, bonheur; sort 336; *b.* 8, 3. 12, 2.. 51, 2. 144, 2. 180. 198. 365; **norocit**, aj. av. bienheureux 337, 2; *b.* 2, 3. 6. 50, 2. 86, 2; **norocos**, aj. heureux *b.* 212, 3; **rău** —, malheureux *b.* 212, 2.

norod, sc. (roade) peuple; nation; populace; foule; troupe; multitude 145, 3. 147, 2. 3. 165. 280, 2. 282, 3. 284. 358, 2; *b.* 1. 3. 20, 2. 22, 3. 25, 2. 37, 2. 52, 3. 71. 86, 3. 124, 2. 143, 2. 194, 3. 242, 2; **nărod** 4. 17. 19.. 24. 132, 3. 140, 2. 177, 2. 189, 2. 3. 215, 2. 221, 2. 237, 3. 258, 3.. 264, 2.. 281, 3. 310, 2. 319, 2. 362, 3; *b.* 70, 2.

noroiu, sc. (oae) bourbe *b.* 373.

nostru, *noastră*, pron. poss. 1. pl. nôtre v. gramm.

not, vn. 1. naviguer 58, 2.. (v. înnot).

nou (nouă, noi, noue), aj. neuf; nouveau 100, 2. 141, 2. 199, 2. 230, 3. 252. 282, 2; *b.* 151, 2. 351, 2; **noaă** f. 101. 133, 2. 145. 280, 2; **noao**, f. 43. 194. 268, 2. 336, 3; *b.* 30. 124, 3; **noo** 120, 2; **noaui** *b.* 294, 2..; —, (noao f. pl.) 13, 3. 18, 2. 84; *b.* 45, 3. 223; —, (noai) *b.* 64; —, (noo) 4; —, (noaă) 314, 3; **călea noaă**, les nouvelles choses *b.* 13, 2; *de* —, de nouveau 343; *b.* 240, 2; **din** —, tout neuf *b.* 223, 2.

nouăzeci v. noăzeci.

Novacu, sm. Np. 92, 2; *b.* 302—304; **Novăciță**, id. *b.* 293, 3.

nravoućenie, sf. éthique 88, 3.

nu, av. non, ne pas, point 1*, 2. 1. 2. 3.. 31; pass. *no* 1*, 2.. 4*, 3. 16*, 2. 8.. 363, 3. 365, 3; *istr.* *b.* 282, 3.

nuc, sm. noyer *b.* 368, 2. 369, 2; **nucă**, sf. (nuci) noix 357; *b.* 44. 98. 376, 2.

nucsoară, sf. (re) noix muscade 356; *b.* 42, 2; *nucsoară* *b.* 97, 3.

nucă, sf. (ele) verge, gaule 357; *b.* 240, 2. 289, 2; *nue* *b.* 369, 3.

numai, av. seulement 1. 24. 27, 2. 37, 2. 42, 2. 51, 3. . 62. 80, 3. 88, 3. 101, 3. 113, 2. . 176, 3. 274. 324; *b.* 7, 3. 150, 2. 214, 3. 255, 3; — *cât*, aussitôt, de suite 27. 96, 2. 232, 3. .; *b.* 41, 3. 77, 3; — *ce*, id. 201, 2; *b.* 73, 3. 74; — *decât*, 128, 2. 195, 2. 310, 3; *b.* 40, 2. 3. 54, 2. 57. 174, 3; —, de rigueur *b.* 349; *nu* —, non seulement 46. 89, 2. 107. 262, 2. 3; *b.* 28, 2. 80, 2; *fără*, —, seulement 262, 2. 3; *b.* 37, 2; *numa*, *b.* 224, 3. 259. 260, 2. 307, 2.

numa-le, mr. v. nume.

nú-mândru, aj. peu sage 15.

număr, sc. (ere) nombre 43. 82, 2. 126. 133. 211, 3. 267, 3; *b.* 7, 2. 82, 3. 152, 3. 253, 2; —, numéro *b.* 164, 3. 165; *fără* de —, innombrable 80, 2. 362, 2; —, va. vr. 1. compter, nombre 84. 95. 1, 2. 102, 2. 279, 2. 338, 2; *b.* 86, 2. 120, 2. 121, 2. 349, 3. 366, 2; —, lire 5*, 3.

nume, sn. (me) nom; titre 3*. 9*. 1. 2. 7. . 14, 2. 19, 2. 25. 39, 3. 42, 2. . 55. . 78, 2. . 100, 3. 126, 2. 142, 3. 194, 2. 197, 2. 292, 3. 299, 2. 350. 367, 3; *b.* 36, 3. 105. 172. . 249. 252, 2; *numele* *b.* 8, 3; *numeale* *b.* 13; —*ni-*, *b.* 55, 3. 56. 220. 261, 2; *nr.* *numală* *b.* 276, 2. 281, 2; *nome* 54, 2; *b.* 188, 2. 369, 3; *istr.* *lume* *b.* 284, 3. 285; **numésc**, va. vr. 3. nommer; appeler; désigner 365, 2; *b.* 154, 3. 206, 3; *număsc* 245, 3. 322, 3; *b.* 12, 2. 61, 2.

numeris, sm. nom d'une troupe des anges 221, 3.

numire, sf. (ri) nom; dénomination; terme *b.* 49, 3. 88, 3. 155. 220, 2. 222, 2. 3. . 252, 2. 253, 3. 260; —*ib*, aj. s. fixé *b.* 213; —, renommé *b.* 88, 2.

numpta v. nunta.

nún, sm. parrain de noce 317, 3; *b.* 321, 3; —*ă*, sf. marraine de noce *b.* 315, 2.

nuns v. nus.

nună, sf. (te, ț) noce 116. 217, 3. 317, 3. .; *b.* 29, 3. 34, 2. 51, 2. . 68, 1. 2. . 3. . 261. 312, 3; *numpta*, *nr.* *b.* 280, 3.

nuor v. nor.

nus, pr. 3. pers. (nusa, nuși, nuse) il, elle; eux, elles 15*, 3. 16*, 2. 15, 2. .

18, 2. 21, 2. 81. 85, 3. 100, 2. 102, 2. 103, 3. 108, 3. 187, 2. 188, 1, 2; *nuns* 58, 2; *nus* 7*, 1, 2.

nymphă, sf. (e) nymphe 216, 2.

O (O, O).

o, art. fem. acc. elle 1*, 2. 14*, 2. 2. . 4. 8. 17. . 21, 2; pass.

o, pr. f. une 14*. 2. 4. 6. . 21, 2. 23, 2. 25. 188, 2. 3. 262; *b.* 213, 3; *istr.* *b.* 283, 3. . (v. uă).

o, intj. oh 3. 55. 60, 2. 140, 2; *b.* 231, 2. 3. . 247, 2.

oablă v. oblu.

oăchies, aj. brunet *b.* 258, 2. 287, 2. 329, 2.

oăc, sf. (oi) brebis 11, 2. 14, 2. 15, 2. 18, 2. . 74, 3. 76, 3. . 88, 1, 3. 103, 3. . 155, 2. 171. 175, 2. . 282. 318, 3. 331, 2. .; *b.* 28. 163. . 221, 3. .

oajde, sf. (de) fers 3*, 3.

oăla, sf. (le) pot, marmite *b.* 118, 3. 164, 2; *istr.* *oală* *b.* 286, 3.

oară, sf. (or, ori) fois 2. 4. . 5. 15, 2. 23. 52. . 61. 65, 3. 95, 3. 104, 3. 120, 3. 152, 3. . 169, 3. 183, 3. 292, 2; *b.* 29, 2. . 52, 3. 67, 2. 187, 2. 194, 2; —, moment *b.* 206, 2; *nr.* fois, *b.* 272, 3. . 280, 3; *un'* —, une fois; soudainement, *b.* 264, 2. 266, 3. 268. .; *de un'* —, id. *b.* 268, 3; *tr'* —, immédiatement *b.* 264, 3. 265, 3; *puțină* —, peu de temps *b.* 266; *multă* —, longtemps *b.* 264, 2.

oăre, cj. ou bien, serait-il possible, est-ce que 112, 3. 215. 233; *b.* 30, 2. 101, 2; —, ou-ou 46, 2. . 105, 2. .; —, soit-soit 180, 2; — *când*, jadis; une fois 100. 143, 2. 234. 263. 290, 2. 317. 2. 357, 3; *b.* 360, 3; — *care*, quelqu'un 284. 306, 3. 342, 2; *b.* 8. 28. 47, 3. 51, 3. 52, 2. 63, 3. 79, 3. 87, 2. . 153, 3. 195, 3. 203, 3. . 364; — *câte*, quelque que ce soit 183, 3. . 187, 3; — *ce*, quelque, quelque chose 5*. 129. 262, 2; *b.* 11, 3. 146, 2; —, en quelque sorte 303, 3; —, quelqu'un 298, 2; —, quelque peu 353, 2; *b.* 35; — *cine*, quelqu'un 59. 61, 3. 100, 3. 137, 2. 186, 3. 294. 348, 3; *b.* 211, 2; —, quiconque 127. 128, 3; — *cum*, en quelque sorte; ou bien 263, 2; *b.* 90, 2. 91, 2. 354, 3; — *oare*, 183, 2; — *unde*, n'importe où; quelque part 84, 2. . 132. 138, 3; *oari undă* *b.* 360; **oăreși-care**, quel-

que *b.* 106,3. 124,3. 220,2; **oăreși-ce**, quelque chose, en quelque manière 63,3; *oariș-ce* *b.* 182; **oăreși-cine**, quelqu'un *b.* 123,3; **oăreși-cum**, en quelque sorte *b.* 124,3 (v. ori).

oărfân, sm. *nr.* *nr.* pauvre *b.* 281,2.

oăspe, sm. hôte 352,2; *osppe* 137; *oszpe* 216,2; —, *nr.* ami *b.* 263,2. 270,2..; **oăspete**, sm. (ți) hôte 237,3. 238.. 271,3; *b.* 67. 248; *oaspite*, *nr.* ami *b.* 265,2; **ospătăre**, sf. traitement *b.* 315,3; **ospătéz**, va. 1. (ai) traiter, régaler 237,3.. 238..; *us-*, 12*; —, loger 350; *ospeted* 306; —, vn. *vr.* manger, se régaler 49,3; *b.* 303. 325. 342..; **ospăț**, sm. (ei, ețe) repas 80,3. 224. 238,2; *b.* 128,3. 209,3; *-ți* 336.

oăste, sf. (oști) troupe; armée 6. 36,2. 59,2. 66,2. 70,3. 71.. 72,2.. 106,2. 142,3. 177,2. 190—193. 200.. 334,2. 357,3; *b.* 23,2. 35,2.. 55,3.. 83,1. 3. 126,3.. 132,3.. 197,2..3; —, guerre 178; *b.* 4. 50. 128; *de* —, guerrier 177,3; *oste*, 4; *b.* 166,2; **oătaș**, sm. (i) guerrier 292,3; *b.* 22,2. 23,3. 29,2. 168,2. 189,2. 197. 204,3. 244.

obădă, sf. menottes *b.* 336.

obârșenie, sf. fin, bout *obrășenie*, 32,2. 41,2; —, origine 254,2; **obârșese**, vn. 3. finir, accomplir 160,2.3. 171,3. 197,3; *obrășesc* 256,3. 257,2..; **obârșie**, sf. fin 257,3..

običajnyj, aj. slav. d'après l'usage commun de la langue 208,3.

obicăiu, sc. (eiuri, ce) coutume, usage, mœurs; droit; loi 297,1.3; *b.* 25. 75,2..3..; *b.* 119,2. 124,2.. 220,2.3; *-cei* *b.* 220; *-caiu*, 101. 193. 219,3. 221. 224,2. 270,3. 276. 350,3; *-cëiu* (cêe) 144. 145,3. 284. 288,2. 330,3. 337,3; *b.* 5. 39; *-cëi* 333; *-ceaiu* 241,2. 259. 313,2;

obicnă, sf. id. 252; **obicnucă**, va. *vr.* 3 s'accoutumer; s'habituer; être l'usage *b.* 75,2; *obič-*, *b.* 163. 177. 236; **-nuif**, aj. s. accoutumé; ordinaire, commun, régulier *b.* 25. 87,2.. 145. 196,3. 197,2..; *obișnuif*, *b.* 113; **obicnuință**, sf. (te) coutume *b.* 52,2.

obicnăse, *vr.* 3 se piéter *b.* 155.

obidă, sf. peine, chagrin 9*,2. 19,3; *b.* 101,2. 233,3; **-dese**, va. 3. affiger, chagriner; offenser 96,2. 127,2. 309,2; *b.* 69,2; *obiduesc*, 115,3. 364,3; **-dit**, affligé 169,2.

obiect, sc. (uri) sujet *b.* 246,2.

obiiale, sf. pl. loque 94; *b.* 3,3.

oblăduese, va. 3. gouverner; administrer 78,2. 159,3; *b.* 97,2; **-duire**, sf. administration *b.* 87,3. 254,2; **-duitór**, sm. gouverneur, maître 239,3. 240. 322,3. 335. 347,2.

oblăne, sm. pommeau de la selle 362,2; *b.* 258,3.

oblaste, sf. province; diocèse *b.* 219,2..3. 220; *-ti*, *b.* 221,2; *-tie*, 159.

oblicese, vn. 3. entendre, apprendre 12*,1.2. 144. 258.

oblu, aj. droit; plan *b.* 357; *oablă*, f. *b.* 177,2.

obór, va. 1. renverser; détruire, abattre 88,3. 105. 199,3. 213. 320,2. 367.

oboróc, sc. (oace) boisseau *b.* 62,3.. 333,3.

obosese, va. vn. 3. fatiguer 58,2; *b.* 196,2.

obrăslit, 341. l. odrăslit.

obrășenie, -se, v. obârșenie.

obraz, sc. (e) visage; figure; image 11*,3. 35. 58. 60,1.2. 133,3. 266. 292. 321; *b.* 7,3. 47. 69,3. 72. 106,2.. 107. 130,3.. 202,3. 338; —, courage *b.* 74. 102,2; **-nie**, aj. impertinent *b.* 169,3; **obraznicie**, sf. impertinence *b.* 131,3. 152,2. 352,2.

obrazovănie, sf. organisation *b.* 219.

obrezăse, va. 3. circonceire 15*,2.3.

obrintit, aj. enflammé *b.* 341,3; —, s. inflammation *b.* 343.

obște, sf. *de* —, général, public, universel 159. 237,2. 319,2. 333. 340,2. 346,2. 361; *b.* 10. 27,2. 30,3. 78,3.. 124. 156. 201,2. 221,2. 252,3; *b.* 9,2. 191. 252,3; *opște*, 290,3; —, s. public, assemblée 333,2; **obștése**, va. 3. révéler *b.* 95,3; —, aj. général *b.* 220,2. 222,2.

oca, sf. causé 270,3; *ocă* 272,2.

ocă, sf. (ă, ale) ocque 95,2. *b.* 334. 376,2; —, (*azi*) *nr.* *b.* 268. 271,2.

ocăinie, sm. misérable 163,2; *ocăinic* 96,2.. 117,3; *-nie*, (slav.) id. 79,3.

ocaca, s. cri de la grenouille *b.* 335,3..

ocăcănie, sf. désespoir 296.

ocără, sf. (re, ocără) affront, outrage, insulte; honte; malédiction 3. 49,3. 102,2. 122,2. 192. 264..; *b.* 2,2.. 48. 105. 140,3. 193,3. 229,3. 240,3. 310. 366,3.. 367; *ocăreă*, 47,2; **ocărăre**, sf. insulte 30; **ocărăse**, va. *vr.* 1. bafouer, in-

sulter; outrager 15*, 2. 55. 102. 122, 2. 3. 198. 2. 206, 2. 3; *b.* 53. 81. 95, 2. 211. 256, 2. 310; **ocăráť**, aj. outragé *b.* 138, 3.; —, non considéré 46, 3; —, qui mérite d'être réprimandé *b.* 47, 2; **ocăráťor**, aj. s. offensant 291; **ocarnic**, moqueur 50; **ocarănic**, s. médisant 46, 2.

ocârmuésc, va. 3. gouverner 321, 2; *b.* 222; **-uire**, sf. gouvernement *b.* 9, 2.. 47. 90. 1. 3. 219, 3; **-uitór**, aj. s. qui gouverne *b.* 8, 3. 243 (v. *otcăr-*).

ocasiune, sf. *nr.* occasion *b.* 265.

oceniă, v. *ocină*.

ocenaş, sm. (e) Pater noster 25, 2. 28. 41, 3.

ochése, va. 3. viser, lorgner *b.* 295, 2. 3; **ochesie**, aj. brunâtre *b.* 318; **ochişór**, sm. (i) dim. petits yeux *b.* 290, 3. 306; **ochiu**, sm. (i) œil 8*.. 11, 1. 3. 12, 3. 19, 2. 23.. 28. 30, 3. 54, 2. 64, 2. 82, 2. 88, 3. 99, 1. 3. 105, 2. 114, 2.. 127, 2. 167, 3. 223, 2. 274, 3. 312, 2. 337. 349..; *b.* 47, 3. 106, 3.. 123, 2.. 171, 2; —, (ochyi) 364, 3; —, (otii) *bnt.* *b.* 263; —, prairie dans la forêt *b.* 259; **ochiul bouluí**, pulsatille, 355, 3; **ochiu**, *nr.* *b.* 266. 270, 2.

ocină, sf. (ne) patrimoine; immeuble, propriété 2*. 38, 2. 3. 43, 3.. 45.. 54, 3. 75, 2. 3. 93, 1-3.. 143, 3. 151, 3.. 180, 2. 200.. 264; *b.* 34, 3; **oceniă** 74, 3. 91, 3..; **ocináš**, sm. (i) héritier 86, 2; **ocinătóarea**, sf. (κληρονοµουσα) 209, 3; **ocinéz**, va. 1. posséder (en héritage) 103, 3.

ochiu, *nr.* v. *ochiu*.

óeniă, sf. (ne) mine, saline 176, 2. 3. 177; *b.* 34, 3. 365, 2; —, baigne *b.* 363, 2.

ocól, sn. canton 173, 3. 174; —, enclos de bétail *b.* 85, 2.. 334, 3..; **-ése**, va. 3. entourer 172, 3; *b.* 158, 2. 260; —, faire le tour, parcourir *b.* 251, 2. 299, 3. 331.

ocrotése, va. 3. protéger *b.* 156; —, vr. se gouverner *b.* 243; **-ire**, sf. protection *b.* 125, 3.

Oesisteri, sm. Np. Oxenstirn *b.* 46, 3.

Octómvrie, s. Octobre *b.* 27, 1-3. 126, 3; **-ovrie**, 321, 3; *b.* 58, 2.

odác, sf. (ái) chambre 73; *b.* 20.

odăjdie, sf. (ii) chasuble, vêtement d'église 346, 2; *odejdie* 176. 244.

odănăoară, -re v. *odinioară*.

odată, à la fois 58, 2. 362, 2 (v. *dată*).

odejdie, v. *odăjdie*.

odgón, s. mesure de cent pas *b.* 92, 3. 93.

odihná, sf. (ne, nă) repos 2. 36. 106, 3. 111. 294, 2. 360; *b.* 6. 16, 3. 104. 132. 161, 2. 245; **-nelă**, sf. id. 3. 256, 2; **-nese**, vr. vn. 3. se reposer 17. 23. 36. 63, 3. 66, 2. 71, 3. 72, 3. 89, 3. 186, 2. 206. 228, 2. 271, 2. 273, 3. 306, 3. 366, 2; *b.* 14, 3. 129. 134. 139, 2. 163, 2. 200, 3. 238; *odinesc* 304, 3..; *b.* 326, 3. 327; **-nife**, sf. repos 323; **-nitór**, aj. s. reposant 109, 3.

odinioară, av. jadis, un jour 130, 2. 222; *b.* 47; *nié* —, jamais 132, 2. 203, 3. 341, 3; *odinióră* 131, 3; *odineoară* *b.* 179; *odănăoăre*, *nice* —, jamais 233; *-ăoară* 304, 2. 353, 3; *odănioară* *b.* 87, 2 (v. *dănăoară*).

Odisef, sm. Np. Ulysse *b.* 82—84;

Odisia, sf. Odyssée 60, 3; *-iea* *b.* 82, 2.

odobáš, sm. (i) capitaine d'une compagnie *b.* 19; **Odobeşti**, Nl. 72, 2.

odor, sn. (oară, -re) bijoux; trésor 114, 2. 148. 240; *b.* 96, 2. 162, 2. 181. 218. 348, 3.

odráslă, sf. scion *b.* 314, 2; **odráslese**, vn. 3. pousser, bourgeonner *b.* 314, 2. 316, 3; —, devenir comme un bourgeon *b.* 341, 3.

Odrfe, s. Nl. Adrianople *b.* 127; *-iă*, id. 192, 2; *b.* 294, 3.

odprostése, va. 3. *istr.* pardonner *b.* 283..

of! intj. ah, hélas *b.* 309. 362, 1. 3; *oh*, 66, 2; *b.* 102, 3. 114. 182. 190. 222, 3; —, *istr.* *b.* 282, 2.. 3.

ofilése, vr. 3. faner, flétrir *b.* 311, 3. 312.

oftăre, sf. gémissement *b.* 342, 3..; **ohťatură**, sf. id. soupir *b.* 161, 2. 180, 2; **oftéz**, vn. 1. soupirer, gémir 67, 3; *b.* 290, 2. 307, 2; *ohťez* *b.* 183.

ogăr, sm. (i) lévrier *b.* 172. 354, 3.. 355.. 373.

ogéac, sn. (urt) cheminée; famille *b.* 244.

oglındă, sf. (nde; nzi) miroir 61, 3. 238, 3. 364; *b.* 2, 2. 9. 12, 3. 160, 3. 250, 3; — *năvavuritor*, Speculum morale 295, 3; **-dése**, va. 3. fixer, regarder (attentivement) 256, 2. 324, 2.

ogóada, sf. grâce 7*, 2; —, repos 30;

ogodése, vn. 3. reposer 30.

ogór, sn. (oare) jachère, terre 141, 2; *b.* 305, 2. 320, 2.

ogradă, sf. (ăzi) cour; *b.* 351; —, gîte 365; —, haie *b.* 12.

oh, v. of.

ohăbnie, aj. patrimonial, *hohannec* 134,3.

ohătură, ohtez v. oft.

oi, av. ouî, (vzi) 187,3.

oit, 85. v. uit.

Oitúz, sm. Nfl. 38,2.

oiță, sf. (țe) petit agneau *b.* 258,2.

olă, v. oală.

olăcăese, vr. 3. crier, lamenter *b.* 138,3..; *olăc*, ib. id.

olăcăr, sm. (i) estafette *b.* 179,2.

o-l-altă, av. *la* —, ensemble *b.* 307,3.. (v. alt).

olăr, sm. potier 283.

olăt, sn. (urî) arrondissement 175,3; *b.* 9,2.

olăcăese, v. olăc —.

Olimbițadă, sf. Np. *b.* 166,3.

Olivét, sm. Nl. *b.* 190,2.

ológ, aj. paralytique 23.

oloîn, sm. huile 242,3 (v. uleiu).

Olt, sm. Nfl. 189,3; *b.* 127,2.

oltăr, sn. (e) autel 83,2. 101,2. 172. 259.. 262,2. 297,3. 346,2; *b.* 32,3. 204,3; **-nie**, sm. acolyte 297,3.

om, sm. (omeni, oameni) homme; peuple 1*,3. 13*. 1.. 2.. 7. 8. 16,2. 3. 17,3. 19. 25,1.. 2.. 26. 27,3. 30,2. 3. 34,3. 36,2,3. 39,2. 50,3.. 61. 69,2.. 70. 83.. 96,2. 100,2.. 102.. 104,3. 111. 115,3. 117,2.. 137,2. 166,3.. 169,3. 184-185. 205,2. 206,3. 266,1-3. 272. 291,3. 293. 314,3. 342,2. 366,3; *b.* 13,2. 59,1-3. 63,3. 110. 141,2.. 230,3; —, (oamini) 8. 135,2; *b.* 171,3. 199,2; —, (oamerii) 3*. 55,3; —, famille 123,3; —, (oameînri) 4*,2; —, *istr.* (omiri) *b.* 282,2. 286; — *bun*, homme honorable 45.. 87,2. 92,2; — *de cinste*, id. 72,2; — *de credință*, homme de foi 122,3; — *de frunte*, notable, principal 72,2; — *de treabă*, h. comme il faut *b.* 355; **omoăie**, sf. femme *b.* 372,2..

omăt, sm. (ți) neige *b.* 24,2; *omet* *b.* 147.

omenesc, aj. humain, d'homme 9*. 12. 17. 97,3. 105. 139. 182. 184,1.. 3. 185.. 344,2. 367; *b.* 148; *oamenescă*, f. *b.* 10,2; —, va. 3. traiter *b.* 229; **-ește**, av. humainement *b.* 356,3; **omenic**, sf. dignité, honneur; humanité, civilité 30. 31,3. 216. 256,3. 326,2; *b.* 99. 169,3.

197. 213,2.. 224,3. 226. 234,3. 315,3. 374,2; **omenire**, sf. humanité *b.* 87,2. 150,3..

omet, v. omăt.

omidă, sf. (de, izi) chenille 8; *b.* 350.. 352..

omile, sf. (ii) sermon *b.* 106,2. 108,3.

omilése, vr. 3. se humilier 321,2;

-lință, sf. humilité 100,3 (v. umilesc).

Omîr, sm. Homère 60,3. 342; *b.* 82,2. 91.

omofór, s. chape, omophore 258. 259,2.

omór, va. 1. (ăi, â) tuer 24. 35,2.

102. 117,2. 150.. 171,2. 190,2. 291,3.

324,3. 342,2. 3.. 361,3; *b.* 4,3. 16,2.

38,2. 63,2. 129,2. 171,2. 3. 206. 367,1..;

-ăcîune, sf. l'action de tuer 106; **-ăit**, aj. s. tué, mort 102. 318,3; *-rit* *b.* 186.

omșór, sm. petit homme *b.* 79,3.

on, s. (șv) être *b.* 154,3; —, un *b.* 340,3 (v. un).

Oncîul, sm. Np. 43,3.

Onóric, sm. Np. Honorius 300,2.

opărese, va. 3. échauder, brûler *b.* 352,1,2; **-rită**, l'action d'être brûlé *b.* 341,3.

opîncă, sf. (ci) sandale *b.* 3,3. 4. 224. 225. 259,3. 319,2. 361,2..;

-căr, sm. paysan *b.* 258,2; **-cúță**, sf. petite sandale *b.* 309,2.

Oprea, sm. Np. 73.. 74.. 87,2. 135.

opreă, intjct. halte *b.* 355,3; **opreală**, sf. arrêt; empêchement 161; *b.* 206,3;

oprește, va. 3. arrêter; retenir, empêcher, prohiber 11*,3. 25,2. 60. 120,3. 137,2.

144,3. 160. 161.. 188,2. 202,2. 212.

323. 355. 363,3; *b.* 54,3. 63. 83,3. 100,2.. 149,2. 197. 242,2; —, vr. s'arrêter;

se retenir; cesser 47,3. 88,2. 89,3. 359,3; *b.* 46,3. 84,3. 313; **-ît**, aj. défendu,

prohibé 323,2; *b.* 29,3; **-itór**, aj. s. qui empêche 6*,2.

opsrește, v. opt.

opște, v. obște.

opt, num. huit **al — ul**, le huitième 89,3; — *ăle*, id. *b.* 71; **optú-spră-zèce**, dix-

huit 23,2; — *spre* —, *b.* 203; *optusprezâce* *b.* 111; *opsprezèce* *b.* 203,2; *optú-spre-*

zécélé, le dix-huitième 162,3; **optú-zecî**, quatre-vingts 164; *mr.* *-zăț* *b.* 266,2.

opu, e —, il est nécessaire 13*. 3. 55,2.

or, v. oară, ori, vouiu.

ôră, sf. heure *b.* 214,3.

Orădia, sf. Nl. *b.* 293.

orânduēse, va. 3. commander; arranger, régler, classer 267, 2. 344; *b.* 125, 2. 153, 3; **-uîlălă**, sf. (el) règle, ordre; institution 245, 3. 308, 2. 320, 3. 330, 2. 331, 2. 333. 344, 3. .; *b.* 42, 2. 108, 3; **-ueală**, 345; *b.* 24, 3. 75; —, rang *b.* 53, 3; **-uire**, sf. ordre *b.* 253, 2; **-uît**, aj. nommé; arrangé *b.* 86. 115, 3. 125, 2. 3.

orăș, sn. (e) ville 1. 5. . 25, 3. 38, 3. 43, 3. 47, 2. 74. 93, 2. 137, 2. 141, 3. 176, 2. 188. 189, 3. . 194, 3. . 233. 255, 3. 296, 2. 347; *b.* 8, 2. 27, 3. 75. 113, 2. 165. 210; **orășân**, aj. s. citoyen 295, 3. 296; **-ean** 38, 2; *b.* 12, 3.

Orăștie, sf. Nl. 38. 178.

orăție, sf. oraison, adresse 246. 335, 3; *b.* 310, 3. 312, 3; **-făe** *b.* 228, 2.

orb, aj. s. aveugle 25, 1. 2. 110, 3. 188, 2. 252, 2. 299, 1-3. 319, 3; *b.* 120. 245, 2. 257, 1. . .; *mr.* *b.* 265, 3. 266. . *istr.* 286, 3. .

orbălț, sm. érysipèle; **orbălțăt**, érysipelé *b.* 341, 3.

orbése, va. vn. 3. aveugler; rendre, devenir aveugle 23; *b.* 109, 2. 237; **-ește**, av. aveuglement *b.* 46, 3. 238, 3; **-fre**, sf. aveuglement 300; **-fător**, aj. s. aveuglé 35, 2.

ordinăr, aj. ordinaire *b.* 223, 3.

ördög atta (magyar) que le diable l'emporte *b.* 224, 2.

Orighén, sm. Np. 163.

orgân, sn. (e) orgue, harpe 179. 314, 3; *b.* 181, 2; —, organe *b.* 48, 2.

orî, cj. ou, ou bien *b.* 171; —, ou-ou, soit-soit 146, 2. 191; *b.* 19, 2. 24, 3. 35, 2. 163. . 208, 3. . 312. 364, 3; — **când**, toujours, quand que ce soit 362; *b.* 178, 3; — **care**, quiconque 318, 3; — **cât**, autant que, de quelle manière que ce soit 310. . 323; *b.* 229, 2. 242, 3; — **ce**, qui que ce soit 77, 2. 317, 3; *b.* 126, 2. 202, 2; — **ce fel**, de toute sorte *b.* 148, 3; — **cine**, quiconque *b.* 161, 2. 170. .; — **încătro**, dans toute direction 200, 2; — **unde**, ou que ce soit *b.* 106, 3; — **și unde**, id. *b.* 349, 3; — **și cum**, en quelque sorte *b.* 362 (v. oare, vare).

Orión, sm. Np. *b.* 159, 2.

ort, sm. să dea *ortul* popei, mourir *b.* 366.

ortă, sf. régiment *b.* 81, 3.

orz, sm. orge *b.* 26, 3. 298, 2.

os, sn. (oase) os 13. 85. . 117, 2. 192, 2. 210, 3. 215, 1-3. . 218, 2. 331, 3; *b.* 26, 2. 138. 185, 3. 356.

osăbése, va. 3. séparer 268. 284, 3. 318, 2, 3; *b.* 90, 1. 2. 149, 2; —, vr. se distinguer 316, 3; **osebesc**, 280, 3; **osi-**, 282; **osăbî**, av. de — séparé, 270, 2. 332; *b.* 72; **osebîre**, sf. différence 328, 2. 330, 3; *b.* 4; **osibîre**, division 260, 2; *b.* 156, 3; **osăbît**, aj. séparé; différent 235, 3; *b.* 220, 2; **osebît** *b.* 426, 2; **osi-**, *b.* 163. 185, 3; —, av. surtout *b.* 221, 3; **osebît** 344, 2; *b.* 201, 3; **osebitôr**, s. séparation 280, 3.

Osanna, s. Hosanna 233. . 287. 311. .

osăndă, sf. (de) châtiment, punition 4*, 2. 26. 55, 2. 210, 3. 242, 2. 285. 346; *b.* 125, 2. 237. 242, 3; **-dése**, va. 3. condamner; punir 13*. . 50, 3. . 80, 3. 85. 168, 3. 230, 3. 259, 2. 318, 2; *b.* 17, 2. 141, 3. 154, 2. 251, 2; **-dîre**, sf. condamnation, peine 231, 3. 295, 2. 302. 316, 2; *b.* 192, 3. 193, 2. 242, 2; **-dît**, aj. s. condamné, maudit *b.* 17, 2. 322; **osîndit** *b.* 83.

osărdie, sf. zèle, ferveur 130. 209, 2. 290, 2. 360; *b.* 8, 3. 78, 3. 162, 3. 192, 2. 211, 3. 252, 2; **osrădie** 118, 2. 3. 119. 237; **usrădie** 31, 2; **osărdnic**, aj. s. empressé *b.* 154. 254, 3.

Osedee, sm. Np. 66.

osem, *istr.* num. huit *b.* 284, 2.

ósie, sf. axe 323. . .

Osie, le livre d'Hosée 325, 2.

osîndese, v. osănda.

Osmân, sm. Np. 149, 3. 150. .

ospătez, v. oaspe.

osrădie, v. osărdie.

osteneală, sf. (eale, eli) fatigue; peine; travail *b.* 124, 3. 259, 3. 357, 3; **-nălă** 95, 2. 119, 3. 129. 157. 204, 2. 280, 2. 337, 3. 340, 2; *b.* 1, 3. . 37. 41, 3. 79. 96. 108, 2. 156, 2. 3. 163, 2. 176, 3; **-nălă** 145, 2. 146, 2. 195, 3; **ostinală** *b.* 114; **ostenăla** 79, 2; **ostenese**, va. 3. fatiguer; lasser; —, vr. se fatiguer 58, 2. 81, 2. 146, 3. 295. 306, 2. 336, 3; *b.* 13, 2. 249, 1, 2; **ust-** 37, 2; **ostenință**, sf. fatigue 80, 3; **-nînță** 360, 2; **ostenită**, sf. fatigue 58, 2; —, aj. fatigué *b.* 176, 3; **ostênit** *b.* 200, 3.

ostoése, va. vr. 3. calmer, reposer *b.* 295. . .

ostropiel, sm. une sauce *b.* 44, 3. 45.

ostróv, sn. (oave) île 140,3. 143,1, 3. 258,3. 308,2. 349,3. 350. 367,2; *b.* 40—42. 129. 133. 151,2.

osvēstistva, sf. sânteté 157,2; **osve-tit**, aj. saint 7.

oszpe, v. oaspe.

Ōșerheli, s. Nl. 176,3.

oștean, sm. (ênî, enî) soldat, mili-taire, *-lên* 58,2. 72. 200,2. 299,2..; *b.* 4.. 34,2; **oștése**, va. 3. militér, luttér; camper; servir 36,2. 132. 247,3. 292,3.. 322; **oștire**, sf. (ri) expédition; armée *b.* 23. 102,2; **oștitor**, aj. belligérant 35,2; **oștitoră**, sf. armée 228,3.

oț, prép. (slav.) de 28,3. 43,2,3.. 53. 56,2. 62,2. 63,2. 87. 97,2. 103.. 109,3. 134,2,3.. 135,2,3. 141,2. 186,3. 215; **otam**, de là 92,2..; *otam* 87,2..

otác, sm. palais, résidence 336..

otără't, aj. fixé *b.* 355 (v. hotar).

oteărnuése, va. 3. gouverner *b.* 14;

-uire, sf. gouvernement *b.* 11; **-uitór**, sm. maître 190,3; *b.* 14 (v. ocăr-).

oteșese, vr. 3. s'attrister *b.* 71,2.

oteși, sm. pl. (slave), les Pères de l'Église (les membres du concile de Nicée) 93,2. 312.

Otici, sm. Np. Nl. 92—93.

otii, bnt. v. ochiu.

otpúst, sm. dimissorium 161. 186,2.

otrāvă, sf. (ăvi) poison, venin *b.* 94,3. 163,2. 243; *istr.* *otrov* *b.* 286,2; **otră-vese**, va. 3. empoisonner *b.* 96,2. 182,2. 305,2. 364; **otrāvít**, aj. venimeux 191; *b.* 11,3; **otrāvítór**, aj. s. id. *b.* 85,2. 163,3. 242,2.

oțîi, v. oteși.

otvét, sm. slave, réponse.

oțâl, **oțăt**, v. oțel, oțet.

oțărese, vr. 3. frémir 139,3. 140. 188.

oțel, sm. acier 178,2; *b.* 130,2. 152. 339..; *oțâl* *b.* 64,2; **oțelése**, va. 3. acé-rer *b.* 335,3; **oțălit**, trempé 361,3.

oțet, sm. vinaigre 320,3; *b.* 42,3. 375; *oțăt* 9; *b.* 57,3. 98; **-ese**, vr. 3. s'aigrir *b.* 11,2; **oțătăt**, aj. aigri *b.* 12,2.

ou, sn. (oao) œuf 167,3. 168; *b.* 77,3. 129.. 136,3.. 211,3..; —, (oan) *b.* 360,3; — (oule) *b.* 361; — (ouă) *b.* 369; *istr.* *ovu* *b.* 286; **ouez**, vn. 1. pon-dre, faire des œufs 167,3; *b.* 166,3. 337,3. 355,2.

ovăș, sm. avoine *b.* 27. 321.

Ovideus, sm. Np. Ovide *b.* 13,3.

Ovreu, sm. (Ovréi, ei) Hébreu 16*, 2. 59,3. 60. 85,2. 237,3. 263; **Ovrefea**, sf. Nl. Judée 19; **ovreacăte**, av. en hébreu 16*, 2. 21,2,3; **ovriești** *b.* 65,2; **ovrihăseă**, aj. f. hébreu, *ovrească* 16*, 2; *b.* 65,2. **ovu**, istr. v. ou.

P (II).

pac, istr. av. seulement *b.* 284,2.

păcăt, sm. (e) péché 3*. 9*, 3. 14*, 3. 2,2. 4. 13. 24,3. 29,3. 48,3.. 80,2. 86,2. 104,3. 107. 113.. 147,2. 171. 233,3. 234. 258. 365,3; *b.* 63,2. 234,3. 236,2; *mr.* *pecat*, dommage *b.* 264,3; *istr.* *pecat* *b.* 283,2,3; **păcătós**, aj. s. pécheur; méchant 1*. 9*, 2. 12*. 2.. 13,2. 19,3. 20.. 37,3. 50. 79,3. 86. 102. 106,2,3. 180. 211,2. 231. 285. 299. 304.. 314. 338,2. 364,3. 365. 368,2; *b.* 49,2. 57,2; **păcătuése**, vn. 3. pécher *b.* 4,3. 193.

păce, sf. paix 10*, 2. 4. 49. 81. 94. 111,3.. 149,2.. 165,2. 178,2. 190. 240,2.. 248,3. 268,3.. 273,3. 327. 366,3. 367; *b.* 30,2. 35,2. 103,3.. 108,3. 204. 210,2. 236; *patse* 216,2; *mr.* *pache* *b.* 263,2; **păcuit**, aj. fixé *b.* 193.

păclă, sf. brouillard 29,3; *istr.* *pchê*, enfer *b.* 283,3.. 284,1.. 2..

păcoste, sf. malheur 113,2; *b.* 356,2; —, imputation 305.

păcuit, v. pace.

păcurăr, sm. berger *b.* 328,3. 329.. 343,2.

păde, sf. *mr.* terre *b.* 272.

păducél, sm. aubepine (*crataegus* *aria*) 356,3.

pădúche, sm. (i) pou *b.* 119,3. 363,3.

pădúre, sf. (ri) forêt, bois 4. 38,3. 43,3. 57,2. 58,3. 71,3. 297,2.. 339; *b.* 44,3. 84,3. 147,3. 165,2. 239,2; *-ri* *b.* 120,3; *mr.* *padure* *b.* 264.

păgân, aj. s. païen; gentil; nation infidèle 15*, 3. 16*, 1,2. 5. 27,2. 51. 89. 128. 133,2. 146. 194,2. 212,3. 249,2. 264.. 309,3. 362..; *b.* 9,3. 22,3. 29,3. 55,3. 79,2. 204,2; —, mécréant *b.* 180,3; **păgănése**, aj. païen 130; *b.* 10,2; **-ește**, av. 16*, 2; *b.* 79,3; **-nătate**, sf. paganisme 131; *b.* 4,3; —, crime 210,3; —, cruauté *b.* 180,3.

păgubă, sf. (be) dommage, perte 60,3. 61,3. 151. 191. 257,2. 341,2,3.

354, 2; *b.* 25, 3. 59, 2. 3. 77, 3. 122, 3. 197. 236, 3. 252, 3. 375; *păgubése*, vn. 3. perdre va. 3. faire perdre 296, 2; *b.* 248, 2; *păgubitór*, aj. s. faisant perdre 274, 3; *b.* 202.

pâha, sf. orgueil 54, 3.

pâhâr, sn. (e) verre 43. 52, 1. . . 3. . . 100. 224. . . 244, 2. 262, 2. . . 285. 332. 363, 3; *b.* 180. 225, 3. 227. 242, 2. 312, 2. 317, 1. 3. . .; *pâhârel*, sm. dimin. *b.* 351, 3; *pâhârníc*, sm. (i) échanson 72, 2. 75, 3. 151, 3. 340, 3. 343, 2. . .; — *mare*, grand échanson *b.* 97, 2; *pâhârnícél*, sm. id. 103; *-hâr-*, 103; *pahârnícéste*, av. comme un échanson *b.* 369; *pâhârúřă*, sf. (țe) petit verre *b.* 353.

pâi, av. puis *b.* 258, 3 (v. apoî).

pâiu, sm. (pai) tuyau de blé 201, 3; *b.* 11, 3. 336.

pâiâjen, sm. (i) araignée; toile d'araignée 171, 2; *-jîn* 205; *paijân* *b.* 172; *pâianjân* *b.* 262. . .; *paijînă* 212; *b.* 12; *paijânése*, vr. 3. se voiler (des yeux) *b.* 98, 3.

paie, sm. (i) page *b.* 75, 2.

Pailie, sm Np. *b.* 343.

pâine, sf. (ni) paine; grains 5. . . 9. 52. 65, 3. 66. 90. 107. 175, 2. 232, 2. 238. . . 244, 1. 3. 246, 1. 2. 256, 2. 262, 2. 326. 330, 3. 332; *b.* 11, 2. 36, 3. 37. 71, 2. 77. 121, 2. 164, 3. 203, 2. 221, 3; *pâne*, 36, 2. 218, 3. 284, 3; *b.* 24, 3. 48, 3. 103, 2. 184, 2. 233; *pâni* *b.* 138, 2; *peni* 39; *pânre* 55, 2. . .; *nr.* *pâne* *b.* 281, 2. 282, 1. 2; *istr.* *pâra* *b.* 284, 3; *pera* *b.* 283.

Paisie, sm. Np. 159.

pâinră, 9; v. *până*; *pâinre*, v. *pâine*.

pâjere, sf. aigle *b.* 371.

pâjște, sf. gazon *b.* 176, 3. 177, 2. 3; *pajște* 218, 3.

pălăcârie, sf. *nr.* prière *b.* 268, 2; *-rsese*, va. 3. prier *b.* 268, 3. 276, 3.

Palădie, sm. Np. 304, 2. . .

palamidă, sf. chardon 355, 3. 356.

Palas, s. Np. *b.* 83, 3.

palât, sn. (uri) palais *b.* 39. 84, 3. 252, 3; —, *nr.* *b.* 281.

păle, sn. (uri) troupe; régiment; camp *plăcu* 3*, 3. 4*, 3. 5*, 1. 2.

pălése, va. 3. frapper *b.* 296, 2. 297, 2; —, hâler *b.* 344, 2.

Palistina, sf. Nl. 351, 1. . . 2; *b.* 200, 3.

paligoric, sf. consolation *b.* 182.

pâlmă, sf. (e) paume de la main; soufflet 7. 211, 3. 326; *b.* 63. 69, 2. 297, 2. 303, 3. 366, 2; *pâlmúése*, va. 3. souffleter *b.* 302. 303, 2. 364, 2.

păloș, sn. sabre *b.* 171, 3. 292, 1. 3. 293.

pâlș, sm. (glis ?) 90, 3.

pâltin, sm. (i) platane 356, 3. 357; *b.* 289, 2. 3; *pâltior*, dim. *b.* 317, 3.

pâmânt, sn. (uri) terre; pays; terrain; monde 1*, 2. 8*. 14*. . . 1. . . 2. 3, 1-3. 23, 2. 29. 65. . . 67—68. 69. 77. 98, 2. 106, 3. 111, 3. 118, 2. . . 120, 1. 2. 124. 139, 2. 202. 203. 248. 254, 2. 264, 2. 306, 3. 325, 2. . .; *b.* 22, 3. 131, 1. . . 342, 2; *pâmânt* 23; *panânt* 213. 214; *penint* 39. 148; *istr.* *pamint* *b.* 283; *pe-*, 283. 284, 3; *pâmânteân*, aj. s. (eni) indigène; terrestre; habitant de la terre 83; *b.* 25, 1. 2. 147. 254; *-tése*, aj. indigène; mondain; terrestre 130, 2. 271. 314; *b.* 124, 2. 193, 3. 220, 3; *pământesc* 233, 2. 316, 3; *penintesc* 367, 2. 3; *penintesc* 145, 2. 298, 2.

păménte, sf. mémoire 16; —, commémoration religieuse 62, 2. 63.

pâu, av. jusque 179, 3. 180, 2. . . 3. 351, 2; *b.* 48, 3. 119, 2. 290, 3; *pâună*, id. tant que 15*, 2. 2. 4. 5. 7. 14, 2. 24. 28. 36. 72, 2. . . 86, 2. 90. 96, 2. 147, 2. . . 189, 3. . . 261, 2. 3. 317, 3; *b.* 16. 60, 3. 137, 2. 158, 2. 224. 327. 359; — *când*, jusqu'à ce que 52. 68; *b.* 230; — *ce*, id. 158, 3. . .; *b.* 111. 212, 2; — *a nu*, avant de *b.* 9. 215. 231, 2. 365, 3; *pâură* 2*, 2. 3*, 2. 4*, 1. 3. 5*, 2. 9. 55, 2; *pâr*, *b.* 120; *pără* 5*, 2; *b.* 82, 2. 83, 3. 85, 3. 135; *istr.* *pîr* tant que *b.* 283, 3. 284.

pâună, sf. (pene) plume; panache *b.* 111. . .; *istr.* *b.* 285, 2; *pênă* *b.* 213; *pâni-ceă*, sf. (ele) dim. *b.* 327, 2.

Pâună, sm. Np. 74, 3. . . 75, 2. 76; **Pann**, Np. *b.* 360. 361. 364, 3. 370. 372, 3.

pândése, va. 3. épier *b.* 227, 3; **-ditură**, sf. lace *b.* 108, 2.

pandúr, sm. (i) soldat *b.* 214. 215.

pâne, v. *pâine*.

Pangă, s. Np. 93, 2.

pângărese, va. 3. diffamer 303, 2; **-rif**, aj. s. flétri *b.* 47, 2.

Panonia, sf. Nl. 171, 2; **-nean**, 157, 2.

pântece, sm. ventre; sein; intérieur 60, 3. 85, 3. 243, 3. 267, 2. 285. 321; *b.* 22, 3. 23, 2. 31, 3. 62. 63, 2. 68. 89, 2.

106,3. 150,2. 158,2. 164. 240,3. 369;
-*tie* *b.* 61; *mr. păntică* *b.* 271,2.

Panteleimón, sm. Np. 157.

Panuchie, sm. Np. *b.* 10,3.

pănză, sf. (ze) toile; linceul, linge
100,3. . 101. 140,2. . 222. 288,2; *b.*
45,2. 117,3. 129,2. . 3. 262. 303,3. . ;
-*zi*, *b.* 97; -*nă* 231,3; **pănzăr**, sm. (i)
tisserand 353,2. . ; **pănzături**, s. pl. ling-
ges *b.* 63,3. 64.

paos, sm. libation 264.

păpa, sm. pape 146,2. 163. 321,1. 2.
328,1-3. 332.

Papai, sm. Np. 216.

paparúđă, sf. (de) jeune fille couron-
née de feuilles, sur laquelle on verse
de l'eau en temps de sécheresse et on
chante une formule pour amener la pluie
b. 320,2. .

Păpăuți, s. Np. *b.* 82; **Papica**, sf.
Nl. 308,2.

papistás, sm. (i) catholique 189,2;
păpistășie, sf. papauté 328,3.

păpsése, va. 3. *mr.* finir, cesser *b.*
268,3. 281,3.

păpúce, sm. (i) pantoufle *b.* 177,2. 255.
294,3. 361,3. 364.

păpură, sf. roseau *b.* 376,2; -*poră*
355,3.

păpușoiu, sm. poupée *b.* 250,3.

păr, *pără*, v. pân.

par, vn. vr. 2. (păruǐ a păre) paraî-
tre, sembler 27,3. . 52,2. 54. 61. 67,3.
106,2. 113. 117,2. 127,2.3. 133,2. 138,
2. 170. . 187,2. 222,3. 224,3. 231,2.
259,2. 262. 267. 274,2. 298,1.2. 308.
309,2. 323,3. 342,3. 349,2. 365; *b.* 14,
2. 40,3. 41,2. 48,3. 54. 78,3. 90,2. 104,
3. 118,3. 173,3. 217. 313,2. 362,2. . ;
— *bine*, se réjouir 83,1.3. 137,2; *b.* 208,
2; — *rău*, regretter 63,3. 115,3. 142. 340,
3; *b.* 135,2; **par'că**, comme *b.* 249,3. .
281,2. 308. . 349. 353,2.

par, sm. *mr.* pieu *b.* 268,2.

păr, sm. (peri) cheveux, chevelure
65,3. 117,3. 186,3. 222. 234,3; *b.* 27.
65. 71,3. 90,3. 109,3. 118,3. 119,3.
159,2. 172,3. 177,2,3; *mr. per*, *b.* 264.
279,3.

păr, sm. (eri) poirier 357,1.2; *b.* 199,
1-3. 327,2. . ; **pără**, sf. (pere) poire 357,
2; *b.* 320.

pară, sf. (le) pară, sou *b.* 337,3. 374;
-le, pl. argent; monnaie *b.* 346,3. 363;
părălúťă, sf. (țe) *id.* *b.* 360,3.

pără, sf. flamme 142,2. 165,3. 246,
2; *b.* 180,2. 181. 194,2. 217,2. 223,2.
237,2; **pară** 303,3. .

pără, sf. (ri) plainte; action; accu-
sation, procès 4*,2. 16*,2. 46,2.3. 63.
93,2. 159,2. 174,3. 175. 331; *b.* 206,2.
374,3; **părăse**, va. 1. dénoncer; —, vr. se
plaindre 4*,2. 24,2. 62,2. 63,2. 74,1.
2. . 144,1.3. 151. 175. 195. 198,2. 318,
2. 351,2,3; *b.* 55,2. 75,2. 97,2. 98,2.
205,3. 206. .

pără, *istr.* v. păine.

Pară, Np. 93.

părăcălisése, vn. 3. *mr.* prier *b.* 267,2.

paracliš, s. chapelle; prière *b.* 66,3.

părăése, va. 3. claquer *b.* 352,3.

parágina, s. aj. inculte *b.* 367,2;

părăguinése, vr. 3. être en jachère *b.* 367,
3; *ml. -șinesc*; *b.* 262,2; **părăjinită**, aj.
laissé en jachère *b.* 262.

paraliș, sm. paralysie *b.* 54,2.

paramíthă, sf. (the), *mr.* fable *b.*
263,2; *parmițiu* *b.* 268. 269,3. 273. .

parasevénie, sf. (ii) conte *b.* 262.

părăsése, va. 3. abandonner; quitter;
cesser 27. 61,2.3. 85,2. 145,2. 156,2.
180,3. 196,3. 197. 205,2. 284,2; *b.* 19,
2. 48,1.2. 96,3. 148. 165,2; -*săse* 248.
266,3. 275,1.2. 283,2; *b.* 48,3; -**sit**, aj.
abandonné 361; *b.* 230,2.

părăș, sm. (i) accusateur 351,3; *b.*
125,2; **pără'ť**, sm. accusé *b.* 125,2.

părăťése, vn. 3. régner 146; **părăťie**,
royaume 35,2 (v. în—).

părău, sn. (răe, rae, rao) ruisseau;
fleuve 72,2. 213,3. 249,2; *b.* 133,3. 161,
2. 196,3. 298,2.3. 334,2.

părăcăláb, sm. (i) préfet; maire 53,
2. 74,3. 93. 173,2. 174,2; *b.* 76,1.2.
300,3. 343,3; —, la dignité de préfet
72,2. 73,3.

pardosése, va. 3. parqueter; paver
173; *b.* 130.

părăéche, sf. (i) couple; paire 35;
-chi *b.* 91,2.3.

părăere, sf. (ri) opinion *b.* 313,2;
-rê-, 202,3. 252,2; —, apparence *b.* 91,
2. 177.

părăésimi, sm. pl. quadragésime 218,3.

părăéte, sn. (eťi) mur; paroi 24,2.
366,2; *b.* 98,3. 178,3; -*rê-*, 4*. 57,2.
162. 271,3; -*ti*, *b.* 136,2.

părăgă, sf. primeurs; prémices 37,3.
269,2. 270,2. 321,3; *b.* 153,3.

părgăr, sm. (i) échevin; citoyen 38, 2. 45. 73, 3. 93, 2; *pră-* 43, 2.
părgăie, sf. bière; levier 357.
părguese, vr. 3. mûrir *b.* 238, 2.
parhie, sf. diocèse 223, 3 (v. e-p-).
părigorisese, vr. 3. *nr.* se consoler *b.* 267, 2.
parimie, sf. (ii) chapitre de la bible lu dans l'église 263, 2.
părînte, sm. (îi) père; parent 9* . 15, 1. 2. 18, 2. 19, 2 . . 30, 1. 2. 36, 3. 38, 2. 48, 2 . . 50, 3. 60, 1-3. 76, 3 . . 82, 1. 2. 88, 2. 106, 2. 108, 1-3. 140, 2. 155, 3. 172. 179. 244, 1-3. 277, 2, 3 . . 291, 2. 292, 2. 305, 2, 3. 306, 2. 345; *b.* 16, 3. 28, 3. 38. 125, 3 . . 179, 2, 3. 234, 2; — *du-hovnic*, père spirituel 157, 3; — *îi bun*; vrais parents 278, 2; *părînte* 81; *părente* 134, 2 . . ; *parânte* 2*, 2; *părânte* 178, 3; *parînte* 39; *b.* 359, 1. 2 . . ; *nr.* *parînte* (îi-lii), *b.* 265, 2. 266, 2; — *tése*, aj. paternel 348, 2; *b.* 173. 183, 3 . . 349, 3; — *tăsc*, *b.* 196, 3. 202, 2. 220, 2. 359, 1, 2.
Pariz, sm. Np. 216. 296, 2; *b.* 246, 2.
părjină, sf. *nr.* coup *b.* 271, 2.
părjól, sm. feu *b.* 263; *dau* —, incendier *b.* 368; — *esc*, vn. 3. brûler; roussir 71. 191, 3. 234, 3.
părláz, sm. haie *b.* 349.
pârlesc, vn. vr. 3. brûler; brunir *b.* 64, 3. 293, 3. 337 . . 376, 2.
Parmena, Np. 283, 3.
paróh, sm. curé *b.* 201, 2.
părós, aj. poilu *b.* 145, 2.
părpălit, aj. délabré; gâté *b.* 333, 3.
părtăselă, sf. rue pavée 176, 2; — *sése*, va. 3. paver 176, 3.
părtăş, sm. (i) participant 326; *b.* 15, 2. 29. 125, 3. 221; —, communion 262, 2 . .
parte, sf. (părî) part, partie; la portion 15. 21, 3 . . 31, 2. 33, 2. 38, 2. 41, 3. 43, 3. 62, 3. 72, 2. 93, 1-3. 101. 112. 227, 1-3; *b.* 28, 1. 2 . . 118, 2; —, côté; contrée 67. 130. 165, 3. 177, 1 . . 2 . . 190, 3. 192, 2. 199, 3; *b.* 3, 2 . . 50, 1. 2. 68, 3. 117, 2; —, sexe *b.* 51, 3; *a avea* —, participer 242, 2; —, avoir du bonheur; de la chance *b.* 103. 105, 2. 223, 2, 3. 309, 3. 353, 2; *de o-*, séparément 335 . . ; *de o- de alta* —, ça et là 334, 2; *de aceea* —, de l'autre côté 172; — *parti* 115, 2. 151 . .
părticéa, sf. (cèle) particule 244, 2.
particulăr, aj. s. particulier *b.* 222, 1. 2.

părtinése, vn. 3. tenir part; être partiel 70, 2; **părtnic**, sm. (i) participateur; partisan 242, 3. 257, 2.

pás, sm. (şî) pas 203, 2. 210, 2. 299, 3; *b.* 89, 3. 240, 3. 305. 356; —, possibilité *b.* 304, 2; **pasă**, vn. 2. prs. imprtf. vas 2*, 3. 3*, 3. 7*, 2. 24, 3. 63, 3. 127, 3. 216, 2. 254, 1, 3. 274. 291, 3. 353; *b.* 37, 3. 68, 2. 96, 2 . . 136, 3; **păsaî**, 2. prs. pl. allez 26, 2. 27. 42, 3; *b.* 138, 3.

pas, vr. 1. importer *b.* 170. 362.

păsăre, sf. (ări) oiseau 8*, 2. 10*. 14*. 17. 34, 3 . . 102 . . 128, 2. 167, 3. 266, 3. 316, 3. 341; *b.* 109, 2. 121. 129, 1-3. 232, 3. 254, 2 . . ; — *ră* 11, 2; — *ări*, *b.* 111, 2. 165, 2 . . ; *pasere* 35. 57, 3. 116, 3 . . 121, 3. 354; *b.* 211; — *seri*, *b.* 213, 1. 2. 228; — *sire* 35; *b.* 105; **păsărăr** (ri), sm. oiselleur *b.* 208, 3; **păserică**, sf. petit oiseau *b.* 308, 3; **păsăruica** (ci), sf. id. *b.* 44, 3.
păsc, vr. vn. 2. (a paste) paître 2*. 12*. 59, 2. 193, 2. 238; *b.* 11, 2. 329, 2. 3. 371, 3; **păscuít**, **păturé** 14, 2.

păsea, sf. l'agneau pascal 330. 331, 2. 3. 332.

păslă, sf. feutre *b.* 3, 3.

păstór, sm. (i) pasteur; berger 18, 2. 36, 2. 60, 2. 76, 3 . . 77, 2. 86, 2. 92, 3. 103, 3. 136, 3. 280, 2; *b.* 27, 3. 153, 2. 163 . . ; — *esc*, aj. pastoral *b.* 252.

păstréz, va. vr. 1. conserver; préserver; se garder *b.* 121, 3. 153, 2. 257. 261.

paşa, sm. (şî) pacha 18 . . 19 . . 71, 2. 334, 1-3; *b.* 81, 2. 92, 3.

Păşcanii, Nl. 53, 2.

Paşcovsehii, Np. 143, 2 . .

păşése, vn. 3. marcher 286, 2; *b.* 89, 3. 90, 3. 176, 3. 357, 3; **păşire**, sf. (ri) pas *b.* 303, 2.

paşion, sm. *istr.* souffrance *b.* 284.

paşmătii (?) 61, 3.

păştile, sf. pl. pâques 21, 2. 107, 2. 146, 2. 178, 3. 201. 219 . . 308, 3; *b.* 28, 3. 35, 3. 52; —, paine de pâques 217, 2.

păşune, sf. pâturage 165. 251; *b.* 159.

pat, s. lit; couche 35, 2 . . 37. 90, 2. 137. 248, 2. 301. 307; *b.* 37, 2. 3. 70, 2. 170, 2. 355; —, *istr.* *b.* 285.

pătul, sm. (e) grenier à blé *b.* 320, 2.
paterice, sn. les Vies des Pères *b.* 193, 2.

pătimă, sm. (mi) souffrance; passion 256, 2. 257. 261, 2. 303, 2. 307, 3. 321, 3.

338, 3; *b.* 79. 108, 2. 118. 126, 2. 180. 181, 2. 190, 1-3. 235, 3. 236, 1, 2. 246, 2. 3. .; *pătena*, *b.* 91; *pathima*, *b.* 187, 3; *vremē* — *lor*, la semaine de la passion *b.* 63; -*măs*, sm. souffrant 348; -*mesc*, vn. vr. 3. souffrir 308. 317, 2. 355, 2; *b.* 7, 3. 80, 3. 161, 2. 179, 2. 191, 3. 357, 2; *pathi-*, *b.* 187; *pătimirē*, sf. passion *b.* 204; *pătimitor*, aj. s. souffrant *b.* 204, 3.

pătlăgină, sf. (gene) tomate 353, 3; *b.* 43, 3. .

Patmo, Nl. 308, 2.

pătrănjéiu, sm. (ăi) persil 356, 2; *b.* 45; -*jel*, *b.* 44, 2; *pătrinjal*, *b.* 98, 2.

Pătrășco, sm. Np. 43, 3. 53, 2. 91, 3. 150, 3. 152 (v. Petru).

pătrie, sf. patrie *b.* 31. 82, 2. 85, 2. 86, 3. 126, 2. 128. 170, 2. 246, 2. 251, 3.

patriarh, sm. (rși) patriarche 8. 60, 2. 78, 1. 2. . 146. 159. 192, 2. 210, 2. 329, 2. 332, 3; *b.* 49, 3; —, (patrierși) *b.* 94, 2; -*ăiarh* 178, 3. 186, 2; -*ie*, sf. cathédrale 8. 82; -*ăiarhie*, *id.* *b.* 73, 2; -*ierhie* 258, 3; -*erșie* 60. 78; -*earșese*, aj. patriarcal 259.

patriót, sm. (ți) compatriote *b.* 86, 2. 197, 2. 252, 1, 2.

Patrăclu, sm. Np. *b.* 82, 3. 196, 1-3

pătru, quatre 21, 3. 24, 3. 137, 2. 260, 1, 2. .; -*turle*, *nr.* *b.* 272, 2; *a patra*, f. la quatrième 23, 2; —, m. le quatrième 25, 1, 2; *al-ul*, *id.* 57, 2. 90, 2; *al-le* 176, 3; *al-lē*, *b.* 54, 2; -*răle*, *b.* 70, 2; -*rele*, *istr.* *b.* 285.

pătrund, va. vn. 2. pénétrer; percer 345, 2; *b.* 152, 3. 186, 3. 192, 2. 208, 3. 372, 2; -*ere*, sf. l'action de pénétrer 323, 2; *pătrunditor*, aj. pénétrant 323, 2; *pătruns*, pénétré *b.* 49. 85, 2.

patrusprezece, num. quatorze 164; -*sprăzece* 15*, 3. 308, 2; -*sprăzăci*, *b.* 140, 2; -*spre-ce*, *b.* 332, 3; *patruzeci*, quarante 29; *b.* 145, 3; -*zăci* 103. 217; -*decă* 4*, 3.

pățese, vn. 3. souffrir; pătir; essayer 120, 3. 124, 2. 191. 222, 3. 223. 232. 302. 339; *b.* 81, 3. 102. 122, 3. 256; *pațesc*, *nr.* *b.* 271, 1, 3. 272, 2. 279, 2, 3; *pațesc*, *istr.* *b.* 283. 284, 2; *pațirea*, sf. *nr.* l'accident *b.* 263, 3.

pău, sm. paon *b.* 109.

păvăzi, sf. (veze) bouclier *b.* 90, 1, 2. 240, 2.

Pavel, sm. Np. Paul 3*, 3. 4*. . 15*. 24, 3. 26. 42, 3. 84. 153, 3. . 237, 3. 262, 1, 2. 263. 269, 3. 284, 3. 349, 3. 350; *b.*

28. 64. . 80, 3. 155, 3; *Pavă* 363, 3; *Pavlu*, *nr.* *b.* 265, 2.

Pavlin, sm. Np. 74, 1, 2; *b.* 73, 2, 3. .

Pavmos, Nl. = Pathmos *b.* 63.

păză, sf. surveillance; observation; visite; garde 107, 2. 123, 3. 200. 343, 3. 346, 3; *b.* 10. 28. 131, 3. 153, 2. 174, 2; *păzesc*, va. vr. 3. (zii) surveiller; observer; garder; maintenir 2. . 12. . 59. 61, 2. 89, 2. 112, 3. 131, 2. 162. 167. . 168. 193, 3. 200. . 204. 223, 2. 236, 3. 254, 2. 255. . 291, 2. 319, 2. 337, 2. . 342, 2. 346, 2; *b.* 7. 19, 2. 23, 2. 28, 2, 3. 51, 2. 112, 2. 182. 205, 3. 219, 2. 357, 3. 358, 3; *păzesc* 2. 3; *păzesc* 148. 180, 3. 258, 2; *b.* 46, 3. 56. 189, 3; *păzire*, sf. observation *b.* 220; *păzitor*, sm. garde; gardien 159; *b.* 8, 3. 90. 174, 2; *mai înaintē* —, circonspect *b.* 145, 2; *păzitor de taină*, discret *b.* 26, 2; *păzătorul oilor*, berger *b.* 65, 3; *păzitura*, observation 154, 3.

payne, 216, 2 (v. păine).

pche, *istr.* v. păclă.

pe, prp. par; sur; vers 74, 2. 105, 2. 193. 331, 3; *b.* 1, 2. 3. 7, 3. 8, 3. 9, 3. 13, 2. 19, 2. 25, 3. 33, 2. . 66, 2. 96, 2. 189, 2. 246, 1-3. 255, 3. .; — *cum*, comme *b.* 104; — *la*, parmi *b.* 224, 3. 312, 3. 319, 3; *pă* 352; *b.* 44. 69, 2. 126, 3. . 127, 3. 128. . 138, 2. . 3. . 161. . 166, 3. . 167. 250. 251, 2. 255. 257. 258, 3. . 260, 1-3. 347. 357, 1-3. 375, 3; —, *but.* 262, 1-3; *pi*, *b.* 133, 2. . 136, 3. 137, 1-3. 138, 2. 359, 3; *nr.* *pi*, *b.* 280, 3 (v. pre).

pecete, sf. (ți) cachet; sceau 38, 3. 53, 2. 75. . 91, 3. 93, 2. . 134, 3. 174, 2; -*ă* 103; -*cēt* 43, 3; -*cēte*, *b.* 81. 131, 3. .; *peceate* 45, 2; *peceșie*, *b.* 312, 2; -*tlușe*, va. vr. 3. sceller; cacheter; imprimer 16, 2. 163. 228, 2. 244, 3. 254, 2. 338; *b.* 78, 2. 159, 2. 218, 3. .

pech, sm. *istr.* coup *b.* 287.

pecliăr, sm. *istr.* mendiant *b.* 283.

pedepsă, sf. (se) châtement; punition 117. 138. 146; *b.* 51, 3. 87, 2. . 3. . 211, 2. 220, 2. 256; *pedeapsă* 339, 2; —, éducation *b.* 5, 2; *pedepsa* 89, 2. 220, 2; *pedepsese*, va. vr. 3. punir; châtier 5. 26, 2. 159, 3. 160. 222, 3. 293. 294, 3; *b.* 48. 51. 87. 103, 2. . 131, 3; —, torturer 206, 3; —, apprendre; élever 341. 350, 3; *b.* 359, 2; *pedepsire*, sf. châtement; punition 157, 3; *b.* 237, 3; —, *nr.* *b.* 267, 2;

-sit, aj. s. (ti) bien élevé 280; —, puni *b.* 152, 3. 173.

pedestri-me, sf. piétons 71, 2; **-tru**, aj. av. pédestre; à pied *b.* 136. 164. 244, 2. 322, 2.

Peflagonia, Nl. 224.

peğur, prp. sur; concernant *b.* 10 (v. *regiur*; *inprejur*).

pehli-vânfe, sf. (ii) bouffonnerie *b.* 10, 2.

peire, sf. destruction; annihilation 345, 3. 354, 3; *b.* 22. 59. 164, 3. 180, 3. 218, 3 (v. *perire*).

pekurâe, sf. enfer 124 (v. *păclă*).

pelag, sm. la mer; immensité 343, 3.

pele, v. *piele*.

pelicân, sm. pelican 102 ..; *b.* 185, 3.

Pelin, Np. 173, 3. 174, 2.

pelin, sm. absinthe *b.* 308 ..; —, vermouth *b.* 81, 3. 298; **-ni**, herbe à balai 356; **-nuță**, sf. (te) absinthe *b.* 344, 3.

peliță, sf. corps; chair 25, 2. 54, 2 .. 55, 2; —, peau 138.

Peloponisên, Peloponésien 328.

Pentapoli, Nl. 358, 3.

Pende-deka, Np. *b.* 245.

pênig, sm. monnaie; denarius 180; *pening*, *id.* 79, 2.

Penișoară, sm. Np. 75, 2.

Peniți, Np. 207, 2.

pen-prejur, prp. à l'entour 196. 235, 3 (v. *prin*).

pentecostâr, sm. rituel des fêtes depuis pâques jusqu'à la pentecôte 313, 3; **-ion** 312, 2.

pentru, pp. pour; à cause de 15*. 16*, 3. 31, 2. 45, 3. 77, 2. 3. 115, 3. 135; — *acêa*, c'est pour quoi 31, 3 ..; **-tr'acê** 50, 2. 107; **-tr'ânsă**, pour elle 107; — *ca*, parce que; afin que 67; *b.* 204, 3. 210, 2; — *ce*, pour quoi *b.* 20, 2 .. 101, 1. 2; —, parce que 13*, 2 .. 112, 3; *pintru* 139, 3. 141, 3 .. 142. 220. 311, 3 .. 312, 2; *pintr'acê* 137, 3. 138. 139; *pintrucă* 138. 219, 3; *pântru* 74 .. 136. 141, 2; *b.* 259, 2. 261. 262; *pêntru* 4. 5; **pentru**, par; entre 79, 3. 130. 187. 306; **-r'acêsta**, par cela 49; **-r'alte** entre autres 144, 2; **-r'o**, par une *b.* 43, 2; *pêntru*, (= *prin*) par 40, 3; *prentur*, *id.* 26, 1-3. 27. 62, 2. 3; *prêntru* 38; *prîntru* 9 (v. *printre*).

Pepélea, sm. Np. *b.* 368, 2.

pépene, sm. (ni) melon *b.* 259, 2. 369. 374, 2.

pept, v. *piept*.

per, sm. *mr.* v. *păr*.

pera, sf. *istr.* v. *păine*.

perd, v. *pierd*.

perdeá, sf. (ele) rideau *b.* 238, 2.

perde-vără, sm. flâneur; vaurien *b.* 367, 2; *bnt.* un *perghe-vără*, sm. *b.* 262, 2.

peréche, sf. paire *b.* 361, 3. 363.

pergám, sm. *mr.* parchemin *b.* 280, 3.

perghe-vară, *bnt.* *b.* 262, 2 (v. *perde-*).

Periandru, sm. Np. *b.* 9, 3.

perielu, sm. *mr.* péril *b.* 264.

perierghiiă, sf. exactitude *b.* 126, 2 ..

perină, sf. coussin; oreiller 136, 2; *pernă* 363, 2; **pernișoară**, sf. (șoare) *id.* dim. *b.* 300, 2.

perîre, sf. calamité; anéantissement 11*. 16, 2. 56, 2. 76, 2. 3. 89, 2. 106, 3. 142 .. 148, 2. 155. 204, 3. 254, 2. 339, 2; *b.* 59, 2. 132, 3. 165, 3. 193, 2 (v. *peire*).

perișór, sm. chevelure *b.* 344, 3.

perit, sm. maladie de bouche *b.* 59, 3.

perit, aj. s. perdu; ruiné 2. 194, 2. 329, 2; *b.* 103; **peritor**, aj. s. périssable; passager 23; **-urș**, pl. mutilation 300.

Pers, (i) persan 130. 146. 337; *b.* 56. 96, 3; **Pers**, Persie *b.* 2, 3; **-sida**, Nl. *id.* *b.* 98, 2. 332, 3; **-șăda**, *b.* 61, 3; **-sica**, *b.* 188, 2; **-siese**, aj. persan 326.

persoană, sf. (ne) personne *b.* 221, 2. 246, 2; **-sonal**, aj. personal *b.* 220 ..

Perún, sm. nom d'une divinité slave *b.* 50, 3.

pervaia, (slav.) première 159, 2.

peșcár, pêcheur *b.* 362; *păș-*, *b.* 39, 3; **pășcârie**, (ii) sf. pêcherie *b.* 219, 3. **pêșu**, sm. chant religieux 213, 2. 249, 3.

pêspe, pp. par 157, 2. 3 (v. *prespre*, *spre*).

pête, pp. sur; après; plus, outre, au-delà de 270. 355; *b.* 1. 3, 3. 19, 2. 24, 3. 85, 2. 102, 2. 127, 2. 242, 2. 245, 3. 342, 2. 373; *pîste* 180, 2. 255, 2. 299; — *tot*, partout 71. 92, 2; — *tot*, en tout *b.* 360, 2; *pîsti tot*, tout apart *b.* 181; —, *mr.* sur *b.* 270 (v. *preste*).

pestese, vn. 3. tarder 180, 2; **-tit**, aj. tardif; lent *b.* 164, 2.

peștri, aj. bariolé; bigarré; tacheté 172, 3. 276, 3. 277; *b.* 369, 2.

peșchír, sn. (e) linge 313, 2.

pête, sm. (ti) poisson 10*. 14*. 11, 2. 34, 3. 35. 57, 3. 266, 3. 316, 3; *b.* 61. 110, 2. 3. 134, 1 .. 2. 171; **-ti**, *b.* 67, 2.

117, 2. 168. .; *pēste*, *b.* 26, 3. 42, 1. . 3. 164; *nr. pescu*, (pești) *id.* *b.* 204.

pēstere, sf. (ri) caverne; grotte 1. 36, 3. 148. 188, 2. . 195, 3; *b.* 130, 2. 167, 3. 168; -*tiră*, *b.* 133, 2. .; *pieș*, *b.* 133, 2; —, *nr.* *b.* 263, 2.

Peștișel, sm. Np. 37, 2.

Peseo, sm. Np. 135.

pēteca, sf. morceau; loque *b.* 340; *petic*, (ce) *b.* 361, 2; *peatec*, *b.* 346, 2.

petrée, (ui) vn. vr. 2. passer le temps; demeurer 45, 3. 46. . 48, 1. 2. 51, 2. 52, 2. 66. 67, 2. 68. . 84, 3. 109, 2. 225. 236, 2; *b.* 308, 2; —, vivre; passer la vie 64. 80, 3. 110. 130, 3. 137, 3. 145, 1. 3. 146, 2. 204. 205, 1. 2. 206, 3. . 235, 3. 253. 286, 2. 305, 2. 367, 2. 3. 368, 1. 2; *b.* 12, 2. 65, 3. 82, 2. 95, 3. 161, 2. 191, 3. 203, 2. 210, 2; —, s'amuser 181, 2. 3. .; *b.* 225, 2. 230, 2; —, souffrir 70, 2. 223, 2. 353, 3; *b.* 8; —, accompagner, conduire 5*, 2. 139, 3. 363, 2; —, faire 88, 3; —, vr. se passer; périr 203, 1-3. 205, 2. . 229; —, arriver 286; *pîtrec*, *nr.* envoyer *b.* 268, 3. 280, 1. 3; —, apporter *b.* 278, 2; -*cănie*, sf. vie; distraction 156, 3; *b.* 346; -*căniș*, événement 251, 3; -*canie*, accompagnement 270, 2; -*cătór*, aj. vivant *b.* 10, 2; **petrecere**, sf. vie 129, 3. 301, 2; *b.* 82, 2. 124, 2; -*récere* 323, 2; *b.* 32, 2; -*reacere* 250, 3. 324, 2; —, décès 280; —, demeure 49, 2; —, égarement *b.* 87; -*cut*, aj. passé *b.* 91, 2.

petricea, sf. (cele) caillou *b.* 300, 2. 327, 2; -*ciacă*, sf. *id.* *b.* 339, 2.

Petru, sm. Np. 69, 3. 70. . 153, 2. 230. 329, 1-3; *b.* 52. 283, 3. . 284, 1. . 2. .; *Petră* 231, 2. 256, 3. 257, 2. 3. . 358, 3; *b.* 79, 3; *Petără* 194, 2; *Petar* 245; *Pătru* 16*. . 69. 153, 2. 190. . 191; *Petre* 93, 2; *b.* 61, 2. 62, 3; **Petriși** 157.

Petruburg, sm. Nl. Saint-Petersbourg *b.* 127, 3. 128.

peșitor, (i) sm. qui recherche en mariage *b.* 330.

pēveș, sm. maître chantre 212, 3.

Pezostrat, sm. Np. 179. .; *b.* 178. .

pezuese, vr. 3. *nr.* jouer; se moquer *b.* 267, 2.

piătră, sf. (pietri) pierre 8. 15, 2. 23, 2. 24. 36, 2. 40. 57, 2. 101, 3. 172, 2. 230. . 244, 3. 288, 3. 296, 2. 312, 3. 359. .; *b.* 23, 2. 61, 3. 129, 3. .; *picatre*, *b.* 123, 2; —, rocher 65, 3. 101. 102; *piătra*

121, 3. 140. . 246; *petra* 8; — *curată*, pierre précieuse 12, 3; — *scumpă*, *id.* 114, 2. . 126, 2. 270, 3; *b.* 133, 2; — *cioplită*, pierre sculptée, gravée 172, 2. 176; — *cailor*, sulfate de cuivre *b.* 46; — *de ugolnișă*, pierre angulaire 267, 2; — *pușoasă*, soufre 142, 2; — *trăsnetului*, carreau de foudre *b.* 51.

piață, sf. *nr.* marché; place *b.* 266, 3.

piază-rea, mauvais augure *b.* 303, 2.

pie, sm. goutte 242; —, vn. tomber 4. 5; *b.* 166. 244, 2. 291, 2. 297, 2. 306, 2; —, dégoutter 165, 3. 367, 2; *b.* 173. 306, 3. 324, 3; -**ătură**, sf. (ri) goutte 165, 3. 166, 2. 367, 3; *b.* 149, 2. 324, 3. . 338, 3; **pieațiță**, bariolé (?) *b.* 300, 2.

piecior, sn. (oare) pied; jambe 2*, 2. 11, 2. 16, 2. 27. 36. 54, 2. 127, 2. 139, 2. 184, 3. . 186, 3. 188, 3. 199, 2. 240, 3. 307. 349. .; *b.* 3, 3. 4. . 167, 3; *piecioare* 9; -*cănoare* 140, 2. 241, 3. 266, 2; *b.* 161, 3. 372; -*ciavri* 288; *b.* 49. 57. 118, 3; — *de munte*, pente d'une colline *b.* 329, 2. . 3; — *de lut*, *b.* 93, 1-3; — *găștiș*, chelidonium bulbosum 356, 2; -**ruți**, (țe) sf. *id.* dim. *b.* 344, 3.

pieădecă, sf. obstacle; empêchement 248, 3; *pēdică*, bride *b.* 296, 3.

piele, sf. (piei) peau; basane 171. 258. 303; *b.* 241, 3. . 259, 3. 309, 3; *pieale* 91. 215, 1. 2. 238, 3; *piăle*, *b.* 3, 3. 4; *pele*, *b.* 368; *chiale*, *nr.* *b.* 271, 3.

piept, sm. (î) poitrine; sternum 102; *b.* 31, 3. 32. 90. 91, 2. 95. 117, 3. 163, 2. 248, 3; *pept*, sm. *b.* 137, 3. 205, 2; *pietșo*, *id.* 226, 3.

piepten, sm. peigne *b.* 369, 3. 371, 2; **pēpten**, vn. 1. peigner *b.* 11.

piér, vn. va. 3. périr; perdre; succomber; mourir 1*, 2. 2*. 4. 42, 3. 49, 3. 51. 56. 59. 67, 3. 70, 1. 2. 82, 3. 96, 3. 105, 3. . 127, 3. . 128, 3. 143, 3. 144, 3. 147, 2. 155, 2. . 167, 2. 206, 2. 212, 3. 234, 2. 248, 3. 263. 270. . 309, 3. 338, 2. 349, 2. 355. 365. 368, 2; *b.* 3, 2. 5. 61, 2. . 148. 230. 363, 3; *per*, *peiu*, *b.* 182, 2. 303, 2. 340, 2. 3. 343. .; —, disparaître *b.* 129.

piērd, (dui, rzând) va. vr. 2. perdre; détruire, exterminer 11*. 11. 16. . 26, 3. 76, 2. 80, 2. 3. 82, 2. 89, 2. 96. 105, 3. 110, 2. 112. 119, 3. 160. 163, 3. 167. 171, 2. 3. . 210, 3. 223. 264. 342. 366, 2; *b.* 87, 3. 129. 212, 2. 314, 3. 363, 3; *perd* 3. 6. . 234, 3; *b.* 64, 2. 181, 2; *perūd* 49, 2; *pgliērd*, *istr.* *b.* 282, 2; **piērdere**, sf.

perle 360, 2; *b.* 197; *pieardere*, destruction 346; -**uit**, aj. s. perdu 309, 2. 349, 2.

piearsec, sm. pêcheur 356, 3; **piersică**, sf. pêche *b.* 98, 2.

piezăre, sf. ruine; destruction; perte 31, 2. 168, 3; *b.* 4, 3. 87, 3. 152, 3. 303, 3; -**zător**, aj. qui détruit 84, 3; *b.* 230; -**đător**, méchant 1*; —, tuant 6*, 2.

pietros, (armăsar —) cheval solide *b.* 259.

piezēs, aj. oblique 89.

piftfe, sf. gelée *b.* 43.

Piha, Np. *b.* 172.

pilă, sf. lime *b.* 374.

Pilatū, sm. Np. 20, 3. 21 . . 32, 2. 41, 2. 100, 3. 315, 2; *b.* 58, 2; -*tus* 124.

pildă, sf. (e) parabole; similitude; exemple 17, 1. 2. 18, 2. 25, 3. 30, 3. 95, 3. 128, 2. 155. 166, 3. 277. 326, 3; *b.* 5, 2. 9. 25, 2. 49, 2. 63, 3. 109, 3. 110, 2. 111, 2. 164. 169, 2. 189, 2. 202. 211. 255; —, proverbe 268. 312, 3; —, livre de proverbes 326, 3; —, dicton *b.* 4, 2. 30, 3; —, fable, conte 353, 2. 3. 354, 2; *b.* 109. 207. 360.

Pileu, sm. Np. *b.* 89, 1. 2 . .

pin, pp. par *b.* 181 (v. prin).

Pin, sm. Nl. *b.* 302, 3.

Pinclopa, sf. Np. Pénélope *b.* 82, 2.

pinér, sm. panier *b.* 89.

pintenī, sm. pl. éperons *b.* 224. 296.

pintre, pp. par *b.* 222, 2 (v. pre).

pipăese, va. 3. tâter 23. 244, 2.

pipér, sm. poivre *b.* 42, 2. 3. 43, 2.

pipiligós, aj. plein de jones *b.* 369, 3.

Pir, sm. Np. 200 . .

pir, *istr.* v. păn.

Pira, sf. Nl. *b.* 89, 2.

pira, pp. *istr.* autant que *b.* 285, 3 (v. păn).

Piramón, sm. Np. *b.* 10, 2.

piridez, vn. 2. *mr.* gazouiller *b.* 279, 3.

piro, sn. (oanc) gros clou *b.* 358; *chiron*, *b.* 245, 2; **pirunu**, sm. *mr.* fourchette *b.* 285, 2.

pis, vb. (slav.) écrit 45, 2. 53, 2. 56, 2. 63, 2. 74, 2. 76. 87, 2. 92, 2.

pisăgése, va. 3. bâtonner *b.* 356, 2.

piše, sm. bec 341.

piše, sn. (uri) hauteur; sommet *b.* 261, 3.

piscep, sm. évêque 37 (v. episcop);

Piscep, Nl. 62, 2. 63.

pișeușe, vn. 3. gazouiller *b.* 217, 3.

pișei, va. *istr.* za —, pour écrire *b.* 285, 2.

pișéc, vn. 1. piler; broyer *b.* 45, 2. . . 46; -*săz*, *b.* 67, 2; -*sat*, aj. broyé *b.* 44, 2. 45. 46, 2.

pișică, sf. (ci) chatte 90, 3; *b.* 259, 3. 373, 2. 376, 2; -**cuță**, sf. *id.* dim. *b.* 362.

pismitelnyī, aj. slav. littéralement 208, 3.

pistipsec, vn. *mr.* croire *b.* 268.

pistol, sn. (oale) pistolet *b.* 18, 2. 306, 2.

pistrălă, sf. (le) stade 187, 3.

pistruét, aj. bariolé *b.* 258, 2 (v. pestrît).

pisusit, aj. *mr.* goudronné *b.* 268, 2.

piș, vn. (chiși) pisser *b.* 98, 3.

pișteliță, sf. marais 359, 3. 360, 2.

pit, pp. *mr.* par *b.* 277, 3. 281, 3 (v. prin).

pită, sf. (te) paine 32. 41, 3. 42, 3. 238. 332; *b.* 7, 3. 223. 320, 3; **pitărie**, sf. (ii) four *b.* 12, 3.

pitesc, vr. 3. se cacher *b.* 314, 3.

pitie, sm. (i) nain *b.* 133.

Pitistenu, Np. *b.* 126, 2.

pitpalăcă, sf. caille *b.* 215.

pitrop, sm. tuteur 14, 2 (v. ep-).

pituliș, av. secrètement 6, 2.

piulițe, sf. mortier *b.* 45, 2.

piвніță, sf. (te) cave 92, 2. 171, 3 . . ; *b.* 294, 2. 296, 3; -**țăr**, sm. sommelier 171, 3; -*icăr* 171, 3.

pižmă, sf. (me) haine; envie 12*, 3. 295, 2. 302, 2. 340, 3. 341, 1-3. 342 . . ; *b.* 21, 2. 55, 2. 63, 2. 261, 2; *chiz-*, *b.* 137, 2; **pižmăș**, aj. s. envieux; ennemi 113. 210. 212. 3. 247, 3. 248, 3 . . 275, 3; *b.* 154; *pižmaș* 240, 3; -**mășeșe**, aj. hostile 228, 3; -**mățăreț**, s. envieux; jaloux 341, 1-3. 342, 2; -*tarităș*, sf. *id.* 341; **pižmese**, envier 302, 2; -*mușc*, *b.* 21, 2. 208, 1 . . 2 . . 357, 2; —, (?) 68, 3.

plăc, vn. vr. 2. (a plăcea) satisfaire; plaire 27, 2. 38. 72, 3. 111. 158. 211. 235 . . 283, 3. 288. 294, 2. 353, 1. 3 . . ; *b.* 35, 2. 42, 3. 46, 3. 77, 3. 83, 3. 96. 99, 2. 176. 184. 187. 194, 2 . . 226, 2. 243, 2. 248. 249, 2; **plăcere**, sf. plaisir *b.* 247, 2; -*că* 333, 2; —, volonté *b.* 77.

plăcintă, sf. (te) gâteau 352 . . ; *b.* 43 . . 351 . . 374; -**țăr**, sm. pâtissier 352, 2.

plăcut, aj. agréable; aimé; gracieux 283, 2. 301, 2. 347, 3; *b.* 49, 3. 84, 3; *line* —, très agréable 162.

plău, sn. (uri) haute montagne (Valachie) 156, 3. 157, 2. 236; *b.* 30. 128. 259, 2. 292.

plan, sn. (uri) plan *b.* 243, 2. 362. 364, 3. 366, 3.

planetă, sf. (te) planète *b.* 26, 1. . . 2. . .; *-nită*, *b.* 166, 2. . .

plâng, (nșu, nsei) vn. 2. pleurer; plaindre 8*, 3. 9*. 2. 8, 2. 19, 2. . . 37. 63, 3. 64, 2. . . 99. 2. 106. 139, 3. 142. 147, 1. 3. 182. . . 249, 3. 254. . . 288, 2. 306, 3; *b.* 31, 3. 119, 2. 3. 179, 3. 186, 3. 196, 3. 305, 1. 2; *plâng* 52, 2. . .; *-je*, *b.* 230; *plang*, *mr.* *b.* 264. . . 265; **plângu**, s. *mr.* sanglot *b.* 264, 2; 268, 3; **-ător**, aj. pleurant *b.* 215, 1. 3;

-ere, sf. pleurs; sanglot; plainte 17, 3. 18. 54, 3. 184, 2. 271. 272; *b.* 140, 2. 185, 1. 2; *plânjere*, *b.* 232; **plâns**, sn. (uri) *id.* 66, 3. 67, 2. 86, 2. 106. 258, 3. . . 263, 3. 272. 285, 2. . .; *b.* 151, 3. 187, 2. 241, 3; *plânsări*, pl. lamentations *b.* 169, 2.

plăpând, aj. délicat; douillet *b.* 258, 2.

plăpomă, sf. couverture *b.* 376, 2.

plăsă, sf. canton *b.* 259, 2; —, filet *b.* 371, 2; —, sorte *b.* 213.

plăsez, vn. 1. frapper les mains 14.

plășcă, sf. manteau 245.

plătă, sf. paie; récompense; rétribution 7*. 9*. 11*, 3. 19, 2. 20. 29. 32. 38, 1. 3. 91, 3. 100. 109. 125. 154, 3. 211. 286, 2. 348, 2; *b.* 28, 2. 64, 2. 142. 175. 221, 3. 309, 3; *în* —, pour le gain 49, 3; *în* — *lui D-zeu*, que Dieu le récompense *b.* 352, 3; **plătese**, va. 3.; payer; récompenser 74. 75, 2. 95, 2. 3. 144, 1. . . 3. 204, 2. 248, 3. 277. . . 315, 2. 354, 3; *b.* 22. . . 25. 47. 63, 3. 118. 121, 3. 207, 2; —, avoir la valeur 329, 2; *b.* 77, 3; *plătesc*, *mr.* *b.* 266, 3; **plătire**, sf. récompense 13; **plătitor**, sm. payeur *b.* 14, 2; **plătnic**, aj. s. payeur 151. 348, 2.

Platon, sm. Np. 85, 2. 341, 3. 350, 3.

pláva, sf. navire *b.* 181, 3.

Plăviceni, Nl. 136.

plăviț, aj. blanc; blond; jaune 109. 260, 2; *b.* 258, 2; *plăghit*, *mnt. id.* *b.* 288, 2.

Plavt, sm. Np. Plante *b.* 3, 3.

plaz, **-uit**, oracle; sort 58, 2.

plăzmușe, va. 3. moudre l'argile 267, 3; **-uire**, sf. création 324. . .; *b.* 94;

-uitor, sm. créateur 326, 1. 2. . .; **plăzuitul**, 58, 2, v. plaz.

pleamnă, sf. marque-envie *b.* 144, 3.

pleavă, sf. (ve) balle de blé 104, 3. 163; *b.* 218, 3; **plăvilă**, ivraie 17, 1. 2. . .; **plevese**, va. 3. biner 220, 2.

plée, vn. vr. 1. incliner; plier; baisser; s'incliner 11. 12. 36, 2. 65. 81. 82. 99, 3. 134, 2. 231. 240, 3. 247, 2. 266. 347, 3. 362; *b.* 48. 49, 2. 110. 135, 2. 204, 2; —, s'en aller, partir 248; *b.* 55, 3. 128. 138, 2. 185, 2. 237. 363, 3; —, fuir 361, 3; —, imputer 366; —, entrer *b.* 175; —, se prosterner, se soumettre; obeir 35, 3. 51. 69, 3. 289, 2, *b.* 164, 3. 185, 3. 362; —, décliner 80, 3. 232, 2; **-ăciune**, sf. inclination; soumission 242. 287, 2. 337; **-ăre**, sf. (ări) *id.* 47. 86. 329, 3; *b.* 87, 2. 88, 3. 144, 3; **-ăt**, aj. humble; soumis; dévoué 115, 3. 125. 156, 3. 221, 2. 290, 3. 314, 2. 322, 3. 347, 2; *b.* 2, 3. 88, 3; **-atul**, inclinaison; désir 54, 2.

plesnese, va. 3. claquer *b.* 51, 2. 294, 3. 295. 352, 2. 354, 3; —, éclater *b.* 302, 2. 354, 2; —, fouetter *b.* 373, 3. 338.

pleșuv, aj. chauve *b.* 353, 2.

plete, sf. pl. tresses de cheveux *b.* 90, 3; **pletesc**, va. 3. tresser 365, 3 (v. împl-); **pletós**, chevelu *b.* 350, 3.

plethron, sm. une mesure *b.* 92, 3.

plevân, sm. nom de bœuf *b.* 345, 3.

plimb, va. 1. promener *b.* 259, 2; —, vr. se promener *b.* 255, 2.

plin, aj. plein 10*. 30, 3. 50, 2. 158. 166. 198. 215. 283, 3. 324. . .; *b.* 26. 106. 1. 3. . .; **a fi** —, se remplir *b.* 166, 3; **-ul**, sm. plénitude 14. 249; **-esc**, va. 3. remplir 66, 2. 147. 213, 2. 217, 3. 245, 2. 257. 274. 289, 3. 312, 2. 331. 339; *b.* 22, 1. 3. 23, 2. 25. 50, 2. 64, 2. 88, 3. 156, 2. 178, 3. 184; **-ire**, sf. (ri) plénitude 309, 2. 325; *b.* 36, 2; **-itul lunei**, pleine lune *b.* 27.

pliroforisesc, vr. 3. s'informer *b.* 128.

ploă, v. imp. 1. pleuvoir 166. 264, 2; *b.* 59, 2. 159, 2. 343, 2; **ploac**, sf. (ploî) pluie 3, 2. 49, 3. 83, 3. 107, 2. 201, 2. 281, 2. 349, 3; *b.* 12. 25, 1. 2. 50, 3. 59, 1. 2. . . 147. 159. 320. . .; *ploaê*, *b.* 330; *ploea* 14, 3; *ploai*, *b.* 181, 3; *ploia*, *mr.* *b.* 285, 3; **pliois**, aj. pluvieux *b.* 26, 2; *ploos*, *b.* 58, 3. 59, 1-3; *vreme de ploat*, temps pluvieux *b.* 298, 2.

plöd, sn. fruit; produit 10*, 2. 8, 2; **-ese**, va. 3. produire *b.* 110, 3.

plóp, sm. peuplier *b.* 320. 326, 3. 327. .; — *sălbatec*, *στωραξ* 357, 2.

ploscă, sf. flacon; plat en bois 273, 2; *b.* 238, 3. 315. 369; — **ciță**, sf. *id.* dim. *b.* 303.

Plotonești, Nl. 43, 3.

plug, sn. (uri) charrue 178, 2; *b.* 33, 3. . 62, 3. 259, 2. 317, 2; —, *nr.* *b.* 271, 2; *vremea* — *ului*, temps de labourage 119, 3; —, chanson de nouvel an *b.* 333; —**ar**, sm. (i) laboureur; paysan 119, 3. . 120, 1. . 2; *b.* 39, 3; —**ușór**, sm. petite charrue *b.* 345, 3.

plumb, sm. plomb *b.* 162, 2. 172, 2. 178, 2; *b.* 33.

Plutarh, sm. Np. *b.* 14, 3. 198; *Pliu*-198.

plútese, vn. 3. nager *b.* 151, 3; —**titór**, aj. nageant 205, 3.

poală, sf. sein; giron 30, 3. . 134, 2; *b.* 166, 3. . 326, 2. . 333, 2; —, bordé; **raie** *b.* 90. 115, 2; —, bord; **lisière** *b.* 328. 330, 2; —, côté, plane *b.* 131, 3. 132. 342, 2; —, pan *b.* 225; —, pl. jupe; vêtement de femme *b.* 98, 3. 120, 2. 177, 2. 362, 2. 376, 2.

poamnă, sf. (me) fruit *b.* 34. 178, 2. 265, 2. 285. 324. 351; *b.* 12. 59, 1-3. 89, 2. 97, 2. 122. 200.

poartă, sf. (porți) porte 22. 30, 3. 75, 3. 147, 2. 165. 176, 2. 267, 2. 285, 1-3. 313, 2. 334, 2; *b.* 32, 3. 112, 3. 158, 2; *portă* 3. 255.

poate, peut-être 339, 2; *b.* 324, 2. 354, 2; — *fi*, *id.* *b.* 73, 3. 95, 2. 127 (v. pot).

publican, sm. péager 126, 2.

pobrzăse, v. prob.

pocaânie, sf. pénitence; repentir 13*, 2. 82, 2. 90, 2. . 91. 99, 3. 101, 2. 243, 2. 285. 292, 2; —*can*- 217, 3; —*caea*- 289, 2. .; —*caia*- 289; **pocăse**, vr. 3. se repentir; faire pénitence 8. 31. 90, 2. 3. 100. 129, 1. 2. 270. 284, 3. 289, 2; *b.* 39, 2; **pocăință**, sf. repentir; pénitence 51. 76, 2. 79, 2. 115, 1. 2. . 179. 285, 1. 2. .; *b.* 6, 2. 48, 2. 194, 2.

pocit, aj. s. difformé; défiguré *b.* 339. 361, 3; —**ură**, sf. maladie; déformation causée par enchantement *b.* 338, 3. 341, 3. .

pociu, va. 2. v. pot.

pocéle, av. *istr.* plus tard *b.* 282, 2.

poelón, s. don; présent 132, 3. 351.

poenése, va. 3. claquer *b.* 335, 2.

poçnese, va. 3. *istr.* commencer *b.* 282, 2.

pocrovêțe, sf. pl. couverture 244.

poță, sf. poste *b.* 221, 2.

pód, sn. (uri) rue 176, 2; —, pont 360, 2; *b.* 132, 3. 152, 2. 244, 2. 370, 2; —, comble, grenier *b.* 228, 3. 327, 3. 351, 2. .; **Podul înalt**, Nl. 71, 1. 3. 191, 1-3. 192, 2.

podagrie, sf. podagrie *b.* 26, 2.

podbeál, sm. (tussilago farfara) pas d'âne *b.* 321; —*bél* 355, 3.

podgorie, sf. (ri) vigne; vignoble 189, 3; *b.* 311, 2.

podină, sf. plancher *b.* 130, 2.

podnójie, sf. marche-pied 259, 2.

podoaibă, sf. (be) ornement; décor; parure; beauté 106, 2. 145, 2. 203. 259. 324, 2. . 333; *b.* 17, 3. 33. 89, 2. 90. 94, 2. 147, 3. 156, 3. 324, 2; —, abondance 245, 2; —, aj. s. ressemblant; semblable; exemple 11*, 3. 17, 1. . 3. 18. 166, 3; **podobese**, va. 3. orner; parer 57, 2. 106. 107, 3. 110, 2; **podobnic**, av. semblable, ressemblant 18.

Podolicea, sf. Nl. 191. 201, 2.

podpoleovnic, sm. sous-lieutenant *b.* 126, 3.

podurel, sn. (e) petit pont *b.* 325.

poeaná, sf. (ene) clairière; prairie 350, 3; *b.* 342, 2; **poenitã**, sf. *id.* dim. *b.* 339; *poie-*, *b.* 250. 371.

poétieul, sm. le poète *b.* 182; **poezia**, sf. poésie *b.* 247.

pořida, sf. dépit *b.* 365, 2.

poftă, sf. (te) désir; convoitise 36, 3. 121, 3. 298, 2. 343, 3; *b.* 4, 3. 6. 7, 3. 36, 1. . 2. . 48, 3. 91, 2. 121, 1. 3. 188, 2. 196, 2. 376, 2; —, plaisir *b.* 164; **pořta** 12*, 20, 2. . 30. . 50. 67. 81. 88, 2. 116, 2. 251, 2. 261. 275. 285. . 292. . 345, 3. 364, 3; *b.* 70, 2. 199, 3; **pořta** 251, 2; **pořtese**, désirer, convoiter; souhaiter 40, 2. 64, 2. 76, 2. 121, 3. 127. 192, 2. 238. 278. 299, 3. 323, 3. 325. 343, 2; *b.* 3. 7. 12, 3. 53, 3. 96. 119, 2. 204, 3; —, aimer 307; *b.* 73, 3; —, inviter *b.* 85. 175. 200; —, je vous prie *b.* 315, 2; **pořtese**, *id.* 37. 47, 1. 3. 69, 3. 94, 1. 2. 98. 99, 3. 222. 288. 328, 2. . 3. . 338, 3; *b.* 21, 3. 30, 2. 57. 71. 151, 3; —, exciter 282; —, inviter 334, 1-3. 353, 2; *b.* 53, 3. 120, 3; **pořtesc** 268, 3. 269, 3; **pořtitór**, aj. s. désireux, cupide *b.* 357, 3; **pořti-** 94, 3.

poftoresc, vn. 3. répéter *b.* 347,2; *pohit-*, *b.* 52,1,3.

pogon, sn. (i; oane) arpent; demi hectare 87. 92, 2. 135; *b.* 365,2; —, **ăritul**, sm. impôt sur les vignobles *b.* 220,3. 221. 222.

pogheáz, sm. bagage *b.* 244,3.

poghoi, 213,3.. (v. *pohoïu*).

pogór, vn. vr. 1. (ăi) descendre; abattre; faire descendre 68. 80,3. 107, 2. 124,2. 147,3. 148. 155,3. 156. 168, 2. 183. 189,2.3. 190,3.. 222. 227,3. 245. 250. 270,3. 281,2. 293,3. 366,3. 367,2; *b.* 56,2. 64,3. 84,2. 131. 159. 244,3; *-esc*, v. 3. *b.* 18; *pugor* 256,2; **-ăre**, sf. descente 237,3. 345,2.

pogrebănie, sf. enterrement 319,2. 333,2.

pohfălă, sf. louage *b.* 72,2; *-hvală*, parade; pompe *b.* 197,1,2.

pohóiu, torrent 213,3; *poghoï* 213,3..

pohtese, **pohtoresc** v. *pof-*.

Pohvint, Np. *b.* 51.

poi, pp. après 226,3 (v. *apoi*).

poiádă, sf. foule 201,2.

poïdu, va. *istr.* manger *b.* 286,2.

pojár, sm. feu 321,2,3.

pojvăese, va. 3. gagner 144.

pol, slav. (*polny*) en plein; complètement 92,2.. 207,3.

polătă, sf. (te; ăți) palais 66. 107. 240,3. 271,3. 342,3; *b.* 53,3.. 54,3.. 169,2. 232,3.

poleése, va. 3. dorer 173; **-eít**, doré 172,3.. 178,2; *b.* 74,2. 88,3. 90. 92. 167. 314; *apa poliătă*, eau doré 176, 2; *b.* 32,3.

Polefrăne = Polihronie, sm. Np. 75.

Polélea, nom d'une divinité *b.* 51,2..

poléi, sm. (*pulegium*) pouliot 356,2.

policândru, sm. candelabre *b.* 33.

polieresc, v. *poreclă*.

Polidor, sm. Np. *b.* 179. 180..

polimari, s. pl. sacristie *b.* 33,2.

poliorechie, sf. (ii) approches *b.* 92,2.

politică, sf. ordre *b.* 83,3; **-eese**, aj. politique; de l'ordre 337,3. 344,2; *b.* 86,2.3. 87. 162,2. 212; **-eós**, aj. *b.* 3. 250,3; **-tie**, sf. politie; ville; gouvernement 333,2; *b.* 9.. 29,2. 178. 180,2. 183,3.

Politheu, Np. *b.* 85.

poliție, sf. police *b.* 256,2; **-țar**, sm. agent de police *b.* 256,2.. 3..

polobóc, s. tonneau *b.* 334,2.

polomidă, sf. chardon *b.* 357,3.

polonieu, s. grande cuillère en bois *b.* 336,3.

polunóșnița, sf. matines 257,3.

polus, pôle 347,3; — antarcticus, 322, 3..

pom, sm. (i) arbre 34.. 35. 57,2,3. 64,3. 129,2. 149. 256,2.. 324..; *b.* 49, 2. 94.. 175,2. 200..; —, arbre fruitier *b.* 374,3.

pomănă, sf. commémoration 125. 220; *-măna* 43.. 221,2.. 273,3; —, aumône *b.* 123. 260,3. 261. 301; *fac* —, aider; avoir pitié *b.* 304,3; **pomenése**, (iși) va. 3. commémorer; mentionner; faire souvenir —, vr. se souvenir; se rappeler 11*, 2. 7, 2. 11, 2. 13, 3. 15. 23, 3. 55, 3. 69, 3. 70. 72. 81. 86, 2. 102. 110. 111, 2. 150. 156, 2. 171, 2. 200, 1. 3. 205, 2.. 241. 315, 1. 2; *b.* 2, 1. 2. 3. 16. 55, 3. 67, 3. 69. 141, 3. 185. 191, 2; —, vr. voilà que *b.* 127; —, se trouver *b.* 305; **meñre**, sf. (ri) mémoire; commémoration; souvenir; mention 52. 83, 2. 90. 99, 2. 185, 3. 256, 3. 271, 2. 272, 2. 3. 290, 3. 321. 345. 362, 3; *b.* 48. 50, 3. 52, 3. 185, 3. 235, 3. 287, 3. 288; **-it**, aj. mentionné *b.* 191, 3; **pomina**, sf. fame; mémoire *b.* 261, 2.

pomăzuése, vn. 3. oindre 70, 3; **-uire**, sf. onction 247, 2.

pomesecalie, s. linge 188, 3.

poméseic, sm. (i) propriétaire d'une terre *b.* 219, 2.

pomét, sm. (mête; meți) verger 57, 3. 107, 2. 291, 3; *b.* 12; *-mă* 79, 2. 256.

pomilui, sl. ελεεσον 225. 319, 3. 358, 2. **pominóe**, sn. (oace) don; présent 213, 2.

pomitica, s. refus 256, 3.

pómpă, sf. pompe *b.* 225, 2. 313; *pombă*, *id.* 333. 334, 1. 2; *b.* 88, 2. 90, 2.

Pompei, sm. Np. 204.

pomușór, sm. petit arbre *b.* 344, 3.

ponegrése, vr. 3. se noircir *b.* 95.

ponorăt, sn. (uri) penche *b.* 242, 3.

ponosit, aj. s. plaignant 2; **ponóslu**, sm. complainte 3; **-sluése**, va. 3. diffamer; calomnier; accuser 366; *b.* 206, 3. 246, 3. 249, 3. 250.

pont, sn. (uri) article 335, 2.

Pont, sm. Np. 32, 2. 41, 2; —, Nl. 153, 3; **-ius**, Np. 124.

pópă, sf. prêtre 7, 2. 24, 3.. 25, 1. 2. 33, 2. 45. 47, 2. 74, 2. 89. 91. 92, 3. 125.

153,3. 186,2. 217,2. 3. 220,2. 3. 231,3. 233; *b.* 144,2. 166,2; *pop* 33,2. 43,3. 56,2. 92,2. 103. 135,2. —, (*popi*) nonne 59.

Popânzăleşt, Nl. 134,3.

popas, sn. (*uri*) halte 201,3.

popesc, aj. de prêtre, sacerdotal *b.* 261,2; **popie**, sf. sacerdoce; dignité de prêtre 91. 160,1. 2. 217,2. 219.

Poplie, Np. Publius 350.

poposésc, vn. 3. se reposer 201,3.

popór, vn. (*oare*) peuple 217,3. 240,1. 3. 241. 254,2. 255,3. 259,2; *b.* 261,2; — (*oară*) 249,2; —, paroissien 220,3; **-an**, (*eni*) paroissien 218. 220,2. 255,2. 259,2.

poprese, va. 3. empêcher *b.* 86,3. 87. 92,3. 97; —, s'arrêter *b.* 90.

porc, sm. (*i*) porc; cochon 24,2. 91. 285,2; *b.* 118,3. 369,3; *nr.* *b.* 265; **-ár**, sm. (*i*) porcher 59,1.2; *pur-*, *b.* 67,3. 127,2.

poréclă, sf. surnom; sobriquet 78,2. 159,3. 299,2. 360,2; **-lesc**, va. 3. surnommer 9*. 19,2. 194,2; **-roc-**, *b.* 127,2; *polieresac*, id. *b.* 260,2.

porfiră, sf. pourpre *b.* 209.

Porkia, s. Np. 7*,2.

pornése, va. 3. mettre en mouvement; commencer; envoyer; — vr. aller; partir 9*,3. 71,3. 158. 166. 191,2. 199,3. 201,3. 213,3. 273. 274. 308,2. 320,3. 329,2. 350. 361,3; *b.* 25,1.2. 127,3. 137. 3. 176. 195. 206. 238,3. 240,1.2. 288. 320,2. 352,1-3. 354,3. 363,3; **pornia-lă**, sf. zèle 246; **-nîre**, sf. id. *b.* 48,3. 129,3; —, intensité *b.* 130,2. 196,2; **-nît**, aj. emporté; impétueux 150. 267,2; —, lancé 266; —, disposé *b.* 169; —, envoyé *b.* 238; **-nîtór**, aj. excitant *b.* 91,2.

porobóe, sm. enfant 127. 154,2; *porboc* 136,2. —; **-cie**, sf. enfance 269,3.

porojestva, (sl.) naissance 38.

port, va. 1. (*purta*) porter 12*. 2. 3. 2. 15,2. 21,2. 36,2. 67,2. 89. 91. 101. 106. 116. 162. 277. 280,3. 288,2; *b.* 23,2. 37,2. 89. 94. 106,3; —, emporter 49,3; —, conduire; diriger 36,2. 166. 205. 220,3. 330,2; *b.* 49. 214,2; —, apporter 58,3; —, se conduire; se porter 327,3; *b.* 70. 155,2; —, faire passer 215; —, habiller; s'habiller *b.* 74. 331. 3. 332,1.2; —, planer 34,2. 264,3; —, soigner 97,3. 141,2. 148,3. 192,3.

193,2. 275,3. 322; *b.* 104,2. 159. 208,2; *purăt* 233,2.

port, costume; habits 256,3; *b.* 3. 4,1.2. 33,2. 71,3. 74. 205,2.

portă, 267,3; **portár**, sm. (*i*) portier 134,3. 267,3. 297,2.3; *b.* 158,3 (*v.* *poartă*).

portată, sf. une petite partie *b.* 262,2.

porúmb, sm. (*i*) pigeon; colombe 166,3. 167,2.3. 286,3. 366,2; **-romb**, *b.* 38. 62; —, mays *b.* 320,2.

porúmbă, sf. (*be*) prune 356,3.

porumbioară, sf. petit pigeon *b.* 307,2; **porombiță**, id. *b.* 368,3.

porúneă, sf. (*ce*; *ci*) ordre; commandement 2,2. 37. 98,2. 125. 154,3. 163. 177. 3. 261,2. 289,2.3. 326,1-3. 331,3. 3. 21,1-3. 22. 155. —; **-ăncă** 3,2. 4. 23,2. 24. 40. 42,2. 154,2; *poroncă* 73. 145,1-3. 189,3. 193,2; *b.* 19,1.3. 25. 48. 55,3. 75,1.3. 113. 114,2. 197. 359; **poruncése**, va. 3. ordonner; commander; mander 100,2. 111,3. 124,3. 130,3. 133,3. 134. 144,3. 220,1.2. 270,2. 330,2. 344; *b.* 28,3. 54,2. 100,2. 189,2; **-rân-** 6*. 10*, 3. 23,2. 24. 25,2. 36,3. 41. 42,2. 88,2; **-ron-** 145,2. 215,2,3; *b.* 18. 48. 63. 135,2; *purun-*, *b.* 98; **porăncită**, sf. ordre 5*,3; **poruncitór**, aj. s. impératif *b.* 248,3; **-ron-**, *b.* 245.

posădese, va. 3. faire seoir 250.

posdêfu, sn. (*ei*, *e*) teille (= *posdérie*) *b.* 334,2.

Posidon, sm. Np. *b.* 39,3. 84.

posleduése, va. 3. suivre pas à pas 125,3.

poslușanie, sf. ordre 263,2. 300,3.

posomorăre, sf. hauteur *b.* 90,3;

-răse, vr. être d'une mauvaise humeur *b.* 259,3; **-răt**, aj. s. sombre; morose *b.* 6. 91,2. 206,3. 250,2.

pospoiésc, va. 3. badigeonner *b.* 302.

post, sn. (*uri*) jeûne; carême 29. 45. 3. 117. 161. 181,3. 220. 235,2. 264. 305,3; *b.* 28,3. 31. 47. 48. 66; *pust*, *istr.* *b.* 285,3; **postesc**, va. vr. 3. jeûner 7*,1. 3. 8*. 9. 28,3. 29. 88,2. 112. 180,1.2. 181. 285; *b.* 65,3; **-îre**, sf. l'action de jeûner *b.* 47,3; **-itor**, jeûneur; **póstnic**, (*i*) sm. qui jeûne; tempérant 100; *posnic* 47,3. 179,3; —, ermite 131,2.

postárnăc, sm. panais *b.* 98,2.

postăță, sf. andain *b.* 367,3.

postáv, sn. drap *b.* 11,3. 302.

postélnic, sm. maréchal du palais; secrétaire d'État 62, 1. 3. 63, 1. 2. 73, 3. 135, 3; *b.* 205, 3. 206; *-mare*, *id.* 61, 2.

postrúgä, sf. salmo fario *b.* 43.

posvetěse, vn. vr. 3. *istr.* sanctifier *b.* 284, 3. 285.

pot, (putui, a putea) vn. 2. pouvoir 6*, 2. 14*. 8. 23. . . 24, 3. 25, 2. . . 26, 2. 27, 3. 31. 40, 3. 42, 2. 46, 1. 3. 54, 3. 55. 62. 64, 2. 78, 3. . . 98, 3. 105, 2. 110, 2. 129. 132, 3. 137. 138, 3. 141, 2. 155, 2. 172. 183. 262, 1. 2. . . 274, 3. 275, 2. 3. 291, 2. . . 304, 2. 316, 2. 323. 337, 3. 338. 360, 3. 362. 363; *b.* 8. 13, 3. . . 14. 20, 2. 25, 1-3. 37. 48. . . 56, 3. 83, 2. 103, 2. 111. 120, 2. 154, 3. 172. 173. 180. 184, 2. 200, 3. 211. 213, 2. 239, 3. 246, 3. 249, 2. 306, 3. 354, 3; *poč* 82. *mr.* *b.* 255, 2. 266, 2. . ; *istr.* *b.* 283, 2.

potärniche, sf. perdrix *b.* 368, 2; *-nitie*, *bnt.* *b.* 263.

potevä, sf. (ve) fer à cheval *b.* 11, 3. 306.

potez, vn. 1. *istr.* saisir (?) *b.* 284, 2.

poticä, sf. sentier 254, 3. 360, 2.

poticälä, sf. trébuchement 70, 2.

potienese, va. 3. broncher 187. . ; —, faire tomber 6*, 3.

Potiol, Nl. Pouzzol 380.

potir, s. coupe 262; *-riu* 244, 1. 2. 293, 3.

potolése, va. 3. calmer; apaiser; —, vr. se calmer 64, 2. 3. 107, 3. 169, 3. 182, 2. 211, 2. 212, 2. 257, 3. 282, 3. 292; *b.* 83, 3. 123, 3. 256. 316.

potóp, s. déluge 13, 2. 145, 2. . . 365, 3; *b.* 1, 3. 39, 2. 60, 3. 93, 2. 216, 3. . . 317; —, ruine 147, 2; *-esc*, vn. 3. perdre, ruiner *b.* 206, 2; *-äsc* 147, 2.

potricälése, vn. 3. perforer 361, 2.

potriva, s. *in* —, contre; contraire; vis-à-vis 132. 329, 2; *b.* 76, 3; *protivä*, *in* —, 4, 3. 37. 63, 3. 67, 2. 129. 270, 3; *b.* 80. 92, 2; *de o* —, pareil; semblable 292. 327, 3; *b.* 71, 3. 220, 3. 221; *-vese*, vr. 3. se comparer; s'accorder; s'égaliser 69, 2. 110, 3; *b.* 31, 1. 3. 95, 3. 97. 209, 3. 253, 2. . . 325, 1. 3. 375, 2. 376, 2; —, s'opposer 172; *b.* 197, 3; *pro-*, 4*, 2. 272, 2; *-vire*, sf. opposition 6*, 2; proportion *-vit*, aj. en proportion; exact, conforme, égal 323, 2; *b.* 129, 3. 221. 222, 2. 352, 2; **protivitor**, aj. s. antagoniste 12; **potrivnic**, aj. s. égal *b.* 72, 2. 294, 2. 3; *prot-*, ennemi;

hostile; opposant 98. 346. 348; *b.* 16, 2. 53.

potropop, sm. archiprêtre 92, 3 (v. proto-).

povärä, sf. (äri) fardeau 341; *b.* 357, 3; *povoarä* *b.* 336; *pohoarä* *b.* 333, 2.

poväřä, sf. (eři) leçon; précepte 113, 2; *b.* 124, 3; —, conduite *b.* 181, 3; —, mentor 210, 2; **poväřuése**, va. 3. enseigner; conseiller; commander; guider, diriger 329; *b.* 80, 3. 107, 3. 154, 2. 242, 3. 245. 316, 3. 350, 3; *poveřuesc* *b.* 90; *poveřesc* 111; *poväřeř* 248; **poväřuire**, sf. (ri) instruction; conseil *b.* 199. 255; —, commande *b.* 82, 2; **-řuitor**, sm. (i) précepteur; conseiller; guide 274, 3; *b.* 6. 17, 2. 242, 3; —, conducteur *b.* 127, 2.

poveretu, aj. s. *istr.* pauvre *b.* 284.

povéste, sf. (řti) récit, conte, narration; histoire 63, 3. 68, 2. 69, 2. 298. 304, 2; *b.* 67, 3. 138, 2. 166. 255. 262. 361; —, homilie 178, 3; *-väs-* 137, 2. 143. . . 203, 3. 294. 359, 3; *-veas-* 201. 209; *-esc*, vn. 3. raconter; relater; dire 94, 3. 95, 3. 153, 3. 232, 2. 281, 3. 283. 320, 3. 322, 3; *b.* 23, 2. 32, 3. 41, 2. 85, 2. 3. 126, 2. 197, 3; *-vis-* *b.* 106; *-tire*, sf. récit; conte *b.* 92, 3. 302; **-titor**, aj. racontant *b.* 38, 3.

povódnic, sm. (i) destrier; cheval de main 334, 3.

Pozvizardü, Np. *b.* 51.

pozvolése, va. 3. permettre *b.* 19.

präclab, 134, 2 (v. pärcälab).

präďä, sf. (äzi) proie; butin 36, 3; *b.* 84; —, dévastation 58. 149; —, pillage 362; *b.* 180, 3; —, captivité 249, 2. . . 256, 2; **präďäre**, sf. destruction 16, 2, 3; **-dat**, aj. s. spolié 84, 3. 146, 3; *b.* 352; —, captif 86, 2. 252, 2; **-ďätör**, sm. (i) piller 270, 2; *b.* 330; **präďéz**, va. 1. (ai) piller; 46, 3. 60, 3. 61, 2. 72, 2. 182, 2. 271, 3. 361; *b.* 25, 3. 127, 2, 3.

prae, v. prin.

präf, s. poudre *b.* 46. . ; *prav* 152, 2; —, poussière *b.* 49, 2. 109, 2. 238, 3. 343, 3; *prah* 156, 3. 194, 3. 324, 3; *b.* 218, 3; **prävuüt**, couvert de poussière 241, 2.

prag, s. seuil 331, 2; *b.* 353, 2.

prägar, v. pärgar.

prah, v. präf.

präjäse, va. 1. griller; brûler 42, 3; *b.* 43, 1. 3. 44. . ; **präjit**, *räďďär* *präjite*, des espérances vaines *b.* 374, 2.

Prăjescul, sm. Np. 53, 2.. 91, 3. 151, 3.

prăjfnă, sf. perche *b.* 364, 2.

prânz, sm. dîner; manger au milieu du jour 80, 3; *b.* 129, 2. 289, 2; —, midi *b.* 362, 3. 363. 372, 2; —, *nr.* *b.* 278, 2..; **-are**, sf. *b.* 309; **-zese**, va. 3. dîner 58, 2; *b.* 363; **-zăsc** 352, 2.

prăpădănie, sf. (ii) destruction, ruine *b.* 238. 254, 3; **-desc**, va. 3. détruire; ruiner 115, 3. 324, 3; *b.* 132. 305. 331..; —, perdre *b.* 244, 3; —, vr. périr; se gâter *b.* 215, 2. 245, 3. 308, 2. 376, 2.

prăpăstie, sf. (aşti) abîme 170, 2. 264, 3. 267, 3. 268; *b.* 129, 3. 242, 3. 316, 2; *propăste* 31; **-păştiure**, destruction *b.* 152, 2.

prăpurél, sm. (ei) porte-gonfalon *b.* 345, 2.

prăsése, va. 3. multiplier *b.* 258, 2; **-silă**, sf. procréation; reproduction *b.* 259, 2; **-sitor**, sm. procréateur *b.* 259, 2.

prăvăleşe, va. 3. bouleverser 204; —, rouler 300, 2; **-lit**, aj. précipité 202, 2.

prăvălie, sf. (ii) boutique; magasin *b.* 252. 298. 362, 3.

prăvdă, sf. (prăvzi) *nr.* animal *b.* 268 2. 271, 2. 3.

pravédnic, aj. s. juste 182, 3. 256.

prăvilă, sf. code; loi; précepte 76, 2.. 77, 3. 87, 3. 88, 1. 2. 89, 1. 2. 116. 120, 3. 123, 2. 3.. 158, 2. 163. 198, 2. 291; *b.* 9, 3. 10, 2. 124, 2.. 203, 3; — *de noapte*, ordre des prières pour la nuit 288, 2; —, lois Basiliques (?) 119, 2; *b.* 124, 2.

pravo-račun, *istr.* juste raison *b.* 284, 2.

pravoslavie, sf. orthodoxie 158, 3. 163. 237, 2; *b.* 31. 79. 252; **-vnie**, aj. s. orthodoxe 76, 2. 77, 3. 118. 157, 3. 236. 239, 3. 329, 2. 343, 2; *b.* 31. 51, 2. 78, 2. 153.

prav, v. *pr.*

praxiu, s. Actes des Apôtres 9*, 2.

praz, sm. (ji) poireau *b.* 105, 3; *praj*, *b.* 98, 2.

prăzăn, aj. *istr.* vide *b.* 287.

prăznic, sn. (e) fête, festivité 132, 3. 133. 140, 3. 181. 358, 2; *b.* 52, 3. 214; **-nec**, *b.* 88, 3; *prădnic* 2. 83, 1. 2. 85, 3..; **prăznuése**, va. 3. fêter 180, 2. 213. 252; *b.* 67, 2; **-zdn-** 85, 3.. 90; **-nuire**, sf. jour de fête *b.* 30; **-zdn-**, jour solennel 83, 2.

pre, pp. sur, dans; après; pour 1*. 13*, 3. 1, 3. 2.. 3. 4.. 5. 9, 3. 21, 3.. 24, 3..

25, 3. 34, 3. 35, 1. 2.. 40. 44. 45, 2. 50, 3. 55. 58, 1. 3. 61, 2. 69. 70. 77, 2. 91, 3.. 105, 3. 107, 2.. 119, 2. 128, 3. 273, 3.. 310, 3. 312, 3.. 313. 326, 3. 363, 3; *b.* 6, 2. 17, 3. 22. 36. 37. 38. 56, 3. 57, 3. 60, 2. 79. 95. 156. 158. 194, 2. 211, 3. 215. 216, 2. 242, 2. 253, 1.. 369, 2; *prê* 3. 6, 1-3. 136, 2. 3. 141, 3..; *b.* 90, 2; *prî*, 140. 193; *preînsu*, *prînsu*, 48, 1, 3. 103, 3. 108, 3. 109, 1..; *pre*, *nr.* *b.* 265; *pre*, *istr.* *b.* 284; *prî*, *nr.* *b.* 273, 2; *pre*, par 3. 23, 2. 40. 119. 282, 2. 366, 2; *b.* 35, 2; *precăt*, sans que 190, 3. 324 (v. *pe*).

prea, pp. fort, trop *b.* 360, 3; *prê* 12*, 2. 1, 2. 9. 14, 2. 30. 35. 50, 1. 2. 61, 2. 111. 276. 360, 3. 367, 3; *pre* 129, 3. 141, 2. 183, 2; *b.* 8, 3. 14, 3. 61. 70, 3.. 72. 83. 123. 150, 3. 151, 1.. 179, 3. 181, 2. 195, 3. 197, 2. 245, 2.

prealesul, sm. très élu 224; **prêcuratură**, aj. très pure 60, 2. 81; **prêcurvă**, adultère 291, 2; **-var**, sm. id. 122, 2. 123. 289, 2; *b.* 39, 3; **-curăvar** 46, 3; *precurvar*, *b.* 61, 3..; **prêcurvesc**, va. 3. commettre un adultère *b.* 22, 2; **-vie**, sf. adultère *b.* 39, 3; **preacuvios**, aj. s. très pieux 340, 2; *pre-* 365, 3; *b.* 198, 2. 199; **prêințelepeune**, souveraine sagesse 77; **prêubire**, adultère 2; **prêluminat**, illustre 240; **prêmandru**, très sage 10*, 2; **prêsluțit**, très saint *b.* 128; **prêslăvit**, aj. très glorieux 225; *b.* 106, 2; *prêslăvita*, *b.* 97; **prêpodobnic**, aj. s. pieux, saint 13. 15; *pre-* 221, 2; *b.* 80, 2; **prêtrufă**, sf. orgueil 12*.

Prêcista, sf. très pure, sainte Vierge *b.* 67, 1. 2. 221, 2..; *Prêcista* 63. 94, 2. 141, 1.. 295, 3. 301; *b.* 28, 3. 111, 2; *Prêcesta* 98, 3. 343, 2; *Prêcista*, Nl. *b.* 82; **preacëstit**, aj. très pure 101, 2.

prêajmă, sf. (*în prêjmă*) en face, vis-à-vis 310, 3. 333, 3.

precep, v. *prî-*.

precum, av. comme 63, 3. 120, 2. 189. 279, 3. 323; *b.* 20, 2. 31. 36, 3.. 79, 2. 94, 2. 148, 2. 177. 194. 204, 3. 244, 2; *precum*, *b.* 221, 2; —, aj. ainsi que 359, 3. 362, 2; *b.* 10, 2.. (v. *pe-cum*).

precupitor, sm. marchand *b.* 80, 2. **Preda**, Np. 98, 3.

predănic, sf. leçon 252.

predică, sf. (che) *istr.* sermon *b.* 285, 3; **-căție**, sf. id. 335.

prediteci, (sf. Ioan —) St.-Jean le précurseur 72, 3. 89, 3.

predoslóv, sm. l'auteur de la préface 98, 3; **-vié**, sf. préface, introduction 68, 2. 76, 2. 87, 3. 110. 124, 3. 125, 2. 152, 2. 290. 343, 2; *b.* 1, 2; **-du-** 363, 2; *pré-* 196, 2. 268, 3; *b.* 8, 3.

prédésfelnişe, s. sérénissime *b.* 35.

prefié, va. 2. changer, traduire, —, vr. feindre, simuler 158, 3. 205, 2. 279, 3. 359, 3; *b.* 162, 3. 192. 261, 3. 328, 5. 362, 3. 363; **prifac**, *b.* 182, 3; **prefăciut**, aj. s. traduit *b.* 188, 2; —, hypocrite *b.* 247, 3.

préget, va. 1. négliger, se décourager 111. 129; **préget**, s. 57; *făr de* —, sans cesse *b.* 79.

pregiur, pp. autour 156; *în* —, id. 72, 2; *pregur* 213. 267, 2; *dim* — 215; *în* —, *prin* — 228, 1-3; *prejur* 234, 3 (v. *pejur*, *înprejur*).

prelungése, va. 3. prolonger, allonger *b.* 244, 3; **-îre**, sf. prolongation *b.* 87, 3.

premeniâlă, sf. changement 200, 3; **-nêlă** 205, 2; **primineală**, change des habits *b.* 294, 2; **-nese**, va. 3. changer 131. 203. 292. 349, 3; —, changer les habits *b.* 324, 3. 325, 1-2.; *pri-*, traduire 98.

preu, v. *prin*.

preosnyî, aj. (sl.) métaphorique 209.

prentru, pp. pour 27. 40, 2. 74, 3; *prentru* (v. *pentru*).

préot, sm. (ti) prêtre 61. 87, 3. 89, 2. 91. 115. 117. 120, 3. 160, 1. 161, 1. 238, 3. 279, 2. 293, 2. 308, 1. 2. 346, 3.; *b.* 20, 3. 56, 3. 68, 2. 201, 2; *préot* 193; *preot* 2*, 2. 4*, 2. 8, 2. 20, 3. 26, 3. 33, 2. 103. 105, 2. 125. 176. 217, 1. 2. 219, 2. 3. 220, 3. 244, 2. 255, 3. 276, 3. 330, 1. 2; *b.* 63, 3. 64; —, évêque 47, 2; —, (tâi) 264, 2; — *maî marî*, les principaux sacrificateurs 21, 2; **preotése**, aj. de prêtre 87, 3; *preu-* 277; **preotie**, sf. prêtrise, sacerdoce 79. 91. 117. 120, 3. 160. 243, 2; *b.* 29. 50. 115; *preuŝita*, la position d'évêque 47; **preuŝame**, sf. les prêtres 240, 2.

prepar, va. 1. *istr.* préparer *b.* 283;

prepuîu, (pune) va. 2. traduire 157;

—, soupçonner, suspecter *b.* 85. 114; — **punere**, sf. (ri) soupçon 159, 2; **prepus**, sm. soupçon 360; *b.* 105. 114. 244.

presăr, va. 1. saupoudrer *b.* 44. 228, 3.

préseurâ, sf. pain béni 160, 2; **-re**, *b.* 372.

prespre, pp. sur, pendant 4*. 5*, 3. 12*. 13*, 2. 15*, 3. 11, 3. 19. 20. 31. 78. 88, 2. 99, 3; —, contre 16*, 2; **-pré** 2.

préstăvese, vr. 3. décéder 44.

preste, pp. sur, dans 50. 188, 3. 215. 257, 3. 273. 320, 3. 350; *b.* 20, 3. 52. 70, 2. 88, 2. 3. 108. 113, 3. 128, 3. 129, 2. 142, 1. 2. 158, 2. 170. 192, 3. 217, 2. 240, 3. 311, 2. 358; —, pendant 263, 2; *b.* 81, 3. 174, 3; **prê-**, pendant, dans 111; *prestă*, *b.* 231 (v. *peste*).

prestoese, vr. 3. s'approcher 16, 2.

prestól, sm. autel, table 148, 3. 244. 245. 333; **prê-** 42, 3. 172, 2. 292, 2. 293, 2. 335; *pri-*, *b.* 32, 3.

presus, pp. *mai* —, supérieur 337, 2; *b.* 21, 3 (v. *sus*).

pretór, sm. prétoire 21; **-riadă**, sf. prétoire 320, 2.

prétu, pp. *mr.* par *b.* 265, 3; **pretutin-denilê**, pp. partout; toujours, **-dimile** 220; **-dinê** 230, 3. 292, 3; **-dine**, *b.* 152, 2. 184; **-denê**, *b.* 15, 3. 156, 2. 212, 2; *pretutiîndirê* 6*, 1. 2.

preŝ, sn. prix 3*, 3. 18. 114. 155. 223. 272, 2. 277. 312, 3; *b.* 54. 72, 2. 89; *de mult* —, précieux 65, 3. 101, 2. 148, 3. 241, 3; *b.* 178, 3; *fără de* —, très précieux *b.* 6, 2; **preŝese**, va. 3. estimer, évaluer 74, 3.

prezidriuese, va. 3. présider *b.* 215, 2.

pri, pp. vers, contre 43, 3 (v. *pre*).

Priam, Np. 58, 2. 59.

pribeág, aj. s. fugitif 73, 3; **pribegese**, émigrer va. 3. 73. 143, 3. 190, 2. 3. 273, 2; —, marcher, errer *b.* 175, 3; **-bejesc**, *b.* 233, 2; *prebegesc*, *b.* 81, 2; **-gîre**, sf. l'action d'errer *b.* 173.

priboîu, sm. une plante *b.* 342.

price, sf. (ci) querelle, dispute 49, 3. 72, 2. 211, 2. 235, 3. 366, 2; *b.* 13, 2. 140, 3. 169. 374, 2.

pricep, va. 2. (ui) comprendre, entendre 131, 3. 133, 2. 170. 250, 2. 297. 324. 325. 361, 3; *b.* 13, 3. 21, 3. 56, 3. 57, 2. 72. 78, 2. 112. 189, 2. 199, 3. 253, 3. 371; —, reconnaître 192; —, s'apercevoir 222, 2; —, considérer 281, 3; *precep* 15*, 2. 57, 3. 58, 3. 61. 138, 2-3. 369; *precep*, connaître 110, 3; **pricepere**, sf. intelligence, connaissance 169; **-cê-** 236. 324, 3; *b.* 154, 3; **-cea-** 267, 2; **precepătór**, aj. s. intelligent 58; **pricepút**, s.

savoir 253, 2; **preceptul**, *pomul* — *lui*, l'arbre de science 58.

pricece, vr. 3. quereller 49, 3. 69, 3. 169, 3; *b.* 55.

priceştănie, sf. communion 345, 3; *-caştenie*, *b.* 80, 2; *priceaştănie* 243, 2; **priceştănesc**, vr. 3. faire la communion 160, 3. 161, 1. 162, 2. 246, 1. 2. 298, 3. 300, 1-3. .; *-ces-*, *b.* 54, 2.

priceână, sf. (ne) titre 119, 3. 120, 3. 203; *b.* 31, 3. 135, 3. 175; —, procès *b.* 124, 3. 125, 1. .; —, cause 270, 3. 307, 3. 317. 328, 1. 2. 331; *b.* 1, 2. 21, 3. 83, 3. 154. 169, 3. 202, 2. 207, 3. 364; **-nuşce**, va. 3. causer *b.* 83, 2. 87, 3. 236. 252, 3; —, vr. processor *b.* 125, 2; **-nuştor**, aj. s. qui cause *b.* 254, 2.

pridădese, va. 3. délivrer 2*, 3. 16; **-dăre**, sf. amour 11*, 2.

pridvôr, sn. (oare) vestibule *b.* 223, 2. **prîese**, va. 3. souhaiter 94. 156, 3. 157, 3. 236; *b.* 3; —, vr. s'en trouver bien, favoriser *b.* 311, 3. 312.

prietin, s. (ni) ami 137, 3. 183, 3; *b.* 35. 96, 3. 122; *-ten* 166, 2; *b.* 235; *priaten* 96, 2. 161, 3; *priatîn* 185, 2. 195, 2. 255, 2. 292, 1. . 341, 1. . 342; *b.* 5, 2. 207, 2. 208; *priaten* 112, 3. 352; *b.* 6, 2. . 14. 36, 3. 37, 1. . 77, 1. . 131. 179; *priiaten* 106, 2. . 137, 2. 140. 184, 2. 204, 3; *priieten*, *b.* 255, 1-3. 256; **priietenişie**, sf. amitié *b.* 115, 2; **pretenişie**, sf. id. *b.* 108, 2; **prieteşug**, s. id. 239; *b.* 95, 3. 210, 3; *prieteşug*, *b.* 256, 2; *prieteşug*, *b.* 10.

prigonitôr, sm. (î) persécuteur *b.* 82, 2.

prihăna, sf. tache, souillure 242, 2. 345, 2.

prîimesc, va. 3. accepter; saisir, recevoir 9*, 3. 2, 3. 15, 2. 16, 1. 2. 20, 1. 2. . 29, 3. 20, 2. 32. 51, 3. 56. 65. 76, 2. 80, 3. 89, 2. 97. 99, 2, 3. 101. 121. 122, 2. 127, 2. 130, 2. 136, 3. 157, 2. . 194, 3. 305. 348, 3. 359; *b.* 12, 1. . 36, 1. . 47. 70, 3. 107; *prîimesc* 44, 2. 111. 220, 3. 334, 1. . 336. . 362, 2; *preemesc* 3*, 2. 4*, 2. 6*. 7*; —, accuser 6*, 3; **prîimire**, sf. réception 237, 3. .; **-mitôr**, aj. s. qui reçoit, qui fait bon accueil *b.* 20, 2; — *la oaspeş*, hospitalier *b.* 67.

prîiună, sf. faveur; désir, amabilité 336; *b.* 2, 3; *cu* —, favorable *b.* 48, 3.

prîilăstesc, va. 3. duper, séduire 56. .; *b.* 39, 2.

prîlăz, sn. (urî) passage par dessus une haie 313, 2.

prîlēj, sn. (urî) occasion 172. 198. 217, 2. 253, 2. 269, 2. 344, 3. 352; *b.* 48, 3; **-esc**, vr. 3. arriver, survenir 75, 2. 120. 121, 3. 150. 198, 2. 200, 3. 353, 2; *-jind vreme*, à force de temps *b.* 124, 3.

prîlóg, sn. jachère, lande *b.* 294, 3. 296, 2.

prîma, num. premier -ère 33, 3. 35, 2. .

prîmăvără, sf. printemps 179, 2. . 266, 3; *b.* 45, 3. 59, 1-3. 208, 3.

prîmblăre, sf. promenade *b.* 72; *-lari*, *b.* 114, 2; **prîmblu**, va. vr. 1. (lai) promener; se promener 267, 3; *b.* 104, 2. 198, 3. 295. . 298, 2; *prîmnu*, *nr.* *b.* 277.

prîmējdie, sf. (ii) danger 116, 3. 200, 2. 202, 2. 203, 2. 3. 235. 299, 2; *b.* 66, 3. 93, 2. 112, 2, 3. 152, 3. 236; *prîmesdiea*, *b.* 184, 3; —, sort *b.* 10, 2; *prîmējdiea*, *b.* 93, 2; **-diós**, aj. dangereux, périlleux *b.* 6, 3; **-duinčos**, id. *b.* 150, 2. 152.

prîmesc, vn. 3. prospérer *b.* 314, 2. . (v. *prîesc*).

prîmineală, v. *premen-*.

Prîmislea, Nl. 191.

prîmnu, v. *prîmblare*.

prîn, pp. par, avec, à travers *b.* 36, 1-3. 152, 2. . 158, 1. . 192, 2. . 236, 2. 252, 3. . 361; *prîin* 16*, 3. 4. 24, 2. 28. 32, 2. 33. 39, 3. 40, 1-3. 41, 2. 47, 2. 91, 3. 131. 322; *prîin* 3*, 2. 8, 3; *prîen* 40, 3. 73. 78, 2. 118, 2. 309, 2. 344, 2. 3. . 348. 349; *b.* 95, 3; *prae* 124; *pen*, *b.* 43, 2. 44, 2. 76, 3. 77, 3. 115, 3; *pin* 71, 3. 217, 3; *b.* 25, 3. . 105, 2. 120; *pân*, *b.* 127, 3. 249, 3. 259. 261, 2. 365, 2; *prîn-ce-că*, parce que 35, 3. . (v. *pre*).

prîncipul, sm. prince *b.* 243, 3.

prînd, va. 2. (nsei) prendre; saisir, capturer, attraper; recevoir 15*, 3. 12. 20, 2. 24. 59, 2. 60, 3. 61, 2. 70. 71, 2. 73, 2. 96, 2. 120, 3. 151, 1, 2. 161, 3. 167, 2. 172, 2. 204. 275. 294, 3. 297. 353, 2. 354; *b.* 19, 3. 71, 3. 77, 2. . 127, 3. 170, 3. 171, 3. 204. 208, 3. 211. 243; *prîind* 3*. 5*, 2, 3. 6*, 2. 52; —, commencer *b.* 341, 3; —, fixer *b.* 179; —, participer *b.* 222, 2; — *de veste*, apprendre 140, 3; *b.* 241, 3. 258, 2; — *putere*, reprendre ses forces *b.* 362; — *bine*, être utile *b.* 350, 1. .; —, vr. parier *b.* 262; —, concevoir 124. 227, 2; —, entre-

prendre *b.* 136, 2. 213, 3; — se figer *b.* 43, 2; — *cu capul*, s'embrouiller *b.* 110; — *poftă*, satisfaire, rassasier *b.* 352, 3; —, *nr.* comprendre *b.* 265, 2.

prinós, sn. (noase) aspersion, offrande, sacrifice, don 16, 2. 99, 2,

prinoare, sf. prison 214.

printre, pp. par, à travers, parmi 178, 2; *b.* 252, 3; *-tru*, *b.* 93; *pintr'altă*, pour 141, 2; *prent'r-*, par 308, 3; *păntre*, *b.* 259; *pintr*, *b.* 306; *pintr'un*, *b.* 136, 2 (v. pentru, pretuprin).

prințip, sm. prince *b.* 249; *pre-*, *b.* 83, 2. 84, 2; **-pat**, sm. principauté *b.* 124.

prîpă, sf. hâte, célérité 213, 3. 256, 2; *b.* 6, 2.

prîpălă, sf. chaleur *b.* 64, 2 (v. pripec).

prîpás, sm. (șî) bétail *b.* 172, 2.

prîpec, sm. chaleur *b.* 165. 254, 2.

prîpese, va. vr. 3. hâter, se hâter 121, 2. 333, 3; *b.* 322, 2. 376, 3.

prîróg, va. 3. supplier *b.* 284.

prîsăcă, sf. (ăci) rucher *b.* 25, 2. 309.

prîsnă, sf. (ne) lampe *b.* 33.

prîsós, s. abondance *b.* 246, 2; **-sală**, sf. id. 293, 3; **-sese**, vn. 3. surabonder, rester 337, 3; *b.* 118, 2. 161, 3. 211, 2. 360, 3; **-sință**, sf. superflu *b.* 91, 2.

prîstăniște, sf. port *b.* 41.

prîstăvese, vr. 3. décéder, mourir 319, 2. 321, 2; — **vîrea**, sf. décès 223, 3.

pristol, v. prestol.

prîtee, s. dicton 270, 3.

prîtocése, va. 3. soutirer *b.* 45.

prîțe, sf. (țî) *nr.* bête féroce *b.* 268, 2. 270, 1. 3. 272, 3.

prîvălă, sf. vue 360, 2; **-via-**, *b.* 314, 2.

prîvedeäre, sf. providence *b.* 11.

prîveghéz, va. 2. veiller, surveiller; garder 89, 3; *b.* 164. 167, 2. 185, 3. 279. 288, 2; **prîvi-**, *b.* 28; **preve-** 49, 2. 66, 2. 274, 3. . 275; **prîveghîere**, sf. surveillance, vigilance *b.* 154; **-vi-**, *b.* 221, 2; **preveghoare** 274, 3; **preveghêre** 275, 2. .

prîveghietoäre, sf. rossignol 91; **-vighe-**, *b.* 77. 304.

prîveghitor, aj. surveillant *b.* 156.

prîveliște, sf. spectacle *b.* 246.

prîvese, va. 3. regarder, voir, observer 61, 3. 168, 2. 206, 3. 223, 2. 337, 3. 361, 2; *b.* 2, 2. 16, 2. 30, 2. 53, 3. 160, 2. 186, 3. 242, 3. 338, 2; **prîvesc**, *b.* 245, 2. .; **pră-** 196, 3. 201. 254. 324, 2. 3. 368, 2; **prăvăsc** 247, 3. 364, 3.

Priviți, Nl. 92, 2. 208.

privilégîiu, sm. (ii) privilège *b.* 219, 2. 220. 222, 2.

privîre, sf. vue, aspect *b.* 89, 3. 90, 2. 110. 174, 2; **pre-** 29; **-vîtor**, aj. (i) spectateur 90.

privistuluése, va. 3. recevoir *b.* 53, 3.

proáspăt, aj. nouveau, frais, tendre 255, 2; *b.* 43. 360, 3.

proașcă, s. *fac* —, disperser *b.* 245.

probrăzăse, va. 1. injurier 256; **probrăzesc**, prîmîmandor 327, 3.

pročăea, sl. i —, et caetera 145, 3.

procițese, va. 3. lire 337, 3.

proclét, aj. s. maudit, anathématisé 7. 163, 3. 302, 2. 351, 2; **-lét** 63, 2. 303, 2; **-leat** 60. 89; **-lețese**, va. 3. anathématiser, maudire 163, 1. . 3.

procopsît, aj. instruit *b.* 153, 3.

procovântăre, sf. préface *b.* 246. 251, 3.

proegúmen, sm. prieur 111, 2.

prohitese, va. 3. répandre, disperser 212.

Prohor, Np. 283, 3.

proimion, sm. préface *b.* 216, 2.

proin, ci-devant 205, 3.

proliêu, sm. *istr.* printemps *b.* 286, 2.

prológ, sn. (oage) Vies des saints 221. 252.

prónie, sf. providence *b.* 151, 2. 152. 236.

pronomie, sf. (ii) privilège *b.* 86, 2. 219, 2; **-ion**, *b.* 220, 2.

propăste, v. prăpastie.

propovedănie, sf. (ii) sermon, prédication 141, 2. 153, 2. 268, 2. 269. 270, 2. . 271. 273, 2; *b.* 201, 2; **-vê** 98; **-veduése**, va. 3. prêcher 10*, 3. 130, 3. 153, 2. 194, 2. 358, 3; *b.* 39, 2. 80, 2. 156, 2; **-vê** 230, 2. 3; **-đuire**, sf. l'action de prêcher; sermon *b.* 79, 2. 156, 2; **-đuitor**, aj. s. prédicateur; qui propage 37, 2; *b.* 162, 2.

proptése, va. 3. étayer *b.* 210.

proróc, sm. (i) prophète 17, 2. 19, 2. 23, 2. 24. 26. 31. 100, 2. 249, 3. 315, 2; *b.* 61, 2. 3. 65, 2. 3. . 148; **prooroc** 108, 2. 170; *b.* 66, 1. .; **proorocese**, va. 3. prophétiser, prédire 15*, 3. 24. 99, 3. 104, 3. 153, 2. 215, 1-3; *b.* 62. 175. 236; **-cîe**, sf. (ii) prophétie 1*, 3. 260, 2. 263, 3. 355, 2; *b.* 159, 2. 160; **-cîrê**, sf. id. 134; **pror(o)estva**, sf. (sl.) id. 215.

proscomidie, offertoire 160,3. 161;
-dit, aj. de l'offertoire 160,2.

proslávěse, va. 3. louer, glorifier;
rendre grâce 27,2. 56,2. 170,2. 185,3.
187. 223,3. 307,2. 318,2. 344,2; *b.* 107,
2. 108,3. 193..

prost, aj. s. sain 8*; —, simple 46.
69,2. 79. 98.. 106.2. 119,2. 133,3. 157,
1.2. 158,3. 276. 330,2. 377,2; *b.* 2,3.
29. 163; —, ignorant; niais 94,2. 98,2.
117. 352; *b.* 13,2. 215. 220,3. 221. 243,2.
246,3. 358,2; —, commun, vulgaire;
bas peuple 113. 120,2; *b.* 33,2. 91. 194;
—, mauvais, *b.* 11,3. 24,3; —, av. misé-
rablement *b.* 12,2; —, trivial *b.* 84; —,
néogrecque *b.* 4,2. 38,3; *cel mai* —, le
moindre 318; *prostă* 251,3; **prosta-
tee**, aj. vulgaire *b.* 170,3; **prostese**,
bêtement aj. av. *b.* 364,2; -**ćešte**, av. id.
b. 352,2; -**fiel**, id. *b.* 364,2; -**tfie**, sf.
simplicité, naïveté; ignorance *b.* 28. 88,
3; -**tfime**, sf. simplicité 157. 360; —,
bas peuple 213,2. 363.

prostír, sm. (i) toile 258.

prot, sm. prieur 170,3.

prot, num. *mr.* le premier *b.* 275,2.3.

proteguése, va. 3. protéger *b.* 153.

protoiéreu, sm. (ei) archiprêtre *b.*
220,3; **protopop**, sm. (i) id. 157,3.
217.. 218. 219,2.. 220,1-3; (v. potro-)
37,2; **protosinghel**, vicaire *b.* 128.

Provata, Np. 75.

providénție, sf. providence 343,2.
344.

prove, vn. 2. *istr.* éprouver *b.* 284.

proverb, sn. (urí) proverbe *b.* 246,3.
361. 371,3. 372,3.

provodése, va. 3. enterrer, tenir les
offices des morts 258,3. 259,2.

prún, sm. prunier 357; — *sălbatec*, cre-
quier 356,3; -**ă**, sf. (ne) prune *b.* 42,3.
228,3.

prune, sm. (i) petit enfant 218,3.
220.. 233. 264. 278. 1.2; *b.* 59,3. 99.
140,2.. 170. 201,1-3. 238,2. 240,3;
proncu, *b.* 66; -**ie**, sf. enfance *b.* 47.
150,2; *b.* 359,2; -**eime**, sf. id. jeunesse
b. 108,3.

prunt, sn. (urí) javeau, grève *b.* 302.

Prut, N. fleuve *b.* 104,2. 243,3.
245,3. 317,2.

psalm, sm. (i) psaume 282,3. 363,2.
364,1-3; *b.* 154,3. 185,1.2; *psalom* 26,
3. 153,3. 154. 209,3. 212,3. 247,2. 248,

2. 249. 272,3. 286. 364,1-3; -**míst**, sm.
psalmiste *b.* 153,2; -**ísta**, id. 239,2;
psalmuése, va. 3. psalmodier 248. 249;
psalt, va. 3. id. *b.* 142; **psaltiră**, -**re**,
sf. psautier 152,1.. 3.. 153,3.. 154.
206,2. 208,2. 246; *b.* 203,3; -*tirie*, *b.* 74,
2; *psál*-253. 363,2.3.. 364; *psaltiri* 14,
2. 155.

ptín! interject., onomatop. *b.* 343.

Ptolomeu, Np. 348,2.

public, aj. s. publique *b.* 219,2. 221,2.

publican, v. pob-.

publicarisit, aj. publié *b.* 221,3.

pučosa, sf. soufre 142,2.

púcsă, sf. (se) *istr.* fusil *b.* 286,3.

pufuese, vn. 3. haleter *b.* 297,2.

pugnava, sf. *istr.* couverture *b.* 285,
1.2.

púică, sf. poulet *b.* 355,2. 356,3. 373,
2; **puicúță**, sf. petit poulet; aimée *b.* 296,
3. 305; **pușor**, sm. (i) petit poulet *b.*
215,1.. 2.. 337; —, petit homme *b.*
344; —, ami *b.* 310,2; **puiu**, sm. (puí)
petit, jeune, poulet 15,2. 28. 36. 60.
102. 282; *b.* 111. 129,1.. 2.. 208,3.
215. 254. 304,3. 360,3; —, aimé *b.*
310,2; -*al leului*, lionceau 247,2; *b.* 70,
3..; — *de șearpe*, petit serpent *b.* 35;
puľiu, *mr.* oiseau *b.* 264,3. 277,3..
281,2.

púbere, sf. poussière 1*,3. 3*,2.
324,3; *b.* 298,2. 301..

Pulherica, Np. *b.* 74,3.

púlpă, sf. (pe) pulpe, mollet *b.* 88,
3. 90,3; -**pișoară**, sf. (re) id. dim. *b.*
290,1-3.

púmn, sm. poing *b.* 2,3; —, poignée
157,2; *b.* 49,2.

pún, **púi**, (puș, puséi) va. 2. mettre,
placer; faire 1*,3. 3,2. 11,2. 12,3. 38,3. 46,
3. 50,2. 53,2. 58. 82,1.2. 83,3. 87,2. 93,
2. 100,3. 101.. 112,2.. 126.. 133,3. 134.
149. 158,2. 162. 168,3. 191.. 215. 230.
248,3. 267,1-3. 283. 306,3. 337. 349;
b. 7,2. 20,3. 28,2. 42,1.3.. 46. 50,3.
57,3. 62,3. 63,3. 103,2. 117,3. 158,1-3.
162,2. 171,3. 262,3; —, diriger (les yeux)
12; —, établir 47,2; —, mettre (terme)
197; —, instituer 328,3; —, donner,
habiller *b.* 137,3..; —, installer, nom-
mer (un prince) *b.* 206,3; — *bine*, metre
de côté *b.* 227,3; — *de față*, confron-
ter *b.* 97,3; — *de să*, ordonner *b.* 30,3;
— *foc*, allumer 117,3; — *gând*, avoir
l'intention *b.* 48; — *în gând*, s'ima-

giner *b.* 242, 2; — *înainte*, montrer 32; — *înainte*, tenir un discours 99, 3; — *împotrivă*, opposer 302; — *în faţă*, empaler 294, 2; — *jos*, faire cesser 220, 2; — *jos*, id. 219; — *la loc*, remplacer *b.* 44, 2; — *la spate*, ignorer *b.* 213, 3; — *lege*, faire une loi 51; — *masă*, préparer la table 218, 3. 352, 2; — *nume*, nommer 57, 2. 59, 3. 61, 2. 78; *b.* 166, 2; — *pe rând*, ranger 69, 2; — *peccat*, opposer le sceau 45, 2. 75. 76; — *să*, ordonner *b.* 242, 3; — *soroc*, fixer un temps *b.* 243, 2; — *zina*, id. 207, 3; —, *vr.* se placer *b.* 129, 3; — *înainte*, se montrer 261; — *pofta în cuiu*, renoncer *b.* 376, 2; — *în gând*, vouloir *b.* 229, 2; — *viaţa*, exposer la vie 107; — *niia*, (= *nea*) *bnl.* *b.* 262, 2; — *istr.* *b.* 284; **puitor de credinţă**, législateur 84, 3.

púngă, *sf.* (gi) bourse 95, 2; *b.* 82. 103, 2. 105, 2. 178, 3. 223, 2. 317, 2; — *găş*, *sm.* (i) filou *b.* 323, 2.

punte, *sf.* (îi) pont *b.* 260, 3. 370, 3; —, *nr.* id. 276, 2. 280 ..

pur, *ej. nr. ma* —, mais pourtant *b.* 284 (v. *purure*).

purăneita, *sf.* commandement 54, 2 (v. *por*).

purcăr, *sm.* (î) *b.* 127, 2 (v. *porc*).

purcăd, *vn.* 2. procéder, émaner; couler 35, 2. 71, 3. 208, 3. 255, 2. 267, 2. 334, 2; *b.* 2. 69. 167. 200, 2; —, suivre 297; —, partir, se mettre en mouvement 149. 191, 1. 3. 223. 225. 350; *b.* 58, 2. 83, 2. 132, 2. 136. 139, 2. 166, 2. 170, 2. 179, 2. 243, 3. 325, 3; —, provenir 114; —, naître, ressortir *b.* 214, 3; —, résumer 105, 3; —, concevoir *b.* 119, 3; — *eg.* *b.* 83, 3. 114, 2. 180, 2;

purcêderê, *sf.* émanation 328, 2.

pureel, *sm.* (cei) pourceau 58, 2; **Pureel**, *Np.* *b.* 33, 3.

purésul, *sm.* fureur 35, 3.

purezător, *aj.* émanant 109, 3.

pûree, *vn.* 3. visiter, chercher *b.* 303, 2.

pûrice, *sf.* (ci) pou 264, 2; *puriclu*, *nr.* *b.* 268; **Purice**, *Np.* *b.* 33, 1-3.

puroi, *sm.* pou 30, 3 ..

purtăre, *sf.* conduite *b.* 362; — *de grijă*, soin, l'action de soigner 345, 1. 2; *b.* 40, 2. 47, 3. 49. 252; **purtăreţ**, *aj.* facile 78, 3; **purtat**, costume; manière de se porter *b.* 102, 2. 294, 3; **purtător**, *aj.* s. qui apporte; apportant, contenant 10*. 98; — *de grije*, qui prend soin

98, 3. 278; *b.* 134, 3; — *de trup*, corporel 191, 3; — *de D-zeu*, saint 158. 304, 2. 330; — *de folos*, utile *b.* 162, 2; — *de biruinţă*, vainqueur 198 .. 224; **purătura de grije**, soin, providence 273, 2. 3. 277, 3 (v. *port*).

pûrûre, *av.* toujours, continuellement 7, 3. 140, 2. 183, 2; *de* —, id. 56, 3; *de a* —, id. *b.* 83, 2. 84, 3. 196, 3; — *rê* 6*, 3. 3, 2. 13. 31, 2. 64. 77, 2. 82, 3. 86, 3. 98, 2. 102, 2. 107. 110. 127, 3. 181, 3. 196. 241. 275. 298. 314 ..; *b.* 5, 3. 51. 124, 2. 208, 2; *de* —, 80; *b.* 36, 3; *de a* —, *b.* 48, 2; *dê* —, 338, 3; *b.* 151, 3. 154, 3; — *rea* 186, 2 .. 367, 3; *b.* 184, 2; *de* —, 119; *purûre* 184; *pururile* 43.

pus, (pe — ul) de mettre *b.* 294, 3; —, fixé *b.* 194; **pusorea**, *sf.* position 268.

puşt, *sm. istr.* jeûne *b.* 285, 3 (v. *post*).

puştie, *sf.* (ii, iuri) désert, steppe 1. 15. 84, 3. 100, 2 .. 264, 2. 304, 2; *b.* 147, 3. 159. 198, 3. 242; —, *pl.* sottises *b.* 225, 3; **puştiese**, *vn.* 3. désoler, ravager, dévaster 5, 2. 171. 197, 2. 354, 2; *b.* 2. 140, 3. 165. 236, 2. 237, 2; — *esc* 142; — *tiire*, *sf.* ravage *b.* 22, 2. 23, 2; — *tictâte*, *sf.* désert *b.* 338, 3; **pusteneie**, *sf.* désolation *b.* 198, 2; **puştiu**, *av.* désert, désolé, vide 5, 2. 176, 3; *b.* 116, 2. 242, 2. 288. 352, 3; — *tişu* 33, 3. 129. 141, 3 .. 235, 3. 238. 291, 3; *b.* 215, 3; — *teşu*, *b.* 338, 2.

puşce, *va.* 1. tirer *b.* 240, 3; — *ă*, *sf.* (puşti) canon, fusil 71, 3. 238, 2. 265, 3. 367; —, décharge 335, 3; *pusca* 307; — *ărie*, *sf.* prison *b.* 125, 2.

put, *vn.* 2. puer 196; *b.* 12, 2.

putére, *sf.* (ri) pouvoir, puissance, force, vigueur 3; *b.* 94, 3, 2; — *têre* (eri) 12*, 3. 10. 20. 21 .. 26. 27, 3. 28. 32. 35, 2. 50, 2. 51, 2. 57. 58. 67, 3. 82, 3. 86, 3. 98, 2. 112, 3. 132, 3. 147, 1-3. 148. 164, 3. 203. 234 .. 245, 1-3. 310, 2. 311. 313, 2. 318, 3. 321, 1 .. 2; *b.* 15, 2. 22. 24 .. 173. 202, 1-3; — *tea* — 228, 3 .. 254, 3. 255; *b.* 11; — *terî*, *b.* 94, 2; *putara* 39, 2; *nu este putere*, *nr.* impossible *b.* 265, 2; **putérnie**, *aj.* s. puissant, capable; fort, vigoureux 96, 3. 168, 2. 227. 367, 2; *b.* 123, 3. 162, 2. 254; — *têr* — 16*. 32, 2. 36, 3. 41. 56, 2. 67. 81. 82, 3. 118, 2. 138, 2. 154, 2. 231, 3. 271, 3. 274. 311, 3; *b.* 15. 193; — *têrunic* 47, 3. 183, 3; — *tear* — 250 ..; **putérniefe**, *sf.* force 343, 3; **putincîós**, *aj.* s. puissant *b.* 24, 3; — *ços*, *b.* 7; **putinţă**, *sf.* possibilité 219,

3. 296. 339,2; *b.* 29,3; —, pouvoir 340, 2. 344,3.; *cu* —, possible *b.* 52. 65,3. 86,2. 91. 99,2. 154,2. 175,2; *prin-*, id. *b.* 188,3. 242,3.

putinéu, sm. petit baril *b.* 354,2..

Pútna, sf. Nl. 71,3. 72,2; *b.* 32,3.

putoáre, sf. puanteur 205,2. 292,2. 359,3; *-tore* 264,2; **putós**, aj. infect 359,3.

púted, aj. s. pourri, infect 18. 96, 2. 99. 137,2. 166; *b.* 12..; —, corruptible 233,3; **putredíre**, sf. putréfaction 14*, 3. 303,3.

putregáe, sf. id. 264,2; *-gañ*, bois pourri *b.* 336; **putregiúne**, sf. pourriture, décomposition, corruption; charogne 153,3. 367; —, fosse 155,2. 156; *-gune* 233,3. 303,2; *-rejune* 112; *b.* 148. 358; **putrezése**, vn. 3. pourrir 24,2. 99,2. 112; *-desc* 29..; *-desc* 8*; **putrezíre**, sf. corruption 316,3.

puturós, aj. puant, infect 359,3. 360,2.

puț, sn. (urî) puits, fontaine 59,3. 107,3.. 108.. 367; *b.* 325,2.

puțát, aj. puant, pourri 247.

puțin, aj. peu, petit, mince 8*,3. 69, 3. 78. 94,2.3. 95. 110,2. 138. 165,3. 166. 195,2.. 197. 272. 285,2. 326,2; *b.* 1. 2,2. 11,2. 25,3. 59,1-3. 77. 117, 2. 203,2. 208,3. 217. 224,3; —, pour peu 355,2; *fără* —, sous peu 330; *peste* —, sous peu 355,1.2; *puțân* 253. 257,3. 272,2; *b.* 217,3; *poșin* 111; *puțin*, *mr.* *b.* 263,3. 265,3; **puținél**, quelque peu 9*,3. 61. 71,2. 157. 166.. 185.. 297. 304,3. 360,3; *puțânel* 256; *puținel* 334..; **puținecă**, f. id. 337,3; **puțintél**, id. m. 72. 327,2.. 337. 351,3; *b.* 19,3. 25,3. 41,2. 42,2. 96. 166,2.. 237,2; *puțântel* 198,3.. 200.. 253. 255, 2..; **puțintică**, f. id. *b.* 5,3. 42,2.3. 173. 192,3; **puțináre**, sf. diminution 356,2.

puzderie, sf. corde de chanvre *b.* 155.

R (P).

ră, ra, pp. *istr.* en, dans *b.* 282,2. 3 (v. întru).

rab, v. rob.

rabd, (râbda) vn. 1. souffrir, endurer 31,3. 80. 102. 129,2. 165,2. 190,2. 262. 278,2. 291,2. 324,2. 348. 366,2; *b.* 16. 104. 178,2. 180,3. 194,1.2. 200,3..; —,

attendre 248,2..; —, persévérer *b.* 38, 3; **răbdáre**, sf. (ări) patience, persévérance, action de supporter; espérance 1.2. 51. 55,3. 56. 129. 153. 211,3. 285, 2. 338,3; *b.* 7. 48. 65.. 190,3. 374,2; **-dát**, aj. souffert *b.* 190,3; **-dător**, aj. s. patient, endurant 55,3.

răbničekii, aj. de Râmnic 98,2; *-nițchi*, id. 110 (v. Râmnic).

rac, sm. (i) écrevisse *b.* 42,2. 43,2. 316,2.

răca, sf. envie 205,3.

răcése, va. vr. 3. rafraîchir, refroidir; se refroidir 31; *b.* 44,2. 54,2. 106; **răcúilă**, sf. froid, froideur, refroidissement 297,2; *b.* 23. 64,3; *-cêla* 12*; *-cêa-*, *b.* 43,2; **răcít**, aj. frais *b.* 176,2.

răchită, sf. osier, saule rouge 356, 3; *b.* 320.

rachiu, sm. eau de vie *b.* 98. 326.

răchnitură, sf. gémissement, cri de douleur *b.* 341,3.

raçun, sm. *istr.* raison *b.* 284,2; **-a**, sf. *istr.* compte *b.* 286.

răelă, sf. cassette *b.* 136,2..3..;

răelită, sf. id. dim. 246,2.

răcése, vn. 3. hurler, crier *b.* 130. 302,2.

răcoáre, sf. fraîcheur *b.* 313,2 (v. rece).

răcodélie, sf. travail de la main 304,2.

răcomândăluce, va. 3. recommander *b.* 229.

răcorése, va. vr. 3. rafraîchir, satisfaire 57. 107,3; *b.* 102,2. 104. 121. 200, 3; **-ritor**, aj. rafraîchissant *b.* 254,3.

Răcoti, Np. 124,3. 200; **Racovăț**, Nl. 191,3; **Racoviță**, *b.* 81.

rad, va. 2. raser, gratter, rader 60. 66; *b.* 105.

răd, (răsei) vn. 2. rire 1*,3. 8*,3. 19, 2. 141. 351,2; *b.* 19,3. 119,2. 122. 207, 3. 214. 249,3; *riđ*, *b.* 331,1.2.

rădăcină, sf. (ni) racine 12*. 6. 39. 3. 104,3. 116,2. 156. 361,2; *b.* 25,2. 45. 2. 67,2. 149; *-de-*, *b.* 235; *radișină*, *mr.* *b.* 264.

rădic, va. 1. lever, élever, soulever 3*,2. 6*,2. 8*,3. 5,3. 8,2. 14. 15,2. 16,2. 19,2. 31,2. 36,2. 56,2.. 60. 61. 62. 101, 3. 105,3. 109. 140,1.. 140,2. 157,3. 175,2. 196,2. 200,3. 201,1.2. 270,2. 327,3; *b.* 16,2. 30,2. 48,3. 49. 50,3. 54.

88, 3. 136, 2. 225, 3; —, nommer prince, roi 70, 2. 3. 150. 353, 3; —, conjurer 171; —, mettre en fuite 16; —, établir 236, 3. 269, 2; —, emporter, enlever *b.* 37, 3. 79. 152, 3. 291; —, faire croître 215, 1-2; — *oști*, mobiliser 59, 2; — *arme*, lutter, se révolter 150; *b.* 18, 2. 84. 131, 2; — *obiceșu*, suspendre *b.* 76, 2; *ridic*, *b.* 192; —*ăre*, sf. élévation 332, 3; *ridicare*, *b.* 54, 2; —*ăt*, aj. élevé 361, 2; *b.* 118, 3. 252. **rădiche**, sf. raifort 356, 2; *b.* 98, 2; *ridichê*, *b.* 27.

Radovič, Np. 337, 2.

Radu, Np. 44 . . 74, 2 . . 87, 2. 134, 3 . . 170, 3; *b.* 301, 2; — *negru* 189, 2 . . 3; — *pê* (*harnic*) 207, 3; — *voevod* 63; — *vodă* 71, 3. 272. 189, 3. 190. 191, 2 . . 193 . . 197, 3 . . 199, 1-2.

răce, sf. gale, teigne *b.* 121.

Rafaël, Np. 81.

răgăese, vn. 3. crier, hurler 12, 2. 17, 2.

Răghilește, Nl. 103.

Rahila, Np. Rachèle 274; *b.* 140, 2.

răhnă, sf. envie 242, 3 (v. *răvnă*).

răhturî, sn. pl. harnachement *b.* 90.

răimazân, sm. le Ramadan *b.* 117, 2.

răime, sf. méchanceté 13*, 2.

raïu, sm. paradis 9, 2. 44. 54, 3. 56. 57, 3. 63 . . 64, 1. 3. 129, 2. 157, 2. 163, 2. 297, 2. 315, 1. 2. 347; *b.* 31, 2. 60, 2 . . 133, 3. 167, 2 . . 231, 2 . . 232, 3. 233, 2.

rakha, vaurien, tu 113.

ram, s. branche *b.* 136, 3 . . (v. *ramură*).

Râm, sm. Nl. Rome 197, 2. 357, 2 (v. *Roma*).

ră'mă, aj. sf. qui fouit (pore) *b.* 335; —, ver *b.* 362, 2.

rămășu, —*ău*, (ăsei, a — âne) vn. 2. rester, demeurer 5. 3. 36, 2. 59. 68, 2. 72. 96. 110. 143, 3. 144, 2. 145, 2. 154, 2. 155, 2. 167. 192. 232. 253. 263. 278 . . 292, 2. 316, 1 . . 331, 3. 341, 2. 362, 3; *b.* 5. 25, 2. 50, 2. 56, 2. 3. 85, 2. 94, 3. 102, 2 . . 103, 2. 3. 138. 180. 181. 182. 201, 3. 213. 365; —*ășifă*, sf. (țe) reste, surplus 12, 2. 144, 2. 155, 2. 247, 2. 253 (v. *remen*).

rămător, sm. (i) cochon *b.* 85, 2 . . 118, 3. 220, 3. 222, 2.

Rămlê'n, v. *Roman*.

rămnese, v. *răvnă*.

Râmnice, Nl. 72. 357, 2; —*canul*, de Râmnice *b.* 154 (v. *râb*).

rămură, sf. (ri) branche, rameau 165, 3 . . 166; *b.* 69, 2. 176, 2. 370.

rănă, sf. (râni) blessure, plaie 3*, 3. 13, 2. 81, 3. 102, 2. 171. 241, 3. 304, 3. 366, 2; *b.* 63, 3. 64. 164, 3. 187, 2. 196, 3. 343, 3 . .; —*ni*, *b.* 116, 2.

rănced, aj. rance *b.* 12, 2.

rănchitezese, vn. 3. hennir *b.* 312.

rând, sn. (ure, uri) rang, ordre, ligne; sorte 13*, 2. 25. 42. 49, 2. 57, 2. 68, 2. 174, 2. 193. 199. 220. 252. 297; *b.* 3. 75, 3. 102, 2. 116. 158, 2. 323, 2. 324. 367, 2; —, fois 150. 191, 2. 197, 2. 320, 3; *b.* 243, 3; —, question *b.* 132, 3; —, lignes blanches sur les ongles *b.* 146; *de* —, bas, vulgaire *b.* 153, 3. 261, 2. 325; *de a — ul*, un après l'autre *b.* 330, 3; *d'a —*, id. *b.* 256; *în —*, id. *b.* 169, 3; *pe —*, id. consécutivement 69, 2; *b.* 54, 2; *pre —*, id. 125, 2. 143. 145, 3. 146 . . 152, 3. 196, 3. 197. 334, 2; *b.* 70; —*uesc*, va. 3. ranger, arranger; disposer 318, 1. 2. 334. 342, 3; *b.* 112, 3. 159. 210, 3; —, ordonner *b.* 92, 2; —*uțâlă*, sf. (le) ordre, disposition, règle 157, 3. 219, 2. 220, 2. 245, 3. 260, 2-3. 261 . . 284, 3. 334. 357, 3; *b.* 68. 87, 2. 115, 3. 221. 222, 2; —, rang *b.* 220, 3; —*ueală*, *b.* 190, 2. 203, 2-3. 236, 1 . . 2; *pe —*, dans l'ordre *b.* 75, 2; *fac —*, gouverner *b.* 26, 2; —*uț*, aj. s. fixé *b.* 221. 346, 3; —, envoyé; —, arrangé *b.* 87, 2 . .

rânduneă, sf. (ele) hirondelle 179, 2; *b.* 327, 2. 3 . .; —*durê*, *b.* 211, 3.

rănese, va. 3. blesser 60, 2. 88, 2; 222; *b.* 19, 3. 181. 247 . .; —, balayer, enrer *b.* 350, 2.

rang, sn. (uri) rang *b.* 220. 326 . .

rănichî, sf. pl. rognons *b.* 138, 2. 3.

rânjese, va. 3. grincer des dents 64, 2. 165, 3. 166; —*jitură*, sf. grincement *b.* 361, 3; **rânjălă**, sf. (le) disputation, controverse 10*, 2.

ră'uză, sf. estomac, panse *b.* 342, 3 . .; *rynza* 156.

ră'pă, sf. (pi) ravin, rive 213, 3; *b.* 261, 3.

răpăos, sn. repos, délassement 89, 3. 106, 3. 118, 2. 186. 305, 2; *b.* 162; —, va. reposer 185, 3. 186; **răpăosez**, vn. 3. mourir 253, 2; —*are*, sf. décès, enterrement 308, 2. 319, 2; **răpăosăt**, aj. s. défunt, décédé 186, 2. 196, 3. 290, 2; *b.* 8, 2; **răpău-** 197, 2; **răpo-**, *b.* 126, 2. 255.

răpegiune, sf. vitesse *b.* 84 (v. *repede*).

răpése, va. 3. enlever, ravir 12*, 2. 15*, 2. 6, 3. 82, 2. 95, 2. 131, 2. 224. 285, 3. 296, 2. 316; *b.* 17, 2. 70, 2. 175, 2. 175, 3. 196, 2. 210, 3. 252, 2; —, sauver *b.* 41; —, occuper *b.* 92.; *rap-* 4*, 3; **răpít**, aj. qui dérobe *b.* 11, 2; **răpítór**, aj. s. ravisseur, spoliateur 36, 3. 198, 3; *b.* 323, 2. 328; —, qui murmure 12* (v. *răpștitor*).

răpezese, v. repede.

răpștése, vn. va. 3. murmurer 305, 3. 354; **-ire**, sf. murmure 283, 2; **-titor**, aj. s. qui murmure 50.

răpúfu, (a-une) va. 2. tuer *b.* 303. 363..

răr, aj. rare, peu; épais 211, 3; *b.* 320, 3.

Rareș, Np. 69.

răs, sn. (uri) rire 272. 285, 3. 293, 3; *b.* 249, 3. 367; *de* —, ridicule 291, 3; *b.* 366, 3. 367.

răsă, sf. cilice, froc de moine *b.* 45, 2. 49. 303..

răsădese, va. 3. planter, replanter; fleurir 1*, 2; *b.* 71, 2; *răsă-* 57, 3; *răsă-* 313; **răsădire**, sf. transplantation 78.

răsăr, vn. va. 2. germer, pousser, éclore; produire, résulter 128. 158. 163. 265, 2. 281; *b.* 30, 2. 70, 2. 137, 3.. 143. 157, 2. 159. 253, 2. 307, 3; — (soarele), le soleil se lève 114, 2. 228, 2; *b.* 40, 2. 111, 2; *răsăsar* 325, 2; **răsărít**, sm. orient 6. 59, 3. 64, 2. 78, 2. 98. 130, 3. 177. 301. 3. 302, 3.. 328, 2; *b.* 50, 2. 63. 109, 1.. 2. 164, 3; —, lever (du soleil) 118, 3. 230.

răscoală, sf. (le) révolte *b.* 236, 1. 2. 242.

răscopt, aj. trop mûr *b.* 336.

răscúmpăr, va. 1. racheter, délivrer 70. 155, 1. 3. 231, 3. 302, 2; —, venger *b.* 70, 2; **-ărc**, sf. rançon 155, 1. 2; —, vengeance, châtement 289.. 294; —, délivrance *b.* 190, 3; **-ător**, sm. vengeur 84, 2; —, rédempteur 154, 3.

răsfát, sm. plaisir *b.* 346.

răsfír, va. 1. disperser, répandre 126, 3. 163, 3 (v. *rășchír*).

rășfránt, aj. retroussé 350, 3.

rășípă, sf. (pi) dispersion, destruction *b.* 2. 9; *rășsi-* 361, 3; *rășsi-* 199, 3..; *rășápă* 149; **rășípése**, va. vr. 3. dissiper, disperser; tomber 16*, 3. 49. 84, 3. 85, 2. 166, 2. 195. 244, 2. 260, 2. 277, 2. 321, 2; *b.* 32, 3. 83, 2. 89, 2. 154. 340, 2. 341. 350, 2. 368, 2; *rășă-* 68. 208, 3. 266, 2;

b. 181, 3. 263; *resi-*, *b.* 212, 3; —, se répandre *b.* 159; *rissi-* 235, 3; **-píre**, sf. destruction *b.* 83; *rissi-*, *b.* 235, 3; **-pít**, aj. dispersé; persécuté 111, 3; *b.* 76, 3; **-pítór**, aj. destructeur *b.* 14, 2. 89, 2.

rășpántie, sf. entre deux chemins, *răđ-* 311.

rășpier, (peri) vn. 3. périr complètement *b.* 343, 3..

rășplătese, va. 3. récompenser, payer 281, 2; *b.* 92. 131, 2. 196, 3. 238, 2; **-íre**, sf. récompense 339, 2; *b.* 82, 2. 216, 3. 363, 3; —, vengeance *b.* 5, 3. 6, 1. 2. 129, 2. 182, 3. 243, 3; — **pletitor**, sm. vengeur *b.* 194, 3.

rășpúnd, (unșu, unsei) va. 2. répondre 2*, 3. 3*, 3. 7*. 15*, 2. 1, 2. 2.. 3. 15. 18, 3. 21.. 30, 2. 43. 76, 3. 179, 3. 190, 3. 199. 231, 3. 259. 266.. 302, 1.. 2. 310, 2. 328, 2; *b.* 6, 3. 37. 64. 169, 3. 170, 3. 200, 2; —, payer *b.* 221, 2. 3.; — *púndu*, *b.* 14, 2; *respúnd* (punsei), *nr.* *b.* 263, 3. 265. 266, 3; **-dere**, sf. responsabilité *b.* 220; **rășpúns**, (uri) réponse 21. 23, 2. 24.. 50, 3. 54, 2. 133, 2. 146, 2. 190, 3; *b.* 13, 1. 2.. 22, 2. 60.. 105, 2. 170, 2. 200, 2; *re-* 234, 2; *respúnsu*, *nr.* *b.* 265, 2.

rășșier, va. 1. siffler *b.* 343, 2.

răștése, vr. 3. brusquer, rudoyer 63, 3; *ros-*, *b.* 297, 2.

răștignése, (niú) va. 3. crucifier 16*, 3. 9. 21, 1. 2.. 32, 2. 106. 153, 2. 3. 231, 1. 3. 289. 303. 315, 2. 358, 1..; *b.* 16. 57, 3. 58. 80, 3; *res-*, *b.* 186, 2; *reszti-* 124, 2; *rășticesc* 41, 2; **-nire**, sf. crucifiquement 182, 1. 3..; **-nit**, aj. s. crucifié 230; *b.* 187, 2; *restengíjt* 227, 3.

răștóc, s. courant *b.* 329, 2.

răștórú, (turnai) va. 1. renverser, bouleverser 101, 3. 327, 2; *b.* 237. 238. 289, 2. 3. 364, 2; —, rouler 101; —, jeter à terre *b.* 131; —, labourer *b.* 333. 335, 1. 3. 345, 2. 3; **rășturnát**, aj. ôté 230.. 231; —, renversé *b.* 12; —, retroussé 350, 3.

răștvít, aj. s. dispersé 86, 2.

rășúflu, vn. 1. respirer, vivre *b.* 130, 3; —, se reposer *b.* 151, 2; —, épancher *b.* 196, 2; —, vr. s'exhaler, devenir fade *b.* 11, 2. 45; **-lăre**, sf. respiration, haleine *b.* 364; **rășúflát**, aj. s. inspiré, animé 69, 3. 153, 1.. 269, 3.

rășún, vn. 1. résonner, retentir *b.* 54, 3. 240. 296, 2. 344, 2. 354, 2; **-net**, s. écho *b.* 240.

răsvân, sn. (c) carrosse *b.* 315, 2.
rășchîr, vr. 1. se répandre, disperser, dissoudre 118, 2. 138. 144, 2. 153, 3. 184, 3. 262, 3. 324, 3; *b.* 140, 3. 218, 3 (v. *rășfir*).
rășună, sf. résine 356, 3.
rășnese, va. 3. moudre *b.* 309; **rășniță**, sf. moulin à bras *b.* 374, 2.
rătăceșe, va. vr. 3. égarer, errer; se perdre, s'égarer 49, 2. 127, 3. 255, 2. 266, 2. 309, 2. 3. 349, 2; *b.* 175, 3. 305. 350;
-eșre, sf. erreur, déviation *b.* 153, 2; — *lui Odisee*, les aventures d'Ulysse *b.* 82, 2; **-eșt**, aj. s. errant, égaré 79, 2. 80, 3. 127, 3. 242, 2. 295, 3. 309, 2; *b.* 196, 3. 261, 2.
rătéz, va. 3. couper (les cheveux) *b.* 71, 3.
rătêdă, sf. (de) barre 156.
rătînd, aj. rond *b.* 146; **rătunzălă**, sf. circonférence *b.* 92, 2; **-nălă**, sphère céleste, cycle 322, 3. 326 ..; **-dălă** 323, 2; **rătunzăt**, aj. *părul* —, coupé *b.* 168, 3 (v. *rătez*).
rătă, sf. cane *b.* 370.
râu, sn. (râu, ri) fleuve, rivière 8. 14. 291, 3. 314, 1. 2; *b.* 7, 3. 51. 111, 2. 130, 2. 146, 3. 147, 3. 148, 2. 173, 3. 176, 2. 237, 2; *riu*, *nr.* *b.* 264, 2.
rău, aj. s. mal, mauvais; méchant, malin; malheur 9*. 15, 1. 3. 18. 19, 2. 20. 24, 2. 31. 40, 3. 46, 2. 51 .. 82, 3. 123. 129. 141, 3. 146. 158. 168, 3. 275, 2. 325, 3. 340, 3; *b.* 6, 3. 36, 3. 95, 2. 208, 1-3; —, av. très, trop mal 26. 60. 175, 2 .. 325, 3; *b.* 108. 290, 1-3. 331, 2; *reu* (rei) 55, 3. 140, 3. 235, 3; *b.* 309, 2; —, av. 4*. 2; **rea**, *rê f.* (rele) 13*. 2. 4. 8, 3. 25, 3. 26. 27, 2. 29, 2. 3. 31, 2. 3. 110, 3. 111, 2. 163, 3. 278, 2. 282, 2. 316, 2; *b.* 5, 2 .. 17. 22. 23. 39, 3. 78; —, (reale) 8, 3. 266; *re*, *b.* 292, 2; *ră*, (răle) 68; *b.* 57, 3. 58, 2. 104. 123. 183. 359, 1. 2 ..; *rrea* 105, 2. 115, 3. 116, 2. 3. 122, 3. 363, 3; *ra*, *f. nr.* *b.* 265, 2; *rev*, *m. istr.* mal *b.* 284, 3; **răutate**, (ăpî) sf. malignité, malice, méchanceté 50, 3 .. 73. 105, 3. 116, 1. 2. 117, 3. 145, 2. 263, 3. 278, 2. 337, 2; *b.* 39, 3. 79, 3. 172. 216; —, malheur 165, 3. 200, 3. 210, 3. 275. 291, 1. 2 .. 353, 2; *b.* 23, 3. 146, 2. 178, 2; —, vice 291; **răotate**, méchanceté 141, 2. 170, 2. 171, 2. 206, 3; *b.* 8. 108, 2 ..; —, malheur 134, 2. 141, 2. 354, 3; *b.* 212, 2; —, vice *b.* 6, 3.

răvăr, sm. passoire, filtre *b.* 258, 3.
răvârs, va. vr. 3. verser, épancher *b.* 108. 190, 3; —, poindre 209, 3; **răvârsăt**, *-ul zorilor*, sm. point du jour *b.* 345, 3.
răvâș, sn. pétition, billet *b.* 125, 2. 146, 2.
Răveea, sf. Np. 37.
Ravia, sf. Np. Arabie 6.
răvună, sf. (ne) désir ardent, zèle; avidité 98; *b.* 30, 2. 86, 2. 243, 2. 244, 2. 252; **răvnesc**, vn. va. 3. envier, convoiter, désirer ardemment 15, 3. 73. 79. 206, 3. 285, 2. 292, 2; *b.* 148; —, irriter 282, 2; *b.* 13, 3; **răhnesc** 206, 2; **rămnesc** 222. 223, 1-3; **-nire**, sf. désir, zèle 29, 3. 30. 131; **rev**- 54, 3; **-nitôr**, aj. s. désirant, zélé 69, 2; *b.* 66, 3; **rev**- 2*, 2.
răză, sf. (ze, ză) rayon 82, 2; *b.* 91, 2. 109, 2 .. 111, 2 .. 147. 163, 2. 177. 195. 330, 1. 2; **raqă** 212, 3.
răzăm, va. vr. 1. s'appuyer, étayer, supporter *b.* 102, 2; *-zim*, *b.* 97. 363, 2; **raqăm**, *b.* 9, 3; **raqim** 323, 2; **rezem**, *b.* 333, 2; **razim**, sm. appui *b.* 345, 3; **rădimare**, sf. l'action de supporter 323; **răzimăt**, aj. s. adossé 273, 2; *b.* 151, 3.
răzăș, sm. copropriétaire 93, 2.
răzătôr, aj. s. riant, rieur 9*. 19, 2.
răzbăt, vn. 2. pénétrer *b.* 236, 3; **răzbătut**, aj. percé 172, 2.
răzbeșe, vn. 3. arriver, pénétrer 8* .. 29 ..; **răzbit**, aj. percé *b.* 117, 2;
război, sn. (hoae) guerre, lutte 70, 3. 71, 2. 72, 2. 102. 142, 3. 146. 150, 2. 178. 197. 198. 292, 3; *b.* 18, 1 .. 3. 39. 82, 2. 3. 89, 2. 123. 159. 164, 3 .. 237, 3; *dan* —, livrer une bataille 150. 191, 3. 192; *b.* 243, 2; *fac* —, *b.* 189, 3; **război**, *b.* 113; **războai**, *b.* 182, 3; **războiu**, *b.* 33; **rozboiu** 213; **războinic**, aj. s. guerrier *b.* 197, 2.
războlese, vr. 3. tomber malade 137, 2. 187.
răzgăiat, aj. cajolé *b.* 373, 3.
răzgîudec, vr. 1. juger déréchéf (*αυαζπίων*) 6*, 2.
răzlușeșe, vr. 3. se séparer 98.
răzmîriță, sf. révolution 355, 2.
răzvrătêșe, vr. 3. se révolter *ras*- *b.* 243, 2 ..; **-vrătît**, aj. s. pervers, rebelle 15. 193. 289; **resvrătîtôr**, révolutionnaire *b.* 244, 2.
Razul, Np. *b.* 81, 3.
razum, s. (slav.) intelligence 365, 2.

rea, reu, v. rău.
réece, aj. av. frais, froid *b.* 339. 351;
rê- 79,2; b. 229; *rea-* 213,3; *răci*, *b.*
 135,3; *racé*, *istr. b.* 285,3; *rafe*, *id. b.*
 282,3. 283; **recoaire**, sf. fraîcheur *b.*
 339,2; **recorése**, vr. 3. se rafraîchir,
 refroidir *b.* 326,3. 351,3.
redobândése, va. 3. obtenir de nou-
 veau *b.* 48,2.
régulă, sf. (le) règle *b.* 253,2; **-lăt**,
 aj. régulier *b.* 243,3.
remen, *istr.* rester *b.* 284,2 (v. *ră-
 măiu*).
rempig, vr. 1. *istr.* s'accrocher *b.*
 284,2.
répede, aj. rapide, vitelement, à la
 hâte *b.* 354; *rea-* 213,3; *rê-*, *b.* 170,2;
rrepe- 35,3; *ră-*, *b.* 313,3; **răpegiune**,
 sf. vitesse 327,2; **răpezése**, va. vr. 3.
 hâter, dépêcher, s'élançer 72. 73,2; *b.*
 136,2; *re-* 72; *b.* 303,2.
republica, sf. gouvernement *b.* 14,2.
resbese, va. 3. broyer *b.* 356; —,
istr. rompre *b.* 286,2.
resgândése, vr. 3. réfléchir, se ravi-
 ser *b.* 352,3. 360.
restéu, sn. (tee) cheville *b.* 371,2.
resucese, va. 3. tourner *b.* 331,3.
retevélu, sn. rondin, gourdin *b.* 356,
 1.3. 371,2; **-vefăș**, *id. dim. b.* 355,3.
revărsăt, aj. pas dru *b.* 298,2; —,
 débordé, refoulé *b.* 332.
revedei, va. 2. *istr.* revoir *b.* 284.
rezbér, va. 3. crier de nouveau *b.*
 343,2.
rezbese, va. 3. fuir, se cacher *b.* 128.
rezidénția, sf. résidence *b.* 168,3.
rezór, sn. (oare) raie *b.* 298,3. 345,3.
ridicăre, v. rădic.
ridiché, v. rădiche.
Rimléan, v. Roman.
Rionă, Nl. 63,3.
rișhitoare, sf. dévidoir *b.* 371,2.
risipése, dissiper 235,3 (v. *răsi-*).
ritor, rhéteur *b.* 197. 198; —, ani-
 mal *b.* 163,3; **retórică**, sf. rhétorique
b. 162,2; **-icese**, aj. rhéteur *b.* 30,3.
 112; **-fe**, sf. rhétorique *b.* 195,3.
roabă, v. rob.
roada, v. rod.
roată, sf. (te) roue 73. 202,2. 323;
b. 106,3. 369,2; —, av. alentour *b.*
 234. 306. 313,2; *rola*, *b.* 234.
rob, sm. (i) serf, esclave, serviteur;
 captif, prisonnier 4. 70. 82,2.3. 88. 100.

119,2. 132. 156,3. 185,2. 186. 223. 256.
 291,1.2. 298,3. 341,2. 3. 352; *b.* 15,
 3. 17,2. 69. 172,2. 186,2. 222; *rabă*,
 (sl.) 157,2; **roabă**, sf. (be) 229; *b.* 67,
 3. 84. 177; *roba*, *b.* 172,2; **robăce**, aj.
 laborieux *b.* 348,3; **robesc**, va. 3. faire
 esclave, prisonnier; captiver, subjuguier
 61. 314,3. 362; *b.* 23. 197. 205,3; —,
 vr. devenir esclave 289,3; **robéște**,
 av. servilement 340,2; **robic**, sf. capti-
 vité, esclavage 132. 146. 148. 149.
 240,3. 254,3. 307. 317,2. 351; *b.* 23,1.
 2. 164,3. 191,3; **robif**, aj. s. subjugué,
 captif 130,2. 221,2. 224. 255,3. 314,3.
roba, sf. *istr.* vêtement *b.* 285,3.
robin, v. rubin.
roc, sm. nom d'un oiseau *b.* 129. 1.3.
rochie, sf. robe *b.* 225; **rochiță**, sf.
id. dim. b. 309. 332.
rod, va. 2. (a roade) ronger 165,3. 166;
b. 11,2. 12. 319,2. 358.
rod, sn. (uri) fruit, produit 1*,2. 10*,
 2. 100,2. 128,2. 269,2. 271,2. 2. 8,3.
 27. 150,3. 157,2. 2. —, postérité,
 descendants 38,3. 368; *b.* 202,2. 220,3;
 —, genre, peuple, génération 57,3. 105,
 3. 114,2. 119,2. 182. 364,3. 367,2; *b.*
 68,2; —, utilité *b.* 1,2; **roadă**, sf. fruit
 49,3. 105. 109. 119,3. 120. 131,2.
 193,3. 240,3. 265,2. 281. 313. 324,
 1. 325,1. 3. 3. *b.* 59,3. 174; —, pro-
 duit *b.* 71. 170; —, abondance *b.* 165;
rodese, va. 3. produire, pousser, por-
 ter des fruits 8. 34,1.3. 128,2. 136,
 2; *b.* 21,3. 174; **rodire**, sf. succès *b.*
 195; **rodit**, aj. productif *b.* 327,1. 3.; **ro-
 ditór**, aj. s. productif, fertile, fruitier
 3. 4. 265,2. 281; *b.* 157,2. 163. 231,
 3; —, créateur 124. 136,3; **ródnic**, aj.
 fertile 178,2.
ródie, sf. grenade *b.* 97,3.
Rodinu, Np. de Rhode 159.
Rodna, Nl. 177,2. 234,3.
rog, (rugai, a ruga) va. vr. 1. prier.
 implorer 3*,2. 9*. 1. 2,3. 8,2. 9,2. 13,
 2. 16,2. 19,3. 24,2. 26,2. 30. 31. 42,2.
 44. 49. 50. 54. 64,3. 79,2. 85. 86,2. 86,
 1.2. 88,2. 89,3. 96,3. 108,1.3. 166,
 3. 213,1. 3. 216,2. 240,1. 3. 241. 254.
 274,2. 307,3. 361; *b.* 28,3. 36,3.
 77. 227.
rogojină, sf. (ni) natte 300,3; *b.* 12.
roï, sm. jet d'abeilles *b.* 309.
roïca, — boica (?) *b.* 369.

rójistvo, s. slav. naissance de Christ 56, 2. 109, 3. 152, 2.

Rom, sm. Romus 59, 2; *Romil* 59, 2; **Roma**, sf. Nl. Rome 163; *b.* 1, 1-3. 63. 68, 3. 197, 3. 236, 3; *Roama*, *b.* 9, 2; *Romă*, *nr.* *b.* 265, 2; *Roman*, *b.* 140, 2; *Rănu* 143, 3. 146. 234, 2. 235, 3. 321, 1. 2. 342, 1. . 3. 350. 363; *b.* 4. 10, 3. 13, 3; *Rym* 59, 3; *b.* 35, 3; *Rímű* 4*, 3. 15*, 2; *Rămul nou*, Constantinople 299, 2.

Róman, Nl. 43, 2. 151, 3; *b.* 82; —, Np. 190, 1. 3. . 191, 1. .

román, aj. de Rome *b.* 237, 3; —, **Romain** 176, 2; *b.* 242; *Român*, sm. (i) 37, 1. 2. 38. 189, 2; *Rumân* 58. 58, 3. 176, 3; **Rămlén**, (ent) id. 200, 2; *b.* 4; *-lean* 252; *b.* 140, 1. 3; *-len*, *b.* 197, 2; *Rimlean* 3*, 3. . 5*, 3. . 12*, 3. 126. 318; **răm-lenése**, aj. romain 146. 358; *b.* 23, 2; **rămléște**, av. en latin *b.* 166, 2 (v. Rumân).

Rós, Np. Russe *b.* 49, 3 (v. Rus).

rósa, sf. *istr.* rose *b.* 286, 2. .

róst, sn. (uri) bouche 3*. 4*. 10*. 2. 11, 1. 2. 12, 1. 2. 17, 2. 77. 100, 2. 111, 2. 154, 3. 179, 1. . 212. 281, 2. 311, 3. 363, 3; *b.* 72, 1. . 137, 3; —, chaîne *b.* 370, 3; *rost de aur*, Chrysostome 240, 2.

rostese, v. *răstesc*.

rósiu, aj. roux 45; *b.* 90. 118, 3. 130, 2. 167. 209, 2; *roișu*, *istr.* *b.* 280; *Roș*, Np. 208; **roșătee**, aj. rougeâtre *b.* 169.

Roșea, Np. 76. 91, 3; *Roșcat* 173, 3.

róșcovă, sf. (ve) caroube *b.* 98.

rosesc. vr. 3. rougir *b.* 297, 2; *ru-* 107, 2. 359; **roșiță**, sf. rougeur *b.* 313. 314, 3; *rușafa*, *b.* 176, 2; *rușefă*, *b.* 176, 3; **Roșiuri**, Nl. 43, 3.

Rota, Np. *b.* 172; *rotă*, av. alentour *b.* 234 (v. roată); **rotat**, rond *b.* 300, 3; **rotogoală**, sf. ronde *b.* 225; **rătúnd**, aj. rond *b.* 321, 2; **rotungiori**, aj. allant à l'alentour *b.* 306.

roa, sf. rosée 14, 3; *b.* 340, 2; *roao* 159. 177, 2. 193, 3. 281, 2; *roua*, *b.* 338, 2.

rozmarin, sm. (i) romarin *b.* 176, 2. 304, 2.

rúâr, vr. 1. se rafraîchir 243.

rubín, sn. (uri) rubis *b.* 354, 2; *robín*, *b.* 51.

rúblă, sf. (le) rouble *b.* 88.

Ruca, Np. 53.

rúda, sf. (de) famille; nation; espèce; parent 58, 2. 59, 3. 65, 3. 66. 97, 3. 100, 2. 143, 1. 3. 144. 177, 2. 184, 1. 2. 255, 2.

265, 2. . 342; **rudénie**, (ii) parenté, parent 93, 2. 184, 2. 185, 1. 2; *b.* 5, 3.

rudăresc, aj. de cigain-charron, *taler* —, une assiette, plate de bois *b.* 364.

rúfe, sf. linge 346, 2.

rug, s. églantier, ronce 6; *b.* 293, 2.

rugă, sf. (gi) prière, requête 6. 7. . 8, 2. 28. 45, 3. 107. 110. 111, 2. 117. 118, 2. 147, 3. 149. 161. 168. 180. 181, 3. 209, 3. 213, 1. 2. 249, 3. 253, 3. 257, 2. 302. 320, 2. 327, 2. 345, 3. 350. 359. 366; **-cúne**, sf. (ni) id. 1. 2. 10, 3. 11, 3. 24. 25. 28. 80, 2. 82, 1-3. 169. 172; *b.* 29, 2. . 178. 183, 2. 184, 2; *-cúne*, *b.* 16, 4. . 100, 3; **-mínte**, sf. id. supplication 192, 2. 361, 2; *b.* 10; **rugăre**, sf. (ări) l'action de prier 81, 2; —, supplication 246, 3. 366; **rugător**, aj. s. priant, intercesseur, supplicant 83. 86. 348, 2. 350; *b.* 86. . 156, 3 (v. rog).

rugină, sf. rouille 112; *rrug-* 82; *ru-jină*, *b.* 346, 2; **Rugină**, Np. 173, 3; **Ruginoasa**, Nl. 103, 1. . 2.

rújă, sf. rose *b.* 176, 3.

rumân, sm. (i) roumain, corvéable 24, 3. 25, 2. 37, 2. 124, 3. 126, 2. 3. 175, 3. 269, 2. 270, 3; *b.* 3, 2. 3. 205. 247. 259. 260, 1. 3. 261; —, esclave 134, 2. 3. 135, 3; *ro-* 362, 3; *b.* 3, 2. 183, 2. . 3. . 366, 3. 367, 2; **rumănesc**, aj. roumain 33, 2. 79. 88. 94, 2. 98. 130. 143, 2. 152, 3. 157. 217, 2. 236. 239, 3. . 240. 250. 251, 2. 269. 284, 2. 307, 2. 332, 3. 334, 2. 336, 3. . 340, 2. 347, 2; *b.* 15. 26. 30, 3. 31. 38, 2. 78, 3. . 79. 99. 126, 2. 154, 2. 251, 3. 252. 254, 2; *-me-* 312, 3; *rumu-* 110; *ro-* 37, 2. 103, 2. 118. 119, 2. . 280; *b.* 76, 3. 102, 2. 162, 2. 188, 2; **rumănește**, av. en roumain 41, 3. 126, 2. 236, 3. 237. 290, 3; *b.* 4, 2; *-nește* 158, 3. 217, 2. 219, 2; **romănește**, *b.* 156. 234, 2; **rumănie**, sf. langue roumaine 220, 2 (v. roman).

românt, s. roman *b.* 168, 3.

Rumeanțov, Np. *b.* 86, 2; *Romanțov*, *b.* 127, 3.

rúmen, aj. rouge *b.* 176, 2. 314, 3; *rumân*, *b.* 295; **rumeneală**, sf. anthesis nobilis 356, 2; **rumenesc**, vr. 3. se farder, rougir *b.* 310; *-mî-*, *b.* 98, 3; **rumenire**, sf. vermeil *b.* 174, 2; **-nít**, aj. fardé, rougi *b.* 310, 1. . 351, 2.

rúp, (rupsei) va. vr. 2. briser, déchirer, rompre 1*, 3. 4*, 3. 54, 3. 63; *b.* 11, 3.

308, 3. 324, 3. 353, 3. 365; *rump* 102, 203, 2. 254. 263, 3. 283. 359; *b.* 149, 2. 205, 3. 240, 3.

ruptás, sm. (i) privilégie *b.* 219, 2. 220, 3. . 221, 1. .

rus, pron. lui; *cu* — *ul*, avec lui 5*, 3. 7*, 2 (v. îns).

Rus, sm. (ii) Rusien *b.* 3, 2 (v. Ro s).

Rusálii, s. pl. pentecôte 153, 2. 309, 2.

Rusalím, Nl. *b.* 326, 3 (v. Ie-).

Rusea, Np. 62, 2. . 3. . 63.

rusése, aj. russe 98. 190, 3. 236, 3. 362, 3; *b.* 50, 3. 51, 3.

Rusét, Np. 251, 2; **Rusi**, Nl. 38, 2;

Rusinésti, Nl. 135, 3. 136; *-su-* 134, 2. 3.

Rusica, sf. Nl. Russie *b.* 53, 2; *Rosia*, *b.* 225; *Rossia*, *b.* 219, 3.

Rusul, Np. 173, 2.

rusumát, sn. (urí) impôt *b.* 221, 3.

rušine, sf. honte, vergogne 13*, 3. 29, 3. 46, 3. 81, 3. 102, 2. 170. 195. 246. 266, 2. 276, 2; *b.* 8. 49. 92, 2. 120. 214, 2. 238, 2; **-néz**, va. vr. 1. rendre honteux, confondre; avoir honte, rougir 83, 3. . 85, 2. 89. 185, 3. 264, 3. 303. 317. 348; *b.* 17, 1. . 56. 74. 93, 2. 105, 2. 185, 2; *-șe-*, déshonorer 35, 3; **-nát**, aj. s. confondu, honteux 48, 2; *b.* 21, 2. 246, 3. .; **-nós**, aj. *mr.* honteux *b.* 267, 2.

rutes, av. vite, trop 2*, 2. 6*, 3; *maĩ* —, ἐπὶ πλεόνω.

Ruven, Np. 35, 2; *-vim*, *b.* 70. 321, 3.

S (G).

să, cj. que (nt) 1, 1. 3. 3. 6. 19; *se* 26. 54. . 55, 3. . 74. 110. . 2. . 180—182. 363, 3; *b.* 4, 3. 196; *se* 2*. 3*.

să, cj. si 7*, 3. 13*, 3. . 16*, 3. 3. 4. 5. 6. 16. 19, 3. . 28, 3. 31. 37, 2. 40, 2. 42, 2. 47. 89. 91. 111, 3. 112, 1. . 3. 113. . 2. 126, 3. 127, 2. 3. 128. 129. 138, 2. 139, 2. 141, 3. 152, 3. 179, 2. 3. . 183, 3. 185. 187, 2. 3. . 218, 3. 232, 3. 273, 3. .; *se*, 4*. 2. 54, 3. 55, 3. .; *mr.* *b.* 266, 2; *sa*, *istr.* pour *b.* 282, 2. 283; —, *si* *b.* 283.

să, pr. réfl. 3 pers. se 1. . 2. 9. .; *b.* 13, 3. 37. . 133 (v. se).

să, prp. slav. avec 43, 2. 62, 2. 207, 2. .; *sű* 44, 3.

sae, *istr.* pr. pers. f. *sa* *b.* 283, 3.

Sabeușen, sm. (i) Sabéen 270, 3.

săbie, sf. (ii, săbii) épée, sabre 123, 2. 175, 2. . 208, 3. 216, 2. 282, 3. 318, 2. 348; *b.* 14. 17, 2. 22, 3. 112, 3. 149, 3. 197, 2. 307; **săbiilăre**, sf. l'action de sabrer *b.* 341, 3; **săbiéz**, va. 1. sabrer 171; *b.* 341, 3. . 342.

săblăznitór, sm. (i) scandalisateur 17, 3.

săbór, sn. (oară, re) congrégation, assemblée; concile; tribunal 32, 3. 41, 2. 46, 3. 86, 2. 89, 2. 116, 2. 128. 129, 2. 146. 158, 1. 3. 162, 3. . 163. 193. 217. . 219, 2. . 225, 3. 292, 2. 309, 3. 313, 2. 320; *b.* 38. 213, 2; *sobór* (*oare*) 77, 3; *b.* 82. 100. 213, 3; **săbórna**, aj. synodiale *b.* 97, 2; **șobórnie**, aj. catholique 173; **săborni-čescă**, sf. catholique *b.* 29, 2. 31.

săc, sn. (urí) sac 204, 2; *b.* 47, 2. 255, 3. . 256. .

sac, cj. *istr.* pourquoi *b.* 283.

saca, pr. *istr.* chaque *b.* 283; *sachi*, *b.* 284, 2. 286, 2.

săc, **săcare**, **să'cer**, v. sec-.

Săcoián, sm. Np. 43, 3.

săceriú, v. sicriu.

Săcuú, sm. Szekel 177, 3. . 191, 3. 268, 3; **săcuúme**, sf. la nation des Szekles 334.

săculét, s. petit sac *b.* 45, 2. .

săcúre, sf. hache 104, 3; *b.* 239, 3.

sădése, va. 3. planter 131, 2. 157, 2. 318, 3. 343, 3; *b.* 174. 175, 1. 3. 187. 331, 3; **săditór**, aj. qui plante *b.* 175, 2.

Saduchéu, sm. (ei) Saducéen *b.* 21, 1. 2; *-chău* 4*, 3. .

săesc, **săința**, v. șieală.

safir, sm. *aur* —, or pur *b.* 72, 2.

săgeată, sf. (ête, eți) flèche *b.* 32, 3; *-gê-* 15, 3. 16, 3. 81, 3. 171. 282, 2. 345. 2. 366, 3; *b.* 19, 2. 133. 178, 2. 240, 1. 3. 241, 3; *-ğa-* 229. 286, 2; *b.* 64, 2; **săgetăre**, sf. l'action de tirer *b.* 341, 3; **săgetăt**, aj. paralysé *b.* 339, 2; **săgetătór**, aj. s. tirant, archer 5*, 2. 36, 2; *b.* 338, 2; **-lătură**, sf. (ri) coup de flèche *b.* 92, 3; —, paralysie, pleurésie *b.* 339, 2. 3. 341, 3; **săgetéz**, va. 1. tirer, blesser à coup de flèche 81, 3. 171; *b.* 73, 3. 299, 3.

săhădăc, sn. (e) carquois *b.* 18, 2.

săhăstru, sm. (ri) ermite 305, 2. .; *săhrast* 363, 2.

sălă, v. silă.

salamúrá, sf. saumure *b.* 258, 3.

sălăș, sn. (ă, e, ure) habitation, logis, tente; terre 98, 3. 155, 2. 286, 2. 350. 366, 3; *b.* 71; **sălășușce**, vn. vr. 3. loger, habiter 12. 66. 128, 2. 130, 2. 185, 2; *-slușc* 58, 2. 82. 233, 2. 286. 309. 366, 2; *b.* 36, 2. 144. 184. 203, 2; **sălășluire**, sf. (ri) habitation 239; *b.* 147, 2. 350, 3.

sălbă, sf. collier 222, 2, 3; *b.* 351, 3.. 353; — **moale**, sf. fusain (*evonymus europaeus*) 356, 3.

sălbătee, aj. féroce, sauvage 13*, 3. 60. 65, 3. 68. 90, 3; *b.* 55, 2. 163, 3. 165, 2. 357, 2; *sal-*, *b.* 132, 2; **sălbatic** 4.. 95, 2. 116, 3; *b.* 118, 3.; *sel-*, *b.* 339; **sălbățieune**, sf. terre sauvage *b.* 238; **selbățică**, aj. dim. *b.* 339.

sălee, sf. (sălei) saule 6.. 286, 3; *-cie* 314, 3. 357; *b.* 374, 3.

salec, pr. *istr.* un peu *b.* 282, 2. 283.

sălese, vn. 3. se lâter 234, 3.

sălighése, vn. 3. laisser libre *b.* 271, 2 (v. slăbesc).

Salim, Np. 66. 67, 3; *b.* 66, 3.

sălință, sf. contrainte *b.* 116.

săliște, (?) *b.* 219, 3; *sel-*, champ 8*, 3.

Salomé, sf. Np. 229, 3.

sălt, vn. danser *b.* 195; **săltătură**, sf. (uri) danse, sant 181, 2.

săltț, s. lacet 214.

săluit, aj. forcé 45 (v. silă).

sămă, sf. (semă) mesure, quantité, nombre; compte; soin; manière 54, 2. 72. 75, 2. 77, 3.. 78, 2. 149, 2. 174, 2. 3. 175, 3. 177, 2. 3. 190, 2. 192. 200. 241. 362; *b.* 1, 3. 2, 2. 32, 2. 102, 2. 371, 2; *de* —, à la manière *b.* 336, 2; *mai cu* —, surtout *b.* 293, 3; *nice de o* —, rien 211, 3; *fără de* —, énorme, innombrable 259, 2; *b.* 59; *bag în* —, considérer, observer 209, 2. 259; *b.* 89, 3. 95; *dau* —, rendre compte, considérer 88, 2. 174. 195. 242. 275, 3; *b.* 47, 3. 206. 1. 2. 296; *dau în* —, mettre sous direction 193, 2; *dare de* —, compte 275, 2; *iau* —, prendre compte; comprendre, observer 170. 213. 279, 2. 324, 3; *b.* 19, 2. 87. 215, 2; *sēmă* 131, 2. 168, 2. 289, 2. 338, 2.; *b.* 28. 40, 2. 174, 2. 310, 3.. 313, 2. 314, 2. 322, 3. 362, 2. 372, 2.

sămăluire, sf. discernement 51, 2.

sămân, va. 1. semer 8*, 2. 10*, 2. 4. 15. 17. 109.. 119, 3.. 120. 128, 2. 141. 249, 2. 265, 2.. 281, 3. 316, 3.. 317; *b.*

26, 1. 3. 27.. 59, 2. 62, 3.. 157, 2.. 345, 3; *se-* 13*, 3. 14*..; *sê-* 17, 2.. 212, 2; —, disperser 116. 282, 3; —, ressembler 57; *b.* 112. 136, 3. 168; **sămănușeune**, semence 265, 2; **sămănutór**, aj. s. semeur 281.. 292, 3; *b.* 153, 2; **semănutură**, sf. (ri) semaille, semence 4.. 57, 2. 120. 193, 3. 201, 3. 265, 2.; *b.* 59, 3. 221, 3. 222; —, pl. blés *b.* 61, 3. 120, 3. 164, 3; —, exemple 209, 2.

sămănuță, sf. (semințe, sămănte, men-) semence, grain 17, 2.. 34, 2.. 35.. 36, 2. 3. 49. 119, 3.. 128, 1.. 2. 249, 3. 281.. 303, 2. 321, 3; *b.* 26. 27, 1.. 2.. 45, 2. 62, 3. 157, 2.. 165. 186, 2; *sămănuță* 14*. 16*, 2; *se-* 13*, 3; **sămănuție**, v. se..

Samăria, sf. Nl. 107, 3.. 261, 3; *-rên*, sm. Samaritain 27, 1. 2.. 108. 109..; *-în* 194, 2; *-înăvi*, *b.* 63, 3. 64; **-rêncă**, **-renina**, sf. id. 107, 3. 108..

Sămăbătă, sf. (bête) samedi 22. 23, 2.. 24, 1. 2. 89, 3.. 229, 3. 231. 330, 3; *b.* 59, 3. 113, 2. 125. 137; *Sămăbătă* 9; **sămăbotin**, aj. (née Samedi) 259, 1. 2.

sămbria, sf. salaire *b.* 292, 2.

sămenis, s. semailles 266, 3.

sămnu, **sămănutură**, v. semu..

samoderjeț, aj. s. autoerate *b.* 35.

Samos, Nl. 143.

Sămpson, sm. Np. *b.* 21; *Samson* *b.* 65.

sămțare, v. simțire.

Samuil, sm. Np. *b.* 156, 3. 183, 2; *-oil* 249, 3. 275, 3; —, le livre de S. 275, 2.

samur, sm. zibeline 335, 3.

sân, sn. (uri) sein, intérieur 57, 2. 130, 2. 347, 3.; *b.* 121. 163, 2. 362, 3. 363, 3; *sîn*, *b.* 243. 306..

Sănaea, sf. Nl. v. Sinaea.

Sanagrid, sm. Np. *b.* 134, 3.. 135. 136, 1-3.

sănătate, sf. santé 30, 2. 107. 125, 2. 156, 3. 157, 3. 268, 3. 269, 3. 343, 2; *b.* 7, 2. 104. 155, 2; *szenetate* 216; **-tos**, aj. av. sain 111, 2. 137, 2. 240; *b.* 79. 97. 134. 180. 196. 233; —, *mv.* vigoureux, sain *b.* 272. 277; *sărătos* 5*, 3.

Sandomir, s. Nl. 70.

sândúe, sn. (e) boîte, caisse *b.* 105, 2. **sänge**, sm. sang 3*, 2. 14*, 2. 2. 16, 3.. 20, 2. 36. 55, 2.. 82, 2. 90, 1. 3.. 117. 204. 257, 2. 266, 3. 267, 2.. 331, 2. 342; *b.* 27, 2.. 80, 2. 179. 217, 2.. 238; — *nestecal*, inceste 90, 1. 2.; — *drept*, inno-

cent *b.* 63,2; — *sprîjenit*, sang des animaux étouffés, sang caillé 117; — *gi*, *b.* 58. 89,3; *sînge* 43. 52. 105,3. 115. 150,2. 233,2. 284,3. 303,3.

sângeac, sm. (gêti) province 71,2.

sânger, sm. fusain 356,3.

sângerat, aj. couvert de sang *b.* 189,3; *sânginat*, *nr.* ensanglanté *b.* 271,2...; — **rós**, aj. pléthorique.

Sân-Ghiérghie, v. sfânt

sangulfe, sf. toile, ficu *b.* 315,3.

sângur, aj. lui-même. —, av. seul, seulement 78,3. 105. 127,3. 132,1.3. 147,2. 242,2. 266,2. 352...; *b.* 14,3. 95,2. 108. 147,2. 150,3. 207,2; *sîngur* 16*. 88,3. 95,2. 101,3. 141,3. 152,3. 190. 192.. 203. 231,2. 311,2. 325. 342,2. 358; *b.* 13,3.. 23,3. 53,2. 101,2. 175,2. 191,2. 246,2; *sîngurat*, *nr.* *b.* 268,2; — **âtâte**, sf. solitude 305,2; *b.* 47. 198,3; — **âtoare**, sf. id. *b.* 47,3; — **él**, aj. seul *b.* 115. 117; *sîngurică*, f. seule *b.* 345,3.

săuin, aj. serein *b.* 239,3 (v. se-).

săp, (săpai) va. 1. piocher, creuser, percer 8*.. 29,2.. 65. 112.. 118,2. 162. 171,2. 195,2; *b.* 40,2. 92,2. 117,2; *săp*, *bnt.* *b.* 262,2,3; **săpă**, sf. pioche 178,2. 203; *b.* 120,3; — *calulă*, la croupe du cheval 362; **săpăt**, aj. gravé, sculpté, incrusté 172,2,3; *b.* 307,3; **săpătór**, sm. laboureur 351; **săpăturá**, sf. piochage, labourage *b.* 262,3. 368.

săpîr, sm. saphir *b.* 106,3.

săptămână, sf. (ăni) semaine 24,3. 44. 91.. 199,2. 207,3. 217,3. 230. 293,3. 309,2; *b.* 113. 125. 136,3..

Săptevrie, v. Septemvrie.

săr, (sai, sării) vn. 3. sauter; franchir; monter 161,3. 223. 354,2; *b.* 52. 56,3. 73. 84. 134,2. 166,3. 228,3. 262,2. 289,2. 296,3. 314,2. 336,3. 345.. 355,3.

sarâ, sf. soir 211,3. 265,1,2.. 280,3; *b.* 51,3.. 60,3. 96; *în de* —, le soir 311; *sărâ* 34,1.. 2.. 35,2. 36,3. 80,2. 345,2; *b.* 71,2. 191,3; *saera*, *istr.* *b.* 286; **săra**, av. le soir, au soir 61,3. 73,2. 90. 100,3. 128,2. 366,3; *săra* 9. 351,2; *b.* 157.

Sara, sf. Np. 37; —, sm. 45.

sărăc, aj. s. av. pauvre 16*,2. 25,2. 26,3. 27,3. 44,2. 84,2. 96,2. 117,2. 136,3. 169,2,3.. 193,2. 248,2. 258,2. 278,1,2.. 291,2. 296. 300,1-3. 301. 307. 321,2. 326,2. 337. 338,3. 365,1,2; *b.* 1,3. 5,2. 49,2. 68,2. 103,3. 161. 208,2.

292,1-3; **sărăcăços**, aj. id. *b.* 26,2; **sărăcése**, vn. 3. devenir pauvre *b.* 121,2. 228; **sărăcie**, sf. pauvreté, misère 27,3. 136,3. 278; *b.* 5,2. 25,2. 103. 155,2. 347. 360,3; **sărăcút**, aj. pauvre *b.* 181.

Saracin, sm. Np. 340,3.

sarâiu, sn. (ri) sçrail, palais *b.* 20. 97. 180,2.

sărăimán, aj. nécessaires 248,2.

saraschêr, sm. sçrasquier 334.

sărát, aj. salé 10*. 287,2. 292.

Sărb, sm. Np. serbe 25,2. 207,3; *b.* 365,1.. 3..

sărbăd, aj. âcre *b.* 12,2.

sărbătoare, sf. (ori) fête, jour de fête 24,2. 25,2. 218,3. 220,2; *b.* 77. 229. 349; — *toor* 5.

sărbese, aj. serbe 33,2. 37,2. 125,3; — **êște**, s. la langue serbe 24,3; *b.* 166,2. 240; **sărbie**, sf. la langue serbe 220,2.

sărbéz, va. 1. célébrer 24,1.2. 33. 40. 221; *b.* 322,2.

sărcină, sf. (ne) poids, fardeau 1. 2. 285,3; *b.* 357,3.

sărcuste, s. aumône pour prier pendant 40 jours pour l'âme du défunt 180,3.

sărdár, sm. serdar 200.

săre, sf. sel 177. 329,3; *b.* 42,2. 216,2.

sărenese, v. sir-.

sărg, s. de —, av. virement 69,3. 72. 137,2. 234,3; *sîrg* 233,3; *b.* 11,2;

-ueală, sf. zèle, effort 314; *b.* 79; — *nială*, *b.* 9,2; — **uése**, vn. 3. s'efforcer, se dépêcher 147,2. 247,1,2. 255,2; *b.* 124,2. 125,2. 153,2. 169,2; *sîr-* 182,2;

-uitor, aj. zélé *b.* 12,2.

sarhát, sn. (uri) forteresse à la frontière *b.* 81,2.

săríta, sf. fuite *b.* 127,2.

sărmă, sf. fil d'or, d'archal (brodé) *b.* 68,3. 302,1-3.

sărmă, sf. (e) *nr.* petit morceau *b.* 270,2.

sarmaniță, sf. *nr.* petit enfant *b.* 264,1,2 (v. serman).

sărpi, v. șarpe.

sărút, va. 1. baiser, embrasser 2. 31,3. 37. 185,2. 241,3. 257. 287,2. 292,2. 298. 333,2; *b.* 53,3. 68,2. 80,3. 180,2. 309,3; *sărút* 181; — **âre**, sf. embrasse-

ment, baiser 101, 3. 306, 2; *săriutare* 184, 2. 185, 1.. 2.

Sás, sm. Np. (sași) Saxon 177, 2. 178. 189, 2; — **reghin**, s. Nl. *b.* 201; — **șebeș**, Nl. 176, 3. 178. 268, 2; **Sasvaroș**, Nl. 178.

sat, sn. (e) village, bourgade 15, 2. 25, 3. 38, 2. 3. 43, 3. 45.. 53. 75, 1-3. 103.. 138, 3. 173, 3.. 174, 1-3. 189, 3. 230, 2. 238, 3. 240, 3. 310, 3. 333, 3. 354, 2; *b.* 25, 3. 168, 3. 204. 219, 3; —, champ 8*, 2. 17, 3..

Satána, s. satan 46. 48. 129, 2. 168. 274, 3. 275..; *b.* 52, 3. 80, 2. 171, 2. 260, 2; **sătănese**, aj. satanique 228, 3.

sătecl, s. bourgade 232, 3.

sătcan, sm. (eni) paysan 219, 2; *b.* 220, 3. 258, 2; —*tên*, *b.* 77, 1.. 2.. 78..

satire, sf. satire *b.* 247; —*tera*, *b.* 246.

satisfacțiune, sf. *nr.* satisfaction *b.* 267, 2.

sătul, aj. s. (ui) rassasié 9*. 19, 2. 181, 3; *b.* 164, 3. 374.

sătur, (săturai) vn. vr. 1. saturer, rassasier, se rassasier 8*, 3. 5. 12, 2.. 15, 1. 2. 18, 3. 19, 2. 28. 29. 30, 3. 44. 133, 3. 204. 237, 3. 238. 247, 2. 255, 2. 264, 2. 3. 282. 351, 2; *b.* 28, 2. 138. 148, 3. 159. 248, 2. 262. 318, 3..; **săturare**, sf. l'action de rassasier, satiété 193, 3; *b.* 302, 3.

Saturnus, sm. Saturne *b.* 26. 83.

saț, s. satiété, assouvissement *b.* 228, 3; *sațu* 4. 31, 3. 32. 55, 2. 86. 206. 285; *b.* 252; *sațu*, *b.* 123, 2; **sățios**, aj. qui rassasie 9, 3. 32. 41, 3. 55, 2.

sau, cj. ou 15*, 3.. 11, 2. 18, 3.. 19.. 24, 3. 28. 34. 47, 2. 90, 3. 95, 2. 104..; *b.* 124. 146.. passim.

său, v. gram.

Saul, sm. Np. 145, 3. 293; *Savlu* 2*, 3.. 3*.

Sáva, s. Np. 45, 2. 217.. 219, 1. 2.. 367, 2; *Savva* 354, 2. 3. 355.

sáva, cj. quoique, même si, cependant 126, 3. 155, 2. 3.. 218, 2. 273, 3; *savai* 107, 2. 139, 2. 257, 2. 290; — *cine*, quiconque 154 (v. să).

Savanul, s. Nl. Libanon(?) *b.* 109, 2.

Savantul, Np. 59.

Savaoth, sm. dieu, Sabaoth 265, 3.

săvârșese, va. vr. 3. faire, accomplir, finir; mourir 132, 3. 195, 2. 247. 280, 2. 282, 2. 289, 2. 290, 2. 322. 338, 2. 345; *b.* 54. 74, 2. 3. 79. 84, 3. 86, 2. 3. 92, 3. 93. 94, 3. 117, 3. 151, 3. 203, 3. 229, 2.

253, 2. 350; *săvrășesc* 2. 233. 311, 3. 312, 2; **săvrășenie**, sf. fin 222; **săvârșire**, sf. fin, accomplissement, perfection; résultat *b.* 4, 2. 5, 3. 87, 2. 92, 3. 364; — **șît**, sm. id. 37. 109, 3. 261, 2. 325. 332; *b.* 195, 3; — **șîtor**, aj. s. qui finit 337.

Savavtie, s. Np. 287, 2. 3.

Savila, —*velia*, Sibylla *b.* 71.. 72, 1. 2..

săzdănia, sf. création 97, 2.

sbavése, va. 3. *istr.* sauver *b.* 283 (v. izbăvesc).

sbór, vn. 1. (sburai) voler *b.* 215. 328, 3; **sburător**, aj. volant *b.* 291.

sbór, sn. (oare) *nr.* mot *b.* 272, 2. 273, 2. 281, 3; —*ese*, vn. 1. parler *b.* 279; *sburesc*, *b.* 266, 3; —**rire**, sf. conférence *b.* 267.

scăd, vn. va. 2. (scăzui) diminuer, baisser; déchoir 4. 250. 263. 327; *b.* 26, 3. 27. 45. 46. 217; **scădere**, sf. diminution, défaut 68, 3. 79. 119. 220. 289, 2; *b.* 9, 2. 24, 3. 102; —*ri*, *b.* 59, 2..

scăiu, s. chardon *b.* 336. 356, 1. 2.

Scăeni, s. Nl. *b.* 300, 2.

scală, sf. *istr.* échelle *b.* 285 (v. scară).

scăld, vr. 1. se baigner *b.* 134. 168. 324, 3. 325, 1. 2..

scămenul, s. σχομνος 12.

scându, sm. *istr.* table *b.* 285, 2.

scândală, sf. honte 258.

scăndură, sf. (rî) planche 357; *b.* 44. 93, 2. 151, 3; —*re* 21..

scăntée, sf. (ei) étincelle *b.* 333. 370, 3; —, (tellii) *nr.* *b.* 271, 3.

scăp, (scăpai) va. 1. sauver, échapper; tâcher, éviter; —, vr. se sauver, se libérer 29, 3. 50, 3. 58, 2. 67, 2. 88, 2. 89, 3. 107. 113, 2.. 122. 123, 2. 167. 172. 213. 223, 1. 2. 275, 3. 320, 3. 342, 3. 349, 2. 351. 355, 2. 362; *b.* 25, 3.. 33, 2. 47. 129, 2. 180, 3. 182. 211, 2. 237, 2. 261, 3.. 367; —, perdre 258, 2; *b.* 102, 3; —, *nr.* sauver *b.* 264. 266. 267; —, *istr.* échapper *b.* 286, 3; **scăpăciune**, sf. *b.* 102, 2; **scăpăre**, sf. délivrance, refuge 84, 3. 286. 365, 3; *b.* 4, 3. 15, 3. 151, 2. 242, 3. 256.

scăpăr, va. 1. faire sortir des étincelles *b.* 312; —, *nr.* étinceler *b.* 271, 3.

scăpăt, vn. 1. se coucher (le soleil) *b.* 304; **scăpătăre**, sf. le coucher *b.* 139, 3.

scără, sf. (scări) échelle, escalier 162. 173. 273, 2; *b.* 115. 151, 2. 339, 2. 340, 2. 370, 3; —, étrier *b.* 296, 3. 311, 3.

scărbă, sf. (be) peine, angoisse 129, 2.. 133, 3.. 134. 241. 272. 285. 296.. 318, 2. 355; *b.* 29, 2. 53, 3. 59, 1. 2. 65.. 97, 3. 165. 175, 3. 198, 3. 218, 2. 365, 3; *scrăbă* 13, 2. 29, 2. 51. 52. 97, 3. 366; **scărbese**, va. 3. affliger, peiner; —, vr. s'affliger, s'attrister 255, 2. 282, 1. 2.. 298. 305.; *b.* 73. 300; —, se dégoûter *b.* 53; **scrăbit**, aj. misérable, affligé 16, 2. 82, 2.

searcin, v. scarpin.

Seariot, sm. Np. Iuda de —, 93, 2.

seărnav, aj. sale *b.* 12. 98, 3. 199, 2.

seărpîn, vr. 1. se gratter *b.* 367; *scar-*
chin, va. gratter *b.* 121.

seărșesc, va. 1. grincer des dent s. 19; *scrășc* 368, 2; *scrășnesc* 81, 3; *scrșnesc*, *b.* 199, 3; **scărșcare**, sf. grincerement 302, 3; *scrășnire*, id. 17, 3. 18; **scărșnit**, sm. id. 338, 3; *scărșc-*,

seărțiu, vn. 1. crier *b.* 333.

seăun, sn. (e) chaise, siège, trône, résidence 1. 7, 2.. 8. 9. 18, 2. 60. 73, 2. 82, 3. 103, 3. 119. 125. 130, 2. 143. 236. 245, 2. 3. 258, 3. 259.. 279. 288, 3. 302, 3. 303. 329. 335; *b.* 15. 57, 3. 85. 142, 3. 166, 3.. 225, 3. 375, 3; —, arrondissement 178. 236, 3; *b.* 76; *cetate de* —, résidence 177; *scaon* 70, 3. 146. 189, 3. 190, 1. 2; *scannul*, *mr.* *b.* 274, 2.

seăzământ, s. décadence *b.* 160, 3.

schéle, sf. pl. échafaudage *b.* 289, 2.

Schilurlu, sm. Np. *mr.* *b.* 266.

schimb, (ai) va. 1. changer; —, vr. se changer, se déguiser; changer de linge 14*, 2. 8. 86, 1. 2. 111. 114, 3. 119, 3. 120, 1. 2. 131. 174. 195. 233, 3.. 263. 273. 284. 297, 3. 328, 3; *b.* 23, 3. 24. 33, 2. 148, 2. 186, 2. 207, 3. 213, 2. 216, 3. 247, 2. 351, 3; *schîmb* 48. 49, 2; *schînb*, *b.* 180; **-arc**, (ări) sf. change, échange 95, 3. 197. 297, 2. 366, 3; *b.* 3. 10, 2. 91, 3. 154; *schîmbare* 7*, 2; **-ătură**, sf. id. 151, 3. 152. 174.

schimonosesc, va. 3. altérer 203; **schimosit**, aj. difformé *b.* 169, 2.

schimirăt, sm. *mr.* dos *b.* 271, 2 (v. *spinare*).

schiptru, sm. sceptre 70, 3.

schit, s. monastère 304, 2. 305, 1. 2.

Schítiea, sf. Nl. Scythie 176. 177, 3.

schizmire, sf. composition 79, 3.

selu, *b.* 215, v. știu.

seláv, sm. *mr.* (vhi) esclave *b.* 276, 2.

selipése, vn. 3. briller *b.* 328, 2.

scoăbă, sf. (be) crampon 172, 2.

scoărtă, sf. croûte *b.* 348, 2.

scobése, va. 3. creuser; —, vr. se curer les dents *b.* 298, 3. 299. 353, 2.

scobit, aj. s. gravé 172, 2. 173; **-tură**, sf. (i) sculpture 173.

scobor, vn. 1. descendre *b.* 299, 2 (v. *cobor*).

scodela, sf. *istr.* assiette *b.* 285, 2.

scól, (sculai, a scula) vn. 1. lever, relever, éveiller; —, vr. se lever, s'éveiller, se révolter 2* 3. 4*, 2. 13*, 2. 3. 14*.. 10, 2.. 24, 2. 27, 1. 2. 45. 59. 60, 2. 61. 64. 67. 85. 124, 2. 128, 2. 3. 130, 2.. 138, 2. 3. 139. 147. 175, 2. 182, 3. 213, 3. 222, 2. 3.. 231. 232, 2. 247, 3. 273, 3. 274. 313, 2. 316, 3.. 317; *b.* 15, 1. 2. 37, 1. 3.. 55, 3. 98, 2. 3. 140, 3. 176. 216, 3. 327; —, *mr.* lever, prendre *b.* 270, 2. 281, 3.

scolăstie, sm. (i) écolier *b.* 162, 3.

scolusma, s. *mr.* fin *b.* 266, 3.

scóp, s. intention *b.* 156, 3; —, *mr.* cause *b.* 265, 2; *scopos*, l'intention *b.* 93, 2. 243.

scornése, va. 3. exciter 63. 93, 2; —, inventer 360. 363; *b.* 25, 2.. 152, 2. 236, 2. 3. 365, 2; —, vr. naître, s'élever (une tempête) 128, 3. 224, 2. 262, 3; *b.* 26, 2; **seornitură**, sf. (ri) invention, fable 198, 2; *b.* 214, 3.

scórpie, sf. (ii) scorpion 229.

scórtșioară, sf. canelle *b.* 42, 3. 43.. 44.. 45; *-re*, *b.* 109, 2.

scót, va. 2. (scosei, a scoate) ôter, tirer, délivrer; destituer, éliminer, chasser 11*. 7. 16, 2. 18.. 49, 2. 56. 59, 2. 76, 2. 77, 3. 88. 98. 107, 3. 116. 118, 2. 127, 2. 132. 156. 161, 3. 171, 3. 182. 192, 2. 215, 2. 3. 237. 294, 1. 2.. 329. 341, 3.. 350, 3. 363; *b.* 12. 19, 2. 25. 43, 1. 3.. 116, 2. 132, 3. 133.. 160.. 193, 1. 3. 240; —, traduire, rédiger, composer 33, 2. 37, 2. 78, 3. 79. 88. 119. 198; *b.* 2, 2; —, publier 38. 114, 3. 119, 2; —, inventer *b.* 102, 3. 261, 2; —, obtenir 142, 3. 143; —, excepter *b.* 245, 2; —, provoquer 162, 2; —, produire *b.* 131; —, chasser les démons 194.; — *plodul*, pousser le fruit 264, 2; — *apă*, puiser 108, 2; — *pui*, couvrir 167, 3. 168; *b.* 215; —, *mr.* *b.* 267, 2; **scoțător**, qui délivre 136, 3.

scovărdez, vr. se cambrer *b.* 261, 3.

serăbă, v. scărbă.

serășnesc, v. scărșesc.

scrigna, sf. *istr.* écran (ital. scrigno) b. 285,2.

scritôr, aj. s. écrivain 68,2. 69,2. 360,2. 364...; b. 170,3; **-tûră**, sf. écriture *nr.* b. 268,2.

script, s. écriture 58,2; **-ûră**, sf. (ri) livre, manuscrit; lettre, écriture; Sainte Écriture 6*,3. 11*,2. 8. 21,3. 32,2. 37,2. 60,1.2. 76,2. 88,2. 110,1-3. 111,2. 124. 125,2. 132. 138. 154. 163,2. 193. 195,2. 237.. 260,2. 261. 269,3. 270. 280. 364,2; b. 29. 68. 95,3.. 191,3; *scryp-* 88,3; *scrâp-* 8; **scri-soäre**, sf. (ri) lettre, écriture; œuvre; document, original 44,3. 49. 62,2. 63. 2. 69,2. 119,2. 152,3. 195,2. 304. 335,2. 342,2; b. 9,3. 74. 102,3. 210. 236,2; —, description b. 1,2. 2,2; — *vechie*, le vieux Testament 312; *-soare*, b. 189.

scriu, va. 3. (scriși, scrisei) écrire; rédiger; composer 11*,2. 21,3.. 23. 24. 27,2. 38,1.2. 42,3. 43. 45,2. 46. 58. 68,3. 73,3. 77,3. 78,3. 92,2. 93,2. 123. 129,1.2. 135,2. 145,2.. 197. 209,1.2..; b. 20,2. 42,2. 133,2. 160.. 244,2; —, imprimer 38..; —, noter 49,2; —, copier 146,2; —, décrire, peindre 104,3; b. 31,3. 37,3. 326,2..; *cernêta de scris*, encre pour écrire b. 46.

scroafă, sf. truie 58,2..

scuîp, va. 1. cracher 321; b. 373,2; *scuîpesc* 1; **scuîpît**, s. saliva b. 340,2. **sculă**, sf. (le) bijoux, joyau 176; b. 262,2.

sculăt, sm. résurrection, *-ul morților*, (des morts) 32,3. 41,2; **sculătură**, id. 14*. 124,2.

Sculeni, Nl. b. 245,2.

scûmp, aj. précieux, cher 38. 60,3. 65,3. 114,2.. 148.. 155,2. 178,2. 240. 259,2. 272,1.2. 273,2. 275,2. 277; b. 11,3. 30,2. 61,3. 72.. 164,3. 225,3. 376; *scumpu*, *nr.* b. 266,3. 267; —, aj. s. avare 326,3. 341,2,3; b. 26,2. 144,2. 148,3. 163,3.

scûmpâr, va. 1. sauver 242,2; **-at**, s. rédemption 41 (v. *răscumpâr*).

scumpése, vr. 3. faire l'avare 107; **-pété**, sf. avarice b. 7,2. 261,2.

scupa, aj. *istr.* ensemble b. 286,3.

scûrg, va. vr. 2. couler, s'écouler 102. 359,3; b. 43,3. 44 (v. *eurg*).

scûrm, va. 1. fouiller 98,2.

seurt, aj. court 52,2. 98. 113. 124. 150. 202,2. 347,3; b. 27. 47,3. 169.

226. 236,2; —, modique b. 9,3; —, bref 332; b. 47,3. 48,2. 76,2. 100,3. 151. 163,3. 361,2; *pe* —, en résumé, bref; en peu de temps 69; b. 28. 39,3. 88,2. 96,3; *pre* —, id. 116,2. 126. 274,2. 320,3; b. 80,2; *preste* —, sous peu b. 194,2; **-at**, aj. abrégé b. 99,3.

seurticău, sf. jaquette fourrée b. 226,2. **seurtéz**, va. 1. raccourcir 166,2; b. 7,2. 216,2. 236,2.

scût, s. bouclier 211. 212,3; **-eală**, sf. abri, exemption 269; b. 220,2.

scûtee, s. lange 267,2.

scutése, va. vr. 3. abriter, exempter, sauver; se préserver 204,2. 276,2. 362; b. 220,2; **-tît**, aj. exempt b. 201,3. 220,2; **-tîtor**, s. protecteur 247,3.

scûtur, va. 1. séconer, ébranler, écartier 58,3. 194,3. 228,2. 267,3. 271,3. 349,3; b. 158,3. 254,3; **-ât**, aj. nettoyé, égrainé b. 11,3.

Seyth, sm. Np. *nr.* b. 266,2.

sdrâneñese, va. 3. cliqueter b. 329,2.

sdrumie, va. 1. briser b. 329,2.

se, pr. prs. réfl. pass. 1*,2. 1.. 28,2 pass.; *sê* 6; *si*, b. 56.

se, v. să.

seamă, **seamău**, **seară**, v. sa-

sec, va. 1. sécher, épuiser, devenir sec 8..; b. 335,3. 343,2. 353; **sec**, aj. sec 104,3. 171,3. 313,2. 316. 352,2. 357,2; —, vaurien, pauvre 224,3; b. 262; *mâncare de* —, manger maigre b. 42,2; *săc* 49,3. 215,1.. 2. 235,2..; **să-eare**, s. dessèchement 178,2.

sécer, va. 1. moissonner, faucher 8*,2. 61. 109,1.2..; b. 215,2. 309. 321. 333,3; *săcer* 249,2. 306,3; *săcir*, b. 120,2; **-ăciune**, sf. moisson 117,2; **-ât**, s. moisson b. 320,3; *să-* 128,2; **-ător**, s. moissonneur 17,2; b. 336,2; *să-* 128,2; b. 62,3..; **secere**, sf. moisson b. 321. 333,3. 369; *sê-* 109..; *seacire* 201,2; *secire*, b. 120,2; *să-*, b. 59,3. 171,2; —, faux b. 215,2; **seceriș**, s. moisson 266,3; b. 51,3. 59.

séctă, sf. sécheresse b. 24,3. 50; **-tôs**, aj. aride 98,2. 119; *să-*, b. 59..

seciose, aj. 39 (v. *sățios*).

Sêchil, s. Np. 102,3.

Secvaras, s. Nl. 177.

sectă, sf. secte b. 26.

sed, vn. 2. *istr.* être assis, s'asseoir b. 283,2. 285,2. 287 (v. *șez*).

Sedec, sm. Np. 66.. 67,1-3; *Sedé-chie* 148,2.

sedla, sf. *istr.* selle *b.* 286.

Segyșvar, Nl. 178.

seîn, aj. gris foncé *b.* 258,3. 298,2. 299,1. 2.

selbátee, v. sâl-.

sêlină, sf. cêléri 58,2..

Selinum, s. Nl. 176.

Selivéstru, v. Silv-.

semănătură, v. sãmân.

semenie, s. immortelle *b.* 342,2; **Se-mente**, Nl. *b.* 342,2.

semeție, sf. hardiesse 85,2.

semente, sf. (ii) tribu 105,2.. 182. 367,3; *-mîn-*, sf. (ii) id. 173. 239,3..; *b.* 1,3. 70,3. 71,1-3; *semente*, postérité 317,2; *sâ-* 273,3. 368 (v. sãmăntă).

semn, sn. (semne, sê-) signe, marque, trace; augure, présage 18. 34,2. 61. 117,2. 123,2. 130,3. 136,2. 175.. 192. 1.2. 200,3. 201.. 255,1,2.. 283,3. 302. 2. 303,2. 318; *b.* 7. 22,3. 39,2. 80,3.. 163,3. 176; *săm*, signe 115. 228,3; *b.* 32,3. 60,2. 62,1,2. 67,2. 84. 116,2. 122. 2. 145,2. 217,1,3. 218..; *pe—e*, vraisemblablement *b.* 102,2. 363,2; *pi—ni*, *b.* 94,3; *semnez*, va. 1. désigner, signifier, montrer 132,2. 166,1,2..; *b.* 170,3; *să-* 65; *-eș* 250,3; *sămăntură*, sf. (ri) note 217,2.. 219,2..

semprovarie, av. *istr.* toujours *b.* 284,2.

semuire, sf. regard 97,1,3. 99.

Senat, sm. sénat *b.* 205,1-2. 223;

-or, sm. sénateur *b.* 53,3.

sendese, va. 1. condamner *istr.* *b.* 283,2 (v. sândese).

Seneca, s. Np. 341; *b.* 14,3.

senduehia, sf. *mr.* caisse *b.* 274.

senin, aj. clair, sercin 288,2; *b.* 328,3. 343; *să-*, *b.* 239,3; **-ăt**, aj. scrénissime *b.* 35.

Septemtrion, s. Septentrion, nord *b.* 3,2.

Septémvrie, s. Septembre 357,3; *b.* 25,2. 27,1,2; *Septevrie* 221. 252; *-riiu* 97,2; *Săptevrie*, *b.* 58,2. 66,2.

sivér, sm. nord 264,2.

sêra, cj. *istr.* si *b.* 284.. (v. sâ).

serafim, sm. (i) séraphim 33,2. 82,3. 245,1,3. 263,2. 293,2; *b.* 147. 184,3;

-ieșce, aj. scraphique *b.* 192,2. 195,2.

seraschériu, sm. maréchal 336,2.

Serenissimus, s. sérénissime *b.* 35.

sermán, aj. pauvre *b.* 350,3; **-cúță**, sf. pauvre fille *b.* 309,2.

sestra, sf. (slav.) sœur 44,3.

séte, sf. soif *b.* 110. 353; *sêtlé* 15. 107,3. 285,2. 297,2. 299,2..; *b.* 7,3. 241;

-cîune, sf. id. 281,3; **setós**, aj. altéré 18,3. 19.

sêu, 23, v. san.

sen, sm. graisse 282.

Sevâh, Np. *b.* 128,3.

sfădă, sf. (zi) querelle *b.* 83,3. 144,3. 313,2; *svadă* 50,3. 58,3. 59; **sfădese**, vr. 3. se quereller 24,2; *b.* 65..

sfărâ, sf. repas 58,2.

sfânt, aj. s. saint (-ă, sfînti, -te, sfentie, sf-) 1*,3. 11*,2. 14,2. 24. 55,2. 60. 72,3. 83,2. 130,3. 161,2. 168,2. 303,3. 362,3; *b.* 54,2. 62,3. 108; *sfînt* 3. 9.. 24,3. 29,2. 32,3. 37,2. 86. 99,3. 222.. 223,3. 355,2..; *b.* 216,3.. 217; *svânt* 1. 5. 7. 46,2. 48. 49.. 50.. 51,2,3. 62,2. 63,2. 103,3. 106,1-3. 107,1. 3. 114,3.. 118,2,3. 119. 121. 124,1.. 2. 137,2. 183,2.. 192,2,3.. 216.. 285. 312,1.. 2..; *svnt* 1.. 2.. 76,2. 77,3. 78. 79,2; *sveti*, 6; *istr.* *b.* 283,2..; **Sfîtagora**, sf. Nl. mont Athos *b.* 40; **-goreș**, sm. habitant le mont Athos 340,2; **Șt. Gheorghe**, St.-George *b.* 127,3; **Sân-Ghierghie**, id. *b.* 259,2; **Șta. Maria**, St.-Marie *b.* 259,2; *ști* 84,2 (?); *ștyi* 96,2.

sfărâm, va. 1. briser; —, vr. se briser 167; *sfărâm* 71,2; *b.* 55,3.. 56,2.. 158,2. 217,3; *sfărâm* 61,3; **sfărâmăre**, sf. l'action de briser *b.* 62; **sfărâmat**, brisé 222,2. 267,2. 324,3; *b.* 16,2. 158,3. 228,2. 335.

sfârșenie, sf. fin 142. 163,2. 211,3. 229,3. 271. 272,2; *-șă'năia*, *b.* 167; **-șese**, va. vr. 3. finir, achever, accomplir 7*,2. 155,2. 156. 212. 288,2. 290. 314. 338; *b.* 54,2. 104,3. 141,2. 143,2. 181,3. 203. 241,3; *șfrășesc*, 7*,2. 11*. 15*,2. 11,2. 12. 15,3. 18,2. 37; *săvrășesc* 28,2; **-șire**, sf. 197,2; *b.* 54,2; **sfârșit**, s. fin 73,3. 81. 166. 203. 279,3. 314. 338,2. 343,3; *b.* 5. 23,1-3. 38,2. 83. 94,2. 108. 155,3. 179,2. 216. 217,3. 218. 236,2..; *în* —, à jamais 248,2; *șfrășit* 1*,3. 2*. 10,3. 12,2. 17.. 86,2. 365; *svășit* 105,3; *svrășit* 48. 64,3. 79,1,3.

sfășiu, va. 1. déchirer 60,2.

sfâștneec, v. sfesnie.

sfăt, sn. (uri) conseil; avis, intention, dessein; assemblée 1*. 13*. 20, 3. 35, 2. 50, 2. 60. 98, 2. 125. 171, 3. 210, 3. 221. 267. 284, 2. 308, 2. 366, 3; *b.* 10, 2. 14. 71, 3. 83, 2. 158. 184, 3; *sfăt* 16. 55. 83, 2. 90; *svat* 52, 2. 78, 3. 101, 2. 110. 140, 3. 363, 2. 364, 3; *svat*, alliance 65, 3; **sfătuéce**, va. 3. conseiller; —, vr. tenir conseil 50, 2. 73, 2. 191. 235, 3. 266, 2. 354, 2; *b.* 28, 3. 55, 2. 57, 3. 155, 2. 213. 241, 3. 260, 3. 349, 3; *svăt*- 123, 2, 3; *sfе*- 5*; **sfătuíre**, conseil *b.* 232, 2; **-uitor**, sm. conseiller 265, 3.

sfeclă, sf. (e) betterave 356, 2; *b.* 98, 2. 169, 2.

sféră, sf. globe 323; *b.* 254, 2; —, corde *b.* 288, 2 (v. sfoară).

sferep, v. sirep.

sféunie, sn. (e) chandelier *b.* 33. 74, 2; *sfăştnece*, lampe 313.

Sfetagora, sf. Nl. mont Athos 170, 3.

sfetése, vr. 3. se manifester *b.* 127, 3.

sfétnic, sm. (i) conseiller *b.* 10, 3. 134, 3; *sfét*- 171, 2; *b.* 169, 3; *sfédnic*, *b.* 231; *sfatnic* 59, 3; *b.* 218, 2; *svétnic*, sénateur 100, 3.

sfiéală, sf. crainte, peur *b.* 252, 3; *sfîelă*, *b.* 233; *sială* 201; *siială*, honte *b.* 70, 2; **sfiese**, vr. 3. craindre, se gêner *b.* 93, 2. 153. 169, 3. 196, 3. 244, 3; *sviesce* 3; *săesc*, *b.* 141; **sfîință**, sf. craindre *săință*, id. *b.* 172.

sfîngă, sf. sphinx *b.* 164.

sfînténie, sf. sainteté *b.* 31, 3; *sfîn*-, *b.* 32; **-țese**, va. 3. sacrer, consacrer; sanctifier, dédier 9. 23, 3. 41, 3; *b.* 184; *sfen*- 55; *svin*- 39. 47. 264; *sfînț*- 23, 3.. 25. 32; *b.* 36, 3. 159, 2; **sfînție**, sf. sainteté 41, 2. 57, 3. 80. 83, 2. 147, 2. 170, 3; *b.* 56, 1. 2..; *sfîn*- 29, 3. 88.. 141, 3; *svin*- 67, 3.. 179. 181.. 186, 2. 252, 1, 2; *sven*- 137, 3. 140. 141; *sînție* 29, 1-3; **svînțire**, sf. consécration 245; **sfînțit**, aj. saint, sacré 98, 2.. 347, 3; —, sacré, sûr *b.* 346, 3; *sfînțit* 87, 3. 279, 2; *b.* 153, 2; *svin*- 120, 3.. 121.. 244, 2. 245, 2.

sfîrețóg, s. crécelle *b.* 369, 2.

sfitóc, s. boîte 60, 3.

sfoára, sf. (ori) corde *b.* 44, 2; *sferă*, *b.* 288, 2.

sgăreít, aj. avare *b.* 250, 2.

sgăreíu, sm. cartilage *b.* 340.

sgăríu, va. 1. égratigner *b.* 19, 3.

sgorít, aj. *istr.* échaudé *b.* 286.

sgripsor, sm. γύψ *b.* 111, 2..

shímă, sf. froc de moine *b.* 203, 1. 2.

shismátie, aj. 3. schismatique 329, 2.

sí, cj. que *b.* 263, 2.. (v. se, să).

sială, v. sfeală.

Sibii, s. Nl. 178; *b.* 183, 2. 188, 2; *-iu* 333, 3; *b.* 162, 3. 168, 2. 190.

sie, *istr.* (= zie, v. zie) dire, parler, *b.* 283.

Sichelia, sf. Nl. Sicilie *b.* 203.

Sichimitén, sm. habitant de Sihem *b.* 70.

sieríu, s. boîte, caisse 268, 2; *b.* 96; *sec*-, *săc*- 137; *b.* 12, 2; —, cercueil *b.* 152, 2.

Sidon, Nl. 19. 36; *Sindon*, *b.* 71.

sie, pr. ref. v. șie.

siguru, aj. *mr.* assuré *b.* 266.

Sigyșar, Nl. 178.

Sihar, Np. 107, 3.

Sihem, Np. *b.* 70, 2.

Siina, Nl. *b.* 92, 1-3. 93, 1-3.

sióru, sm. *istr.* Dieu, seigneur *b.* 284, 1-3.

Sila, sm. Np. Sylla *b.* 198.

silă, force, violence; pouvoir 3. 14, 2.. 54, 2. 56, 2. 135, 3. 228, 3; *b.* 330, 2; *cu* —, forcément 301. 321; *de* —, id. *b.* 375; *în* —, id. 327. 363, 2; *b.* 29, 2; *din* —, id. *b.* 12; *fac* —, violemment 199, 2; *sălă*, force 278, 3; *b.* 141; **silese**, va. 1. forcer; —, vr. s'efforcer 118, 2. 126, 3. 143, 2. 258, 2. 259. 269. 270, 3. 285, 2. 320, 3. 327, 1, 2. 344, 2. 362..; *b.* 46, 3. 54. 82, 2. 83. 85, 3. 152. 197. 256, 3. 361, 2; *să*-, *b.* 94, 3. 95; **silință**, sf. effort, assiduité *b.* 152, 3; *cu* —, assidu *b.* 154, 2; **silít**, aj. forcé *b.* 204, 2; **silitor**, aj. s. zélé 199; **sílnic**, aj. s. fort 9*, 3. 29, 2. 228, 2.

Silvestru, Np. 146, 2; *Seliv*- 125, 2.

Sim, sm. Np. *b.* 50..

simbríe, sf. (ii) gages, salaire 144, 1-3. 257; *b.* 40, 2. 138, 3.. 351, 2.

Simeon, sm. Np. 241, 2; *b.* 1, 3. 70, 2; *Sy*-, *b.* 78, 2; *Simion* 142, 2. 143, 2. 173, 3. 360; *Simon* 35, 2. 125. 140, 3. 194, 2. 232, 2; — *vrăjitoríu*, S. le mage *b.* 79, 2; *Symon*, *b.* 79, 3.

simíd, sm. (gi) pain blanc *b.* 360, 2; **simigíu**, sm. pâtissier *b.* 360, 2. 3.. 361..

simț, va. 3. (ii) sentir; s'apercevoir, comprendre 5. 81, 3. 142, 2. 190, 2. 224, 3. 297, 2. 298, 2. 338, 3; *b.* 171. 187. 259, 3. 355, 3; *sămț*, *b.* 90, 3; *sămțu*, *mr.*

b. 269; *simțesc*, *b.* 273; **-ire**, *sf.* (ri) sentiment, sens *b.* 48, 3. 108, 2. 131.. 173. 260, 3. 357, 2; *sămțäre*, *b.* 180, 3; **-itor**, sensible *b.* 164; *sămțitor* *b.* 47.

sin, *v.* sân.

sín, *sm.* (i) fils 87, 2.; *sen* 87; *sân* 207, 3; *sñ* 44, 3. 135. 173, 3. 190, 2.

Sinaea, *sf.* *Nl.* 32, 2, 3; *-e* 40. 148, 3; *Sinaea*, *b.* 200.

sinaxariu, *s.* Synaxarium 251, 2.

Sindon, *Nl.* *v.* Sid-.

síne, *pr.* réff. se 38. 50; *cu* —, 100, 2. 191; *în de* —, entre eux 71, 2; *la* —, chez soi 116, 2.; *pre* —, soi, se 166, 2; *sâne*, *b.* 198, 3. 220, 3; *sânê*, *b.* 200, 2; **sineși**, *id.* 107, 2. 358; *b.* 203, 2; *de -și*, de soi-même *b.* 243; *de la -și*, *b.* 243, 2.

singe, *v.* sânge.

singur, *v.* sân-.

sinthronon, *s.* le siège devant l'autel 259..

Sion, *sm.* *Nl.* 1*, 3. 100, 2. 147, 3.. 148, 3. 173. 212, 3. 232, 3. 249, 2. 264, 2.. 283. 314, 3.; *b.* 32, 3. 72, 2. 185, 3. 195.

Siracussa, *sf.* *Nl.* Syracuse 350.

Sirah, *Np.* 236, 2; *b.* 202, 3.

sirêc, c'est-à-dire 350, 2. 355, 3; *b.* 198, 2.

sirép, *aj.* fougueux *b.* 336, 3; *sferêp* 12*.

Siret, *N.* du fleuve 71, 3. 235, 2.; *b.* 25, 3. 33. 245; *-tiu*, *b.* 317, 2; *Sirêtiul* 189, 3.

siretem, *magy.* il me plaît 235..

Sirica, *sf.* *Nl.* Syrie *b.* 68, 3; **Sirián**, *Syrien* 6; **särenése**, *aj.* syrienne *b.* 65, 3; **sirienêste**, *sf.* langue araméenne 113, 2.

Sirig, *Np.* 290, 2.

sirg, *v.* sârg.

sirmă, *sf.* *nr.* soie *b.* 282, 1, 2.

Sirsa, *sf.* *Np.* Circe *b.* 84, 3.

Sisín, *sm.* *Np.* 6.; *Sisoe* 306, 2.

Sith, *sm.* *Np.* 63, 3.. 64, 1, 3; *Sift* 65.

sîtă, *sf.* tamis *b.* 43, 2. 44, 2. 170, 3. 337, 1, 2. 373, 2.

Sítelia, *sf.* *Nl.* 252, 3.

Skith, *Scythe* 357, 3.

slab, *aj.* faible 77. 83, 2. 212, 2. 254, 2. 344. 361; *b.* 15, 3. 45, 2. 145. 151, 3. 196, 2. 260, 3. 296, 2. 297, 2.

slabe, *s.* *istr.* mal *b.* 283.

slăbiecîune, *sf.* faiblesse, infirmité 14*. 269. 270, 2. 316, 3; *-cîunre*, délivrance (*ἄνωσις*) 7*; *-cîu-* 118, 3; *-băcune*, *b.* 47. 48, 3. 145, 2.

slăbănóg, *aj.* *s.* paralytique *b.* 37, 3; *-bo-*, *b.* 63; *-ese*, *vr.* 3. devenir paralytique *b.* 98, 2.

slăbése, *vn.* *va.* 3. faiblir, amaigrir, relâcher 16, 2. 71. 81. 184, 3. 209, 2. 247, 3. 250. 341; *b.* 117. 161, 3. 165, 2. 171, 3. 179; *-băscu*, *b.* 48, 3; **slăbít**, *aj.* faible 269.

sláma, *sf.* *istr.* paille *b.* 285, 3. 286, 3..

slávă, *sf.* éclat, gloire, magnificence; hommages rendus à Dieu 3*. 8*, 3. 11*, 3. 12*, 2. 3.. 9. 10. 11, 2. 18, 2.. 27. 55.. 56. 65. 99, 2. 102, 2.. 107. 114, 3. 137. 140. 150, 2. 154. 164, 3. 266. 296, 3. 316, 3.. 325, 2. 348, 2. 362, 3; *b.* 23. 50, 3. 163. 197, 2. 230, 3. 235, 3; **slávése**, *va.* 3. louer, glorifier, vénérer 7. 25, 3. 27. 32, 3. 55. 164, 3. 222, 3. 286, 3; *b.* 192, 2. 248, 2; **slávíre**, *sf.* excellence *b.* 86, 2; **-vít**, *aj.* *s.* glorifié, loué; glorieux, illustre 37, 2. 84, 3. 112, 2. 158. 241. 313, 2. 337, 2; *b.* 15, 2. 49. 50, 2.. 372, 2; **-itór**, *aj.* louant 109, 3.

sleíese, *vn.* 3. fondre 116; **sleít**, *aj.* figé *b.* 352, 2.

sloaítă, *sf.* pluie mêlée de neige 14, 3.

slóbod, *aj.* *s.* (ă, ozi, oade) libre 58. 123, 3. 177, 3.. 196, 3. 212. 245, 3; *b.* 14, 2. 77, 2. 91, 2.. 221. 222. 254, 2, 3; —, *va.* 3. lâcher, laisser libre, délivrer 177. 212, 3. 359, 3; *b.* 12, 2; *sloboz*, *id.* *b.* 172; — *grañu*, parler 209, 3; **slobozénie**, *sf.* liberté; permission *b.* 87, 2, 3. 219, 2. 236, 2. 255, 2; *-ză-*, *b.* 58; *-denie*, *b.* 10. 11; **slobozese**, *va.* 3. laisser libre, délivrer; permettre 26. 29, 2. 71, 3. 81, 1-3. 102, 2. 130, 2. 151. 171, 2. 221, 2. 298, 3; *b.* 73, 2. 77, 2. 84. 164. 167, 3. 206, 3; —, descendre *b.* 37, 2; —, publier *b.* 236, 2; — *aripile*, étendre les ailes 282; — *piatra*, laisser tomber la pierre *b.* 129, 3; — *tunurî*, faire feu, tirer *b.* 19, 2. 245, 2; *-desc* 123, 3. 145, 3. 149, 3. 193. 307; **slobozia**, *sf.* liberté 99, 2. 350, 3; *-dăe* 252, 2; **-dăre**, *sf.* *id.* 252, 2; **-zitor**, qui délivre 136, 3; *b.* 163, 3; **slobóznea**, *sf.* liberté 15*, 3.

slóvă, *sf.* (ve) lettre 146, 2. 295, 2. 357, 3; *b.* 133, 3. 167, 2. 183, 1-3. 346, 2; *-vo*, mot 208, 2.

Slovèn, sm. Np. Slovène 280, 2; *b.* 50, 2. 183, 2; **-enêsc**, aj. s. slavonien, la langue slave 125. 270, 3. 312, 3; *b.* 49, 3. 50, 2. 3. 76; **-êște**, av. id. *b.* 35. 76. 183, 3; **-êște** 125, 3. 236, 3. 355, 3; **slove-nuț**, aj. éloquent, lettré *b.* 206; **-enîe**, sf. langue slave 130. 284, 2; *b.* 76. .

slûgă, sf. (gi) serviteur 16*, 3. 3. 23. 25. 27, 2. 36, 2. 48. . 82, 3. 104. 105, 2. 125. 133, 3. 143, 3. . 174, 2. 198, 3. 199, 2. 209, 3. 225, 3. 269, 2. 317, 3. 326, 3. . 346, 3. 352, 3; *b.* 12, 2. 28, 3. 33, 2. . 62, 2. 94, 3. 176, 3. 180, 2. 215, 2; **slugér**, sm. officier à la cour, sorte d'écuyer tranchant 91, 3. 134, 3. . ; *b.* 127, 3; **-gar** 173, 2.

slûjbă, sf. (be) office, service divin, culte 24. 25, 3. 55. 66, 2. 85, 3. 193. 219, 3. . 254, 2. 3. 264, 2. 283, 2. 288, 3. 312, 2; *b.* 10. 41. 131. 349, 2; — **idolilor**, idolâtrie 262; — **pogrebanieț**, le service d'enterrement 333, 2; **slujése**, va. vr. 3. servir, assister; officier, se servir 1. . 3. 6. 19. 23. 34, 2. . 47, 2. 61, 2. 85. . 104, 2. 115. 148, 2. 160, 2. 165. 177, 3. 223, 3. 274, 2. 283, 2. 304, 3. 325, 3. 327, 2; *b.* 33, 2. 66, 3. 100, 1. 2. 131, 2. 208; **slujesc**, *b.* 183, 2; **slujăsc** 181; *b.* 96; **slujire**, sf. service 89; **slujitor**, aj. s. serviteur; soldat 72. 86. 159. 198, 3. 221, 3. 222, 2. 257. 263. 332, 3; *b.* 4. 51, 2. 169, 2. 249; **-gitor**, *b.* 205, 3.

slûjnică, sf. (ce) servante 23. 313.

slut, aj. av. hideux *b.* 333, 3. 348, 2.

smêren, aj. s. modeste, humble, délicat 114, 3; *b.* 72; **smêrin**, aj. s. 47; **smeré-nie**, sf. humilité, modestie; soumission 46. 269, 2. 277, 2. 284, 3. 285, 1. 2; *b.* 7. 15, 2. 59, 2. 155. 169, 3; —, sujet, très humble 158. 159. 236, 2; **smerése**, va. vr. 3. humilier, abaisser; —, se humilier, devenir modeste 40, 3. 127, 2. 266. 348, 3. 365. 366, 3. 367, 2; *b.* 130, 2; **smerîf**, aj. s. humble, modeste; assujéti, bas 65. 88, 2. 94, 3. 99, 2. 142. 170, 2. 208, 2. 240. 245, 3. 279, 2. 285, 3. 291. 348, 2; *b.* 79. 154. 186. 248, 2; **smê-** 365, 2.

smêu, sm. (ei) dragon *b.* 314. 329.

Smila, Np. 71, 3.

smintêlă, sf. dérangement, erreur; dommage; tort; dépit, scandale 132, 2. 161, 3. 210, 3. 306. 333, 3. 349. . 355; *b.* 4, 3. 154. 171, 3; **-teală** 235, 2; *b.* 47, 3. 59, 3; **smintă**, sf. id. 210, 2; **smintese**, va. vr. 3. égarer, déranger; scandaliser 170, 2. 258. 275. 349, 1. 2; *b.* 171,

2. . ; **smen-** 1*, 3; **-itôr**, aj. trompeur 277, 2.

Smîrnên, s. habitant de Smyrne 129, 2.

smîrom, av. *istr.* tranquille *b.* 282, 3.

smoală, sf. poix *b.* 93, 2. 217, 2 (smolă di la mori) *b.* 137, 2.

smoc, sm. touffe *b.* 304, 3.

smochîn, sm. figuier 10*, 2. . 264, 2. 276, 2; **-ă**, sf. (e) figue 148, 2. . 3. . 149, 1. 2. 254, 3. 255, 1. . 2. . 256, 1. . 2. . 351, 1. . 3.

smolése, va. 3. brunir 112.

smreduese, va. 3. rendre malade par contagion, infecter *b.* 243.

smulg, va. 2. arracher, tirer *b.* 243, 3. 262, 3. 368.

snăgă, sf. force *b.* 342, 3.

Snêgov, Nl. 328. 336, 3. 340; **Snag-**, *b.* 207.

snoăvă, sf. (ve) facétie *b.* 357. 367, 2.

snop, sm. (î) gerbe *b.* 320, 3. 336, 2.

soăbă, sf. (be) poêle *b.* 370, 2; **soăă**, *b.* 12.

soăeră, sf. belle-mère 90, 2; *b.* 69, 2. 309, 2. 372, 2.

soăre, sm. (sori) soleil 14*. 1. 12, 2. 57, 2. 60, 2. 64, 2. 67, 3. 83, 3. . 99, 2. 148, 2. 203. 242, 2. 255. 316, 3. 367, 2. 3; *b.* 17, 3. 64, 3. . 137, 3. 182, 2. 200, 3. . 209, 1. . 2. . ; **-ri**, *b.* 142, 2.

soarece, *b.* 105, 2 (v. șoa-).

soarte, sf. (sortî) sort; destin 21, 3. . 66, 3; **-tă**, id. *b.* 50. 83, 2. 152, 3. 187, 3. 190, 3. 357. 362, 2; **sorte**, *istr.* id. *b.* 284, 2.

sobor, v. săbor.

soe, sève 357, 2; —, bureau *b.* 329, 2.

socăe, s. rne *b.* 105, 3.

socolâm, aj. (hai lumi —) ? *b.* 96.

socoté'lă, sf. (êle, eli) raisonnement; considération, réflexion, opinion; compte 95, 2. 223, 3. 236, 3. 330. 333. 337, 2. 3. . 360; *b.* 6, 2. . 12, 2. 31, 3. 40, 2. 152, 3. 154, 3. 181, 3. 208, 3; **-tială**, id. 198, 2. 224, 1. 3; *b.* 10, 2. 48, 2. 120, 2; **socutêlă** 313, 2; **-tese**, va. vr. 3. (tîi) considérer, regarder; penser, croire; soigner, conserver; visiter; calculer; opiner, juger; choisir 8*, 2. 15*, 2. . 2. 3. 10, 2. 11, 2. 13. 18, 2. 19. 24, 2. 47, 2. 49, 3. 50, 2. 52. 62, 3. 68, 3. 74, 3. 76, 3. 79, 2. 88, 1. 3. 89, 2. . 91. 95, 2. 104, 1. 2. . 105. 110, 2. 116, 3. 120, 2. 125, 2. 3. . 131, 2. 133. 153, 3. 160, 2. 161, 3. 162, 2. 208, 3. 211, 2. 247,

3. 255, 2. 260, 2. 267, 3. 277. 283, 2. 286, 2. 294, 2. 297, 3. 304, 3. 308, 2. 309, 2. 312, 3. 318, 3. 326, 2. 338. 342, 2. 3. 363. 366. 368; *b.* 2, 2. 5. 23. 51, 3. 68, 2. 73. 92, 3. 94, 2. 99, 2. 150, 2. 152, 3. 154, 2.. 169, 2. 170, 3. 175. 193, 2. 198. 257; *soco-teascu*, croire *b.* 11, 2; *socotinfă*, sf. raisonnement, considération; soin 89, 1. 2. 125. 130, 2. 159, 2. 214, 3. 278. 338; *b.* 72, 3. 78, 3. 153, 3; —, intention *b.* 214, 3. 215, 1. 2..; —, horoscope 133, 2; *socotitor*, aj. s. qui prend soin, inspecteur 77, 2. 78, 2. 328, 3; —, pieux 305, 2.

sôceru, sm. (ri) beau-père *b.* 81, 2. 98, 2. 261, 2. 274, 1. 2; **-mare**, parrain *b.* 312. . 313.

Sodóm, sm. Nl. 11*, 3. 16. 49, 2. 105, 3. 194, 3. 266. 293; *-a*, *b.* 39, 2; **Sodomě'n**, Sodomite 289, 2; *-mlên* 11*.

Sofie, sf. Nl. *sta* — 149, 3. 173.

sofismaticése, aj. sophistique *b.* 209, 3.

Sofronie, s. Np. 307, 3; *b.* 127, 2.

Sohul, s. Nl. 92, 3. 93.

sohu, sn. (uri) espèce *b.* 258, 2. 341, 3. 343. 349, 3.

sol, sm. (i) messenger, courrier, envoyé 73. 100, 2. 168, 2. 334. 360, 3; *b.* 34, 1. 2. 62. . 205. 208.

Sofoniea, livre de Zophonie 277.

Solca, sf. Nl. 174, 1-3.

soldát, sm. (ti) soldat *b.* 214, 2; *sălb*-id. *b.* 145, 2.

solitor, s. messenger 192, 2.

solnțe, s. (slav.) soleil 44.

Solomiea, sf. Np. 151.

Solomón, sm. Np. 8*, 3. 132. 145, 3. 173, 1. 2. 272. 341, 2; *b.* 71, 3. . 72, 1. . 2. 250, 3; *Sólmon* 275, 2.

solomon, o *pieale ce să chiamă* —, une sorte de cuir 238, 3.

Solún, sm. Thessalonique 78, 2; —, l'Épître 275. .; **Solonú** 319, 2; **-c'n**, sm. (i) habitant de Thess- 262, 2.

solzi, sm. pl. écaille *b.* 91, 3. 134, 2. 292. 354, 2.

Sameș, Nl. 177.

sonn, s. sommeil 117, 2. 138, 2. 187, 2. 212, 3. 222, 3. 294, 2. 345, 3; *b.* 5. 15, 1. 2. 370, 2..

sor, sf. (surori, sori) sœur 7. 106, 2; *b.* 135, 2; 329, 3; *soră* 6. 44, 3. 62, 2. 90. . 139. 151. 173, 2. . 186, 3. . 319, 2. 362, 1. . 2. .; *b.* 70, 2. 98, 1. 2. 119, 2. . 234.

308, 2. 330. 369, 2; *suro* 43, 3; —, *b.* 274, 1. 2.

sorb, va. humer, avaler, engloutir 213, 3; *b.* 34; —, *mr. b.* 270, 2; —, *istr. b.* 285, 2.

sorbu, sm. sorbier s. 356, 2.

sorioară, sf. petite sœur. *b.* 288, 3.

sóroc, sn. (soroace), ligne 126; *b.* 304; —, terme 197. 204, 2. 243, 2. 259, 2. 348; *-c'i*, (pl.) taches sur les ongles *b.* 146, 1-3.

Soroec'n, Np. 53, 2.

Soroco, Nl. 73, 2.

sorti, sm. pl. sorts 21, 3 (v. soarte).

sosése, vn. 3. arriver; parvenir; devenir 35, 2. 3. 37, 3. 58, 2. 59, 3. 61, 2. 72. 106. 147, 2. 150. 196, 3. 201, 2. 3; *b.* 23. 56, 2. 82, 2. 103. 130. 239, 2; *sosesc* 254, 3. 256, 1. 2; *b.* 180, 2. 181.

soi, sm. (i) ami; compagnon 21. 60, 2. 3. 106, 2. . 138. 146, 2. 185. . 242, 3; —, époux 68, 1. 2; *b.* 69, 2. . 289. 302, 3; — *cu* —, l'un avec l'autre 181, 2; **soție**, (ii) compagnon 151, 1. 2. 203, 2. . 320. 351, 2; —, époux *b.* 69, 3; —, épouse; femme *b.* 109. 363. 375; **soțial**, aj. social *b.* 247; **soțire**, sf. société 344; **soțilie**, *mr.* compagnie *b.* 263, 3.

soțioară, sf. petite femme *b.* 288, 3.

sovăltoică, sf. gonflé *b.* 369.

spacr, vr. *istr.* espérer, attendre *b.* 286.

spăimă, sf. terreur; crainte 212, 3. 230, 2. 271, 3. 297, 2; *b.* 48, 3. 127. 215; *spaemă* 3*, 2; **-ăimănt**, va. vr. 1. effrayer; épouvanter; s'effrayer *b.* 24. 138, 2. 3. 158, 3. 165, 2. 217, 2. 241, 2. 322, 3. 323, 1-3; *spămant* 3*, 3. 4*, 3. 4. 23. 225. 230. 232. 257, 3. 366, 1. 2; **spământare**, sf. effroi 225.

spăl, (ai) va. 1. laver 3*. 29. 47. 107, 3. 112. 161, 2. 178, 2. 218, 2. 223. 238, 3. 239. 299, 3. 304, 3. 342, 3. . 346, 2. . 352, 2. .; *b.* 43, 3. 44, 3. 48. 58. 72. 120. 134. 137, 1. 2. . 168. 176. 185. 350, 2; —, *mr. b.* 275; **-ăre**, sf. l'action de laver 238, 3; **-ăt**, sm. lavage *b.* 64; —, aj. lavé 285, 2; *b.* 342, 3; **-ătór**, aj. qui lave *b.* 137; **-ătúrí**, sf. lavure *b.* 69, 3.

spăn, aj. s. imberbe *b.* 261. 375, 3.

spănác, s. épinard *b.* 105, 3.

Spănia, sf. Nl. Espagne *b.* 151, 2; **-iól**, sm. espagnol *b.* 151, 2.

spâ'nzur, va. vn. 1. pendre; suspendre; dépendre 171, 2. 314, 3. 321. 349, 3. .; *b.* 45, 2. 88, 3. 91, 2. 222. 374, 2; *-dur* 105, 3. 120, 3. 121; *b.* 9, 2; **-ât**, aj. suspendu; accroché *b.* 41, 3. 92. 98, 3 209, 2; **-ătoare**, sf. gibet *b.* 363, 2.

spărănghe, s. asperge *b.* 98, 2.

spârg, (spârsei; spart) va. 2. rompre, détruire, déchirer; percer 11, 2. 21, 3. 60, 2. 84, 3. 111, 3. 116, 3. 162. 171, 2. 172, 2; *b.* 12. 37, 2. 121. 129. 223, 2. 240, 2. 241, 3. 242. 250, 3. 361, 2. 362. 373, 2; —, *istr.* *b.* 286, 3; **spârgător**, aj. s. qui détruit *b.* 260, 3; — *de icoane*, iconoclaste 221, 2.

spărtură, sf. (ri) débris *b.* 130.

spăreător, aj. (?) cioară —, *b.* 371, 2.

spăriu, v. speriu.

spăsénie, sf. rédemption; salut 11*, 2. 7. 29, 1. 2. . 31, 2. . 88, 1-3. 89. 156, 2. 240, 2. 260. 279. 343, 2; *b.* 28; *spa-* 10, 2. 226, 3; *ispă-* 32, 2; **spăsése**, va. 3. sauver; expier 11*, 2. 12*, 2. 10, 2. 12. 13, 3. 15, 2. 77, 2. 82, 3. 84. 185, 3. 186, 3. 223, 2. 230, 2. 305. 359; *b.* 57; *-ăsc*, *b.* 141, 3; **spăsitór**, sm. sauveur 12*, 2. 345.

spătă, sf. épée 16, 1. 2. 176, 2; *b.* 341;

spătâr, sm. porte-glaive; officier 91, 2. 150, 3. 152. 173, 2; *b.* 97, 3; *spatar*, *b.* 81, 1. 2. .; **spătărie**, sf. arsenal *b.* 24, 2. 75, 3. 113.

spate, sf. dos; épaule 286; *b.* 91, 3. 106, 3. 116, 2. 177, 1. 2. 214, 1-3. 316. 351, 2. 371.

spătril, Np. (sau = spătărel) (le petit spatar) 87, 2.

spegliu, s. *istr.* miroir *b.* 285, 2.

spériu, va. vr. 1. effrayer; épouvanter; s'effrayer 61, 3. 62. 66. 180, 1. 2; *b.* 74. 166, 3. 216, 3. 307. 313, 2. 351; *spă-* 223. 267, 3. 271, 3; *b.* 63, 2. 67, 1. 2. 290, 2; *spa-* 247, 3; **-iât**, aj. effrayé *b.* 363.

spetése, va. 3. épauler *b.* 294, 2. 353, 2.

spie, sm. (e) épi 128, 2. . 306, 3; *b.* 209. 320, 2. 336; **-uése**, va. 3. glaner 12.

spijă, sf. bronze *b.* 33.

spin, sm. (i) épine 13, 2. 365, 3; *b.* 57, 3. 357, 3; *spire*, *istr.* id. *b.* 286, 2.

spinăre, sf. (ări) dos; reins 15, 3. 320, 3; *b.* 106. 255, 3. . 295. 356, 2. 358, 1. 3; *-ri*, *b.* 85, 3.

spîntec, va. 1. éventrer *b.* 134, 2.

Spir, Np. *b.* 245.

spîță, sf. (țe) rayon *b.* 336.

spîțér, sm. apothicaire *b.* 96, 2.

splină, sf. rate *b.* 26, 2.

spodobése, va. vr. 3. daigner; trouver —, rendre —, devenir digne 3. 118, 2. 214, 3. 237, 3. 253. 313, 3.

spór, sm. abondance, prospérité; profit; succès 5. 211. 235; *b.* 183, 3. 252, 2. 334, 2; **-ése**, va. 3. prospérer; multiplier; avancer 131. 278, 3. 345, 3. 358. 359; *b.* 29, 2. 162, 3. 320, 2. 347; **-iș**, sm. verveine 355, 3; **-nie**, fécond *b.* 212, 3.

sprătigós, aj. rustique; *un om* —, 61.

sprăncănă, v. sprin-.

spre, prp. sur 1. 8. 10, 2. 11, 2. 13, 2. 15, 2. 3. 21. 28, 2. 31, 2. 34, 1. . 2. . 35. 55. 56. 64, 2. 66, 2. 82. . 101. 112, 2. 154. 165. 171, 3. 181. 188, 2. 194, 2. 230, 3. 232, 3. 261, 3. 272, 3. 284. . 286, 2. 303, 2. 317, 2. 346. 365, 2; *b.* 57, 3. 70, 2. 142, 2; —, à, vers; contre 1*, 3. 2*, 1. 3. . 4*. 10*. 2. 30. 44, 2. 96, 3. 101, 3. 143. 148, 3. 262, 2. 299. 302, 2. 318, 2. 347, 3. 364, 3; *b.* 5. 10, 2. 23, 2. 38. 39, 2. 50. . 57, 2. 80. . 109. 132, 2. 133. 213, 2. 247, 2. .; —, par 54, 2; —, pour *b.* 107. 142, 3. 156, 2; —, de côté de 177, 2; *spré* 142, 2. 366; *sprî*, contre 3*, 1. 3. 6*, 2. 12*. 365, 3 (v. asupra pe).

spregiúr, vn. 1. *mr.* faire jurer *b.* 279 (cf. sperjur).

spreste, prep. — *tot*, partout 323, 2 (v. preste).

sprîjině'lă, sf. appui 251; **-nese**, vn. vr. 3. appuyer; soutenir 235. 241. 344; *b.* 115, 2. 243, 3; *spre-*, id. 248, 3; —, se cacher *b.* 128; — *săngele*, retenir, recueillir (le sang) 258, 2; *-jănesc*, *b.* 245, 2; *sănge sprîjenit*, aj. sang caillé 117; **sprîjinăre**, sf. (niri) étayement; appui *b.* 108, 2; **-nire**, sf. soutien *b.* 108, 2; **-nitór**, s. id. *b.* 149, 2.

spr-insu, (asupra lui) contre lui 50. 366, 3 (v. spre).

sprîncănă, sf. (ene) sourcil *b.* 298, 3. 351, 2; —, crête de colline *b.* 92, 2; *sprăncănă*, sf. *b.* 118, 3. 137, 3. 370, 3; *-cana*, *b.* 123, 2. .; **-eenát**, aj. qui a les sourcils très épais *b.* 298. 334, 2.

sprintencór, aj. lesté *b.* 295; **-nie**, habilité; commodité *b.* 4.

spuiu 3 v. spun.

spûlbâr, va. 1. soulever (la pous-sière) *b.* 218, 3.

spûmă, sf. (me) écume 202, 3. 203. 205, 3. 296, 2; *b.* 238, 3. 289, 3; **-éz**, vn. 1. écumer *b.* 366, 2; **-ât**, aj. moussant *b.* 298; **spumeg**, vr. 1. faire de l'écume *b.* 90. 330, 2.

spun, spuîn (spuș, spușei, a spușe) dire; raconter; déposer; exprimer 3*, 3. 4*, 3. 5*, 1-3. 6*, 2. 7*. 3, 2. 9. 12, 1. 2. 13, 2. 15, 3. 17, 2. 24, 3. 26, 3. . 32. 51, 2. 57. . 60. 65. 67. 76, 3. 95. 106, 2. 141. 164, 3. 166, 3. 169, 2. 231, 2. 304, 2. 342, 2. 351, 2. 354, 3; *b.* 41, 2. . 57. 96. 97, 3. 109. 114. . 161. 167, 3. 175. 179, 2. 215, 2. 248. 355. 356, 3; —, fixer 120, 3; —, prédire *b.* 123, 2, 3; *spuniu* 1*, 3; *spun*, indiquer 175, 2; —, vr. se nommer 66. 105. .; —, *mr.* dire *b.* 264, 3. 273. 279, 2; —, montrer *b.* 270, 3. 280, 3; —, *istr.* se faire *b.* 283; *spur*, *istr.* dire *b.* 286, 2; **-ere**, dire; narration; nouvelle; l'action de dire; 8. 133, 2. 157. 301, 2; **-erê**, sf. introduction, contenu 10*, 3. 15*.

spûre, vn. 1. souiller, salir; corrompre; profaner; —, vr. se souiller 10*. 11*, 3. 2. . 35, 2. 46, 3. 49, 2, 3. 50. 90. 2. 289. 364, 3; *b.* 63, 2. 70, 2. 108, 2. 159, 2. 197, 2. 238, 3; —, violer 366, 3; **-ăcîune**, sf. (ni) des choses immondes 11*, 2. 12*. 30, 2. . 49, 2, 3; **-ăcume** 161, 2; —, souillure; impureté 90. 131; *b.* 184. 219; **-ât**, aj. s. souillé; impur, immonde 12*, 2. 30. 50, 2. 80. 81. 130, 2. 241, 2. 293, 3. 303, 2; *b.* 15, 2. 217, 2; —, maudit *b.* 51, 3. 52. 55, 2. 79, 3. 80, 1. 2. 204, 2. 205, 3; **spureātu**, sm. le diable *b.* 260, 2.

spûză, sf. cendre chaude *b.* 305, 3. *srăgû* 188. . v. *sărg*.

ștêno, (svešteno) aj. saint 256, 3.

stădic, sf. (ii) stade 231, 2.

stahîc, sf. (ii) spectre *b.* 261.

stălp, sm. (uri) colonne, pilier; monument 172, 2. 228, 2. 267, 2. 273, 3. 274. 319, 2. 331, 2. 361, 1. . 2; *b.* 32, 3. 40. . 133. 158, 2. 210. . 365; —, appui *b.* 207, 2; *stălp* 6. . 253, 3; —, branche 17; *b.* 137, 3; *stîlp*, *b.* 353, 2; **-păre**, sm. (ări) branche; rameau 128, 2. 233, 2. 287. 311; *b.* 62. 91, 3; **-ăr**, *b.* 71, 2; **stlăpnic**, Stylites 16*.

Stamăti, sm. Np. *b.* 368, 2.

stămbă, sf. imprimerie *b.* 78, 3. 151.

stămpâr, va. 1. calmer; modérer *b.* 157, 3. 237, 2; **-ăre**, aj. s. calme 240, 3; *b.* 370; **-ât**, aj. calme *b.* 93, 2.

Stan, sm. Np. 134, 2, 3. .; *b.* 360, 3.

stă'nă, sf. parc de moutons *b.* 258, 3. 305, 2.

stăna, sf. (stenurele) roc, rocher *b.* 259. 329; **stă'neă**, sf. (ci) id. *b.* 150, 2. 217, 3; *stincă* 234, 3; **Stăneă**, sf. Nl. *b.* 244, 2.

Stanciul, Np. 87, 2; **-cul**, id. 74, 2. 134, 3. .

stâng 69, 2 v. *sting*.

stă'ngă, aj. s. gauche; main gauche 258, 3; *b.* 54. 122, 3. 123, 1-3. 144, 3; *dê* —, à gauche 18, 2. . 103, 3. .; *în* —, id. 323, 2; *stanka* 227; **-găcîu**, s. gaucher *b.* 260, 3.

Stănișlăv, sm. Np. 235.

stă'njăn, sm. (jini) toise 87. 92, 2; *b.* 92, 2. 366, 2.

stăntîc, sf. (ii) station *b.* 221, 2.

stăpă'n, sm. (i) maître 61. 121. 132. 143, 3. 158, 2. 180. . 199. . 223. . 2. 325, 3. 329. 351, 1-3; *b.* 2, 3. 16. 33, 2. . 189, 3. 215, 2. . 358; **-ă**, sf. maîtresse *b.* 38, 3. 181; **-eăsă**, sf. id. *b.* 321; **-ése**, va. 3. dominer; posséder; —, vr. se maîtriser 189. 265, 3. 266, 2, 3. 326, 3. 329, 2. 330, 2; *b.* 11. 34, 3. 94, 2. . 110. 118, 2. 130. 134, 3. . 148, 2. 168, 3. 170. 246, 3; —, aj. seigneurial *b.* 316, 2; **-îc**, sf. domination; force; royaume 228, 2. 256; *b.* 2, 1. 2. 8, 3. 9, 2; **-îre**, sf. (ri) gouvernement; domination 279. 328, 1. 2; *b.* 9. 35. 46, 3. 79, 3. 87. 101, 2. 121, 3. 168, 3; —, pouvoir, (ange) 245, 2, 3; *săngur* —, autocratie *b.* 147, 2; **-itôr**, s. maître; souverain; qui règne, gouverne 229, 2. 326. 328, 3. 336, 3; *b.* 155. 175, 2. 219, 2, 3; *sîngur* —, autocrate *b.* 35; *însuși* —, id. *b.* 86.

ștagorețul, (= de la Athos) 337 (v. *sfeta*).

stă're, s. cormoran *b.* 111.

stăre, sf. (ări) état; position 240, 2. 323, 1, 2; *b.* 49, 2. 84. 85, 2. 86, 2. 132. 166, 2. 242, 2, 3. .; —, résistance *b.* 93, 2; —, classe *b.* 219, 2. 220, 2; —, avoir; richesse *b.* 242, 3. 347, 2; — *împrejur*, circonstance *b.* 87, 2; *cu* —, riche *b.* 246, 3; *a fi în* —, être en état de; pouvoir *b.* 245, 2. 263. 368, 2.

stăreț, sm. prier 298; *-reț* 305; *-riț*, *b.* 200, 1, 2; **-ta**, sf. abbesse 319, 2; *-ri-tă*, *b.* 97, 3.

stări, aj. vieil *b.* 24, 2.

starostie, sf. prévôté 171, 3.

stărușe, vn. 3. vivre, rester 202, 3.

stărv, sm. charogne *b.* 47, 2; *străv* 95, 2. 116, 3.

stat, s. position, condition *b.* 50. 192, 2; —, stature 201, 2; *b.* 294, 3; —, la vie; l'avenir 133, 2. 211, 3; —, (urî) statue *b.* 205, 2.

stătător, aj. constant; immobile 134, 3. 208; *b.* 3. 149; —, stagnant 359, 3; *înainte* —, défense 84, 2; *cèle stătătoare*, les choses immobiliés *b.* 149, 3.

Statie, Np. Eustathius 152.

stătorie, sf. stabilité *b.* 10, 2; **statórnice**, aj. immuable; stable *b.* 82, 3. 112, 2. 180, 2; **statornicie**, sf. constance *b.* 82, 2. 83. 180.

statúra, sf. stature; forme *b.* 168, 3. 169. 205, 2. 357, 2 (v. *stat*).

stătútul, sm. existence 55, 2.

stău, vn. 1. (stetel) être debout; être; devenir; consister 1*, 3. 3*. 7*. 14*, 3. 16*, 2. 1. 2. 1. 2. 5. 7. 8, 2. 10, 3. 19. 26, 2. 44, 2. . 59. 64, 3. 65, 3. 91. 140, 2. 147, 3. 149, 2. 158, 2. 159, 2. 165, 3. 203, 1-3. 213, 3. . 215, 2. . 216. 222. 231. 234, 2. 257, 3. 284, 3. 300, 3. 301, 3. 311. 331, 3. 361; *b.* 7. 10, 2. 11. 19. 62, 2. 85. 115, 3. 119, 2. 131, 3. . 133, 3. . 139, 2. 154. 166, 2. . 169, 3. 171, 2. 180, 2. 186, 2. 198. 234. 290, 2. 291, 2. 343, 2. 3. .; — *împotrivă*, opposer; résister 133, 2; *b.* 196, 2; — *înainte*, id. *b.* 167, 2; — *la vorbă*, disputer *b.* 96; — *pe gânduri*, méditer *b.* 291, 3; — *să*, avoir l'intention de *b.* 360, 3. .; —, *mr.* *b.* 263, 2; —, *istr.* *b.* 282, 3. 284, 2.

stăul, sm. écurie *b.* 154.

Stavarăchi, sm. Np. *b.* 81, 2, 3.

steá, sf. (stéle) étoile 12*. 14*. . 11, 2. 34, 2. 49, 3. 57. 66, 2. 67, 3. 83, 3. 116, 2. . 129. 133, 1. 2. 172, 3. 179, 2. 203. 228, 2. 244, 3. 267, 2. 300. 316, 3. . 322, 3. 323, 1. . 2. 357, 3. 358; *b.* 22, 3. 146, 3. 166, 2. . 171, 2; *stêoa* 244, 2; *b.* 159, 3; *stiaoa* 200, 3; *b.* 139, 2. .; *-ua*, *b.* 306, 2. 314, 2, 3.

steag, sn. (urî) drapeau; bannière 37, 3. 70, 1. . 3; *stêg* 73; *b.* 127, 2. 137, 3.

Stefan, sm. Np. 3*. 2. 69, 3. . 90. 98, 2. 110. 125. 156, 3. 157, 2. 158, 2. 199, 3. 251, 2. 283, 3. .; *b.* 74, 3; — **vodă**,

Np. 70, 1-3. 71, 1-3. 72, 1-3. 190, 2. . 191, 2. . 3. . 192. . 202; *b.* 32, 2. . 3. 33, 1-3. 82; **Stefăniță**, id. *b.* 32, 2 (v. Ștefan).

stegăr, sm. porte-enseigne *b.* 326; **-él**, s. bannière *b.* 326, 2

stejăr, sm. chène 357, 2.

stémă, sf. couronne 89; *b.* 316, 2; *-mmă*, id. 251; —, armes *b.* 1. 237, 3.

stemparița, *b.* 224, 3 (v. *șt-*).

stenahorie, sf. embarras; angoisse *b.* 48.

stépănă, sf. (ne) marche; rang; degré 259. 264, 2; *b.* 27, 3. 29; *stêpena*, id. 299, 3; **stepennaia**, psalme des marches 213, 2.

stepsulu, *mr.* (στῆσις) tâche *b.* 265, 2.

Sterideal, Nl. *b.* 342, 2.

sterigoăe, sf. hellébore blanche 355, 3.

sterp, aj. stérile 209. 250; *b.* 258, 3. 352, 2; **sterpése**, vn. 3. devenir stérile 209; **stărpie**, sf. stérilité *b.* 63, 2; **-pît**, aj. avorté *b.* 372, 2.

sti, prp. *mr.* sur; dans *b.* 270, 3. . 272, 3 (v. *stri*).

sticlă, sf. verre 224, 2; —, bouteille *b.* 219. 260, 3; *stecla*, *mr.* *b.* 286, 2.

stidése, vr. 3. avoir honte 85; **-dîre**, sf. honte 289.

stih, sn. (urî) verset 126. 184. 206, 2. 241, 2. 296, 3. 325, 1-3; —, vers *b.* 102, 3. 111, 3. 154, 2. 178, 3. 182, 2. 222, 3. 236, 2.

stihie, sf. (ii) élément 166, 2. 260. .; *b.* 23, 3. 146, 3. 218.

stinchese, vn. 3. cesser *b.* 343, 2.

sting, (nsei) va. 2. éteindre; anéantir 99, 2. 184, 3. 204. . 313; *b.* 16, 2. 19, 2. 51. 185, 2. 238, 3. 259, 3. 290, 3; *stâng* 58, 3. 69. 141, 2. 142. 182, 2; *b.* 48. 180, 2. 240, 2. .; *stîng* 212; **stîngere**, sf. extinction

chute *b.* 25, 2; *stân-* 199, 3. 200, 3; **stinsul**, sm. l'extinction 321, 3; **stâns**, aj. éteint; mort *b.* 13, 3. 196, 3.

stiresese, va. 3. *mr.* consentir *b.* 271; *stricsese*, *b.* 272, 2.

Stirián, Np. 93, 2.

stimusése, va. 3. *mr.* emmurer *b.* 279, 3.

stog, sm. meule de grains *b.* 297, 3. 320, 3; —, *mr.* foule *b.* 263, 3; **stogășă**,

lâna —, sf. laine ordinaire *b.* 258, 3.

Stoian, Np. 93, 2. 135, 2; **Stoica**, id. 73; **Stoican**, id. 171, 2, 3. .

stol, s. groupe, nuée 201, 2, 3. .

Stolița, Nl. résidence (Moscovie) *b.* 34, 3. 35.

stolnic, sm. (i) sommelier; écuyer de bouche; rang 91, 3. 150, 3. 152; *stul-* 207, 2; — **mare**, id. *b.* 73, 2. 97, 2.

stomâh, sm. estomac *b.* 26, 2.

stors, aj. pressuré *b.* 45; **storsúra**, sf. pressoir *b.* 4.

străbát, va. 2. parcourir 130, 3.

străbún, sm. aïeul *b.* 261.

străcurát, aj. purifié *b.* 342, 3.

strădanie, sf. peine; effort 182, 3; *b.* 130; — **duése**, vr. 3. s'efforcer *b.* 124; — **duitór**, aj. assidu *b.* 156, 2.

stráe, sf. (le) habits *b.* 178, 3. 200, 2. 294 ..; *stranie*, *mr.* vêtement *b.* 274, 3. 281, 2.

strafidă, sf. raisin sec *b.* 98.

străgólú, sm. spectre *b.* 215.

stráin, aj. s. étranger 68, 3. 69, 2. 315; *b.* 233, 3. 304, 2; *strein* 119, 3. 125. 137, 3. 189. 195, 2. 197. 208, 3. 237, 3. 305, 2. 324, 3; *b.* 7, 2. 11. 65 .. 74, 3. 121, 2. 180, 3. 201. 233, 2; *stráin* 13. 15, 2 .. 18, 2. 3 .. 23, 2. 24, 3. 25, 2. 33. 40. 98. 155, 2. 161, 3 .. 222, 2. 237. 238 .. 282 ..; *b.* 183, 3 .. 184; **striinat**, aj. s. qui est devenu étranger *b.* 69; — **ătáte**, sf. l'étranger *b.* 233, 2; *stre-* 212, 2; —, les étrangers *b.* 127, 2.

stráitá, sf. havre-sac *b.* 227, 2.

strájá, sf. garde; poste 72. 84, 3. 211, 2; *b.* 169, 2. 244, 2, 3; **strájeár**, sm. (i) gardien 244, 3; **strájuése**, va. 3. garder 3*, 2. 6*. 167, 3; *b.* 11, 3; *stre-* 167, 2.

stráluése, vn. 3. luire; briller; resplendir 2*, 3. 57, 1. 2. 66, 2. 85. 179, 2. 212, 3. 231. 302, 3. 340, 2. 367, 2; *b.* 24. 107. 177. 209, 2; *stre-* 368; — **íre**, sf. lustre; éclat 245, 3. 246; *b.* 55. 163; — **eit**, aj. s. illustre *b.* 107, 2. 249; —, brillant *b.* 89 .. 91; — **eitór**, aj. s. id. *b.* 159, 3. 177, 2.

strálluminát, aj. illuminé 257, 3. 259, 2; — **ătór**, lumière 247, 2; — **neđ**, vn. 1. illuminer 242, 2.

stramásu, sm. *istr.* matelas *b.* 285, 2.

strámátúră, sf. laine teinte *b.* 312, 2.

strámb, aj. faux; inique; injuste 15*, 3. 33. 40, 2. 166 .. 193. 210. 218, 2; *b.* 12, 2. 74. 374, 2; —, tort; courbé 350, 3; *b.* 14, 2. 91, 2. 98, 3. 120, 2. 169. 371, 2; *strámb*, *b.* 118, 3; **strimbáre**, sf. courbure *b.* 88, 3; — **ătáte**, (tâi) sf. iniquité;

malice 1, 3. 26. 35, 2. 105. 109, 2. 155. 170. 190, 3. 218, 2; *b.* 7, 3. 70, 2. 159, 2 .. 211.

strámós, sm. (i) aïeul; ancêtre 182. 345; *b.* 4. 5, 2. 17, 2. 50. 96, 3; —, Adam *b.* 64, 3. 95, 2; *stre-* 260, 3; — **ése**, aj. des ancêtres *b.* 252.

strámt, aj. étroit; serré 285, 2. 313, 2; *b.* 152, 2; **strimtare**, sf. manque 280; **strámtóare**, sf. détroit 191, 3; *b.* 93, 2; *strimtoare*, sf. presse, réduit *b.* 116; **strámtoréz**, va. 1. serrer *b.* 93; **strimtúră**, sf. *mr.* presse *b.* 270; **strimt**, aj. *mr.* serré *b.* 266, 2.

strámút, va. 1. changer 7*, 3. 28, 3. 202, 3.

stránă, sf. (e) chœur *b.* 339, 2.

stráncenát, v. strun-.

stráncépót, sm. (ti) arrière-; petit-fils 237; *stre-* 92, 2. 93; — **ótă**, sf. petite-fille 44, 3.

stráng, va. vr. 2. (strânșu, strânsei) serrer; ramasser; assembler 25 .. 60, 2. 69, 2. 117, 3. 132, 3. 161, 3. 169, 3. 204. 211, 3. 212. 249, 3. 271, 2 .. 306, 3. 313, 1, 3; *b.* 11. 12, 1-3. 111. 116, 3. 136, 3. 213. 221, 3. 290, 1-3; *string* 71, 2. 72. 138. 234, 3; —, *mr.* *b.* 265, 2, 3; —, vr. se réunir; s'assembler 131. 133. 174, 2. 225. 265, 1, 2. 319, 2. 353, 3; *b.* 313, 2. *string* 3*, 3. 34. 70, 2 .. 72, 2; *b.* 18 .. 19, 1, 2. 25; — **ere**, sf. syllexis 145, 2.

stranie, pl. *mr.* *b.* 247, 3 (v. stráie).

stránie, sm. étranger 47, 3.

stráns, aj. av. serré; recueilli; plié 245. 258. 271, 2. 325, 3; *b.* 90. 248, 3. 313. 358, 3; **strinsul**, sm. l'amas des eaux 34, 2; **strinsóare**, (sori) id. 265, 2; —, gain 149; *b.* 148, 2; **stránsúră**, sf. gain; richesse 47, 2. 211, 3; —, l'action de plier 245.

stránút, vn. 1. éternuer *b.* 121. 336, 3. **straste**, sf. angoisse 13, 2; **strástuése**, va. 3. affliger 12.

strástúră, sf. (re) couche; planche *b.* 295.

stráșiná, sf. avant-toit 172, 3; *stre-*, *b.* 327, 3.

stráșnic, aj. av. terrible, 228, 2. 238; *b.* 56, 2. 3. 81, 3. 109, 3. 171, 3.

strát, s. lit 242, 2; —, planche *b.* 320.

Stratul, Np. 75, 3.

stratocamil, sm. autruche 167, 3 .. 168.

străvū 95,2. 116,3 (v. stărv).

stréchiu, vn. 1. courir comme piqué par un taon *b.* 337,3.

strecór, (curai) va. 1. filtrer; tamiser *b.* 46. 128; *stri-*, *b.* 43,2; **-curát**, aj. filtré 242; *b.* 340. 342.

stredie, sf. miel 12,3. 154,2.

strepezălă, sf. agacement 285.

stri, prp. *nr.* en, dans, sur *b.* 269. 1. 3. . 270,1. . 2 (v. stî).

strie, va. 1. gâter, détruire, briser; déchirer; vaincre 23. 27,2. 59,2. 62,3. 96. 110,2. 120. 168. . 171,2; *b.* 205,3; —, démolir 230,3. 253,3. 254. 292. 320. 341. . 350,3; *b.* 19,2. 26,2. 47. 124,2. 149. 208,2; *străc*, *b.* 116,3. 132,3; **-ăcșos**, aj. nuisible *b.* 148; **-ăcșune**, sf. dommage; dégât; blessure 291,2. 300. 359,3; *b.* 6,2; —, nuisible 292; —, l'action de détériorer *b.* 79; **-cșune**, sf. id. 160. 162,2; *b.* 152,2; **-ăre**, sf. destruction; endommagement *b.* 87,3. 164,3. 236. 259,2; **-ăt**, sm. (ti) lépreux; malade 26,2. 122,3. 304,2. . 3. 305. . ; —, aj. brisé; gâté 120,2. 212,2; *b.* 12. 22. . 74,2.

Stricovschie, sm. Np. 192. .

striesese, v. stiresesc.

stricurătoare, sf. passoire *b.* 258,3.

stridie, sf. (ii) huître *b.* 42,2. 43,3. .

strig, va. 1. (aŭ) crier 3*,2.3. 10,2. 13,3. 21,2. 26,2. 30,3. 31,2. 156. . 165. 186,2. 235. 247. 286,3. 287. 296,2. 358,2; *b.* 19,3. 170,3. 209,3; —, appeler 65,3. 83,2. 85. 86. 318; *b.* 33,3; —, publier 264,2. 266; *străg*, crier 188,2. 296. 301. 302,3; *b.* 58. 116,2. 133,2. 136,2. 142. 196,2; —, appeler 307; *strig*, appeler *nr.* *b.* 276,2; **-ăre**, sf. (ări) cri; clameur 85,2. 316,2; *b.* 93. 152,3; 185,2; *-ari*, *b.* 142,2; *străgare*, *b.* 84.

Strilbitchii, sm. Np. *b.* 144,2.

Stroăseul, Np. 173,3.

Stroia, (vornic) Np. *b.* 206,2.

stropesc, va. 3. asperger; arroser *b.* 177,3. 327,3; **stropulăt**, sm. (ti) goutte *b.* 327,2.

strugur, sm. grappe 16; **-e**, sm. (i) raisin 100,2. 157. 282; *b.* 12. 45,3. 97,2.3. 98,3. .

strujesc, va. 3. torturer; rompre 321. 322; *b.* 204,2.

strumurar, sm. (i) pique-bœuf *b.* 127,2.

struncinăt, aj. brisé *b.* 217,3; *străncenal*.

strună, sf. (ne) corde de violon 14,2. 179.

strungă, bergerie; parc de brebis *b.* 258,3; *stungă*, *nr.* id. *b.* 263,2.

struț, sm. bouquet *b.* 294,3; **-ușor**, sm. petit bouquet *b.* 295,3.

Studitul, Np. *b.* 38,3.

stungă v. strungă.

stup, sm. (i) ruche *b.* 24,3. . 25,1. 2. . 34,3. 67,2. 220.2. . 221. 222.

stupăi, inject. halte! *b.* 127,3.

sturlubătec, aj. têtu *b.* 352,3.

sturz, sm. (i) grive *b.* 44,3.

su, istr. v. sup.

subăsul, Aga *b.* 294,3.

subțiez, vr. 1. devenir fin *b.* 328.

suc, sm. suc *b.* 317,3.

Suceavă, sf. Nl. 76,2. 246; *-că* 174,2; *-cê* 70,3; **sučavschi**, aj. de Suc 114,3. 173,2. 205,3.

sucăsc, va. 3. tordre *b.* 120; **sucft**, aj. tortillé 172,3.

sucșevic, aj. successif 343,3.

sudălmă, sf. (ălmî) injure; invective, offense 122. 123. . ; *b.* 7.

sudar, s. sudarum 244,3.

Sudiale, (?) *b.* 127,3.

sudoăre, sf. (ori) sueur 57. 97,3. 300,3; *b.* 103. 306,3. 344,2.

suduăse, va. 3. offenser; injurier; maudire 121,1-3; **-uțt**, sm. offensé 122,2; **-itor**, sm. qui offense 122,1-3. 133. .

sufăr, vn. 3. (asu ferii) souffrir 129. 338,2; *b.* 7. 13,3. 82,2. . 3. 193,3. 236,3. 375; **sufărît**, aj. toléré *b.* 8.

sulfăre, sf. souffle; haleine; vent 102. 166,2; *b.* 90,2. 131. 164. . ; *toată* —, tout ce qui vit *b.* 146,3; *fără* —, hors d'haleine *b.* 196. 368,3; **sulfăt**, aj. inspiré 321,2.

sūflec, vr. 1. retrousser *b.* 350,2; *-lic*, *b.* 337. 351.

sūflet, sn. (e) âme 1. 2. . 3. 4. 5. 24,2. 30,2. 42,2. 64,3. 76,2. 88,1. 2. 111. 127. 183. . 186. . 215,2. . 3. 271,2. . 317. 347,3; *b.* 46,3. 47. 48. 49. 100,3. 199,2. . 3. . ; *sof-* 54,2. 139,2; *sufflit*, *nr.* *b.* 280,3; **-tăse**, aj. s. spirituel; de l'âme 10*,2. 12*,2. 29. 30. 37,2. 50. 51,2.3. 76,3. 98. 111. 112,2. 169. 238. . 364; *b.* 28,3. 146,3; —, animé 317. . ; **-ește**, av. spirituellement 85,3. 240; **suffletel**, s. dim. petite âme *b.* 345,2; **suflu**, vn. 1. souffler; respirer 80,2. 165,3. 168. 215,2. 357; *b.* 54,2. 86,3. 131. . 137,3. 211. 239,2.

sug, va. 2. (supsei; supt) teter; sucer 7.9, 2. 15, 2. 61, 2. 64, 2. 282; *b.* 163, 2. 309, 3. 69, 2; **-âr**, sm. qui tette à la mamelle 233, 2; *b.* 258, 3; **sugăritu**, sm. l'action de teter *b.* 258, 3; **sugăş**, sm. (i) à la mamelle; **-ător**, aj. s. qui tette 11, 2. 282, 3.

sugmân, s. manteau *b.* 205, 2.

sugrâm, va. 1. étrangler 90, 3; *b.* 207.

sûfu, va. vr. 3. monter; élever; s'élever 6*, 3. 32, 2. 35, 2. 41, 2. 57, 2. 65, 3. 68. 99, 3. 112, 2. 124, 2. 149, 2. 162. 203, 2. 222. 250. 259, 2. 273, 2. 282. 300, 3. 301, 2. 3. 302, 1. 2. 333, 2. 361; *b.* 27, 3. 33, 2. 70, 2. 142, 2. 197, 2. 216, 3. 233, 3. 258, 3. 351, 2; **suire**, sf. ascension; l'action de monter 105. 245, 3; **suif**, sm. id. 35, 2.

sulă, sf. poinçon *b.* 346, 2; —, *nr.* id. *b.* 264, 2.

sulemenit, aj. fardé; plâtré *b.* 370, 2.

suliță, sf. (fe, ți) lance 6. 9. 200, 2. 201, 2. 212, 3; *b.* 19, 3. 89, 2. 237, 3. 323. 333, 2; **-ți**, *b.* 120, 3; **-țasu**, s. lancier 53.

sultân, sm. le sultan 71. 149, 2. 150. 191, 2. 334, 1-3. 336. .; *b.* 81, 2. 366, 1. 2. .; —, *nr.* *b.* 280, 3. 281, 1. 2. 282; **Sultănică**, sf. Np. *b.* 308, 3.

sună, sf. (e) somme; nombre *b.* 364; *sumă* 124. 152, 3. 227; *b.* 220, 2; *somă*, *b.* 82.

sum, *nr.* *b.* 269 (v. supt).

sumâr, sm. *nr.* bât *b.* 271. .

sumés, aj. retroussé *b.* 314, 2.

sumet, hardi; audacieux *b.* 227. 366, 2; **-ție**, sf. hardiesse *b.* 141, 2. 241.

sûn, va. vn. 1. sonner; retentir; faire du bruit 200. 233, 3; *b.* 22, 3. 213, 2. 311; **-ător**, aj. faisant du bruit; retentissant 314, 3; **-et**, sm. (e) son; bruit 199, 3. 201, 2; *b.* 23, 3. 89, 3. 93, 3. 140, 2. 217.

sûpâr, va. vr. 1. fâcher; importuner; se fâcher 247, 3. 248. 259, 2; *b.* 7, 3. 14. 2. 198, 3. 208, 2. 229, 2. 335, 2. 362, 2; —, s. souffrance; oppression; tourment; dépit *b.* 24, 3. 25; **-âre**, sf. id. 219, 3. 228. 229. 366; *b.* 11, 2. 24, 3. 25. 49. 81, 2. 82, 3; *supar*- 184; **-âlnic**, aj. irritable *b.* 6, 2; **-ât**, aj. fâché *b.* 114. 230, 2; *-perat* 186; **-ător**, aj. fâcheux; veant 228, 3; *b.* 249, 3.

sûpra, prp. sur 247, 3. 248, 3; *de* —, au-dessus 34; *b.* 20, 3. 27.

supceriul, sm. qui est sous ciel; atmosphère, terre 267, 3.

sûpt, prp. sous 16*. 11, 2. 24, 2. 32, 2. 113, 2. 115. 149. . 185, 3. 266, 3. 360, 3. .; *b.* 66, 3. 91. . 107, 3. 157. 220. 239; *de* —, en bas; de dessous 15, 3. 34; *de de* —, id. 322, 3; *b.* 118, 3. 123, 3; *pe* —, sous *b.* 118, 3; *suptu* 6. 7. 49, 3. 125. .; *sopto* 175; *sup* 266. 268; *subt*, *b.* 243; *sub*, *nr.* *b.* 204, 3. 205, 3; *sum*, *nr.* *b.* 269, 3. 270. . 271, 2; *su*, *istr.* *b.* 283, 1, 2.

suptsisióiră, sf. aisselle *b.* 115, 2; *suptăsuara* 13, 3.

suptîre, aj. délicat; fin 78, 3. 140, 2. 202, 2. 352, 3; *b.* 45, 2. 46, 2. 62. 177, 2. 305. 315, 3; —, âpre 92; **-făre**, *b.* 84, 3. 262; *subfîre*, *nr.* mince *b.* 280, 3; **-el**, aj. très mince *b.* 43, 3. 296, 3; *subfîrel*, *b.* 297; **suptietăte**, sf. subtilité *b.* 108, 3.

supún, va. 2. (uş; usei -ne) soumettre; asservir 9*, 3. 11, 2. 284; *b.* 5. 46, 3. 94, 3. 132, 2. 142, 2. 156, 3. 199, 3. 205, 3. 235, 2; *suppun*, *b.* 9. 14, 3. 161. 249. 362, 2; *supuú* 360, 3; *b.* 203, 2; **-ere**, sf. soumission; obéissance 291, 2; *b.* 47, 2; *supp-*, *b.* 155; **supús**, aj. s. soumis; sujet; exposé à; docile 191, 2. 245, 3. 317, 2; *b.* 7, 3. 19. 35. 79. . 105, 2. 150, 3. 168, 3. 169, 2. 220, 2. 237. 349, 3; *subpus*, *b.* 357, 2.

supuréz, va. 1. *nr.* se moquer *b.* 281, 3.

surafea, sf. *nr.* rasoir *b.* 267.

sureea, sf. (cèle) copeau 24.

súrd, aj. s. sourd 66, 2. 132, 3. 228, 3; *b.* 49. 376, 3.

surórá, sf. sœur 5* (v. sorá).

surp, va. 1. renverser; crouler; détruire 70. 205. 284; *b.* 23. 39, 2. 52, 3. 185, 3. 288, 2, 3; *surup* 203, 1-3; **-âre**, (ari) sf. destruction *b.* 153, 2. 243, 2.

sursése, va. 3. *nr.* raser *b.* 266, 3.

surumân, aj. s. pauvre; non employé 155. 276, 3; **-mănie**, sf. pauvreté 129, 2. 269.

sus, prp. en haut; dessous 10*, 2. . 3. 11. 57, 2. 165, 3. 240, 2. 293, 2; *b.* 4. 73. .; *susul*, le très haut; Dieu 15. 25. 77. 114, 3; *de* —, d'en haut 21. 36, 3. 107. 142. 177, 1. 2; *b.* 80, 3. 229, 2; *în* —, av. en haut 140, 2. 320, 3; *b.* 33, 3. 157, 3; *în* — *de*, plus haut que 178; *în* — *ul apăi*, en amont 327. .; *în -u*, *nr.*

b. 265; *maî* —, plus haut; *susdit* 69,3. 93, 2. .; *maî* — *de*, plus âgé 120,3; *maî pre* —, supérieur *b.* 24. 199,3. 243,3.

susătu, sm. laiteron 355,3.

suspîn, sn. (e; uri) soupir 32. 64. 82. 186. 196,3. 241,3. 242. 338,3; *b.* 25, 2. . 47, 2. 48. 212,3; —, vn. 1. soupirer 9*. 19, 2. 64,3. 67,3. 140. 142. 230,2; *b.* 54. 178,3. 183. 200. 232. 307,2; *suschir*, *mr.* id. *b.* 278; **-ăre**, sf. (ări) soupir; sanglot 99,2; *b.* 47. 53,3. 180, 2; **-ire**, *b.* 109,2; *suschirare*, *mr.* id. *b.* 279, 2.

sūs-strigare, sf. cri de joie 248.

sută, sf. (e) cent 4. 53. 71,3. 75,2. 96. . 101. 103,3. 104,3. 127,3. 183,2. 297, 2. 338,2; *b.* 77. 109,3. . 254,3; —, siècle *b.* 168,3; *o — de boi*, hécatombe *b.* 83,3; **al — clea**, le centième *b.* 367. .; **sutăș**, sm. (centurio) 3*,3. . 5*.

sutur, *mr.* *b.* 278,3 (v. sâtur).

svadă 265, 2 (v. sf-); **svădnic**, aj. querelleur 285,3.

svânt 289, 2 (v. sfânt).

Sveatoslăv, sm. Np. *b.* 50,3.

svérca, sf. *mr.* nuque *b.* 271, 2.

svêștnic, sm. (ce) chandelier 129,1-2. 148,3 (v. sfeșnic).

sveta Sofia, Nl. l'église de sainte Sophie 60,2; — **Mochie** 61.

svêtnic, sm. (ii) conseiller 133. 354, 2. 355 (v. sfetnic).

sviça, sf. *istr.* lumière *b.* 285,2.

svidočesc, va. 3. *istr.* déposer un témoignage *b.* 285.

svinție 311,2; *svynt*, id. 226,1.3. 227,1-3 (v. sfânt).

svirê p, aj. sauvage 60 (v. sirep).

svitêsc, va. 3. prouver 324,2.

svrășesc 312 (v. sfărșesc).

symbol, sm. symbole *b.* 100.

symvuliê, sf. conseil *b.* 266.

synagogă, sf. (guri) assemblée; synagogue 126, 2. 153,3; *b.* 38.

S'yndipa, sm. Np. *b.* 188,1-3. 189. .

syntaxisul, sm. syntaxe 157.

S'yria, sf. Nl. Syrie *b.* 204.

Ș, Șt (III, III).

șăgă, sf. plaisanterie *b.* 290,3.

șăică, sf. barque *b.* 302,3; **șăiculăiță**, sf. dim. *b.* 302.

Șandru, sm. Np. Alexandre 38, 2.

Santa, Nl. *b.* 113,2.

șanț, sn. (uri) fossé; retranchement 150. 197,2; *b.* 92,2. 141. 173,2. 240, 2. 3.

șapte, num. sept 12*. 42,2. 283,2. 322. 350; *b.* 131,2. 188,2. 204; *șeapte* 114. 146. 209, 2. .; *șăpte* 7; *b.* 67,2; **al șeptelê**, le septième 49,3; **a șep-tea**, la septième 2. 22,3. 33; *b.* 63,2; **șieaptesprădêce**, dix-sept 199,3; **șepte-zeci**, soixante-dix 151; *b.* 156; **-dăci** 149; *șaptezeci* 183,3; **-dăci** 5*,2; *șepte-zeci* 61. 183,3.

șarpe, sm. (șărpî) serpent 36,2. 56. 60,3. 90,3. 102. . 166,3; *b.* 6,2. 38. 59. 131,1.2. 153. 189,3. . 232,2; —, (șerpî) 229. 230,3; *b.* 91,2.3. 163,3. 354,3. .; *șarpi*, *b.* 138; *șerpe*, *b.* 340,3.

șarvaná, f. (le) chausse; culotte *b.* 33,2.

șase, num. six 9. 21,2. 22,3. 293, 2. 317,3; *b.* 126,3; *șăsă* 6; *b.* 60,2; *șêse* 103,3. 107,3; *șese*, *b.* 311,3; **al șasele**, le sixième 6; *al șease*, id. 253; *a șase*, id. 40,2; **a șase**, f. la sixième 33. 35; *b.* 168,3; *șastele*, *istr.* le sixième *b.* 285; *șease sprezece*, seize *b.* 372,2; **șasezeci**, soixante *b.* 40; *șease-* 231,2; *șasăzăci*, *b.* 360.

șatrăr, sm. v. șetrar.

șbula, sf. *istr.* oignon *b.* 283,3. 284.

Șcheu, s. (ei) Bulgar 33, 2. 61; **Șhée**, Nl. *b.* 33.

șchióp, aj. s. boiteux 127, 2. 349; *scop* 25,2; **șchiópéz**, vn. 1. boiter *b.* 66,3.

șeolă, sf. (le) école 201,2; *b.* 27,3. 178,2. 249,2. 252,2; *școlă*, *b.* 228,2; *șculă* 220,2.

Șeodra, Nl. *mr.* *b.* 276.

șe, *bnl.* *b.* 263. . (v. ce).

șea, sf. (șele) *b.* 296,3. 342,3. . 371, 2; *șê* 361, 2. 362,2; *șeua*, *b.* 333,2; *șăuă*, *b.* 306,2; —, (șeale) *b.* 326,2.

șele, s. (pl.) reins *b.* 223,2; *șale*, *b.* 332.

Șeptelič, Np. 173,2.

Șebeș, Nl. 37.

șed, vn. 2. (șezni; a ședea) être assis; s'asseoir; se coucher; se tenir; demeurer; rester 1*. 9. 18,1.2. 21. 32,2. 36. 1.2. 103,3. 124,2. 130,3. 167,2. 216. 263. 300,2. 304,2. 305,2. 314,2.3. . 329. 334. . 353,2. 364,3; *b.* 19,3. 34. 41,2. 68,2. 119,3. 142,3. 169,3. 189,2. 369,

3; — (ședui) 210, 2. 255; — (a șădea) 41, 2. 163, 2. 195, 2. 284. 288, 2. 301, 3. 310, 3. 311. 331, 3. 352; *b.* 37, 2. 60, 3. 72, 3. 75, 3. 107, 2. 138, 3. 143, 3. 166, 3. 172, 2. 256; — (a șidea) 335. .; *b.* 98. 115, 3. 198, 3. 216, 3; *șed*, (șizui) *nr.* *b.* 264, 2. 265. 268, 3; **ședêrê**, sf. (αθήρηα) part du Psautier 1*. 24, 2; —, (ri) assemblée 1*.

șeialaltă, *bnt.* *b.* 262, 3 (v. altă).

șel, *bnt.* *b.* 262, 2 (v. cel).

Șendré, Np. 72. .

șerb, sm. (i) serviteur; esclave 11*.

3. 12, 3. 16. 67, 3. 147. 186. . 248. 254, 2. 257, 2; *șerüb* 49; *șərb* 179, 3. 180; *b.* 72, 2; *șärüb* 179; **șerbése**, va. 3. servir 367, 2.

Șerban, Np. 38. 260. 333, 2; *b.* 205, 3. 206; *Șăr-* 279. 290, 2. 3. 343, 3; *b.* 127, 3.

șerpurél, sm. petit serpent *b.* 339. .

șervețél, sm. petit essuie-main *b.* 370, 2.

șes, sm. (uri) plain; vallée 114, 2; *b.* 209, 2. 300, 2. 321; *șăs*, *b.* 62, 2; —, aj. plat, plain *b.* 219, 2. 261, 3.

șetrăr, sm. șetrar; titre de noblesse en Valachie 44, 3. 53. 62, 2; *șatrar*, *b.* 220, 2.

șez, v. șed.

șezătoare, sf. veillée; réunion *b.* 262. 348, 3. 370; *șă-*, aj. assis *b.* 98, 2. 180.

șfert, s. quartier *b.* 27, 2. 294.

șghiáb, sn. (uri) gorge d'une montagne *b.* 314, 2.

și, cj. et, aussi 1 pass.; *și* = *și* 216; *șij* 226, 2. .; *și* 188; *b.* 183; *șă* 255, 2. 256. 257; *b.* 262, 2. . 3. . 263. .; *șe* 134, 2. . 3. . 175, 2; *și*, *istr.* *b.* 284. 286, 3. 287.

și, pr. réfl. 3. pers. dat. 4. 9; —, *nr.* *b.* 266 (v. gram.).

șie, (sies) 52; *b.* 358, 3 (v. gram.).

șioru, sm. *istr.* seigneur, Dieu *b.* 284, 1. 2 (v. si-).

Șikhem, Nl. 35, 3.

Șileșen, Nl. 173, 3.

Șiloh, Nl. 36.

Șinca, Nl. *b.* 205; *Șincai*, Np. *b.* 205.

șindlese, va. 3. couvrir des bardeaux *b.* 223, 2. 337, 2; **șindrilă**, sf. (li) bardeau *b.* 291.

șineva, *b.* 262, 2 (v. cine).

șioput-lu, s. *nr.* fontaine *b.* 275, 2.

șiret, sn. (uri) galon; passement *b.* 90.

șiriténie, sf. finesse *b.* 356.

șiroiū, sn. (roae) torrent *b.* 289, 3.

șiută, *b.* 330 (v. ciuta).

șleáh, chemin battu.

șliahtă, sf. ban 191.

șlic, sn. (ce) bonnet *b.* 3, 3. 11, 3. 121.

șoapta, sf. voix; chuchotement *b.* 288, 3.

șoarece, sm. souris 161. 166; *b.* 12. 213, 2. . 3. . 376, 2; *-ice* 165, 3; *b.* 11, 2; *șoric*, *nr.* 270, 2. 273; *b.* 269, 3.

Șocuț, Np. (Saxon) 208.

șofran, s. safran; crocus 356; *b.* 42. 3. 97, 3. 319, 2. 374, 3.

șoim, sm. (i) faucon *b.* 328, 1-3; *șoim*, *b.* 137, 3.

șöld, sn. (uri) hanche *b.* 260, 3. 309, 3. 332, 2.

Șoldan, Np. 173, 3.

șoldină, sf. maladie des hanches *b.* 26, 2.

șoltuz, sm. (i) maire (Schultheiss) 38, 2. 45. 93, 2; *-toz-* 43, 2.

șopăcăitor, aj. médisant *b.* 208, 3.

șopărlă, sf. lézard 357.

șoptesc, vn. va. 3. chuchoter; calomnier 352, 2; *b.* 304, 2. 362, 3; *șopolesc* 248, 3; **șoptitor**, aj. s. calomniateur, rapporteur 12*, 3; *șoptitor* 50, 3; **șoptire**, sf. (ri) séduction *b.* 58.

șoricel, sm. sourceau *b.* 362.

șovăřesc, vn. 3. mentir (?) 10*, 3; —, chanceler 290; *șovăřesc*, tergiverser, chanceler 122. 123, 2; *b.* 98, 3.

șovăr, sm. fenouil 355, 3.

șpán, sm. (i) gouverneur de province 218, 3. . 219. 268, 3.

ștăpăřesc, va. 3. piler; broyer *b.* 225.

Ștefán, Np. 37, 2. 44, 3. 45. 173, 2. 200; *-vodă* 174, 1. . 2; **Ștefăncști**, Nl. 45, 1. 2 (v. Stefan)

ștempăr, sm. (i) mineur; broyeur *b.* 223, 3. . *-părătă*, sf. *b.* 224, 3.

șterg, va. 2. (ștersei, -e) essuyer; effacer 186, 3. 295, 2. 300, 3. 346, 2; *b.* 46, 2. 229, 3. 241, 2; — *palme*, souffleteur *b.* 303, 3.

ștergăr, sn. (e) essuie-main *b.* 339, 2.

ștrêng, sn. (uri) corde 359.

știlă, sf. *nr.* botte *b.* 265, 3. .

știință, sf. (te) science; connaissance; méditation 155. 211. 280. 293, 3. 360; *b.* 2. 7, 2. 155, 2. 243, 2. 247. 249, 2;

cu—, sciemment 346; *b.* 201,3; *științele formose*, les beaux-arts *b.* 234,3.

ştir, s. blette *b.* 97,3.

ştir, s. essuie-main *b.* 331,3. 335 (v. peșchir).

ștere, sf. (ri) savoir; connaissance; nouvelle; rapport 11*, 2. 135,2. 217,3. 363,2; *b.* 65,3. 363,3; *cu*—, sciemment 87; *b.* 127; *fac*—, notifier 220,2; *b.* —; *-rî*, *b.* 97,3; *ștere*, *nr.* connaissance *b.* 266, 2. 268,3; **știu**, vn. 2. (știúu) savoir; connaître; entendre 1*, 2. 5*, 3. 1. 2. 3. 8. 14. 15,2. 21. 25,2. 39,3. 42,2. 3. 46,3. 47,3. 48,1.3. 51,3. 54. 66. 3. 68,3. 73. 76. 86,3. 89,2. 100,3. 108. 1-3. 109,2. 116. 122. 126,2. 179,3. 180. 182,2. 211,3. 241,3. 297,3. 314, 3; *b.* 22,2. 74,3. 113. 158,3. 203,3. 216,2. 224,2. 265,2. 312,2. 314,2; —, *nr.* *b.* 267,2. 279,2. 281,2; **știút**, aj. s. connu; expert; connaisseur; expérimenté 212,3. 260,2. 280. 366,3; *b.* 209,3; **știutór**, aj. s. connaisseur 25. 363,3; *b.* 21. 22; **știutúră**, sf. connaissance; science 31,3.

ștupése, va. 3. cracher *b.* 90.

șúer, vn. 1. siffler *b.* 343,2; —, s. sifflement *b.* 345,3.

șugubét, aj. illusoire 324,2; **șugubînă**, sf. dommage; péché *b.* 258,2.

șimă, sf. table de matières 126. .

șupărez, vr. 1. *nr.* se moquer *b.* 270,3.

șupese, vn. 1. courrir 95.

șuteală, sf. (tele) flatterie, caresse 171,2.

șuțese, vr. 3. *nr.* tourner *b.* 270. 271,3. .

șuvăese, v. șov-.

șvără, sf. corde, ligne; niveau 267,2.

Șved, sm. (ezi) Suédois *b.* 18,2. 3. 19,1.2. .; **șvezese**, aj. suédois *b.* 18.

T (Ţ).

ta, pron. f. 2 pers. v. gram.

tabac, sm. tabac *b.* 116,2; **-chère**, sf. tabatière *b.* 116,2.

tabalhană, sf. (ele) instrument de musique, orchestre 334,3.

Tabán, Nl. *b.* 300,3.

tăbără, sf. (here) camp *b.* 167. 197. 2. 206,2. 234. 252,3; **tăbărése**, camper, jeter un camp; fondre 150. 333,3. 334; *b.* 300,2.

tăbie, sf. (ii) retranchement; bastion *b.* 92,3. 244,3. 245,1.2.

tăblă, sf. (le) table 23,2. 40; —, planche *b.* 360,3. 361.

tăbučí, sm. sac; besace *b.* 348,3.

tac, intj. *nr.* onomatop. *b.* 280,3.

tac, vn. 2. se taire 13. 31,2. 63,3. 64,3. 85. 169,2. 184,2. 327,2. 331. 365, 2; *b.* 200; —, (a tașe) *int.* *b.* 262,2;

tăcere, sf. silence *b.* 161,3. 362,2; *-cêrê*, *b.* 5,2. 53,3. 149,2; *-cea-* 184,3. 213.

tăcărune, sf. rouille (du blé) *b.* 320,2.

tăcere, sf. carnage *b.* 165; — *capuluț*, décapitation 89,3; **tăcere** s., circoncis, Juif 15*, 2; **tăcăt**, aj. taillé 101; **tăctor**, s. coupeur *b.* 27; **tăctură**, s. les circonsis, Juifs 16*.

taft, sm. *talht*, taffetas 136,3; —, tapis.

tăgă, sf. (a prinde —) nier 160,3. .; **tăgădă**, sf. dénégation 213,2; **tăgăduése**, nier; dénier 187,2. 245. 272,2; *b.* 206, 3. 256,2; **tagăduire**, sf. dénégation *b.* 153,2.

tăgmă, sf. ordre, classe *b.* 219,3. 220. 3. 222,2.

tăică, sm. père *b.* 229,3. 233,3.

tăină, (ne; ni) sf. mystère, sacrament; secret 8*, 47,2. 77. 79,2. 88,3. 97,3. 114,1-3. 115. 137,2. 161,2. 200. 226. 233,3. 330,3. 346; *b.* 7,2. 26,2. 28. 74. 3. 106,3. 107. 235. .; *de* —, privé 169; *în* —, en secret; secrètement 29. 88. 112. 163,3. 186. 187,3; *b.* 69,3; *prin* —, id. *b.* 241,3; **-nie**, aj. s. secret 293,2; *b.* 107; —, initié 244; **tăinuése**, va. 3. céler 245; **tăinuít**, aj. s. secret; discret; mystérieux 327; *b.* 145,3. 163,2. 245,2.

tăiu, (a tăia) va. 2. couper; tailler; tuer 47,3. 66. 71,2. 81,3. 101,2. 104. 3. 113,2. 127,2. 133,2. 141,2. 171,2. 190,2. 192. 197,3. 204,2. 258. 307,3. 308,2. 311. 342,3. 349,2. 355,1.2. *b.* 32,3. 42,3. 93. 117. 120,2. 140,2. 197. 216,3. 239,3. 255,3. 315,3. 332,3; —, *istr.* *b.* 285,2; *talîn*, *nr.* *b.* 266,3. 277. 282. 286,3.

talánt, sm. (ți) talent 95,3. 96. 98,2. 158,2. 236,2. 275,3. 326,3. .; *b.* 72,2. 154. 210,2; *-ndul* 279,2.3. .; —, génie *b.* 246,3.

taláz, sm. flot *b.* 130.

tăle, sm. (urt) commentaire; explication 166. 297. 314,3. 315,1.2; *b.*

20, 2. 3. 21, 2. 23. 57, 2. 64, 1. 2. 73. 119, 2; —, fable 353; **tãleovãnie**, sf. commentaire 110; **-cuẽsc**, va. 3. interpréter; expliquer; commenter 98. 166. 308, 2. . 312; *b.* 31, 2. 163, 2. 164. .; —, traduire 260, 2. 261, 2. 313, 3. 321, 3. 358, 3; *b.* 20, 3. 50. 150. 202, 3; — 77, 3. 180, 3. 253, 2; **-uifre**, sf. explication; interprétation 243, 3; *b.* 20. 31, 3. 106, 2. 122, 2; —, traduction 260, 2; **-cuitõr**, interprétant *b.* 39.

tãler, sm. (1) écu 38, 3. 43, 3. 45. 63. 90; *b.* 63, 3. 64. 192, 3; *talir*, *mr.* id. *b.* 265, 3. 266. .

tãler, sn. (e) assiette *b.* 364. . 374, 3.

tãlhãr, sm. (rî) brigand 235, 3. 285. 294, 1-3. 324, 2. 358, 1. 2; *b.* 16. 17, 2. 60, 2. 64, 2. 127, 2. 3. 312, 2; *tyl-*, *b.* 170, 3; **-hãrẽsc**, aj. de brigand 234, 3; **tãl-huẽsc**, va. 3. brigander; piller *b.* 71.

tãlmãcẽsc, va. 3. interpréter 51, 2; *b.* 83, 3; —, traduire 119, 2. 130. 251, 2. . 280. 335, 3. 360, 2; *b.* 4, 2. 30, 3. 38, 2. 78, 2. 3. 79. 240, 3; **-cẽre**, sf. (rî) traduction 280. 336, 3. 348, 2; *b.* 76. 79. 252, 2; **-cẽit**, sm. id. 86. 280, 2; **-cẽitor**, av. traducteur 280, 1. 2; *b.* 251, 3.

tãlnẽsc, va. 3. rencontrer *b.* 233 (v. ãnt-).

tãlpã, sf. (e) plante du pied *b.* 72, 2; *talpa gãștîi*, chelidonium bonus 356, 2.

tãm, av. (slav.) là 43, 2. 134, 3. .

tãmãduesc, va. vr. 3. guérir 10*, 3. 11*, 2. 137, 2. 138, 2. 148, 3. 248, 2. 252, 2. 285. 319, 3. 350; *b.* 63, 3. 246, 2; **-uifre**, sf. guérison 51, 2. 321, 2.

tãmã'e, sf. encens 294, 2. . 367, 3; *b.* 67, 1-2. 167. 204, 2. 345.

Tãmas, v. Thoma.

tãmbãr, s. robe, manteau 21, 3. . 36.

tãmpã, aj. obtus 98, 2.

tãmpãne, sf. tambours 14, 2.

tãmplã, sf. (le) tempe *b.* 122, 3. . 123. .

tãmplãre, sf. évènement 327, 2; *tãn-*, *b.* 180, 2; **tã'mplu**, vr. 1. arriver 43, 3. 58, 3. 69. 73, 2. 90. 121, 3. . 125, 2. 127, 3. 152, 2. 160, 3. 177, 3. 191. 192, 2. 220. 231, 2. 235, 3. 266. 299, 2. 349, 2. 359, 3. 360, 3. 363; *b.* 2; —, *b.* 35 (v. ãnt-).

tãnrãr, aj. s. jeune 11, 2. 12, 3. 67. 131, 2. 133, 3. 134. 169, 2. 230. 252, 3. 276, 3. 305, 3. 306. . 319, 2; *b.* 5, 3. 27. .

51, 3. 52, 2. 67. 71, 3. . 89, 3. 91, 3. 162, 3. 164, 3. . 203. 212. 325. 362; *tã-* 35, 3.

Tãnasie, Np. 87, 2.

Tãneenski, Np. 70.

tãnd, v. tind.

tãngẽsc, vn. 3. gémir *b.* 305, 2; **tãnga**, sf. gémississement 211, 2; **tãngire**, sf. id. lamentation *b.* 42, 2. 44. 376, 2; *-rĩ*, *b.* 42, 3; **tãnguẽsc**, vr. 3. complaindre; se lamenter 1. 3. 185. 288, 2; *b.* 187, 2. 323, 3. 341. .; —, lamenter 147; *tãin-* 181, 3; **-guifre**, sf. (rî) lamentation, plainte 67, 2; *b.* 54, 2. 140, 2. 242, 3.

tãnjeãlã, sf. (jelt) bascule *b.* 337.

tãr, sm. poids, compensation 90. 233, 3; —, *mr.* âne *b.* 271. .

Tãrasie, Np. 78, 3.

tãrãș, av. traînant *b.* 132, 2.

tãrã'tã, sf. (te) son (du blé) *b.* 212, 3. 310, 2. 376.

tãrcãv, aj. barriolé *b.* 258, 3.

tãre, aj. av. puissant, fort; vigoureux; très, fortement 15*. 5. . 36, 2. 56, 2. 64, 3. 67, 3. 84, 2. 105. . 165, 2. 193, 2. 204, 3. 224, 3. 262, 2. 351, 3. 360, 3. 368; *b.* 13, 2. 35, 2. 67. 101. 145. 162, 3. 173, 2. 227, 2. 228, 2. 331. 332. 370, 3; —, vite-ment 255, 2; —, haut *b.* 33, 3; *-rĩ*, *b.* 171, 3; **tãrișõr**, vite-ment *b.* 334. 337.

tãrẽsc, va. 3. traîner; —, vr. se traîner, ramper 222; *b.* 91, 2; *-rãsc* 359. .; *b.* 98, 2. 153, 3; *-rãesc*, *b.* 164. 177, 3.

tãrg, sn. (urî) ville, place; marché, foire 72, 2. 217, 3. 235, 3. 294, 3. 352, 2. 361, 3; *b.* 33, 2. 34, 3. 169, 2. 214. 252, 3. 256, 2. .; *trãg* 38, 2. 45, 2. 114. 199, 2. .; **tãrguẽsc**, vr. 3. acheter *b.* 355, 2; **tãrguifre**, sf. (rî) licitation *b.* 221, 3; *trãguifre*, achat 179, 3; **tãrgușõr**, s. dim. *b.* 244, 3. 245, 3; **Tãrgu-frumos**, Nl. *b.* 333, 2; — **Jiulu**, id. 73, 3; **tãrgovẽt**, sm. (i) marchand *b.* 219, 2. 221, 2. . 222, 2. .; **Tãrgovișt**, Nl. 135, 2; *-ște* 156, 3. 157, 2. 236; *b.* 15; *-ștũ*, *b.* 4, 2.

tãrhat, sm. fardeau, bagage *b.* 260.

tãrhõn, sm. dracunculus *b.* 97, 3.

tãrie, sf. force; vigueur; fermé; vertu 14*. 3. 3. 4. 6. . 7. 19, 2. 24. 28. 31, 3. 34. 35. 58. 86, 3. 131. . 147. . 228, 3. 250. 264, 2. 313, 2; *b.* 65. . 87, 3. 148, 3. 186. 197, 2. 230, 2; —, puissance 169; —, rocher 154, 3; —, firmament 34, 1. . 3. 154. 288, 3. . 303, 3; *b.* 157, 1-3; **tãriire**, id. *b.* 70.

tărlă, sf. pare de bétail *b.* 258,3. 260.

târničóp, sn. (coape) hoyau; pioche *b.* 312.

tăroasă, aj. f. enceinte 273. 274.

tărpese, va. 3. souffrir 165,2.

tărtar, sm. tartar 228,2; *b.* 143,3. 172,2.

tărziú, aj. av. tard, tardement *b.* 25, 2. 40, 3. 164, 3. 348, 3; -*zăe*, *b.* 26,2; -*đăe* 264,2; -*ziór*, un peu tard *b.* 337.

tăslár, sm. charpentier 265, 3.

taștie, s. en —, *istr.* en vain *b.* 285.

tăt, 138,3 (v. tot).

tătă, sm. père 10*. 1,2. 7. 15. 17,3. 20. 28,2.3. 31. 42,3. 105,3. 248. 311,3; *b.* 5,2. 36,3. 68,1.2. 69,1.2. 146, 3. 349,3. 361,3; —, avec le pr. poss.; *tătăni-meu*, mon, à, de mon père 184, 2. 273,3; *b.* 70,2. .; *tătăni-tău*, ton, de, à ton père 35,2.3. 36,3. 67. 273,2; *b.* 96; *tătăni-său*, son, à, de son père 37. 69,3. 90, 2; *b.* 50,2. . 82. 120. 359,2; -*ne*- 179, 3; *b.* 255,1.2. 256. 352; *tătu*l 226,2.3. 227,1.3; *mr.* — (*ăni*) *b.* 276; **tătăcúță**, sm. id. dim. *b.* 352,2. 353,2; **tătu**l nostru, la prière: „Notre père, etc.“ 220,2; *b.* 80,2; **tătănrése**, aj. paternel 2*,2.

tato, sm. *istr.* voleur *b.* 282,3.

Tătar, sm. (i) Np. Tatar 191,2. 197, 2. 234,1-3. 235,1-3; *b.* 18,2. 25,3. 297, 3. 367. .; —, (*ăi*) id. *b.* 204. 361,1.3; *b.* 3,2; -*rese*, aj. de tatar 71. 360,3; *b.* 81,2.

tău, pr. poss. 2 pers., tu 2* . . 1. etc. (v. gram).

tăur, sm. (i) taureau 282; *b.* 77. 258, 2. 368,3; — 35,1.2.

Tăutul, Np. 151; — *logofătul*, id. *b.* 34.

tăvălése, va. vr. 3. rouler, tourner 45,3. 184,3; *b.* 98,3. 117,2. 322,3.

tăvane, s. *mr.* plafond *b.* 269,2.

Tavromenie, sf. Nl. 252,3; *b.* 203.

te, pr. pers. 2. sg. acc.; *ti*, *b.* 135, 1-3. 360,2. . (v. gram).

tea, prp. *mr.* pour *b.* 269,1-3. 271,2. 272,1.2. . 278; *tă*, *istr.* *b.* 284,2 (v. ti).

teacă, sf. fourreau *b.* 306. .

teamnă, sf. crainte 158,3; **têmere**, sf. crainte 49,3. 50,2. 346,3. 366,2; *b.* 212; *bună* —, respect 297. 298,1.3 (v. tem).

tease, sn. (uri) plat 222,3. . 223, 1. 2. .

teátru, s. théâtre *b.* 152,2.

Teucúú, sm. Nl. 71,3; *b.* 25,3.

Teea, sf. Np. *b.* 172; **Tecana**, sf. id. *b.* 172; **Tehaea**, id. *b.* 172.

tehne, sf. *mr.* art. *b.* 276.

téúu, sm. tilleul 357. . 371,2; —, tille 357.

telegár, sm. (i) cheval de carrosse *b.* 258,2.

tem, vn. vr. 2. craindre, redouter 16*, 2. 6. 10,2. 21. 28,2. 68. 85. 89. 104,3. 129,2. 139,2. 155. 170. 180,2. 182,2. 213. 229. . 247,3. . 258. 273,3. 276,2. 289,2. 310. 342,3. 361,2. 368,1.2. .; *b.* 4,2. . 3. 20,2. 41. . 84,3. 100,2. 106. 110,3. . 141. 148. 178,2. 186. 208,2. 215,2. 246,3. 337,2; -**ător**, aj. s. craintif; religieux 146,3. 171,2; *b.* 67,3; -*ătoor* 5.

teméinic, aj. solide; sûr *b.* 93,2. 236,3; **teméúu**, sn. (uri) fondament; base 228,2; *b.* 99,3. 128. 156,2. 220, 3. 221. 224,2. 300,3; **temelie**, sf. (ii) fondament; fondation, base, abloc 112, 2. . 172,2. 270,2. 282. 315,2. 320; *b.* 42,3. 288,2. . 3; *themeallie*, (lii) *mr.* *b.* 277,3.

têmere, sf. crainte 12*.

témniță, sf. (tă, țe) prison 2*, 3. 3*, 2. 18,1.3. 19. . 59. . 96. . 104. . 149, 3. 224. 234. 359,3. 363. 364,3.

têchiu, s. drachme *b.* 45.

Ténedos, sm. Nl. *b.* 84,2.

tentațiun, sm. *istr.* tentation *b.* 284,3.

terșejie, sf. compagnie *b.* 223. 226, 3; -**șej**, sm. (i) compagnon *b.* 226,3.

Tertil, Np. 6*.

Tertulicau, sm. Np. *b.* 13,3.

teslim, s. *fac* —, confisquer *b.* 117.

testamént, sm. testament 124,2. 125, 2. 128,3. 260,2. . 347. 348,2. .; -*mănt* 126; *b.* 156; —, dernière volonté.

Tetra-evanghel, sm. les quatre Évangiles 17.

Tever, sm. Np. 55.

Thadeu, sm. Np. 194,2.

Thales, Np. *b.* 13.

Thamara, Np. 276,3; **Thamaria**, sf. Nl. 65,3; — 68.

Tharsis, sm. Nl. 367,2.

Theagen, Np. *b.* 91. .

Theotist, Np. 70,3. .; **Theodor**, Np. 78. 224 (v. Toader); -**dora**, id. 319,1. . 2; -**dosie** 60. 93,2. 164. 168,3. 279,2.

280,2; *Todosia* 91,3; **Theofil**, Np. 98,2. 110. 261,2; **-flact**, id. *b.* 20; **-ofiluț** 61,2.

theologia, sf. théologie 159; *b.* 60. 253,3; **-ghia** 204.

Theona, Np. 257.

Thesalonie, Nl. *b.* 78,2 (v. Solun).

thesaurarie, sf. trésorerie *b.* 223.

Theti, Np. *b.* 89,1.2..; **Thetalie**, sf. Np. Thessalie 320; *b.* 90; **-liceșe**, aj. de Thessalie *b.* 80. 88,3.

Thoma, Np. 130. 187. 194,2; *b.* 86; *Toma* 91,3; *Tamas* 227,3; **-aș** 38.

ti, pnp. *mr.* pour; de; sur *b.* 270.. 276,2. 279,2. 281,2.. (v. tea).

ticăit, aj. misérable *b.* 145,2; **ticălă**, sf. (le) misère 9. 25; **ticălós**, aj. s. misérable; indigne; pauvre; malheureux 85. 157,2. 242,2. 315,2. 355,2; *b.* 40. 3. 47,2.. 48,2. 83,2. 85,1.2. 126,2. 141,3. 142,2. 152. 196. 197,3. 204. 3. 212,2. 231,3. 239,2. 357,3. 363,2; **ticăloșie**, sf. (ii) misère 348.

tichfe, sf. bonnet *b.* 266,3.

tienă, sf. repos *b.* 161,2. 361,2; **tienése**, va. 3. faire du bien *b.* 353,2; **tienit**, aj. paisible 292; *b.* 362.

tiesit, aj. encombré; tout plein *b.* 352.

tie, *b.* 184 (v. fie).

Tighinea, Nl. *b.* 18,2.

tigru, sm. le tigre 58; *b.* 61,2.3. 134; **Thigru**, Nl. *b.* 167,2.

tigva, sf. (ve) courbe *b.* 44; —, crâne *b.* 361,3.

tiha, sl. de là (?) 134,3.

tij, (slav.) idem, le même 93,2. 103; *b.* 181,3.

timielfe, sf. *mr.* respect *b.* 267,3.

Timon, Np. 283,3.

Timotheu, Np. 269,3..; *Tym-* 153.

timp, sn. (ure, ri) temps 240,3. 256,2; *b.* 235; *tămp*, *b.* 201,3.

timpin, va. 1. rencontrer 182. 187. 3. 188. 201,2. 285,3; *tăm-* 67. 287. 301. 3. 302..; **timpinäre**, sf. rencontre 1,3. 229; *tămăp-*, sf. id. 1. 3. 67; **timpinälă**, id. *b.* 115,2 (v. înt-); **timpinăt**, s. maladie contagieuse 286,2.

timpuriu, temporaire; prématuré 264,2; *b.* 26,3. 59,2.

tină, sf. (ni) boue 254,2. 293,3. 360,2; *b.* 17,2. 98,3; **tină-țuby**, qui aime la terre 56,3.

tind, va. 2. (tinsel) étendre; tendre; entraîner 15,2. 64,3. 101,3. 189,3.. 234,2. 272,3. 366,3; *b.* 52,2. 57. 176. 2. 241,3; *tînd* 49,3; *tând* 313 (v. în-).

tîndă, sf. (de) vestibule; porche 72. 3. 173; *b.* 12; —, prætorium 6*.

tine, pr. 2. pers. *mr.* tu *b.* 270,2 (v. gram).

tinerel, aj. sm. (ei) jeune; petit-fils 247,2. 265,3. 282,3; *b.* 305. 332; **-nă** 315,2; **tinerete**, sf. pl. jeunesse 7; *b.* 48,2. 109,3. 373,2; **-ereță**, *b.* 111; **-erê** 110,3. 179,3. 180,2. 292; *b.* 151. 176; **-erețe** 266,2; **tinerică**, aj. f. jeune fille *b.* 318; **tinerime**, sf. jeunesse *b.* 313; **tineriôr**, aj. dim. très jeune *b.* 326,2 (v. tânăr).

tingese, **-gire**, v. tângesc.

tinós, aj. fangeux; vaseux 360,2; *b.* 26,2..

tip, sn. (uri) type; figure *b.* 205,2.

tipăr, sn. (e) imprimerie; typographie, presse 38. 78. 103,2. 114,3. 201. 290,3; **typ-** 216,2. 236,3. 237; *b.* 30,3. 79. 150. 207. 234,2; **tipărese**, va. 3. imprimer 33,2. 38. 78. 87,3. 94,1.3. 98,3. 109,3. 114. 125,3. 237. 268,2. 280,2. 290,1-3. 335,2; *b.* 53,2. 202,2; **typ-** 260. 340,2; —, faire représenter *b.* 163,3; **tipărire**, sf. édition *b.* 360,2; **typ-**, impression *b.* 234,2; **tipăritul**, s. impression 236,3; *b.* 86,2; **ty-** 348,2; **typăruc**, sf. typographie 94,3; **tipărnie**, aj. imprimé 158,3; **-niță**, imprimerie 246,3. 250,3.

tipic, sn. (e) modèle 218; —, rituel 260,2.3. 261.

tipire, sf. imitation, image 245,3.

tipografie, sf. (ii) typographie; imprimerie 268,2. 269,2. 270,2. 280,2. 343; **ty-** 125. 236,3.. 261,3. 328. 337..; *b.* 30,3.

tiposec, va. 3. former 145,2; **-sire**, formation 163,2.

tipsie, sf. (ii) braisière *b.* 43. 1.2. 44. 2. 89.

tirán, aj. s. tyran 146,3; *b.* 9,3. 14. 2. 76,3. 152. 229,3. 230. 363; *tirian*, *b.* 180,3; **ty-**, *mr.* *b.* 266,2; **tirănêște**, av. tyranniquement *b.* 238,3; **tiranie**, sf. tyrannie *b.* 197.

tiriac, sm. remède *b.* 138.

tisă, sf. if *b.* 342,2.

tist, sn. (uri) officier *b.* 226,3.

titesc, va. 3. viser *b.* 297,2 (v. chitesc).

tit, sn. titre *b.* 34,3. 35; *titu*, *b.* 201,3; *tîtulâş*, id. 189,3. 190.

Tit, sm. Np. Tite 15*,3; *b.* 237,3; *Titus* 47,2.

Tiverie, s. Nfl. (Tibre) 59,2; —, Np. (Tiberius) 358,3.

tivgă, sf. calebasse; gourde *b.* 373.

tiz, s. homonyme 209,2.

tlăcovanie, 54 v. (tăle).

toacă, sf. (ci) planche de bois ou de fer au lieu des cloches d'église *b.* 3.

Toader, sm. Np. Théodore 43,2. 53,2; *b.* 244,2; **Toderaşco**, id. 199,3 (v. Theodor).

toamnă, sf. automne 49,3; *b.* 26,2. 58,3. 59,1-3. 329,2. 365,2.

toamnă, sf. mauvaise humeur; manie 213,3; —, sort *b.* 57,2.

Toaneşti, Nl. (?) *b.* 333.

toartă, sf. anse *b.* 338,3.

toe, va. 1. sonner 218,3; *b.* 238,3. 376,3; **-ătă**, hachée *b.* 42,2. 43. 44,2.

tochilă, *b.* 137,2 (v. topilă).

tocma, aj. plaine 19; —, av. justement; exactement; comme; égal 20. 58,2. 60,2. 89,3. 94,2. 96. 120,2.. 132,2. 156,3. 278,2. 329,2. 353; *b.* 41. 205,2; *de a* —, id. *b.* 9,2; *tocmai*, *b.* 366,2; *togmai*, *b.* 336,2. 367.

toemală, sf. (eli) stipulation, arrangement; accord 38,3. 45. 75,1.. 3. 91,3. 103. 119,2. 120; *b.* 13,3. 221,3; —, institution; organisation 76,2. 79. 89,2. 140,3. 218,2. 220. 284,3; — 139..; *cu* —, mesuré 313,2; *fără* —, dérangé 88,3; **-mê-**, (le) institution; création 3. 17,2. 18,2. 39,3. 81. 88,2. 119. 193. 197,3. 364,3; —, accord 87. 223; *b.* 376; —, affaire 366,3; —, ordonnance 354,3; —, règle 307,3; *b.* 166,2. 189,2; **-melă** 208; **toemése**, va. 3. instituer; organiser; établir 24,1.2. 25,2. 57,2. 115. 190. 244,2. 343,3; *b.* 53. 158,2; — 79,3. 125,3; *b.* 24,2; —, régler 47,2. 185,3.. 193; *b.* 68; —, fixer; arranger 71,1.. 2.. 76,2. 159. 171,3. 360; *b.* 19.. 166,2. 216,3; —, diriger *b.* 18; —, nommer 191. 237; *b.* 178,3; —, conduire 47; —, louer *b.* 128,3; —, réparer *b.* 335,3; —, s'engager 220,3; —, composer 166,2; —, vr. convenir; tomber d'accord; marchander 6*,2. 43. 3. 62. 3. 63. 91,3. 120,1.2. 136. 151,2. 3. 162.

296,2; *b.* 336,2. 355,1.2; **-căm-** 92,2; **toemire**, sf. constitution 166,2; —, institution 193; —, ordre 288,3; *b.* 164,3; *tog-*, ordre 334,3; **toemitor**, instituteur 159,3; —, compositeur 111,2; —, économe 47,2.

Todosia, Np. v. Theod-.

toeag, sn. (toeage) bâton 322; *toşag* 36. 194,3. 273,2. 283. 306,1.2; *b.* 41,316,3.. 331..; *toeag* 320,3. 322; *toşag*, coup de bâton 199,2.

Toma, v. Thoma.

Tomesti, Nl. 151,3.

tomnătee, aj. autumnal 12*; **tomnesc**, va. 3. faire passer l'automne *b.* 329,2.

Tomşea, sm. Np. 174.

Topeltin, Np. *b.* 3,2.3.

topése, va. vr. 3. fondre; dissoudre; se fondre 15,3. 30. 228,2. 282,2. 368,2; *b.* 45,2. 46. 104,2. 217,3. 219. 238,3. 327,2. 365,2.

topilă, sf. rouissage; macérage (du chanvre); *tochilă*, *b.* 137,2.

topór, sn. (oare, oară) hache; cognée 361,2.3. 362,1-3; *b.* 88,3. 129.

tora, av. *mr.* maintenant *b.* 266. 270,3.

toce, va. 2. tordre; filer 8*,3; *b.* 298,2. 320. 348,3. 349,2.

Tordaş, Np. 37.

tormentum, s. (latin) *b.* 240,3.

tozn, va. 1. (turnai) verser 273,3. 317,3. 320,3; *b.* 20,3. 42,2. 44. 238; —, retourner 13,2. 61. 222,3. 273,3; *turn*, *mr.* id. *b.* 267. 280,3. 284; —, *istr.* id. *b.* 286,3.

tortul, s. trame; fil *b.* 120.

tot, aj. (toată; toţi, toate) tout; chaque; —, av. toujours; entièrement 6*,3. 16*,2. 1.. 2.. 11. 18. 25. 27,3. 28. 30. 34,3. 51,2.. 54,2. 70,3.. 77,1.2. 88. 111. 113,1.2. 126. 263; *b.* 19,3. 21. 2. 24. 101. 105,2.. 107,2. 160,3. 166. 169,2. 215,3. 219,3. 257,3. 304,3. 308. 362,2; —, cependant 163,3; *b.* 246,3; —, (toţai) 258; —, (tuturorah) 136,3; —, (toate) 1; —, (toată) 1*,2; —, (tuate) 363,3; —, (totă) 239,3; —, (tôte) 1. 35. 47,2. 111. 266,3..; *b.* 171,3; —, (toôte) 3. 4; —, (totie) *b.* 262,2; —, (tute) *mr.* *b.* 264,3. 266,3. 267,3. 269,2. 270,3. 272,3. 276,2; —, (e, ți) *istr.* *b.* 283,3. 286,2; *tot cela*, quiconque *b.* 37; *cu totul*, tout à fait *b.* 91,1-3. 107,2.. 143; *de* —, entièrement; tout à fait; très 123,

3. 139, 2. 160, 2; *b.* 21, 3. 62. 109, 2. 292. 344, 3; *dî* —, *b.* 143, 3. 160, 3; *tot dèuna*, av. toujours 45, 3. 166. 167, 3. 277. 306, 3. 323. 338, 2; *b.* 39, 2. 151, 2. 164; *tot diunu*, *mr.* id. *b.* 266, 3; *tot una*, id. *b.* 295, 2; *tótuşî*, cependant *b.* 201, 2; *totuluş*; *cu totuluş* *tot*, entièrement 95.

Totruş, Nf. 38, 2 (v. Trotuş).

tovará, sf. fardeau 36, 2 (v. povară).

tovărăş, sm. (i) compagnon; associé; camarade 143, 3. 144, 3; *b.* 48, 3. 84, 3. 85, 2. 180; *-roş*, *b.* 125, 3. 130. 131, 3; **tovărăşie**, sf. (ii) compagnie; association *b.* 47, 2. 84, 2.

Tovica, sm. Np. 79, 2; *Tovit*, id. *b.* 62, 2.

trâ, prp. *mr.* pour *b.* 263, 3. 265.

266. 267, 2; *tra*, *b.* 264, 1-3.

trabă, v. treabă.

tractîr, sm. cabaret *b.* 325, 2.

tradieúne, (i) sf. tradition *b.* 268, 2.

trăese, sn. 3. vivre 16*, 2. 32. 96, 2. 136, 2. 197, 2. 210. 235, 3. 327, 3. 349, 3. 353, 3; *b.* 2. 7, 2. 31, 2. 58, 2. 68, 3. 88. 187, 2. 241, 3. 322, 2 (v. trănu).

trag, va.vn.2. (*traş*, *trăsei*) tirer; traîner 5. 15, 3. 16, 2. 51. 83. 95, 2. 96, 3. 219. 258. 282, 3. 299, 2. 365, 1, 3; *b.* 3. 17, 2. 32, 3. 34. 72, 3. 89, 3. 91, 2, 3. 125, 3. 131, 2. 132, 2. 162, 3. 212, 2. 234, 3. 244, 2; —, attirer *b.* 244; —, étendre 215; —, continuer 343, 3; —, accumuler 13, 2; —, ramper 35; —, louvoyer 110, 3; —, partir 143, 3; —, souffrir *b.* 102, 2. 182, 2. 350, 3. 374, 2; — *nedéjde*, espérer 315; *b.* 375, 3; — *vânt*, souffler 300, 3; *b.* 177, 2; — *de moarte*, mourir *b.* 293, 2; — *zefchiúrî*, banqueter *b.* 104, 3; — *dant*, danser *b.* 331, 3; —, vr. se retirer 137. 319, 3; *b.* 35, 2. 242, 3. 327; —, provenir; descendre; dériver 252, 3. 353, 3; *b.* 6, 3. 33, 2. 51, 2. 220; —, apparaître *b.* 75, 2; —, *mr.* tirer *b.* 268, 2; —, *istr.* *b.* 284, 3.

tragedie, sf. tragédie *b.* 205, 2; *-ghe-die*, *b.* 152, 2.

trăgere, retraite; recours *b.* 151, 2; —, respiration *b.* 254, 2; *trageare*, *mr.* l'action de tirer *b.* 271, 2.

Trăgovişte, Nl. 33, 2 (v. Târg-).

trăi, v. trei.

trăinstă, sf. havre-sac 194, 3.

trăitor, aj. vivant 202, 2.

trăiu, sn. existence; bonne vie 170, 3. 275, 3. ; *b.* 9, 2. 11. 173, 3. 293, 2. 362, 3 (v. trăesc).

Traian, Np. 197, 3. 308, 2; *b.* 1, 2. . 3. 2. ; *Troian* 196, 3.

trămbiţă, sf. (te) trompette 71, 2. 158. 192. 316. 334, 3; *b.* 311; *-ta* 14*, 3. . 233, 3. 254, 2; *trîmbiţa*, *b.* 88, 3; **trâmbiţare**, sf. l'action de sonner la trompette 233, 3; **trâmbiţez**, va. 1. sonner la trompette *b.* 141, 2

trămur, v. tre-.

trandafir, sm. (i) rose 356; *b.* 45. 46. 67, 2. 176, 2; *Trandafir*, Np. 93, 2.

trăndav, aj. s. paresseux *b.* 247, 2; **-dăvese**, vr. 3. devenir paresseux *b.* 142; **-dăvie**, sf. paresse *b.* 198, 3.

trântese, va. 3. jeter à terre *b.* 131. 141. 296. 299, 2. 365.

trânzi, sm. pl. hémorroïdes 300.

trapezărîu, sm. réfectorio *b.* 207.

trăsnésc, va. 3. foudroyer *b.* 64, 2, 3. 331, 1, 2; —, claquer; sonner *b.* 312. 352; *trăznesc*, *b.* 240; **tră'snet**, foudre; tonnerre *b.* 51. 64, 2. . 180, 3; —, carreau de foudre *b.* 64, 2; *-snit*, *b.* 181, 3; *trésnet*, *b.* 363, 3; *-snit*, *b.* 242, 2.

trăsură, sf. trait 211, 2.

trat, sm. *istr.* fois *b.* 284, 2.

treabă, sf. (trebi) affaire; occupation 46, 2. . 77, 3. 78, 2. 224, 2. 332, 3. 351, 2; *b.* 29, 2. 81, 3. 113, 3. 155. 202, 3. 249, 3. 312, 3; —, travail 171, 3; *b.* 19, 2. 350, 2. 351; —, utilité 79, 2. 94, 2. 283, 3; *b.* 99; —, affaire; responsabilité 88, 2. 89. 93, 2; —, droit 75; —, importance 328, 2; —, nécessité; besoin 13. 304, 2. 338, 3. 350. 364, 3; *b.* 12; *nice de o-*, vaurien; inutile 119, 2. 144, 2. 184, 3. 266. 351; *fară de* —, id. 212, 2; *cu* —, ayant du succès *b.* 202; —, adroit *b.* 40, 3; *de bună* —, utile 313; *triabă* 148, 3. 245; *trabă* 74, 2. 207, 2; *b.* 113; *trebă*.

treambur, *mr.* v. tremur.

treápă, sf. (te) degré; marche, rang 173; *b.* 154, 2, 3. 220, 2, 3. 234, 3; —, (treapce) 249, 2.

treaz, aj. sobre 47.

trebuésc, va. vr. 3. avoir besoin; il faut; être nécessaire 25. 39, 3. 41. 42, 3. 48, 2. 52, 3. 111. 123, 2. 125, 2. 169, 2. 277, 2. 3. . 291. . 292, 3. 349, 2; *b.* 31, 2. 3. 68, 3. 77, 3. 112. 148, 2. 170, 2. 180, 2. 221, 3. 310. 369, 2; *trêb-* 305, 3; *trib-* 5. 82, 2. 221. 222, 3. . 262, 3. 312; *b.* 258, 2. 261, 2; *tră-* 217, 2; **trebuinécós**, aj. s. nécessaire 246, 2; *b.* 28. 87. . 128, 3. 129.

148, 2. 355, 2; *trib-*, *b.* 124, 3; **trebuință**, sf. (te) besoin; nécessité 279, 2. 343, 3. 344, 3; *b.* 50, 2. 163, 3. 180, 2. 188, 3. 249, 2; *cu* —, nécessairement *b.* 154, 2; *de* —, nécessaire 345; *b.* 30, 2. 77, 3. 131. 151.

tree, vn. va. 2. passer; cesser; faire passer 14*, 2. 15*, 2. 4. 7. 8, 2. 56. . 57. 67, 3. 68, 3. 71, 2. 3. 84. 86. 128, 2. 131, 3. 145, 3. 162, 3. 166. 197. 203. . 229, 3. 267, 2. 302. . 325, 2. 355; *b.* 13, 2. 83. 114, 2. 126, 2. 128, 3. 214, 3. 233, 3. 300. 316. 322, 3; —, surpasser 16, 2; —, échapper 54, 3; —, partir; sortir 18, 2. 55, 2; —, transcrire *b.* 126, 2; —, ignorer 199; — *cu vedere*, négliger 283, 2; *b.* 90, 2; —, *mr.* passer *b.* 264, 2. 275; —, *mr.* vivre *b.* 268, 2. 273, 2; **treacător**, aj. s. passant; passager; temporaire; périssable 23. 96, 2. 99. 131, 2. 202, 3. . 318, 3; *b.* 260. 272, 2. 298, 2; **treacătoare**, sf. (pl.) passagères 14*, 2; *b.* 152, 2; *tră-* 213, 3; **trécere**, sf. l'action de passer 360, 2; *b.* 243; —, instabilité *b.* 5; —, influence *b.* 349, 2; **trecut**, aj. s. passé; les choses passées 24, 2. 146, 3. 205, 2; *b.* 1, 3. 13, 2. 3. 24, 3. 48. 75, 3; —, *mr.* *b.* 272, 3.

treclét, aj. maudit 63, 2; *tri-* 93, 2.

tréer, va. 1. battre le blé *b.* 333; *trier*, *b.* 62, 3. 336, 3. .; **trierător**, aj. s. batteur en grange *b.* 62, 3.

trei, num. trois 2. 17. 70. . 298, 1. 2; *trii* 71, 3. 183, 2; *b.* 32, 3. 66, 3. 139, 2. 216, 2. . 245. 301, 2; *tri* 226, 2. .; *trăi* 142; *b.* 114, 3. . 117, 3; *tre* 95. 145, 2; *treilli*, *mr.* *b.* 277; **al treilea**, le troisième; *al treile* 5*, 2; *al trele* 94, 3; *al triile* 132, 2; *b.* 60, 2. 217, 2; *ai trei* 6; **a treea**, f. la troisième 8. 25. 32, 2. 34, 2; *b.* 157, 3; *a treia parte*, le tiers 191, 3; *b.* 45. 46; *a treia* 227, 3; *a treiea* 43, 3; *b.* 10; *a trăe*, *b.* 112, 2; **Trei sfetiteli**, nom d'une église 103, 2; *Trei sfetitele* 118; **treizeci**, trente *b.* 145, 2; *trei zăci*, *b.* 210; *treizeci* 53, 2; *trii zăci*, *b.* 63.

tremésul, s. épître 9*, 3; *-m-* 10*, 3.

tremetere, sf. (ri) épître 10*, 3. 11*. . 12*, 3. 15*.

tremit, v. trimit.

trémur, vn. 1. trembler 222. 230, 2; *b.* 74. 182. 229, 3; *trămur* 141, 3; *reambar*, *mr.* *b.* 280. . 281, 3; **tremur**, s.

tremblement 266, 3; *b.* 41; **-rare**, *mr.* id. *b.* 267.

trențuese, vr. 3. se dégueniller *b.* 361, 2.

trepetic, (e) l'oracle des palpitations (un livre) *b.* 122, 2 (v. *tripelnic*).

trestie, sf. (ii) roseau de marais; jone 9. 169, 3; *b.* 336. 338, 3.

treți, (slav.) le troisième 173. 3. 253; *b.* 15, 2.

tréuă, sf. auge 85, 2.

trezesc, vr. 3. s'éveiller *b.* 289; *trezesc* 13*, 3. 170; **trézvă**, aj. f. réveillé 276, 2; **trezvitul**, s. l'éveillement 55, 2.

tri, v. trei; *triabă*, v. treabă; *triclêt*, v. tre-; *trier*, v. treer.

Trifan, Np. 62, 2. 3. 63, 1. 2.

Trikis, Nl. 158, 3.

trimit, (iș, icei) va. 2. envoyer 4. 5. 68. 73. 81, 3. 128, 2. 132, 3. 192, 1-3. 334. 355, 2; *b.* 39. . 56, 2. 113, 1-3. 126, 3. 200; *-met* 20, 2. 73. 100. 129, 2. 132, 3. 158, 3. 221, 2. 263, 2; *b.* 34, 2. 38. 245, 2. 362, 2; *-măt* 306; *b.* 136, 1, 2; *trimit* 4. 7. 8, 1-3. 15, 3. 26, 2. 30, 3. 100, 2. 130, 3. .; *tremit* 3*, 2. 5*, 3. 7*, 3. 17, 3. 109, 2. 140, 2. 148, 2; *b.* 71, 3; *tremet* 8, 12. 31. 137, 2; *trumit*, *b.* 179, 2. . 199; *trumet*, *b.* 33, 3; *treimet* 8, 2. . *trăimit* 137; *trămit* 316, 2; **tremitător**, aj. s. qui envoie 36.

tripelnic, calendrier *b.* 58, 3 (v. *trepetic*).

trist, aj. triste; affligé 223, 2; *b.* 69, 2. 151, 3. 175. 193, 3. .

trivun, sm. tribun 256, 3. 257, 3.

Troada, Nl. 58, 2. 186; *b.* 82, 2. 83;

Troadetan, Troyen *b.* 89, 2; *-di-*, *b.* 196, 3.

troian, s. retranchement 197, 2.

Troian, v. Traian.

troiță, sf. trinité 109, 3. 156, 3. 172, 3. 298, 2. 314. 344, 2. 363, 2; *b.* 62, 3. 79, 2; *troica*, id. 226. .; **Troiț**, Nl. *b.* 54.

tron, sm. trône *b.* 169, 3; —, arche *b.* 322. .

tropăr, sn. motet *b.* 15, 2.

tropotése, va. 3. frapper 249.

tróscot, s. sainfoin 14, 3. 281, 2.

Trotuș, Nf. 72, 3. *Totruș*, 38, 2.

tru, pp. en; dans 86; —, *mr.* *b.* 263, 2. 264, 1, 2. 269; *tr'an*, dans une année *b.* 280; *tr'oara*, *mr.* immédiatement *b.* 264, 2; *tu*, *mr.* *b.* 269, 1, 3. 279, 3. 280, 3. 281. . (v. *întru*).

trudă, sf. travail, peine 89. 98, 2. 140, 3. 145, 2. 197. 207. 255, 2. 285, 3; *b.* 48. 53, 3. 357, 3; **trudesc**, vr. 3. se fatiguer; travailler 109. 146, 3. 211, 3. 240, 3; *b.* 161, 3. 226, 2; **-dire**, sf. peine; labeur *b.* 252, 2; **-dit**, aj. 107, 3; *b.* 200, 3.

trufă, sf. orgueil; vanité 12*. 12. 54, 3; **trufăs**, aj. orgueilleux 13*. 267, 3; *b.* 8. 206, 2; **trufăşie**, orgueil 84, 2. 85, 2; **trufése**, vr. 3. se glorifier; s'enorgueillir 96, 2. 341; *b.* 9, 3; **truffie**, orgueil 4. 170, 2. 277, 2. 287, 3; *b.* 5, 3. 6, 3; **-fie**, *b.* 261, 2.

Trufanda, Np. 134, 2. 153, 3.

trulă, *b.* 74, 2. (v. turlă); **tr'oară**, *nr.* *b.* 264, 2 (v. tru).

trup, vz. 1. *istr.* chasser *b.* 284, 2.

trup, sn. (ure, urî) corps; chair 8*, 1. 2. 2. 14*. 2. 3. 5. 9. 20, 2. 23. 30, 1. 2. 45, 3. 49, 1. 3. 52, 1. 3. 54, 2. 77. 100, 2. 104, 3. 112, 3. 115. 117, 3. 124, 2. 131. 139, 2. 167. 186. 192. 258, 2. 274, 3. 316, 3. 317. .; *b.* 3, 1, 2. 17, 2. 46, 3. 47, 2. 48. 49. 62, 2. 216, 3. 240; **-esc**, aj. corporel, charnel 30, 2. 50, 2. 52, 2. 83, 3. 268, 3. 309, 2; *b.* 16, 2. 101; **-peăşte**, av. corporellement; matériellement 240; **-peşte**, *b.* 20, 3. 203, 2; **-peşte**, *b.* 220, 3; **trupită**, sf. dim. *b.* 344, 3; **-puşór**, dim. *b.* 290, 1-3. 317, 3.

trupină, v. tulpină.

tser, 124. . (v. cer).

tu, pr. pers. 2. tu 2*. 14*. etc.; *tine* 13*; *tînre* 3*; 2. 5*. 1. 3. 6* (v. gram.); —, *nr.* v. tru.

tufă, sf. buisson; broussailles *b.* 127, 3. 210, 3. 214, 2. 339. .

tuficeŃu, sm. armurier *b.* 245; **tufi-gŃu**, fusilier *b.* 114, 3. 115, 3; **tufi-gaşa**, commandant des gendarmes *b.* 114, 3. 117.

Tukeli, Np. 333, 3. 334. .

tŃlbă, sf. carquois *b.* 92.

tŃlbur, vr. se troubler *b.* 355, 2; **-răre**, sf. (ări) trouble; agitation *b.* 84. 115, 3.

Tulie, Np. 342.

tulpină, sf. tige; tronc *b.* 30, 2. 331, 3. 370. 376, 2; *trupină*, *b.* 72, 2. 327, 2.

tun, va. vn. 1. tonner; gronder 164, 3. 165, 1-3. 250, 2. 347; *b.* 64, 2. 66, 3. 240. 343, 1. 2; **tun**, sn. (urî) canon; pièce d'artillerie 333, 2. 335, 3; *b.* 18, 1-3. 19, 1. 2. 240, 1. 3.

tunce, av. alors *b.* 283; *tunfe*, *b.* 282, 3 (v. atunce).

tunêrec, s. obscurité; ténèbres 368; **-nea**- 229 (v. înt-).

tŃnet, sn. (e) tonnerre 296, 2. 302, 3; *b.* 26, 3. 50, 3. 59, 3. 64, 2. 147. 327, 2.

tupése, va. 3. aplanir *b.* 84.

tupilăt, aj. caché; écrasé 337, 2; *b.* 368, 2.

Tura, Np. nom d'un idole *b.* 52, 3.

turbăciune, sf. rage; fureur *b.* 243, 2. 3; **-băre**, id. *b.* 366, 2; **-béz**, vr. 1. s'enrager; devenir furieux *b.* 238. 241. 243. 246, 3. 290. 302, 2.

tŃrbur, va. vr. 1. troubler; agiter; déranger; se troubler; s'inquiéter 214, 2. 328. 331; *b.* 24. . 70, 2. 87, 2. 132. 140. 143. 185, 2. . 236, 3. 329, 2; —, faire perdre 266; —, épouvanter 283; **-êlă**, sf. agitation, trouble; désordre; peine 29, 2. 132; *b.* 236, 2; **-ăre**, sf. (ări) id. 67, 3. 100, 2. 292. 314, 3. 331. 337, 2. 339, 3; *b.* 7, 2. 23, 3. 198; *turbare*, id. 130, 2; **-e**, aj. troublé *b.* 326.

ture, s. ture 6. 71, 1-3. 72. . 146, 2. 150. 177, 2. 191, 2. . 3. . 192. . 200; *b.* 19, 3. 116, 3. 297, 3. 243. 244, 2. 245, 3. 366, 3; **-esc**, aj. turc 71. 146. 191, 1. . 3. . 192. . 334, 2; *b.* 81. 112, 3.

TureogreŃie, nom d'un livre 146, 2.

Turda, Nl. 176. .

tŃrlă, sf. (le) coupole 172, 3; *trulă*, *b.* 74, 2; **turlişór**, sn. (şoare) id. dim. 172, 2 (v. turnu).

tŃrmă, sf. (me) troupeau 59, 2. 60, 2. 76, 3. 84, 3. 88. 193, 3. 257, 2; *b.* 11, 2. 25, 3. 153, 2. 352.

turn, v. torn.

turnu, sn. (urî) tour; flèche 114, 2. 176. 205, 3; *b.* 50, 2. 130, 2. . 3. . 141. 207, 2 (v. turlă).

Turmos, Np. 59.

turtése, va. 3. écraser *b.* 361; **-tŃt**, aj. aplati 350, 3.

turtureă, sf. tourterelle *b.* 69, 2. .

turturez, vn. 1. trembler *b.* 307, 2.

turuêtie, aj. fou; confus d'esprit *b.* 94, 3.

tuse, sf. toux 18; *b.* 26, 2. 3.

tus-trei, tous les trois *b.* 99, 3. 298 (v. tot).

tutŃnderea, av. partout 212. 239, 3; **-denca** 273, 2; — 358, 3 (v. pretu).

Tutova, Nl. 71, 3.

tutun, s. tabac *b.* 221, 3. 222.

Tversea, Nl. *b.* 54, 2.
 tvoréř, sm. créateur 241, 3.
 typar, typogراف v. ti-
 tyran, *mr. v. ti-*.
 Tyrul, Nl. 19.

T (II).

țá, pr. rel. *istr.* que *b.* 282, 2.
 ța, intj. hé, à droit *b.* 345, 3.
 țap, sm. (i) bouc 15, 2. 282; *b.* 118, 3. 214, 1. 2. . . 309, 2. 361.
 țapă, sf. pâle 294, 2, 3; țeapă, *b.* 302.
 țár, sf. o—, un peu *b.* 229.
 țáră, sf. (țári) pays; contrée 11*, 2. 4. 33, 2. 37, 3. 49, 2. 58, 2. 61, 2. 68, 2, 3. 72, 2. 94, 2. 98, 3. 100, 2. 114. 118, 3. 119. 126, 2. 150, 2. 175, 3. 177, 3. 196, 1, 3. 197, 1, 2. 211. 237. 251, 2. 260, 3. 322, 3. 332, 3. . . 334. . . 347, 2; *b.* 1, 1, 2. 3. 12, 3. 14, 3. 24, 3. 34, 2. 35. 102. . . 127. 242, 2, 3; țeră 73; țeara 234, 1-3. 235, 2, 3; țră 333; țarră 59, 2; —, patrie *b.* 241, 2; *la* —, en campagne; libre *b.* 179, 2; *dă* —, rustique *b.* 259, 2; — arapescă, Arabie *b.* 50; — arăpescă, *b.* 61, 3; — Ardélului, Transylvanie 88; — Frăncească, France 295; — Frăncească, Italie 321, 2; — Greăscă, Grèce 60, 3; — de ăos, la Moldavie inférieure; — de sus, la Moldavie supérieure 75, 3; — Leșescă, Pologne 73, 2. 142, 3; *b.* 81, 2; — Moldovei, Moldavie 196, 2, 3; — Muntenescă, Valachie 72, 3. 197, 2; *b.* 81, 3; — Romănescă, Valachie 72, 2. 189, 1, 3; — rumănescă 177, 2. 192, 2; — rumunescă 110; — Rusăscă, Russie 190, 3; — Turăscă, Turquie 224; — Unguriăscă, Hongrie 190, 3. 268, 3. 360, 3. 361, 3. 363, 3. . .
 țárán, sm. (i) paysan; rustique 198, 2, 3. 352, 1-3; *b.* 168, 3. 218. 219, 2. 221, 1-3; —ănescă, aj. rustique 352, 2.
 țáră'nă, sf. poussière; cendres 64, 2. 82, 2. 140. 185. 233, 2. . . 292, 2. 367, 2. 3; *b.* 17, 2. 186. 190, 2; țárnă 254; *b.* 95.
 țărălăt, s. circulaire; recherché 217, 2; —călusec, va. 3. examiner; rechercher 218.
 țarigrad, Nl. Constantinople 60, 3. 61. 78, 2. 146, 1-3. 149, 3. 162, 3. 170, 3. 179. 211, 3. 225, 3. 253, 2. 288. 329, 2. 332, 3; *b.* 30, 3. 81, 3. . . 102, 1-3. 126, 3. 165. 243, 2. 303, 1, 2; țarigrad 299, 2.

țarină, sf. (ni) champ 38, 3. 43, 3. 103. 255, 3; —re, id. 282.
 țárm, sm. (uri) rivage; littoral 36; *b.* 93, 1, 2. 130. 217, 2. 328, 1, 2. . . ; —, (țermuri) 235; *b.* 329, 2; țierm, *b.* 340, 2.
 țar(stva), slav. Le livre des Rois (Bible) 275, 2; țrstva 37, 2.
 țárús, sm. (i) pieu *b.* 241, 3; țer-, *b.* 300, 3.
 țářá, sf. (țe) mamelle; sein 261; *b.* 88, 3; țifă 61; *b.* 91, 2. 369, 3; țářa, *mr. b.* 280. . . ; țářišóară, sf. (re) id. dim. *b.* 290, 3.
 țe, pr. *mr.* pourquoi *b.* 271, 2; ți, que; quoi *b.* 263, 3. . . 264, 1-3 (v. ce).
 țeápăn, aj. solide; vigoureux; propre *b.* 258, 2. 368; țepenă, *bnt. b.* 262, 3.
 țeávă, sf. tuyau *b.* 354. . .
 țela, pr. *istr.* celui-là *b.* 286, 3. . . ; țelii, *b.* 282, 2 (v. acela).
 țé'lină, sf. jachère 87.
 țénchliu, sm. marque 197.
 țeperig, s. frutex palustris incisus 356.
 țes, va. 2. (țesu; a țese) tisser *b.* 262. 328, 2. 370, 3; —, (a țăse) *b.* 197.
 țest, sm. le calvaire 21, 2; —, test *b.* 362, 2.
 țest, pr. *istr.* celui-ci *b.* 286, 3 (v. acest).
 țesút, aj. tissu; brodé *b.* 259, 3. 315, 3; ță-, *b.* 178, 3.
 ți, ție, pr. pers. 2. a toi (v. gram.).
 țahindél, Np. *b.* 212.
 țifnos, aj. capricieux; boudeur *b.* 348, 2.
 țigán, s. bohémien, tsigane 207, 3; *b.* 366, 3. 367, 1, 2; țág-, *b.* 219, 2. 222, 1. . . 2; țigăncă, sf. tsigane 208; țigănescă, aj. bohémien *b.* 310.
 țiúrutu, v. ținut.
 țiitór, aj. s. qui entretient; teneur; Dieu 81, 2. 314, 2. 344, 2; țietór, aj. puissant 5*, 2; țiinietór 6*; țiitoáre, sf. concubine *b.* 70, 2.
 țin, va. 2. (ui; ne) tenir; soutenir; observer 2. 3. 4. 9. . . 12. 13, 2. 24, 1. . . 2. 50, 3. 88. 94, 2. 111, 2. 126, 2. 131, 3. 150. . . 218, 3. 220. 276. 293, 3. 344; *b.* 8. 51. 54, 3. 67. 115, 2. 121. 142, 2. 204, 3. . . 211, 2. 302, 2; —, garder 60, 2; —, garder la continence 46; —, contenir *b.* 21, 2; —, maintenir 88; —, durer 335; —, occuper 58, 2. 73, 2; —, vivre 324. . . ; —, marcher *b.* 326, 3; — minte, se

souvenir 364; *b.* 22,2. 77,2.3. 78,2.3. 79,2.3. 199,3; —, (*a țâne*) 241,3. 253. 267. 361,2. 365,3; *b.* 106,3. 199,2. 228,3. 359,2; —, posséder 62,3. .; —, durer *b.* 102,2; —, (*țenu*) *nr.* *b.* 263,3. 267. 281,3; **ținêrê**, *sf.* tenue; maintien; retention; possession, domination 29,2. . 50,2. 182,3. 283,2. 289. 311,2. 317,2. 343,3; *b.* 149,2; *țî-*, *b.* 221,2; **ținêrê**, *sf.* territoire 146,2; **ținêrea** mîntea, mémoire *b.* 13,2.

țineva, *pr. nr.* personne, aucun *b.* 265,3; —, qui que ce soit *b.* 272,3 (*v. cine*).

țingu, *va.* 2. *nr.* ceindre *b.* 274 (*v. cing*).

ținsprăți, *nr.* num. quinze *b.* 280,3 (*v. cincî*).

țint, *vn.* 1. fixer *b.* 313,2; **țintă**, *sf.* but, mire 323; —, bouton de métal (d'or) *b.* 332; **țintățel**, *sm.* (ței) chanfrein *b.* 334,3.

ținterim, *s.* cimetière 257,3; *-tir-* 258,3. .

țintuese, *vn.* 3. fixer 131,3.

ținut, *s.* force, pouvoir 12*,2. 3; *țînurutu*, chasteté 7*,2.

ținút, *sn.* (uri) district; département; province 2*. 33,2. 38,2. 53,1.2. 71,3. 72,3. 91,3. 141,3. 152. 191,3. 320,2; *b.* 22,3. 23,2. 25,2. 168,3. 242,2; **ținot** 43,3; —, (*ture*) 175,3. .; *țînút* 62,2. 103. 258,2; *țe-* 74,3.

țip, *va.* 1. jeter *b.* 227,3. 228.

țip, *va.* 1. pousser des cris 217. 218,2; *b.* 140,2. 217,2. 239,3. 352,2; *țăp*, *b.* 171,3; **țipăt**, *sn.* (pete) cri *b.* 140,2. 323,2. 356,2.

țiră, *sf.* poussière *b.* 305,3 (țárnă).

țire, *pr. nr.* qui *b.* 286 (*v. cine*).

țiritor, *sm. nr.* mendiant *b.* 281,2. . (*v. cer*).

țişnese, *vn.* 3. jaillir *b.* 338.

țitolese, *va.* 3. conduire *b.* 225.

Țitêro, *Np.* Cicero *b.* 13,3.

țitînă, *sf.* gond; charnière *b.* 12.

țuțîalat, *aj.* pointu (?) *b.* 340,2. .

țiva, *av. nr.* rien *b.* 265,3. 281 (*v. ceva*).

țudă, *sf. istr.* nourriture *b.* 282,3.

țúndră, *sf.* manteau *b.* 205,2.

țurcănă, *lână* —, laine longue et ordinaire *b.* 258,3.

Țuțurmăc, *Np.* 103.

U (Oy, Ѫ).

u, *nr.* art. f. acc. elle *b.* 263,2. 264. 265,3. 286,2 (*v. o*).

u, *slav. prp.* dans, ou; vers 45,2. 75. 76. 92. 93,2. 152.

u, *uă*, num. une, v. un.

Uar, *Np.* 322.

ubor, *s. nr.* cour *b.* 277,3. 281,2.

ucaz, *sn.* (uri) décret *b.* 219,3.

uceníc, *sm.* (i) disciple; élève; apprenti 8*,3. 17,2. 19. 33,2. 42,3. 100. 3. 107,3. 130,3. 138,2. . 163. 187,1. 2. . 283,2; *b.* 36,3. 200. 356,2; *ucinic* 137,3.

ucíđ, (*isei*) *va.* 2. battre; frapper 9*. 9. 19,3. 106,3; —, tuer 3*,2. 5*,2. . 3. . 1,2. 24. 26. 33. 40,2. 59. 62. 111. 3. 161,3. 222. 266,2. 353; *b.* 22,2. 60. 3. 62,2. 134,2. 362,3; —, *istr.* *b.* 285; *ucig*, *id.* 5*,3. 1. 16. 20,3. 98. 121,2. . 3. . 123,2. 137,3. 140,3. 161,2.3. 162. 187. 296,2. 364,3; *b.* 76,3. 111,3. .; *ucigă-l-vederea*, — *toacă*, — *tamă'ia*, — *crucea*, surnoms du Diable *b.* 260,2; **ucídere**, *sf.* (ri) meurtre; assassinat; homicide 3*,2. 12*. 50,3. 113,2. 121,2. 3. 294,2. 303,3; *b.* 39,3. 197,2. 135,2. 167.

uciesc, *va.* 3. amasser en grattant *b.* 340,3.

ucigăș, *sm.* (i) meurtrier; assassin 235,3. 294,2. . 3. 349,3; *b.* 39,3. 62,2. 113,2. 159,3. 196,2. 323,2.

ud, *aj.* humide *b.* 177,2. 241,3; —, *va. vr.* 3. humecter; arroser; tremper 31. 57,3. 58,3. 67,3; *b.* 61,3. 185,2. 292. 320,2; —, *vr.* lâcher de l'eau *b.* 361,3; **-ăre**, *sf.* arrosement; **udêlă**, *sf.* humidité 117.

udagăc, *sm.* bois d'aloès *b.* 45,2.

Udriște, *sm. Np.* Orest 130.

űg, monnaie d'or hongroise dans la valeur d'un ducat 74,1.3. 92,2. 307.

űger, *sn.* (ere) mamelle 36,3.

ugóda, *sf.* plaisir 44; **ugódníc**, *aj.* juste; pieux 286,3.

ugólniță, *sf.* pierre angulaire 267,2.

Ugrovlahiea, *Nl.* Hongro-Valachie; Valachie 236. 279,2. 307,2; *Uggro-*, *id.* *b.* 30. 78,3. 153,2; *Ungro-* 156,3. 157. 2. 164,1.2; **ugrovlahiiskoi**, *aj.* de Valachie.

uimésc, vr. 3. s'étonner *b.* 111,3; **uimfre**, sf. étonnement; confusion 313,3; *b.* 107.

úit, va. 1. oublier; négliger; —, vr. regarder 110. 111,2. 141. 145,2. 165,3. 166. 168,3. 184,3. 196,3. 199. 212,2. 240. 252. 282. 315. 344,3. 365...; *b.* 2. 17,2. 25,2. 69,2. 77,2. 85,2. 128,3. 136,2. 143,3. 167. 179. 185,3. 216,2. 226,3. 229,3. 356,2. 361. 370,3; *ult* 15,3; *oit* 85,2; **uítáre**, sf. l'action d'oublier 197. 270,2; **uítátór**, aj. s. oublier *b.* 12,2.

uín, v. un.

ujivi, s. *istr.* résurrection *b.* 283,2.

ujuese, vn. 3. hurler *b.* 329,2.

ulceá, sf. (ele) petit pot *b.* 45...;

ulcótór, sn. (oare) pot *b.* 81,3. 122.

uleu, sm. épervier 167,3...; —, huile *uloiu* 273,2,3; *ulie*, *istr.* *b.* 285,2.

úlitá, sf. (te) rue 80,3. 218,2. 359.

ulm, s. orme 356,3.

uloíu, v. uleu.

uluese, vr. 3. se brouiller 169,3.

uluitá, sf. système, doctrine 124.

úmăr, sn. (umere) dos; épaule 15,2. 36,2; *b.* 3,2. 88,3. 90,3. 137,3. 260,2. 3. 365,3; —, sm. (i) joue *b.* 340; **umérél**, sm. (ei) dim. épaule *b.* 326,2. 344,3. 372,2.

úmbu, vn. 1. (ái) aller; marcher; parcourir; voyager 83. 84,2,3. 85,2. 130. 289,2. 297,3. 345,2; *b.* 16,2. 37,3... 51,3. 59,2. 73,3. 89. 95,3. 123. 134,2. 158,3. 164. 179,2. 182. 1.2. 342,3... 350,3. 374,3; —, avoir l'intention *b.* 170,2; —, être tout près de *b.* 344; *inblu* 1. 3. 4... 5. 29,3. 123,3; *umblu* 11,2. 25. 26... 36,2. 110,3; **umbláre**, sf. l'action de marcher 83,2; **umblătór**, sm. voyageur *b.* 60,3; **úmblet**, sn. marche.

úmbură, sf. (re) ombre; protection 15*,2. 14,1,2... 24,2. 84,2. 85,3. 99. 202,2... 3. 209. 211,3. 256,2; *b.* 97. 185,3. 327...; **umbrar**, (re) tonnelle (?) *b.* 315,3; **umbrése**, va. 3. ombrager; couvrir; protéger 61. 286; *b.* 326,3. 327. 350,3; *umbrez*, va. 1. *b.* 190,2; **umbrós**, aj. ombreux *b.* 316.

umezeálá, sf. humidité *b.* 61,3.

úmfu, va. vr. 3. enfler; gonfler 349,3; *b.* 61,3. 95. 253. 259,3. 264,3. 311,3; *un-*, *b.* 181,3; **umflătúră**, sf. (urí) gonflore 300; *b.* 26,2. 343,2 (v. *ínflu*).

umilénie, sf. humilité 257; **umilese**, va. vr. 3. humilier 306,2; *b.* 201,3; **umilítă**, sf. humilité 319,3. 345,2; *b.* 28,3.

umór, va. 1. tner; assassiner 250; **umorăt** (v. omor).

úmplu, va. vr. 1* remplir 58,2. 86,2. 130,2. 132,2. 168,2. 171,2. 224,3. 225,2. 289. 303,3; *b.* 30,2. 44,2. 48,3. 55,2. 69. 73,2. 74,3. 94,2. 217,2; *implu* 12,2. 34,3. 35; *în-* 18. 20,2; *un-* 130,3; *umplu*, *nr.* *b.* 271; **umpléré**, sf. fin 133,3.

un, art. pron. num. un 12*,2... 2. 5. 13. 16. 18. 26. 32,2... 47,3. 50,2. 78. 3. 83,2. 104,2. 169,3. 220. 272... 343,3. 364; *b.* 36,2. 59,3. 61,3. 110,3... 172,2; *u* 2. 7. 46. 137,2,3. 138,2. 139... 141. 365. 366,2,3; *b.* 200; *úin* 3*. 8*,2. 15*,3. 16*,3. 2. 6. 7. 12,3. 19. 21,2. 30,3... 32,3. 41,2; *uă* (= *úin*) 20,2. 22. 23,2. 24. 25. 28; *un* 4*,2... 5*... 7*... 256; *ur*, *istr.* *b.* 282,2. 284. 285,3...; **una**, f. (une, pl.) quelques-unes 11*,2. 47. 49,2. 50,3... 71,3. 126,2. 202. 288,3. 306,2. 336,3; *b.* 3,2. 87. 108,2. 119,2. 189,2; *u* 8...; *o* 46,2. 95,3...; *ună*, *nr.* *b.* 263,2. 264. 265. 273,2; *uă*, *b.* 271,2... 272,1-3; *ura* 5*,3; *ură*, *istr.* *b.* 283,3. 286,3...; **tot de una**, toujours *b.* 66,3. 122. 208,2. 247,3. 375,2; **unorí**, parfois 330,2; *b.* 144,3; *-oré*, *b.* 52,2; *uni-orí*, *b.* 233,3; —, jadis *b.* 124,2.

unchiás, sm. vieillard *b.* 353,3. 356...; **únehíu**, sm. (i) oncle 144,3. 190,2... 255,3; *b.* 214,2.

úndă, sf. (e) onde, vague; flot 49,3. 79,3. 128,3. 156. 213,3; *dau-*, bouillonner *b.* 43,3; **undéz**, vn. 1. bouillonner *b.* 323,3.

únde, av. où; quand; comme 14*,3... 16*,3. 2. 21,1,2. 44,2. 57. 64,2. 73,3. 84,2... 105. 131,2. 182,2... 223,2. 294,2. 356,2; *b.* 1,2. 16,3. 23. 41,2... 74. 104,3. 133,2. 166,3. 197,2... 245,2. 354,2,3; *undé* 197; *b.* 9,3; *undí* 327,2; *b.* 56,3. 135,2. 142,3. 171,2; *un* = unde *b.* 368,3; *de unde*, d'unde, lorsque; parce que 11*,3. 13*,3. 15*. 16*,2... 25; *de* —, d'ici *b.* 202,2; *ori* —, où que ce soit *b.* 208,3; **únde-va**, quelque part 166,3. 215; *-vas*, id. *b.* 78,3.

únditá, sf. hameçon 7. 228; *b.* 362.

uné'lte, sf. outils; instrument 151; *b.* 209,2. 240,3.

une-oré, v. un.

unése, va. vr. 3. unir; s'unir 220, 2. 345; *b.* 15, 3. 93. 180, 3. 243, 3. .

unevsk, aj. (sl.) de Uniev 208, 2. 214, 2.

ung, (unsei; unge) va. 2. oindre; graisser; embaumer 8*. 29. 101, 2. 112. 186, 3. 230. 241, 3. 252, 2. 282, 2. 320, 3. 331, 2. 363, 3; *b.* 20, 3. 21. 63, 2. 67, 2. 137, 3. 369, 2; *unje*, *b.* 228, 3. 229, 2.

únghie, sf. (ghe; ii) serre; griffe; ongle 65, 3. 66. 117, 3; *b.* 145, 3. . 163, 3. 171, 2. 340, 3; —, clou *b.* 204, 2; —, sabot de cheval *b.* 312. 314.

unghiú, sn. (urí) angle; coin 153, 3. 176, 2. 209, 2. .; *b.* 158, 2. 209, 2. .

Úngur, sm. Hongrois 25, 2. 70. 71. 176, 2. 190, 3. 234, 2. 361, 3; *b.* 33; **ungurése**, aj. hongrois 37, 3. 135. 175, 3. 177, 2. . 189, 2. 200. 235, 2. 335, 3. 362, 3; *b.* 156. 201, 2; **unguréste**, av. id. 235; *b.* 224, 2; **Ungurie**, sf. la Hongrie 190; *Ungrovlahia*, v. Ugrovl-.

uniéúne, sf. unité 240, 2; —, union 124, 2; **uníre**, sf. union *b.* 361, 2; **unít**, aj. uni *b.* 87, 3.

universítate, sf. université *b.* 201, 2. 234, 2.

uns, aj. s. oint 168, 3. 169. 283; **unsoáre**, sf. onguent; oint 101. 271. 272, 1. 3. 304, 3.

únsprezece, num. onze *b.* 110, 2; *-sprádece* 229, 2; *-sprádeace* 231; **al-cele**, le onzième 80, 3. 97, 3; *al — cilea* 197, 3.

unt, s. huile; beurre 15, 2. 95, 2. . 282, 2. 366, 3; *b.* 44, 3. 59, 1-3. 138, 3; — **de lemn**, huile d'olive 195, 2. 282. 320, 3; *b.* 20, 3. 21. 42, 2. 43, 3. 63, 3. 66, 3. 67; *un-de*— 264, 2; *b.* 362, 2.

untru, prp. dans 96, 2 (v. íntru).

untunecát, aj. sombre 12*; **untu-néree**, id. 11*, 2; —, myriade 12* (v. ínt-).

Unvar, Nl. 177.

upováése, vn. 3. espérer 11. 12, 2. 13, 2. 16, 2. 56, 2; **upováíntă**, sf. espérance 4*, 2. 6*, 3. 56, 2.

ur, **ură**, *istr.* num. un, une v. un.

ură, sf. haine; inimitié *b.* 76, 3. 243, 3; —, *istr.* *b.* 286, 3. .; **urăciúne**, sf. haine; aversion; abomination 10*, 2. . 30. 282; *b.* 53; *-ču-* 220, 2; *b.* 47. 48, 3.

urámăt, s. vacarme *b.* 127.

urăse, va. 1. hair; détester 8*, 2. 9* . . 4. . 5, 2. 11. 16, 3. . 19, 2. 3. 31, 3. 195, 3. 210. 289, 3. 363, 3; *b.* 14, 3; *urăz*, (?) id. 5; *b.* 53. 95, 2. 258, 3; *urése* 56, 2. 61, 2. 129, 2. 294; **urăt**, aj. s. odieux; haï; repoussant; abomination 15, 2. 50, 3. 251, 3. 277; *b.* 9, 2. 12, 3. 38, 2. 51, 2. 52, 3. . 153, 2. 154. 205, 3. 370, 2; —, laid 302, 2; *b.* 118, 2. 168, 3. 169. 250, 2; 307, 2. 309, 3. . 359, 2; *urít*, odieux; laid *b.* 24, 3. 102, 3. 225; *urăt*, *mr.* odieux *b.* 272, 3; **urătós**, aj. odieux 181, 3; **urătú**, s. l'ennui *b.* 262.

urc, va. vr. 1. monter; élever; s'élever 165, 2. . 166. 267, 2. 362, 3; *b.* 259, 2. 290, 2. 308. . 371, 2.

úrdă, sf. fromage mou *b.* 258, 3.

urđináre, sf. diarrhée *b.* 26, 2. 3; **urđinru**, va. 1. visiter 7*.

urđurós, aj. chassieux *b.* 168.

uréche, sf. (chi) oreille 360; *b.* 185, 2; *uréche*, (echí) 12. 17, 3. 81. 82. 88, 3. 99, 3. 155. 171. 200. 247. 365, 2; *b.* 72. 118, 3. 123, 1. . 2. . 169; *ureache*, *b.* 12. 26, 2. 51; **Urechi**, Np. 68, 2. 69, 3. 73, 1. 2; *Uréche*, id. 91, 2. 143. 196, 3. 197, 2. .; *Uréchie*, id. *b.* 1, 3. 2.

uréz, va. 1. souhaiter; féliciter; saluer 59, 2. 194, 3; *b.* 334, 2. 3. 337, 1-3.

urgie, sf. (ii) fureur; courroux; exécution; affliction 1*, 3. 2*. 76, 3. 105, 2. 202. 241. 282, 2. 289, 2. 320, 3. 365; *b.* 103, 2. 112, 2. 116, 2. 356, 3. 363, 3. 374, 3; *urúgie*, id. 51; **urgisése**, va. 3. châtier; punir 282, 2; *b.* 74; *-gesăse*, *b.* 182, 3.

uric, sn. (e) titre; document 37. 174; *b.* 76; **uricár**, sm. (i) cartulaire; archiviste; écrivain des chartes, titres 152. 175; *b.* 18. 76.

Urieá, Np. 26.

uriciós, aj. laid *b.* 307, 2 (v. ură).

uríăș, sm. géant 12, 3; *urieăș* 265, 3; *b.* 199, 2.

Uríil, Np. 81. 98, 3.

url, vn. 1. hurler *b.* 62. 217, 2. 288. 365, 2; —, *istr.* *b.* 286; **úrlet**, s. fracas 201, 2; —, *mr.* id. *b.* 268, 2.

úrmă, sf. (me) trace; pas 12. 77, 2. 79. 82. 118, 3. 247. . 267, 3; *b.* 25, 2. 153, 3. 158, 3. 313, 1-3; —, fin *b.* 128; —, conséquence *b.* 363, 2; *în* —, à la suite de *b.* 333, 1-3; *la* —, après *b.* 127, 2; *maí la* —, plus tard; après *b.* 145. 243, 2; *pre* —, ensuite; après; plus

tard; derrière 6. 68,2. 150. 160,2. 306,3. 315; *b.* 53,3; *pe* —, id. 71,2. 307,3. 334,2; *b.* 2. 10,3. 12,2. 75,3. 99,3. 135,2. .; *de pre* —, dernier (ère) *b.* 82,2. 105,3. 159,3. 198. 235,3; *după* —, enfin *b.* 356,2. .; *dupre* —, dernier 317; *după* —, id. *b.* 47; *măi pre* —, après; plus tard 73. 326,3; *b.* 65. 163,2; —, dernier 360,2; *b.* 66; *măi de pre* —, extrême *b.* 107. 364,3; *înbla pre* —, suivre 76,3; *b.* 77,3; *urăma* 49,2; **urmăre**, sf. (ări) suite; série; conséquence; règle; obéissance 261. 337; *b.* 32. 155,2. 202,3. 243,2. 244,2. 252,3. 363; **urmărește**, va. 3. poursuivre *b.* 315; **urmăș**, sm. (i) descendant *b.* 196. 220,2,3; **următor**, aj. s. successeur; qui suit; imitateur 146,2. 262,2,3; **urméz**, vn. 1. suivre; poursuivre; continuer; obéir 68,3. 118,3. 260,3. 292,3. 297,2. 325,2. 330,2. . 344,2; *b.* 16,3. 25. 47,3. 75,3. . 76,1. 84. 88,3. 89,3. 119. 124,2. 3. 131. 163. 210; —, par conséquent 68,3; *urmeș* 146,3. 325,2.

urnése, va. 1. mouvoir; remuer; pousser 210,3. 241,2. 327; *b.* 126,3.

urs, sm. (și) ours *b.* 212,1,2. 261,3. 313,2.

ursésc, va. 3. *nr.* demander *b.* 276,2; —, destiner *b.* 278; **ursită**, sf. sort; destin *b.* 362,2; **ursător**, sm. (i) Parque *b.* 196,3.

urșenic, s. velours 136,3; *-și-* 199,2.

urzeală, sf. (zăli) chaîne; ourdisseure *b.* 197. 261,3; **urzésc**, va. 3. créer; fonder 11,2. 263; —, ourdir; tramer 21,3; *b.* 261,3; —, commencer; tracer 196,3; *urzăsc* 267,2.

urzie, va. 1. piquer *b.* 171; *-ă*, sf. (ci) ortie 356; *b.* 120. 171; —, *nr.* (fi) *b.* 272,2.

urzitură, sf. (re) fondement 15,3; *urząd* —, id. 268,2.

usărdie, sf. zèle 236,2; *user-* 159 (v. os-).

usc, va. vr. 1. sécher; dessécher *b.* 185,3. 218,2; *b.* 340,3. 353. 368; *usc* 82,2. 96,3. 228,2; *b.* 259,3. 309; **uscăt**, aj. s. sec. terre; terre ferme 7. 34,1,2. . 98,2. 130. 136,3. . 166. 265,1,2. 357,2; *b.* 26,3. 42,3. . 69,2. 132,3. 134,2. 137,2. 152,3. 317; *pește* —, poisson sauré *b.* 134; **uscătură**, sf. (ri) bois mort *b.* 350; **uscătsune**, sf. sécheresse *b.* 185,3.

uscésc, va. 3. séparer 276,3; *usi-* *b.* 15,3; **usébi**, à l'écart, en particulier 5*. 128,2; **usebire**, sf. (ri) différence *b.* 21,3; **usebit**, aj. différent 346; **usebitură**, sf. différence 276,3 (v. os-).

Uslead, sm. nom d'un idole *b.* 53.

usni, sf. (ne) bord 363,3.

uspățez, vr. 1. banqueter 12*.

uspăț, sn. (țe) festin 271. 272,1,2 (v. osp-).

uspénie, sf. Adormitio 94,2. 97,2.

ustāv, s. fin de la prière 253.

usteneală, sf. (ele) peine; effort 97,3. 98,3. 112,2; **ustenie**, vr. 3. s'efforcer; se peiner 6*,3. 10*. 98,3. 125,2. 313,3. 314; **usteniință**, sf. travail 109; **usteniință**, tourment 364,3. 366 (v. ost-).

ústur, vr. 1. brûler; piquer *b.* 259,3. 341,3. 342. 369,3; **usturát**, aj. piqué; brûlé 106,3; **usturime**, sf. brûlure; peine; picotement 106,2; *b.* 171,3. 341,3. 352,2.

usturóiu, sm. ail 356,2; *b.* 98,2. 362,2.

usue, v. usc.

úșă, sf. (uși) porte; entrée 14,2. 29. 54. 101. 168. 230. 285. 288,3. 296. 331,2; *b.* 12. 37. 75,3. 96,2. 115,3. 176,3. 178,2. 260,3. 364,3.

ușernie, aj. folâtre *b.* 349.

ușór, aj. léger; agile; facile; —, av. légèrement 338,2; *b.* 59. 82,3. 90,3. 96,2. 208,1,2. 231,3. 258,2; **ușuráre**, sf. allègement *b.* 221.

V (B, V).

vă, pr. pers. 2. pl. 1. 5. pass. (v. gram.).

vă, slav. prp. dans 93,2.

văcă, sf. (ci) vache 15,2. 74,3. 181,3. 218,2; *b.* 59,2,3. 258,2.

Văcăreșeu, sm. Np. *b.* 27,3. 128. 160.

văcár, sm. (i) vacher, bouvier *b.* 127,2.

văcuire, sf. éternité 338. 339,2. .; **-itór**, aj. éternel 338,2.

vād, sn. (uri) gué; bas-fond 53. 71,3; *b.* 322,3. 323. . 326. .; **-ul**, Nl. 125,2.

vād, vāz, (vāzúli, a vedea) va. 2. voir; considérer; soigner; punir 4. 6. 10,3. 11,2,3. 13,3. 16,2. . 18,3. . 20,2. 26,3. 29. 38,3. 48,3. 49,2. 51,3. 54. . 63,

3. 64. 68, 3. 69, 2. 84. . 86, 2. 88, 3. 89.
97, 3. 99. . 102. 105. 106, 2. . 111. 113.
114, 2. 117, 2. . 127, 3. 130, 2. 138, 2, 3.
155, 3. 166, 3. 185, 2. 271, 2. 292, 2. 306.
309, 2. 333. 349, 2. 353, 3. 361, 2; *b.* 12.
13, 1. 3. 24, 2. 3. 45, 2, 3. 69, 2. 93, 2. 94,
2. 105, 3. 112, 2. 118, 2. 119, 2. 127, 2.
129, 2. . 133, 3. 159. 166, 3. 174, 3. 188,
2. 192, 3. 195, 3. 199, 2. 202, 2. 3. 204, 3.
217. 218, 3. 244. 245, 3. 251. 262, 3. 292,
2. 307, 3. 308. . 316. . 322. 323, 1-3.
335, 3. 351. 354, 3. 368; *vǎd* 2*, 3. 3*. .
11*, 3. 2. . 3. 6. . 7. . 34. 36. 37, 2. .
48, 3. 66, 2. 67, 3. 104, 1. 2. 117, 2. 119.
147, 2. 148, 2. 182, 2. 192. 201, 2. 215,
2. 230. 233. 241, 3. . 254, 2. 256. 259,
2. . 265, 2. 3. . 297. 299, 3. 300, 2, 3. .
301. . 302, 3. 303. 306. 313. 314. 324,
2. 365. 366, 2; *b.* 13. 14, 2; —, (*a vide*)
b. 47. 49, 2. 57, 2. 62, 2. 64, 2. 74. 84, 3.
135, 2. 142, 3. 180. 182, 2. 227. 243, 2.
301, 2; —, (*vuzut*) 140; *mr. vǎz*, (*vizui*,
vide) *b.* 263, 3. 264, 1-3. 265, 3. 266, 2. .
269, 2. 270. 271, 2. 277, 3. 280, 3; *vǎd*,
istr. (*vesui*, *vedea*) *b.* 282, 2. 284, 1. 2.
286, 3; —, *bnt.* (*a veghea*) *b.* 263.

vǎdǎoŭu, sm. veuf *b.* 348, 2.

vǎdese, va. 3. montrer; découvrir;
publier 50. 163, 3. 289. 351, 3. .; *b.* 21,
2. 87. 141, 3. 216.

vadese, va. 3. *istr.* (*ital.* *scodellare*)
b. 285, 2.

vǎdrǎ, sf. (*vǎdre*) mesure de liquide
95, 2, 3. . 317, 3; *b.* 220, 2; **vǎdrǎrit**,
impôt sur les liquides *b.* 220, 2, 3. 221.
222.

vǎdŭvǎ, sf. (*ve*) veuve 193, 2. 283,
2. 300, 1. 2. 306, 3. 307. 337, 2; *b.* 176,
3. 348, 2; *vǎduǎ* 25, 2. 45. 84, 2; *b.* 293, 2.

vǎer, vr. 1. se plaindre; gémir *b.*
340, 2.

vǎet, vr. 1. gémir, se plaindre 223;
b. 138, 2, 3. . 323, 2.

vǎgǎunǎ, sf. (*ni*) vagin; fourreau *b.*
261, 3.

vǎhód, sm. la première partie de la
messe 160, 3.

vǎi, intj. ouais! malheur; 9*, 3. . 19,
2. 117, 2. 127, 2. 223. 266, 2. 294, 3. 296,
2. 324, 3. 349. 351, 2; *b.* 22, 3. 23, 2. 103.
127. 181. 218, 2. 242, 2. 308. 349, 3. 356;
vǎicǎrez, vr. 1. se plaindre; gémir *b.*
339, 3. 380. .

vǎictǎre, sf. gémissément *b.* 341, 3.

vǎjǎese, vn. 3. mugir *b.* 23, 3.

vǎjnic, aj. coupable 121, 2. .

vǎl, sn. (*uri*) vague; onde; flot 12*.
29, 2. 49, 3. 79, 3. 156. 267, 2; *b.* 22, 3.
23, 3. 84. 150, 2. 158, 2. 181, 3. . 338, 3;
—, les orages de la vie 201. 205. 293. .;
b. 110, 2; —, malheur *b.* 344, 2. 345, 2.
346, 2; *fǎrǎ-urǎ*, tranquille 196, 3.

Vala, Np. Bileah *b.* 70, 2.

Valaám, sm. Np. Biléam 11*, 3. 49, 3.

Valáhia, sf. Nl. 189, 2; *b.* 124, 2.

vǎlceǎ, sf. (*ele*) vallon 178, 2; *b.*
311, 2; **Vǎlceǎ**, Np. 72, 3; —, Nl. *b.* 127,
2; **vǎlceǎu**, sf. petite vallée *b.* 173, 3.

vǎle, sf. (*vǎi*) vallée 57, 2. 114, 2; *b.*
65, 3. 84, 3. 190, 2. 239, 2. 261, 3. 309.
313, 2; —, ruisseau; étang *b.* 237, 3.
238, 2. 306, 3; *la* —, plus bas *b.* 244, 3;
dǎ —, en bas *b.* 259, 1. 2 *mr.*; —, (*vǎliu-
rǎ*) *b.* 273, 2; **Valea Iungǎ**, Nl. *b.* 315,
2; **Vǎleni**, Nl. *b.* 128.

vǎlfǎ, sf. pompe; gloire *b.* 94, 2.

Valie, Np. 173, 2.

valsam, sm. baume *b.* 72, 2; **Valsa-
món**, Np. 78, 1. 3.

Valtasǎr, Np. 271, 3; *b.* 332, 3; *Var-
ta-* 60, 2.

vǎltor, sm. *mr.* métier de tisserand
b. 275, 3.

valtrǎp, s. housse de selle *b.* 371, 2.

vǎluéce, vr. 3. s'envelopper *b.* 171.

vǎlŭhovnic, sm. (*i*) mage 244, 2.

vǎlvoǎre, sf. (*ori*) flamme *b.* 323, 3.

vǎmǎ, sf. (*vǎmi*) douane; station cé-
leste 301, 3. 302, 1. . 2; *b.* 34, 3. 369, 2;
vǎmǎş, (*i*) douanier; péager 93, 2. 174,
2. . 285, 2; *vameş* 174, 2. . 194, 2. 309, 3.

vǎnǎ, sf. (*vine*) veine; nerf; fibre
113, 2. 118, 2. . 215, 1-3; *b.* 67, 2. 204, 2.
239, 2. 341. 370.

vǎnǎt, s. chasse 6. 12. 247, 2; *b.* 368,
2; —, venaison 353. .; **vǎnǎtoǎre**, sf.
id. 214; *b.* 311, 2; **vǎnǎtór**, sm. (*i*)
chasseur 6. 286; *b.* 11, 2. 39, 3. 65, 2.
110; **-torfe**, sf. chasse 167, 3; *b.* 313.

vǎnǎt, aj. bleu, noir *b.* 341, 2.

vǎnǎtǎre, sf. (*tǎri*) souffle (?) *b.* 342,
2. 3.

vǎnd, va. 2. (*dui*, *a vinde*) vendre
17, 3. 18. 21. 38, 3. 43, 3. 63. 93, 1. 2.
95, 2. 121. 134, 2. 135, 1. 3. 194, 2. 245.
291, 2; *b.* 6, 2. 105, 3. 224, 3. 355, 2. 360,
3; — 45; — 304, 2; *mr. vindu* *b.* 266, 3.

vǎnez, va. 1. chasser, vener 81, 3;
vinez 204, 2. 214; *b.* 11, 2. 111. 311, 1. 2;
—, attirer *b.* 235, 3.

vânós, aj. musculoux *b.* 259.
vânsleşe, vn. 3. ramer 327,2.
vânt, sn. (urî) vent; air; orage 1*, 3. 9*, 3. 25. 29, 2. 49, 3. 58, 3. 128, 3. 268. 300, 3. 324, 3; *b.* 90, 2. 91, 3. 147. 151, 3. 211; *vînt* 215, 2.
vântur, va. 1. vanner 104, 3; *b.* 336, 3; **-rós**, orangeux, venteux *b.* 26, 2. 58, 3. 59, 3 ..
vânzâre, sf. (ârî) vente *b.* 103, 3. 194, 3; **vânzâtór**, sm. vendeur; traître *b.* 61, 2. 194, 3.
vâpâe, sf. (vâpâi) flamme 6. 31. 99, 2. 289, 3. 338, 1. 3; *b.* 130, 2. 161, 2. 314; *-paie*, *b.* 167, 2.
vâplăşténie, sf. incarnation 97, 2.
vapopez, vn. 1. s'évaporer *b.* 302.
vâpseală, sf. (le) couleur 106; **vâp-sea**, sf. (săle) couleurs *b.* 173; **-sése**, va. 3. peindre 173; *b.* 236; **vâpsît**, aj. coloré *b.* 42, 3.
vâr, s. chaux *b.* 136 .. 209, 3.
vâr, pp. sans *istr.* *b.* 286, 3 .. (v. fâr).
vâr, vr. 1. se glisser, fourrer 222, 2; *b.* 294, 3. 361, 2.
vâr, sm. (verî) cousin 90, 2 .. 190, 3 ..; *b.* 234. 259, 3.
vără, sf. (verî) été 202, 2. 266, 3. 313. 352, 2; *b.* 26, 2. 3. 308, 1. 2. 370, 2; —, printemps *b.* 262, 2; *vava*, pendant l'été *b.* 3, 2. 64, 3. 121, 2; *vera*, id. *istr.* *b.* 283; *-ro*, *b.* 282, 3.
vare, cj. qui que ce soit 125, 3. 127, 2. 274; —, comme 285; —, dans quelle que ce soit 37, 3; —, qui que ce soit; quelconque 160, 2; *b.* 29, 2. 168; *var-nă*, *mr.* quelque *b.* 267, 2. 3. 268, 2; *vâr-nu*, aucun *b.* 273, 2. 279, 3. 281; *ver ună*, quelqu'une *b.* 265 (v. vre. oare).
văreolăc, sm. vampire 117, 1. 2 ..
văreăşănesc, aj. bocard *b.* 222, 3.
Varda, Np. 61, 2 ..
vărez, va. 1. faire passer l'été *b.* 329.
vârîf, sn. (urî) sommet; pointe; bout; chef 329, 3. 330; *b.* 40, 2 .. 44, 2. 90, 2. 142, 2. 237, 3. 324, 3; *vârîh* 157; *vârîh* 6. 23, 2. 32, 3. 40; *vârîv* 361, 1. 2 .. 362, 3; *b.* 32, 3. 122, 2. 341 369, 3; *vârîv* 367, 3; **vârîvûţ**, s. dim. *b.* 294, 3.
vărgă, sf. (vergi) verge; barre *b.* 85, 2; —, (verzi) *mr.* *b.* 266, 2.
vărgură, sf. v. verg-
vârîh, v. vârf.

vârîhóvnic, sm. magicien 234, 2; *verîh-*, supérieur, chef 329, 3. 330, 1 .. 2 .. (v. vâlî-).

Varlaam, Np. 103, 2. 114, 3. 129, 3. 133, 2. 236; *b.* 76, 3. 77. 204 ..

vârlúgă, sf. gonjon *b.* 309.

varmeghie, sf. district; province 176, 2; *-eje* 37, 2.

Várnáv, Np. *b.* 195, 3; **Varnava**, Np. 15*, 3.

Vârónim, sm. Np. Baronius *b.* 55.

vârs, va. 1. verser; répandre; vomir; —, vr. se verser; couler 3*, 2. 3. 11*, 3. 2. 43. 63, 2. 102. 115. 150, 2. 160, 3. 161, 2. 162, 2. 172, 2. 184, 2. 244, 2 .. 267. 327, 2. 339 .. 351, 3. 361, 2; *b.* 104, 3. 108. 111, 2. 130, 2. 158, 2. 172, 3. 180, 2. 237, 2. 243; *vârs* 60, 2; —, *mr.* tuer *b.* 263, 3; **vârsăre**, sf. (ârî) écoulement; débordement 204. 245, 3. 303, 3; — *de singe*, massacre 72, 2. 105, 3. 303, 3; **vârsăt**, aj. fondu 172, 2. 362, 3; *b.* 51; —, s. variole; petite vérole *b.* 26, 3. 67, 1. 2.

vârîstă, sf. vie; âge; rang 133, 3. 164. 252, 3. 319, 2; *b.* 68. 120, 2. 204. 254, 2; —, époque *b.* 251, 3. 252; *de* —, adulte; majeur *b.* 68. 125, 3; *în* —, id. *b.* 150, 2 .. 155, 2. 201, 2; *vârîstă*, adulte 61; *b.* 218.

vârstez, va. 3. rayer; fixer 204, 2.

Vartasar, sm. Np. v. Valt-.

vârtéj, sn. (eje) tourbillon; chaos *b.* 13, 3. 301; **vârtejeş**, vr. 3. tourner 61, 3.

Vartholoméiu, sm. Np. 194, 2.

Vârtóp, sn. Nl. 53, 2; **vârătóp**, sn. (oape) caverne 57, 2.

vârtós, aj. dur; roide; fort; robuste; firme 247. 253, 3. 268. 282. 313. 344. 362; *b.* 26, 3. 145, 2. 340, 2; —, *mr.* fort; robuste *b.* 270, 2. 3. 271 .. 272 ..; *mai* —, surtout; d'autant plus; plutôt 55, 3. 125, 3. 142. 153. 166. 277, 3. 309, 3. 341, 2. 344, 3; *b.* 21, 3. 50, 2 .. 80. 108. 201, 3; *vârătós*, dur; ferme 15, 2. 35, 3. 57, 2. 101, 1. 3; —, av. très 21. 112, 2; *mai* —, plutôt; surtout; plus 8*, 3. 31, 2. 46, 3 .. 60, 2. 66, 3. 97, 3. 99, 2. 109, 2. 114. 118, 3. 132, 3. 134, 2. 364, 2. 366, 3. 367, 3; *mr.* *vrtoşu*, très *b.* 263, 3; **vâr-tuţós**, aj. s. fort; robuste 265, 3. 268.

vârtúte, sf. force; vigueur 54, 2. 223, 2. 250, 2; *b.* 89, 2. 145, 2. 152, 3. 197, 3. 202. 240. 342, 3; —, soutien 265, 3. 282;

vrátute, vouïte céleste 12, 2. 15, 2; *văr-tute*, *mr.* force *b.* 272, 1. 2.

Varuh, *sm.* Np. 147, 1-3. 149. 253. 255, 2. 3. 256.

văruít, *aj.* blanchi; badigeonné 4*. 292, 2; *b.* 369, 3.

vărv, *v.* vârf.

vărvar, *aj.* barbare 196, 3. 197. 349, 3; **Varvara**, Np. 151; **Varvaria**, Nl. 358, 3.

vărza, *sf.* (verze) chou 356, 2; *b.* 93, 2; —, (vărze) légume 17; —, (vêr)le herbage 34, 2*.

vas, *sn.* (e) vase; cruche; vaisselle 18. 35, 2. 108, 1. 3. 126, 2. 168, 3. 244. 254, 2. 271, 3. 283. 289. 317, 2; *b.* 46, 2. 80, 3; —, bateau; navire 228, 2; *b.* 68, 3.

văscă, *sf.* glu 356, 3.

Văscanie, Nl. 151, 3.

văscrêsna, *sf.* dimanche 229, 2. . 3.

Vasilichiu, *sm.* Np. 61, 3; **Vasilicu**, *sm.* Np. 143, 3. 144, 2; **Vasilic**, *sm.* Np. 61. 76. 89. 116, 1. 2. . 158, 3. 207, 2. 301, 2. 302, 1. 2. . ; *b.* 16. 190. 204, 3; *-le*, *b.* 334, 2; *-vodă* 199, 3. . 200. . ; *b.* 24, 2.

vasilîsc, *sm.* basilic 171; *-că* 286.

vâslă, *sf.* (le) rame *b.* 130 (*v.* vâns-lesc).

Vaslúiu, Nl. 71. 72, 3; *b.* 33, 2. 3.

vătáf, *sm.* (aş) intendant; inspecteur 76; *b.* 206, 1. 2; *-av* 87, 2. 199, 2; *b.* 77, 1-3. 213, 2; — *de copii*, commandant des pages *b.* 32, 3; *-tah* 93, 2; **vătájîe**, la fonction de vataf 199.

vătăm, *va.* 1. (vătămái) blesser; heurter; nuire 10, 2. 16, 2. 3. 117, 2. 182, 2. 296, 3; *b.* 110, 3. 132; —, *mr.* battre *b.* 264, 2; **vătămáre**, *sf.* dommage; lésion 116, 2; —, *mr.* meurtre *b.* 266, 3; **vătámătór**, *aj.* nuisible 29, 3; *b.* 251. 338, 2; **vătámătúrá**, *sf.* (ri) blessure; lésion 31, 2. 111.

vătámán, *sm.* adjoint de maire d'un village *b.* 318, 3.

vátră, *sf.* âtre; foyer *b.* 228, 3. 365; — *ştituluí*, bien fonds 38, 2. 93. 103.

vătráíu, *s.* tisonnier *b.* 375, 2.

văfátúrá, *sf.* (ri) commandement 368 (*v.* ínv-).

va-vec, *av.* *istr.* toujours; éternellement *b.* 283, 2. 284. 286, 3.

Vavilón, *sm.* Nl. 66. 148. 150, 2. 254, 2. 255. 256, 2. . 271, 3; *b.* 55, 2. 3. . 210, 2; *-vy-* 314, 2. 3. .

văz, *v.* vąd.

văză, *sf.* vue 276, 3; **văzătór**, *aj.* s. qui voit 130, 3; **văzătúrá**, *sf.* vue; importance 16*.

văzdúh, *s.* l'air; atmosphère 3*, 3. 57, 3. 240, 2. 285, 3. 288, 3. 289. 302. 316; *b.* 51. 64, 3. . 129, 3. . 157, 3. 176, 2. . 338, 3; *vas-*, *b.* 291, 2.

văzút, *aj.* s. (te) pl. les choses vues, visibles 32, 2. 41. 83, 3. 109, 3. 260. 311, 2. 343, 2; *b.* 146, 3; *văđutele* 54, 2.

veac, *sn.* (veci) éternité; vie; siècle; temps; âge; monde 17, 2. . 18. 100, 2. . 113. 166, 2. 195, 2. 236, 2. 368, 1. 2; *b.* 149, 3. 254; —, (vécure) 32, 2. 41, 2; —, (uri) *b.* 131, 3; —, (vêci) 12*, 2. 3. 76, 3. 344, 3; —, (veaci) 119, 2. 243. 251, 2. 268. 311, 3; —, (veci) 366, 3; *vecul* 7; *b.* 141, 2; *vac*, (uri) 201. 202, 2. 204, 2. . 205. 206, 2. 359, 3; *b.* 2, 2. 3, 2. 4. 9, 1. 3. . 86, 2. 261; *în véc*, *av.* éternellement 8. 28, 1. 3. 64, 2. 155, 2. . ; *în veac*, *b.* 104, 2. 185, 3; *în vec* 3; *b.* 64, 3; *în veaci* 38, 3; *în véc* 43, 3; *de véc*, *id.* *aj.* *av.* éternellement 19. 104, 1. 2; *de véc* 50, 2; *b.* 220; *din vec*, *b.* 143, 2; *de când vacu*, de siècles *b.* 361, 2; *în véc de véc*, aux siècles des siècles 12, 3; *véc* *de véc* 65. 82, 3. 107; *véc* *de véc* 184; *în véc* *véc* *lor* 150, 2; *în veci* — 39; *b.* 172, 2; *focul vécilor*, feu éternel 18, 3; *zilele de véc*, les jours d'autrefois 15.

vecérnia, *sf.* vêpres *b.* 40, 3.

vechesc, *vr.* 3. vieillir 13. 365, 2; **vechime**, *sf.* antiquité 324, 2; *b.* 124, 2. 261, 3; *din* —, d'autrefois *b.* 124, 2; **vechitúrá**, *sf.* antique 101, 2; **véchÿu**, (*f.* veche, vèche) *aj.* vieux; ancien; antique 11*, 2. 18, 2. 60, 2. 85, 3. 105, 3. 120, 2. 177. 193, 3. 199. 280. 294. 325, 2; *b.* 3, 2. 3. 9, 2. 13, 2. 51, 2. 52, 3. 134, 3. 183, 3; *-chi*, *b.* 64. . 216; *vecu* 4.

vecie, *sf.* éternité 28, 2. 32, 3. 41, 2. 56, 2; *b.* 192, 2. 228; *vecsie* (= vecie) 124, 2; *în* —, éternellement 135, 3. 159, 3; *de* —, *id.* 137, 3; *vi-*, *b.* 227; **vécÿnic**, *vécÿnic* *aj.* éternel 99. 106. 114, 2. 131, 3. 324. 338; *b.* 16, 3; *vecÿnic* 131. 290, 3. 338, 2.

vecin, *ă*, *s.* (i, e) voisin (e); prochain 30, 2. 33. 40, 2. . 98, 2. 113, 2. 3. 161, 3. 207, 2. 224, 2. . 3. . 225, 1. 2; *b.* 12. 21, 2. 119, 2. 224, 3. 257, 1. 2; *veciri* 55, 3; —, *aysan*, corvéable; indigène *b.* 34, 3;

veceu 74,3; *vicin* 135,2; *mr. viîn*, *b.* 265,3.. 266..

večrŭ, s. (slav.) soir 80.

vedu, vn. 2. *mr. voir* *b.* 265,2. 280,3 (v. *văz*); **vedénie**, sf. apparition; vision *b.* 106,2..; *vi-* 244,2. 294,3; *b.* 20,2.3. 31,3. 199,1.2; *vidénie* 298,2; **vedére**, sf. (ri) vue; vision; regard; aspect 101,3; *b.* 126,2. 161. 203,2; -*dê-* 61. 79. 102,2. 149,3. 345,1.3; *b.* 7,3. 17,2. 106,2. 153,3. 169,2; *vedeare* 252,2; *în* —, apparent 8. 130,3; *vi-*, *b.* 64,2. 138,2; *vidére* 298,2; —, au vu 54; **vederós**, aj. clair.

veghéare, sf. veille; vigilance 240,2; **veghiéz**, va. 1. sauver 13; —, garder 11*, 2.. 3. 12*.

vel, aj. (slav.) grand (titre) 62. 91,2.3. 343,2; *b.* 126,1.2. 128.. 220; *velikii*, id. 116; *vl* 290,2. 333; **velít**, aj. grand; titré *b.* 75,2.3. 76. 125..

Velzâvul, sm. Np. Beelzebub *b.* 171,2; *Verzuvul*, *b.* 172,2.

Venculețu, Np. 91,3.

venetic, aj. s. étranger 193,2.

Veneția, sf. Nl. 58,2; *b.* 195,3.

Veniamin, sm. Np. 36,3; *b.* 71,2.

venin, sn. (uri) poison; venin 10*. 60,2. 98. 102,2. 182,2. 338,3; *b.* 138. 339; -**ât**, empoisonné *b.* 183. 184,3. 217,2; -**ós**, vénéneux *b.* 339,2.

venire, sf. arrivée 48,2. 73. 100,2. 104,3.. 117,3. 279,2. 286,3. 288,3. 316; *b.* 206,3. 216.

venit, sn. (uri) l'arrivée 15*, 2; —, revenue 38,3. 43,3. 45. 53,2; *b.* 34,3. 88. 219,2. 222,2. 249,2; *venet* 74,3; *vinít*, *b.* 259,3; **venitul**, s. avènement 24; *vênretul* 55..; **venitór**, aj. telle chose à venir 318,3; *veñitór*, *bnt.* *b.* 262,2.

vera, istr. v. varâ.

Verbie, Nl. 142,3.

verde, aj. vert; vivant *b.* 61,3. 137,2. 167. 176,2. 241,3; — (*verđi*) 107,2; -*dî*, *b.* 141,2; *vêrde* 34. 357,2; **verdêțu**, sf. verdure *b.* 173,3; —, couleur vert.

verere, sf. vendredi 8 (v. *vinere*).

vêrgură, sf. vierge 124. 130,2; *vâr-gurâ* 136,2.

verhovnic, v. vârh-.

verî, cj. ou—ou 120,2 (v. *vare*).

verigă, sf. (gî) verrue; anneau *b.* 167,3.

verișoară, sf. (șori) cousine *b.* 295..

vérme, v. vierme.

Veróna, Nl. *b.* 118,2. 168,3.

vers, sn. (uri) verset; vers; poésie; chanson *b.* 111,3. 231,2. 267; —, chant *b.* 306; *viers* 297,2; *b.* 304; **versificát**, aj. versifié *b.* 360,2; **vers**, sn. poème; chanson 327; *b.* 222,3. 229,2. 231,2. 233,2.

vêruca, sf. le Crédo 105.

verzŭí, aj. verdâtre *b.* 341,2. 343.

verzuvul, v. velzâ-.

vêsel, aj. joyeux; gai 29,2. 100,2. 171,3. 257,3; *b.* 2,3. 6,2. 17,3..; **veselése**, va. vr. 3. égayer; réjouir; se réjouir 11. 12,3. 13,2. 16,3. 30,3. 83. 85. 106,3. 167,1.2. 235. 2. 249,3. 264,2. 271,2. 299,3. 339,2. 366; *b.* 68,1-3; -*sâ-* 181,2; *b.* 110. 138; **veselie**, sf. (ii) joie; gaité 1. 14. 29,2. 40,3. 83. 100. 133,2.3. 315,2..; *b.* 51,2. 108,2. 123,2. 198; **veselitór**, aj. réjouissant 154,2. 292; *vesâ-*, *b.* 90; **veselós**, aj. réjouir *b.* 223.

Vespazian, sm. Np. *b.* 237. 240,2.3.

vêste, sf. nouvelle; avis; renommée; réputation 71,3; *b.* 96. 138,2. 222,3. 226,2; -*tî*, *b.* 122,3. 143; *vêste* 131. 133,2. 154,2. 192,2. 230,2. 257. 271. 272,2. 278,2; *b.* 173,2; *veaste* 211,3; *fără* —, subitement; inattendu 72. 242,2. 349,3. 361,3; *b.* 365; *fără de* —, id. *b.* 25,3. 52. 85,2. 243,2; *dau de* —, avertir; prévenir *b.* 140; *prind de* —, apprendre; entendre *b.* 241,3; **vestése**, va. 3. annoncer; avertir; signaler; raconter; —, vr. se répondre; s'annoncer 5*, 2. 136,2. 154. 155,2. 217,2. 230,2. 252,2. 254,3. 262,3. 286,3. 295,2. 358,2. 359; *b.* 39,2. 64,3. 112,3. 113. 144,2. 156,2. 186. 190,2; **vestire**, sf. annonce; *b.* 81. 196,2; *buma* —, l'Évangile 40,3; **vestít**, aj. célèbre; fameux 37. 71. 114,3. 150,2. 157. 177. 191,2. 200. 237. 256,3. 271; *b.* 13. 82,3. 112; **vestitór**, aj. s. messenger; annonciateur *b.* 88,3. 179,2; **bunul** —, aj. s. évangéliste 238,3; **vêstnic**, sm. messenger 61,2.

veșmânt, sn. (minte) vêtement; habit; manteau; vaisseau 8*, 2. 7. 21,3.. 24,2. 36. 67,2. 126,2. 148. 194,3. 230,2. 231,2.. 254. 266. 272,3. 276. 277..; *b.* 57,3. 72,2. 88,2. 328; —, (ente) 3*, 2. 176,2. 231. 311..; —, (mânte) 65,3.

148,3; *văș-* 9*, 2. 19,3. 141,2 . . 263; *b.* 74,2; *văj-*, *b.* 209; *veștimănt*, *b.* 186,2.

veșted, aj. (f. pl. *veștede*) fané; flétri *b.* 146; —, *mr. b.* 273,3; *veștezése*, vr. 3. se faner 184,3; —*tejesc*, *b.* 344; *veșteditor*, aj. qui fane 324.

vétea, sf. *mr.* personne *b.* 270,1,2.

Vethel, Nl. 273. 274.

vetrila, sf. (le) *vêt-*, voile 225.

véverifă, sf. écureuil *vê-* 90,3.

vezese, va. 3. *istr.* conduire *b.* 283.

vhie, sf. *mr.* vitesse *b.* 270; *in* —,

vivement *b.* 270. 272; *cu* —, id. *b.* 279,2.

vhin, *mr.* v. vin.

vhingală, sf. *mr.* ceinture *b.* 271.

Vias, sm. Np. Bias *b.* 10,2.

vîața, sf. (vieți) vie 10*, 2. 11*, 2. 2, 2. 3. 12. 20. 23. 31,3. 32. 35. 42. 76, 2. 86,3. 99,2,3. 124,2. 129,2 . . 142. 183. 202. 221; *b.* 2,2. 5. 31. 155,2,3. 198, 2,3. 230,2; *vieață* 19. 48,2. 54,2. 68,2. 166. 316,2 . . 362 . . ; *b.* 36 . . 111,2; *vieață* 50,2 . . 118,2. 119,2. 155,3 . . 181, 3. 186,2. 301,2; *viiiați*, *b.* 123,3. 180; *de* — *făcătóriă*, vivifiant *b.* 16,2.

Vichentie, Np. Vincentius Bellovacensis 295,3.

viclé'n, aj. s. rusé; perfide, méchant; trompeur; satan 158,2. 163,3. 210. 242, 2. 246,3. 289; *b.* 26. 194,3. 211,2. 215; —*lean*, *b.* 205,3; —*lian* 266; *b.* 118,2; —*lan*, *b.* 115,2; *vilén* 365; *hillén* 10,3. 11. 32. 58,3; *hiclén* 41,3. 55,1,2 . . 56; *fillan* 39; **viclenie**, sf. méchanceté, ruse 175, 2. 228,3; *b.* 292,3; **vicleșúg**, sm. (urî) méchanceté; perfidie, ruse; malice 50, 2. 66,3. 190,2. 355; *b.* 85. 97,3. 113,2. 119. 206. 213. 214;3. 216,2; *hiclenșug* 54; *hiclinșug* 56.

vie, sf. (vii) vigne; vignoble 8* . . 16. 36. 62,2 . . 63. 92,2. 97,3. 100,2. 148, 2 . . 3. 149,2. 254,2,3. 264,2; *b.* 12. 64, 2 . . 221,3; *vieie*, *b.* 372,2; *viñă*, *bnt.* 262,1-3. 263.

vîerme, sm. (mi) ver 8*. 9. 29. 35. 54,3. 99,2. 292,2; *b.* 47,2. 109,2. 120. 143,3; *vîarme* 202,3. 205,1,2; *verme*, *b.* 343,3 . .

vieroșanul, s. de Vieroș *b.* 127,2.

vîers v. vers.

vîetór, s. le vivant (Dieu) 1*,3; *vîitor*, aj. s. vivant *b.* 21,3 . .

vîețuése, vn. 3. vivre; exister 102, 2. 106,2. 205 . . 247,3. 287,3. 304,2 . .

337,3. 339,2; *b.* 14. 16,2. 31 . . 86,2. 124,2. 212,3. 357. 358,2; *vet-*, *b.* 141; **vîețuire**, sf. vie *b.* 50. 198,3; **vîețuitór**, aj. s. vivant; existant; tout ce qui vit 267,3; *b.* 158,3. 372; —, vivifiant 300; *vîțui-* 317; **viez**, (viu, a via) vn. 1. vivre 3*,1,2. 4*. 6*, 2. 16*,2,3 . . 2, 3. 3. 14. 16,2. 25. 28,2. 39,3. 129,2. 155,2; *b.* 368,3; —, préserver en vie 248,2; —, *istr. b.* 283,3.

Vilfeem, v. Vithleem.

vîfor, sm. (i) tempête, orage; tourbillon *b.* 151. 158. 342,2; *vihor*, *b.* 128, 3; *vivor* 267. 302,3. 366,2.

vig, s. blé 13*,3.

vîgan, sm. jupe *b.* 225.

Vighilie, Np. 163.

Vihor, Np. *b.* 51 (v. vîfor).

vîitór, aj. s. futur; prochain; à venir; avenir 229. 262,3. 348,2; *b.* 48. 53,3. 149,3. 193,2. 216. 248,2. 346,2. 357. 358,2; *vietor* 35,2; *vîitor* 141,2; *venitor*, *bnt. b.* 262,2.

vîitor, v. vîitor.

vin, sn. (urî) vin 15,2. 36. 47,2. 62. 65,3. 95,3 . . 100. 224 . . 264. 317,3. 318 . . ; *b.* 26,3. 42,3. 45,3. 59,1-3. 220, 2 . . ; *mr. vhin*, (iin) *b.* 269. 282,1,2.

vin, (veni) vn. 3. venir; arriver 3*. 4*. 5*. 6*,1,2 . . 3. 7*,1,2. 16*,2 . . 1,2. 3. 2,2 . . 3. 3,1,2. 6. 7. 9. 14. 15,2. 16. 17,1,2. 18,2 . . 19. 20,2,3 . . 31,2. 32, 2 . . 36,3. 38,2. 39. 41,2 . . 58,3. 61. 66,3. 70,3. 71. 72,2. 76,3. 79,2. 80,3 . . 91,3. 99. 100 . . 101. 104,3 . . 108,2 . . 3 . . 124,2. 127,2. 136,2. 137,3. 139,2. 141. 3. 146. 163,2. 165,3. 181,3. 184. 185. 187,2. 188,1,3. 192,2. 200,2. 209,2. 223,2. 242,1-3. 275,3. 296,1,2. 297,2. 301. 306. 316. 340,2. 342,2. 349; *b.* 6, 3. 21,2. 22,3. 30,3. 33,2. 36,3. 39,2 . . 50. 56,2. 88,3. 95,3. 102,2. 105. 111, 2. 112,2. 120,3. 159,3 . . 163,2. 167, 2 . . 182,2. 189. 202. 205,3. 206,2. 215, 2. 251,2. 258,3. 297,3. 307 . . 313. 316. 326,3 . . 360,1 . . 2 . . 365,2; *vîm* 55 . . ; *vînru* 56,2; *mr. vîniu*, *b.* 266; *vin*, *b.* 269,2 . . 270. 272,3. 274,3; *vhin*, *b.* 269, 2. 270,2. 271,3 . . 272,1,2. 280,3. 281, 3; *îniu*, *b.* 263,2. 264,2. 265; *istr. a veri*, *b.* 282,2. 283,2,3. 284,1-3. 285,3.

vînă, sf. (ne) faute; crime 3*. 21. 30. 47,3. 126,3 . . 346,3. 352,2; *b.* 18,3. 34,3. 70,2. 206. 225,2. 319,3; —, cause 5*,3. 10*,3. 15*,2. 259,2. 296; *de* —,

coupable *b.* 306,3; *fără de* —, irrépréhensible 47. 122,3.

vin-ars, sm. eau-de-vie *b.* 299.

vindec, va. 1. gnérir 16,2. 19,1.2. 22,2. 88. 194,2. 300. 350; *b.* 67,1.2. 185. 300; -*dic* 167; *vendec* 102,2; **vindecăre**, sf. (cări) guérison; cure 31,2. 84; *b.* 72,2; —, torture 84,2; *ven-* 115,2.

vinerî, sf. vendredi 21,2. 100,3. 201. 220; *b.* 59,3. 127. 137. 244,2. -*rê* 88,2; *vinire*, *b.* 67,2; *vererê* 8; *veînverê* 9,2.

vinețică, aj. f. dim. bleuâtre *b.* 339,2.

vinovăt, aj. s. coupable; criminel 12*. 16*,3. 15. 50. 52. 55,3. 113,2. 122,3; *b.* 206,1.2. 319,3; **vinovățese**, vr. 3. se faire coupable *b.* 210; —, aj. *b.* 125,2; **vinovăție**, sf. (ii) faute *b.* 125,3.

vintr, s. dysenterie 350.

Vinți, Nl. 243,2. 269,2; **Vințești**, Nl. 92,2.

vinuése, va. 3. accuser; inculper 69,2; *b.* 125,3. .; **vinuță**, sf. (e) accusation 328,2.

vioară, sf. (ele) violette *b.* 305,2. 317,3.

vipere, sf. vipère 349,3.

vipia, (?) *b.* 356,2.

vipt, sn. (ure) fruit; produit 240,3. 266.

virtute, sf. vertu *b.* 363,3.

vis, sn. (e; uri) rêve; songe *b.* 49,2. 117,2. 202,3. 273,2. *b.* 166,1.3. 288,3.

viscol, s. chasse-neige *b.* 337,3; **viscolós**, aj. orageux *b.* 304,2.

vissez, vn. 1. rêver *b.* 172,3. 288,2.3. 373,3.

viștiér, (tieare, eri) trésor; trésorier 16,2. 18. 37,2. 112. 125. 251,2. 331,2; *b.* 184; -*tiar* 84,2.3. 159; *b.* 206; -*tiar* 8*; -*tear* 325,3; -*tier* 38; *b.* 128; -*têr* 106,3. 324,1.2. . 364; -*ter* 363,3; **visterie**, sf. trésor de l'état *b.* 34,3; -*tierie*, *b.* 147. 159. .; *vesteriü*, *b.* 94; **vistérnic**, sm. (i) trésorier; ministre des finances 43,3; -*ternec* 53,2. 74,3. .; -*ternic* 75,2. . 78. 91,3. 158,3; *b.* 34. . 128. .; -*tiernic* 135,3; -*tiärnic* 152. 174. 2. . 3.

Vișa, Np. 208.

vișână, sf. nom de vache *b.* 361,2.

vișină, sf. (ne) griotte *b.* 42,3. 44,3. 97,2. 320; **vișiniü**, aj. couleur cerise *b.* 90,2. 91,2.

vișny, aj. (sl.) d'en haut; supérieur 62,2. 173,2.

vîță, sf. (te) bête; animal 5*,2. 11*,3. 11. 28. 57,3. 296,2; *b.* 66,3. 106,3. . 352; *ghită*, mt. *b.* 258,2. 259,2.

viteáz, sm. (teji) héros; vaillant 177,2. 251,3. .; *b.* 141. 197,2. 375,2; -*têz* 37,3. 59. 362,2; *b.* 39,3. 110,2; —, (çîçωρ) 6*; -*tiaz* 150,2; *velêz* 362; *b.* 82,3; **vitejése**, aj. vaillant; héroïque 205,3; *b.* 50,2; **vitejeste**, av. héroïquement 72,2; -*jâste*, *b.* 240; **vitejie**, sf. (ii) vaillance; héroïsme; bravoure 73. 150,2. 177,2. 251,3; *b.* 4. 50,2. 107,2. . 189,2; *vet-* 71; *b.* 145,2. 292,3; *vitezie*, *b.* 241,2.

Vithanie, Béthanie 137,2. 139,1.2. 186,3. 187,2. . 233,2. 310,3; **Vyth-** 153,3.

Vithezda, Nl. *b.* 63.

Vithfaghi, Nl. 310,3.

Vithleem, Nl. 273; **Vitl-**, *b.* 326,3. 332,3; **Vistleem**, *b.* 142; **Visteim**, *b.* 140,2.

vitlean, v. viclean.

vítreg, aj. beau-père, belle-mère 277,2.3. 278,1.2; *b.* 348,3.

vîță, sf. (țe) branche; famille; sang 16. 36. 157; *b.* 149. 293,3. 297; *viși*, *b.* 307,3; —, vigne 10*,2; —, cordon 172,3; *de* —, noble *b.* 14,3; -*albă*, bryone 356,3.

vîțél, sm. (er) veau 74,3. 181,3. .; *b.* 106,3; —, taureau *b.* 165. .; *ghîțel*, mt. *b.* 258,2. 259; *vițel*, istr. *b.* 286,2.

viu, aj. av. s. vif; vivant; tout ce qui vit 14*. 7. 9. 16,2. 28. 32,2. . 34,3. 41,2. 58. 70. 71,2. 101,2. 108. . 114,2. 117,2. 137,2. 141. 230,2. 248. 266,3. 271. 316. . 331,2; *b.* 21,3. 63,3. 69,2. 129,2. 218; *de* —, tout vivant 105,3. 120,3. 121. 135. 213,3. 366,3; *b.* 62. 363,3. 372,2; *chiu*, mr. *b.* 276,3; *viie*, istr. *b.* 284. 285.

vivat, intj. vivat 335,1.2. .

Vizántia, Nl. Byzance 162,3. 224; *b.* 204.

vízită, sf. visite *b.* 251,2.

vizír, sm. vizir 335,3; *b.* 126,3. 178. . 179,2. 205,3. . 366; *vezir* 336; *b.* 34. .

Vlad, Np. 93,2; *b.* 76,3; **Vlădești**, Nl. 53,2.

vlădică, s. évêque 44,2. 142,3. 178,3. 217. 219,1.2. . 259; *b.* 27,3. 94,2. 156; **vlădicése**, aj. sacerdotale 259. .

vlăduitor, aj. s. maître 11*,2.

Vlăico, Np. 44,3. 87,2; *b.* 246,2; **Vlăiceni**, Nl. 53,1.2. 62,2. 63. 75,2; -*ican* 45; **Vlăeceni**, Nl. 74,3.

Vlaherna, Nl. 78.

Vlastari, Np. 78, 2. . 159, 3.

vlastár, s. scion *b.* 70, 2.

vlet, l'an; dans l'année 43, 3. 45, 2. 56, 2. 246, 3. 322, 2; — *to* 76. 152, 2; *vũ-lêto* 340.

vlizvu, sm. murmure; frémissement *b.* 93, 2.

vo, f. acc. *istr.* elle *b.* 282, 2. . (v. uã).

vodã, prince régnant 69, 1. 3. 70. . 290; *b.* 81, 3. 111, 3. 116, 2 (v. voevod).

võe, sf. volonté; gré; permission; liberté 11*, 3. 1. 2, 2. 3, 2. 9. 25. 26. 33, 2. 37. 55, 1. 2. . 70, 3. . 77, 1. 2. 90, 3. 105, 1. 2. 120. 171, 2. 253, 3. 309. . ; *b.* 16, 2. 126, 3. 170. 180. . 199, 3; —, grâce de Dieu *b.* 152, 3; *voie* 44. 49, 2. 51, 2. 72, 2. 109; *b.* 207. 225, 3. 262; —, disposition *b.* 104; *bunã* —, gaîté; affabilité; bonne humeur *b.* 115, 2. 223. 318, 3; —, consentement 38, 3. 45; *dulce* —, agréable 13; — *veghetã*, intention préméditée 169, 3. 198, 2; *de bunã* —, volontairement 46; *din* —, id. *b.* 12; *sã fe pre* —, augré; agréable; à la volonté; satisfaction 50, 3. 70. 76, 2. 3. 154, 3. 204, 2; *b.* 24, 3. 55, 3. . 123, 2. 133, 2; *dau* —, permettre 253, 3; *voã* 5; *de — de nevoie*, nolens volens *b.* 256, 3; — *bunã*, bienveillance 11. 28. 138, 3. *b.* 314, 2. 3. —, bon train *b.* 144; *volia*, *istr.* *b.* 283. 284, 3.

voesc, vr. 3. s'accorder; vouloir 170, v. gramm. (v. voiu).

voesniřã, sf. mentha silvestris 356, 2.

voevod, sm. (zi) prince; duc 44. 49, 3. 70. . 75, 3. 98, 2. 110. 189, 2. 260. 288, 3. 322, 2. 3. 347, 2; *b.* 218, 2; — *da* 118, 3. 240, 1. 3. 251. . 288. . ; *voivod* 176. 287, 3. . ; *b.* 40, 3. 96, 2. . 171, 2; — *dã* 37, 3 (v. vodã).

Vogomil, Np. *b.* 79, 2; —, (ii) la secte des Bogomiles *b.* 79, 3.

vol, pron. 2. pl. vous 3. . 8. . 9. . 16. . 18, 3. 19, 3. . 28, 3. 30. 46. 127. 144, 2. 169; *b.* 37. 78, 3; —, dat. (voao) 8*, 3. 46, 1. 3. 184, 2. 231. 309, 2. . ; —, (voo) 37, 2. 38. 139, 2; —, (voã) 266, 2; —, (voï) *b.* 58. 63; —, (voah) 141, 2.

voinic, sm. (i) soldat 4*, 3. 5*, 3. 6. 21, 3. . 265, 3; *b.* 56, 3. 67. 164, 3; —, aj. s. vaillant; brave; vigoureux 59, 2. 84, 2. 185, 2; *b.* 41, 2. 259. 292, 2. 295, 3. 305, 2. 307, 3; —, vif *b.* 351, 3; —, gaillard; jeune homme 164. 224. 230; *b.* 40, 2. .

42. 72. 98, 3. 261, 3. 304, 2; *vonie* 52, 2; *scaiu voinicesc*, une sorte de chardon 356; *voiniceste*, av. en brave *b.* 314, 3; **voinicie**, sf. vaillance *b.* 304, 2.

voiniã, sf. volonté, intention 328, 2; *b.* 162.

voios, aj. s. de bonne humeur *b.* 223. 335, 2.

voitor de bine, bienveillance 147; *b.* 162, 3. 208.

voiu, (*voesc*) va. 3. vouloir 3*, 1-3. 5*, 1-3. . 6*, 2. 9*, 2. 11*, 2. 13*, 3. 14*, 2. . 3. . 10, 3. 11. 13. . 17, 2. 19, 3. 21, 1. 2. 24, 2. 3. 25. 33. 39, 3. 40, 2. 41, 2. 42, 2. 44. 50, 3. 60. 89, 2. 94, 3. 112, 2. . 113. 138, 3. . 140, 2. 147, 2. 153, 3. 157. 158, 2. 187, 1. 3. 188, 2. 211. 218, 3. 244, 3. 291, 3. 292, 3. 288, 1. 2. 293, 2. 296. 306, 3; *b.* 13. 31, 2. 39. . 46, 3. 47. 48, 3. 55, 2. 75, 3. 97. 120, 2. 121, 2. 122, 2. 160, 3. 181, 3. 213. 1. 3. 215, 2. 236, 3. 242, 3. 245. 247, 3. 248. 255, 3. 375; *bine* —, bien-vouloir *b.* 15, 2; —, employé aussi comme verbe auxiliaire 1. 2. 3. . 4. 5. . 6. 9. etc. (v. gramm.).

volia, sf. *istr.* volonté *b.* 283. 284, 3 (v. voe); **vólnic**, aj. permis; libre 162; *b.* 34, 3. 35, 2. 74; **voinicesc**, va. 3. permettre *b.* 89.

volõe, sn. (oace) grand filet; traîneau *b.* 136.

Volos, Np. *b.* 51.

Vonifatie, Np. Boniface *b.* 68, 2.

vonie, v. voinic.

vorbã, sf. (be) mot; parole; discours; discussion; manière de parler 167, 2. 168, 2. 293, 3. 334; *b.* 5, 2. 26. 46, 3. 96. . 116. 162, 2. 163. . 179, 2; —, *b.* 256; — *pasãrilor*, chant *b.* 232; — *de obște*, nom général *b.* 99, 3; **vorbesc**, va. 3. parler; dire 168. 261, 2. 293, 2; *b.* 7. 34. 85. 113, 3. 118, 3. 158. 166, 3. 209, 2. 214, 2. 215, 2. 228, 2. 252, 3; *vorbiesc*, *mt.* *b.* 259, 3; **vorbire**, sf. parler; parole *b.* 100, 3; **vorbitor**, aj. s. parlant; leur *b.* 135, 3. 298, 2; *limba cã* —, langue parlée *b.* 252 (v. voroávã, voroves).

vornic, sm. (i) gouverneur; ministre de l'intérieur; portier; intendant; maire 45. 68, 2. 75, 3. 152. 198, 2. . ; *b.* 1, 3. 75, 1. 2. 76. 242, 2. 318, 3; *dvor-* 75, 3. . ; —, garçon qui convie aux noces 217, 3; **vornicel**, sm. (ei) id. *b.* 317, 3. 345, 3.

voroávã, sf. (ve) discussion; dispute; discours; causerie 29, 2. 99, 3. 121, 2.

196, 2. 200. 253, 2. 305, 2. 334. 337, 2. 360; *b.* 10. 73, 3. 74, 3. 83, 3. 85; —, tumulte 7*; *fac* —, parler 198, 3; *vorova*, *b.* 150, 2. 189, 2; **vorovése**, va. 3. parler; causer; discuter; —, vr. conférer 68. 72, 2. 185, 2. 231, 2. 3. 242, 3. 242, 3. 258; *b.* 83. 85, 2. 116, 2. 138. 244; **vorovitor**, aj. s. parlant; causeur 179. .; *b.* 66, 3. 67 (v. vorbă).

vorontâr, sm. volontaire 53, 2.

vostru, pr. poss. 2. pers. (voștri; voastră, -re) vôtre 8*, 3. 11*, 2. 3. 4. 5. 19, 2. 3. 29, 2. 44, 2. . 100. 140, 3. 141, 2. . etc.

votă, sf. (te) *istr.* fois *b.* 286, 2. 3.

vră-, v. văr-.

vrăbie, sf. moineau 214, 2; *b.* 320, 2. 334, 2.

vrăciu, sm. médecin 40, 3. 363, 3; *vrač* 81, 3. 123, 2.

vrăcolac, v. văr-.

vrăjă, sf. (je; vrăji) sortilège; sorcellerie 58, 2. 116. . 162, 2. . 218, 3. 303, 2; *b.* 84, 3; **vrăjese**, va. 3. ensorceler; user de sortilège 116. .; **vrăjit**, sf. ensorcelé; enchanté *b.* 177. 362, 3; **vrăjitor**, aj. s. sorcier; magicien 116. . 146, 2. 162. . 217, 3. 362, 3; *b.* 79, 2. 307; *vreji-*, *b.* 175; **vrăjătorie**, sf. magie *b.* 100, 2.

vrăjbă, sf. (be) inimitié, querelle 12*, 3. 111, 3. .; *b.* 59, 3. 84, 2. 297; *vrăjbie* 16, 2. 3; **vrăjbese**, va. 3. porter inimitié 10, 2; **vrăjbitor**, aj. semant la discorde 285, 3.

vrăjmas, aj. s. ennemi; hostile; le diable 4. 11. 16. 17, 2. 35, 3. 47, 2. 49. . 56. 60, 3. 81, 3. 105, 3. 148. 163, 3. 177, 3. 204, 3. 263. 341, 3; *b.* 6. 56. 101, 2. 159. 208; —, terrible *b.* 240, 3; -*ăji-* 4. 5; *vrăsmășii* (= vrăjmașii) *b.* 185, 2; **vrăjmășie**, hostilité; haine 204. 272; *b.* 84. 108, 2; **vrăjmășese**, aj. en ennemi *b.* 191, 3. 196, 2; —, vn. 3. haïr 366.

vre, pr. quelque 59, 2. 77. 79, 3. . 80, 3. 121. 122. 123, 3. 161, 3. 170. 297. 309, 2. 331, 3. 366, 2; *b.* 3, 2. 6. 7. 48. 78, 3. 80, 3. 85. . 100. 107, 2. 126, 3. 191, 2. 213, 2. 246, 3. .; *vr-'o căteva*, quelque *b.* 178, 3; -*o dată*, une fois; jamais *b.* 17, 3. 148, 2. 161, 2; *vr'un* 46. 90; *ve* (= vre) 157 (v. vare).

vreau, vn. 2. (vruiu, vrut) vouloir; désirer 5. 28, 3. . 29, 3. 31. 46. 52, 3.

55, 3. 58, 2. 3. 62, 3. 64, 2. 66, 2. 70. 72, 3. 77, 3. 78, 2. 94, 2. 95. 96, 2. . 100, 2. 105, 2. 112, 2. 117. 120. 126. 132. 143, 1. 2. 147, 3. 153, 3. 169. 248, 3. 252, 3. 254, 2. 279, 2. 296, 2. 304, 2. 3. . 323, 3. 328, 3. 329, 2. 350. 351, 3. 354, 2. 362, 2. 366. .; *b.* 7, 2. 8. 33, 2. 47. 56, 3. 58. 65, 3. 71, 3. 72, 3. 77, 2. 81, 2. 83, 3. 102. 105. 106, 3. 113, 3. 114, 3. 116, 3. 121, 3. 130, 3. 134. 142, 3. 145, 3. 151, 3. 156, 2. 159, 3. 163, 2. 170. 196, 2. 200. 204, 2. 206. 208, 3. 244. 245. 255, 2. 257. 290, 2; *b.* 47. 265. . 267, 3. 268, 3. 271, 2. 273. 277, 3. 284. 287. 308, 2. . 349, 2. 351, 2. 355, 1. 3. 363, 3 (v. vouiu).

vrédnic, aj. digne; capable *b.* 126. 151. 243, 3. 375; *vrédnic* 194, 3. 292, 3; *b.* 2, 3. 5, 2. 7, 3. 11, 3. 13. 50, 2. 122. 152. 188, 2. 3. 235, 3. 292, 3. 332. 339, 2; **vrédnicie**, sf. dignité 277, 2. 335, 3; *b.* 29, 2. 50. 162, 2.

vréme, sf. (mî) temps; saison; époque *b.* 47, 2. . 63; *vrê-* 7*, 2. 3. 13, 2. 16, 1. 2. 19. 20, 3. 28. 34, 2. 35, 2. 52, 2. 57, 2. 69, 3. 82, 2. 94, 2. 100, 3. 108, 2. 3. 110, 2. 119, 3. 186, 3. 190, 2. 201. . 202. 203, 2. 204. 254, 2. 261, 3. 276. 325, 2. . 332, 3; *b.* 3, 2. 13, 2. . 22, 3. 31, 3. 51. 101, 2. 212. 217; — *dépoi*, le temps à venir; dernier temps 12*, 2. 48. 50; *cu vreme*, avec le temps; à la longue *b.* 3; *de vreme ce*, puisque; vu que 77, 2. 177, 2. 121, 2. 123. 131. 294. . 323, 2. 326. 331. 338. . 344, 2. 347, 3; *b.* 1, 2. 21. 39. 77, 2. 87, 2. 150, 2. 188, 3; *de — că*, id. *b.* 48; *de cu —*, de bonne heure *b.* 115, 3; *după vreme*, par intervalle *b.* 154. 198; *fără vreme*, à contre-temps 167, 2; *în toată vreme*, toujours *b.* 69, 2. 179, 3; *pe vreme*, de temps 158; *vremi*, *b.* 59. . 60. 112, 2. 217, 3; *vrema*, *istr.* *b.* 284. 285, 3; **vremélnic**, aj. temporaire; transitoire *b.* 147, 2; -*mê-* 338, 2. 339, 3. .; -**méanie**, aj. temporel 325, 3; -*mennyé* 131, 2.

vrére, sf. volenté; désir 72, 2. 269, 3; *b.* 166. 182; *vrère* 3*. 12, 3. 152, 3. 295, 2. 280. 303, 2. 314; *b.* 11, 3. 155; *bună —*, bienveillance 84, 2. 211; *nr. vreaarea*, *b.* 271. 272, 2; *vrere*, *nr.* amour *b.* 266, 2; **vrut**, aj. s. *nr.* aimé; amant *b.* 269, 2. 279, 2. .

vtoro cartu, le second secrétaire 98, 3.

Vucolii, Nl. 359; -*lon* 256, 3.

Vulgaria, Nl. *b.* 20.

vůhodulů, s. (slav.) Exode 161..

vůlpe, sf. renard 58, 3. 90, 3. 353, 13. 354; *b.* 210, 3. 212, 2. 263, 3. 367, 2. 3 368.; *vůlpea*, *nr.* *b.* 264, 3; **vůl-pófu**, sm. (oi) petit renard *b.* 263. 368.

vultur, sm. vautour; aigle 58, 3. 116, 3. 282. 298; *b.* 41. 106, 3. 109, 2. 136, 1-3. 145, 3. 163, 2. 208, 3. 209, 2. 210, 3. 211. 213. 237, 3. 329; *vǎltur*, aigle 60, 3. 61. 91, 2; *vǎltur* 15, 2.

Vythania, v. Vith.

X (Ǫ).

Xant, Np. 352, 1-3.

xen, *nr.* étranger *b.* 277, 2.

Xerxis, sm. Np. 203, 3.

Y (V).

Ydasp, Np. *b.* 92, 1-3.

Ydit, Np. Ulysse *b.* 164.

ypodiakon, sm. (i) sousdiacre *b.* 32.

ypolipsis, sm. députation *b.* 87, 3.

Z (3, S).

za, sf. (le) cotte de mailles; chaînon *b.* 90, 2. 332. 369.

za, prp. *istr.* pour *b.* 285, 2..

zǎ, *nr.* *b.* 280, 3 (v. zi).

zǎbálǎ, sf. (le) mors; frein 9*, 3. 13, 2. 365, 3; *zebava*, *b.* 197, 2.

zǎbávǎ, sf. (ǎvi) retard; délai 69. 327, 3; *b.* 195, 2; *cu* —, lentement *b.* 6; *fǐrǎ de* —, immédiatement *b.* 125, 2; — *limbii*, bégaiement 351, 3; **zǎbǎvesc**, vn. 3. tarder; ralentir 147, 2. 180, 2. 190, 3. 252, 3. 255, 2. 256; *-bovesc* 72, 2. 313; *b.* 17. 87. 89. 92, 2. 196. 203. 244; **zǎbǎvnie**, aj. (= *la limbǎ*) bégayant 351.

zǎbreá, sf. (ele) treillis *b.* 115, 3.

zǎbún, s. sarreau *b.* 331, 3.

zac, vn. 2. être couché; reposer; s'arrêter 11*, 3. 29. 30, 3. 61. 85, 2. 167, 3. 185, 2. 188, 2. 280, 3. 305, 2. 319, 3. 350; *b.* 37, 2. 82, 3. 110, 2. 189, 3. 212, 2. 224, 3; *qac* 49, 2. 201, 3. 264, 3. 300, 3; *zac*, *istr.* *b.* 285, 2.

zǎc, prp. *istr.* pourquoi *b.* 284.

zǎcǎlo, slav. syncope; chapitre 17. 100, 3. 127. 128. 192, 2. 261, 2. 316, 1. 2; *b.* 21. 35, 3. 36, 2. 37, 2. 38.

Zacănũ, Np. 37, 2.

zaconu, sm. *nr.* loi, coutume *b.* 266, 3.

zǎdǎr, s. vanité; *în* —, en vain; inutilement 211, 3. 248, 3; *b.* 152. 349; **zǎdǎrnie**, aj. persévérant *b.* 145.

zǎdúh, s. chaleur étouffante; hâle 15. 97, 3; *b.* 200, 3. ; *-dáv* 255, 1. 2. 256, 2. 266, 3.

zahár, s. sucre *b.* 43. 45. 308. 322, 3.

Zaharie, Np. 26.

Zalásameca, Np. *b.* 172.

zalie, aj. *istr.* peu *b.* 285, 3.

Zǎlina, Np. *b.* 172.

zǎlóg, sn. (oage) gage; ôtage 207, 3; *b.* 224.

zaluz, aj. (zi; ji) jaloux *b.* 246, 3..

zǎmislése, va. vr. 3. engendrer; concevoir *b.* 150, 2. 254, 2; **zǎmislire**, sf. procréation *b.* 254, 2.

zǎmós, sm. melon d'eau *b.* 98, 2.

Zamyri, Np. 146, 2.

zǎnǎ, sf. fée *b.* 294, 3. 311, 2. 313, 3. 314.

zǎpǎdǎ, sf. neige 85, 3; *b.* 26, 2. 64, 3. 159. 219.

zapeńũ, sm. (ii) zaptié; sous-préfet *b.* 125, 2.

zǎpis, sn. (e) document; titre; billet 43, 2. 3. 44, 3. 62, 2. 63. 74, 3. 87. 92, 2. 102, 3. 134, 2. 135, 2. 3. 144, 3. 207, 2. 3; *b.* 18, 3. 172.

zǎpláz, s. haie *b.* 296.

zǎpóde, sf. vallée; plateau *b.* 231, 3; *-podie* 288, 3.

zapovid, s. *istr.* commandement *b.* 285.

zǎpretése, va. 3. reprendre; réprimander 49, 3.

zǎre, sf. clarté; lumière 114, 2; **zǎrésce**, vn. 3. voir; apercevoir *b.* 163, 2. 261.

zǎrvǎ, sf. vacarme; querelle *b.* 236..

zǎrzǎrǎ, sf. abricot *b.* 97, 2. 98, 2.

zǎtǎhnése, va. 3. troubler; entraver *b.* 206, 2.

zǎúit, va. 1. oublier 137 (v. uit).

zavistie, sf. (ti) envie 2. 118, 3. 206, 2. 306, 2; *b.* 6; *-istye* 50, 3; **zavístnie**,

aj. s. envieux 140,3. 331; *b.* 21,3. 26; *-visnic* 206,2..3; *-vistăvnic* 137,3; *zavistuŭce*, va. 3. envier 181,2; *b.* 6,2. **zāvór**, sn. (oară) verron 267,2; *b.* 130.

Zavulon, Np. 36. 71.

(**z**)*bavu*, va. *istr.* sauver *b.* 284.

zber, crier *b.* 343,2..; **zberátul**, s. l'action de crier 165,2; *zbiere-* 296,2; **zbiereáre**, sf. vacarme *b.* 165.

zbăreŭse, vr. 3. rider 292.

Zbigneu, Np. 70.

Zbirê, Np. 151..

zbor, sn. (ure) assemblée 4*,3. 6*,3. 14,2. 291,3; *de* —, catholique, universel 9*,3. 10*,3.

zbor, (zburai) vn. 1. voler; voltiger 34,3. 57,3. 201,2. 229. 286,2. 293,2. 297,2. 345,2; *b.* 31,2. 77,3. 109,2.. 129. 163,2. 199,2.3. 208,3. 240. 241,3; *zbur* 366.

zbucnése, vn. 3. éclater *b.* 137,3..

zburáre, sf. l'action de voltiger 163,3; **zburátór**, aj. s. volant; voltigeant 34,3; *b.* 111,2. 147,3. 163. 199,2. 209,3. 228 (v. *zbor*).

zburleŭse, va. 3. ébouriffer *b.* 91,3.

zdrávăn, aj. intact 167,2..

zdrobése, va. 3. casser; rompre; écraser; briser 5. 10,2. 66,2. 85. 167. 267,3. 283. 289. 315,2. 320,3. 365; *b.* 341. 369,3; **zdrobieŭne**, — *de suflet*, contrition 242,3; **zdrobíre**, sf. broiement 167; **zdrobít**, aj. brisé 252,2; —, fragile 275; *inimă* — *ă*, âme contrite 115,3. 170,2; **zdrobitór**, aj. s. qui anéantit 84,3; **zdrobitură**, sf. éclat 85; —, contrition 242. 276,2.

zdrúmíe, va. 3. écraser; anéantir 167.

zêamă, sf. jus *b.* 44,3; *zêma*, *b.* 43,2.3; *zâmă*, sf. sauce 331,3.

zeánă, sf. *mr.* clairière *b.* 269,3.

zebava, v. *zábálă*.

zee, num. (*zécŭrŭ*) dix *b.* 330; *zêce* 4. 27,1.2. 40. 129,2; *đêce* 286,2. 326,3; *b.* 10,2; *zâce*, *b.* 92,2. 132,2. 220,3..; *zice*, 5; *zace*, *istr.* *b.* 285.

zečnese, vn. 3. *istr.* concevoir *b.* 283,2.

zecopeit, va. *istr.* enterrer *b.* 283,2.

zéfeliŭ, sn. (*iuri*) festin; banquet *b.* 104,2..

Zefirie, Np. 320,2.

Zefs, Np. Zeus *b.* 83,2. 84; *zeus* 57,2; *b.* 211,2.

zemlia, sf. (slav.) terre; contrée; pays 62. 260.

zemós, aj. succulent *b.* 42,3 (v. *ză*-).

zeu, sm. Dieu 11*,2. 13,3. 14. 15,2.. 16,1.2; *đeu*, id. 9; *zău*, au nom de Dieu! 139,2; *b.* 296,2.

Zevedeu, Np. 194,2. 307,3.

zgălbă, sf. ulcère *b.* 108,2.

zgărcit, aj. ridé *b.* 118,3.

zgărcul, s. — *urechiŭ*, cartilage *b.* 123,2..

zgăriŭ, va. 1. égratigner; déchirer *b.* 212,2. 374,3.

zgău, sm. matrice; ventre 12,2. 36,3. 247,2.

zgoră, sf. scorie; mâche-fer 210.212,3.

Zgurali, Np. *b.* 127,2.

zgurnese, va. 3. chasser *b.* 256,2..

zi, sf. (le) jour; jour de fête 19,2. 23,2. 24. 30,3. 32,2. 33. 34,2. 43. 44. 80,3. 128,2. 129,2. 139,1.2. 260,2. 279. 345,2. 350..; *b.* 16,2. 52,2. 103. 111,2. 216,2; *ziao* 16,2. 23,1. 27,2. 29,3. 73,2. 80,3. 82. 90. 91. 162,2. 164,3. 221,3. 222,2. 261,2-3. 288,3; *b.* 44,1.2. 45. 72,2. 149,3. 174,1.2; *ziôă* 225,2; *ziua*, *b.* 81,3; *zia* 138,3. 139,2; *zio* 11*,2. 34. 357,3. 358,2.3. 359,2; *b.* 41,3. 91; *zua* 34.. 57,1.2. 61,3. 100,2. 113,3. 184,2. 187,1.3. 274,3; *zuaa* 98,3. 128. 271,1.3; *zuaa* 318,3; *zua* 315..; *đi* 1,1. 2. 3. 9. 29. 37,3. 54,2. 107,3. 124. 146. 197. 201,3. 202. 229,3. 246. 284,2. 285,3. 298,2. 327; *b.* 8,2. 9,2; *đioa* 363,2. 365,2..; *đuaa* 34,2; *đuo* 4*,3; *đua* 1.. 2. 7. 34,2. 51. 76,3.. 105,3. 106,2. 153,2. 154. 229. 265,1.. 2. 266,3. 286,2. 288,2. 296,3; *zy* 34,3. 280,3.. 319,1.. 338,2; *đy* 312,3. 313,2; *đyoa* 314,2; *ză*, *b.* 49,2. 58,2.. 60,2.3. 65,3. 132,2. 135,2. 200,3. 263; *zăoa*, *b.* 65; *đă* 211,3.. 241,2. 252.. 253..; *zi* (*lă*) 68,3..; *zi* (*zele*) 134,2; *zi de zi*, de jour en jour 12,2..; *ziao bună*, adieu 224,2; *b.* 136; — *mare*, jour de fête 161; — *intei*, le premier 70; *mr. ză* (*zâle*), *b.* 276,3. 280,3; *zăua*, *b.* 277,2; *zuiă*, *b.* 265. 293,2; *bnt. ză*, *b.* 262,2; **ziulică**, sf. dim. *b.* 331,3. 348,3.

zic, va. 2. (*ziș*; *zisei*) dire; parler; exprimer; nommer 15,2. 16.. 18,1.3.

19,2. 28. 30,3. 34,3 .. 40. 41,3. 44,2. 59,2. 63,3. 113,2. 128,1-3. 140. 152,2. 156. 158,2. 186. 1-3. 188,2. 272,3. 288. 293. 308. 310,3. 315,2. 317,3 .. 360,2. 362,2; *b.* 20,2,3. 31,2. 47,2. 71,2 .. 90. 3. 91,1,2. 93,3. 94 .. 95. 114,2. 119. 127 .. 131,2. 150,3. 152,3. 193,2. 201,3. 213. 245. 255,3. 356,2. 363,2; —, sonner 335,1,3; *gic* 1. 2 .. 6. 13,2. 16 .. 46 .. 54,2 .. 55,3. 68. 76,3. 77,2. 78. 1,2. 103,3. 105,3. 108,1,2 .. 116,3 .. 117. 118,3. 121,2. 122,2 .. 127,1-3. 192,1,3. 197,2. 198. 231,2. 232,3. 243,3 .. 286. 295,3. 296,2 .. 301. 305,3. 324,2. 325,3 .. 326,3 .. 365,3; *b.* 9,3. 10,2 .. 12,3. 13,2,3 ..; *gic* 4*,2,3. 56; *zãc*, *b.* 55,2. 56,2 .. 58. 60,2. 63,2 .. 64,1,3. 65,2. 111,2. 113. 114,2. 133. 134,2. 135. 136,1-3. 171,2. 172. 179. 3. 198. 199,1,2. 200,3. 262,3 .. 359. 2 .. 3. 360,1 .. 2 ..; *dãc* 79,2. 116,2. 208,3. 209. 211,2,3. 213,3. 215,1-3. 248,2. 254,2,3. 264 .. 265,1,2 .. 266. 2; *mr. zic*, *b.* 264,3. 269,2. 270,3; *zãc*, *b.* 277,3. 280; *istr. zic*, *b.* 282,2 .. 284. 2. 286,3 ..; **zicãtoãre**, sf. (tori) dicton *b.* 372,3; **zicere**, sf. (ri) mot; expression; parole 12*,2. 12,2. 14,3. 17,2; *b.* 163. 252,2. 253,3; **zãcãturã**, id. *b.* 142,2.

zid, sn. (uri) mur; muraille 60. 111. 3. 205,3. 346; *b.* 15,3. 39,2. 74,2. 92. 1-3. 217; —, (ure) 366,2; *ãid* 36,2; *ãidã* 147,3. 228,3. 254 .. 294,1 .. 2; *b.* 56,3. 82,3; *zydiã* 253,3; **zidãr**, sm. (i) maçon *b.* 209,2. 287,2. 289. 291 ..; **zidese**, va. 3. former; créer; bâtir; fonder; élever 12*,2. 16*,3. 15. 58,3 .. 72,3. 73. 81,3. 107. 110,2. 112,2. 131. 172,2. 175,3. 178. 268. 281,3. 311,3. 343,2; *b.* 133,3. 154,2. 156,3. 207,2. 212,3; *ãidesc* 146; *zãdesc*, *b.* 60 ..; *zydesc* 145,2 ..; **zidire**, sf. (ri) création; bâtiment; créature; l'action de bâtir 89,3. 169. 178. 203. 298. 314. 319,2. 343,1,3. 344; *b.* 78,2. 87,3. 144. 156. 3 .. 193,1,2; *zy-* 145,2 ..; **zidit**, aj. s. créé *b.* 95,2; **ziditor**, s. créateur; constructeur; maçon 109,3. 153,3. 163,3. 209,2. 254,2. 324; *b.* 5. 47,3. 53. 150. 3; **ziditurã**, sf. (ri) créature 130,2; *b.* 23.

zimbese, va. 3. sourire *b.* 209,2.

zãmburu, sm. ure; bison *b.* 109,3 .. 110 ..

ziniãoãrã, sf. petite fée *b.* 295,2 (v. zãnã).

Zinon, Np. *b.* 200,2.

zisë, sf. (se) commandement; ordre; mot; dit (*αυτολογία*) 11*,3. 8. 12,3. 57. 3. 139,2. 311,3. 360,2; *b.* 77,3; *ãisë* 242,2.

zizãnie, sf. (ii) ivraie 158,3.

Zlatoust, sm. Np. Chrysostome 35. 3. 96,2. 110. 159,3. 244,3. 246. 290. 291. 292,2. 329,3. 339,2; *b.* 31,2.

zloabe, sf. iniquité 12*,3.

zlot, sm. une petite monnaie; florin d'or *b.* 292,3.

zmãcesee, vr. 3. se tirer; s'arracher 58,2.

zmaragd, sm. émeraude *b.* 151,2.

zmãnãuit, aj. émaillé *b.* 45.

zmeu, sm. (ei) dragon; serpent; démon 16. 56; *b.* 131,1-3. 132. 224,3. 309,3.

zmintelã, sf. (le) égarement 127,2; *b.* 233; **zmintese**, va. vn. 3. pervertir; égarer 69,2. 127,2 ..; *zemu-* 56,2.

zmirnã, sf. myrrhes 101; *b.* 133,3. 167,2.

zmoehin, sm. figuier *b.* 63.

zmulg, va. 2. (sei) arracher; plumer; déraciner 49,3; *b.* 120. 213.

zoare, sf. l'aube 209,3; —, (zori) pl. *b.* 91. 289,1-3. 293,2. 306. 328,2. 331 .. 345,3.

zodiãr, sm. astrologue *b.* 66,2; **zodie**, sf. (ii) constellation *b.* 66,2. 159,2. 166,2.

zor, s. *de* —, forcé *b.* 375.

zori, v. zoare; **zorilã**, nom d'un bœuf *b.* 259.

zugrãv, sm. (i) peintre *b.* 326,2; **zugrãveãlã**, sf. peinture *b.* 32,3. 33; **zugrãvesee**, va. 3. peindre; représenter *b.* 42. 152. 163,3. 179. 202,3. 326,2; **zugrãvie**, sf. peinture *b.* 179; **zugrãvit**, sf. coloré 172,3; *b.* 311,3. 314. 336,3;

zugrãviturã, sf. peinture *b.* 13,2.

Zumara, Np. 78.

zvacã, s. *istr. de* —, tout *b.* 283.

z vãntez, vr. 3. sécher *b.* 45,3.

z vãpãeat, aj. féroce 95,2. 289,2.

z vãrlese, va. 3. rejeter 282; *b.* 301,3.

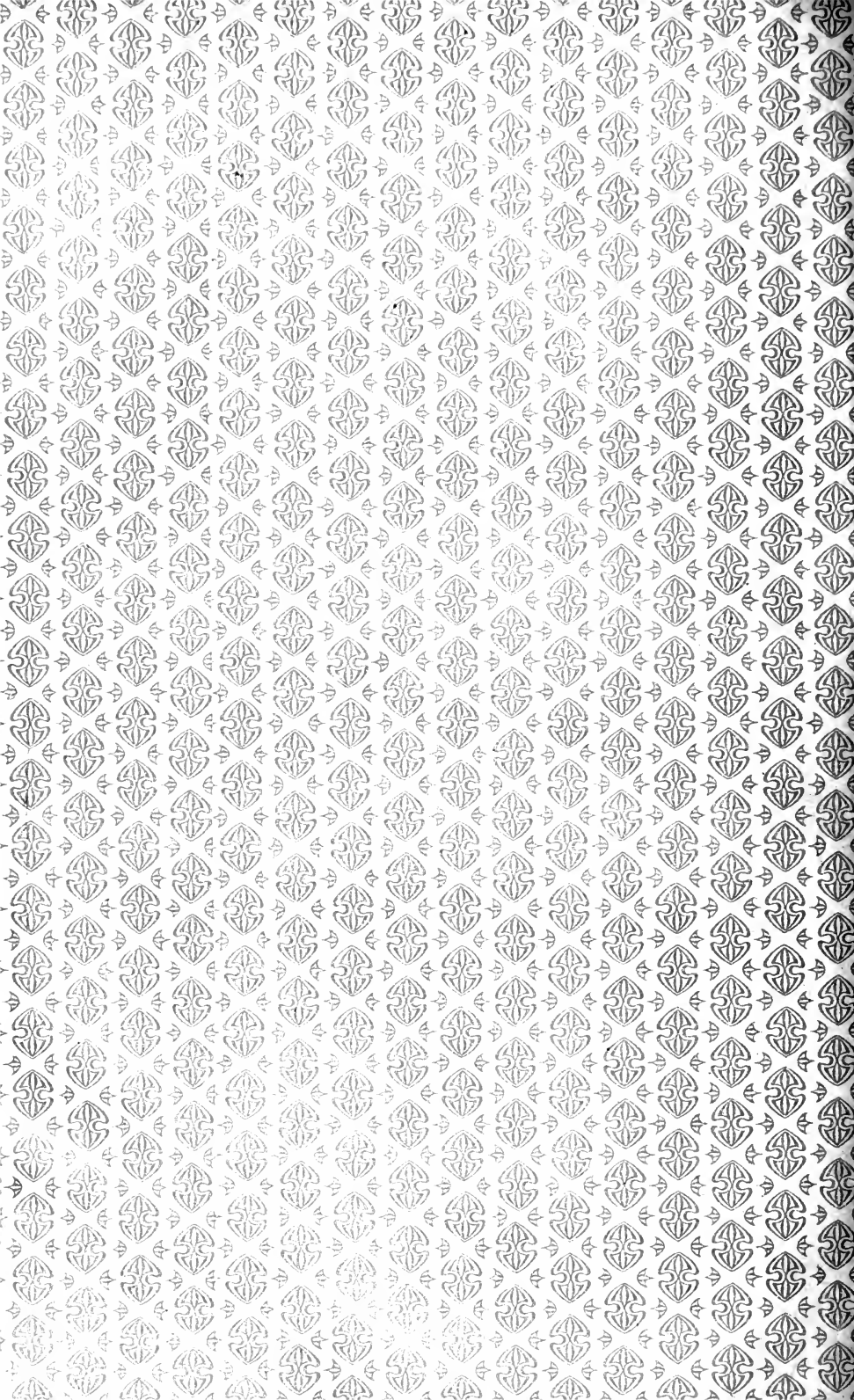
z vãzda, sf. étoile 161,2. 244,1,2 .. 248,3; *ãvãzda* 160,2.

zvon, s. — *albinelor*, bourdonnement des abeilles *b.* 232,3.

zvoritor, aj. présent *b.* 75,2,3.

Ea (A).

- ea**, ea- v. e. ia.
- eád**, sm. enfer *b.* 185 (v. iad).
- eápă**, sf. cavale *b.* 372 (v. Iapă).
- ear**, av. mais *b.* 35 . . 160, 3. *ear* *b.* 199. *earesh* *b.* 183, 3 (v. Iar).
- eárbă**, sf. herbe *b.* 26, 2. 44. 185, 3. 321 (v. Iarbă).
- eárnă**, sf. hiver *b.* 26, 2 (v. Iarnă).
- eartagán**, s. yatagan *b.* 294. 296, 3. 297.
- eáslă**, sf. crèche 136, 2. 244.
- eástă**, pr. celui-ci *b.* 245, 3 (v. acest).
- Eași**, Nl. 239, 3. 241, 2. 246, 3 (v. Iași).
- eătă**, prp. voici *b.* 25, 2. 199, 3 (v. Iată).

**UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY**

Do not
remove
the card
from this
Pocket.

Acme Library Card Pocket
Under Pat. "Ref. Index File."
Made by **LIBRARY BUREAU**

◻

